I

Hic continentur Sermones beati Bernhardi cum quibusdam aliis
Item libellus beati Bernhardi de xii gradibus humilitatis et superbie
Item ysidorus de summo bono
Item Rudimentum fratris Gilberti Thornacen

- Intrat ihs in quoddam
- Renovate iohi
- Nemo deo serviteur
- Accipite et comedite
- Spiritu ambulate

- Magister de scto stephano tres
- De innocentibus duo
- De gaudia fratrum viij
- Philippus et Jacobus Apostolus ...
- Ecce est regnum celorum hom regi q ...
- Reformamini in novitate sensus vestri ...
- Benedicta sit sancta trinitas etc.
- Ut filii lucis ambulate
- De aqua benedicta
- Duo sermones super dixit maria
- Signum magnum apparuit in celo
- Tota pulcra es amica mea
- Maria optimam partem elegit
- Hic est ista que ascendit per desertum
- Egredietur virga de radice yesse
- Transite ad me omnes qui concupiscitis
- Jacob genuit ioseph virum marie
- Hec vidua erat
- Spiritus domini replevit orbem terrarum
- Hii sunt viri qui sunt
- Cum venerit abbas de scolis etc.

Versus ipsa salutando beatam virginem et

Salve sancta dei parens · omni prorsus labe carens · salve virgo inclita
Que virgo radix yesse · cum mundus salvus esse · meruit per merita
Salve mundi lux et vita preciosa margarita · per quam mors abicitur
Que mulier glorie per quam caput veracissime · serpentis conteritur

N. Inv. 1240.

Nota Alexander super lucam martirium beate virginis prefertur aliis ex quatuor causis primo quia martires quecumque passiones sustinuerunt in corpore ipsa vero in corde secundo quia alii dulcissime mortem mixtio ipsa corde quo pertulit tertio quia ipsa cum christo fuit et in christo quarto quia alii pro fide ipsa vero ... caritate maior ... virgo namque plus dilexit filium ... ... quia amat ... vigilate ... filio patienti et morienti ipsa multo graviorem passa fuisset ... martiri ... de eius assumpcione beata dei genitrix et mater et virgo fuit ... pertransibit gladius quod ... beda et bernardus ... de gladio paolus ... quia dicit ... passa fuit cum christo ... constat ... alii sancti ... passi sunt ... in carne ... in anima ... immortalis pati non potuit beata vero maria dei genitrix quia passa est in ea parte que impassibilis ... ut ita fateatur quia supra ... et atrocius passa est gladio passionis ... plus fuit quam mater ... constat ... quia plus omnibus dilexit ... plus omnibus doluit ... ut animam ipsius totam pertransiret et possideret ... dolor ... ad testimonium ... quia mente passa est plus quam martir fuit ... et ... dilecto amplius fortis ... mors quia morte ... fecit ...
Sic christus fuit ... celestis ita virgo maria ... fuit spirituale ... nobis fuit magis ... solum ... reparacionem ... totum ... ac totius boni plenitudine in ea posuit et per eam nos ... voluit accipimus ... de plenitudine eius ... et que passi sunt ... nec est qui se abscondat a calore eius ... stella sublata ... aliquo involutus umbra mortis ac tenebre densissime ... et ipsa sola nobis omnibus gratiam invenit ... sola ... regina celorum ... angelorum demonum et hominum ... mater ... advocata et mediatrix ... omnium ... a prophetis ... et ... ab apostolis ... a regibus et prophetis ac omnibus in quibus erat spiritus sanctus ... desiderata ... ab omni maledictione quia ipsa sola maledictionem sustulit ... porta ... et ianua paradisi aperuit ... reparacio ... ita ut ... factum est ... mater ... refecta est ... quo ... ab illa ... quod dicit bernardus anselmus ... thomas et aliorum ... de ... omnium ... apud deum ... plena ... sola omnibus ... O admiranda et omni honore dignissima virgo ... virgo ... virgo ... etc. ... in sermone de festo penthecostes ... Admiranda ... sic ad ... sic ad ... dei sic ad ... sic ad ... respiciunt et qui in celo ... et qui in inferno et qui nos ... et qui ... ut ... fideles ... ut ... beatam te dicent omnes generaciones ... domina mundi regina celi ... in te respiciunt ... oculi tocius creature quia per te et in te et de te ... quicquid creaverat ... quod est ... domina regina ... refugium peccatorum omnium ... reparacio ... quecumque ... bonum ... ab ... que ... salutis ... manent ... sola meruit ... et sponsa ... vocari ... ... bonum ... addunt

Sermones Beati Bernardi. Eiusdem libellus de 12 gradibus Humilitatis; Item Isidorus de Summo bono; Item rudimentum Fratris Gilberti Thornacensis

 II

in dei
Vno peccante sup(er) omnes p(ro)p(ter)ea [illegible] q(uo)d accidit testante [illegible] [illegible] illud [illegible] [illegible] [illegible] erga delinquentes [illegible]
videri voluit et venit p(ec)cator(um) singularis ne forte de eis mala loquat(ur) [illegible] [illegible] [illegible] voluit [illegible] [illegible] est peccatoru(m)
[illegible] [illegible] atque ut [illegible] [illegible] [illegible] Et [illegible] [illegible] malu(m) de [illegible] Nec zelo dei [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] tradere [illegible] [illegible]
sathane in interitu carnis ut sp(iritu)s eius saluus fiat Nec id [illegible] imple(re) studet ut si viderint peccatores [illegible] secrete [illegible] / past(or) et adhibitis
duobus aut tribus testibus [illegible] si [illegible] et per eccl(es)i(a)e correctione(m) no(n) fuit [illegible] de [illegible] [illegible] velut gentiles habeant et publicani Et [illegible]
[illegible] aut [illegible] [illegible] [illegible] pater et [illegible] [illegible] in [illegible] adduce(re) possint [illegible]
pareant [illegible] [illegible] [illegible] molunt [illegible] [illegible] Vnde ista [illegible] [illegible] ista [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] possint [illegible]
ex vno petore [illegible] [illegible] [illegible] vna oue morbida [illegible] grex inficiat(ur) / sic et vno fornicante vel aliud [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] possint [illegible]

C

Bernardus in sermone de vigilia sanctorum Petri et Pauli apostolorum

Tria sunt que in festivitatibus sanctorum vigilanter considerare debemus auxilium sancti, exemplum eius, confusionem nostram. Auxilium eius quia qui potens est in terra, potentior est in celo ante faciem domini dei sui. Si enim dum adhuc viveret, misertus est peccatoribus et oravit pro eis. Nunc quanto amplius tanto verius agnoscit miserias nostras, orat pro nobis patrem, quia beata illa patria caritatem eius non mutavit sed augmentavit. Neque enim quia impassibilis factus est et incompassibilis, immo potius induit viscera misericordie dum ante fontem misericordie assistit. Debemus attendere et exemplum eius quia quidem visus est in terris et cum hominibus conversatus est, nec declinavit ad dexteram nec ad sinistram sed viam regiam tenuit. Intuemini simplicitatem operum eius, auctoritatem verborum eius, et tunc videbitis quo tam verbo quam exemplo vixit inter homines, qualia nobis vestigia dereliquit ut ambulemus per ea et in eis. Sed et diligentiori intuitu confusionem nostram aspiciamus, quia homo ille similis nobis fuit passibilis, ex eodem luto formatus ex quo et nos. Quid ergo est quod non solum difficile sed et impossibile credimus ut faciamus opera que fecit et sequamur vestigia eius. Confundamur et convertamur ad vocem istam, si forte gravem generet nobis timor iste. Homines isti fuerunt qui precesserunt nos, quia tam mirabiliter processerunt per vias vite ut vix eos homines fuisse credamus. Sic ergo in festivitatibus sanctorum et gaudere et confundi debemus: gaudere quia patronos premisimus, confundi quia eos imitari non possumus. Itaque semper gaudium nostrum in hac valle lacrimarum pene condiri debet, ut sit non solum crema sed et prima gaudii luctus occupet, quia et si magna est gaudiorum materia, sed maior est dolorum.

Sermo de sancto Clemente

Pretiosa in conspectu domini mors sanctorum eius. Audiat peccator et insultet dentibus suis, fremat et tabescat quoniam deprehensus est in astutia sua, cecidit in foveam quam fecit, incidit in laqueum quem tetendit. Invidia siquidem diaboli mors intravit in orbem terrarum, sed ecce pretiosa facta est mors sanctorum. Audi ergo hostis vite, mortis auctor, attende quid valeat iam furor tuus, versutia tua quid noceat, immo ut plus doleas, etiam omnia cooperantur in bonum hiis qui secundum propositum vocati sunt sancti. Neque enim aliud quam ipsa que tui operis est de te hodie beatus martir cum plena celebritate morte corporis triumphat. Fecit siquidem de iniquitate virtutem, pena peccati in initium glorie convertitur. Fidelem se probavit in modico ut dignus inveniretur super multa constitui. Modicum namque erat et omnino modicum quicquid prius acceperat anima illa beata, quando ad illam gloriam quam presenti promeruit passione. Omnis delectatio vite huius, universa eius gloria, quicquid denique in eo concupiscitur, prorsus modicum est in illius [?] in illius glorie, in illius beatitudinis comparatione, si tamen vel modicum dici debet et non potius nichilum, vapor ad modicum parens. Acceperat beatus Clemens nobile genus, amplas possessiones, hereditatem multarum [?] quam plurimarum, ita ut optimus quidem illius temporis possessor [?]. Acceperat hec universa a domino; data enim dona sunt etiam ista. Fidelem ergo se probavit ei qui dederat cum pro eius amore universa contempsit, omnia detrimentum faciens et arbitratus ut stercora ut lucrifaceret Christum. Sed forte murmurat etiam nunc inimicus: pellem inquiens pro pelle et omnia que habet homo dabit pro anima sua. Quid ergo putabis quod in ipsa corporis sui vita quam acceperat duo infidelis inveniatur ut vel ipsam preferat illi? Ecce habes potestatem in eum per satellites tuos ut conterant eum [?] aut a deo [?] aut a corpore separari. Varia et innumera conquire tormentorum genera, sed nomine [?] tuo fabricant coronas. Sicut enim ipsa vite huius ornamenta et adiumenta contempsit, sic contempnit et ipsam. Omne corporis tibi [?] [illegible] deum suum etiam inter tormenta libere predicat in morte et in fame, maledicat tibi atque ydola sacro ore blasphemat. [?] fideliter dicat quod nec blandimenta vite huius nec mortis horror ingenue confitetur. Clamabit ergo qui legitime certavit [?] a caritate Christi potuit separare. Dic queso nobis anima sancta que sic corporis tui supplicia postponebas, obsecro, diligebas illud an non? Utique diligebas. Nemo enim odio habuit carnem suam. Diligebas ergo carnem, sed [?] diligebas tamquam ancillam, et multo magis dominum deum. Utique probatio dilectionis est exhibitio operis. Libenter ipsam quoque pro eius gloria morte amplectebar. Quid nos ad hec dicimus fratres? Singularem martirii [?] gloria eius non est sine confusione nostra. Erat enim beatus Clemens homo sicut et nos passibilis, eadem circumdatus infirmitate et carnis sue eisdem vinculis naturalis affectionis innexus. Sic ergo ille sic Christum in corpore suo et calicem salutaris accepit. Quid nos retribuimus domino pro omnibus que retribuit nobis? Cuius certe nos insignit ymagine, cuius sanguine nos redemit et vocavit in candidam hereditatem incorruptibilem, incontaminatam, etiam conservatam in celis. Utquid ergo non possumus et nos cum beato Clemente bibere calicem eius? Sed forte videtur aliquis posse si opportunitas non deesset, sed persecutionis tempus cessavit. At ego fateor non satis credidi istis dicentibus. Quid enim quotidie [?] pugnatoris [?] et [?] arbitramini posse vos resistere. In minimis probate conflictibus si viriliter in maiori certamine stare possitis. Ecce enim non vobis dicitur: Sacrificate ydolis et vivite, aut si hoc nolueritis, vos diversis suppliciis interire. Novit dominus figmentum nostrum, nec dabit nobis tam forte certamen. Beato Clementi forte certamen dedit ut vinceret et cognosceret quia omnipotentior est sapientia. Nunc autem certamen quale est fratres mei? Quotiens nobis suggeritur in cordibus nostris: Infringe ordinem tuum, murmura, detrahe, age remissius, infirmitatem simula, vide ei qui forte durius locutus est ut satisfacias desiderio tuo. [?] ut inclinet ad difficultatem et laborem resistens animo tuo. Et quis sustinet tanta? Hec enim intus audivi, [?] cohortantibus nos aut foris homini aut intus spiritui sancto. Si ergo in eiusmodi certamine periclitamur, si vix resistimus, si interdum etiam succumbimus, quid in tam grandi certamine faceremus? Si in [?] singulis cedit infirmitas nostra, quomodo talis possit resistere? Videtis quo ad nichilum redacti sumus, et sicut solent mulieres aut pueri pugnatores laudamus, alios pugnare ipsi non possumus. Quid tamen agimus? [?] ad nuptias vocati sumus et in conspectu eius vacuos apparere non licet. Diligenter ergo considera que apponuntur nobis, quoniam talia oportet nos preparare. Considerat beatus Clemens vinum sibi esse appositum a domino, et ipse quoque qui dives fuit ad nuptias effusionem portavit. Sed nos pauperes sumus et vinum non habemus. At ille: Implete ydrias aqua. Ergo ne et ipse suscipiet aquam si attulerimus eam? Utique suscipiet. Nam et ipsam cum vino appositam invenient qui secundum monita sapientis diligenter considerant que sibi apponuntur ab eo qui venit non in aqua solum sed in aqua et sanguine. Testimonium enim perhibet qui vidit quod [?] latere domini dormientis in cruce [?] sanguis et aqua. Et nos ergo fratres ut vel fideles in modico nos probemus domino nostro, si martirii sanguinem non habemus, martirii enim testimonium est, quamvis vel testimonium aque, et ne ipsum quidem despiciet deus. Tres enim sunt qui testimonium dant in terra: spiritus, aqua et sanguis. [?] quibus tamen [?] petit testimonium qui singula [?] difficile recipit. Nos si sanguinis testimonium non habemus, habemus spiritum in aqua, quoniam sine spiritu nec sanguis nec aqua sufficit. Immo vero si ipse sine aqua aut sanguine invenietur, sufficit testimonium eius, quoniam ipse spiritus vitalis est; nec aqua nec sanguis quicquam potuit a seipsis, sed spiritus est qui testimonium dat in celis. Sane quoniam ipse spiritus [?] tamen aut vix aut numquam sine aqua et sanguine spiritum arbitror inveniri. Propterea dilectissimi quamvis vel aquam quam sanguinem [?] quamvis mensuras binas vel ternas quas ydrie capiebant [?] non habemus. Et qui ydriarum super fecimus mentionem [?] et [?] omnia que sunt in nobis sicut ipse qui ternas metretas habere potuit et Christus [?] nobis apponit aquam.

propter hoc enim sub distinctione dixi bibas vel lavas ut duas audias necessarias esse. Tertia non ab omnibus exigenda. Accipe ergo triplicem aquam quam tibi salvator apposuit. Ploravit super Lazarum et super civitatem Ierusalem et hec est aqua prima. Sudavit in monte iam passionis hora et hec est aqua secunda non ab oculis tantum sed a toto corpore manans. Hec autem rubea est sanguinei quasi coloris sicut scriptum est: Et factus est sudor eius tamquam gutte sanguinis decurrentis in terram. Iam vero tertia aqua est quam et proximo de latere eius una cum sanguine emanasse. Et tu ergo primam quidem habes si rigas conscientiam tuam stratum et dolore compunctionis preteritorum diluis maculas peccatorum. Secundam habes aquam si in sudore vultus tui vesceris pane tuo et labore penitentie corpus tuum fatigas ac restinguis concupiscentie flammam. Est autem sanguinei coloris, seu propter laborem seu etiam propter ipsum concupiscentie ignem. Iam vero si proficere potes usque ad devotionis gratiam potabis aquam sapientie salutaris et spiritus Christi qui super mel dulcis fiet in te fons aque salientis in vitam eternam. Et merito hanc esse aquam que prodiit de latere dormientis et sine omni molestia fluxit. Quia enim iam mortuum esse in eo qui in hac voluit gratia delectari. Ergo ut breviter repetam prima quidem aqua delicta ~~repet~~ abluit conscientiam. Secunda ut futura caveamus compungit concupiscentiam. Tertia si ad eam venire merueris potat animas sitientes.

Sermo de beato Andrea

Celebrantes hodie gloriosissimi beati Andree triumphum in verbis gratie que procedebant de ore eius exultamus et delectati sumus. Neque enim locus poterat esse tristicie ubi tam vehementer letabatur et ipse. Nemo quippe nobis compassus est sic patienti. Nemo ausus est plangere exultantem. Alioquin et nobis ipse non incongrue dicere poterat quod salvator crucem baiulans sequentibus se et lugentibus ait: Filie Ierusalem nolite flere super me sed super vos ipsas flete. Denique cum duceretur beatus Andreas ad crucem, populus qui strictum et iniustum dolebat iniuste dampnari prohibere voluit ne puniretur; sed ipse magis instantissime precibus prohibuit eos ne non coronaretur immo ne non pateretur. Desiderabat siquidem dissolvi et esse cum Christo sed in cruce quam semper amaverat; desiderabat in regnum introire sed per patibulum. Quid enim dixit ille amator sue? Per te me inquit recipiat qui per te me redemit. Ergo si diligimus eum congaudeamus ei non solum quia coronatus sed et quia crucifixus quod desiderium anime eius tribuit ei dominus et posuit in capite eius coronam de lapide precioso. Vincenti quidem congratulamur ei quod cum desiderata cruce fruitur et amplexu. Magnum valde est non ipsum eius imitari gaudium cui congratulamur. Quid enim hesternis vigilias celebrantes illa ante vobis exultationis cantando delectatione putatis fuit in nobis quasi secum cogitaret et diceret: Quid est quod voluit hec? Unde unde tanta leticia? Certe et tempus pressure est et amara pene crux. Et hec exultationis. Ita est quia facies mei si fuit qui colligat super lignum crucis vitaque generat fructificat iocunditate. Oleum letitie stillat, balsamum sudat carismatum spiritualium. Non est silvestris arbor, lignum vite est comprehendentibus eam. Arbor fructifera est. Alioquin quomodo duceretur occuparet terram? Illa dico preciosissima gleba cum clamore est insipida radicibus si non esset hec preciosior cunctis fructuosior universis. Numquam in illo plantaret orto vel illa permittere vinea occupare. Denique quid mirum si crucis suavitatem dedit qui dedit et igni? Aliud quomodo tempore videatur insipida ubi dulce sapit et flamma? Quid enim sapiebat Laurentio ignis ille cum videret carnificem iudicem subsannaret? Quid nos ad ista dicemus fratres? Cur non sapit quod ex Christo est tribulatio? Cur non gustamus et nos mannam illud absconditum? Sic enim dicta esset omnino dulcis nec licet penitus quod aufferet. Sufficiat nobis hec unum adversus duplicem maliciam inimici. Hic quippe nequissimus ille laqueos hic et iacula reponit callidissimus venator hominum solum sitiens sanguinem animarum. Alios telis appetit maliciose carnalis suggestionis et in eis voluntatem multos quorum tenuis est pacia. Alios voluptatibus irretire laborat et in hiis concludit multitudinem copiosam eorum qui in terra repunt aut volitant in medio eorum. Sit ergo gaudium in dolore et iram non habet malignus unde illaqueat, non habet unde deiciat. Liberati sumus de laqueo et a verbo aspero pertransit. Nichil enim proficit inimicus in eo qui ante ipso delectat si carnale suggessit delectationem et filius iniquitatis non apponet nocere ei si ad comparandum animam eius qualem vincitur torpescunt amaritudine non curat delicias qui ieiunio pascitur. Inflammatione nimirum per eo in quo et delectatur. Plane altissimum posuit refugium suum quo neque muscipula inimici timenda sit nec sagitta. Immo vero in modum piscis est squamas portat et pennulas habens. Porro sicut piscis frustra iacitur telum in squamas loricatorum huiusmodi siquidem mundos pisces esse legalis sermo indicat qui et pennis levantur et protegunt squamis sive illi in mari sint sive in flumine sive in stagno. Hoc enim etiam hoc mare magnum et spaciosum manibus pisces mundos et divina dignos mensa quosque habet qui in seculi latitudine saltu actu quasi versantur. Relinquit sed multa milia quos apostolica sagena trahit et ad educta fuit segregant a malis. Ubi sane sedebit et hic noster piscator hominum qui totum post se Achaiam trahit. Hic et flumine pisces mundos sed quosque inter dispensatores fideles invenimus. Fluvius quippe est predicatorum ordo non permanens in eodem loco sed extendens se et transiens ut diversas irriget terras. Sunt et in stagnis mundi pisces qui et in claustris sunt deo in spiritu et veritate siquidem stagnis monasteria comparantur. Ubi quodammodo pisces incarcerati vagari non habent libertatem ut parati sint semper ad epulas spirituales dicentes singuli intra semetipsos: Quis veniet qui me deferat? Cunctis diebus vite mee quibus nunc milito expecto donec veniat immutatio mea. Porro ut de lege superius meminimus sive in mari sive in flumine sive in stagno illi mundi sunt pisces qui squamas et pennulas habent. Sunt autem squame multe sed una ex omnibus quodammodo lorica contexitur quia una est pacis virtus licet singulis tribulacionibus contrarie singulas ordinarum. Iam vero sicut squamas ad patientiam sic pennulas ad hilaritatem arbitror non incongrue posse referri. Hilaritas quippe levat et saltu quodam in altum dat vibrari quemquam exhilarat. Sane ut duas habeamus pennas supra nos hilaritas quaerenda est.

Et forte propterea docet apostolus. Ille enim vere penas habebat quibus et in tercium usque ad celum raptus est et volavit etiam in paradisum
non solum gloriam in spe sed et gloriam in tribulacione. Prorsus sublime volat quisquis ille est qui non modo futurorum exspectacione
bonorum sed etiam presencium quorumlibet malorum perpessione ipsa delectatur. Ita ut in ea etiam glorietur. Item ecce invenimus hunc beatus apostolus
item mirum. Item [illegible] predicavi vim et explere licet consistere gradum incipiencium proficiencium perfectorum. Inicium sapiencie timor
domini, medium spes, caritas plenitudo. Denique apostolum audi quod plenitudo legis est caritas. Qui iam incipit a timore crucem christi
sustinet pacienter. Qui iam proficit in spe portat libenter. Qui iam consummatur in caritate amplectitur iam ardenter. Solus iste qui dicere
possit quod amator tuus fui et desideravi amplecti te. Longe est ab eo vox ista qui sustinet quidem sed optaret tamen si posset
non venisse in horam hanc. Denique si non videor temerarius longe est ab ea voce pater si fieri potest transeat a me calix iste. Quod enim
ecce super asellum ascendebat non hic quidem hostibus relinquetur. Agnosco plane in duce belli pusillanimorum trepidacionem. Agnosco
egroti vocem in medico. Agnosco infirmitatem gallinam cum pullis condescendo caritate. Stupeo dignacionem compaciencie humilitatem
christi [illegible] dux non beati andree robustum sed suscepit affectum quia non est sanis opus medico sed male habentibus. Sed que forte
dignacio scandalisat. Plane mecum andree sed numquid oculus tuus nequam quia ego bonus. Huius enim odor vite in morte est. Quid magis
fuit deo ihesu si accedente hora propter quam veneras intrepidus stares tamquam qui potestatem habebas ponendi animam tuam et nemo
tollebat eam a te. Sed non longe gloriosius fuit cum quidem totum propter nos agebat. Ut non solum passionem corporis sed etiam cordis af-
fectum pro nobis faceret et quos vivificabat mors tua infirmos et trepidacio robustos et mesticia letos et tedium alacres
et turbacio quietos faceret et desolacio consolatos. Lego quidem in lazari resurreccione quod infremuit spiritu et turbavit se
metipsum. Sed esto tamen quod se ipse turbavit non condicionis necessitate sed sue beneplacito voluntatis. Nunc autem aliquid amplius iam
audio. Usque adeo siquidem prevaluit ea que fortis est ut mors dileccio ut ipsum dei angelus confortavit. Quis est quem celebrandum
audi. Apparuit inquit angelus confortans eum. Quis eum? Plane eum cum nascitur clausus patuit uterus cuius nutu in vinum
aqua mutata est, cuius tactu lepra est fugata, sub cuius plantis solidum stetit mare, ad cuius vocem mortuus resurgit,
denique eum qui portat omnia verbo virtutis sue, per quem facta sunt omnia, per quem universa subsistunt, etiam angelus ipse et quod dicam
per quem [illegible] confortatus ego eum cuius ne ipse quidem confortator [illegible]
[illegible] eum. Agnus enim moriatur sed non perimus esse iudicialis. Confortas ergo eum cuius ad quem consolandum veniebas ecce consolator e[st]
potentie maiestate. Rogo te angele quem consolaris an ignoras quis esset ad quem consolandum veniebas. Denique agnosco et [illegible]
ecce paciens est. Alioquin non diceret alium paraclitum a patre mittendum apostolis si non esset et ipse paraclitus. Non despero iam domine etiam si mole
ipso paraclito maiorem paraclitum [illegible] qui [illegible] qui tribulato sunt corde. Non despero iam domine etiam si mole
[illegible] videt in tribulacione quam pacior etiam si pusillanimis sum etiam si desiderem ut transferat calix a me. Non despero inquam domine
[illegible] in carnale sine [illegible] consolacionem
non audiam et ipse. Unitum non sic ego volo sed sicut tu. Dico tu et hic ipso non ad carnale sine [illegible] terrene consolacionem
sed ad spirituale sed ad celeste. Ita plane dummodo non minuerem. Quid enim separavit penitus a te si non [illegible]
non timeo et si opus habeo consolari. Quid enim agnosco vocem meam in salvatore et de salute desperem. Plane in
pacem meam possidebo animam meam. Unitum perfice volo si possum nec statim adepta salute esse contentus. Qui enim habet deum
facit bona aut sapiens [illegible] pax est. Scriptum est enim declina a malo et fac bonum inquire pacem et persequere eam.
Noli esse salute contentus quere pacem ne tibi in periculo etiam sit salus ipsa. Audi ergo angelum nato eo qui factus est pax
nostra. Quid est autem bona ordinata voluntas. Quia vera est
vera consultante atque tamen pax in terra hominibus bone voluntatis. Quid est autem bona ordinata voluntas. Quia vera est
illa inquies perfecto que rem consentanea est. Dicitur quia non sunt condigne passiones huius temporis ad futuram gloriam que revelabitur
bitur in nobis. Et si non sentire cepisti haud dubium quam libenter ferebas tunc domine et dicebas pater [illegible] et non [illegible]
ut custodiam mandata tua. Vere tu si vis esse perfectus unum tibi adhuc est necessarium. Quid illud inquies perfecto gaudium in
spiritu sancto. Denique et qui timore cogitur et paciens est et qui vim spei ducit et benivolus est nisi [illegible] fuerit
spiritu sancto. Denique et qui timore cogitur et paciens est et benigna est et quod est amplius nunquam [illegible]
spiritu facile labi potest porro que per spiritum diffunditur caritas et paciens et benigna est et quod est amplius nunquam
spiritu facile labi potest porro que per spiritum diffunditur caritas. Si diligenter consideres etiam paciens et ad benivolus videtur
cadit. Et in primo itaque mandato quod parentibus nostris datum est, si diligenter consideres ecce paciens et ad benivolus videtur
que tu utique cecidit liquet quod stabilis non erat ille vel illa gradu. Videt enim mulier aut scriptura lignum quod esset pulchrum
visu et ad vescendum suave. Non tibi videtur ipso tolerare manus. Hic et ubi a serpente interrogata est. Vide si non [illegible]
sonat verba eius molestum fuisse mandatum. Ex omni inquit ligno paradisi comedemus. De ligno autem sciencie boni et mali dixit
nobis ne comederemus. Non est hic est enim voluntas. Quare sic. Ipse nomen nobis vel suffecit obediencie. Quia vita vera
in voluntate eius. Itaque facile seducta est mulier et promissionem credere et acquiescere persuasioni. Vir autem seductus non est
sed subiectus mulieris amore. Optaret enim se servare mandatum quod sibi utile noverat si non mulier ei aliud persuaderet. Nec
aliqua in servando mandato visus est pati difficultate. Sed que bona erat voluntas non habuit fervorem fortis quippe ut
mors non pacia aut spes sed dileccio. Non timor autem vero sed spiritus fortis est. Et paria sic est sed quia timore urgetur
et voluntas bona sic cepedit et sic agendum est quia spei attigit vere caritas que inflammat appetitur neque sic [illegible]
et neque sic concupiscit sed sic volo inquit sic cupio sic desidero vehementer. Videtis quanta sollempnitas quanta suavitas quanta
suavitas caritatis. Felix anima que ad hunc caritatis pervenit statum. Nec sane desperandum nobis cum quidem qui ad hunc
pervenit gradum. Ob id maiore memoria celebratur ut ipsius et invocemus auxilium et provocemur exemplo. Plus dico.

ut quosdam vobis nonnullos videam nescio videor in hoc gradu. Sed dicas beatum Andream apostolum esse non posse te qui pusillus es sequi
vestigia pudeat te vel eos qui tecum sunt non imitari. Nemo repente fit summus. Ascendendo non volando apprehenditur su-
mitas scale. Ascendamus ergo velut duobus quibusdam pedibus meditacione et oratione. Meditacio siquidem quod desit docet, oracio ne
desit obtinet. Illa viam ostendit, ista deducit. Meditacione denique cognoscimus imminentia nobis pericula, oratione evadimus
prestante ihesu christo domino nostro qui cum patre et spiritu sancto vivit et regnat in secula seculorum. Amen.

Sermo de via confessionis

Notas michi fecisti vias vite adimplebis me leticia cum vultu tuo delectaciones in dextera tua usque in finem. Ad te quidem
libenter accedimus domine ihesu, dixit ad aegrum infirmus ad medicum. Ad dominum suum. Tu es enim magister et dominus cuius stola
est in terris et cathedra in celo. Tu es ille omnium medicus qui solo verbo restauras universa. Vias tuas domine demon-
stra nobis et semitas tuas edoce nos. Vie enim tue vie pulchre et omnes semite tue pacifice. Beati qui ambulant in via
tua domine virtutum. Beatiores qui currunt modo more turgencium tuorum. Exultans enim ut gigas ad currendam viam. Et non solum currens
sed et saliens in montibus et transiliens colles. Exultaverunt gigantes pestis non ad currendam viam sed ad quandam glorie vanam eva-
nescentes in cogitacionibus suis non humiliati in virtutibus suis. Viam enim sapientie nescierunt neque memorunt semitas eius. Non
est audita in chanaan neque visa est in theman. Maledicti qui dixerunt deo recede a nobis scienciam viarum tuarum
nolumus. Nos comprimus te de die in diem et scire volumus vias tuas. Ubi pulchre vie tue due sunt confessio et obediencia. Cum confessio
omnia lavant, cum obediencia virtutes solidavit. Bonum autem ornamentum confessio que et peccatorem purgat et iustum reddit purgatiorem.
Si peccata sunt in confessione lavant. Si bona opera confitere cum mala tua confiteris sacrificium deo spiritus contribulatus cum dei beneficio
hymnolas deo sacrificium laudis. Absque confessione iustus iudicatur ingratus et peccator mortuus reputatur. Confessio igitur peccatoris
vita iusti gloria. Video david dicente peccavi et audiente transtulit dominus peccatum a te et non morieris. Considero mariam
si non verbis tamen operibus sua publice crimina confitentem et dominum publice indulgentem peccata. Dimissa sunt ei peccata multa quia dilexit
multum. Respicio principem apostolorum negantem timide amarissime flentem christum respicientem. Illum felicem latronem intueor se
accusantem excusantem christum et dominum promittentem hodie mecum eris in paradiso. O quam sublimis ista confessio per quam de pa-
tibulo ad regnum de terra ad celum ad paradisum de cruce latro damnatus conscensus ascendit. Gloriosa confessio que petrum apostolum a
trine negacionis crimine liberat et ab apostolatus culmine cadere non permisit. Fidelis institucio quam marie multum diligenti multum
dimisit et amoris multa titulis insignita discipulorum corporis sociat. Preclara inficacio que rege et prophete metipsum cum
tribulacione mundavit et in antique glorie dignitatis procedendo reduxit. Hec est via que viatorem numquam fefellit quam numquam
deseruit nisi deserentem. Huius vie multe multiplices sunt semite pro ad inveniendas difficiles ad tenendas ad evitandas i...
Prima semita est prima gradus in via ista cognicio sui. De celo cecidit ista summa. Nosce te ipsum. Homo vide si non sponsus et in
amore tacitus sponse eidem loquatur. Si ignoras te pulcherrima inter mulieres. Cognicio sui consistat in tribus ut cognoscat homo
quid fecerit quid meruit quid amisit. Quid vilius o nobilis creatura ymago dei creatoris similitudo quam carne tua car-
nalibus illecebris deturpare et pro brevi voluptate torrente potare voluptatis. Quid furiosius quam rapi mente ira superbia extolli
reparari invidia cupiditate torqueri. Que in viciis es involuta que scortum amplexaris. Recordare ergo quod merueris
subeat memoria tua gehennalis olla fornax succensa magne babilonis domus mortis anxietatis domicilium flammarum
globus ardentes frigoris tenebre sempiterne. Considera ordinem tormentorum tortorum faciem penarum mutaciones miseriarum
infinitate et intollerabilibus oculis ista discute et potes dicere melius erat mihi si natus non fuissem. Reflecte oculos et
quid amiseris attendite reminiscere qualis sit civitas gloriosa celestis beatitatis locus vite suavitatis palacium splendor
glorie gratie magnitudo claritas infinita. Attende ordinem gaudiorum gaudencium vultus principum diversitudine multitudine
deliciarum et potest proclamare. Tam te perdidit domine deus. Si ergo hec triplici funiculo ligamus atque tua intelligens et audi-
tes quam mirum salutis noticia sui. Secundus gradus est penitencia. Hec duo itaque adinvicem iuncta sunt ut cognoscere se non
possit nisi peniteat penitere non possit nisi se cognoscat. Peniteat autem compuncionis iaculo vulnerata. Prima triplex quia
innocencia amisit et eam non requisivit et neglexit pacem dei. Heu domine ihesu quia primam stolam innocencie nobis in
baptismate reddidisti et amictu niveo candidatos in nostre solio revocatos. Cito recessimus a via qua ostendisti
nobis et porcorum siliquas que nos coniungebat cum prodigo filio tuo in dissimilitudinis regione expendimus. Ubi venerunt
ad nos vilissimi spiritus et cultorum ignium reges ad mundatos invidi ad salvatos dampnati. Cum ad rectos et dixerunt
anime nostre incurvare ut transeamus audivimus illos et incurvati sumus. Transivit per nos et innocenciam amisimus. Si culpa
est perdidisse quid erit putas non requisisse perditam. Perdit aliquis aliquid in hac mortali te querent indicat amicos
convocat trahit in causam nichil intemptatum relinquit donec vel amissa inveniat vel ablata restituat et custodiat
restituta. Nos hereditatem nostram incorruptibilem immarcessibilem incontaminatam in celis conservatam illius insaciabilis hec
tibi perdimus et non requirimus. Incurvavit nos et non resurgimus. Surgamus et eamus ad patrem nostrum et dicamus pater
peccavimus in celum et coram te et omnes tepidum excitantes lectionis proferentes offeramus patri primum mentis cordis contritionem
si forte cum adhuc longe simus videat nos pater et misericordia moveatur et accurrens cadat super collum nostrum et osculetur
nos osculo oris sui. Profecto iubebit proferri stolam primam innocencie et induere nos veste virtutum et dare anulum
sanctorum in manum nostram et calciare pedes nostros in preparacionem evangelii pacis. Faciet fortassis adduci vitulum

saginatum et occidi in satisfactionem venientium epulari et consultare et in symphonia et choro reduci ad superne civitatis
gaudia ubi gaudium est angelis dei super uno peccatore penitentiam agente. Bonus deus ihesus qui non [illegible] bonis eos qui am-
bulant in innocentia sed et illos qui ambulant in penitentia. Beatus enim petrus non fecit [illegible] beatus vir cui non reputavit
dominus peccatum. Omne quod ipse imputare decrevit sic est quasi non fuit. Cogita etiam quanta superbia patientia dei usus primo ab
usus sis. videbat te peccantem et dissimulabat quasi non videns. Vocabat et non audiebas. Minabatur et non timebas. Promittebat
et contempnebas. nec promissis illectus nec terrore perterritus. Ignorans quod patientia dei ad penitentiam te adducit. Time timore magno
ne thesaurizaveris tibi iram in die ire et revelationis iusti iudicii dei et memento quam horrendum est incidere in manus dei viventis.
Liga ergo hoc triplici cataplasmate plage [illegible] anime tue et dic: miserere mei domine quoniam infirmus sum. Sana me domine quoniam etc.
Secundus gradus est dolor. sed et ipsa tua ligatione [illegible] post cogitationem et primum dolor meus renovatus est et in medi-
tatione mea ignis exardescit quod creatorem offendi. Dominum non timui, [illegible] benefactorem sprevi. Numquid non sicut lutum in
manu figuli sic vos in manu mea dicit dominus. [illegible] te fecit vas in honorem. Cur te in contumeliam facere presumpsisti. Numquid
dicit figmentum figulo cur me sic fecisti, creatura creatorem, figmentum factorem, opus opificem [illegible]. Memento vilis-
sima testa quod si cecideris super lapidem istum confringeris. Si vero ipse super te ceciderit conteret te contritione [illegible] ita ut ne vesti-
gium ruinarum pateat. Tu autem [illegible] et creatorem offendens et deum non times. [illegible] cui-
us voluntati resistere nemo potest et preceptis eius [illegible] voluntatem. Noluisti intelligere ut bene ageres sed recalcitras [illegible] impio
[illegible] lege in fide publica [illegible] Non audisti [illegible] voluntatem [illegible] et
non facis. [illegible] Assistunt angeli ad audiendam vocem [illegible] stelle vocantur et dicunt assumus
venti et mare obediunt ei et omnia lege prefixa inconcussa retinent [illegible]. Tu solus [illegible] regis et imperatoris [illegible] maiestatis
non curas. Audi quod potest te mittere in tenebras ubi fletus et stridor dentium [illegible]. Et si te non monet
creatoris offensio reverentia potestatis moneat saltem ingratitudo quia tantum benefactorem in tantis beneficiis contempsisti. Ubi nam
[illegible] benefactorem invenies qui tibi ministrat sidera [illegible] tempora aeris, fecunditatem terre, fructuum ubertatem. Ad ultimum
ut omnia tibi in te beneficiorum cumulum aggravaret, proprio filio suo non pepercit sed pro nobis omnibus tradidit illum, tradidit unigenitum
pro adoptivis, dominum pro servis, pro impiis iustum. Quid ultra debuit tibi facere et non fecit. Si ergo isto dolore dolueris, potes
dicere cum propheta: ventrem meum doleo, ventrem meum doleo, sensus cordis mei turbati sunt. Tertius gradus est confessio oris
post cogitationem sui, post penitentiam mentis, post dolorem cordis sequitur oris confessio. [illegible] corde creditur ad iustitiam
ore autem confessio fit ad salutem. Sed et ipsa triplex est [illegible] salutis [illegible]. Debet enim esse vera nuda et propria. Veritatem
querit altissimus et non vult falli qui fallere non intendit. Novimus plerosque et experti sumus qui ad confessionis gratiam venientes
magis onerati quam liberati [illegible] ad sua [illegible] redierunt. Dicunt enim se clericos [illegible] se milites [illegible] gla-
diatorio gessere conflictu ut humilitatis sub pallio superbiam induerat. In tanto se [illegible] sub quo totius
humane salutis summa consistat. Sunt et alii quos timor impellit ad confessionem, alii quos simulatio ducit. Ad hoc enim con-
fitentur ut saltem ipsi videantur fuisse confessi. An tu illam veram putas esse confessionem quam aut timor extorsit aut simulatio
fecit [illegible] ipse sponsus discipline effugiat fictum et [illegible] satisfactionis opus querit. Illa vero confessio vera est que
de mentis contritione descendens non timore cogitur ut ficto palliatur sed in spiritu contribulato profert ea que sentit. Nuda autem
eam esse oportet et totius absconsionis [illegible] velamine. Quidam enim proferunt [illegible] peccatorum [illegible] et
[illegible]. Numquid de uno corde [illegible] dulce et amarum [illegible] stillare potest. Omnia nuda et aperta
sunt oculis dei et tu adhuc illi abscondis qui dei locum in tanto obtinet sacramento. Unde et denuda quicquid cor tuum
[illegible]. Detege volens ut sentias [illegible] medicantis. In simplicitate cordis quere te dominum non in duplicitate
quia ve illis qui loquuntur in corde et corde et terram duabus viis ingrediuntur. Debet autem esse et propria. Sunt enim et plurimi
qui aliorum peccata cum summa [illegible] locuntur. [illegible] sua [illegible] autem
[illegible] commendaverunt. Infelices et miseri quibus datum est aliena plangere relinquere sua. Iustus in principio
sermonis accusator est sui. [illegible] scriptura non alias. Numquid oblitus es apostoli dicentis confitemini alterutrum peccata vestra. Vestra dicit
non aliena. [illegible] ille propheta non tua. Quartus gradus est maceratio carnis. Sed et ipsa
[illegible] conservata. Convenit enim ut fiat occulte [illegible] discrete. Teneros artus tuos et [illegible] de
[illegible] confige [illegible] et tanto [illegible] abstine. [illegible] autem occulte
faciendum est ut nesciat sinistra tua quid faciat dextera tua. Non enim est in homine tanti boni reponenda custodia sed in
absconso cordis tui ut gloria tua testimonium conscientie tue. [illegible] ut non luceat lux tua coram hominibus ut glorificent
patrem tuum qui in celis est sed ne intentionem tuam in manus glorie [illegible] reconderes. Nichil enim infelicius quam
hic carnem macerare ieiuniis, vigiliis affligere, et hic recipere gloriam, illic gehennam. Licenciose vero facienda est quia
quod fit pastoris licentia gratiosius est in conspectu dei et illa hostia [illegible] acceptat altissimus que non est de
proprie sua voluntatis sed et de precipientis offertur imperio. Multum enim valet ad repellendam superbiam proprie voluntatis [illegible]

quam comparare non potest qui mundi huius diligit vanitatem. Discrecio autem in hac tenenda est ne dum nimis flagellare cupimus salutem
perimus et dum hostem subigere cupimus civem occidamus. Considera corpus tuum et corporis tui possibilitatem virtute carnis complexionem
impone modum tue discretioni. Custodi corpus incolume ad obsequium creatoris. Multos vidimus ita in principio carnem suam
verberasse et discretionis infregisse repagula ut tabidos laudum solempnibus redderent et apparatu laudari studentes fovean-
tur. Sextus gradus est correctio operis sed et ipse modo virtutis conservatur ut scilicet ut tibi malum non facias. Alteri non noceas
non consencias nocenti. Coartetur os confragilis sit voluptatibus in corpore et tu item pariter illuc quo duxisti que voluptas
duxit et peccatum remansit. Reprime ab infandis itineribus et induisse libidinis colla subscrive ne sit iniquitas in manibus
tuis. Desinant gule solempnes epulas et vana refunde colloquia. Averte oculos tuos ne videant vanitatem. Obtura aures
ne audiant sanguinem. Et tunc dice potius castigas castigat me dominus. Quid autem prodest infra rectitudinis lineam tue cursus
opera cohibere si aliis nocere desideras. Qui non fecit proximo suo malum et obprobrium non accepit adversus proximos suos requiescet
in monte sancto dei accipiet benedictionem a domino et misericordiam a deo salutari suo. Non autem te innocentem presumas inter impios et
cum virtute gradientes. Quia potius auctore retagunas et opponas te murum pro domo israel. Castigas te innocens alteri
nec nocenti consencies. Vel est enim illa summa. Qui cum emendare possit negligit participem se publici delicti constituit.
Cum enim causa dei ventilatur in medium et fidelitas promittit vitari qui pro persona qua gerit non resistit de suo dampnabitur
silencio. Septimus gradus est perseverancia sed et ipsam tueri minime sufficiamus duratam est perseverancia. Nam sicut imitacio
sanctorum brevitas temporis fragilitas corporis. Quod namque pati non posses cum videas pueros iuvenes annis senes decrepitos
christi pro nomine non solum contempsisse sed etiam exquisisse tormenta. Considera puerorum etatem iuvenum ignem virginum teneritudinem
annum fragilitatem senum infirmitatem inperpetuitate decrepitorum et ubicumque reflexeris oculos invenies in hiis etatibus multitudinem
exemplorum ad palmam martirii vincit cucurrisse. Numquid de eodem luto formatus es et tu et eodem spiritu inspiratus. Et sancta
non migrant persecucio ut martirium patiaris nec dampnaveris si pro christo fueris immo laudaris et predicaris ab omnibus. Quid si et
persecucio imminet contempnenda est propter temporis brevitatem. Sanctum enim nobis non prudit quod nullum dolorem vel longum vel
magnum esse demonstrat. Si enim magnus est longus esse non potest. Convicta enim corporis et anime exquisita dum tormenta
non sustinet sed stuporis magnitudine tremefacta summa velocitate dissolvitur. Magni animi est magna tormenta contempnere
quam in brevem parvum mutacionem ut de labore ad requiem de miseria ad gloriam pacientem faciunt evolare. Conspicienda
est etiam fragilitas corporis quam sepe aut ab lemphis casus incaudente febricule cumulata congeries brevem prius
suffocare momento. Tribue ergo virtuti si veritas fuit quod quemque debes veritati pro bono parvulo sempiternum premium
adepturus. Vides ergo quam difficilis sit via confessionis ad tuendum que multiplices semite ad tenendum. Verum est quod ait ille
tenuitas exitie magistri facilius invenimus eos qui innocentiam servaverunt quam qui congrua egerunt penitentiam. Hec de via confessionis
pro modulo nostro locuti sumus sublimioribus sublimia sine pondera reservantes. Ceterum obediencie via sub alio sermone
prius aperire temptabimus ne tueque in fastidium veniant verba domini salvatoris qui est benedictus in secula. Amen

Sermo beati Bernhardi de adventu domini primus

Hodie fratres adventus initium celebramus cuius utique sicut et ceterarum solempnitatum nomen quidem ce-
lebre satis et notum mundo est ratio vero non forte ita. Infelices enim filii Adam omissis veris
et salutaribus studiis caduca potius et transitoria querunt quibus assimilabimus homines generationis huius
aut quibus comparabimus illos quos videmus a terrenis et corporalibus consolationibus avelli separarique non posse.
Profecto similes sunt hiis qui submersi periclitantur in aquis. Nimirum videas eos tenentes tenere nec velle ratione
deserere quod primum occurrit manibus quidquid illud sit licet tale sit aliquid quod prodesse omnino non possit ut sunt
radices herbarum et similia. Nam et si qui forte ad eos veniat ut subveniat nonnumquam solent apprehensos
involvere secum adeo ut iam nec sibi nec illis auxilium ferre prevaleant. Sic pereunt in hoc mari magno et spaci-
oso sic pereunt miseri dum peritura sectantes omittunt solida quibus apprehensis emergere et salvare possent
animas suas. Neque enim de vanitate sed de veritate dictum est. Cognoscetis eam et liberabit vos. Vos ergo fratres quibus tamquam
parvulis revelat deus que abscondita sunt a sapientibus et prudentibus et ea que vere salutaria sunt sedula cogitatione
versate diligenter pensate rationem adventus huius. Nimirum quis sit qui veniat unde quo ad quid quando et qualiter.
Laudabilis sine dubio curiositas ista est et salubris. Neque enim tam devote ecclesia universa presentem celebraret
adventum nisi lateret in eo aliquod sacramentum. Primum igitur tu cum apostolo stupente et admirante intuemini et vos quis
sit iste qui ingreditur. Ipse enim secundum Gabrielis testimonium altissimi filius ac proinde altissimus ipse. Neque enim
phas est dei filium degenerem suspicari sed equalem fateri necesse est altitudinis et eiusdem penitus dignitatis.
Quis enim principum filios principes et filios regum reges esse nesciat. Verumtamen quid est quod trium personarum
quas in summa trinitate credimus confitemur et adoramus non pater non spiritus sanctus advenit sed filius. Nunc ego quidem
id factum esse arbitror sine causa. Sed quis cognovit sensum domini aut quis consiliarius eius fuit. Neque enim sine
altissimo trinitatis consilio factum est ut filius adveniret. Et si consideremus que nobis in causa fortassis advertere
possimus vel ex parte quam congruum fuit a filio nos maxime liberari. Lucifer enim qui mane oriebatur pro eo quod altis-
simi similitudinem usurpare temptavit et rapinam arbitratus est esse se equalem deo quod utique filii est precipitatus
illico corruit quia zelavit pro filio pater et ope dixisse videtur mihi vindictam et ego retribuam. Continuo visus
est tamquam fulgur de celo cadens. Quid tu superbis terra et cinis. Si superbientibus angelis deus non pepercit quanto
magis tibi putredo et vermis. Nichil ille fecit nichil operatus est tantum cogitavit superbiam et in momento
in ictu oculi irreparabiliter precipitatus est quia secundum ipsum in veritate non stetit. Fugite superbiam fratres quesumus multum
fugite. Initium omnis peccati superbia que tam velociter ipsum quoque sideribus cunctis clarius micantem etiam caligine obumbravit
luciferum que non modo angelum sed angelorum primum primo in dyabolum commutavit. Unde et protinus invidens homini
quam conceperat in semetipso in eo peperit iniquitatem suadens ut lignum vetitum gustaret sic esset sicut deus sciens bonum
et malum. Quid enim polliceris quid promittis miser cum filius altissimi clavem scientie habeat imo et ipse sit clavis
David que claudit et nemo aperit. In eo sunt omnes thesauri sapientie et scientie absconditi. Tu ne eos ut homini prestes
iniquis furtibus videtur quod mihi dominus sinat. Vere mendax est iste et pater eius. Ita et mendax fuit deus filio
eius altissimo et mendacii pater qui in hominem quoque venenatum sue falsitatis seminarium fudit dicens eritis sicut dii.
Tu quoque homo si videbas furem currebas cum eo. Audistis fratres quod hac nocte lectum est in ysaia dicente deo principes
tui infideles vel ut alia translacio habet inobedientes socii furum. Revera principes nostri Adam et Eva principia
nostre propaginis inobedientes et socii furum qui quod filii dei est serpentis imo per serpentem dyaboli consilio
surripere temptaverunt. Nec dissimulat iniuriam filii pater. Pater enim filium diligit sed continuo et in ipsum hominem vindictam
retribuit et aggravavit super nos manum suam. Omnes enim in Adam peccavimus et in eo sententiam dampnacionis concepimus
omnes. Quid agat filius videns pro se zelari patrem et nulli penitus parcere creature. Ecce inquit occasione mea
creaturas suas pater amittit. Altitudinem meam primus angelus affectavit et populum qui sibi credebat habuit sed continuo
patris zelus vindicavit in illum et percussit eum et omnes suos plaga insanabili castigatione crudeli.
Scientiam que nichilominus mea est surripere voluit homo et nec illi quidem misertus est nec pepercit oculus eius. Numquid
de bobus cura est deo. Duas tantum fecerat nobiles creaturas racionis participes et beatitudinis angelum videlicet atque hominem
sed ecce propter me perdidit angelos multos homines universos. Ergo ut sciant quia et ego diligo patrem et per me re-
cipiat quos quodammodo propter me amisisse videtur. Si propter me tempestas hec orta est ait Jonas tollite me
et mittite in mare. Omnes mihi invident et ecce ego venio et talem exhibeo meipsum ut quisquis invidere vo-
luit quisquis gestiunt imitari fiat ei emulacio ista in bonum. Novi tamen in affectu malicie et nequicie
transisse angelos desertores nec ignorancia aliqua seu infirmitate peccasse ideo quoque perisse necesse et penitere

nolentes Pris em amor et honor regis iudiciu diligit xpc hic em et ipse cauit honores ab inicio ut repleant ex
hoibus loca vacua et ruine iRlm restaurent. Sciebat anglos illuc ad patriam redeundi via. Nempe nouit sup
bia moab q supbus est valde et supbia eius remediu pnie no admittit ac p hoc nec venie. At vo hominu vice
illos postea condidit catuaz inueniens q hic ipse adhuc honorem restaurandi quippe que supplantauit aliena mali
Ideo q prodesse ei pt caritas aliena. Ita dne obsecro complaceat t ut eruas me qui infuig su qui de tra mea
furtim sublatus su et hic inocens in lacu missus su no quidem penitus inocens aliquatenus. Mendaciu ni psuasio
est dos. Veniat veritas ut possit falsitas comprehendi ut cognosca veritate et veritas liberabit me si tn dephense
falsitati penitus abrenunciauero et cognite veritati adhesero. Alioqi no humana erit temptacio nec humanu petm
s obstinacio dyabolica. Na pseuerare in malo dyabolicu est et dignu sit pire cu illo quicumq in similitudine eius
pmanet in pcto. Ecce fres audistis quis sit qui veniat. Considerate iam unde veniat aut quo venit. Utiq
de corde dei pris in vtm virginis matris. Venit a summo celo in inferiores partes tre. Quid ergo. Nonne et nobis
i tra est conuersandu si tn in ea psistit ille. Ubi em bn erit sine illo aut ubi male poterit esse cu illo. Quid em
m est in celo et ate quid volui sup tra. Ds cordis mei et ps mea ds in etnu. Na et si ambulauero i medio
umbre mortis no timebo mala qm tu mecu es. Nunc aut ut video et ad tras et ad ipm q descendit infrn
no tamq vinctus s tamq int mortuos liber sicut lux q in tenebris lucet et tenebre eam no comprehenderunt
Unde nec relinquitur aia in inferno nec sctm corpus tuu in tra vidit corrupcoz. Xps em qui descendit ipse est et
qui ascendit sup omes celos ut adimpleret oia. De quo scriptu est. Qui ptransijt benefaciendo et sanando omes
oppssos a dyabolo. Et alibi. Exultauit ut gigas ad currenda viam. A summo celo egressio eius. Unde clamat aplus. Si que sursu
sut querite ubi xps est in dextera dei pris sedens. Incassu em laboraret erigere corda nra nisi collocatu in
celis salutis nre ondet auctore. Sz videam iam que sequat. Nam et si mira quidem copiosa inueniat et ubera
valde s angustie tpis tanta sermonis longitudine no admittunt. Considerantibus ergo quis veniat magnitudo
et ineffabilis maiestas innotuit suscipientibus. Unde veniat grandis plane patuit via sm eius testimonium q
pphico pueniens spu. Ecce inquit nomen dni venit de longinquo. Porro quo veniat intuentibus apparuit inestimabilis
dignacio et penitus incogitabilis q in carceris huius ergastulu tanta descendere dignata est celsitudo. Nam quis
dubitet magnu aliquid in causa fuisse ut maiestas tanta de tam longinquo in locu tam indignu descendere
dignaretur. Plane magnu aliquid q mia magna q miseracio multa q caritas copiosa. Ad quid em venisse
credendus est. Hoc nanq est quod iuxta ppositu oportet iam scrutari. Nec sane laborandu nobis est i hac parte
cu manifeste aduentus eius causa et verba ipius et opa clament. Ad querenda quippe oue centesima q errauerat
de montibus ppauit et ut manifestius confiteantur dno mie eius et mirabilia eius filijs hominu xpc ad nos venit.
Mira quidem dei dignacio magna dignitas hois sic quesiti in quo si gloriari voluit no erit insipiens. Non
q aliquid esse videat tamq a semetipso s q tanti eu fecit qui fecit. Omes em diuicie oes glie mundi et quicqd
in eo concupiscit minus est ad hanc gliam immo nec est aliquid in eius comparacione. Dne quid est hō q magnificas eu
aut quid apponis erga eu cor tuu. At tn velim nosse quid est voluit q ad nos venit aut quare non magis venim'
ad illu. Nra em necessitas. Sz ut consuetudo diuitu est ut ad pauperes veniat nec si pstare voluerint. Ita e fres
nos magis ad eu venire dignu fuit. S duplex erat impedimentu. Na et caligabant oculi nri ille vo lucem habita
bat inaccessibilem et iacentes paralitici in grabato diuina illa no poteramus attingere celsitudinem. Propterea benignissimus
saluator ac medicus animarum descendit ab altitudine sua et claritatem suam infirmis oculis temperauit. Induit se
laterna quadam illo utique glorioso et ab omni labe purissimo corpore qd suscepit. Hec em illa leuissima plane et
psulgida nubes sup qua ascensurum eu ppha pdixerat ut descenderet in egiptu. Tempus est iam ipm q considerare
tpus quo saluator aduenit. Venit em qd et vos ignorare no latere no in inicio neqz i medio tpis s in fine.
Nec incongrue factum est s verie sapienter disposuit sapientia ut cu magis esset necessarium tunc primo ferret auxiliu p nobis
ad inquietudinem adē filios no ignorans. Vere em aduesperascebat et inclinata erat iam dies et recesserat paru
lominis sol iusticie ita ut exigunus nimis splendor eius aut calor esset in tris. Na et lux diuine noticie
parua admodum erat et habundante iniquitate refrixerat caritas. Na no apparebat angelus non loquebatur ppha. Cessabant
velut desperacione inuicti p nimia utiqz duricia hominum et obstinacione. At ego aut filius tunc dixi. Ecce venio.
Sic dum medium silenciu tenerent omnia et nox in suo cursu iter pageret omnipotens sermo tuus dne a regalibus sedibus venit. Qd et aps intuens aiebat
At ubi venit plenitudo tpis misit ds filium suum. Nimirum em plenitudo et habundancia tpium obliuionem et
inopia fecerat eternorum. Oportune em tunc aduenit eternitas qn magis temporalitas preualebat. Na ut cetera silea
ipa q pax tpalis in illo tpe tanta fuit ut ad hois unius edictum describeretur vniuersus orbis. Habetis iam

persona venientis et locum utriusque .i. a quo et ad quem causas quoque et tempus non ignoramus. Unum restat adhuc .i. via scilicet
per quam venit et hoc quoque diligenter inquirenda ut possimus sicut dignum est occurrere ei. Venturus sicut ad operanda salutem
in medio terre semel venit in carne visibilis. ita et quotidie ad salvandas animas singulorum in spiritu venit et invisibilis
sicut scriptum est spiritus ante faciem nostram christus dominus. Et ut noveris occultum hunc esse spiritualem adventum. In umbra eius
inquit vivemus inter gentes. propterea dignum est ut si non valet infirmus adhuc in occursum tanti medici procedere longius saltem
conetur erigere caput et aliquatenus assurgere venienti. Non te oportet o homo maria transfretare non penetrare nubes. non
transalpinare necesse est. Non grandis inquam tibi ostenditur via: usque ad temetipsum occurre deo tuo. prope enim est verbum
in ore tuo et in corde tuo. usque ad cordis compunctionem et confessionem oris occurre. ut saltem exeas de sterquilinio
misere conscientie quoniam indignum est illuc auctorem puritatis intrare. Et hec quidem de eo adventu sint dicta quo singulorum
mentes invisibiliter dignatur illustrare potentia. Nunc libet et adventus manifesti considerare viam quoniam vie eius pulcre
et omnes semite eius pacifice. Ecce inquit sponsa venit saliens in montibus transiliens colles. venientem videres
o pulcre sed cubantem aut pascentem videre non poteras. Dixerat enim. Indica mihi quem diligit anima mea ubi pascas
ubi cubes. Cubans pascit angelos in illas perpetuas eternitates quos saciat visione eternitatis et immutabilitatis
sue. Sed ne ignores te o pulcra? Commirabilis facta est visio illa que te confortata est et non poteris ad eam. Venturus
ecce egressus est de loco sancto suo et qui cubans pascit angelos ipse cepit sicut quoque sanaturus nos et videbis venientem
quem pascentem et cubantem videre ante non poteras. Ecce enim venit hic saliens in montibus transiliens colles.
et pastens qui cubans et pastens videri ante non potuit. Ecce enim venit hic saliens in montibus transiliens colles in libro generationis
Montes et colles patriarchas et prophetas accipe et quadmodum venit saliens et transiliens colles in libro generationis
lege. Abraham genuit ysaac. ysaac genuit iacob etc. Ex hiis montibus prodiit ut invenies radix yesse ut in ysaya
propheta. Egressa est virga et ramide flos ascendet super quam requiescet spiritus septiformis. Et ad manifestius alio in loco
aperiens idem propheta. Ecce inquit virgo concipiet et pariet filium et vocabitur nomen eius emanuel quod interpretatur nobiscum deus.
apiens idem propheta. Ecce inquit virgo concipiet et pariet filium et vocabitur nomen eius emanuel quod interpretatur nobiscum deus
Ecce enim prius florem ipsum deinde emanuelem et quam dixerat virgam manifestius exprimens virginem nominavit. Sed nunc
est huius sacratissime considerationis dicendi altitudinem reservare digna est enim ipso sermone materia propterea eo quod tam in longum
hodiernus sermo processerit. Secundus sermo de eodem scilicet adventu domini.

Audivimus suadente regi achas ysaiam petere signum a domino sive in profundum inferni sive in excelsum supra. Audivimus
responsionem eius formam quidem habentem pietatis sed non virtute propter hoc denique ab eo qui intuetur cor et cui
confitetur hominis cogitatio meruit reprobari. Non petam inquit et non temptabo dominum. Elatus erat achas
stadio soli regalis astutus suadere sapiens urbis. Audiebat utique vox a domino Vade dic vulpi illi. petat sibi signum
a domino in profundum. Habent enim vulpes foveas sed in infernum quoque si descenderit adest qui comprehendat sapientes in astutia
sua. Et quoque vade ait dominus deus. Dic volucri illi petat sibi signum in excelsum supra. Habent enim volucres nidos sed et si in
celum ascenderit illic est qui superbis resistit propter caliras virtute superborum et sublimium colla. Venturus supplicat ille
pietatis excelse seu incomprehensibilis profunditatis et sapientie querere signum et propterea signum bonitatis domini damus
dominus ipse promittit ut quos nec potentie nec sapientia terruit allectat saltem exhibicio caritatis. Propter tu in eo quod ait in profundum
infinitum etiam caritas ipsa qua maiorem nemo habuit ut in infernum quoque pariter moriendo descenderet. non immerito designari
ut perpiciat achas nec in excelsum regnantis apparens te maiestate nec descenderet ad inferos amplecti caritate.
Molestus est ergo non solum hominibus sed etiam deo quoniam ipse nec maiestatem cogitat in timore nec caritatem in amore meditatur.
propter hoc inquam dabit dominus vobis signum in quo manifeste et maiestas et caritas innotescat. Ecce virgo concipiet et
pariet filium et vocabitur nomen eius emanuel quod interpretatur nobiscum deus. Noli fugere adam quoniam nobiscum deus. Ne timeas
homo nec audito nomine dei timeas quoniam nobiscum deus. Nobiscum est carnis similitudine nobiscum utilitate propter nos venit tamquam
unus ex nobis similis nobis passibilis. Denique inquit. Butirum et mel comedet. Quasi dicat. Parvulus est et vescetur infantilibus
alimentis. Ut sciat inquit reprobare malum et eligere bonum. Etiam hic bonum et malum audis sicut in arbore vetita
sicut in ligno transgressionis sed multo melius a primo adam secundus iste premittitur. Eligens enim bonum malum reprobat. Non sicut
ille qui dilexit maledictionem et venit ei et noluit benedictionem et elongata est ab eo. Nam et in eo quod premisit butirum
et mel comedet. adiuncte potius parvuli huius electionem tum apparet eius gratia ut quod prestat utrumque sentire digne et
accommode ad intelligentiam prestare concedat. Duo sunt in lacte omnis .i. scilicet butirum et caseus. Butirum pingue et humidum.
Caseus econtra aridus et durus. Bene ergo parvulus nec eligere novit qui butirum comedens caseum utique non comedit.
Que est enim omnis contentio que erravit et de qua propheta loquitur in persona dei. Erravi sicut ovis que periit. Utique genus
humanum quod benignissimus pastor quesivit aliis sane nonaginta novem omnibus relictis. In hac ergo ove. duo reperies. nam
dulce nam bona et bona valde tamquam butirum et peccati corruptione ut caseum. Vide ergo quod optime puer iste elegit
qui nostram naturam sine ulla peccati corruptione suscepit. Nam de peccatoribus legitur. Coagulatum est sicut lac cor eorum. In quibus
utique puritatem lactis corrumpat fermentum malitie et nequitie coagulum inquinat. Hic et apis hic mellis dulcedine
hic etiam aculei punctionem. Apis vero est que pascitur inter lilia que florigeram inhabitat patriam angelorum. Unde et ad

civitate nazareth quod interpretatur flos advolavit et ad suave olentem perpetue virginitatis florem advenit illi insedit illi adhesit. Denique apis mel et aculeum non ignorat qui misericordiam dei et iudicium tibi propheta decantat. Verum ad nos veniens solum mel attulit et non aculeum id est misericordiam et non iudicium ita ut suadentibus quoque discipulis ut civitatem que eum suscipere noluerat perderet igne celesti increpaverit non venisse filium hominis ut iudicaret sed ut salvaret mundum. Non habebat aculeum apis nostra quodammodo deposuerat eum qui tanta indigna patiens misericordiam exhibebat et non iudicium. Sed nolite sperare in iniquitate nolite peccare in spe. Habet enim apis nostra quandoque resumere aculeum suum et acriter nimis infigere illum in medullas hominum peccatorum quamvis pater non iudicat quemquam sed iudicium omne dedit filio. Hinc est etiam et parvulus inquit butirum et mel comedit qui bonum nature humane divine iunctum in semetipso sic univit ut esset homo verus et peccatum non haberet deus misericors et iudicium non exhibens. Ex hiis iam manifestum arbitror que sit virga de radice yesse procedens quis vero flos super quem requiescit spiritus sanctus quoniam virgo dei genitrix virga est flos filius eius. Flos utique filius virginis flos candidus et rubicundus electus ex milibus. Flos in quem desiderant angeli prospicere flos ad cuius odorem reviviscunt mortui et sicut ipse testatur flos campi est et non orti. Campus enim sine omni humano floret adminiculo non seminatus ab aliquo non defossus sarculo non impinguatus fimo. Sic omnino sic virginis alvus floruit sic inviolata integra et casta marie viscera tamquam pascua eterni viroris florem protulere cuius pulchritudo non videat corruptionem cuius gloria in perpetuum non marcescit. O virgo virga sublimis in quam sublime verticem sanctum erigis usque ad sedentem in throno usque ad dominum maiestatis. Neque id mirum quoniam in altum mittis radices humilitatis. O vere celestis planta preciosior cunctis sanctior universis. O vere lignum vite quod solum portare dignum fuit fructum salutis. Deprehensa est maligne serpens versucia tua nudata est plane falsitas tua. Duo imposueras creatori mendacii et invidie infamaveras eum sed in utroque convictus es esse mentitus siquidem et ab initio moritur cui dixeras nequaquam moriemini et veritas domini manet in eternum. Sed et nunc vide si potes quam ei arborem cuius arboris fructum invidere potuit qui nec hanc quidem virgam electam fructumque sublimem negavit. Etenim qui proprio filio suo non pepercit quomodo non etiam omnia cum illo donavit. Sed iam advertis nisi fallor quia virgo regia ipsa est via per quam salvator advenit procedens ex eius utero tamquam sponsus de thalamo suo. Tenentes ergo viam quam prius sicut meministis cepimus investigare sermone studeamus et nos dilectissimi ad ipsum per eam ascendere qui per ipsam ad nos descendit per eam venire in gratiam ipsius qui per eam in nostram miseriam venit. Per te accessum habeamus ad filium o benedicta inventrix gratie genitrix vite mater salutis ut per te suscipiat nos qui per te datus est nobis. Excuset apud ipsum integritas tua culpam nostre corruptionis et humilitas tua deo grata nostre veniam impetret vanitati. Copiosa caritas tua nostrorum cooperiat multitudinem peccatorum et fecunditas tua gloriosa fecunditatem nobis conferat meritorum. Domina nostra mediatrix nostra advocata nostra tuo filio nos representa. Fac o benedicta per gratiam quam invenisti per misericordiam quam peperisti ut qui te mediante fieri dignatus est particeps infirmitatis et miserie nostre te quoque intercedente participes nos faciat glorie sue et beatitudinis ihesus christus filius tuus dominus noster qui est super omnia benedictus in secula seculorum amen.

Tercius sermo de eodem adventu

In adventu domini quem hodie celebramus si personam venientis intueor non capio excellentiam maiestatis. Si attendo ad quos venit dignationis magnitudinem expavesco. Stupent celi et angeli ipsi de novo videntes infra se quem supra se semper adorant manifeste iam et ascendentes et descendentes ad filium hominis. Si considero propter quid venit amplector quo ad possum inestimabilem magnitudinem caritatis. Si modum cogito exaltationem agnosco humane conditionis. Venit siquidem universitatis creator et dominus venit propter homines venit homo. Sed dicet aliquis quomodo venisse dicitur qui semper ubique fuit. Erat quidem in mundo et mundus factus est per ipsum et mundus eum non cognovit. Non ergo venit qui aderat sed apparuit qui latebat. Sed et humana in qua agnosceretur induit formam qui utique in divina lucem habitat inaccessibilem. Nec sane gloriam maiestatis apparere in similitudine sua quam fecerat ab initio indignum videbatur a quibus in substantia sua non poterat agnosci in ymagine exhiberi. Ut qui fecerat hominem ad ymaginem et similitudinem suam ipse hominibus innotesceret factus homo. Huius ergo adventus tante maiestatis tante humilitatis tante caritatis tante etiam glorificationis nostre ab universa ecclesia semel in anno solemnitatis memoria celebratur. Sed utinam ita semel ageretur ut semper id quippe dignum. Haec enim insania est ut post tanti regis adventum aliis quibuslibet negotiis homines se velint seu audeant occupari et magis obmissis omnibus soli eius cultui vacent nec in eius presentia cuiusquam meminerint ceterorum. Sed non omnium est quod ait propheta memoriam habundantie suavitatis tue eructabunt. Si quidem nec ad hanc memoria pascat. Sane nemo quod non gustavit sed neque quod eum gustavit eructat. Ructus quippe non nisi de plenitudine et saturitate procedit propterea quorum scilicet est mens et vita memoria hec et si celebrant non tamen eructant sine devotione vel affectione dies istos antiqua quadam consuetudine observantes. Denique quod dampnabilius est ipsa quoque inestimabilis huius dignationis memoria datur in occasionem carnis ut videas eos tanta vestium sollicitudine gloriari diebus istis ciborum parare delicias acsi hec huiusmodi querat in nativitate sua christus et ibi suscipiatur dignius

ubi hec avaricia glorificant? Sed ipsum audi dicentem: Superbo oculo et insaciabili corde cum hoc non edebam. Quid tanta
ambicione vestes paras in natale meum? Detestor ego superbiam, non amplector. Quid tanta sollicitudine ciborum copias
reponis in tempus illud? Dampno ego carnis delicias, non accepto. Plane insaciabilis es corde tanta parans et
quod toto longo tempore cum corpori utique pauciora sufficerent et que possent oportunius inveniri. Celebras ergo adventum
meum: labiis tuis me honoras, sed cor tuum longe est a me. Non me colis, sed deus tuus venter est, et gloria in confu-
sione tibi. Infelix omnis qui voluptatem corporis et secularis colit glorie vanitatem. Beatus populus cuius est dominus deus eius.
Fratres, nolite vos in malignantibus emulari, neque zelaveritis facientes iniquitatem. Intelligite magis in novissima eorum,
et compatimini eis et orate pro eis qui preoccupati sunt in delicto. Hoc enim faciunt miseri quia ignoranciam dei habent.
Nam si cognovisset nunquam dominum glorie crucifixisset, tanta adversum se insania provocaret. Vos autem dilectissimi excusacionem
de ignorancia non habetis. Plane nosti eum quisquis hic es. Si dixeris quia non novi eum, eris similis illorum mendax.
Denique dic, si eum non nosti, quis te huc adduxit aut quomodo huc venisti? Alioquin quis tibi persuadere posset carorum
affectibus, corporis voluptatibus, seculi vanitatibus sponte abrenunciare et iactare cogitatum tuum in dominum et omnem
sollicitudinem in eum proicere, de quo nichil bene, immo contraria tam male meruerat? Quis inquam tibi persuadere posset,
si nescires quia bonus dominus sperantibus in se, anime querenti ipsum? Nisi quia cognovisses et tu quia suavis est dominus et mitis
et multe misericordie et verax. Hoc autem non nosti nisi quia non solum ad te sed etiam in te venit. Triplicem adventum eius

triplex adventus Christi

novimus: ad homines, in homines et contra homines. Ad homines quidem indifferenter, non autem ita in homines aut contra homines. Sed quia
primus et tercius sunt utpote manifesti, de secundo quidem spiritualis est et occultus, ipsum audi dicentem: Si quis diligit me,
sermonem meum servabit, et pater meus diliget eum, et ad eum veniemus et mansionem apud eum faciemus. Beatus apud quem mansionem
facies, domine Ihesu. Beatus cui sapiencia edificat sibi domum, excidens columpnas septem. Beata anima que sedes est sapiencie.
Quenam est illa anima? Utique iusti. Recte plane, quia iusticia et iudicium preparacio sedis tue. Quis in nobis est, fratres, qui
desiderat in anima sua sedem preparare Christo? Ecce que serica, que tapecia, que pulvinaria oporteat preparari: Iu-
sticia et iudicium preparacio sedis tue. Iusticia virtus est que suum est unicuique tribuens. Tribue ergo tribus que sua sunt:
redde superiori, redde equali, redde inferiori cuilibet quod debes, et digne celebras adventum Christi, parans ei in
iusticia sedem suam. Redde inquam superiori reverenciam et obedienciam, quorum altera cordis, altera operis. Nec enim sufficit exterius
obtemperare maioribus nostris, nisi ex intimo cordis affectu sublimiter senciamus de eis. Quod et si manifeste indigna in-
notuerit prelati alicuius vita, ut nichil omnino dissimulacionis, nichil excusacionis admittat, propter eum tamen a quo est
omnis potestas, ipsum quemmodo talem non indignum potius reputare debemus, non pro eius persone meritis, sed pro ordinacione divina
et dignitate ipsius officii defendere. Sic et fratribus nostris inter quos vivimus iure fraternitatis et societatis humane
consilii sumus et auxilii debitores. Hoc enim volumus ut et ipsi impendant consilium quo erudiatur ignorancia nostra.
Sed forte dicit aliquis vestrum: Quod ego consilium dabo fratri cui nec unum quidem verbum phas est dicere
absque licencia? Quod ei consilium impendere est, cum nec aliquid minimum agere liceat absque obediencia? Ad quod ego: Non
deerit tibi quod facias, tu si caritas fraterna non desit. Nullum ergo consilium melius arbitror quam si exemplo tuo fratrem docere
studeas que oporteat, que non oporteat fieri, provoces eum ad meliora, et consulens ei non verbo neque lingua, sed
opere et veritate. Nam quod utilius aut efficacius auxilium aliquod est quam ut ores devote pro eo, ut non dissimules redarguere
culpas eius, ut non modo nullum ei offendiculum ponas, sed et sollicitus sis quantum potes, tamquam angelus pacis, de
regno dei scandala tollere et occasiones scandalorum penitus removere? Si taliter te consiliarium fratri et auxiliarium
exhibes, reddis ei quod debes, nec habet unde causetur. Porro si tu forte prelatus es, hinc sine dubio teneris
debitor sollicitudinis amplioris. Exigit a te et ipse custodiam et disciplinam. Custodiam quippe ut possit cavere
peccatum, disciplinam vero ut quod minus minime maneat impunitum. Quod et si nemini fratrum preesse videris, habes tu sub
te cui custodiam et disciplinam hanc oporteat exhibere. Dico autem corpus tuum, quod sine dubio regendum accepit
spiritus tuus. Debes ei custodiam, ut non regnet in eo peccatum, nec membra tua arma fiant iniquitati. Debes et disci-
plinam, ut dignos faciat penitencie fructus, castigatum et subditum servituti. Longe tamen graviori et periculosiori debito
tenentur astricti qui pro multis animabus reddituri sunt racionem. Quid ergo infelix quo me vertam, si tantum thesaurum, si pre-
ciosum depositum illud, quod sibi Christus sanguine suo preciosius iudicavit, contigit negligencius custodire? Si stillan-
tem in cruce domini sanguinem collegissem, ut repositum penes me in vase vitreo, quod et portari sepius oportet, quid
animi haberem essem in discrimine tanto? Et certe id servandum accepi pro quo mercator non insipiens, ipsa utique sapiencia,
sanguinem illum dedit. Sed et habeo thesaurum illum in vasis fictilibus et quibus multo plura quam vitreis imminere pericula
videantur. Accedit sane ad sollicitudinis cumulum et pondus timoris, quod cum et meam et proximorum conscienciam servare
necesse sit, neutra michi satis est nota, utraque abissus est imperscrutabilis, utraque michi nox est, et nichilominus

exigitur a me utique custodia et clamatur: Custos quid de nocte, custos quid de nocte. Non est enim dicere cum Cayn: Numquid custos fratris mei sum ego. Sed est fateri humiliter cum propheta quia nisi dominus custodierit ciuitatem frustra uigilat qui custodit eam. Tamen eo tunc excusabilis uideor ego sicut predixi, si debitam exhibeo custodiam pro meo posse. Illa plena est et si forte quatuor uos defuerint. Dico autem erga prelatos reuerentiam et obedientiam et auxilium et consilium erga fratres quod ad iustitiam pertinet. Non impetratis sedem inueniet sapientia. Et fortassis hec uidentur septem columpne quas excidit in domo quam edificauit sibi. Et septima quenda est, si forte et eam nobis notam facere ipsa dignetur. Quid uero prohibet sicut septem in iustitia septem quoque intelligi in iudicio. Neque enim sola iustitia sed iustitia et iudicium preparatio sedis tue. Denique si prelatis et equalibus et inferioribus reddimus quod oportet, nichil ne accipiet deus. Ut ei plane quod debet retribuere nemo potest, quia tam copiose accumulauit super nos misericordias suas, quia tam multa deliquimus ei, quia tam fragiles et nichili sumus, quia tam plenus ille et sufficiens sibi et bonorum omnium nostrorum non egens. Audiui tamen dicentem eum cui incerta et occulta sapientie sue reuelauit quia honor regis iudicium diligit. Nichil quod in se est a nobis exigit, quia si nosipsos iudicaremus amplius tunc dicas iniquitates meas et iustificabit nos gratis ut gratia commendetur. Diligit enim animam que in conspectu eius et sine intermissione consideratur et sine dissimulatione diiudicat semetipsam. Uerumque iudicium non nisi propter nos a nobis exigit, quia si nosmetipsos iudicaremus non utique iudicabimur. Propterea sapiens uir omnia opera sua scrutatur, discutit et iudicat uniuersa. Honorat quippe ueritatem qui et se et sua omnia in eo statu que ueritas habet et agnoscit ueraciter et humiliter confitetur. Audi denique manifestius a te iudicium exigi post iustitiam: Cum feceritis inquit omnia que precepta sunt uobis dicite: Serui inutiles sumus. Hoc plane quod in honore est digna sedis preparatio diuine maiestatis ut et iustitie mandata studeat obseruare et semper indignum sese inutilem arbitretur. Sermo quartus de eodem

Dignum est fratres ut tota deuotione domini celebretis aduentum, delectati tanta consolatione, stupefacti tanta dignatione, inflammati tanta dilectione. Nec uero solum cogitetis eum aduentum quo uenit querere et saluum facere quod perierat, sed et illum nichilominus quo ueniet et assumet nos ad semetipsum. Utinam eos hos duos aduentus iugi meditatione uersetis, ruminantes in cordibus uestris quantum in priore prestitit, quantum promisit in secundo. Ut enim dormiatis inter medios cleros. Hec sunt enim duo brachia sponsi inter que sponsa dormiens aiebat: Leua eius sub capite meo et dextera illius amplexabitur me. Nam et in sinistra eius sicut alibi legimus diuitie et gloria, in dextera longitudinis uite. In sinistra eius diuitie et gloria. Filii Adam, genus auarum et ambitiosum, audite. Quid uobis cum terrenis diuitiis et gloria temporali que nec uere nec uestre sunt. Aurum et argentum nonne terra est rubra et alba, quam solus hominum error facit ut reputetur magis preciosum. Denique si uestra sunt hec tollite ea uobiscum. Sed homo cum interierit non sumet omnia neque descendet cum eo gloria eius. Uere ergo diuitie non opes sunt sed uirtutes quas secum conscientia portat ut in perpetuum diues fiat. De gloria dicit apostolus: Gloria nostra hec est testimonium conscientie nostre. Hec est enim uera gloria que est a spiritu ueritatis. Ipse enim spiritus testimonium perhibet spiritui nostro quod filii dei sumus. Gloria uero quam ab inuicem accipiunt uana est quia uani filii hominum. Insipiens tu qui nummos congregas in sacculum pertusum, qui thesaurum tuum alieno in ore constituis. Ignoras quod archa ista non clauditur nec seras habet. Quanto melius sapiunt qui thesaurum suum sibi ipsi seruant, aliis non committunt. Uenit ergo, numquid semper seruabunt, numquid semper abscondent. Ueniet cum abscondita erunt manifesta, et que uidentur fuerint ostentata non comparebunt. Hinc est quod ueniente domino fatuarum uirginum lampades extinguuntur, et qui receperunt mercedem suam adueniens nescit. Propterea dico uobis karissimi utile est magis abscondere quam ostendere. Sic quidem homines boni sunt et mendici cum elemosinam petunt non preciosas uestes ostendunt sed seminuda membra aut ulcera si habuerint ut citius ad misericordiam uidentes animum inclinent. Quam regulam ille publicanus seruauit multo melius pharisaeo et ideo descendit iustificatus ab illo. Tempus est fratres ut iudicium incipiat a domo dei. Quid uero finis eorum qui non obediunt euangelio. Quod iudicium habes qui in hoc iudicio non resurgunt. Quicumque enim iudicium dissiliunt eo iudicio quod nunc est in quo princeps mundi huius eicitur foras, iudicem exspectent uel magis timeant a quo cum ipso principe suo foras eiciantur et ipsi. Nos autem et si perfecte iudicamur nunc securi expectemus saluatorem dominum nostrum Ihesum Christum qui reformabit corpus humilitatis nostre configuratum corpori claritatis sue. Tunc fulgebunt iusti ita ut uideri possint docti pariter et indocti. Fulgebunt sicut sol in regno patris eorum. Erit autem claritas solis septemplicior sicut lux septem dierum. Adueniens enim saluator reformabit corpus humilitatis nostre configuratum corpori claritatis sue, si tamen prius fuerit cor reformatum et configuratum humilitati cordis ipsius. Propter quod et dicebat: Discite a me quia mitis sum et humilis corde. Considera sane in hoc uerbis quia humilitas duplex est: altera cognitionis, altera affectionis, que hic dicitur cordis. Priore recognoscimus quod nichil sumus, et hanc discimus a nobisipsis et ab infirmitate propria; posteriore calcamus gloriam mundi, et hanc ab illo discimus qui exinaniuit semetipsum formam serui accipiens, qui etiam quesitus in regnum fugit

quesitus ad tanta probra et ignominiosum supplicium crucis sponte obtulit semetipsum. Sunt ergo si dormire volumus
inter medios cleros id est duos adventus penne mee deargentate ut illa scilicet virtutum forma teneatur quam et verbo
et exemplo commendavit Christus. Penne in carne sunt argento siquidem non inconvenienter intelligitur humanitas eius sicut in auro di-
vinitas eius. Omnis itaque virtus nostra tam longe est a virtute vera quam longe est ab ea forma, et omnis penna nostra
nichil valet si non fuerit deargentata. Magna quidem penna est paupertatis qua tanto volatur in regnum
celorum. Nam in aliis virtutibus que sequuntur promissio futuri temporis indicatur, sed paupertati non tam promittitur quam datur,
unde et in presenti tempore enunciatum est: quoniam ipsorum est regnum celorum, cum in ceteris dicatur: hereditabunt et consolabuntur
et cetera similia. Video autem pauperes aliquos qui si veram haberent paupertatem non adeo pusillanimes invenirentur et tristes,
utpote reges et reges celi. Hii sunt qui pauperes esse volunt, ea tamen pacto ut nichil eis desit, et sic diligunt paupertatem
ut nullam inopiam patiantur. Sunt et alii mites sed quamdiu nichil dicitur vel agitur nisi pro eorum arbitrio. Apparebit
autem quam longe sint a vera mansuetudine si levis oriatur occasio. Hec mansuetudo quomodo hereditabit que ante hereditatem deficit?
Alios quoque lugentes video, sed si de corde procederent ille lacrime non tam facile ilico solverentur in risum. Nunc autem cum
sequuntur ociosa et scurrilia verba profluant quam prius lacrime, lacrimas huiusmodi desursum esse non arbitror quia consolacio
divina promittitur, cum quibus profecto illam consolacionem tam vilis admittatur. Alii tam vehementer contra aliorum delicta zelantur ut
videri possent esurire et sitire iusticiam, si esset apud eos de suis quoque peccatis idem iudicium. Sed nunc pondus et pondus utrumque
abhominacio est apud deum. Nam contra alios tam impudenter quam inaniter estuant, sed seipsos tam insipienter quam inutiliter
palpant. Sunt alii misericordes de hiis que ad ipsos pertinent quia scandalisantur si non datur omnibus habundanter, sed tamen ut
ipsi nichil in modico quod contingerent, quia si misericordes essent de suo facere deberent magis. Si non possent de terrena substancia,
de voluntate darent hiis qui contra eos forte peccare videntur indulgenciam darent. Dulce siquidem verbum bonum quod est
super datum optimum, ut eorum mentes ad penitenciam provocarent. Demum omnibus quos in peccato esse cognoscerent compassionem
impenderent et oracionem. Alioquin misericordia illorum nulla est et magis compatiuntur nullam. Item sunt qui peccata sua sic confitentur
ut videri possint quasi despecto corde mundatam vero agere. Dicam enim vere confessione lavatur, nisi quod ea que ipsi dicunt sponte
alius ab aliis patienter audire non possunt. Sed si vere mundari desiderarent ut videntur non irascerentur sed haberent eis
graciam qui suas illius maculas demonstraret. Sunt et alii qui si viderint quempiam vel leviter scandalisatum nullo de-
solati sunt quousque eum in pace reducere possint ut videntur pacifici, nisi quod eorum quomodo si forte quid contra eos fuerit dampna re-
videbitur tamdiu vix unquam poterit difficilius quam sedari. Sed minus si vere pacem diligerent haberent dubium quin eam sibi
ipsis quererent. Deargentemus ergo pennas nostras in Christi conversacione sicut et martires sancti laverunt stolas suas in eius pas-
sione. Imitemur et nos in quantum possumus eum qui sic dilexit paupertatem ut cum esset in manu eius omnes fines ter-
re, tamen non haberet ubi reclinaret caput, ita ut discipulos adherentes ei legamus fame compulsos spicas manibus confricasse
cum per sata transirent. Sed quod tamen omnis ad occisionem ductus est et sicut agnus coram tondente se obmutuit et non aperuit os suum,
quod et super Lazarum et super civitatem flevisse et in oracionibus pernoctasse legimus, risisse vero aut letatum fuisse nusquam. Sed sic
esurivit iusticiam ut cum peccata non haberet tamen pro peccatis nostris a seipso exegit satisfactionem. Qui in morte nichil aliud quam iusticiam
siciebat quia pro inimicis suis mori non dubitavit et oravit pro crucifixoribus suis. Qui peccatum non fecit et imposita sibi ab aliis
patienter audivit, qui pro reconciliandis peccatoribus tanta sustinuit. Item sermo quintus de eodem

Duorum itaque hiis qui deargentaverint pennas suas dormiendum inter medios cleros, duos scilicet adventus
Christi. Ubi sit dormiendum non dubium restat quod siquidem adventus medius inter eos in quo delectabiliter dormiunt qui eum
noverunt. Ille duo manifesti sunt, sed non iste. In priore quidem in terris natus est et cum hominibus conversatus est, qui sicut
ipse testatur et viderunt et oderunt. In posteriore videbit omnis caro salutare dei nostri et videbunt in quem transfixerunt.
Medius occultus est in quo soli eum in seipsis vident electi et salve fient anime eorum. In primo ergo venit in carne et in infir-
mitate, in medio in spiritu et virtute, in ultimo in gloria et in maiestate. Per virtutem enim pervenitur ad gloriam quia dominus virtutum
ipse est rex glorie. Et item alibi dicit idem propheta: ut viderem virtutem tuam et gloriam tuam. Adventus siquidem iste medius via quedam
est per quam a primo veniatur ad ultimum. In primo Christus fuit redempcio nostra, in ultimo apparebit vita nostra, in isto ut dormiamus
inter medios cleros requies est et consolacio nostra. Sed ne forte cui inventicia videatur que dicimus de adventu medio, ipsum
audite: Si quis diligit me sermonem meum servabit, et pater meus diliget eum et ad eum veniemus et mansionem apud eum faciemus.
Sed quid est: si quis diligit me sermonem meum servabit? Legi alibi: Qui timet deum faciet bona; sed aliud de diligente dictum sencio plus
quia servabit sermonem. Ubi ergo servandus est? Haud dubium quin in corde, sicut ait propheta: In corde meo abscondi eloquia tua ut non
peccem tibi. Sed quomodo in corde servanda? An sufficit sola corporis servare memoria? Dicit vero sic servantibus apostolus: Sciencia inflat. De-
inde et memoria facile delet oblivio. Sic serva sermonem dei quomodo melius potes servare cibum corporis tui. Nam et ille
panis vivus est et cibus mentis. Panis terrenus dum in archa est potest a fure tolli, potest a mure corrodi, potest vetustate
corrumpi. Ubi vero comederis illum quid horum times? Hoc modo custodi verbum dei. Beati enim qui custodiunt. Ergo tra-
iciatur in viscera quedam anime tue, transeat in affectiones tuas et in mores tuos. Comede bonum et delectabitur cor tuum

et adipe et pinguedine repleatur anima tua. Si sic verbum dei servaveris haud dubium quin ab eo serveris. Veniet enim filius
ad te cum patre veniet propheta magnus qui renovabit ierusalem et ille nova faciet omnia. Hoc enim faciet hic adventus ut sicut
portavimus ymaginem terreni sic portemus et ymaginem celestis. Sicut fuit vetus adam effusus per totum hominem et totum occupavit
ita totum obtineat christus qui totum creavit totum redemit totum et glorificabit qui totum hominem salvum fecit in sabbato. Erat in
nobis aliquando vetus homo prevaricator ille erat in nobis totus in manu et in ore et in corde. In manu duplex per facinus
et flagitium. In ore simplex per arrogantiam et detractionem. In corde quoque per desideria carnis et desideria glorie temporalis. Nunc
autem si qua nova creatura in ipso vetera transierunt et contra facinus in manu innocentia contra flagitium continentia est. In ore
autem contra arrogantiam verbum confessionis contra detractionem verbum edificacionis ut recedant vetera de ore vestro. In corde vero
contra desideria carnis caritas humilitas contra gloriam temporalem. Et vide si non in hiis tribus christum dei verbum recipiat singulus
electorum quibus dictum est Pone me ut signaculum super brachium tuum signum super cor tuum. Et alibi prope est verbum in ore
tuo et in corde tuo etc. In vigilia nativitatis domini sermo primus

Sonuit vox leticie in terra nostra. Vox exultacionis et salutis in tabernaculis peccatorum. Auditum est verbum bonum
verbum consolacionis sermo iocunditate plenus dignus acceptione. Iubilate montes laudem et omnia ligna silvarum
plaudite manibus ante faciem domini quoniam venit. Audite celi et auribus percipe terra obstupesce et lauda
universitas creature sed tu magis o homo. Ihesus christus filius dei in bethleem iude nascitur. Quis tam lapideus corde
est cuius anima non liquefiat in hoc verbo. Quid amabilius dulcius potuit quid delectabilius commendari. Quid tale
umquam auditum est aut simile quid aliquando mundus accepit. Ihesus christus filius dei in bethleem iude nascitur. O breve verbum
de verbo abbreviato sed celesti suavitate refertum. Laborat affectus mellifluue dulcedinis copiam latius effundere ge-
stiens nec inveniet verba. Tanta siquidem est gracia sermonis huius ut gustum incipiat minus sapere si vel unum iota mutavero.
Ihesus christus filius dei in bethleem nascitur. O nativitas illibata sanctitate honorabilis mundo amabilis hominibus collati
magnitudine beneficii investigabilis eciam angelis sacri profunditate misterii et in hiis omnibus admirabilis singulari
excellencie novitatis utpote que nec primam similem visa est nec habere sequentem. O sola sine dolore sola nescia
pudoris corrupcionis ignara non reserans sed consecrans virginalis uteri templum. O nativitas supra naturam et tamen
mirabili excellencia superans et reparans virtute misterii. Fratres generacionem istam quis enarrabit. Angelus nunciat
virtus obumbrat altissimi supervenit spiritus virgo credit fide concipit virgo peperit et manet virgo. Quis non miretur.
Nascitur altissimi filius deus de deo genitus ante secula. Quis non satis miretur. Nascitur denique verbum infans. Quis
vel satis miretur. Nec sane ociosa nativitas aut infructuosa dignacio maiestatis. Ihesus christus filius dei nascitur
in bethleem. Vos qui in pulvere estis expergiscimini et laudate ecce dominus cum salute venit cum gloria. Neque enim sine
salute ihesus neque christus sine unctione neque sine gloria venit filius dei. Siquidem salus ipse unctio ipse gloria sicut scriptum
est. Gloria patris filius sapiens. Felix anima que gustato salutis fructu trahitur et currit in odore unguentorum ut videat
gloriam eius gloriam quasi unigeniti a patre. Respirate perditi venit ihesus querere et salvum facere quod perierat. Morbidi convalescite
venit christus qui contritos corde sanat unctione misericordie sue. Exultate quicumque estis grandia concupiscentes descendit
ad vos filius dei ut regni sui vos faciat coheredes. Ita obsecro sana domine et sanabor salvum me fac et salvus
ero glorifica me et gloriosus ero. Sic nempe benedicet anima mea domino et omnia que intra me sunt nomini sancto eius
cum propiciatus fueris omnibus iniquitatibus meis sanaveris omnes infirmitates meas repleveris in bonis desiderium meum.
Hec tria dilectissimi sapiunt michi cum audio nasci ihesum christum filium dei. Quare enim vocaretur nomen eius ihesus nisi quia
ipse salvum faceret populum suum. Aut quare christus vocari voluit nisi quia computrescere faceret iugum a facie olei. Quare
filius dei factus est homo nisi ut homines faciat filios dei. Voluntati autem eius quis resistit. Ihesus qui iustificat. Quis
est qui condempnat. Christus qui sanat. Quis est qui vulneret. Filius dei qui exaltat. Quis est qui humiliet. Nascitur ergo
ihesus gaudeat quisquis ille est quem propter conscienciam peccatorum dampnacionis reum adiudicabat sentencia peccatorum. Excedit quippe pietas
ihesu omnem criminum quantitatem seu numerositatem. Nascitur christus letetur quicumque viciis impugnabatur antiquis siquidem ante
faciem unccionis christi nullus omnino poterit stare morbus anime quolibet inveteratus. Nascitur filius dei exultet qui magna solet
desiderare quia magnus munerator advenit. Fratres hic est heres devote suscipiamus eum sic enim et hereditas nostra
erit. Qui enim proprio filio non pepercit quomodo non omnia simul nobis cum filio donavit. Nemo diffidat nemo hesitet. Habemus testimonium
credibile nimis. Verbum caro factum est et habitavit in nobis. Fratres habere voluit unigenitus dei ut esset primogenitus in multis fratribus.
Ipse utique nichil hesitet pusillanimitas fragilitatis humane. Prius ipse frater est hominum factus. Factus est hominis filius. Factus est homo
et homo indicat homo incredibile. Fide astruunt omnia. Ihesus christus filius dei in bethleem nascitur iude. Non in ierusalem
civitate regia sed in bethleem que minima est in milibus iuda. O bethleem parva sed iam magnificata a domino. Magni-
ficavit te qui factus est in te parvus ex magno. Letare bethleem et per omnes vicos tuos festivum hodie alleluia
cantetur. Que tibi civitas si audiat non invideat preciosissimum illud stabulum et illius presepii gloriam. In universa
siquidem terra iam celebre est nomen tuum et beatam te dicent omnes generaciones. Utique gloriosa dicuntur de te civitas dei.

ubique psallitur quia homo natus est in ea et ipse fundavit eam altissimus. Ubique mihi clamatur ubique praedicatur quia christus Iesus filius dei in bethleem iude nascitur. Nec otiosum quod additur iude. Hoc quidem admonet nos eius quae ad patres facta est repromissionis. Non auferetur inquit sceptrum de iuda et dux de femore eius donec veniat qui mittendus est. Ipse erit expectatio gentium. Salus quippe ex iudeis, sed salus usque ad fines terrae. Iuda ait te laudabunt fratres tui, manus tue in cervicibus inimicorum tuorum. Quae de iuda illo minime legimus, sed in christo videmus impleta. Ipse enim leo de tribu iuda. De quo et additur: Catulus leonis iuda, ad praedam inquit fili mi ascendisti. Magnus praedator christus qui prius quam sciret vocare patrem aut matrem samariae spolia rapuit. Magnus praedator qui ascendens in altum captivam duxit captivitatem nec tamen abstulit quicquam, sed magis dedit dona hominibus. Has itaque et ceteras plures prophetias impletas in christo de eo sequimur et veritas ad metas revocat quod dicitur bethleem iude. Nec enim querere est utrum a bethleem bonum aliquid possit esse. Sane quod ad nos spectat discamus etiam ex hoc quemadmodum suscipi velit qui in bethleem voluit nasci. Erat enim qui forte et sublimia quaedam arbitraretur esse palatia ubi cum gloria rex gloriae susciperetur. Sed non propter hoc in regalibus sedibus venit. In sinistra eius divitiae et gloria in dextera eius diuturnitas vitae. Horum omnium aeterna in caelis affluentia suppetebat. Sed paupertas non inveniebatur in eis. Porro in terra habundabat haec species et nesciebat homo pretium eius. Hanc itaque filius dei concupiscens descendit ut eam eligat sibi, et nobis quoque sua aestimatione faciat pretiosam. Adorna thalamum tuum syon, sed humilitate, sed paupertate. In his pannis complacet sibi, et maria testimonium perhibente. His delicietur involutus. Abhominationes egyptiorum ymola deo tuo. Considera denique quod in bethleem iude nascitur, et sollicitus esto quo in bethleem iude invenias. Etiam ne in te quidem suscipi dedignatur. Bethleem quidem domus panis, iuda sonat confessionem. Tu ergo si divini verbi pabulo repleas animam tuam fideliter quidem et si non digna etiam quanta potes devotione suscipias panem illum qui de celo descendit et dat vitam mundo, videlicet dominicum corpus Iesu, ut veteris corporis tui illa nova resurrectionis caro reficiat et sustineat, quod novum quod intus est vinum. Hoc solidatum glutino valeas continere. Si denique ex fide vivas et nequaquam gemere oporteat quia oblitus sis comedere panem tuum, bethleem factus es et plane susceptione dominica. Si tamen confessio non defuerit. Sit proinde iudea sanctificatio tua. Ita confessionem et decorem indue quam maxime stolam in ministris suis christus acceptat. Denique breviter commendat apostolus utrumque: Corde creditur inquit ad iustitiam, ore autem confessio fit ad salutem. Iustitia siquidem in corde panis in domo est. Enim iustitia panis. Et beati qui esuriunt et sitiunt iustitiam quoniam ipsi saturabuntur. Sit ergo in corde iustitia et iustitia quae est ex fide, haec sola enim gloriam habet apud deum. Sit etiam in ore confessio ad salutem et securus iam suscipe eum qui in bethleem iude nascitur dominum nostrum Iesum christum filium dei.

Sermo 2us in vigilia Nativitatis Christi

Hodie scietis quia veniet dominus et mane videbitis gloriam eius. Denique terrigenae et filii hominum audite vos qui in pulvere estis expergiscimini et laudate quia veniet medicus dominus ad egrotos, redemptor ad venditos, ad errantes via, ad mortuos vita. Veniet quippe qui proiciet in profundum maris peccata nostra, qui sanet omnes infirmitates nostras, qui nos propriis humeris ad propriae dignitatis reportet originem. Magna est ista potentia, sed plus est miranda misericordia quod sic venire voluit qui aliter potuit subvenire. Hodie inquit scietis quia veniet dominus. Verba haec suo quidem loco et tempore in scriptura posita sunt. Sed non incongrue illa vigilia dominice nativitatis ecclesia mater aptavit. Ecclesia inquam illa quae secum habet consilium et spiritum sponsi et dei sui, cui dilectus inter ubera commoratur ipsam cordis sedem principaliter possidens et confirmans. Haec ipsa est quae vulnerat cor eius et in ipsam abyssum secretorum dei oculum complexionis immisit ut et illi in suo et sibi in eius corde perhenne faciat mansionem. Cum ergo scripturarum divinae verba vel alterat vel alternat, fortior est illa compositio quam positio prima verborum. Et fortassis tanto fortior quantum distat inter figuram et veritatem et inter lucem et umbram et inter dominam et ancillam. Hodie scietis quia veniet dominus. Secundum aestimationem meam duo sunt dies qui in verbis istis nobis expressius commendantur. Primus quia primum hominis lapsu labitur usque ad finem mundi. Dies tamen ista saepius maledixisse noscitur. Ab illa enim lucidissima die in qua conditus fuerat vetus adam eiectus et in has terrae coactus angustias diem tenebrosum meruit, paene a luce vite exclusus. In hac die nascimur vivimus, si tamen dies est et non potius nox nominari, nisi quod lumine rationis quaedam scintillula nobis inseparabilis illa nimirum dereliquit. Secunda vero dies erit in splendoribus sanctorum in perpetuas aeternitates cum inclaruit illud sempiternum mane, cum est nimirum repressa et absorpta erit mors in victoria, cum dimotis umbris et tenebris splendor veri luminis surget et deorsum intus et extrinsecus cuncta prorsus occupabit. Auditam fac mihi mane misericordiam tuam ait sanctus et repleti sumus mane misericordia tua. Sed ad istam diem venturus quem tempus custodia in nocte pro sui brevitate dicitur qui tempus vinculum et mane et ab illo familiari sancti spiritus organo nominatur cum dicit: Dierum omnium dies mei defecerunt et defecerunt sicut fumus dies mei. Sicut umbra declinaverunt. Parvi et pauperes sunt omnes dies vitae meae ait ille sanctus propheta qui vidit dominum facie ad faciem, qui cum eo familiariter loquebatur. Et quia in hac

ipa die bonu ds pstat tom bbnt intelligencia. Sz nte est ut gcemite desst modo illmet lume ste sue ne ss de ie-
mo carcis et vmb mortf gstructis gcereit illuiar no valeat metum Ido vngentis sl msde tq imenst et
pelari luic cereus · Eius modi carnem illuiata est et attensa vt os qui illuiari volunt ad illud accedant
illi qr nigrant et nichil st mediu int ipm et ipos · Peta em nra separat nos et deu · Sz sublatis illis · vos
lme illuiandi et gcorpandi gnectim i idipm Sic lucern gstructu lumi lucenti et ardenti sui ago medio
qiugit ut illuiet qs p gcen visibilium effectus vere invisibilium cognoscas Ideo sicut q tam magnum et pfulgens
sidus mo gpellam illuiet nobis lume ste pns q de medio huius tenebris bustanq ad tenebras sempternas
Haec est ac ista scia pfco. ste qr veniet dus. possing et si qui veniet scio · No possing · hoc est totu qd po
stulat a nob · At insupr ista scia omni est · Nimis em nescit ul noicetonq fidelis qr veniet dus qr vetus
est iudicare viuos et mortuos et reddere vnicuiqz iuxta opa sua No omi est fides mei · Sz ut mltorum pam corp
est qr venia paria st qui saluat putas ne illi q tu malefecerunt letant et gsultat in rebz pessimis
vt sciant ul recogitet qr veniet dus Si dixerint · ipi tu noli cede qr qui dt se deum nosse et madata eius
no custodit mendax est · Confitent ait aps si nosse deu · factis aut negat qr fides sine opibz mortua e
No em ita se oini ipuritate polluent si dum ventum sciret ul formidaret sed vigilaret utiqz et no
sineret pfodi consciacias suas Tria ac ista in primo gdu opat penitudine i dolor ut rise in luctu tantu
i plancta gaudiu i merorz qiutat · et incipiat tibi displicere q velles ante placuerit et illa q spalr ap
petebas Sic em scptu est qr qui addit sciam addit et dolor ut vitalis et se ste st dolor subsequens
argutu In scdo vo gradu opat correctone vt iam no gsubeas mebra tua arma iniqtatis pcto sed
consteras ingulos luxurias, supbia deprimas et facias scitati sue corpus qd iniqtati ante sinerat Peni
tudo em sine correctione no pdit · sic sapiens dt · vnus edificans et vnus destruens quid pdest eis n labor
Qui em baptisat a mortuo et iterum tangit eum nichil pficit lauacio eius Sz iuxta sma salvatoris vendis ne
aliquid ei deterius contingat Sz qr si diuicius hic no pnt · nisi cum se multa circuspectione meis indefessa vigilet
et attendat In tcio gdu opat solicitudinem ut iam incipiat solicitus ambulare cu deo suo · et ex omi parte
stauit ne ul i leuissima timende illius maiestatis offendat · affectus in penitudine accendit · in correptione
ardet · in solicitudine lucet vt intra et extra renonet · hic iam respirare incipit a bsolone malorum et dolore et
timore magne spitali leticia tpret ne suorum enormitate scelerum · haudaium tristicia absorbeat · Hinc et timet
a iudice sperat a saluatore cu iam in aia eius timore et leticia obequitet et obmet ei pluries timor leticias superet
et leticia sepius timorem gcludat et infra sui grandibus concludat archanum · Fecit consciam in qua luctamine
huius indesinenter gficit · donec qd morte est absorbeat a vita · donec euacuet timor qui ex pte est et succedat
leticia q pfecta est qr no timor sempiternus · sz leticia sempiterna erit ei · Iam vo si ardes et luces noctis in domo se
esse confidat vbi sine omi timore ventorum accensam lucem soleat deportare · sz meicent se esse sub diuo et
utiqz manu studeat operire qd portat nec credat aeri eciam si viderit esse tranquillum Repente em et hora q
no putauit mutabitur et si ul ad modicum magis remiserit lucem extinguet · Et si eciam ardor portantis magis
ut quiqz fieri solet adusserit eligat potius pati q tollere manus suas qr i momento et i ictu oculi potuit gsufflari
Si essemus i domo illa no manu sta etiam i celis vbi nusquam intrat nusquam exit ammodo nil esset timendum hinc
ergo malignissimis tibi ventis et validissimis gppositi sumus · carum dyabolo et mundo q gstram illuiatam molunt extin
guere insufflantes incordibus nris desideria mala motusque illicitos et ita te repente turbantes ut vix pnoscere
valeas vnde veniat a quo vadat Ex quibus et si duo sepius intimitant A tercio i a dyabolo tibi · neo vngm suffla
re intendas gcorpit Ideo qr vtrisqz manibus et cordis et corporis aia regenda est ne forte q iam illuiata fuerit
extinguatur Nec cadendus ut recedendus est eciam si grauis temptacionum furor utrisqz horis statui tuo affligerit velles
sz cu sco dauid aia mea i manibus meis semper · Eligas potius ardere q cedere Et si te qd i manibus nris tenemus
no facile obliuiscimur sic numqua obliuiscamur negocium animarum nrarum illa que tu pns vigeat i cordibus nris
Sed ergo sic lumbi nri accincti fiunt et lucerne ardentes custodiende st vigilie noctis super gregem cogitacionum
et accionum nrarum vt si in prima vigilia et scda ul tercia dns venit inueniat nos paratos Prima vigilia e rectitudo
opis ut ad hanc quam intrasti regulam certam viam gpequm conueris · Nec tu transgrediaris terminos quos statuerunt patres
tui in omnibz vie et vite huius gsuetis non declinas ad dexteram ul ad sinistram Scda puritas intencionis ut
simplex oculus totum corpus lucidum faciat qs quecumqz facis facias ppt deum et ad locum unde exeunt flumina reu
tantur ut iterum fluant Tercia e custodia virtutis ut i gsuetudine patris voluntates aliorum tuis voluntatibus ante
ponas vt no solum sine querela sz cu gracia maneas inter fratres portas aius onera p omnibus vt de te q dicatur
Hic est fratrum amator et ppli isti · hic est qui multum orat p pplo et p ciuitate sta vrbium Ita ergo in hac die

adventum virginei nobis verba sua accendit. Beatior magis illa que nos docet quod veniet dominus qui sit morum morum
stabile et perpetuum fundamentum. Et mane inquit videbitis gloriam eius. O mane o dies que melior es in atriis tuis
super milia. Quando erit mensis ex mense et sabbatum ex sabbato, cum splendor lucis et fervor caritatis usque in abyssa
illa magnalia tenebrarum scolas illustrabit. Huius quos de te cogitare verbum aliquid dicere presumat. Interim tamen
fratres mei edificemur fide nostra, ut si invisibilia illa que nobis reservantur videre non possumus, saltem que propter nos in terris
facta sunt aliquantulum contemplemur. Tria opera tres mixturas fecit omnipotens illa maiestas in assumptione carnis
ita mirabiliter singularia et singulariter mirabilia, ut talia nec facta nec facienda sint amplius super terram. Coniuncta sunt
quippe ad invicem deus et homo, mater et virgo, fides et cor humanum. Admirabiles iste mixture et omni miraculo mirabilius,
quomodo tam diversa tam divisa ad invicem potuere iungi. Et primo quidem intuere creationem, positionem et dispositionem rerum, quanta vero
in creatione sit potentia, quanta in positione sapientia, in dispositione quanta benignitas. In creatione vide quam multa et quam magna
potenter creata sunt. In positione quam sapienter cuncta locata sunt. In bonitate quam benigne suprema et infima quodam sunt
tam amabili quam admirabili caritate. Huic enim limo terreno vim vitalem miscuit, ut in arboribus unde surgit viriditas
in foliis, in floribus pulchritudo, sapor in fructibus et medicina. Nec in hoc contentus adiecit etiam vim sensibilem
limo nostro in pecoribus, que non solum vitam habent sed et sentiant quoque propterea vel sensificatione vigentes. Addidit adhuc
honorare limum nostrum et ei vim rationalem immisit, ut in hominibus qui iam non solum vivunt et sentiunt sed distinguunt inter commodum
et incommodum, inter verum et falsum, inter bonum et malum. Voluit quoque in memoria nostra habundantiori gloria sublimari, et eo
traxit se maiestas ut quod melius habebat, videlicet se ipsum, limo nostro coniungeret, ut in una persona et deus invicem uniretur,
deus et limus, maiestas et infirmitas, tanta vilitas et tanta sublimitas. Nichil enim sublimius deo, nichil vilius
limo. Et tamen tanta dignatione descendit deus in limum, tanta quoque sublimitate ascendit limus ad deum, ut quicquid
in eo fecit deus limus fecisse credatur, quicquid limus pertulit deus in limo pertulisse dicatur, tam ineffabili quam incomprehensibili
sacramento. Et attende quod sicut in illa singulari trinitate trinitas est in personis, unitas in substantia, sic et in ista
speciali commixtione trinitas est in substantiis, unitas in persona. Et sicut ibi persone non scindunt unitatem, unitas non
minuit trinitatem, summa illa trinitas hanc nobis exhibuit trinitatem, opus mirabile, opus singulare inter omnia et super
omnia opera sua. Verbum enim et anima et caro in unam convenere personam, et hec tria unum et hoc unum tria, non confusione
substantie sed unitate persone. Hec est prima et superexcellens mixtura, et hec prima inter tres. Adverte homo quod limus es
et non sis superbus, quod deo iunctus es et non sis elatus. Secunda est mater et virgo, inter est admirabilis et singularis.
A seculo non est auditum quod virgo esset que peperit, quod mater esset que virgo permansit. Numquam iuxta rerum ordinem virginitas
ubi fecunditas pertinetur, vel fecunditas ubi virginitas integra conservatur. Sola hec est in qua virginitas et fecunditas
obviaverunt sibi. Semel factum est quod factum non fuerat nec fiet amplius, quod nec primam similem visa est nec habere sequentem.
Tertia est fides et cor humanum, et hec quidem prima et secunda inferior, et non est minor fortassis. Mirum est enim quomodo cor humanum
his duobus fidem accommodat, quomodo credi potuit quod deus homo esset, quod virgo maneret que peperisset. Sicut ferrum et testa
iungi non possunt, sic et hec duo commisceri non possunt si non misceat glutinum spiritus sancti. Ergo ne credendum est quod ille deus
sit qui ponitur in presepio, qui vagit in cunis, qui omnem infantilium iniurias patitur necessitatum, qui flagellatur,
qui conspuitur, qui crucifigitur, qui ponitur in sepulcro et inter duos lapides concluditur, excelsus et immensus. Illa ne
virgo erit que lactat puerum, cui maritus continuus comes est in convivio, in thalamo, qui ducit illam in egiptum, re-
ducit ab egipto, ut solus cum sola tam longinquam quam secretam conficiat viam. Quomodo hoc potuit persuaderi humano
generi in universo mundo. Et tamen tam facile tam potenter persuasum est, ut nichil iam credibilius faciat credentium multitudo.
Iuvenes virgines senes cum iunioribus elegerunt mille mortibus mori potius quam ad momentum ab ista fide deficere.
Et hec quidem mixtura excellens, sed excellentior secunda. Tertia vero excellentissima est. Prima aures audivit sed oculus
non vidit, quod auditum est et creditum usque in fines orbis terre magnum illud pietatis sacramentum. Sed tu oculus non
vidit absque te, quod te inter virginei ventris angustias humano corpori composuisti. Utrumque oculus vidit, quod se
fecundam et virginem illa singularis regina conspexit, que conservabat omnia verba hec conferens in corde suo. Cognovit
et ioseph non minus testis quam custos tante virginitatis. Tertia in cor hominis ascendit, cum quod factum est creditum est, cum
magis oraculo credimus, cum ea que dicta vel facta sunt teneamus firmissime, nullatenus dubitantes. In prima vide quid,
in secunda per quid, in tertia propter quid deus dedit tibi corpus per mariam. In prima remedium est, quod ex deo et homine
cataplasma confectum est quod sanaret infirmitates tuas. Contuse autem sunt ex commixtione hec due species
in utero tamquam in mortariolo, spiritu sancto tamquam pistillo illas suaviter commiscente. Sed quia tu dignus non eras cui donaretur,
datum est marie, ut per illam acciperes quicquid acciperes, que per hoc quod mater genuit tibi deum, per hoc quod virgo est ex-
audita pro sua reverentia in causa tua et toto genere humano. Si sola mater esset, sufficeret ei ut salvaretur per
filiorum generationem. Si sola virgo, sufficeret sibi, nec benedictus fructus ventris eius precium esset mundi. Cum ergo in prima

sit remediu in secda adueto est qr michil nob dd hre voluit qd p male memq no tesuret In tera at mitu
est qr cu hr fiunt cdimq iaz mitu hema ut in fide sinitas e qr qui credidit salus erit Sermo tercius i vig^a nat^s

Hodiernum quidem sermonem ordinis nri cogit consuetudo. s; estiuu opus eit cu missarz solemia dimiq
occupari et hora bmt longitudine sermois no admittit. ppterea no ab re puto pparare hodie corda
nra tante solemitati. pp^m tu cu sit pfundissima sacrat^a huiq et incophensibilis altitudo et tam fons
vite quo magis hauri^r eo magis abundans. nichil valeat exhauriri. Demiqz scito quadmodu habundet p xpo tribu
lacio nra et vtina habundet cosolacio nra p xpm. Ita michi tale quidz consolacoem vob offre no libet neqz
licet. vilis est et ad nichilu vtilis huioi cosolacio et qd magis est metuedu etiam vere et salubris consolacis e
impedimetu. ppterea qui delectacio et gla est anglorz ipe factus est salus et cosolacio miseror. Qui i caritate sua
magnus et sublimis valde beatificat cives ipe in exilio puus et humilis valde letificat exules. Et q altissimis
gla pris. factus est in terra pax hominibz bone volu^tis. Puulus enim datus est puulis ut magnus det^r magnis.
et quos iustificet puus. magnificet pq modu et glificet magnus et gloriosus. Hinc sit dubio vas eleccionis qd
de plenitudine huiq xpi acceperat licet eni puulus s; tu plenus gra et vitate et i quo ois plenitudo diuinitatis
corporalit^r. hinc utiqz paulus eructuat vbu illud bonu qd hijs diebz frequent^r audistis. Gaudete in dno sem-
per. Itm dico gaudete. Gaudete siqz de exultacoe. itm gaudete de promissoe. qm et res plena gaudio. Gau-
dete qm iam prepistis dona sinistre. Gaudete qr iam expectatis premia dextere. Leua siqz eius sub capite meo
et dextera illius amplexabit^r me. Leua quidz leuat. dextera suscipit leua medet^r et iustificat. dextera
amplectit^r et beatificat. In leua eius merita in dextera vo premia cotinent^r in dextera siqz delicie in sinist^a
aut medicine. Sz attende prius medicu. attende medicu sapiente. Considera diligenterqz que nona medicina
portet. Vide qm n^c modo preciosas s; speciosas attulit medicinas. No solu putiles ad sanitatis fructu s; delecta-
biles ad aspectu et suaues ad gustu. Demqz prima eius medicinaz p^m qua i sinistra portat attende et co
ceptu intus sic femine. Intue obsecro quale sit illud q nobile q admirabile q amabile q iocundu.
Quid enim pulcius q gracio casta. Quid gloriosius q cocepcio sca et sincera in quo nichil pudoris nil sordis
nil corrupcionis. At qnd mis fortassis debuerit nos gra licet admiracio nouitatis nisi et fructus salutis et uti-
litatis consideracio amplius delectaret. Concepta ista no modo gloriosa in ipa q^a cotiore spe s; et preciosa est i meliori
vtute vt sim q scriptu est. in sinistra dni. gla sit et diuicie inueniat^r. diuicie siqz salutis cu gla nouitatis.
Quis enim pt facere mudu de imudo conceptu semine. None tu qui solus es sic oni illicita et imudi concepti volupte.
In ipa radice et origine mea infecta et inquinata sit. imuda est concepcio mea et est a quo tollat^r ista
cofusio. Ipe ecce tollit in que solu ipa no cadit. Diuicias salutis hec quibz redimaz ppe concepcois ipi?
tate ypi purissima concepcoem. Adde adhuc dno ihu xpe i noua signa imuta mirabilia Iam pcra quidz ipa
cosuetudie viluerut. plane solis ortus et occasus tre fecunditas tpis vicissitudo mirabilia sit et magna mira-
bilia. s; cotidie h videt vt iam no sit qui attendat. Innoua signa et imuta mirabilia. Ecce aut noua facio oia.
Quis h aut Agnus utiqz qui sedebat in throno. Agnus plane totus suauis totus delectabilis demqz totus viuens.
hac enim hic interptacoe nome eius qd est xpc Cui potit asper aut durus videri q n^c ipi matri i natiuitate
quicqz aspitatis quicqz intulit lesionis. O vere noua miracula. concepta sunt sic pudore. partus sine dolore
mutatur in virgine mra maledicco eue. pepit enim filium sic dolore. Mutata est siqz maledicco in bndiccoz
sic dictu est p angelu gabriele Benedicta tu in mlierib. O beata sola int mulieres. bndicta et no maledicta
sola agenali maledictione libera. et a dolore parturienciu aliena. Nec mirum fratres. si dolorz no intulit matri
qui tulit dolores totaq mudi sim q ysaias ait q vere languores nros ipe portauit. Duo sunt q tiret huma-
na fragilitas. pudor et dolor. et utruqz tollere venit. vn et utruqz suscepit. qm ut cetera sileaz. et morte
turpissima codempnatus est ab iniquis. Itaqz ut fiducia nobis daret q tolleret h a nob. primus matrez suaz
immunez ab utroqz fecit. ut n^c in cocepcu quicqz pudoris. n^c i partu quicqz doloris contiget. Renouabit^r ergo dice-
re crescit gla i nouant^r signa et mirabilia imutant^r. No solu sine pudore concepta et partus sine dolore. s; et mat
fecunditate plus cu carnis
sine corrupcione. O vere nouitas inaudita. virgo pepit et post partu virgo permansit
integritate et gaudiu matris habuit cu virginitatis honore. Iam secundu corpus promissa in gloriam incorrupcionis
i carne mea qd quidz confirmata est p eu incorrupcio eciam i matre sua. Facile est illi p q mat ipius incorrupta
no perdidit pariendo. vt et corruptibile h incorrupcionz induat in resurgendo. Habes enim adhuc maiores diuicias
habes gloriam ampliore. Mater est sine corrupcione virginitatis. filius sine omni labe peti. No cadit i matre eue
maledicco nec cadit in plem gualis illa condicio de qua dictu est p pphetam. Nemo mudus est a sorde nec
infans cuius vnius diei est vita super terra. Ecce infans sine dolore solus int homines verax immo et
vitas ipa. Ecce agnus sine macula agnus qui tollit pcta mundi. Quis enim pcta melius tollit q is in q pctm

non cadit. Iste sine dubio lanceam meam prius que constat inquinatum non esse. Si manus optime luto detergat oculum meum quod sola
sine pulvere est. Iste nec festucam educat de oculo meo qui non habet trabem in suo. Immo iste trabem educat de meo qui nec
pulverem habet in suo. Vidimus etiam divicias salutis et vite. Vidimus gloriam eius gloriam quasi unigeniti a patre. Omnes enim aqua patre
Et filius altissimi vocabitur. Manifestum est quod altissimus sit. Sed ne quis remaneat locus dubitacionis. Quod de te nascetur
sanctum filius dei vocabitur, ait angelus Gabriel ad Mariam. Quod vere sanctum non dabis domine sanctum tuum videre corrupcionem quod nec
matris quidem abstulisti incorrupcionem. Crescit in dies multiplicatur divicie thesauri aperitur. Que generat et mater et virgo
est. Quem generat deus et homo est. Sed inquies dabitur sanctum canibus aut margarite porcis. Absconditur etiam thesaurus iste
in agro et pecunia in sacculo reponatur. Operiatur conceptus sub semine matris desponsacione, partus sub dolore
vagitibus pannis et merore abscondatur et parientis incorrupcio legali purificacione intacta solita circumcisione.
Absconde inquam absconde Maria novum solis fulgorem. Pone in presepio involue pannis infantem. Ita et ipsi panni
divicie nostre sunt preciosiores sericis panni salvatoris omni purpura. Et gloriosius habet presepe aureis regum soliis. Dicior
denique Christi paupertas cunctis opibus cunctis thesauris. Quid enim humilitate dicius quod paupertate preciosius inveniatur.
qua mox regnum celorum emitur et gratia divina acquiritur. Sic scriptum est: Beati pauperes spiritu quoniam ipsorum est regnum celorum.
Et apud Salomonem: Deus superbis resistit, humilibus dat graciam. Habet adhuc commendatam humilitatem in nativitate. In hac
enim exinanivit semetipsum formam servi accipiens et habitu inventus ut homo. Vis adhuc preciosiores divicias supportollere
gloriam invenire? Habes caritatem in passione. Maiorem hac dileccionem nemo habet ut animam suam ponat quis pro amicis suis.
Hee divicie salutis et gloria sanguis preciosus quo redempti sumus et crux dominica in qua cum apostolo gloriemur. Michi autem
absit gloriari nisi in cruce domini nostri Ihesu Christi. Et alibi dicebat: Nichil arbitratus sum me scire inter vos nisi Christum
Ihesum et hunc crucifixum. Ipsa est leva Christi Ihesu. Nam dextera quid est Ihesus Christus ut hic gloriosus. Christum inquam et hunc cru-
cifixum. Fortasse crux ipsa nos sumus cui Christus incorporatur insitus. Hic enim forma est hic qua si manus contendit
comprimet manifestius loquitur. Ait Christus in psalmo: Infixus sum in limo profundi. Limum quidem nos esse manifestum est
qui de limo plasmati sumus, sed tunc limus paradisi fuimus, nunc vero limus profundi. Infixus sum inquit non protinus
non recessi. Vobiscum sum usque ad consummacionem seculi. Ipse est enim Emanuel nobiscum deus. Nobiscum utique sed super
sinistram. Sic enim olim Thamar pariente Zaram prius sola protulit manum, quam in sacramento passionis dominice coccineo
alligata est filo. Utique vero quid tenes sinistram sed adhuc clare nate est. Opus manuum tuarum porriges dexteram.
Delectaciones in dextera tua usque in finem. Domine ostende nobis dexteram tuam et sufficit nobis. Gloria inquit et divicie in
domo eius utique quod timet dominum, sed in domo tua domine quid? In perfecto gaudio laus et vox laudis. Beati qui habitant
in domo tua domine in secula seculorum laudabunt te. Quod oculus enim non vidit auris non audivit et in cor hominis non ascendit que preparavit
deus diligentibus se. Lucem enim inaccessibilem. Pax est que exsuperat omnem sensum. Fons est qui ascensum nescit sed descensum.
Non vidit oculus lucem inaccessibilem. Audivit auris pacem incomprehensibilem. Superoccasionem quidem potes exinanitum
pacem. Sed licet in omnem terram exivit sonus eorum pax tamen que exsuperat sensum nondum ab ipsis quanta erat poterat capi
necdum aliorum auribus tradi. Ait enim etiam Paulus ipse: Fratres ego me non arbitror comprehendisse. Fides quidem
ex auditu, auditus autem per verbum dei. Sed fides non spes, promissio non exhibicio pacis. Et quidem pax est inter
etiam in terris hominibus bone voluntatis. Sed quid est pax ista ad istam plenitudinem et supereminenciam pacis. Unde
et ipse dominus ait: Pacem meam do vobis pacem relinquo vobis. Hec pacis quidem que exsuperat omnem sensum et
est pax super pacem. Necdum capaces estis. Interim do vobis primicias pacis et relinquo interim pacem. Sed quod est
quod diximus in cor hominis non ascendit. Utique quod fons est et ascensum nescit. Scimus enim quod fontium natura est
rivos secrecius convallium motum ardua declinare. Sic scriptum est: Qui emittis fontes in convallibus. Inter medium
moncium pertransibunt aque. Hic autem est unde de quo sepius admoneo studeo caritatem vestram. Quia deus superbis resistit
humilibus autem dat graciam. Fons enim ad altiora non ascendit quam sit locus eius unde prodiit. Sed videri potest forsan hec
regula non impedire a superbia vias gracie. Prestitum quod primus ille superbus qui secundum scripturam rex est super omnes filios
superbie dixisse non legitur: Maior ero, sed ero inquit similis altissimo. Iste non mentitur apostolus qui dicit: Ille qui
tollitur super omne quod dicitur deus aut quod colitur. Horret humana auditus verbum sed ut horreat plus rerum cogitatum
malignum potest et affectum. Dico enim vobis quoniam ille tamen sed omnis superbus extollitur super deum. Vult enim sed deus
voluntatem suam et superbus exhibet sed sua. Iam videtur equalitas. Sed attende male cogitacionis proporcionem. Deus quidem in
hiis tamen que racio approbat sua exhibet sed voluntatem superbus vero et in bonis et in malis. Vides quanta altitudo est et
non illuc prevenit fluenta gracie. Nisi quis sumpserit inquit et efficiamini sicut parvulus iste parvulus autem sic deus qui est
fons vite in quo habitat unde manat omnis plenitudo graciarum omnium, non intrabitis in regnum celorum. Para
proinde rivulos, aggeres tumide et elate cogitacionis dispergere, et conformare filio hominis. Non primo homini
quia fons gracie in cor hominis carnalis sed et terreni non ascendit. Oculum quoque purga ut videre possis divinam lucem.

et animae tuae clementiam ad obediendum, ut quamvis pervenias ad quietem perpetuam et pacem super pacem. Lux enim est propter serenitatem, pax propter tranquillitatem, fons propter affluentiam et ubertatem. Fontem assignavit patri, de quo filius nascitur et spiritus sanctus procedit; lucem filio, qui est candor vitae aeternae et lux vera illuminans hominem omnem venientem in hunc mundum; pacem spiritui sancto, qui in se super humilem et quietum requiescit. Nec hoc dico tamen quod propria ista singulorum, nam et pater lux est, ut sit filius lumen de lumine. Et filius est pax nostra qui fecit utraque unum. Et spiritus sanctus est fons aquae salientis in vitam aeternam. Sed quando ad haec perveniemus? Nunc: adimplebis me, Domine, laetitia cum vultu tuo. Gaudemus interim quod visitavit nos oriens ex alto, etiam gaudemus exspectantes beatam spem in adventu secundo; sed cum venerit plenitudo laetitiae non de memoria sed de praesentia et exhibitione, non de exspectatione gaudebimus. Modestia vestra, ait apostolus, nota sit omnibus hominibus; Dominus prope est. Dignum est ut modestia vestra nota sit, sicut dum Dei nobis modestia cunctis innotuit. Quid enim magis indignum quam ut immoderate agat homo conscius propriae infirmitatis, cum quidem apparuit inter homines modestia divinae maiestatis? Discite, inquit, a me quia mitis sum et humilis corde, ut possit etiam modestia vestra cunctis innotescere. Iam vero quod sequitur: Dominus prope est, de dextra sed intellige; nam de sinistra ipse loquitur: Ecce ego vobiscum sum omnibus diebus vitae usque ad consummationem saeculi. Prope est Dominus, fratres mei, nihil solliciti sitis; in proximo est et cito apparebit; nolite deficere, nolite lassari. Quaerite eum dum inveniri potest, invocate eum dum prope est. Prope est Dominus his qui tribulato sunt corde; prope est exspectantibus eum in veritate. Denique vis nosse quam prope est? Audi sponsam de sponso canentem: En ipse stat post parietem. Parietem istum corpus tuum intellige, quod obstaculum impedit ut eum qui prope est non valeas intueri. Propterea Paulus ipse dissolvi cupit et esse cum Christo, clamans miserabiliter: Infelix ego homo, quis me liberabit de corpore mortis huius? Hoc et propheta in psalmo: Educ, inquit, de carcere animam meam ut confitear nomini tuo. Sermo quartus de eodem.

Sanctificamini hodie et estote parati: die enim crastina videbitis maiestatem Dei in vobis. Celebritatem dominicae nativitatis ineffabilis sacramenti interim quidem monemur, fratres, in omni sanctificatione parari. Adest enim sanctus sanctorum, adest ipse qui dixit: Sancti estote quoniam ego sanctus sum Dominus Deus vester. Alioquin quomodo sanctum dabitur canibus et margaritae porcis? Nisi illi quidem prius ab iniquitate isti ab illicita voluptate peccati de cetero tota sollicitudine fugiat, illi quidem vomitum, iste volutabrum luti. Ex scriptura olim divina mandata multis Israel sanctificabatur in lotionibus carnis, in baptismatibus variis, in muneribus et hostiis quae non poterant iuxta conscientiam perfectum facere servientem. Verum haec quidem omnia tolerare nimirum usque ad tempus correctionis posita, quod utique iam advenit. Oportuit enim ex quo haec iam praefata nobis indicitur sanctificatio interna: mandatur ablutio, exigitur munditia spiritualis, dicente Domino: Beati mundo corde quoniam ipsi Deum videbunt. Ad hoc venimus, fratres, in hoc nati, ad hoc vocati sumus, ad hoc nobis dies hodiernus illuxit. Erat aliquando nox quam nemo poterat sibi comparari. Erat nox universo orbi ante verum lucis ortum ante Christi nativitatem. Erat nox sequenda singulis quibusdam nostrum ante suam cuiusque conversionem et internam regenerationem. Annon profundissima nox et densissimae tenebrae erant super universam faciem terrae, cum olim patres nostri fratres colerent deos et insano pectore sacrilegio ligna et lapides adorarent? Annon cuique nostrum caliginosa nox erat, cum tempore sine Deo in saeculo viveremus, cum ambularemus post concupiscentias nostras, cum sectaremur carnis illecebras, cum obtemperaremus desideriis saecularibus, cum exhiberemus membra nostra arma iniquitatis peccato, cum serviremus immunditiae et iniquitati ad iniquitatem, in quibus nunc multo erubescimus tamquam in operibus tenebrarum? Qui enim dormiunt nocte dormiunt, ait apostolus, et qui ebrii sunt nocte ebrii sunt. Et hoc quidem fuistis, sed conversi estis; si tamen filii lucis estis et filii Dei, non noctis neque tenebrarum. Nam quidem propter diei est ille qui dicit: Sobrii estote et vigilate. Et Iudaei in pentecosten de discipulis loquebantur: quomodo hi ebrii sunt, cum sit hora diei tertia? Hoc est enim quod apostolus eius dicit: Nox praecessit, dies autem appropinquavit. Abiciamus ergo opera tenebrarum, somnolentiam scilicet et ebrietatem; quia, ut supra meminimus, qui dormiunt nocte dormiunt et qui ebrii sunt nocte ebrii sunt; ut tamquam in die non dormientes sed ambulemus. At hoc quidem honeste non te ambulare videbis, cum ad omne bonum opus dormitat anima eius prae taedio et in tenebris est usque adhuc. Vides inebriatum absinthio, sapientem plus quam oportet, non ad sobrietatem, cuius nec oculus visu nec auris impletur auditu, qui pecuniam aut quid aliud diligens non satiatur, sed ad instar hydropici sitim bibens, filius noctis et tenebrarum est. Nec facile separantur haec duo, dicente scriptura: quia in desideriis est omnis otiosus; hoc est in ebrietate ac somnolentia. Sanctificemini ergo hodie et parati sitis, parati quidem hodie nocturnum excutiendo soporem, porro sanctificati incedentes tamquam in die ab ebrietate nocturnae cupiditatis noxiae frenando fauces. In his enim duobus mandatis tota lex pendet et prophetae: quae sunt declinare a malo et facere bonum. Verum hoc hodie; iam crastina die nec in sanctificatione erit nec in praeparatione, sed in visione utique maiestatis. Crastina, inquit, die videbitis maiestatem Dei in vobis. Hoc est quod ait patriarcha Iacob: Cras respondebit mihi iustitia mea. Hodie oportet, cras fructificabit. Alioquin quod non seminaverit homo, hoc non metet. Nec enim videbit hanc maiestatem qui contempserit interim sanctitatem. Nec orietur ei sol gloriae cui sol iustitiae ortus non fuit, nec illucescet dies crastina cui non luxerit hodierna. Nimirum quidem ipse qui hodie quidem nobis est, fratres, a Deo patre iustitia

apparebit caritas vita nostra ut et nos appareamus cum ipso in gloria. Hodie enim parvulus nascitur ut non apponat homo magnificare seipsum sed convertatur magis et efficiatur sicut parvulus. Tunc ostendetur magnus dominus et laudabilis nimis ut ipse quoque magnificetur in laude cuius utique erit laus a deo. Denique quos hodie sanctificavit tunc magnificabit et consummationem sanctificationis succedet visio maiestatis. Nec tamen visio quae non nisi in similitudine consistit. Similes enim ei erimus quoniam videbimus eum sicuti est. Vide et hic quia non simpliciter dicitur videbitis maiestatem dei sed additur significanter in vobis. Hodie nempe tamquam in speculo nos in eo videbimus. Dum nostram suscepit caritas videbimus eum in nobis quando iam suam donabit, immo ostendet nobis seipsum. Hoc est quod dicente sese mysteriorum fide promisit. De cuius inquit plenitudine accepimus non solum gloriam pro gloria sed gratiam pro gratia sicut scriptum est gratiam et gloriam dabit dominus. Nec ergo contempnas portiunculam, si sequentia concupiscis, nec fastidias primum ferculum si vis accipere quod sequitur, vel per ipso ferculo in quo apponitur quod apponitur. Sume non recuses ferculum enim spirituale fecit sibi pacificus noster corpus incorruptibile aptans quod in quo salutis epulas ministret. Non dabit videre corruptionem sanctum suum illud utique de quo Gabriel ad Mariam: Quod nascetur de quo sanctum vocabitur filius dei. Ab hac die igitur sancto sanctificemini ut maiestatem eius ubi dies illa apparuerit videatis. Siquidem dies sanctificationis illuxit nobis, dies salutis non gloriae aut felicitatis. Denique dominus passo annunciat sancti sanctorum quem in praesepi positum pastores passum est. Ut est dies sanctificationis nostro omnibus dicitur. Sanctificamini hodie et estote parati. Sanctificamini magis ac magis de virtute in virtutem proficientes et estote parati perseverando. Hiis quibus tu sanctificaris, lege de quodam dicente scriptura. In fide et lenitate ipsius sanctum fecit illum. Neque enim sine lenitate non placere deo sine fide placere possibile est. Cito sane in hiis moniemur esse parati quibus et deo commendamur cuius maiestatem visuri sumus et nobis invicem ut in nobis pariter eam videamus. Propterea siquidem quod nos providere bona non solum coram deo sed etiam coram hominibus ut non solum regi nostro sed et commilitonibus nostris esse possimus grati. Siquidem autem omnia fides est quaedam de qua legitur fide mundans corda eorum. Beati mundo corde quoniam ipsi deum videbunt. Crede ergo te deo, committe te ei. Iacta cogitatum tuum in eo et ipse te enutriet et fiducialiter et fideliter dicas: dominus sollicitus est mei. Neque enim hoc sapiunt homines amatores seipsos homines sicut sibi et solliciti pro seipsis curam carnis perficientes in desideriis. Surdi ad vocem dicentis: Omnem sollicitudinem vestram proicientes in eum ipsi enim cura est de vobis. Nam sibi quidem ipsi fidens non fideis sed perfidie est. Nec confidentiae sed diffidentiae magis est in seipso habere fiduciam. Is vere fidelis est qui nec sibi credit nec in se sperat factus sibi tamquam vas perditum sed sic perdens animam suam ut in vitam aeternam custodiat eam. Porro id quidem facit sola humilitas cordis ut non sibi fidelis anima innitatur sed desursum semetipsam ascendat utique de deserto innixa super dilectum atque ideo deliciis affluens. Sane ut perfecta sit sanctificatio etiam mansuetudinem et socialis vitae gratiam a sancto sanctorum discamus quia sic ipse ait: Discite a me quia mitis sum et humilis corde. Quod enim huiusmodi homines dicere prohibet delicias affluente qui suavis et mitis et multae misericordiae omnibus omnia factus est et unumquodque perfundit oleo quodam mansuetudinis et lenitatis quo sic infusus est sic perfusus et superfluus ut distillare undique videatur. Felix qui geminam habet sanctificationem fidei scilicet et lenitatis paratus dicere: paratum cor meum deus paratum cor meum. Habet enim hodie fructum quidem suum in sanctificatione. Crastina die finem habitura vitam aeternam videbit enim maiestatem dei quod utique vita aeterna est. Sic veritas ait: haec est autem vita aeterna ut cognoscant te verum deum et quem misisti Ihesum Christum. Reddet enim coronam iustitiae iustus iudex in illa die cum sane alia non succedit. Tunc videbit et affluet et mirabitur et dilatabitur cor eius. Usque dilatabitur usque ad videndam maiestatem dei in se. Nolite arbitrari fratres quia illa nobis promissorum verbis explicare possim. Sanctificamini hodie et estote parati. Crastina enim die videbitis et gaudebitis et gaudium vestrum implebitur. Quando enim maiestas illa non implebit etiam superimplebit et superaffluet quia mensuram bonam et confertam et coagitatam et supereffluentem dabit in sinum vestrum usque adeo siquidem supramodum in sublimitate excedat non modo nostra sed et vota sicut et vere potens est facere super quam nos intelligere aut sperare possimus. Nam desideria quidem nostra in hiis tribus maxime constituta videntur quod decet quod expedit quod delectat. Hiis sunt quae concupiscimus omnes quidem omnia sed alius magis hoc alius magis aliud. Ille sic deditus est voluptati ut nec honestate satis reputet nec utilitate. Ille quaestui magis incumbens et honestum dissimulat et iocundum. Ille voluptatis pariter et utilitatis negligentior solum vel maxime sectatur honorem. Nec vero horum desiderium reprehensibile esset si ibi quaererent ea ubi vere inveniuntur, hic enim ubi vere sunt unum sunt atque id ipsum utique summum bonum gloria summa, summa utilitas summa voluptas. Atque hoc quidem quantum interim hic capere possumus expectatio nostra est ut promissa nobis visio maiestatis in nobis ut sit deus omnia in omnibus.

Grandis est quidem dilectissimi hodierni temporis cum nobile ac honestum. In die sancto natalis Domine Domini nativitatis solemnitas sed dies brevitate cogit sermonem. Nec mirum si faciamus nos breviter

qui et deus pr vbu fecit abreviatu Vult nosse q longu q breve fecit Celu inqt hic vbu et tra ego impleo Nunc
tao factu in angusto locatu est psepio Et psalo ait ppha et in sclm tu es deus Et ecce factus est infans dierum
unius Ad quid hic fres ait que necitas fuit ut sic coartaret se sic humiliaret se sic abreviaret se dns maiestatis
nisi ut et vos silr faciatis Iam clamat exemplo qd postmodu pdicaturus est vbo Discite a me qr mitis sum et
humilis corde ut vbo inveniatur qui dixit Ecce cepit ihs facere et docere Obsecro pinde et plurimu rogo fres
ne patiamini sine causa tam preciosum exemplar vobis exhibitu esse s conformamini illi et reformamini spu mentis vre
Studete humilitati que fundamentu est custos qz virtutu Sectamini illa que sola pt salvare aias vras Qd
magis indignu quid detestandu amplius quid gravius puniendu q ut videns deu celi pvulu ult apponat se
homo magnificare sup tram Intolerabilis impudentie est ut ubi se exinanivit maiestas vermiculus infletur et intumescat
Hoc g est qd xpc exinanivit se forma servi accipiens cum in forma dei equalis esset patri s exinanivit maiestate et
potentia no bonitate et mia Quid enim ait aplus Apparuit inqt benignitas salvatoris nri Apparuerat et
potentia i rerum creatione Apparebat sapia i earundem gubnatione s benignitas maxime mie nunc apparuit in humanitate
Innotuerat iudeis ptas in signis et portentis vtu et in ea lege inveniebs sepius Ego dns ego dns Phis qz
habundantibus in suo sensu maiestas innotuit qm iuxta apli vbu Qd notu est dei manifestu est i illis Verum
et iudei ptate ipa premebantur et gla Ptas subiectionem maiestas exigit admiratorem non imitatorem Appareat
dne bonitas tua possit homo qui ad ymaginem tuam est conformari hanc maiestate ptate sapia nec imitari
possumus nec expedit emulari Quousque augusta est mia tua in sola angelorum parte Reliqua occupat iudiciu
cum toto pit humano genere Dne in celo mia tua et veritas tua usqz ad nubes Tra vniusa expectat et
aeris ptates Dilatet mia tuos suos extendat fines expandat sinus Attingat a fine usqz ad fine fortit
et disponat oia suavit Repletus est dne sinus tuus Solve cingulu tuu et veni in miseracionibus affluens et sup
effluens caritate Qd tu times o homo quid trepidas a facie dei qr venit Venit no iudicare s salvare tram
Olim tibi psuasum est ab infideli quodam servo ut furtim tolleres et imponeres regiu dyadema capiti tuo deprehensus
in furto qd no times quid no effugeres a facie eius Forte enim iam gladium igneum vibrantem Nunc in exilio
positus in sudore vultus tui vesceris pane tuo Et ecce vox audita est in tra qr dnator advenit Quo ibis a
spu eius et quo a facie eius fugies Noli fugere noli timere Non venit ad armis no puniendu s salvandu
requirit Et ne forte dicas etiam nunc Vocem tua audivi et abscondi me Ecce infans est et sine voce Nam vagiens
vox miseranda est magis est q tremenda Aut si tu forte terribilis s no tibi pvulus filius est tenera membra virgo
mater pannis alligat et adhuc timore trepidas Vel in hoc scies qr no venit pdere te s salvare emere no ligare
Iam adversus hostes tuos dimicat iam superborum et sublimium colla tuo dei vbis et sapia calcavit Duo sunt
tibi hostes pctm et mors corporis et aie utrumqz debellaturus advenit et ab utroqz salvabit Noli timere Et
iam quidem pctm in ppa psona vicit cum naturam humanam sine ulla contagione suscepit Grandis enim pcto facta est
iniuria et tenua expugnatu esse cognoscitur cum natura quam se totam infecisse et occupasse glabat ab
eo penitus aliena in xpo inventa est Deinde psequitur inimicos tuos et comphendit eos nec quiescit donec
deficiat cum pctm dimicans in conversatione sua vbis pit et exemplis oppugnat s in passione sua alligavit
illud Alligat plane forte et diripit vasa eius Iam vo eodem ordine morte ~~superavit~~ prius superat in semet ipso
cum resurgit primicie dormientium et primogenitus mortuorum postmodu debellaturus eandem pit in omnibus nobis
qn vz suscitabit mortalia corpa nra et destruetur novissima inimica mors Propterea enim resurgens decorem
indutus est no sicut antea vasteus pannis involutus est Propterea qui prius sinu mie affluebat no indicavis
quaqz resurgens pcinxit se et in stricte cingulo videtur quodammodo affluente sinu mie collegisse quem continuo
spat ad iudicium qd in nra resurrectione futurum est Nam et ppterea pvulus ad nos venit ut maius prorogaret et
futurum in fine iudicium preveniens mia tpraret Licet enim ad nos pvulus venit no parvum tn attulit no parvu
contulit nobis Si queris quid attulit primo quidem mia s qua teste aplo salvos nos fecit Neqz enim
huic tan psunt quos tunc prius invenit s fons est qui nunqz poterit exhauriri Fons est nobis xps dns vivi
lavamur sicut scriptu est Qui dilexit nos et lavit nos a peccatis nris in sanguine suo Verum no iste solus
aquarum p sus est nec tantum sordes abluunt s et situm extinguunt Beatus vo ait sapiens qui in sapia morabitur
et in iusticia meditabitur Et pa panica aliqua inqt sapie salutaris potabit illud Bene sapie salutaris quia
sapia carnis mors est et sapia inimica est deo Sola que ex deo est sapia que s beati Iacobi diffinitionem
primo pudica est deinde pacifica est Nam sapia carnis voluptuosa est no pudica Sapia vo q ex deo est

primum quidem praedicta est non quaerens quae sua sunt sed quae Ihesu Christi ut iam non sua faciat quisque voluntatem sed comprobet
quae sit voluntas Dei. Deinde pacifica non habundans in sensu suo sed alieno magis acquiescens consilio vel iudicio.
Tamquam agro usus est irrigato qua perfecto necessarium fuit novellae magis plantationis. Alioquin aut minus proficiet
aut omnino prae siccitate peribit. Quaerat ergo devotionis aquas quisque seminat bonorum operum semina ut irrigatus
fonte gratiae bonae conscientiae ortus non computrescat sed in perpetua viriditate proficiat. Orat enim pro huiusmodi gratia propheta: Et
holocaustum tuum pingue fiat. Sic et in laudibus Aaron legis quod sacrificium eius ignis quotidianus assumpsit. In
quibus omnibus nichil aliud intelligendum videtur nisi ut opera bona fervore devotionis et dulcedine spiritualis gratiae condiantur.
Putas invenire poterit quatuor fons ut paradisi terrestris quatuor fontium irrigatione amisimus? Nam si terrenum pa-
radisum demo nobis reddendum non speramus quo regnum caelorum sperabimus. Sed terrena magis dixi vobis non creditis. Quomodo
si dixero vobis caelestia credetis? Nunc ut de possibilitate praemium fuisse sit expectatio futurorum paradisum habemus nullo me-
liorem et longe delectabiliorem quam primi parentes habuerunt. Et paradisus noster ille Christus Dominus est. In quo iam quidem quatuor fon-
tes invenimus quos tunc quaerimus. Habemus de fonte misericordiae ad abluendas culpas aquas remissionis. Habemus de fonte
sapientiae ad potandum statim magis aquas discretionis. Et habemus de fonte gratiae ad irrigandas bonorum operum plantas
aquas devotionis. Inveniamus ad decoquendos cibos aquas ferventes, aquas emulationis. Haec mihi condiunt
et decoquunt affectiones meas et ebulliunt de fonte caritatis. Unde ait propheta: Concaluit cor meum intra me et in me-
ditatione mea exardescet ignis. Alibi quoque: Zelus domus tuae comedit me. Siquidem devotionis dulcedine
diligens iustitiam ergo fervore emulationis odio habet iniquitatem. Et vide ne forte de fontibus istis praedixit propheta: Haurietis
aquas in gaudio de fontibus salvatoris. Nam ut promissio haec vitae praesentis nobis esse non futurae. Et id
attende quod sequitur: dicetis in illa die: Confitemini Domino et invocate nomen eius. Invocatio quidem praesentis temporis est. Sicut
scriptum est: Invoca me in die tribulationis. Porro ergo istis in quatuor fontibus tres quidem ipsi videntur convenire tribus circa
ordinibus singuli singulis. Nam primus quidem omnibus est quia in multis enim offendimus omnes et necessarium habemus misericordiae fontem
quo possimus culparum offensionum abluere sordes. Omnes itaque pariter et egemus gratia Dei et praelati et continentes et
coniugati. Si dixerimus quia peccatum non habemus nos ipsos seducimus. Ita ergo nec modicum a sorde neque est omnibus fons misericordiae
et parati potu dent ad hunc fontem. Noe Daniel et Iob praeparavit. Decreto Iob quidem matrimonii fonte sapientiae queat
qui ipse magis inter medios laqueos ambulat ita ut magnum videatur si a malo declinat. Danieli vero
qui ipse magis inter medios opera et labores abstinentiae devotionis gratia nitere impinguat. Noe enim ut
tenendum est ad fontem gratiae cui in pure opera et labores, hilarem datorem diligit Deus. Unde tu mea nequaquam huiusmodi semper
nos maxime in hilaritate omnia faciamus quia hilarem datorem diligit Deus. Unde et in ordine divina huiusmodi
bonae conscientiae ideo quod facile computrescit nisi crebris irrigationibus adiuvetur. Unde et in oratione dominica huiusmodi
gratiam sub quotidiani panis nomine quotidie postulamus. Quia enim nobis timendum est multo fame ne cadat super
nos forte tribulus illa maledictio prophetae imprecationis fiant sicut fenum tectorum quod prius quam evellatur exaruit.
Hoc spiritualiter quemque quod maxime praelatos decet hic zelus. Quatuor itaque fontes istos
fontes vero emulationis. Hoc spiritualiter quemque Christus exhibet. Quintum quem est fons vitae post haec repromittet. Ad quem
adhuc in carne viventibus nobis in semetipso Christus exhibet. Quintum quem est fons vitae post haec repromittet. Ad quem
sitiebat propheta cum dicebat: Sitivit anima mea ad Deum fontem vivum. Fortassis etiam propter hos quatuor fontes
quatuor in locis vulneratus est Christus. Adhuc viventes in cruce propter quintum cum iam tradidisset spiritum perforatus est in latere
vivebat adhuc qui foderunt eius manus et pedes, ut quatuor nobis adhuc viventibus fontes ex semetipso proferret.
Quintum protulit vulnus cum iam expirasset, ut in se nichilominus quintum nobis fontem post obitum aperiret. Sed ecce dum
loquimur de mysteriis nativitatis ad sanctitudinem repente venerunt sacramenta dominicae passionis. Nec mirum cum quaeremus
in passione quod in nativitate sua Christus attulit. Tunc enim cum sacculo sancto pecunia quae latebat in pretium nostrae redemptionis
effusum est. ¶ Item de Nativitate Christi.

Tria quaedam rex gloriae fieri in hac nativitate dum quod dulcedo effudit. Et non solum diversa sed dissimilia valde. Siquidem et puer qui nascitur Deus est et mater de qua nascitur
virgo est et partus ipse sine dolore est. Effulget in tenebris lux nova de caelo et gaudium magnum angelis
evangelizat. Laudat multitudo militiae caelestis et datur gloria Deo pax hominibus bonae voluntatis. Currunt
pastores inveniunt quod ad eos dictum est verbum et mirantur alii. Utique audiunt admirantur. Hic et hunc spiritualia
delicatissima divinae voluntatis sunt non fragilitatis humanae. Vasa sunt aurea et argentea quibus pro tanta solemnitate
in mensa Domini eadem egemus quibusque hodie ministratur. Non est nobis tollere ista et non nobis dixit. Apponuntur
aut tibi sapiens. Sed quod in eis est cibus et potus. Diligenter itaque considera aut sapiens quae tibi apponuntur. Et ego
quidem agnosco esse mea naturalia huiusmodi tempus et locum infantili corporis teneritate, primi vagitus et lacrimas
sed in ipsorum quibus commendatur primo nativitas salvatoris paupertatem, vigilias. Haec sunt quae pro me sunt et
mihi apposita mihi proposita imitanda. Hyeme natus est, nocte natus est Christus. Numquid casu factum

vt i tanta aeris iclemencia et in tenebris nasceretur cum est hyems et estas dies et nox Non eligunt paruuli cetери
qui nascuntur et quippe quibus vix adhuc incipientibus viuere nulla subest racionis vsus nulla eligendi libertas
facultas nulla deliberandi Xpc sciens et sicut homo erat tunc in principio apud deum et deus erat eius tunc iam sapiens
est et potens vt potest dei virtus et dei sapiencia Nasciturus itaque dei filius cum in arbitrio erat quodcunque vellet eligere
tempus et elegit quod molestius presertim paruulo et pauperis matris filio qui vix pannos haberet ad inuoluendum presepe
ad reclinandum Et cum tanta esset necessitas nullam audio sub pellium mencionem primus adam pelliceis vestitur tunicis
panis scilicet obuoluitur Non est tale iudicium mundi Aut iste fallitur aut mundus errat Sed diuina impossibile est falli
sapienciam vnde prudencia carnis prudencia mors est inimica est deo et sola que prudencia stultitia vocatur Quid enim
Xpc vtique qui non fallitur elegit quod carni molestius est Hoc ergo melius id vtilius id potius eligendum et quisquis
aliud docet vel suadeat ab eo tamquam a seductore cauendum est Tamen vos nocte nasci Vbi sunt qui tam impudenter
delicate gestant semetipsos Xpc elegit quod salubrius iudicat et vos eligitis quod reprobat ille Sed fideliori
e duobus cuius iudicium iusticia cuius sua sanior Denique tacet Xpc et non se extollit non se magnificat non predicat
et ecce annunciat cum angelis et laudat multitudo celestis exercitus Et tu ergo qui Xpm sequeris inuentum abs
conde thesaurum et ama nesciri laudet te os alienum sileat tuum Adhuc autem in stabulo nascitur Xpc et in
presepio reclinatur Et nonne ipse est qui dicit Meus est orbis terre et plenitudo eius Quid ergo stabulum eligit
plane vt reprobet gloriam mundi et dampnet seculi vanitatem Necdum loquitur lingua et quicquid sunt de eo clamat predicat
euangelisat Ipsa quoque infancia membra non silent in omnibus mundi iudicium arguitur et subuertitur et confutatur
Quis enim homini si daretur optio et non magis eligeret robustum corpus et etatem intelligibilem quam infantilem
O sapiencia que de occulto thesauro et ope incarnata et velata sapiencia Et tu sciens ipse promissum olim per ysaiam
paruulus sciens reprobare malum et eligere bonum malum ergo voluptas bonum vero afflictio est Siquidem et hanc
elegit et illam reprobat puer sapiens verbum infans Verbum enim caro factum est caro infirma caro impotens
operis omnis laboris impaciens Et vere sciens verbum caro factum est et sic habitauit in nobis Dum esset in principio apud deum
lucem inhabitabat inaccessibilem et non erat qui caperet illud Quis enim inuestigat sensum domini aut quis consiliarius eius fuit
Carnalis homo non percipiet ea que sunt spiritus dei Sed iam capiat et carnalis quia iam factum est caro Si nichil preter
carnem nouit audire et ecce verbum caro factum est Audiat illud vel in carne homo in carne tibi exhibetur sapiencia
illa quondam occulta et ecce iam exhibitur de occultis Ecce ipsis sese iam ingerit sensibus carnis tue carnaliter vt ita
dicam predicatur tibi Et fuge voluptatem quia mors posita est secus introitum delectacionis Age penitenciam et quia appro
pinquat per hanc regnum dei sic tibi predicat stabulum illud sic presepe clamat sic membra illa infancia manifeste
locuntur sic lacrime et vagitus euangelisant Plorat quippe Xpc sed non sicut ceteri Aut certe non qualiter ceteri solet
In aliis sensua doloris et in Xpo preualebat affectus compassionis Paruuli illi non agunt Vtpote nec ipsius adhuc
vsum voluntatis habentes Illi passione luget Xpc ex compassione Illi ingemiscunt graui que est super omnes filios ade
Xpc filiorum ade peccata deplorat Et certe pro quibus nunc lacrimas fundit postea fundet et sanguinem O duricia cordis
mei vtinam deus sicut verbum caro factum est ita cor meum fiat siquidem et hoc pollicitus es per prophetam Auferam inquit
a vobis cor lapideum et dabo vobis cor carneum Sciens lacrime Xpi michi pudorem pariunt et dolorem
ludebam ego foris in platea et in secreto regalis cubiculi super me ferebatur iudicium mortis Audiuit hoc
vnigenitus eius deposito dyademate sacco vestitus exiit aspersus cinere caput nudus pedes flens et eiulans
quia morte dampnatus esset famulus eius Intueor illum subito procedentem stupeo nouitate causam percunctor et
audio quid factum sit adhuc ne ludam et deludam lacrimas eius Plane si insanus et inops sum mentis
non sequar eum nec sic cum lugente lugebo Ecce vnde mihi pudor et dolor et timor mihi Vtique ex consideracione
remedii periculi mei estimo quantitatem Nesciebam sanguinem videbam et ecce mittitur filius virginis filius dei
altissimi et iubetur occidi vt vulnibus meis preciosi sanguinis illius balsamo medeatur Agnosce homo quam grauia
sunt vulnera pro quibus necesse est Xpm dominum vulnerari Si non essent hec ad mortem et mortem sempiternam nunquam pro
eorum remedio dei filius moreretur Pudet itaque dilectissimi tam negligenter dissilire passionem cum tanta a maie
state exhiberi video compassionem Compatitur filius dei et plorat homo patitur et ridebit Sic et medicine esti
macio etiam doloris nec et timoris exaggeracio est Vnum si diligenter obseruantur precepta medici erit etiam consolacionis
occasio Sic enim grande agnosco morbum cui tanta apponitur medicina sic ergo hec ipso non incurabilem esse co
gnosco Neque enim superfluas expensas fecisset summus et medicus sapiens ymmo ipsa sapiencia Porro fecisset inferius constat
si absque eis facilis esset curacio sed multo magis si et cum eis esset impossibilis Animat itaque ad penitenciam et ac
cendit vehementer desperatum spes concepta Bene accedit ad consolacionem ipsa que pastoribus exhibita est

visitatos et allocutos angelorum. Ve vobis divites qui habetis consolacionem vestram ut iam non meamini habere celeste. Cum
multi enim nobiles sint in terra, quam multi potentes, quam multi sapientes, huius sunt illa hora in stratis mollibus quiescebant,
et nemo illorum dignus est habitus videre lucem novam sive illud magnum gaudium, angelos audire cantantes Gloria in excelsis
deo. Agnoscant ergo homines quod qui in labore hominum non sunt, visitari ab angelis non merentur. Agnoscant quam placeat tumidis
superius labor, cuius spiritualis intencio est, quam quidem et eos qui per virtutem corporalem vigente necessitate laborant, suo dignatur
alloqui tam familiari alloquio. Pauperum hucusque in eis cognoscitur ordine quod constituit ut in subiectis voltis sui vestiatur
pane suo ad ea. Obsecro vos dilectissimi, considerate diligenterque quantum fecit deus per meam exhortacionem et salutem ne in
pane suo ab ea. ... sermo fidelis et omni accepcione dignus sermo non tam oris quam operis ... pu-
ritatis vestre inveniatur, sermo tam vivus et efficax, sermo fidelis et omni accepcione dignus, sermo non tam oris quam operis. Pu-
tatis fratres parum molestum esse si hoc ipsum verbum quod nunc loquor ad vos tantum et sine aliqua utilitate depu-
tatis fratres parum molestum esse si hoc ipsum verbum quod nunc loquor ad vos tantum et sine aliqua utilitate deputa-
in cordibus vestris nossemus. Et quis sum ego a quo est hic sermo meus, si hunc tabellum vocis laborem vobis inutilem
esse dolet. Hoc pusillum immo et inutile, quomodo indignabitur dominus maiestatis si tanta eius opera aut dominica aut
neglecta contingat evacuari. Salutat hic a similis sermo qui pro eorum salute induere dignatus est formam servi. Unigenitus
dei patris qui est super omnia benedictus in secula amen. Item de eodem festo Nativitatis Christi sermo tercius

Agnoscite fratres dilectissimi quanta sit hodierna solempnitas, cum et dies brevis et etiam latitudo angusta loco
parvi et tempore dilatatur. Nocte preoccupat celum, replet antequam terra. Nox enim ut dies illuminata est cum in
tempeste noctis hora circumfulsit pastores lux de celo. Et ut noveritis quo in loco solempnitas huius re-
perit gaudia celebrari, quod iam angelus cantans fuit tunc omni populo gaudium annunciat. Sed et confestim adest pro divinis
personis laudibus celestis exercitus multitudo. Hinc est quod solempnis ducitur nox ista per totius ymnis et canticis spiritualibus
et hiis potissimum vigiliis sine ulla hesitacione credendum est celestes illos principes presentes convectos perpulchris
in medio iuvencularum tympanistriarum. Et quam multa hodie gemmis et auro fulgent altaria, quanti ubique palliis pa-
rietes adornantur, putas ad hec dignentur angeli et pannosos homines declinabunt. Si ita est cur pastoribus ovium
magis apparuerunt quam tunc regibus quam sacerdotibus templi. Cur et ipse salvator cum est auro parvi et argentum spernat,
in suo corpore dedicat paupertatem. Aut etiam cur paupertas ista tam sollicite enarratur ab angelis. Neque enim sufficit
eius narracione misterium pannis salvator involvitur et ponitur in presepio, quod id manifeste in signum nobis commendatur
ab angelis. Hoc inquit vobis signum. Invenietis infantem pannis involutum. In signum positi sunt panni. Tu domine Ihesu
sed in signum cui a multis usque hodie contradicitur. Multi quippe vocati sed non multi electi et iam non signati. Agnosco
etiam agnosco Ihesum magnum sacerdotem sordidis vestitum vestibus dum altercaretur cum dyabolo. Recentibus septuaginta loquitur,
et quibus non ignota est prophetia visio Zacharie. Ubi non exaltatum est caput meum super inimicos meos et hoc
plane mutavit vestem, decore induit amictusque lumine sicut vestimento. Hominem dedit nobis ut et nos eadem faciamus
utilior sequimus in conflictu lorica ferrea quam stola linea licet illa sit operi. Erit tunc et membra sequentur caput
ut corpus iam unisit vero psallat spiritu et dicat: Conscidisti saccum meum et circumdedisti me leticia. Invenietis
inquit infantem pannis involutum et positum in presepio. Et post pauca venerunt inquit cum festinantes et invenerunt
Mariam et Ioseph et infantem positum in presepio. Tamen est quod ab angelis commendari videtur humilitas. Nec tamen
solum a pastoribus inveniri. Fforte specialius commendat angelis humilitatem qui mentibus illius per superbiam ipse in humilitate
stetisset. Aut etiam propterea celitus annunciatur humilitas, quod hec quasi prima virtus divine exhibenda sit maiestati sola
tamen non potuit inveniri quia superbis gratiam dat humilibus. Invenerunt ergo Mariam et Ioseph et infantem positum in presepio.
Sicut enim salvatoris infancia manifeste pretendit humilitatem sic per virginem continencia iusticia per Ioseph
virum iustum cuius laus est in evangelio non mediocriter designatur. Sane continencia deberi carnem quis nesciat.
Iusticia vero virtus est, quod suum est cuique tribuens. Et hec erga proximos est necessaria. Porro humilitas deo facit esse
subiectos, deo placet in nobis sicut ait virgo beata: Respexit deus humilitatem ancille sue. Itaque qui for-
nicatur in corpus suum peccat. Cum iniuriosus est in proximum cum extollitur in deum. Fornicator ac scipsum de-
honestat, iniuriosus molestat proximum, elatus quantum in se est deum inhonorat. Gloriam meam ait dominus alteri non
dabo. Et superbus ego inquit eam, licet mihi non debetur, usurpabo. Hec enim placet ea angelica distribucio: Gloria
in altissimis deo, pax hominibus. Ideo ergo tollit deum sed adversus deum extollitur impius et infidelis. Hec enim pietas
nisi cultus dei. Eius vero deum colit nisi qui voluntarie ei subditus est, et sic ordo sincere in manibus divine sincere
ita ordo eius cordis ad dominum deum suum. Ut ergo in nobis inveniantur Maria et Ioseph et infans positus in
presepio, sobrie pie et iuste vivamus in hoc seculo. Propter hoc enim apparuit gracia dei erudiens nos. Et propter hoc quod
gloria dei apparebit. Sic enim habes: Apparuit gracia dei omnibus hominibus erudiens nos ut abnegantes omnem impietatem
et secularia desideria sobrie et iuste et pie vivamus in hoc seculo expectantes beatam spem et adventum glorie

magnum dei. Apparuit in parvulo gratia ad eruditionem sed hic erit magnus sicut de celo gabriel locutus est, et quos parvulos
erudit ad humilitatem cordis et mansuetudinem magnificabit per modum et glorificabit magnus et gloriosus adveniens.

Benedictus qui venit in nomine domini deus dominus et christus ihesus dominus noster. [Item sermo eorundem festo Natalis sancti Stephani etc.]
et illuxit nobis. Benedictum nomen glorie eius quod est sanctum. Neque enim otiose venit quod ex maria natum est
sed tam copiose diffudit et gloriam et nomen vel gratiam sanctitatis. Denique inde stephanus sanctus, inde iohannes
sanctus, inde etiam sancti innocentes. Utili proinde dispositione temporis ista sollempnitas natale domini comitatur, ut non modo
inter continuas sollempnitates devotionis continua perseveret, sed et fructus dominice nativitatis. Unde nobis velut ex quadam
presentione evidentius innotescat. Siquidem advertere est in hiis tribus sollempnitatibus triplicem quandam speciem sanctitatis, nec facile
puto preter tria genera sanctorum quartum aliud in omnibus posse arbitror reperiri. Habemus in beato stephano martirii simul et opus
et voluntatem. Habemus solam voluntatem in beato iohanne. Solum opus in beatis innocentibus. Biberunt omnes hii calicem salutaris
aut corpore simul et spiritu aut spiritu solo aut corpore solo. Calicem quidem meum bibetis, ait dominus iacobo et iohanni, nec
dubium quin de passionis calice loquitur. Denique cum petro diceret sequere me, evidenter eum ad imitationem provocans
sue passionis. Conversus ille vidit discipulum quem diligebat ihesus sequentem, non tamen gressu corporis quam prompte devo-
tionis affectu. Et bibit ergo iohannes calicem salutaris et secutus est dominum sicut petrus, et si non eodem sicut petrus
modo. Cum enim sic mansit et non etiam corporea dominum sequitur. Dominum fuit consilium sicut ipse ait. Sic eum volo manere donec
veniam. Quasi diceat: volebat quidem et ipse sequi, sed ego sic eum volo manere. At vero de innocentium coronis quis dubitat?
Ille proposito teneritudinis infantes inter martires dubitat coronari, qui regeneratos in christo non credit inter adoptionis
filios numerari. Alioquin quomodo coevos sibi pueros puer ille qui natus est non contra nos, pro nobis sed patitur occidi, quod utique
solo nutu potuit prohibere, nisi melius aliquid eis provideret. Ut quemadmodum ceteris infantibus tunc quidem circumcisio, nunc vero
baptismus sine ullo proprie voluntatis usu sufficit ad salutem, sic susceptum nichilominus pro eo martirium sufficiat illis ad sanctitatem.
Si queris apud deum eorum merita ut coronarentur, quere et apud herodem crimina ut trucidarentur. Nam forte pro innocen-
pietas quam herodis ut ille quidem potuit innoxios dare neci, christus non potuit pro quibus se occisos coronare. Sic ergo ste-
phanus martir apud homines cuius voluntaria passio evidenter apparuit in eo vel maxime quod in ipso mortis articulo pro
persecutoribus quam pro ipso sollicitus, ne gerit ampliorem vinceret quam in eo spiritum corporee passionis, miseri compassionis affectus,
ut illorum magis scelera quam sua vulnera plangeret. Sed iohannes apud angelos martir quibus tamen spiritualibus creaturis spiritualia
sua devotionis eius signa tunc innotuerunt. Tertii vero sunt plane martires qui deo ut deus quibus nec homo nec angelus
meritum invenit singularis tue prerogativa gratie evidentius commendetur. Ex ore infantium et lactentium perfecisti laudem.
Gloria in excelsis deo, dicunt angeli, et in terra pax hominibus bone voluntatis. Magna quidem sed audeo dicere necdum per-
fecta laus, donec veniat qui dicat: Sinite parvulos ad me venire, talium est enim regnum celorum. Et pax
hominibus etiam sine voluntatis usu in sacramento pietatis. Considerent hec qui de voluntate et opere contentiose solent
disputationibus contendere. Considerent ut advertant neutrum negligi oportere ubi non videtur deesse facultas, preter
tum utrumque sine altero ubi eorum facultas deest, nec non salutem conferre posset, sed etiam sanctitates etc. Tu hec quam firmiter
teneat preesse quidem opus sine voluntate. Non autem contra voluntatem, ut inde salvantur, inde magis dampnentur.
Fiete accedentes. Nichilominus sane in quibusdam voluntas sine opere sufficiens, non autem contra opus ubi in rapitur quibus
in voluntate sed necdum perfecta necdum ydonea martirium sustinere. Quis ille audeat per hac imperfectione negare sa-
lute forte aut contra non sunt in illa genere temptationum veniens ne deficiat et dampnetur. Denique si contra hac
tamen infirma voluntate inducitur ad ne in eam que supra ipsum est temptationem quam nec voluntas roboratur quibus
illum dubitet defecturum negaturumque et si in eo contigit mori etiam condempnandum. Qui enim erubuerit me coram hominibus
erubescam et ego eum coram angelis dei ait dominus. Sed in ea quam imperfecta voluntate in qua salvatur ubi deest facul-
tas operis vel opus defectionis. Idem enim et ignorantia posset accidere. Simulentur proinde caritate et sectem-
bona fratres mei nec infirmitatis nec ignorantie peccata ullo modo parum pendentes, magis autem solliciti et timorati
agamus gratias benignissimo et largissimo salvatori qui humane salutis occasiones tam copiosa caritate persequitur ut
in hiis voluntatem et opus, in hiis sine opere voluntatem, in hiis etiam sine voluntate opus salutis invenire letetur.
Sed est enim vita etiam ut cognoscant patrem verum et quem misisti ihesum christum. Qui cum vivis cum eo et spiritu sancto verus deus. ¶ Super omnia vidi et iam sola anime. [De circumcisione]

In circumcisione domini fratres habemus quod amemus et amitemur. ¶
habemus etiam quod imitemur. Patet in ea magnum dignationis officium unde gratias agamus, latet aliquid clausum
quod in nobis implere debemus. Venit namque dominus pro nobis non solum redimendos sanguinis effusione sed et docen-
dos verbis et exemplis nichilominus instruendos. Sic enim penitus erat inutile via sancte si deberemur in terre

Ita redimi non poterit si vice ignorantes qui primus incurrerit prius inducat in carcerem retrudendos. Itaque in maiori quidem etate
pacie et humilitatis et super omnia caritatis certamen quod virtutum maiestate dedit salvator exemplar. In infancia non signis. Sed aucupi
ad hec difficienda veniam. Deleat aliquando parvus de tanta et tam maiestate dignacione loqui. Loquuntur angeli gloriam puritatis
et pressuram. Nec nos enim sine gloria videri gloriam eius gloriam quasi unigeniti a patre gloriam inquam et affectus vere gloriam paternis pre-
dentis quod corde paterno et prima plane viscera possidentis. Omnes enim peccaverunt aut apostolus et egent gloria dei. Et alio loco
michi autem absit gloriari nisi in cruce domini nostri ihesu christi. Quid enim nos gloriemur quod quasi tanti estimavit nos deus. Sed vere maior
gloria quod tanta dignacio et benignitas tanta eo quod tam dulcissima quod gratuita. Illa pro impiis mortua est. Videte quantum
fecit et pro qualibus ut non superbiatis quantum ne desperemus propterea ut inveniamus non spiritum huius mundi sed spiritum qui ex
deo est et sciatis que a deo donata sunt vobis. Nolite obsecro fratres sicut equus et mulus quibus non est intellectus. Quid autem ut iumentum
factus sum apud te et ego semper tecum. Illa enim iumenta cognoscunt possessorem suum et presepe domini sui in quo positus est eis
puer parvulus in fenum. Ipse qui panis est angelorum. Ipse enim est panis vivus. De quo vivere debuit homo. Sed quia homo iumentum factus
est et panis factus est fenum ut vel sic vivat de deo et huius quidem mutacionis sacramentum die natalis celebratum est quo
verbum caro factum est cum sit omnis caro fenum. Ipsa ergo die nunciatum est ab angelis et hinc inventum est ut homo. Hodie
vero mirabilius audio aliquid. Iam mutatus est multo minus ab angelis qui non solum formam hominis sed formam sed peccatoris
et insigne velut quoddam cauterio latronis. Quid est enim circumcisio nisi superfluitatis et peccati indicium. In te domine ihesu
quid est superfluum quod circumcidatur. Nonne tu deus verus et de deo patre homo verus sine omni peccato de virgine matre. Quod fa-
cietis circumcidentes eum putatis quod possit super eum cadere illa sua rasorium cumque propter eum eo non fuit circumcisa. Peribit
anima illa de populo meo. Quare oblivisceris pater filii uteri sui. Aut non cognosceret eum nisi signum circumcisionis haberet. Ymmo vero
si quo posset eum non agnoscere filium suum in quo ei bene complacuit. Hoc maiore signo poterit ignorare eum. Inventa
in eo circumcisione quasi peccatoribus ipse pendeat ob purgacionem utique delictorum. Sed quid mirum si caput pro membris accepit
circumcisionem quam tamen in se ipso non haberet utique racionem. Nonne et in membris nostris sepe pro unius infirmitate alteri adhibetur curacio
dolet caput et in brachio fit tortura. Dolent renes et in tibia fit. Ita hodie pro toto corpore puer hic cauterium quoddam
suspicionem est in capite. Denique quid mirum si pro nobis dignatus est circumcidi pro quibus dignatus est mori. Totus siquidem michi datus est
et totus in meos usus expensus est. Ego enim audiens quod descendit in carcerem filius magni regis cepi altius gemere
et inhabilius conclamare deus fili dei miserere mei. Sit ille sic benignissimus quod non est minus flatus iste et ululatus quem
audio. Et dicatur ei. Ipse est adam proditor ille qui propter me crudeli fecit in carcerem. Dominus cogitet quibus supplicans
faciat illum intrare. Quid agere cum non bonitas tua proprium est miseri propter et parcere. Descendit in carcerem venit ut
educat vinctum de carcere. Iudei vero non in incolis aditum qui oderunt pacem. Conterent illud in filium. Non et ipse ait. Pa-
cem oderunt me et pacem meam. Quod ergo fecerunt impii quibus gravis erat eciam ad videndum. Hic est heres venite
occidamus eum. Hic ergo occideret agnum dei in sua quidem pernicie sed in nostram salutem. Ille enim sanguine agni sufficit nobis
aspersi et bibimus illud. Accepimus calicem salutaris et calix inebrians quam preclarus est. Sic ergo unde gratias agimus. Iam ante
paucos dies celebravimus adventum eius in carcerem huius mundi in die natalis. Hodie vero celebramus quod catthenas nostras
et vincula suscepit hodie quia peccatum non fecit ut eos absolveret qui innoxias manus eius catthenis miserunt. Hodie
sub lege factus est qui legem dedit. Sed dignum est iam quod in hac circumcisione nobis spiritualiter indicetur agendum.
Neque enim sine causa in lege preceptum neque sine causa impletum est in domino ut octava die fieret circumcisio. Sed quod cognovit
sensum domini aut quis consiliarius eius fuit. Adsit nunc nostris desideriis advocatus spiritus qui scrutatur alta dei et disserit
sensum domini aut quis consiliarius eius fuit. Nolo ignoras iam oportere hominem nasci denuo. Nam propter hoc scilicet natus est filius
nobis sanctum istud sunt octave diei. Non ignoras iam oportere hominem nasci denuo. In peccatis siquidem nascimur omnes et nunc homines renasci in gracia qua in baptismate quidem accepimus sed hec totum
dei. In peccatis siquidem nascimur omnes et nunc homines renascimur in gracia qua in baptismate quidem accepimus sed hec totum
perit in seculari vita. Nunc primum infante deo virtus gracie in nobis operatur ut in novitate vite ambulemus. Ergo
nascitur homo quando sol iusticie ortus in ea peccatorum illustrat tenebras horrendas quod deum medicum intimus obtulitus
offert. Addens ad intrinsecus vinculum brevem dierum numerum et sine metu. Hec plane est vespera ad quam demorabitur
fletus et nunc est adhuc matutini leticia ut auditam faciat nobis mane misericordiam suam. Sic enim fit vespere et mane dies unus
est autem dies ista iusticie reddens unicuique quod suum nobis miseria mane deo. In hac die puer nascitur qui ex deo genitus
est. Ad amorem pure ad odium peccati aliquam excitat. Sed periculosum est si forte velit ut mox secundum tunc illas agere penitus
quod de priori ad amorem puram ad odium peccati aliquam excitatur. Alii vindique exemplis peccatorum ad peccatum alliciat. Alii adulacionibus in vana
vobi nisi alii venenatis persuasionibus alii undique exemplis peccatoribus ad peccatum alliciat. Alii adulacionibus in vana
gloriam. Alii detraccionibus in impacienciam animum eius deiciat. Procedat iam nunc est prudencie undique circumdat gratitudo et quasi
in importunas pessimum in hac generacione importunitatibus et occasiones peccati offerat mundus et ingerat quod debilis sit ad
illas huiusmodi aliquam maiorem quam in peccati consuetudine sit inutilis. In hac ergo die prudencie eligat de puteo secedo
neque fugere de cum propheta odivi ecclesiam malignancium et cum impiis non sedebo. Sed nondum sufficit hoc. Sed fortasse enim hec
eligere solitudinem non satis attendens propriam infirmitatem et periculosam dyabolicam luctam. Quid enim periculosius
quam solus luctari contra antiqui hostis versucias a quo videatur et quem videre non possit. Itaque iam necesse est fortitudine die.

ut nomen custodiendum ad dominum fortitudinem et in acie quidem militum periculosum pugnaturum esse quemquam ubi tot auxiliarii quot
socii tales qui dicere possint cum apostolo quia non ignoramus astucias eius. Congregacio enim quasi fortitudine sua terribilis est
et castrorum acies ordinata. Ve autem soli quia si ceciderit non habet sublevantem. Quis si unquam quos antiquus predo hostis gratiam
confessam audivimus non concedit temere se committere huic periculo nisi forte temptare deum sit et magister noster de anachoritis
loquens. Cum non presumamus magis furore novicios etc. In hac itaque fortitudine dicit ad id quod incipiat in omni ceteras
malignancium ecclesia addit quod sequitur: Lavabo inter innocentes manus meas. Unum tu elegit esse in congregacione militum magis
magis elegit esse magister quam discipulus fuit et docere quod numquam didicit. Et quo aut in se aut in aliis motus incidentes
poterit temperare. Nemo carnem suam odio habuit. Quid ergo iam putatis si magister similis fuit iste qui facile et aliquando cum apostolo
quo similitudinis condescendat. Illucescat ergo dies temperancie et quatiat quo temperari et refrenari possint incontinentes
motus voluptatis, bestiales motus curiositatis et temerosi motus elacionis sue. Eligat abiectus esse in domo
dei sui et subiectus esse magistro suo sub quo frangatur eius voluntas et obediencie freno concupiscencia reprimatur. Sic fit
quod ait propheta: Imposuisti homines super capita nostra. Nec dedignaberis homo quod prestitit in domino. Neque enim est homines
maior domino suo. Ille enim cum iam crevisset etate et sapiencia et gratia apud deum et homines, cum iam duodecim annorum esset
et remansisset in ierusalem inventus a beata virgine et a ioseph cuius filius putabatur in medio doctorum audiens illos et
interrogans, tamen descendit cum illis et erat subditus eis. Sed iam tibi in ipsa obediencia via aliqua vel fortassis dura et
aspera occurrere potest ut accipias mandata precepta nonnulla que licet salubria sunt minus tamen videntur suavia. Hec si
moleste ceperis sustinere, si diiudicare prelatum, si murmurare in corde, etiam si exterius impleas quod iubetur non est
hec virtus paciencie sed velamen malicie. Necesse est ergo ut illucescat dies paciencie per quem omnia dura et aspera tacita am-
plectaris conscientia, te magis diiudicas et durius argues cum minus displicet que ad salutem sunt et in cogitacione
tua semper preter magistrum quo ad potes adversus temetipsum inveharis, te in omnibus accusare, illum magis in omnibus excusare la-
bores. Porro iam in hoc loco cavendum tibi arbitror a superbia. Magnum est enim se vincere semetipsum. Melior est
ait salomon paciens viro forti et qui dominatur animo suo expugnatore urbium. Considera denique quam manifeste
propheta doceat necessarium esse humilitatem post pacienciam dicens: Verumtamen deo subiecta esto anima mea quoniam ab ipso paciencia
mea. Bone videtur hic ordine paciencie temptacionem sensisse superbie. Necesse est ergo ut illucescat cor tuum radius
humilitatis et declaret quid a te sit ut non altum sapias quoniam deus superbis resistit humilibus autem dat graciam.
Iam vero cum in hiis omnibus fueris exercitatus, roga dari tibi lumen diei septimi et sabbatum mentis in quo tamquam
emeritus miles in laboribus vivas absque labore dilatato nimirum corde currens viam mandatorum dei ut quod
prius cum amaritudine et coactione tui spiritus faciebas deinceps iam cum summa dulcedine peragas et delectacione.
Hanc ni fallor graciam petebat qui aiebat: Remitte michi ut refrigerer. Post dicat [illegible] in sudore et dolore
isto [illegible] et morte afficiat tota die. Remitte michi ut refrigerer. Unde quidem et ad hanc perfectionem pauci ni fallor
perveniunt in hac vita. Neque enim si quis aliquando videtur hanc hic continuo constat quod necesse est maior si nonnullus est
nec ad perfectos ascendit gradus. Pius enim dominus pusillos corde blandiciis talibus solet allicere. Sed noverint quod humores
sunt graciam hanc prestitam sibi esse non datam ut in die bonorum meliores sint malorum et in die malorum meliores
sint bonorum. Longe aliter qui perfecti sunt hic devocionis huius felici iocunditate fruuntur. Sed multi tota
vita sua ad hoc tendunt et numquam pertingunt quibus tamen si pie et perseveranter conati sunt statim ut de corpore exierint
redditur quod in hac vita dispensatione est negatum. Illuc perducere eos sola gracia quo prius tendebat ipsi cum gracia.
ut consummati in brevi tempora multa compleant. Illis vero qui ad hanc devocionis gradum perveniunt omnino videtur restare
periculum et omnino timendum eis a demonio meridiano. Ipse enim sathanas transfigurat se in angelum lucis. Hic ergo timendum
ei qui tanta delectacione omnia facit ne dum sequitur affectionem corporis destruat per immoderatam affectionem. Sed denique
necesse habeat non sine magno spiritualis profectus detrimento tanta debilitati circa corporis occupari. Ergo ne incurrat
quis incidat, illuminari necesse est luce discrecionis que mater virtutis est et consummacio perfectionis. Hec nimirum docet quid
nimis. Atque hec est octava dies in qua circumciditur puer quia discrecio vere circumcidit ut non plus nec minus fiat.
Ita et qui nimius est fructum boni operis abscidit non circumcidit sicut qui tepidus est et minus facit. In hac ergo die
nomen imponitur et nomen salutis. Nec de eo qui sic agit dubitem dicere quod suam ipsius salutem operatur. Ipsi ad hoc
enim die prius dicere angeli qui noverunt corpora celestia secta. Sed ego nunc primum ei fiducialiter nomen salutis impono.
At omnino vos quia rara avis est in terris huius discrecionis locum in nobis fratres suppleat virtus obediencie. Nichil plus,
nichil minus, nichil aliter quam imperatum est faciatis.

In epiphania domini

Apparuit benignitas et humanitas salvatoris nostri dei. Gracias deo per quem habundat consolacio nostra in hac
peregrinacione in hoc exilio in hac miseria. Curavi hiis namque sepius vos amonere curavimus ut numquam mente
excidat peregrinos nos esse longe factos a patria, pulsos hereditate. Quemsibi enim desolacio non novit
nec consolacionem agnoscit. Porro [illegible] enim consolacionem ignorat necessariam, superest ut non habeat dei graciam. Unde e

quia homines huius seculi negotiis et flagiciis implicati diu miseriam non senciunt, non attendunt misericordiam. Vos quibus non fu-
it dictum est Vacate et videte quoniam ego sum deus. Et de quibus idem propheta virtutem operum suorum annunciat populo suo.
Vos inquam quos non debent occupare seculares [illegible], attendite quenam sit consolacio spiritualis, vos qui non ignoratis consilium
audite quia de celo venit auxilium. Apparuit enim benignitas et humanitas salvatoris nostri dei. Prius quam enim appareret
humanitas latebat benignitas. Sed quidem et prius erat. Quia et misericordia domini ab eterno est. Sed unde tanta cognosci poterat?
Promittebatur sed non senciebatur, unde et a multis non credebatur. Multiphariam quippe multisque modis olim deus loquens prophetis
in prophetis. Ego inquit cogito cogitaciones pacis et non afflictionis. Sed quid respondebat homo afflictionem senciens, pacem nesciens?
Quousque dicitis pax pax et non est pax? Propter hoc angeli pacis amare flebant dicentes Domine quis credidit auditui nostro?
At nunc credant homines vel visui suo, quia testimonia dei credibilia facta sunt nimis. Ut enim nec turbato quidem lateat oculo
in sole posuit tabernaculum suum. Ecce pax non promissa, non dilata sed data, non prophetata sed presentata. Ecce quasi saccum
plenum misericordia sua deus pater misit in terram. Saccum inquam in passione concidendum, ut effundatur quod in eo latet precium nostrum,
saccum utique et si parvum sed plenum. Parvulus siquidem datus est nobis, sed in quo habitat omnis plenitudo divinitatis in carne, ut
vel sic carnalibus exhiberetur, et apparente humanitate benignitas agnosceretur. Ubi enim dei innotescit humanitas, iam
benignitas latere non potest. In quo enim magis commendare poterat benignitatem suam quam suscipiendo carnem meam? Meam inquam,
non carnem Adam, non qualem ille habuit ante culpam. Quid tanto declarat eius misericordiam quam quod ipsam suscepit miseriam? Quid
ita pietate plenum quam quod propter nos dei verbum factum est fenum? Domine quid est homo quia reputas eum? Hinc attendat homo
quanta cura sit eius deo; hinc sciat quid de eo cogitet aut quid senciat. Noli interrogare o homo ea que pateris, sed que passus
est ille. Quanti te faciat ex hiis que pro te factus est agnosce, ut appareat tibi benignitas eius ex humanitate. Quanto enim
minorem se fecit, tanto maiorem exhibuit in bonitate, et quanto pro me vilior, tanto mihi carior est. Apparuit inquit apostolus
benignitas et humanitas salvatoris nostri dei. Magna plane et manifesta benignitas dei et humanitas, et magnum beni-
gnitatis indicium declaravit, qui humanitati addere nomen dei curavit. Denique ad Mariam missus angelus Gabriel filium
dei loquitur, sed non nominat deum. Videtis deus qui tale de nobis ipsis angelum dedit, ut nos iste suppleret quod ille
non dixit [illegible], et ipse spiritum dei habuit et eius spiritu locutus est quod nobis nomen illud fuit. Quid enim sic instruit
fidem, spem roborat, caritatem accendit, quam humanitas dei? Sed angelo nomen illud reservatum est quod alii tacuerunt.
Neque enim omnibus omnia dicere convenire fuit, erat ut a diversis diversa colligerem cumulum et debitas gracias singulis.
Alterum vero est in quo apostolus et angelus qui de Christi nativitate loquuntur, id est in nomine salvatoris. Ad Mariam quidem tam
plena edocta per spiritum Gabriel loquens indicat nomen solum: et vocabis inquiens nomen eius Ihesum. Ad Ioseph ve-
niens angelus non solum nomen protulit, sed et causam eius interpretacionis adiungit dicens: Et vocabis nomen eius Ihesum, ipse enim salvum
faciet populum suum a peccatis eorum. Sed pastoribus quibus annunciatur gaudium magnum: natus est illis salvator Christus dominus. Vide
quomodo Paulus loquitur: Apparuit benignitas et humanitas salvatoris nostri dei. Vere dulce nomen nec ipsius timuit,
quod et in nomine magis fuit. Alioquin quid agerem audiens dominum venientem? Numquid non fugerem sicut Adam quando a facie
eius fugit sed non effugit. Nunc de separacione audies quia venit ille cuius legem sic prevaricatus sum, cuius pacta sic
abusus sum, cuius beneficio tam ingratus inventus sum. Que ne maior poterit esse consolacio quam in dulci vocabulo in voce
consolatoris? Propterea et ipse dicit quia non venit ut iudicet mundum, sed ut salvetur mundus per eum. Iam confidenter accedo,
iam suppliciter fiducialiter. Quid enim timeam quando salvator venit in domum meam? Et soli peccavi, donaturus est quod
indulserit ille. Utique licet ei quod facere libet. Deus qui iustificat, quis est qui condempnat? Quis accusabit adversus
electos dei? Propterea gaudere nos oportet quod deus mitis venit. Hinc enim facilis ad indulgenciam. Denique parvulus est, leniter
placari potest. Quis enim nesciat quia a puero facile donatur? Ecce si non fuit nobis per quid possimus reconciliari
pro modico, nisi quod non sit pena, sed quia nimium [illegible] minima est ipsa pena; pauperes sumus, parum dare possumus, attamen
reconciliari possumus per parvo illo si volumus. Totum quod dare possumus [illegible] illud corpus est, illud si dedero satis est tibi
communis. Addo ei corpus ipsius. Ita illud de meo est et meum est. Parvulus enim natus est nobis et filius datus est nobis.
De te domine supplebo quod minus habeo in me. O dulcissima reconciliacio, o satisfaccio suavissima, o vere reconciliacio facilis,
sed parvulus satisfaccio parva sed non parvipendenda. Etenim quis [illegible] nemo necesse est qui reconciliari non possit ita parvulum,
paululum nemo qui possit. Cum benignitas apparuit ultra omnem humanam estimacionem, plenam compensacionem possumus
iudicium discrecionis. Noli ergo contempnere dei misericordiam, si non vis sentire iusticiam, sed iram, sed indignacionem, sed emulacionem, sed
furorem. Domine ne in furore tuo arguas me etc. Ut enim scies, quanta discrecio veniet, tanta illa mansuetudo fuerit.
Quo magnitudine indulgencie, magnitudinem ulcionis attende. Immensus est enim deus et infinitus, in iusticia sicut in misericordia.
Multum ad cognoscendum, sed nimia pena vendicat ut si voluit. Discrecionem invenire non possit in qua fecerat. Propter
hec benignitatem prorogavit ut per eam reconciliati in securitate videas [illegible]. Propterea voluit non solum ad terras descendere,
sed etiam innotescere, non solum nasci sed agnosci. Denique propter hanc agnicionem dies ista celebris habetur et insignis dies
apparicionis. Hodie enim magi ab oriente venerunt, ortum solis iusticie requirentes, eum de quo legitur: Ecce vir,
oriens nomen illi. Hodie adoraverunt nobilem virginis partum, sequentes novum ductum sideris. Nonne et hic nobis

magna consolacio sit. Et in illo de quo locuti sumus apostolus verbo. Ille christus dei. isti non voce sed opere dicunt. Quid facitis
o magi quid facitis lactantem puerum adoratis in tugurio vili in vilibus pannis. Ergo ne deus est iste. Deus certe
in templo sancto suo dominus in celo sedes eius. et eum queritis in vili stabulo in matris gremio. Quid facitis quod et aurum offertis.
Ergo est ipse rex. Et ubi aula regia ubi thronus ubi regalis curie frequencia. Numquid aula est stabulum. thronus
presepium curie frequencia joseph et maria. Quomodo ita insipientes facti sunt viri sapientes ut adorent puerulum de
spicabilem tam sua etate quam paupertate suorum. Insipientes facti sunt ut fierent sapientes et predocent eos spiritus
quod postea predicavit apostolus. Qui vult esse sapiens fiat stultus ut sit sapiens. Quia enim per sapienciam mundus in sua
sapiencia deum agnoscere non potuit placuit deo per stulticiam predicacionis salvos facere credentes. Nonne timendum erat fratres
ne scandalisarentur viri isti cum tanta indigna viderent a regia civitate quem dominus [illegible] ad bethleem
villam parvulam diriguntur. Ingrediuntur stabulum inveniunt pannis involutum infantulum. Nec illis sordet stabulum non
pannis offenduntur non scandalisantur lactentis infancia. procedunt veniunt ut regem adorent ut deum. Sed profecto qui
illos adduxit ipse eciam instruxit. et qui per stellam foris ammonuit ipse in occulto corda docuit. Hec igitur dominice
declaracio clarificatur hac die et magorum devota veneracio devota fecit et venerabilem. Sed sola apparicio. Sed alia
quedam sicut a patribus nostris accepimus hodie celebrantur quamvis eciam sit longo post tempore facta. tamen contigit hoc ipso die. Cum enim
iam christus xxx annos peregisset in carne qui sine divinitate idem ipse est et anni eius non deficient et inter turbas
plurimas ad baptismum johannis advenit. Venit tamquam unus ex populo qui solus erat sine peccato. Quis eum crederet filium dei.
Quis putaret dominum maiestatis. Valde quidem humiliatus domine. Nimis absconderis. Latere non potuisti. Nonne ipse
quem matrem utero te nondum natum agnovit. Nonne ipse est qui per utriusque matrem uteri parietes agnovit et quia
turbis clamare non potuit saltem matrem motu sue exultacionis edocuit. Nunc autem quid. Videt eum johannes aut
elevanter venientem ad se et ait. Ecce agnus dei ecce qui tollit peccata mundi. Ecce vere agnus vere humilis et mansuetus.
Ecce inquam agnus dei ecce qui tollit peccata mundi eo ipso quod purgacionem faciat delictorum. Ecce sanctitatem mirari peccatorum
advenit et tamen post hoc testimonium baptizari vult a johanne. Contremuit ille. Quid mirum. Quid inquam mirum si timuit homo nec
audet attingere sanctum dei verticem. Caput adorandum angelis reverendum potestatibus principatibus tremendum. Baptisari
vis domine ihesu. Ut quid enim dicunt quod est opus baptismate. Numquid sano opus est medicina aut mundato mundo.
Unde tibi peccatum ut baptisma sit necessarium. Numquid a patre. Et patrem quidem habes deum et equalis es illi deus de deo.
lumen de lumine. Nam in deum peccatum cadere non posse quis nesciat. Utrum de matre. Nam et matrem habes sed virgo
Quid ergo peccatum quod ea tibi potuisti que te sine iniquitate concepit et salva virginitate peperit. Quia maculam potest habere
agnus sine macula. Ego inquit johannes a te debeo baptisari et tu venis ad me. Magna utique humilitas sed nulla
comparacio. Quomodo non humiliaretur homo coram humili deo. Sine modo inquit dominus. decet enim sic nos implere omnem
iusticiam. Acquievit johannes et obedivit. Baptisatur agnus dei et aquas lavit. Nos abluti sumus. nec ille quia
nobis lavandis aque cognoscuntur ablute. Sed fortassis minus credis testimonio johannis quia et ipse homo est et potest
habere suspectum cognatus eius est cui perhibet testimonium. Ecce testimonium maius johanne. testimonium adveniens columbe.
Nec incongrue ad indicandum agnum dei venit columba quia nichil melius convenit agno quam columba quam agnus
in alibus columba in ambobus est summa utriusque innocencia summa mansuetudo summa simplicitas. Quid enim sic alienum
ab omni malicia sicut agnus et columba. Nocere cum nesciunt ledere non noverunt. Sed ne fortuito casu id evenisse
censeres. ecce testimonium dei patris. ecce deus maiestatis intonuit dominus super aquas multas. et vox patris audita est
Hic est filius meus dilectus in quo michi bene complacui. Vere enim hic est in quo non est quod patri displiceat quod oculos maiestatis
offendat. Unde et ipse ait. quia que placita sunt ei facio semper. Ipsum inquit audite. Ecce domine ihesu nunc iam loquere
[illegible] tamdiu siluisti et ubi dominus vel nunc licenciam loquendi habes a patre. Usquequo
[illegible] silens quousque dissimulas. Diu tacuisti et ubi dominus vel nunc licenciam loquendi habes a patre. Quidem
dei virtus et dei sapiencia quasi insipiens latens in populo. Quidam nobis rex et rex celi fabri filium pa
tenis appellari patitur et putari. Etenim lucas evangelista testatur quod adhuc filius ioseph putabatur. O humilitas
virtus christi quantum confundis superbiam nostre vanitatis. Parum aliquid scio vel magis scire michi videor. Vel iam silere non possum
imprudenter et impudenter me ingerens ut ostendens promptus sum ad loquendum velox ad docendum tardus ad audiendum
et christus cum tanto tempore silebat cum seipsum abscondebat. numquid inanem gloriam metuebat. Quid timeret ab inani gloria
qui est vera gloria patris. Utique timebat sed non sibi. Nobis timebat ab illa quibus noverat esse timendum. Nobis cavebat
nos instruebat. Tacebat ore sed instruebat opere. et quod postea docuit verbo iam clamat exemplo. Discite quia
mitis sum et humilis corde. Nam de infancia domini parum aliquid audio. Quo tunc iam usque ad tricesimum annum nichil
invenio. Nichil vero iam latere potest qui tam manifeste demonstratur a patre. Nam in prima apparicione cum matre virgine

noluit appare' q verenda quedã i virginitate sigiret. Tercia q̃ apparicio eius in cena ꝯvenit' et michi hodie celebrat'.
Inuitatus em̃ ad nupcias dũs vino deficiente copassus eorum verecūdie aquã mutat' i vinũ hoc eciã fc̃ ait ewa̅ta
signorũ eius fuit initiũ. Itaqȝ i p̃ma apparicõe hõ verus ĩuoluit vbi int' vbera matris infantib; apparuit. In s̃c̃da vo̅
verũ esse dei filiũ p̃ris indicat testimoniũ. In t̃cia vo̅ verus deus esse mirat' ad cuius impiũ natura mutat'. tot
testimonijs hodie ꝯfirmat' fides n̄ra tot indicijs roborat' spes n̄ra tot incẽtiuis inflamat' caritas nostra.

Tres apparicões dn̄i legimus vna quidẽ die s̃ nõ vno t̃pe factas. Et quidẽ mirabiles scõa. Sermo d' eod̃.
Mirabilis t̃cia. s̃ p̃ma appicõ mirabilis amplectanda. Mirabilis mutacõ aquarũ. mirabilis iohannis et
columbe. p̃ris et p̃rũe vocis attestacõ. s̃ illud mirabilius q agnitus est a magis. Ita q deum agnoscat indi-
cat adoracõ. indicat thuris oblacõ. Nec solũ deũ s̃ ẽ regẽ agnouit qd designat' in auro. Et mirrã nõ latet
eos magnũ pietatis sacramentũ. vn̄ et mirra indicat mortuorũ. Adorat magi et offerunt munera. Attamen suge-
ti matris vbera. Sȝ vbi est o magi p̃pria regis humanitas. Ineas viles pañi isti quibus est inuolutus. Si rex est.
dyadema eius vbi est. Sȝ vos ve eũ videtis in dyademate quo coronauit eũ mater sua in sacco mortalitatis de
quo resurgens ait. Conuertisti sacciũ et circũdedisti me leticia. Egredimini filie syon et videte regẽ salomonẽ
i dyademate quo coronauit eũ mater sua. Et egredimini virtutes angelice incole ciuitatis superne. ecce rex n̄r
s̃ in corona n̄ra in dyademate quo coronauit eũ mat' sua. Sȝ hijs delicijs vsqȝ modo caruistis hac dulcedine dul-
cedinẽ nõ gustastis licet sublimitate humilitatẽ eius nõ vidistis. Egredimini g' et videte regẽ salomonẽ ꝛc. Verũ
nõ est illis opus n̄ra cohortacõne qui ipsi sunt qui desiderant eius vultũ p̃spicere. Illis em̃ quãto sublimitas no-
tior tanto humilitas preciosior et amabilior. Vñ licet nobis maior sit cã leticie. nobis em̃ natus est et
nobis datus. tñ ipi nos cohortant'. Probat h' angelus qui gaudiũ magnũ ewangelisat pastoribus et q̃ cũ eo facta
est multitudo celestis exercitus. Vobis em̃ dicit filie. Aiẽ stantes debiles. filie et nõ filij in quibus nichil est
fortitudinis nichil virilis animi. Egredimini filie syon. egredimini de sensu carnis ad intellectum mentis. de seruitute car-
nalis ꝯcupiscẽcie ad libertatẽ spiritualis intelligẽcie. egredimini de t̃ra v̄ra et de cognacõe v̄ra et d' domo patris v̄ri
et videte regẽ salomonẽ. Alioqui nõ erit tutũ videre ecclesiasten. Idem em̃ qui salomon i pacificus in ꝯsilio est ec-
clesiastes i ꝯcionator erit in iudicio. ꝯcordia i diluuiũ dñi in regno glorie et admirabilis. Egredimini g' et videte
regẽ salomonẽ. Rex vbiqȝ rex est. licet em̃ regnũ eius nõ sit de hoc mundo tñ rex est eciã in hoc mundo. Interrogatus
em̃ sequidẽ rex es tu. Ego in hoc inquit natus sũ et in hoc veni i mundũ. Hic ẽ rector est morũ in iudicio distri-
butor meritorũ in regno distributor p̃miorũ. Egredimini p̃inde filie syon et videte regẽ salomonẽ i dyademate q° coronat' eũ m̃r
sua. In corona paupertatis in corona miserie. Sequidẽ coronatus est et a nouerca sua corona miserie coronandus a familia sua
corona iusticie. qñ exibunt angeli et tollent de regno eius oĩa scandala. qñ veniet ad iudiciũ cũ senioribus p̃pli
sui. cũ pugnabit p̃ eo orbis t̃re aduersus insensatos. Coronat et eũ p̃r corona glorie. sicut ait p̃s. Gloria et honore
coronasti eũ. Suscipite coronã p̃mulis p̃pt' nos regis n̄ri. et vna cũ magis humilitate ipius adorate. Exemplo fidei
deuocõ nobis hodie p̃ponit' in exemplũ. Cum em̃ comparabis et cũ plebs estimabis viros istos. Si latronis
fidẽ si centurionis ꝯfessionem ꝯsideres in eo superexcellere videntur isti. q rex tunc maculã multa fecerat. Iam
tunc a multis p̃dicatus fuerat a multis adoratus. Attamen considerans quid et illi dixerunt. Clamat latro de cruce
dñe memento mei cũ veneris in regnũ tuũ. Ergo ne p̃ supplicium ille vadit ad regnũ. quis indicauit hec
quia oportebat pati xp̃m ẽ sic intrare in gloriã suã. Tu g' centurio vnde eum nosti. videns q sic clamans
expirasset. Vere inquit hic hõ filius dei erat. Mira res et omi admiracõe digna. p̃pterea rogo vos et intuemi-
ni et videte q occulta sit fides. Et lincees oculos h'eat. diligencius considerate. Cognoscit dei filiũ lactentẽ
cognoscit in ligno pendentẽ cognoscit morientẽ. Siquidẽ latro in patibulo magi in stabulo agnoscũt.
Ille clauis infixum. isti pannis inuolutũ. Centurio vo̅ vitã agnoscit i morte. Isti dei virtutẽ in tenera
corporis infirmitate. ille summũ sp̃m in expiracõe. isti dei v̄bum in infancia cognoscunt. Siquidẽ quemadmodum illi
sermonibus isti muneribus confitentur latro regẽ centurio dei filiũ s̃c et hoc p̃dicauerunt. Et quid h' t̃cia ipa
magorũ indicat muna q in thure nõ tm̃ dei filiũ monstrent q deum. Obseruamus g' karissimi q̃p̃t nobis
tanta caritas quã nobis dei maiestatis exhibuit. tanta humilitas quã suscepit. tanta benignitas
que nobis p̃ xp̃i humanitatẽ apparuit. Agamus gras redemptori n̄ro p̃ quẽ nobis innotuit tam bona
erga nos voluntas dei p̃ris. Siquidẽ tale eius nomen ẽ aĩm. vt nõ i inuito dicas hic erimus nõ q'
i motũ. p̃fecto em̃ tale est erga nos cor dei p̃ris quale nobis exp̃ssit qui de eius corde p̃cessit.

Necessarium nobis fr̃es videt' ceterarũ solempnitatum ꝯsuetudinẽ. eciam solempnitatis hodierne nos ex-
ponere racõnem. Interdum em̃ cum viua loquimur. et genus illud sermonis p̃utile s̃ certis videtur oportunum

convenit festivius autem et maiore in preparamus solemnitatibus magis circa ea que solemnitatis sunt immorandum videtur ut
parvulus erudiatur atque et comedat. Affluens enim celebrabitur quod nescitis, aut quo satis nisi amicet vos. Propterea
non sit molestum hiis qui sunt in lege periti, si parvulorum doctus more gerimus, ut congruit racio caritatis. Debeo enim inter
ipsos quibus sum epulis esse scandalosus. Si minus eruditis tanquam turbis proponam grossiores panes apponentibus
Ita non apponent si forte fratres mutatis intuitu placuerint eis que vera sunt non satis intelligentibus et si fortassis minus
nova videantur. Si autem fragmenta postmodum recolliget sibi ipsis diligencius cogitantes subtiliora queque tanquam
mica cibaria remanserit que parvulorum intelligencias acies per subtilitatem effugerunt. Solemnitas igitur hodierne diei
ab apparitione nomen accepit. Epiphania apparicio est. Hodie ergo apparicio domini celebratur non tamen una sed trina sicut
a patribus nos accepimus. Hodie enim parvulus rex noster paucis a nativitate diebus transactis, stella declarante, primiciis gen-
tium apparuit. Hodie quoque cum iam xxx in dispensatione carnis egisset annos, qui secundum divinitatem idem ipse et anni eius
non deficient, inter plurimas turbas absconditus ad Iordanem baptisandus advenit, sed testimonio dei patris innotuit.
Hodie nichilominus cum discipulis suis vocatus ad nupcias, deficiente vino, signo admirabili sue potencie aquas in vinum
mutavit. Sed debeat ea que in infancia salvatoris facta est apparicio diligencius intueri, quia et dulcissima est
et specialis hodie noscitur celebrari. Hodie ergo sicut audimus in ewangelica lectione, magi Ierosolimam venerunt ab oriente. Christo
sane ab oriente venerunt qui solem iusticie nobilem nobis ortum annunciant, qui letis rumoribus totum orbem illuminant.
ubique infelix iudea, que lucem oderat ad fulgorem nove claritatis obtenebratur, et caligantes oculi eius contusi sunt
radio solis eterni multo magis excecantur. Venientes ergo ab oriente magi quid dixerint audiamus. Ubi est qui natus est
rex iudeorum? O invicta fides et nichil penitus hesitans. Non querunt utrum natus sit, sed fiducialiter locuntur et interrogant
sine dubitacione ubi sit qui natus est rex iudeorum. Porro audito nomine regis Herodes successorem suspicatus expavit.
Nec mirum si turbatur Herodes, sed quod Ierusalem civitas dei que visio pacis est, cum Herode turbatur, satis non miretur.
Videte fratres quantum noceat iniqua potestas, quia impium caput subiectos quoque conformat impietati. Misera plane
civitas in qua regnat Herodes, quia Herodiane sine dubio particeps erit malicie et ad nove salutis ortum Herodiana
movebitur turbacione. Confido enim in domino quia inter vos nunquam regnabit etiam si adesse contingat quod et ipsum deus
avertat. Ita Herodiana malicia et Babilonica crudelitas est nascentem velle extinguere religionem et allidere par-
vulos istius. Si quid enim ad salutem proveniens, si quid religionis oritur, quicumque resistit, quicumque repugnat, plane cum
Egipciis parvulos israelitici generis necare conatur, immo cum Herode nascentem persequitur salvatorem. Hec iam inchoata
persequamur historiam. Credo si quis consimilis est huius rei studiosus, cavebit decreto et Herodianum operabitur animum, ne
similem consortium sorciatur. Ergo querentibus magis regem iudeorum et sciscitante a scribis Herode dominice nativitatis locum,
illi mox Bethleem nomen civitatis edicunt. Cumque recessissent et reliquissent iudeos, ecce stella quam viderant in orien-
te antecedebat eos. Hic manifeste datur intelligi quia humanum flagitantes consilium divinum amiserunt ducatum, et eo
usque ad terrenum doctorem signum celeste deseruit. Verum et relicto Herode continuo gavisi sunt gaudio magno valde.
Stella enim antecedebat eos usque dum staret supra domum ubi puer erat. Et intrantes domum invenerunt puerum cum Maria matre eius.
Verum vobis est o alienigene. Neque enim inveni tantam fidem in Israel. Sic non vos offendit vilis habitacio stabuli,
non pauperis cune presepii, non vos pauperis matris presencia, non lactentis infancia scandalisat. Denique apertis thesauris
suis ut ewangelica, obtulerunt ei munera aurum thus et mirram. Si solum obtulissent aurum, videri fortasse poterant
paupertati matris voluisse ut haberet unde parvulum posset filium educare. Nunc autem offerentes pariter aurum thus
et mirram sine dubio spiritualis oblacionis genus insinuatur. Aurum enim inter divitias seculi videtur excellere, quod pro eius gracia
omnes nos devote obtulimus salvatori, cum pro eius nomine ex integro dereliquimus substanciam huius mundi. Iam vero nunc ut qui
pro se terrena contempsimus, flagranti desiderio celestia requiramus. Sic enim offerimus et thuris odoramentum, quo nimirum
ut in apocalipsi beati Iohannis legitur signantur oraciones sanctorum. Unde et propheta in persona dicit: dirigatur, inquit, oracio mea sicut incensum in conspectu tuo.
Sic et in alio loco legitur: quod celos penetrat brevis oracio iusti. Oracio namque non tangit sed iusti. Nam qui avertit aurem
suam ne audiat legem, oracio eius erit execrabilis. Porro si iustus esse volueris et non avertere aurem tuam a mandatis domini,
ne avertat et ipse suam a precibus tuis. Necesse est ut non solum prius seculum contempnas sed et carnem ipsam castiges et subi-
cias servituti. Nam qui dicit: nisi quis abrenunciaverit omnibus que possidet, non potest meus esse discipulus. Et alibi:
Si vis esse perfectus, vade vende omnia que habes et da pauperibus et veni sequere me. Quod exponens apostolus: Quicumque
namque sunt Christi carnem suam crucifixerunt cum viciis et concupiscenciis. Duas igitur habeat alas oracio nostra: contemptum mundi et
afflictionem carnis. Nec dubium quin celos penetret et dirigatur sicut incensum in conspectu domini. Erit enim gratum sacrificium
et acceptabilis oblacio nostra, in qua cum auro et thure fuerit eciam mirra. Que licet amara sit, tamen preservat
et consignat corpus quod mortuum est propter peccatum, ne defluens in vicium putrefiat. Hec breviter pro imitacione magorum ob-
lacione sint dicta. Ceterum quia apparicio hec esse dicitur, eciam in ea appareat dignum est ut quemadmodum verum et
sunt verba apostoli: Apparuit benignitas et humanitas salvatoris nostri dei. Ecce enim in ewangelica lectione audimus

qui intrantes domum magi invenerunt puerum cum maria matre eius infantili corpore quod virgineo matris fovebat in
gremio. Ecce in primo vitas suscepte carnis apparuit. Sed in eo quod cum matre primulus invenitur, nisi verus homo et verus homo
filius declaratur. Iam vero in secunda apparicione vide si non manifeste vocis paterne testimonio dei filius approbatur. Celi namque
aperti sunt super eum et descendit spiritus sanctus corporali specie sicut columba in illum. Et vox patris audita est: hic est filius
meus dilectus in quo michi complacuit. Satis equidem manifestum est quod hic ipso satis evidens et indubitabile quod
dei filium necesse est esse deum. Ita et filios hominum homines et ipso quoque fetus alium ... cum eis quem esse. Nec est
qui dubitet. Verum ut nullus sacrilego errori maneat locus, qui in prima apparicione verus homo et filius hominis est de-
claratus, et in secunda verus nichilominus dei filius. In tercia iam verus deus et auctor nature probatur ad cuius nutum natura mutatur.
Nos ergo dilectissimi christum diligamus ihesum ut verum hominem et fratrem nostrum. Honoremus ut dei filium. Adoremus ut deum be-
nedictum. Credamus in eum. Gaudeamus et contemus nosmetipsos fratres mei, cum ut patris est salvandi nos. Cum sit verus deus et dei
filius, nec bona voluntas cum sit tamen unus ergo nobis verus homo et hominis filius. Quo namque nobis erit inexorabilis
propter quos factus est filius nobis passibilis. Iam deprecatus super hiis apparicionibus aliquid ad edificacionem morum audire.
Illud attendite quod primo omnium christus apparuit puer cum virgine matre, ut simplicitate et verecundia ante omnia que-
renda nobis doceat esse. Nam et puerorum simplicitas naturalis et cognata virginibus verecundia est. Primum ergo nobis
in conversionis nostre inicio nulla magis virtus necessaria est quam simplicitas humilis et castitas verecunda. In secunda vero ap-
paricione venit salvator ad aquas baptismi non quidem lavandus sed magis aprire testimonium acceptus hee lacrime
devocionis in quibus non indulgenciam peccatorum sed beneplacitum querit. Dei patris cum descendit in nos spiritus adopcionis filiorum
testimonium perhibens spiritui nostro quod sumus filii dei ut mellifluam nobis de celo vocem videamur audire: quia vere deus pater
in nobis complacet sibi. Nec parum distat inter lacrimas devocionis et etatis utique iam vilis atque eas quas primeva
etas inter infancie vagitus nisi sit lacrimas utique et penitencie et confessionis. Verum longe amplius utique precellunt alie
quedam lacrime quibus et infunditur sapor vini. Illas enim lacrimas vere in vinum mutari dixerim que fervore conpassionis
affectu in furore precedunt caritatis per qua eciam ad horam tamen ipsius dinoscor esse sobria quadam ebrietate videns.
Affectu in fervore procedunt caritatis per quam ... ad horam ... Audivimus quod dominus noster invitatus ad nupcias. ¶ Dominica post octavas epiphanie

In leccione sancti ewangelii hodie fratres audivimus quod dominus noster iniit ad nupcias. Ita teneri
faciamus ergo quod alibi monet et studeamus pleros similes hominibus expectantibus dominum suum quando revertatur a nupciis. Ita teneri
... in agro et vendens aliquid vel emens in foro non dicam quid expectes neque enim plerosque sunt expectantibus ...
vero que videas stare ante ianuam pulsare crebrius sepius ad fenestras suspirare nichil ... quid expectas illi
ergo sunt similes expectantibus hominibus qui non suam ante audierunt: vacate et videte quoniam ego sum deus. Veniet dominus
expectantibus eum in veritate qualis erat qui dixit: expectans expectavi dominum. Veniet tamquam reveniens a nupciis iebatus
vino caritatis et inmemor iniquitatum nostrarum. Veniet non expectantibus tamquam potens crapulatus a vino veniet ebrius
et inmemor miseracionum suarum. Tunc enim quantum ad illos oblivisceretur misereri deus. Veniet in ira et in indignacione
tamquam subvertens. Domine ne in furore tuo arguas me neque in ira tua corripias me. Hoc modo non tamen de putibus nupciis
quam per causam oracione. Iam vero sequamur una cum discipulis ad nupcias euntem dominum ut videbes quod factum est per
evangelium cum illos. Deficiente vino dixit mater ihesu ad eum: vinum non habent. Compassa est enim eorum verecundie sicut misericors
sic benignissima. Quid de fonte pietatis procederet nisi pietas? Quid mirum inquam mirum si pietate exhibet viscera pietatis.
Homo qui pomum in manu sua tenet dimedia die reliqua dies parte pomi habebit odorem. Quantum igitur viscera
illa virtus pietatis afficit in quibus novem mensibus requievit. Ita et antea mentem replevit quam ventrem. Et cum processit
ab utero a mente non recessit. Durior fortassis et austerior videri possit responso domini. Sed noverat ille cum loquebatur
et quis loquebatur illa non ignorabat. Denique ut scias quo responsum ipsum accepit aut quantum de filii benignitate presu-
mpserit, ait ministris: quodcumque preceperit vobis facite. Erant ibi lapidee ydrie sex posite. Has nunc ydrias purificandi
veteris iudeis non litteram sed spiritualem nature hominis appone vel magis appositas quia enim nondum pervenit etiam ad perfeccionem
purificacionis quam ex christus exhibebit gloriosam non habentem maculam aut rugam aut aliquid huius modi. Interim purificacionibus
opus habet quibus sicut habundavit peccatum habundet indulgencia. Sicut multiplicatur iniusticia sic et gracia nisi quod non sicut delictum
ita et donum. Gracia enim non solum peccata lavat sed merita donat. Sex ergo ydrie posite sunt hiis qui post baptismum in peccata
labuntur. De hiis enim loquitur qui de hiis sumus quoniam tenemur veterem sed peccatis ... lavas potes nobis
si pecus inquinamur. Sicut ergo quod alius inquinant lavit alius sic inquinatos a nobis lavare opus est. Non
a nobis aliena lavit aqua quos culpa inquinavit sed aliena est in adam omnes nescientes peccavimus ... quia
et si in alio nos tamen peccavimus et nobis iusto dei iudicio imputabatur licet occulto. Verum ut iam non sit quod cau-
saris o homo tamen inobediencia adest tibi datur obediencia christi ut si gratis venundatus gratis et redimaris. Si nescies

Marginalia: ɔfudi ; ...bene ; ab aio

in adam peccasti nesciens vivificaris in christo. Nescisti qui ad lignum vetitum vetus adam tetendit manus noxias nescisti
inscius qui in ligno salutifero innoxias manus christus extendit. A primo homine in te manat macula qua inquinatus
es. a christi latere aqua qua mundatus es. Nunc vero inquinatus propria culpa, propria inscius aqua indigebis. ab illo tamen et
per illum qui solus est purgator faciens peccatorum. Prima igitur ydria et prima purgatio in compunctione est, de qua legitur
quacumque hora ingemuerit peccator omnium iniquitatum eius non recordabor. Secunda vero confessio est. Omnia siquidem in confessione
lavantur. Tertia elemosinarum largitio. Habes enim in evangelio: Date elemosinam et omnia munda erunt. Quarta remissio iniuriarum
secundum quod orantes dicimus: Dimitte nobis debita nostra sicut et nos dimittimus debitoribus nostris. Quinta est afflictio corporis
ut et oremus ut mundi per abstinentiam deo carnis gloriam. Sexta est obedientia preceptorum sicut audierunt discipuli. quod utique
audierunt meruerunt et nos. Vos mundi estis propter sermonem quem locutus sum vobis. Iudei quoque non erant sic, hii quibus dicit: Sermo meus
non capit in vobis. sed in auditu auris obaudierunt ei. Hec sunt sex ydrie posite in purificatione nostra que vacue sunt et plene
vento si per inanem gloriam observantur. Aqua replentur si timore dei custodiantur. quia timor domini fons vite. Aqua quippe
timor domini est, et si minus sapida, optime refrigerans animam noxiis desideriis estuantem. Aqua est que iacula inimici
ignita possit extinguere. Nam nec illud dissonat quod aqua semper yma petit et timor ad yma cogitationes deducat et
in inferioribus immoretur atque loca horrenda loca pavida mente collustrat. iuxta illud vadam ad portas inferi. Sed
divina virtute aqua mutatur in vinum quando perfecta caritas foras mittit timorem. Dicuntur autem lapidee ydrie non tam propter
duritiam quam propter stabilitatem. Capiebant autem singule metretas binas vel ternas. Due metrete duplex timor. ne
forte tradi in gehennam ne forte ab eterna vita excludatur. Sed quia de contingenti futura sunt ista et blandientis
vero ma pt dd. Postquam aliquamdiu in voluptatibus tuis vixeris ages penitentiam ut ista vero cruciaris ut periturus in illa.
Bonum est et tertiam adhibere que utique spiritualibus nota est eo utilior quo de presenti est. Timet enim qui noverit
spirituale cibum ne quando forte fraudentur eo cibo siquidem forte eget qui manum miserunt ad fortia vivat de pa-
leis egypti qui deficiunt in operibus luti et lateris. nobis fortior cibus est necessarius quoniam grandis nobis via ut am-
bulemus in fortitudine cibi illius. Ipse est panis angelorum panis vivus panis quotidianus. Hic est de quo nobis pro-
missum est quod centuplum accipies in hoc seculo. Sicut enim eternalis et quotidianus cibus datur in spe et merces
servatur in fine sic deus vitam etiam reddet in fine et interim repromittit et exhibet. Timendum ergo nimis si timet
ne privat hac gratia qui iam consuetus est eam. Hec est metreta tertia quam sub dissimulatione signatam posuit eo quod non
omnium sit quod nec omnibus centuplum repromisit sed solum qui omnia reliquerunt. Sermo de eodem

In operibus domini fideles et minus capaces aliquos exterior consideratio pascit et qui magis corticatos habent sed spiritualiores
intus cibum inveniunt et suaviorem tamquam adipem medulle quam frumenti. Sunt enim exteriora ipsa delectabilia et interiori
virtute multo delectabiliora. quemadmodum et ipse exterius quidem speciosus erat forma pre filiis hominum, interius autem tamquam
candor lucis eterne etiam ipsis supereminens celestibus angelorum. Apparebat enim foris homo sine culpa caro sine peccato agnus
sine macula. Quam speciosi pedes evangelizantium pacem annuntiantium bona. Sed multo speciosius caput eius. quia ca-
put christi deus. Delectabilis aspectus hominis in quem peccatum non cadit et beati oculi qui vident. sed multo magis beati
mundo corde qui ipsum deum videbunt. Denique cum pervenisset ad nucleum vero testam licet decoram valde non reputavit
amplius dicens. Et si cognovimus aliquando christum secundum carnem sed nunc vero non novimus. Iuxta quod dominus ipse perhibebat. Caro non
prodest quicquam spiritus est qui vivificat. Sed hec est sapientia quam loquitur paulus inter perfectos non inter eos quibus legimus
ab eo dictum Nichil arbitratus sum me scire inter vos nisi christum ihesum et hunc crucifixum. Totus suavis est. totus sa-
lubris est. totus delectabilis. totus denique secundum sponse vocem desiderabilis. Sic autem in eo omnium est sic et in operibus
eius reperies. Ipsa etiam superficies ipsa tamquam a foris considerata decora est valde et si quis fregerit nucem. inveniet
met quod iocundius sit et multo amplius delectabile. Non sic apud patres veteres reperies. Nam et in operibus eorum decora
et delectabilis est significatio mystica. Ipsa tamen si per se considerentur. inveniuntur aliquando digna minus ut sunt fraus
iacob adulterium david et multa similia preciosa quidem sunt fictilia sed vasa non preciosa adeo et fortasse dictum propter
ea est. Tenebrosa aqua in nubibus aeris. quoniam tenebrose nubes ille fuerunt et subiectum est de deo. pre fulgore
in conspectu eius nubes transierunt. Credo vero advertistis ad quid hec dicere velim. Audistis enim hodie initium signorum
in nuptiis. mirum utique signorum domini cum et hystoria satis admirabilis est et significatio amplius delectabilis. Ma-
gnum enim divine maiestatis indicium fuit ad nutum domini aquam in vinum conversam sed est illa multo melior mutatio
dextere excelsi quam in ista prefigurant. Omnes enim nos ad spirituales nuptias vocati sumus in quibus utique christus
est sponsus. Unde cantatur in psalmo. Et ipse tamquam sponsus procedens de thalamo suo. Sponsa vero nos ipsi sumus si non
nobis videtur incredibile et omnes simul una sponsa et anime singulorum quasi singule sponse. Sed quando hoc sentire
potest fragilitas nostra de deo suo quod eo affectuose diligat quo diligitur sponsa a sponso. Multum enim hec
sponsa sponso suo inferior genere inferior specie inferior dignitate. Attamen propter ethiopissam istam de longinquo

filius eterni regis advenit ut sibi desponsaret illam etiam mori pro ea non timuit. Moyses quidem ethiopissam duxit
in uxorem sed non potuit ethiopisse mutare colorem. Christus vero quam adamavit ignobilem adhuc et fedam in gloriosam
sibi exhibet ecclesiam non habentem maculam neque rugam. Murmuret Aaron murmuret et Maria non nova sed vetus
non mater domini sed soror Moysi non nostra tamquam Maria. Illa enim spoliata est si quid forte dixit in nuptiis. Vos autem
ut dignum est murmurantibus sacerdotibus murmurante synagoga tota affectu in gratiarum actione vestram. Venit enim tibi
o sunamitis anima venit tibi hec venit tibi tam admirabilis gratia ut eius sponsa merearis esse in quem desiderant angeli pro-
spicere. Venit tibi hec ut ipse sit tuus sponsus cuius pulcritudinem sol et luna mirantur ad cuius nutum universa mutantur.
Quid retribues domino pro omnibus que retribuit tibi ut sis socia mense socia regni socia denique thalami ut introducat
te rex in cubiculum suum. Vide iam quid de tuo deo sencias vide quanti deo sis proxima vide quibus brachiis vicarie
caritatis redamandus et amplectendus sit qui tanti te estimavit immo qui tanti te fecit. De latere enim suo te formavit
quando propter te obdormivit in cruce et ob hoc soporem mortis excepit propter te. Ideo patrem dimisit et matrem synagogam re-
liquit ut adherens ei unus spiritus cum eo efficiaris. Et tu ergo audi filia et vide quanta sit gratia et dignacio dei tui et
obliviscere populum tuum. Desere carnales affectus seculares mores. Desiste a pristinis viciis abstine consuetudines noxias
obliviscere. Quid enim putas. Nonne stat angelus domini qui secat te mediam si forte quod absit ipse alium admiseris
amatorem. Iam enim desponsata es illi. Iam imperator prandium celebravit. Iam in celo quidem terra et in aula etiam
patris. Utinam numquam ibi vinum deficiet. Absit. Inebriabuntur ibi ab ubertate domus dei et torrente voluptatis sue potabit
nos. Paratum est profecto illis nuptiis flumen vivi vini, vinum inquam quod letificat cor. Fluminis impetus letificat civitatem dei.
Hic autem digredientibus restat via prandium quidem accipimus hic sed non in tanta copia quod plenitudo et sacietas certe re-
fugiat etiam. Hic ergo numquam vinum desit gratia scilicet devocionis et fervor caritatis. Quotiens in nobis est siccitas post
lacrimosas compunctiones nostras oremus matrem meam ut suggerat suo benignissimo filio quia vinum non habemus. Et ipsa
dico vobis bene si prius a nobis pulsata fuerit non deerit necessitati nostre quia misericors est mater misericordie. Ita si com-
passa est verecundie illorum a quibus fuerat invitata multo magis compacietur nobis si prius fuit invocata. Pertinent
enim ille nuptie nostre et pertinet ad illam multo amplius illis. Nuptiarum de cuius utero tamquam e thalamo suo celestis
sponsus processit. Sed quid non moveat quod in nuptiis sic videtur dominus benignissime matri sue dicens Quid michi et tibi est
mulier. Quid tibi et illi est domine. Nonne quod filio et matri. Quid ad illam pertinet queris cum tu sis benedictus fructus
ventris eius inmaculati. Nonne ipsa est que salvo pudore te concepit et sine corrupcione te peperit. Nonne ipsa est
in cuius utero novem mensibus moratus es cuius virgineis uberibus lactatus es cum qua iam xii annorum factus de ierusalem descen-
disti et eras subditus illi. Nunc ergo domine quid molestus es illi dicens Quid michi et tibi. Multum per omnem modum. Sed
manifeste iam video quod non velut indignans aut confundere volens virginis matris teneram verecundiam dixisti quid michi et
tibi. Tu venientibus ad te in nuptiis matris precepta nostris nichil curatus faciens quod illa suggessit. Quid ergo fratres
utique sic videtur. Prius utique propter nos ut conversos ad dominum iam non sollicitet carnalium cura parentum et necessitudines
ille impediat exercicium spirituale. Quidem enim de mundo sumus debitores nos constat esse parentibus. At postquam reliquimus
nosmetipsos multomagis ab eorum sollicitudine liberi sumus. Sed legimus fratrem quendam in heremo conversantem cum ad
eum carnalis frater [illegible] gratia advenisset induxisse ut adiret alium fratrem eorum cum ille iam utique obisset. Cumque ami-
cus qui venerat vidisset quod ille obiit [illegible] quod se prius obisse vidit. Propterea ergo nos docuit deus ne solliciti
simus super propinquis carnis nostre postquam religio postulet qui ipsi matri et tali matri videtur Quid michi et tibi est
mulier. Sic et in alio loco cum suggereret ei quidam quia foris starent cum fratribus dicens querens ei loqui videtur Que
est mater mea et fratres mei. Ubi modo sunt qui tam carnaliter et inaniter super propinquis suis solent esse solliciti acsi
adhuc viverent et ipsi cum eis. Sed videamus iam quid sit. Erant autem ydrie sex posite secundum purificacionem iudeorum
vel quod hic potes manifestius advertere non plenitudines sed [illegible] imperare esse ubi in [illegible] est adhuc purificacione
desponsacione ergo nuptie iste sunt non copulacionis. Absit ergo ut thalamus illius in imperio vasa purificacionis quam gloriosam
sibi ecclesiam Christus exhibebit non habentem maculam neque rugam aut aliquid huiusmodi. Ubi enim non erit macula que purificacio
erit necessaria. Nunc utique lavandi tempus est. Nunc purificacionem patet esse necessariam quia nemo mundus a sorde nec infans cuius
est una dies super terram. Nunc abluitur sponsa nunc purificetur ut in celestibus illis nuptiis sponso suo sine macula
putetur. Queramus ergo sex ydrias in quibus hic ablucio macularum in consistencium purificacio fiat. Ita si dixerimus quia
peccatum non habemus nosmetipsos seducimus et veritas in nobis non est. Que sola liberat sola salvat. Si confiteamur
peccata nostra non deerunt vero nobis purificacionis ydrie quia fidelis est deus qui dimittat nobis peccata et

emundab[it] nos ab omi iniqtate. Ego quid sex ydrias sex obsuantias arbitror esse quas ad purificanda cosstean corda scti pres instituerit et de illas ni fallor hic potius inveniet. Prima siquid ydria columetia est castitatis qua diluit quicq[ui]d ante luxuria inquinavit. Scda vero ieiuniu est ut qd maculavit crapula mox abstinencia mudet. Prima seguncias qs et ociositate que inimica est aie multas contraximus culpas cu dei simus in sudore vultus alieni no mo pane vescentes. Ipse h[ic] qm nobis tercia ydria apponit ut sordes ille i labore manuu diluat et sic p sompnolencia certa qz noctis et tenebrarum opa multa deliqimus. Ideo qz qrta ydria vigiliar[um] obsuancia ponit. ut nocte surgentes ad cofi tendu dno ut benas noctes sibi tpre redimam. Iam vo de lingua quis nesciat q[uam] multu inquinavit nos p vaniloquia et mendatia p detractiones et adulaciones p vba malicie et vba iactancie. Ipsius ods necia est ydria quinta silencium sez custos religionis et in quo est fortitudo nra. Sexta qz ydria disciplina est qua no nro arbitrio sz alieno vivimus ut deleat quicq[ui]d indisciplinate vivendo deliquimus. lapidea sunt dura sunt h sz nce hcmus i hys lanari nisi forte noluimus ppt fabilitates nras accipe a dno libellu repudii. Itaque in eo qz dur lapidee no solu durita sz multo melius soliditas pt intelligi qui no lauat h nisi sua stabilitate pmanserit. Dicit go dns ad ministros Implete ydrias aqua. Quid d[icit] est istud dns ministri solliciti sunt de vini penuria. et tu dicis Implete ydrias aqua. Ille de pplis cogitat et tu precipis ut vasa purificacionis impleant. Sic oio sic suspirant iacob ad rachelis amplexus lya a pre supponit. Nobis fres qui ministri sumus et sum p xpm et nob precipit. implete ydrias aq. quocies dest vinu dicit Illi devocionis despiciunt vini requirunt fervore flagitant sz nodum venit hora mea nu plete ydrias aqua. Que est enim aqua sapiencie salutaris etsi no adeo suavis ut fons vite et inicium sapiencie timor dni dicit go ministris incutite metu et spiritu timoris no tam vasa qz corda replete. qr ut ad caritate pveniat inici andi sunt a timore ut dicat et ipsi A timore tuo concepimus dne et pturimus spm salutis. Sz quo implebunt ydrie pdixat enim ebbat[ia]. Capientes singule metretas binas aut ternas. Que sunt due metrete que vetera. Utriq duplex timor. quis et notis ods. At quid tam magnis quis et magis notus. Primus enim timor ne careat i gehenna. Scdus ne excludat a visione dei puenire tam inestimabili gla. tam replet aiam omi solitudine ne forte desiat a gra. Et siquid ois timor dni sic aqua extinguit ignem sic extinguit pcti concupiscentias sz ibi maiore cu ad omes s. tepore statu accrevit ne forte contingat amitte grem ut sibi delicta illo labat quociens de malo i peius. de minori pcto i maiore culpa. Quales utique multos videmus tu in sordibus sunt sordescentes adhuc. Ita adusq timore istu no est. Ubi v blandiat aia sua de minori forte pcti qntitate sua de emendacione futura. Ubi enim blandiuntur precedit aliquis dno prima gra timoris. Precipit go nobis dns ut hac aqua ydrias impleam. Sunt enim vacue aliqui et plene vento. Et quis tam adeo insanus est ut i eo p vanitatis studiu ille quas pdiximus obsuancie intende ppetua vacuetas ut sunt fatue virgines i qrum vasis oleu no habet. Sunt at qd peius est plene qd sunt sz plene veneno qd est invidia murmur rancor ac et detractio ppterea ne forte submittet ista. Sed vinu d[eficit] est iubem imple ydrias aqua et obsues madata dni in timore. q tunc mutat i vinu. ac timor expellit a caritate et iplent oia a fervore spus iocunda devocione. ¶ In conversione sancti pauli

> *[margin:]* timide

In conversione sancti Pauli

Merito quid dilectissimi conversio doctoris gencium ab universitate gencium festivis gaudiis hodie celebratur. Multos enim ab hac radice ramos p dissite videt. Conversus paulus conversione mistis verbo fcs e mundo. Et multos quid olim i carne adhuc sz no iam sm carne ambulans pdicatore conduit ad deu. Tunc qz i ipo feliciter vivens et apud ipm nec adhuc quid cessat ab hominu conversione. Dico at qd eo ordine doctrina ppterea ea denique conversione eius memoria frequentat q qz et ipa qz incorruptibili utilis inveniat. In hac enim memoria et pctor spem venie concipit ut p vocet ad pnias et q ia penitet pfecte conversionis accipit forma. Quis desperet ut p magnitudine cuiuslibet crimine cu quid saulu audiat adhuc spirante minar[um] et cedis in discipulos dni factu subito vas eleccionis. Quis dicat iniqtatis ponde pssus ad studia iam assurge meliora no valeo. Qui in ipo itinere quo sanguine siciens xpiani. Dixi toto pectore virus efflabat psecutor crudelissimus v fidelissimum repente mutatus est pdicatore. Magnifice quid i hac una conversione et mire magnitudo et efficacia gracie comendat. Subito at lucas circumfulsit eu lux d celo. O vere inestimabilis divine dignacio pietatis. illustrat celesti fulgore aforis intus adhuc lucis incapace. Que necdu infundi poterat divina salute circumfudit claritate et vox fca est lucas et vocis testimonia facta sunt credibilia nimis. Nec dubitare est q de veritate sese ingerunt p utrasqz oculor[um] s[cilicet] auriu qz fenestras. Sic in xpo. sic v iordane qz sup caput dni et columba apparuit et vox sonuit. Sic et i monte qm transfiguratus est coram discipulis visa est et vox patris intellecta audita e. Saule saule quid me psequeris. Vere dephensus est saulus. no est diffilandi locus no e facultas ulla negandi

> *[margin:]* lux

in manibus sumpsit epistolas tamquam delicias legationis adversus ecclesiam pro tribus inique. Quid me persequeris inquit. Sed non persequebatur
Christum qui Christi membra tenebat in terris. Sed non persecuti sunt Christum qui sacrilegas manus in illud corpus iniecere et affixere patibulo? Et
non persequebatur eum qui adversum corpus eius quod est ecclesia saeviebat? Est enim corpus eius ecclesia in quam odio furebat inique.
Denique si Christus pretiosum sanguinem dedit in pretium redemptionis animarum, nonne videtur graviorem ab eo sustinere persecutionem qui sug-
gestione maligna vel pravo exemplo scandali occasione avertit ab eo animas quas redemit, quam a Iudaeo qui sanguinem illum fudit?
Ignorantia deinde comparata, corpori et saluti impediunt animarum. Horrendum plane sacrilegium, quod et ipsorum videtur
cedere facinus qui Domino maiestatis manus sacrilegas iniecerunt. Videbatur iam cessasse persecutionis tempus, sed ut palam
factum est, numquam deest persecutio Christo. Sed neque Christo est nunc quod gravius est, Christum persequuntur qui ab eo utique Christiani dicuntur.
Amici tui Deus et proximi adversum te appropinquaverunt et steterunt. Coniurasse videtur contra te universitas populi christiani a minimo usque
ad maximum. A planta pedis usque ad verticem non est sanitas ulla. Egressa est iniquitas a senibus iudicibus vicariis tuis
qui videntur regere populum tuum. Non est iam dicere: ut populus sic sacerdos, quia nec sic populus ut sacerdos. Heu heu Domine Deus, quia ipsi
sunt in persecutione tua primi qui videntur in ecclesia tua primatum gerere, diligere principatum. Arcem Sion occupaverunt, apprehen-
derunt munitiones, et universam deinceps libere et potestative tradunt incendio civitatem. Misera eorum conversatio plebis tuae
miserabilis subversio est. Atque utinam sola hac parte nocerent. Esset forte qui ducta praemoniti et praemuniti cohortatione
Domini operam ipsorum non opera imitari, sed observare praecepta. Nunc autem dati sunt sacri gradus in occasione turpis lucri et quaestum
existimant pietatem. Corripuisse sequuntur pietatis inveniuntur in susceptione magis animarum curam, sed apud illos cura minor
et de animarum salute nonnisi tarda cogitatio est. Sed non salvatori animarum gravior ulla potuit esse persecutio. Siquidem agunt et
ceteri contra Christum multi qui sunt nostris temporibus antichristi, cuncti tamen et crudeliorem eam censet persecutionem, pro acceptis beneficiis et gravi-
oris contra Christum multi qui sunt ... sustinet a ministris. Licet alii quoque multi contra propriorum salutem multiplicare multos quoque modos
et variis occasionibus agere videantur. Sed videt Christus et plet. Salvator patitur et dissimulat. Propterea dissimulemus nos quoque
nunc est et sileamus interim, maxime quia de praelatis nostris ingressus est ... sic placet et ipsi ut evadant
tormenta potentes. Vereor
nunc humana iudicia videat quia semel induerunt ... qui persequuntur et potentes patiantur tormenta potentes
dilectissimi ne quis forte sit et in nobis Domini persecutor quia manifesta docuit non impedire salutem esse persequi salvatorem.
Caveas ergo de salute animae meae fratres illi gratias agere possum qui in proximi detractionis fine venenum ... detracto-
ris. Quid quod is quoque qui odio suo ad remissionem agendi ceteros provocat aut singularitate
sua odibiles destruit, tamquam persecutores. Quid quod is qui odio suo ... aut quocumque modo contristat spiritum
turbat aut inquietat curiositate aut impatientia sua aut murmuratione molestat, aut quocumque modo contristat spiritum.
Domine et hic manifeste persequitur Christum. Ut ergo perse-
cutor qui in eis est scandalisans ... de numinis istis credentibus meum. Sed non et hic manifeste persequitur Christum
dei qui in eis est scandalisans unum de minimis istis. Semper et mutuo cohibeamus nos invicem supportantes in dei pacem et
auctoris et nomine et timore longe sit a nobis semper et mutuo cohibeamus ...
ad id quod melius et perfectius est alterutrum provocantes. Nimis enim sinus sufficere sibi putat non persequi Dominum sed non obsequi
quoniam sit eorum qui ... Denique si quis adeo pusillus ut satis sibi
ducat quod quam licitum est gravem, si ut non resistit sic nec assistit quidem. Denique si quis adeo pusillus ut satis sibi
reputet nec persecutorem esse nec adiutorem dei, audiat quid ipse loquatur: Qui non est mecum contra me est, et qui
non colligit mecum dispergit. ‖ De eodem sermo

Saule Saule quid me persequeris? Et ... non colligit mecum dispergit.
Ille: Quis es Domine? Hinc profecto datur intelligi, quod vere confusa erat illa claritas non infusa. Audiebat
Paulus vocem Domini, non videbat quem audiebat, ad fidem et ut ipse postea edocuit fides ex auditu est.
Quis es inquit. Ignotum enim persequebatur et ideo consecutus est misericordiam quia ignorans in incredulitate hoc fecit. Discite
ergo hoc fratres iustum iudicem Deum non modo quid fiat sed et quo fiat animo considerare. Et cavete deinceps ne quis
parum reputet culpas parvas sciens delinquendo committatur. Nemo dicat in corde suo: levia sunt ista, non curo corrigere,
non est magnum si in hiis maneam venialibus minimis quoque peccatis. Hoc est enim dura impenitentia, haec blasphemia in spiritum sanctum,
blasphemia irremissibilis est. Paulus quidem blasphemus fuit sed non in spiritum sanctum, quia ignorans fecit in incredulitate,
non in spiritum sanctum dixit blasphemiam et ideo consecutus est misericordiam. Quis es Domine? Et Dominus ad eum: Ego sum Ihesus Nazarenus
quem tu persequeris. Ego sum salvator quem tu persequendo peris. Ego sum de quo tu in lege tua legis praedictum quod
Nazareus complectendum quia nazarenus vocabitur. Et ille: Domine quid me vis facere? Sed plane fiet perfecte conversionis est forma.
Paratum inquit cor meum Deus paratum cor meum. Paratus sum et non sum turbatus ut custodiam mandata tua. Domine quid me
vis facere? O verbum breve sed plenum, sed vivum, sed efficax, sed dignum omni acceptione. Quam pauci inveniuntur in hac perfecte
obedientiae forma qui suam ita abiecerint voluntatem ut ne ipsum quidem cor proprium habeant, ut non quid ipsi sed quid
Dominus velit omni hora requirant dicentes sine intermissione: Domine quid me vis facere? Et illud Samuelis loquentis: Domine
quia audit servus tuus. Heu plures habemus caecorum illius caeci qui non apostoli imitatores. Quid vis ait ad eum
illum ut faciam tibi? Cura enim est miseratio tua Domine. Cura dignatio tua. Certe Dominus sermo quaerit ut faceret

voluntate Dei? Caecus ille qui non considerant non comparant non conclamant: Absit. O Domine tu magis dic quid me facere velis. Sic enim
decet, sic omnino dignum est: non mea a te, sed a me tua quaeratur voluntas. Videtis fratres quia vere necessaria erat haec in loco
conversio. Sic perfecto sit multorum usque hodie pusillanimitas et perversitas corrigit ut ab eis quaeri oporteat quid vis ut
faciam tibi, nec ipsi quaerant: Domine quid me vis facere? Considerare necesse habet minister et vicarius Christi quid desuper populi velit,
non ipsi considerant quae voluntas sit praeceptoris. Non est eorum obedientia plena, non in omnibus operibus parati sunt obsequi,
non per omnia sequi proposuerunt eum qui non suam sed patris venit facere voluntatem. Distinguunt et diiudicant eligentes in quibus
obediant imperanti, immo in quibus praeceptorem suum ipsorum obedire necesse sit voluntati. Huiusmodi itaque etsi tolerari se videant
et condescendi ac morem geri infirmitati suae perficiat, obsecro pudeat quia se parvulos invenirent, nequando forte audiant:
Quid debui facere vobis et non feci? et ab integris patientia et benignitate praelati fiet tandem multitudo congestae
indignationis cumulus iustae damnationis. Domine quid me vis facere? Et Dominus ad illum: Surge et ingredere civitatem,
ibi dicetur tibi quid te oporteat facere. O sapientia suaviter vere universa disponens, cum eum cui tu loqueris erudiendum
de voluntate tua mittis ad hominem, ut socialis vitae commendetur utilitas, et edoctus per hominem discat et ipse secundum
datam sibi gratiam hominibus subvenire. Fugiendam civitatem videtis fratres non sine divino consilio factum esse, ut hanc
civitatem Dominus utrumque ingredi moneret, diuque dixere voluntatem. Plane qui te salubriter terruit et non contulit cor tuum
ad deponendam voluntatem suam, ipse tibi dixit: Surge et ingredere civitatem. Sed audi quam manifeste hinc quoque servetur
voluntaria simplicitas et sana commendatur mansuetudo. Apertis oculis nihil videbat. Ad manus trahebatur ab
his qui comitabantur eum. Felix caecitas qua male quondam illuminati in persecutione tandem in conversione oculi sa-
lubriter operantur. Cave quia sine duce Paulus sine tabo manet perfectus in ordine; maxime ad eos pertinet qui nomen saeculo
abrenuntiantes necdum in caelesti conversatione respirant. Sustineant ergo et ipsi Dominum in omni patientia, orent sibi intimo affectu
quaerentes petentes pulsantes quia exaudiet eos Pater caelestis in tempore opportuno. Non obliviscetur in finem, veniet et non
tardabit. Sed tandem sustineres cum non habes quod manducares, confide quia nutritor et inspirator Dominus veniens te non di-
mittet. Denique iubetur Ananias imponere manum Saulo, sed tamen bene eruditus non continuo acquievit. Vide enim
si non Paulus ipse doctrinam hanc denique tradidit discipulis: Nemini inquiens cito manus imposueris. Vidit in quoque duos viros
imponentes ei manus ut visum reciperet. Fratres Paulus hic cum vidisset non continuo illuminatus est. Nunc non comparavit Ananiae
manum quia venturum eum fore in somnis praeviderat. Hic dico vobis fratres quia vereor ne quis forte sit inter vos qui
solo sese somnio praesumat illuminatum esse, nec iam aequanimiter patiatur ad manum trahi, sed ductorem sese profitetur
alienum, cui necdum administrationis cura iniuncta est, cui necdum credita dispensatio, cui necdum praeceptum ut
videat. Et pudeat hos qui apertos oculos habentes nihil vident. Quibus hic pessime temptet nisi quod meditantur
inania et quia somnia vana sectantur. Caveamus ab hoc vitio fratres quantum in nobis est; abiecti eligimus esse et
ad manum trahi mansuetudine et humilitate dicentes in Christo Domino, cui est honor et gloria in saecula saeculorum. Amen.

In purificatione [illegible]

Hodie templi Dominum in templum Domini virgo mater inducit, Ioseph quoque praesentat Domino
non suum sed eius filium dilectum in quo ei bene complacuit. Agnoscit quem exspectabat iustus Symeon. Anna quoque
vidua confitetur. Ab his quatuor primo hodierna processio celebrata est, quae postmodum cum exultatione
universae terrae in omni loco et ab omni gente celebretur. Nec sane mirum si tunc parva fuit, quando quidem parvus erat
qui suscipiebatur. Nullus ibi locum peccator habuit, omnes iusti omnes sancti omnes fuere perfecti. Sed numquid hos tu sal-
vabis Domine? Crescat corpus, crescat et miseratio. Domine homines et iumenta salvabis Domine, sicut multiplicavit misericordiam
tuam. In secunda iam processione praeeunt turbae, turbae sequuntur; nec virgo portat sed asellus. Neminem itaque dedignatur,
nec ipsos qui computruerunt tamquam iumenta in stercore suo; non dedignatur inquam, sed si apostolica vestimenta non desint,
si doctrina eorum, si morum iustitia, si obedientia, si caritas cooperiat multitudinem peccatorum. Hos iam processionis suae gloria
non censebit indignos. Magis vero et ipsos quae tam paucis collata videntur nobis quia ab ipso inveniunt est re-
servatum. Quid non referret posteros quam et prorogavit antiquos. David rex et propheta exultavit ut videret
diem istum; vidit et gavisus est. Alioquin si non videbat unde psallebat: Suscepimus Deus misericordiam tuam in medio templi
tui. Suscepit hanc misericordiam Domini David, suscepit Symeon, suscepimus et nos et quotquot sunt praeordinati ad vitam, quia
Christus heri et hodie et in saecula. In medio enim templi nunc est, non in angulo aut diversorio, quia non est personarum
acceptio apud Deum. In communi posita est, offertur omnibus, et nemo illius expers nisi qui renuit. Derivantur
aquae tuae foris Domine. Dicit: Sed tu sis fons tuus tibi proprius est et non bibit alienus tecum. Verum tamen est non vi-
debit mortem donec videret Christum Domini. Securus dimittitur in pace. Quid ni dimittatur in pace qui Christum Domini
habet in pectore? Ipse est enim pax nostra qui per fidem habitat in cordibus nostris. Tunc quo hunc corporis ulnis amplexa

q tu itineris istum ignoras. Ignorancia enim dei quedam sunt tenebre unde illud. Nempe quia lux venit in mundum et dilexerunt homines
magis tenebras quam lucem. Et lux quidem in tenebris lucet et tenebre eam non comprehenderunt. Et in plateis dimantur
aque et alias non bibit ex eis. et misericordia in medio templi est. nec tamen accedunt quibus manet etiam dampnacio dicente
domino verum stat. o miseri quem vos nescitis ut morientes autem videbitis christum dominum. si porcius rapiamini a ringentibus
spiritibus ad estum. Suscepimus deus misericordiam tuam in medio templi tui. Longe est hoc genus accio a voce illa gementis. Domine in
celo misericordia tua et veritas tua usque ad nubes. Quid enim videtur ne tibi in medio fuisse misericordia eius apud solos celigenas
christus fecerit illud ubi sane moratus est paulominus ab angelis. factus quia dei est et hominum mediator. Et velut lapis
angularis pacificat per sanguinem suum que in celis sunt et que super terram. Hoc illa plane suscepimus deus misericordiam tuam in medio
templi tui. Et tamquam enim et nos nam filii vere sic consecuti sumus misericordiam. Et unquam vere filii et quam misericordiam consecuti. Nempe filii
ignorantie ignavie captivi? sic consecuti sumus sapientiam virtutem redempcionem. Ignorancia multis seducte potestas nostre nos
ignorantie ignaviam captivi. sic consecuti sumus sapientiam virtute redempcionem. Ignorancia multis seducte corrumpebat nos.
mollicies vitii abstracti a propria concupiscentia enervabat nos malicia diaboli oppositos iste adeo captivabat nos.
Sic ergo nascimur universi. Primo quidem vie civitatis habitaculi prorsus ignavi. Deinde imbecilles et ignavi et si nota
fuit quo ad nobis? Postremo captivi sub pessimo crudelissimo quoque tyranno ut
nobis esset via vite tamen ipsa impediremur et detineremur inercia. postremo captivi sub pessimo crudelissimo quoque tyranno. Ut
nobis esset via vite tamen ipsa impediremur et detineremur inercia. Postremo captivi sub tyranno. Iniqui non misericordia et multa misericordia
licet prudentes essemus atque robusti ipsa tamen misere servitutis opprimeremur condicione. Quis non misericordia et multa misericordia
licet prudentes essemus atque robusti. ipsa tamen misere servitutis opprimeremur condicione. Numquid non misericordia et multa misericordia
opus hec tanta miseria. Aut certe si iam salvi facti sumus ab hac triplici nostra per christum qui factus est nobis sapientia a deo
patre et iusticia et iusticia et redempcio. Quanta nobis vigilancia opus est timendum ne forte quod absit in eum non
prius et iusticia et redempcio? Quanta nobis vigilancia opus est ne forte quod absit iterum
misericordia nostra peiora prioribus. Sed denuo contingat nam merito utpote qui iam non nam si propria voluntate filii vere sumus
Amplectamur ergo misericordiam quam in medio templi suscepimus. et cum beata Anna non discedamus a templo. Templum enim dei
sanctum est quod estis vos ait apostolus. prope est misericordia. prope est verbum in ore nostro et corde nostro. Denique in cordibus nostris per fidem
habitat christus. hoc templum et sedes eius. nisi forte occidat nobis quod anima iusti sedes sapientie est. quod ergo sic
habitat christus hoc templum. Et si sedes eius nisi forte occidat nobis. Quod ergo quoniam Non sumus
queret ymmo et si ammonere vos cupio fratres meos obsecro ut non ambuletis in carne ne displiceatis deo. Non sumus
amici huius seculi ne dei constituamur inimici. Resistatis quoque diabolo et fugiet a nobis. ut libere iam ambuletis in spiritu et
anima huius seculi ne dei constituamur inimici. Resistatis quoque diabolo et fugiet a nobis ut libere iam ambuletis in spiritu. Et
in corde sit quies nostra. Siquidem et corpus quod corrumpitur aggravat animam et enervat et effeminat ipsum et terrena habi
tacio deprimit sensum multa cogitantem. ut ad celestia non assurgat unde et sapientia huius mundi stulticia est apud deum
et a maligno qui superatur et in summus adiuvatur. porro in corde suscepit misericordiam in corde loquitur pacem in corde habitat
christus in plebe sua et super sanctos suos qui convertuntur ad cor.

Item de eodem.

Gratias deo redemptori nostro qui tam copiose prevenit nos in benedictionibus dulcedinis sacramentis insinuare sue
gaudia nostra multiplicans. Celebrata sequimur paulo ante nativitatis circumcisionis apparicionis eius festa hodie
nobis oblacionis dies ipsius illuxit. hodie namque sistitur creator. Ave fructu sublimis. hodie placabilis et deo pla
cens hostia virgineis manibus offertur. in templo portatur a parentibus a senibus exoptatur. Offerunt ioseph et maria sic
sicut laudis sacrificium matutinum. Symeon et anna suscepit. Ab his quatuor celebrata est processio per mihi orbis chri
stiani solempnibus hodie gaudiis ad memoriam revocatur. Prima ergo festiva hodie et nobis ipsi preter ceteras consuetudines
solempnitatum acturi sumus processionem non inutile arbitror modum ipsius et ordinem diligencius intueri. Processuri sumus
bini et bini candelas habentes in manibus. ipsas quoque succensas non cuiuslibet igne sed qui prius in ecclesia sacerdotali bene
diccione fuit consecratus. Ab hoc futurum sunt in processione nostra novissimi primi et primi novissimi et cantabimus in viis domini
quoniam magna est gloria domini. Quod sane bini et bini procedimus sic enim ob commendacionem caritatis fraterne et socialis vite missos
a salvatore discipulos evangelica sacra testantur. Turbat processionem si quis solitarius incedere curat. nec sibi soli nocet
sed etiam ceteris est molestus. Hii sunt qui segregant semetipsos animales spiritum non habentes nec soliciti servare unitatem
spiritus in vinculo pacis et unitatis. Iam vero sicut non est bonum hominem esse solum sic in conspectu domini vacuum apparere
prohibitum est. Quis ergo arguatur ociositatis ipsi quoque quos nemo conduxit qui iam conducti sunt si ociosi inventi fuerint
quid merentur. Fides quippe sine operibus mortua est. Ipsa denique opera nostra in fervore agenda sunt et in desiderio cordis
ut sint lucerne ardentes in manibus nostris. Alioquin timendum est ne forte tepidos nos evomere incipiat qui in evangelio
loquitur. Ignem veni mittere in terram et quid volo nisi ut ardeat. Hic plane sanctus et bonus est ignis quem precipit
sanctificavit et misit in mundum et cui benedicitur in ecclesiis sicut scriptum est. In ecclesiis benedicite deo de fontibus israel. Est enim
etiam adversarius noster utpote pessimus bonorum operum emulator. Habet inquam ignem suum et ipse ignem concupiscencie carnalis ignem
invidie et ambicionis. quem salvator in nobis non accendere sed extinguere venit. Denique si quis alienum ignem
in divino officio presumpserit sacrificio etsi premium habeat aaron moritur in iniquitate sua. Porro super hoc quod de sociali

vita et sua delectacione de opibus bonis et fervore sto dicta sunt humilitatis virtus necessaria est ut honor premiatur in vite Nec
mo potest s in ipos minores sibi quisque preponat que nisi humilitatis perfecto est et misterie plenitudo Et qui hylarem
datorem diligit deus et fructus caritatis gaudium in spiritu sancto cantes ut deus est in vus dum qui magis est gla dum Cave
dno caveat nolbm q inulia fecit Si quibus ois si quis forte prefere dissilat et profecit de virtute in virtutem noleat qd novit
qd humoz est in stacione non in processione s esse ymo no et in regressione qui in via vite non progreditur regredit est cum in
addit in eodem statu permaneat Porro prefectus vir in eo consistit ut sepius dixisse me memini ut nunquam arbitrem nos appre
hendisse s se contende in antiora incessanter tenem in melius et ipsum mysterium dnice nre oblaciones hodie ingit quo ponamus

Purificacionis bte marie virginis hodie celebrans q sm legem moysi facta est suspectus a nativitate dni Sermo de eod
xl diebus In lege enim scriptum erat ut mulier que suscepto semine peperisset filium inmunda esset vii diebus et octavo
die circumcideret puer. deinde ablucionem et purificacionem intenta abstineret ab ingressu templi triginta tribus diebus quibus
completis offerret filium dno cum muneribus Sed quis non advertat in ipso sue hung mico libera matrem dni ab hoc precepto
putas enim q dicturus moyses mulierem que peperisset filium inmunda esse non timuerit sup matrem dni blasphemie crimen
incurrere et ideo premisit suscepto semine Alioquin nisi partura prudisset sin semine virginem que necessitas erat de sus
cepto semine facere mencionem patet itaque q loco ista matrem non includit dni que non suscepto semine filium protulit
sic peperit sic predictum fuerat per prophetam q nolbm faciet dns sup terram Quem quid nolbm nisi ut nunquam includat viro
non ab alto viro virgo suscipiet non humana lege concipiet hoz s intra viscera intacta et integra virgo claudet ita
sane ut intrante et egrediente dno in prophetam porta orientalis clausa iugiter persevret Putas ergo non potuit
movere aliquis eius et dicere Quid ut opus est purificacione Cur abstineas ab ingressu templi cuius uterus nesciens
viro templum factus est spiritus sancti Cur non ingrediatur templum que peperit dnm templi Nichil in conceptu nichil
in partu impurum fuit nichil illicitum nichil purgandum Immo tu proles ista fons puritatis sit et purgacionem facere
venit delictorum quid in me legalis purificet observacio que purissima facta sit ipso partu inmaculato Vere bta virgo
vere non causa habes nec opus est tibi purificacione Sed nunquid filio tuo opus erat circumcisione Esto inter mulieres tamquam
una illarum Nam et filius tuus sic est in medio puerorum Circumcidi voluit et non multo magis velit offerri Offer filium virgo
sacrata benedictum fructum ventris tui dno reputa Offer ad nrm omnium reconciliacionem hostiam sanctam deo placentem Omnino
acceptabit deus oblacionem novam et preciosissimam hostiam de qua ipse ait hic est filius meus dilectus in quo michi bene complacuit
Sed oblacio ista fratres satis delicata videtur ubi cum presentatur dno redimitur avibus et illico reportatur Veniet quando non
in templo offeretur nec inter brachia simeonis s extra civitatem inter brachia crucis Veniet quando non redimetur alieno s
alios redimet proprio sanguine quia redemptorem misit eum deus pater populo suo Illud erit sacrificium vespertinum istud est matutinum
Istud quidem iocundius s illud plenius Istud enim tempore nativitatis illud iam in plenitudine etatis Verumtamen utrumque tu potes accipere
qd propheta predixit oblatus est quia ipse voluit Nam et modo oblatus est non quia opus habuit non quia sub legis edicto fuit
s quia voluit voluntarie sacrificabo tibi dicit quia voluntarie oblatus pro mea salute non pro tua necessitate Sed qd nos
fratres offerimus aut qd retribuimus illi pro omnibus que retribuit nobis Ille pro nobis obtulit hostiam preciosiorem quam habuit
immo qua preciosior esse non potuit Et nos ergo faciamus qd possumus optimum qd habemus offerentes illi qd sumus
utique nosmetipsos Ille seipsum obtulit tu quis es qui te offerre cuncteris Quis michi tribuat ut oblacionem meam dignetur
maiestas tanta suscipere Duo minuta habeo dicit corpus et animam dico Utinam ea tibi perfecte in sacrificium laudis offerre
Bonum enim michi longe que gloriosius at utilius est ut tibi magis offerar quam ut deserar in ipso Nam ad meipsum
anima mea conturbatur in te vero exultabit spiritus meus si tibi veraciter offeratur Fratres mortuo dno iudeus morta
les hostias offerebat s iam nunc vivo ego dicit dns nolo mortem peccatoris s ut magis convertatur et vivat Non libet dns
mortem meam et non libenter offero vitam meam hec est enim placabilis hostia deo placens hostia viva Sed in oblacione
illa dni tres fuisse leguntur et in oblacione nra tria nichilominus a dno requiruntur Fuit in oblacione Joseph sponsus
matris dni cuius filius putabatur fuit et ipsa virgo mater et puer ihesus qui offerebatur Sit ergo et in oblacione
nra constancia virilis sit continencia carnis sit consciencia humilis Sit nunquam in proposito perseverandi animus virilis sit
in continencia castitas virginalis sit in consciencia simplicitas et humilitas puerilis In septuagesima

Magna michi consolacio est fratres mei in verbo illo dni Qui ex deo est verba dei audit Propterea enim vos li
benter auditis quia ex deo estis Nec ignoro q alio in loco dicit scriptura Ex ipso et per ipsum et in ipso sunt
omnia Sed multo aliter sunt ex deo qui sm btm Johannem ceteris non ex carnis voluntate nati sunt s ex deo nati et
invenies ab eodem Johanne in epistola sua scriptum Omnis qui natus est ex deo non peccat s generacio celestis conservat illum
Non peccat inquam id est non permanet in peccato quia conservat illum utique ut penitus non possit ea que falli non potest generacio
celestis Sive non peccat id est tamquam si non peccet pro eo scilicet quod non imputatur ei peccatum Generacio enim celestis eciam

in hac parte consonat illud. Sed quacumque ista quis enarrabit? Nemo potest dicere: Ego de electis sum, Ego de praedestinatis ad vitam,
ego de numero filiorum. Nemo sed neque dicere potest, reclamante nimirum scriptura: Nescit homo si sit dignus amore vel odio. Certitudinem utique
non habemus, sed spei fiducia consolatur nos, ne dubitationis anxietate penitus cruciemur. Propter hoc data sunt signa quaedam et indicia
tam manifesta salutis, ut indubitabile sit eum esse de numero electorum in quo eiusmodi signa permanserint. Propter hoc inquam quos praescivit
Deus et praedestinavit conformes fieri imaginis filii sui, ut quibus certitudinem negat ea sollicitudinis vel fiducia praestet
gratiam consolationis. Hoc ergo est, fratres, propter sollicitudinem et in timore et in tremore humiliemur, necesse est, sub potenti manu Dei. Quia
quales simus nosse possumus vel ex parte, quales autem futuri simus id nosse penitus nobis impossibile est. Itaque qui stat
videat ne cadat, et in ea forma quae salutis est indicium et argumentum praedestinationis atque perseverat. Porro inter ea quae fiduciam
praestant et materiam spei unum illud maximum est de quo nunc cepimus loqui. Quoniam qui ex Deo est verba Dei audit. Nonnullos
enim sic intendo audientes invenias acsi nihil omnino ad eos pertineat quod dicitur: non intendunt cor suum, non discutiunt mores
suos, non cogitant ne forte quod audiunt dictum sit propter eos. Magis autem si forte sermo Dei vivus et efficax, qui suo et
non eius qui loquitur arbitrio ferit quemcumque voluerit, si inquam manifeste adversus vitia illa processerit quibus sese illi sentiunt
obligatos, dissimulant et avertunt oculos cordis, ut qualemcumque adinveniant palliant vitia et seducunt miseri semet
ipsos. In hiis ergo salutis signa non video, magis autem vereor ne forte propterea non audiant verbum Dei quia non sunt ipsi ex
Deo. In vobis, fratres, gratias ago Deo, neminem invenio audientem cum in emendatione nimirum sine mora appareat fructus verbi. Sed
et in nobis, fratres, gratias ago, videor fuisse studii mei. Tantum quanto habundancius suggero tanto amplius
esca interloquens, fateor nonnumquam sentire mihi videor quod exprimam vobis, quibus tamen quod exprimatur habundat. Propter
replet verba mea dignatio spiritus sancti et tanto copiosius datur quod exprimam vobis, quibus tamen quod exprimatur habundat. Propter
ea saepius loquor vobis etiam praeter consuetudinem ordinis nostri. Tamen enim quis dixit: Si quid supererogaveris, ego cum
rediero reddam tibi. Initium septuagesime, fratres, hodie celebratur, cuius nomine in universa ecclesia celebre satis habetur. Sed
vos dico vobis, karissimi, quia plurimum in hoc nomine compatior vobis. Commonet enim me spiritus meus, suspirans nimirum ad patriam
illam in qua nec numerus est nec mensura nec pondus. Quidem enim in pondere, numero et mensura universa corporis et mea bona
recipio. Quanti mercenarii in domo patris mei habundant panibus, ego autem hic fame pereo. Illud de corporali cibo ad litteram
dictum est et pervenit usque ad me. In sudore vultus tui vesceris pane tuo. Sed et cum laborando panis datur mihi in pondere
potus in mensura, pulmentaria in numero. De corporali quidem sic. Quid ergo de spirituali? Utique panis quem comedo suspirio atque ut
cum suspirando et flendo vel fragmentum quoddam micarum de caelesti convivio et tamquam catellus edo de micis quae cadunt
de mensa dominorum suorum. O vero Ierusalem civitas regis magni, quae ex adipe frumenti satiat te, et fluminis impetus laetificat,
in te nec pondus utique nec mensura, sed satietas est et affluentia summa. Deus, nec habes numerum, quippe cuius perticipatio
eius in idipsum. Ego vero quamdiu totus sum in vicissitudine et numero, quando veniam ad civitatem illam quam requiro, quando satiabor ap-
parente gloria tua Deus, quando inebriabor ab ubertate domus tuae, et torrente voluptatis tuae quando potabis me. Nunc enim tamquam
exigua sunt stillicidia stillantia super terram, ut nec gluttire quidem possim salivam meam. Hic omnino sic verum est, fratres, quia
omnia in numero deducuntur, in pondere et mensura et numero. Sed veniet dies quando sunt omnia cessatura. Unde de numero quidem legimus
quia sapientiae illius non est numerus. Et alio in loco apud eundem prophetam: Delectationes in dextera tua usque in finem. Audi etiam
apud apostolum pondus sine pondere supra modum, immo in sublimitate aeternum pondus gloriae. Audi pondus aeternum sed etiam
de quo promisit supra modum. Sed et Christum audio mensuram sine mensura promittentem: Mensuram plenam et supereffluentem.
Sed quando veniet ista? Profecto in fine praesentis septuagesimae, quod est tempus captivitatis nostrae. Sic enim legimus quia capti-
vati a Babilonis filii Israel tamen acceperunt annorum septuaginta, quibus transactis redierunt in sua cum instauratum est templum
et civitas reedificata. Ista nostra captivitas, fratres, quando finietur, quae tot annis ab initio usque in finem protenditur,
quando liberabimur a servitute ista, quando restaurabitur Ierusalem civitas sancta? Utique completa hac septuagesima, quae ex denario et
septenario constat. Propter decem mandata quae accepimus et septem impedimenta quibus a mandatorum obedientia retardamur.
Primum enim impedimentum nostrum et occupatio gravius ipsa est necessitas huius miseri corporis, quod dum nos sopimus modo
cibum, veste, tecto, et similia quaelibet impediat nos ab exercitio spirituali. Secundo loco impediunt nos vitia cordis, ut
levitas, suspicio, impatientiae aut invidiae motus, laudis appetitus et similia quae quotidie exprimuntur in nobis. Tertium et
quartum impedimentum accipe prosperitatem huius saeculi et adversitatem. Sicut enim corpus quod corrumpitur aggravat animam, sic deprimit
etiam terrena inhabitatio sensum multa cogitantem. Utroque ergo cave a laqueis temptationum et quae arma iustitiae
a dextris et a sinistris. Quintum impedimentum gravissimum et periculosissimum ignorantia nostra est. In multis enim omnino nescio
homines quid agere debeam, ita ut quid oremus sicut oporteat nesciamus. Sextum impedimentum est adversarius noster

qui tamquam leo rugiens circuit querens quem devoret. Atque utinam in istis septem tribulationibus liberemur ut vel in septima non tangat nos malum nec apprehendet nos periculum in illis sex. Utinam soli impugnarent nos maligni spiritus cum suggestionibus suis et nichil nocerent homines pernitiosis exemplis persuasionibus importunis sermonibus adulacionis vel detractionis atque aliis mille modis. Videtis certe quam necesse sit ut adversus hec septem pericula quibus impedimur septiformis sancti spiritus auxilio sublevemur. Per hec enim septem quibus ab observantia decalogi retrahimur. In lectu primo loco prius agitur vir et retrahitur interim alia solicite et quedam transgressionis hystoria inseparabilis ab corpore.

Hodie dilectissimi sacrum quadragesimale tempus ingredimur. *Sermo in capite ieiunii* tempus milicie christiane. Non nobis singularis est hec observancia, una omnium est, quicumque in eadem fide conveniunt unitate. Quidni enim communis sit populo christiano ieiunium omnibus parentibus. Quidni enim caput suum membra sequantur. Si bona suscepimus ab hoc capite, mala autem quare non sustineamus. An refugere tristia volumus et gaudere iocundis. Si ita est indignos nos huius capitis participacione probamus. Omne enim quod patitur ille pro nobis est. Quod si in opere salutis nostre ei collaborare nos piget, in quo deinceps coadiutores nos exhibebimus illi. Non est magnum si ieiunet cum Christo qui sessurus est ad mensam patris cum ipso. Non est magnum si compatiatur membrum capiti suo cum quo et glorificandum est. Felix membrum quod huic adheserit per omnia capiti et sequitur illud caput quocumque ierit. Alioquin si forte abscisum separari contingat, perire statim necesse est spiritu et vite. Numquam enim porro capiti non adheret, unde ei iam spiritus aut vita. Hec sane dixerit qui corporaliter occupet ut nec talis quidem sit absque capite. Germinabit fortassis radix amaritudinis venenatum caput iterum pullulabit. Illud inquam caput quod in eo generaverat ante multo fortius mater carnalis. Dico autem qui per eam regeneratus est in spem vite, quem iam filium ire mater carnalis ediderat. Videbitur ergo iam si fuit qui revelatos habeat oculos cordis et spiritualiter intueatur horrendum oculis monstratur caput quoddam demonis huius corporis aut hominis non aut solum sed etiam sine dubio nomine illius hominis peiora prioribus cum viperinum caput illud quod prius fuerat amputatum non absque se nequioribus septem temptatur. Quos non solo concupiscit auditu. Tolles membra Christi, faciam membra demoniorum. Abscisus a corpore Christi, Sathane miser incorporabor. Sit procul a nobis, procul eiciatur a nobis ista immutacio fratres mei. Michi autem tibi adherere bonum est, caput gloriosum et benedictum in secula, in quo et angeli prospicere concupiscunt. Sequar te quocumque ieris. Si transieris per ignem non avellar a te, non timebo mala quoniam tu mecum es. Tu dolores meos portas et pro me doles. Tu prius transis per augustum passionis foramen ut latum prebeas sequentibus membris ingressum. Quis nos separabit a caritate Christi. Ipsa enim est per quam omne corpus per nexum in mutuas consistit, hoc gluten ubi meminit Ysaias. Ecce quam bonum est et quam iocundum habitare fratres in unum, sicut unguentum quod descendit in barbam a capite, descendit et in oram vestimenti, ut ne minima quidem fimbria careat unctione. In capite siquidem plenitudo graciarum de qua accipimus omnes. In capite universitas miseracionis, in capite inexhausta fontis pietatis divine. In capite effluencia tota spiritualis unguenti, sicut scriptum est: Unxit te deus deus tuus oleo leticie pre consortibus tuis. Ipsum tu quod tam copiose prius unxit caput quod mala unge non vult. Calumpniatur quod dixi, si videt per ea vitas que bonum opus sit operata denique et nobis quid precipit in ewangelio hodie. Tu inquit cum ieiunas unge caput tuum. Mira dignacio spiritus domini super eum eo quod unxit eum et mittis tu evangelisare pauperibus ait unge caput tuum. Complacet sibi pater in filio et diu vox sonat in ethere, descendit in columba spiritus. Putatis fratres quod post baptismo tercia defuit. Manet spiritus domini super eum et unctum ab eo quis dubitet. Hic est filius meus dilectus in quo michi bene complacuit. Hoc plane spirituale unguentum fragrancia est. Unxit pater filium pre participibus suis in quo pre ceteris sibi singulariter complacuit. Pater enim diligit filium affectu utique divino et incomparabili omni caritate. Unxit inquam pater filium pre participibus suis accumulans super eum universa sacramenta benignitatis mansuetudinis suavitatis, habundanciaque eum replens visceribus misericordie et miseracionis. Unctum denique misit ad nos quem nos exhibuit plenum gracie et veritatis. Ecce a patre unctum est caput nostrum et mittis ungi postulat a nobis. Tu inquit cum ieiunas unge caput tuum. Ita ne aqua petat a rivulo fons indeficiens. Petit sine dubio aut certe repetit magis. A fonte exeunt flumina et revertuntur ut iterum fluant. Non vobis ut minus habens quod deerat repetit Christus, sed ne tibi pereat quicquid ad eum refundere volueris. Si quidem et flumen aqua si stare ceperit et ipsa putrescet et inundacione sua supervenientes repellet. Sic plane sit gracia cessat decursus ubi recursus non fuerit. Nec modo nichil augetur ingrato sed et quod acceperat ei vertitur in perniciem. Fidelis autem in modico censetur dignus munere ampliori. Unge ergo caput tuum, refundens in eum qui super te est quidquid in te est devocionis, quicquid affectionis. Unge caput tuum ut si qua in te est gracia referatur ad ipsum, nec tuam queras gloriam sed ipsius. Unguit enim Christum cuius bonus odor est in omni loco. Heu videte sane adversum ypocritas hunc processisse sermonem.

Nolite fieri sicut ypocrite tristes. Non omnimodam tristiciam nobis interdicit sed que in facie est coram hominibus alioquin cor sapientum
ubi tristicia. Et paulum quamvis contristasse discipulos non piget pro eo quod contristati sunt ad salutem. Non est talis tristicia ypocritarum
non corde sed in facie est. Exterminant enim facies suas. Nota proinde quod non dixit Nolite fieri sic tristes sed nolite fieri
sicut ypocrite tristes. Hoc est fingi. Sic quippe vulgo dicitur. Triste se facit aut magnificat. Sed et qui te blandicie vel errore
te adiat et filia que filiationis sunt non videtis. Tu autem cum ieiunas unge caput tuum et faciem tuam lava. Exterminant illi faciem
tu autem lavare iuberis. Est autem facies que in facie est conversacio. Hanc fidelis Christi primus lavat ne quid offendiculum
prebeat intuenti. Ypocrita magis exterminat dum singularia magis et desolata sectatur. Sed nec caput unguit cuius affectum
prebeat intuenti. Ypocrita semetipsum ut ipse singularia opinionis respergat. Aut de-
elongatur a proximo et vanis favoribus delectatur. Unguit porta semetipsum ut ipse singularia opinionis respergat
quod manifestum est non esse caput ypocrite Christum nec suum tamen qualecumque caput ungere propter cuius mandato non proprio testimonio
conscientie sed adulacionis demulcetur. Date nobis aiunt fatue virgines de oleo vestro. Hinc est quod in vasis suis oleum non habent
sed non est prudencium ungere de oleo dare. Quid enim est volunt fieri qui faciunt aliis. Audi ergo prophetam cum metu et occulta
sed non est prudencium. Unguere oleum dare. Oleum autem peccatoris non impinguet caput meum. Emunt oleum istud ypocrite sicut ait dominus
sapiencie sue revelavit dicens amen dico vobis receperunt mercedem suam. Exterminant enim facies suas ut appareant ieiunantes. Vides quod bene sermo
Amen dico vobis receperunt mercedem suam. Vide ergo quod pariter et coram deo suadeat bona et coram hominibus
ypocritas et singularitates notat et arguit vanitates. Vide ergo quod pariter et coram deo suadeat bona et coram hominibus
prudenter. Unge caput tuum et faciem tuam lava. Hoc est sic te irreprehensibilem foris exhibe ut divina reconciliacione
proinde. Unge caput tuum et faciem tuam lava. Hoc est ipse tibi et aliis lota facies conscientia pura
studeas gerere et ante oculos humanos non tuam queras gloriam sed auctoris. Ipse tibi et aliis lota facies. Conscientia pura
et unctum caput intelligitur mens devota. Et si id probas adversus duplex vicium quod maxime solet appetere ieiunantes
et unctum caput intelligitur mens devota. Alii enim ieiunant studio vanitatis et hinc dicitur faciem tuam lava
sed duo verba ablucionis et unccionis dicta videntur. Alii enim ieiunant studio vanitatis et huic opus est ut caput ungat. Est autem caput istud mens interior
Alii autem ieiunant cum impaciencia et rancore et huic opus est ut caput ungat. An vero tibi nobilius videtur ut dicas caput ungi ieiunio. Ergo
que tunc ungitur in ieiunio cum spiritualiter delectatur in eo. An vero tibi nobilius videtur ut dicas caput ungi ieiunio. Ergo
plus ut dico etiam impinguatur. Numquam ne legisti quod scriptum est ut alat eos in fame. Est ergo ieiunium corporis caput
vinctos carnis in media refeccio cordis. Quid enim dicam unctorum que inebetatur voluntatibus et conspiratas conscias
vinctos carnis in media refeccio cordis. Ego meum caput non vendo ieiunium et ipsum mihi oleum est quo vi-
lenit. Emat ergo ypocrita ieiunio suo oleum peccatoris. Ego meum caput non vendo ieiunium. Non solum autem sed et gloriare in tribula-
cionibus. Unge magis caput tuum ne quid forte murmuris aut impaciencie subeat. Non solum autem sed et gloriare in tribula-
sicut ait apostolus. Gloriare magis sed absque omni studio vanitatis ut sit etiam facies munda ab oleo peccatoris. Tercius sermo

Convertimini ad me in toto corde vestro in ieiunio et fletu et planctu. Quid vult dilectissimi quod precipit
deus ut convertamur ad eum. Ubique enim est et replet omnia et nichil continetur universa. Quo me vertam
ut convertar ad te domine deus meus. Si ascendero in celum tu illic es et si descendero ad infernum ades. Quid
iubes quo convertar ad te. Supra an infra an ad dexteram an ad sinistram. Consilium istud fratres mei secretum est quod
solum credatur. Annuncians nunciatum regnum dei est apostolis revelatur in ante vera turbis nichil dicitur absque parabola. Nisi
conversi fueritis et efficiamini sicut parvuli isti non intrabitis in regnum celorum. Agnosco plane quia velit ut con-
vertamur. Ad parvulum quidem nunc est ut ab ipso qui mitis est et humilis corde discamus. Ad hoc siquidem parvulus datus
est nobis. Cave ergo magnus est sed in civitate dei cum et dicitur Exulta et lauda habitacio Syon quia magnus in medio
tui sanctus Israel. Quid tu inflaris o homo quid extolleris sine causa. Quid alta sapis et oculi tui omne sublime videt. Quod
tibi non debet in bonum. Sublimis quidem dominus sed non ita proponitur laudabilis magnitudo illius non est imitabilis.
Elevata est magnificencia illius quod non poteris ad eam. Nec si te rupis apprehendes. Ascendet magis homo ad cor altum
et exaltabitur deus. Excelsus quidem dominus et humilia respicit et alta a longe cognoscit. Humiliare et apprehendisti.
Hec plane lex pietatis et propter hanc legem sustinui te domine. Et si forte sublimitatis esset via preparata et illic iter
quo ostendit salutare dei quanta facerent homines ut exaltarentur. Quam undelicet nunc studeant nunc conculcaret
quam impudenter repunt manibus et pedibus conantes in altum ut imponant sese homines super capita aliena.
Et certe quam contendit supergredi et conscendere proximos. Multas inveniet difficultates multos habebit emulos mul-
tos pacietur contradictores ascendentes siquidem conabitur nichil vero facilius volente quam humiliare seipsum. Hoc ubi
est dilectissimi quod omnino nos reddit inexcusabiles ut ne tenue quidem nobis velamen pretendere liceat. Sed iam
ad hunc parvulum ad mansuetudinis et humilitatis magistrum quo nunc modo convertamur nunc sit videamus. Convertimini magis in
toto corde vestro fratres si dixisset convertimini nichil addens esset nobis forsitan tutum. Factum est iam aliud pro-
ponere mandatum. Hinc autem spiritualis ut audio conversionis nos admonet quod non una die perficitur. Utinam vel
in omni vita qua degimus in hoc corpore valeat consummari. Corpus neque conversio si sola fuerit erit ulla
conversio siquidem conversionis est ista si vitas vacuam virtute gerens speciem pietatis. Miser homo qui totus
pergens in ea que foris sunt et ignarus interiorum suorum putans se aliquid esse cum nichil sit ipse se seducit.

Sicut aqua effusus sum sic aut pcta in psona huius hominis et dispsa sunt oia ossa mea. Alius quod ppha comederit inq alienj robur eius et ignoravit Ceterorum siquidem superficiem intuere salua tibi oia suspicatur. non senties vine ac cultum qui interius corrodit manet tonsura vestibus nec demutata est ieiunior regula custoditur statuta psal litur horis sed cor longe est a me dicit dominus Attende solerter quid diligas quid metuas. vnde gaudeas aut contristeris et sub habitu religionis animum scrutare. sub pannis conversionis inuenias cor pristinum. Totum enim cor in hijs quatuor affectionibus est. et de hijs accipiendum puto quod dicitur ut in toto corde convertaris ad dominum. Convertatur proinde amor tuus ut nichil omnino diligas nisi ipsum aut certe propter ipsum. Convertatur etiam ad ipsum timor tuus quia peruersus est timor omnis quo metuit aliquid preter eum aut non propter eum. Sic et gaudium tuum et tristicia tua eque convertantur ad ipsum. hoc autem ita fiet si non nisi secundum eum doleas aut leteris. Quid enim peruersius magis quam letari cum malefecerit et in rebus pessimis exultare. Sed et ea quoque que secundum carnem est tristicia mortem operatur. Si pro peccato suo compunxerit peccator dolens hujusmodi et hec tristicia est ad salutem. Si gaudeas ad munera gratie hoc gaudium sanctum est et securum gaudium in spiritu sancto. Debes etiam in dilectione xpi fraternis con gaudere prosperitatibus et adversitatibus condolere sicut scriptum est. Gaudete cum gaudentibus. flete cum flentibus. Non nec ipsa corporalis estremitate minime penitus peruersa est. Unde est quod in hoc loco cum dixisset dominus in toto corde addidit protinus in ieiunio quod utique corporis est. Volo tamen admonitos esse fratres meos observandum non abstinentiam tantum ab omnibus illecebris carnis et vniuersa corporis voluptate. ymmo vero ieiunandum longe amplius a viciis quam a cibis. Sed est panis a quo vos ieiunare nolo ne deficiatis in via. Et si nescitis panem dico lacrimarum. sic enim dicit in ieiunio et fletu et planctu. Exigit enim a nobis planctum prima pristine conversationis. exigit fletum future beatitudinis desiderium effecte sint michi lacrime mee panes. ait propheta. cum dicitur michi quotidie vbi est deus tuus pare et placet huius vite nouitas quam nescientem vetat plangit admissa peccata nescientem tempus amissum. Si non plangis plane non sentis anime volneris conscientie lesionem sed nec futura patrie gaudia concupiscis. Si non quotidie postulas ea cum lacrimis nimirum tibi nota sunt si non ieiunat consolari anima tua. donec veniat. Addit deinde propheta. Et scindite corda vestra inquit et non vestimenta vestra. quibus verbis manifeste et populi illius ipsius iudeorum et duricie cordis et vane superstitionis arguitur. Crebra siquidem apud eos scissio vestium et non cordium esse solebat. Cum enim scinderent corda lapidea quod non potuit nec contundi. Scindite inquit corda vestra et non vestimenta vestra. Cor in nobis est cuius voluntas communiter vnum aliquid solet obstinacior inveniri. Scindatur illud et in multas festinet minutias dispartiri. aliquin non est quod convertatur ad dominum in toto corde nisi scissum. donec illa vnica accipias cuius est participacio in idipsum multa tibi interim precipiuntur. et si in vno offendis. factus es omnium reus. Spiritus domini multiplex ait sapiens. Nec potes sequi multiplicem sine multiplici scissione. Audi denique hominem qui secundum cor suum invenit deus. Paratum cor meum deus inquit paratum cor meum. paratum ad adversa paratum ad prospera. paratum ad humilia paratum ad sublimia paratum ad vniuersa queque preceperis. Vis omnium pastorem facere. Vis constituere regem populorum. paratum cor meum deus paratum cor meum. Erat ut david fidelis ingrediens et egrediens et pergens ad imperium regis. Et dicebat de peccatoribus. Coagulatum est sicut lac cor eorum. Vnde enim cordis duricia. inde mentis obstinacio quia me ditatur omnis legem non dei sed propriam voluntatem. Scindatis itaque corda vestra dilectissimi quo integra proinde vestita servetis. Vestes enim nostre virtutes sunt. Bona vestis castitas. Bona vestis obediencia est. Virtus quoque custodit vestita hec ne ambulet nudus. denique beati quorum tecta sunt peccata. et caritas operit multitudinem peccatorum. Scindatis corda sicut predictum est ut hec vestita integra servetis quemadmodum integra servata est tunica salvatoris. Nec minus integra servat vestem scissio cordis sed talarem eam facit et polimitam. qualem a sancto patriarcha iacob accepit filius quem pre ceteris amabat. Huic neque preputium perseverancia hanc scissione conversione discolor varietas hoc illa gloria regis filie ab intus in fimbrijs aureis circumamicta varietatibus. Scinde tu et hec scissio cordis aliter intelligi potest siquidem primum fuit. scindatur ad confessionem sed durum ad compassionem. Quid michi scindatur vlcus ut sanies effluat. Quid michi scindatur cor ut visceribus effluat pietatis. vtilis prorsus utraque scissio. ut nec clausum lateat peccatum intus in corde nec indigenti proximo viscera claudatis misericordie ut et ipsi consequamini misericordiam a deo nostro ihesu xpo qui est super omnia benedictus in secula.

Sermo in quadragesima

Rogo vos dilectissimi tota devocione suscipite quadragesimale ieiunium quod non sola abstinentia commendat sed multomagis sanctificatio. Nam si devote usque modo ieiunamus utique sancto hoc tempore ieiunandum nobis est multo devotius. Siquidem additur ad solitam abstinentie modum. usque non valde indignum est ut nobis onerosum sit quod etiam portat vniuersa nobiscum. Hactenus usque ad nonam ieiunavimus soli. nunc usque ad vesperam ieiunabunt nobiscum pariter vniuersi reges et principes clerus et populus nobiles et ignobiles simul in vnum diues et pauper sed ideo dixerim fratres ne quis forte

a pusillanimitate spiritus et ieiunii huius morem devotione suscipiat, dum se fortassis meminerit priora quam ieiunii pondus
quam simus difficile tolerasse. Licet enim quantum pro labore adversamur ut holocaustum nostrum devotionis pinguedine
careret, et ut minus acceptum sit deo, et conscientia nostra in spirituali gaudio exultaverit, sicut qui de pusillanimitate tolerantie
eam consuetudine pusillanimitatis [illegible]. Cuius astucias non ignorantes tota observatione adversus eum sollicite vigiles. Et quia
hilarem datorem diligit deus et ipsa quam conscientia nostra ampliori quadam fiducia sublevetur, et ut devotiora sint
nostra ieiunia, sollicite nobis [illegible] exemplorum [illegible], sed de his loquor quos [illegible] ieiunii observatione
consortes, qui non nullos habemus [illegible] in ea duces ymmo et [illegible]. Cum tanta devotione suscipiamus nobis a
quo a sancto moyse [illegible] [illegible] cum spirituali [illegible] propheta [illegible] facie ad faciem dominus loquebatur. Quanto
[illegible] fuore amplectendum est quod helias ille comedebat igneo curru raptus in celum [illegible] cum consulta [illegible] a diebus illis
qualis [illegible] mortem evasit helias [illegible] adhuc [illegible] duo [illegible] Iam vero si spiritus comeda
[illegible] christus dominus noster qui et ipse [illegible]
[illegible] ieiunium moyses et helias magnum [illegible] consummavit [illegible] suscepit [illegible]
ebus totidem ieiunavit. Qualis ille est non dicam moysi sed [illegible] qui minus devote ieiunium suscipit quod ei tradidit
ipse christus. Denique tanto devotius imitandum nobis est dilectissimi christi ieiunium quanto [illegible] est pro nobis
eum ieiunasse non pro se [illegible] ieiunemus ergo [illegible] et devote ieiunemus sacro [illegible] quadragesimali tempore ita sane ut nonen[illegible]
eum ieiunasse [illegible] quadragesimam [illegible] diebus [illegible] vite [illegible]
quadragesimam non solos xl ta dies [illegible] nobis est quadragesima [illegible] Errat plane qui paucissimos dies istos
[illegible] comedat [illegible] est decalogum legis implere. Errat plane [illegible] non
admiror sufficere [illegible] totum [illegible] vite tempus non nisi ad primam constitutum [illegible]
[illegible] diebus [illegible] Hec enim tunc est invocandi tempus quo ieiunium [illegible] est
[illegible] diebus [illegible] Interim [illegible] madidum est quod nobis [illegible]
[illegible] Utique qui [illegible]
et [illegible] Cuius [illegible] maiore nobis
[illegible] Cuius [illegible] studia vestra
est fuore [illegible] non solum [illegible] et sacrum est totum tempus [illegible] sed sola quia ieiunet
aliquis [illegible] dignum est ut nunc [illegible] et ipsa. Ieiunet ergo oculus qui depredatus est animam
et suffecit [illegible] et membra cetera cur non ieiunent et ipsa. Ieiunet oculus a curiosis aspectibus et ab [illegible] petulantia
Ieiunet auris ieiunet lingua ieiunet manus et anima. Ieiunet et auris nequiter [illegible]
ut [illegible] quia male liber vagabatur in culpa. Ieiunet lingua a detractionibus et murmu-
rationibus a fabulis et rumoribus et quecunque ociosa sunt et ad salutem non pertinentia. Ieiunet lingua a detractione et murmu[illegible]
manus ab inutilibus [illegible] et servilibus [illegible] que [illegible] potuit
[illegible] et ab operibus omnibus quecunque non sunt imperata [illegible] multo magis anima
ieiunet et magis ab ociosis signis et ab operibus [illegible]
ipsa ieiunet a viciis et propria voluntate sua. Etenim sine ieiunio hoc cetera a deo reprobantur, sicut scriptum est: Quia in diebus
ieiuniorum vestrorum voluntates vestre inveniuntur. ¶ Sermo de eodem
[illegible] quadragesimalis tempus advenit quod [illegible] aliquis exponere quo fructu et quanta
tota devotione suscipere moneo [illegible] et abstinere [illegible]
Oportet ieiunare [illegible] quod [illegible] fratres [illegible] ieiunio redimi semper [illegible]
[illegible] ieiunium [illegible]
enim [illegible] postulat et accipere non
[illegible]
[illegible] Bonum ergo et salutare ieiunium quo redimuntur [illegible] et supplicia [illegible] non peta
non solum autem est ablutio peccatorum sed et extirpatio viciorum. Non solum obtinet veniam sed promeretur gratiam. Non solum delet
peccata [illegible] sed et expellit [illegible] committere potuimus [illegible] quod facile capiatis. In
[illegible] ieiunium orationem devotionem et fiduciam donat. Et vide quemadmodum [illegible] ieiunium et oratio
[illegible] scriptum est frater adiuvans fratrem ambo consolabuntur. Oratio virtute impetrat ieiunandi et ieiunium
gratiam promeretur orandi. Ieiunium orationem roborat oratio sanctificat ieiunium et domino representat. Quid enim ieiunium nobis prodest
si relinquitur in terra quod absit. Sublevetur ergo ieiunium pennis quadam orationis [illegible] ne minus forte sufficiat
alterum quod necesse est [illegible] Oratio iusti autem [illegible] penetrat celos. Fiat ergo ieiunium nostrum ut facile celos penetret
ale due orationis atque iusticie. Iusticia vero quid est nisi quod reddit cuique quod suum est. Noli ergo quod solum attendere
deum debitorem cum et eius prelatis et eius fratribus. Nec [illegible] deo quod parvipendat quos ipse non parvipendit.
Neque enim sine causa ait apostolus providentes bona non tantum coram deo sed etiam coram hominibus. Dicebas fortassis sufficit
mihi si tamen deus approbat quod ago quem in [illegible] iudico. Sed [illegible] non placet quicquam cum scanda-
lo filiorum eius et contra ipsius [illegible] voluntatem. Cum obedire debes [illegible] eius [illegible] caritate nichil ieiunium
[illegible] Quid est [illegible] diligere pacem [illegible] Superbus ille phariseus

ieiunium sicut ieiunium sanctificauit hoc in se et ieiunat bis in sabbato et gratias egit deo sed non potuit celum subire non sed sic celi hominum deo quasi ala una utens ieiunium eius non peruenit in celum. Vos ergo lauate manus uestras in sanguine peccatorum et oratione solliciti estote ut alas duas habeat ieiunium uestrum. sanctimoniam scilicet et pacem sine qua nemo videt deum. Beatificate ieiunium ut pura intentio et deuota oratio diuine illud offerat maiestati. Portate celum l. coniungat uirtuti laudante dominum in tympano et choro ut corpus sit mortificatio carnis et unitas cordis. Porro quia de ieiunio et de miseria aqua dixi aliquid. dignum est ut de oratione quam loco in tertia ponam. sed enim oratio quanto efficacior est si fiat ut debet. tanto callidius ab aduersario impediri solet. Triplici enim genere impediri solet oratio a pusillanimitate spiritus et timore inordinato immoderato. Hoc autem tunc solet fieri cum sic cogitat homo propriam indignitatem ut non curat oculos ad diuinam benignitatem. Abyssus enim abyssum inuocat. Abyssus luminosa abyssum tenebrosam. Abyssus misericordie abyssum miserie profunda. namque cor hominis est et inscrutabile. sed si magna iniquitas mea est multo maior est pietas tua. Ideo quando cum ad meipsum conturbata fuerit anima mea memor sum multitudinis misericordie tue et respiro in ea. et cum retro iero in potentias tuas nolo memorari iustitie tue solius. Similiter scitis periculum est si fuit oratio nimis timida sic in contraparte non minus ymmo magis periculum est si forte fuit temeraria. De huiusmodi qui sic orat audiamus loquentem prophetam. Clama inquit ne cesses quasi tuba exalta uocem tuam. Cum tuba inquit quia in spiritu uehementi manifestandi sunt temerarii. Hec etiam sunt qui semetipsos nondum inuenerunt. Nec hoc dico ut peccatoribus auferam orandi fiduciam. Sed nolo eos orare tamquam [illegible] qui peccatum fecit non nouit. Orent pro indulgentia peccatorum suorum in animo contrito et spiritu humilitatis quasi publicanus ille. Deus inquit propicius esto michi peccatori. Temeritatem enim dico qui [illegible] in cuius conscientia peccatum adhuc [illegible] adhuc regnat ambulat in magnis et in mirabilibus super se. minus sollicitus pro periculo anime sue. Tertium periculum est si fuerit oratio tepida et non ex uiua affectione procedens. Timida quippe oratio celum non penetrat quia restringit animum timor immo deuotus ut oratio non dicatur non ascendere sed nec procedere queat. Tepida uero in ascensu languescit et deficit eo quod non habeat uigorem. Nam temeraria ascendit sed resilit. Resistitur enim et [illegible] non obtinet gratiam sed meretur offensam. Que uero fidelis et humilis et feruens oratio fuerit celum sine dubio penetrabit. unde certum est quod uacua redire non poterit.

Karitas qua pro uobis sollicitus sum fratres mei cogit ut loquar uobis et urgente ea. De sollicitudine multo sepius loquerer nisi quod tot multis occupationibus impedior. Nec mirum si sollicitus sum pro uobis cum inueniam in memetipso materiam multam et occasionem sollicitudinis. Quotiens enim propriam miseriam et multimoda pericula attendo haud dubium quin ad meipsum conturbetur anima mea. Nec minor michi sollicitudo est pro singulis quibusque uestrum si tamen diligo uos tamquam meipsum. Nouit ipse qui scrutatur corda quotiens in corde meo proprie sollicitudini preponderat sollicitudo uestra. Nec mirum si multa michi est sollicitudo et timor magnus super omnibus uobis quos uideo in tanta miseria et in tantis constitutos esse periculis. Corpus enim mortale quod gestamus laqueum mundi ubique propter multiformitatem [illegible] Carnem hanc loquor de peccato natam in peccato nutritam corruptam nimis ipsa origine sed multo amplius praua consuetudine uiciatam. Hinc est quod acrius aduersus spiritum concupiscit quod assiduitate inminuat et impotens est distinere quod illicita suggerit quod rationi non obtemperat nec inhibetur ullo timore. Hanc attendit hanc adiuuat hanc utitur ad impugnandos nos callidissimus serpens cui nullum aliud desiderium est nullum studium nullum negocium nisi effundere sanguinem animarum. Hic est qui iugiter machinatur malum qui desideria carnis instigat et concupiscentie igne naturalem quodam uenenatis suggestionibus sufflat illicitos motus inflammat peruersas occasiones et mille nocendi artibus corda hominum temptare non cessat. hic est qui manus nostras propriis cingulis alligat et ut dicitur baculo meo non cedit ut caro que data est in adiutorium in ruinam nobis et in laqueum fiat. Sed quid prodest indicasse pericula si nulla consolacio nulla adhibeant remedia. Grande quidem periculum et grauis lucta aduersus domesticum hostem maxime cum nos aduene simus et ille ciuis sua inhabitat regionem. Nos peregrini sumus et Regnum Magnum quidem distinctione aduersus dyabolice fraudis astucias tot circuitos ymmo continuos habere conflictus. que nunc uidere quidem possumus et quod nimis astutus fuerit tam uana subtilius quam longa exercitatio malicie eius. Similiter in nobis est si uincere uolumus ut nemo in hoc certamine coronatur inuitus. Sub te est ergo appetitus tuus et tu dominaberis eius. Potest inimicus excitare temptacionis motum sed in te est si uolumus dare seu denegare consensum. In tua facultate est si uolumus inimicum tuum seruum tuum facere ut omnia tibi cooperentur in bonum. Certe enim inflamat inimicus desiderium tibi uanitatis aut impaciencie cogitaciones ingerit aut excitat libidinis motum tu solummodo ne consenseris. et quotiens restiteris totiens coronaberis. Similiter negare non possumus fratres molestam esse hanc et periculosam sed in ipso certamine si uiriliter restiterimus quedam tranquillitas pia de conscientia nostra nascitur. Credo etiam si cogitaciones istas expertus in nobis adiutorium non patimur

remorum sed in spiritu vehementi aliquid adversus illas concitetur quamvis numquam confuse abscedet non tamen libenter illico redeunt. Sed quid
sumus nos aut quae est fortitudo nostra ut tantis multisque temptationibus resistere valeamus. Hoc est certe quod quaerebat Deus. hoc erat
ad quod nos perducere satagebat ut videntes defectum nostrum et quod non est nobis auxilium aliud ad eius misericordiam tota humilitate
curramus. Rogo vos fratres ut hoc ad manum habeatis tutissimum orationis refugium de qua commemini me paulo ante in
fine sermonis locutum esse. Verumtamen quotiens de oratione loquor verba quaedam humanae cogitationis audire videor in
corde vestro quae et ab aliis frequenter audivi et numquam expertus sum in corde meo. Quid enim quod licet numquam ab oratione
cessemus vix umquam comperti videmur quis sit orationis sue fructus. Sic ad orationem accedimus sic et redire videmur
incassum. Nemo nobis reddit verbum nemo quicquam donat sed laborasse videmur incassum. Sed quid dicit in evangelio Dominus
Nolite ergo iudicare secundum faciem sed iustum iudicium iudicate. Quod est autem iustum iudicium nisi iudicium fidei? Quia iustus
ex fide vivit. Ergo iudicium fidei sequere et non experimentum tuum quia fides quidem verax sed experimentum fallax.
Quae est ergo veritas fidei nisi quod promittit ipse Filius Dei: Quaecumque orantes petitis credite quia accipietis et fiet vobis.
Nemo ergo vestrum fratres parvipendat orationem suam. Dico enim vobis quia ipse ad quem orat non parvipendit eam; priusquam egressa
sit ab ore vestro ipse eam scribi iubet in libro suo et unum indubitanter e duobus sperare possumus: quia aut dabit quod
petimus aut quod nobis noverit utilius. Nos enim quid oremus sicut oportet nescimus sed miseretur ille super ignorantia nostra
et orationem benigne accipiat. quod nobis aut omnino non est utile aut non tam cito dari utile est, munere tribuit
et oratio tua infructuosa non erit. Et ita sane si fecerimus quod monemur in psalmo: id est delectemur in Domino. Ait enim sanctus
David: Delectare in Domino et dabit tibi petitiones cordis tui. Sed quid o propheta quod tam absolute mones delectari
in Domino quasi ad manum nobis sit huiusmodi delectatio. Delectationem tibi somnii et quietis et ceterorum quae in terra sunt
nomine tuo aut quam delectationem dicit ut in eo delectemur. Fratres mei scelerate hic dicere puto vos non potestis.
Quis enim vestrum est qui non saepe expertus sit istius bonae delectationis? qui non gustavit saporem castitatis?
Quis enim vestrum est qui non saepe expertus sit istius bonae delectationis; tua est maior omnibus illis. Omnia enim
neque potus est hic delectatio aut tibi aut plus cuiuslibet rei delectatio tua est maior omnibus illis. Omnia enim
est et non carnalis delectatio et cum iustis delectamur in Domino delectamur. Sed causantur multi fortasse quod affectu
sunt delectabile et dulcedinem super mel et favum vere experiantur. Nimirum quod temptationibus intimum potenter
multo quidem vilius agunt si virtutes ipsas non pro delectatione quam experiantur sed pro virtutibus ipsis et pro sola beneplacito
Dei tota intentione et si non tota affectione sectantur. Nec dubium quin optime complaceat quia huiusmodi est
perfecte amicorum qua dicit: Delectare in Domino. quia de affectu loquitur et de exercitio. Affectus enim ille beatitudinis
est exercitium vero virtutis. Delectare inquit in Domino. Ad hoc tende ad hoc conare ut in Domino delecteris et dabit
tibi petitiones cordis tui. Sed considera quod petitiones cordis dicat quas applicat iudicium rationis. Nec habes
unde conqueraris sed unde magis tanto affectu in gratiarum actione versaris quia quidem tanta super te cura est Deo tuo
ut quotiens ignorans quaeris quod tibi inutile est non te audiet super hoc sed mutet illud ultiori dono. Sic
et pater carnalis parvulo quaerenti panem libenter porrigit quaerenti cultellum quem non necessarium putat non tribuit
sed magis panem ei quem debebat frangit vel ab aliquo ministro frangi praecipit ut ille nullum habeat periculum
sentit sed magis panem ei quem debebat frangit. Nec video quid praeter illa aliud sibi debeat
tali nihil laboris. Porro petitiones cordis in tribus esse censeo. Et non video quid praeter illa aliud sibi debeat
postulare. Duo quidem huius temporis id est bona corporis et bona animae. Tertium vero est beatitudo vitae aeternae. Nec miveris
quod bona corporis dicimus esse quaedam quia eius sunt corporalia omnia sicut et spiritualia omnia bona. Ab eo ergo petenda
sunt et sperandum nobis unde possimus in eius servitio sustentari. Verum tamen pro utilitatibus animae orandum nobis est
et frequentius et ferventius et pro obtinenda gratia Dei animae quoque virtutibus. Sic et pro vita aeterna tota pietate et toto
nobis orandum est desiderio ubi integra corporis et animae plena et perfecta sit beatitudo. Sed hiis ergo tribus ut cordis
petitiones sint tamen nobis sunt observanda. Nam et in prima quidem superfluitas et in secunda impuritas et elatio
nimis subripere solet in tertia. Nonnumquam enim temporalia quaeri solet ad voluptatem virtutes ad ostentationem sed et
vitam etiam fortassis aliqui non in humilitate quaerunt sed tamquam in fiducia suorum meritorum. Nec hoc dico quin accep-
ta gratia fiducia donet orandi sed non ea ut in eius constituat fiduciam quaecumque impetrandi. Hoc solum conferunt
sed prima dona ut ab ea maiora quae tribuit hic sperentur etiam ampliora. Sit ergo oratio quae pro temporalibus est
solas necessitates restricta. Sit oratio quae pro virtutibus animae est ab omni impuritate libera et cum solius beneplacito Dei
intenta. Sit ea quae sit pro vita aeterna in omni humilitate praesumens de sola ut dignum est miseratione divina. &c.

Dicite iusto quia bene quia fructum adinventionum suarum comedet. In festo sancti Benedicti.
Debitas exsultantibus gentibus iusti laudes et extollenda praeconia dies iste solemnis illustrat. Sed qui
cognitae iusti vitae iustae imitando non satagunt magis vero et honori impediunt. Scriptum est enim

Non est speciosa laus in ore peccatoris. Alioquin periculose sibi laudes sanctorum usurpat qui quod laudat in eis imitari dis-
simulat. Nobis scilicet sanctos extollere et clamore iniusti operis obloqui et oblatrare detestandum magis est quam laudare. Sic
ad loquitur peccatori dixit deus quare tu enarras iustitias meas et assumis testamentum meum per os tuum. Tu vero odisti discipli-
nam. Quid igitur fiet karissimi fratres ut laudes peccatores iustorum nunquam sancti persistant totum fragiles sumus miseri beatorum [illegible]
gloriosum. Scriptum certe est quod celi enarrant gloriam dei. Gloria dei vita iusti est per quam glorificatur deus. Quid ergo nos qui non
celum sed terra sumus quia terrena sapimus quod ad celos pertinet de gloria dei laudibus usurpamus. Sed certe et si indigni sumus
qui deum laudemus in sanctis non est tamen indignus deus a suis collaudari creaturis. Laudes itaque in deo iustorum et iniusti
virtutibus deum ut de laude simul profectum impetremus. Sit filius prioris similitudini erubescat discipulus a doctrina exorbitare
magistri. Quid enim beatissimum patrem nostrum Benedictum nisi monastice philosophie precipuum doctorem dixerim. In eo quippe invenit
fides tua unde roboretur, vita unde corrigatur, vita unde perficiatur. Attende quid fecit quomodo vixit et quid tibi
mandavit ad remedium. Attende magistri inviolabilis mores et regulam. Invariabilis debes fidem ut tanquam [illegible]
imitatorum ut filius regule obedias ut discipulus. Vide ut habeas per inviolabilis fidei scientiam per imitationem morum bonitatem
per obedientiam regule disciplinam. Hec tria petit a domino propheta david sic cum dicit. Bonitatem et disciplinam et scientiam doce me.
Videbat namque propheta in hiis tribus consistere sapientie perfectionem celestis. Nam scientia et bonitas interiorem hominem ad suam inte-
gritatem reducunt dum scientia ignorantie caligo detergitur et malitia depellitur bonitate. Verique splendor animam celesti
claritate collustrat. Bonitas vero mentem divine voluntati conformat. Scientia reparat in nobis ymaginem dei ad quam
conditi sumus quam nox ignorantie non induit sed deformat. Bonitas amissam reparat dei similitudinem quam peccati dissimili-
tudo oblitteravit. Ymago dei in nobis accipitur in scientia veritatis quam non ex toto perdidimus quia videmus adhuc per speculum
et in enigmate. Similitudo intelligitur in amore virtutis quam penitus excludit amor vitiorum in malitia. Disciplina
exteriorem hominem componit dum omnes corporis motus et singulas actiones competenter et decenter modificatur et regit.
Quam vera hec philosophia et quam laudabilis que non plorimis more de astrorum supputatione disserit nec de naturis rerum sed de
fidei et institutione patris nostre humiliter et utiliter agit de correctionibus morum de reparatione virtutum de observantia
mandatorum dei non querens delectari plausibus hominum sed sanctorum gaudiis admisceri. Hec sunt divitie tue
pater sancte quarum fructus intimus comedis dum in abscondito divine faciei de placatione tuarum letaris. Nunc melius
Sed hiis fructibus pasceris feliciter et ubi satiaberis dum post temptationum [illegible] de naufragiis [illegible]
discrimina tuos in gloriam evasisse filios tua suspirat ratio ut quos per vitam [illegible] adoptasti in filios post
te trahas ad te et de semita [illegible] et angustie ad patriam lucis et letitie perducas et producas. Sunt enim
inter eruditione operis virga et ferula erudi liberos tuos. Vere liberos qui liberales artes didicerunt non quas
mundana philosophia in suis gymnasiis et declamatoriis perstrepit sed quas de cathedra [illegible] plato verum sub pilati
iudicio. Hec est sapientia dei in plateis iudeis nos doceas per te nobis proponit. Tu namque ad cathedram [illegible] humiliter
resides audisti vidisti legisti in libro vite quem parvulis tuis remedia proposuit atque mandavit. Liber vite
dei verbum et dei sapientia est ipse qui in ligno crucis complicatus et compassus parvulis erudiendis expositus dum te non
puerorum scribis invenit sed malitia parvulum te regulas docuit spiritualis artis cuius ex tuis sequentibus per regulam
instituta proponis. Septena liberales artes cognie dixerim doctrinas tuas que dum liberos et expeditos animos
a mundi oneribus a vitiorum sarcinis reddunt ad veram libertatem de pharaonis servitute transmittunt. Eya fratres carissimi
artes istas nostra perficit magistro vigilet studium et dum nature integritati reparande intendimus ab omni
vanitate nostra peregrinetur cupiditas et compleat intellectus. Sic mundana illa et scolaris philosophia in septem disciplinis
docetur quas liberales vocant. Sic apud auditorium claustralis philosophie cum magisterium benedicti possidet septem
sunt regule divine in quibus eruditur et corrigitur ad veram vitam iustorum. Ex hiis tamen sepe memorata sunt
videlicet scientia bonitas disciplina quadam sui generis trinum dixerim esse. In hac disciplina tres illas virtutes
quas ad veram sapientiam tres sunt vie. Parvulorum est ista nosse in [illegible] spiritu qui et dorsum virge et manum ferule
subdere noverunt pacientes correptionis subiectionem assuetos applicatos ad opus dei ad obedientiam ad observantiam
[illegible] spiritualis requirit. Sed iam de trino modo et primo de scientia quam primo ponimus licet post ordine mandi
veritatem ponat quod sermonum deus dedit videamus. Non hic de scientia inflante agitur per quam in oculo cordis
trabes grossescat superbie ad obstruendum lumen vere lucis, de scientia illa loquimur per quam mens tumida de-
tumescit. Hec est per quam [illegible] se cognoscat homo. Hec est namque scientia vitam sciam et intus sui ante lucem

hominis scientie vanum est homini surgere quippe qui totus versatur in tenebris cuius via tenebre et lubrica et angelus domini persequens eum
Via enim eius via tenebrosa per ignorantie noctem lubrica per scelerum consuetudinem qua persequitur animam eius malignus spiritus semper ad
flagitia incitando et suggerendo pessima etiam pertrahit ad mortem. Quid talis anima nisi quedam tenebrosa abyssus est donec ei
per veram fidem innotescat. Unde sapiens hec ministrat dei gratia. Unde scriptum est nisi credideritis non intelligetis. Ideo ergo nichil sunt sed
provenit gratie fidei tenebre [illegible] hoc quod ad suum illuminatur agnoscat. Dicto ergo hoc turpium prius deprehende subtiliter quid sis quo
vivas quo incedas. Accende lucernam scientie descende in obscura cordis subterranea. Circumi domum considera et scrutare supellecti
lem eius. Accepta sane luce scientie hominis stuporem ignorantie non sinit. Patefaciet quibus contraria sit ei in carne mortali fragi
litas quanta dignitas in natura anime immortalis. Evidenter ostendit hominis secundum statum carnis non dissimilem esse iumento. Hic concipitur
secundum carnem sic nascitur sic vivit sic moritur secundum carnem et in hiis omnibus secundum statum carnis nichil habet homo iumento amplius
Natura utrorumque eadem est quia unus est et in unum veniet. Hoc tamen interest quod modo hominis carne pecoris vilior inutilior
corruptibilior infelicior quippe quia in peccato concipitur in delictis nascitur peccato vivens subiacet et nisi gratia redemptoris
subveniat ad dampnationem etiam aliquando subvertitur. Ideo infelicior carne pecoris modo hominis quia illa semel esse
desinat ut ultra non sit. Hec peccati merito mortis obnoxia tenetur eterne. Quid ergo superbit homo terra et cinis cum nec in parte
ista iumentis quibus insipientibus comparari valet sed deterior et inferior debeat iudicari. Sunt eo namque ut dictum est
conditione fragilior feditate vilior usu inutilior morbis corruptior dampnatione infelicior quam in pecude est
anima vero corporalis est natura. Contemptibilis est ergo corpus et subiectum spiritui non precio et ad retundendam eius superbiam sepe
vel per se anime revolvendam. Hoc est vale [illegible] topologiam [illegible] esca vermium et hic de homine secundum carnem secundum [illegible] est
Itaque secundum spiritum melior est et dignior natura. Beatus Augustinus est. Ego non esse vel ego inferior luti unde superbias
Alia secundum spiritum melior est et digniore natura. Stabis quam [illegible] qua inde et quo et qualis oriens. Si attendas multiplices defectus
Si tu revolvis assidue quod in utero matris fuisti quam inde et quo et qualis cum extens si putredinem et fetorem sepulti cadaveris sic demum eadem
nisi infans adhuc tunc sit dolor et horror quomodo dissolutione sic putredinem et fetorem sepulti cadaveris sic demum eadem
carnis sepius minas itones eius ignis certo non tibi displiceat non tibi vilescat quam talis se novit et tales se revolvit
incessanter. Et forte talis tua consideratio tibi nimium tibi timorem incutiat ut efficiat ut te plus iusto oderis et desperes.
In remedium ergo tanti mali doceat etiam te scientia et quod secundum statum nature superioris constas superiore natura anime
rationalis scilicet [illegible] quod te facit parem angelis et plenum domino parem angelis dico similitudine nature non felicitatis
equalitate. Unitum ipsa equalitate angelorum humane anime creator reconciliavit sed quod est plus per naturam quantum
singulis natura patitur per vitam dissimilis non constitit. Dissimilem autem beatis spiritibus inferiora firmitate constituat ad peccatum. Haec
ista similitudine tanto scientie investiget. Cui tamen commorandum est fides que humanam animam ymaginem et similem gerit
ista similitudine tanto sancte investiget. Nunc commemorandum est fides que humane anime ymaginem et similitudinem genere
[illegible] affecit insignita. Et quo similitudine ista retinere potuit quam dissimilem equitati divine iniquitas fecit. Propterea
hac hominis dissimilitudinis et conditionis incolit regionem in qua divine similis honore perdito comparatus est iumentis insipientibus
hac homo dissimilitudinis et conditionis incolit regionem ut dictum de similitudo creatoris intelligi debeat in amore virtutis qua amor malitie bonitate
et plus ferus est illis. Sed cum similitudo creatoris intelligi debeat in amore virtutis quam amor malitie bonitate
et plus ferus est illis in cuius similitudine bonitatis elongat. Itaque et si hac inter deum et hominem dissimilitudinem vita dis
parat longe a similitudine summe bonitatis elongat. Pertinet et sic hac inter deum et hominem dissimilitudinem vita dis
similis fecit non illam tamen creatoris ad quam facta est dissimilem naturam fecerat. Hac itaque similitudine in tribus adverte in arbitrii
libertate in eternitate simplicitate in immortalitate nature. Quantumvis sit humane menti indignitas magna et superminens in
dignitas anime rationalis. Attendisti homo naturam tuam in quo videlicet infirma et in quo summa constitus per carnem ipse similis
pecudi per animam similis creatori. Magna contrarietas magna diversitas in re una. Sed huic similitudini naturali addas similem
vivendi et quietis eris. Per illa tamen penitus per naturam deleri non potest. Sed tamen animam similitudo non liberat sed ad maiorem dampnationem
testificatur munat. Hec mala repleta similitudo non moritur etiam cum ipsa anima sine fine moriatur. Reformanda est ergo et re
formanda illa similitudo quam homo perdidit cum peccavit. Quare dignitas hominis divine similitudinis quam eius mors ipsa ob
litterat velut incende et provocare nos debet ad reformandam illam similitudinem vita virtutis commendat. Sunt in hiis
omnibus humane nature considerationibus sic non invenit homo unde debeat superbire sic non invenit unde debeat desperare
propterea prudentia creatoris infime et infime nature carnis nobilem anime naturam copulare voluit ut et vilitas
carnis hominem ab elatione compesceret et nature dignitas immortalis a desperatione animam prohiberet. Iam quia persequeris de
prehendisti quid sis adulte per eandem quo vivas. De duabus constare naturis una carnis altera spiritus didicisti.
Hec est solum sed quod illarum altera potissimum prehendenda sit. Scientia te latere non patitur. Nosti etiam utique tu meliora debere
tibi anteponas. Alioquin iniustus es et te iniustum esse non ambigis si tuo iudicio que meliora noveris deterioribus
supponas. Sit iniustum et longe conculcat qui bonis mala preferens cum utrisque cognitionem habeat utrumque quod
suum est non rependit. Debes itaque corporalis carnis depressionem et contemptum spiritui cuius natura incorporali est digniore

prestancior | quadam diligentia et obsequio sicut scriptum est Omni diligentia serva cor tuum quoniam ex ipso vita procedit Si
mutatis verbis aliter fatis ut camini totum tenebras aut incendia vel parum iniustitie vitam tuam arguet | Ipse medium cordis
Ex hoc iam aliquis tibi quomodo vivas elucet. Si enim ut dictum est te magis mortue carnis sollicitat quam immortalis
anime vero homicidii reus antequam te ipsum pessimis admittis sacrilegium cum divinam ymaginem suis obsequiis privas furti
et rapine argueris quia quod alienum iniuste est in usum alterius transtulisti Inde modo emittit luxuriis. alios ingurgitat ve-
stit mollibus cordis pascit resolvit ociis et dum negligit anime curam curanda quadam offendit Deus cuius nil erat
obsequiis perfunditur. Hinc amicicia seculi animum occupat deum quem constituit inimicum. Ita in epistola Iacobi Qui voluit esse amicus huius
seculi inimicus dei constituitur. Ex hoc iam alius per elationem amicitias dei inimicus per tumorem superbie deum abicit per livorem invidie
proximum per furorem iracundie necat seipsum Deinde se desolatis et stringens accidia succedit avaricia quasi egens
et afflicta porrigit ac si nimium tenax ac cupida Ex hoc iam totum pene in peccatum usus hec luxurie et castrimargie se
tradit suis commit impiis vero et ad totius fraudis commenta et ad inventos malicie motibus fluxe carnalis vel ancillas
in nobilitate subicit. Dedocet super despice docet cuius erat officii dissuadere insipiens et sapiens instruere Quid plura
relegata in exilium captiva vero crudelibus dominis adeo studiose obsequitur ut filios huius seculi prudenciores in sua genera-
cione faciat ad maliciam quam in suo genere et ordine soleat facere filios lucis Sic itaque ad inferos licet ex post illius quam carne
plus habet quam spiritum et iniusto iudicio multo maioris custodia immortalibus anteponit profecto apud inferos retributio eius
erit ysaias impio in malum quam retributio manuum suarum fiet illi Que est ergo retributio eius Vermis qui non
moritur et ignis qui non extinguitur sic idem propheta testatur Vermis immortalis in eo super tabula visceribus rodit ignis
inextinguibilis carnes perpetuo duraturas comburet Ibi ex hiis fit insuper fletus et stridor dencium ubi summe pene
eternitas spem penitus consolacionis excludit Ibi patietur visus pro illecebrosa specie carnis pro oblectamento vano ter-
ribiles aspectus demonum intollerabiles horrores umbrarum horrendas nimis caligine palpabilium tenebrarum Auditum
quem oblectarunt sonorum voluptuosa suavitas et noxie verbositatis vanitas multiplex torquebit miserorum clamor
et gemitus et interminabilis ululatus Qui pigmentis variis et aromatum diversis odoribus quem [illegible] vanissime olfactus
adhibuit fetorem intolerabilem insistere sustinebit felle etiam amaritudinis et intolerabili absinthio gemebundi
singultus compensabit gustus quem olim lautorum sapor exquisita illexerunt Tactum quem mollicies et lenitas illicita vo-
luptatis demulcere consueverat in toto corpore sine fine asperitate crudelissima punietur Hec sancta fides esse passiones docet quas
presentes nostre ordine deo scilicet celo in [illegible] vivere vivum immortalem anime corpore peccato mortuum preludio [illegible] inferna
morturos proponunt. Cum hec itaque se libere per fidem cognoscit et se eadem meruisse vel adhuc in promerendi periculo
esse non ambigit quomodo non gemit et plorat et plangit Quo pacto a pectore gemitus et ab oculis lacrime cessent
vel illi risus qui dolore miscetur Unde illud gaudium cuius cominus luctus occupat O me miserum o me infelicem
cum de rebus tanto timore pascendis alios salubriter cohortari cupio ego male securus corpore timoris gesto Cuius sic
oculis quam imparando corde de meis miseriis disputo et cum luctu et lamentacionem commoneo ceteros pene diffidens
vana securitate torpesco Meas quidem tenebras ad lucem deprehendo nunc ad lucem de tenebris convertere festino
Textus hic Certe quia solam vite deformitatem ad lucem intueris nondum ad ipsius lucis amabilem pulchritudinem oculos
cordis attollere consuevisti Considerata per se plangenda deformitas eo minus displicet quo nullius pulchritudinis com-
paratione vilescit Solemus enim plerumque sic ad lumen lucerne vel solis quam turpia intueri ut nec ipsam lucem aliquis
recordemur Igitur ad inclite lucis beneficium disce levare oculum cordis et sic non amare [illegible] potius contemplare pulchritudinem
lucis sic deprehensas per illam tenebras odio non potes non odisse Hic iam incipit illa cum bonitas qua prestat [illegible]
quam tu in bivio virtutum stetisti posuisti Cum enim illustrat sancta [illegible] eam affici cepit vel odio ad mala vel
amore ad bona hec nascentis inicium intellige bonitatis Sed hec gradus et progressus suos habet bonitas nec statim
ut oritur consumatur Quid est itaque illa sancta et quomodo homini evenit Lux est cordi infusa celitus de superni re-
spectus gratia quam de igne fulgur egrediens Sed quandoque statim ut tenebras arguit non depellit quia igitur dominus
qui lucet et ardet non statim ut aere cordis luce sua commovit per [illegible] et fervore immittit sic in matutinis horis
post quidem splendor diei videtur sed non statim sentitur calore Ex uno itaque et eodem igne divine inspiracionis procedit
et lux sancte ad illustrandum et calor bonitatis ad amorem et ad amandum Qui eciam calor non aliunde initium sumit
quam cum illa perspecta mente cepit delectare Magnum est bonum istud quod nemo accipit nisi fuerit ei datum desuper
Gradus itaque et progressus huius comperti sunt | primum est intelligere se ad lucem et hec est sancta illa simplex
sui cognicio Secundum est intelligere ipsam lucem que iam cepit intelligere capit et amari Hic iam incipit bonitas

quam nichil aliud est quam amor boni. Bonos enim vel malos mores non faciunt nisi boni vel mali amores. Hanc etiam bo-
nitatem significantius volo dicere virtutem, que recte nichil aliud est quam amare quod amandum est. Primus itaque bonitatis
gradus est, cum mens ad ipsam lucem discernit et eligit: discernit bonum a malo, bonum vero eligens vel affectu amoris vel in-
dicio rationis. Nam in utroque virtus est, et hec est prima species virtutis que prudentia appellatur. Prudentia est virtus non solum
discernens inter bonum et malum, sed etiam reprobato quod malum est eligit vero bonum quod amet. In hac virtute ignis divinus
lucet et ardet et urit: lucet ad discretionem boni et mali, et ardet ad dilectionem boni, et urit ad mali corruptionem
et consummationem. Cum ignis iste vehementer incaluerit et in materiam malorum combustibilem fortiter accensus fuerit, tunc
fortitudo appellatur. Est enim fortitudo illa vis amoris que tenaci immobili constantia bonis adheret, ut contra zelo
quasi molestias equanimiter possit et velit perferre. Cum inter etiam statum perfecerit animam, ut convalescentibus bonis pau-
latim tumultus malorum forti pacta decedente quiescunt, incipit iam in spirituali aere tranquille mentis quedam iocunda
et amena temperies, cuius serenitas temperantia appellatur. Est itaque temperantia ille spiritualis amoris profectus qui post
pacem certamina que fortitudo sustinuit ad tranquille pacis ocium animum temperat et componit. Verum quia huic spirituali
ocio resolutio timenda est et insolentia que facile de securitate obrepit, sollicite cavendum est atque in utroque nego-
tio ut timore et timore in illis que ad salutem pertinet occupetur: cum timore ne ab incepto bonis deficiat, cum tre-
more ne ad accipienda non perficiat. Unde temperantie adiungenda est iusticia que et in acceptis bonis mentem sollicitet.
Iusticia enim sine dolo singula partitur singulis, scilicet unicuique reddens quod suum est, ne regulam destruat equitatis. Est
enim et quedam equalitas vite undique recte consentiens, et a salutis negocio mente ferrea non finit, sed in pondere et
in numero et in mensura agens omnia utili sollicitudine indesinenter animum purgit. Pondus intellige totius discipline
solidam gravitatem, numerum in observantiis ordinis dispositam multiplicitatem, mensuram moderantem singula rectitudinis
equitate. In hiis consistit anime bonitas que nichil aliud est quam ignis divinus accensus in corde, quam per istam neco-
quit. Unus itaque sunt bonitas que nichil aliud est quam ignis divinus accensus in corde, in has iiiior species dividitur,
scilicet prudentiam, fortitudinem, temperantiam et iusticiam. Prudentia erudit, fortitudo fulcit, temperantia regit, iusticia perficit bonum quod
faciendum est. Hii sunt iiiior artifices a quibus domus dei in mente perficitur atque construitur. Prudentia materiam eligit
et prodit, fortitudo performat et erigit, temperantia aptat et componit, iusticia solidat et perficit et habitatorem intro-
ducit. In electione illustrat discretio, in erectione laborat patientia, in compositione modestia viget, in solidatione
necessaria est rectitudo, et ante introductionem hospitis varia supellectili caritatis honorata est domus, ut gerit dea pos-
sit. Charitas mysti sedes est sapientie. Hinc iam anima talis operibus misericordie ardenter insistit, subvenit miseris, afflictis
compatitur, flet cum flentibus, et in omni varietate pietatem erudit. Iustitia in qua cordis hospicium deum invitat de con-
struenda et honoranda sollicita domo. Sic scriptum est: Iustitia ante ipsum ambulabit et ponet in via gressus suos. Chos
talis illustrata, taliter divino amore ignita, nequaquam salutem proximi parvipendit. Ad bonum quod sibi desiderat
intus non dissimulat proximum invitare foris. Unde bonitati necessario adiungitur disciplina. Flamma quippe divini amoris
in fornace cordis conestuans diu compesci non potest, nec debet quin erumpat. Unde prohibetur mens querere que sua sunt ad uti-
litatem proximi per sensuum fenestras erumpit. Hic iam secundum introitum hominis bonitate hoc se componit exterior et quam in-
spiritu potest tacio cogitationum per disciplinam foris compositione satagit animi puritatem que intus est. Ornamenta quippe virtu-
tum que divino igne calent intus ad delectamentum et testimonium conscientie per disciplinam propagantur foris ad fragranciam
et testimonium fame. Sic honestas perficitur, cui et fama conscientie congruit, et testimonium perhibet disciplina virtutis. Hec
disciplina in quibus partibus attenditur: in verecundia vultus, in modestia gestus, in gravitate incessus, in humilitate vilis
habitus, in strenuitate actus. Sicut ac disciplina est inter virtutum modos quasi quedam per genus rethorica, ita addidit rethorica
locutionem construat quam grammatica ex dictionibus construit et dyalectica acuit intellectum vel fiat. Sic disciplina colat
vitam quam et scientia intus erudit et amor bonitatis accendit. Verum quia color huius discipline se plerumque si-
mulatio palliat, et in angelum lucis se transfigurat sathanas ut virtus non sit et virtute redoleat, disciplina
iiiior sunt in quibus se solet exercere: scilicet divina lectio, sancta meditatio, devota oratio et operatio manuum necessaria. Iustus
quippe divinam scripturam studiose legit vel audit non qua inflet sed qua edificet, scientiam in illa requirens,
per prata multorum scriptorum quasi apis argumentose discurrens ex variis suis quasi ex diversis floribus quedam in se dulcia
mella componit. Aliquis qui vitatis eloquia non legit non ut se et deum sciat sed ut sciatur scolis ex grammatica petat
quo verbis vitatis in usu abutitur vanitatis. Sancta meditatio est aut in presentatione mandatorum ut ea
impleat, aut in consideratione divinorum operum ut ex creaturis creatorem diligat, aut in inspectione morum ut
ad virtutes ordinet lineas et componat. Sic ex lectione surgit meditatio. Sed ut scripturas possis intelligere

grad9

ma

vel meditationem suam sursum dirigere. Devote orationi est insistendum. Devota oratio est desiderium cordis supernis inhians fide spe caritate subnixum. Operatio necessaria est ut comedet operatio. Labor manuum quadruplicem causam habet. Prima est ut vita fragilis sustentetur. Secunda est ut carnis lascivia duricia laboris frangatur. Tercia est ut ocio solitus qui inimica est anime devitetur. Quarta est ut habeas unde tribuas necessitatem patienti. Lectio meditatio oratio pertinent ad contemplationem. Operatio ad activam quia intellectus ad contemplationem aspirat. Lectio petit ut accipiat, meditatio querit ut inveniat, oratio pulsat cum tercia aperitur, cui et cooperatur operatio perseverans. Sic ita his precedentibus hec est sive dote et disciplinae. Ista quatuor in operibus hebeis trivium et quadruvium que septem vias ad artem philosophie celestis et regum immortalis sapientie perducentes. Hec sunt vie de quibus scriptum est: Iustum deduxit dominus per vias rectas. Hec sunt adinventiones iusti quarum fructus est eternorum contemplatio. Bone quidem sunt adinventiones sed fructus longe melior, quia cum sit bonum flore virtutibus maior tum est gloria in fructibus premiorum. In floribus inventionum suavis spirat suavis et salubris salutis odor, in fructibus autem sempiterne dulcedinis sapor. Odor est in spe, sapor in re. Hec est vita eterna sempiterne deitatis visione. Hiis fructibus iustus plenarie pascitur cum gloria manifeste complexus perpetuo fruatur. Contemplatio enim est perspicax ac liber intuitus animi ad res perspiciendas usquequaque diffusus. Hec licet in presenti vita non obtinet, quod speculo et enigmate reciberint obiectum. Unitum cum deo deposita corpore tusserint (?) tunc mens tota tanto liberius perget in deum quanto nullius difficultatis patiatur obiectum. Ideo ergo iusto qui bene egit interim in arbore virtutum et spe eternorum premiorum melius erit ei cum adinventionum suarum fructum comedet et cum prima precii recipiet in retributione iustorum. Ad quam nos perducere dignetur dominus noster Ihesus Christus qui cum patre etc.

Sermo de eodem sancto Benedicto.

Convenientibus nobis in unum ad audiendum verbum salutis magnus timor in fratres mei ne quis forte minus digne illud recipiat et non sicut recipiendum est verbum dei. Terra enim terra que sepius supervenientem imbrem recipit imbrem si fructum non fecerit tremendo adiudicatur dictum et obnoxia maledicto. Et ego utique si possem vobis benedictionem mallem et non maledictionem, immo vero eciam ipsam benedictionem celestis utique propriam non meam, quam cum accipio quidem dignetur accipitis per os meum. Opto vobis benedictionem manere potius michi in maledictione posse mutari. Celebramus hodie magistri nostri gloriosi Benedicti natalem: pro eo nobis et de eo sollempnis de more sermo debetur. Cuius dulcissimum nomen cum omni iocunditate amplectendum est et honorandum qui ipse dux noster, ipse magister et legifer noster. Delector quidem et in ipsius memoria, licet non sine mea fateor confusione nomineque sine meo rubore beati huius patris nomen memoravi. Est enim nunc de ipsius imitatione nobis sed sola abrenunciatio et monastice professio disciplinae sed singulariter sum vobis cum eo in quem nomine abbatis. Abbas fuit et ego dicor abbas et abbas. Dico nomen unum sed in alto sola magnum nominis umbra. Communem unum sed heu me quam disparem. Ve michi si tam longe fuero a te beate Benedicte in futuro quantum a tue sanctitatis vestigiis longe esse reperior in presenti. Et non michi sed apud vos periculose necesse est. Scio quod sencientibus me loquor. Tum peto ut pudorem hunc hunc timorem meum fraterna compassione levetis qui in nos dispensatio credita est michi si non habeo apud me quod vobis apponam. Quomodo a beato Benedicto tres panes quibus vos pascam: Reficiat vos sanctitas eius, iusticia eius, pietas eius. Recolite dilectissimi quod non omnes qui in processione domini fuerunt sua prestiterunt illa vestimenta. In illa namque processione quam admirante deus in psalmo sinceris celebravimus qui veniente ad passionem et sedenti super asellum populus occurrerunt non omnis vestimenta sua prosternebat in via sed cedebat aliqui ramos de arboribus. Non erat hec magnum quod gratis accipiant gratis dabant. Verumtamen ne ipsi quidem penitus ociosi fuerunt nec a processione leguntur expulsi. Fratres mei primum Christi iumentum factus sum apud te et ego semper tecum. Nos quidem insidet Christus quia anima iusti sedes est sapiencie et apostolus Christum predicat dei virtutem et dei sapienciam. Si vestes non habemus quas pedibus vestris prosternamus temptabo vel ramos cedere de arboribus ut tante processioni vel parum aliquid non desit in scriptis mei. Arbor est beatus Benedictus arbor grandis et fructifera tamquam lignum quod plantatum est secus decursus aquarum. Ubi sunt decursus aquarum? Profecto in vallibus, quia inter medium montium pertransibunt aque. Quis enim non videat cum hos torrentes montium ardua declinare et media ad humilitatem pervenire valles. Sic profecto sic deus resistit superbis humilibus autem dat graciam. Securus hic fige pedem quamquam es iumentum Christi, super hunc verum intende semitam, vallis incede. Primum in monte sede de constituit serpens antiquus morsus ungulas equi ut cadat ascensor eius retro. Propterea vallem magis elige ad decumbendum laudem. Vallem elige ad plantandum. Neque enim vel insidiis montibus arboribus montana solempnis elige eo quod frequenter arida sunt et petrosa. In vallibus pinguedo est ubi proficiunt plante, ubi plena spica, ubi centesimus oritur fructus iuxta illud: Et valles habundabunt frumento. Audi quia ubique vallis laudatur, ubique humilitas predicatur. Ibi ergo plantate ubi decursus aquarum quia ibi copia gracie spiritualis et ubi aqua que superbos colles sic laudat nos dum

commodo

tue

in celestes benedictos faciunt ut laudent. Verumtamen in hac benedictione et plantati sumus ut non arescamus non moriamur quemadmodum
flatu sicut scriptum est Si spiritus habentis potestatem super te irruerit locum ne deseras. Nulla enim vobis temptatio prevalebit
si non ambuletis in magnis et in mirabilibus super vos si permanseritis firmis radicibus humilitate fundati atque radicati.
Hic plantatus secus decursus aquarum sanctus iste confessor domini fructum suum dedit in tempore suo. Sunt enim qui fructum non faciunt,
sunt qui faciunt sed non suum, sunt qui faciunt suum sed non in tempore suo. Sunt namque arbores infructuose ut quercus et ulmus
et silvestres arbores alie, sed huiusmodi nemo plantat in orto suo quia fructum non faciunt, et si quem faciunt humano esui non aptus
est sed porcino. Tales sunt filii huius seculi agentes in comessationibus et ebrietatibus in cubilibus et impudiciciis. Hec namque
porcorum cibus sit, corpus quorum iudeus verus prohibet comedere quibus proximus non debet adherere. Hec enim [illegible] tuo porcina cum
comedit nunc adheret carni ut iam sit una caro. Sic transgressor mandati divini spiritus sui spiritui sociat et adheren-
do eis unum cum eis efficitur. Demones namque ideo in sacrificiis prohibet illud animal offerri quia spiritus spiritus immundos quos de-
signat qui relicta omni industria solis in spurciciis sibi complacent vitiorum et tamen se sterno delectant involui. Unde
et in evangelio legio illa maledicta cum eiceretur ab homine tunc sibi sicut ad porcos postulat ire. Negantur huius fructum
portant arbores infructuose ad quarum radices securis posita iam videtur. Arbores autem que fructum faciunt non suum, ypo-
crite sunt qui religiosi intuitum tantum augmentant quod non amant
hec sunt ut symon cyreneus crucem portantes non suam quam religiosi intuitu dantes augmentant quod non amant
amare gloriam quam desperavit facere compellitur. Item in eo quod dicitur in tempore suo arguuntur omnes qui tempus fructificare vo-
lentes. Nove enim et arboribus novis que citius quam oportet pullulantibus timendum est floribus intempestivis. Hic sunt atque quorum
fructus nimis properare numquam perspere oriuntur. Hii sunt qui ante conversionis sue et aliis continuo velle fructificare presu-
munt, contra legis dictatorum in primogenito bovis et omnis tondere primogenita festinantes. Vultis nosse quam sollicite
advertant sanctus iste magister noster, et hunc ramum vobis appono, quia hic animus soli deo notus hominibus magis incognitus
fructum quidem multum ut ipsi crimus tulit sed non in tempore suo. Nequaquam enim tunc credebat tempus esse fructificandi quando tanto
fructu quidem multo ut ipse [illegible] pene cederet pene discederet. Ego enim ne istum quidem ramum pretereo quia et si dispu-
tacionis temptacione gravatus est ut pene cederet pene discederet. Ego enim ne istum quidem ramum pretereo quia et si dispu-
tantis quodam spinarum aculeis quibus sepius famulis domini presentis fovens temptacionem ne in eas inciderat consenciendo
tamen magis resistat et viriliter agat sustinere atque dominum nec desperet hec quod pede fige mucronem hoc christi sed desine quietum
sed magis resistat et viriliter agat sustine atque dominum nec desperet. Hic quod pede fige mucronem christi sed desine quietum
tuus acerba temptacio seviat non credere te periturum delictum a domino sed memento scriptum esse. Invoca me in die tribula-
cionis et eruam te et honorificabis me. Ergo ut dicere ceperam non credebat beatus benedictus tunc esse tempus fructificandi qui
adhuc tantis temptacionibus urgebat. Sed venit tempus et in tempore suo fructum fecit. De fructu suo sunt tamen illa que
sepius tetigi: sanctitas eius, iusticia eius, pietas eius. Sanctitas ad miracula proficit, iusticia ad vitam, pietas ad doctri-
nam. Vides eminentes christi ramos foliis virentes variatos floribus honustos fructu. Super istos innitere ut gressus
rectos facias pedibus tuis. Sed quo tibi appono eius miracula? Numquid ut facere miracula eius velis? Nequaquam. Sed
ad hec miraculis eius invitaris: videlicet ut confidas et gaudeas quod sub tali pastore positus es quod et tantum me
vivens hec patrum. Deus enim vel valde potens est in celis qui tam potens extitit in terris et sicut magnitudinem
gracie magne glorie exaltatus est. Ita et in eo iudicium quantitatem rami prebere dum et quot radicibus arbor
innititur tot ramis sic animus decoratur. Hic ergo licet non habeamus miracula consolacio magis nobis debent esse patrum
in miracula. Doctrina vero instruit nos et dirigit gressus nostros in via pacis. Porro vite iusticia eos roborat
et animat nos ut magis attendamus ad agenda que docuit. Dum enim simus enim non aliud docuisse quod fecit. Hinc
enim vivus et efficax cum complexum est operibus plus in faciens suadibile quod dicit dum mostrat factibile quod suadet.
Inter hec tercius modus sanctitas confortat pietas informat iusticia confirmat. Fructus enim pietatis sunt quod non solum preteri-
tis profuit sed et pro futuris sollicitus fuit. Non solum hiis qui tunc erant fructum tulit hec arbor sed usque hodie
fructus eius manet et crescit. Dilectus plane deo et hominibus cuius non sola presencia in benedictione fuit, sed si non
ulli soli deo dilecti quam soli deo cogniti sed et memoria eius in benedictione est. Ita et hec usque hodie in tempore
amoris dei confessionis triplici hoc fructu pascit dominum gregem: pascit vita, pascit doctrina, pascit et intercessione
per quam incessanter admittit fructificare et vos bonum quod in hoc positi estis ut eatis et fructum afferatis. Unum eatis
utique a vobis ipsis sicut scriptum est: A voluptatibus tuis avertere. Nam et de duo legimus quod contra semidere sed sui
crescere et hec habemus semen suum sic prius fructum suum. Finis termini et hunc fratres quem ad hec venit ut formam
nobis traderet et viam monstraret. Et fortasse et ipse dominus arbor est et debemus ab eo quoque ramos accipere quos
vestris pedibus apponamus. Immo non fortasse sed magis vere arbor est ipse et planta celestis sed in terra plantata

sicut scriptum est veritas de terra orta est etc. Sic ergo vobis hunc ramum appono ut sic ipsum semper commendant. Hoc ipsum sen-
tiatur in vobis quod et in Christo Jesu qui cum in forma dei esset non rapinam arbitratus est esse se equalem deo sed semet
ipsum exinanivit formam servi accipiens in similitudinem hominum factus et habitu inventus ut homo. Et vos itaque fratres karissimi exinanite
et humiliate vos seminate vos perdite vos. Seminatur corpus animale et resurget corpus spirituale. Perdite animas vestras et
in vitam eternam servabitis eas. Vultis nosse quomodo id fecit apostolus ipse qui docuit? Sive mente excedimus deo sive
sobrii sumus vobis. Et iterum: Ego [illegible] Ego inquit factus sum sicut vas perditum. Vas semper perdit qui nichil unquam propter se facit
sed omnis eius intencio et omne desiderium tendit ad dei placitum et utilitatem fratrum suorum. Infelix enim qui seminat
in carne quia de carne corrupcionem metet. Alibi vero scriptum est: Beati qui seminant super aquas. Quale quesso istud
est? Quod super aquas forte et super eas de quibus legitur: Et aque que super celos sunt laudent nomen domini. Que sunt
virtutes angelice et celestes potestates. Ita plane quia spectaculum facti sumus et angelis et hominibus. Homines quidem hominibus
spectaculum bonum sed aperta opera; seminemus angelis gaudium magnum per occulta suspiria et per secreta humilitatis que solis
eis sunt nota. Gaudium enim est angelis super uno peccatore penitenciam agente. Hic dicebat apostolus: Providentes bona
non solum coram deo sed eciam coram hominibus. Nam deo omnes noti sumus, sed coram deo dixit coram [illegible] vultum eius as- eis qui
sistunt. Ipsis enim maxime placet cum nos viderint occulte orantes aut ruminantes psalmos aut [illegible] aliquid
facientes. Sic seminate sic fructificate karissimi. Seminate et vos quia iam multi ante vos seminaverunt; fructificate
quia nobis fructificaverunt. Quod genus ab initio quam multi seminaverunt [illegible] semen [illegible] pluribus et [illegible] sed [illegible]
in te tantum semen sit et seminancium labor. Cum perditum tradidit agricola sed inde [illegible] perierit vinea. Sciat
in terra nostra trinitas seminaverunt angeli patriarche et apostoli seminaverunt martires et confessores et virgines. Seminat deus pater
qui eructavit cor eius verbum bonum. Deus enim dedit benignitatem et terra nostra dedit fructum suum. Seminat et filius ipse
enim est qui exiit seminare semen suum. Pater enim non exiit sed filius a patre processit et venit in mundum ut quod prius erat cogi-
tacio patris in corde patris fieret ipse pax nostra in utero matris. Seminat et spiritus sanctus quia et ipse venit et apparuit
discipulis dispertite lingue tamquam ignis. Ita tota trinitas seminat. Seminat pater panem de celo, filius veritatem, spiritus sanctus caritatem.
Angeli quomodo seminaverunt qui cadentibus aliis ipsi steterunt? Dixit enim lucifer ille iam non lucifer sed tenebrifer et vespere
[illegible] sedebo in monte testamenti et similis ero altissimo. O impudentes et imprudentes. Milia milium ministrabant ei et de-
cies centena milia assistebant ei et tu sedebis? Seraphim autem stabant et non sedebant. Non labo-
rasti ut iam sedeas. Omnes sunt administratorii spiritus propter eos qui hereditatem capiunt salutis et tu sedebis? Quid iam
seminasti ut iam metas? Non est tuum hoc sed quibus paratum est a patre. Quid eis invides? Profecto ipsi sedebunt. Ipsi [illegible]
vinicule terre iudicantes sedebunt et tu non modo stabis sed iudicandus astabis. Nostis autem apostolus quia et angelos iudi-
cabimus. Ipsi quidem utique antea euntes ibant et flebant mittentes semina sua; venientes autem venient cum exultacione portantes
manipulos suos. Duo manipuli sunt quos queris: honoris et quietis. Sessionem enim affectas et altitudinem. Sed neque
sic impius non sic. Non colliges quia non seminasti. Tum seminaverunt laborem et humilitatem metent honorem pariter et
quietem. Pro confusione enim sua duplicia et rubore in terra sua duplicia possidebunt. Vide dicebat quidam vide humi-
litatem meam et laborem meum. Hodie itaque audistis in ewangelio promittentem dominum et dicentem discipulis: Sedebitis super
sedes xii iudicantes xii tribus Israel. Ecce quies sessionis et honor iudicii. Verum et ipse dominus ad hec noluit venire nisi
per laborem et humilitatem. Verum et morte turpissima condempnatus est et interrogatus tormentis et obprobriis saturatus. Utique
ut [illegible] induatur confusione ipse pariter et omnes qui imitantur eum et perrexerint via. Ipse est enim qui ipse est
qui sessurus est in sede maiestatis. Filius altissimo et coaltissimus est ei. Hoc itaque cogitaverunt angeli sancti qui
cadente maligno apostasie illius non consenserunt nobis relinquentes exemplum ut quemadmodum ipsi elegerunt ministrare
sic et nos faciamus. Illa et qui laborem fugiunt honorem captant et illum se noverint imitari qui sessionem altitudinem
quesivit. Et si satis non terret eos illius culpa terreat vel vindicta. Via enim in qua diu devenerit ut formatus
sit ad illudendum ei et ignis eternus paratus sit illi. Ad imitandum prudencia nobis seminaverunt angeli sancti quam prius
eos aliis errantibus tenuerunt sed apostoli hanc ipsam seminaverunt nobis qui recedentibus [illegible] qui sapiencia humi-
[illegible] sequebatur que stulticia est apud deum et prudencia carnis que mortem operatur et inimica est deo. Ipsi domino
adheserunt. Scandalizati sunt eciam illi audientes de sacramento carnis et sanguinis et ultra non erant cum illo. Discipuli
quoque interrogati utrum et ipsi vellent abire responderunt: Ad quem ibimus? Verba vite eterne habes. Nolite karissimi fratres
hanc prudenciam imitari quia multi adhuc cum Jesu ambulantes donec veniatur ad edendam eius carnem et bibendum
sanguinem illius ad communicandum passionibus eius. Hoc enim verbum illud in ipsum sacramentum fiat. Tunc autem scandalizantur

et abeunt retro dicentes quod durus est hic sermo. Vos autem cum apostolis prudentes sumus et dicatis Domine ad quem ibimus
verba vite eterne habes. Non discedimus a te vivificabis nos. Non in solo pane vivit homo sed in omni verbo quod procedit
de ore dei. Non solum mirum hic dilectiones sed multo maior est in verbis tuis vim et potentia. Quam dulcia faucibus
meis eloquia tua domine super mel ori meo. Ad quem ergo ibimus verba eterne vite habes domine et ea super omnia que nunc
pro tunc non solum ipsa vita sed et promissio vite eterne et experientia misteriorum reserata est et tanta leticia quod omne quod
concupiscitur ei non valeat comparari. Hanc ergo prudentiam nobis apostoli sancti seminaverunt. Martires vero manifestum est fortitudinem
seminasse. Porro vero confessores seminaverunt iustitiam qua in omni vita conversati sunt. Hoc enim interest inter martires et
confessores quod et inter petram silicem delinquentem omnia et abraham sibi(?) in bonos usus expendentem. Hic enim consum-
mati in brevi expleverunt tempora illa multa. Isti vero et longa et multimoda tempore martiria. Virgines plane sancti-
que temperantiam seminaverunt que se libidine calcaverunt etc.

De Annunciacione domini

Sacramentum dominice annunciationis magnum est fratres et arduum et sublime super nos quod hodie celebratum est
in terris propter nos. Quantum tamen fide novimus esse exordium et consumacionem redemptionis nostre cupimus si indignitati
nostre foret possibile rem tantam intimius speculari de qua processit vita et salus omnium et videre visionem
hanc quomodo rubus ardeat et non comburatur. quomodo deus qui ignis consumens est humanam carnem assumpsit. sed et deterret nos
dictum est moysi. Ne appropies huc. Vide te legere a longe tamen visionem mirari et venerari. hinc pro maiore quod neque
solvere calciamenta pedum meorum que in pectore nimis astricta sunt. Talis enim homo non possum capere que sancta dei
sunt. Vos autem spirituales qui iudicatis omnia tamen vos a nemine iudicemini indicate michi que et dic iudicate et hic
dic quomodo deus excoxit terram suam et mitigavit iram suam. Accedite vos ad ignem istum maiorem quod vos scire non
ignoro in spirituali edificio vestro quod ignem non timeat aurum argentum et lapides preciosos. Videte quam mirabiliter iste ignis
in nobis ardeat et non consumat et quantum est possibile capite quomodo uterum virginis omni argento et auro puriore
incendere potuit et non corrumpere. quomodo carnem de spina generis humani sine omni spina et asperitate peccati assumpta
clarificare claritate quam habuit et prius quam mundus fieret. Iter tamen abscondite divinitatis sue sacrum in ea sine veritas et
spiritualis. Magnum hic pietatis sacramentum. Sumite vehiculum et suave rem penitus inexplicabile totum permittit angelo
et virgini et ipsi quos ipsi admiserint pro sui cordis castitate et emundatione. In quo tamen michi non constet redemptio
fide mobile fuisse subnixa. Non incongruum forte erit si quomodo tractata edificacionis ubi [illegible] augusta redemptionem
comperit colloquatur quid sit de isto ineffabili divine incarnationis modo angelus et virgo. Vos vero si non amici quam
lesericos tamen simul audiatis et gaudeatis de sermone illorum ubi de nostra redemptione tractat et de tocius humani generis
salute virgo puerpera instruitur. Gaudeamus inquam et admiremur quod tanta de hac petra redemptionis nostre quam lambere
possumus non mandere. sugere non frangere querere debeamus tabulam edificacionis nostre ut in hac oratione illa sit integra
semper ac solida dum meditacionibus nostris volvitur et revolvitur quod sui incorrupta magis ac magis dulcescat et dul-
cescendo pascat. Age ergo diligencius attendamus quod dicitur ingressus angelus ad mariam ait Ave gratia plena dominus tecum.
Intelligimus hic beatam et intemeratam virginem dei matrem singulari privilegio consecrandum intus non foris ab angelo
esse inventam. Utique in penetralibus ubi eam nemo hominum videt. Solus angelus reperit. Sola sine teste. Sola sine
comite. Sine teste que sui purissimi cordis teste deum habere solum voluit. Sine comite quod nullius hominis solacium
aut obsequium requisivit. Recte ergo audire meruit Ave gratia plena dominus tecum. Gratiam enim quam ei de plenitudine
inexhausti fontis influxerat dum in eam fons ipse omnis suavitatis sicut flumen pacis et sicut torrens inundans
declinavit. nichil in ea exhausit que sola intus degens nec hominum vanam laudem ad se patiebatur ingredi,
nec ipsa de quiete et solacio mentis sue moveri quicquam dedit quod sibi celitus infundebatur sinebat infundi. Sunt
namque cognita duo mala que plurimum infusam divinitus gratiam exhauriunt et effundunt humana laus. Repleti ipsa
nescia. Et nos ergo si cupimus gratia repleri ordiamur abhinc necesse est ubi intus non foris studeamus inveniri.
Grandis quippe est pro humana placatio qua desperamus impleri gratia qui perfecto sine fructu in angulis platearum
oratur ubi videtur ab hominibus et ubi nisi videat appetitur. Intus in cubiculo et clauso ostio obsecrandus est
ut ipse qui videt in abscondito reddat nobis etc. Et hinc quod inaduncat phariseo precipitur ut neque egiptia ostium
nisi mane manifeste docens quod nemo hic modo tenuisse possit ad pacem ubi fons est et origo huius quam petimus
gratie. Qui se in medio domus sue tota nocte vite huius usque ad mane eterne diei non includit et ab cotidianis
egiptiorum tenebris non abscondit. Hic ergo primum et maximum angelus cum virgine meruit concepte. Concepte non solum intus
corde sed et corpore. Deinde ut vasa eius sint munda et vacua. Munda ne polluta sit mens eius. Et constantia
vacua ut nullis vanis implicacionibus corrumpatur. Siquidem si non sunt vacua non recipit si non sunt munda
et vacua corrumpit si non quieta effundit. Quod recipit que iam plena est. Quo non corrumpet quod pollutum est.

et quod no effundet que se i motu est Legimus in vasis vacuis vidue crevisse oleum legimus eos dudum compisse
religionis qui virtute dei iustitia debuerat gerere i iudicia, finisse tatue porcis q tatori Cum q iudei fuerint si
legas apostolum videbis pit et florebis Et illa que se ignorat pulcram et abit per vestigia gregum et pascit edos
suos quid rogo non effundet Currit et sequitur periculose spem suorum motu non saciatur oculis eius visu nec auris
eius impletur audita et non credis eam quod accepit effundere De equalibus membris suis plangit caput meum dolo
sicut aqua effusus sum et dispersa sunt omnia ossa mea Effusionem hanc quam maledictio sequatur Jacob patriarcha prophetat
filio suo dicens ruben effusus es sicut aqua non crescas quia ascendisti cubile patris tui inde utique ascendisti
quia effusus es quia te apud te non continuisti Ergo non cessas tu quod perficiendo crescere non valeas Quod sunt nisi nos pu
illi et inbecilles atque pusilli quorum statura non assimilatur palme quia effundit unde esse debuerat Vere vasa fir-
miter consistentibus minus atque capacibus ut quantum deus infundat contineant quia impleri primo quid nobis sit comparare
ad recipere quidem qui capit mensuram, quia mensura est deus plene novit quid ut quantum datum sit illi Non enim omnium mensura
una est sed unicuique dat secundum gratiam virtute qui dividit singulis prout vult Non dabit nobis mensuram hanc beate et
gloriose matris sue que plena omnibus accepit quia capere non possemus sed non mensuram petri vel pauli vel reliquorum atque et
tunc est nobis plenitudo omne quod ille donavit qui solus novit quantum capere valeamus et digni simus Nec dat quod
quisque appetit sed dat quod unusque competit Nec omnes replet dulcedine sed replet nonnulla etiam amaritudine et quod replet
dulcedine hanc plenitudinem spiritualem gratiam indicat Cum vero replent amaritudine meam Replevit me inquit iesus dabit me
Quam magna multitudo dulcedinis tue quam abscondisti timentibus te Digne custodiebat iste quod infusum acceperat Et alt
quidem mirus si querebat effundere quod scripsit se erat mordere et quod intellexit eam non gerere flagellum non domini esse
Sed absit ut effundamus quicquid ille infudit Ad novit etiam de absinthio prodesse qui novit per peccatorem intellexerim
dare Cum abinata est mater eius absintium in mel vertere qui oleum valuit qui voluit aquam in vinum mutare Ergo
non effundat illud quin erit nobis consolacio si affligens nos dolore non parcat Non corrumpet illud gaudio non
maculet immunditie non effundat dissolucio si in gratiarum actione recipiamus absintium quod ille dedit et infundere
Multo magis aut si infudit mel oleum sive vinum seu etiam balsamum Non effundamus illud si vigili custodia fuerimus
ut veniens ad nos angelus et inveniens nos plenos gaudens nos salutare debeat Ave inquiens gratia plena
sit enim mel primus iste dispensator qui distribuit in vasa mea quod ipse vult Dulcorem scilicet suavitatem eloquiorum ut
ille in vas suum receperat qui dicebat Quam dulcia faucibus meis eloquia tua super mel ori meo Modo scilicet et vinum
letificans cor hominis leticia spiritualis ad quod vasculum anime sue quidam porrigens inquit letifica animam servi tui quia ad
te animam meam levavi Quia tue domini replebimur inquit et inebriabimur qui intus dixit nos rex in cellaria sua
ubi exultabimus et letabimur in ipso constituti idem scilicet vinum leticie quam nemo tollet a nobis De qua et dicit nobis
Comedite amici mei et inebriamini karissimi Memores inquit uberum tuorum id est intelligentes quod uberi et media per que
ubibus doctrine nobis inutiata fuit vini quod ibi bibimus Iam ulterius non remanebit in nobis spiritus nisi in deo
salutari suo et ei adherens unus spiritus sit cum eo Beatus qui de vino hoc quantum posset capere accepit Alius vero suscipit
oleum Oleum utique caritatis que supereminet universis que omnes fovet pascit lenit que omni petenti se tribuit si
non visibiliter bursam tamen propter impedimentis affectum Infundit quoque nonnullis balsamum quo nil resinas rarius nil est
et carius Donum puto castitatis que vere tam rara tam est et cara Ubi namque utrusque qui solus anime sunt ista
corporis et anime inseparabilis decor est decor que mito compiscatur speciosa forma pre filiis hominum et lilium quod
de ortis aromatum ipse conlabundus colligat Tamen non videat quod circumspecte ambulandum sit ei cum hec data
optima et dona perfecta hinc quod superna infundimus ut ea non effundat Propterea mandavit deus angelis suis ut in manibus
tollant nos ne forte offendamus ad lapidem pedem meum Novit quippe quod qui in uno offendit multa bona
perdet Et quis poterit cavere omnes lapides offensionis et petram scandali quas nobis obiciat inimicus in quibus
offendentes effundimus et sacrificium vice nostram aut spiritualem leticiam aut caritatem aut castitatem Est vana gloria
lapis offensionis in qua qui offendit mel dulcedinis ut effundat necesse est Hic est adversitas temptacionis
grandis quidam lapis in quo offendentes effundimus vinum leticie spiritualis Et suspiciendas iniquitas hominum an non
petra scandali est ad quam effundit oleum caritatis multorum Sed et concupiscentia carnis nonne offendere in se
facit effundere balsamum castitatis Custodi ergo domine in hiis quas tanta replesti benedictione quod infudisti
fragrancia quoque tua ut colligent inspiciunt ne pereant Quanto magis hec tua preciosissima dona tua est custodire contra
eos qui cogitaverunt supplantare gressus meos absconderunt enim superbi laqueum nobis Alioquin melius fuerat

eis nichil accipe quod prelatum per acceptis. tunc enim contrahet vacuus coram latrone viator. Ego sane si quid infudisses
et meum esset, non timerem mala etiam si ambularem in medio umbre mortis. Ave et si cum similibus mihi potuit infundere
nichil quod in spiritibus et frondibus multi per deum et in singulis corporum plena implicabit salute angelus tunc dixit. Ave
gratia plena dominus tecum. Cum ipsis enim sit ipsi tecum fuerint. Dominus mecum unus quod perfecte vobiscum quia vos sensistis cum illo
sed mihi hoc quid agam quia sum videns paupertatem meam vacuitatem meam non illa que michi aliquid accipe sed illa quam
nichil invenimus habere ad fontem originalem omnium gratiarum accede non sufficio et inde aliquid haurire quia puteus
altus est. Forte si ibi accubuero et clamavero non invenies in verbum aut differet et dicet sine prius saturari filios
quia non est bonum sumere panem filiorum et fundere canibus et mittere margaritas istas ante porcos. Ita vero est hoc. Vide
matrem meam totum me confero. Tu tamen gratia plena es potes mihi aliquid effundere potes saltem extremo digito tuo in aqua
tincto refrigerare linguam meam quia crucior in hac flamma. Sitit enim anima mea que est sicut terra sine aqua. Vel licet
in stillicidiis tuis germinans aut de illa aqua fontis cum qua cuncta lavat rigat refrigerat gutta una impetret
que fiat in me fons aque salientis in vitam eternam. Amen. Item sermo de annunciacione

Ut inhabitet gloria in terra nostra misericordia et veritas obviaverunt sibi iustitia et pax osculate sunt. Gloria nostra hec est
ut ait apostolus testimonium conscientie nostre. Nunquam est hoc testimonium quale superbus ille phariseus habebat seductum
et seductorem testimonium perhibens de seipso et testimonium eius non erat verum. Sed spiritus ipse testimonium perhibet
spiritui nostro. Porro hoc testimonium in tribus consistere credo. Necesse est enim primo omnium credere quod remissionem habere non possis nisi per
indulgentiam dei. Deinde quod nichil prorsus habere queas operis boni nisi et hoc dederit ipse. Postremo quod vitam eternam
promereri nullis potes operibus nisi gratis tibi detur et illa. Quis enim potest facere mundum de immundo conceptum semine nisi qui
solus est mundus? Utique quod factum est non potest non fieri. Ipso tamen non imputante erit quasi non fuerit. Hoc propheta quoque considerans
ait: Beatus vir cui non imputavit dominus peccatum. De operibus vero bonis certum est quod nemo ea habet a seipso. Nam si stare
non potuit humana natura adhuc integra quatenus potuit per seipsam resurgere iam corrupta. Certum est ad fontem omnia
flumina unumquodque quod in eis est tendere et in eas sic esse pretium penitentie. Sic et nos quia de nichilo creati sumus
cum nobis ipsis relinquimur in peccatum quod nichil est declinamus. Iam vero de eterna vita scimus quia non sunt condigne passiones huius temporis ad futuram gloriam que revelabitur in nobis, nec si unus omnes sustineat. Neque enim talia sunt
hominum merita ut propterea vita eterna debeatur ex iure, aut deus iniuriam aliquam faceret nisi eam donaret. Nam ut
taceam quod merita omnia dona dei sunt et ita homo magis propter ipsa deo debitor est quam deus homini, quid sunt merita
omnia ad tantam gloriam? Denique quis melior est propheta cui dominus ipse tam insigne testimonium perhibet: Inveni
virum secundum cor meum. Verumtamen et ipse necesse habuit dicere deo: Ne intres in iudicium cum servo tuo domine. Nemo itaque se
seducat quia si bene cogitare voluerit inveniet procul dubio quod nec cum decem milibus possit occurrere ei qui cum viginti milibus venit
ad se. Verum hec que diximus non omnino sufficiunt sed magis inicium quoddam et velut fundamentum fidei sunt habenda.
Ideo quod si credis peccata tua non posse deleri nisi ab eo cui soli peccasti et in quem peccatum non cadit, bene facis,
sed adde adhuc ut et hoc credas quod per ipsum tibi donantur peccata. Hoc est testimonium quod perhibet in corde tuo spiritus sanctus
dicens: Dimissa sunt tibi peccata tua. Sic enim arbitratur apostolus gratis iustificari hominem per fidem. Ita de meritis si credis non posse
haberi nisi per ipsum non sufficit donec tibi perhibeat testimonium spiritus veritatis quod ea habeas per illum. Sic et de vita eterna
habeas necesse est testimonium spiritus quod ad eam divino sis munere perventurus. Ipse enim peccata donat merita et premia nichilominus
ipse redonat. Porro testimonia ista credibilia facta sunt nimis. Nam de remissione quidem peccatorum validissimum
teneo argumentum dominicam passionem. Vox sanguinis eius invaluit multo plus quam vox sanguinis Abel clamans in cordibus
electorum remissionem omnium peccatorum. Traditus est enim propter peccata nostra. Nec dubium quin potentior et efficacior sit
mors illius in bonum quam peccata nostra in malum. De bonis autem operibus argumentum nichilominus efficax michi est resurrectio eius
quia resurrexit propter iustificationem nostram. Porro de spe premiorum testimonium est eius ascensio quia ascendit propter
glorificationem nostram. Hec tamen in prophetis legis. Dicit propheta: Beatus vir cui non imputavit dominus peccatum. Et alibi: Beatus vir
cuius est auxilium abs te. Et iterum: Beatus quem elegisti et assumpsisti. Hec gloria est vera gloria inhabitans quia ab eo qui
per fidem habitat in cordibus nostris. Filii vero Adam gloriam que ab invicem est querentes gloriam que a solo deo est
non volebant et per gloriam inhabitantem fluentem sectantes habebant gloriam non in semetipsis sed magis in alienis vocibus.
Nosse unde sit gloria hominum inhabitans dico hominum qui ad iusticiam festinant intenti. Nam et eas solas prophetias
in verbis illis prophete diligentius investigans sed reflexit ad moralia occurrens prima fronte apostolus sermo de
interna gloria et testimonio conscientie. Sic ergo inhabitat hec gloria etiam interna nostra si misericordia et veritas obviaverint sibi
et si se iustitia et pax osculantur. Proinde mente sequitur misericordia et veritas que a se invicem occurrat necesse est ut

decatio testimonia sectem et pace sed qua meo ben videbit Ubi enim conpungit quis / iam tue mia cum puenit / sed
nequaquam mig dicet. Sonet ei virtus confessionis occurrat peccatum suum. ait ipse dauid ad Nathan prophetam cum de adulterio
et homicidio argueret. Et sustulit a te deus peccatum. ait propheta Nimirum mia et veritas obviaverunt sibi et hoc quo
ut declines a malo. Jam vero ut facias bonum in tympano et choro tibi psallendum est. Ut ipsa mortificatione
carnis tue et pura fructus ac iusticie opera in veritate et concordia fiant qua unitas spiritus vinculum est perfectionis
secedius neque ad dexteram neque ad sinistram declinans. Sunt enim quorum dextera est iniquitas / phariseus ille cuius
superius meminimus non erat sicut ceteri hominum et ipse sibi ut dixerunt testimonium perhibuit sed non verum Sane quis ille
est in quo mia et veritas obviaverunt sibi. Sacerdote glorificant in eo quem sibi testimonium perhibet in spiritu utique veritatis. Ut
inhabitet gloria in terra nostra. Ubi gloria patris filius sapiens. cum sit sapientia ista sapientior nemo / liquet profecto gloriam
patris xpistum dei virtutem et dei sapientiam esse. Ymago ergo multiplicate multis quidem modis. Sed eo olim promissum fuerat in
prophetis quod in terris videndus esset et inter homines conversaturus. Quo nam modo id factum sit et impletum que de eo per os
omnium prophetarum dicta fuerant habitavit gloria in terra nostra. Quod indicat in hiis verbis. Ipse manifestius dicat Ut verbum
caro fieret et habitaret in nobis mia et veritas obviaverunt sibi iusticia et pax osculate sunt. Magnum sacramentum fratres
sed diligentius perscrutandum. Nisi et intellectus misterio et ipsi quoque intellectum verba deessent. Dico tamen utcumque modo
dicam id quod sentio. si forte occasionem dedisse videar sapienti. Videtur michi videor dilectissimi hiis virtutibus amictum
hominem primum ab ipso sue creationis exordio et ut meminit propheta vestimento salutis indutum. Est enim in hiis
quatuor salutis integritas Nec sine hiis omnibus potest constare salus. Postquam cum nec possit esse virtutes si abiuncte
fuerint. Acceperat ergo homo mia, in custodem atque pedisequam ut ipsa preveniret et sequeretur eum ipsa quoque protegeret
et conservaret ubique. Quale nutricium contulit parvulo suo deus quale dedit pedisequam homini recenti nato.
Sed erat illi veritas etiam eruditor tam ingenue et docibili creature ut non sicut innecentem ab hoc custodiret sed tamquam
parvulus educaret. Cui sane magistro nemo potuit aptior inveniri quam veritas ipsa que ipsum in agnicionem
sumine perduceret aliquam veritatis. Etiam vero ne sapiens inveniretur ut faceret malum esset quod peteret ei tamquam sciente bonum
et nimie facieret iusticiam quoque qua regeretur accepit. Adhuc dedit et pacem qua foveret et delectaret. Addidit magis
benignissima creator. Pace utique duplice ut nec intus pugnetur nec foris timor esset id est ut nec caro concupisceret
adversus spiritum nec esset ei creatura ulla formidini Nam et bestiis omnibus libere imposuit nomina et serpens qui
violentia non presumpsit. fraude magis eum agressus est. Ad hunc devenit que mia custodiebat docebat
veritas regebat iusticia fovebat pax. Sed heu homo iste ad miseriam priorem et insipiens se descendit de iherusalem
iericho. sequitur incidit in latrones. A quibus ante omnia legitur despoliatus. quem suo venientem. inducit se
esse conquiritur. Nec vero potuit revestiri vel ablata sibi recipere vestimenta nisi xpistus amitteret sua. Sic enim visum
fuisset in anima nisi intueretur corporali morte xpisti non potuit ita nec vestiri sine eius despoliatione. Et vide
si non propterea illas in quatuor partes vestimenta quod amiserat primus et vetus homo in totidem quoque divisa sint. sine et novum homo
vestimenta. Sed forte queris tunicam inconsutilem que non dividitur. sed forte preveniet ego divina arbitror esse
ymaginem que inserta non assuta. sed insita atque ipsi impressa nature. Dividi scindi quoque non potest Ad ymaginem
nempe et similitudinem dei factus homo in ymagine arbitrii libertatem virtute habuit et similitudine sed similitudo periit
verumtamen in ymagine pertransibit homo. Ymago sequitur in gehenna ipsa urenda potest non consumi. Ardere sed non deleri
sed ergo non scinditur. sed forte et quocumque perveniat anima simul et ipsa erit ibi Non similitudo non desinit. sed aut manet
in bono aut si peccavit anima mutabitur infabiliter iumentis insipientibus similata. Sed quod spoliatum hoc virtutibus
quatuor diximus. Qua modo singulis sit spoliata cogitemus est ut dicam perdidit homo misericordiam cum eva sapientie
ada mulieris voci obedivit potius quam divine. Erat tamen residuum aliquod quod apprehendere posset id quod deus suo
scrutinio inuchebat. Sed abiecerunt omne illud quod sunt in verba malicie ad excusandas excusationes in peccatis Porro
enim iusticie porcio non peccare sed per primam rapinae petitam perdidit et magis. cum sit conversa eva in concupiscentiam sua
ut nec sibi nec viro parceret nec filiis nasituris. simul omnes terribili maledicto et necessitati mortis addiciens
Adam quoque indignacionem divine mulieris per qua peccaverat obiectus quasi post tergum voles declinare sagittam
vidit enim mulier lignum quod esset pulcrum visu et delectabile ad vescendum et apparente audiebat tamquam deos se
futuros. funiculus triplex difficile rumpitur curiositatis voluptatis et vanitatis hoc sola modo libere concupiscencie turbis

concupiam oculorum et supbia vite hys abstracta et illecta mox omnium crudelis mater abiecit. Sic et adam qui mulieri male insitus est ut cum ei placeret bene voluit inferri aut penam sustinere per ea. Privata est ergo mia mlr veritate primo quidem male detorquens quod audierat morte morieris et dicens ne forte moriamur. Deinde penitus credens penitus abnegavit et dixit Nequaquam morte moriemini. Privatus est et adam veritate. Ubi ergo erubuit confiteri nolatica et conversationis operimenta pretendens. Siquidem ipsa dicit Cum me erubuit coram hominibus. Ecce enim contra pacem quod prius amiserunt. Quia non est pax impiis dicit dominus. Nove enim contra legem invenerunt in membris suis quos denuo pudere cepit nuditatis. Timui ego inquit quod nudus essem. Non sic miser non sic eo paulo ante quos denuo pudere cepit nuditatis. Tunc ego inquit quod nudus essem. Non sic et modo. Ecce sane ut parabole verba parabola prosequamur timebas. Non querebas folia licet corpe nudus sit et modo. Ecce licet sane ut prophete ipsius parabola prosequamur. Qui sibi obviasse eas et reconciliatas in ostio invenit. Veritas quidem et veritatem videt contra contendo. Siquidem qui sibi obviasse eas et reconciliatas in ostio venerunt veritas et iusticia misero affligebat pax et mia. Zelo huius propter indicabat magis esse parcendum. Sic veritas et iusticia misero affligebat pax et misericordia et factum est ut prosequentibus illis in voluntate et provocatione cum hec due collatione sibi quadam modo et pares viri et factum est ut persequentibus illis in volumine et provocatione eum hec due consolatione sibi comparandum et pares vidit supplicium ille scrutatur in corde patris videns hinc inde debentibus et parentes molestias futurum commanentibus cumulatione supplicii ille scrutatur in corde patris. Videntes ad deum qui illas dedit. Solus siquidem ipse cogitabat cogitationes pacis et non afflictionis cum afflictiones ad deum qui illas dedit. Solus siquidem ipse cogitabat cogitationes pacis et non afflictionis. Non ei mia dabat plenum sed pro quodam susurro pa-plena omnia esse videantur. Siquidem non cessabat pax non ei mia dabat plenum aut non apponat ut complaceatur sit adhuc Nunquid tua visitas pulsantes loquebatur. Nunquid in eternum proiciet deus aut non apponat ut complacitior sit adhuc. Et comus deum multum quod sit viscera dissilire praeter misericordiam oblitusque misereri deus et continebit in ira misericordias suas. Et quamvis deum multum quod sit vis dissilire prae miseratione oblitusque misereri deus aut continebit in ira misericordias suas. Et tamen infructuosa sunt importunitas sed exaudita est in tempore oportuno ut satisfaceret zelo iusticie et veritatis. Non tamen infructuosa sunt importunitas sed exaudita est in tempore oportuno ut satisfaceret zelo iusticie et veritatis forte enim interpellantibus tale dicta debuisse iustum. Vos quidem pius vere debitor sum et sororibus vestris quas accinctas forte enim interpellantibus tale dictum dedisse iustum. Vocentur veniat et super hoc verbo pariter conferamus. Festinat ergo videtis ad faciendam vindictam iustitie et veritati. Vocentur veniat et super hoc verbo pariter conferamus. Festinat ergo videtis ad faciendam vindictam iusticie et veritati. Angeli pacis amare flebant legati celestes et ut videre miserum hominem et crudele plaga ut propheta loquitur angeli pacis amare flebant legati celestes et ut videre miseriam hominem et crudelem plagam. Quae ad pacem sunt quod angeli pacis. Plane quo deliberatione prophetia astendit. Cum enim fideliter quererent aut rogarent que ad pacem sunt quod angeli pacis. Plane quo deliberatione prophete astendit cum enim fidelis quererent aut rogarent que ad pacem sunt. Verbum plane lucida sed subobscura et obmia ascendit et veritas ad constitutam diem sed ascendit usque ad nubes. Verbum plane lucida sed subobscura et ob mia ascendit et veritas ad constitutam diem sed ascendit usque ad nubes. Domine in celo misericordia tua et veritas tua usque ad nubes iubilata adhuc zelo indignationis effectum quod est ut legitur in propheta. Domine in celo misericordia tua et veritas tua usque ad nubes iubilata adhuc zelo indignationis effectum quod est ut legitur in propheta. Conspicatus illi colloquio nubes. Quedam at prius lucem respiciebat ut per partem utraque sua utilius quod habebat loquebatur. Conspicatus illi colloquio nubes. Quedam at prius lucem respiciebat ut per partem utraque sua utiliter quod habebat loquebatur. Et non licet homini loqui. Verumtamen meruit interesse et indicabat nobis. Quis audiret et enarrabit forte inenarrabilia sunt et non licet homini loqui. Verumtamen meruit interesse et indicabat nobis. Quis audivit et enarrabit forte inenarrabilia sunt. Eget misericordia creatura rationalis eget misericordia quoniam misera est facta et miserabilis tuo consensu totius hominis fuisse videtur. Eget miseratione creatura rationalis eget misericordia quoniam misera est facta et miserabilis totius hominis fuisse videtur. Et implere sermonem quod locutus es domine. Totus moriuntur valde Venit tempus miserendi eius quoniam iam praeteriit tempus. Econtra veritas Et implere sermonem quod locutus es domine. Totus moriatur valde venit tempus miserendi eius quia iam preterit tempus. Econtra veritas. Vt quod ego et ait mia at adam morte est cum omnibus qui in eo erant qua die vetitum pomum prevaricatione gustavit. Vt quod ego et ait misericordia at adam morte est cum omnibus qui in eo erant qua die vetitum pomum prevaricatione gustavit. Vt quod me genuisti pater citius peritura. Sed enim veritas ipsa quoniam misericordia tua perit et illa est si non aliquis miseretur ut quod me genuisti pater citius peritura. Scit enim veritas ipsa quoniam misericordia tua perit et illa est. Siquidem perdita sibi prevaricator sui morte evaserit perit in iam aliter econtra illa loquebatur. Scit enim nesciat quod si perdita sibi prevaricator suam mortem evaserit perit iam aliter econtra illa loquebatur. Ecce vero unus de cherubim ad regem salomonem suggerit esse mittendus qui provenebit inter vitam et mortem veritatis tua domine. Ecce vero unus de cherubim ad regem salomonem suggerit esse mittendus qui provenebit inter veritatem tua domine. Ecce ego consistui misericordia et veritas obviaverunt sibi causa quam supra memini verba quam misericordie filio datum est omne iudicium. In eius ego conspectu misericordia et veritas obviaverunt sibi causa quam supra memini verba quam misericordie filio datum est omne iudicium. Hunc ait quidem prevaricatori porcus qui repetetes. Confiteor ait veritas zelum bonum habet misericordia sed veritas sum securum. Hunc ait quidem prevaricatori porcus qui repetetes. Confiteor ait veritas zelum bonum habet misericordia sed veritas sum securum. At tu inquit misericordia neutri parcis si tanta indignatione servis in prevaricatorem ut sororem iudicat esse parcendum. At tu inquit misericordia neutri parcis si tanta indignatione servis in prevaricatorem ut sororem iudicat esse parcendum. Quid male merui quid habes adversum me. Dicito mihi. Sin autem quid me persequeris. Grandis involuas pariter et sororem. Quid male merui quid habes adversum me dicito mihi sin autem quid me persequeris. Grandis involuas pariter et sororem. Quid non illius dicet Bonum vobis erat si natus non fuisset homo iste Sic erat contentio fratres et intricata inter eas disputatio. Quid non illius dicet Bonum vobis erat si natus non fuisset homo iste sic erat contentio fratres et intricata inter eas disputatio. Cuius adiecit veritas dilectissimi omnino sic erat non videbatur quo sibi possent eiusdem homini veritas et misericordia conservari. Cuius adiecit veritas dilectissimi omnino sic erat non videbatur quo sibi possent eiusdem homini veritas et misericordia conservari. Omnis ne fieret irritum verbum patris ut sermo primus in iudicio quam iudicio partis sue multa retorquens dicens timendum omnino ne fieret irritum verbum patris ut sermo primus in iudicio. Non vos talis altercatio decet et efficax qualis oratione evacuaret. Parcite quaeso ait pax parte verbis huiusmodi. Non vos talis altercatio decet et efficax qualis oratione evacuaret. Cum at verba scriptura quod pax virtutum est et honesta contendo. Porro iudex inclinatus se digito scribebat in terra. Cum at verba scriptura quod pax virtutum est et honesta contendo. Porro iudex inclinatus se digito scribebat in terra. Hic dicit perii si adam non moriatur et hic dicit perii si misericordia ipsa legit in auribus omnium. Ea siquidem propius assidebat. Hic dicit perii si adam non moriatur et hic dicit perii si misericordia ipsa legit in auribus omnium. Ea siquidem propius assidebat. Obstupuerunt omnes in verbo sapientie et forma compositionis pariter et non consequatur. Fiat mors bona et habet utraque quod petit. Obstupuerunt omnes in verbo sapientie et forma compositionis pariter et non consequatur. Fiat mors bona et habet utraque quod petit. Ut inde relinqui si ita fieri posset quod utraque petebat ut iudicium siquidem manifestum fuit illarum eius commone occasionem relinqui si ita fieri posset quod utraque petebat ut iudicium siquidem manifestum fuit. Mors crudelissima et amara est mors terribilis et ipso et moriatur et misericordiam consequatur. Sed id quo fiet inquiunt. Mors crudelissima et amara est mors terribilis et ipso et moriatur et misericordiam consequatur. Sed id quo fiet inquiunt. Mors inquit peccatorum pessima sed preciosa pariter sit mors sancte horrenda auditu bona sibi qua non potest verum. At ille. Mors inquit peccatorum pessima sed preciosa pariter sit mors sancte horrenda auditu bona sibi qua non potest verum. At ille. At non erit preciosa si fuit ianua vite glorie porta. Preciosa inquiunt. Sed quo fiet istud. Sed autem pariter si quo caritate moriatur. Quis utique qui nichil debeat morti. Neque enim debitum potest mors inopum sed praevalebitur

sic scriptum est maxilla lemathia et destruetur paries medius solvetur chaos magnum quod inter mortem vitamque firmatum
est. Nimirum civitas fortis ut mors ymo et fortior morte. Si fortis illius intravit atrium alligabit eum et dividet
utique arma illius. Si in ipso tristitie suo ponet pro fundo maris viam ut transirent liberati. Longe visum est firmus utpote
fidelis et omni acceptione dignus. Sed ubi potuit ille inveniens inveniri qui mori vellet non quo debito sed quo voluntate
non quo malo merito sed beneplacito suo. Erant vitas orbe terre et nec modo a sorde ut infans cuius e una dies
super terram. Sed et in tela celum omne perlustrat et in angelis quos nec dixerim puritate movere invenit sinceritate nisi
alius si victoria debebatur quo maiore caritate nec licet ut animam suam ponat pro finibus inutilibus et indignus
ita et si ipse rex non dicat nos servos sed ipsius invenisse dilectionis commune quoque dignationis. Nos autem et si omnia
que precepta sunt nobis fecimus quid aliud dicere debemus nisi quod servi inutiles sumus. Sed quis super hoc eum premeret
presumens redeunt ad constituta dicte vitas et misericordia amore plurimis non inventus quod desperabat. Tunc vero sponsi
pax consolans ait vos misericordia nescitis quicquam neque cogitatis non est qui faciat bonum non est usque ad unum
etenim consilium dedit ferat auxilium. Intellexit rex quid loqueretur et ait penitet me fecisse hominem pena
misericordia me tenet ut moriatur sustinere penam. Primamque age pro homine quem creavi. Tunc igitur dixit ecce venio, non potest hic
calix transire nisi bibam illum. Et accersito gabriele vade inquit dic filie syon ecce rex tuus venit. Festinat
ille et ait Adorna thalamum tuum syon et suscipe regem misericordia et veritas precedent faciem tuam iustitia et
preparatio sedis illius. Iustitia et iudicium preparatio sedis tue. Pax cum rege venit ut prophetia fidelis inveniretur que dicebat
pax erit in terra nostra cum venerit. Inde est quod nato duo angelorum chorus canebat pax in terra hominibus bone voluntatis
pax erit in terra nostra cum venit. Unde est quod nato duo angelorum chori canebat pax in terra hominibus bone voluntatis.
Sed et tunc iustitia et pax osculate sunt que non modice videbantur dissidere. Prior enim sequitur quo lege erat iustitia
sed et tunc iustitia et pax osculate sunt que non modice videbantur dissidere.
non osculum sed aculeum magis habebat urgens timore quam provocans dilectione. Sed ut habet illa reconciliatio sic hic
non osculum sed aculeum magis habebat urgens timorem quam provocans dilectionem. Sed ut habuit illa reconciliatio sic hec
nunc quod ex fide nostra esse iustitia. Alioquin quid erit quod neque Abraham neque moyses neque ceteri iusti temporibus illius in obitu
suo pace illa beatitudinis eterne apprehendere aut regnum pacis potuerunt intrare nisi quod nunc adhuc iustitia et
pax fuerunt osculate. Hoc hic fame dilectissimi fervente nobis zelo sectanda est iustitia. Siquidem iustitia et
pax osculate sunt et indissolubile amicitiarum ineunt fedus ut quicumque tertiam in iustitie sedem tulerit hylari
vultu recepit et in amplexibus letis compariatur a pace in idipsum dormies et requiesces. Sermo de eodem

Considerare est fratres in sollemnitate hodierna dulce amicitiarum velut amenissima quedam placitaque
simplicitate nostre reparationis hystoriam. Iungitur nova legatio angelo gabrieli et nova virgo professa
virtute nove salutationis honoratur obsequio. Antiqua excluditur maledictio mulieris nova nova
mater accipit benedictionem. Impletur per gratiam que concupiscentiam nescit et spiritu superveniente altissimo parat
filium quem virgo dedignatur admittere. Intrat ad nos eadem porta salutis antidotum qua venenum serpentis
ingrediens universitate generis occupaverat humani. In nuntios huiusce diei flores quos hinc facile est legere licet
sed intuear media metuende profunditatis abyssi. Abyssus quidem inperscrutabilis incarnationis dulce sacramentum.
Abyssus inpenetrabilis. Verbum caro factum est et habitavit in nobis. Quis enim investiget quis attingat quis
apprehendat. Puteus altus est et in quo hauriam non est neque veniri solet inde. Supposita puteus huius
mentitatis linteamina vapor exhalans ipsa tamen licet irrumpere videar ipse conscius insufficientie frequenter
tamen super os huius putei expandi ad te domine manus meas pro eo quod anima mea sicut terra sine aqua tibi. Et nunc
siquidem quod ascendat deorsum nebula tenuis exhibit cogitatio vobis fratres modicum illud sine invidia
communicare curabo velut compressio linteamine vel spongia refundens stillicidia celestis roris. Quo igitur
Quia nomine filius magis incarnatus sit quam pater aut spiritus sanctus cum tota trinitas non modo equalis sit gloria
sed et una eademque substantia. Sed quis cognovit sensum domini aut quis consiliarius eius fuit. Altissimum est negotium
nec oportet nos temere super hoc tantum perscrutari. Videtur tamen nec pater nec spiritus sanctus incarnatus in pluralitate
effugisse confusionem cum alius dei alius hominis filius diceretur. Videtur et id maiorem cognitionem ut is specialis filius fieret
qui filius erat ne quid esset ambiguitatis in nomine. Denique ipsa est virginis nostre excellens prerogativa maire
quod filium unum eundem quem cum deo patre meruit habere communem. Quia sane perisse constat si non filius incarnaretur
sed ut nobis alia dari posset occasio filius sperande salutis et hereditatis. Fratres quidem primogenitus in multis fratribus
qui unigenitus erat ascisset sine dubio in hereditate quos vocatur in adoptionem. Si enim fratres et coheredes.
Hic ergo ihesus christus mediator fidelis sit in una persona dei hominis quem formam copulavit ineffabili sacramento
sic et ipsa reconcilians usus altissimo media non deseruit equitate utrumque tenens quod oportebat

horem deo. homini inspiracioni. Licet enim optima uit offensam domini et uenerari filium sorte conparacionis ut hic honoris domini zelo
finis opprimatur anxietas sua nec mersa domini huic inmoderatius condescendit. ille debito studet honore. Audi
quoque et diligenter obserua angelicam in huius mediatoris ortu distribucionem. Gloria inquit in altissimis deo et in terra pax
hominibus bone uoluntatis. Huius denique gratia obseruacionis fideli reconciliatori christo nec defuit timoris spiritus quo
semper reuerencia cohibet ei quod deferat quod eius gloriam quererent. Nec spiritus pietatis quo misericordie conpatitur hominibus
uir et natum habuit spiritum quod scire per quem timoris prius et pietatis distribucio fiet inconcussa. Et non quod primo illo primi
uiri et mulieris peccato tres quidem actores conpetierunt. sed manifeste defuerit tria tibus. Dico enim erga dyabolum et ada
uxorem peccato tres quidem actores. Sed manifeste defuerunt in prudencia. Nam licet sequidem serpenti non defuit. quod callidior
(non habuit ea scilicet que uit ait apostolus seducta est in preuaricacione. Adam uero forte uidetur pig
destituit ceteris animantibus sed pietatem malignus non habuit qui homicida fuit est ab inicio. Adam uero forte uidetur pig
in mulierem non constringendo sed timore domini deliquit uoci illius magis obediens quam domino. Una magis timor domini
prevaluisset in eo sicut de christo signanter legitur quod repleuit eum non pietatis spiritus sed timoris. In omnibus enim et per omnia
pietati promouere timor domini preferendus est et solus ipse est qui totum se hominem debeat vendicare. In hiis ergo tribus
timore pietate scilicet mediator noster reconciliauit homines deo. Nam in consilio et fortitudine de manu aduersarii liberat
Consilio siquidem persono inire preuenit hoste data potestate ne manus inocenti iniceret. Fortitudine prevaluit ne prolet
posset racione receptos deus deuictor ab inferis redijt et uita omnium cum eo surrexit. Et inde cibat nos pane
uite et intellectus potat aqua sapiencie salutaris. Est enim intellectus cibus spiritualium et invisibilium. uerus autem panis
conpunctionis cor nostrum et ad omne opus bonum roborans in omni operacione spirituali. Carnalis autem homo qui non percipit
ea que sunt spiritus dei sed stulticia illi uidentur. gemat et lugeat quod aruit cor meum quod oblitus sum comedere panem meum
Cere enim vita et prestita est vitalis non prodesse homini sed uniuersa inde lucretur. ait autem sue detrimentum faciat quisque
sapiencie posset amarum. Fine ea laborat quisquis ei persuadere conatur. Ut quid si. nempe quod stulticia illi uidetur. quod
verius quam christi inquam esse suaue. Appone hominem sciant et vide si non magis lapidem quam panem reputabit. Et ecce
homini intelligencia vitalis intime uiuit anima. et hic est cibus spiritualis. Non enim in solo pane uiuit homo. sed in omni
verbo quod procedit de ore dei. Unitum dominus sapiat et vitalis non sine difficultate ad interiora transit. Ubi uero in ea
sapere possit et sine difficultate intrat ad animam quod uidelicet spiritualis tibi intelligencie
cepis oblectari. Iam non cibus sed potus est et sine difficultate intrat ad animam quod uidelicet spiritualis tibi intelligencie
potu sapiencie digeruntur ne ipsius interiores homines articulis in affectibus siccitate laborantibus. oneri magis sit quam
utilitati. Ex omnibus ergo que saluacionis perplexe fuerant necessaria nichil defuit penitus saluatori. Ipse est enim de quo
utilitati. Ex omnibus ergo que saluacionis proplexe fuerant necessaria. nichil defuit penitus saluatori. Ipse est enim de quo
premisit ysaias. Egredietur virga de radice yesse et flos de radice eius ascendet et requiescet super eum spiritus domini
spiritus sapiencie et intellectus spiritus consilii et fortitudinis spiritus sciencie et pietatis et replebit eum spiritus timoris domini. Et id
sane diligenter attende quod florem hunc non de radice non de virga dixit ascensurum. Etenim si noua christi caro
in virgine creata esset quod nichilo quod estimauerunt nonnulli non de radice flos. sed forte de virga dici potuit. Nunc
qui prodijt quod radice sine dubio quam ab origine et quem probatur habuisse materiam. Nam quod super eum spiritus requieuit
nichil in eo contradictionis fuisse declarat. In nobis autem quod non omnino superior est spiritus non requieuit. carne nimirum
aduersus spiritum et spiritu aduersus carnem concupiscente. A quo nos conflictu liberet in quo nichil prorsus fuit. nouus homo
et verus homo qui uerum carnis nostre suscepit originem. sed vetus fermentum concupiscencie non suscepit. De eodem sermo

Q[1]uis nostrum qui dignus est qui plus sit

Vandimeet ab in misericordia conmagnificos in iusticia in gracia conmagnificos dominus deus meus. Non est qui plus sit
Q[1]unneator copiosissime remunerator equissime pijssime liberator gratis respicias humiles. iuste iudi
cas innocentes misereris saluas et peccatores. Hec sunt delicissima que nobis in mensa domini hunc
prosfamilias suorum refectionis scripturarum hodie siquidem si diligenter aduertimus solito copiosius apponitur.
Numerum hac nobis copiam prestant que prius conuenerit. sacri uidelicet temporis quadragesimale et sanctissime dies dominice
annunciacionis. Hodie enim in auribus nostris deprehensam in adulterio mulierem indulgencia redemptoris absoluit
hodie innoxium sanguinem Susanne liberauit. hodie quoque beatam virginem singulari munere gratuite benediccionis
impleuit. Magnum conuiuium. ubi prius nobis misericordia iusticia gracia apponuntur. Nunc non misericordia est a homini pro
lutaris cibo et efficax ad medelam. Nunc non etiam iusticia panis cordis est quidem optime confirmans illud ut
potus cibus solidus ad nutrimentum. denique beati qui esuriunt illum quoniam saturabuntur. Nunc non cibus anime
gracie dei sunt dulcissima et omnem in se habens dulcedinem et delectamentum saporis ymmo uero licet sibi omnia prius
vendicans in nomodo delectat sed reficit et medetur. Accedamus ad mensam hanc fratres mei et quo singulis
dapibus uel modicum aliquid degustemus. In lege moysi mandauit huiusmodi lapidare. Dicunt de peccatrice peccatores
in adultera phariseis. Sed ad duriciam lapidei cordis non locuti est. Ihesus autem inclinans se deorsum digito scribebat in terra

celos tuos et descende. Inclinas et ad iniqua fleḡ. neq; eni indurati cordis erat. digito scribebat non iam in
lapide s; in terra. Neq; hoc tm̄ semel s; bis q; duplex scriptura. sic apud moysen tabule due et forte vitate et
gratiam scribens hic impressisse videtur. Sim q; apostolus ait. Lex per moysen data est gratia et veritas per ihesum xpm̄ facta est.
Considera demum an iudei possint de tabula veritatis legisse unde refellet phariseos. Qui sine peccato est vestrum primus
mittat lapidem in eam. verbum quidem abbreviatum s; vivum et efficax et ancipiti gladio penetrabilius. Fugiunt eni
ad verbum hoc saxea corda transfossa. q; verberunt uno lapide veritate sunt lapidee frontes. rubor ipse confusionis
et clandestinus prodit abscessus. meruit quidem adultera lapidari s; hac puniri gestiat qui dignus non est eam
ipse puniri. Iste presumat a peccatrice exigere ulcionem qui eandem corripere non meretur. Alioquin ipse est vicarior. a se incipiat
in se prius sinat. ferat. excecat q; vindicta. Et veritas. Cetum adhuc misericordia est. et si accusatores refellit. et veritas.
si reum necdum absolvit. scribat. iterum scribat gratiam. legat et audiat. Nemo te condempnavit mulier. Nemo domine. Nec
ego te condempnabo. vade et amplius noli peccare. O vox mee a auditum letitie salutaris. Inudita fac mihi mane
misericordiam tuam. qui in te speravi. Sola mea spes apud te miserationis obtinet locum. Nec oleum mee nisi in vase fiducie
ponis. s; est infidelis fiducia solius utiq; maledictionis capax. cum vere in spe peccamus. cognosco nunc fiducia illa dicta sit
s; insensibilitas quedam et dissimulatio perniciosa. Que eni fiducia ei qui periculum non attendit. Aut quod ibi timoris
remedium. ubi nunc timor sentitur. nec materia ipa timoris. confiducia solacium est. nec eget solacio qui letatur cum male
fecit et in pessimis rebus magis exultat. Fugerunt itaq; fratres videri nobis exultas Sequitur iniquitates. scelera mea
et delicta nobis desiderium ardens. Scrutentur vias nostras. studia mea et pericula universa. vigili intentione pessima
dicat quisq; in pavore suo vadam ad portas inferi. ut iam nisi in sola misericordia dei respirem. Sed hec fiducia
ad se deficientes et timentes deo suo. Hec nisi vera fiducia cum misericordia non negatur. propheta attestante. Qui beneplacitum
est deo super timentes eum. et in eis qui sperant super misericordia eius. Nec pura utiq; suppetit nobis in nobis quod timoris
in ipso aut causa fiducie. Suavis et mitis est. copiose misericordie prestabilis super malitia. multum ad ignoscendum
Credamus sane vel inimicis qui in eo nil aliud unde struerent calumpnie occasionem capiunt inveniunt. Comparetur
aut peccatrici nec sibi oblatum vellatam paciet condi. Tenebitur itaq; manifestius adversarius legis cum absolvit
lege dampnatam. In verum o pharisei caput. tota vestre malignitatis adinventio retorquetur. Diffidatis cause qui
iudicium subterfugitis. Illa illa quidem sine iniuria legis absolvitur que sine accusatore relinquitur. Sed considerans
quid hic agant pharisei videtis ne duos senes illa a senioribus egressa cepit quos in pomerio ioachim abscondunt
Zusannam. Quia uxorem eius requirant eos. Illa iniqua cogitatione plenum sunt contra eam. Consentire nobis aiunt
senes. aiunt pharisei. aiunt lupi. qui ab altera paulo ante licet errantis oviculæ frustra devoratione frustrati.
Consentire nobis et commiscere nobiscum. Invitati dierum malorum modo accusatis adulterium modo suadetis. Sed
sic tota iniustitia vestra. et que palam arguitis eadem agitis in occulto. Hinc sunt quod exeunt unus post unum. cum ille omnium
consciis occultorum vias tam valide contrussisset conscias. Qui sine peccato est vestrum primus in eam lapidem mittat.
Amen pro inde ad discipulos veritas ait. Nisi habundaverit iustitia vestra plus quam scribarum et phariseorum non intrabitis in regnum
celorum. Alioquin dicemus aiunt contra te testimonium. Semen chanaan et non iuda. Nec hoc quidem moyses in lege
mandavit accusare pudicam. Sed qui misit adulteram lapidibus opprimi eam misit contra insontem testimonium ferre.
Ymmo sic adulterium sic etiam falsum testem non impunitum esse precepit. Sed quid glamnum in lege per legis preiudicato
deum inhonoratis. Ingemuit Zusanna et ait. Angustie mihi sunt undiq;. mors quidem hinc corporea. inde spiritualis.
Si hoc mihi egero mors mihi est. Si aut non egero non effugiam manus vestras. Vestras o pharisei manus. nec adultera
effugit nec pudica. Vestras accusationes nec senes nec peccator evadit. dissilatis ubi invenitis aliena. Alioquin
si quis forte sunt non licet. verum ei impingitis crimen. Sed tu Zusanna satis. mihi morte anime sue et corporis undiq;
diq; angustata. Melius est mihi absq; ope incidere manus hominum quam delinquere legem dei mei. Minime
sciebat ista ex philosophia sunt incidere in manus dei viventis. Illa homines quidem cum occidunt corpus anime non habent
ultra quid faciat. Ille aut timendus qui potestatem habet corpus et animam mittere in gehennam. Sed familia ioachim
tendat. irruat per posticum. Illa in pomerio clamor auditur. Clamor ut luporum gemitu et balantis oviculæ
inter eos. s; non patitur ab eis iniquam devorari. qui abripis corpore faucibus tuis, dignatus eripuit eam eripi
non meritam. Multo pro inde cum ducetur ad mortem erat cor eius fiducia habens in deo que usq; adeo terminus
esset et timorem omnem postposuisset. Quamvis et ipsius lege. et vite sue proposuisset et fame. Non eni deus
fuerat sermo huiuscemodi de Zuzana. s; parentes eius iusti erant. et vir eius honoratior omnium iudeorum

dicto quod a iusto iudice iustorum de iniustis obtinuit vindictam · que tam vehementer iustitiam esurivit ut ipse eam comperiret
mortem corporis opprobrium generis luctum inconsolabilem amicorum. Et vos fratres si a Christo audimus nec ego te con-
dempnabo. Sed parcere nolumus conspicimus si in ipso volumus parcere iniurie. Non est sufficiens perfectionis ut malum pro
malo aut maledictum pro maledicto reddimus. Alioquin qui patientiam non servavit prodest iniustitias hoc est vita perfecta
hoc est perfecta ... mihi vindictam et ego retribuam dicit dominus. Ita persuasus est ipse retribuet si ei vindictam
fueris. Sed non tollas ab eo iudicium. Sed non reddas retribuentibus tibi mala faciet iudicium sed iniuriam patientibus
in equitate iudicabit sed pro mansuetis terre. Iam vos ni fallor molestum est quod delicie tardat. Non invenimus
iam delicie sed non honerabunt quibus saciatos nec eructantibus quidem potuit fastidiri. Missus est Gabriel
angelus a deo in civitatem Galilee cui nomen Nazareth. Miraris quod Nazareth civitas parva et tanti regis
nuncio illustretur et tanto. Sed magnus latet in hac civitate parva thesaurus. Latet inquam sed hominibus latet non
deo. An non thesaurus dei Maria. Ubicumque illa est et cor eius. Oculi eius super eam ubique respiciat humilitatem
ancille sue. Novit celum unigenitus dei patris si novit et Nazareth. Quid ni sciat patriam suam. Quid ni
noverit hereditatem suam. Celum quod patre Nazareth quod matre vendicat. Sicut ipse et filium David et dominum esse
testatur. Celum celi domino terram autem dedit filiis hominum. Cedat ergo utrumque ei necesse in possessionem qui non modo dominus sed et
filius hominis est. Audi etiam quomodo tamquam vero tamquam filius hominis vendicat sed et convocat tamquam sponsus. Flores inquam
apparuerunt in terra nostra. Neque hinc dissipat quod Nazareth interpretatur flos. Amat florigeram patriam flos de
radice Iesse et libenter inter lilia pascitur. flos campi et lilium convallium. Comedat enim flores. pulcritudo
suaveolentia et spes fructus / gratia triplex. te quoque florem reputat deus et bene ei complacet in te si tibi nec honeste
conversationis decor nec bone opinionis flagrantia nec intentio desit future retributionis. fructus enim spei est vita
eterna. Ne timeas Maria invenisti gratiam apud dominum. Quantam gratiam? Gratiam plenam. Gratiam singularem an genera-
lem. Utrumque sine dubio quia plena et eo singularem quo generalem ipsam enim generalem singulariter accepisti. Eo inquam
singularem quo generalem. Ita sola omnibus gratiam invenisti singularem quod sola hanc impleveris plenitudinem generalem
quod de ipsa plenitudine accipiat universi. Benedicta tu in mulieribus et benedictus fructus ventris tui. Singularis quidem fructus
ventris tui est sed ad omnes quidem meatus te mediante pervenit. Sic in te olim ros totus in vellere totus in area
sed in nulla parte aree totus sic in vellere fuit. In te sola rex ille dives et predives exinanitus excelsus humiliatus
immensus abbreviatus et ab angelis minoratus est verus deus atque deus dei filius incarnatus. Sed quo fructu? Nempe
ut omnes eius paupertate locupletemur. eius humilitate sublevemur. eius minoratione magnificemur. eius incarnatione
adherentes deo capiamus unus esse cum deo spiritus. Sed quid dicimus fratres. cui nam potissimum vas gratie infundetur.
Sed ut supra meminimus capax est quidem ... fiducia patiatur vos iustitie. Quale iam potius ydoneum dare deus
receptaculum possibile. Balsamum est purissimum vas requirit. Et quid tam purum quid vero tam solidum quam humili-
tas cordis. Dico proinde humilibus dat gratiam. Dico respexit deus humilitatem ancille sue. Eo nam nimis queris
Eo utique quod animum humilem non occupaverit humanum quo minus libere influeret divine gratie plenitudo. Sed hac nobis
humilitatem quibus erat gradibus ascendendum. Primo enim cor hominis quod adhuc peccare delectat nec inserta consue-
tudine proposito meliori mutatur ne sit gratie capax propriis viciis impeditur. Secundo quod ubi iam corrigens mores et po-
tes nequitias deserto non iterare proponit ipsa tamen peccata preterita licet iam amputata quodammodo videantur dum in eo
manet gratiam non admittit. Manet autem donec confessione laventur donec succedentibus dignis fructibus penitentie
de medio fiant. Sed ve tibi si forte viciis et peccatis prioribus successit ingratitudo. Quid enim tam [illegible] gratie
adversatur. Tepescimus processu temporis a fervore conversationis nostre paulatim refrigescit caritas abundat iniquitas ut
consumemur in carne qui spiritu cepimus. Inde est ut minus iam sciamus que a deo donata sunt nobis. Indevoti
sumus et ingrati. Amorem divinum relinquimus. Religiosam obmittimus solicitudinem. verbosi curiosi facti etiam de-
tractores et murmuratores vacantes nugis / fugientes omnem laborem et disciplinam quoties sine nota liceat /
quasi non confestim sit sine noxa. Quid ergo tantis repulsam obstaculis gratiam nobis deesse miramur. Nam vero
si quis nostrum amplius ut verbum Christi verbum gratie in eo habet gratus est. Sed quis devotus si quis solicitus si quis
spiritu fervens timeat ne de suis fidat viribus ne suis operibus innitatur. Alioquin ut humor quidem amittat
gratiam. Tumor plenus est nec in eo inveniet gratia locum. Confidentem phariseum illum orantem non erat raptor

nec iniustus non adulter aut sicut hic publicanus. Ieiunabat bis in sabbato decimas dabat omnium que possidebat. Sed ingressum quendam suspicarum. Audite quid dicat. Deus gratias ago tibi. Sed non erat vacuus non erat contritus non erat humilis sed elatus. Non enim quid deesset scire studuit sed arrogavit meritum suum. Nec solida erat plenitudo sed tumor. Vacuus proinde redijt qui plenitudinem simulavit. Nam publicanus ille qui contritionem scriptum quod vicium se vas exhibere curavit gratiam retulit ampliorem. Nos ergo fratres si gratiam cupimus invenire sic deceto abstineamus a vicijs ut de peccatis que petimus penitentiam invisibilis quoque spiritualiter simus et devotius nos deo et vere humiles exhibere studeamus. Humiliter respiciat pio illo respectu de quo sapiens ait. Quoniam gratia et misericordia dei est in sanctos eius et respectus in electos eius. Et forte propterea quandam renovat animam quam respicit. Vnde vente vente sunamitis vente vente ut intueamur te. Quo videlicet nunc in peccandi consuetudine nunc in contraria peccatorum sed nunc in tepore et torpore ingratitudinis aut elacionis vanitate persistat. A quo nos quandoque periculo revocare et eripere dignetur qui factus est a deo patre sapientia et iustitia sanctificatio et redemptio ihesus christus dominus noster qui cum patre etc.

In ramis palmarum sermo

Non sine causa sponsus sponse patris et dei filius hodie etiam processioni hodie nova quadam et mira coniunctione addidit passionem. Nam processio plausum habet passio planctum. Cum ergo sapientibus et insipientibus debitores simus videamus quid utrumque conferat hic coniunctio. Et primus quidem quod scimus videlicet non primus quod spirituale sed quod animale anima videat et intelligat quam proxima gaudijs luctus occupat. Ihesus christus enim qui cepit facere et docere non solum verbis predicavit sed etiam exemplis quod ante predixerat per prophetam. Dum omnis caro fenum et omnis gloria eius quasi flos feni. Etiam apertius manifeste studuit probare in seipso. Vnde processionis voluit gloriam sublimari quam paulo post renovat imminere diem ignominiose passionis. Timens ergo sperare debeat in mundo gloriam temporalis cum videat in ipso quod quam petitum non fecit tantum tempus et conditionem utriusque status. Ipsa consultacio tanta tantis miseris humiliacio sequitur. Ab eadem enim civitate a plebe eadem eodem in tempore nunc quidem processione gloria et divinis est laudibus honoratus. Post modicum vero interrogatus conviciis et tormentis et cum sceleratis deputatus. Hic est tristioris leticie finis. Sic glorie finitur temporalis propterea prudenter orat propheta. Et caveat deo gloriam eius et non compungatur in processionem licet quam passio non sequatur. Nos autem bonum tempus spiritualibus spiritualia comparantes in processione quidem celestis patrie reputamus gloriam in passione monstramus viam. Nam si in processione quidem venit tibi in mente futura illa leticia et consultatio multa nimis quam rapiemur in nubibus obviam christo in aera. Si tanta tu cupias videre desideras diem illam quam suscipientur in celestem ierusalem christus dominus caput cum omnibus membris portare triumphum victorie applaudentibus iam non parvulis tantum virtutibus angelicis clamantibus undique potestatibus utriusque testamenti. Benedictus qui venit in nomine domini. Si vinculum consideraveris in processione quo perveniendum sit. Disce in passione qua eundum sit. Hec est enim via vite tribulatio presens via glorie via civitatis habitaculi via regni quod clamat latro de cruce. Memento mei domine cum veneris in regnum tuum. Cum intret in regnum videt quia cum pervenisset sicut maiores esse regnant pervenit ergo et ipse. Et si vis nosse quam compendiosa via eadem die meruit cum domino esse in paradiso. Tolerabilem proinde reddidit passionis laborem gloria processionis quam amanti nichil difficile est. Nec mirum si preciti processione celeste dicimus reputare quam viam et iter in utroque susceperit et si longe aliter et ab aliis. In hac enim processione miserabili iumento christus insidet. In illa vero iumentum quidem nullum futurum est sed racionale quidem homines et iumenta salvos facies domine. Cum plenum illud. Ut iumentum factus sum apud te et ego semper tecum. Et vide si non de processione loquatur cum sequatur. Tenuisti manum dexteram meam et voluntate tua deduxisti me et cum gloria suscepisti me. Ibi tunc nunc ipse pullus quidem erit quam etsi immuniret hetis pullos venire non sinas pullorum baptismo detinens quam pullus natus est et primum pullorum elegit ante innocentes loquor. Hodie quod pullos agere non excludit quod nec pietati inconguum nunc maiestati eius difficile est ut suppleat unusquisque quod minus in eis habet nam parabole. Ibi non ramos arborum non vilia vestimenta plebs turba prosternet sed dimittet pennas suas animalia sancta deponent coronas suas ante thronum dei et agni xxiiii seniores et virtutes omnes angelice quecumque habent glorie vel decoris totum et astabunt totum attribuent illi. Iam vero quid de iumento et vestibus ac ramis arborum memoriter est considerare diligentius libet triplex obsequium quod in processione hac exhiberi video salvatori. Primum quidem a iumento cui insidet. Secundum ab eis qui sua illi vestimenta prosternunt. Tercium vero ab eis qui de arboribus ramos cedere perhibentur. Nonne hi

omēs reliqui ep̄s eo q̄d habūdat sibi mittit et q̄i sine gr̄a mīe obsequit̄ dno soli vō iumētū· semetipm̄ qo
ponit eius obsequio Silencii michi est ut clarorum taceat an magis loquar ut haut consolaciones
Iumentū cui insidet xp̄s nōne vos estis mi fr̄s pp̄ter dn̄m apli Bestialitates et pravitates vestr̄ in corporibus
Exponuntur enim sclavi boves in obsequiū dn̄i nō quidē corpa si que adiacet et vestra sunt corporibus
cū de terra sibi elemosinas largiunt̄ p̄las q̄ ramos cedunt de arboribus Ubi ca. cū de fide et obedia
abrahe de castitate ioseph de mansuetudine moysi· ceteror̄ q̄ sanctor̄ virtutibus evangelisat Similiter et illi de
pmptuariis plenis largiunt̄ et hij qui accepant gentes nichil dare merent Dnus tu si fidelis quippe
fuit intentis misterio in passione sui salvatoris et cū eo ingrediunt̄ in statū civitate qui vero pendit
ipsa salvator Noe cedente ramos in arche fabrica Daniele viri edulio et labore abstinerie fruct
ipsa salvatore Noe cedente ramos in arche fabrica· Iob· bū dispensante sibam huius mūdi et de vellerib
tam iumentū salvatore q̄ portante Tobiam q̄ Iob· bū dispensante sibam hui mūdi et de vellerib
omni suor̄ paupib lateat calefaciente Cum tu in processione illa usq̄ perungor de tribus ordinib· cui sing
vicinis credo potestis advertere ¶ De eodem sermo

Necesse est ut loquamur hodie brevius pp̄ter angustiā temporis Multa quidē nobis insinuat processio quā ce-
lebratam sumus· sed eadē impedit ne dicere plus possimus Celebratam sumus hodie processionē et paulo
post auditā passionē Quod ḡ est mirabilis ista quidē· aut quid cogitaverūt patres nr̄i passionē
adiectas processioni Ita processio quidē multo reputat̄ hodie q̄ fuit est hodie passio vō cui addita est sua
adiectas processioni Ita processio quidē multo reputat̄ hodie q̄ fuit est hodie· passio vō cui addita est sua
fera spōta constat esse servata Oportuit itaq̄ processioni coniuncta est ut distās in nulla letitia simus stulti hāc
fiducia· sciētes qui q̄ omnia gaudia luctus occupat Ippa nō sumus stulti ut occidat nos prosperitas nr̄a sed inde
bonor̄ nō immemores simus malor̄ et eq̄o· Istud enim inpositū est pius stultis nō sciencia tm̄ sed et spualibus vir
ita et sciencia viris· aliud que placet quippe que displicet videns accidere et ipsis spualibus nichil nō sp̄ tristia
nō sp̄ leta succedunt sed vespe et mane dies unus et iō prosperitas cū diluculo et subito p̄ bās illū Tūm h̄ interī
du pius sciencia manet· ut magis manat et affluit Celum p̄ hoc sciencia duo fuerūt sicut ista valde diversa et diversa
ita ut in alto nō misi fletus et stridor dencium in alto sola gratiar̄ actio et vox laudis Abstergit dē omēz lacrimas
ab oculis sanctor̄ et iam nō erit amplius neq̄ luctus neq̄ clamor sed nec ullus dolor qui priora transierunt Interī sicut
amatores mūdi paciunt̄ adversa· sic nec ipsis fuius dei· via in hoc mūdo optata succedat In die ḡo malor̄ memores
sunt bonor̄ ne pusillanimes fiant et inpacientes· sic hic de quo legitur in ps confitebitur tibi cū benefeceris ei In die
q̄ bonor̄ nō immemores sunt malor̄ ne extollant̄ et dicant in habundancia sua nō movebor in eternū Sic enim verū
scientiā prosperitas occidit stultos scienciā sic pt et habuit spiritualis prosperitas occide īndoctū spuale· at nō spuale
spualis quippe· via diiudicat Prov aut evacuat q̄ stultū occidit prosperitas et nō sapientē· alibi quidē Cor sapientis
ubi tristicia et cor stultor̄ ubi leticia ānto pinde aut Bonū est magis ire ad domū luctus q̄ ad domū convivij
licet enim multos frangat adversitas· tū multo plures extollit prosperitas· sic scriptū est Cadent a latere tuo mille· sinistro
· s· p̄ q̄d signat̄ adversitas quoq̄ et x milia a dextris tuis in quibus prosperitas designat̄ Denique q̄ utrisque periculis z
orat sapiens et dicit Divicias et paupertates ne dederis m̄ ne forte aut divicie extollant in superbiā· aut paupertas
deicit in inpaciencia unū et dns sic in passione paciencia ita et in processione humilitate exhibere curavit In illa enim
tamquā ovis ad occisionē ductus ē et q̄i agnus corā tondente obmutuit et nō aperuit os suū qui cū pateret̄ nō comīa
bat· sed magis orabat dicens pr̄ ignosce illis q̄ nesciunt quid faciunt In processione aut quid pabant sese ipsa ut
comitant obviam ei Nec enim latebat qui venerat q̄d esset in hōre pp̄ter q̄d et ipse pater nō in curribus aut in equis
nec in frenis argenteis aut in sellis auro tectis sed humilis aselli tergo sedens· supposuit apostolor̄ vestibus q̄d ego de
processionibus regionis fuisse nō credo hz quid fuit q̄ processionē hāc voluit qui mox futurā venerat passionē forte
ut amarior esset passio quā processio precessisset Ab eodē enim populo in eodē loco et ipso tempore paucissimis diebus interpositis
primo cū tanto tripudio susceptus· postea crucifixus est O q̄ dissimile Tolle tolle crucifige eū et Benedictus q̄ venit in nōe dni
osanna in excelsis· Q̄ dissimile Rex israel et Nō habemus regē nisi cesarem Q̄ dissimile rami virentes et crux flores
et spine Cui prius sternebant vestimenta aliena exe suis induit̄ et sortes mittunt̄ sup ea Ve vt amaritudo peccator̄
uror̄ pp̄ter quā solvenda· tanta amaritudo necā est Iam vō ad processionē accedens· tū maior in ea mi videor
invenire Et fortasse in hac nr̄a processione omēs hodie potuerit invenire pibat enim a.qui et via pabat Ipsi
sunt qui viā parant dno ad corda nr̄a qui nos regunt et dirigunt sermō nos ad viā pacis Alij sequebant̄ Et hij
sunt qui ipse instrē asti· devote sequunt̄ et adherent sp̄ vestigijs pr̄dictū Erant et discipuli qui tamq̄ latere eius
domestica adherent ipsi sunt qui pt̄e optimā elegerunt qui in claustris soli dō vivunt semp̄ deo adherentes et

eius placitu considrantes Ipm qz inimicu cui insidebat no defuit qd designat duros corde et alios quosda
bestiales vm no fuit ociu ibi huiusi composicior multitudo ut oportuit Illos eni magis sunt oneri qz honori
nec ppt eos processio valde glosior est huiusi nacqz cantare no norut s; male sonoras dat iugitus Ipi sut
qui virga sp et calcarib; egent At tu ut ipos reliquit dns du disciplina fre volunt Illis eni dr Servi-
te dno in timore et exultate ei cu tinore Apphendite disciplina ne qn irascat dns et pereat de via iusta
Postqz eni inimicu hic disciplina fre noluit Nd restat ut abiciat eu dns cu indignacoe quada et ptis
vocat a via vitius ad spinas et tribulos aquib; suffocat verbu dei que sunt divicie huius mdi et voluptates
carnis Si qui tales sunt hic quib; grius ordo z ora cucupsca quos pinger frequent oportet et vigori obs
servancia eos ut studeat de inimicis si forte queat hoies comutari coputari int aquos cetorz vt aut de
penitentib; aut de adherentib; aut collateralib; sunt Nd si no faciut obsecro ut vel in eo qd sut pmaneaut
interi et paciene ferat que salubria sunt et si mi9 suavia dom complaceat dno suo respice humilite corp
et i melius eos adqd pmone Wolt aut ut aliqis coplem inimicu ium Saimq eqmd qz cantare no norut
necqz eni de eis est qui dice put Cantabiles m erat iustificacoes tue i loco pegna ois tuee At tu vm est
q nemu cetorz tam ppe est dns qz hiis qui tribulato sunt corde Ita et mat que egrotante norut filiu magis
fouet et sepius amplectit eu Nemo g indiguet i neo contepnat du volut esse xpi inimicu et eu q sca-
dalisauit vm de pusillis istis illu grint offendit qui eos tam mat gremio sue fouet ime Bone roborent
vm et corp infirmitates paciencissime ferendas btus benedictus admonuit Quatuor sunt gna in processioe dni Boni
prudentes et boni simplices hii sut qui pcent et qui secut Bonos at addidit qz prudentes no boni mimj sut
mijo vd sapientes sut ut faciat mala et simplices no boni stulti sunt In processione at dni ut mimj loca sut
ut stulti Porro qui adherent ei contemplatim sunt qui portat eu et onerat eo ipsi sunt duro corde z parz de
noti Bz cere omes sut in processione dni et neo qo ipius facie eius videt Ita qui precedut occupati sut in
panda via spoliati ora peta et temptacoes aliorz Qui secut ipi oio facie eius vide no put s; sic moysi
dictu est posteriora eius videt Inimicu cui insidet mimqz ad videndu levat oclos s; pnu est sp in terra
Qui vo adherent ipi alij vide put s; raptim nec plene du adhuc sunt in via Certu quidem ad alios ipi
magis facie ad facie eu videt mijo vd qd ite de moysi scriptu est qz ceteris quib; prophetis p visos et sopni
ma moysi vo facie ad facie loquebat Certu ad plena sane visionem nec ipe moyses du vivet i hac
mdo impetre potuit facici ipius visionem qz sic ipe ait No videbit me ho z vivet No videbor mij in hac
vita et in processione ista Ipse itaqz magna pietate sua donet nobis sic in eius processione perseverare du vivimus
ut i illa magna processione qui cu suis omnib; a patre suscipiendus est et traditurus regnu deo et patri sanctitati
civitate cu eo ingredi mereamur Qui vivit et regnat &c Item de eodem sermo

Om vniusa fecit ds in pondere et nuo et mesura spaliuis tn ipa tpa quib; in tris visus est et cu
hominib; conusatus est et quecqz in eis operatus est locutus passus est ita disposuit ut ut mi in qds momentu
vel vnu iota a sacrato vacauit aut ptierit sine mistio Undenqz tn quatuor pximos dies z ipm
que hodie colimus illustrat diem passionis die passionis requiencis et resurreccois sue Notabiles admodum
dies et int ceteros insignes magis pmaxime die gloriam suscepe dignatus est humana et cu ingenti quoda
tpndio et exultacoe vniuse tre veliqz no cepit ut hactenus consueuerat pedib; s; iumento vectus intre Vt si
quib; ad passionem ppanto fieret exultata huius maiore invidia sacerdotu Dane ventuar alij tinas ut in
pent eu et rege facerent fugiens legit discessisse Nuc vo cum si quesitus affuit vt tam reconsilio sus
cipet et pduceret ab eis qui era si ipa promta corp qd dubiu no est alios exultaunt hic in et de pas
sione adiuto est Porro quoqz et abscondit se ab eis s; a iudeis ut volebat iam ambulare i iudea pala
qz quebant eu intficere Sacrus at q venit hora eius tam huius ptate spontaneus ipe se obtulit passioni Decebat
nacqz pontifice nrm temptari p oia p silie absqz pcto ut tam vera ho et pspa homi et adusa oportuit
vitaret oportue reciperet et vtriqz rez in stirpo nobis salutare pbet exemplu Vt eni temptare est pro
nia ppli et stlt huius pspa declinare sic vtrib; iusticia est cum quib; dispensacoe admitte ea persecuco qz
et tpalis ois adusitas p loco et tpe prudent alij fugienda est cu aut nece fuit vltut toleranda Et illis
quib; duob; pspitate et adusitate loquor humana ois vita vsatur Vincis at in quatuor illis nomissi
vtriqz speb; virtus vniusa cosistit Ita g omnes virtute imple decuit eu in quo plenius habitabat ois ple-
nitudo virtut ut notu fieret omib; qz hiis maiore fuerat habundare sciet et penuria pati No eni dei sapi
de hiis ait quos occide pspitas solet No dei vnus de hiis quos occide posst aduo Vtreqz eni scriptu z.

quia prosperitas non tamen omnino sed stultorum occidat illos et adversitas utique non quorumlibet sed pusillorum perdet illos. Quam modeste in hanc ipsam gloriam videtur suscepisse ad triumphale occursum in asino veniens non in curribus aut in equis. Et dicebat si quis vobis aliquid dixerit dicite quia dominus his opus habet. Opus magnum opus salutis nempe hominis et multorum salutes facere venerat multiplicans misericordiam suam deus. Initium nostre consolationis fovet ista dignatio ut prius quam ab illa filium conveniens solutum enim ad mandatum domini qui antea tenebatur aut non valens aut non volens facere bonum a utique fortius vinculis alligatus nec volens nec valens. Non novit interim puer in domo conservari persuasum tenet placere ei qui agit et consolatur in eo quod vel eius quodammodo se facere reputet debitorem. Sepius meditans quia dominus his opus habet. Magis agit et consolatur in eo quod vel eius quodammodo se facere reputet debitorem... et timeat ne forte tantis beneficiis inveniat ingratus. Quid processum temporis in eo magis afficietur ut solicitetur debito et timeat ne forte tantis beneficiis inveniatur ingratus domino. Post hec quid verius affectio et fidelius sit filius liber ad quod accedit quia filius dubius fit et bonorum meorum non eges. Sed et quid verius affectio et fidelius sit filius liber ad quod accedit quia filius heres esse non possit. Ita ergo in processione. Porro circa passionem affectuosissime pro familiaribus refectione sua curat filius heres esse non possit. Ita ergo in processione. Porro circa passionem affectuosissima pro familiaribus refectionem suis curatur domesticis exhibere et magis apparuit benignitas salvatoris nostri cum dilexisset suos in fine dilexit eos et dixit desiderio desideravi hoc pascha manducare vobiscum antequam patiar. Turbabatur enim quod periculo expeteret eos sathanas ut cribraret. Opus erat preveniret refectionem. Denique refecit paululum defecerunt quod iamiam fecisset. Sic enim fuit sic terribile. Opus erat preveniret refectionem. Neque enim corporalis panis sed temptatio spiritualis instabat quod non modo corpora sed etiam corda reficit et ea quidem maiore. Neque enim corporalis panis sed temptatio spiritualis instabat quod non modo corpora sed etiam corda reficit et ea quidem maiore. Sic sola hostia sic sola prodesse potuit sic sola sufficeret nec deerat quia singulariter ille futurus esset. Donec tristetur. Ea nostra hostia sic sola prodesse potuit sic sola sufficeret nec deerant qui singulariter ille futurus esset. Donec tristetur. Ea nostra hostia sic sola prodesse potuit. Crucifixi tamen fuere cum eo alii duo sed duo neque Christus sit et Petrus et Iacobus vel Iohannes pro salute hominum pati. Crucifixi tamen fuere cum eo alii duo sed duo neque ... supplet. Omnibus ergo panibus in quibus nulla ... sustentari possit. ... refert apostolus. Ut ego arbitror quibus ... ut faciam voluntatem patris mei. Cibus utique sed celestis ... refert apostolus. Ut ego arbitror, quibus ... in omni navitate confortat et sustentat ut dominice cordis. Quid eque confirmat et corroborat cor hominum. Item ita in omni caritate confortat et sustentat ut dominice cordis. Quid eque confirmat et corroborat cor hominum ... in gesta sic et sermonis dominice exhortationis et operatio voluntatis velut quedam aie ventre in eius constringit gesta sic et sermonis dominice exhortationis et operationis voluntatis velut quedam anime ventre ... orationum lacrimas panis cordis esse solus ille ignorat cuius non avuit cor quod sui ... pane comedere sit ob orationum lacrimas panis cordis esse solus ille ignorat ... Illum quod his ... litus fuerit cum autem dum ... est et cibus vite panis de celo vivus. Recumbentibus adhuc discipulis surgit a cena ... linteum ... Ecce ... diligenter aduncas ... Non est voluntas carnis et sanguinis sed voluntas ... aquam ponit ... pelvim discipulorum pedes abluit et extersit. Non est voluntas carnis et sanguinis ... Petrus obviam ... repugnante non habebis partem ... est. Denique si non lavero te aut dicit ad Petrum ... non ut faciam voluntatem meam ... venit ad me non eiciam foras quia descendi de celo non ut faciam voluntatem meam sed voluntatem eius qui misit me patris. Oportuit ut et utique more suo post cenam opus exhortationis sermonis admonere. ... ita copiosissima extitit sermo multis eos promissionibus propter instantem maiorem passionem ... refovere et refocillare curat. De visione sua, de adventu paracliti, de corporis confirmatione et alia assumptione ad se metipsum. Non multo post conventum est ad orationem et ipse ... in agonia factus orabat. Ubi quidem non solum oculis sed et omnibus membris flevisse videtur, ut totum corpus eius quod est ecclesia totum corpus lacrimis purgaretur. Ita quidem sed et omnibus membris flevisse videtur ut totum corpus eius quod est ecclesia ... de sacramento corporis et sanguinis sui ... hanc quoque tantam et tam singularem alimoniam ... commendatam deinceps frequentari. Post hec tamen dies sequitur passionis in qua in pace exhibita ea die commendatam deinceps frequentari. Post hec tamen dies sequitur passionis, in qua ... supplicans et ... totum hominem salvum fecit sic de toto se fecit hostiam salutarem, corpus exponens tantis suppliciis et diversis ... mirabili ... compassionis affectum. Hic quidem super merore ... ; ve gemine ... compassionis affectum ... super desperatione eorum. Verum in his quatuor tempus dominica fuit et ... nos passus est quam tanta caritate super desperatione ... In his quatuor ... compassus est nobis. Vivitur quem ... fuit habuit ... lamentabilibus mulieribus aut ... compassus est nobis. Vidit quod ... erat ... habuit ... illa ... requiem celeberrimam et celebrium. In primo quidem requiem. Deinde resurgemus. Nos quoque sit festinamus in illa ... requiem ... pro multis ... nobis ... Et prius quidem donec ... ampliorem ... desiderio. Amodo iam dicit spiritus ut requiescant a laboribus suis. Nos requiem ... desiderio reficimur ... a laboribus ergo requiescunt ... clamore. Denique sub throno dei clamant ... quod et si ... sine labore ergo requiescunt ... habeat quod molestet nobis tamen totum habent quod delectat, donec requiem resurgunt. Donec sabbato pascha sequatur habeat quod molestet nobis tamen totum habet quod delectat ... tempus pertranseant.

¶ De passione domini sermo

Vigilate aio fratres ne infructuose nos hoc tempus pertranseat. Copiosa est benedictio dicite receptacula munda, devotas animas, vigiles affectus atque sobrias puritates conscientias exhibete tantis carismatibus gratiarum. Ut ... ammonet nos solicitudinis huius non modo spiritualis ipsa quaestio qua professi estis sed et generalis ecclesie observatio cuius filii estis. Siquidem sequentibus hiis diebus hanc sacrosanctam septimanam aut pro solito aut pro more solito ... modestia exhibet humilitate ut ipso patienti quodammodo compati videantur. Quis enim tam pertinax irreligiosus qui non compungatur? Quis tam insolens ut non humilietur? Quis tam iracundus ut non indulgeat? Quis tam deliciosus ut non abstineat? Quis tam

flagiciosus ut non commoveat. Nemo tam maliciosus ut non peniteat hiis diebus. Merito quidem. Nempe adest passio domini usque
hodie terram movens petras scindens aperiens monumenta. Prope est etiam resurrectio eius in qua solemnitate celebrabitis
altissimo deo et victimam in altissima qui fecit magnalia alacritate et aviditate spiritus iubentes. Nichil potest in nobis
melius fieri quam quod a deo factum est hiis diebus. Nichil in nobis potest utilius commendari quam ut vitu perpetuo singulis
celebret animus memoriale eius in desiderio anime et memoriam habundancie suavitatis eius eructet. Utique autem propter nos
quia in utraque vita spiritus mei mirabilis passio tua domine Ihesu que passiones omnium nostrum repulsavit, propiciata est omnibus
iniquitatibus nostris et nulli umquam pesti nostre invenitur inefficax. Nemo enim tam ad mortem quod non tua morte salvatur.
In hac ergo passione fratres tria specialiter convenit intueri: opus, modum et causam. Nam in opere quidem paciencia, in modo
humilitas, in causa caritas commendatur. Paciencia autem singularis, quia cum super dorsum eius fabricarent peccatores, cum sic
extenderetur in ligno et dinumerarent omnia ossa eius, cum fortissimum illud propugnaculum quod defendit Israel undique
foraretur, cum foderent manus et pedes eius, tamquam agnus ad occisionem ductus est et tamquam ovis coram tondente non aperuit
os suum. Non adversus patrem murmuras a quo missus fuit, non adversus humanum genus pro quo que non rapuit tunc
exsolvebat, non denique vel contra populum peculiarem de quo pro tantis beneficiis tanta mala recipiebat. Plectuntur
aliqui pro peccatis suis et humiliter sustinent et hoc ipsum tamen eis ad pacienciam reputatur. Flagellantur alii non tam purgandi
quam probandi convincendique, et maior in eis paciencia comprobatur et commendatur. Quomodo non magna censeatur in Christo qui
in fundo hereditatis sue ab hiis quibus specialiter salvator advenerat crudelissima morte multatur, sic sine ullum
omnino peccatum nec actu proprio nec contractu sed nec mixtum possit habere, in quo habitat omnis plenitudo divinitatis non umbra-
tice sed corporaliter, in quo deus erat mundum sibi reconcilians non figuraliter sed substancialiter, qui denique plenus est gracie et veritatis non
comparative sed personaliter. Ut faciat opus suum, alienum est opus eius ab eo, Ysaias loquitur, quia id opus suum fuit
quod dedit ei pater ut faceret, et alienum ab eo ut talia sustineret. Ita ergo habes in opere pacienciam. Nam modum ipsum
si diligenter attenderis, non tantum mitem cognosces sed et humilem corde. Nempe in humilitate iudicium eius sublatum est
cum nec ad tantas blasphemias nec ad falsissima que sibi obiciebant crimina responderet. Vidimus eum et non erat
aspectus. Non speciosus forma pre filiis hominum sed obprobrium hominum tamquam leprosum, novissimum virorum, virum dolorum atque percussum
et humiliatum ita ut nulla esset ei species neque decor. O novissimum et altissimum, o humilem et sublimem, o obprobrium hominum
et gloria angelorum. Nemo illo sublimior nec humilior. Sputis illitus, obprobriis saturatus est, morte turpissima condemp-
natus est, cum sceleratis deputatus est. Nichil ne merebitur vel ista humilitas que hunc habet modum, ymmo que tamen est ultra
modum? Sicut est paciencia singularis sic et humilitas admirabilis, utraque sine exemplo. Verumtamen magnifice eas ipsa com-
mendat que in causa caritas est. Propter nimiam enim caritatem suam qua dilexit nos deus ut servum redimeret nec pater filio
nec filius ipse sibi pepercit. Vere nimia quia et hec mensuram excedit, modum superat, plane supereminens universis. Maiorem
inquit caritatem nemo habet ut animam suam quis ponat pro amicis suis. Tu maiorem habuisti domine ponens eam pro inimicis.
Tui enim adhuc inimici essemus per mortem tuam et tibi reconciliati sumus et patri. Quenam ergo videbitur alia vel fu-
isse vel esse vel forte huic similis caritati? Vix pro iusto quis moritur, tu pro iniustis passus es moriens propter delicta
nostra, qui venisti iustificare gratis peccatores, servos facere fratres, captivos heredes, exules reges. Nec sane aliud adeo
pacienciam hanc et humilitatem eque illustrat quam quod tradidit in mortem animam et peccata multorum tulit et pro transgressoribus
rogavit ut non perirent. Fidelis sermo et omni acceptione dignus. Certa enim voluit oblatus est, non modo voluit et
oblatus est, sed quia voluit. Solus potestate habuit ponendi animam suam. Nemo tulit a se, solus eam obtulit ultro. Cum ac-
cepisset acetum dixit: Consummatum est. Nichil restat implendum, iam non est quod expectem. Et inclinato capite
factus est obediens usque ad mortem, tradidit spiritum. Quis tam facile cum vult dormit? Magna quidem infirmitas mori,
sed plane sic mori virtus immensa. Nempe quod infirmum est dei forcius hominibus est. Potest humana vesania sibi ipsi
in mortem scelestas inferre manus, sed non hoc est ponere animam suam. Deicere eam magis et violenter abrumpere quam ad
votum ponere est. Tibi impie Iuda misera plane facultas fuit non ponendi sed perdendi animam, nec tendente te
sed tendente laqueo. Nequissimus ille spiritus tuus exivit, non emissus a te sed amissus. Solus in mortem tradidit animam
suam qui solus virtute propria est regressus ad vitam. Solus potestate habuit ponendi animam, qui solus facultatem habuit li-
bera resumendi, imperium habens vite et mortis. Digna ergo caritas tam inestimabilis, humilitas, paciencia tam insu-
perabilis. Digna plane tam sancta tam immaculata hostia tam acceptabilis. Dignus est agnus qui occisus est accipere
fortitudinem facere ad quod venit tollere peccata mundi. Ego autem dico peccatum temporis quod invaluit super terram. Putatis quid dicere
velim? Cupiditatem carnis et cupiditatem oculorum et superbiam vite. Fructus temporis est quem difficile invenit peccata multa
trahunt, ymmo habent hoc seculo vanitatis, sed prior ille triplex non immerito prevalet in electis. Quomodo non illa

parte recordatio omnem excuciat voluptatem quo non illius consideratio humilitatis superbiam vite presentis contendat. Nam cari-
tas illa digna plane est cuius meditatio sic mentem occupet sic totum sibi vendicet animum ut omnibus curis curiositatibus confu-
flet. Fortis quidem contra haec passio salvatoris. Sed aliud ego triplex esse peccatum quemadmodum virtus eius expugnat. dicere co-
gitavi. et id forte utilius audiatur. Primum quidem originale. secundum personale dicimus. tertium singulare. Et originale quidem maximum
illud delictum vocatur quod a primo adam contraximus in quo peccavimus omnes et pro quo morimur universi. Maximum plane quod sic
totum non modo genus humanum sed et quemlibet ipsius generis occupat ut non sit qui evadat non sit usque ad unum. A primo homine
usque ad novissimum protenditur et in singulis quoque a planta pedis usque ad verticem capitis diffunditur. Sed venenum. Sed et ali-
us latius dilatatur in universa etate ab eo scilicet die qua sua quemque concepit usque ad eam qua genitum eum recipit mater
Alioquin grave iugum super omnes et totos filios adam a die exitus de ventre matris eorum usque in diem sepulture in matrem
omnium. In sordibus gignimur in tenebris confovemur. ante ortum miseras oneramus matres. in ortu more vipereo laceramus
mirum quod non ipsi pariter laceramur. prima voce ploratum edimus. merito quidem ut pote vallem ploratus ingressi. ut merito
nobis illud sancti iob quam omni parte possit aptari. Homo natus de muliere brevi vivens tempore repletur multis miseriis. Quam vi-
vum verbum sit. non nobis verba docere sed vbera. Homo natus de muliere multum miser. Et ne forte ipsa te voluptate corporis sensuum
quod de sensibilibus hauriat blandiatur in ipso statim initio de ortu quam tribulis admonet. Cum dixit Brevi vivens tempore
Alter ne spaciosum illud quod inter egressum et ingressum relinquitur sibi liberum putet. Repletur ait multis miseriis. Multis
et multiplicibus miseriis corporis miseriis cordis. miseriis dum dormit. miseriis dum vigilat. miseriis quacumque se verterit.
et multiplicibus meque miseriis corporis miseriis cordis miseriis dum dormit ... Que
sic vivat Mater ipse quem natus de virgine primo fructus eius mulier sed benedicta in mulieribus que loquitur ad matrem Alter
esse filius tuus. et benedictus fructus ventris tui super terram et multis repletus miseriis multis in illa benedictione appetitus
insidiis interrogatus quaestionibus pulsatus iniuriis vexatus convitiis lacessitus obprobriis. Tu ne illud sufficere dubitas
obedientia que reatum omnem prime prevaricationis absolvat. Immo non non sic delictum ita et donum. Ad peccatum quod uno
per comparationem gratia autem ex multis delictis in iustificationem. Et grave quidem dico delictum illud originale quod non solum personam
inficit sed et naturam. personale tamen cuique gravius est cum laxatis habenis concupiscentiis undique membra nostra arma iniquitatis
peccato non modo alieno iam sed et proprio tenemur astricti. Singulare vero est quod commissum est in deum maiestatis cum viri impii
vix instum innocentem occiderunt. sacrilegas manus in ipsum dei filium iniecerunt. crudelissimi homicide immo si proprius est
dicere etiam deicide. Istud duo precedentia ad tertium quasi exsuperavit et conturbavit tota machina mundialis et pene
in antiquum chaos sunt omnia revoluta. Pone quaeque de regum principibus terrarum regna depopulasse vastitate hostili. Po-
nam alium qui virum eorum in convivio et consilio regis unicum eius filium proditoris manibus suffocavit. Numquid non primus
velut sibi iniurias videbitur et immunis. Sic est omne peccatum quantum ad hoc peccatum. Ecce homo in se pertulit qui seipsum fecit.
peccatum ut de peccato dampnaret peccatum. per hoc enim omne peccatum tam originale quam personale deletum est ipsum quoque singulare
eliminatum est per seipsum. Singulum vero est a maioribus quam duo minora sunt comprehensa. Et ecce magnitudinis peccatum multorum tulit
et pro transgressoribus rogavit ut non perirent. Pater ignosce illis quia nesciunt quid faciunt. Volat irrevocabile verbum
tuum domine ut redeat ad te vacuum sed faciet ad quod misisti. Vide nunc opera domini que posuit prodigia super terram. Flagell-
is cesus spinis coronatus clavis confossus affixus patibulo obprobriis saturatus omnium tu dolorum immemor Pater ait ignosce
illis. Hinc multe miserie corporis. hinc multe miserie cordis. hinc dolores hinc miserationes. Sicut oleum compassionis
hic sanguinis gutte decurrunt in terram. Misericordia domini multe et miserationes domini multe. Vincat ne miserie miserias. Cum vinc
inimicias superabunt. Vincat nunc tue antique dilectionis vincat sapientia malitiam. Magna enim illorum iniquitas sed numquid non
maior pietas tua domine? conflictum per omnes modos numquid redditur pro bono malum quia foderunt foveam animae meae. plane
foderunt in parte foveam. ictos linguarum plurimas et pro maximas iniustitias. Sed quid horum foveam ad abyssum
mansuetudinis tue. Retribuentes mala pro bonis foveam foderunt. Sed caritas non irritatur non precipitatur. Numquid continebit
non in foveam ruit et pro retributis malis cumulat bona. Absit ut iniuste mortue contineat suavitates unguenti
quod de tuo corpore fluit. quia apud dominum misericordia et copiosa apud eum redemptio. Misericordie mortue sunt miserie. iniuste mo-
ritue blasphemie sunt. iniuste mortue insultationes sunt. quas tibi reddidit gratiam pia et compatiens tu atque
In ipsa elevatione manuum tuarum cum iam sacrificium matutinum in holocaustum vespertinum transiret. In ipsa inquam hora i-
rruit quod tuus ascendebat. terram operiebat misericordes respergebat audiendo pro reverentia sua clamabat Pater ignosce
illis quia nesciunt quid faciunt. O quam multus es ad ignoscendum. O quam magna multitudo dulcedinis tue domine. O quam longe
cogitationes tue a cogitationibus nostris. O quam firmata est etiam super impios misericordia tua. Mira res est. Ille clamat ignosce
ut dicant crucifige. molliti sunt sermones eius super oleum et ipsi sunt iacula. O caritas patiens sed et compatiens. Caritas
patiens est sufficit. Caritas benigna est cumulus est. Noli vinci a malo caritas hoc dicens est. sed vince in bono

malum suppeditatus est. Non enim sola patientia sed et benignitas dei ad penitentiam iudeos adducit, quia benignus caritatis dissimulat
comportat sustinet delinquentem, sed benignitas blandiendo adducit et quietum facit ab errore vie sue. Deinde coepit inter ire
petrorum. O inter lapides est, sed lapidem pertulit sinorem de quo resonat vincula pietatis et ebullit oleum caritatis.
Quo non potabis domine desperantes torrente voluptatis tue quos pungis aculeos infigentes te. Patet ergo quod passio christi potis-
sima est ad exhauriendam omnem gratiam peccatorum. Sed quibus fit si data est nobis? Christus data est quia alter dare non potuit. Numquid
angelus? sed ille non egruit. Numquid diabolus? sed ille non resurgit. Denique non in similitudine angelorum, absit, sed in similitudine demonum,
sed in similitudine hominum factus est et habitu inventus est ut homo. Exinanivit enim semetipsum formam servi accipiens. Filius erat et servus est
factus, non solum formam servi accepit ut subesset, sed et mali servi ut vapularet, et servi peccati ut penam solveret cum culpam
non haberet. In similitudine namque hominum non homo, quia primus homo natus in carne peccati, iste in similitudine carnis peccati natus est. Christus enim
in vili homine inscia perfidus et profundius se inmersit ne subtilis ille draconis oculus magnum hoc pietatis deprehenderet
sacramentum. In habitu et omni habitu inventus est ut homo. Neque in eo quicquam ad nature debitum signum aliquod singulare apparuit,
quo eum inventum esse intrinsecus. In paucis autem revelatur semetipsum ut esset qui crederent, reliquis autem absconditum est. Quia si
cognovissent, numquam dominum glorie crucifixissent. Sed hic etiam illi singulari peccato ingratitudinis complacuit ut sub aliqua iustitie
umbra ignorabiliter posset ignosci. Duo autem nobis in hereditate reliquerat ille vetustus Adam quando fugit a facie dei:
laborem videlicet et dolorem: laborem in actione, dolorem in passione. Non hoc ipse audierat in paradiso cum acceperat
ut operaretur et custodiret illum. Operaretur delectabiliter, custodiret fideliter. Et hic et posteris suis. Christus dominus laborem
et dolorem conspexit ut tradet eos in manus suas, immo se magis in manus eorum. Infixus in limo profundi et intravit
aque ad animam eius. Vide namque ad patrem humilitatem meam et laborem meum, quia pauper sum ego et in laboribus a
iuventute mea. Laborantes sustinens manus eius in laboribus fuerunt. De dolore vide quid dixit: O vos omnes
qui transitis per viam attendite et videte si est dolor sicut dolor meus. Vere languores nostros ipse portavit et
dolores nostros ipse tulit. Vir dolorum pauper et dolens, temptatus per omnia absque peccato, et in vita passiva actionem sus-
tinuit. Dum salutem operaretur in medio terre. Proinde memor ero omnium factorum laborum illorum quos pertulit in predicando,
fatigationum in discurrendo, temptationum in ieiunando, vigiliarum in orando, lacrimarum in compatiendo. Recordabor etiam dolo-
rum eius, conviciorum, sputorum, colaphorum, subsannationum, exprobrationum et clavorum, horum quos similia que per eum et super eum
humanitatem transierunt. Sunt ergo mihi fortitudo fuerat similitudo, et si accesserit et imitatio ut sequar vestigia eius,
alioquin etiam requiretur a me sanguis iustus qui effusus est super terram. Ne inveniar reus ab illo tam singulari scelere
iudeorum qui non tante caritatis ingrati fuerim, quod spiritum gratie contumeliam fecerim, quod sanguinem testamenti pollutum duxerim,
quod conculcaverim filium dei. Sunt plurimi qui laborem et dolorem patiuntur, sed necessitas inita est non voluntas, et
hii non sunt conformes ymaginis filii dei. Sunt qui quod volunt sustinent, sed non eius sortis neque christus in sermone isto.
Vigilat tota nocte luxuriosus non solum patienter sed et libenter ut suam compleat voluptatem. Vigilat raptor sub
vestibus ut diripiat predam, vigilat fur ut domum perfodiat alienam. Sed hii omnes et horum similes longe sunt a
dolore et labore quem commendat dominus. Hoc est autem bone voluntatis quam sana voluntate dicas pauperes continuaverit
vel etiam non habitas tamquam habitas contempserunt relinquentes omnia propter christum. Sic ipse reliquit omnia propter ipsos. Sequitur eum
quocumque ierit. Huiusmodi autem imitatio validissimum est argumentum quod passio salvatoris et similitudo humanitatis in meam
transeunt utilitatem. Hic enim sapor hic fructus est et laboris et doloris. Vide ergo quam magnificat facere totum illa ma-
iestas; de omnibus que in celo et sub celo sunt dixit et facta sunt, et quod faciliter dicto. Sed numquid solo verbo factum est
cum de que fecerat reficeret? Triginta et tribus annis super terram visus est et cum hominibus conversatus. Etiam habuit in factis calum-
niatores, in dictis insultatores. Non habuit ubi caput suum reclinaret. Denique hoc: Tantum verbum a sua subtilitate deste-
nderat et grossitiem acceperat indumenti. Tanta caro factum fuerat et in grossiori et morosiori opere utebatur. Hic autem cogi-
tatus vestit sibi vocem corpoream absque sui diminutione vel ante vocem vel post vocem. Sic filius dei assumpsit carnem non
commixtionem passus ut diminueretur, ut animam carnem, ut per carnem apud patrem invisibilis, sed hic manus nostre contrectaverunt
de verbo vite et quod erat ab initio viderunt oculis nostris. Hic autem verbum quia carnem pressuram et animas scissuras vicerat
sibi libere moderabatur actiones corporis sui, tum quia sapientia et iustitia erat, tum quia nullam habebat persus legem in membris
suis repugnantem legi mentis sue. Cum verbum nec sapientia nec iustitia est, sed tu utrumque capax et potest ei hoc abesse adesse
autem facilius familiare cum iam nobis est verbum in tre sine viciis quod actiones et passiones eius ordinare per eo quod
omnis etas et omnis adolescentia prona est in malum. Sunt flagella quorum et gladios etiam sub discrimine mortis ad
suas ambiens voluptates. Felix cuius hec cogitatio est verbum suum omnes occasiones suas ad iustitiam dirigit ut
sit intentio prima sit et operatio recta. Felix qui passiones corporis sui propter iustitiam ordinat ut quicquid patitur

xpt' dei filiu patiat' q'uis et a corde paciat' murmuraco et more vsat' gr̃arū acco et vox laudis R̃ pt xp tollit
scipsu tollit grabatū suū et vadit i dom suā grabatū meū corp9 meū est in quo p'us languidi iacebat ser-
uientes desiderijs et cupitatib9 meis Nos portas illud cū spui obedire cogimus s3 mortuū meū portas qr corpus
mortuū est ppt pctm Ambulas tn nō crimus qr corpus qd corrupit' agrauat aiam et deprimit trena inhitaco sensū multa
cogitante Ambulas eciā i domū meā in quā dom in matre oim qr sepulcrū corp domus corp meum Vnd sed
sr̃ one ambulas porro eo quid putas quō crimus Vnde volabis plane sup pennas ventor̃ Amplexata est
nos dns ille p labore et dolore meū Amplectamur eū nos vicarijs q̄busdā amplexorib3 ppt' nr̃as acciones
ad nr̃os diligendos passionis ppt' nr̃as sustinendo Dicas eciā cū prouerbia nō dimittā te nisi bndixeris mi
Quid enim superest iā nisi bndicto Quid post amplexum nisi osculū restat Si sic adhesim deo quis iam nō ex
clamare libet Osculet' me osculo oris sui Ciba nos interim dne pane lacrimarum et potū da nobis i lacrimis
i mensura Donec pducas nos ad mensurā bona et confertā et coagitatā quā dabis i sinū nr̃m qui es i sinu
patris sup oīa deus bndictus in scl̃a scl̃or̃ Amen. ¶ Item sermo de passione dni

Item sermo de passione dni

Opus redempcionis nr̃e qd dedit ei pr ut faceret dns nr ac saluator consumaturus nō solū ut oms
ad oracionē ducta est s3 et spontanes sic verus agnus dei qui ablatus erat petā mūdi ad locū venit
vbi hostia fieret et sanguine suo petm̄ ad oīo meum haut dubiū magis multo q̄ petm̄ iude scriptū
fuit stilo ferreo in vngue adamantino misericordit' delet Ipe naqz vere est de quo gra iā dudū audimus Si
fuit petā vra ut coccinū q̄ nix dealbabunt' et si fuerit rubra q̄ vermiculus alba erunt Admiradus pfecto
sanguis huius hostie qui rubra nō nouit rubrare s3 dealbare Hinc forte ipe est in quo tantū illi pcioso
mortis eius sequaces lauerut stolas suas et dealbauerut ipe est quo tantū illa asspsit sit q̄ nos asspergem'
et mūdem' et sup nivē dealbam' Quapropt' eundū nob' pit' et moiendū cū illo vbi eius iustificans sanguis
i nos asspgat mūdet et dealbet quotiet' rit' sit vicior̃ contagia amplius nob inolevisse et debilitas vos
maculasse consitem' Sine hoc naqz sanguine nō fit remissio petor̃ Asspgit sine sanguis iste duxit ascendebe
cū vero qui de longe stat nec attendit p se moiente dum asspgat sanguis iste ego nescio dr sit Primū scio q̄
latro qui mortuus cū illo asspsus est eo nec mora qui iustificatus sit eo eo quippe qui audire gl'o meruit hodie
mecū eris in padiso Vn ut dubito qui commonente salutari suo nisi nūc sanguis omēz potens diluit reatū
apit padisū et d amissū restituit regnū Hunc enim eo est q tunc fecit i vnū sub passione sue tpe venire
agere sic cesset in singulis passiones sue commemoracione in omib qui nō sic ille violent' in cruce cū ipso actus est s3
spontanea voluit cruce eius tolle et sic ad ipo crucifige Tamen ergo nō pedib s3 affectib et fidenter moiam' cū eo
scientes indubitatissime sic tanti sanguine eius nos asspgendos et iustificandos mag et vita Et forte iā trepidat'
aia mea usqz ad morte et incipit pauere et tedere qr audit se moiendū Sz nō timeat Mors enim ista vitalis e
qua quis moit' cū vita nec talis mors aie eripit vitā s3 confert Ante quippe viue quid videbat' sibi
erat mortua q vivit petō Talis est mors eius ipsa q dixit' Aia que pctauit ipa moiet' Nūc vero moiat'
petis et vivat iusticie oppriat' quibi incipit mors mortua vitā et vivida morte dicat q̄ cū aplo vivo ego
iā nō ego vivit vō i me xp̄s Verū ut minus paueas istā morte attendas p nob moriente et morte sua nos
instruente Nam et hoc sic palā locutus est mūdo sic q̄ palā mortuus est p mūdo Circa qd mirus passus e ne
mors sua celaret' et includeret' que oim salus et exemplū oib eā voluit inotesce oib q3 insilue supha
habundancia mie et doctrine sue q de morte exprimit p quaqz colūna et illa qd malediā tra q apuit os suū
et suscepit sanguine eius sup nos et sup filios nr̃os voluit q3 celari sanguine eius sup trā s3 nō iuenit locū
i eā labenti sanguis eius multo melius loquens q̄ abel Igit' intendas in eū q p oib nobis gustat' morte
ut commoriendo comitemus morte Sic enim moyses exaltat' serpente in deserto ita et ille in cruce p nob exaltatus e
ut oms eū sperantes et inuocantes et confitentes mordent' pnūiciosis a serpentib pessime male moituri
nisi serpente istū intueant' et vitalit' moiant' Tunc enim q̄ sit serpentes quos serpens tortuosus le-
viathan mentis ptulerit et fovit qui oe eruperit serpentes regulos quib nō est incantacio Talis sic q
nos mordet sic et ille matre mrā momordit et seduxit Tilla but' naqz ad fede aie serpentic cogi-
tacos sequē qre initiū mors porta est quas oio nō effugimus si serpente nō attenderimus qui solū egipcior̃
absorbet serpentes Hunc quidem adam fugit moyses cū ignoraret q̄ hoc signo filius isrl' redimendi esset de
egipti luto ffugit et petrus cū diceret Absit a te hoc dne nō decet ut filius dei moiat' Fugerent alij discip'li
cū nō intelligerent vbū qd de morte sua dicebat Sz modo nō fugiat nec moyses nec aliorum quis qr serpens
erectus est Vn q3 in omēz trā exivit sonus eius et vbiqz iam resonat nec paulus aliud clamat nisi xp̄m

ipsum et hunc [illegible]. Nec iam serpens iste eneus nocuit morsu sed sanavit, quem tunc solum momordit quando serpentem absorbuit qui regnavit ab Adam usque ad Moysen. Hunc cum primo ut dictum est cum fugeret per eius [?] virtutem eius tantam agnovit quod eum pro signo salutis suspendit et suspendendum in ligno crucis evidentissime designavit. In quo etiam pro victorum salute appensus et victorum condolens morti, fremens quod in semetipso Christo inquit: mors tua o mors et victoria tua inferne. Et clamans voce clamans magna emisit spiritum. Neminem ultra mordes, sed qui eum attendat a morsu ignitorum serpentium potenter eripies. Sed quid est illum attendere? Toto corde videlicet, toto corde affirmare [?] illum prospicere et in illo sperare et in illius se morte redemptum et se a morsu et volunte [?] peccatorum sanandum se credere. Sic per omnia intuitus eum fuerat qui dixit: Michi autem absit gloriari nisi in cruce domini mei Ihesu Christi. Attendunt non uno eodem quoque modo sed valde dispari attendunt eum quibus propositum est in cunctis necessitatibus ad ipsum oculos levare. Alii namque intendunt in eum pro exemplo, alii pro auxilio, alii vero pro remedio. Item quoque alii pro beneficio [?], alii pro regno. Sunt quippe quibus displicet sua vita optantes tamen sic ut moriatur morte iustorum, sed quo id efficiat dubitat et ignorat. Levat ergo hic ad eum tandem oculos suos et videt clavis affixum non iam pedes movere vel manus. Tanto quoque roborati [?] exemplo configit et ipse timore domini carnes suas ut non quicquid voluit faciat, sed configit in se veterem hominem destruentes corpus peccati ut ultra non serviat peccato, sed ut mortuum iustificetur a peccato. Qui enim mortuus est iustificatus est a peccato. Dum licet spiritus promptus sit, [illegible] mori, caro tamen nonnunquam infirma est et refugit nec libet configi cum viciis et concupiscentiis, sed magis concupiscit illis et mori. Elevat proinde spiritus oculos ad deum qui per mortem suam liberat eos qui sicut ait apostolus timore mortis per totam vitam obnoxii erant servituti. Non ignorat quod ille in eo quod passus est ipse et temptatus potens est et eis qui temptantur auxiliari. Aliorum namque sanctorum passio exemplum nobis tantum fuit et non plus. Redemptoris vero passio sic nobis vitalem mortem complicat ut virtutem nobis tribuat moriendi, ut iam mortem istam non [illegible] per quam meliorem vitam inire non ambigimus. Et cum non sit sanitas in carne nostra nec pax ossibus nostris quibus configatur et mortificetur, ad illum nobis iussum est intendendum de quo virtus exibat et sanabat omnes. Sic licet magna velut mare contritio nostra et pessima plaga nostra, hoc singulare medicamentum quod nobis tanta [illegible] tanta sapientia unita quoque mira in sanguine Christi confecit efficaciter sanatur si fide integra purgatur. Porro cum infirmitas nostra senserit remedium, quare etiam non paupertas sentiat beneficium? Intendat ergo etiam ipsa ad sacrum istum [illegible] quem despectum et novissimum virorum, sed intus plenum gratie et veritatis, quod ad hoc misit pater in mundum ut de plenitudine eius omnes acciperemus, quia in eo sunt omnes thesauri sapientie et scientie absconditi et in ipso habitat omnis plenitudo divinitatis corporaliter. Sed crudelissimi porci sacrum sibi eundem missum non aspexerunt, immo despexerunt. O pater, ad quod misisti preciosissimam hanc margaritam ante porcos? Tu dixisti: Verebuntur filium meum. Sed vide quomodo quasi dilaceraverunt unicum tuum et sacrum tuum. Habebas quod oportet vindicare in illos sicut vindicasti in Dathan et Abiron. Sed ipse filius tuus stetit in confractione in conspectu tuo ut averteret iram tuam orans et dicens: Pater ignosce illis quia nesciunt quid faciunt. Nostrum autem est colligere quod porci isti effuderunt. Colligat ergo paupertas nostra quantum hoc necesse [?]. Indiget humilitate, ab eo firmatur cuius iudicium in humilitate sublatum est. Indiget mansuetudine, ipse prebebit eam qui sicut agnus mansuetus portatus ad victimam est. Indiget caritate, neque maiorem hac [?] quam ut qui animam suam ponit pro amicis suis nec inveniet qui plus possit dare quam ipse qui constat plus habere. Indiget perseverancia, in ipso invictissima invenitur qui inter colaphos sputa flagella factus est obediens patri usque ad mortem. Ceterum inveniant hic ignorantes exemplum, debiles auxilium, egri remedium, egeni beneficium; quare non sperent etiam [illegible] regnum? Sed hoc latum patuit sero penitenti latroni [?], quo non modo aperit peccatori facie redemptoris sui se in confessione preveniendi: una tantum voce supplicantis audivit: Memento mei domine dum veneris in regnum tuum. Habes quidem pia et ingenti devotione eam amplectentes hanc supplicationem, meditantur eam qui cordibus et actibus indesinenter imprimunt sibi. Sed iam considerans qua pietate serpens iste nos [illegible] ad se inde forsitan quod non habeat speciem neque decorem et quod factus sit pro eis qui opprobrium hominum et vermis atque obprobrium et abiectio plebis, alloquatur et ubi se attendat cohortetur dicens: O vos omnes qui transitis per viam attendite et videte si est dolor sicut dolor meus. Nonne quasi dicere videtur: Vos omnes qui transitis et non attenditis quod ego innocens pro vobis crucifixus sum, attendite quoque et attendendo videte dolorem meum. [illegible] quo dolent manus, dolent pedes, dolet et latus lancea perforatum. Non hunc inquit, sed multo magis illum quod ego quidem patior pro vobis et vestigia salutis [illegible] vos, sed vos per latam hinc inde viam itis. Dolor nec est dolor meus quod illa vos ad mortem ducat. Vita mea vos morte perditos redemit. Ego pro vobis corpus meum dedi percucientibus et genas meas vellentibus et faciem meam non averti

ab incipientibus et conspicientibus in me Ego uero pro vobis crucem baiulaui et sic prius verbo sicut nunc opere docui ut si vultis venire
post me tollatis crucem vestram et sequamini me. Sed ut video vos non redimente attenditis nec instruente vestrum. Quod
eciam in me qui languores vestros et dolores portaui sequerem in cruce Ihesum magis quem celebratis sicut peccata vestra et
erat ut me qui languores vestros et dolores porto sequeremini in cruce. Ihesum ego per dorsum vestrum clamabo
attenditis propter scelera vestra. Sed peior et vos peruersitatis et non mea sed vestram viam vestis. Ihesum ego per dorsum vestrum clamabo
videte quod non simile non est dolor sicut meus. Pro eo quod vos erratis et ad infirmum reditis per quos iniquis tradi in mortem
auca mea et cum sceleratis reputatus sum. Nonne pro vobis parcere noluit nec pater cum in me sicut ipse testatur. Sed complacuit
aucam meam et cum sceleratis reputatus sum. Nonne pro vobis parcere noluit nec pater cum in me sicut ipse testatur. Sed compla
cuit et pro vestra salute bibere noluit calicem istum amen. Et quid est o miseri quod sanguinem testamenti tantum quod statuit
ad vos deus vos pollutum ducatis cum in eo redempti sitis de vana vestra conuersacione vestra quam per vicem ad quam nunc rursum
mea morte contempta reditis. O dolor super dolorem eo quod in escam meam datis fel et in siti mea potatis me aceto
vestram enim salutem volui refici sed peior vestra iniquitate amarius aliquid quod in ipsa passione bibi. Absit hoc a nobis sciencia
porcus cum mulieribus que secute sunt eum de galilea. Ubi vero nunc deuotas illas animas que a volutabro huius mundi quod galilea
sonat secute sunt eum. Non persequamur sed attendamus vere istum verum dolorem qui peccata nostra pertulit in corpore super lignum
ut peccatis mortui iusticie viuamus. Attendamus sponte istum salutis nostre signum. Unde istud quod signauit deus ut prius
nat vmbra futurorum bonorum sub qua tu et non sub luce vite beatus. Et tunc letatur propheta. De solacium in huius que sta
fuit ei quod in domo domini iurauimus qui ipse tunc propter scelus cessit velum cum scinderetur a summo usque deorsum. Tu pontifex
sue pro nobis introiuit semel in sancta eterna redempcione inuenta. Absit ut videamus faciem ad faciem qua autem per aspersionem
et intrante vident. Epulentur qui nunc iudei illi que deinum consistentur deus cum biberet eis cum gomorra corpus fuerit plena
et tortulam vino redundarent. Epulentur et pascha sua manducent et saginentur de rebus tuscentibus pro quo comederitis
non intrat pretorium in ne visto dei iudicio contaminati comederent. Quod itaque sunt metuent tunc eis sic tristicia non sic
dulce sapient. Vos nolite recedere a consideracione dominice passionis que nos vere sanat et a venenosi diui serpentis purgat
erit tempus cum quod sponsus eorum virga appebit qui malos iudeos modo sui non dominum pascha celebrates perueniet
eius plaga nostra et castigacione crudeli Christi cum tunc videbunt. Videbunt quippe in quem transfixerunt sed ad vmbram
non ad medicinam. Videbunt iudicantem quem nunc vident dissilantem morientem et mortem sua nos a morte anime li
berante. Nos autem conueniamus morientem sicut quod moriamur cum eo quod si complantati fuimus similitudini mortis eius sic et resurrecionis erimus
Dominica infra passionem domini
ipso presente qui mortuus est propter peccata nostra et resurrexit propter iustificacionem nostram. Amen. Dominica infra passionem domini
I[ste] sunt dies quos obseruare debetis si quando transactorum huius sacri temporis et cetera nunc sicut vmbra declinauerit et uel
occupacione uel negligencia vanam preterit. Ista tamen que restant manent deuocius sunt celebranda et vigilancius obseruanda
ne pereant. Sub sacro namque supputatur numero qui figuram in se gerit vite que nunc est et future. Viuencie solicitus
intende nos purificacionem nostre atque beatitudinem quasi alta quadam in duplici septimana vite presentis agitur. Illa vita
die computatur que melior in atriis tuis domine super milia. Nemo ergo surda aure transeat quod audit. In xiiii die vero ad
vesperam pascha domini est et xv sollempnitate se celebrabitur altissimo deo. Non potest quis in paucioribus diebus arcere et se
patum conscribere ad pascha domini et ad sollempnitatem altissimi. Est enim pascha quod nos ambigit transitus domini. Quo nisi
ut exaceta autem coram hic modo ad premium. Non potest cum illo eo transire qui duabus septimanis purificacionem non celebrauit atque
comprobauit. Istum namque numerum mulier pariturum feminam ad purificacionem istum et leprosus ad iudicia sua comprobanda lex in
stituit moysaica. Mulieri quod que feminam peperisset ut immunda esset duabus ebdomadibus. Leprosus autem ut ductus ad se recludat
sacerdos vii diebus et si non crescit lepra rursum recludat vii diebus aliis que tunc demum si lepram non ?? mundabit
et mundum pronunciabit. Perpendite ergo quam necessarie sint iste gemine ebdomade quod non solum est nos mundari uel mundos comprobari a primis
actibus quod vnius ebdomade opus est eciam ab importunis cogitacionum nostrarum tumultibus nos mimum euadere si ad sab
batum festiue quietis et ad vesperam desinentis mundi nos ignee tempta et legittime volumus peruenire. Quarum ebdomadarum
cum omnis vita presens tempus sit spacium tamen spalibus istis diebus consumat complicamus tpa multa. Istis namque eius celebratur
passio sine cuius sanguine non fit remissio et sine qua nec purgacio sine qua impossibile est nobiscum eo venire. Cuius pascha xiiii
die ad vesperam est nec arcere ad plenitudinem qui in xv celebrabitur altissimo deo. Absit ergo ut quis priorum ?? mulier
istos dies paucos in sui salutem et emendacionem obseruare quippe cum est ingiter gementibus infatigabiliter omni tempore
orare ut amplius nos lauet qui lauit nos semel in cruce in sanguine suo et addit apertius nostris mundet ysopo ab
vestre ?? amaritudine mortis sue semper aspergendo mundando et super niuem dealbando. Et si latet inter nos quispiam
de generacione praua et adultera que sibi videtur munda et non est lota a sordibus suis accedat iste et tangat cineres vitule
aspersi qui sanctificat inquinatos uel sit mundus fiat in se mundus intelligat. Quisque enim tetigit et portauit cineres vacce
huius qui tamen liceat vir non cum lauit vestimenta sua immundus erit autem lex usque ad vesperam. Tacta namque diligencius sanctissima
peritata singularem innocenciam victime huius que peccatum non fecit nec inuentus est dolus in ore eius quecumque tollit quotidie

peta' mdi erubescat nece est quana mstitia que ve paco mestruato (s)llima est si ea no' mstificat et q hostia
in cuius cospectu no' mstificat' ois ho Si quid e qui tanto tpe ad mtelligenda mundicia mra' nosnet ipos contam'
consuetudie cu tamq possit nos adeo lutuosos ac densisso luto agiuatos vt mito cqvat' qui p fide litac de
beat i cordib' nris Infixus su in limo pfundi et no est subst' Vn et orac cogit' ad prem suu Eripe me de
luto vt no infigar. liba me ab his qui oderut me et de pfudis aquaz Mutande sit quapp' huiuo gsue
quas dus horret et refugit Sut quo nerade sut copediende ante vesp(er)a in qua pascha hic est tripliu nob
celebuda e Mutanda quippe sut desidiis impur' qonerade ab opib' mgis copimde a cosuetudib' male
i(m)cetatis Quis iste dapnat' pollut' copedit' audet et pt cu duo hic pascha manducare et cu eo qp hic
mdo ad prem tuste ymo quis horo sibi cosciuo no' mire metuat de hic mdo quere' Ipa cu gromtete gstia
cp no' tusitura ad prem s ad tortore no ad padisu s ad tartaro no ad refrigeriu s ad suppliciu Igit' mutue
desidia ut mdent' sic pmoge ta q' asine mutada q mdanda hoc derint aut occidenda Hec em occidut occi
denda sut et maledctus qui phibet gladiu ab eorp sangue desidia occidut pigro ait sapies Ergo sic faciut
fiat eis desinat ita ut no' sint illa desidia in qbi laudat' pctor et i quib' bndicat' Succedat vo illud
desidiu paupm qd exaudit dus Lateant illa desidia sim que dimittit dus eos qui cu pent i adinuccois
sine Surgat vo illud qd aia ppheta desiderauit te i nocte cu spus i precordis suis et q de mane vigilauit
ad te Conueniut plane ista desidia cu ipo qui desidio desidat manducare nobiscum hic pascha. Et qr p mdiciu
desidioro no pazo accedere ad hic pascha conuenit eca onera ut magis q pucia q comutabes p grauibus leuia
p puctibus sublevada Est cu(m)stas nos pondu pcti. onu vo grue sub quo tre no' possiu et sb quo nobis no' est
tuste s in mfiora tre tuste et ibi intire Exire audiedi nob est q dt vocat nos des Venite ad me oes q labo(rati)
et onerati estis et ego refica vos Exonerare nos debt si volu(m)9 Sz in p i mod quo asini vinci' deleat nos
mola asinaria q mergat nos i pfundi Multo tu meli9 fren9 onu' cuis leue et iugu ei9 suaue qd nos no'
uomt pinc s leuare Onu hic exonim mod afflictois iugu disciplias cohibicois Onu quo satisfacis de pctis
iugu quo cohibeam' a futuris Utrsq suaue est utrsq leue hom q cupit de hic mdo tuste ad prem et que
illa no' tangit mepacio Fily hom usq gru corde Talib' naq no' pt quid leue fore qr sibi pondu sut At qui
no' ferut ins qd pps i ponit hi sut pati ad tuptu ides Sequit te q uocq verb Cu si copedes cosuetudis
tenet nos multo magis nob mcdadu est q educat vinctos i fortitudie et qui onagro dimittit liberi et soluit
vincula eius chutent' go et ipe i fine p aureis Hec que onerat p his q ornat qualos qpedes sapie
de quibus sapies ad filiu Inice inqt pedes tuos i copedes illi quas ut estimo velut abiecerat cu dus p
seruitu cepbirius ait Abiecisti iugu meu dirupisti vincla mea et dixisti no' fmaz Salubrime vo his
vinctos appellat qui de his loques i dno dt vinctos m9 suos no' despexit Magni repe decor et gle
sut ille copedes qri quis ita no timore pene s ut sciis ait ipe bndcus cosuetudie bona et delcacoe vtu
manet i his tecta sut et subdit sapie Vitu ad mdanda no' tali sua desidia ad deponeda repete ouera
peti onera ad emendas solitas et vetes male agendi cosuetudies quis ydoneus qd pualidu Ergo ne cele
peti oneru ad emendas solitas et vetes male agendi cosuetudies quis ydoneus qd pualidu Ergo ne tele
brabut insuna pascha i tusitu cu capite suo Cu desperati remanebit in hic mdo ut no' tuscat ad prem Absit
heant in pposito heant i conatu qd necdu pfecte gerit actu ut timeat qr est pax q hoib' bone voluntatis
Accelerent tu ad vesp(er)a tre in qua pascha dni est vesp(er)a mre operacois finis est Exhibit ait ppha ho
ad opus suu et ad operacom sua usq ad vesp(er)am Sz sic no' oms sic egredim' ad opus ita ut pit regredim'
ad opus suu et ad operacom sua usq ad vesp(er)am Sz sic no' oms sic egredim' ad opus ita ut pit regredim'
oms pfamilias i cui9 vinea desudam9 ipe uomt de quo et qui dicat pcurat' suo Voca operarios et redde
illis mercede sua Vnu est qd vera cade qo mercera mic ds q bte est qp cu vocauit dus ei inuenit operante
qr tale in vesp(er)a comu' e diei Ve pascha dni celebrat et xpo solete almo duo Vo est quid d solemtas
in vesp(er)a ista s panor & timor et timor sic mdicat lactuce agrestes q ulde amare sut Nec imito Illa
ipe dus des vite et mortis cu iminet vesp(er)a quo pascha celebrauit p goitu mortis tusituri esse hic cepit
paue tede et mestus esse quito magis filii homs valedtuu corpi et tante maiestatis putandi tribunali pietet
si si possit ut tusiet hora ab eo Attu ne quior esto o ho qr post hac vesp(er)am qua tusie qo hic mdo nrte
est optimo i xpo solemtate celebrabis altissimo dno Et sanm qr celebrabis & ibi pascha s no' quale celebrasti
hic in vesp(er)a huius vite tpalis cu amaritudie s in clarissimo et serenissimo mane vite etne cu plenissima
exultacoe celebrabis qu vbtica tua vertet' i gaudiu et qn dus tusies mustrabit t' Ð tusitu desidia t'
Ð tusitu ineffabilis Ð ve vin pascha quo ingrediem' ad solemtate solemtatu Tusies inq' mustrabit

illis Quo turribus o do[min]e quo altius ascendis vel quo alta civitas tua ubi es in dextra dei sedens Quis eliciet sessi[one]m
turribus usque ad te et quo rursum turris Sed non timebis quia turris ille non est labor sed rotunditatis Nobis enim turres
qui nos turre et desideratissimum pascha prope celebre facis turrie quia nos ab humilitatis tue spe ad contemplanda
dominatus tue excellentissime maiestate intuemur et ministrabit et quod do[min]e milia milium ministrabunt et tu ministrabis
nobis metipsum Sed intelligimus nos auditu cum petro nunquam ministro nobis non habebis partem mecum Ergo fac quod
vis hic pedes lavisti ibi ministra Illud in consilio fac et illud in regno Respondit ut dicam tibi Cur ita facis Quod
vis hic pedes lavisti ibi ministra Illud in consilio fac et illud in regno

imensas gratias et quia ita facere dignaris Tibi quidem quod hic ministro michi decepit in maiestate nobis vero plurimum accedit
in mensas gratias quia ita facere dignaris Tibi quidem quod hic ministro michi decepit in maiestate nobis vero plurimum accedit
in sacietate Hoc enim est quod promisisti deus Ego dispono vobis sicut disposuit michi pater regnum ut edatis et bibatis super mensam
meam in regno meo De hac etiam satietate david dicit vel Satiabor cum apparuerit gloria tua Glosa vero plenitudo vite
panis angelorum minister est qui convivas adeo saciat ut non sit eis qui esuriat vel sitiat amplius Intrat hanc
dubium ad hanc plenitudinem quisque dies istos dominice passionis astipitos devotus recolit et vigil observat Et
hoc quidem agere ille dimostit qui non perpendit quod deus christus impendit qui sanguinem testamenti pollutum non duxit sed
tetanus sepius retractans sanguine agni immaculati quo redemptus est de vana conversatione sua incessanter Et ideo
retribua domino pro omnibus que retribuit michi Hii veniunt vigilanter quia iste observat vesperam qua pascha domini est memorans
qualiter sacrificium vespertinum in ea factum est pro reconciliacione omnis generis humani Elevacio manuum tuarum memorans quia pacifi
casti in ea omnia que in celis sunt et que in terra et preparamus nobis viam sanctorum incedens ad interiora velaminis quo nobis
impuri erat accedere dum tu non assistens futurorum bonorum Intrasti vero semel intuisti non per sanguinem hircorum aut vitulorum
sed per proprium sanguinem eterna redempcione inventa nobis iam non licet sollempniter intrare et sollempniter altissimo celebrare Amen
Ex proprium sanguine eterna redempcione inventa nobis iam non licet plus intrare et solempniter altissimo celebrare Amen

¶ De cena domini

Audiuimus et desideramus audisse debemus quod dominus ait Desiderio desideravi hoc pascha
manducare antequam patiar En instat dies ut faciat dominus sicut locutus est Iam in ostio est qui libet intrare
manducare antequam patiar En instat dies ut faciat dominus sicut locutus est ut intres sub tectum
ad nos ut teneat nobiscum et nos cum eo Dicamus ergo et dicam ei do[min]e non sum dignus ut intres sub tectum
meum Sed quia placuit maiestati declinare ad servum tuum et subintrare tugurium meum antrum meum speluncam meam
libenter te suscipiam amplexibus pedes tuos letus deosculor et totas gratias ago quia non despicis paupertatem meam
Ego sic dicebam et cum ad ostium meum tue meditabar Egenus et pauper ego sum Adiuva me deus et tu non videbas
in vobis Modo vide humilitatem meam et laborem meum et dimitte omnia peccata mea Vide hic domus conscientie mee
quid deterius antrum est quam tuneta spelunca est et misere mei Ubi tu in ea locum ubi requiescas Terra sicut aqua
mea nisi esset non esset nisi sedes sapientie Tibi ergo cum servo tuo cenare volenti ubi locabitur mensa ubi lectus
Respondeo de parte qui tecum venit nulla nos angeret solitudo Ubi nam cum capernaum que celi celorum capere non potest
sic te digne capemus De ipso enim tu dicis pater in me est et ego in eo Illa aut angelorum frequentia que te intuetur
custodiat et in te indesinenter desiderat prospice ubi disponam pro sua puritate et magnificentia Ne forte ipsi dicant
Tu scamus de hiis sedibus Tu ergo clemens do[min]e pater do[min]e qui dignaris hic nobiscum pascha manducare ne de
dignemur quia tot mundi tu facere capacior Sed ecce fratres quo arguat nos desidia nostra Iste puer dei sanctus quia sanctorum
omnium dominus frequenter transit per nos et crebrius audimus eum dicentem delicie mee cum filiis hominum et adhuc non hic
apud nos ubi caput suum reclinet Adhuc impati nolle potest ad tam dulcem et tam frequentem suscipere hospitem
Valde nobis melior illa sunamitis que typice elisee sancto quod sit ab isto sanctificato non viro suo parabit cenaculum
tabernaculum parvum ponens in eo mensam et sellam et lectum et candelabrum eo quod frequenter transiret per illas Interim vel
adhuc femine devocionem vincit sequens et ei qui tam miserandus visitat nos et frequenter transit per nos ut transire
secum faciat eciam nos consumamus cenaculum parvum sic et nos parvi sumus in quo tantus hospes maneat et a nobis
amplius non discedat Sic si manet non transit quo pascha manducabit quo transitum celebrabit et nonne ego
pedit nobis ut transeat ego hic modo ad patrem ut ubi ipse fuit et nos ibi simus qui tunc vere transit cum nos una
transire faciat Sed hic transire firmatissimum est manere maneat ergo et transeat qui manendo transire et transeundo manere
transire facit Itaque accelerans aggredi cenaculum hoc parvum ut ille intuens studium nostrum rursum intrat nobis sicut scriptum est
nos facit Itaque accelerans aggredi cenaculum hoc parvum ut ille intuens studium intus ostendat nobis sicut scriptum est
ergo eo desiderium pauperum exaudivit dominus Si apponat manus ymmo nisi apposuerit manum in vanum laborat ob quod edificant
eam Non sufficiet hec sola die accelare hoc opus nisi cooperentur ibi qui dixit et facta sunt mandavit et creata sunt
Cetum considerent agendum que tu ipse dederit nunc conatus nisi cassus erit Novit paupertatem meam ut impat ut
omnia faciam secundum exemplar quod ostensum est moysi in monte hic faciat qui potest Ergo unus corpus sed quia exemplar
sic non possum videre sic non possum adequare Imperfectum meum peto ut videant oculi tui do[min]e Et autem michi hec
o do[min]e cenaculum grande stratum mitte in civitate ad quendam mitte ad eos qui inexpugnabili muro
perfeccionis ambiunt et qui non tantum sibi sed et aliis possunt adesse et dico qui sic fiant firmam adiuvant

Sunt enim quasi civitas munita. Ad illos magis mitte et invenies cenaculum grande stratum, quale habebat qui ait: Viam
mandatorum tuorum cucurri cum dilatasti cor meum. Apud me vero vix invenias cenaculum primum, cum domus in villa
id est in corpore constituta est, quos nulla muri circumdat perfectionis. Cenaculum sane in eminentioribus domus fit, quo lucem
magis pateat et aura, ut illic et aura temperet ardorem et lux pellat obscuritatem. Talis videtur esse anima que
non querit que sua sunt, que yma refugit et superna sapit, que in lumine dei videt lucem, tenebras abigens
omnis diffidencie et cunctas terrena de longe quasi odit sibi ac amat que similis non est terra egencium. In hac spirat
auster quo flante fluunt aromata, que tantum hospite delectant ita ut libenter in ea deambulet ad auram
post meridiem, quia nec ardor male estuatur concupiscentie nec pudor luxurie in eo male aliquid olentis inmundicie. Primum
quidem est cenaculum hoc hominis ad celum qui in eo pascha manducaturus est in immensitate. Primum enim si recte sapimus
nostri estimationem. Nunc quia cum fidelis anima de supernis appetit et mundo corde potest videre, minus adhuc est et ex parte.
Ex parte quippe ait apostolus cognoscimus et ex parte prophetamus. Et quibus per afflatum sancti spiritus castitatis aromata
redoleat et ab estu concupiscentiarum desiccat, non tamen se habere cor illius considerans in maiestate et puritate quam apud
accubuit et cubat in meridie. Ponat tibi mulier cenaculo mensam, que hoc habere et ibi meruerit, et sellam et lectum
et candelabrum. Et siquidem mensam fuerint de tabernaculo que facta est de lignis sethim, tecta quoque est undique
auro, non dubium quin in ea libenter manducet panem suum vir dei iste, et ipsi beati qui pascuntur in ea et non
alia gustant qui sunamis est. Mensa hec dei meditatio est. Sustinete quaeso dixi quia mensa hec meditatio
dei est. Quid videtur quid indignum, an quia tot et tante scripture veritates earum magis sacra in puritati sunt scriptorum
quod dei meditatio mira sicut ligna sethim imputribilia sunt et cum igne durantia. Hec nec ipsa [illegible] atque putredine
nec alieno quod dubium nisi in terra leditur igne. Ipsa enim ab omni parte fulget auro, in qua nichil nisi divinum et
purum atque probatum lucet. Ipsa enim vere nos cibat pane vite et intellectus. Unde et mensa hec ubi pones
eam huic viro in cenaculo suo, qui nihil scripturarum nosti nisi unum verbum crucis quod pereuntibus quidem stultitia est et quod fi
non confiteris qui non cognovit litteraturam. Et tu cum intras in penetralia domini et meditaris mysteria eius solus ut illa verba
tua obaudias et non illa que super te sunt queras, et tu certe fructuosius meditaris quod ipse tibi misit preparat
quam aliis investiget quod inhabilem faciat. Et utilior tibi valde invenietur meditatio nostra quam multis studium sancte.
Et dic quaeso si non meditatio hec te pascit et pinguescere facit, cum cibus est ut facias voluntatem patris tui qui
in celis est. Dic si non meditatio hec est tibi mensa adversus eos qui tribulant te. Pone ergo quaeso mensam istam viro dei
et vide quam libenter assidet ad eam qui delectatur apud nos sua meditatio, qua et nos videt delectari et sola refici,
sicut et delectabat et pascebat eam quam in cenaculo suo mensam ei posuerat, cum diceret: Renuit consolari anima mea, memor
sum dei et delectatus sum. Ita et alibi: Domine nomen tuum et memoriale tuum in desiderio anime mee. Quam meditationem ipse
nobis constituit in mensa in qua sacrosanctas epulatum sumus cum tradet sacrosancta misteria corporis et sanguinis sui
et diceret: Hoc quotienscumque feceritis in mei memoriam facietis, quasi diceret: De hiis sacramentis que vobis trado refici volentes
videte ut in omni mea meditatione faciatis. Nam si vobis mei non sapit meditatio, sacietatem quoque vestre refectionis
ista non conderet sanctitas. Ponat ergo qui sacre scripture habet intelligenciam et sibi et domino eam in mensa in qua habitat
dubium ipse in multis reficitur et reficiat multos. Nos vero tenues et simplices simplicem sui meditationem ei ponamus
in mensa, si non in cenaculo certe in stratis nostris et in matutinis meditabimur in eo etiam et ubique locorum et in angulo
domus non recedat meditatio eius de ore nostro, si meditationem habundancie suavitatis eius eructabimus et iusticia eius
exultabimus, cum vel ipsum pascere volumus vel nos. Et hec quoque mensula erit de lignis sethim imputribilibus et in igne dura-
bilis, et in meditatione mea exardescat ignis, et erit auro cooperta si eloquia nostra sicut et meditatio nostra compla-
ceat sibi, ut verum ex habundancia cordis os loquatur, et quod fuerit intus per meditationem hoc clarescat foris per locutionem.
Ponamus ergo sellam in qua sedeat vir dei ad hanc pauperum licet mensam, sed qua locupletabit si pascha suum in
ea manducaverit. Non enim habemus quod ponamus ante illum, oculi nostri tamen sperant in eum, que non ignoramus eum ipsum quo
aperiente manum suam omnia implebuntur bonitate. Sella hec nostre humilitatis devota subiectio est. Sic insidet qui super
quietum et humilem quiescit et super trementem verba sua. Nonne deo subdita erit anima mea? dixit qui ei sellam officio
sue posuerat, reputans se beatum si sedet super eum qui sedet super cherubim. Et videte humilitatis mutuum: licet concava-
tulum ponatur ei cor latum et ad superna suspensum, lucidum quoque et purum et ab estu viciorum refrigeratum, licet ponatur
mensa eius. Dico magis meditatio nichil placebit viro isti sancto si in sella humilitatis non sedeat, qui humilia tamen
respicit et alta a longe cognoscit. Sella hec placet quia in ea mollius sedet. Quod enim in vindicta sit apud eum omnis

qui ſ t ſ. quo polluta ſede nō refugiet cum thorus est ſic ſol et ſic luna p ſcta. Ne go declinet in ira a finibus ſuis Thu
hemq et p oia aures meas et dicas cu aplo Gra dei ſu id q ſu. Ponamus pinde lectu ut requiescat q ta frequent'
tiſit p nos. lectus iste quies mentis est in qua delectabil' dormit et requiescit cum locus in pace factus est. lectus
iste in ea tu mente cum collocat' que claudit oſtiu ſuu et que ad ſe mitte nō ſinit ul ſororem ſua martham
timens ne plurimis circa que turbat' velit torqueri et ideo videns alias ſiue ancillulas et ſcenicas metulas
nō ſolu occaſiones ſ verboſas et loquetas q nō oz etia oſtio longius pellit. Nec clamorib; earum quib; ſibi phantaſias
amicas ul odia int ſe litigant et rixant' conteritur vir dei et iuvat' in quo et ipa cu ſponſo nonnūq re
cubit cu ſopito inquietarū phantaſiarū tumultu et illa dilecto et ille ei mira ſuavitate intendit. Illa attendere
quid loquat' in ea dns ſponſus ds qui loquit' pace in plebe ſua et illo cooptante quid velit ut faciat: cum
etia quieti prudens ſponſus adiuro vos inq filie ierlm ne ſuſcitetis neq evigilare faciatis dilecta. Donec ipa
velit. Putas q ancillas admittat qui filias arcet. Et notate cogitaciones et que ad pace ſūt. Sopiūtur tunc quietis
incipiunt. multo mag' viles et ignobiles eas penitus deſtituit. Ponamus go candelabrum in medio circumſpectionis q
tenebras abigit et eu qui lectu iſtu ingredi accendat. Magna enim indiget cuſtodia quies mentis qua torpor
ſuffodere' pturbatus ſpūs irrumpe' iactancia p de' tenearum rerum occupacões ſolet et diurne qua rancor indignacio odia
tire vaniloquia et cetera hmōi ſilia indeſinent' impetunt et cutit. Unde forte ſapiens monere voluit. Omni inq cuſto
dia ſerva cor tuu. Et hinc enſis de quo loquit' lectuli contemplat'. En ait lectulu ſalomonis lx fortes ambiunt quod ſi ipſe
voles onde' q forti conſtancia et indefeſſa vigilancia cuſtodienda ſit illa quies in qua dei ſapia quieſcit qua
i omnib; et p omnib; requie' quiuit. Nō g coniungat' i nocte lucina mea. Vigiles audiunt oculos circumſpectio mea ne
quid pturbat lectu ſponſi ut in eo et nos cu eo requieſcamus et a clamorib; variorum detractionum reſpiremus. Eius fices
. poſſit ei cooperante gra facere vbo dei. pura ſit nec tu ſpūt ea a pmis Credo
conuiuiu
q a paupib; nō qrat cenaculu gaude ſtrati ut menſa magna conquiſitis epulis plena. Hic thronus ſalomonis de
ebore grande ut lectus tante capacitatis de quo alt nō decidat. Hic illa candelabru ſepte in quorum medio ambulat
ſic magnorum pſcorum acceptat. ſic inpſcorum aūs nō aſpnat' donaciones. Unde eſt ut licet pura tu tenerimus ſt
ß ſic magnorum pſcorum acceptat. ſic inpſcorum aūs nō aſpnat' ſpūs qui ubi vult ſpirat.
ora. Sit i nobis quotulacumq; ſuperiorum amor et ſpeculacio ſpiret i nobis auſter ſtū ſpūs qui ubi vult ſpirat
ſit dei memoria mentis humilitas. quies ſit circumſpectio et deſiderio deſiderabit paſcha ſua manducare nobiſcu
qui tā frequent' tuſit p nos ipe faciet i bonis deſiderium meū ut det illo ſecu tuſic ubi nō ſub velamine patri
ß in ipa ſpe omni ſacramentali umbra penitus ſubmota. deſideria mea de illo faciat valeamus dormientes in ſpatu
eius. fides mee pmiu ſiue ſpei et caritatis pfectorum et ppetuitate Amen ¶ Sermo de eodem

Quid retribuam dno pro omnib; que retribuit mihi. Verba quidem ſūt pphete ß nō minus debent eſſe et mea. eſti
mantem quantū mea creatas et infinitas ſufficit ſingularem et incoparabilem caritatem qua et dilexit nos
et lavit in ſanguine ſuo qui ſemetipm obtulit hoſtia et oblacōm p nobis in odore ſuavitatis pri. Cui
obediens factus eſt uſq ad morte morte aūt crucis inqua et deus nō in qualibet ut ad quēlibet ß ſcelatis i morte
turpiſſimaz. aiam ſua impendit et ſe ſupimpendit p aiab; nris tanta plenitudine ut ſecurus carere queat cum
nos ac dicere. Quid ult' debui facere et nō feci. Et etia in hac remiſſione tu accepiſſi actum dupliciter. Conſūmatum
eſt. et ecce nunc tamq requieturus ab omi ope quod patrarat. ſcire vz et creato et redempto et conſūmato penitus
univerſo ope quod dedit ei pr ut faciat. In manus inqt tuas comendo ſpm meum. Nos g quid retribuemus ei
p omnib; q retribuit nob. Pauca quippe dicere ß quo pximo tacere quod ille dignatus eſt facere. Erat enim multa
mea ut illa pauca q' vere retribuerunt mebant' ß et retribuebat eis a filia babilonis cui ſimebat cu confuſione
duplici et tuba ſic duplici dupliciter operuit nos. Cui et ſi morte carius et apud inferos morte aūt confudit nobis quibus
tu princeps illius cui morte puniſſiat nequaquam moriemini. Sz ipe cui pr ome iudicium dedit. cui debet nob
tam p originali inobediencia q p innumerabili actualium culpa. aliter retribuit nobis q retribuit bona p malis quomodo
nō mala p malis quomodo iuſticia. Maluit ſe nobis ſi' redemptore q ultore. Vivificat' go mortuos ß morte
ſua. Lavit nos ſanguine nō alieno ß ppo. latronis reſtituit paradiſo. reconciliat pri. et primo immortalitatis ſtola re
veſtivit. Dic o hō quid retribues dno retributori tuo. tam pio tam munifico. Utinā cogitans ut vel adhuc
deſinas ei retribuere mala p bonis et odiu p dilectione ſua. Ingratus ſiuſti creanti. cum de limo te formaret
inſpirans in facie tuā ſpiraculu vite. et ad ymaginem et ſilitudinē ſua conſtituens te et dans ptatem poſſe
nō mori. Nūc ingratus es eius redimenti et renovanti te in ſpū mentis tue et nō recordaris et nō pimo dantis
ptatē poſſe nō mori. Sūm forte magis gratus eo q in piurione quidē eas ſcias et nō incorporoe. Sz a a doi
de conſtitutis patris nobis. Dee paciens et multe miſericordie. Tu cum in illo demeruiſſes poſſe nō mori calice

tu quē dedit tibi pr̄ bibē nō renuisti s; p omnib; mortē gustasti ut intres gl'am tuā et filius mortis cum ap°
ortu in sede ille cui nomē erat mors ingressus est q impassibilitē nō moriendi intrabit illo ubi absq̄ posse mori
Ita ne o bō custodisti ab ipso exordio tue primordio posse nō mori ut t' tanto pcio empta credi debeat
impassibilitas moriendi ymo q p impassibilitē nō moriendi illo intrabis ubi tute possidebis impassibilitē agendi. Quātas
vales grās age. Age mq̄ grās et stito que adō donata st' tibi. Futurabas p mortē ad mortē. Nūc per
mortē intrās ad vitā. An nō invitātus lt dextrē excelsi. Dixis eni alij erunt aīas sua de manu inferi. Et
ecce morte tua que erat porta mortis eterne facta porta vite eterne. Dns vite et mortis q̄d itaq; retribues ei
Ita lt qd amplius horrebat eciā optabile fecit ita ut paulus iā cupiat dissolui et esse cū xpo. Nō sic iustus
ille qui se plangebat i dimidio dierū suorū ire ad portas inferi q nō ignorabat nō visurū se dnm i tra
viuenciū. Audias quapropt' ppham nob valde meliore valde nob tante grē estimatore qui sibi repisse videt'
Quid retribuā dno dicens cui et solicite requires quid retribuat dno p omnib; q retribuit ei vnu tu adiutens
qt' cogitur. Calicē inqt salutaris accipiā et nomē dni invocabo. Quia retribuo. Certe inqt hic ipsā calicē
mq̄ salutaris ipsi eū de quo alibi gl'at'. Et calix meus inebrians q̄ pclarus est. Ipse est hunt dubiū quē lt
ea nocte qua tradebat' in stas ac levatis manus suas et benedicens dedit discipulis suis ipse qui tanta dedit
nobis et comedas eū lt est mq̄ calix novi testa' i meo sanguine. Hec facite quocienscumq; sumitis i meā cōme°
Et est hec totū qd retribuit dno p omnib; q retribuit nob ut vz calicē sanguinis eius qui p nob fusus est in
remissionē peccator sumat et in eius comemoracōe hec faciat. Cum quis hec retribucōe pstat. Nōne nob q' mandu
cādo panē huc et calicē bibendo q ipse grās agendo prī p tanta grā q nob pcadi insīnā confēbat'
benedixit et dedit p nob. pascim' et potam' i vita eterna. O incomprehensibilis iure ac sapie dei pfunditas.
Inde sibi retribui sit quo nobis nra nō constat salus et vita. Nisi eni manducauitis carnē filii hois
et bibitis eius sanguinē nō habebitis vitā i vobis. Volt ut ad retribuendū nos moueat nre salutis fructus
ne nō retribuendo et destituam' salute et arguam' p ingratitudine. Nausiat forte aīa tua sub cibo isto pēcēsto
et io nō manducas eū in eius qui eū pstat cōmemorācōe et in tātorū bnficiorū que t' donata st' retribucōm
Dic miser quare eū nō manducas ut ille maneat i te et tu i eo qui est t' salus vita et resurr°. Hic eni
et te suauitate celesti sit qua in xpo viuere nō vales plene reficeris ut illi retribuendo grās esses. An forte nō
sapit tibi tua salus tua vita tua resurr° Absit quippe iā nō corrupte pravitatis s; eterne mortis signū foret
vii s; nc ad retribuendū deuotus nec tue salutis sius studiosus. time inqt time ne de illo calice bibiturus sis de quo
bibet oms peccatores qui psto alt' ab isto est q̄ p illo bibe' diuina aduisione compellunt' peccatores. Ab isto vo gm
invitacōne remouent' q̄te aplo Qui manducauit panē hunc et bibit calicē dni indigne indicium s' manducat et bibit
et est reus corporis et sanguinis dni. Illius calicis fex nō est exinanita q' deus qui iudex est et in cuius manu et potestate
est calix ille mensura s' iudiciorū licet inclinauit ex hoc in hoc i' de iusticia in misam et de mīa i iusticiā et obmerit
s'cordā eo mīa et vitas. fex tu eius i turbida commixt' ultie districcōis. nō est exinanita ū sibi peccores bladiu'
p mīā redempcōnis penitus absumpta s; bibent eā et morte ppetua consopient' q' nūc bibe' renuunt debita deuo
cōne et pro ppē salutis despcio calicē novi testa' et in retribucōez dno et sibi i vita eterna. Cuius calicis vero
fex nulla est s; mē plena est mīa quē in mīa; mltorū condiuncio peta et consūmes et sanitates psicies
et eterne demoria. Dno pbet seipm hō et sic de pane illo edat et de calice bibat. Et si quis manducauit nō
corpus dni et sanguinē ipse de illo calice potare coget' qui est plenus ire dei de quo utiq; nō potaret si hunc
qui tam salutaris quadmodū accipiendus est frequentaret. Hec inqt dns cū tradet eū facit i meā cōmemoracōē
Cū quo accipiendus est. Insim utiq; cōmemoracōne qui eū tradidit. Commiscenda est quippe in eo caritas
qua eū pro nob ipse dilexit aīaz sua redemptorē sua p nob commiscenda testamenti novi eterni qd statuit ad
nos in sanguine suo et tam inscrutabilis fidei ac salutis nre misteriū quo nos sibi sic q̄ nobis indissolubili
astrixit. Alioqui si spus quo diffundit' caritas eius cordib; nris. nō vivificauit nos. caro nō pdest quicq;
In meā inqt cōmemoracōe q. d. facite hec quocienscumq; sumitis ne mei qd absit irrepat obliuio qui patri
nequaquā i ineor. prem quotidie p vra salute interpello. Hec vobis occidat quid p vob fecerit sic quid re
p vra redempcōe sustinueri s; corpus qd p vob assumptū et traditū est edendo et sanguinē q' fusus est po
tando et mee qua maiorē nēo ht caritatē. et vre memores estote liberacōnis. Hec eteni calicē salutaris
vos accipitis et p tantis q' sit minto tributa sunt vobis hec qd est magis accepto retribuitis. Et si faciatis h' nc tu
mei memores estis constat q mei obliti et tantorū bnficiorū ingrati estis. Ergo ut nō bibas de calice

qui adhuc in imo fere gerit bibat quod hic in tante commemoracione caritatis qua cum dilexisset suos qui erant in mundo
in finem usque dilexit eos. utique in fine quia usque ad mortem. Nonne et post mortem vere et post mortem qui promisit
dicens Ecce ego vobiscum sum usque ad consummacionem seculi. Numquid tu es qui negare audeas quod tanta caritas pre nimio
rata non possit operire multitudinem peccatorum. Esto ego minus diligo, quantum tu ille dilexit commemoro, tu me tante dileccionis
indignum penitus cognosco spero quod inhebitur pauperis et de caritate sua aliquid impertiatur simplici ut iam trepido
mea non pereat quam redemptoris mei caritas velat immo quemque hic non oportet necesse est ut potet feces vindicte
cum eis qui requiescunt in fecibus iniusticie et non transfundunt de vase in vas quia non est illis commutacio ut de utre
veteri transfundantur in utrem novum exuendo scilicet veterem hominem cum actibus suis et induendo novum. Sed sic sunt vasa ire
sic permanent nec commutantur in vasa misericordie nec reformantur fex ipsorum que remanet in ipsis sed exhaurientibus[?] sibi
ira in die ire et iusti iudicii dei. Bene ergo ait propheta Calicem salutaris accipiam etc. Accipiendus est quippe iste est
toto mentis affectu ad se capiendum et in intimis medullis anime infundendus et ad modum sponse inter ubera intra[?]
collocandus quo sanguine unde aspergantur conspergantur et sanctificentur postes nostri corporis scilicet et anime et superliminare
fidei quod nequaquam exterminator transit ubi sanguinem testamenti novi aspersum viderit. Alter verum si calix iste tempore
passionis non acceptabatur quia ipse quod qui cum pro nobis bibiturus erat orabat procidens in faciem suam ac dicens
Pater si fieri potest transeat a me calix iste. Adeo tunc amarus erat quod vino mirrato cum felle mixto. Nunc eciam relicto
eo omnes fugerunt. At nunc cum depurata sit in eo omnis amaritudo passionis et sola sapiat dulcedo redempcionis
multo accipiendus ab omnibus tamquam salutaris et ad universos morbos animarum medicinalis. Ita et si manet in eo
vestigia passionis quocienscumque manducabitis panem hunc ait apostolus et bibetis calicem mortem domini annunciabitis donec
veniat tamen ignominia horror exasperacio consumpta est quam sumus quum vacare rufe[?] quod legis precepta quod carnis tinata[?]
est. Idcirco eciam instar ipse dominus Ihesus ut per sanguinem suum sanctificaret populum extra portam passus est et absorpta penitus
ignominia claritate resurreccionis triplicata et illustrata sputa colaphi flagella et ipsa quod quam condempnavit cum morte
turpissima. Ut et nos per eadem vestigia que nobis reliquit qui passus est pro nobis ingrediamur morientibus non solum
nec exasperat ea quinimmo cuncti videntes nos mortem domini non tamen hiis mistice annunciamus. Sed et mortificacionem Ihesu
in corpore nostro nos circumferre optat ut moriatur anima corporis morte nostra et fiat novissima corporis nostri plena. Totum quod nos
omnino illuminat magis utique per vestigia crucis et passionis dominice quo invitatur et revadunt nobis nichil et nos modo
crucifixos esse adeo crudelia consimiliter transeunt in gloriam hiis a quibus hic calix accipitur et in eis que nobis eum tradidit
medicina et in fine consumacionis forma. Et non hic quod modo accipiendus est ut non solum rememoret magis redempcionis
sed informet eciam vita religionis. Alioquin quamvis consciencia in tradicionibus nobis sacratis sacre dominice passionis domini eo
tuebimur vestigia si per ea ad ipsa ingredi dissiliamus. Aut si forte quod absit an ut ita sit qui maluerit aste[?]
de aliunde ille fur est et latro. Dignus de quo usque hodie conqueratur Christus Ecce manus tradentis me mecum est in
mensa. Est ergo nobis per ostium intrandum neque per aliud quam quod ait Ego sum ostium. Per illa vestigia que nobis
sequenda reliquit et numquam abolenda cordibus nostris altius impressit cum potuit ipse pro nobis calicem istum bibit et
annuncianda domini morte. Illo vis intrare quo quesso vestigio nisi dominice mortis ita ut quemadmodum ille mortuus
est tu mortifices membra tua que sunt super terram fornicacionem immundiciam etc. Sic utique intras quia imitaris vitam
teste Augustino accipis vitam. Aut si adhuc carne vivis nec spiritu facta carnis mortificas timendum est ne
non intres sed excidas a calice. Nam quemadmodum ille in quem cum post buccellam introyvit sathanas exivit continuo. tu
videris fratres quia male et non mala intrant in quem intrant sathanas. Sic qui eiusmodi est et ipse intrare cum
de oculos exit continuo et a salute et communione bonorum licet cum hiis annos aetas videatur stare. Aut si annunciate
eius humilitate cuius quidem superatus eius nichil qui se humiliat formam servi accipiens et pedes discipulorum lavans
ac tegens tu vemas[?] supplicans vivo illo et cito lapsus pede superbie. Nam in tua accedas salutem cum noveris
indubie esse apud deum omnem qui exaltat caput suum. Aut si annunciatis caritatem qua dilexit nos in sanguine suo
aut pietatem qua compassus est hiis qui ignoraverunt et dominum glorie crucifixerunt. Aut mansuetudinem qua obmutuit
et non aperuit os suum. Non enim morte sua qua redemit sed et hec que imitanda proposuit nunc tenemur venias
tu circuis[?] vestigiis. Audi vero in pace amaritudinis. Nam bibes calicem istum in salutem et non magis in dampnacionem
Ambula ergo sicut ille ambulavit. Si vis ad calicem istum salubriter accedere et illum gustando illum in te et te in illo
manere. Aut si ita venis ut ut maneas ut maneat feceris manducas carnem eius et bibis sanguinem eius sic
sit fructus celestis mense ut maneas et maneamus et vicaria hac mansione vitam eternam habeas. Qui manducat
carnem meam et bibit meum sanguinem in me manet et ego in eo dicit dominus. Et item Qui manducat meam carnem.

et bibit meu sanguie ht vita etna Noli go putare q si male accedis q bonu bn sumas Unde quo ve-
mas si potes sp̄ime p̄ticipari mēse xpi et mēse demon̄ No est sonactus xpi ad belial nec p̄ticipa lux
ad tenebras Q3 si ꝯsistimas ingredi duabꝫ viis hodie quidē ad mēsa xpi. cras ad mensa demon̄ male
oblitꝰ es scriptꝰ nec parcōm qui aut ve ingredienti tra duabꝫ viis Intē go ondē via tua ꝛ vitā qui
vis ingredi ad vitā Cave tolue vestigia quibꝫ tibi gradiendū est et ne claudices in duas ptes si times esse
de filiis alienis de quibꝫ dns p ꝓpham ꝯqueritur de filii alieni mētiti sūt m̄ filii alieni inveterati sūt ꝛ clau
dicauerūt a semitis suis Sic tūc enī accedis et calicē salutaris in salutē accipis qui nob tradita e i reme
pctī et ꝯom Q3 q nō est in hore vita eius aut ꝓpha et nome dni invocabo acsi dicat q nō ignoro me
mea industria adhuc dnm̄ calicē digne nō posse accedē nome dni invocabo sciens adiutorium meū esse
i noie dni Scriptus est et q bn̄ venit que tu deducas sup semitas iusticie ꝓpt nom tuū Deduc me dne
i iusticia tua nō mea ꝓpt inimicos meos qui me ꝯfundūt alias ducē et edentes panes suos. ꝑsuadē sup
gentes q aque furtiue dulciores sūt et panes absconditi suauiores ad ego ꝯspicē noveri q panis
corꝑ vtitur in fel aspidū intꝰ et q dulcedo corꝑ vinis Tu aut es panis viuus qui de celo descendisti
et das vitā mūdo et qui manducauit ex hoc pane ipe viuet in etrnū Ad te go gustandū et videndū qui
suauis es dne et imples oē aīl bndictōe adduc me et dirige gressus meos i semitis tuis ut nō mo
ueant vestigia mea Claudꝰ sū enī sinus tuus ut possū ingredi vias dnidē insi tu dne adiunes me
video q vestigia tua p que m accedendū est ad calicē hūc que tu gigās ad ꝯsultādas ad currendaꝫ
via ꝑstitisti et nob sequenda reliquisti sequi nequeo claudꝰ utroq pede q et velle insiūm ꝛ posse
sanctū esse q q p illa in sublime tendētra tue dilectōis et pace et mansuetudīs et pietatis et
humilitatis vestigia sequi nō valeo Deduc me in veritate nō mea nō inq qui abuto locutꝰ sū ꝛ da
ut letet cor meū ut timeat nom tuū Multū quippe m est ad illud tuorꝰ vestigiū accedē a quo uete
est ꝓsterū meū inchoare ut si necdū nom p timorꝰ que reꝯbusti nobis diligē noveri saltē p hoc ipo
time et mūdo meū ad sapiaꝫ capē qua tandē erudiat te sic diligendū es amad et amādo calicē
tuū digne accipē et i tm ꝯmeōnicōm et i mea vitale refectōm et bone vite institucōm Amen

Hii sūt dies quos obseruare debetis dies plem pietate ¶ In cena dni de tribꝫ sacramētis s bap
h et gra quibꝫ etiā scelerātorꝰ hoīum mētes ad pniaꝫ ꝓuocantur Tanta siquidē vis est sacrorꝰ
corꝑ que diebꝫ istis recolimꝰ ut possint ipa q lapidea corda scinde et petras ome lig sicut
emollire sufficiant Demq videꝫ istis hodie ad passiom xpi nō modo celestia ꝯpati sꝫ terram moueri
et petras scindi et i ꝯsone pctorꝰ apiri monumēta At nō qui sic est in spitalibꝫ cibis sic ꝛ in corꝑalibꝫ
vt in ꝯbusdā statim ꝑsto sit sapor in aliquibꝫ oporteat laborare que manifesta sūt insō nō indiget
inistrō Que vō clausa sūt diligente volunt hre ꝯsideracōm Neq enī tradit mat ꝑvulo nucē integra
sꝫ frangit eaꝫ Sic et ego fres kmi vobis sacramēta clausa apire debuerā sꝫ q m̄ig possū, vt vobis pit
et michi mater sapiā frangat nuces istas Nuces inq̄ quas ꝑtulit sacerdotalis virga virtutis qua emisit
dns ex syon Multa quidē sūt sacramēta et sanctitudīs omībꝫ hora nō sufficiat fortassis etiā aliqui ibeallos
dns ex syon ... sūt ad tanta sic capienda De tribꝫ itaq sacramētis que ꝯgrua sūt huic tpi. Dōm erit qd dns donauit Sacramēn
g sacrorꝰ signū sū sacrorꝰ sacrū Multa siquidē sūt ꝓpt se tm Alia vō ꝓpt alia designanda et ipa dnr signa
Vt enī de vsualibꝫ sumaꝫ exemplū datur anulꝰ absolute ꝓpt anulū, et nulla est significacō Datur ad investiendū
de hereditate aliqua, et signū est ut iā dicē possit qui accepit anulꝰ nō valet quicq sꝫ hereditas e qd quereba
In hūc itaq modū appropinquās passiom dns, de gra sua investire curauit suos ut invisibilis gra signo aliquo visi-
bili ꝑstaret Ad hoc instituta sūt oīa sacramēta ad hoc eucaristie p̄ticipacō ad hoc pedū ablucō ad hoc demq ipe
baptisma iniciū sacrorꝰ omnū in quo ꝯplantamur similitudini mortis eius Hoc et tua mersio tridui qd iterū cele
brandū est forma gerit Sicut in ꝯtōibꝫ diuisa sūt signa et ut cepto i morem exemplo vtare sic in vestitue
sūt eadē de quibꝫ investimur Vbi gra investitur canonicꝰ p librū Abbas p baculū epus p baculū et anulū Sic inq̄
in hmōi rebus est sic et diuisiōes graciarꝰ diuisis tradite sacramētis Que est gra vni p baptm investimur Utiq purgacō
delictorꝰ Quis enī pt face mūdū de imūdo ꝯceptū semine nisi qui solus est mūdꝰ et in quē pctm nō cadit de-
huius quidē gre sacramētū ... erat circūcisio ut originalis rubigine culpe que manandit a patribꝫ pimis cultella
eradet sꝫ veniente dno qui agnus est totus suauis et mitis cuius iugū suaue et onus leue optime satis mutatū
est. ut i venta rubigine in vnccōne spūs sti aqua diluet et acerbitas illa cessaret Sꝫ forte qrat ab et dicat

nō

Si deletus est i baptismo qd contraximus a parentibus aut adhuc manet cupiditatis fomes et velut medium quoddam peti
neq enim dubium quin a primis parentibus in nos traducta sit lex peti ista. Omnes siquidem i peccatis volutati gemimus. propterea
licet inviti illicitos quosdam motus concupiscencie et quasi bestiales sentimus. Dixi vobis sepius nunc mente revolvite
qui in casu primi hominis corruimus omnes cecidimus aut sup acervum lapidum et in luto. Unde non solum inquinati sed etiam vulnerati
et graviter quassati sumus. ad sanandum vero opus est curacione multa. Lavamur i baptismo quia deletur cirographum dampnacionis
nostre. et hec gratia nobis confertur ut iam nobis concupiscencia non noceat si tamen a consensu abstinemus. Atque ita quasi sanies
veteris ulceris removetur. Dum tollitur dampnacio et tumor mortis qui prius inde manabat. Sed quis poterit tam efferos
motus frangere. Quis pruritum ulceris sic curat. Confidite quia et in hoc gratia subvenit et ut securi sitis. sacramentum
corporis et sanguinis christi vestitutum habetis. Duo enim sacramentum illud operatur in nobis ut et sensum minuat et in gravi
oribus peccatis tollat omnino consensum. Si quis vestrum non tam sepe modo nec tam acerbos sentit iracundie motus invidie
... peccatis tollat omnino consensum ... gracias agat corpori et sanguini domini quia virtus sacramenti operatur in eo. et gaudeat quia pes
simum ulcus accedat ad sanitatem. Sed tu quid agimus quia in hoc corpore peti et tempore malo non possumus esse sine peto.
Numquid desperabimus. Absit. Si dixerimus ait beatus Iohannes quia petum non habemus nosmetipsos seducimus et veritas i nobis non est
Si aut confiteamur peta nostra fidelis est deus qui remittat. Nam ut de remissione quotidianorum minime dubitemus. habes
... sacramentum peti ablucionis. Inveniretis forte unum sacramentum quia sacramentum sit huius remissionis maiore cui ipse dominus presentes
huius sacramentum peti ablucionis. Veneritis forte vim scientie quia sacramentum ... de sacramento locutus non est. Sed tum quorum nunc dedit vobis
petro dd quid ego facio tu nescis modo. scies aut postea. de sacramento locutus non est. ... quo toto voluit eos amplius
ut et vos ita faciatis. Unum multa ille habebat dicere sed tunc portare non poterant. Ideo quia nunc quo toto voluit eos amplius
et suspectos relinquere nec dicere qd tunc non capiebant. Vis aut nosse quia pro sacramento illud est non pro solo exemplo factum
Illud attende qd petro dictum est. Si non lavero te non habebis partem mecum. Aliquid ergo latet qd necessarium est ad salutem
... ad tantam commocionem. Verbum sic non agnovit salutare eius misterium. Quod videt. Hoc nobis
qui sicut eo nec ipse petrus ad tantam commocionem ... et a quibus plane
pedes meos sed et manus et caput. Et unde scimus quia ad diluenda peta que non sunt ad mortem et a quibus plane
carere non possumus. in mente ablucio ista pertineat. Ex eo plane quia offerunt manus et caput pro ablucionis. Visum est
... non possumus. Qui lotus est non indiget nisi ut pedes lavet. Lotus est qui gravia peta non habet. cuius caput i intencione et manus
... lotus est non indiget nisi ut pedes lavet ... in hoc pulvere graditur. ... toto mihi esse non
i opacione et conversacione munda est. Sed pedes qui sunt anime affecciones dum in hoc pulvere graditur ... esse non
... ad horam. In multis enim offendimus omnes
... quam aliquid vanitati alii voluptati plus quam oporteat cedat aut vel ad horam. In multis enim offendimus omnes
... impossibile est eam salvari. Impossibile est eam diluere nisi per christum et a
christo. ... aut pro ... impossibile est enim ... salvari. Impossibile est ea diluere nisi per christum et a
christo nec contempnat aut parvipendat. impossibile est enim ... ad concupiscencias concupiscentes in peccatis
christo. Nemo magis periculosa securitate dormitet. declinans in verba malicie ad excusandas excusaciones in peccatis
... Nemo minus periculosa securitate ... Nec tamen pro eis necesse est nimis sollicitos
... nisi ea lavit christus non habemus partem cum eo. Nec tamen pro eis necesse est nimis sollicitos
qui ut audiunt peta ab ipso. Nisi ea lavit christus non habemus partem cum eo ... et negligencia culpabilis e
esse. ignoscet facile immo et libenter si modo nos agnoscamus. In huiusmodi namque venialibus et negligencia culpabilis e
et timor inmoderatus. Hinc est quod in oracione quam ipse constituit quotidie pro peccatis illis voluit nos orare. Sicut
enim de concupiscencia diximus quod licet dampnacionem abstulit quia nichil apostolus nulla dampnacio est hiis qui sunt in christo ihesu
tum ad humiliandos nos adhuc ipsam patitur ... i nobis et graviter affligere nos ut senciamus qd nobis gratia prestet
et si ad illius auxilium recurramus. Sic et de minoribus istis peccatis pie dispensacione nobiscum agitur ut non penitus
auferentur. sed in illis nos erudiat deus et cum nimia cavere non possumus cavere sumus quo non eius graciam amittamus
qua nobis multiplicat prodesse sentimus. Amen.

De Resurreccione domini sermo primus

Vicit leo de tribu iuda. Vicit plane maliciam sapiencia attingens a fine usque ad finem fortiter et suaviter
disponens omnia. Vicit sed pro me forsitan et michi. Vicit iudeorum blasphemias in patibulo. forte armatum
alligavit in atrio et de ipso morte imperio triumphavit. Ubi enim sunt obprobria tua iudee. Ubi sunt despe...
... vasa captivitatis. Ubi est mors victoria tua. Confusus est calumpniator. spoliatus est. Novorum generum potencie
hactenus victoriosa mors obstupescit. Quid tu iudee qui prodiens ante crucem agitabas caput homines concitabas ob
probriis christo magis rex israel descendat de cruce. O venenata lingua. verbum malicie sermo nequam. Non est cuius ... quod
paulo ante dicebas. Expedit ut unus moriatur homo pro populo et non tota gens pereat. At illud quod mendacium non erat non
loquebaris de christo non a temetipso dicebas. Si rex israel est descendat de cruce. Hoc plane tuum est. Magis autem eius qui
mendax ab inicio. Quid enim consequencie videtur habere ut descendat si rex est. et magis ascendat. An non meministi
serpens antique quia confusus abscesseris olim cum dicere presumpsisses. mitte te deorsum. et hec omnia tibi dabo si procidens
adoraveris me. Sed tibi iudee accidit quod audisti quia dominus regnavit a ligno et regem abnegasti qui manet i ligno
Sed forsitan ne audisti quia non iudeis sed nacionibus debebat hec annunciacio. Dicite magis in nacionibus quia dominus regnavit
a ligno. Merito proinde titulum regni presidis gentilis inscripsit nec potuit iudeus et voluit corrumpere titulum ...
... impetrare diutius passionis et nostre redempcionis. Descendat inquit si rex israel est. Immo quia rex israel est
titulum regni non deserat. virgam imperii non deponat cuius imperium super humeros eius sicut promisit ysaias.

Noli inquit iudei ad pilatum. Noli scribere rex iudeorum. sed quia regem se dixit iudeorum. Et pilatus quod scripsi scripsi. Si pilatus
quod scripsit scripsit. xpus non perficiet quod incepit. Ipse enim cepit et saluabit eos. Sed dicunt Alios saluos fecit. seipsum
non potest saluum facere. ymo vere si descendit neminem saluum fecit. Tu enim saluus esse non possit nisi perseuerauit
usque in finem. quomodo ipse potest esse saluator. Alios quidem saluos facit. Non salvatore cum sit salus. ipse non indiget
operatur salutem nostram. nec cauda patitur deesse sacrificio vespertino hodie salutis. Nouit inquit quod cogites. Non tibi
dabit occasionem surripiendi nobis perseuerancie que sola coronatur. Non facit obmutescere perditorum linguas. consolatur
pusillanimes et dicentem singulis. Tu locum tuum ne deseras. quod sine dubio sequetur. si uideret possunt quod xpus sine de-
seruit. Proni sunt sensus hominis et cogitaciones in malum. Sed tu maligne parasti sagittas tuas in pharetra. et discipulorum
suspiria cumulans obprobriis iudeorum. Illi quippe desperant. isti insipuerint. si xpum venerunt tela nocebunt. Illud
tempus elegit confortandis discipulis et aduersariis confutandis. Interim pariter magis exhibet humilitatem commendat
obedienciam implet perficit caritatem. Has nempe virtutum gemmis quatuor cornua crucis ornatur. et est supereminencior
caritas a dextris obediencia pacientia a sinistris. radix virtutum humilitas in profundo. Has dicauit trophea crucis consumacio
dominice passionis cum ad iudeorum blasphemias humilis. ad vulnera paciens. intus lignis clauis confixus pungebatur
Ita et caritas in eo perfecta est quod pro amicis suis animam posuit. et obediencia consumata cum inclinato capite tradidit spiritum
suus obediens patri usque ad mortem. His spolians dotibus liberat praeuaricatores gloria xpi satagebat omnia quam dicebat Si rex
israel est descendat de cruce. Inquit ut iam sit obediencie forma non inuenitur amoris non paciencie uel humilitatis exemplum
sed delere queant alba in verba illa suauissima et dulciora super mel et fauum. Maiorem hac dilectionem nemo habet. ut
animam quis ponat pro amicis suis. Et ad patrem. Opus consumaui quod dedisti mihi. Item quod ad discipulos. Discite a me
quia mitis sum et humilis corde. Et Ego si exaltatus fuero a terra omnia traham ad meipsum. Hoc enim est quod solet vene-
nata serpentis astucia. exaltatum in desperato serpente eneum cuius intuitu sanatur vulnera que influxit. Eloquium quo ra-
dio instigante misisse infusisse coniugi vxorem pilati ad ipsum dicere Nichil tibi et iusto illi. Multa enim sum passa
hodie per visum propter eum. Timebat ergo iam tunc sed maiorem inuenit virtute crucis emulantes se senciens minusque sera ducatur
prima. et quos instiganit ad crucifigendum. instigat ad suadendum ut de cruce descendat. Demoque si rex est israel.
inquiunt. descendat de cruce et credimus ei. Hic plane serpentis astucia. hic adinuencio nequicie spiritualis. Audieat ipsius
saluatoris vocem dicentis. Non sum missus nisi ad oues que perierunt domus israel. et non quicquid pro salute illius populi zelum
gerere videtur propterea maliciose nimis linguas crudeles blasphemorum suggerebat ut dicerent descendat et credimus
quod nichil iam possit obstare quin descendet quin eorum credulitate tantopere desideraret. Sed quid machinatur aut cum
pat insidias versipellis. Nempe ei inquo nichil perficiet inimicus. et filius iniquitatis non apponet nocere ei. Sed non
monet pacis pollicitacione qui nouit omnium corda sicut uel exprobracione blasphemia initispia omnium monebat. Ipso quippe
maliciosa suasio non ut ipsi crederet sed iam quod si qua erat fides mansit. omnibus modis deperiret. legerent enim dei
perfecta sunt opera qui fatentur deum qui salutis opus reliquissit imperfectum. Sed audias quid ad hoc xpus videat per
prophetam. Querunt signa iudei. Expecta me in die resurreccionis mee. Si vis credere maiora tibi iam opera demonstraui
multiplicaui signa sanitates perfeci hominum et pecudum et hodie magis hec consumaui. Num non erat maius quod vidisti
quod corporibus obsessis spiritus impure malignos quod gerebat suis conlicia palitiros quod a manibus meis clauos repellere
quos infixisti. Sed paciendi tempus est non faciendi et passionis hora sed pacientie fructu coronatus eas sicut uel potius
impedire. Sed adhuc generacio praua et adultera signum querit non ei dabitur nisi signum ione prophete. Non signum de
scensionis sed signum resurreccionis. Quod si iudeus non quivit amplectatur et gaudeat paganus. Vicit enim leo de tribu iuda suscitatus est prima voce leonis catulus clausus prosiliit tumulo qui de patibulo non descendit. Num uero id maius sit. nunc
ubi sunt iudei qui tam curiose muniuerant monumentum signantes lapidem cum custodibus. Erat enim lapis magnus
valde de quo mulieres ille deuote querebant. Sed iam resurreccione dominica reuoluit angelus lapidem et sedebat circa
sicut scriptum est super eum. Constat proinde clausum exiuisse tumulo redemptorum corpus quod clausum virginis vtero natum processit
in vita. et ad discipulos clausis intrauit ostiis in cenaculum. sed est locus unde et clausis noluit exire ianuis carceris
utique gehennalis. Confregit siquidem ferreos vectes. repagula vniuersa contriuit ut libere suos educeret quos redemerat
de manu inimici et plenis agminibus egrederentur portis agmina dealbatorum qui lauerunt stolas suas et candidas eas
fecerunt in sanguine agni. Candida presus in sanguine quod exiuit cum eo et in eo erat aqua dealbans. Et
testimonium perhibet ipse qui vidit. Sunt etenim candidas in sanguine agni nouelli sanguine lacteo candido et ru
bicundo. Hinc habes in ceteris canticorum. Dilectus meus ait sponsa. candidus et rubicundus electus ex milibus. Inde est quod
in stola candida et fulgureo vultu testis eius resurreccionis apparet. Iam si iudeorum confutanda calumpniis sufficere
non videtur. hoc ipsum quod clausus egressus est monumento. cum insultantes dicebant. Si rex israel est descendat de cruce

Curiosi namque monumentum claudere et signare studuerunt quod insignire clavos. Sic igitur vicit leo de tribu iuda. In hoc ipso pressu et maius demonstrant opus quod peterunt. Ipsum namque resurrexisse mirabilius cum potuit comparari. Legimus quosdam nonnullorum precessisse resurrectos aut magis esse suscitatos, sed istis per ambulans quibus et duplici privilegio noscitur preeminere. Illi enim quidem resurrexerunt mortui iterum. Christus autem resurgens ex mortuis iam non moritur, mors illi ultra non dominabitur. Illi mortuum denuo opus habent iterum suscitari. Christus quod mortuus est pro peccato mortuus est semel, quod autem vivit vivit deo vivit in eternitate. Merito proinde resurgentium primicie Christus, qui ita resurrexit ut eadem non adiciat, qui solus attingit immortalitatem. Est et aliud in quo innotescat resurrectionis gloria singularis. Primus enim ceteris in omnibus suscitatur alium semetipsum. Ineffabile istud est ut a morte se erigeret ipse qui dormivit. Singulare est; non est qui faciat non est usque ad unum. Elyzeus propheta mortuum suscitavit, sed alium, non semetipsum. Ecce quot annis iacet in monumento quod a se non potest, sperans ab alio suscitari, ab eo qui triumphavit mortis imperium in seipso. Inde est quod ceteros dicas suscitatos et Christum resurrexisse, qui solus virtute propria prodiit de sepulcro. Sequitur et in hoc vicit leo de tribu iuda. Curiositatem potuit ymo quid non posse videbitur omnes et dices post resurrectionem et adhuc tercio sic quod tam potens extitit deputatus cum mortuis sed inter mortuos liber. Licet vero resurrectionem distulit usque tercium diem ut propheta fidelis inveniatur qui dixit: vivificabit nos post duos dies, in die tercio suscitabit nos. Decet insuper ut quemadmodum caput processit sequantur membra. In patibulo sponsam suam redemit hominem ipsa die qua fecerat hominem in initio. Sequenti die sabbatizavit in monumento consummato opere quod susceperat. Tercia vero die que prima dierum est primicie dormientium apparuit mortis victor novissimus hostis. Ita et nos quoque sequimur caput nostrum. Tota hac die qua plasmati sumus et redempti non cessemus agere penitentiam, non cessemus tollere crucem nostram perseverantes in ea sicut ipse perseveravit, donec dicat spiritus ut requiescant a laboribus suis. Requiem audias fratres, non carnem et sanguinem, non spiritum quietis de [illegible] Caput sensum de terra suadente persistamus in terra morientes in terra deponamur aliorum manibus nostra lenitate. Caput nostrum deposuere viri iusti. Nos vero dignacione angelica sancti deponant ut consummata vilitate die tercia. Secunda que post mortem est requies animarum dormientes feliciter in sepulcris expectantes beatam spem et adventum glorie magni dei qui resuscitabit corpora nostra. Tercia demum die consignata corporis claritate sue. Fetebunt quadriduanum sicut de lazaro scribitur: Iam fetet, quadriduanus enim est. Adventus filiorum ade quarta [illegible] die qua a deo non accepit. Propterea corrupti sunt et abhominabiles facti sunt; tamquam iumenta in stercore putruerunt. Prime sequitur ordinacionis est tercium quod perdiderunt in labore in requie in resurrectione. Placeat hoc in filiis hominum sed sua voluit preferre die differentes primi ut indulgere aut voluptati. Non est hic dies quam fecit dominus. Quadriduani facti sunt et iam fetet. Non venit hic quod de inania vana videt corrupcionem. Vicit itaque leo de tribu iuda. Occisus est agnus sed vivit tamen et est statim. Tercia resurrexit die ne videret corrupcionem. Sic leo de tribu iuda. Paveat omnis qui abnegavit. Leo, leo inquam fortissimus bestiarum qui ad nullius pavet occursum. Sic leo de tribu iuda. Paveant qui dixerunt: nolumus hunc regnare super nos. Redit siquidem accepto regno. Paveant qui dixerunt: non habemus regem nisi cesarem. Data est inquit michi omnis potestas in celo et in terra. Vultis nosse quod redit accepto regno et malos male perdet. Postula a me et dabo tibi gentes hereditatem tuam et possessionem tuam terminos terre. Reges eos in virga ferrea et tamquam vas figuli confringes eos. Fortis siquidem leo est non crudelis. Gravis tamen indignacio est et intolerabilis. Paveat alienus. Tribus iuda magis exultet. Gaudeat qui induti sunt ut columbe. Sed pro suis leo rugit non in suos. Paveat alienus tribus iuda magis exultet. Gaudeat qui induti sunt ut columbe. Sic leo de tribu iuda radix david. Dicit enim david desiderabilis confessione quorum omnia ossa dicunt: domine quis similis tibi. Leo de tribu iuda radix david. Radix inquit david et manu fortis. Et idem ait: ante te omne desiderium meum et fortitudinem meam ad te custodiam. Radix inquit david quod portat et non portatur. Christo david spiritu filium tuum vocans dominum tuum. Non david radix eius sed ipse radix david. Radix fortitudinis tue et desideriis radix desiderabilis radix fortis. Vicit leo quia non tu radicem portas sed radix te. Radix fortitudinis tue et desiderii. Vicit leo de tribu iuda radix david aperire librum et solvere septem signacula eius. Amplius verba hec sunt. Dixit quod non legerunt. Vidi inquit iohannes in dextera sedentis super thronum librum signatum sigillis septem et non erat qui aperiret. Et ego ait flebam multum quod nemo dignus inventus est aperire librum. Et unus de senioribus dixit: ne fleveris, ecce vicit leo de tribu iuda etc. Et vidi et ecce in medio throni agnum stantem quasi occisum et veniens accepit librum de dextera sedentis in throno et aperuit librum et facta est leticia magna et gaudium. Ecce leonem audi. Agnus aperuit et leo aperuit. Dignus denique erat solus et agnum vidit. Dignus occisus est. Agnus accepit librum. Agnus aperuit et leo, ut et agnus ante mansuetudinem amittere sed accipere fortitudinem non mansuetudinem amittere sed accipere fortitudinem, ut et agnus maneat et sit leo. Plus dico: nil videtur idem etiam liber qui non poterat aperiri. Quis enim dignus inventus est aperire hunc librum? Indignum se professus est et ipse iohannes baptista quo inter natos mulierum non surrexit maior. Non inquit dignus solvere corrigiam calciamenti eius. Venit enim ad nos calciata maiestas divinitatis incarnata et venit dei sapientia sed in libro clauso utique et signato quod ligabat calciamenti corrigia et claudebat signacula libri.

quod dicit fres sup libs vii. In forte tplos aie virtus racio memoria et volutas et quadrifaria corpis compoco
ex elemtis vz quatuor in libs vii intelligenda est ut nichil de virtute huanitatis defuisse noveris salvatori
sm mags huanitas eius est ipe liber et quenda sut signacla septe Septe aut qda arbitror inveniri q
maxime celabat in carne pnicia maiestatis / ut no possit apiri liber / et sapia que latebat agnosti Erat
aut q ortus uterin matris desponsacio / qua partus virgis et acceptione putatis velabat / ut hois fabri filius
fabricator hois putaret. Et infiritas corpis qua infs plorans et vagiens lactens et dormiens et ceteris sub
iacens necitatibs carnis latebat ut ht virtus divinitatis Hec et signu crucis susciperet pcti remediu egritudis
medicantis qui morbu omnem tolle venat et pctm Et ite in egiptu fugiens a facie herodis reguli nec dei
filius agnosti potuit ut rex celi Et tria illa temptacio mira in deserto in pinaclo sup monte Si filius nos
dei es dic ut lapides isti panes fiant et ite mitte te deorsu Vicerat xps fecit ut signacl liber ut fal
let astutus / Demqz co usqz seductus est ut lucet iaz p constanti hoiem esse purz et in tanta vesania supbia
tera prurupet ut no dicet ultra Si filius dei es sz h oia tibi dabo si pcidens adoraveris me Septimu e sigillu
crucis vbi pependit int latrones et cu iniquis deputatus est dns maiestatis Et clausit sepultura libru hu
Vec ullu eius signaclm sit astupit / se occultavit magnu pietatis sacmtu Sepulto in xpo duo sola restare
Hec illu eio signaclm sit astupit / et occultavit magnu pietatis sacramtu Sepulto in xpo duo sola restare
desperacio videbat ita ut discipli dicent qz nos sperabamus Quis no illo flet in tpe clausu eius libru et no
esse qui aperiret Sz ne flemus ultra sic iohes ecia tu noli flere maria paul sit luctus tristiae nebula dissipet
Consultate nisi in dno et glam omis recti corde Dignus est agnus qui occisus est leo qui resurrexit / postiuo lib
ipe dignatus est apire seipm / Resurges in xpo a mortuis Resurges aut virtute ppa et pq tres dies sic pdixat
testioniu phibentibs miris et resurges in tanta gla et maiestate indicat manifeste quecqz pdixerat sigilla
ut opimeta volutaria no necia ut adicionis fuisse sz dignacionis Quid tu nuper iudee signabas lapide
monumti qz seductor ille dixat adhuc vivens post tres dies resurga Ve seductor sz pius no malicioso sub
demqz seduxisti me dne et seductus su aut ppha ut in psona mra fortior fuisti et invaluisti seduxit vos
o iudei in passione Sz in resurrecione / valuit et prevaluit vincens leo de tribu iuda Etenim si cognouisset nuqz dnm
gle crucifixisset Quid ergo fruris eo Et pdixit et resurrexit explora signaclm sepulture aptu est enim Dat
tibi signu Ione pphe qz et hoc ipe pdixit Egredietur ionas de ventre ceti xps de corde tre tria die prodit
Et q manifeste plus q iona hic qui semetipm vilit ab ipo mortis vtero dixit / pptea viri Niniuite consurget
toui vos in iudicio pptea ipi iudices vri erunt qui pphe obtepauerunt vos ut dno pphetarum Vbi est qd dicebatis
descendat de cruce et credimus ei Cuius signaclm dirupe voluisti / pmitteretis ad fide vos invitos Ecce aptu
no diruptu est / ut illic / alioqn si no credidistis resurgenti nec descendenti utiqz credidissetis Et vos scandali
sabat crux xpi Verbu enim crucis iudeis quidem scandalu est ait aplus. Oportet vos salte novitas resurreccionis
Sed nos in cruce gloriamur nobis qui salvamur virtus dei est et omni ut ondam plenitudo est virtutis Sit vobis
ps ut in resurreccione Sz forte et illa ymo magis illa vos scandalisat et odor vite nob in vita vobis est
odor mortis in morte Quid ergo infelicissimi no sustinet audire symphoniam et chorum fratris sed ociosu nobis
saginatu vitulu indignat foris stat omnio no acquiescit intrare Iugdiamur et nos fres et epulemur in
azimis sinceritatis et veritatis Etenim pascha nrm ymolatus est xps Amplectemur comendatas nob in cruce ptes
humilitate et pacia et obediam et caritate Inhiat ergo tam pcipua solemnitate quid comedet nos sedula
cogitacione pensemus Nempe vri transitus est ut transmigracio xps enim fres no recedit sz resurrexit no
redut sz transiit transmigravit no remeavit / Demqz et hoc ipm qd celebramus pascha transitus no reditus intpta
et galilea vbi videndus nobis pmittit qui surrexit no remeacionem sonat sz transmigracionem Credo iam aliqs
ingenia pvolant et quo hoc velint tendere suspicant Deinde tu breuit pstrinximus ne devocionis morarum in tanta
solemnitate videat plixitas onerare sermonis Si post consummacionem crucis in vetustatem huius mortalitatis et vite putis
erumpnas xps dns remeasset ego fres eu no transiisse dicerem sz redisse no transmigrasse in sublimius atque
sz ad statu remeasse priorem Nunc at qui transiit in novitate vite nos quoque invitat ad transitu vocat in galilea
pptea qz mortuus est pcto mortuus est semel. qz qz iam vivit no vivit tantum sz deo Quid nos dicamus q sacram
dni resurreccionis pasche pcarimus nome. Vt sit nobis in reditu magis qz in transitu. Iuvenimus his diebus compunccionem
et oracionem contritum et abstinencie debitu tociusqz neglie in tpm sacro hoc quadragenario. redimere et diluere co
cupiscentes. comitantes passionibus xpi Complantati sumus ei demu p baptm quedam lacrimarum pme confessionis
Si ergo mortui sumus pcto. et quo adhuc vivimus in illo Si neglia complangimus quid cause ut redeamus nunc in
easdem / Invenimur ecia nunc itidem curiosi ut ante / verbosi pigri et negligentes ut ante. Vanu suspiciosi detractores

uniendi actus quod multiplicati vicijs que tam amore deploramus hijs diebus Iam lavi pedes meos quo inquinabo eos
Expoliavi tunicam meam quomodo induar eam Non est dissimulandis fratres non sic videbit xpristus non sic iter in quod ducat
nobis deus salutare suum Denique qui retro respiciat indignus est regno dei Sic amatores seculi multi etiam xpristi cum
iterum accepto nomine dicuntur paene toto sic tempore quadragesimali ad instantes inhiant dies resurrectionis ut libidini indulgeant
voluptati obnubilant fratres solemnitatis leticiam materiam tristicie sed ipsi plangimus solemnitatis iniuria quam dissimulare non
possumus vel in ipsa ymmo maxime in ipsa pascha peccandi tamen quasi tempus redeundi facta est resurrectio salvatoris Hic nempe
comessaciones et ebrietates redeunt cubilia et impudicitie repetuntur laxantur gaudijs frena quasi vero ad hoc resurrexerit
xpristus et non magis propter iustificacionem nostram Sic honoratis miseri xpristum quem suscepistis venturo pastori hospicium offitetis
xpristus et non magis propter iustificacionem nostram Sic honoratis miseri xpristum quem suscepistis venturo paschali hospicium
peccata cum gemitu castigantes corpora elemosinas impendentes Et ecce susceptum xpristum multos ymmo conire appellitis
peccatum cum superbia cum avaricia cum ambi
ciones nequitias admittendo Neque enim constitutos potest esse lucis ad tenebras xpristi cum superbia cum avaricia cum ambi
tione cum fraudis odio cum fornicatione Quis enim magis puniri debet quod venturo Dominum magis venerare resurrectionis coniungit
tempore quod passionis Et vos ut manifestum est neutrum honoratis Nam si compatemini et conregnetis si commoremini et
consurgetis Nunc autem quod sola consuetudine temporis et solacione quadam simulacro illa processit quia non spiritualis conu
tacionis propter hoc autem ait apostolus multi infirmi et imbecilles et dormiunt multi propter hoc crebra in diversis regionibus
mortalitatis spiritualis hijs diebus accidit Dominum enim deprehensi estis inter angustias prevaricatores estis sed quod prestatis in
peccatis addentes prevaricacionem aut penitus impenitentes in periculosa fugientes vel per experienciam misera medicina peti
incurrunt nos magis peccatores ut ait scriptura neruus testiculorum Sed hac quasi xpristi sacrata refugitis inter vobis
que cum xpristo non habetis vitam in vobis ipsum audite dicentem Nisi manducaveritis carnem filij hominis et biberitis eius sanguinem
non habebitis vitam in vobis Sed indigne suscipitis iudicium vobis manducatis sicut corpus domini non diiudicantes
Redite ergo prevaricatores ad cor et in toto corde querite dominum et odite malum penitentes non verbo tantum et lingua sed
spiritu et veritate Amarus non satis credidisse piget hominem ut videtur qui magis adhuc manet dissponit in lubrico
sunt eirasse qui duce non quivit Sic vero opinacionis medium oportunitatis fuga subtrahat occasiones Alioquin timendum
valde ne dies ista sequens et ipsa posita est in ruinam et in resurrectionem multorum reprobat nos vel tamen maneant alienas apud
non quicumtantes vel tamen socios inde in quem intrant sathanas per buccella Sed quid ad nos fratres de istis quos forsitan
sunt inducere nisi quod in eodem nos fuisse laqueo plangimus ab eodem erutos gratulamur sola misericordia operante in quo inhabili
eos detineri fera caritate dolemus Verum aut vel nos ipsi seculi et penitus aliorum ab hac misera et periculosa consuetudine
servemur Nec quoque in nobis peccat aut minuatur de quo spirituali sacre resurrectionis adventum sed tusse magis et quod
inveniam Nec quoque in nobis peccat aut minuatur de quo spirituali sacre resurrectionis consolacionis sed fiducia domine missa quos concedit
veste studeamus Neque enim per lamenta primo non ad carnales redit consolaciones sed fiducia domine missa quos concedit
et ingredi nova quadam devocionem et gaudium in spiritu sancto Iter tam compungitur peccatorum recordacione peccatorum quod dolat
et inflammatur eciam desiderio primorum is plane est qui cum xpristo resurgit qui pascha celebrat quod festat
in galilea Vos ergo karissimi si consurrexistis cum xpristo que sursum sunt querite ubi xpristus est in dextera dei sedens que sursum
sunt sapite non que super terram ut quemadmodum xpristus resurrexit a mortuis per gloriam patris ita et nos in novitate vite
ambulemus ut ascitam leticiam et consolacionem inter per compunctionem et tristiciam que secundum deum est ad devocionem sanctam et spiritualem
nos tusse studeatis conversacionem ipso prestante qui transit quod sic inde ad premium et nos quod tunc per se in galilea
nos tusse studeatis conversacionem ipso prestante qui ducat qui est super omnia deus in secula benedictus amen Sermo de eodem

vocare dignetur ut semetipsum nobis ostendat qui est super omnia deus in secula benedictus. Amen. Sermo de eodem

Habitare ab apostolo dicitur xpristum per fidem in cordibus nostris Unde videtur non incongrue intelligi posse tamdiu
xpristum in nobis vivere quamdiu vivit fides At postquam fides mortua est quodammodo xpristus in nobis mortuus
est. Porro fidei vitam opera testantur. Sic scriptum est Opera que ego facio in nomine patris mei hec testimonium perhibent de me. Non
discrepare videtur ab hac sentencia qui fidem sine operibus mortuam asserit in semetipsa Sic enim vita corporis sic quod motu di
noscimus ita et fidei vitam quod operibus bonis Itaque vita corporis anima per quam movetur et sentitur vita vero fidei caritas
est quod per illam operatur sicut in apostolo legitur fides que per dilectionem operatur Unde et frigescente caritate fides moritur
sic corpus anima recedente Tu ergo si videris hominem in bonis operibus strenuum et fervore conversacionis hylarem vivere
in eo fidem ne dubites indubitata tenes vite illius argumenta Sed nonnulli cum spiritu ceperint tamen carne postea
consummatur Verum quod non tunc permaneat in eis spiritus vite quod scriptum est Non permanebit spiritus meus in homine in eternum quia caro est Quod si non permanet spiritus haut dubium quin recedat caritas que in nobis diffusa est in cordibus nostris per spiritum
sanctum qui datus est nobis. Porro fidei vita reque ipsius in caritate constituit quam fidem per dilectionem perhibent operari
Hinc ergo colligitur recedente spiritu fidem mori qui spiritus est qui vivificat Denique si sapere secundum carnem mors est
non dubium quin illi quos vivere letabamur quamdiu spiritu facta carnis mortificabant secundum carnem viventes pla
gendi sunt quasi mortui Unde et in eodem apostolo legitur Si enim secundum carnem vixeritis moriemini si autem spiritu facta carnis
mortificaveritis vivetis Ve tibi quicumque es canis reversus ad vomitum sus lota in volutabro luti Non eos tantum
loquor qui corpore sed eos eciam qui corde redeunt in egiptum seculi huius oblectamenta sectantes Ac proinde

fida vita que est caritas no habitat. Si quis enim diligit me no est caritas pro eo Cuius magis mortua eo q
fouet ignem in sinu petram in consra ut sentit ut compaciescit ut cotulit Ecce g xps est i sepulcro fides mor-
tua est in aio Cuius sanctos. Ad faciunt scte mulieres que sole co omnibus suis amplexu tenebat affectu Emerunt
aromata ut venientes ungerent ihm nunq ut suscitaret Et nos similiter faciamus qr suscitare nun no est si ungere
nos incubit aut hec tempe ne fetrat qui homo est ne sit ceteris odor mortis ne pessimat/ penitus dissolvatur ne
Emant. prinde aromata sua tres mulieres mens mea lingua de his enim ut arbitror madatum petrus accepit
tres pasce ergo dum Pasce meos mente pasce ore pasce ope pasce aim oracoe pasce exhortacoe pasce ex
exhibicoe Emerat g mens aromata sua ex ora compassionis affectum deinde rectitudinis zelum in hec distinctionis
spiritum no admittat Quociens enim prudente videris fratrem coniunctio pcede Ex compassionis affectus tecum cogitatis si naturali
quippe qua corporis eo tempore vos meos apla qui spirales estis instruite hmoi in spu lenitatis considerans teipm
ne et tu tempteris Et cu dns coniret baiulas s cruce et plangerent sup eu nocti quidem omnes turbe tamen. sed
mulieres paucae conversus ad eas. filie meos ierlm nolite flere sup me si sup vosipsas flete et sup filios vros Cre-
dimus diligenter attende sup vos pmo deinde sup filios vros Temetipm attende ut alis nomis compati
dum diligenter attende Sup vos pmo deinde sup filios vros Temetipm attende ut alis nomis compati
ut arguas i spu lenitatis. teipm considerans ne et tu tempteris Et qr certo efficacius psuadet et altius imprimit
aio adiutto vos ad illu sctm senem qui cu audisset peccasse unu eo fribus suis amarissime flebat inquiens Ille
hodie et ego cras Cum sic flebat sup se putas qr no copassus sit fri. hec itaq compassionis affectus mihi
quid prodest qr aliq liberalis constat qui p se vidit anymi erubescit Et quid agimus eo nonnulli contra cuncte
et attrita sunt fronte ut quo magis eis copatimur tanto magis ira et compassione et pacia abutuntur Nonne sicut
copaciebatur fri. ita ipi iusticie copaciendum est qua videmus tam impudenter abici tam ipudenter pculcari Ideo qr
si qua i nobis caritas est/ contemptu hunc dei equanimiter ferre no possumus/ Hic est zelus iusticie quo adversus delinque-
tes accendimur tamen pietate ducti erga eos quam contemptui videmus iusticiam dei/ Vultum oris ut porta s vendicet compa-
tes accendimur Tamen pietate ducti erga ea quam contemptui videmus iusticiam dei/ Vultum eius ut porta s vendicet compa-
affectus. alioquin in spu vehementi conterimus quassatum calamum contingimus lucernam fumigantem Et cum utique adesset vero
et compassionis affectus et zelus iusticie necesse est ut assit spus distinctionis ne forte cui oporteat illum cohiberi ille
prodeat et indiscreto ipa confundat universa. Sciat itaq in se sumere tria spu distinctionis ut misericors apte temporibus tempa
prodeat et indiscreto ipa confundat universa. Sciat itaq mesurare tria spu distinctionis ut misericors apte temporibus tempa
opertere emulari et nescientes ignoscere scrat Samaritanus sit et custodies et observas nil observas quam oleum vinum
qui vinum fuorts cohibeat. Et ne forte meum putetis inventum prophetam audite i ps. Et cadi eodem ordine positu
laute. Bonitatem meos et disciplinam et sciam doce me Et unde hec nobis Non enim terra profert virtutem gemina
lande. Bonitatem meos et disciplinam et sciam doce me. Et unde hec nobis Non enim terra profert virtutem genuina
terra cordis nri. si magis spinas et tribulos germinat nobis Eme ergo ea A quo ab emenda sunt Ab eo utique qui ait
venite emite absq auro et argento et absq ulla commutacoe vinum et lac Non ignoratis quid lactis dulcedo
quid vinum designat austeritas Quid est ad emere absq auro et argento et sine commutacoe Non talis emptor apud
amicitores hmoi stulti si apud actore stulti alia esse no potest Propheta enim dixit dno deus meus es tu. bonorum meorum
no eges Quia g ei commutacoem dabis Ille p gratia sua ei qui nullius eget et cuius universa sunt Gratis dat
et tu emite gratis emitur qr quod dat p ea nobis melius retinet Itaq g aromata mentis nimio precio volui
emenda sunt qua quidem dimittetis nichil amittis eam lucrum plurimum et commutatos illa i melius ut quibus fiat
emenda sunt qua quidem dimittetis nichil amittis eam lucrum plurimum et commutatos illa i melius ut quibus fiat
si propria fuit/ porro quis voluntas caritas est. Eminus ergo absq commutacoe recipietes quod no habemus et quod
habemus melius retinetes Qui vo copaciet fri qui i propria voluntate nescit copati s Aut qui amas scipm
diliget iusticiam aut odio habebit iniquitatem bilaris quidem pt aut oculos hominum et scipm seducere ut ad pvato
odio vel amore dei compassionis affectum aut zelum putet esse iusticie Unde facile est nosse quod sit aliena a ppa
volutate q propria sunt caritatis cui illa vera fronte contra se constituit Ita caritas benigna est caritas sup iniquitate
no gaudet Iam de spu distinctionis similiter qr nichil sic illi contingit quo voluntas ppa. subuertens corda
hominum et eorum oculos claudens Emenda sunt prinde tria mentis aromata affectus compassionis. rectitudinis zelus et
spus distinctionis. nimio ut dictum est ppe voluntatis Lingue quoque aromata tamen nichilominus sunt. modestia i ma-
pando copia in exortando efficacia in psuadendo Sed hec Et aromata eme illa a dno deo tuo Eme inquam
sicut et prius sine ulla commutacoe ut aliquid recipias pdas nichil Eme a dno moderatiorem torporem qr oro
magnum quoddam homini datum est optimum et quod habeant pauci. lingua enim ut ait beatus Iacobus nemo domare pt
Videas multos. sincera licet intencoe et benigno accedat aio lenit dicere quod generat audiat. Volat irre-
vocabile verbum/ et quod sanare debuit qr immoderatius forte videtur exasperat et conturbat magis quam negligentie
addit impudencia et iracia emulatur/ ut qui i sordibus erat sordescat adhuc/ Declinas i verba malicie ad excusa
das excusaciones in peccatis Sic more frenetici no solum repelles si et mordentem temptas medica manum Multis quoque
no suppetit uberis copia si p sermonis inopia lingua sua sentiunt palato adherere qr et ipm inhibi solet
audientibus obesse no parum Aliis vo ad manum est habundancia multorum sermonum si q dicit unus sapiens

nus acceptant et quod gerunt non sunt que locuntur minus efficacia sunt. Vides quod necesse sit emere ab eo a quo omne bonum
est a quo omnis sua modestia in increpando copia in cohortando efficacia in persuadendo. Porro inde eme ista primo
confessionis ut prius peccata confitearis tua quam ad purganda accedas aliena. Magnum presumis et incredibile si nudus
aut suscitaturus. Vide ne ad illas tumbas accedas quas si forte non potes mortuos primo quia non potes lavare mortuos incedentes
mus aut quod videas monumentum domini. Mulier peccatrix in confessione lavatur et abluitur in quadam incorruptione vel depu-
tabitur ut inter mortuos assistas. Ad alterius officium nemo accedat in veste qui non ... quisquis accessurus albis in-
duetur. Et tu ergo cum ad monumentum domini properas lavare dealbare induere vestibus glorie ut dicitur vel confessionis
et decorem induisti quia ubi confessio ibi in conspectu domini pulchritudo est. Hec pro eo dicta sunt ut aromata lingue nostre
generata increpatio copiosa cohortatio efficax persuasio primo confessionis emantur. Audistis legere et quoti-
die ... cuius vita despicitur restat ut etiam predicatio eius contempnetur. Patet ergo et manus
aromata sua ne subsannet nos sapiens ... piger ille cui labor sit manum ad os porrigere. Nec possit dici
te que arguis. Tu qui alium doces teipsum non doces. Alligas onera gravia et importabilia et imponis ea
in humeros hominum digito tuo noles ea movere. Dico vobis sermo quidem vivus et efficax ... est operis. Facile
persuades quod intendimus dum facile probat esse quod suadens per huiusmodi habeat necesse est etiam manus sua aromata:
Continentia in carne, iustitia in fratre, patientia in persecutione. Unde apostolus ait: Sobrie et iuste et pie vivamus in hoc seculo.
Hec omnia tamen sunt maxime conversationi nostre necessaria. Quia primum debes nobis, secundum proximo, tertium deo. Ita quod fornicatur
in corpus suum peccat. Magnus ille predicator honore et pavendo adiciens pudendo quod dedecori. Tolles membra Christi
et facies membra meretricis. Ergo ut non abiciatur que tam abhominabilius est, si ab omni voluptate carnis abstineas
puto. Ante omnia ergo primum continentiam quere quam tibi debes ipsi. Nemo enim tibi proximior. Dehinc adde
misericordiam quam debes proximo quia cum eo salvandus es. Deinde etiam patientiam quam debes deo quia ab eo salvandus es.
Omnes enim qui pie volunt vivere in Christo persecutionem patientur, et per multas tribulationes oportet nos intrare in regnum dei. Vide ne
enim qui pro te voluit vivere ... sustinuit et apud quem patientia fructuosa non erit
pro imperatoris ... si virtute sustine pro eo qui pro te maiora sustinuit ... non proficit in fine. Porro hec manus aromata primo subiectionis emuntur. Hec enim
sit aut ... patientia pauperum non peribit in fine. Ita si qua ... induta est in membris nostris
est que dirigit gressus nostros et ... conversationis ... Ita si qua ... ordinate ... ipsa que patientiam docet
per inobedientiam quibus nescitur per obedientiam continentia datur. Ipsa quoque est que inter ordinate vivunt ipsa que patientiam docet
et donat. Cum hiis ergo aromatibus accede ad eum in quo fides mortua est. Nam si attendens quam magnum sit
ad nos suscitare eum qui huiusmodi est quod difficile sit vel accedere ad cor eius quod lapidea quadam obstinatione et
impudentia clausit. Puto quod dicere habeas et nos: Quis revolvet nobis lapidem ab ostio monumenti. Attamen sit
trepidans accede ad tam grande miraculum. Fit nonnumquam ut soluta pietate predicationis cordis nostri audiat aures
et ad vocem virtutis eius resurgat qui erat mortuus. Et ecce angelus domini hilaritas in vultu eius quedam
divina et ad vocem virtutis eius resurgit qui erat mortuus et ut aperte videatur facies illius inimi-
cus in ostio monumenti nobis apparet et fulgor quidam miro resurgens ut aperte videatur. Facies illius
tanta accessit proferens nos ad cor suum imo et admonitas ipsum quod obstinationis sue revolutus lapide
et sedes super eum ita ut suscitata fide ipsa etiam lintheamina quibus obvoluta fuerat demonstret. Denique
et sedes super eum ita ut suscitata fide ipsa etiam lintheamina quibus obvoluta fuerat demonstret. Denique
ora que in corde suo actitabat aperit et confitetur quos sepius sepelierat intra ipsam tepiditatem et neglegentias
sua proferens. Venite itaque et videte locum ubi positus erat dominus.

Sicut in corporum medicina prius purgationes adhibentur, deinde refectiones ut si prius conveniunt corporis
ab humoribus noxiis dehinc cibis sanioribus foveatur. Sic medicus animarum Christus cum tota dispensatione
qua exhibuit in carne medicina salutis est. Ante passionem suam septem dedit purgationes, post
resurrectionem totidem cibos salubres prebuit et sacramentis. Helizeus ut Naaman leprosi et septies in Iordane
mergi precepit quem incorporatum descensus. In descensu domini nostri Ihesu Christi in humilitate incarnationis eius quod
exhibuit ante passionem mundamur et purgamur. In resurrectione vero et vita quam duxit XL diebus reficimur et
delectabilibus pascimur alimentis. Septeplex enim occupavit nos lepra superbie in proprietate possessionum
in gloria vestium in voluptate corporum in ore quoque duplex similiter et in corde. Prima est lepra domus quam divites
esse volunt in hoc seculo. Sed ab ista mundamur in Iordane id est in Christi descensu. Invenimus enim qui cum esset dives
propter nos pauper factus est. Descendit ab venerabilibus divitiis celi et venies in mundum non istas qualescumque
divitias hic voluit sed in tanta paupertate venit ut natus continuo poneretur in presepio quia non erat ei locus
in diversorio. Denique quis nesciat quia filius hominis non habebat ubi caput reclinaret. Et hic videns mergitur
qui querit divitias hic. Et vere magna abusio et nimis magna ut dives esse velit vermiculus

vilis ppt quē deus maiestatis et dns sabaoth voluit esse paup. ¶ Porro i lepra vestis omnes sclis pompositas
intellige vanitate. Na ab illa michi i iordanis mersione mdaberis vbi inuenies xpm pannis involutu
factu obprbiu hominu et abiectionē plebis. ¶ Lepra qz corpis mdam in ipo iordane. si bñ cogitaueris
dominicā passionē erubesces sequi corporis voluptates. Dt in ore ut diximus dupr est lepra. ¶ Vnd eni
aduersus nos querimoniā gignit murmurans et impacie vbu tamqz lepra saniem effluit. Sz ab hac mdari si illu
attenderis qui tamqz ouis ad occisionē ductus ē et no apuit os suu. Qui cu malediceret no maledicebat cu
pateret no comiabat. ¶ In pssīs q̄ et con eu qui dixit vo qui seipsu comedat ille plato ē comedas
vosmetipos no in mla paria sz in mla arrogantia et inquinat nos altera lep. vbu iactancie. ¶ Vt go
mundemur ab illa mergamur i iordane z imitemur eu q no querebat gl̃am suā vn et demoniā q clamabat
qr ipe est dei filius, pphibebat obmutescere et illuminatos cecos dicere phibebat. ¶ In corde qz dupr ē
lepra ppa voluntas et pprm consiliu. ¶ lep utraqz nimis pessima eo q pmaiosor quo interior. Voluntatē
dico ppam que no est cois cu deo et cu hoībs, sz nra tm. qn qd volumus no ad honorem dei no ad utilitatē fratrum
sz ppt nos facimus no intendentes placere deo et pdesse hominibus sz satisfacere motibus ppris aīorum. Huic cōtra
est recta fronte caritas que deus est. ¶ Hec eni adusus ppam voluntate inimicas optens est et guerra crudelissima. ¶ Quid eni odit a qd punit deus pt voluntate ppam. Cesset voluntas ppa et infernus no erit. In quē
eni ignis ille deseuiet nisi in ppam voluntate. ¶ Etia nunc cu frigus aut famē a aliquid tale patimur
quid ledit nisi ppa voluntas. ¶ Et si voluntarie sustinemus iam ipa voluntas cois est. sz infirmitas cetera et
velut prurit̃ voluntatis adhuc de ppo est. et in illo eos penas sustinemus donec consumatur. ¶ Ita voluntas
illa ppa dru̅ assentit et cui se libm existimat arbitriu hec ad despiciā et cōtrapre q moritur tenet, no
voluntas sz corruptio voluntatis est. ¶ Porro ppa voluntas quo furore dnm maiestatis ipugnat. Au-
diat et timeat. Ppa ppe voluntas ppo nempe subtrahit semetipm et subdicit eius dnium cui tamqz actori
suire debuit suu efficitur sua. Sz nunqz contenta efficiat hec iniuria. addit adhuc et qd in se est oia q
que dei sunt tollit et diripit. ¶ Quē eni sibi modu ponit humana cupiditas. ¶ Nōne qui p vsuras acquirit
peccunie modica sibi rudes lucri conatur vniusa sz aduersus pplitas sz suppeteret voluntati facultas
duo fiducialiter nemo qui se i ppa voluntate possit vniusa mundi sufficere. Sz vtina vi rebus istis esset ob
tenta ne i ipm horribile dictu. sceuiret auctore. ¶ Nunc aut et ipm quantu in ipa est deū pimit vo tam
tenta ne i ipm horribile dictu. Voluntas eni uolt q eu no esse dm
ppa. ¶ Qd eni vellet deum peccata sua aut vindicare no posse aut nolle cu castiğ velit q eu no esse dm
q quātu in ipa est. vellet eu aut ipotentem a iniustu esse a insipiente. ¶ Crudelis plane et execranda
malicia q dei po et sapias et iusticia pure deperdat. Hec est crudelis bestia fera pessima rapacissima lupa
et leena sevissima. Hec est i mundissima lepra aīmi ppt qd i iordane i mergi oporteat imitari eu q no venit
facere suā volūtatē. ¶ Vn et in passione. Non mea inquit voluntas sz tua fiat. ¶ Lepra vo ppi consilij eo pnicioso
est quo magis occulta et quato plus habundat tato sanior esse videtur. Hec illorum est q zelū dei habent
sz no sm sciam. sequentes errorē suu et obstinati in eo ita ut nullis velint consiliis acquiescere. Hij sunt diuisores
vnitatis inimici pacis caritatis expertes. vanitate tumentes placentes sibi et magni in oculis suis. Ignorantes
dei iusticiā et suā volentes statuere. ¶ Et que maior supbia q ut vnus homo toti cōgregacioni iudicium suū
pferat tamqz ipe solus habeat spm dei. ydolatrie scelus est no acquiescere et qsi peccatum ariolandi. ¶ Ita ut
nunc qui se faciunt religiosiores alijs qui no sunt sicut ceteri homines. ¶ Vae ariolis et ydolatrie factis sunt ¶ Sz tu
nunc qui se faciunt... ¶ Vnusquisque (?) uel et tu qui dixit. hec plus q sibi videtur esse credendo, neqz huic dissonat veritatis sermo que dixit. ¶ Si no
audieris eccliam, sit tibi sicut ethnicus et publicanus. ¶ Sz vbi poterit hec lepra mundari. nisi in iordane. ¶ Ibi mergere
et attende quid fecit magni consilij angelus, quo consiliū suū no pposuit consilio vel magis
te quoqz hominis eo et attende quid fecit magni consilij angelus quo consiliu suū no pposuit consilio vl magis
voluntati mulieris vnius. btam virginē loquor et fabri pauperis ipe est ioseph. ¶ Inuentus eni i medio doctorum
audiens eos et interrogans quodammodo mēpatus a matre est. ¶ Fili quid fecisti nobis sic. ¶ At ille in quit. Qd ē
q me querebatis. Nesciebatis q in his q patris mei sunt oportet me esse. ¶ At illi no intellexerunt vbum. Na capi
ebatur in se descendit itaqz ut eciā esset subditus. ¶ Quis iā no erubescat obstinatus esse in consilio suo
q ipm sapia ipa deseruit. ¶ Sic mutat consiliu suu ut qd iam incepat, cōtinue usqz ad tricesimum etatis
sue annum pcessus dimiserit. ¶ Nichil eni ab hoc xij° anno de eius doctrina vel opibus inuenies usqz ad annos
xxx°. ¶ Sz forte querendum est ab ipo quo voluntate sua consiliu re reliquerit. ¶ O doc voluntas deq dixisti
ut no fieret si bona no erat quo tua erat. Si bona erat quare relicta est. ¶ Sic et consiliu si no bonu
quo tuū. si bonu quo relinquendū. ¶ Et bona erat et eius erat, neqz tn nunq relinquenda ob hoc vz

ut sicut meliora. Neque enim contra oportet preiudicare quibus erant. Ergo voluntas Christi et bona erat qua dicebat: Si fieri potest transeat a me calix iste. Sed ea qua dicebat: Fiat voluntas tua, melior erat, quia quivis non solum patris sed et Christi. Christus enim oblatus est quia voluit, et nisi granum frumenti cadens in terram mortuum fuerit ipsum solum manet. Mortuum vero multum fructum attulit. Atque hec voluntas patris erat, ut veri heredes quos adoptaret in filios Christi erant, ut ipse esset primogenitus in multis fratribus. Una erat quia pro nobis faciebat ut redimeremur. De consilio quibus id dicitur: Christi enim erat et bonum erat consilium id quod ait: quia in hiis que patris mei sunt oportet me esse. Sed quia non illi intellexerunt, mutatur id consilium ut nos mundaret ab ea lepra que contra consilium est. Exemplum enim dedit nobis ut et nos ita faciamus. Sana ab inimico non-nerat quod esset superbus, sed voluit formam nobis humilitatis istius contrarie ad lavandam pessimam hanc lepram. Vita que [?] condempnas [?]. Sapientia ait que desursum est primum quidem pudica est, cum ipse voluit impunitate [?], deinde pacifica contra Christi consilii obstinata religionis. Ut ab hiis septem purgatus fuit eger typice post septem sellas [?] sunt septem secula que sunt dona spiritus sancti. Porro sic in vita domini ante passionem septem purgationes invenimus, sic et in apparicionibus septem que post resurrectionem facte leguntur illa dona sancti spiritus possumus invenire. In prima spiritum timoris accipe: qui venientibus mulieribus statim descendit angelus de celo et terremotus factus est, ita ut ipsas timore perterritas oporteret ab angelo consolari. In spiritu pietatis apparuit Symoni, quia magna erat et vere domino Ihesu digna pietatis dignacio quod ei qui singulariter et ante ceteros dignatus est apparere, quem pro reatu de negacione eius tota conscientia confundebat, ut ubi habundavit delictum superhabundaret et gratia. In spiritu scientie duobus pergentibus in Emaus scripturas exposuit incipiens a Moyse et prophetis. In spiritu fortitudinis ianuis clausis intrat ostendens manus et latus, sic solet insignis [?] probitas [?] clipeorum fortitudinem demittere [?]. In spiritu consilii frustra in piscatione laborantibus: Mittite in dexteram rethe, consuluit. In spiritu intellectus aperuit eis sensum ut intelligerent scripturas. In spiritu sapientie die quadragesima eis apparuit, quia videntibus illis elevatus est, et videntes filium hominis ascendere ubi erat prius. Usque ad illum enim diem quia per stultitiam predicationis salvos faciebat credentes; postquam vero coram eis ascendit ad patrem, iam incipit sapientia declarari. De eodem sermo [?]

Omnia que de salvatore legimus medicinalia sunt [?] anime [?]. Videamus ergo ne forte quod dicatur de nobis: Curavimus Babilonem et non est sanata. Cogitet unusquisque quibus opus est in eo tam salutaria medicamenta. Sunt enim quibus nobis natus est Christus. Sunt quibus nobis est passus. Sunt quibus nobis surrexit, usque adhuc aliis quibus nobis ascendit. Aliis nobis misit spiritum suum. Quomodo enim operatur eius humilitas qui cum in forma dei esset non rapinam arbitratus est equalem esse se deo, sed semetipsum exinanivit formam servi accipiens? Quomodo inquam dei humilitas vel superbo [?] honorem operatur? Quomodo illius humilitatis vestigia in hiis qui adhuc toto desiderio tumentes honoribus et laudibus inhiant? Sunt quibus Christus nobis [?] frustra [?] natus est. Parvulus natus est nobis. Sunt quibus Christus nobis [?] non modo [?] consolatur, conscientia vero fures mei quod dicere potest [?]. Quibus non surrexit usque adhuc qui vero ille et labores sustinendo et mortem moriendo passus est, qui labores fugiunt, mortem metuunt, usque adhuc quod vero ille et labores sustinendo et mortem moriendo passus est. Qui laborem amariate [?] et afflictione pinne morte afficiuntur, tota die nobis spiritus vivit. Sunt quibus nobis surrexit quia in labore [?] ... Aliis surrexit Christus sed nobis Christus ascendit, tali consolatione recepta, sed nisi beati fuissent dies illi quos possent sustinere. Aliis surrexit Christus sed nobis Christus ascendit, qui in devocione sunt tota die, sicut in orationibus, quamvis tu eis adhuc preda [?] dulcedine quorum in terris sunt, hiis vero qui in devocione sunt tota die sicut in orationibus et per omnes dies illos gloriam alta cantatur suspirant in meditationibus suis et omnia festiva et iocunda sunt eis, et per omnes dies illos [illegible] sublato ut distat vestis splendor [?] tabo [?] et opprobrium [?] eis ut Christus vadat et hec temporalis devocio subtrahatur, sed cum hec capere non poterunt, dehonos [?] sese a domino privatos gemunt. Quod si in apostolis [?] paululum sedeat vi carnis [?], sed quia hec capere non poterunt dehonestos sese a domino privatos gemunt, consistunt paululum sedeant in civitate donec induantur solidiori quadam virtute ex alto et maiora percipiant carismata spiritus sancti. Beati apostoli in gradu [?] promoti sunt altiorem et supereminentiorem viam caritatis ingressi non iam solliciti quo sicut parvuli sed quo magis triumpharent et conculcarent sathanam sub pedibus suis. In octava pasche.

Omne quod natum est ex deo vincit mundum. Postquam unigenitus dei non rapinam arbitratus est equalem se esse deo, hominem [?] quem dignatus est sic filius et habitu inventus ut homo, non iniuste iam de celesti generacione que a deo est hominem qui dignatus est sibi filius [?] ... Neque enim indignum est deo corporis premium sicut quem se Christus fecit premium huius generacionis humane prestat [?]. Neque enim indignum est deo quod in ipso [?] claritas sui pronuncia est. Quod beatus Iohannes qui sepius nobis ac studiosius hac commendat adopcionem filiorum dei in Christo quod celebratis [?] sui primo quotquot autem receperunt eum dedit eis potestatem filios dei fieri. Huius ergo stile [?] est quod audimus hodie de eius epistola: Omne inquam quod natum est ex deo vincit mundum. Quotquot enim sunt Christi, ad Christo eos mundus odit, sed eum Christo reterit [?]. Nolite mirari si odit vos mundus; scitote quia priorem me odio habuit. Et ideo illos superavit [?] pater et ab ipsis [?]. Nolite autem mirari si odit vos mundus, scitote quia priorem me odio habuit. Ut vide [?] Confidite, inquit, quia ego vici mundum. Unde in ipso manifesta sit huiusmodi illius victoria, quam apostolus ait: quos prescivit [?] et predestinavit conformes fieri ymaginis filii sui. Unde conformacionem post ipsum adoptati haud dubium quin deus pater et predestinavit conformes fieri ymaginis filii sui, ut sit ipse primogenitus post ipsum odit eos mundus. Omne ergo quod natum est ex deo vincit mundum, ut testimonium celestis generacionis victoria fiat temptacionibus. Et sicut is qui filius est dei per naturam mundum cum principe suo triumphavit, sic et nos victores inveniamur quotquot sumus filii adopcionis. Victores sane sed in ipso

qui confortat nos in quo et possumus omnia. Ergo haec est victoria quae vincit mundum fides nostra. Fide siquidem in dei filios adop-
tamur. Fide in nobis mundus in maligno positus credit atque persequitur. Fide ergo et vincitur. Sic scriptum est sancti per fidem
vicerunt regna. Quid mirum fidei attribui victoriam cuius est vita? Justus meus ex fide vivit. Quotiens ergo
temptationi resistis, quotiens vincis malignum, noli propriis tribuere viribus, noli in te sed magis in domino gloriari. Quando
enim fortis ille armatus hic cedit infirmitati? Audi denique quid divinitus constitutus pastor omnes admoneat.
Adversarius inquit vester diabolus tamquam leo rugiens circuit quaerens quem devoret, cui resistite fortes in fide. Vides quem-
admodum b. vitalis testimonia conciat? Paulus fide vicisse regna sanctos, Petrus principi mundi resistendum in fide,
Iohannes quoque haec est inquit victoria quae vincit mundum fides nostra. Sed. Qui credit in filium dei? Tu id quidem scios omnes
qui non credit in filium dei, quomodo ipso iam non victum esse sed etiam iudicatum? Sine fide enim impossibile est placere deo.
Verum sicut monemur forte ex tam multos videri credere Ihesum filium dei esse adhuc tamen in seculo mundi tamquam captivitatibus
irretitos. Quid ergo ait? Quis est qui vincit mundum nisi qui credit quia Ihesus est filius dei? Tu et mundus iam ipse credat.
An non ipsi quoque demones credunt et contremiscunt? Sed dico putasne filium dei reputat Ihesum quisquis ille est qui
ipsius nec terretur comminationibus nec allicitur promissionibus nec praeceptis obtemperat nec consiliis acquiescit. Nonne id est clarum? Si
fatentur se nosse deum factis autem negant. Porro fides sine operibus mortua est in semetipsa. Hec sane minime videri
potest si nequaquam quam vincit quidem. Quaeris quae nam sit viva et victoriosa fides? Illa sine dubio per quam Christus
habitat in cordibus nostris. Christus enim et virtus est et vita nostra. Cum Christus apparuerit vita nostra ait apostolus tunc et vos
apparebitis cum illo in gloria. Unde gloria nisi de victoria? At quomodo cum ipso apparebimus nisi quod in ipso et vincimus? Denique
si quis tamen potestas data est filios dei fieri qui susceperunt Christum. De huius quoque solius intelligendum est quod dicitur: Omne quod
natum est ex deo vincit mundum. Inde est quod hic quoque cum dixisset: Quis est qui vincit mundum nisi qui credit quia Ihesus est
filius dei, ut planius faceret eam commendari fidem per quam ut dictum est in cordibus nostris habitat, addidit continuo de
ipsius adventu dicens: Hic est qui venit per aquam et sanguinem Ihesus Christus. Adhuc ad superhabundantiorem via omnibus
et spiritus sanctus inquit qui testificatur quod Ihesus est filius dei. Hanc quod imposuit signatur repetens: Non in aqua
solum sed in aqua et sanguine, ad distinctionem Moysi est accipiendum. Moyses siquidem in aqua venit, a qua et nomen accepit, ut
Moyses vocaretur. Recolant quibus nota est historia veteris testamenti quemadmodum in Egipto cum primum ob infantia
genus necarentur expositum in aquis Moysen tulit filia Pharaonis. Et vide si non manifeste Christi et in hoc ipso
videtur praecessisse figura. Fuit nempe cum persona etiam Herodes suspicione laborans ad eandem quasi et crudelitatis
arguta sed ecce adhuc est et ipse delusus. Verbique per unius suspecta persona innocentium puerorum trucidatur. Verbique
qui quaerebatur evadit. Et quomodo Moysen Pharaonis filia, ita Christum quoque Egiptus quae non inmerito Pharaonis intelligitur
filia suscepit conservandum. Manifeste tamen plus quam Moyses hic ut pote qui venit non in aqua solum sed in aqua
et sanguine. Atque enim illic populi nihil. Venit ergo in aqua tamen qui congregavit quidem populum sed populum non redemit.
Illa et ipsa quoque de servitute liberavit non Moyses sed agni sanguine factum est. Liberandos nos perfigurans a vana nostra
conversatione huius scilicet sanguine agni immaculati Ihesu Christi. Hic est legifer nec apud quem copiosa redemptio
est. Mortuus est enim non tantum pro gente sed ut filios dei qui dispersi erant congregaret in unum. Memento sane hunc
esse Iohannem qui vidit et testimonium perhibuit et scimus quia verum est testimonium eius conspexisse de latere dor-
mientis in cruce sanguinem simul et aquam, quo utique dormiente novo Ade nova de latere profertur Christi et redimitur
etiam. Hic ergo hodie ad nos per aquam et sanguinem venit ut sit aqua et sanguis testimonium adventus eius, fidei quoque
victoris. Non solum autem sed testimonium quod perhibet spiritus vitalis. Horum trium testimonium unum idem quod est. Et felix anima
mea quae meruit illud accipere. Tres enim sunt qui testimonium dant in terra: spiritus aqua et sanguis. In aqua quidem
baptismum intelligite, in sanguine martirium, in spiritu caritatem. Spiritus enim est qui vivificat et fidei vita dilectio.
Denique si quaeris quomodo spiritum et caritatem, audiat Paulus quia caritas dei diffusa est in cordibus nostris per spiritum sanctum
qui datus est nobis. Ratio quoque spiritus adiciatur aquae et sanguini, cum teste apostolo sine caritate quicquam valeat
nichil prodest. Iam vero quod baptismum aqua martirium vero sanguine designari. Memento et vincere et quotidianum
esse baptismum simul et martirium. Est enim martirii genus et effusio quaedam sanguinis in quotidiana corporis afflictione;
est et baptismum quoddam in compunctione cordis et lacrimarum effusione et assiduitate. Sic quippe infirmis et pusil-
corde nobis est ut quem semel pro Christo ponere non sufficiunt saltem minori quodam et diuturniori martirio sanguinem
fundant. Sed et baptismi sacramenti qui iterari non licet huius qui saepius multa offendimus frequenti opus ablutione
suppleri. Unde et propheta inquit: Lavabo per singulas noctes lectum meum, lacrimis meis stratum meum rigabo.
Vis ergo nosse quis est qui vincit mundum? Quaere in eo vincendi sit diligentius intuere. Siquidem et hoc ipsum

btus iste iohes indicat de hiis, Nolite dilige mudu neqz ea q i mudo sut Omne enim qd in mudo est aut e 9cupia
carnis aut oculoz aut ambicio sili Hec sut tres turme quas fecerunt caldei Et memini factu iacob fecisse tres
turmas cu timet a facie esau rediens de mezopotamia Et nobis go adusus genus hu tepta9s tripli opus est
munimento ut carnis quid 9cupia ipsiq mortificacoe vincat qua si meminstis in sanguinis testiomo diximus
intelligendam Oculoz vo 9cupiaz auferat studiu 9punctionis et assiduitas lacrimaz Porro ambicione vanitate
vtus caritatis 9pugnat que sola castigat aiam sola purgat intencoz Certu quippe duplicati mudi testiom
est si corpus castiges et subicias sinruti ne pniciosa libitate fruat voluptati Si fletu plecas oculos magis
q petulantie ul curiositati Si denique spuali dileccoe flagras nulli aim debens vanitati ¶ Sermo de eodem 9tinuo.

Merito sane et vnus qui in tra pit et in celo testiom phibet qsi corpis afflicco cessabit sic lac
maraz fons 9cretabit si caritas nondu 9tridit plibacon quedam in punti 9smixco et plenitudo ma
net in futuro Vm tu licet maneat pa aqua et sanguine spus aqua quippe et sangis regnu dei
no possidebunt Inten tu aut vnus aut nullus iveniu est spm sn illis qui hii tres vnu sit ut quoliz alijs
hiis desiciente adesse certu no psimas Sil vo mcta testioma ista ebiblia sta sit nimis Nec potit cu hec
in tribus suppetunt hic care testiomo ul in celis qui 9fitetur dei filiu coram hoibus no vbo neqz lingua si ope
et vitate et filius q9 9fitebitur eu coram anglis dei Cum vo ei deesse potit in testiomo pr cum filiu videat
attestante Sin dubio 9fitebit ipse et qd vidit in absondito Si neqz spus quidem a pre filio q dissenciat
quippe qui pris filij q sit spus Denique quoniam modo careat eius testiomo i celo qui hic illud meruit
et in tra Tres go sut qui testiom dat in celo pr et filius et sps Et ne quam forte dissonancia suspicaris
hii tres vnu sut Magnum pfecto sibiin sut testiom quos in celo pr suscepit tuz filios et coheredes filius
9senciit tuz fres et 9heredes spus suos adherentes deo vnu spm fecit esse cu eo Est enim spus suus ipe in
dissolubile vinculu trinitatis p que sic filius et pr vnu sut sic et nos vnu simus in ipis eo impetrante qui
p discipulis hic ipm orare dignatus est ille xpus dns nr ¶ Item sermo alius de eodem

Ex epla bti iohis hodie nobis est lecco recitata in qua dicitur testiom dari tribus in celo triplex
in tra et quidem p meo sape illud stabilitatis hic reparacois est signu Illud bros a miseris
istud iustos distinxit ab impiis Angelis siquidem qui i prima illa punicacoe supbiente lucifero
in vitate steterunt unito testiom phibet ipso trinitas hominibus quos diuina misatio salvat spus aqua
et sangis Vnde in testiom phibeat pr a quibus honoratus ut pr est Tibi go maligne sic loquitur Si
ego pr vbi est honor meus Careas ergo necesse est testiomo pris cuius tibi gloriam vsurpare conaris no honore
eu cupiens si equare dicebas meqz in monte testam et silis ero altissimo Ita ne modo equatus pri sp m
9sedebis et ecce nescitu tibi dixit Sede a dextris meis Si nescis o impudens vnigenitus est ille cui etiam
guicione pris equalitas collata est Tu rapinam cogitabis esse equalis deo filio gloriam inuidens gloriam
q vnigeniti a pre ut ne ab ipo quidem testio m mereris hic Cum vo potit detestato a pre et filio ut usqz
spus attestari Abhorreat pfecto supbiu et inquietu et huile requirit amator pacis et vitatis 9sertor
et adusus te p pace et vitate zelatur Vnde mirum fres si timeam ne forte pusilla hac vincay sua
depasti fera incipiat Cuntos enim celestis vinee palmites pma illa singlaritas 9ualt Sz forte
in eo supbia facile quidem aduesis no aut singlaritate Dico enim ubi stabat vniuersitas anglorum micquo
singlaritas carunt viro qui sede velle pripuisset Cum forte quidem vm in nota sit hic status anglorum duos
singlaritas carunt viro qui sede velle 9spuisset ... Vidit dnm sedente seraphim vo stabant Et da
tenco ydoneas testes qz p utrumqz qui vidit hic testatur Vidit dnus sedentem seraphim vo stabant Et da
niel neqz aliqua milium ministrabant ei et decies milies centena milia assistebant ei Cum tamen dispatis
ut in ore triu testium stet omne vbu Amplius pfero qui usqz ad 3m raptus est celu et rediens loqbatur
Nonne omes sit administratorij spus Vbi sicine stat omes vniuersi ministrat tu pacis inmite sedebis plane
9tristas spm qui habitare facit vnius moris i domo offendis caritate scindis vnitatem rumpis vinculum pacis
Merito pinde anglorum qui sum ul ordine ul domicilium reliquere caritati vnitati et paci spus attestatur
a quo sane ira et rixa et singlaritas et inquietudo reprobatur Et hec quidem de eo testiomo qd da i celo
Et aliud qd in tra datur ad discernendos utrumqz qui in eo sit 9ciues ab indigenis hic est celi cives a ciuibus
Babilonis Cum enim sit testiomo electos suos desat deus aut ecce q nax eis potat esse 9solacio int spem
et metum pliculoza fluctuantibus si ullum omno eleccoius sue testionium hic meruerint Nouit dns q
sut eius et solus ipse scit quos elegit a pricipio Omnis vo scit homo si amore dignus sit aut odio Quod si ut cu
est ceritudo nobis omno negatur nunqz no tanto delectabilior erit si qua forte huius eleccoius sigla possimus
inuenire Quia cum requiem pt hec spus nr dum pdestinacoe sue nullum debent testiom tenet fidelis p
inde fimo et omni acceptacoe dignus quo salutis testioma commendant hic sane vbo et clarius 9solo inuitat

et subtrahit. Rebus enim gestis datur cognoscere quando signis vite quis se negligit, manifeste convincitur in vano accepisse animam suam. Et per mellifluo hunc testimonium dei compleatur. Tres sunt inquit qui testimonium dant in terra: spiritus, aqua et sanguis. Ceterum fratres quod in primo homine peccavimus, et in ipso eciam tenebris involuti sumus. Tenebris sane in carcerem et luto plenum et lapidibus plenum, quoniam inde iacebamus captivi, inquinati, conquassati. Donec descenderit veniens gigas, qui nos redimeret, ablueret, adiuvaret. Hic est enim qui sanguinem proprium dedit in redemptionem; aquam sic produxit de latere suo in ablucionem; emisit deinde de excelso spiritum suum qui adiuvaret infirmitatem nostram. Vis ergo nosse an hec aliquid operentur in te? Ne forte reus sis sanguinis domini, quem evacuas quantum in te est. Sed et aqua ipsa que mundare debuerat in sordibus permanenti iudicium dampnacionis accumulet. Spiritus quoque cui resistis non liberet. Maledictum a labiis suis cavendum enim ne sint tibi hec infructuosa que nociva essent pariter et dampnosa. Tunc est autem qui testimonium hec effusus non sit tamen sanguis Christi, nisi qui continet a peccatis. Servus enim peccati est qui facit peccatum. Et si deinceps continue potest et iugum abicere misere servitutis, certissimum sit testimonium redempcionis. Quia oportet sine dubio sanguis Christi pretium non sufficit peccati continencia si non assit eciam pena. Sit ergo et ab aqua testimonium qui laborat in gemitu suo lavans per singulas noctes lectum suum. Sic enim sanguis ille redemit ut non regnet peccatum in vestro mortali corpore. Sic aqua illa abluit ab hiis peccatis que commisimus ante. Sed quid erit quod longo tatthenari usu et carnis levitate crudeli constricti atque collisi deficimus in via vite? Invocemus spiritum iustificatorem et adiutorem confidentes quod dabit pater qui in celis est spiritum sanctum petentibus se. Tamen nolumus supervenisse spiritum convictio nova testatur. Iam ut breviter repetam, a sanguine et aqua et spiritu est hoc testimonium, si continens a peccatis, si dignos agens penitencie fructus, si facias opera vite. In diebus rogacionum

Quis vestrum habebit amicum etc. Claude.

Quis vestrum habebit amicum etc. Quod amicum unum perhibet advenisse, nec tu contentus est querere panem unum. Putas ne tam voracem estimabat amicum ut non posset unus sufficere panis unus? Ita unum quidem tres appone panes. Incongruens non videtur. Puta ergo cum uxore et mancipio hunc advenisse, ut sibi cuique panem apponere velit amicus. Ego quidem ad me venientem amicum non alium intelligo quam meipsum. Nemo quippe amicior mihi. Nemo quoque maior est. Ad me ergo de via venit amicus cum si[illegible] desierit ad cor. Redeo sic scriptum est: Redite prevaricatores ad cor. Denique tunc vere quisque amicus est, de via cum redit, qui qui diligit iniquitatem odit animam suam. Venit de regione longinqua ubi pascere porcos et ipsas siliquas insaciabiliter esurire solebat. Venit fame laborans, confectus tedio, attenuatus atque remissus. Venit neque habens invenire amicum. Sed heu me pauperem, elegit hospitem et vacuum ingreditur habitaculum. Quid faciam amico huic misero et miserabili? Primo enim non habeo quod ponam ante illum. Fateor autem et si ego mendicus. Quid venisti ad me amice in tanta necessitate? Non sum medicus et non est in domo mea panis. Festina inquit, discerne; suscita amicum illum magnum, quo maiorem dileccionem nemo habet. Sed neque habens ampliorem. Nunc pete, pulsa, quoniam omnis qui querit invenit, qui petit accipit et pulsanti aperietur. Clama et dic: Amice, commoda mihi tres panes. Quoniam nemo sit nisi qui accipit. Credo quidem sunt panes isti, fratres. Utinam merear accipere eos. Forte enim et ipsos nemo scit nisi qui accipit. Credo enim petendos nobis tres esse panes, veritatis, caritatis et fortitudinis. Hiis tam egere me fateor venientem ad me amicum de via. Veniente autem ut dixi cum uxore et mancipio deficit racio mea. Ipse est enim vir per ignoranciam veritatis languet, et voluntas per inediam affectionis. Insinuatur caro inopia fortitudinis. Ita et racio mea intelligit que agenda sunt. Voluntas mea diligit intellecta, et adhuc caro corpus quod corrumpitur aggravat animam ut non convenit. Volunt hec facere. Aruit cor meum et corpus meum quia oblitus sum comedere panem meum. Neque enim patet hunc defectum si mundi ingratitudine dictata esse racio in inscitudine veritatis, voluntas despeccio caritatis, caro in operacione virtutis. Commoda ergo mihi amice tres panes ut intelligam et diligam ut faciam voluntatem tuam. Sic enim vivitur et in talibus vita spiritus mei dicente scriptura: qui vita in voluntate eius etc. De ascensione domini sermo

Recumbentibus xi discipulis apparuit illis Ihesus et exprobravit incredulitatem illorum et duriciam cordis, et reliqua. Apparuit vere benignitas et humanitas. Multa enim fiducia prestat quod libenter assit oracioni invocantibus qui nec recumbentibus quidem dedignatur abesse. Apparuit inquam benignitas eius qui cognoscit figmentum nostrum, nec dedignatur necessitates nostras si infirmetur. Si tu autem carnis non in despeccio faciamus sed in necessitate. Quod gaudens idem apostolus dicit: Sive manducatis inquit sive aliquid aliud facitis, omnia in gloriam dei faciamus. Propterea recumbentibus ad id quod restat quod alibi calumpniantibus invidis adiuit discipulos non ieiunantes etc. Non possunt filii sponsi lugere quamdiu cum eis est etc. Et exprobravit incredulitatem illorum et duriciam cordis, quia hiis qui viderant eum resurrexisse non crediderunt. Audis Christum discipulos increpantem, immo quod durius sonabat exprobrantem. Nec quamquam si ea hora qua eis corporalem presenciam subtrahunt videri poterat magis ab increpacione parcere debuisse. Noli ergo indignari de cetero si te quoque aliquando Christi vicarius increpavit. Illud enim prohibet quod ascensurus ab eis in celum sibi Christus legitur exhibuisse discipulis. Sed quid est fratres quod dicitur: Hiis qui viderunt eum resurrexisse non crediderunt? Sunt qui sunt qui beati oculi gloriose domini resurrectionem meruerunt videre. Ma[illegible]

Neque enim resurgentem illum quisquam legitur aut creditur vidisse mortuum. Restat ergo de angelis accipiendum quibus utrique
resurrectionis perhibentibus testimonium apostolorum pusillanimitas hesitavit. Iam vero competit ut faciat quod scriptum est: Bonitatem
et disciplinam et scientiam doce me. Visitationis gratiam conpunctionis censura perditur nisi doctrina sequatur. et dicat
Qui crediderit et baptizatus fuerit salvus erit. Et quid ad hec dicemus fratres? Magna nimis videtur scolaribus hominibus
in hoc verbo data fiducia. Vereor quod ne dare eam incipiat in occasionem carnis blandientes sibi plus quam oportet
sine operibus de baptismo et credulitate nudum consideremus quod sequitur. Signa autem eos qui crediderint hec sequentur. Per minora
fortasse videbitur ipsis quam religiosis quod hoc verbo presumere desperacio quam quod verbo porrexit vane spei data scolaribus
occasio videtur. Quis enim et quem in presenti loco scripta sunt signa videtur habere credulitatis sine qua nemo potest salvari
quia qui non crediderit condempnabitur. et sine fide impossibile est placere deo. Quis nostrum demonia eicit, linguis loquitur,
serpentes tollit. Quid ergo si neque hec habet aut pauca unus videntur hiis temporibus aut neque salvabitur aut hii soli
qui habent innuendi gloriantur, que non tam multa sunt quam indicia multorum? Ideo ut multi dicentes Domine in nomine tuo
demonia eicimus et in nomine tuo multas virtutes fecimus audire habeant in iudicio Nescio vos; discedite a me in ignem
eternum. Ubi est quod ait apostolus cum de iusto iudice loquitur Qui reddet unicuique iuxta opera sua. Si quod absit quendam
sunt in iudicio magis signa quam merita. Sunt tamen et ipsa merita signa quedam certiora utique et salubriora. Hec difficile
arbitror nosse quemadmodum intelligi signa predicta possunt, ut sint indubitata signa credulitatis ac per hoc
et salutis. Primum enim opus fidei per dilectionem operantis cordis compunctio est in qua sine dubio eiciuntur demonia
cum eradicantur ex corde peccata. Porro inde qui in Christum credunt linguis loquuntur novis cum iam recedunt vetera de
ore eorum. Hec de cetero vetusta opera cum lingua locuntur declinantium in verba malicie ad excusandas excusaciones
in peccatis. Ubi vero compunctione cordis et oris confessione priora deleta sunt peccata ut non recidivum paciatur et fiant
posteriora peiora prioribus: serpentes tollat necesse est, id est venenatas suggestiones extinguat. Quid tamen agendum
si qua forte radix pullulat que tam valida nequeat extirpari sed stimulat animum concupiscentia carnis? Profecto si quid
biberint mortiferum non eos nocebit quia iuxta salvatoris exemplum cum gustaverit noluit bibere id est cum senserint nol-
lent consentire. Dicit enim eos non nocebit quia nulla dampnacio est hiis qui sunt in Christo Ihesu concupiscencia senciunt absque consensu.
Quid tamen molestie et periculosum est sic corrupte affectionis sentire [illegible] in similitudine sed qui crediderunt super egros
manus imponent et bene habebunt id est egrotas affectiones operibus bonis operient et hoc remedio curabuntur. Item de eodem

Solempnitas ista beatum gloriosa est et ut ita dicam gaudiosa in qua et singularem Christo gloriam et nobis specialem
leticiam exhibetur. Consummacio enim et adimplecio est reliquarum solempnitatum et felix clausula totius itineris
filii dei. Qui enim descendit ipse est et qui ascendit hodierna die super omnes celos ut adimpleret omnia.
Iam enim cum se dominum universorum que sunt in terra et in mari et in infernis probasset, non restabat nisi ut aeris et
celorum se esse dominum argumentis similibus vel etiam potioribus comprobaret. Terra enim cognovit dominum quia ad vocem virtutis eius cla-
masset voce magna: Lazare veni foras, mortuum reddidit. Cognovit mare quod solidum se prebuit sub pedibus
eius ita ut apostoli putarent eum fantasma esse. Cognovit infernus cum ipse portas ereas et vectes ferreos confregit
ubi et ligavit illum insaciabilem homicidam qui vocatur dyabolus et sathanas. Profecto qui mortuos suscitavit et leprosos
mundavit, cecos illuminavit, claudos sanavit et [illegible] infirmitates dominus omnium fuit et eadem manu qua fecerat
que defecerant reficiebat. Hic est qui in ore piscis cum ipso pisce staterem invenire precepit, scilicet preludium quia maris
et omnium que in mari moventur dominus fuit. Cum vero traduxit aereas potestates et affixit eas cruci sue claret
quod super infernales officinas potestatem accepit. Hic est enim qui pertransiit benefaciendo et sanando omnes oppressos a dyabolo,
qui stetit in loco campestri ut docet Lucas, cum presidebant ut alapas sustineret; toto tempore quo in terris visus est
et cum hominibus conversatus est in laboribus medius stans et operans salutem in medio terre. Ad claudendam [illegible]
tuam [illegible] Ihesum ad perficiendam fidei nostre integritatem restat ut videntibus discipulis per medium aeris
sic aeris dominus ascendas super omnes celos. Ecce probat quod dominus universorum tu es; quia omnia in omnibus adimplesti
et iam tibi profecto debetur ut in nomine tuo omne genu flectatur celestium terrestrium et infernorum et omnis lingua confiteatur
quia tu es in gloria et in dextera patris. In hac dextera sunt delectationes usque in finem. Et ideo monet apostolus ut queramus
que sursum sunt ubi Christus in dextera dei sedet quia illuc profecto thesaurus noster ubi Christus est in quo omnes thesauri sapientie et
scientie sunt absconditi in quo habitat omnis plenitudo divinitatis corporaliter. Quid enim putatis quibus dolor et
timor irrupit apostolica pectora cum eum viderent a se tolli et attolli in aera, non scalis non funibus sublevatum
sed angelico comitatu obsequio non tamen fultum auxilio sed [illegible] in multitudine fortitudinis sue. Impletum est quod
eis dixerat: Quo ego vado vos non potestis venire. Nunquam enim [illegible] esset si eum indivisibiliter sequerentur.
[illegible] aliquem Petrus fecit cum eo eciam submergendi intrat. Si hac sequi non poterunt quia corpus quod corrumpitur

aggrauat animam et deprimit terrena inhabitacio sensum multa cogitantem. Dolor ergo nimius erat quia videbant illum xpistum quem omnia reliquerunt a suis sensibus et aspectibus tolli ut non possent ablato a se sponso sponsi filii non lugere. Timor quia orphanos relinquebantur in medio inimicorum nondum confirmati virtute ex alto. Dulcedo ergo eis fiebat in celum fortissimus et constantissimus illis singularis nunc visibus tam miseros suos et pauperes sua scola relinqueret nisi quia veniebat eis parare locum et quia expediebat ut presencia eius subtraheretur corporalis. O quam felix quam digna ista processio ad quam ipsi apostoli digni fuerunt admitti cum et aliorum sanctorum et celestium virtutum triumphali pompa deductus ad preminentem sedem a dextris dei. Nunc vero adimplevit omnia quia natus est inter homines cum hominibus conversatus est mortuus est resurrexit ascendit sedet ad dexteram dei. Gloriose tuemur desuper gloria per totum quam superna illa magis clauditur. Ubi adimpletum est et adimplevit omnia deus meus ihesus xpistus. Multum quidem inter solempnitatibus istis. Unus me consolabitur domine ihesu quia te non vidi in cruce suspensum plagis liuidum pallidum morte quia non sum tecum compassus obsecutus mortuo ut saltem lacrimis meis loca illa vulnerum delinirem qui me dereliquisti insalutatum cum formosus in stola tua rex glorie in alta celorum te recepisti prius remisisti consolari animam meam nisi me angeli in voce exultacionis preuenissent qui et dixerunt Viri galilei quid statis aspicientes in celum hic ihesus qui assumptus est a vobis in celum sic veniet quemadmodum vidistis eum euntem in celum. Sic ingressus veniet. Ergo ne veniet querere nos in illa tam singulari et vili processione cum precedentibus omnibus angelis subsequentibus hominibus viuimus. Sic quomodo ascendit non quomodo ante descendit. Humilis descendit iudicare vivos et mortuos. Sublimis veniet, sicut quomodo ascendit non quomodo ante descendit. Humilis descendit iudicare vivos et mortuos; sublimis veniet. Tunc enim prius venit animas saluare, sublimis autem veniet tradamet istud resuscitare et configurare corpori claritatis sue ut infirmiori vasculo honorem habundanciorem impendere videatur. Hunc enim videbunt cum potestate magna et maiestate qui prius in infirmitate carnis iacuerat. Intuebor et ego sane si non modo videbo eum si non ipse ita ut sit scola glorificacionis. Potentem glorificacionem ipse excellente gloria manifeste perlucerat. Intuere ipse assumptus est ad dexteram patris et assistit nunc vultui dei pro nobis. Sedet autem ad dexteram. Sedens in dextera misericordiam, in sinistra iudicium, et magis nulla nimis et iudicium nullum nimis. In dextera aquam, in sinistra ignem, magis in sinistra iudicium et magis nulla nimis et iudicium nullum nimis. Et quidem corroboratur misericordia sua super timentes se secundum altitudinem celi a terra ut maiores tamen immobilitatis teneas. Et quidem corroboratur misericordia sua super timentes se sicut altitudo celi a terra ut maiores tum immobiles misericordiam dei senciat quod sit spacium inter celum et terram proposite magis dei super illos manet immobile et magis aberrio per predestinacionem meum per glorificacionem. Unde et in respectibus terribile est super filios hominum et ultra stat supra sua civitatis et in libro qui salui fiunt et in libro qui pereunt. Unus sit si omnium nomen quod se videro. Nomina scripta sunt in celis et in libro predestinacionis anotata vocacionis eius meae et iustificacionis atque signa innotescunt. Tu putas gaudio replentur omnia ossa mea si id sancte contingeret videor invenire in quibus hominibus humilitate. Tu putas dilectissimi perseuerante in disciplina quam suscepistis ut per humilitatem sit hoc utique dignus sit amore an odio propter dilectissimi perseverante in disciplina quam suscepistis ut per humilitatem nescit hic utique dignus sit amore an odio. Tamen aliter vadit tradit pariter quod ascendit quia sola est humilitas que exaltat sola que ducit ad vitam. Ipse enim cum per naturam divinitatis non haberet quo ascenderet quia ultra deum nichil est per descensum quo ascendit, venit veniens incarnari pati mori ne scriret vel ascenderet quia ultra deum nichil est. Per descensum quo ascendit sedet ad dexteram dei. Vade et tu fac similiter. Neque morem meum xpistus quod deus exaltat illum quia surrexit ascendit sedet ad dexteram dei. Vade et tu fac similiter. Nec enim ascendere potes nisi descendas quia ut eterna lege fixum est. Omnis qui se exaltat humiliabitur et qui se humiliat exaltabitur. O peruersitas o abusio filiorum adam quia cum ascendere difficillimum sit descendere autem facillimum, ipsi et leviter ascendunt et descendunt difficulter parati ad honores ad celsitudines graduum ecclesiasticorum ipsis eciam angelicis humeris formidabiles. Ad sequendum autem te domine ihesu xpiste vix inveniuntur qui vel trahi paciantur qui velit angelicis humeris formidabiles. Alii enim trahuntur qui prius dicere, Trahe me post te. Alii ducuntur qui dicunt Introduxit me rex in cellam suam. Alii rapiuntur sicut apostolus raptus est in tercium celum. Et primi quidem felices qui in paciencia sua possident animas suas. Secundi feliciores qui ex voluntate sua confitentur ei. Tercii felicissimi qui in profunda pietate sua possident animas suas qui quodammodo sepulti iam arbitrii potestate in diuicias glorie spiritu ardoris rapiuntur nescientes sive in corpore sive extra corpus. Hoc solum scientes quia rapti sunt. Beatus qui ubique te duce habet domine ihesu non illum refugam spiritum qui statim ascendere voluit et tota divinitatis dextera percussus est. Nos autem populus tuus et oves pascue tue sequimur te per te ad te quia tu es via veritas et vita. Via in exemplo veritas in promisso vita in premio. Verba enim vite eterne habes et cognovimus nos et credimus quia tu es xpistus filius dei vivi qui es super omnia benedictus in secula. Dicit dominus.

Si natiuitatis et resurreccionis domine digna deuocione solempnia celebramus hodiernum quoque ascensionis diem non minus devote convenit celebrari. In illo siquidem a festiuitatibus illis ista dignitate sicut finis terrarum et adimpleto est. Quanto quidem solempnitatis et leticie dies agitur quo sol ille supercelestis

sol iusticie nisi se putarint obtutibus nube carnis et mortalitatis sacro fulgore suo et luce tempus excessisse.
Magna quidem leticia et exultacio multa nimis quam confusso sacro leticia cumulata est. Facta quod est de medio
facta illius non quidem forma sed vetustate sed corruptione sed inscientia sed vilitate mee debeat primordia resurgentibus
primitiu quid iam et plenitudinibus istis? Si gustacio mea usque adhuc detinetur in terris. Et nunc vero uel desperare
presumerent ascensum celi nisi is qui descenderat prior ascendit. Dico ergo vobis, non multo intolerabilior videtur
corruptis hominis habitacio quam gehenna nisi dominus sabaoth reliquisset nobis semen fiducie et consolacionis quam elevatus
est in nubibus et spem fecit credentibus. Denique nisi abiero inquit paraclitus non veniet ad vos. Et nunc paraclitus utique
per quem diffunditur caritas et iam spei non confundit. Ille paraclitus per quem in celis sit gustacio mea. Vado inquit
vobis parare locum et si abiero iterum veniam et assumam vos ad meipsum. Ubi enim fuit corpus ibi congregabuntur
et aquile. Vides ne quemadmodum solempnitas quam hodie celebramus et consummacionem habeat et fructum declaret et
augeat gaudium. Sicut enim cetera omnia eius nostra, nobis natus est et nobis datus est. Ita ipsa quoque ipsius ascensio propter
nos facta est et facit pro nobis. Verum nostra sequitur vita multa quod in nobis est videntur agere casum multa necesse
sed Christus dei verbum et dei sapientia neutrum potuit subiacere. Nunc enim dei virtute necessitas coget aut quid casuale
agere dei sapientia. Omnia prudenter quecumque locutus est quecumque operatus est quecumque passus est, ne dubites fuisse volun-
taria plena sacramentorum plena salutis. Si fratres si quid aliquando corpus que de Christo sunt in sanctis nostris venire
contingat non sic audiendum est tamquam si inventum quippiam proferamus sed tamquam id quod erat prius quam nunc staret co-
staret nequaquam sed iam fuisse. Sic enim qui scribit litteris omnibus collocat universa ita quod a deo sunt ordinata sunt
maiore ea que sunt in carne est operata maiestas sed ne anguste cogitacioni ne presumptati sue nunc
quam tamen ex parte cognoscimus et parte modica unius scintillule quedam nobis elucet de tanta luminis copia de
lucerna posita super candelabrum. Hanc quanto magis capimus singuli tanto fideliter ceteris communicanda sunt quod singulis
revelantur. Et ego fratres que iam ad nostram edificacionem de ascensione immo de ascensionibus suis donare ipse
dignatur, licet volo nec debeo subtrahere vobis presertim cum hec sint specialium precuratia donorum ut communicata non mi-
nuantur. Aliquibus fortassis hec nota sunt quibus plenius hec revelata sunt sed propter eos qui forte non adverterunt subli-
mioribus intenti et aliis occupati seu eciam propter eos qui nundum capaces intelligentie sunt in incultum loqui quam sencio.
Xpistus qui descendit ipse est et qui ascendit. Simplicia verba hec sunt. Ego autem credo eciam in ipso quod descenderit
ascendisse. Sic enim oportebat Christum descendere ut nos ascendere doceret. Cupidi siquidem sumus
ascensionis exaltacionem concupiscimus omnes. Nobiles enim creature sumus et magni cuiusdam animi. Ideo quod altitudinem
naturaliter appetimus desiderio. Sed ve nobis si volumus sequi eum qui ait Sedebo in monte testamenti in lateribus aquilonis.
Heu miser in lateribus aquilonis frigidus est mons ille. Non te sequimur. Potestatis hec concupiscis altitudinem presumit prode-
(?) tu usque hodie feda sequuntur et infelicia quidem vestigia, immo non quidem pauci evadunt quibus non dominatur
libido dicendi (?). Hinc est quod bursici vocantur qui prelati hunt (?). Hinc est quod laudatur peccator in desideriis anime
sue potentibus siquidem omnes adulantur, invidet omnes. Nunc sequimini miseri hanc qui sequimini. Numquid non
videtis sathanam tamquam fulgur cadentem. Nonne iste est mons in quem ascendit angelus et dyabolus factus est. Vel id
advertite quod post casum suum invidia crescente male sollicitus de supplantando homine illius tunc montis ascensui
illaqueus ausus est suadere ei in quo iam per iam ascensum tamquam imaginis propiorem cognosceret. Eritis sicut dii non
defuit versuto hosti quid ageret. Silencium monte altum desideravit inquiens. Eritis sicut dii scientes bonum
et malum. Pernitiosa eciam hec ascensio immo descensio magis de illius inventione pessimus inflans spiritus. In
in quem tu usque hodie tanta videas cupiditate plurimos filiorum adam repere ac si non noverint quantum precum corpus in illius
montis ascensu descendit. Immo quam grauiter cecidit quantum tota deiecta sit et conquassata posteritas. Hoc parata
sunt vulnera que tunc in ascensu montis illius inflicta sunt licet adhuc in parte laborare et nunc ubi ipsa persona
conatus ascendere ut sit error novissimus peior priore. Certe una miseria tam dura libido. Filii hominum usquequo gravi
corde ut quid diligitis vanitatem et queritis mendacium. Nam ignoratis quia infirma mundi elegit ut confundat
fortia et stulta mundi ut confundat sapientes. Non vos dominus commonitionis terret revocat. Perdam sapienciam sapien-
tium et prudenciam prudencium reprobabo. Non patris exemplum non demum ipsa ipse nunc et dura comparentie (?)
necessitas cum simus addicti per insipientem sui appetitum. Ecce vos fratres monte demurantes altum non in
quem ascendatis sed quem fugiatis. Ipse est in quem ascendebat quod voluit esse sicut deus sciens bonum et malum
ipse quem usque hodie filii eius accumulant et elevant. Nichil inventos tam vile unum non velut monte
elevare sue. Videas alium litteratus (?), alium mundialis curie, istum placitacionum (?) displicentium deo illud similis

no

cuiuslibet artis tam vehementer affectat scientiam ut laborem non reputet si tantum possit a quibuslibet doctor reputari. Sic edificat babel. Sic putat ad dei se perventuros similitudinem. Sic concupiscunt quod apperebit obmittentes. Quid nobis et
montibus istis in quorum ascensu tanta difficultas est et tam grande periculum aut cur enim desertus monte
cuius et secularis ascensus est et sine periculis. potestatis ambitio angelum felicitate privavit angelicam. scientie appetitus
homines immortalitatis gloria spoliavit. Conatur quis ascendere montem potestatis quantos putas contradictores habebit. quantos
inveniet repulsores. obstacula quanta. quam difficilis via. Cumque sic tandem adeptus eum fuerit quod optabat. potestates aut spiritualia potentes tormenta patientur. ut putes solitudines et anxietates quas potestas illa parit ob
multarum cupiditas est alter inflammatus scientie quantum laborabit. quantum anxiabitur spiritus eius. Et tamen audiet. Per si te
inpexerit in amaritudine morabitur oculus tuus. Quotiens videre contigit cum se posteriorem videat aut putet
ab aliis reputari quam eum transmiserit multum. Perdam inquit sapientiam sapientium et prudentiam prudentium reprobabo. Iam
ne multis immorer vidistis ut arbitror quam fugiendus sit nobis mons uterque sic precipitavit angeli sic casu hominis
Montes gelboe nec ros nec pluvia veniat super vos. Quid tu agimus fratres. ascendere sic non
pedit et ascendendi tenemur cupiditate. Quis docebit nos ascensum salubrem. Quis nisi de quo legitur quia qui
descendit ipse est et qui ascendit super omnes celos. Ab ipso demonstranda erit nobis ascensionis via ne ductores
seductores inveniamus aut vestigium alium sequentes. Quia ergo non erat quo ascenderet descendit altissimus et suo
nobis descensu suavem ac salubrem dedicavit ascensum. Descendit de monte potestatis carnis infirmitate induitus
salvos facere credentes. Quid enim tenello corpore
Descendit de monte scientie quia placuit deo per stultitiam predicationis salvos facere credentes. Quid enim tenello corpore
et infantilibus membris videtur infirmius quid indoctius apparet parvulo qui sola matris ubera novit. Quid
impotentior eo cuius omnia membra clavis confixa cuius dinumerantur ossa. Quid insipientior est eo qui tradebat animam
suam in mortem et quod non rapuit tunc exsolvebat. Vides quantum descendit. quantum a sapientia exinanivit semetipsum
et non potuit aliquis in monte bonitatis ascendere ut suam comendaret gloriosissimus caritatem. Nec minus si descendendo
qui ascendit cum eo per utrumque tendit ascendendo. Sic in quibusdam videmus hunc ascensorem querere qui dicebat
Quis ascendet in montem domini aut quis stabit in loco sancto eius. Forte et ipsius ascensionis desiderio cadebat
nitatis honoris ad hunc montem revocabat exclamans. Venite ascendamus in montem domini. Sed non eos manifeste
de potestatis montium ascensione redarguens montes hunc predicas ubertate qui ait Ut quid suspicamini montes transfe-
atos Mons coagulatus mons pinguis. Sic est ergo mons domini. mons pinguis in vertice montium. super quos
salientem sponsum inspiciebat qui dicebat Ecce venit hic saliens in montibus. Docebat enim ignavos ... precipitabat primum
hic infatuatum deducebat Quod et velut quibusdam passibus ibat de virtute in virtutem ut videretur deus deorum in syon
Iusticia enim eius sicut montes dei. Et iam si placet. saltus eorum ipsos intueamur quibus exultat ut gigas ad currendam
viam. et cuius egressio a summo celo per gradus quosdam usque ad summum eius occurrit. Primum constitue montem illum
in quem ascendit cum petro et iacobo et iohanne. ubi et transfiguratus est ante illos et resplenduit facies eius ut
sol et vestimenta eius facta sunt alba sicut nix. Resurrectionis gloria ista est. qua in monte speciei contemplamur. Utique enim
ascendit ut transfiguraretur. nisi ut doceret nos cogitatione ascendere ad futuram illam gloriam que revelabitur in nobis
Felix cuius meditatio in conspectu domini semper est. qui in corde suo delectatus deponere diu usque in fine sedula cogitatione
revolvit. Quid enim illi gaudium videri potest qui semper mente tractat quod non sunt condigne passiones huius temporis ad
futuram gloriam que revelabitur in nobis. Quid concupiscere potest in seculo neque cuius oculus videt bona domini in terra
viventium. Sed videt etiam prima. Tibi dixit cor meum exquisivit facies mea faciem
tuam domine requiram. Quid non trahuat ut omnes resurgentes stetis in concilio ut videatis exultationem que ventura
est vobis a deo. Non sit nobis molestum obsecro quod in monte sit aliquanto diutius immoramur. potius enim certos
festinantes per tristitiam. Unum in isto que non detineat summa illa beati petri qua in conspectu tulit et dixit domine magis
bonum est nos hic esse. Quid enim tam bonum est immo quid aliud videri bonum quam in bonis eius demorari. qui
quibus adhuc corpus non patitur. Puto quod cuius qui ingrediebatur in locum tabernaculi admirabilis usque ad domum
dei in voce exultationis et confessionis sonus epulantis fuit bonum est nos hic esse. Quid enim ergo nobis cogitatio
illa futurorum utrum si leticia si iocunditas si beatitudinem si gloriam filiorum dei. Quid unquam tela transquilla sancta conscientia
voluntas non gemmo de plenitudine tamen suavitatis eructat. Domine bonum est nos hic esse. Non sane in hac
... pegnatione ubi corpore detinetur. si in suavem et salubrem cogitationem in qua corde ... quis
dabit pennas sicut columbe et volabo et requiescam. Vos autem filii hominum. filii hominis qui descendit de celo
in Iericho filii hominum usquequo graves corde. Ascendite ad cor altum et exaltabitur deus. Hic est mons in quo transfiguratus

est xps Ascendite et scietis quoniam suavis est et mitis. Obsecro vos fratres mei non conveniunt corda vestra in curis
secularibus. Vestra de crapula et ebrietate gravia deo non magnopere nunc hec vos amoneo. Evocate obsecro
corda vestra contra molem terrenarum cogitacionum ut sciatis a deo iustificatum sursum sum. levate corda vestra cum
manibus confusa cogitacionum ut transfiguratum dominum videritis. Reformate in cordibus nostris praedictarum taber-
nacula. sed omnes domus illius celestis multiplices mansiones. sicut enim qui ambulat incolas in tabernaculo domini
hostia vociferacionis, cantans et psallimus illi domino deo. Quam dilecta tabernacula tua domine virtutum, concupiscit et de-
ficit anima mea in atria domini. Cantate et vos fratres mei pietatis et devocionis affectu, ut hostia visitantes ado-
sedes multas que in domo patris sunt mansiones. Simul perscrutetis corda vestra ad thronum dei et agni. cum venerit super-
plicabiles singulis ordinibus angelorum praedicatorum mirum cuneos prophetarum et senatum apostolorum salutantes suscipietis
coronas martirum confessoris rutilantes floribus redolentes liliis chorus virginum admirantes atque ad mellifluum
nomini talia sonum concentus prevalet infirmitas exigentes audiatis sed recordatus sum prophete loquentis et effudi in me
animam meam. Quare. Quoniam transibo in locum tabernaculi admirabilis usque ad domum dei. Et iterum Memor fui
dei et delectatus sum. Que videret apostolus videt triste vel difficile ut arbitror visio. nisi quod spirituale totum habuit
huius visio corporeum nichil. Quod vidit sic is qui dicebat vidimus eum et non erat illi species neque decor. Trans-
figuratum procul dubio vidit et speciosum forma pre filiis hominum qui delectatum se prohibet sic apostolus. Bonum est inquit
nos hic esse. Et ut nichil desit perfecte plenitudini. Ille quidem primi recedisse leguntur sic vos suum ipsum fatentur
deseruisse. quam magna multitudo dulcedinis tue domine quam abscondisti timentibus te. Ascenderet quis in hunc
montem et revelata facie gloriam dei speculatus haud dubium quin clamaret beatus et vos. Trahe nos post te
Prius enim prodest scire quo sit eundum. sequitur quo debeas ire non nomine. Altum prinde notato ascendas necesse
est in quo pulcherrime audies et scala argentea octo distinctam scalaribus cuius summitas celos tangit. Ibi
qui persecucionem patiuntur propter iusticiam quoniam ipsorum est regnum celorum. Item sequitur ascendas montem magni medi-
tacione summe glorie. Istum michi montem ascende non cunctabatur ut in lege eius meditetur die ac nocte sic
ille propheta non solum meditabatur in primis sed etiam in mandatis domini que dilexit. Hic enim audies et bene et quo
eam scilicet propter ascensiones prima et via scilicet propter summum. propterea pone in corde tuo viam virtutis inquirere ne
forte deserto sis modo qui viam civitatis habitaculi non invenerit. Magis ac solitaria esto ascende non solum cogitare de
celestis glorie sed et gustare que celestem gloriam meretur. Tantum michi lego montem in quem ascendit solus orare.
Videtis ergo quod Deus sponsa in canticis Ecce iste venit saliens in montibus. In primo transfiguratus est ut scias
quo tendas. in secundo verba vite locutus ut scias quo pervenias. in tercio oravit ut cum et prevenerit bona ob-
tinere studeas voluntate. Dicenti enim bonum et non facienti peccatum est illi. propterea sciens quod in oracione datur bo-
ne voluntas cum videres que agenda sunt ut convalescas ad agendum quod videris. Ascende tu ad oracionem. ora instanter
ora perseveranter. Sic ille procrastabat in oracione et dabit pater bonus spiritum bonum petentibus se. Et vide quod utiliter
oracionis tempore etiam loca corporalis secretum quoniam qui hoc illeveo solum docuit verbo intra in cubiculum tuum et clauso
ostio ora patrem tuum. sed et commendat exemplo. Nec domesticorum quemquam admittas sed solus ascendes ad oracionem.

¶ Putas potius amplius ad de ascensionibus eius dicemus potius utique. Volo enim ut et inveniatis ipsius sed in incor-
super quod legitur ascendisse. Volo ut et ipsius quam ascensionem obmittas. Vestra et in illa exaltacione orabat filium
hominis. Et ego inquit si exaltatus fuero a terra omnia traham ad meipsum. Itaque cum iam cogito suppetit et velle
adiacet quod agis quod perficere bonum non invenis. sed asinum quidem bestiales motus lege quadam habent et capti-
vare te volunt. Primo inquam facies super iumentis urbina quia sunt in membris tuis. Urget te etiam cum remanet
consentis gule illecebra cum vigilare prompcius sepulchra pervenit. Tu facies sicut asino. Asinum enim est in-
tuo asinus que comparatus est iumentis insipientibus et similis factus est illis. Ascende domine super asinum illud. conculca be-
stiales hos motus quos domari debent ne dominari prevaleant. Nisi enim calcata fuerint conculcabunt nos nisi prima-
opprimantur nos. propterea sequere anima mea in hac ascensione xpm dominum ut sub te sit appetitus tuus et tu dominaberis
illius. Secunda ut in celum ascendas prius necesse est levare te super te calcando carnalia desideria que in te militant
adversus te. Tercie etiam ascendere in mente exaltatum altam ut non solum super te sed etiam quasi super omnes universos
mentis fastigio colloceris. quam in terra sint deorsum aspicies et despicias sic scriptum est Levat terras de
longe nulla te mundi oblectamenta detineant nulla adversitates deiciant. Absit tibi gloriari nisi in cruce domini
tui ihesu xpi per quem tibi mundus mortuus reputes et te crucifixum mundo. Illius quod mundus mortuus reputat toto inherens ade

Aliud vero quod post hec restat nisi ut ad illum ascendas qui est super omnia deus benedictus in secula. Dissolui et esse cum Christo multo magis optimum. Hec vero una est amplius ab se te aut propheta ad deum ascensiones in corde suo disposuit ibit de virtute in virtutem usque ad videndum deum deorum in Syon. Hec est ultima ascensio in qua implentur omnia. Sic ait apostolus Christus qui descendit ipse est et qui ascendit ut adimpleret omnia. Sed de illa ascensione quod dicam quo ascenderis ut ubi Christus est et vos sitis. Tamen ibi erit. Oculus deus non vidit absque te que preparasti diligentibus te. Desiderium hac fratres mei suspiremus ad eam iugiter et eo magis affectus vigeat quo deficit intellectus.

Triplicem nobis in ecclesia primitiua virtutem Lucas sanctus beatissimus sermone commendat. Ubi post dominicam ascensionem enarrat eos in oratione perseuerasse describit. Expectantes celestem consolationem tamquam acceperant repromissionem. Laudabili siquidem magnanimitate pusillus grex pastoris solacio destitutus nunc tunc dubitans qui illi cura esset de eis sed priora pro eis gereret sollicitudine devotis pulsabat supplicationibus celum. Eius quod penetraret illud iustorum orationes. Nec parum prees fundunt a domino aut sui benedictione refovet. Sed nec sui longanimitate persistebat indeficienter unanimiter prestolantes illud bonum promissum fecit. Propterea quia veniet et non tardabit. Porro unanimitas quidem legitur euidenter expressa quia hec sola dumtaxat spiritus carismata meretur. Neque enim est deus dissensionis sed pacis et qui habitare facit unius moris in domo. Unde et preparationem cordis eorum audiuit auris illorum. Hec ab expectatione sua confudit eos qui et magnanimes et longanimes et unanimes esse. Certissima namque hec testimonia sunt fidei et spei et caritatis. Et quidem euidenter spes longanimitatem unanimitatem caritas operatur. Nunc fides quod faciat magnanimum et sola. Nemo quippe enim sine fide presumitur. Non est illa animi solida magnitudo sed ventosa quedam inflatio et tumor inanis. Vis audire magnanimum virum? Omnia inquit possum in eo qui me confortat. Inuitent triplicem hanc preparationem sed desiderium superaffluentem mensuram spiritus obtinere. Omnibus enim preter Christo ad mensuram datur spiritus sed mensure cumulus superaffluens videtur quodammodo excessisse mensuram. Euidens fuit magnanimitas in gustior ind timoris siquidem animalibus celestis illa relinquit desperat istam quibus nec fidei longitudo nec spei in persistendo nec caritatis mutua quod est vinculum perfectionis desperationis fastidium parit.

In die penthecostes

Celebramus dilectissimi hodie spiritus sancti solemnitatem cum tota iocunditate celebrandam digna omni devotione. Dulcissimum enim quiddam in deo spiritus sanctus est benignitas dei et idem ipse deus. Proinde si celebramus sanctorum solemnia quanto magis eius a quo habuerunt ut sancti essent quotquot fuerunt sancti. Si veneramur sanctificatos quanto magis ipsum sanctificatorem oportet honorari. Hodie itaque festiuitas est spiritus sancti qua visibiliter apparuit inuisibilis sicut et filius cum sit inuisibilis uisibilis in corpore dignatus est exhibere se visibilem in carne. Hodie spiritus sanctus reuelat nobis aliquid de se ipso sicut ante de patre et filio aliquid nouerimus. Illa perfecta beatitudo cognitio. Vita eterna est ut cognoscant aut quo ... te cognoscere reliqua quia nunc sufficiet et comprehende. Et de patre quidem nomen creatoris clamantibus creaturis. Ipse fecit nos et non ipsi nos. Inuisibilia enim dei a creatura mundi per ea que facta sunt intellecta conspiciuntur. Illius eternitatem et immutabilitatem ipsius comprehendere multum est ad me qui lucem habitat inaccessibilem. De filio autem magnum aliquid nouimus eius gratia sua incarnationem. Illa generationem eius quis enarrabit. Quis comprehendat equalem genitorem. Iam de spiritu sancto si non processionem qua a patre filioque procedit. Illa enim mirabilis facta est scientia tua ex me confortata est et non potero ad eam. Nouimus tamen aliquid uel inspirationem. Duo enim sunt unde procedat et quo processio a patre et filio posuit tenebras latibulum suum. Sed processio ad homines hodie cepit innotescere et est fidelibus iam manifesta et prius equidem quam sic oportebat ut signis visibilibus inuisibilis spiritus suum declarabat aduentum. Noua eius signa quo spiritualia sunt eo magis congrua eo magis videntur spiritui sancto digna. Venit tunc super discipulos in linguis igneis ut verba ignea loquerentur et legem igneam lingue ignee predicarent. Nemo conqueratur quia nunc nobis illa manifestatio spiritus fiat. Unicuique enim datur manifestatio spiritus ad utilitatem. Ad quid enim illis necessarie lingue gentium nisi ad conuersionem. Fuit in eis alia quedam manifestatio magis ad eos pertinens et hec usque hodie fit in nobis. Denique si dicere opus est nobis illa manifestatio porro quia apostolis facta est. Manifestum enim fuit indutos esse virtute ex alto qua de tanta pusillanimitate spiritus ad tantam deuenerunt constantiam. Non est iam fugere non est abscondere propter metum iudeorum. Constanter iam predicant qui delitescebant ante timidi. Denique mutacio illa dextere excelsi manifeste declarat principes apostolorum prius quidem ad vocem ancille verba formido preterea modo nec principum verba fortitudo. Ibant autem apostoli gaudentes a conspectu concilii quoniam digni habiti sunt pro nomine Ihesu contumeliam pati. Qui sane prius cum ducerent ad passionem solum reliquerant fugientes. Quis dubitat aduenisse spiritum vehementem qui mentes illorum inuisibili illustret potentia. In hunc modum etiam nunc quia spiritus operatur in nobis testimonium

phibet i nobis d'eo Cuniago madatu dei accepit ut declinates a malo faciat qd bonu est vide quad
in uetis spus adiuuat infirmitate nram. Na dum pos grauis destructe sit' idem at spus ppterea ad declinand a
malo tria opat i nobis. cpunctom supplicaco remissiom. Primu eni rendendo ad deu' pma est qua sit dno
spus opat no nr s; dei. Idez et ctu vero docet et cfirmat auctas. Nec eni cu abigue venit alges et fuit
calefcus dubitabit abigue ci fuisse calore que ire no potat sit illo. Ergo qui prius iniqtate frigebat
eat s postmod pme feruore quoda accendat alui d' spm qui sui arguit et iudicat' no dubitet ad
venisse. Scimg sit in elbo vbi eu loquat de spu que accepturi erat credentes i eu. Ille inqt arguet
mud de pcto. Sz quid pdest penite de culpa et no supplicare p venia. Nec est ut sit eciā spus opet
dulcedie quada spei replens aium p qua fiducialit' postulet nichil hesitas. Vis ne ondaz t' eciā hoc opq
esse sci spus. Vtiq; du abest ille tale i tuo spu no inuenis. Denuq; ipe est qui postulat p scis gemitib;
ienarrabilib; Et h' quid i corde nro Nd at in corde pris sic i nobis interpellat p nobis. ita in pre de
licta donat ac ipo pre. Aduocatq ut ad prem. i cordib; nris dns ut in corde pris. Itaq; qd postulq
ide ipe donat. qui donat ut postulemq. Et sic nos erigit pria quada fiducia ita deu iclinat ad nos
pia magfmia sua. Ideo q; ut oio scias q remissioz pctoz spus opat audi qd aliqn audient apli
Accipite spm scm qz remiseritis pcta remittut eis. Et de malo quide declinado sic. Porro ad faciend
bonu quide i nobis. bonq opat spus pfecto monet z monet z docet. Monet memoria tonq docet
monet volutate. In hijs eni tbz tota gsistit aia nra. Memoria suggerit bona in cogitacoib; scis ac ita
ignauiam torpore q; repellit. Ppterea quocies huiu suggestiom boni in corde tuo senseris da honez deo
vino et age reuerencia spui sco cuiq vox sonat i aurib; tuis. Ipe nacq est qui loquit' instias. Et i elbo
habes q ipe sugget vobis oia quecq dixero vobis. Et adute quid pmisit. Ille vos docebit oia. Sepaz
eu q docet tonq. Multi siquide monet ut bn faciat s; nesciut quid agend sit nisi assit demo gra
spus z qua inspirat cogitacoz. Doceat opus pficere ne vacua sit i nobis gra dei. Sz qd facienti bonu
et no facienti. pctm est illi. ppterea no solu moneri et doceri; sed eci monet z affici ad bonu nrc est
ab eo utiq; spu qui adiuuat infirmitez nram. et p que in cordib; nris diffundit' caritas q e bo voluntas
Itaq; cu sic aduenies spus tota possedit aiam; suggerendo instruendo afficiendo. loquens sp in cogitacoib;
nris ut audiat z nos quid loquat i nobis dns ds racom illumias. voluntate iflammas. no tibi videt
q tota domu impleuint dispartite lingue tanq ignis. Na i hijs tbz dictu est superq. aiaz tota consiste
Sunt at dispartite lingue ppt multiplices cogitacos. et carp multiplicatas et vno lime vitatq et vno fer-
uore caritatq. sit tanq ignis. Aut ecce domq adimpleo porq resuet q mensura bona et conferta et
cogitatu habut i sing nris. Sz qui h' erut pfecto cu impleti fuerint dies penthecostes. Felices vos
qui iaz intrastis quiquagesiaz requiei et iubileu aiu. Ad fres nros loquor quib; ia dixit sps ut
requiescat a laborib; suis. Etenim h' mt' opa eiq reperiuq. Duo nacq tpa celebriq fres. quiquagesie
vnu altq xlme. Illud an passiom. istud pq resurrz. Illud cpunctone cordis. et lamentis pme. istud
in deuocoe spus solem alla pnes quide tpus. ipa est vita pns. postq vo cpmete sorz fiet q est pq
morte. Tu aut venit illiq quiquagesime finis in iudicio s; et resurrecce. completis diebq penthecostes
adent plenitudo spus replebit domu. Plena siquide erit ois terra maiestate eiq. qui no solu aia s; et
ipm corpq spuale resurget. Si tu inxo apli monitu hoc qd est aiale fuit seminatu

Hodie dilapsum celi distillauerat a facie dei synai a facie dei isrl et pluuia voluntaria se-
gregata est hereditati xpi. Spus eni scus pcedens apre largior inuie sue maiestatis in
aplos supuenit et tbuit eis cuusmata dona. post magficencia eni resurrecois pq gloriq as-
cendentis. pq residentis sublimitate no restabat nisi ut coptaco uisitoz adueniret et celi inuniceb;
celestes hoies impleret. Vide aut s no et smazo ponder et vboz ordie h' vba ppheas longe aute
dixit. Erit gmen dni in illa die in magficencia et gla et fructq tre sublimis et exultaco hijs q salu-
uati fuerint de isrl. Germe dni ipe ihs xps solq de indiffso semie ceptq q et in plenc carens
pcti. nec tu filiq pnaicaq ade q no fuit na filiq ire. sic reliqui hoies qui i iniqtatib; ccepti
sut. Istud go gmie qd de vga yesse vnoe vgineo pullulat. in magficencia fuit cu resurrexit
a mortuis q tuc dec ds magficatq eb velet et decore induisti amictq lume sic vestimeto.

Crūta aut ascendentis glā cū medīū angloꝝ et aiaꝝ staꝝ ad prēm deducens et triūphatī palma celis
īpectus susceptū hoīem· in ipa diuitatis claudis identitate· Cuius cogitet nedū loquat· qst sit structa
tre sublimis in cōsessu ad dextram pris· Qd utiqꝫ celestiū oculos reuberat· utꝫꝫ qd anglicā īuitā
gerīt nō attingit· Veniat ergo consolator dn̄e ihū xpe qui filiati sunt de isto· aplis tuis qs ele
gisti an̄ mūdi cōstitucōz· Veniat spūs tuus bonus qui sordes abluat et infundat virtutes ī spū ignis
et spū ardoris· Expectat g̃ fles cogitemus sup nos et ī nos opa virtutis ab inicio mūdi usqꝫ ad finē· vt
videam· qz solicita fuit illa maiestas· cum illa administracō pit et gubnacō scloꝝ incubit ne nos p
nō dēt metum· Qt potenti quid oīa fecerat et sapit oīa gubnat et utiqꝫ rep tn̄ poē qz sapiē signa
manifestissia ducebat in creacōne et cōsuacōne machine mūdialis· Et bonitas quid in deo erat et bonitas
multa nimis· Sz latebat in corde pris cumulanda quoqꝫ sup genus filioꝝ adam in tpe oportuno· Di
cebat inde dns· Ego cogito cogitacōes pacis et mittā vobis illud qui est pax vra qui fa^t utiqꝫ vnū
ut ia daret pacē sup pacē· hijs qui longe et hijs qui pꝑe· Verbū gr̄a dei ī sublimi cōstitutū et ad nos
descendet ꝑpa benignitas īvitauit· mīa traxit· vilitas qua sz vetus ꝑuṅsat copulit· puritas vteri
virginalis suscepit· salua virginitate pō eduxit pacia armauit· caritas vbis et mactis manifestat· ꝑsus
amplissima nūc in mīa· et maloꝝ meoꝝ suppetit et bonoꝝ dn̄i mei· vt tu cogitauerī vias meas
cōuertaz pedes meos ī testimonia sua· Illa enī bona ineffabilia sūt· Ita ut hūi vbo tacita cōcludam
nichil melius inueniē potuit vn̄ nos redimeret sapia dei in oīni sapia sua· Sz et mala crudeleuerat
nos qꝑ nō erat mīs· qz ꝑram ut misti loqt· sup nūi arene maris et ꝑpt nō iuuo dn̄e ꝑpiciaris
pctō meo· multū est enī· Missus est coluber tortuosus a dyabolo· ut venen̄ p aures mulieris in ipius mentē
transfunderet· et sic refunderet in totā posteritatis originē· Missus est itaqꝫ angelus gabriel ad vt vbū pr
p aurē virginis in ventrē et mentē ipius eructaret et eadē via intraret antidotū qua venenū intrauerat
Ve vidiq gloꝫ eiq gloꝫ qr vnit a prē qz totū primū est qd de corde pris xps attulit nobis vt nil
in filio dei nisi dulce nisi primū· Quam grauis trepidacō suspicet· A planta pedis usqꝫ ad verticē capitis
nō erat ī nobis sanitas· Ceteraqꝫ ab vtō dapnati anteqꝫ nati· qz de pctō in pctō cōcepti· xps g°
ibi pm medicinā apposuit vbi prius coluber patebat locus et sbā vtō virgis illapsus de spū sctō co
cepta est ut cōcepcōm mūq inducet· qua spūs maluꝫ si nō fecerat infecerat hu ut nō esset ocīa ī vtō
vita ipius ocosa· Dū nouē mensibꝫ purgat coluber antiquus· sanitas ut d̄r usqꝫ ad ymū putredinez
virulentā· ut sanitas sempiterna succederet et tuc iaꝫ opat salute meq ī medio tre in vtō vz virgis
marie qui inaudibili ꝑtate mediū tre appellat· Ad illa enī sic ad mediū sic ad archanū dei sicut
ad rep causaꝫ sic ad negocium scloꝝ respiciunt et q in celo st et qui habitant in infio et q nos pcesserūt
et nos qui sumus et qui sequent· et nati natoꝝ et qui sequent ab illis nascendo· Illi qui st in celo ut restaur
ant· et qui ī infio ut expiat· qui sequent ut glificent· Eo btam te dicet oms gnacōes genitrix dei
dna mūdi regina celi· Oms mqꝫ gnacōes dnt enī gnacōes celi et tre pr spm aut apls· Eo co ois pr
uitas in celo et in tra noiat· Ep hc go btam te dicet oms gnacōes qz oms gnacōibus vitā et glam
genuisti· In te enī angeli leticiā iusti gr̄aꝫ· pctōres veniā inuenit metinū· Merito in te respiciūt ocīa
totq cātue qz in te et p te et de te· benigna manus omnipt quicqꝫ creauit recreauit ī placebit ne tibi
dn̄e ihū xpe ut dones mi vitā tuā· sic dedisti cōcepcōm qz nō solū cōcepcō mea inuida sz mors ꝑusa
vita periculosa· et p9 mortē restat mors grauior mors scda· Nō solū aut cōcepcōm meā sz et vitā meaz
et h̄c p singulos etates· grōꝫ infancie puericie adolescencie iuuentutis· tibi donabo· adycies mortē et resurrectōz
ascensōz et missiōm spūs sctī· Hec aut io ut cōcepcō mea emundet tua· vita mea instruat tua· mors
mea destruat tua· resurrecō mea pcedat tua· ascensio mea pꝑetret tua· porro spūs adiuuet infirmitatē tua
Hic enī plane videbis et viā p quā ambulas et cautelā qua ambulas et ad quā ambulas mansiōm
In vita mea cognosces viā tuā· vt sic ego paupertatis et obediencie humilitatis et pacīe caritatis et misericordie
indeclinabiles semitas tenui sic et tu eiꝫ vestigijs incedas· nō declinas ad dexteraz neqꝫ ad sinistrā
In morte aut mea dabo t' metaꝫ meaꝫ· dum penes iugū captiuitatis tue cōpugnans hostes q sūt ī via
ul' mp̄ via vt nō appareat amplius nocē t'· hijs aut completis rentari ī domū meā vnde venī et omibus
illis q ī morte remanserāt quas et ꝑpt te reliquiam ut ne te ducaꝫ sz reportauerꝫ ꝑbba facie meaz·

Et ne de absencia mea vel minueres vel contristeris mittam tibi spiritum paraclitum qui tibi donet pignus salutis robur
vite sancte lumen. Ut ipse spiritus testimonium reddat spiritui tuo quod filius dei sis qui certissima signa perhennis tue
cordi tuo imprimat et ostendat qui donet leticiam in corde tuo et de rore celi sed non continue tu tepuisse tua
mente impinguet. Robur vite ut quod per te nequis est tibi impossibile per graciam eius non solum possibile sed facile fiat ut in
laboribus in vigiliis in fame et siti et omnibus penitenciis que nisi sarcinula ista dulcorent pre sui ne morte
in olla appareat delectabiliter mereberis sed in omnibus diviciis. Gracie lumen ut tu omnia bona feceris te tamen inutilem
putes ut quicquid boni in te inveneris illi tribuas a quo omne bonum est sine quo non parum aliquid sed nichil omnino
potes incipere nec perficere dicta. Hic ergo spiritus iste in terris istis docebit te omnia sed omnia que ad tuam pertinent salutem
quia in ipsis est plena et absoluta perfectio. Hoc est quod per prophetam idem ait spiritus. Seminate vobis in iusticia ubi
pignus salutis ostenditur metite spem vite ubi vitale robur accipitur et illuminate vobis lumen sancte quod verbis premissis
subinfertur. Unde et spiritus iste super apostolos in igne apparuit propter lucem scilicet et ardorem. Quos enim replevit
et spiritu fervere et in veritate cognoscere facit quia sola misericordia est que eos et prevenit et perducit. Multum enim de hac
misericordia undique circumdabat puer domini dominum dicens. Misericordia eius preveniet me et misericordia tua ante oculos meos est et misericordia
tua subsequetur me omnibus diebus vite mee et qui coronat te in misericordia et miseracionibus et deus meus misericordia mea.
Consuluit dominus ihesus cum hominibus conversatus est conpluendo eam multa et magna largitus et quod fortius tam indigna que
aspera pro hominibus passus est ita ut liceat sugere mel de petra oleumque de saxo durissimo. Duro ad verba du-
rissima pro hominibus passus est ... ad verbera durissimo ad horrenda ... quia in omnibus hiis sicut agnus coram tondente obmutuisti et non
aperuisti os tuum. Vides ergo quod verum dixit ille. Deus sollicitus est mei. Pater ut servum redimat filio non pepercit
filius libentissime semetipsum tradidit, spiritum suum uterque mittit et ipse spiritus pro nobis postulat gemitibus inenarrabilibus.
Filii Adam quos non emollit tanta benignitas tanta flamma tam ingens ardor amoris
pro domini et incarnati filii. Adam quos non emollit tanta benignitas ... Non enim corruptibilibus auro vel
tam vehemens amator qui pro vilibus sarcinis vel tam preciosas merces expendit. Non enim corruptibilibus auro vel
argento redemit sed precioso sanguine suo quem effudit habunde quia largiter unde sanguis de corpore ihesu per quinque
partes emanaverit. Quid ultra debuit facere et non fecit. Illuminat cecos, redemit captivos, reconciliavit reos,
iustificavit impios. Triginta et tribus annis super terram visus est, cum hominibus conversatus, pro hominibus mortuus qui de cherubin
et seraphin et omnibus angelicis virtutibus dicitur et facta sunt cui subest cum voluit omnia posse. Quid ergo querent a te
qui tanta sollicitudine te quesivit nisi te sollicitum ambulare cum deo tuo. Hanc sollicitudinem non facit nisi spiritus
sanctus qui scrutatur profunda pectorum noster discretor cogitacionum cordis qui nec minima palearum intra cordis quod
possidet festucam patitur residere sed statim igne subtilissime inspectionis comburit. Spiritus dulcis et suavis qui
mox voluntate flectat vino erigat et dirigat magis ad sua ut corda et vasa intellige et fervorem diligere
et efficaciter implere possimus. Item de eodem sermo.

Quamlibent vos quintum signum in ... Novit spiritus ipse cum hodie solempnitatem precipuam celebramus
supna dignatione sensus inspiratum. Novit spiritus ipse cum hodie solempnitatem precipuam celebramus
ordina devocione precipua. Ipse enim est dilectissimus qui nos sedere facit non solum in civitate sed eciam
in domo sua ut sedeat super sedentes et requiescat super humiles et trementes ad sermones suos. Ipse
est qui virgini obumbravit apostolos roboravit. Ut et virgineo corpori temperaret deitatis assumpcionem et apostolos
induceret virtute ex alto fortissima sed caritate. Hanc in apostolis ille quorum lorica sese induit sicut gigas
ad faciendam vindictam in nacionibus increpaciones in populis et nobiles eorum in manicis ferreis. Prima enim ...
ad faciendam vindictam in nacionibus ... opus erat fortiori et ampliori. Alioquin multum erat ad illos
fortes ligare eum et vasa eius diripere mittebat opus erat forti ... et amplioris ... non vigeret in eis dileccio fortis
ut de morte triumpharet et ne ipse quidem porte inferi prevalerent adversus eos sed non vigeret in eis dileccio fortis
ut mors dura sicut infernus emulacio consolacione. Hunc sibi zelum inebriati eum vino ebrii putarentur. Et
vere ebrii vino sed non eo quo ab incredulis ebrii credebantur. Plane musto ebrii sed vino novo quod veteres quidem
utres non merentur accipere nec continere valent. Hoc enim vinum vera illa vitis fudit de torculari. Vinum leti-
ficans cor non statum mentis avertens. Vinum germinans virgines non apostatare faciens sapientes. Hoc enim vinum
sed habitantibus super terram iam in celis quidem iam olim copiosissime redundabat non in utribus nec in testeis vasis
sed in cella vinaria in spiritualibus apothecis fluebat per vicos et plateas omnes civitatis illius. Vinum in quo
est leticia cordis non carnis luxuria. Nam vigente et filii hominum vinum huiusmodi non habebat. Sic ergo celum quidem
vino ipso fluebat quod terra interim nesciebat. Terra nec ipsa quidem terra penitus inops erat. Carne enim corporis
gloriabatur cum preciosa celum mellis fluebat. Quid in fidelissimum fieret commercium quia commercium inter celum et terram
inter angelos et apostolos ut cohiberet illis caro corporis istis vinum celi quod in terra spiritus caro in celis
ut dem accepto omnia omnibus gracia maxima. Nisi inquit abiero paraclitus non veniet ad vos. Hoc est dicere

Si no dedit quod amatis no habebit quod desideratis expedit enim vobis ut ego vadam et vos quoque de terra ad celum de carne
ad spiritum transferamini. Filius enim spiritus pater spiritus spiritus sanctus spiritus est. Denique spiritus ante faciem vestram xpus dominus est
et pater quia spiritus est tales querit adoratores qui adorent eum in spiritu et veritate. Spiritus sanctus tamen quia spiritualis spiritus deitatis
qui ab utroque procedat summum et indissolubile vinculum trinitatis tamquam ipse sanctus qui sit domini patris et filii omnem
sanctitas creatura communis et pater spiritus sanctus. Item quia filius spiritus sanctus sit ex quo omnia per quem omnia in quo omnia apostolus
ait. Tria in magno semper mentis opere cogitare debes videlicet quid sit quo sit et ad quid sit constitutus. Et in esse quidem
rerum inestimabilis potentia commendatur et quia tam multa tam magna tam multipliciter tam magnifice sunt creata. Sane in
modo ipsa sapientia singulariter elucet quia hec quidem sursum hec vero deorsum hec in medio ordinatissime sunt locata. Si
vero ad quid facta sunt meditaris occurrit tam utilis benignitas utilitas que ex magnitudinis quos superat multitudine
et magnitudine bonitatis possit obruere. Potentissime siquidem ex nichilo omnia sapientissime pulcherrime benignissime utilia
sunt creata. Dividit et summe nominat ab initio et ad hec multos esse video qui in bonis missionibus sensibilibus mentis quasi
tota spiritualitate depressi totos se dederunt hiis que facta sunt quemadmodum et ad quid facta sunt negligentes. Quos istos
nisi carnales dicam paucissimos esse arbitror. Legimus tamen nonnullos quoque fuisse quibus summum studium fuit atque
unica sollicitudo modum et ordinem investigare factorum a deo. Ut plerique non modo utilitatem rerum perquirere dissimula
verunt sed et ipsas magnanimiter spreverunt cibo parcissimo vilissimo quam contenti. Ipsi quidem sese philosophos vocant sed a nobis
curiosi et vani recte appellantur. Utrisque quoque successerunt viri prudentiores utrisque qui in hec et que facta sunt
consulentes intenderunt acie mentis ut ad quid facta sunt viderent. Nec latuit eos quia omnia propter suos electos
tamen propter se et alios propter suos. In eo quippe quod deus omnia propter se providens commendat origo. In eo autem quod deus omnia
tamen propter se et alios propter suos. In eo quippe quia deus omnia propter se conceptum gratuita videlicet bonitate. Omnia propter electos
propter suos magis comprimitur fructus siquidem omnia fecit propter semetipsum gratuita videlicet bonitate. Omnia propter electos
suos per eorum utilitatem. Ut illa quidem essencia sit hec finis. Hii sunt spirituales viri sicut utentes hoc mundo tamquam
non utentes sed in simplicitate cordis sui querentes dominum. Nec illud quidem magnopere investigandum quomodo
multorum hec machina voluerit primum voluntate sed vanitate tamen veritate impleti. Gaudeo vos esse de hac
stola de scola videlicet spiritus ubi bonitatem et disciplinam et scientiam discitis et dicitis cum sancto super omnes docentes
me intellexi. Quae nunc quoque et prima et bisso me induit quia laudoribus tibis lavandum. Nunc et plenius
arguerias et amplius versucias intellexi aut ut intelligerem laboravi. Absit nunc sed quia testimonia tua consequam
felix qui in hoc thalamo sancti spiritus commoratur ut possit intelligere simplicem illum spiritum de quo idem ipse puer
clamabat et decantabat. Ne proicias me a facie tua et spiritum sanctum tuum
dum super sermones intelligens clamabat et decantabat. Ne proicias me a facie tua et spiritum sanctum tuum
ne auferas a me. Cor mundum crea in me deus et spiritum rectum innova in visceribus meis. Redde michi leticiam salutaris
tui et spiritu principali confirma me. Spiritum sanctum intellige proprio nomine indicatum. Rogat ergo ne proiciatur a facie eius
tamquam aquas immundus quia spiritus iste odit sordes nec habitare potest in corpore subdito peccatis. Cum enim proprium est peccata
repellere et proprium est peccata odire. Nec in uno domicilio poterit commorabitur tanta inimicicia et iusticia tanta
recepto quoque sancto spiritu per sanctimoniam sine qua nemo videbit deum. Audet quis apparere ante faciem eius tamquam
lotus et mundus utpote qui contineat se ab omni malo et qui actiones et si non cogitationes sanctificaverit
sed quia prius et unde cogitationes separant a deo. Orandum ut cor mundum creet in nobis. Quod utique fiet si spiritus
rectum in meis fuit visceribus innovatum. Spiritum rectum quod ait filio potest non inmerito aptari quia nos revocat in
spiritu meus nunc tamen in visceribus meis ut cogitemus que recta sunt ut ambulemus in novitate spiritus et non in lit
vetustate. Formam enim rectitudinis de celis attulit relinquit nobis vivendi sane et imitandi dux
cedinem rectitudinis in omnibus operibus suis. Sed deo id ipse perducat. Dulcis et rectus dominus propter hoc legem
dabit delinquentibus in via. Castigato ergo corpore per rectitudinem operum mundato corde nunc per eum innovato
per rectitudinem cogitationum reddit leticia salutaris ut iam in lumine vultus dei ambules et in nomine eius
exultes tota die. Quid ergo restat nisi ut spiritu principali confirmeris. Precium intellige principale. Non quia maior
sit quia solus a nullo cum ab eo sit filius spiritus sanctus ab utroque. In quo autem confirmatio hec nisi in caritate. Aut quod
donum aliud tam dignum patre aut quod numquam alius tam primum. Quis nos ait apostolus separabit a caritate christi
tribulatio an angustia an fames an nuditas an periculum an gladius. Certus sum quia neque mors neque
vita neque creatura alia quod apostolus tam multipliciter ex audacter enumerat poterit nos separare a caritate dei que est
in xpo ihesu. Nunc non hec confirmatio ab omni semper sine peccato demirat. Scias vas tuum possidere in sancti
ficatione et honore et non in passione desideriis. Et spiritum sanctum accepisti. Ubi ut quecumque tibi fieri vis
ab omnibus tu quoque facias illis et quod tibi fieri non vis alii ne feceris. Spiritum rectum ad opera pietatis accepisti.

hec est rectitudo quam lex utrique commendat et quam mente indita meditata per scripturas. Iam si in utroque bono et in hiis
que ad utrumque pertinent sentit presentes principalem spiritum quem solum deus approbat recepisti. Aliquin quomodo scit meus nos-
tis qui vere est non acceptat, nec in caducis et perituris eternitatis complacet. Itaque si desideras ut in te deus eligat
ex parte esto sollicitus sicut tibi spiritum sanctum sic proximo spiritum rectum sic ei quasi tamquam vero principi et principi spirituum spiritum
principalem exhibe. Vere multiplex spiritus qui tam multipliciter filiis hominum inspiratur ut non sit qui se abscondat a
calore eius. Siquidem conceditur eis ad usum ad miraculum ad salutem ad auxilium ad solacium ad fervorem. Ad usum
quidem vite bonis et malis dignis pariter et indignis omnia bona habundantissime tribuens ita ut videatur
discretionis limitem non tenere. Ingratus est qui in hiis quasi bonitatem spiritus non agnoscit. Ad miraculum in signis
prodigiis in variis virtutibus quas per quorumlibet manus operatur. Ipse est antiqua miracula suscitans ut eo pu-
blicis fidem astruat posteriorum. Sed quia nonnullis hanc quoque gratiam suam propter utilitatem largitur. Eo infunditur ad salutem
cum in toto corde nostro revertimur ad dominum deum nostrum. Porro ad auxilium datur cum in omni colluctatione ad-
iuvat infirmitatem nostram. Namque cum testimonium perhibet spiritui nostro quod filii dei sumus, ea inspiratio est ad consolationem.
Datur etiam ad fervorem cum in cordibus perfectorum vehementius spirans validum ignem caritatis accendit, ut non solum
in spe filiorum dei sed et in tribulationibus glorientur, contumelias gloriam reputantes, obprobrium gaudium et despectionem
Omnibus nobis ni fallor datus est spiritus ad salutem, ad fervorem non ita. Pauci enim sunt qui hoc spiritu repleantur,
pauci qui studeant emulari. Contenti sumus angustiis nostris nec respirare in libertate illa nec saltem
ad eam suspirare conamur. Oremus fratres ut compleantur in nobis dies pentecostes, remissionis dies, dies ex-
ultationis, dies verissimi iubilei, et inveniat nos spiritus sanctus omnes quidem pariter per unitatem corporalem pariter per spiritualem
cordium unitatem in eodem loco per promissam stabilitatem ad laudem et gloriam sponsi ecclesie Ihesu Christi qui est super omnia
benedictus in secula. Amen. De sancto Iohanne baptista

Audistis fratres quid salvator de iohanne loquatur
cuius solemnis hodie nativitas celebratur. Ille inquit erat lucerna ardens et lucens. Magnum testimonium
fratres mei. Magnus enim est cui perhibetur, sed maior ipse. Ille inquit erat lucerna ardens et lucens. Est
enim tantum lucere vanum, tantum ardere parum, ardere et lucere perfectum. Audi quid dicat scriptura: Sapiens permanet ut sol,
stultus autem ut luna mutatur. Luna enim splendet sine fervore, modo plena modo exigua modo nulla videtur.
Aptum nature siquidem lumine utique in eodem permanet statu, sed ex se sit deficiat contemnatur ... penitus non com-
paret. Sic qui conscientias suas in alienis labiis ponunt, non magni non parvi sunt, immo nulli, sed prout adulantium
linguis vel vituperare placuit vel laudare. At vero solis splendor igneus est, et cum fuerit acutus etiam oculis
lucidior adhibetur. Sic et sapientis ardor intrinsecus foris lucet, et si non datur ei utrumque, curat per ardere magis,
ut pater suus qui videt in abscondito reddat ei. Sic nobis fratres si lux tua ... Ita si luceamus quidem
et magnificabimur ab hominibus, sed in periculo est ut ab humano iudicemur die. Cum enim iudicat me deus est.
Cum fuerit ab omnibus exigitur splendere vero non ita. Ignem inquit veni mittere in terram et quid volo nisi ut accendatur.
Hoc nempe quod mandatum est quod exigitur ab universis. Nec ulla si deesse contingit admittitur excusatio. Ceterum
singulariter apostolis et apostolicis viris dicitur: Luceat lux vestra coram hominibus. Luminaria itaque accensi et vehementer
accensis quibus non timeatur a flatu quolibet aut impressione ventorum. Dictum est et iohanni, sed illi in aure au-
diunt. Iohannes in spiritu tamquam angelus eruditur. Tanto propinquior deo quanto vox verbo vicina cum nulla alia voce
media quod foret sonet oporteat estimari. Neque enim iohannem predicatio sed inspiratio docuit, que replevit
spiritus in utero matris sue. Vere ardens et vehementer accensus, quem sic preoccupavit flamma celestis ut iam Christi
sentiret adventum qui needum sentire potuit vel se ipsum. Mirum nobis ille ignis qui veniens lapsus e
celo per os gabrielis in aurem intraverat virginis in matris ventre intravit ad puerulum, ut ab ea hora vas
electionis sue spiritus sanctus impleret et lucernam Christo domino pararet. Fuit ergo iam tunc ardens lucerna, sed interim
adhuc sub modio, donec super candelabrum poneretur ut luceret omnibus qui erant in domo domini. Illo enim tempore
solum adhuc illuminare potuit modium suum, soli interim luce matri. Magnum enim pietatis sacramentum venerabiles
ipso motu nove exultationis. Unde mihi hoc ut veniat mater domini mei ad me. Ecce enim indicatur et matre
dominum mulier ... me nosti, ut facta est vox salutationis tue in auribus meis exultavit in gaudio infans in utero
meo. Illuminavit ergo iam tunc modium sub quo latebat, sed quem modo latebat ardens lucerna sub modio, totum pau-
lo post mundum novis illustravit fulgoribus. Ille inquit erat lucerna ardens et lucens. Non lucens autem et ardens
quia iohannes ex fervore splendorem non fervorem prodit ex splendore. Sunt enim qui non eo lucent quia ferveant, sed magis
fervent ut luceant. At isti plane non fervent caritatis spiritu sed studio vanitatis. Vis nosse quemadmodum arserit
iohannes et luxerit? Ego utrumque in eo triplicem posse arbitror invenire, et ardorem scilicet et splendorem. Ardebat
enim in seipso vehementi austeritate conversationis, erga Christum in timore quodam et pleno fervore devotionis

erga parentes propositi constantia liberi in separatione lucet moribus ut paucis dicam exemplo digito verbo et scripto
ardens ad imitationem et lucere magis quod lucebat ad peccatorum remissionem. Rogas quod tenebras nostras illuminans sicut
scriptum est quia illuminas lucernam meam domine deus meus illumina tenebras meas utique ad correctionem. Considera quoque hominem angelico
promissum oraculo conceptum miraculo sanctificatum in utero et nobilem in novo honore pueri mirare fervorem. Victum et
vestitum habentes apostolus ait his contenti simus. Simplex profecto est ista sed iohannes etiam hec contempsit. Denique audi
dominum de illo. Venit inquit iohannes baptista neque manducans neque bibens plane nec vestitus. Sic enim non est lo-
custa inquit forte aliquorum irrationabilium tibi animalium sed nec pilis cameli quod eius est indumentum. Quid tu
pilos tuos camele deposuisti utinam gibbum magis deposuisses. Quid vos irrationales fere et reptilia
deserti arbores quaerimus delicatos. Iohannes sanctus homo missus a deo immo angelus dei sicut ait propheta Ecce mitto angelum
ante te. Sic ergo iohannes quo nullus maior inter natos mulierum innocentissimum illud corpus castigat sic contemnat sic
affligit et nos in dei festivitatibus bisso et purpura et splendide epulari. Heu hec est tota paene hodie diei
huius baptiste reverentia tota hec nativitatis eius expectata quodammodo letitia est. Cuius enim memoriam agitis omnes
delicati cultores cuius celebratis natale. Hominis illius qui in heremo fuit hirsutus veste conserta cedra. Quid
existis in deserto videre filii babilonis. Arundinem vento agitatam. Quid ergo. Hominem mollibus vestitum [illegible]
mollibus. Luxus nempe tota constat hec vestra celebritas in plateis sumptuosa aurea serica in gloria vestium et
voluptate ciborum. Et quid hec ad iohannem. Neque iohannes fecit sic aut talibus unquam potuit delectari. Multi inquit
angeli in nativitate eius gaudebunt. Verum id quod multi in nativitate eius gaudent et paganus ipse ut audio
leta est et solempnis. Ille celebrat quod ignorat sed non ita debemus nos. Nunc vero et ipsi in hac beati iohannis
nativitate gaudet sed utinam de nativitate non de vanitate. Quid est enim inquit vanitas vanitatum quoque
sub sole laborat. Omnis sub sole est
sub sole est. Aut quid amplius habet homo de universo labore suo quo sub sole laborat. Omnis sub sole est
quoque intuetur oculus quoque hic corpore luci subiacet videtur. Quid vero illud inquit vapor ad modicum
parens. Quid illud inquit fenum est et flos feni. Omnis caro fenum ait deus et omnis gloria eius tamquam flos feni. Fenum
aruit et flos eius decidit verbum autem domini manet in eternum. In hoc verbo laborem fratres in quo vivere et gaudere
possimus in eternum. Operamini non cibum qui perit sed qui permanet in vitam eternam. Quid est ille. Non in solo pane
vivit homo sed in omni verbo quod procedit de ore dei. Homines in spiritu qui cum in carne seminat solam hic metet
corruptionem. Gaudeamus intus et non sub sole sed in ipso apud iustos testes propter humilitatem et gravitatem. Propter autem
gaudeamus propter utrumque consolationem. Gaudeamus dilectissimi in nativitate sancti iohannis. Gaudeamus de ipsa nativitate
copiosa siquidem nobis in eius recordatione et multiplex est materia gaudiorum. Ille erat lucerna ardens et lucens.
Iudei voluerunt exultare ad horam in luce. Ipse vero potius gaudebat ad vocem sponsi nobis in utroque gaudendum est.
In alto quidem erat in alto nobis congaudendum. Ardebat enim sibi nobis lucebat. Gaudeamus in fervore eius ad
imitationem. Gaudeamus et in lumine non tamen ibi maneamus sed ut in lumine eius videamus lumen. Lumen utique verum quod
non est ipse sed ut testimonium perhiberet ipse. Venit iohannes ait dominus neque manducans neque bibens. Hoc cum fervore
id in est et materia humilitatis. Quis enim in nobis est fratres qui iohannis penitus in vires sua non dico magis
sed vel aliquam saltem momenti reputare presumat. Quis audeat minuere in laboribus suis et dicere satis est
tace sed aliquam saltem momenti reputare presumat. Quae homicidia quae sacrilegia aut quae flagitia sic puniebat iohannes in corpore
quod pavor noster minus. Que homicidia que sacrilegia aut que flagitia sic puniebat iohannes in corpore
Attendamus ad primas fratres. Interrogemus conscientias nostras et adiciamus ad ulciscendum porrigenda de nobis et corrigendum
possimus evadere iudicium dei venturi. Quoniam ergo in nobis nulla est fervoris humilitas suppleat pure confessionis.
Fidelis est enim deus et si confiteamur iniquitates nostras si miserias nostras exponamus si non corrigimus infirmitates iniquitates
nostras dimittet nobis peccata nostra et hec sane et erga proximorum delicta fervore intuere. Hic nempe est
digne et non temptamur ordo ut incipiamus tibi memores a tempore. Qui occultis inquit meis munda me
dignus et vere tentationes ordo ut incipiamus tibi memores a tempore.
hoc et ab alienis parce servo tuo. Genimina viperarum ait quis demonstravit vobis fugere a ventura ira. De
quanto fervore metis putas prodeunt scintillas istas immo carbones desolatorios. Sic neque pharisees parcis
Nolite inquit dicere quia patrem habemus abraham. Potens est enim deus de lapidibus istis suscitare filios abrahe
Sic nunc hic videatur si vel ipsum verbum potentis vultum et non tota libertate spiritus perante arguit regem crudelem
atque superbum sacra quadam vehementia ad hoc ipsum proferens de destro si vel blanditum eius vel ipso mortis
timore monetur. Metuebat inquit herodes iohannem et audito eo multa faciebat et libenter eum audiebat. At
ille meretricis ob hoc parcens. Non licet ait tibi habere eam. Ligatus est in carcerem huius meretricis stetit in
veritate et occubuit pro veritate feliciter. Ferveat in nobis etiam iste zelus fratres. Ferveat amor iustitie

cordium integritatis. Nemo fratres vicia palpet, peccata nemo dissimulet. Nemo dicat: Numquid custos fratris mei sum ego. Nemo
quod in se est equanimiter ferat cum videt in ordine deperire minimi disciplinam. Item consentire est silere cum arguere
posses. et scimus quia pluris pena facientes maneat et consencientes. Iam vero super hiis et aliis ferventissima devo-
cione iohannis erga dominum quid loquar? Inde exultavit, inde expavit in iordane baptisaturus eum. Inde non
modo xpistum quem putabatur sed nec ipsam corrigiam calciamenti eius solvere dignum se esse negabat. Inde gau-
debat amicus sponsi ad vocem sponsi. Inde gratiam se accepisse pro gratia fatebatur. Illum non ad mensuram habe-
re spiritum sed plenitudinem de qua omnes acceperunt clamitabat. Unde dico: Subita est anima mea. Alioquin non ero lu-
cerna ardens nisi toto corde tota anima tota mente ex omnibus viribus meis diligam dominum deum meum. Sola enim
est caritas que attendit ad salutem omnium que infundit et inflammat spiritus, que coniungere proximum habes. quem-
admodum iohannes arserit et in hoc ipso quemadmodum luxit indicatum est si advertisti. Neque enim ardere eius nosse
potuissemus nisi luxisset. Luxit ergo ut supra meminimus exemplo digito verbo opere scripturis xpistum indice nosmetipsos
nobis simile declarans. Tu puer propheta altissimi vocaberis, preibis enim ante faciem domini parare vias eius ad dandam
utique non salutem, neque enim ille lux sed scientiam salutis ut testimonium perhiberet de lumine. Scienciam utique salutis in re-
missionem peccatorum non salutis suam sapiens perpendere potest. Ponamus tamen necdum venisse iohannem necdum nobis
significasse de xpisto. ubi de xpisto quererem. Peccavi peccatum grande quod sanguine vitulorum vel hircorum deleri non potest
quia non holocaustis delectatur altissimus. Memoria mea infecta est fece huius amare. Non est unctura que me-
dicina hac radere possit, quia tota totam imbibit fece. Si peccati mei oblitus fuero stultus sum et ingratus. Si in
memoria mea permanet arguet me metum. Quid igitur faciam? Ibo ad iohannem et audiam vocem leticie mee
[illegible] Ecce inquit agnus dei, ecce qui tollit peccata mundi. Et alibi: Qui habet
sponsam sponsus est. Audit ergo quia venit deus, quia sponsus et agnus. Quia deus certum est quod peccata remittere possit
[illegible] questione est. Velit pro se quia sponsus est quia amabilis est. Et iohannes amicus sponsi est quia sponsi
[illegible] utrum velit in questione est [illegible] et licet velit gloriosam sponsam non habentem maculam aut rugam aut aliquid huiusmodi
non nisi tales novit habere, et licet velit [illegible] ipse. Audi denique quod dicat
non tamen quid tale. Ubi enim illa inveniet? sed talem potius ipse facit talem sicut quolibet ipse. Audi denique quod dicat
per prophetam vulgo dicitur. Numquid mulier si dormierit cum altero viro revertetur ad virum suum priorem? Tu autem fornicata
es cum amatoribus multis. Revertere tamen ad me et ego suscipiam te. Ecce quod possit quod velit. Quod tu fortassis timeas
dire correctionis et passionis ossa et medullas ossium collidat, nec dominum
quod facere venit purgacionem peccatorum nec iustitie correctione et passione. ossa et medullas ossium collidat. nec de
lore inferat mortem timore. Audi quod agnus est in mansuetudine venit tamen lana et lacte. solo verbo iustificans
[illegible] Quid enim inquit centurio: Tamen enim dic verbo et sanabitur puer meus. Ut quid ergo deinceps
nimium [illegible] facilius dictum. Tamen enim dic verbo et sanabitur puer meus. Ut quid ergo dein-
ceps hesitemus fratres. et non cum fiducia ad thronum glorie accedamus. Agamus iohanni gratias et eo mediante huius
eamus ad xpistum quia ipse ait: Illum oportet crescere me autem minui splendore utique non fervore. Retraxit radios
recollegit se ne fieret sicut is qui totum profert spiritum suum. Illum inquit oportet crescere qui consumari non potest. Deus
plenitudinis omnes accipiant, me autem minui quia datus est spiritus ad mensuram et danda magis opera ut corde semper
valeam quam lucere. Stellas sole tamen sidus matutinum inutile est abscondi orto iam sole. Non est in nisi modicum
olei quo vngar. volo id in vase tuo quam in lampade possidere. Sermo fratris de sancto iohanne baptista

Hodie dilectissimi dies illuxit insignis, tanto diebus ceteris sanctior, quanto sanctiorem honorem tri-
buit. In hac siquidem die natus est sanctorum splendor, iustorum gloria, leticia angelorum, procella ma-
effudit. In hac siquidem die natus est sanctorum splendor iustorum gloria, leticia angelorum, procella ma-
Iohannes et consanguineus ihesu xpisti amicus sponsi sponse prelator, unus est et solus non habet qui thoros
intemeratus angelicos sublimiori tenore titulis vnius status transcendit ascensu. Denique inter natos mu-
lierum non surrexit maior iohanne baptista. Felix hic qui feliciter celorum perambulat officinas. Cum velocis-
simo sequitur redemptorem. Hec atque intercludit fastigio dignitatis que summe inmensitatis felicitas largis-
simo sequitur redemptorem. Hec atque intercludit fastigio dignitatis que summe inmensitatis felicitas largis-
irroraverunt. letantur angeli et utriusque nature maiestas adiuvat. Honorem sic ingressum abyssi luminis ut ipse
recuperet angelice puritatis originem. Clament omnes iustorum pregaudiis ante consistorium maiestatis ex
ulterius non ait tamen qui ad baptistam iohannis privilegia audeat aspirare. Age iam, aggrediamur ingredi verbo insignia
que deo maiestati in amico suo gloriosa cumulacione fecerunt. Et cum ab ortu vite usque ad occasum cum hiis
congruatis est ut forma vite morum informacionem habeat. Et licet hic sermonis aurei rutilat pulcritudo, ceptabiis
tamen veritate rerum qualicumque stilo pingere id saputis attendentes prudentibus viris non placere falerata set
sincera. Primum eius honor est gloria in annunciacione. Non est dissimulanda silencio transcendens que solemni glorificacione
pueri huius in hac vita iniciatur ingressus. Adest archangelus gabriel et de solio celorum cardinem domini
fortitudo descendens stat a dextris altaris incensi. Non quilibet angelus sed ille sublimior qui beate virgi-
ni nuntium attulit singulare et electus est ut nunciaret militem qui regem nunciare debebat. Astat precibus

sacerdotalibus indutus et multiplici vestium varietate celestium sacramentorum prefiguras ymaginem purgacionis peccatorum
ministri sanguinis aspersione prefigurat. Consistit coram archa federis et ante testamenti tabulas et urnam au-
ream habentem manna virga Aaron cherubim et propiciatorium solemniter infulatus. Cultum dei glorie maiestatis regis omni-
um vota prelibavit. Dies instat solempnis et ceteris diebus multo [illegible] celebrior. Eum percipientes attestacione
sublimis fame spectabilis et festiva in qua sola soli pontifici licebat intrare in sancta sanctorum et aspergine mun-
dicie. Civitatis [illegible] refrigerare. Conveniunt undique in sancta civitate et populorum turba frequencior cumulat magis
gaudiorum. Fuit et sacra consistens archangelus. Ne timeas inquit Zacharia quia nascetur tibi filius pueri gaudium no-
bilitas orbis exemplum ianua vite [illegible] hominum finis legis [illegible] principium gracie cuius splendor omnis instabi-
litas [illegible] purgat. Et ne diffusione tractatu res excellentia confundatur nascentis et [illegible] integitas in libris [illegible] plenius
assignatur. Consideranti plenius intrantis sublimitatem dignitate loci diei reverentia et tue intellige poteris
quod super excellentem gloriam Iohannis baptiste genitura predicatur. Salva tamen redemptoris reverentia quia non derogamus
quod sui excellenti [illegible] minutus de Iohanne mutuat
[illegible] regis militi [illegible] ille dominus hic famulus ille creator creatura iste. Digni primo de Iohanne intuiat
quod ipse Christus fortassis in thalamo Iohannes in templo. Et non solum in templo sed et ante sancta sanctorum et in [illegible]
die solempnitatis corporis Iohannis ab eodem archangelo in loco digniori tempore famosiori apciori miraculo predicatur. Recole
ysaac ab angelis intratur [illegible] per angelum predicatur et vinissa [illegible] sacrata [illegible] solum quia bapti-
sta. Hoc est sanctificatio in ventre matris. Longe de massa perditi [illegible]
ta. multi quod in illis dicimus dignitatem [illegible] Solus ille quem Petrus non fecit corruptus que virginalis thalami
[illegible] testa originalis criminis [illegible] nobiscum solus ille quod [illegible] modo conceptus est spiritu sancto tota maiestate
ignorata [illegible] effudit. Longe quippe aliter quam nos et dissimili modo conceptus est spiritu sancto tota maiestate
virgine [illegible] mediante superans usum carnis nature ordinem [illegible] debebat ut petrum
nesciret qui peccata tollebat ut sileret carnis peccati suscipere non autem carne peccati. Cuius [illegible] omnes in iniquitatibus concepti
sunt. nemo [illegible] mortalium infra materna viscera sanctificatum legimus preter Ieremiam et Iohannem baptistam. Quid [illegible] et de
singulari virgine nulla sit ambiguitas quin ipsa maternis [illegible] visceribus sublimior sanctificacione gracie mundata
sit ut pote sacrarium illud in quo dominus et dei filius carnem fuerat suscepturus. Et [illegible] longe Ieremie sanctificacio
quam Iohannis. Ille quidem in matris utero sanctificatur hic spiritu sancto repletus fuisse cognoscitur. Multo quippe excellencius
est repleri spiritu sancto quam sanctificari. Denique et apostoli qui manibus suis tetigerunt de verbo vite eum spiritum sanctum de
salvatoris accepissent afflatu. [illegible] quinquagesimo post resurrectionem die ad illud gradum potuerunt pervenire ut de
eis diceretur. Repleti sunt omnes spiritu sancto. Et licet spiritus sanctus largiori cum munere credencium corda repleverit
hic tamen Iohannes in utero legitur assecutus quod apostolica celsitudo tandem largiori promissione meruit obtinere. Attende
obsecro diligenter ordinata dispositione spiritus ille multiplex Ieremiam sanctificat. Iohannem replet superveniet in maiorem
Et Ieremie quidem admiranda sanctificacio quia etsi in peccato conceptus nascitur tamen sine peccato. Ante enim quam exiret de
ventre sanctificatus est. Nec poterat nasci nisi sanctus qui in matris utero ante sanctificatus. [illegible] res et arcius trans
actus sanctus [illegible] Hic conceptum in peccatis nasci sine peccato Iohannem videmus longe gloriosior ubique implevit quam
et sanctificata est a peccato ut ita dulcius spiritus superfusus et purgatus [illegible] et repletus. Vere magnus coram domino
que angelus imitatur sanctificat deus spiritus implet vita commendat. Ineffabiliter ac modo supervenit virgine
qua tota divinitatis plenitudo sui mensura discrecione perfudit ut totum caperet qui fecit totum ut non solum a peccatis
abluta repleta spiritu sed et spiritu sancto concepisse credatur quia quod in ea natum est de spiritu sancto est. Unde est quod singularis
prerogativa fidei katholica filium dei natum de virgine de spiritu sancto conceptum confitetur ut dominus et [illegible]
[illegible] adornata concepcio [illegible] indifferencia designetur. Vides ergo quod remotiori privilegio speciosius
forma pre filiis hominum in concipiendo distincta sit. Ille enim in peccatis et de peccatis conceptus sunt. Hic in spiritu et de
spiritu concepit. Hec sunt dicta de Iohannis concepcione. Sed si in aliquorum auribus sanctorum videntur obmaculare volumen
sine omni comparacione vel defensionem proximo subiungat. Sequitur est exultacione excellencia. A solo non
est auditum quod exultaverit quis in utero matris eum hic in gaudio exultasse legatur. Prorsus stupenda
est auditu quod exultaverit quis in utero matris eum hic in gaudio exultasse legatur. Prorsus stupenda
dignacio pueri [illegible] conceptum in motum exultacionis erumpere et quod [illegible] omnem sensum dulcedinis quod virginali
[illegible] prescripsit infusio. Beata anima que in via peccatorum non stetit sed sectoris semita de celestibus officiis [illegible]
inaudita exultacionis est sortita dulcedinem. Ad quam mater parat redemptoris quam salutacionis obsequiis
celestium [illegible] honorat. Et puer nesciens salvatoris qui salutatur maiestatem agnoscens infra viscera te-
nebrosa voluminis gaudio gaudet quod [illegible] salutacionis attendit. Et sonum est inquit ut audivit sa-
lutacionem Marie Elizabeth exultavit in gaudio infans in utero meo. Descendit virgo cum festinacione

Marginal notes: gaudium (beside line 9); puer exultat (right edge); Elizabeth (beside line 32, reading "ffelix elizabeth"); exposicio (right edge, near line 26)

i domu zacharie ad salutandu elizabeth portans in vtero filiu dei rege glorie dominu maiestatis. Oblitus elizabeth
et antique sterilitatis oneris oppbrij amici sponsi prenuncie vbi felicissimo ventre deportat iungitur am-
plexus veniunt ad oscula copulant felices vteri rege qui et militem non nisi duo parietes tenerrimi dis-
puer exultat iungunt. Dominus nunciat sed puer exultat exultatu in p[ro]monitione dominatus afflatus. ... qui non semel ter sitorum ample-
xum fuit celebrata amicos potuit ne tacere a consortis in ... eni prius erat regis ... regnatis mater
in ... receptor ... hausit at cum illa qui mensibus tribus ut ait ... Tanto tempore manet cum elizabeth virginalis
integritas et ... dulcissima colloquio ... felicem complexionem ... puerorum conservat et ... fortassis
usque in die natiuitatis eius gloriosa virgo cum cognata sua morata est. donec puerorum natu suum beatissimo co-
fouet et duo ... ... reddet cum ... ... at ... colectas liquet
qui iam ... menses ... ... virgine ... ... missus est ... ... pudori virgineo nouum
... ... menses ... ... ad virgine ... ... et tribus mensibus cognate dignatur ... hospicium
salutacione portaret ... virgo festinat ad elizabeth et tribus mensibus cognate dignatur visitare hospicium
donec noni mensis fine ... natiuitas iminet precursoris. Alij qui libros storie diligencius ... ...
verunt ibi se vidisse testantur quod ipsa dei genitrix felicem puerorum primo de terra leuauit et cognate peperit.
omnia ... sit ... Numquam ... ... vitiis ... illud ... ... est quod non potest ... ...
tam felix et ... intemerate genitrix hospicium. Quartum gaudium in natiuitate erubesce lucifer qui mane
... et ... ... intellige quod nunc ... ... stultissimus
onerabaris et conatum tuorum ... ... ut ... vincensque in ... nascetur ... ...
remanebis ... tuis factum est ut ... ... in ... ...
... ... in ... ... in gaudio ... qui nobis sua natiuitate infudit ... gens armature
quod tibi ... ad victoriam iohannes nascitur ad coronam apprehende arma et scutum et toto malignitatis tue
spiritu debacchare nec potes ... iohannis priuilegium quod ... ... consurgit in illo
decepti ... ab ... ... bellator ab adolescencia et etiam a matris utero consurgit
nescis quod diebus istis regnum celorum vim patitur et violenti rapiunt illud ... oblitus es quod et iste ...
pare ... plebe ... ... ordine rerum et ab ipso suo ... ... et iuuenes ... validiori
... tua fortiter ... ... ut ... qui ... natus est pollutus et obnolitus ... et ...
... tua forti ... ...
gualis ... ... infancia ... ... orbis potentis et ... ... natiuitatis ad ...
... ... Natiuitas at iohannis istius gaudium est ... in plenitudine ... orbis
... et per quatuor climata ... ... gloriose festiuitatis ... ... celebris et famosa ...
putas puer iste ... amicus sponsi ... ... potencior ... ... quia dignitate ...
... natiuitatis ... celebranda ... ... potuit inueniri ... ... natiuitate
... ... in ... ... in hac parte gloria
... singularis ... ... quod melior est dies mortis die natiuitatis et ... ... unde est qui
die mortis martirum natiuitates solempnizat ecclesia morte corporis natalicorum nomine vocans quibus finis est ... morte
natalis ... enim ... nasci ad vitam ... ... natiuitate sponsa ... tanto
... beniuolentissima dignacione suscepit quanto singulari ... ...
... et Quintum est singularitas in conuersacione ... teneritudine annorum ... iste puer ad ... spiritu ducente ...
... ... in ... ... non attendit ... ... fragilitate
corporis tempus ... sed ... ... et quo ... ... replet dignitate. Relinquit iohannes ...
fugit ... nascitur patris ... ... et in solis ... ... contemplacionis fugit obtutus ...
... ... ingressus ... fuge ... et ... cupiditates ... oblitus sed et ...
... ... in ... stabilis ... ... siluarum anfractus et vallium ... vastitas
... ... domicilia ... nox ... ... vi-
... ... in ... iste plus quam ... ... iste ... ... non ... ...
humane ... aspectus ... iohannes etatis supergressus infanciam et nobiliori ... ... oblitus
... ... vite ... ... religionis ... et ...
... conuersacione. Porro quanta sublimitas in conuersacione fuit non est ... lingue volubilitatibus ...
... ... dignitatis ... eloquio. Iohannes inquit habebat vestimentum de pilis camelorum et zonam
pelliceam circa lumbos eius. Esca eius erat locusta et mel siluestre. Ecce qui mollibus vestiuntur in domibus

Rigida vestis et diuersis asperitatibus contexta squaloribus corpus affligit predicte cause que tenuima i macera dis-
tricto discipline seueritate macerat teneros artus et fortiori spiritui suppositos corporis quassat longitudo macerati
Cibus autem eius qualis erat non exquirit farsides ancillas nec per tota discurrit in regione ut prouincialis stomachus
impleatur Sed erat merces eius esca locusta et mel siluestre Celi voce pascitur et alis vilissimi saciatur cibulo
michil quam coctum accepit reiunat austeritas Castigato quippe ventre et continua maceratione distento
ignota sunt varietas ferculorum nec intrauit in os eius quod gula allicere sufficeret venter stomacho blandire
Helyas comedit catulos et sequens aliud appositum sunt cum gracias accepit Nec aliquid nisi fallor
legitur quod illa victus offensa ad legis huius asperitatis fastigium veste aspera tibi teminis mors deuota personam
consecrat predicta Septimus est Nominis interpretacione Hic volo attencius intendat attencio vestra quia paulo
subtilius ordinauit materie prestitit magnitudo post primum Ade et illius diluuii inundacionis solenne electa est
in istorum instituta pluralitas cum quibus deus facie ad faciem locutus fuisse demonstratur Sufficeret Enoch eligitur Noe vo-
Abraham Jacob deum facie ad faciem contemplatur Joseph vocatur Saluator mundi Hic tu in sermone dei ad illos
nec illorum ad heredes fit aliqua mencio de regno celesti perpetua mansione Moyses assumitur in medio mediorum
Pharaonem in deum constituitur facit deus per eum magnalia in Egipto mira in terra Cham terribilia in mari rubro ascendit
deus in caliginem ubi erat deus datur in monte nebula preceptorum auctas Loquitur ille cum deo quasi homo ad amicum suum
Nec est occultum a Moyse quod facit deus in occulto et gloriosi nominis adonay quod omnibus fuerat absconditum reuelatur ei
Sed in hiis omnibus regnum celorum nec nominatur nec auditur Astat summus sacerdos Aaron potentes virge gestans
unctus et delibutus celestium sacratorum unccione Succedit Josue et omnis illa mediorum multitudo et non est
ulla vel tenuis mencio regni celestis Inuenit deus Dauid virum secundum cor suum Salomonem quoque filium eius super-
cumulat singulariter et omnes illos prophetarum choros spiritus sanctus ordinat et instruit michil quoque de celestis regni
gloria prophetatur Claudit Helyas celum annis tribus et mensibus sex Heliseus etiam mortuus mortuum vite restituit
Nec ab hiis vel ulla scintilla beate mansionis elucet Plura a primo mundi usque ad Johannem dimissionis huius clemencie
recollige Nec in sermone vel opere illius scintillarum potest reperire dulcedinem Veni ergo ad Johannem et audi vocem
exulta voce leticie mee verbum sermone glorie gracie largiente Hic clamat deus tacuit angelus latuit
predicta prophete nescierant Penitenciam inquit agite appropinquabit enim regnum celorum Verbum prime et dulce et gloriosum
Verbum regni celorum letum et adorandum Ille solus primo conueniens qui primus nomen testatus possit fiducialiter Hec
est illa vox de qua maximus contemplator celestium visionum ut hec verba prosequitur Et vox prima quam audiui
tamquam citharedorum citharizancium in citharis suis A diebus Ade usque ad Johannem organum meum versum est in vocem
flencium quia peccatorum frequencia quia prime locus ibi dumtaxat deploranda miseria Dauid occidit inbecillis Sabato
ligna colligens lapidatur inbecillis et ille cum propheta est inueniri ipse et parcere non parti iussit dedit eis quippe
precepta non bona et iustificaciones in quibus viuere non possent et hoc est quod iustus intrauit deus ubi sunt nunc tue
antique domine Postquam natus audit medicatur volneri petis primam veniam iniquitati et hec est prima vox quam vox
clamantis in deserto proposuit Et vox turturis audita est in terra nostra et tunc misit in os meum canticum nouum
carmen deo nostro et resonat in ore meo graciarum actio et vox laudis et superexaltat misericordia iudicio peccatoribus parit-
regnat pietas iusticia dissilatur et dictat occasionem ingendi innisator et indoctus dolus Cytharizat
ergo in citharis suis qui voluptatum affluencia prime districtione reuerberat et profunda peccatorum voragine respi-
rates pharaone submerso cantat in viis domini quia magna est gloria domini Septimus est dignitas in baptismo purgatus
profusa humilitas Verbum caro factum est et in personam vnius consumens velata hominis humilitate Johannem querit
Terribilis in consiliis deus super filios hominum portas quam mea verbo voluptatis sue purgans peccatore faciens Venit Jhesus
a Galilea ad Jordanem ad Johannem ut baptizaretur ab eo Stupet Johannes et timore quatitur totum predictarum
infinitum horror inuasit Ego inquit a te debeo baptizari et tu venis ad me Dicit ei saluator Sine modo
sic enim decet nos implere omnem iusticiam Aspiciunt utrique salutaribus monitis et accepit se Johannes ad bapti-
zandum ac ad suscipiendum dominum angelorum Homines vestimentum suum vox glorie splendor lucis et figura substancie
dei Christus Johannis manibus attrectatur tactu eius supra de virgine candidior quam ibi donata materia nudatur in
flumine felicibus baptiste manibus insidenda Descendunt angeli et celorum agmina tota reuerencia currunt ad
creatorem baptizante et baptizatum diuinitate nimia contingunt Infundit aquam capiti creatoris creatura
nobilior et dei vbice mortalis dextera et tremit et gingit Pauet celum et stupet terra Jordanis aridis
mirantur archangeli dominum sabaoth inter manus baptiste includi Quid est Johannes quod cherubin et seraphin

vox audet inspirare tu etiam medium tenes presumis. Hic est in quem angeli desiderant prospicere cum sanctis melodiarum
organis beate ciuitatis concentus ingeminat qui solus inhabitat lucem inaccessibilem. Dominus virtutum deus sanctorum martirum
pater et tu non metuis tibi datum est quod omnibus negatum est baptisare eum qui baptisat in spiritu sancto et igne
virginem quoque virgo filium virginis manibus inuoces totus ad stuporem baptisantis hominis quia dei ingruunt reuerenciam. indigentem
adiutorium venerari dignatur et hominem videns violenciam celis ipsius inferre. Porro quale illud est quod in isto bap
tismate qui timatur homo fine accepit prophecia et omnis illa sacrificiorum multitudo propulsatur et pellitur. Hic inapt
et stabilitur noue regule per diuina purgacio et in vnam baptismatis formam legalium transeunt dispendia
figurarum. Ad ablucionem enim aque et illustracionem spiritus sepelitur hircorum et vitulorum sanguinolenta congeries et pecudum
pecoribus inclusis relinquimus illud dauiticum attendentes holocaustum pro peccato non postulasti. Octaua est
prima reuelacio de trinitate. A creacione celi et terre vsque ad hunc locum numquam hominibus apparuit manifeste. Sed
in rerum et verborum inuolucris inuoluta fuit tante claritatis eternitas. Deinque tandem homines creator rerum summa
dignitate commendans faciamus inquit hominem ad ymaginem et similitudinem nostram. Reuerendum reuerencia priuilegium non nulli tra
ditum creature creatura quidem illa sublimior maiestas angelorum sed et electorum ordinum ordinata veneracione conuertitur
sed omnipotens persona tantum opus taciturnitate prospectat. Ut vero venitur ad hominem nobilis creatura creati dispositi
accingit se trinitas ad creandi consilium accipit sapientia vt creature dignitas creatoris priuilegio clara esse monstretur
sed ibi non satis apte diuine maiestatis illius verba cum ad angelos obsequentes quidam referunt diuini
sermonis oraculum vel si nimis hoc aptum est signata tamen pluralitas absque nominum diuina perdicitur. Abraham tres vidit
et vnum adorauit. Sed cum scripture reuerenciam sacre nunc inmobiliter nunc separatim clauditur eloquium. Ut modo diuini
modo viros placeat nominare. Iudei tamen longa hanc tenent reprehensionis parabolam angelos a deo missos as
serentes vnum ad natiuitatem ysaac prodicendam et duos ad subuertendam sodomam delegatos. illum vero cum quo
loquitur nisi dominus deus dicens si inueni graciam in oculis tuis. Dicunt natiuitatis ysaac aduenisse precone. illum adorauit abraham
sicut bersabee regem dauid sicut eius proprie ipsius reuerencia incessanter astitit. Unum et non nisi duos subuersione ciuitatis
mancium illo super eam tempus qui natiuitatem ysaac fideli deuocione compleuit. Tres enim viri sara vocari perperit
manuum illo super quo est. Hic dicunt iudei quod qui magis eligunt indusae quod credere
sed vnus est qui promissionis inspirate manifestat archanum. Hic dicunt iudei quod qui magis eligunt ...
sed vt sint concludamus prius illa sed prouincia sed prophaticum copulata societas. nullis nec in sermonibus nec in rebus
sed vt sunt concludamus. Prius illa sed praeaciarum sed prophaticum copulata societas
de patre et filio et spiritu sancto apte fecisse meneorum legitur. Veni ergo in tue filium zacharie deum et hominem propriis manibus
contingere et vide quod celi aperiuntur ibi et descendit spiritus sanctus corporali specie sicut columba super ipsum et vox patris audita
est. Hic est filius meus dilectus. Vides quod sacratissimorum nominum nominatione celorum palacia reserauit patris auditur in
voce filius baptisatur in flumine spiritus sanctus in columbe specie demonstratur. Adest iohannes totius diuini misterii testis
et glosse baptista sensiant inmundue sedes personata verbula nomine quod trinitatis personis sollis obnubilatum absque
tocius velaminis obumbracione relucet. Dominus quid est hoc quod dixisti ei. Audite quid de isto vitas testatur. Cum
audisset iohannes in vinculis opera christi misit ad eum discipulos suos et nisi est eis. Cecci vident et cetera que vidistis et audistis
prosequitur copiosa narracio. Recedentibus autem nunciis ne forte in corpore prima adulacionis redolere videretur cepit
ihesus dicere ad turbas de iohanne. Quid existis in desertum videre arundinem vento agitatam. O mira testificacio recepcionis.
Quis magnificus est vir nec et nunc vel in aliquo non exigitur. Grandis est nec ventosa felicitas nec aduersitas tur-
bida. nec angelis potest terrenior non inflectit. Ad omnium submissionem quod transposita credat transeat celum ipsorum quod
vbique angelice dignitatis attingat. Inter natos mulierum non surrexit maior iohanne baptista. Quid vis amplius
de nullo alio potuit dici angustius quod dictum est de iohanne. Non opponas non eleuantur inter ceteros apostolos magis
dilectum. Non apostolorum principem omnibus apostolis antelatum. Non vas electionis ad celum tertium sursum translatum. Nec apostolus
splendor audeat occurrere precursori quod licet omnes isti adolescentie metas excesserint tamen auctoritate platum est inter
natos mulierum non surrexit maior iohanne baptista. Considera maiores regum et vniuersum ordinem humane generationis
perambula solum quoque iohannem tam nouis quam veteribus videbis esse prepositum nec equale. Hoc denique est assercio matris
ecclesie. Scribitur enim clamans. Unguentum quod perfusum a capite conuenit quoque vestimenta simbriis redundant perfudit. Illa
enim mater et magistra omnium ecclesiarum ecclesia romana. cui dictum est. Ego pro te rogaui ut non deficiat fides tua.
in honore iohannis baptiste post saluatoris nomine consecrata est et signata. Dignum namque erat ut similis sponsi
sponse sequeretur amicitias et singularem amicum eius illuc vellet vbi principatum ipsa conscendit. Ecce procul
dubio hoc est singularis in illa ipsa vrbe. iohannem ecclesie principatum vendicare quam morte duo celi luminaria
conseruerunt. Perit roma multis martirum tota quod sublimitas beato respondit prerogatiue. Iohannes vbique maior
in omnibus singularis mirabilius super omnes. Cuius sic gloriose initiatus est. Cuius ita prophaliter in matre vteri

aura

spu sco legit fuisse repletus. Que legisti infra matris uterum exultasse. Cuius nativitate vidisti celebre eciam dei. Cuius primo et regnum dei primo audit. Cuius baptisavit glorie regem. Cui se pater tunc reuelavit. Cui tale testimonium perhibuit deus. Cuius sanctitatem honorat ecclesia. Vide si et omnia ita singularia sunt huic singularia ut nemo mortalium predictis dignitatibus audeat iniuriare. Forsitan in dispensationibus opponere quia sit ista ut tipa ut cetera. Sorte quia non attingat. Audi quod ubi est iohannes prophecia ymo prophetarum infimus et caput. Iohannes propheta ymo plus quam propheta. Ita que veniente mutat digito demonstrat. Iohannes angelus sed inter angelos electus est deo presente testante qui dixit Ecce ego mitto angelum meum qui preparabit viam ante faciem meam. Iohannes apostolus sed et apostolorum primus quia primus fuit homo missus a deo. Iohannes euangelista sed et euangelii inceptor. Predicavit enim regnum. Iohannes virgo ymo qui primus fuit titulum consecrata castitatis. Iohannes martir sed et martirum lumen. Inter nativitate mortem quia ipse constituisset insigne pudicicie titulum. Vox clamantis in deserto. Quia pro vobis quia mittit precursor. Illud quod relinquit quia usque ad forma martyrii. Pedem quia vox clamantis in deserto quia pro vobis quia inducit precursor illud quod relinquit quia usque ad iohannem lex et prophete quia iohannes ipse est helias. Quia lucerna sit lucens et ardens. Quia amicus sponsi. Sponse prelator. Iohannem lex et prophete quia iohannes ipse est helias quia lucerna sit lucens et ardens quia amicus sponsi sponse predicator. Silencio tuo quia sit nonne ordinibus angelorum insertus ut eciam ad apicem seraphim tuscat. Vim hic laborosi operis est et sensus paupertatis mee non sufficit. Sufficiat hic ad presens que dicta sunt de laude iohannis ad gloriam redemptoris

Sermo tercius de Nativitate beati Iohannis Baptiste

Venturus est iudicare vivos et mortuos et seculum per ignem.

Inter solempnitates quas nobis celebres faciunt diuinarum rerum concordio hic non iuncto quiaque festiua agens per nativitatem sancti iohannis baptiste precursoris domini nostri ihesu christi atque baptiste mirabilem valde venerabile quia ipsam facit et magis de celo celestis et pariter etas effeta et eius in vtero per spiritum sanctum sanctificatus pater et conceptus Apparuit et magis de celo celestis et pariter etas effeta et eius in utero per spiritum sanctum sanctificatus pariter et conceptus exultans. Pullo quam nomen et officium assignatus et multorum in eius ortu gaudentium patris quoque pena et absolucio. Si longam vetro seculorum recolimus seriem nec enim prouidorum recolimus tot insignes magnificatu et commendatum ad eo uno insigni. Alibi sepulto et penitus invalido. Sit vbi et illud gratia. Innari cepit et liberari ipa operata est gratia. Libet adhuc dubito sepulto et penitus invalido. Alibi et illud gratia. Compacta quia lice et tu extrinsecus cenimus sanctitate conuersacione obediencia professionis zelo rectitudinis magnitudine opinionis. Quanta qualis vere et tu continuit sanctitate conversacione obediencia professionis zelo rectitudinis magnitudinis opinionis. Sancta qualis ve et tue continuit. Solidum saluatoris confirmat testimonium quo dicitur Non surrexisse inter natos mulierum maiorem iohanne baptista. Cristo ergo tale veniamus. Nunc vero nos eius innatos proximus separamus quia nativitas maiore iohanne baptista cristo ergo tale veniamus. Nunc nos eius innatos proximis separamus, quia nativitas est luctuosa vita erumpnosa. Mors periculosa. Sed quia hunc deserti accolam fuisse novimus illuc quia ad eum pro est luctuosa vita erumpnosa mors periculosa. Sed quia hunc deserti accolam fuisse nouimus illuc quia ad eum pro tempore peccatorum confluxisse turbas qui ab eo baptisarentur et salutare penitencie remedium instruerentur. Cogitans tempore peccatorum confluxisse turbas qui ab eo baptisarentur et salutare penitencie remedium instruerentur. Et nos in deserto si forte adhuc inveniamus iohannem qui nos iterato baptisare audeat et post baptismum penitencie et nos in deserto si forte adhuc inveniamus iohannem qui nos iterato baptisare audeat et post baptismum penitencie remissionem peccatorum. Sed non facile inveniretur ymo non nunquam inveniatur qui nos rursus admittere presumat ad remissionem peccatorum. Sed non facile inveniretur ymo non nunquam inveniatur qui nos rursus admittere presumat ad illud lauacrum regnum dei quo semel renati ex aqua et spiritu sancto originale lauimus maculam quo semel sicut ab illud lauacrum regnum dei. Quo semel renati ex aqua et spiritu originale lauimus maculam quo semel sicut ab illud unicum vnici baptismum fonte iterum anhelare. Sed quia eius qui hunc illatus potat apperire. Ita non est ad illud vnicum vnici baptismum fonte iterum anhelare. Sed quia eius qui hunc illatus potat apparere. Ita necesse est ad illud unicum. Mortuum inter prodesse dicit lauacio. Nos quia tu tu mortuus vivimus et in baptisatur a mortuo et iterum tangit mortuum inter prodesse dicit lauacio. Nos quia tu tu mortuus vivimus et in baptisatur a mortuo et iterum tangit mortuum. Sicut semper baptisare eos quos contingit sordere eius cessant mortuos tangeus quemadmodum est qui prelatus licet semper baptisare eos quos contingit sordere eius cessant mortuos tangeus. Quemadmodum est qui prelatus licet semper baptisare eos quos contingit sordere cuius cessant mortuos tangens. Quemadmodum est qui prelatus licet tamen baptisare eos quos contingit. Sordere cuius ambiente nemo audeat dicere cur ita facis scientibus omnibus quia ei licet omne quod facit. Tamen sit mortuum eum quibus ambiente nemo audeat dicere cur ita facis. Scientibus omnibus quia ei licet omne quod facit. Tamen sit mortuum cum quibus. Sanctitatem vnde et quos iungit ut dictum est tangens. Sed tamen quia peremit ipsa moretur. Quod sicut etate non est tangit.

vivus et quos iungit ut dictum est tangens. Sed cum quia permanet ipsa moritur. Quod stat etate non est tangit.
quia peccanti consentit quia blanditur sicut scriptum est. Laudatur peccator in desideriis anime sue et iniquus benedicitur. Utique
quia peccanti consentit quia blanditur sicut scriptum est laudatur peccator in desideriis anime sue et iniquus benedicitur. Utique quia peccanti consentit quia blanditur. Tangit ymo et sepelit eum eum suo fauore tegit. Sed tegendo cum mollit. Tangit qui laudat et benedicit. Tangit ymo et sepelit eum eum suo favore tegit sed tegendo cum mollit tangit qui laudat et benedicit. Debet pervenit. Quando hic officio inhabilis aut dampnabilis peccatorem peccatis suis blandiendo involuere cum debet. Quando hic officium inhabilis aut dampnabilis peccatorem peccatis suis blandiendo involvere cum debet per mitt. Eius vita increpando posses saluti restituere. A quo non pietatis sed impietatis officio. Dominus suum debitum auctoras eius vita increpando posses saluti restituere. A quo non pietatis sed impietatis officio dominus suum debitum auctoras eius vita increpando posses saluti restituere. Sine inquit mortuos sepelire mortuos suos. Est forte qui mortuum horret quia peccatum displicet quibus horas sine inquit mortuos sepelire mortuos suos. Est forte qui mortuum horret quia peccatum displicet quibus horas dicebus illum non dicat amittere monstrum crudele. Est qui mortuum diurnum inclamat quia suscitare cupiat quod diebus illum non dicat amittere monstrum crudele. Est qui mortuum diurnum inclamat quia suscitare cupiat quod non videat illum eorum strindentem atque fulgentem. Plerumque nunquam eum mortuus eum aut fauore aut pauore non videat illum eorum stridentem atque fulgentem. Plerumque nunquam eum mortuus eum aut fauore aut pauore illius loquitur placencia et videtur vana et tacemus vera. Cum forte non inquiramus. Sed pendent ut aiunt. Michi parcimus illius loquimur placencia et videmus vana et tacemus vera. Cum forte non inquiramus. Sed pendent ut aiunt michi parcimus illius. Qui vitam reproborum nesciunt. Ergo imprudentes ipse cuius hodie natale celebramus qui vitam reproborum nesciunt paci et illorum pusillanimi. Ergo imprudentes ipse cuius hodie natale celebramus qui vitam reproborum nescimus paci et illorum pusillanimi. Ergo non beati sed stulti qui peccatorem palpare sed pungere et regium furorem arguere potuit timere contempsit. Ergo non beati sed stulti qui peccatores palpare sed pungere et regium furorem arguere potuit timere contempsit. Absit hoc. Ergo non beati sed stulti qui peccatores palpare sed pungere et regum furorem arguere potuit timere contempsit. Ergo non beati quia qui arguunt laudabuntur et quia veniet super eos benediccio. Absit hoc. Patuit propter iusticiam. Ergo non vivi quia qui arguunt laudabuntur et quia veniet super eos benediccio. Absit hoc. Pacuit propter iusticiam. Ergo non vivi. Mortui plane quibus negare non est quia mors intravit per sed quia mortui sumus mortuum sine horrore tangimus. Mortui plane quibus negare non est quia mors intrauit per fenestras nostras. Licet nos plangimus mortuos nostros sed iungit tangimus et tegimus eos. Dum parcimus opus fenestras nostras. Hec nos plangimus mortuos nostros sed iungit tangimus et tegimus eos dum parcimus opus. Ladamum mortua severius discute actus castigare et educere de spelunca per cordis confessionem auctorare. Lazarum mortua severius discute actus castigare et educere de spelunca per cordis confessionem auctorare. Adhuc superesse tempus penitencie super hora vna qua nobis quod sit de mitiori et prestabilis super malicia. Adhuc superesse tempus penitencie super hora vna qua nobis quod sit de mitiori et prestabilis super malicia. Ingemiscamus ad salutem satis esse deum non ignorare infirmitatem nostram et voluntatem nostram qua volumus

commissa omnis penite et maturiori etate p omnia nos corrige. Veremur enim nos non posse ipsa natura in nobis fer-
vescente et ad ea que carnis sunt nos tirannice impellente. Sic mors blandimur et palpamus mortuum meum. potius
dico meum et sepelimus et retrudimus illud et damus oblivioni tamquam mortuum a corde. Vitat diligenter aut potius neglig-
hit quam blandiens totamque eciam mortuum alienum presumens male diligentes proximum meum sicut nosipsos. Ne ergo ma-
neat super nos immundicia nostra. Omnis quippe qui tetigerit hominis anime mortuum aut lepram et aspersus non fuerit
polluet tabernaculum domini et peribit coram israel quia aqua aspersionis non est aspersus. Immundus erit et manebit spurcicia eius super
eum spurcicia eius. Currimus in desertum ad Iohannem ut ille nos incorporet baptizet et mundet. Ipse est enim qui
baptizat. Nec inveniretur nisi in deserto quia non sustinuit iniquitatem et contradictionem in civitate. In deserto habitat sciens
quod pinguescent speciosa ut ipse pastus reperiatur qui pascitur inter lilia. O Iohannes o vere dei gratia qui baptizas vere et
quod pinguescent sicut ut ipse pastus reperitur qui pascitur inter lilia. Quid est quod tu deserta queris? Interna illa mea non placet corda que nondum deserta
baptismum tuum corde tuo intrare audebo. Quid est quod tu deserta queris? Interna illa que non placet corda quia nondum desertum
baptismum tuum tamquam intrare audeas. quid est quod tu deserta queris. Anima illa mea non placet corda que nondum deser-
ta que se edificat solitudines et quietes amplectitur humilitatem et in quibus aret gloria carnis et longe est
omnis luxus voluptatis. Deinceps baptizari gestit et docet baptismum penitentie in remissionem peccatorum. Egrediatur illuc
operatur quam peccatorum propriorum actuum et aliorum consensu. tamquam propriam mortuorum contactus illuc vero lavatur et operatur
ibi fons patet in ablucionem omnis peccati et menstruate quod per adventum et in quo quociens volunt potest lavare. Pergi-
egrediendum. Unde quo. A corde utique ad cor. A corde tumultuoso et inquieto et terra carnalium desideriorum
pleno ad cor contritum et humiliatum. Ibi occurrit Iohannes qui nos incorporat non palpat. Ibi gratia dei que aperit mirabilem te
nostris nobis et mortuum nostrum detegit non sepelit ut vite pungentis amore istud ob contactum mortiumorum non
... nobis et mortuum meum detegit non sepelit ut vite pungentem amore iste ob contactum mortuorum non
sectiorem nobis et mortuum meum ... Iudea at confessio inter plura laterissima vero quedam
confitentur. Egrediamur ergo ad illum non solum omnis Iudea sed et universa. Iudea autem confessio interpretatur, latissima vero quedam
regio est confitendum se nosse deum. factis autem negantium que omnia indiget a mortuo baptizari quia et ipsi
mortui sunt et mortuos in desemet tangunt. Unde sequitur non puto quorum fides mortua est qua iustus
vivit. et mortuos tangunt qui imitacione et simoniace operibus mortuis consenciunt. Hi baptizentur a Iohanne
a dei gratia in Iordane in cordis sui humiliacione opera destruens. Exiuit qua Iordanis non sonat inperatum
et confitentes peccata sua quibus deum negabant et mortui fuerant. Unde se probent. Mortuo enim velut qui
non sit. perit confessio. Hi et Ierusalem veniant baptizari et confiteri veniant qui se vident ... et
domestica dei et qui distinguntur a vulgo tamquam muro vite sublimioris quia et ipsi nonnumquam mortuos suos tangunt
et sepeliunt. Non in Ierusalem qui per speciem sanctitatis de foris quidem apparent dealbati intus autem pleni ossibus mor-
tuorum et omni spurcitia. Vere et eos deus incorporat et autem Hinc est istud quod in terra mutorum ductasti in terra alie-
na ... coinquinatus es cum mortuis descendisti cum hiis qui in inferno sunt. Si non et ipsi alienos mortuos suos infodiunt
communicatus es cum mortuis descendisti cum hiis qui in inferno sunt si non et ipsi alienos mortuos suos infodiunt
dum persepe confidentia sanctitatis proprie mortuorum contactum securius negligunt aut tamquam prorsus erubescunt quippe
si quis eos peccatores agnoscat. quod sic cum iusti videantur malunt intus fetere quam mortuum suum confitendo prodere
sed et mortuos scilicet quia et ita infodiunt et in profundo male securitatis sepeliunt quia que preminet fama religionis
et opinione discrecionis. Hee cum ipsi peccatores non arguunt cum ipsi se per eos intercessores blandiendo dolent. Dis
scelleratorum sunt apud religiosos vel corporaliter sepeliant non ilico deus perdunt et indubitanter salvatum. Vtinam
sic sit. Utinam nos peccatorum qui in huiusmodi sepeliuntur locis sepeliantur in inferno. Non quod priorum sepultis penes
se pia non possunt suffragia sed quod nonnulli amplius presumunt de sepultura quam de vita. Optat tamen ut nomissa
ipsorum fiant institutorum suffragia refugientes primordia refugientes memoria. Et cum conveniunt qui ... blandiantur
qui eos inter palpent et infodiant. Utinam sive sine contagione. Utinam sine illorum frustratoria consolatione. Quid ergo
... sit mortuorum iste contactus cum videlicet aut alios morientes per incitos simoniace sive pravorum tangimus blande sive
matum quam delinimus aut nosmetipsos mortuos spe vana palpamus atque seducimus ab eis quos in operibus ma-
... complexerit deus nobiscum ius sepulturi indulgemus corporum peccata forte importabilia viris humeris
imponimus et quorum corporum contactu nos forsitan inquinamus. Procedendum est ad Iohannem qui predicat baptismum penitentie in remissionem
peccatorum ne maneat spurcitia nostra ne polluamus tabernaculum domini. Hinc et enim quod ait lex anima que tetigerit
immundum et oblita fuerit immundicie sue rea est et deliquit. Hinc est oblivisci nisi preponendo et super tali
contactu solitum non esse et oblita sit fuerit rea est quod et ipsum culpa ei est quod culpe sue oblita est. Veniamus
ergo cum beato Iob opera omnia neque nos solos estimemus ei qui solus est inter mortuos liber. Facile surripit
humane aut infirmitati aut ignorantie seu negligentie ut agens inter mortuos mortuum tangat. Remissius
in eis agendis aut melius adulando. Festinemus itaque ad baptismum penitentie ut non solum mundemur ab occultis nostris

sed et ab alienis pareat dominus suis intercedendo pro nobis et suffragiis suis nobis hic obtineat amicus sponsi sanctus Iohannes
baptista qui eum baptizare ac digito meruit demonstrare qui vere baptizat et mundat dominum ac salvatorem mundi.

Inter natos mulierum non surrexit maior Iohanne baptista. Qui vivit et regnat in omnia secula etc. Sermo de eodem.
Et hoc testimonium evidenter declarat magnam esse festivitatem huius diei in quo eius celebratur nativitas quo
maior inter natos mulierum non surrexit. Sane magnitudo eius non corporis sed virtutis fuit. Non magis illa magnitudo
qua magnus fuit qui nomen habuit magnum iuxta nomen magnorum qui sunt in terra et dicunt linguam nostram magnificabimus
labia nostra a nobis sunt. Ista enim caduca est et non virtutis sed ingratitudinis indicativa quia tumor est. Sine magnitudinibus
mole quoque corporis et grandis. Unde quamvis ea magnus fuit, magnus quidem apparet sed inter occidentales. Hec vero
magnitudo ducit originem de quo propheta cantat: Magnus dominus et laudabilis nimis et magnitudinis eius non est finis.
Quapropter tam ipse quam cuncti qui ea participant magni sunt et hec inter orientales quia eorum magnitudo non est inflata
sed solida ut detumescit sed proficit et crescit donec per omnia magnificabitur dominus facere cum eis ut fiat et permaneat
letantes. Porro tamen quidem circa beatum Iohannem omnino videntur que eum magnum probant privilegium scilicet nativitatis
officium baptizandi et confessio veritatis. Horum singulis tria adesse videntur que ipsa amplius magnificent et extol-
lant. Nativitati quidem quod de desperantibus parentibus nascitur quod in utero sanctificatur quod nomine suo per angelum appellatur. In
officio autem claruit pietas auctoritas atque humilitatis. Petentibus ad eum quippe turbis pie consulit fructus dignos
penitentie publicanis et peccatoribus iudices facere quod constitutum est eis et milites docens ut stipendiis contenti esse
velint suis. In gladiatos vero qui patrem habent Abraham forti auctoritate invehitur: genimina inquit viperarum quis vobis
ostendit fugere a ventura ira iudicii. At cum dominus veniret ipse eius humiliavit se magis. Ego ait domine a te debeo baptizari
et tu venis ad me, non presumeret nec posset / quis dicat / qua humilitate quo tremore qua reverentia obediens
et ei qui solus baptizat suum baptisma exhibuit. Cum pietate consulendi tanta auctoritate increpandi tanta
humilitate obediendi traditum sibi ministrans officium magnum se declaravit meritis et virtute. Porro in confessione
veritatis quam tamen adiunxit. Negavit enim quod non erat, confessus est quod erat, demonstravit quem plus ignorabat. Negavit
se Christum Heliam et prophetam, confessus est se vocem clamantis in deserto, Christus ac [illegible] demonstravit digito: Ecce
agnus dei ecce qui tollit peccata mundi. Nos itaque qui statura pusilli sumus nec videre possumus Ihesum sed [illegible]
cupimus et in virum perfectum accrescere. Huius gradibus nativitatis officii ac confessionis crescere oportebit. Hic enim ad magnitudinis
assequentes magnum dominum vitam aliquam cotidie et pro magnitudine nostra membrum comendari. Repetenda igitur sacrorum
eius nativitatis primordia. Mirabile quidem quod is postquam nasci cum sit senex / et inveterantur inter ossa minutos eius
sed si redeat predicator ad cor illud a timore divino concipiatur et in nobis homines parturiet. Nunc et in utero
sanctificati ne prevenient eum dominus in benedictionibus dulcedinis et prius sanctificat eum in proprio intus quam foris predicat
in opus et dignissime Iohannes quod est dei gratia vocatur non suo merito sed solo dei dono. Unde super eo dicatur
matri sue quia nemo est in cognatione tua qui vocetur hoc nomine. Nam quippe sumus filii ire sed quod gratia salvati
sumus hoc non est ex nobis sed donum dei est. Non est hoc nomen de cognatione nostra quia vitia intelligimus et peccata
sed de celo est ab eo qui suos suos vocat nomine alio. Unde et Abrahe precepit exire de cognatione sua et nomen
aliud accipiat ut iam vocetur Abram sed Abraham ut amplificato nomine magnus sit et multarum gentium pater constitutus
ostendens quod in sua cognatione nemo nomen inveniat quo cognosci debeat ex nomine. Hic concepta contra spem
sanctificatus per preventionem nominatus per vocationem, baptizandi progreditur officium et sic puer altissimi propheta vocatus dicitur
et vere dicat cum apostolo: Gratia dei sum id quod sum et gratia dei in me vacua non fuit. Incipiet igitur ex pietate que ad
omnia utilis est. Alioquin quis se ingerit pro baptizandum si eum durum noverit et immitem. Certe timerem me ab illo potius
pollui quam mundari, suffocari quam baptizari / et tales nominatim baptistas [illegible] sunt qui [illegible] et benignitate
quorum tamen intentio baptizandos suos denudare magis et nudos confundere quam ab eo quod reprehensibile habent pie
lavare atque corrigere. Dic queso si primus baptista [illegible] possis arguere me inter me et te solum, iam quid
appetas multitudinem quid [illegible] coram [illegible] et tu tandem arguis ubi et quo arguere tuum pudorem incuti-
tat et suspicionem. Suspicari enim me cogis quod non id agas pie. Ne in civitate [illegible] si ego et tu [illegible] quo
cultoris dei intra maneat. Si quis erravit ex nobis a via veritatis et converterit quis eum ait Iacobus scire debet
quoniam qui converti fecerit peccatorem ab errore vie sue liberabit animam eius a morte et operit multitudinem peccatorum. Ergo quia
caritatem non habes qui non convertis errantem sed saucias penitentem qui penitentem non vis salvari sed dampnari.
Nunc tua malignitas auctoritatem habeat; ille baptista cuius pietas non contempnitur auctoritatem habeat ut timeatur
tu nunquam auctoritatem obtineas que veneratur. Super que enim non tue tuetur malicia tua propter illa auctoritas

plena est reverentie quam pietas commendat que sive odio ferit sive amaritudine corripit sive fastu sive fraude sus-
timet, et cuncta agit in caritate. Talis autem caritas nescit contolli sed humiliari. Talis autem caritas se q[uasi] instar balti
iohannis baptiste postulat baptizari et iudicari. Sed cum tu dixeris quod peccatum non habens, nos ipsos seducimus et
veritas in nobis non est. Dicimus ipsa non est de generatione que se mundam dicit, non est lota a sordibus suis. Sed tu
alios baptizas, se quasi in multis baptizandum videt. Sunt vero baptiste sed et ipsi deducuntur ad baptismum. Videte
quesumus quomodo recalcitrant, irascuntur et indignantur contumeliis. At quis sanctior fuit et devotior ipso, tu baptiste ge-
stiunt tamen soli mundi et impolluti videri, unusquisque dignum estimatores. Tu dicere desinis: Ego a te debeo baptizari et
tu venis ad me. Ac pius baptista quanto magnus est humiliat se in omnibus. Quid ergo pro dignitate officii sui insignis
estimetur. Sic turbe existimabant iohannem Christum esse. Ille tamen non patitur putari quod non est, negans se Christum, ne-
gans Helyam aut prophetam. Negat se Christum esse quia non se iactat pro consortibus suis apud illos. Christus cum salus
uncta est oleo exultationis pre consortibus suis. Negat se Heliam quia de zelo bono nullam quærit gloriam. Ille quippe
zelo zelatus est a deo pro domino ut quererent animam eius. Negat se prophetam qui ad [illegible] queque sua sufficere non
accedit prudencia prophetarum sequitur est futura providere atque predicere. Quid ergo si hic sit angaria? confitetur dicens: Ego
vox clamantis in deserto. Item cum se acceptus est a timore sanctificatus, preventu gratie cognitus ex voce sit. Pius
[illegible] autem tam magnus sit humilitate magnus, sic tam subiectus est ab appetitu glorie, tam purus ille est qui officia
ut clamat: Dirigite viam domini, rectas facite semitas dei nostri. Ita et si non clamat voce, clamat opere et
docet exemplo quibus tacet verbo. Ego magis vox clamantis in deserto. Ego et si vobis audire est, et fructum nullum fecit.
Dic ergo qui te iohannem putas, tu quod rectum est ut vos clamo et vos ad viam salutis sed sequi [illegible] dico.
Quid est quod non clamas? Iohannis vox est; nunc ubi tacet ubi auditorem nullum habet. Tu ergo Iohannes non es, sed tamen multis
latere non vales, qui nequaquam vere cum propheta psallere audes: Annunciavi iustitiam tuam in ecclesia, labia mea non
prohibebo domine tu scisti. Tu ne amicum sponsi te dicis qui adulterum cum sponsa cubare et thorum maculatum
cernis inhonestari et taces? Sed forte quia amicus esse desisti nec sponsum cognoscis quem non diligis, et ideo sponsam
ignoras. Quia si esses amicus nimie zelares. Christus sponsus, anima sponsa, diabolus adulter est. Ille corrumpit castitatem, polluit
[illegible] et tu amicus eius quem hec vides et taces. Tu vides quia illa anima quam Christus suo sanguine sponsaverat, ante pu-
ritatem [illegible] composito gradu incedit. Quia illa modesta et mitis
[illegible] humilis, nunc autem ambulat extento collo et nutibus oculorum atque [illegible]; illa non erubescit, quia illa [illegible] gemens et a suo
nunc fuit et clamat, quia illa prius pudorata nunc fronte attrita. Discurrit pro verbis, oculis vaga, desiderans semper nova audire vel refer-
re, pondere vel immobilis nunc ubique adest, [illegible] quo corrumpantur sensus eius a simplicitate que est in Christo Iesu. Hec mihi
undique properatos ubi non reperiat adulterum.
Vides et taces. Amicum sponsi et vocem te dicis clamantis in deserto. Forte metuis et tu in caput tuum. Si amicus esses,
si vox esses, illi oberranti et amatores suos per devia quoque sequenti post ipsum clamares dicens: Ecce agnus dei,
ecce qui tollit peccata mundi, ecce qui te redemit, ecce qui te sanguine suo lavit, qui dedit tibi arram spiritus, qui despon-
dit te sibi sponsam gloriosam non habentem maculam neque rugam. Non quia tu dilexeris eum, sed quia ipse prior dilexit te. Quid ab-
erras sponsa? Dic quid ipse fecit tibi aut in quo molestus fuit tibi? Ecce adhuc ab amore tuo non desistit, tamen pius,
tamen suavis sponsus, quinimmo revocat te dicens: Tu autem fornicata sis post amatores multos, tamen revertere ad me
dicit dominus. Memento obsecro quia melius erat tibi tunc magis quam nunc. Ecce agnus dei, ecce qui tollit peccata mundi. Agnus
est qui te revocat, benignus et mitis et prestabilis super malicia. Quid metuis? Leo quidem est, sed in errore permanentibus;
tibi autem venienti ad se agnus est, qui non vult mortem peccatoris sed ut convertatur et vivat. Qui tollit peccata mundi. Non igitur
quod filii Memphis constupraverunt te usque ad verticem. Sed hic qui te quantumlibet pollutam et fedam ad suum amorem revocat
tollit peccata mundi. Et maior effecta est iniquitas tua peccato Sodomorum que subversa est in momento. Ipse tamen qui tollit peccata mundi.
Hec ergo dixisses, o tu nove Iohannes. Quid clamo? Sta in excelso et vide quia omnes declinaverunt, simul inutiles facti sunt. Ubique ab-
errat sponsa a sponso. Nullus est qui dirigat viam domini et rectas faciat semitas dei nostri. Rarus quoque qui dicat:
cur ita facis? Ubi ergo est qui [illegible] gemit, quem officium stimulat, quem confessio sollicitat? Conclamavit: clama,
si forte sit qui audiat. Clama ut possis in die iudicii dicere: Iustitiam tuam non abscondi in [corde meo], veritatem et salutare tuum dixi.
Magna tibi consolacio nunc et tunc. Si dominus viderit pro te: populus iste noluit audire te, quia noluit audire me. Audiat tunc
qui noluit audire nunc: Quid? Ite maledicti in ignem eternum qui paratus est diabolo et angelis eius. Deus pro nobis intercedat,
sanctus Iohannes Baptista cuius hodie nativitate letamur, ut ab auditione mala illic non timeamus. Audiate

cu p nobis duo ac saluatore nro cui regnu et ptas manet in s[e]cl[a] Ame

In festo petri et pauli apl[or]u[m] s[er]mo

Glosa nobis solemnitas illuxit qua p[re]clari martires martiru[m] duces ap[osto]lor[um] p[ri]ncipes morte clarissia co
secrauerunt Isti sunt duo magna luminaria petrus et paulus quos deus in corpore eccl[es]ie sue co[n]stituit q[ua]si gemi
lumine oculor[um] hii m[ichi] traditi sunt i[n] ing[re]ssus et mediatores quibus secure co[m]mitte[re] me possu[m] q[ui] et notas
m[ichi] fecerunt vias vite et mediantibus illis ad illu[m] mediatore[m] ascende[re] potero qui venit pacificare p[er] sanguine[m]
sui[m] et q[ue] in celis et q[ue] in t[er]ris sunt Ille eni[m] in utraq[ue] natura purissimus est qui peccatu[m] no[n] fecit nec inventus est dolus
in ore eius Quo[modo] ergo ad illu[m] audebo accede[re] qui sit sup[er] modu[m] peccator qui peccaui sup[er] nu[mer]u[m] arene maris et cu[m]
ille purior ego i[m]purior esse no[n] possu[m] Vereor ne incida in manus dei viuent[is] si illi appropinquare vel in[h]erere p[re]
sumpsero que a me tanta differencia diuidit quantu[m] distat int[er] bonu[m] et malu[m] p[ro]pt[er]ea dedit m[ichi] de[us] ho[m]i[n]es istos
qui et ho[m]i[n]es essent et peccatores et maximi peccatores qui in se[m]etipsis et de se[m]etipsis discerent q[ua]liter aliis miser[ti]
miseri debe[re]nt Magnor[um] eni[m] cum vel magnis criminibus facile donabunt venia[m] et in qua mensura mensi su[n]t eis
remetient[ur] aliis Permitt[it] petru[m] grande peccare ap[osto]lus et quo[modo] grauius ille et tam velocissime q[uam] facillime venia[m]
co[n]secutus est et sic ut nichil de singularitate sui principatus amitteret Sed et paulus qui in ipsa visione nasce[n]tis eccl[es]ie
tam singulariter q[uam] inco[m]parabiliter crassatus est p[er] ip[su]m filiu[m] dei voce ad fide[m] adducit[ur] et p[ro] tant[is] malis tant[is] bonis
repletus est ut vas elec[ti]onis fieret ad portandu[m] nome[n] eius cora[m] gentibus et regibus et filiis isr[ae]l Vas hono[r]e
dignu[m] et celestibus fructibus repletu[m] et de quo et sanus et infirmus accipit medicina[m] Tales decebat h[u]mano generi
pastores et doctores co[n]stitui qui et dulces essent et potentes et nichilo[minus] sapientes Dulces ut me blande et mi
sericorditer susciperent potentes ut fortit[er] p[ro]tegerent sapientes ut ad via[m] et p[er] via[m] ducerent q[ue] ducat ad ciuitate[m]
Quid petro dulcius qui tam dulciter ad se om[ne]s conuocat peccatores ut actus ap[osto]lor[um] et ep[isto]lar[um] eius sermones attesta[n]tur
Quid illo potentius cui t[er]ra obediuit qui mortuos reddidit et mac[ulos] sub pedibus eius se calcabiles p[re]buit Qui symone[m]
magu[m] sp[irit]u[m] oris sui in aere attrigit Qui claues regni celor[um] tam singulariter accepit ut p[re]dicat sinagoga celi sua
petri Denique quodcunq[ue] ligaueris sup[er] t[er]ra[m] erit ligatu[m] et in celis et quodcunq[ue] solueris sup[er] t[er]ra[m] erit solutu[m] et in celis
Quid ait illo sapientius cui no[n] caro et sanguis reuelauit libentissime paulu[m] sequor qui p[re] nimia dulcedine lugebat
eos q[ui] p[ec]cauerant et no[n] egerunt penitencia[m] qui fortior o[mn]i principatu et potestate q[ua]si sapiens et medullas sacror[um] s[er]monu[m]
no[n] a p[ri]mo vel s[e]c[un]do s[ed] a t[er]cio celo largit[er] asportauit hii sunt ingressus n[ost]ri q[ui] a m[a]g[ist]ro o[mn]i[um] vias vite plene didi
cerunt et docent nos usq[ue] i[n] hodiernu[m] die[m] Quid ergo docuerit vel docet nos s[an]c[t]us ap[osto]l[us] Non piscatoria[m] arte[m] vel
scenofactoriam vel quicq[uam] eiusmodi est non plonis legere non aristotelis versucias non se[m]p[er] disce[re] et nu[m]q[uam] ad veritatis
sciencia[m] p[er]uenire Docuerit me viuere Putas parua res sit scire viuere Magnum aliquid est ymo maximum est Non viuit
qui superbia inflat[ur] qui luxuria inq[ui]nat[ur] qui ceteris inficit[ur] pestibus quod non est h[oc] viue[re] s[ed] vita[m] co[n]funde[re] et
appropinquare usq[ue] ad portas mortis Bona[m] aut[em] vita[m] ego puto et mala pati et bona face[re] et sic p[er]seuerare
usq[ue] ad morte[m] Dicitur vulgo q[uod] qui bn se pascit bn viuit Sed mentita est iniquitas sibi q[uia] no[n] bn viuu[n]t nisi qui
bn faciu[n]t Arbitror aut[em] q[uod] tu qui i[n] cogitacione es bn viuis si viuis ordinabiliter sociabiliter et humiliter Ordinabiliter
tibi Sociabiliter p[ro]ximo Humiliter deo Ordinabiliter ut in omni conu[er]sacione tua sollicitus sis obseruare vias tuas et i[n]
conspectu dni et in conspectu p[ro]ximi caueas et i[n] aspectu et scandalo illi Sociabiliter ut studeas amari et amare
blandu[m] te et affabilem exhibe[re] supportare no[n] solu[m] pacient[er] s[ed] et libent[er] fratru[m] tuor[um] infirmitates tam moru[m] q[uam]
corporis Humiliter ut cu[m] omnia h[ec] feceris sp[iritu]m vanitatis studeas co[n]suffocare qui ex hiis nasci solet et quantu[m]cu[n]q[ue]
illud senseris negare omino co[n]sensu[m] Sic et in paciendo malu[m] quod t[ri]plex est t[ri]plice[m] prudencia[m] adhibe[re] oportet
Est eni[m] q[uo]d a te pateris q[uo]d a p[ro]ximo q[uo]d a deo Primu[m] est austitas pnie Secundum vexacio aliene malicie t[er]ciu[m] fla
gellu[m] correpcionis diuine In eo q[uo]d a te pateris debes voluntarie sacrificare Q[uo]d a p[ro]ximo pacient[er] ferre q[uo]d a deo
sine murmure et cu[m] gra[rum] ac[ti]one sustinere Hec sic multi filior[um] adam qui errauerunt in solitudine et inaquoso
Errauerunt plane et errat viatoris auia qui i[n] solitudine[m] superbie recedentes socialem vita[m] s[er]uare non nouerunt q[uia]
singularitas sociari no[n] pt s[ed] inaquoso q[uia] nullo lacrimar[um] ymbre co[m]puncti in t[er]ra sterili et arenti p[er]petua sterilitate
morant[ur] p[ro]pt[er]ea via[m] ciuitatis habitaculi no[n] inuenerunt q[uia] in vetustate sunt in t[er]ra aliena coinquinati cu[m] mortuis depu
tati cu[m] hiis qui i[n] inferno sunt Non ita errat solitarius ille de quo s[an]c[t]us Jeremias ait Bonu[m] est viro cu[m] portauit
iugu[m] ab adolescencia sua sedebit solitarius et tacebit Vere Quia leuauit se sup[er] se i[d est] cu[m] adolescens esset et

omnis lubrice sentiat ardorem, sentiat nutriat relinquens quod erat, assumens quod non erat. Levat magis se supra se, quia non
respicit ad se sed ad illud quod est supra se. Cavebit enim et tacebit a morsu cum a spiritu diabolicarum suggestionum,
a spiritu desideriorum carnalium, a strepitu mundi. Felix anima quae linguas istas non exaudit, licet illa multo feli-
cior, si tamen aliqua est, cui penitus non loquuntur. Ista est sapientia quam Apostolus loquitur inter perfectos, absconditam in mysterio,
quam nemo principum huius saeculi cognovit. Hanc me Apostolus et vivere et quaerere docuit. Gratias ago tibi, Domine Iesu,
quia abscondisti haec a sapientibus et prudentibus et revelasti ea parvulis istis qui te secuti sunt et reliquerunt omnia propter nomen tuum.

Misereor super turbam quia iam triduo sustinent me nec habent quod manducent.

Et hoc, fratres, ideo scriptum est ut legatur; nec ob aliud legitur quam ut rationabilem consolationem commendet capiamus.
Est enim saecularibus consolatio vana de terrenarum rerum affluentia. Vana mellis dulcedo corporum, pennina deso-
At claustrum spectaculum vitiorum nemini blanditur, nullum seducat, videns se in eo quisque recipit qualis fuit ut nec
ibi timore trepidet ubi non est timor, nec laetetur cum malefecerit. Sed quid dicit Scriptura? Si quis auditor est verbi
et non factor, hic comparabitur viro consideranti vultum nativitatis suae in speculo. Consideravit enim se et abiit et
statim oblitus est qualis fuerit. Nos autem, fratres, non sic, obsecro; consideremus nosmetipsos in ea quam audimus
sacra eloquii lectione et emendemus secundum eam si qua in nobis reprehendenda sunt corrigenda. Propterea enim optat propheta
dirigi vias suas ad custodiendas domini iustificationes: Tunc, inquiens, non confundar cum perspexero in omnibus mandatis
tuis. Et ego quidem non confundor sed glorior pro vobis, fratres mei, quia secuti estis Salvatorem in deserto derelin-
quentes ad eum quae retro. Sed vereor ne quis forte in triduana expectatione pusillanimis inveniatur et in Egyptum
huius saeculi neque vel corde vel etiam corpore revertatur. Audiat proinde divina clamat Scriptura et dicit: Viriliter age et ex-
pecta dominum et confortetur cor tuum et sustine dominum. Sed quem dominum necesse est sustinere? Prorsus dominum miseratorem tu-
um, qui miseretur: Misereor super turbam quia iam triduo sustinent me. Viam enim trium dierum necesse est in deserto
si gratum deo tuo offerre volumus sacrificium, et triduo sustinere Salvatorem si miraculosis panibus desideras saciari. Prima
est dies timoris, dies magis declinans et illuminans tenebras tuas interiores et horrendas ad gehennae supplicia
in quo sunt tenebrae exteriores horrendae cogitatio, sicut ipsi nostis, inter solet esse primordia conversionis. Secunda
est pietatis dies qua respiramus in luce misericordiae dei. Tertia dies est rationis in qua veritas innotescit ut tamquam
quodam debito quodam naturae sine alia consideratione rationis subita sit. Sinus sinat receptorem. Hoc fratres iam
in nobis ordinatur. Hodie aperit dominus manum suam et implet omne animal benedictione
liberaliter distribuere ut caritas ordinatur in nobis. Hodie aperit dominus manum suam et implet omne animal benedictione
quorum nos licet ad confusionem nostram lectis vicarios qualescumque dis-
pensatores dominus, quod Apostolus dicit: Facite homines distribuere, ne forte miserabili necessitate
iube vos admoneo fratres karissimi ut refecti pane benedictionis subsistere possitis in via, ne forte misera necessitate
compulsi descendatis et vos in Egyptum et incipiat vobis illudere qui necdum vobiscum secuti sunt in deserto Salvatorem.
Sed plane mirabiliores omnibus hominibus qui perfecti quidem ad alios
conversi sunt et ipsi qui non conversi cum conversis, sed plane mirabiliores omnibus hominibus qui perfecti quidem cum aliis
post dumeta seu diversoria quaerimus abscondita latere homines eiusmodi volumus miseros quos nesciat. Hic et
cos mellis qui levitate et curiositate ducti et quoque vagantes in vanis residentes aut si qui resederint quasi
cum mellis quod levitate et pastorali solitudine admoneo ne quis
si non in ordine neque in suo tectorum; hortamur proinde caritate vestram et pastorali solitudine admoneo ne quis
quos vobis inveniatur angulos amare, sectari latebras, quaerere diverticula; quia qui male agit odit lucem et non
venit ad lucem ut non arguantur opera eius. Sed nec inveniatur in vobis qui circumferantur omni vento doctrinae, instabi-
les et inquieti, inanes in se soliditatis, inanes gravitatis, similes tamquam pulvis quem proicit ventus a facie terrae. Pla-
ne sunt qui amant semetipsos, animales, spiritum non habentes, qui neque
de his quid dicam quorum magis omnium vanitas in ipsos sunt qui amant semetipsos animales spiritum non habentes qui neque
de his quid dicam quorum magis omnium vanitas. Nequissima plane et perniciosissima pestis quae vincit omnia obstinatio;
in spiritu dei loquens dicat anathema Iesu. Nequissima plane et perniciosissima pestis quae vincit omnia obstinatio
turbat et sit omnibus discordiae fomes, materia scandalorum; denique per prophetam audi quid de vinea domini loquens
turbat et sit omnibus discordiae fomes materia scandalorum. Propterea rogo et obsecro fratres mei, fugite simulationem omnem et angulos
singularitatis, singulare ferus depastus est eam. Propterea rogo et obsecro fratres mei, fugite obstinationem et nequissimum vitium singularitatis, nisi forte
propriae voluntatis. Fugite inquietudinem et spiritum levitatis. Fugite obstinationem et nequissimum vitium singularitatis, nisi forte
quod absit fraudare vultis animas vestras panis edulio benedicti. Iam vero ne longius protraham vos, septem panes
quibus reficimur isti sunt. Primus panis verbum dei, in quo vita hominis est, sicut ipse testatur. Secundus panis oboedientia est
qui meus panis est magis ut faciam voluntatem eius qui misit me. Tertius panis meditatio sancta, de qua scriptum est:
Cogitatio sancta conservabit te. Et quae alio in loco nominatur panis vitae et intellectus. Quartus panis oratio lacrimae.
Quintus vero labor paenitentiae est. Nec mireris quod laborem aut lacrimas panem dixerim, nisi forte excidit tibi quod

in psalmo legisti Cibabis nos pane lacrimarum. Et item in alio psalmo Labores manuum tuarum quia manducabis beatus
es et bene tibi erit. Sextus panis iocunda communitas socialis, panis unitatis quo divisio cunctis conferta sinceritatis qui
sapientia dei. Porro septimus panis est eucharistia quia panis meus quem ego dabo caro mea est pro mundi vita.

Dicit eo quod in primis datum est sursum alios alios deorsum aspicere. Hoc adhuc aliquid quod pre non silentio tacuit.
Nam caro quidem cogitationum quas cogitaverim tue si bene meministis, licet perfectior altera, utraque tamen utilis est.
Sunt autem qui alios sursum cor habent sicut fertur de Heliseo rectum et sancte videbat ad voluntatem voce presbiteri
transiens ad deum. Sunt et alii qui sicut bestie animalibus inclinati deorsum descensum se faciat esse unde spiritibus
qui perfecto clamitat invidentes inclinare ut viscera. Sunt enim qui in congregatione post omnium morem ipse
est unus fortiorus esse seu corporis seu morum. Nam utraque infirmitate patiens fratre regule ure monet aut
et utrique aliquid condescendere caritas iubet. Videt hic alter quispiam et fortasse incipit invidere, cum condolere
debuerat. Sic accidit ut sepe beatificet eum in corde suo ea de re unde miserum se ille reputat, moleste
ferens necessitatem suam. Dicit quod inventum se esse et basso corde carnem sapere probat, apud quem non ipsa quidem
miseria caret invidia, si eius quas ex caritate consideracionum aliene necessitati dispensationis prelatus impendit
tibi apponit cor suum, similia quatit adversus eum qui denegat irrevocabiliter postulanti. Sic suspiciones detractiones
et scandala suscitantur. Nunquid ideo hec loquor karissimi quia magnopere de vobis hec ammoneri debeam, re sed
prevenire vos et premunire necesse duxi propter multos qui inter vos sunt teneri et delicati, quibus aut etas
aut infirmitas rigorem quem regule exigit aliquando temperat. Gratias ei de cuius munere venit quod multos
hic video quorum mens intenta deo tam longe facta est ab illo infimo cogitatu ut immo se potius debiliores
pressus ignoret, se minus omnibus facere contrarium. Minimo quod superiores semper attendunt cum apostolo obliti que retro sunt
et potenti in anteriora. Quantum putas illos ego admiror, quantum vereor in corde meo, quantum amplector caritatis
affectu, qui velut nescientes eos quos secum quotidie videt unum forte aut duos aut etiam plures quos in
maiori fervore spiritus vident sibi pre omnibus eligunt, et cum ipsi fortasse meliores sint, se tamen illorum comparant et
preponunt secum in duo studia et opera corporalia seu etiam spiritualia. Memini alterum me iam dixisse, sed item repetere
non gravabor, quia sublimi alicui meditationi inhereo quidem laicus toto intendit spacio vigiliarum. Item semel
mane apprehensum me in auditorium fratris et prostratus pedibus. Vere vel inquit quod monachus invigilans unum consideravi quo
virtutes iniciam quarum non unam quidem in me invenio et fortasse nullam. Ille tantum habebat quantam caritatem hec ipsa
religiose emulationis humilitas. Sic utique fructus horum invenimus ut alterutrum semper attendas quod deo constat plenitudo
humilitatis. Ita si forte in te aliqua maior tibi frater aliqua gratia collata videtur, sed in multis si bonus emulator fueris
iudicare te potius inferiorem. Quid enim si forte laborare vel ieiunare plus isto potes et ille te pacientia superat
humilitate precedit, supereminet caritate. Quid tota die circa id quod videris habere insipienti cogitatione versaris? Isto magis
sollicitus ut scias quid desit tibi. Hoc enim melius. Ut sic nos essemus cupidi gratie spiritualis quemadmodum seculares hoc
pecunie temporalis. Debemus certe et multum debemus vincere in bono malum et tanto amplius desiderare quanto preciosa est
quod desideramus, ut vel equales esse possimus. Magna enim confusio, magna valde quod ardencius illi peritura de-
siderant quam nos utilia, citius illi ad mortem properant quam nos ad vitam. Quanto enim desiderio pecunie avari curant,
quanto glorie appetitu ambitiosi concupiscunt, quam violenter denique trahit sua quemque voluptas, quis explicet? Videas certe
eos quemque adepti sunt parvipendere, non attendere quanto labore et desiderio ipso tandem ea consequi potuerunt, quam vilescunt
eis omnia pre desiderio maioris forte rei quam alter recepit invidere. Et tu ergo non magnopere cogites quid tibi videris habere
nisi forte minus ut gratias agere possis et te noveris debitorem ei qui dedit, seu gratia consolationis eo id necesse fuit
ne qualis opera tristior fias de ceteris. Sed semper magis attende que alii habent tu non habes. Quod si cogitatio tua humilitate
te custodiat et a descensu tepiditatis elonget, magis accendat et accendat desiderium proficiendi. Vide enim quanta e regione
mala cogitatio illa parturiat quam sedule versas in animo quod tibi videris, et alterum quempiam estimas non habere. Sic
enim elevaris in superbia, dum te preponis alteri. Sic proficere negligis, dum te magnum quempiam arbitraris. Hinc deinde
incipis et deficis; dum tibi alterius comparatione etiam nimis excrevisse videris, sicque in tepiditatem incidis et incipis
remissius agere. Itaque quia deus superbis resistit, humilibus autem dat gratiam, et maledictus qui opus dei facit negligenter
Beati vos qui esuritis et sicut iustitiam, quia si spiritu facta carnis mortificamus vivemus si vos fratres undique manentes

Pauperes quidem videmus et sumus tamen. Sumus quia ad hoc donata sunt nobis. Magna ab eo gratia, magna
et collata potestas. Quotquot enim receperunt eum, dedit eis potestatem filios dei fieri. Item non potestas filiorum dei
est ista qua nobis etiam desinunt vivimus. Loquebatur enim apostolus quod diligentibus deum omnia cooperantur in bonum
Sed forte dicat aliquis vestrum: Quid hoc ad me? Et in pusillanimitate spiritus sui cordis tacita meditetur. Videant certe

de paternitate filiorum dei in quibus filialis gratia dum fuerit amor viget ardet affectus et presumat se omnia cooperari in bonum
qui deum diligunt in veritate. Ergo vos medici sicut et pauperes tenens affectum filialem operibus digne devocionis. Et attende
quod sequitur. Illum enim desperacionis locum reliquerunt in scriptura sua qui dicat per paciam et consolacionem scripturarum spem habeamus.
Offerens ille qui querit pax est non pacia in patria est enim non in via nec qui [illegible] sit consolacione scripture opus est
consolari. Ergo per paciam et consolacionem scripture spem habeamus et si nondum potuimus apprehendere pacem propterea eum deponsset
diligentibus deum omnia cooperantur in bonum. addidit huius qui secundum propositum vocati sunt sancti. In quo non statim dicat nomen
quod non secundum meritum sed secundum propositum. Non secundum affectionem sed secundum intencionem sanctos vocat. Inde id propheta Custodi animam meam
quoniam sanctus sum. Illa enim quam putas sanctitatem. nec ipse quidem paulus comprehendit adhuc graviter tempore arbitratus est se
comprehendisse. Unum autem inquit que retro sunt oblitus et in ea que ante sunt ad destinatum persequor bravium superne vocacionis
videns quod licet nondum apprehendisset bravium. habebat tamen sanctitatem propositi et propositum sanctitatis. Et tu ergo si proposueris in corde
tuo declinare a malo et facere bonum tenere quod cepisti et proficere semper in melius et si quando aliquid minus recte feceris ut est
humana fragilitas non in eo persistere sed emendare pro viribus. eris sine dubio sanctus et tu. Et tu interim clamare vere sit
custodi animam meam quoniam sanctus sum. Vides ergo nostre quadmodo sanctis ista omnia cooperantur in bonum. Non tamen per singula quod in
longum protraheret sermonem hora non patitur. Iam enim campanam audimus. Iam vespertine tempus oracionis advenit. Unde fratres
verbum abbreviatum quadmodo nobis firmat inimica et omnia cooperantur in bonum. Inimici nostri ... sunt indices et peccata de
pro nobis quis contra nos. Et pro nobis faciunt hostes quos non omnia sint eciam illis. Porro duo nobis ut manifestum est adversantur
quia hostium malum videlicet duplex quod facimus et quod patimur. Hec autem sunt culpa et pena. Itaque eciam sunt utique contra
[illegible] si volumus utique pro nobis. ut sit quidem ab illa liberet et adversus istam muniet illa. Hec enim compungimur in cordibus nostris
et in cubilibus compunctione super delictis preteritis sed diluit contritam et cotidianam dentes peccatorum conterens reducat spem venie
prima ista et voluntaria pena qua patimur non solum autem preterita sed et futura repellit. Hec et temptacio propulsat vitia
et nulla sit penitus ut non aut numquam venenatum possit erigere caput. Hec pena nobis facit adversus culpam.
ut vel sic non sit vel sit minor. Culpa vero melius agit ut aut minor sit pena. Non quidem ut sic non sit in quantitate sua
ut vel sic non sit vel sit minor culpa ... [illegible] sed ut non sit pena aut minor sit pena ut videlicet aut non sit aut minor sit. Cum enim perfecte
senserit peccati onus et anime lesionem ... utique aut parum aut ex toto non senciet penam nec reputabit laborem
quo peccata noverit delere preterita et futura cavere. Hinc enim et sanctus David ... servum non reputat ... mecum
qui peccata noverit ...

Virgo hodie gloriosa celos ascendens super
suorum gaudia civium copiosis cumulavit augmentis. Si enim est cuius salutacionis vox et ipsos consultare fecit
in gaudio. quos materna adhuc viscera claudunt. Et si parvuli necdum nati anima liquefacta est ut maria
locuta est. Quid putamus quenam illa celestium fuit exultacio cum et vocem audire et videre faciem et beata eius
frui presencia meruerit. Nobis vero karissimi que in eius assumpcione sollempnitatis occasio que tam leticie que tam gaudiosa
Hanc presencia totus illustrabatur orbis adeo ut ipsa iam celestis patria clarius rutilet virginee lampadis irra-
diata fulgore. Merito proinde resonat in excelsis gratiarum actio et vox laudis. Sed plangendum nobis magis quam gau-
dendum esse videtur. Quantum enim de eius presencia celum exultat. tantum non consequens est ut tantum hic lugeat mundus inferior
modo eius absencia. Cesset tamen querela nostra quod nec nobis hic manens civitas sed eam inquirimus ad quam hodie
maria benedicta pervenit in qua si conscripti sumus cives dignum est et perfecto in exilio eciam super flumina babilonis
eius nos recordari eius quaerere gaudium eius participare leticiam maxime quam eciam quod copiosis impetu hodie
letificavit civitatem dei ut senciamus et nos stillicidia super terram. Precessit nos regina nostra precessit et tam gloriose
suscepta est ut fiducialiter sequantur dominam servuli clamantes Trahe nos post te in odore unguentorum tuorum.
Advocatam premisit peregrinacio nostra que tamquam iudicis mater et mater misericordie suppliciter et efficaciter salutis nostre ne-
gocia pertractabit. Preciosum hodie munus terra nostra direxit ad celum ut dando et accipiendo felici amiciarum
federe copularentur humana divinis terrena celestibus ima summis. Illuc enim ascendit fructus terre sublimis. unde data
optima et dona perfecta descendunt. Ascendens ergo in altum virgo beata dabit ipsa quoque dona hominibus. Quid ni daret
Et quidem nec facultas ei deesse potest nec voluntas. Regina celorum est misericors est. Denique et mater est unigeniti
filii dei. Nichil enim potest sic pietatis eius seu pietatis magnitudinem commendare. nisi forte aut non credatur dei filius
honorare matrem aut dubitare quis potest omnino in affectum caritatis transisse marie viscera in quibus ipsa que ex deo est
caritas novem mensibus corporaliter requievit. Et hec quidem propter nos dixerim. sed scientes difficile esse ut in tanta
copia caritas illa perfecta non inveniens que sua sunt non valeat invenire. et tu silead benefica que per ipsius glorificacionem
consequimur. Si enim diligimus gaudebimus utique quod vadit ad filium plane inquam congratulabimur ei. Nisi forte quod absit

inventi glorie et gratie commodis inveniamur ingrati. Sicut enim in castellum hodie mundi intrante prius ipsa susceperat ab eo hodie suscepit scanum in gradiens civitatem. Sed cum quanto putas honore cum quanta exultacione cum quanta gloria. Nec in mundo locus dignior virginalis uteri templo in quo dei filium maria suscepit nec in celis regali solio quo mariam hodie marie filius sublimavit. Felix in utroque utraque susceptio ineffabilis utraque quia utraque inexcogitabilis est. Ut quid enim hodie in ecclesiis christi lectio ewangelii recitatur in qua mulier benedicta in mulieribus excepisse legitur salvatorem. Credo ut scilicet quam celebramus ex illa susceptione aliquatenus estimetur. Immo ut ex illius inestimabilis glorie inestimabilis cogitatur et ista. Quis enim si etiam linguis hominum loquatur et angelorum explicare queat quemadmodum superveniente spiritu et obumbrante virtute altissimi caro factum sit verbum dei per quem facta sunt omnia et dominus maiestatis que non capit universitas creature intra virginea sese claussit viscera factus homo. Sed et illud quis cogitare sufficiat quam gloriosa hodie mundi regina processit et quanto devotionis affectu tota in eius occursum celestium legionum prodiit multitudo quibus ad thronum glorie canticis sit deducta quam placido vultu quam serena facie quam divinis amplexibus suscepta a filio et super omnem exaltata creaturam cum honore quo tanta mater digna fuit gloria que tantum decuit filium. Felicia prorsus oscula labiis impressa lactentis cui virgineo mater applaudebat in gremio. Sed nunquam non feliciora censebimus que ab ore sedentis in dextera patris hodie in beata salutacione suscepit cum ascenderet ad thronum glorie epithalamium canens et dicens. Osculetur me osculo oris sui. Christi generacionem marie assumptionem quis enarrabit. Quantum enim gratie in terris adepta est pre ceteris tantum et in celis obtinet glorie singularis. Quod si oculus non vidit nec auris audivit nec in cor hominis ascendit que preparavit deus diligentibus se quod preparavit gignenti se et quod omnibus clarum est diligenti pre omnibus quis loquatur. Felix plane maria et multipliciter felix sive cum recepit salvatorem sive cum a salvatore suscepitur utrobique mira dignitas virginis matris utrobique amplectenda dignacio maiestatis. Intravit enim ihesus in quoddam castellum et mulier quedam martha nomine excepit illum in domum suam. Sed laudibus magis vacandum est quam festinis percurrendis hiis. Et mulier quedam martha nomine excepit illum in domum suam. Sed laudibus magis vacandum est quam festivis percurrendis, sicut lectionis hodierne verba insinuat. Cuius ex pluribus nobis in verum gaudiis descendat. Prima vero copiosam nobis materiam lectionis hodierne verba insinuant. Mirabilis eius misericordia quod fuit datum desuper ut in memoria tante virginis non modo affectus devotionis concitentur ... eius sit memoria quod fuit datum desuper ut in memoria tante virginis non modo affectus devotionis concitentur et mores edificentur ad perfectam gratiarum actionem in laude filii eius domini nostri qui est super omnia benedictus deus in secula. Amen

Ave gratia plena. Non in sola virginitate constare potuit gratie plenitudo. Nec enim omnibus est data ... Ave gratia plena. Non in sola virginitate constare potuit gratie plenitudo. Nec enim omnibus est data ... Infelices qui non inquinaverunt vestimenta sua et cum regina mea virginitatis privilegio glorientur. Sed inde virginitatem habent benedictam dilectam et nunc obsecro ut audias. Periit illa virtus a me non est iam, aspirare ad illam corrupcio. Ad illam non erit ubi possim esse tecum quia iam in statione meo ut innocentiam fuisse sed nunquam non erit etiam aliquid apud te. Non erit ubi possim esse tecum quia iam sequi non valeo quocumque ieris. Mirentur angeli puellam quam preparavit deus filio dum suo. Bibit ipse de ydria tua cognata est virtute delectatus. Sed nunquam non etiam immaculatam potuimus servare. Bibit angelus qui virginem non cognoscit. Bibat et immaculata qui de humilitate singularem gloriatur. Respexit inquit humilitatem ancille sue. Ubi virginitas sine humilitate hec fortasse gloriam sed non apud deum. Humilia semper excelsus respicit quia alta a longe cognoscit et humilibus dat gratiam qui superbis resistit. Sed forte in hiis quibus duabus metretis plena est ydria tua capax est ipsa tercie quam metrete ut non iam solum angeli et immaculata sed et ipse quam ex ea bibat architriclinus. Est enim vinum bonum quod usque adhuc servavit magister angelus ut ferat architriclino. Premium dico quem caritatis primum architriclinum ... nuncio vocatur. Aut sequitur angelus comedentes que tercia est metreta. Quod ex te nascetur sanctum vocabitur filius dei. Nuncio vocatur. Aut sequitur angelus comedentes que tercia est metreta. Quod ex te nascetur sanctum vocabitur filius dei.

Si enim dicat quid eo solo tibi est gratiosa ista gratia.

Signum magnum apparuit in celo mulier amicta sole et luna sub pedibus eius et in capite eius corona stellarum xii. Valescunt quidem nobis dilectissimi vir unus et mulier una nocuere. Sed gratias deo per unum ... stellarum xii. Valeamus quidem nobis dilectissimi vir unus et mulier una nocuere. Sed gratias deo per unum virum et mulierem unam omnia restituuntur. Nec sine magno fenore gratiarum. Neque enim delictum ita ut donum. Virum et mulierem unam omnia restituuntur. Nec sine magno fenore gratiarum. Neque enim delictum ita ut donum. Sed excedit dampni estimacionem beneficii magnitudo. Sic nimirum prudentissimus et clementissimus artifex quod conquassatum fuerat non confregit sed refecit ut vero nobis nobilem adam formaret ex veteri et evam transfunderet in mariam. Et quidem sufficere poterat christus sicut et nunc omnis sufficientia nostra ex eo est, nobis. Bonum non erat hominem esse solum. Congruum magis ut adesset nostre reparacioni sexus uterque quorum corrupcioni neuter defuisset. Fidelis plane et prepotens mediator dei et hominum homo christus ihesus sed divinam in eo reverentur homines maiestatem. Absorpta videtur in divinitate humanitas non quod sit mutata substancia sed affectio deificata. Non sola illi cantatur misericordia cantatur pariter et iudicium quia etsi didicit ex hiis que passus est compassionem ut misericors fieret habet tamen et iudiciariam potestatem. Denique et deus noster ignis consumens est. Quid mirum si vereatur peccator accedere ne quemadmodum cera que fluit a facie ignis sic pereat ipse a facie dei. Iam itaque nec ipsa mulier benedicta in mulieribus videbitur ociosa invenietur equidem locus eius in hac reconciliacione. Opus enim mediatore est ad mediatorem istum nec alter nobis utilior quam maria. Crudelis nimirum mediatrix

eam per quam serpens antiquus pestiferum et ipsi virus infudit. Sed fidelis Maria que salutis antidotum et viris et mulieribus propinavit. Illa enim ministra seductionis, hec propiciationis; illa suggessit prevaricationem, ista ingessit redempcionem. Quid ad Mariam trepidat humana fragilitas accedere? nichil austerum in ea, nichil terribile; tota suavis est, omnibus offerens lac et lanam. Revolve diligencius ewangelice hystorie seriem universam, et si quid forte increpatorium, si quid durum, si quod denique signum vel tenuis indignacionis occurrit in Maria, de cetero suspectam habeas et accedere verearis. Quod si ut vere sunt plena magis omnia pietatis et gracie, plena mansuetudinis et misericordie que ad eam pertinent inveneris, age gracias ei qui talem tibi mediatricem benignissima miseracione providit in qua nichil possit esse suspectum. Denique omnibus omnia facta est, sapientibus et insipientibus copiosissima caritate debitricem se fecit. Omnibus misericordie sinum aperit ut de plenitudine illius accipiant universi: captivus redempcionem, eger curacionem, tristis consolacionem, peccator veniam, iustus graciam, angelus leticiam, denique tota Trinitas gloriam, filii persona carnis humane substanciam, ut non sit qui se abscondat a calore eius. Putasne ipsa est sole amicta mulier? Esto siquidem ut de presentis ecclesie visione ipsa consequencia prophetice visionis se ostendat ipsa demonstret; sed id plane non incongrue Marie videbitur attribuendum. Nimirum ipsa est que velut alterum solem induit. Sicut enim quemadmodum ille super bonos et malos indifferenter oritur, sic et ipsa que non discutit merita sed omnibus exorabilem, omnibus clementissimam se prebet. Omnium denique necessitates amplissimo quodam miseratur affectu. Illa et defectus omnis sub ea, et quicquid fragilitatis et corrupcionis est excellentissima quadam sublimitate precedit et supergreditur ceteras creaturas, ut merito sub pedibus eius luna esse dicatur. Alioquin non magnum videbitur ut sit luna ista sub pedibus eius, quam super angelorum choros, super cherubim quoque et seraphim exaltatam nephas est dubitare. Solet autem luna non modo defectum corrupcionis sed stulticiam mentis, nonnunquam vero et ecclesiam huius temporis designare: illam quidem propter mutabilitatem, hanc sane propter susceptum aliunde splendorem. Utraque vero ut ita dixerim luna sub Marie pedibus congrue satis ponitur, alio tamen atque alio modo. Siquidem stultus ut luna mutatur et sapiens permanet ut sol. In sole nempe et fervor et splendor stabilis; in luna solus splendor, atque is ipse mutabilis et incertus, qui numquam in eodem statu permanet. Iure ergo Maria sole perhibetur amicta, que profundissimam divine sapiencie ultra quam credi valeat penetravit abyssum, ut quantum sine personali unione creature conditio patitur, luci illi inaccessibili videatur immersa. Illo igne prophete labia purgantur, illo igne seraphim accenduntur. Longe vero aliter Maria meruit non velut summatim tangi sed operiri magis undique et circumfundi et tamquam ipso igne concludi. Sane candidissimus, sed et calidissimus huius mulieris amictus, cuius omnia tam excellenter irradiata noscuntur, ut nichil in ea, non dico tenebrosum, sed nec obscurum saltem vel minus lucidum, sed nec tepidum quidem aut frigidum liceat suspicari. Insipiencia vero omnis longe sub pedibus eius, ut penitus absit ut ab insipiencium mulierum numero et collegio virginum fatuarum; ymmo et unicus ille stultus qui mutatus ut luna sapienciam perdidit in decore suo, sub Marie pedibus conculcatus et contritus patitur miseram servitutem. Nimirum ipsa est quondam a Deo promissa mulier, serpentis antiqui caput virtutis pede contritura, cuius plane calcaneo in multis versuciis insidiatus est, sed frustra, cum sola ea contrivit universam hereticam pravitatem. Alius non de substancia carnis sue Christum edidisse dogmatizabat; alius non peperisse sed reperisse sibilabat; alius vel post partum corruptam blasphemabat; alius Dei matrem non sustinens magnum illud nomen theotocos impiissime sugillabat. Sed contriti sunt insidiatores, conculcati supplantatores, confutati derogatores, et beatam eam dicunt omnes generaciones. Denique et post partum draco insidiatus est parienti, ut nascentem concipiens filium devoraret; et multi essent inter semen mulieris et draconis.

Iam si ecclesia luce magis videtur intelligenda, videlicet quod non splendeat ex se sed ab eo qui dicit: Sine me nichil potestis facere, habes mediatricem quam tibi paulo ante commendavimus, evidenter expressam, mulierem amictam sole et lunam sub pedibus eius. Amplectamur Marie vestigia, fratres, et devotissima supplicacione beatis illis pedibus provolvamur. Teneamus eam nec dimittamus donec benedixerit nobis. Potens est enim. Nempe vellus medium inter rorem et aream, mulier inter solem et lunam, Maria inter Christum et ecclesiam constituta. Sed forte miramini non tam vellus opertum rore quam amictam sole mulierem. Magna siquidem familiaritas, sed mira omnino vicinitas solis et mulieris. Quomodo enim in tam vehementi fervore tam fragilis natura subsistit? Merito namque admiraris, Moyses sancte, et curiosius desideras intueri. Verum solve calciamenta de pedibus tuis et involucra pone carnalium cogitacionum, si accedere concupiscis. Vadam, inquit, et videbo visionem hanc magnam. Magna enim plane visio: rubus ardens nec comburitur. Magnum signum: mulier illesa manens amicta sole. Non est rubi natura ut undique flammis vestitus non ardeat; non est mulieris potencia ut sustineat solis amictum. Non est virtutis humane, sed nec angelice; sublimior quedam natura

necessaria est. Spiritus sanctus inquit superveniet in te. Et tamen videat illa quia spiritus est deus et deus noster ignis consumens est. Virtus
autem non mea non tua sed altissimi obumbrabit tibi. Nichil itaque mirum si sub tali obumbraculo talis etiam mulier susti-
neat amictum. Mulier inquam amicta sole. Plane amicta sicut vestimento. Non percipit forte carnalis, immo spirituale
est, stulticia illi videtur. Non sic videbat ille qui dicebat: Induimini dominum Ihesum Christum. Quam familiaris ei facta es domina,
quam proxima, immo quam intima fieri meruisti. Quantam graciam invenisti apud eum. In te manet et tu in eo, et vestis
eum et vestiris ab eo. Vestis eum substancia carnis, et vestit ille te sua gloria maiestatis. Vestis nube solem et sole
ipsa vestiris. Novum enim fecit dominus super terram ut mulier circumdaret virum. Nec de alio quam de Christo dicitur: Ecce vir oriens
nomen eius. Novum quoque fecit in celo ut mulier sole appareret amicta. Denique coronavit eum et ipsa nichilominus meruit ab
eo coronari. Egredimini filie Syon et videte matrem Salomonis [in dyademate] quo coronavit eam filius suus. In capite inquam eius corona
stellarum xii. Dignum plane stellis coronari caput quod et ipsis longe clarius micans ornet eas potius quam ornetur
ab eis. Quid ni coronent sydera quam sol vestit. Sicut dies verni ait circumdabant eam flores rosarum et lilia convallium.
Sinistra leva sponsi sub capite eius et iam dextera illius amplexatur eam. Quis illas estimet gemmas, quis
stellas nominet quibus Marie regium dyadema compactum est. Super hominem est tunc huius corone compositionem indicare co-
positionem. Nos tamen pro modulo nostro continentes abstinentes a periculoso scrutinio secretorum non incongrue forsitan
xii stellas istas xii prerogativas graciarum intelligere videmur quibus Maria singulariter adornatur. Siquidem invenire
est in Maria prerogativas cordis, celi prerogativas, carnis prerogativas. Et si fuerit ternarius iste per quaternarium multi-
plicatus, habemus forte stellas xii quibus regine nostre dyadema prefulgeat universis. Michi sane singularis rutilat
fulgor primo quidem in Marie generacione, secundo in angelica salutacione, tercio in spiritus supervencione, quarto in filii dei inenar-
rabili concepcione. Sed et in his quoque sydereum plane radiat decus, quod virginitatis primiceria, quod sine corrupcione fecunda,
quod sine gravamine gravida, quod sine dolore puerpera. Nichilominus etiam in Maria choruscat mansuetudo pudoris, devocio
humilitatis, magnanimitas credulitatis, martirium cordis. Vestre siquidem sedulitatis erit singula queque diligencius intueri.
Nos interim satisfecisse videbimur si breviter ea potuerimus demonstrare. Quid ergo sydereum micat in generacione Marie?
Plane quod ex regibus orta, quod ex semine Abrahe, quod generosa ex stirpe David. Si id parum videtur, adde quod generacioni
illi ob singulare privilegium sanctitatis divinitus noscitur esse concessa, quod longe ante eisdem patribus celitus repromissa,
quod misticis prefigurata miraculis, quod oraculis premonstrata prophetarum. Hanc enim sacerdotalis virga dum sine radice flo-
ruit, hanc Gedeonis vellus dum in medio sicce aree maduit, hanc in Ezechiele orientalis porta que nulli
umquam patuit prefigurabat. Hanc denique pre ceteris Ysaias nunc virgam de radice Yesse orituram promittebat, nunc
evidencius virginem parituram. Merito signum hoc magnum in celo apparuisse scribitur quod tanto ante de celo noscitur
esse promissum. Dominus ait ipse dabit vobis signum. Ecce virgo concipiet. Magnum profecto signum dedit quia et magnus
ipse qui dedit. Huius ergo prerogative fulgor quorum non vehementer obumbrat intuitum. Denique venerabiliter atque
officiosissime ab archangelo salutata est, ut iam tunc in regali solio super omnes celestium ordines legionum
exaltata tunc videretur, et paulominus adoratus feminam qui solebat hactenus a primis ab hominibus adorari,
virginis meritum et singularem graciam commendabat. Nichilominus fulget et novus ille concepcionis modus, ut non in iniquitate
quemadmodum cetere omnes sed superveniente spiritu sola et de sola sanctificacione Maria conciperet. Illa quoque verum deum genuit et
idem ipse dei atque hominis una omnino deus et homo procreetur ex Maria. Abyssus est lucis, nec facile dixerim quod vel angelicus
oculus ad huius fulgoris vehemenciam non caliget. Decreto sane et virginitate carnis propositum virginitatis maiorum
et ipsius quoque propositi novitas evidencius illustrat, quod iam in libertate spiritus legis mosayce decreta transcendens illibatam
deo corporis pariter et spiritus sanctimoniam vovit. Probat enim propositi non violabile firmamentum quod tam constanter promittenti
angelo filium videtur: Quomodo fiet istud quoniam virum non cognosco. Forte enim propterea primo turbata est in sermone eius
et cogitabat qualis esset ista salutacio quod benedictam se esse audisset in mulieribus, que magis benedici in virginibus semper optabat.
Et proinde quidem cogitabat qualis esset ista salutacio quia iam videbatur esse suspecta. Ubi vero in promissione filii manifeste
virginitatis periculum videbatur, non potuit ultra dissimulare quin diceret: Quomodo fiet istud quoniam virum non cognosco. Merito
proinde et illa meruit benediccionem, et hanc non amisit, ut longe gloriosior fiat et virginitas ex fecunditate et ex
virginitate fecunditas, ac mutuis sese radiis illustrare quasi duo sydera videantur. Magnum est enim virginem esse,
sed virginem matrem esse longe amplius procul omni modo. Vere etiam illud molestissimum tedium quo reliquie omnes
gravide mulieres laborare noscuntur sola non sensit, que sine libidinosa voluptate concepit virum et in ipso suo

corruptionis inicio que potissimum cetere virgines miserabiliter affliguntur. Maria tota alacritate montana conscendit ut elizabeth
ministraret portans prorsus illud depositum. portans onus illud leve portans a quo portabatur. Hic et in partu conclusit
que nova exultacione novam edidit prolem. sola inter mulieres a communi maledicto et dolore parturiencium aliena. Si rerum
seriem de virtute pensemus nichil hic preter virtutes invenies. Denique in omnibus istis ut prima solum dixi est nec hec
sequentes. In quibus nos si ea fideliter intuemur sine dubio admiracionem capimus. si veneracionem. si devocionem. si consolacionem
certum quod restat adhuc et imitacionem requirit. Hoc est quod nobis ante ortum tam multiplicale multis quam modo prenunti
ducitur celitus prenunciari. sed ut ab archangelo gabriele tam nove salutacionis obsequio honorari [illegible] ac tota dono
gratie nobis plane sentencia sua sibi. Sola tamen est de qua dicitur quod in ea natum est de spiritu sancto est. Cum dicitur quod ex te
nascetur sanctum vocabitur filius dei. Offeruntur regi virgines post eam. proxime eius. Ad primatum sola vendicat sibi
multo magis aut sola sine corrupcione concepit sine gravamine tulit sine dolore filium peperit. Itaque nichil horum
a nobis exigitur. sed exigitur plane quam nichil. Nunquam enim si defuit mansuetudo pudoris. si humilitas cordis. si magnanimitas fidei. si compassio mentis negligenter nimis minuerit singularitas commendabit. Pretiosa sane gemma in diademate
mitas in capite stella rubor in facie honestis verecundie. An vero quis putat quod hac caruit gratia que gratia plena fuit.
pudibunda fuit maria in ewangelio [illegible] plane ubi enim alii loquuntur ubi presumptuosa videtur. Foris stabat querens
loqui filio nec materna auctoritate aut sermonem interrupit aut [illegible] irruit in qua filius loquebatur. In omni denique
toto in ewangelio ... si bene meminimus non nisi quater maria loquens auditur. Primo quidem angelo. sed cum iam semel atque
iterum allocutus fuisset. Secundo ad elizabeth. cum vox salutacionis eius iohannem exultare fecit in utero ut ea magnificante
mariam ipsa magis dominum magnificare curavit. Tercio ad filium cum esset annorum XII. quia ipsa et pater eius dolentes quesissent
eum. Quarto in nupciis ad filium et ministros. Et quidem sermo ille [illegible] indicio ingenite mansuetudinis et virginalis verecundie
fuit. Aliorum quippe verecundiam suam reputans sustinere non potuit vini difficultatem. Ubi sane nimis inter parata a
filio nec ille vidit. ut tamen desperavit ministros admonet facere quod diceret eis. Nunquam non admissa venisse pastores
et primam cum ihesum mariam invenisse leguntur. Invenerunt autem ewangelio mariam et ioseph et infantem positum in presepio
Hic et magi quod si recolitis non sine maria matre eius puerum invenerunt. et inducens in templum dominum templi dominum
multa quidem a symeone audivit tam de eo quod de seipsa ad loquendum tarda velox ad audiendum. Et quidem maria
conservabat omnia hec conferens in corde suo. Et in hiis omnibus neque de ipso incarnacionis dominice sacramento quicquam verbum
repies. Ve nobis qui spiritum habemus in naribus. Ve qui totum proferimus spiritum qui iuxta illud comici plenum rimarum ef
fluimus undique. Tociens denique maria filium audivit non modo turbis loquentem in parabolis. sed et discipulis seorsum
regni dei misteria revelantem. vidit miracula facientem. vidit deinde in cruce pendentem. vidit expirantem. vidit eciam
resurgentem. vidit et ascendentem. Et in hiis tamen omnibus quociens verecundissime virginis. quociens pudicissime turturis
vox memoratur audita. Denique legis in actibus apostolorum quod redeuntes a monte oliveti erant perseverantes in oracione
cum si forte maria affuit. nominetur que super omnes est. tamen filii prerogativa quam sue privilegio sanctitatis. Petrus et andreas
aut iacobus et iohannes et ceteri qui sequuntur. Hii omnes perseverabant in oracione unanimiter cum mulieribus et maria matre ihesu
Ita ne et mulierum sese ultimam exhibebat ut novissima omnium poneretur. Ve carnales adhuc discipuli quibus nec dum erat
ihesus glorificatus. quod facta est deinceps inter illos de primatu. cum maria quanto maior erat humiliaret se non modo in omnibus
sed et pro omnibus. Merito facta est novissima prima que cum prima esset omnium sese novissimam faciebat. Merito facta est omnium
domina que se omnium exhibebat ancillam. Merito denique super angelos exaltata est que et infra viduas et penitentes
infra eam de qua eiecta fuerant septem demonia ineffabili sese mansuetudine inclinabat. Obsecro vos filioli
emulamini hanc virtutem. si mariam diligitis. si studetis ei placere emulamini modestiam eius. Nichil enim tam homini
nil tam congruum christiano maxime quam modestum nichil ad eo decet. Et quidem manifesta satis in virgine ex hac ipsa mansue
tudine virtutis humilitatis elucet. In quam collactanee sunt humilitas et mansuetudo in eo confederate germano qui dicebat
discite a me quia mitis sum et humilis corde. Hic enim mater presumptionis elacio. sic mansuetudo vera non nisi ex vera
humilitate procedit. Nec in sola tamen marie taciturnitate commendatur humilitas sed eminencius resonat in sermone. Audierat
quod ex te nascetur sanctum vocabitur filius dei. et nichil aliud quam ancillam eius se esse respondit. Inde ventum est ad
elizabeth et continuo virginis gloria singularis eidem per spiritum revelata. Denique et mirabatur personam venientis dicens
unde michi hoc ut veniat mater domini mei ad me. Commendabat et vocem salutantis adiciens. Ubi facta est vox
salutacionis tue in auribus meis exultavit in gaudio infans in utero meo. Et beatificabat fidem credentis. Beata
inquiens que credidisti quoniam perficientur in te que dicta sunt tibi a domino. Magna quidem preconia. Sed devota humilitas.

nil sibi passa retinere in eum magis universa refudit cuius in se beneficia laudabantur. Tu inquit magnificas matrem domini sed
magnificat anima mea dominum. In voce mea filium perhibes exultasse in gaudio sed et exultavit spiritus meus in deo salutari meo
et ipse tamquam amicus sponsi gaudio gaudet ad vocem sponsi. Beatam esse dicis que credidit et credulitatis et beatitudinis causa
respectus est superne pietatis ut ex hoc beatam me dicant omnes generationes quia ancillam et humilem et exiguam respexit deus.
Putatisne putas sanctam elizabeth errasse in eo quod per spiritum utique loquebatur. Absit. Beata plane quam respexit
deus et beata que credidit. Hic enim magnus divine respectionis extitit fructus. Ineffabili siquidem artificio spiritus superveniens
tante humilitati magnanimitas tanta in secretario virginei cordis accessit ut quemadmodum de integritate et fecunditate
supra diximus hee quoque nichilominus stelle fiant ex respectu mutuo clariores. Quia nec humilitas tanta minuit magnitudinem nec
magnanimitas humilitatem sed cum in sua estimatione tam humilis esset nichilominus in promissionis credulitate magnanimis. Et que
nichil aliud quam exiguam se reputabat ancillam ad incomprehensibile hoc misterium et admirabile commercium ad inscrutabile
sacramentum nullatenus dubitaret electam et veram dei atque hominis genitricem crederet mox futuram. Agit hoc nimirum in cordibus
electorum humilitatis et magnanimitatis commixtio gratie prerogativa divine ut eos nec humilitas pusillanimes faciat nec magnanimitas
elatos sed hec magis cooperantur in bonum ut non solum nulla ex magnanimitate subintret elatio sed hinc maxime proficiat humilitas
ut inveniantur per ea amplius timorati et largitori munerum non ingrati. Ac vicissim ex occasione humilitatis pusil-
lanimitas nulla surrepat sed quominus de sua quisque vel minima presumere consuevit eo amplius etiam in magnis quibusque de divina
virtute confidat. Martyrium sane virginis quam inter stellas diadematis eius si meministis duodecimam nominavimus tam
in Symeonis prophetia quam in ipsa dominice passionis hystoria commendatur. Positus est hic ait beatus senex de puero Ihesu in signum
cui contradicetur. Et tuam ipsius animam ad Mariam autem dicebat pertransibit gladius. Vere tuam o beata mater animam pertransibit gladius.
Alioquin non nisi eam pertransiens carnem filii penetraret. Et quidem postea quam emisit spiritum tuus ille Ihesus omnium quidem
sed specialiter tuus ipsius plane non attigit animam crudelis lancea que ipsius non pepercit mortuo cui nocere non posset
aperuit latus sed tuam utique animam pertransivit. Ipsius nimirum anima iam ibi non erat sed tua plane inde nequibat avelli. Tuam ergo
pertransivit animam vis doloris ut plus quam martyrem matrem non immerito predicemus in qua nimirum corporee sensum passionis excesserit compassionis affectus.
An non tibi plus quam gladius fuit sermo ille revera pertransiens animam et pertingens usque ad divisionem anime et spiritus. Mulier
ecce filius tuus. O commutationem. Iohannes tibi pro Ihesu traditur servus pro domino discipulus pro magistro filius zebedei pro filio dei homo
purus pro deo vero. Quomodo non tuam affectuosissimam animam pertransiret hec auditio quando et nostra licet saxea licet ferrea pectora sola
recordatio scindit. Non miremini fratres quod Maria martyr in anima fuisse dicatur. Miretur qui non meminit audisse se Paulum
inter maxima gentium crimina memorantem quod sine affectione fuissent. Longe id fuit a Marie visceribus longe sit etiam
a servulis eius. Sed forte quis dicat. Numquid non sperabat continuo resurrecturum et fidenter super hoc doluit crucifixum et
vehementer. Alioquin quisnam tu frater aut unde tibi hec sapientia ut magis mireris Mariam compatientem quam Marie filium patientem.
Ille mori corpore potuit ista commori corde non potuit. Fecit illud caritas qua maiorem nemo habuit fecit et hoc caritas
cui post illam similis altera non fuit. Iam te mater misericordie per ipsum sinceritatis tue mentis affectum tuis iacens provoluta pe-
dibus luna mediatricem sibi apud solem iustitie constitutam devotis supplicationibus interpellat ut in lumine tuo videat lumen
et solis gratiam tuo mereatur obtentu quam vere adamavit pre omnibus et ornavit stola glorie induens et corona pulchritudinis
ponens in capite tuo. Plena es gratiarum plena rore celesti innixa super dilectum deliciis affluens. Ciba hodie pau-
peres tuos domina ipsi quoque catelli de micis edant. Nec solum puero Abrahe sed et camelis potum tribuas de supereffluenti
ydria tua quia tu vere puella es predestinata et preparata altissimo filio qui est super omnia benedictus in secula amen. Item de eodem sermo

Hanc eandem virginitatem amplectitur celum prudentia terra memoria veneratur. Sic nimirum tamquam bonum illic possidebit. Hic
recordationis invenit ibi sanctitas. Hic terminus querela libationis principiorum ibi tres et hic nomen domini nostri. Non
tum memoriam et memoriale tuum in generationem et generationem. Generatio et generatio non angelorum sed hominum est.
Vis scire quod nomen eius et memoriale in nobis est presentia in excelsis. Sic orabitis. Pater noster qui es in celis.
Fidelis oratio cuius ipsa principia et divine adoptionis et terrene peregrinationis admoneat. Et hoc scientes quia quamdiu non
sumus in celo peregrinamur a domino gemimus in terra nosmetipsos adoptionem filiorum expectantes presentiam utique patris. Sic utique
proinde et de Christo propheta loquitur. Spiritus ante faciem nostram Christus dominus in umbra eius vivemus inter gentes. Illa vero
celestes quidem beatitudines non in umbra vivunt sed potius in splendore. In splendoribus sanctorum ex utero ante luciferum genui te
dominus id quidem pater et mater sane eundem spiritum in splendore non genuit sed in umbra. Non nisi ea tamen quam obumbravit
altissimi virtus. Proinde canit ecclesia non illa quidem ecclesia sanctorum que in celis et in splendore est sed que interim peregrinatur
in terra. Sub umbra eius quem desideraveram sedi et fructus eius dulcis gutturi meo. Lucem quippe meridianam
ubi pascit sponsus sibi petierat indicari sed repulsa est et pro plenitudine lucis umbram pro satietate interim gustum
recepit. Denique non ait Sub luce eius sed Sub umbra eius quem desideraveram sedi. Non enim ipsi apparebat umbra
sed ipsum viri perfecto meridie lumine plenum de lumine pleno. Et fructus eius ait dulcis gutturi meo. Hoc sibi dicat.

consuevit

expressit compassionis

gustui meo. Utique non patitur ut dimittis me ut gluciam salivam meam. Utique manet illa suavitas. Gustate et videte quoniam
ego sum deus. Et quidem suavis gustui et dulcis gutturi. Ut minus etiam super est sponsa prorumpit in vocem gratiarum actionis
et laudis. Sed quid dicit. Comedite amici et bibite et inebriamini karissimi. Iusti epulentur ait propheta sed in conspectu dei
utique non in umbra. Et de se ipso Saciabor ait cum apparuerit gloria tua. Sed et dominus ad apostolos ait Vos estis qui permansistis
mecum in temptationibus meis et ego dispono vobis sicut disposuit mihi pater meus regnum ut edatis et bibatis super mensam
meam sed ubi. In regno meo inquit. Beatus plane qui manducabit panem in regno dei. Benedictum sit utique nomen tuum
per quod utcumque interim in nobis ad dominum per fidem in cordibus habitat quia nomen tuum iam invocatum est super nos. Sed adveniat
etiam regnum tuum. Veniat quod perfectum est et evacuetur quod ex parte est. Habetis ait apostolus fructum vestrum in sanctificationem finem vero
vitam eternam. Vita eterna fons indeficiens qui universam irrigat superficiem abyssi paradisi. Nec modo irrigat sed inebriat
fons ortorum puteus aquarum viventium que fluunt impetu de Libano. Et fluminis impetus letificat civitatem dei. Quis vero fons
vite nisi Christus dominus. Cum Christus dominus inquit apparuerit vita vestra tunc et vos apparebitis cum ipso in gloria. Hanc ipsa sese plenitudo
exinanivit ut fieret nobis iustitia et sanctificatio et remissio necdum apparens vita et gloria et beatitudo. Derivatus est fons usque ad
nos in plateas derivate sunt aque licet non bibat quis eis alienus. Descendit per aqueductum vena illa celestis non tamen
fontis exhibens copiam sed stillicidia gratie arentibus cordibus nostris infundens. Aliis quidem plus aliis minus. Plenus equidem
aqueductus ut accipiant ceteri de plenitudine sed non plenitudinem ipsam. Advertistis iam nisi fallor quem velim dicere aque-
ductum qui plenitudinem fontis ipsius de corde patris excipiens nobis edidit illum. Sed non prout est saltem prout capere poteramus.
Nostis enim cui dictum est Ave gratia plena. An vero invenire miramur tanta fuerit aqueductus
unde talis ac tantus fieret aqueductus
cuius nimirum summitas instar profecto scale illius quam vidit patriarcha Iacob celos tangeret immo et transcenderet celos et hu-
iusmodi illam aquarum que super celos sunt posset attingere fontem. Mirabatur et Salomon et velut desperanti similis aiebat Mulierem for-
tem quis inveniet. Nimirum propterea tanto tempore humano generi fluenta gratie defuerunt quia necdum intercedebat de quo loquimur tam
desiderabilis aqueductus. Nec mirabimur diutius expectatum si recordemur quot annis Noe vir iustus in arcae fabrica laboravit
in qua pauce id est octo anime salve facte sunt. Et quod satis ad modicum temporis. Sed quomodo hic noster aqueductus fontem illum attigit
tam sublimem. Quomodo putas nisi vehementia desiderii nisi fervore devotionis nisi puritate orationis sicut scriptum est Oratio
iusti penetrat celos. Et quis iustus si non Maria iusta de qua sol iustitie ortus est nobis. Quomodo ergo illa inaccessibilem attigit
maiestatem nisi pulsando petendo querendo. Denique et quod querebat invenit cui dictum est Invenisti gratiam apud dominum.
Quid plena est gratia et gratiam adhuc invenit. Digna prorsus inveniens quod querit cum propria non sufficit plenitudo nec pro suo
esse contenta bono sed quemadmodum est qui bibit me adhuc sitiet petit superabundantiam ad salutem universitatis. Spiritus sanctus
superveniet in te et preciosum illud balsamum tanta tibi copia tanta quoque plenitudine influet ut copiosissime effluat undique.
Ista enim iam sentiunt iam congratulantur facies nostre in oleo. Iam clamant Oleum effusum nomen tuum et memoriale tuum
in generatione et generationem. Non in quidem non inaniter et si oleum effunditur non perit. Propterea siquidem et adolescentule puelle
diligunt. Sed ait sponsum diligunt atque non parceret unguentum descendens de capite non modo barba sed et ipsa vestimenti ora suf-
fundit. Intuere o homo consilium dei agnosce consilium sapientie consilium pietatis celesti rore aream rigaturus totum vellus prius
infudit. Redempturus genus humanum pretium universum contulit in Mariam. Ut quid hoc. Forte ut excusetur Eva per filiam et
querela viri adversus feminam deinceps sopiretur. Ne dixeris ultra o Adam Mulier quam dedisti mihi dedit mihi de ligno vetito.
Dic potius Mulier quam dedisti cibavit me fructu benedicto. Piissimum sane consilium sed latet forsitan aliud non totum est.
Verum id quidem ut tu sed parum ni fallor desideriis nostris. Dulcedo lactis est alioquin forte si foveris premimus et pinguedo
butyri. Altius ergo intuemini quanto devotionis affectu a nobis eam voluit honorari qui totius boni plenitudinem posuit
in Maria ut proinde si quid spei in nobis est si quid gratie si quid salutis ab ea noverimus redundare que ascendit deliciis
affluens. Ortus plane deliciarum quem non modo afflavit sed et perflavit veniens et superveniens auster ille divinus ut
undique fluant aromata eius carismata scilicet gratiarum. Tolle corpus hoc solare quod illuminat mundum ubi dies. Tolle Mariam
hanc maris stellam utique magni et spaciosi quid nisi caligo involvens et umbra mortis ac densissime tenebre relinquuntur. Totis ergo medullis cordium
totis precordiorum affectibus et votis omnibus Mariam hanc veneremur quia sic est voluntas eius qui totum nos habere voluit per Mariam.
Hec inquam voluntas eius sed pro nobis. In omnibus siquidem et per omnia providens miseris trepidationem nostram solatur fidem excitat
spem roborat diffidentiam abigit erigit pusillanimitatem. Ad patrem verebaris accedere solo auditu territus ad folia fugie-
bas. Ihesum tibi dedit mediatorem. Quid non apud talem patrem filius talis obtineat. Exaudietur utique pro reverentia sua. Pater
enim diligit filium. An vero trepidas ad ipsum. Frater tuus est et caro tua per omnia temptatus absque peccato ut misericors fieret.
Hunc tibi fratrem Maria dedit. Sed forsitan et in ipso maiestatem vereris divinam quod licet factus sit homo mansit tamen deus. Advocatum
habere vis ad ipsum. Ad Mariam recurre. Pura siquidem humanitas in Maria non modo pura ab omni contaminatione sed et
pura singularitate naturae. Nec dubius dixerim exaudietur et ipsa pro reverentia sua. Exaudiet utique matrem filius et

vel quod caligo involvens

expandat filium patri. Filioli, haec peccatorum scala, haec mea maxima fiducia est, haec tota ratio spei meae. Quid enim? Potest ne filius aut repellere aut sustinere repulsam, non audire aut non audiri filius potest? Neutrum plane. Invenisti, ait angelus, gratiam. Et sola est gratia qua egemus. Prudens virgo non sapientiam sicut Salomon, non divitias, non honorem, non potentiam, sed gratiam requirebat, nimirum sola gratia qua salvamur. Quid nos alia concupiscimus, fratres? Quaeramus gratiam, sed gratiam apud Deum, nam apud homines gratia fallax. Quaerant alii meritum, nos invenire gratiam studeamus. Quid enim? Nonne gratiae est quod hic sumus? Profecto misericordia Domini est quod non sumus consumpti. Nos quidem? Nos periuri, nos homicidae, nos adulteri, nos raptores, purgamenta utique huius mundi. Consulite conscientias vestras, fratres, et videte quia ubi abundavit delictum, superabundavit et gratia. Maria non praetendit meritum, sed gratiam quaerit. Denique usque adeo fidit gratiae et non altum sapit, ut salutationem angelicam vereatur. Maria, inquit, cogitabat qualis esset ista salutatio. Nimirum indignam sese salutatione angelica reputabat. Et forsitan talia meditabatur: Unde hoc mihi ut veniat angelus Domini ad me? Ne timeas, Maria, ne mireris angelum venientem. Et angelo venientem ne mireris angeli Dominum, et Dominus angeli tecum. Postremo quidni videas angelum, cui iam angelice vivas? Quidni visitet angelus vitae sociam? Quidni salutet civem sanctorum et domesticam Dei? Angelica plane vita virginitas, et qui non nubent neque nubentur, erunt sicut angeli Dei. Videas ne quod et hic intellexerimus modo aqueductus noster ascendit ad fontem, nec sola iam oratione caelos penetret, sed etiam incorruptione, quae proximum Deo facit, sicut sapiens ait. Erat enim virgo sancta corpore et spiritu, cui specialiter esset dicere: Nostra conversatio in caelis est. Sancta, inquam, corpore et spiritu, ne quid forsitan dubites super hunc aqueductum. Sublimis enim quidem valde, sed nihilominus integerrimus manet. Hortus conclusus, fons signatus, templum Domini, sacrarium Spiritus sancti. Nec enim est fatua virgo, cui non modo oleum est, sed et plenitudo in vase recondita. Ascensiones in corde suo disposuit, gustatione pietatis sic iam dixeram et orbem conscendens. Denique abiit in montana cum festinatione et salutavit Elizabeth. In mysterio ergo erat quod ministeriis tibi ut iam tunc possim dicere matri meae quod tanto post filio dixit filius: Sine modo, sic enim decet nos implere omnem iustitiam. Plane in montana conscendens, cuius iustitia sicut montes Dei. Tria enim hic ascendens virgo fuit, ut fluctus corporis difficile rumperet. Fulgebat enim in quadam gratia caritas, splendebat in carne virginitas, humilitas in obsequio eminebat. Etenim qui se humiliat exaltabitur. Quid hac sublimitate sublimius? Venisse eam mirabatur Elizabeth et dicebat: Unde hoc mihi ut veniat mater Domini mei ad me? Sed iam magis miretur quod ministrare utique filii et ipsa non ministrari venerat, sed ministrare. Merito proinde cantator ille divinus in ipsa admiratione continens aiebat: Quae est ista quae ascendit sicut aurora consurgens, pulchra ut luna, electa ut sol, terribilis ut castrorum acies ordinata? Ascendit plane super omne genus humanum, ascendit usque ad angelos, sed et ipsos quoque transcendit et caelestem omnem supergreditur creaturam. Nimirum super angelos hauriat necesse est quam refundat hominibus aquam vivam. Quomodo, inquit, fiet, quoniam virum non cognosco? Vere sancta corpore et spiritu, et integritatem carnis habens et propositum integritatis. Audies autem quid angelus dixerit ei: Spiritus sanctus superveniet in te, et virtus altissimi obumbrabit tibi. Ne me interrogaveris, inquit. Super me est, et non potero ad illud. Spiritus sanctus, non angelus, superveniet in te, et virtus altissimi obumbrabit tibi, non ego. Ne steteris vel inter angelos, virgo sancta, sublimis; non tibi ministro huiusmodi terra sitiens postulatur. Paululum cum praeterieris eos, invenies quem diligit anima tua. Paululum inquam, non quod incomparabiliter supereminet, sed quod inter eum et ipsos medium nihil invenias. De quo confitentur ad invicem: Sanctus, sanctus, sanctus Dominus Deus sabaoth, pleni sunt caeli et terra gloria tua. Quod enim ex te nascetur sanctum vocabitur filius Dei, fons sapientiae, verbum patris in excelsis. Hoc verbum mediante te caro fiet, ut qui dicit: Ego in patre et pater in me, dicat nihilominus quia ego a Deo processi et veni. In principio, inquit, erat verbum. Iam scaturit fons, sed interim adhuc in semetipso. Denique et verbum erat apud Deum, lucem profecto habitans inaccessibilem, et dicebat Dominus ab initio: Ego cogito cogitationes pacis, sed penes te est cogitatio tua, et quid cogites nescimus. Quis enim cognovit sensum Domini, aut quis consiliarius eius erit? Descendit itaque cogitatio pacis in opus pacis. Verbum caro factum est et habitat iam in nobis. Habitat plane per fidem in cordibus nostris, habitat in memoria nostra, habitat in cogitatione, et usque ad ipsam descendit imaginationem. Quid enim prius cogitaret homo de Deo nisi forsitan idolum corde fabricaret? Incomprehensibilis erat et inaccessibilis, invisibilis et incogitabilis omnino. Nunc vero comprehendi voluit, videri voluit, cogitari voluit. Quomodo, inquis? Nimirum iacens in praesepio, in virginali gremio cubans, in monte praedicans, in oratione pernoctans, aut in cruce pendens, in morte pallens, liber inter mortuos et in inferno imperans, seu etiam tertia die resurgens, et apostolis loca clavorum, victoriae signa, demonstrans, novissime coram eis caelorum secreta conscendens. Quid horum non vere, non pie, non sancte cogitatur? Quicquid horum cogito, et per omnia ipse est Deus meus. Haec ego meditari dixi sapientiam, et prudentiam iudicavi eructare memoriam suavitatis, quam in huiusmodi nucleis virga sacerdotalis copiose produxit, quam in superius uberrime nobis Maria refudit. In superius plane et ultra angelos, quae verbum de ipso corde patris suscepit, ut scriptum est: Dies diei eructat verbum. Utique dies pater, siquidem dies de die salutare Dei. An non etiam virgo dies, et praeclara satis? Plane dies, quae prodiit aurora consurgens, pulchra ut luna, electa ut sol. Vide ergo quemadmodum usque ad angelos spiritu superveniente pervenit. Est enim in angelis caritas, est puritas, est humilitas. Quid horum non eminet in Maria? Sed dictum est superius ut quid a nobis dici potuit, supereminentiam prosequamur. Cui enim angelorum aliquando dictum est: Spiritus sanctus superveniet in te

et virtus altissimi obumbrabit tibi. Ideo quod et quod nascetur ex te sanctum vocabitur filius dei. Denique veritas de terra orta est. et non
de angelica creatura. Nec angelos sed semen abrahe apprehendit. Magnum est angelus ut minister sit domini. Sed nimia sublimius
quiddam meruit ut sit mater. Fecunditas itaque virginis supereminens est gloria tanto quod excellentior angelis facta munere
singulari quanto differentius pre ministris nomen matris accepit. Hec invenit gratiam. iam plena gratia. ut virtute iam fecunda
virginitate integra. humilitate devota. fiat mediatrix sine viri contagione gravida. sine mulierum dolore puerpera. partus
est quod ex ea natum est. sanctum vocabitur et filius dei. De reliquo fratres carissimi nobis summopere est ne verbum quod de ore patris
ad nos egressum est virgine mediante vacuum redeat. sed per eandem mediatricem virginem gratiam pro gratia referamus. Continentem
memoriam domini [illegible] suspiriis et sic redeant origini flumina gratie ut uberius fluant. Alioquin nisi ad fontem rede-
ant deficiunt et infideles qui modicum quod maioribus est accipere merentur. Modicum plane memoria ad presentiam modicum
ad id quod cupimus magnum ad id quod meremur. Longe infra desiderium ad meritis super meritum. Sapienter proinde sponsa
et pro hoc modico non modice congratulatur. Nam cum dixisset Indica mihi ubi pascas ubi cubes in meridie recipiens [illegible]
[illegible] pro immensis et pro pastu meridiano libans sacrificium vespertinum. Non tamen ut solet sic murmurat aut tristatur. sed
gratias agit et in omnibus sese exhibet devotiorem. Novit enim quod si fidelis fuit in umbra memorie lucem presentie sine
dubio obtinebit. Itaque reminiscimini domini ne taceatis et ne detis silentium ei. Nimirum enim presentie sicut dominus hortatione
non indiget. Et quod ait propheta alibi Lauda ierusalem dominum lauda deum tuum syon gratulationis est potius quam commonitionis
qui in fide ambulant admonitionis ne taceant et ne dederint silentium ei. Loquitur enim et loquetur pacem in plebem suam
et super sanctos suos et in eos qui convertuntur ad cor. [illegible] tu [illegible] sine [illegible] et eis clausus erit. et audiente se
audiet et loquentem sibi loquetur. Alioquin silentium ei dedisses si taceas a laude. Ne taceatis inquit et ne detis silentium
ei donec stabiliat ierusalem laudem in terra. Laudes ierusalem iocunda et decora laudatio. Nisi forte angelos [illegible] ierusalem
[illegible] opinetur laudibus delectari et decipere de vanitate in idipsum. Fiat voluntas tua pater sicut in celo et in terra
ut laus ierusalem stabiliatur in terra. Quid enim modo est. Non quiescit angelus ab angelis gloriam ierusalem et [illegible]
laudem cupit in terra. [illegible] presumptio [illegible] sit quam ignorantia dei sunt qui obliti sunt dominum dei sui. Vos
qui reminiscimini domini ne taceatis a laude eius donec stabiliatur et perficiatur in terra. Est enim silentium [illegible]
[illegible] et laudabile magis et est sermo bonus. Alioquin non diceret propheta Bonum est prestolari cum silentio salutare dei.
Bonum silentium a iactantia a blasphemia bonum a murmure et detractione. Alius enim ob labores magne et pondus
diei [illegible] murmurat et [illegible] eos qui pro causa sua [illegible] utique [illegible]. Clamor est
sed super omne silentium clamor iste animum obstinati. Tale facit qui audit [illegible] voce [illegible] a pusillanimitate spiritus
in temptatione deficit. [illegible] verbum blasphemie est quod [illegible] remittitur [illegible] in futuro. [illegible] in magnis
ambulat et in mirabilibus super se [illegible] incola [illegible] et putat se esse aliquid cum sit nichil. [illegible] loquitur
[illegible] qui loquitur pacem. [illegible] enim [illegible] et nullus [illegible] porro [illegible] sua. Ve vobis [illegible]
consolationem vestram [illegible] qui lugent quoniam ipsi consolabuntur. [illegible] ergo in vobis lingua maledica. lingua
blasphema. lingua magniloqua. quia bonum est [illegible] silentio salutare dei prestolari ut [illegible] loquere [illegible]
quod audit [illegible] tuus. [illegible] quippe voces non ad eum [illegible] adversum eum. Sic legislator murmurantibus ait Non
enim contra nos murmur vestrum sed contra dominum. Ita tu ab his taceas. ne omnino taceas ne dederis silentium ei. Loquere
contra iactantiam in confessione ut obtineas veniam de peccato. loquere in gratiarum actione contra murmurationem ut amplius
[illegible] gratiam in presenti. loquere in oratione contra diffidentiam ut consequaris in futuro. Confitere inquam preterita et pro presentibus
gratias age. Ac deinceps ora studiosius pro futuris ut ne ipse quidem sileas ab remissione ab impressione a permissione
ne taceas inquam et ne dederis silentium ei. loquere ut et ipse loquatur et dicere possis Dilectus meus mihi et ego illi.
[illegible] vox et eloquium dulce. Nimirum non vox murmuris est sed turturis. Et ne dixeris [illegible] cantabimus canticum
domini in terra aliena. Non iam aliena reputabitur de qua sponsus ait Vox turturis audita est in terra nostra. Audiat
dicat enim dicente Capite nobis vulpes parvulas. et forte [illegible] in voce exultacionis erumpit ut dicat. Dilectus
meus mihi et ego illi. Plane vox turturis que tamquam viduata [illegible] mortuo. singulari utique testimonio suo comparari perse-
verat ut eam neque mors neque vita [illegible] [illegible]. [illegible] eterni [illegible] aliquid [illegible] dilectum amicte
potuit adulterum. quo magis eis et presentia et absentia perseveraret. Glomeratas nubes radios solis abscondere videre
debat ut iniquitates nostre separarent inter nos et deum. et invaluit sol et universa dissolvit. Alioquin qui redisset
ad eum nisi ille perseveraret. Iussi clamasti reverte sunamitis reverte reverte ut intueamur te. Esto ergo mediatrix
perseverans ut nullis ab eo flagellis aut laboribus avertaris luctare cum angelo nec succumbas. quia regnum celorum
vim patitur et violenti rapiunt illud. Anima non luctans Dilectus meus mihi et ego illi. Nota sed dilectus sua.

cooperiat et tua. In multis enim temptat te dns deus tuus. Declinat sepius aliud facie. si non mutat: pbacionis est illud
non reprobacionis. Sustinuit te dilectus, sustine tu dilectum, sustine dnm viriliter age. Non illud mutat peccata tua, et si ipsius
flagella non supent et obtinebis benediccionem. Ut quid Qd aurora fuit cum apparuit uix dies cum stabiliret illud laude
in terra. Sic eciam vir luctabatur cum iacob usque ad mane. Auditam fac michi mane misericordiam tuam qr in te speravi. Non tardabo ut
tibi dabo plenum usque mane. Prima ut veniam. Nimirum dignatur et pascit inter lilia. Dilectus meus michi et ego illi qui
pascitur inter lilia. Nimirum et sepius si meminisse in eius actio audent. expressum est qr florum apparicio. turtur. comitetur auditu
Sed attende quod locum non tibi indicare videtur. nec quibus pascitur exprimit si inter que. fforte enim non cibo si consorcio pascitur
liliorum nec liliis vescitur si versatur. Nimirum odore pocius qr sapore lilia placent et visui magis sunt apta quam esui. Ita ergo
pascitur inter lilia. donec aspiret dies et venustati florum fructuum succedat ubertas. Ita quippe florum non fructuum tempus
est. dum in spe magis quam in re sumus. et per fidem non per speciem ambulamus. expectacione magis quam experiencia gratulamur. Co
sidera demum florem teneritudinem et memento illud quod ait apostolus. quia habemus thesaurum istum in vasis fictilibus. Quanta enim videntur
imminere pericula floribus quam facile spinarum aculeis lilium perforatur. Aptissime proinde ait dilectus. Sic lilium inter spinas. Sic turbat
sed ipsos qui oderat pacem eram pacificus. Quam ibi est iusti gemitus sicut lilium si non ad lilium sponsus pascitur, neque consiglium
complacet sibi. Audi denique inter lilia commorantem. Ubi inquit duo uel tres congregati fuerint in nomine meo. ibi in medio eorum sum
Amat semper media ihesus. dubitationem semper et reclamatoria reprobat filius dei ac hominis et hominum mediator. Dilectus meus michi et ego illi
Curramus igitur lilia fratres et qui spinas. spinas et tribulos et inserere lilia festinemus si quando forte et ad nos pascendos dignetur
dilectus descendere. Apud mariam utique pascebatur atque copiosus pro multitudine liliorum. Num non lilia virginitatis decus humilitatis
insigne. supereminencia caritatis. Sunt et nobis lilia. quamvis inferiora valde. si non inter ea quibus designabitur pasci sponsus
sepius. et eas quas pudoris acciones graciarum devacione exultacione illustrauit colorem intencionis puritas candidauit. confessor
Indulgencia dealbauit. sic scriptum est. Si fuerint peccata vestra ut coccinum quasi nix dealbabuntur. et si fuerint rubra quasi vermiculus
velut lana alba erunt. Certum quoque illud est quod offerre paras. marie commendare memento. ut in eodem alueo ad largitorem gracie
gracia redeat quo influxit. Neque enim impotens erat deus ut sine hoc aqueductu infundere graciam prout vellet si tibi vehiculum
voluit prouidere. fforte enim manus tue aut sanguine plene aut infecte muneribus quia non eas ab omni munere excussisti. Itaque
modicum illud quod offerre desideras gratissimis illis et omni acceptacione dignissimis marie manibus offerendum tradere cura. si non vis
tunc repulsam. Nimirum candidissima quedam lilia sunt nec causabitur ille liliorum amator inter lilia non inventum. quicquid
illud sit quod inter manus maria inveniet. Tractatus de laude beate virginis qualiter est mater misericordie &c.

Solempne memoria sacratissime virginis marie matris dei decet filios ecclesie solempni officio celebrare. Quippe cum multis
sanctorum gessisse sit quadam speciali dignitate familiaritatis ut quicquid eorum celebrius potuit non sinendus ad salutem
eorum patrociniis. Quamvis sanctorum potiri quibus unquam laudis sacrificio promereri potenciorem proximis aut prompciorem
in subueniendo miseriis quam ducem nostri matrem misericordiarum infatigate ut pote ipsius misericordiam matrem. Qui enim
auxili nomine titulo reuelauit se gloriosa. tribuit suo famulo agonizanti in mortis articulo. Denique cum ille beatus infirmus
semiuiuus iacet et ad horam trepidaret exitus. Adest improvisa sub angelica visione sub matura consolacione. Quis es ne
inquit sic que sic ego. Cui ille videt nescio domina. Cui illa complaude quamvis matre. Ego sum inquit mater misericordie
O uox suauitatis et leticie in die calamitatis et miserie. O felix infirmus qui talis ac tanta visitatione dignatus est
ad cuius aduentum tanti pressuras est. disparuisse mox omne fantasma demonum ut migrans a mundo liber ad celum
transiret angelica voce vocatus ad titulum marie. Dic tu maria peccatrix. repudiata ob mille sordes egipti. quis tibi
patefecit ingressum templi ad ostendendum vexillum victricis crucis. nisi virgo maria. quam tu in magna nocte ipsius ymaginis
recordacione quesisti patriam et inuenisti fide ducente fidelissimam usque ad beati eternus in vastitate heremi coronam.
Dic tu desperate apostata theophile. ad honores ambiciosum attitulatus dyabolo in seruitute per nephandi chirographi cautionem.
Dic inquit quis te de manu fortis armati. tam potenter eripuit nisi maria potens regina. que tibi cirographum reportat
et te splendidum facie ut sol filio suo reconciliauit. Ut et primaria parte monet ad fines solempnis festiue angelorum
domine. Veniat ille paranimphus gabriel. non dico angelus si summi dei archangelus qui solempni aue. doceat populum dei
quam solempniter oporteat sancte marie memoriam agere. Aue inquit gracia plena dns tecum. Salue semper aue. salue festum aue.
mundo corde venerandum. et eterno voto. dne matre offerendum. O domina quid laboramus. Non enim pueniemus ad singula que
possit capere mens humana. Sicut rex meus emanuel quem tu casta genuisti mater celica. Sicut inquit gloriosa de te gloriosa
matre. preces humiles pretendens excelso patri orans ut mereamur saluari in primum pueri sui. Ecce fratres sub matris
gracie si filium indicere volumus placare. ad beniuolenciam inducere. sit nobis festiua memoria matris. probet ad uniuersis
ipsius doctus natura. si filius bonus qui tenere diligat matrem. adeo saue ut plus gaudeat matris honore uel doleat
matris rubore quam si honoret uel in aliquo ipse dehonestet. Plus enim filius honorat quam suam matrem honorauit. Hac
spe pluries roborate in modo ecclesie. quia non putent omnes elegerunt uel unam in ebdomada diem in laude virginis matris
honorem. Sunt autem sit festiua memoria decet quam sancta dies sabbati. liberam ab omni opere seruano dei. hac vero antiquis

dierum mistica requie sanctificauit / nos prima et octaua dierum diuinarum ordinat cuius plenitudinis mater in sabbato iubilet
et pascha filii in dominico Mente itaque et oculos pariter cum manibus ad te regina mundi attollimus et coram tue celsitudinis
gloria genuflectimus tibique inclinamur ac plenas suspiriis ad te preces in celum transmittimus Tu de altitudine celi
verte oculos tuos quibus incomprehensibilem illam glorie lucis eterne cum desiderio semper intueris ad nos supplices in hac
mundi sentina de alto preces nostras inclinare non despicias Ecce coram tremendo iudice peccatores assistimus cuius manus terribilis
nunc sue vibrat super nos et quis auertet eam Nemo domina tam idoneus ut gladio diuine manus pro nobis obiciat ut tu
dei amantissima per quam primum in terris suscepimus manum de manu diuini dei nostri Aperi itaque tu mater clementie benignissime
cordis tui ianuam suspiros peccatoribus filiorum adam qui ex omnibus terre finibus ad tue protectionis umbraculum confugimus
a facie formidinis diuine Ad te domina stillat oculus noster te que cum deuotionis clamore valido obsecramus ut filii tui diuini
[?] iram qua grauiter peccando succendimus erga nos mitigaris cuius quidem gratiam a qua [?] conteximus nobis tua pre-
[?] Ecce liuore sanati sumus cuius [?] medela deposcimus quia putruerunt et corrupte sunt cicatrices nostre
et non est in nobis sanitas Attende domina et vide dolores vulnerum nostrorum que tibi reuelamus causam nostram cum
fiducia Te enim inestimabilis benignitatis feminam et veram matrem nostram esse cognoscimus quod eo quod tu nos hic in mundo
et lubrico inpolluto calle vixisti Tu adhuc inter peccatores degens tanta cum deo sanctitate claruisti ut sola solio
eterni regis immediate approximare merueris tu peccatorem quantumlibet fetidum non horres non despicis si ad te suspirauit
tum quod intuitu penitenti corde flagitauit Tu illum a desperacionis baratro pia manu retrahis spei medicamentum apponis
ac toti mundo despectum materno affectu amplecteris fouens ut deseri quemquam horrendo iudici misericorditer reconcilies
famosissimi huius tue benignitatis testimonium est quod per te restaurata est gracia theophili Nec mirum o domina si tam copiose
[?] oleo tui cordis perfusum est sanctuarium cum illud inestimabile opus nostre quod preordinauit deus ante secula in redemptionem
nostram primum in te a mundi artifice fabricatum est Cum enim placuit gracie superne ut habitaret in nobis a quibus diu e-
longata fuerat tu sola digna inuenta es ut in tua virginali aula rex regum et dominus dominancium a regalibus sedibus
veniens primam sibi mansionem inter filios hominum eligeret Vere supplantatum fuit dominicum habitaculum in te o maria cum corpora illiba-
te carnis tue substancia que de lignis libani ineffabili architectura domum sibi edificat dei sapiencia suffulsit eam septem
columpnis argenteis ac reclinatorium aureum in ea collocat Ibi sunt septem spiritus dei et hic est vnica illa in qua sola
quesitam in omnibus requiem inuenit atque in eius sinum omnes thesauros suos absque mensura transfudit Vere spiritus sanctus in te
complacuit o maria cum ad tam diuina mistica uterum tuum conseruare dignatus est Ipse enim est ignis consumens qui tuam
sanctissimam animam totam semper inflammauit ac splendore diuine maiestatis impleuit tuumque uterum ineffabili modo impregnat
fecit quod ut deum et hominem clausa conciperes post partum virgo permaneres Tam uterum tuum o domina velut sanctissimum dei vivi
templum totus mundus veneratur quia in eo sola mundi iniciata est Ibi decore indutus est filius dei ac pre cetera sponse
sue celeste formosam in stola candida conclusit Desideratum diu osculum porrexit ac predinatas a seculo nupti-
as virgo cum virgine in virgine pertulerunt Ibi primum ruptus est paries inimicicie que inter celum et terram protoplastorum ?
constituat Ortus deliciarum nobis est tuus sanctissimus uterus o maria quia ex eo multiplices gaudii flores colligimus
quociens mente recolimus quanta magnitudo dulcedinis vniuerso orbi inde profluxit Ortus conclusus tu es dei genitrix
ad quem deflorandum manus peccatoris numquam introiuit Tu scorum areola aromatum o maria a celesti consita pigmentario
virtutum omni speciosis floribus delectabilis viuas inter quorum pulchriorem tuum in te miramur excellenciam Viola humilita-
tis lilium castitatis rosa caritatis Inclito de hac areola flos ille speciosus forma pre floribus paradisi egressus est
super quem requieuit diuinus spiritus Et tam te assimilabimus o mater pulcritudinis Vere paradisus dei tu es quia lignum vite mundo
protulisti de quo qui manducauerit viuet in eternum Fons vite qui ex ore altissimi prodiit de medio ventris tui
prosiliuit o maria atque inde in quatuor partes sese dispergens ad irrigandam faciem arentis mundi emanat leti-
ficans ciuitatem dei Quis enim qui bibit ex eo non sitiet in eternum Et ecce plus quam paradisus hic / de illius enim aqua si
quis bibit sitiet iterum O quantum mundo contulisti que tam salubris aque ductus esse meruisti O lampas luculentissima
cunctos letificasti cum splendore glorie tue illustrata desideratum illud lumen quo inuenta est dragma decima sedentibus
in tenebris et in vmbra mortis protulisti Te inmirum ille diuini epithalamii precentor intuitus est cum in admiracionis
voce ita prorupit dicens que est ista que progreditur quasi aurora consurgens pulchra ut luna electa ut sol terribilis ut castrorum
acies ordinata Tu aurora valde rutilans in mundum progressa es o maria cum veri solis splendorem tuum saciaty
in hac protulisti ut vere diem salutis diem propiciacionis diem qua fecit dominus a tua claritate mirari dignum fuit sanctissimo
aurora felicis diei initium contulisti o maria Talem auroram talis dies et talem diem talis aurora decent Et recte quod
aurore impleuisti officium Ipse enim sol iusticie de te progressus ortum suum matutina quadam irradiacione primum
in te lucis sue radios copiose transfudit quibus prauitates tenebrarum quas eua induxerat in fugam conuertisti Atque
ita desideratum cunctis gentibus solem mundo ingessisti Tu etiam pulchra ut luna diceris eo quod non [?] tempore pulla

recte

astris omnium solaris soli filie et candore venusta argenteo velut in celo prefulget [?] sideribus. Tu vere solis ymago expressissima
ut nulla astris dea assistentium equali pulchritudine vel relius gloria prefulges. Illa enim diffusio in se solum luna nocte illuminat.
Tu virtutum a deo tibi inditarum magnificis exemplis ad imitationem tui nos provocas sic quod noctem mentis illuminas. Qui enim vias
tuas insectatus fuit non ambulat in tenebris sed lucem vite inveniet. Tu ergo pulchra es ut luna ymo pulchrior quam luna quia tota
pulchra es et macula non est in te neque vicissitudinis obumbratio. Tu electa ut sol o maria. Ille magnus solis conditor. Ille
enim electus ex milibus virorum tu electa ex milibus feminarum. Ille electus ex omnibus quia sunt per illud. tu terribilis ut castrorum acies or
dinata. Quamdiu non horruerunt principes tenebrarum qui viderunt post mortem instructam omni armatura fortium tam se per fide
feminam. feminam forte et ad bella doctissimam. cuius custos super femur suum propter timores nocturnos et in circuitu eius acies
valida spiritualium virtutum suo se in morte ordine tuetur sequendum ordinatorem presenserunt dicentes. Immutabiliter beatorum spirituum
militia ad ministerium tante principis delegata fuisse nullatenus ambigimus. utpote qui custodiunt lectulum salomonis quamplures
ac prudenter ne spatium etiam regi hospitium alienum hospes invadet. Nimirum tumor et timor veniet super eos ita
ut dicerent Vere plus quam una hec castra dei sunt hec. Fugiamus israel. Tu bellatrix egregia o maria. primum enim qui primus
enim ex supplantatore expugnare voluit expressa es. Tu enim spiritum elationis ea virtute humilitatis complexisti qua in te re
spexit deus ut ipsam unico super omnes choros angelorum te sublimare dignum estimavit. Nunquam enim super angelos glorificata
ascendisses nisi prius infra omnes homines humiliata descendisses. Tu ardore vehementi [?] virtute castitatis in tua virginea
carne cathenas comminuisti o maria ut in eius conspectu nec astra munda sunt tante mundicie carne tua [?] ut
eam sue dive pulchritudini [?] aglutinare non desperet. Tu ergo principatibus ducibus tenebrarum a te fortiter expugnatis omnem
ante faciem tuam militia spiritualium nequitiarum in fugam versa est. Gloriosa dicta sunt de te genitrix dei. Sed adhuc locus est tue
laudationi. Adhuc in tuis laudibus balbutit omnis lingua. Non enim sunt loquele neque sermones in omni natione que sub celo
est quibus amplitudo glorie tue ad plenum valeat explicari. O magna o pia o multum amabilis maria. Tu nec nominari
potes quin accendas nec cogitari quin recrees affectus diligentium te. Tu numquam sine dulcedine divinitus tibi insita pie memorie
portas ingrederis. Tunc sequimur te o domina ex totis precordiis voce fundentes ad te adiuva iberalitatem [?] nostram. Aufer obp
brium nostrum. Vides hanc tunicam pelliceam que nos circumdedit tunicam eve [?] necesse est quod olim ad nos misera
illa transmisit ac superinduit carne filiorum suorum sicut dyploide confusione sua. De manu quippe illius [?] mali
seminis vita nostra suscepit et concepit et peperit nobis ut [?] in ista calamitatis in corpore ac per hoc
morte nobis. O infelix hereditas. O dura et dura [?] carnis infirmitas. Usque patientiam te nullam dorso nostro
renovasti quia gravis es valde et diu sustinemus te. Multum nos minuisti ab angelis quos minores nisi pietatibus [?]
Nimis [?] que non nisi morte filii dei sanari potuisti. Nimis super nos te extulisti qui et usque ad eum qui
super omnia est tante ascendisti. Et quis nos liberabit a corruptela miserrime huius pellicule. Gratia salvatoris nostri filii
tui o maria. qui ut infirma nostra tolleret sponte infirmatus est et ut mors mortis nostre fieret ipse innocens pro peccatoribus
mortuus est. Nimis tu ydonea ut pro nobis loquaris ad cor ihesu christi domini nostri ut tu o felix maria que in strictissimis
amplexibus amantissimi filii tui suaviter cubas in medullis [?] semper [?] eius ex familiarissimo colloquio tuo plena
corde leticia perfrueris. loquere domina quia audit filius tuus et quod petieris impetrabis. Invoca bonum nomen super
nos ut mundemur a vetusta lepra carnis et spiritus. Expone [?] virus hoc mortiferum quod de pomo suis reliquit eva
nobis propinavit. quod noxialis gustu inebriata est a filiis et dimisit reliquias parvulis suis. Utinam ebria po
culum suum ebria illa aut totum ebibisset aut totum effudisset. Te domina exorante omne [?] nostrum [?]
a facie olei domine nostre. Renovetur ut aquile iuventus nostra ut novi nova voce novum canticum novis cantibus
aggregati illic ubi sunt nova omnia iubilemus semper celebrantes in cimbalis iubilationis gaudia. Tollatur hec
crassa nebula ab oculis nostris ut revelata facie gloriam domini speculantes immensum illud pelagus absorbeamur
a domino spiritu a deo in [?] caritatis affectu unum cum ipso spiritus efficiamur. Prestet hec nobis tuo interventu o
maria filius tuus dominus noster ihesus christus cui laus et gloria et gratiarum actio in sempiterna secula amen. ¶ Item sermo de assumpcione.

Cum sit solemnis et suavis festivitas hodierna pro assumpcione beate et gloriose dei genitricis marie. pia
ac munda corda novit probare et sapere. Non ergo laborandum est ut mentem vestram desiderio accendamus vota
ad gustandum tante suavitatis graciam et quia iam debriati estis atque repleti ex eius plenitudine que plena
est gratia et superhabundat nimia. tamen hec suadendo commemorandum quod puto ut ab uberibus consolationis eius numquam abs
cedatis. quia vere meliora sunt ubera tua vino fragrancia unguentis optimis. Non vos abducat ab eius dilectione
et veneratione. non vos abstrahat ab eius dulcedine et pietate vinum illud quod ingreditur blande sed in novissimis
mordebit ut coluber. Sed tu sanas ebrios et consolaris. Nec enim alibi sanatur ebriorum ebrietas nec invenitur consolatio
mestitia nisi apud illa ubera que lactaverunt dominum et salvatorem nostrum. Inde stillat unguenta salutis.
Inde lac exuberant consolationis quo semper et curantur egri et letificantur mesti. Num putatis quod illa iam

no abnuet merentes et supplices et ipsam solam sibi in domum refugii ponentes absit hoc a tanta pietate et si in syon
firmata est et in eminentie sublimata sola requievit et in urbem potestas eius Ipsa tamen sedula adest ad se gementibus ipsa intendit
in se sperantibus ipsa allevat elisos reconciliat reos ipsa arcet iram salutis inimicos protegit infirmos revocat aversos meritis
suis et precibus agens omne quod libet in celo et in terra tanto utique potencior quo plenius intimatur in potencias domini ita ut non sit
ei impossibile apud deum omne verbum Quid hac domina hac matre dulcius ad meditandum Illa ergo nobis desit omni numquam corde
illa se ingerit ubi comedet vinus et infirmitas ut ista sanet et illa custodiat Quid nos det ut placita sint ei nostre de
vocionis solempnia Hanc unam necessaria petitio eius sanctissime assumptionis Quanta in celestibus sint gaudia Brevius quam ulla
sunt illorum comparacione hec que nos agere videmus temporalia sed optamus hiis presentibus festis eius intuentibus mentis ad gaudia
domini nostri quoque admitti quibus ipse congaudet matri ac virgini reddens ei tam speciale pro omnibus que in celo sunt premium quam
singulare pro omnibus que in terra fuere illa obtinuit meritum Iam vero in syon firmata est Hanc tamen in ea tunc die me congemiscis
petis nunc luget eo quod non sit qui veniat ad solempnitatem in hac enim magis insinuata est quam ipsius animam doloris transfixerat
gladius illuc ipso in cruce occumbente qui vere languores nostros tulit atque labores portavit In superceleste syon firmata ubi
iam non per speculum et in enigmate sed revelata facie gloriam domini contemplatur Itaque in domo claritatis speculacionis nulla
transmutacionis vel eciam vicissitudinis occurrit obumbracio Non in lecto tamen nunc caligine querit quem diligit anima eius quam protrusit
vigilibus angelicis spiritibus invenit quem quesivit Illa anima fruitur illius sine interpolacione contemplatur et in eminentie sublimata
sola requiescit Ut enim illa sit superiore civium civitatis multitudo a laboribus suis beata et gloriose requiescit Sic et ipsa
ab omni labore et dolore quieta gaudet se illius conjunctam et esse in illis que una quo illis [illegible] excellencior sit omnibus
[illegible] quibus [illegible] humilitas qua meruit exaltari et in ipsa sui sublimissima exaltacione non desinet humiliari Non se prefert
predictis non [illegible] non [illegible] sed more suo gerit et in illis sola requiescit Assumpta namque est ad ethereum thalamum
in quo rex regum stellato sedet solio Et vera altissima sapit ad quam sapiencia nec eciam altissimorum spirituum attingit
et tamen humilibus consentit et in aliorum civium unitate sola requiescit et in urbe potestas eius est pia iocunda gloriosa
hac enim nos [illegible] gaudent angeli deus glorificatur Longe distat potestas ista ab ea que potens est tamen in mundo
Illa quippe nichil [illegible] patet [illegible] subita est infamie Ista vero eripit reos letificat bonos et regi [illegible]
et pre maiorem gloriam affert et honorem Vere potestas eius in urbe Quod enim libet omnis volunt Cum thronum glorie [illegible]
adit adeunt quod petit petunt et in omnibus assistit ut domine obsecrant ut regine Sed quid nos [illegible] ad eius [illegible]
deceptam gloriam Non sufficit oculus impuro corde nostro illius speculari celsitudinem non valet [illegible] et [illegible]
[illegible] gloriam Non sufficit [illegible] illius beatam sepe requiem Nec infinitas digne estimare potest potestatem Conveniunt tamen illius
quo illudimur et consumimur illius beatam sepe requiem
laudes ad [illegible] trahere [illegible] Hec enim ista intelligere [illegible] ut quoque eam in gloria sua videre mereamur tanto utique
longe quanto clarior tanto felicior quanto eam nunc imitari fuimus possumus namque et hoc firmari in syon et in eminentie
sola requiescere potestatem vero accipere non hic possumus sed in urbe ubi sic beata ut Angeli omne quod volunt spiritus potest corporis
quam nichil preter velle spiritus quod non deceat corporis Syon enim que specula dicitur et eternorum nos innuit contemplacionem Ad quam quidem
contemplacionem ac desiderium multi attolluntur sed relapsi tamen ad terrena colliduntur vel consumantur amare ac desiderare quo
mentis intuitu conspexerint Unde et propheta tamen magnos et fortes beatificat eos qui ab eternorum speculatore et spe cordis
oculos non avertunt Beatus vir cuius est nomen domini spes eius et non respexit in vanitates et insanias falsas Et rursus ut
in corpore investigacione [illegible] presenciat orat Averte domine oculos meos ne videant vanitatem [illegible] Cum non ipse aut
nemo ponens manum suam ad aratrum et aspiciens retro aptus est regno dei [illegible] quo de premio quisque fenerat [illegible]
ab instancia studii spiritualis quo de abditis tantorum rerum thesaurum ille preciosissimum divine cogitacionis emit obsistit
quam iure venditis omnibus que possidet sapiens emit et comparet Hic autem eterna sunt duo impedimenta tamen [illegible]
sic nichil duo sunt eius impedimenta Et impedimenta quidem sunt amor temporalium et multiplicitas occupacionum Iuvamenta
vero sunt studium lectionis et devocio orationis Neque obscurum est amorem temporalium impedire desiderium eternorum quod sicut
dominus dicit Ubi est thesaurus tuus ibi est et cor tuum Cum ergo temporale amat necesse est ut cor ad eterna non attollat
quod illuc non valet mente erigere ubi eum nil constat esse Sed et occupaciones que circa in diversa scindunt ut ab illa
summa et vera simplicitate abstrahant ut nequaquam illa possint intendere atque distenta per varia mentem non permittit
adornare tum etiam iste expenens oculis radiis quibus minima et incisissima corpora que sol oro tamen non valeat quanto
[illegible] ac minima cum terre multis quibus intendit potest illud perspicere quod circa colleus et abundique constructus
ullo sufficit vel temeriter attingere Neque de quo queritur est occupacionum tum sic quidem sapiens aut [illegible]
lamina tegat amica quam plurima Hec intersit quibus in rebus detineat Sed quo eis ad ea que eterna sunt racionem mentis
attollere non permittit Sane quod lectio et oracio divinorum contemplacionem adiuvat et confovet hec manifestum est quod ista non
alia doceret illa non alia petit Ubi convenire vos placet qui tam mox stat ad orandum et numquam sedere nisi mox
sedetis ad legendum Ergo ne vos putamini in syon confirmatos quos ad eternorum cogitacionem vel illuminat quoque lectio

nec ad corporis desideria attendit [illegible] morum magis [illegible] in babilonem adductos qui in mentis [illegible] consilio ut etiam agnoscere [illegible] ca-
nonices despicere. Esto tu opus non habes ut deus revelet oculos tuos ad considerandum mirabilia de lege sua. Forsan enim re-
velata facie gloriam domini contemplaris nunquam tamen non esse dicunt tibi lacrime tue panes die ac nocte dum dicitur tibi quotidie ubi est
deus tuus. Ecce dico tibi ubi est deus tuus. Tu quidem vides illum in absconso ego vero non video et dico ubi est deus tuus pro me
quo non oras quo non ploras ut videam ubi ista sit deus tuus. Certe si nichil habes cur gemas pro te pro me orandum tibi est
ut quandoque veniam apparere ante faciem dei. Tu vide si non et tu peregrinacionem meam ut non multo orare debeas et gemere cum
pro te ut tandem venias videre faciem dei. Neque enim maior es paulo qui sic confitetur peregrinari a deo dum est in corpore. Dum
ergo ubi contemplatrix eciorum orandum sit et pro tua peregrinacione et mea cecitate quid est quod tam raro gemis tam raro oras
moveris. Pensa an forte sicut sit quod in desiderio eciorum ad [illegible] quod non in syon confirmari. Tu vero qui adhuc ab
[illegible] et adhuc amplius lavandus ab iniquitate tua et peccato tuo promundandus ut levare faciem tuam possis in celum quo non
oras ut avertat deus faciem suam a peccatis tuis et iniquitates tuas deleat. Et te quidem non eripuit deus de inimicis fortissimis
et ab hiis qui oderunt te quare non vides orandum tibi semper et ingemiscendum. Deus in adiutorium meum intende domine ad adiuvandum
me festina. Cum ergo orandum sit et eciorum contemplatrici adhuc peregrinanti, miranda quod illud ad orandum studium non invitat
desiderium pacis nec istum spes indulgencie nec illum periculum pugne. Attendendum est oportunitas locorum et cohabitancium ut liceat
et sine impedimento [illegible] cantare et [illegible] [illegible]. Nec enim in illa civitate in qua propheta videt iniquitatem
et contradiccionem et qua die ac nocte circuit super muros eius iniquitas et labor in medio eius et iniusticia et non [illegible] de plateis non
deficit usura et dolus. Secularis amor temporalium aut multitudinis occupacio terrenorum difficile quod permittat vacare aut orare. Ubi
tota plena clamore et confusione sunt inquietudine. Tu igitur non inquirendum tibi videtur civitatis sanctificata. Ubi non fuit amor temporalium
ubi pax [illegible] occupacio terrenorum ubi omnes inhabitantes pacem sectantur et sanctimoniam. Sed qua non videbitur deum ubi cuique
licet vacare et videre quoniam suavis est dominus. Ubi sanctus spiritus [illegible] mandat dicens Hec requies mea in seculum seculi
hic habitabo quoniam elegi eam. Ubi ergo requievit ille. Nonne [illegible] [illegible]. Audi denique ipsum
invitantem te ac dicentem Venite omnes ad me qui laboratis et onerati estis et ego reficiam vos et invenietis requiem
animabus vestris. Que est quies ista [illegible] et corpore [illegible] et mente [illegible] et [illegible] pectore [illegible] rapiendo
deglutiendo dignitatibus divicias honoribus et insaciabilem cupiditatem ventre sed sine [illegible] et numquam posse repleri.
Est ne tibi in omnibus hiis requies. Non plane si [illegible] in te spiritus tuus sed conturbat cor tuum ne quod tu [illegible]
iste alius aliud eripiat et tibi ne alius prior rapiat ad quod tu anhelas. ne alius te honoracior locupletior te videatur
et potencior. Et sicut ait ecclesiastes Cuncti dies tui doloribus et erumpnis pleni sunt nec per noctem mente requiescis.
Veni igitur ad civitatem sanctificatam ad inveniendum [illegible] et sic requiescere. Dico enim quod ubi me habitas ubi est sedes
sathane non est ibi requies et iusticia. Sic vero in civitate dei [illegible] et si quis labor est ille requiem meretur. tuus vero
dampnacionem. Illa vita dicitur [illegible] potius pacis et distendo ac petendo in corde complorare ac desiderio fruitur [illegible]
ita quod adhuc in corpore constitutus lectus dicas cum apostolo Nostra autem conversacio in celis. Sic securus cogitabis [illegible] accipias
pietatem tuam in ierusalem que voluntate tua [illegible] nequaquam erit quia omne quod voles poteris et nulla umquam [illegible]
qui nec aliquid iniuste potes velle et quod iniuste volueris nequaquam poteris non posse. Ubi quidem tunc plene beatitudini
satis est licebit contemplari qui sit huius sanctissime tunc festa colunt virginis ac matris gloria sublimitas decus et
potestas. Ubi propicia copia quod sedula supplicat coram agat causas diluat offensas promoveat vota atque huius
diversitate et magnitudinem vastitatem quod unquam ab eius laudibus cessat qua tanta [illegible] omnis celestis curia honorat
Ipsa nos in syon confirmet et in civitate sanctificata confirmet et in ierusalem quoque perducat ut eam cum filio suo videre mereamur in sancta domini

Filie ierusalem nunciate dilecto quia amore langueo. Verba ista qualiter ad assumpcionem beate virginis pertineant pertinere
videbo volui si placet cum vestra caritate tractare. Ad autem eo genere sermonis faciendum videtur quo non mo-
[illegible] ecclesiasticorum auctores [illegible] maioris in tractandis canticis. Unde sicut supra
hoc namque genus sermonis videtur amplioni quadam utitur libertate cum [illegible] super themate causa ut beatus Jeronimus
aut non tamen loquitur que vere facta vel dicta sunt quam eiusmodi fuisse negocium credit. Ut ea que dicuntur et si facta vel dicta
non fuerint fieri tamen vel dici potuisse aut quasi in affectu facientis vel dicentis fuisse non absurde credi possunt.
Maria igitur in gloria a corpore decedebat ut est infirmitatis humane. Porro filie ierusalem que sunt supercelestes angelice
virtutes scientes in terra quod obsequiis matris captabant gratiam filii visitabant officiose et devote dominam suam
matrem domini sui et fortassis aliquid huiusmodi primo post salutacionis officia locuti sunt ei angeli sicut sponse quadam
voltu ita sermone quodam. Innumeris hunc conformantes affectu affectum vel visu. Quid est obsecro o domina quod
sic egra videris et languida. Quid est quod preter solitum tristis et pigra ab heri et nudius tercius sicut solebas
non sancta revisis loca quorum contemplacione amore tuum pascebas. Iam [illegible] dies non vidimus te aut
rupem calvarie ascendentem ut ibi locum crucis implores lacrimis aut ad sepulcrum domini adorantem gloriam
resurrectionis aut in monte oliveti deosculantem extrema vestigia ascendentis. Ubi licet ipsa sequendo credit in

valle iosaphat commorata ubi et sepulcrum eius monstratur ut aiunt bte regine in ecclesia miro lapide fabricata tabulato
mi s a sacris locis recedebat si sepius ea visisset licet omnia memoria teneret formam tamen gestorum velut corporaliter in
ipsis effigiata locis dulcius amplecteretur et ut sic saltem aliquo amore solaretur Causa que procedentibus illis omni
ab hijs modo vacaret et ex toto decumberet languebat mi pape languebat languor enim que locum in corpore
tuo reperit in quo salus nostra tam diu habitavit de corpore illius filij tui virtus exibat et sanabat omnes adeo ut et
fimbria vestimenti emoroissam sanaret et tu que tam diu ipsum in utero in sinu in gremio contulisti quo postea
ulli infirmitati aut labori accessibilis esse potuisti Non est inquit quomodo illud mirum sed et illud ipsum corpus
filij et matris equale aliis fuit recondemus Et ipsum enim cum infirmum contulit ue destitutionibus subditum fuit Voluit tamen
ego nomine que ipsum in utero alui et uberibus lactaui sum fomi Nec solum infantie sed et sequentis defectus etatis
vidi et eis ut potui ministraui Quomodo non sine dolore passionem crucis eius sustinui per singula discas que pre
dixerat ysaias dixit Vere languores nostros ipse tulit et infirmitates nostras ipse portauit Cum ergo dolores eius
non meo dedisse corpus quod suo dedit non sic ita delicata aut superba ut quod ille dignatus est pati ego contu
macius ex parte non possim aut nolim Et ille quidem indicit voluntate et ego nam necessitate Sane aliud est sanitas
aliud est sanitas sanitate dedit corpori meo concepto suum corpus sacramento sanitate se datur promisit sustentum
corporis exemplo Denique ut inveniunt languorem meum amore langueo languens plus uberius amoris quam passione
doloris plus vulnerata caritate quam generata infirmitate Hem inquit illi quam frequentius ymo cotidiane causa amoris
bone ihesu quo et mater tua postquam te genuit numquam sine languore fuit primo languet timore postea dolore
nunc amore Timore a natiuitate usque ad passionem cum sic vite filij insidias aperte videret Dolore tempore tocius
passionis dominice redemtionis tempore nunc amore et desiderio felicitatis mirabiliter ... te sedente in throno non
tenet quo ihesu bone cum sanctum fructus ab gaudij tam longe sunt ab illa causa martij ut cotissidie tam ipsi
alia tot et tanti acuti sub cessacione perfusant gladij Et obsecrans te domina quid vis faciam tibi Vis salte
ut respiceat hic iste gabriel minister tuus ut assideat ministret tibi qui ab initio consiliis et minister misterij tui
custos et cubilis tui meruit deputari Non opus est inquit sufficit in virgo mei nominis in carne angelica Dilectu
dico que diligebat ihesus cum me dilectionis heredem reliquit cum illud in et me illi in cruce commendauit cuius
obsequio mihi in omnibus et conversatione et affectu necnon castitate et moribus mihi suauis mihi sincera fide mihi sacra
ancilla. Nos ergo audiunt illi in quo potuimus tibi esse officiosi Filie inquit ierusalem nunciate dilecto quia amore langueo
Ipse nouit quo meo medendum sit languori Nostri inquit qui cum omnia scias De mutuo qui nescimus interrogat
Ipse nouit quo meo medendum sit languori Nosti inquit quia cum omnia sciat de mutuo quod nescimus interrogat
Ergo quesicit quid illud sit quod tuo velis adhiberi Quid videbis et Nodalis est inquit sponsi gabriel
Et ergo quesicit quid illud sit quod tuo velis adhiberi quid videbis et cordialis est inquit sponsi gabriel
inquit iste paranymphus meus non puto esse vobis celandum amorem meum dico et tamen ne videar temeraria
que maiora me querere videar Osculetur me osculo oris sui Si quod in contra essem contenta esse ad manus magis
osculo pedum ubi indulgentia fuit delictorum Et quia in omni vita mea non me reprehendit cor meum Non puto
me exigentem flagitare de osculo oris gratiam gaudiorum Cur autem amogas inditur si illud ob in repo
stio quod de me sibi formauit ipse conditor et conditor cum paruulus tenebam mihi brachia quotiens osculari sperasti
per filius hominum libebat satis licebat numquam facie auertebat numquam matrem repellebat et si fortassis in parua
despicis etiam nimia ipse tu more suo matris more gerebat Gaudebat ex repleri gratia que diffusa erat in
labijs eius et dulcedine qua totus erat plenus tota concupita et desiderium eiusque sicut Unde sic ipse de se
confitetur Qui edunt me adhuc esurient et qui bibunt me adhuc sicient Tanto gratiam illius oris suauius
gustauit tanto nunc replet me ardentius Scieunt quidem gloria maiestate eius sed nichil ab illa ingenita mutatus
est mansuetudine et bonitate Nichil ad illud superbie secularis eloquium honores mutant mores Sublimior est
sed non est superbior gloriosior sed non dedignatior non fastidiet matrem quam elegit Nec etiam electionem suam
nouo iudicio reprobabit Ne timeas inquit ait gabriel more suo Invenisti enim gratiam apud deum et in veteris
qui longe iacet sub vestigiis tuis probate consueuit impubitate huius affectus et preces qui nimium aut immo
nostra sibi deputat quam in eo dat ... caritas presumat Et gressus ad sedem mittens Eamque numquam eamque
ne ipso filio facere videamur iniuria si gloriam matris differamus Tunc ergo reuersus intrasset ad dominum suo Deo
putamus ihesum inquit aliquid tale locutum Ego sum qui patrem et matrem fili honorandos commendaui Ego ut
facerem quod docui et exemplo essem aliis Ut patrem honorarem in terram descendi Nichilominus ut matrem honorarem
in celum reascendi Ascendi et paraui ei locum et thronum glorie ut adiutorium regis regina coronata consederet

in vestitu deaurato circumdata varietate. Hec est dico quod in parte throni eius collocetur quia porro ipsa erit thronus meus. Veni
electa mea et ponam in te thronum meum. In te in quantum regni sedem constituam. De te in medietate gemmarum parte pre-
splendida. Illis in ministraverunt in humilitate mea illi [illegible] ministrare volo in gloria mea. Commendasti in pro alia quod
hoc sum commutabo tibi quod devote flagitabas osculum oris quo ymmo tota de toto osculaberis. Non in prima labia la-
bys sed spiritum spiritu osculo perpetuo indissolubili quod corruptum sponsum tuam eciam desponsavi quod tu meam. Nec solum glorifi-
catam videbor in te donec glorificaberis. Gloria tibi domine Ihesu. Sublimitas thronum angelorum gloria tibi [illegible] virgines et fidelium
glorificacio in electis perficiat in gloria nobis ad veniam te presente cui est honor et gloria in secula seculorum. Amen. Item de eodem sermo

Quasi cedrus exaltata sum in Libano. Exaltacionem beate et gloriose semper virginis Marie de qua gaudens hodie
et quam debitis solemnius gaudiorum tripudiis celebramus verba divine sapientie que proposita sunt evidenter predicant
et sub comparacione pulcherrima demonstrant. Neque mirum aut indignum est si ipsa eius sua commodet verba quod cum
Verbum pro nostra redempcione carne vestiri voluit humiliata. Siquidem cum eciam omnis fidelis anima que per participacionem eius sa-
piens est illa non immerito usurpet et ad eius gloriam que in ea est operibus optata ipsa gracia [illegible] preconiet. Verum
quod non usquequaque patet proposita comparacio verum sed aliquid enigmaticum et involutum presentare videtur. [illegible]
est ipsa per quam sicut mihi secreta patuere celestia ut eius intercessionibus [illegible] nobis obscuritas ista lucescat.
ad eius honorem cuius festa agimus utrumque quod sit edificatorum. Videntur autem primo consideranda loca hic admiranda et
immande exaltacionis. Libanus Syon Cades et Iericho [libanus cedrus]. Licet [illegible] preclara quo ille
vitulis Libani que per eo quod essent de semine patrum [illegible] clarissime fuere deponere atque [illegible]
dignati sunt submittere. Syon vero eo quod maiore intuitur specula ordinem esse preclarum qui de longe futura quoque
speculari potuere atque prenoscere ut ignaram [illegible] veritate et redempcionem [illegible] de longe sa-
lutare et licet non sunt [illegible] per tot annorum milia [illegible] leticia aut pura sunt et consolacio. Cades autem quod sol-
litudine et licet non sunt [illegible] figurat apostolorum quod ipsi [illegible] illa commutacio aque
[illegible] comunicata. Unde non inepte [illegible] figurat [illegible] et [illegible] declinat quo [illegible]
in vinum insipide legis sacramenta in evangelii suavitate primum degustaverunt et calicem domini inclinat quo hoc
multis omnibus gentibus bibendum permanent. Remansere vero fere [illegible] apud iudeos qua ipsi soli potantur et ob
peccatores [illegible] quod et super apud Ioseph de Sacro fonte [illegible] in quo [illegible] solet vera
Ioseph et Christo. Per typos videlicet legis futura presagire. Verum ipso gratia [illegible] metuerat agnoscere cum cum ille [illegible]
Ioseph et Christo. per typos videlicet legis [illegible]. Vidit et Iericho que luna dicitur. Videte si non [illegible] quod [illegible]
a patre sui adventum instituit se [illegible] non potuit continere. At Iericho que luna dicitur. Videte si non [illegible]
[illegible] que vere [illegible] luna a sole illustrata ad [illegible] tenebras [illegible] gloriosa miracula
[illegible] luna a sole illustrata. [illegible]
admiranda triumphis quos illustraverit ignes [illegible] gladii [illegible] fames [illegible] et [illegible] perire [illegible]
persequentium immanitas [illegible] quoque non potest [illegible] sanat. Videte nunc si non in omnibus [illegible] beata et clementia
[illegible] celesti exaltacione supereminat. Videte si non [illegible] predicacione fidei [illegible] spem apostolorum caritatem
virgo celesti exaltacione supereminat. Videte si non sicut cedrus firmior fide si non tamquam cypressus sublimior spe si non ut palma
martyrum decore. Videte si non sicut cedrus firmior fide si non tamquam cypressus sublimior spe si non ut palma
diffusior caritate si non rosa speciosior passionis rubore et virginitatis candore. Ita inquit beatus Augustinus fidem
et sancte virtute. Hec mora ad celum venit integra et virginale thalamum ingreditur Christo. Sunt laudande fidei
quod credidit Abraham deo fidei nuto cum esset vetula et Sare defecerunt muliebria genuit filium. Maria se virgine
parituram filium tanto mirabilius credidit quod huius partus racio et exemplum omnibus seculis inauditus fuit. Multi
reges et prophete speraverunt et voluerunt videre Christum et non viderunt. Ista speravit nasciturum et vidit natum. Dilexerunt
apostoli Christum in miraculis et doctrinis quod inde passionis tempore relicto eo fugerunt. Ipsa dilexit in cunabulis ipsa
dilexit vagientem et non loquentem ipsa non deseruit morientem. Martires decorat et coronat passio corporis
ipsam autem passionem adornat candor cordis integritatis. Tu ergo o domina super choros angelorum hodie sublimata quo
altata omnibus potencior cunctis excelsior universis melior super omnia pulchrior. Immo fidei altitudine spei certitudine
et passionis claritate trahe nos post te ut tuis sublevati intercessionibus ad illam celestem exaltacionem valeamus
quoque attingere ut in Libano sub ramis tue magnificentie accumbentes et in Syon sublimitate tuam admirari
atque in Cades suavitate caritatis tue perfrui et in Iericho decore tue pulchritudinis perpetuo mereamur sociari. Ob hoc
te quesumus mater noli negare filios quos fecunda genuisti licet peccatores respice. Praeclarus tu omnium claris-
sima omnium pulcherrima omnium sanctissima et quod matri competit nunc plus compassionis impende languidis
quam sanis plus deformibus quam speciosis plus indigentibus quam divitibus plus peccatoribus quam sanctis. Memento quod
opus non est valentibus medico sed male habentibus. Tu de hac valle lacrimarum ascendentibus porrige dexteram
et accurre quia mater glorificata. Sua gressus robora nostros ne fracti desperacione et pressi iniquitatum pondere

de Libano in profundum precipitemur. Exaltavi interim super terram habitationem meam et pro morte defluente deprecata sum quando universe
Oriuntur et dum donec sublimare eam celestis exaltationis quam comprehendere valeamus compulsa est. Nam et hic Libanus
quidam et Syon in quibus nos exaltari non est motile. In illo quidem ut cedrus, in illa vero sicut cypressus. Est siquidem celestis sancte
ecclesie Libanum ascendisse et inhesisse vita scilicet activa que vere secundum interpretationem Libani est in sua conversatione candida et
operibus pietatis operibus dealbata. Cedros quibus non solum nos in monstro constituit sed omnes populos Christiano ut ait Beda tenendas
proponit. In qua nimirum sicut cedrus exaltabimur si in robore sancte professionis immobiles consistimus et ramos sancte caritatis longe
expandimus ad colligendos eos qui in omni pressura sunt si lapsos vos requirere properemus si refectionem et consolationem charitatis ac
tue cedro similabimur si bonus odor sumus Deo in omni loco nec quemquam bonorum operum in tota conversatione tinea laudis
quercina que ex nobis mittit et solidissima tenebat cernat. Hic namque dicitur quod cedrus et bona odore et pomis sit natura
sine corruptione. Porro in Syon non sic sed in alto valde modo competit exaltari ad quam tamen non nisi a Libano ascenditur
non in illius immensa altitudine repente quis valet ascendere. Ipsa quippe est vita speculativa. Maria scilicet soror Marthe
que potest concepit dominum in domum suam ut sic Maria tamen sedens ad pedes audiebat verba illius. Et ut ad vota transeamus
hoc est in loco nostro aut Laban consuetudinis ut minores prius tradamus ad nuptias quam maiores. Prior est copula Lie
quam Rachelis licet amor dispar. Hac enim cedro non est Lippa fructificat. Et tot cunabulorum suscepit virgatus. Hoc alius
sopinum carpere quietis eius palpebris dormitationis. At Rachelis complexus vultus et alloquium ineffabilis dulcedo est.
Filius quod eius filius accrescens et decorus aspectu quem non immerito diligit Iacob pre cunctis liberis suis. Nichil enim virtute
quam prius sibi preficiat ut in mente que tamen in senectute ex Rachele nascitur et ex vita contemplativa quod iam solido vinculo
veritatis ymo non alio et federe libet occupationibus colligunt in cacumine ramorum cedri quam in Syon sic computaverunt
in activa vita et magis sicut cypressus in altitudine se tollit non libet amplius cum Martha turbari et sollicita esse circa plurima
quam unum esse necessarium et unam appetenda sit tota intendit et levans se super omnem terram delonge et videt requiem quod sit
bona et terram quod sit optima et visione sua pascitur ineffabiliter et iocundatur. Unde quasi vinculo mortalitatis indesinenter gestat
ad rupem et in eius satietate que tenuiter pregustat totam se diruere quod quasi non permittitur. Fiunt ei lacrime sue panes
die ac nocte. Illa ergo speculativa mens elabitur in se et altissima cypressus reflectitur quoniam vita beata est quod saltem pre mo-
menta brevissima se subrigere valet et ad divina contemplanda exaltare. Due iste exaltationes duo videlicet sunt status quibus
quidem conversi licet proponuntur quod notum est omnem pannum pro modulo suo et cum quod pia et recta sunt agere et ea que celestia
et eterna inquirere desiderare ut in alto quidem vel in fortitudine operum sicut cedrus in alio vel desiderio contemplationis eterorum sicut cypressus.
Sit illa exaltatio in Cades et ea que est in Ierico nos ipse respiciant qui ex pressura et veri conversione commutati vi-
demur et sanctificati. Ita ac in ipsum interpretatur Cades vel sancta vel commutata. Una exaltatio assimilatur palme quasi palma
inferius tactu aspera est ut dicitur quasi asperis corticibus arida obvoluta superius vero et visu et fructu pulchra. Hic docente beato
Gregorio electorum vita in inferioribus est despecta in superioribus pulchra. Inter ima istarum quasi multis corticibus involvitur
quia innumeris tribulationibus angustatur in silva ac illa quasi viditatis foliis amplitudine et fructu retributionis compaudit.
In nos quidem cortices sunt visu et tactu terrenorum horrida quam arida ea que in nobis apparent humilitas subiectionis ab
renuntiatio voluntatis vestis asperitas victualium parvitas labor manuum indictio vigiliarum silentium gravitas vultus
iste tristis et in terra sic asperis. Vere angustat et astringit valde cortices isti. Sit est nobis in celestibus compositum ramus
et vivor perpetua et fructus suavissima optime sicut palme in sua commutatione exaltata est quoniam meretur audire
a sponso Statura tua assimilata est palme. In Ierico ac exaltamur ut plantatio rose. Sed unde quesumus via
a Cades in Ierico an quadam. Prosus multa valde. Nove compuncti nostrumque quantum ubique tempus inest a commu-
tatione vite ad illuminationem cordis. Erat Paulus iam commutatus totus et nichil videns ad manus trahebat, donec tamen
ab oculis eius ceciderunt squame defensionis que viam adhibet veri ut ne spiraculum tinsat peccatis. Ita et nos
non statim in prima conversione nobisimetipsis plene innotescimus cum per multos clamores. Cum in hac voce pretereunt audire
meremur ut videre nobis dignetur dominus et dicere Quid vis ut faciam tibi. Et nos dicere ut videam. In hac nimirum illumina-
tione quam Ierico significat quam lunam interpretatur duplex que a sole visibili sicut et nos a sole invisibili dicitur illumina-
nimirum est exaltatio rose plantatio. Prima enim in ea notum facit nobis dominus finem nostrum sicut propheta rogat et nume-
rum dierum nostrorum ut sciamus quid desit nobis nova ordinis plantatione. Parvi esse intelligentes omne quod egimus nisi
actionem sibi adiciamus. Sed quid nos in tanto negotio rosas plantare que mane florent et tumescunt vespere ante
indurant et arescunt rosas inquit que de spinis oriuntur. Nove utilius sit aut vitem aut quodlibet lignum plan-
tare pomiferum. Sed nobis quesumus horrere spinam quam odor rosarum commendat. Hac enim asperitatem intelligimus que
incorporatione utilis cordi nostro inseruit ut si non simus nobis metipsis placentes sed in ipsa nostra illuminatione ad
utramque quidem in nobis arguendum sit et corrigendum et illa impia quadam pietate non dissimulandum sed magis

crudelitate piia castigando et puniendo. Nec inutile putabis spinam hanc que voluit ad salutem quam male servientem sollicitat et flagellat et plerumque sic dolore compunctionis perfunditur ut ab oculis eius qui pungitur quedam sic lacrime decurrant. Fert profecto spina hec florem pulcherrimum ac fragrantissimum quia et si disciplina nunc non est gaudii sed meroris in fine tamen fructum pacatissimum reddet exercitatis per eam. Et illum florem cuius decor non desinit atque inmarcescibilem et immarcescibilem quia et nimbis coronam perhennem componit. Itaque si ad illam celestem exaltationem perficere volumus his gradibus ascendendum est. Ut primo in activa vita fides nostra per dilectionem operetur. Ac deinde in contemplatiua eciam corpus despiciens magis ac magis tollatur. Unum quia michi huiusmodi impedita multiplicia et ea que recta sunt agere et ea que supra sunt difficillimum est speculari eligenda est scilicet vite sancte conversatio nunc quando apta et florenda est, sed postea in perpetuum mitis et optime probula fructu plenissima in qua nostra invitatione si audiamus pro tanta exoravimus. Accedite ad eum et illuminamini. Nos quoque soli iustitie irradiatos adiungamus. Sic deinde nos metipsos potius demonstremus. Immo et tamquam spirituales omnia diiudicare et rigore discipline coniungere cum asperitate quod restat nisi flos beatitudinis eterne ortus de spina de silva scilicet disciplina. Unde etiam sapiens ait. Qui odit increpationem insipiens est. Et iterum. Qui arguunt laudabuntur et eudent sed in iniquos et hos qui spinam increpationis mansuete sufferunt et hos qui in caritate arguunt premium omnino manet apud deum ac laudem. Prestare nobis in his gradibus tua gloria multa virgo suffragia. Attolle nos intercessionibus tuis ut te quoque videamus in exaltatione tua qua te Christus exaltavit in regno glorie sue. In quo est pater et filius et spiritus sanctus. Amen.

Item alius sermo de Assumptione beate Marie virginis

Intravit Iesus in quoddam castellum. Optime satis hic in loco competens conclamatio assumenda videtur. O iste qui magna est domus dei et ingens locus possessionis eius. Quam non ingens cuius comparatione castellum dicitur terre huius spaciosissima latitudo. Quam non ingens patria et regio desiderabilis quam ab ea salvator adveniens cum ingreditur orbem terre, quod intravit castellum. Nisi forte castellum quibus aliud intelligendum putet quam atrium fortis armati principis huius mundi cuius vasa diripere fortior superveniens. Praestimus in illa ingredi beatitudinis amplitudine fruitur ubi nos aliud coangustat ut possimus cum omnibus sanctis comprehendere que sit longitudo et latitudo sublimitas et profundum. Neque vos desperemus quin quando ipse celestis habitator patrie et creator noster huius castelli angustias introisse non refugit. Et ad quod introisse eum dicitur in castellum et in angustissimum virginalis uteri diversorium intravit. Denique et mulier quedam excepit illum in domum suam. Felix mulier que iam non exploratores iericho sed potius fortissimum spoliatorem susciperet illius quam vere ut luna mutatur non legatos Ihesu filii nave sed ipsum magis suscipere Ihesum Christum filium dei. Felix inquam mulier cuius domus a salvatore inventa est munda quamvis sed plane non vacua. Quomodo enim vacua dicitur quam salutat angelus plena gratia. Sed et adhuc superveniat eam asserit spiritus sanctus. Ad quod putas nisi ut veniente iam spiritu plena sibi eadem superveniente nobis quoque superplena et superefluens fieret. Utinam fluenta in nos aromata gratiarum ut de plenitudine tanta omnes accipiamus. Ipsa est nempe mediatrix nostra per quam accepimus misericordiam tuam deus. Ipsa est per quam et nos Ihesum dominum in domos nostras accipimus et nobis enim singulis castra sunt singula et singule domus et sapientia pulsat ad ostia singulorum si quis ei aperuerit intrabit et cenabit cum illo et ille cum eo. Est vulgare proverbium quod melior in ore magis ac in corde versatur. Bonum inquam frater castellum custodit corpus suum. Sapiens tamen non sic sed magis omni custodia serva cor tuum quia ex ipso vita procedit. Est tamen cedendum multitudini. Bonum castrum custodiat qui custodit corpus suum. Illud sane querendum quam iam sit huic castro adhibenda custodia. Certe ne tibi videatur custodisse anima illa corporis sui castrum cuius membra velut coniuratione facta inimicis eius dominium tradidere. Fuit enim qui cum morte fedus iniverunt pactum pepigerunt cum inferno. Incrassatus est inquit dilectus et recalcitravit incrassatus impinguatus dilatatus. Hec plane custodia que laudatur a peccatoribus in desideriis anime sue. Quid vobis videtur fratres. Numquid et in hac parte cedendum est multitudini. Absit. Paulum magis intuemur utpote ducem strenuum milicie spiritualis. Dicit nobis apostolus que sit custodia castri. Ego autem sic curro non quasi in incertum. Sic pugno non quasi aerem verberans. Castigo corpus meum et in servitutem redigo ne forte cum aliis predicaverim ipse reprobus efficiar. Item alio in loco. Non regnet inquam peccatum in mortali corpore ad obediendum concupiscentiis eius. Profecto custodia et felix anima que sic custodit corpus suum ut nunquam de illo vendicent inimici. Fuit enim aliquando tamen mea hic castri tuendi sue ille impius subiceret potestati sue membra imperans vincula. Sicutu eo nocuit tempore prius adhuc indicat desolatio et egestas. Heu nec cohibente muro in eo nec parcere animale reliquit. Exterminat vineas messuit segetes arbores exstirpavit quippe et oculus iste meus depredatus est animam meam. Denique nisi quod dominus adiuvit me paulominus habitasset in inferno anima mea. Dico autem inferiorem inferorum ubi nulla confessio. Unde neminem dubitetur quod reus. Totum enim tunc nec carcer ille deerat nec inferi. Sed ipso nempe die conversationis et predicationis pessime depressa principio non alibi quam in domo propria carcerali mancipata custodie nec aliis quam suis ipsius familiis data tortoribus. Erat enim illi conscientia carcer. Erant tortores varie et incogniti

atque hii quidem crudeles et austeri et immundi sed longe magis angelis illis spiritibus ad quorum quibus erit locus iam quod
tradenda. Sed benedictus deus qui non dedit me in captionem dentibus eorum. Dudum magis qui visitatur et fecit redemptionem
cum enim misera ita tradere malignus accelararet sed et castrum ipsum ignibus consumere properatus ut digna pereunt
fiet retributio membris. Fortior supervenit intravit in castellum illud qui forte alligans eius vasa diripet ut quod primo
erat in contumeliam facit in honorem. Contrivit portas ereas et vectes ferreos confregit vinctum de domo carceris
eripuit. Porro egressio in confessione ipsa est scopa qua mundata exterior et ornata. Deinde regularium institutionum
initiis deinde pulcre virentibus decore redit in domum. Sit ergo iam mulier domus sua ubi suscipiat cum cui super
tantis beneficiis contat obnoxia. Alioquin ve ei si eum captive tenuit si non detinet si non cogit manere secum qui
adnesparsit vel. Redeuns enim abiectus est mundatam quidem et ornatam domum invenit sed vacantem relinquit sique
mulier domus sua destituta quam salvatoris hospicio dignam contra debet neglexit. Quo magis potius ne domus
mundata confessione peccatorum delictorum et observacione regularium institucionum ornata indigna adhuc inveniri habita-
culo gratie salvatoris ingressum potius sub dubio sit superficie eius emundata et in nobis ut dictum est strata virtutibus
intus plena sit luto. Timeo enim suscipiendum dum in dealbatis arbitretur sepulcris mortuorum que videntur a foris
speciosa intus autem spurcitia et fames vniversa replentur. Esto sequendum ut intrans interius superficie delectatus capiat
primum apponere pedem ei qui eiusmodi est prima aliqua visitatio sue gratiam indulgendo. Nunquam non replicet illico
cum indignatione. Numquam non effugiet claritatis inspectionem sub limo profundi et non est substancia virtutis enim spes et non
vitae qualitas est non substancia. Neque vero ingressus eius consorcium pre confusione tenuis superficies sustinet qui omnia
penetrat et intimus cordibus habitare eius. Nec si nequaquam spiritus disciplinae subditum manifeste peccatis corpus
inhabitat fictum utique non modo declinat sed effugit atque elongabitur ab eo. Non vero aliud quam ficto est quod eruenda
si peccatum superficietenus radit non intus eradicat certum est quia ulterius pullulabit et mundatam seu vacantem
domum cum nequioribus septem qui electus fuerat hostis malignus introibit. Revertitur enim ad vomitum canis odibilis erit
multo quam ante et fiet gehenne ignis multiplex. qui per indulgentiam peccatorum in easdem denuo sordes incidit ut
sus lota volutabro luti. Vis videre mundatam ornatam vacantem domum. Hoc qui confessus est et deservit mali tamen
peccata precedentia ad modicum et nunc solas movet nimium ad opera mandatorum corde penitus arido. Ducitur quasi sine
quadam plane vitula effraim docta diligere tritura, quociorum quam ad modicum valet nec unum iota preterit
aut apicem unum sed camelum glutit dum culicem liquat. In corde enim firmus est proprie voluntatis cultor avaricie
glorie cupidus ambiciosus amator aut hec omnia aut singula quaeque intus fovens vitia et mentitur iniquitas sibi
sed deus non irridetur. Videas enim interdum sic palliatum hominem ut seducat etiam semetipsum non attendens vermem qui
interiora depascit. Manet enim superficies et salva omnia arbitratur comederunt autem procula alieni robur eius
putat quod dives sum et nullius egeo cum sit pauper et miser et miserabilis. Nam inventa occasione ebullire famem quae
latebat in vulnere et corpus non corporata arbore in plena videas succrescere dempsione. Ut perfectus sit velut
declinare securim ponas necesse est ad radicem arborum non ad ramos. Non sola inveniatur in nobis contractio corporalis
ad modicum valens. Inveniatur potius utilis ad omnia pietas et exercicium spirituale. Sit itaque martha nomine corporis illud
ad modicum valens. Inveniatur precipue utilis ad omnia pietas et exercitium spirituale. Occupatur hec circa frequens ministerium
in domo sua et huic erit soror nomine maria. Sorores sunt et debent esse contubernales. Occupatur hec circa frequens ministerium
illa divinis sermonibus est intenta. Ad mariam spectat ornatus sed implendo ad martham vacat duo ut sit domus
vacans. Denique et lazarus sit in nobis ita videtur et ei sequendum sanitatem iure cum fratribus est domus ista gemitus
Dico autem lazarum quem quatriduanum iam iamque fetentem a mortuis conatat vox virtutis ut videatur satis congrue
formam gerere penitentis. Intret ergo domum salvator et frequenter visitet eam quam penitens lazarus inundat
ornat martha maria replet intime dedita contemplacioni. Et forte curiosus quispiam requirat cur in primis etiam
lectione nulla prorsus lazari mentio fiat arbitror sane necessarium quidem a proposita sollicitudine dissidere. Virginale etenim
domum intelligi volens spiritus silent non incongrue prima que malum utique factum generat. Absit enim ut
ipsa quoque in quamenti domus hec aliquando fuisse dicatur ut proinde in ea scopa lazarus querendus. Et si originale
a parentibus maculam traxit sed magis ignorancia sanctificata in utero aut magis repleta spiritu sancto credatur. Prohibet pietas
et causa. Nec enim festis laudibus nasci celebratur si non sancta nasceretur. Postremo cum omnino constet ab originali
peccato. Nec enim festis laudibus nascens honoraretur si non sancta nasceretur. Postremo cum omnino constet ab originali
contagio sola gratia mundata esse maria quippe cum et nunc in baptismate sola hanc maculam lavet gratia.
et sola omnium prima esse credatur omnimode peccatum nescit peccati contagionis. Si ut omnia maria delictum huius mereretur ab imo
cataclysmo corde etiam prima longe sunt. Sic ergo lazarus apud eos minor necesse est ab operibus mortuis consciencias
emundare sedebat inter voluptates dormientes in sepulchro ut in thalamo virginali martha tunc et maria

inveniatur. Ipsa est enim quae Elizabeth grandaevae et grandaevae quae mensibus tribus continuis defuit officio. Ipsa quae verba omnia quae de filio dicebantur conservabat conferens in corde suo. Veremini ergo moneat quod susceperit mulier dominum non Maria sed Martha vocatur, quoniam in hac una et summa Mariae et Marthae negotium et Mariae non otiosum otium invenitur. Omnis quidem gloria filiae regis ab intus in fimbriis aureis circumamicta varietate. Non est de numero fatuarum virginum. Prudens est virgo lampadem habet sed in vase oleum portavit. Nam forte concidit nobis elaborata illa parabola quae fatuas virgines prudentibus narrat ab introitu nuptiarum exclusas. Erant quidem omnes virgines cum erant ornatae quia sicut omnes fatuae cum prudentibus lampades ornaverunt sed erant vacuae quia in vasis suis oleum non acceperunt. Hinc est quod nec ab eis suscipi in domum suam nec admittere dignatur eas sponsus caelestis ad nuptias. Non sic mulier illa fortis quae caput serpentis contrivit. Habes enim pro multa in laudibus eius quod non extinguetur in nocte lucerna eius. In sigillatione scilicet fatuarum quae veniente media nocte sponso clamitant sero et dicunt quia lampades nostrae extinguuntur. Processit ergo gloriosa virgo cuius lampas ardentissima ipsis quoque angelis lucis miraculo fuit ut dicerent: Quae est ista quae progreditur sicut sol et sicut aurora consurgens pulchra ut luna electa ut sol. Clarius enim rutilabat quam repleverat oleo gratiae prae participibus suis Ihesus Christus filius eius dominus noster. Qui cum patre etc. ¶ Sermo de eodem

Intravit Ihesus in quoddam castellum et mulier quaedam Martha nomine excepit illum in domum suam. Quid est fratres karissimi quod hodie de duabus sororibus tantum altera legitur dominum excepisse et ea ipsa quae erat inferior? Optimam enim partem elegit Maria teste ipso quem suscepit Martha. Sed potior natu Martha videtur et salutis initium et magis actio quam contemplatio vendicat. Laudat Christus Mariam sed Martha suscepit. Amat Rachelem Iacob sed Lia supponitur ignoranti. Si de fraude queritur audit non esse consuetudinis ut minores prius tradantur ad nuptias. Sed si lucet hac cogitatione domum Dei facile est nosse quemadmodum in ea domum Martha magis suscipiat quam Maria. Quod enim ait apostolus: Glorificate et portate Deum in corpore vestro, Marthae dicitur non Mariae. Licet enim corpus utitur instinctu ad illa potius sunt impedimento. Denique inquit corpus quod corrumpitur aggravat animam et deprimit terrena inhabitatio sensum multa cogitantem. Utique et operantem Martha ergo in domum suam excepit salvatorem. Hic in terris cogitat Maria potius quomodo ab eo suscipiatur in domo non manufacta sed aeterna in caelis. Forte tamen et ipsa dominum suscepisse videtur sed in spiritu. Deus enim spiritus est. Huic inquit haud dubium quin Marthae erat soror nomine Maria quae etiam sedens secus pedes domini audiebat verbum illius. Vides quod utraque suscepit dominum sed in carne illa in corde. Martha autem satagebat circa frequens ministerium. Quae stetit et ait: Domine non est tibi curae quod soror mea reliquit me solam ministrare? Putas in domo Christus suscepit vocem murmuris audiet. Felix domus et beata semper congregatio est ubi de Maria Martha conqueritur. Nam Mariam Marthae aemulari prorsus indignum prorsus illicitum est. Aliquando ubi invenitur legis Mariam conquerentem quod soror mea reliquit me solam vacare. Absit ut qui Deo vacat ad tumultuosam aspiret fratrum officia illud vitae Marthae. Si persuasus et inquit et minus idoneus videbatur aliis quam magis id operis quod administrat eis imponitur. Audit autem et Ihesus: Martha Martha sollicita es et turbaris erga plurima. Vide praerogativam Mariae quae in omni causa habet advocatum. Indignatur Pharisaeus, Martha conqueritur et discipuli murmurant, ubique Maria tacet et pro ea loquitur Christus. Optimam inquit partem elegit Maria quae non auferetur ab ea. Haec unum illud quod unum est. Haec una quam propheta tam sedule requirebat: Unam inquit petii a domino hanc requiram. Quando tamen sibi licebit fratres quod dicitur optimam partem sibi elegisse ubi tamen erat quod adversus eam proferre solemus. Si forte quis administratoribus Marthae inaequalitatem [illegible] voluit. Melior est iniquitas viri quam benefaciens mulier. Ubi erit? et si quis in ministrantibus confitebitur cum propheta: Mecum qui in caelis est. Et illud: Quid mihi est in caelo et a te quid volui super terram. Postremo quae consolatio est laborantibus quia in eius sigillatione partem sororis attollere. Unum ergo arbitror e duobus, ut aut de electione Maria laudetur quod pro ipsa quantum in nobis est sit magis eligenda, sed et neutro fuisse dicatur nec in parte quam praecipitasse sententiam, sed ad obedientiam praeceptoris in utroque sit parata. Clamabat enim sic David fidelis egrediens et regrediens ad imperium regis et pergens. Denique paratum cor meum paratum cor meum non semel tantum sed et stare vacare libet et proinde ministrare. Sed pars optima quae non auferetur ab ea quae non mutabitur quocumque vocaveris eam. Bonum enim acquirunt gradum qui bene ministraverunt meliorem qui bene vacaverunt Deo. Optimus autem qui perfectus est in utroque. Unum adhuc dico sed tamen id de Maria licet suspicari. Novit enim quod otiosa videtur reputasse quam [illegible] admittere; sed carnalis est et ideo non percipit ea quae sunt spiritus Dei. Si quis forte animam vacantem Deo sua devotione redarguit, videat quod optimam esse hanc partem quae manet in aeternum. Utique enim non rubis (?) quod ad videtur anima quae dive contemplationis penitus expers illa nutriet religionem ubi haec unum omnium opus unum studium totius vitae. Sed considerans fratres quemadmodum in hac nostra domo distribuit ordinatio caritatis Marthae administrationem Mariae contemplationem, Lazaro paenitentiam. Habet haec sicut quaeque perfecta est anima, magis tamen videntur ad singulos singula pertinere ut alii vacent sanctae contemplationi, alii deditae sint fraternae administrationi, alii in amaritudine animae suae recogitent annos suos tamquam vulnerati dormientes in sepulcris. Sic plane sic opus est ut Maria pie et sublimiter sentiat

al. fecisse

q. non auferet. tu meus optima

de deo suo. Martha benigne et misericorditer de proximo. Lazarus misere et humiliter de seipso. Unusquisque suum consideret. Si inventi fuerint in civitate hac Noe Daniel et Iob, ipsi iustitia sua liberabunt animas, filium aut filiam non liberabunt. Quid nos blandimur? Una nec minima quispiam seducat. Cuicumque enim ulla credita est dispensatio, administratio ulla commissa, huius omnino sedendum est aut secus pedes domini cum maria aut etiam cum lazaro intra septa sepulchri. Quid ni ergo multa turbetur martha que sollicita est pro multis. Tibi vero cui necessitas hec non incubuit e duobus unum est necessarium, quod non peniteris sed delectaris magis in domino, aut si id necdum potes, necdum turbari erga plurima sed ut de se propheta loquitur ad tempus […] Dico ne quis dei ignorantiam habeat excusationem, [de] te fieri ad quem de fabricanda seu regenda [archa] videas Noe; archa nil spectat, aut virum esse desideriorum ut Daniel, aut tu beato Iob virum dolorum et scientem infirmitatem. Alioquin vereor ne tepidum et nauseam provocantem evomat eo ore suo qui ineunte te cepit, aut sui consideratione calidum et caritatis igne flagrantem, aut tua ipsius cognitione frigidum et timoris aqua irrigata diluculo lacrima restringente. Sed et ipsam quam martha commonitam necesse est id maxime qui inter dispensatores ut fidelis quis inveniatur. Erit autem fidelis si neque que sua sunt querat sed que ihesu christi, ut sit intentio pura, nec sua faciat sed domini voluntatem, ut sit actio ordinata. Sunt enim quorum non simplex est oculus et recipiunt mercedem suam. Sunt qui ferunt propriis motibus actionem et condemnata sunt universa que offerunt, quippe cum voluntates corporis inveniantur in eis. Veni iam nunc ad imperiale [...] inventa est considerans quemadmodum sponsus ubi sponsam vocat, nec illud omisit sed tibi ut eis addidit quoque. Surge inquit propera amica et veni formosa mea columba mea. Annon amica est que divinis litteris intenta est fideliter, ipsum quam pro eo ponit animam suam. Quotiens enim de vivo eo minus eius spirituale studium intermisit, pro eo spiritualiter animam ponit. Annon formosa que revelata facie gloriam domini contemplando in eandem imaginem transformatur de claritate in claritatem tamquam a domini spiritu. Annon columba que plangit et gemit in foraminibus petre, in caverna materie tamquam sepulta sub lapide. Excepit autem martha nomine, recepit illum in domum suam. Certum est huius tenere locum fratres officiales quos fraterne caritatis intuitu variis administrationibus deputantur. Utinam autem et ego ipse inter dispensatores fidelis merear inveniri, quibus convenienter videtur aptandum quod dominus ait: Martha Martha sollicita es et turbaris erga plurima. Si tu digna es sollicitudine [...] fuit. Aut quis turbatur erga plurima nisi cui et marie vacantis et lazari penitentis sed et ipsorum quibus sua partitur onera universi incubuit sollicitudo. Vide Martham sollicitam, vide et Martham turbatam erga plurima. Apostolum loquor qui prelatos sollicitudinis admonens gerit ipse sollicitudinem omnium ecclesiarum. Quis inquit infirmatur et ego non infirmor, quis scandalizatur et ego non uror. Suscipiat ergo martha dominum in domum suam, cui nimirum credita est dispensatio domus, mediator est ut superior et subiectus salutem obtineat. Suscipiat gregem sicut scriptum est. Suscipiant montes pacem populo et colles iustitiam. Suscipiant et ceteri administratores eius, singuli pro qualitate ministerii sui compleant opus. Serviant christo, ministrent ei in membris suis: ille in infirmis fratribus, ille in pauperibus, ille in hospitibus et peregrinis. Dum ita sollicita circa frequens ministerium, videat maria quemadmodum vacet et videat quoniam suavis est dominus. Videat inquam quam devota mente, quam tranquillo sedeat animo secus pedes domini, pendens semper in aspectu suo et verba ex ore eius comprehendens. Compositus quippe est et aspectus delectabilis et eloquium dulce. Diffusa est enim gratia in labiis suis et est speciosus forma pre filiis hominum, immo super omnem gloriam angelorum. Gaude et gratias age maria quia partem optimam elegisti. Beati oculi qui vident que tu vides et aures que merentur audire que tu audis. Beata plane que venas divini susurrii percipit in silentio, quo utique bonum est homini dominum expectare. Simplex esto sine dolo et simulatione, sed absque multiplicitate occupationum, ut tecum sit sermocinatio eius, cum et vox dulcis et facies decora. Unum tamen cave, ne studiare incipias in sensu tuo et velis plus sapere quam oportet, ne forte dum lucem spectaris impingas tenebras, illudente tibi demonio meridiano, de quo non est huius temporis disputare. Iam lazarum quo devenimus? Ubi posuistis eum? Fratres alloquor qui sepelierunt fratrem predicatione et ministerio et exemplo et oratione. Ubi ergo posuistis eum? Absconditus est fossa humo, sub lapide iacet, non facile invenitur. Propterea non erit incongruum quadriduano eum reservare sermonem, ut ipso salvatore presente audiatis: Ecce quem amas infirmatur. Et nos maneamus in isto die.

Item de eodem sermo

Tempus loquendi est omni tacere cum assumitur incarnati verbi mater in celum. Nec cessare debet a laudibus humana mortalitas, cum hominis sola natura super immortales spiritus exaltatur in virgine. Sed et de eius gloria nec plene devotio patitur, nec dignum aliquid sterilis capere cogitatio aut erudita potest loquendo proferre. Hinc est quod et ipsi celestis curie principes in consideratione tante novitatis clamant non sine admiratione: Que est ista que ascendit de deserto deliciis affluens? Ac si manifestius dicerent: Quanta est hec aut unde ei ascendens usque de deserto affluentia tanta deliciarum? Nec enim pares inveniuntur delicie

vel in nobis quos in civitate dei letificat fluminis impetus aut a vobis que salutaris potavimus. Que est ista que de sub
sole ubi nichil est nisi labor et dolor et afflictio spiritus ascendit deliciis spiritualibus affluens. Quibus in deliciis virginum
virginitatis decus cum munere fecunditatis humilitatis insigne distillante caritatis favum mente prius et postea plenitudine gratie
progenita glorie singularis. Ascendens que de deserto regina mundi et angelorum sancti ut canit ecclesia. Speciosa facta es et suavis
in deliciis tuis sancta dei genitrix. Desinat tibi deserti huius mirari delicias quia deus dabit benignitatem et terra nostra dabit
fructum suum. Quid miramini de terra deserta mariam ascendere deliciis affluentem. Mirentur potius pauperem christum de
celestis regni plenitudine descendentem. Longe enim amplioris miraculi dignum videtur dei filium paulominus ab angelis
minoratum quam dei matrem super angelos exaltatam. Illius siquidem exinanitio facta est repletio nostra. Illius miserie nostre delicie
sunt. Denique cum dives esset propter nos pauper factus est ut nos eius inopia ditaremur. Hic itaque ignominia crucis facta
est gloria. Ad hoc et ad monumentum properat vita nostra sic ut quadriduanum educat de monumento et eum de quo nobis
hodie si ubi invenit caritas vestra sermo debetur lazarum querit ut queratur et inveniatur a lazaro. In hoc est caritas
non quia nos dilexerimus deum sed quia ipse prior dilexit nos. Age que dico quem amas ut ameris facias et queraris. Que
[illegible] ubi posuerunt eum. Iacet enim clausus ligatus oneratus. Iacet in angustiis constrictus tenetur in vinculis disciplinis et tamen
lapide superposito premitur et opprimitur omne prime co quod deest intentio fortis ut mors dilectio caritas omnia sustinens et
in hiis omnibus iam fetet domine quatriduanus enim est. Credo multorum iam ingenia provolat ut intelligat que velim
dicere lazarum. Sed sine dubio qui nuper peccato mortuus fodit et perire ut videat abhominaciones multas et malas prius
et inscrutabiles cordis sui et mox proprium alium ingressus in petra absconditur fossa humo a facie timoris domini
et quatuor istos dies non quero quis intelligat. Sed quid est quod dico iam fetet quatriduanus est enim. Forte non fetore istud et quatuor istos dies
Ego prima arbitror timorem diei qua in se irradiante cordibus nostris peccato morimur et quodam sepelimur in confessione nostra
secunda ni fallor agitur in labore certaminis. Solet nempe inter primordia conversionis acrius insurgere temptacio prime
consuetudinis et vicio compungi putat iaculo ignita diaboli. Tercia nichil dolor esse videtur sed recogitat quos annos suos
in amaritudine anime sue. Nec tam laborat declinando futura quam preterita plangendo deplorat. Quartus quem hic dicimus dies
tales sepulture. Quartus dies nebule et caliginis dies luctus et amaritudinis. Dies pudoris non displicet ei
qui iam horribili conspectu opera sua intuens. Sed nimis assidue que et quanta deliquit et in actibus cordis et
visitat ymagines peccatorum. Anima timoris nichil dissipat sed exaggerat et aggravat vniversa. Non sibi parcit. Quinimmo
contra semetipsum utilis quidem compunctio et digna inflacione tribulacio. Facile contra diuina consolacione gravius. Sed per eo mentis
emulatur eciam contra semetipsum. Domine lazare veni foras ne in tantis fetore diucius immoreris. Sancta putida putet
diu est proxima et que confitetur vehementer et tabescit ipse est ut desperet. Propterea veni foras. Abyssus abyssum
invocat. Abyssus luminis et misericordie abyssum miserie et tenebrarum. Maior illius bonitas quam iniquitas tua et ubi abundavit peccatum
superabundavit gratia. Facit lazare inquit veni foras. Confessio manifesta dicitur. Clusere confessione tue caligo
te detinet. Quid in cubili grandi corde compungeris. Veni foras procede responsa in lucem impietatum mearum. Hoc est
enim quod in psalmo legisti. Infrenabo os tuum laude mea ne pereas. Eundem quod psalmista describens. Admiremini namque
anima mea conturbata est propterea memor ero tui. Iam vos quod sequitur quod ait. Tollite lapidem. Et post pauca Solvite
eum. Deinceps per visitacionem gratie consolantis cessabit agere pena quia appropinquabit regnum celorum. Deinde abiciet disciplinas
si forte instabat dies et peccatis de via iusti. Tollatur lapis sed prima maneat non iam premens et onerans sed
munda et robusta mente roborans magis atque confirmans. Minimorum enim tribus sit que ante nesciebat. Domini facere
voluntatem. Hec est disciplina non iam liberum constringit secundum illud. Iustis non est lex posita sed voluntarium regit et
dirigit in via pacis. Super hac lazari suscitacione manifestius psallit psalmista. Non delinquens aut animam meam in inferno
quia ut dixisse me memini. Sed hec huius festivitatis diei infirmus quidem et tacere ait rea conscientia est. Nec dabis sanctum
tuum. Non sum ipsius sed tui. Utique que ipse sanctificas. Videre corrupcionem. Corrupcionem siquidem erat proximum quatriduanus
qui cepit iam fetere ipse erat ut iam penitus dissolveretur et veniret in profundum malorum contempnit impius. Sed preventus
voce virtutis et ab ea iustificatus gracias agit deo. Notas michi fecisti vias vite. Adimplebis me leticia cum vultu tuo.
Ad ipsius siquidem contemplacionem evocasti et eduxisti ab inferno animam meam. Sed amplianetur spiritus meus intuens
confessionem ipse fratre nimis abhominanda. Clamat namque voce magna. Lazare veni foras. Magna utique voce
non tam sono clamosa quam virtute et pietate magnifica. Sed quo deveniunt. Numquid super celos vbique prosternuntur
et ecce cum lazaro descendimus in abyssum. Splendore virtutis ad fetore quatriduanum proximus deinde oracio

Cum ergo. Nisi pondere ipso sciebam et turbabat nos materia tanto uberior utique quanto familiarior. Fateor imperitiam meam
pusillanimitatem meam non abscondo. Non est equidem quod me magis delectet sed nec est quod terreat magis quam de gloria virginis
matris habere sermonem. Ut enim interim taceam ineffabile privilegium meritorum et prerogativam penitus singularem, tanto
eam devotione amplectuntur honorant suscipiunt ut dignum est universi, ut licet de ea loqui gestiant omnes, quicquid
dicitur de ineffabili eo ipso quod dici potuit minus gratum sit, minus placeat, minus accepte tur. Quid ni minus sapiat quicquid de
incomprehensibili gloria comprehendere potuit mens humana. Certe enim si in ea laudo virginitatem multe michi virgines post eam
videntur affirmari. Si humilitatem predicamus, invenientur paucitate forte qui docente filio eius mites facti sunt et humiles corde.
Si magnificare volueris eius misericordie multitudinem, sunt aliqui misericordie viri et aliqui eciam mulieres. Unum est in quo nec prima
similem visa est nec habere sequentem. Gaudium matris habens cum virginitatis honore. Optimam inquam partem elegit Maria. Optima
plane quia bona fecunditas coniugii, melior autem castitas virginalis, prorsus autem optima est fecunditas virginis seu fecunda
virginitas. Marie privilegium est, non dabitur alteri quia non auferetur ab ea. Singulare sed et ineffabile invenitur ut nec
assequi possit sed nec eloqui quidem. Quid et si illud adicias cuius mater? Quenam potuit lingua si angelica sit dig(ne)
extollere laudibus virginem matrem, matrem autem non cuiuscumque sed dei. Duplex novitas, duplex prerogativa, duplex miraculum, sed
digne prorsus aptissime congruentissime. Neque enim filius alius virginem nec deum decuit partus alter. Verumtamen non solum tamen
si diligenter attendas sed ceteras quoque virtutes singulares prorsus invenies in Maria que videbantur esse communes. Nec est
vel angelica puritas virginitati illi audeat comparari que digna fuit spiritus sancti sacrarium fieri et habitaculum filii dei.
Si rerum pretia de raritate pensamus, que prima in terris angelicam proposuit ducere vitam super omnes est. Quomodo inquam fiet
istud quoniam virum non cognosco. Neque enim commodo quo fieri solet in ceteris virum penitus non cognosco nec filii desiderio nec spe prolis.
Quanta vero et quam preciosa virtus humilitatis cum tanta puritate cum innocencia tanta cum conscientia prorsus absque delicto, immo
cum tanta gracie plenitudine. Unde tibi humilitas et humilitas tanta o beata. Digna plane quam respiceret dominus, cuius
decorem concupisceret rex, cuius odore suavissimo ab eterno patris illo sinu attraheretur accubitu. Vide enim quam manifeste sibi co-
cinat virginis nostre canticum et imperiale carmen. Nimirum cuius virtus sponsi thalamus fuit. Audi Maria in ecclesia-
(stico) respexit humilitatem ancille sue. Audi canticum in epithalamio. Cum esset rex inquit in accubitu suo nardus mea dedit
odorem suum. Nardus quippe herba humilis est et pectus purgat, ut manifestum sit humilitate nardi nomine designari
cuius odor et decor invenit graciam apud dominum. Sileat misericordiam tuam virgo beata si quis est qui invocatam eam in necessitate
sibi invenerit defuisse. Nos quidem servuli tui ceteris in virtutibus congaudemus tibi, sed in hac pocius nobis ipsis. Laudamus virginitatem,
virginitatem humilitatem miramur, sed misericordia miseris sapit dulcius. Hanc amplectimur carius, recordamur sepius, crebrius invocamus.
Hec est enim que totius mundi reparacionem obtinuit, salutem omnium impetravit. Constat enim pro universo genere humano fuisse
sollicitam cui dictum est: Ne timeas Maria, invenisti graciam utique quam querebas. Quis ergo misericordie tue o benedicta
longitudinem et latitudinem, sublimitatem et profundum queat investigare? Nam longitudo eius usque in diem novissimum
invocantibus eam subveniet universis. Latitudo replet orbem terrarum, ut tua quoque misericordia plena sit terra omnis. Sic et sublimi-
tas eius civitatis superne invenit restauracionem et profundum eius sedentibus in tenebris et in umbra mortis obti-
nuit redempcionem. Per te enim celum impletum est, infernus evacuatus est, instaurate ruine celestis Iherusalem, expectantibus
miseris vita perdita data. Sic potentissima et piissima caritas et affectu compaciendi et subveniendi abundat
affectu eque locuples in utroque. Ad hunc ergo fontem sitibunda properet anima nostra. Ad hunc nostre miserie cumulum tota sollicitudine
miseria nostra recurrat. Ecce iam quibus potuimus votis ascendente ad filium te dominum et prosecuti sumus saltem a
longe virgo benedicta. Sit deinceps pietatis tue ipsam quam apud deum graciam invenisti notam facere mundo, reis
veniam, medelam egris, pusillis corde robur, afflictis consolacionem, periclitantibus adiutorium et liberacionem sanctis tuis
precibus obtinendo. In hac quoque die solempnitatis et leticie dulcissimum Marie nomen cum laude invocantibus servulis per te
regina clemens munera largiatur ihesus christus filius tuus dominus noster qui est super omnia deus benedictus in secula seculorum. Amen. //

Hoc mare magnum et spaciosum manibus in quo utique tria est
nichil aliud quam presens seculum amarum et fluctuans designari. Tribus hominum generibus suo unicuique modo per
ut transeant liberati. Tres enim sunt: Noe, Daniel, Iob. Quorum primus navem, secundus pontem, tercius vado transit.
Porro tres homines tres ecclesie ordines signant. Noe siquidem navem rexit diluvio in quo primus rectorum formam
agnosce. Daniel vir desideriorum abstinencie et castimonie deditus ipse est solus deo vacans penitencium et con-
tinencium ordo. Iob quoque substanciam huius mundi dispensans in coniugio fidelem populum terrena licite possidentem desi-
gnat et sanctos nobis hinc sermo qui assunt venerabiles fratres et coabbates nostri de nostro platorum assunt et

virginibus

monachi de penitentium ordine a quo tu vero nos abbates alienos reputare debes. Nisi forte quod absit offici
ini gerit mee sinul professionis incolores. Certum congregatorum vero ordine magis sufficiente custodio. tamen minus ad vos
pertinente. Ipse est qui magnum mare magnum pertransit laboriosum presus et periculosum et longum satis iter
quippe qui ulla vie compendia captet. Nam quod periculosum sit iter preter quod tam multos in corpore doleamus tam paucos
videmus sicut necesse est pertransire. Valde enim difficile est presertim diebus istis quibus malicia nimis invaluit ut videas
hunc scilicet. vorragines viciorum et innumerabilium peccatorum fomenta declinare. At contemptum quidem ordo ponte custodit quod iter hunc
ac facilius et securius esse nemo est qui nesciat. Sed omitto laudes periculum magis ordo. Licet enim multo melius et
utilius est. Recta quidem semita miri fines et securior congregatorum via non tamen omnis secura: triplex periculum incapiculum est
si quis forte aut cunctare sit contendat alter aut respicere retro aut in ponte stare voluit. Illum enim horum patitur
pontis angustia et arta via que ducit ad vitam. Gaudentes ergo periculum fugientes illud orantes singuli cum propheta
ne veniat nobis pes superbie. Quia ibi ceciderunt qui operantur iniquitatem. Nam et eo qui mittes manum ad aratrum
postea retro convertitur. Certum est quod labitur statim et pedagogus operit caput eius. Sed et qui stare voluit non quidem
relinquens sed proficere in eo noluit seu dissilat cadat necesse est ab hiis qui secuta impulsus et cursum. Arta est enim
via et impedimento proficere et perfectum cupientibus. Hinc est quod urget arguit et reprehendit quod sive neque tepidus
eius sequentem quod velut quibusdam stimulis urget et impingit manibus. Ut unum necesse sit e duobus aut proficere sed aut
omnis segnitie quod velut ... respicere quod retro aut cunctare nos aliis multo minus competit sed tamen tota humilitate
omnis desiderio. Nunc ergo omnis ... respicere quod retro aut cunctare nos aliis multo minus competit sed tamen tota humilitate
retinendum nobis et sperandum, ne quis is qui egressus est ut gigas ad currendum viam longe fiat a nobis quod si superius
providentes in conspectu nostro semper et in eius odore tracti facilius currit quod currimus. Iter vero augusta nimis incertum
semita currentem in ea volentibus. Tribus enim penis iste compactus est lignis. Ut qui perfecte inire voluit non labatur
id est pena corporis paupertas, sive mentalis et humilitatis obediencia. Nam per multos tribulaciones
intrare nos oportet in regnum celorum. Et qui volunt esse divites sicut incidunt in temptacionem et in laqueum dyaboli et que
a deo suo contemnunt inobediencia. Sine dubio per obedienciam recto ad deum redit tramite. Hec itaque sibi invicem compacta unitate
Nam et pena corporis ut divicias stabilis nec obediencia sine pena facile potest esse districta. Et paupertas in voluptate
et propria voluntate instabilis est ut glosa. Aliud vero compositum vide si non perfecte tibi ... convictum
periculum ... et superbia vite. Ante magis compositum ut in pena quidem minime impacientem. In paupertate vero
cupiditatem. Simpliciter in obediencia caveas proprie voluntatis. Nam et qui munera ut a ... pereunt. Et quod volunt divites
fieri incidunt in laqueum dyaboli. Sed et illud quod refert si forte quod absit non quidem divicias sed causa quam paupertas sit
tanto affectu desiderens aut eciam audeas quod divicias cupiat homines seculares. Aliud distat quamquam substancia desiderat
dum equaliter sit corruptus affectus nisi quod tolerabilius illud videri potest quamquam plurimis sit plurimum desiderare. Porro
si quis aperte vel occulte satagit ut quod licet ipse sibi prelatus iniungat ipse se seducit si forte illud sibi de
obediencia blandiatur. Neque enim in ea re ipse prelato sed magis ei prelatus obedit. Unitum quod in modo simus salvatoris
In qua mensura mensi fuerimus remetietur nobis. Bonum est homini ad cumulum hoc ut dicitur sit modo quibus mensura
bona confertam et coagitatam et supereffluentem dabunt in sinum vestrum. Sufficiat enim ad salutem molestias corporis
sive pacienter sed cumulus est eciam eas in fervore spiritus amplecti. Sufficere potest superflua non requirere. Nec propter ipsa
si forte desunt necessaria murmurare. Sed cumulus est eciam consultare et libenter querere quo alius magis habeat et ipse
pervenias paratus. Sufficit quoque ad salutem si nec impaciam ut aliqua fraude ad id quod desideras invitum velis prelati
animum inclinare. Sed cumulus est eciam fugere ea quibus voluntatis proprie sensibus oblectatur. Contra sane bona gesta potes
Porro prelati quidem ipsi sunt qui descendunt mare in navibus facientes operacionem in aquis multis. Hoc enim certe potest
aqua seu vadi semita ... ut libere possint usque quaque discurrere et cetera singulis ut omnes ac diligere
pontis semitaque seu vadum investigare ordinate contrariis. Denique ascendunt usque ad celos et descendunt usque
ad abyssos. Nunc quidem spiritualia tractantes atque sublimia nunc infirma et humilia fratrum condicentes. Sed que
potuit navis invenire que tam inanes sustineat fluctus et in tanto possit esse secura discrimine. Utique fortis ut
mors dileccio dura sicut infernus emulacio. De qua et alibi legis quia aque multe non potuerunt extinguere caritatem.
Navis est et omnis necessaria navis ista prelato tribus compacta lateribus que est utique navem forma ut modo paulus docet.
Caritas de corde puro et consciencia pura ac bona et fide non ficta. In puritate quidem cordis inde eo prelatus habeat
ut prodesse desiderat non preesse. Sed ut proprium commodum vel honorem secularem vel aliud quid inpiam sive in prelacione non querat

sit duplicatio dei et animarum salute sed cum intentione prima reprehensibilis quam necessaria est correctio vt fratres suos corrigere incipiat
facere et docere per regulam magistri mei, quemadmodum discipulis docuit esse contra sed in suis actibus indicat non agenda ne forte
submurmurare possit et dicat Medice cura teipsum. Talis enim occasio plurima disputatio prelati prelatum subditorum predicto
est. Non quod ego id bene caveam, ideo sic loquor, sed et mihi et omnibus propter vitiis clamat quod oportet inreprehensibilem esse
eum qui preest ut secura conscientia cum domino dicat reprobantibus verbum. Quis vestrum vobis arguet me de peccato. Non quod sine peccato
penitus esse possit in hac misera vita, sed quod ea que arguit in discipulis oportet summopere vitare magistrum. Addit qualiscumque
in conscientia talis sit necesse est in occulta cogitatione ne videlicet foris humilis intus sit in corde suo presumens de sapientia seu
fortitudine sua quod est sine dubio fides ficta qui non sentit quod dicit humilitas conversationis. In sola divina pietate confide et
vide quod ipse scrutans renes et cordis sit puritati conscientie bone et fidei non ficte convenire videatur. Alia quoque apostoli verba et
dicta per minimo est ut a vobis iudicer etc. Non me iudico nihil enim mihi conscius sum quod merito aliquid cognoscam sed quod
iudicat per minimo mihi est ut a vobis iudicer propter conscientiam bonam et inreprehensibilem conversationem. Qui autem iudicat
me dominus est. Ut etiam in eo solo spem suam ponitam esse docet humiliatam sub potenti manu altissimi. Sed et id
tu iudica utrum possit huius modi aptari tertia petri interrogatio ut hic sit dicere amas me, amas me, amas me,
hec autem de corde puro conscientia bona et fide non ficta. Unde sequitur denuo interrogatio, piscator hominum constituendus.

In festo sancti michaelis.

Angelorum memoria celebratur et exigit debitum pro tanta solemnitate sermonem. Sed quid de angelicis spiritibus vilis loquatur vermiculus. Credimus sane et indubitata fide tenemus, divina eos presentia et visione beatos sine fine letari in bonis domini que nec oculus vidit nec auris audivit nec in cor
hominis ascendit. Quomodo ergo de his loquar hominibus et que nec ipse quidem cogitare nec illi saltem audire sufficiant.
Profecto si quod habundantia cordis os loquitur silent necesse lingua necesse est pro inopia cogitationis. Attende si in illud est
ad nos loqui de ea claritate et gloria qua in semetipsis ymo in deo suo angeli sancti multis modis supereminent cor-
dibus, de ea qua nobis exhibent loquamur gratia et caritate. In supernis enim spiritibus non solum admirabilis dignitas
sed admirabilis dignatio invenitur. Dignum proinde fratres ut gloriam capientes tanto magis amplectamur misericordiam
quam in illis constat ineffabilis dignitatis necesse est pro inopia cogitationis. At tu denique apostolus ipse qui raptus usque ad tertium
celum beatus ille tunc meruit interesse atque eius nosse secreta quia omnes sunt administratorii spiritus in ministerium missi
propter eos qui hereditatem capiunt salutis. Nec id cuiquam incredibile videatur cum quidem ipse creator et rex angelorum
venit non ministrari sed ministrare et animam suam dare pro multis. Utquid ergo ministerium illud angelorum quispiam dedignetur
in quo precedit eos cum in excelsis tota sublimitate et felicitate ministrant. Sed et hinc dubitas cui vero testimonium
perhibuit Daniel milia milium ministrabant ei et decies milies centena milia assistebant ei. Alius quoque propheta ad
patrem de filio loquens ait Minuisti eum paulominus ab angelis. Hec plane sic decet ut humiliter putat qui sublimitate
vincebat. Sed quod tanto melior angelis quanto differentius pre illis nomen hereditavit. Sed queris fortasse in quo
differentius eis nomen hereditavit. Sed queris fortasse in quo minoratus sit ab angelis cum ministrare venit qui quidem
ut superius meminimus in ministerium mittuntur et illi. In eo utique quod non modo ministravit sed ministratus est. Erat quoque unus
et idem qui ministrabat et qui ministrabatur. Audi sponsam in cantico canticorum: Ecce iste venit saliens in montibus
transiliens colles. Ministrans enim saliit inter angelos sed et ipsos transiliit ministratus. Ministrant angeli sed de alieno
offerentes deo opera non sua sed nostra. Nobis enim gemitus referentes vero et scriptum est: Quod ascendit fumus aromatum
in conspectu dei de manu angeli. Solvat promisit data incensa ei fuisse multa. Nostros enim sudores non suos
nostras non suas lacrimas offerunt deo. Nobis quoque eius munera referunt et non sua. Non sic minister ille sublimior
nec sic humilior dominus qui semetipsum quoque obtulit sacrificium laudis pro offensis alienis sua nobis ministrans
usque hodie carne sua. Huius utique tanti ministri gratia ministri nostri sunt et dignantur nobis ymo et libenter angeli
sancti ministrent. Christus enim amat nos quoque ipse nos amavit. Legitur quodam in proverbio: Qui me amat amat et canem
meum. Nos vero o beati angeli catelli sumus domini illius quem tanto affectu diligitis. Catelli inquam cupientes saturari
de micis que cadunt de mensa dominorum suorum qui estis vos. Sed hec dicimus fratres ut ampliori devotione erga beatos
angelos fiduciam habeatis ac proinde familiaritate in omni necessitate vestra eorum invocetis auxilia. Sed et dignum in eorum
presentia conversari. Ac magis ac magis eorum nobis conciliare gratiam captare benivolentiam comparare clementiam studeatis.
Cuius rei gratia necnon duos alias quoque vestre caritati appone causas que et beatos angelos pro vestra reddant inspirante
sollicitos absque sua sane amicitate sed non absque utilitate nostra nec ad detrimentum felicitatis sue sed ad nostre
salutis augmentum. Constat sine dubio vestras participes et capaces beatitudinis humanas animas esse angelicae
si dicere id audeam cognatas esse nature. Nec decet vos o beati spiritus consortes legis propter dedignari

qui visitare debetis speciem vestram licet in multis ut ipsi cernitis deiecta sit vilitate. Sed neque arbitremini vos superne civitatis vestre consortio declinare et ruina murorum quos semirutos esse videtis cum instauratorem se desiderat ut dignum est frequenter ante thronum glorie ubi pacis visione stetis. Benigne fac domine in bona voluntate tua Syon ut edificentur muri Ierusalem. Si diligitis decorem domus dei, ymo quia diligitis cupiunt zelo vestro viri et ruina lapides qui soli instauratorem eius pro vobis reedificare. Hic est dilectissimi fructus huius quo de excelso celorum habitaculo ad consolandos ad visitandos ad adiuvandos nos attendunt supereminentes civitates angelorum propter hoc utique cum tanta ergo nos in visceribus ipsi quia ut dignum est mittuntur propter nos in quibus propria sibi nec misantur propter se ipsos quorum ordines instaurandos de nobis toto desiderio prestolantur. Hoc enim parvulorum qui lacte nondum vescuntur et nondum solido cibo proficienda est laus illa magnificentie divine cum habes primicias anglia spiritus sancti nimis delectatione fruuntur. Sed tanto nos avidius expectant quanto consummationis eius expectatione sollicitantur. Sive tamen ita sint, pensate quanta etiam nos sollicitudine opus dilectissimi ut dignos nos exhibeamus eorum frequentia et commode gradiamur in conspectu angelorum ne forte sanctos offendamus aut obtutus. Ve enim nobis qui quos provocati peccatis et negligentiis nostris indignos sibi iudicarent presentia et visitatione sua. Ut iam necesse habeamus et nos plangere et dicere cum propheta: Amici mei et proximi mei adversum me appropinquaverunt et steterunt et qui iuxta me erant de longe steterunt et vim faciebant qui querebant animam meam. Elongatis nimirum eis quorum presentia pellere nos et propulsare poterit inimicum quanto magis ergo nobis honor familiaritatem angelice dignationis tanto amplius caveda nobis sunt eorum offensa et in hiis magis exercendum quibus eos novimus oblectari. Sunt autem plurima que eis placent et que iucunde in nobis delectant ut est sobrietas castitas paupertas voluntaria crebri in celum gemitus et orationes cum lacrimis et cordis intentione. Attamen super omnia hec unitatem et pacem a nobis exigunt angeli pacis. Ut quid non in maiore delectent in hiis que formam quandam civitatis sue reputant in nobis ut mirentur Ierusalem novam in terra. Dico autem ut quomodo civitatis illius participatio est in idipsum sic et nos idipsum dicamus omnes et non sint in nobis scismata sed magis simus unum corpus sumus in Christo singuli autem alter alterius membra. Econtrario vero nichil eque offendit et ad indignationem provocat eos quam dissensiones et scandala si forte inveniantur in nobis. Audiamus sequenter quid loquatur ad Corinthios Paulus. Cum enim sit inter vos zelus et contentio nonne carnales estis et secundum hominem ambulatis. In epistola quoque Iude apostoli legitur: Hii sunt qui segregant semetipsos animales spiritum non habentes. Vide autem homo quemadmodum unitas corporis membris sit. Est consilium. Separa ergo quod vis a membro ceterorum et vide an de cetero vivificet illud. Sic omnis qui dicit anathema Ihesum quod nemo dicit loquens in spiritu dei quia anathema separatio est. Sic est membrum omnis qui ab unitate dividitur. Ne dubitetis quin ab eo recessit spiritus vite. Digne ergo contentiosos qui separant semetipsos apostolus carnales vocat et animales spiritum non habentes. Dicunt ergo illi sancti et beati spiritus ubi scandala invenerint et dissensiones: Quid nobis et quasi conventio huic spiritum non habentes. Nam si adesset spiritus per quem utique caritas diffunditur et unitati non studerent. Et dicunt: Non permaneamus cum hominibus istis nec timendum quia caro sunt. Que enim conventio luci ad tenebras nos de regno unitatis et pacis sumus et hii horum istos in eundem unitatem et pacem spiramus esse venturos. Hec autem qua ratione nobis cohabitant qui dissident a se ipsis. Videtis quod congruat huic sollemnitati evangelica lectio que sic deterret nos a scandalo parvulorum quia quidem tam vehementer angelis displicent scandala. Cum scandalizaverit unum de pusillis istis durum est quod sequitur. Sed iam preterit hora ad missas nobis eundum est. Puto quod non sit vobis molesta dilatio que poterit esse non inutilis si amplius pro his sermo alius diligentius prosequamur. Item de eodem.

Audistis fratres evangelicam lectionem adversus eos qui pusillos scandalizant satis terribiliter intonantem. Nemini blanditur veritas neminem palpat nullum seducit. Aperte denuntiat, quia ve homini illi per quem scandalum venit. Bonum erat ei si natus non fuisset homo ille. Natus sane de mo[...], natus ad vitam, natus de spiritu quia nimirum carne per modum consummatur. Expedit ei si quis est qui scandala suscitat in hac domo in hac sancta et deo placita et angelis eius admodum grata et familiari congregatione. Ut suspendatur in collo eius mola asinaria et per suavi iugo et levi onere salvatoris grandi mole terrene cupiditatis humeris eius imposita demergatur in profundum maris huius magni et spaciosi manibus. Quod est sine dubio stagnum ignis. Ignis enim dampnabile erat ei in stagno magis perire quam in monasterio. Periret sequendum utique est homo qui caritatem non habet et si tradiderit corpus suum ita ut ardeat. Et hec sic dixerim fratres non quia iam aliquem de vobis sentiam aut reguare videatur in vobis nequissimum vicium illud. Sed ut in ea caritate et unanimitate et pace in qua statis in domino solliciti sitis perseverare et habundare magis. Quia enim spes mea et gaudium meum et corona glorie mee unanimitas et unitas vestra in qua gaudeo fraternitatis amatores inveniri et ante omnia mutuam in vobis metipsis caritatem habentes quod est vinculum perfectionis propter quod obsecro vos sic stare in domino karissimi. Multis enim cognoscitur

omnis angeli sancti quod ipsi sunt discipuli, si dilectionem habeant ad invicem. Denique si tenetis memoria quam vobis paulo ante sermone
tradidi triplicem angelice erga nos caritatis et sollicitudinis causam, patet hinc quanta sit dilectionis utilitas magnifice
commendari. Sane facile sequitur considerare est homini qui non diligit proximum nullam ex tribus que tunc diximus suppetere causam.
Numquid enim ubi gratia diligentur ab angelis, si de mutue dilectionis inopia cognoverint nequaquam eius discipulos esse? Numquid
diligentur ab eis propter nosmetipsos in spiritualis nature diligere consortio, immo non si ex eis que inter nos sunt contentionibus
carnales nos magis quam spirituales esse constiterit? Denique numquid diliget nos propter se ipsos et futuram de nobis sue civitatis
restaurationem, si quod absit unum quo solo uniri et coedificari illis possumus deesse nobis viderint gluten caritatis? Si
non invenerint nos lapides vivos qui possunt invicem coherere, sed magis pulverem quem proicit ventus a facie terre, quem
vix ubi flatum in turbine contentionis et suspicionis cuiuslibet levissima aura dispergat. Et hec quidem dixisse sufficiat
pro eo quod ait dominus: Si quis scandalizaverit unum de pusillis istis. Credo enim quod maiori sollicitudine deinceps ab
hac tam nequissima peste cavebitis. Iam vero vos non moneat quod sequitur in evangelio: Si oculus tuus scandalizat te,
erue eum et proice abs te. Numquid enim corporalem hunc oculum monemur eruere aut unam quamque manibus istis similiter et unum abscidere
pedem? Absit a nobis timor carnalis, dico, et ridiculosa cogitatio. Immo vero postquam ab exterioribus scandalis detrunc-
nos sermo dominicus, asper satis sicut audistis, consilium dat quid de eo nobis agendum sit scandalo quod intus patimur,
contrariam invenientes legem in membris nostris. Ipse enim novit figmentum nostrum quod eiusmodi scandalum non tam facile valeat
a nobis evitari. Porro triplex sit scandalum illud quotidianum nobis adiunctum est et compunctum. Intus enim est in nobis.
Sed scandalizat nos oculus noster, et quidem spiritualis intentionis oculus simplex, et quem graviter magis quam minus dicendum est. Sed scandalizat nos oculus
spiritualis intentionis oculus simplex et qui graviter magis quam ... ingerit importune intentionem. Sed denique super hoc salutare consilium
vero a nobis est. Dum voluntas nostra alia inquietat ... si non consentias, si abicias, si resistas. Similimodo de
salvatoris. Erue inquit eum et proice abs te. Hoc autem fiet si non consenseris ... ad alia opera trahit voluntas propria conatur. Manum
manum et pedem est intelligendum. Cum enim bonis operibus intentus ad alia opera trahit voluntas propria, conatur
nostra est que scandalizat nos, sed abscidi debet et proici a nobis ut non consentiamus ei. Hec enim profecto in ista conscientia
et ascendere per gradus scale que Iacob apparuit. At in ipso quod autem propria de virtute in virtutem deficientes ascendere, semper
scandalum patimur a pede, quando pusillanimitas et negligentia nostra qui minus descendere magis ac remissius conatur
sed abscidere eum necesse ut pes gravis qui stat in directo terre possit sine offensione, sine scandalo, sine impedimento.
Ut ait dominus: bonum nobis est ad vitam intrare cum uno oculo aut manu aut pede quam duos habentes mitti in gehennam
ignis. Eos intellige qui voluntatem suam seu bona seu mala sit eque sequuntur et implent duabus viis, nunc bo-
nis nunc mala sectantes, secundum quod valeant desideria sua. Denique multo utilius fuerit grave manibus adherere et ubi ob-
viat propria voluntas abscidere et a semetipso abicere eam. Est autem cum multo tempore in abscisione nostre voluntatis exercitati
aliquis eam dominatur ut distat iam non superbie sed magis sine omni scandalo vel contradictione deo subiecta sit anima
nostra, nec iam abicere necesse sit oculum nostrum. Nempe qui simpliciter adherens oculo suus est et ipse simplex. Ante certe
iam non est alter oculus sed unus cum eo. Quod autem de oculo dictum est, de manu quoque et pede codem intelligendum. Cum
enim voluntas ex affectione et cum desiderio grave cohibet ut nec concupiscat mala agere nec bona nec nova nec inqui-
eta, pax ista porta est felicitatis. Abscisio vero scandalorum et bone quoque gratia suggerit hec plane perfectus est vir. Sed
temptationum victoria fortitudinis illa magis glorie hec vitatis.

Sermo de omnibus sanctis

Festivitatem hodiernam omnium sanctorum cum omni devotione dignum est celebrari. Nimirum si magna videtur
et est beati Petri solemnitas seu beati Stephani aut cuiuslibet sanctorum, quanta ista est que non unius sancti tan-
tum sed omnium. Non ignoratis fratres secularibus id more esse ut diebus festis festiva et convivia pa-
rent, et quanto fuit solemnitas clarior, tanto splendidius epulentur. Quid ergo? Bone et hiis qui conbibunt
rent et quanto fuit solemnitas clarior tanto splendidiusque epulentur. Quid ergo? Non et hiis qui
ad cor cordis delicie sunt inquirende et spiritualibus spiritualia comparanda. Propterea iam patet est ... ...
sunt ora et epulandi tempus advenit. Dignum est enim ut prius anima saturetur quam hec potio sine dubitatione et si
compatione sit potior. Sed et sanctorum solemnitates manifestum est ad animas magis quam ad corpora pertinere, et que
animarum sunt et anime plus accipiant. Quippe nati sunt quadam eis cognatione coniuncte quibus potius quam sancti
anima sunt et anime plus accipiunt. Propterea magis desiderant animarum bona et plus corporis refectionibus delectantur quam et ipsi sanctos
isti compatiuntur amplius. Propterea magis desiderant animarum bona ... molestias et ipsi quoque huius corporis
nobis fuere passibiles et ipsi pergraviter huius desiderande et corporibus impassibiles molestias et ipsi quoque huius corporis
omnes et tumultus seculi et temptationes corpori sunt multi. Nichil itaque dubium quin gratior eis sit et multo acceptabilior
illa festivitas qua intendit epulis animarum quam sit ea que celebratur a secularibus cunctis carnis perfectionibus in desideriis
voluptatum. Unde nobis animarum panis in terra deserta in loco horroris et vaste solitudinis? Unde nobis sub
sole spiritualis cibus, ubi nichil est nisi labor et dolor et afflictio spiritus? Sed scio qui dixerit: Petite et accipietis.
Et illud: Si vos cum sitis mali nostis bona data dare filiis vestris, quanto magis pater vester de celo dabit spiritum
bonum petentibus se. Nec ignoro quod ab ipso tota die ac nocte peteritis medicantes dari vobis panem.

de celo vivum non eum qui corpus roborat sed qui confirmat cor hominis. Ita quinimmo quidem non ausus dicere sed medicum sumus in p
benda dei viventes. Ascendit in montem. Iacentes enim iamdudum regis primitus verbis plenum et cupiebas satiari. Ymmo vel
sustentari de micis que cadunt de mensa dominorum suorum quorum celebrant hodie sollempnitatem. Nempe delicias affluunt
et mensuram acceperunt bonam et confertam et coagitatam et supereffluentem. Confidimus autem quod eciam quod dedit nobis.
Chaos enim magnum et distancia est multa nimis inter libertatem et benignitatem dei et avari divitis crudelitatem. Propterea dedit
nobis hodie pater meus panem. Precenem magis precium esse necesse est eciam misericordia. Dedit mihi panem nobis de celo et
cibaria in habundancia quorum utinam ego cocus fidelis. Utinam autem mea coquina utilis videatur. Siquidem ad preparandum fercula
ista tota hac nocte concaluit cor meum et in meditacione mea exardescit ignis. Ille sine dubio quem dominus ihesus misit
in terram et voluit vehementer accendi. Spirituale etenim cibum et coquinam et ignem habere necesse est spiritualem. Superest enim ut dis
tribuam que parari. Vos autem considerate porcius devotionem domini quam ministri distribuentis. Ego quidem in me est nichil aliud sit
quam humus vester robustum pater et mater sicut ipse dominus nominat medicans panem de celo et almoniam vite. Propterea non ego do
vobis sed pater meus ipse dat vobis panem de celo verum. Ipse nos pascat operibus et sermonibus eciam et nunc filii sui qui verus
est cibus. Nam et de operibus lego. Meus cibus est ut faciam voluntatem patris mei. Et de verbis. Non in solo pane vivit
homo sed in omni verbo quod procedit de ore dei. Ergo nunc tamquam cibum hominis sicut omnis verbus, porro illa eciam illibatum dominici
corporis sacramentum in altaris mensa sacra ipso presto preceptum. Legimus in evangelio hodie quod videns ihesus turbas as-
cendit in montem. Predicante enim domino de civitatibus et de castellis populi sequebantur quorum salvabat animas sanabat
corpora et abiciebant et affectu pater et aspectu illius delectati cum nimirum vox suavis et eloquium dulce et facies eius
decora. Sicut scriptum est. Speciosus forma pre filiis hominum diffusa est gracia in labiis tuis. Talis est quem nos sequimur
eum adhemia desiderabilis in quem non solum populi sed et ipsi quoque angeli desiderant prospicere. Cum vos suavius appone
nimirum hee sunt delicie angelorum. Gustate proinde et videte quam suavis est dominus et huic suavitati huic pulcritudini que
vero trahitur de oculis omne quod desideratur non valet comparari. Quid enim mirarer in sole splendorem in flore pulcritudinem
in pane saporem in terra fecunditatem. Sed a deo hec vniversa data sunt. Nec dubium quin multo amplius refulgeat hic quam dedit
creaturis. Iam nunc hoc ociosum putemus quod ascendit in montem. Nimirum quod tanto eius predictum est. Super a longe clamat propheta
super montem excelsum ascende tu qui evangelisas syon qui evangelisas iherusalem. In qua ascensione si vos melius
non habetis ego illud intelligendum puto quod in micio actuum apostolorum beatus lucas meminit dicens primum quidem sermonem
feci de omnibus o theophile que cepit ihesus facere et docere. Utique non more phariseorum qui alligabant onera gravia
et importabilia et imponebant ea in humeros hominum digito autem suo nolebant ea movere. Sed non bonus autem promissor est
iste et plenum in confirmans cor hominis fiducialiter. Sequor te domine quocumque ieris et sicut mecum viam mandatorum tuorum
sciens quod per eam processerit ipse. Currere mihi viam mandatorum tuorum currit qui quidem venit quod a summo celo egressio eius
ad excelsa viam habuit et occursus eius usque ad summum eius fuit. Per hanc viam non possum ego sequi in huc montem. Ergo pigra
mastica. Vos estote animalia munda et ruminancia ut fiat sicut scriptum est. Thesaurus in ore sapientis desiderabilis
requiescit. Cogit enim stringere forsitan et prodere verbum tamen brevitas horum quam materie magnitudo. Videns turbas ille
ascendit in montem videns multitudinem innumeram qui erant sicut oves non habentes pastorem. Quid est quod prius quam docere
inciperet, ascendit in montem nisi quod in hoc ipse docuit necesse habere predicatores verbi dei desiderantes animi et conversatione
sua ad sublimiora tendere et virtutum conscendere montem. Et cum sedisset accesserunt ad eum discipuli eius. Cum sic inquit sedisset.
Alioquin quis excelsum illum gigantem posset accedere. Benignissime prorsus inclinat et residet usque ad sessionem
ita ut dicat propheta. Tu cognovisti sessionem meam et resurrectionem meam. Sedit enim ut ad eum quem nec ipsi quidem angeli
stantem attingere poterant et publicani et peccatores accederent. Accedebat maria magdalene accedebat et latro
de cruce. Et cum sedisset accesserunt ad eum discipuli eius. Accesserunt non tam incessu pedum quam affectu cordis et imitacione
virtutum. Non autem non turbe, non quilibet de populo accessisse dicuntur quibus sic testamentum vetus et datum lex in monte
syna solo moyse ascendente et populo consistente deorsum. Sic et modo suscipiunt montes pacem populo et colles iusticiam
et velut in tenebris quibusdam et in occulto dicuntur apostolis quod postea dicerent in lumine ut audivere in aure quod predicarent
per modum super tecta. Vide sequitur. Et aperiens os suum docebat eos. Aperuit nunc os suum qui prophetarum prius aperuerat
ora. Hinc est quod legitur in persona propheta dicente domine labia mea aperies et cetera. Nunc autem qui multiphariam multisque modis
locutus fuerat in prophetis deinde suo ipsius ore locutus est tamquam si dicat. Ego qui loquebar ecce assum. Vide quam audierit
in carne loquentem sapienciam. Vide qui verbi dei verba ab ipsius ore percipere meruerunt. Vnitum quod audierunt illi et adhuc
refunditur nobis et audire ipsum possumus et si quodammodo non ab ipso. Aperiens os suum docebat eos dicens. Beati
pauperes. Vere aptum est os eius in quo omnes thesauri sapiencie et sciencie sunt reconditi et cuius hec doctrina.

et in apocalipsi loquitur: Ecce nova facio omnia. Qui per prophetam olim dixerat: Aperiam os meum, eructabo abscondita a constitutione mundi. Quid enim tam absconditum quam paupertatem esse beatam? At tamen veritas loquitur, que nec falli nec fallere potest. Ipsa est que dicit: Beati pauperes spiritu. Sed vos insensati filii Ade, divicias queritis, divicias desideratis, usque adhuc enim beatitudo pauperum divitum comedebatur predicata in mundo cantata sit omnibus. Querat eas paganus qui sine deo vivit, querat iudeus qui terrenas promissiones accepit. Sed qua fronte magis quam mente christianus divicias querit postquam Christus beatos pauperes esse predicat. Filii alieni quorum os vanitate loquitur, os vestrum ut beatum dicatis populum cui hec sunt. Hec visibilia hec peritura, cum filius dei os suum aperiens locutus sit veritate beatos esse pauperes et ve divitibus. Sed diligenter attende quod non simpliciter pauperes nominat propter plebeios pauperes necessitate miserabili non laudabili voluntate. Hos equidem confitemur eis apud divinam bonitatem magis hac ipsa afflictione sue miserie, sed tamen hec divini in loco non de hiis fuisse locutum, sed de hiis qui dicere possunt cum propheta: Voluntarie sacrificabo tibi. Quid ut voluntaria quidem paupertas omnis laude sit apud deum. Ita et petrus omnia sua reliquisse legitur ut expedita mundialibus curis studio vacaret possit vacare libidini et volebat censum habundare divino ut haberet magis in spiritu suo. Hoc distinxit voluntate. Beati ergo pauperes spiritu, spirituales scilicet intencione, desiderio spirituali propter solum beneplacitum dei et animarum salutem. Quoniam ipsorum est regnum celorum. Sed quis est qui sic loquitur, qui sic beatificat pauperes et dicitur putas potius verum esse? Certe sine dubio quidem et rex est et potens qui promittit. Sed minimum mirum videbitur ei? An non licet michi facere quod volo? An oculus tuus nequam est quia ego sum bonus? Sed tu iure indignatus es pro eo quod adversum me te exaltare voluisti. Nove qui se humiliat propter me sit exaltandus. Et ut scies si infirmus ille e celo eiectus est qui affectavit celsitudinem altitudinem concupivit, sublimitate presumpsit. Nove consequens est beatos esse qui sponte in paupertatis humilitatem sese deponunt et in hoc divinam promissionem ipsorum esse regnum celorum quod perdidit ipse. Et attende quod sapienter ordinavit sapientia contra primum periculum remedium primum opponens. Nec apertius dicat: Vis obtinere celum quod perdidit superbiens angelus, se confisus in virtute sua et in multitudine diviciarum suarum, paupertatis humilitatem amplectere et tuum erit. Sed

Beati mites quoniam ipsi possidebunt terram. Bene optime sic enim oportebat commendari paupertatem mansuetudine [illegible]. Qui omnia relinquentibus prima solet esse temptacio de molestiis corporis et afflictione nimis insolita. Quid vero paupertas prodest si quod absit pauperum minime decedit fratres compassionis et impacientes displicet. Optime ergo post regnum promissionis nunquid aut aliud regnum velut in terra datur, ut secundum scripturam promissionem habeat vite que nunc est et future, et de consolatione futura sua sit expectatio futurorum. Beati mites quoniam ipsi possidebunt terram. Hanc ergo terram corporis mei intelligo, quod si possidere vult anima, si regnare desiderat super membra sua, necesse est ut ipsa sit mitis et superiori suo sit subiecta, quia talem inveniet sui inferioris qualem se exhibuit suo superiori. Armatur enim contra eam ad ulciscendam sui iniuriam creatoris et ut novit anima que rebellem se invenit contra creatorem suum. Se ergo mitis quam oportet superioribus potestatibus esse subiecta manifestat ipsa et humiliatur sub potenti manu altissimi, subiecta sit deo et hiis propter quem vice hec obedire prelatis, et totum corpus suum inveniet obediens et subiectum. Veritas enim est que loquitur: Beati mites quoniam ipsi possidebunt terram. Et vide si non adversus stetit peccati rebellio. Secunda veritas enim est que [illegible] inquietudine spiritus agitata et mi[illegible] processit medicina. Prima sequitur passi ante [illegible] ruina eua [illegible] inquietudine spiritus agitata. Et ut [illegible] processit medicina prima sequitur [illegible] iugum suave et leve onus abiciens quem corporale voluit ut de manu domini [illegible] accepat dicti divina iugum suave et leve onus abiciens, propter hoc paradisum perdidit delicias propter hoc peccatorum beatitudinis meretur si prope illa [illegible] apostolo attemptaverunt. Sed fortassis ad hac divinam vocem desiderio mansuetudinis estuas et acquiescis in ipso corpore suo contra legem invenit. Attende ergo quod sequitur:

Beati qui lugent quoniam ipsi consolabuntur. Equum indomitum flagella domat atque provinimus contritio spiritus et assiduitas lacrimarum. Ergo in omnibus operibus tuis memorare novissima tua, horrorem mortis, iudicium timendum, districtionem ardentis ignis gehenne metum ab oculis tuis elongari nullatenus paciaris. Cogita miseriam conditionis tue, cogita vite humane pericula, cogita fragilitatem propriam, et in hiis recogita annos tuos in amaritudine anime tue. Cogita dum in toto corde cum molestia cogitatione si perseveraveris. Dico tibi parum senties quamvis forte videtur esse molestum. Deus te sine consolatione esse qui pro magis est et deus totius consolationis et implebit occupare. Si vero patietur deus te sine consolatione esse qui promittit: Beati qui lugent quoniam ipsi consolabuntur. Concordat autem huic sine illud quod in salomone orationis quod deus pollicetur: Beati qui lugent quoniam ipsi consolabuntur. Concordat aut huic sine illud quod in salomone legitur: Melius est ire ad domum luctus quam ad domum convivii. Putas beata esset si post culpam consolacionem queris lacrimare et consolacionem de pleno casu virtutum queris. Lacrimare et contra ad primas veniam tuam obtines. Quod autem in sequenti consolationem de pleno casu virtutum et veneno pessimo nequissimo vel vicio infecisti posteritatem tuam ut usque hodie peccatorum altius sua alterius tempus dedit consolationem. Misera prorsus eius consolatio et corporis quam miseriam hanc mitant. Si beati qui lugent quoniam ipsi consolabuntur. Non quid aliud est hec consolatio quam prebent de spe venie gratia devotionis et suavissima delectatio boni et gustu sapientie licet perexiguus quibus interim benignus deus afflictam refrigerat animam

Et gustus ille nichil aliud quam incitamentum desiderii et incendium amoris sicut scriptum est Qui edunt me adhuc
esurient et qui bibunt me adhuc sicient. Propterea illico subiunxit Beati qui esuriunt et sitiunt iusticiam quoniam ipsi
saturabuntur. Qui esurit adhuc esuriet amplius et qui desiderat habundancius adhuc desiderat. Quantumcumque
enim desiderare potuit tantum est acceptum. Immo vero non fit inperfectum modum desiderii quoniam quamvis donum
perfecte sicut perfecte desiderare non potest sed nec sicut donum perfecte desideraret sed mensuram acceptum est bonam
et confertam et coagitatam et supereffluentem. Beati qui esuriunt et sitiunt iusticiam quoniam ipsi saturabuntur. Infirmo
palato cordis et anime languenti adhuc dura et insipida res esse videtur iusticia sed qui gustaverunt ecce ipsi sciunt
quam beati sunt qui esuriunt illam quoniam ipsi saturabuntur. O vere felix et gloriosa sacietas o [illegible] o desiderabiles
epule ubi nimirum nullum nullum potest esse fastidium quoniam sacietas erit summa et summum erit desiderium. Beati qui esuriunt
et sitiunt quoniam ipsi saturabuntur. Iam vero sicut verbum adversus Adam procedere credo qui potencius quamvis Adam videtur tenuisse iusticiam
in eo quod mulieri sue compassus est sed esurisset sed si esurisset iusticiam curasset sine dubio reddere quod ille debebat non solum
uxori sed multo magis creatori. Debebat enim uxori compassionem utique et disciplinam tanquam infirmiori. Caput enim mulieris
vir. Debebat autem deo obedienciam et subiectionem. Sed quid putas fratres exemplum istius hodie statim illud [illegible]
[illegible] et tu insipiens imitans indignaris adversus Adam quod obedivit voci uxoris sue plus quam domini et ipse
quotidie carnem tuam suam vel audit plus quam deum fratres si modo putas videbis Adam eo articulo positum astabas
cogitacionibus incertis eius contra inter pietatem uxoris et preceptum creatoris Nonne clamares adversus eum dicens
Cave miser vide ne feceris. Seducta est mulier ne acquiescas. Et quid ergo quociens apprehendit vos temptacio
sic persuasionem sed nobis ipsis. Beati enim qui esuriunt et sitiunt iusticiam quoniam ipsi saturabuntur. Sed quid potest esse
omnis iusticia mea coram deo. Nonne iuxta prophetam velut pannus menstruate deputabitur et si districte iudicetur iusta
invenietur omnis iusticia mea. Quid ergo de peccatis erit quando nec ipsa quidem potest potest videre iusticiam propter obumbracionem [?]
propria clamacio. Et non intres in iudicium cum servo tuo domine. Tota spes illius ad misericordiam recurrit que sola salvare
potest animas iustas et solidare perfectas quod sit Beati misericordes quoniam ipsi misericordiam consequentur. Et attende quemadmodum
Zacheus breviter utrumque uno verbo complectitur. Domine dimidium bonorum meorum do pauperibus et si quem aliquid defrauda-
vi reddo quadruplum. Vides quantum esuriebat iusticiam cui non sufficit equa mensura reddere nisi restituat qua-
druplum. Misericordia quam magna est quod dimidium bonorum suorum dedit pauperibus. Verumtamen non [illegible] ego quod sencio
laude dum loquitur os meum tamen plane non magis neque enim nobis aut vobis sed nomini eius da gloriam. Zacheus
quoque cuius laus est in ewangelio dimidium bonorum suorum dedit pauperibus. Sed ego multos Zacheos hic video qui nil
sibi ex omnibus reliquerunt. Quamvis non sedeat ecclesia hec de Zacheis istis immo de petris isti qui fiducialiter loquuntur
dicentes Ecce nos reliquimus omnia et secuti sumus te. Sed scriptum est in albo eterno libro vite scriptum est et signatum
Beati enim misericordes quoniam ipsi misericordiam consequentur. Iam vero fratres ad crudelitatem sua tangit qui videbatur
pius uxoris amore peccasse. Certe enim o adam sumus quod os de ossibus tuis est et caro de carne tua et eius
amore peccasti videatur mihi quantum diligas eam. Veniet enim dominus ignitum gladium tenens in ulcionem prevaricacionis
Oppone te districtum propter illam et dic Domine mulier est infirmior mulier seducta est mea est iniquitas meum est peccatum
in me solum vindicta procedat. Sed non loquitur sic. Mulier inquit quam dedisti mihi dedit mihi de ligno et comedi
O perversitas penam pro ea refugis suscipere et culpam admittere non recusasti. Quo [illegible] contulisti
[illegible] ubi sacerdotem esse debueras et [illegible] crudelis ubi magis impendere oportebat. Iam
delinquere [illegible] propter illam satisfacere vero propter eam libenter non debuisti. Hic enim et sed fratres ut in eo quod propter aliud
deo peteret quod est iusticie et libenter aliena peccata portet quod est misericordie. Beati qui esuriunt et sitiunt iusticiam quoniam
ipsi saturabuntur. Beati misericordes quoniam ipsi misericordiam consequentur. Sequitur Beati mundo corde quoniam ipsi deum videbunt. Beati
plane et omnino beati qui videbunt in quem angeli prospicere desiderant, quem videre vita eterna est. Tibi dixit cor meum
exquisivit te facies mea faciem tuam domine requiram. Quid enim michi est in celo et a te quid volui super terram. Defecit
caro mea et cor meum. Deus cordis mei et pars mea deus in eternum qui adimplebis me leticia cum vultu tuo. De inmundiciis
ab inmundicia cordis mei quia michi nondum mereor ad beatam illam visionem admitti. Quanta sollicitudine fratres quanto studio
danda est opera ut mundari possit oculus quo videndus est deus. Et ego quidem triplici sorde inquinari me sencio
concupiscencia carnis concupiscencia glorie temporalis et preteritorum conscientia delictorum. Sunt enim in anima mea quidam utique desideriorum
quos nec volo nec viribus extinguere possum. Quibus in hoc seculo nexu et in corpore mortis teneor alligatus. Contra
tam sordes istas oculus oppono remedium et peccata sic oculi [illegible] in manibus [illegible] ita oculi mei
ad dominum deum meum donec misereatur mei qui solus mundus est et potest facere mundum de inmundo conceptum semine. Sic et

cum pctm causam remedium confessionis est institutum. et oia in confessione lavantur. Ecce h(ec) sunt que mundant oculum cordis. oro
confessio. Porro Beati mundo corde quoniam ipsi deum videbunt. Videbunt quidem in fine facie ad faciem. Videbunt etiam nunc per speculum
et in enigmate. et nunc cognoscit ex parte perfecte postea cogniturus. Quis enim in tanta gloria adesse clausis oculis(?) vivunt
aut peccat in spe. et ita sentit de deo tamquam si nunc ei peccata displiceant. aut peccat in desperatione immisericordem sentiens
deum. quorum utrumque merito dicitur. Existimasti inique quod ero tui similis. Qui non deum videt sed imaginem format et ydolum
pro eo quod non est ipse. Beati vero mundo corde quoniam ipsi soli deum videbunt. Soli de eo sentiunt in veritate sicut vere bonus est ita ut
nemo bonus sit nisi ipse. Beati mundo corde quoniam ipsi deum videbunt. Christiani(?) provide attendite et cetera que quasi sunt in verba malicie
ad excusandas excusaciones in peccatis. dum confessionis mundacionem fugiunt immundo remanent corde et a facie dei exciuntur.
Sexta. Beati pacifici quoniam filii dei vocabuntur. Merito filii nomine vocabuntur qui filii opus impleverunt. Ipse enim est per quem recon-
ciliati pacem habemus ad deum. Ipse qui pacificavit in sanguine suo que in celis sunt et que super terram mediator dei et hominum
homo Christus Ihesus. Et attende quemadmodum in tribus quibus premisit sibi ipsi reconciliabatur anima in duobus que sequuntur proximo. In septimo vero
in septimo alios reconciliat tamquam receptus in gratiam dei et felici familiaritate donatus. Nam paupertate mansuetudine fletu
renovatur in anima plenitudo quedam et imago virtutum omnia ipsa complectens. Dum paupertate futurum meretur mansuetudine
terram hereditat: luctu primo peccata que(?) recuperat sic scriptum est. Recogitabo tibi omnes annos meos in amaritudine anime mee.
Porro iusticia et misericordia perfecte proximo adherens dum quecumque nolumus nobis fieri aliis non faciamus per iusticiam et quecumque volumus ut
faciant nobis homines et nos faciamus illis per misericordiam. Iam reconciliati nobis reconciliat etiam proximo. Sicut minister per mun-
diciam cordis reconciliamur deo. Beati vero qui de sua reconciliatione non contenti proximis suis pie solliciti eos quoque quantum prevalet
et sibi et deo reconciliare laborat. Omnibus enim laudibus dignum quidem amplectendum putans effectum sicut illum qui sine
querela conversans inter fratres tota sollicitudine cavet ne quid in eo sit quod ab aliis portari oporteat et quecumque in aliis one-
rosa est pacientissime portat qui singulorum scandala sua reputat et cum apostolo loquitur. Quis scandalizatur et ego non
uror. Quis infirmatur et ego non infirmor. Beati pacifici quoniam filii dei vocabuntur. Non est enim pacis et dissensionis deus
ideo quod filios pacis dei quoque filios dignum est appellari. Iam que sequitur octava beatitudo martiri(?) est prerogativa cuius
nobis tolerantia nunc tempus esse videtur ubi verbum honoratur nunc iusticia magis quam in facie est. aut nulli aut pauci pro ea
sustinent persecucionem. Felices enim sunt qui sunt quorum est regnum celorum ut eos non persequatur. Cum sint multi qui sunt tribula-
tiones quoque multiplices consultando non intuentibus que videntur incommoda sed premia que non videntur. Beati inquit eritis cum vos oderint
homines et cetera. Gaudete in illa die et exultate ecce enim merces vestra copiosa est in celis copiosior longe quam sit
labor in terris. Unum tamen quod dubitat quod eadem promissio est pauperibus et martiribus. nisi quod vere martirum genus paupertas volun-
taria. Beatus vir aut scriptura qui post aurum non abiit nec speravit in thesauris pecunie. quis est hic et laudabimus eum. Fecit enim
mirabilia in vita sua. Quid mirabilius aut quod martirium gravius est quam inter epulas esurire inter vestes multas et preciosas
algere paupertate premi inter divicias quas forte offert mundus quas ostentat dyabolus quas ille ipse querit appetitus.
An non merito coronabitur qui sic certavit mundum abiciens promittentem. irridens minantem temptantem. et quod gloriosius est
de semetipso triumphans et transfigens concupiscentias proprie carnis. Denique precipua pauperibus sunt et martiribus regnum celorum premittitur
quia paupertate quidem emitur sed in passione pro Christo absque omni dilatione percipitur. Item de omnibus sanctis sermo

Quia sanctorum omnium festivitatem dilectissimi hodie omni que dignissima devocione memoria celebramus ope pretium est de
quorum felicitate communi in qua beata iam requie perfruuntur et futura qua prestolantur consummatione admonente spiritu sancto
sermone facere caritati vestre. Ita sane ut non opinionis proprie coniecturas sed divinorum verborum sequamur auctoritate
ne prophetare de corde meo sed initium quo ad potuerit testimoniis scripturarum. Erat enim presente deo sermonis tempore utilis
que agnita vel ex parte aliqua felici retributione sanctorum ... deinceps solicia ne ipsorum sequi vestigia. ac
fervencius desiderio ad eorum suffragia consortia(?) excensionem quoque devocione commovemur inaniter proxima studeamus efficere quippe
sermo et omni acceptione dignus ut quos sollempni veneracione prosequimur etiam sic consequamur quos beatissimos predicamus
ad eorum beatitudinem tota aviditate curramus quorum delectamur preconiis eorum protinus sublevemur. Nec sane parum
infructuosa invenitur memoria festiva sanctorum languorem teporem errorem quoque depellens. cum eorum intercessione iuvemur. invenitur
infirmitas nostra consideratione beatitudinis opitulatur negligentia nostra ipsorum erudiatur exemplis precipua cum eruditos nos ad eorum
vestigia invitavit hesterna sancti ewangelii leccione et ipsius domini sermone non dubitemus erecta nimirum ad celos sca-
la per quam universa que hodie veneramur sanctorum chorus ascendit. Nec ignoremus implorandum eorum suffragiis totum paulominus
noctis et diei huius religiosa devocione expensum tempus. Iam de eorum felicitate loqui vel cogitare aliquid attemptabo
quod donavit ipse qui eos et magnificavit iam et glorificavit quos vocavit prius et iustificavit. Regem in gloria. Convertere
anima mea in requiem tuam quia dominus benefecit tibi quia eripuit animam meam et cetera. Et in alio psalmo. Anima mea sic passer erepta
est de laqueo venantium. Multa quoque similia in divinorum repperisse me videor scripturarum serie verba hominum qui liberatos se
esse non sine multa admiracione letentur verba proferentes securitatis et felicitatis immense voce graciarum actionis et laudis
Quid per hunc sapiens qui luteas adhuc domos inhabitat et in sudore vultus sui comedit panem suum inter arbusta

convenire. Quis enim corpore gravatus custodiam sit tota cor. Quis audeat gloriari contritum esse laqueum, liberatos pedes suos a lapsu
reclamante nimirum apostolo et dicente: Qui se existimat stare videat ne cadat. Ubi et de semetipso: Infelix inquit ego homo, quis me
liberabit de corpore mortis huius. Et in alio loco: Fratres inquit ego me non arbitror comprehendisse. Obliviscens autem ea que retro, in ea que
ante me sunt extentus sequor ad palmam. Item: Ego sic curro non quasi in incertum, sic pugno non quasi aerem verberans,
sed castigo corpus meum et in servitutem redigo, ne forte cum aliis predicaverim ipse reprobus efficiar. Sed plane tuba
milicie est, sed verba ducis strenui fortes animantis. Verum superiora quidem videntur potius triumphantis. Aut certe
nectuo quid triumphantis, sed cum victoria iam redeuntis de prelio et futurum magni triumphi diem leta aut secura conscientia
prestolantis. Quid enim loquitur reversus de prelio fortis miles sicut fidelis? Convertere inquit anima mea in requiem tuam.
Quid enim in corpore militantis mortis, requies illa erat cui per labores certamina cum periculis optatus adhuc incerti. Sicut
expectabat humilitatis temptacione, unde surrexerunt metus geminus sollicitabat. Habebat tamen fratres eciam tunc gloriam miles pro-
spectabat, fortissimus miles tamquam paulo ante ferimus meorum. Gloria mea et
licet requiem non haberet, dixit sequens strenuus ille et fortissimus miles tamquam paulo ante ... ipsam sibi conscientiam attestetur. Non enim
est testimonium conscientie nostre. Quod testimonium conscientie non sic intelligendum puto. Est enim testimonium conscientie in quo gloriatur apostolus non quod
qui sepius commendat ille probatus est, sed quem Deus commendat. Est enim testimonium conscientie
perhibeat conscientia, sed quod loquitur spiritus veritatis in ipsi testimonium perhibens spiritui nostro quod filii Dei sumus. Est ergo testimonium
conscientie non perhibentis, sed percipientis. Dum enim virtus applaudit, cum iusticia attestatur Dei commendantis, sine dubio est vox
et ipsius sancti testimonium perhibentis. Sic est de certamine velut militi ... sicut per tamquam amorem et honorem decertat, proponitur
palma et corona,
assistens letus applaudat, laudat fortia facta, premia clamitat esse victoribus. Parata iam premia et corona
pollicetur etiam. In quo testimonio gloriatur quidem probatus et strenuus miles, minime tamen quiescit, sed tanto acrius
alacrius quam decertat. Itaque dum adhuc militat, gaudet utique electi Dei, sed de premiis spiritus qui et infirmitate
corpus adiuvat virtute sua et pusillanimitates corporis sua attestacione consolatur. Unde et is de quo paulo ante loquebamur
apostolus: Non est inquit regnum Dei esca et potus, sed iusticia et pax et gaudium in spiritu sancto. Iam vero consummato mi-
licie tempore, gaudium huius sancti eciam in spiritu sancto, donec adveniat dies illa qua intrare merentur in gaudium Domini sui.
gaudium habitur et in corpore suo. Sic enim habes in psalmo: Signatum est super nos lumen vultus tui Domine. Dedisti leticiam
in corde meo. Unde: Plane ex his que secuntur a fructu vini et olei sui. Audivit enim huiusmodi vocem dicentis:
date ei de fructu manuum suarum et laudent eum in portis opera eius. Unde et Iohannes scribere iubetur in apocalipsi: Beati
mortui qui in Domino moriuntur. Amodo enim iam dicit spiritus ut requiescant a laboribus suis. Unde et in psalmo:
In pace in idipsum dormiam et requiescam.
de quo paulo ante loquebamur, eis que supra posuimus verbis adiunctum est. Unde quod vos secuntur. Iusti ut multiplicentur a fructu corporis
et de corporibus. Item in apocalipsi: Opera enim illorum secuntur illos. Unde quod vos secuntur ... cum reedificabuntur muri Ierusalem
et accipietis de fructu manuum suarum. Imponent vitulos quos ... testimonio ... et non supra ipse nos doceat cum testimonium
super altare Domini nominis imponendos. Interim quippe sub altare eos esse ... Adhuc ergo signatum est
accibile. Factum est nimis quidem ut scribit in apocalipsi sub altari ipso corpora eciam voces audivit.
linne dum ... Ut licet non plena, habet tamen leticiam multam in corde suo, donec veniat dies illa qua intrare
merentur in requiem Domini. Adhuc laudet eum in portis opera sua, donec veniat dies illa cum erit largus vincere
add. Videte fratres quanta est varietas ... quo uno spiritu et eisdem pene verbis de beatitudine loquatur. Ab omni enim molestia penitus liberi.
Iam vero nescio quo vobis aqua parva requiem aut leticiam suscipiet corporis. Ab omni enim molestia penitus liberi
recognitu animos suos in dulcedine anime sue letantur pro diebus quibus humiliati sunt, annis quibus viderunt mala, tum
iocunda admiracione et mira iocunditate considerant pericula que evaserunt, labores quos pertulerunt, certamina
que vicerunt, et per hec omnibus spem et adventum glorie magni Dei et salvatoris sui qui resuscitabit corpora corporum
consignata Christi corporis claritate. Vera felicitas corporis quam immensa leticia qui nimirum triplici gaudio de recordacione
transacte virtutis, de ... presentis quietis, de certa exspectacione future consummacionis exultabunt. Ita de futura illa consu-
macione humana voce corporis in fine huius psalmi de quo supra loquebamur dicit enim singule anime quibus iam datum est
ad hanc requiem pervenire: In pace in idipsum dormiam et requiescam. Quoniam tu Domine singulariter in spe constituisti me.
Singulariter inquam in spe, non iam inter spem et metum, ubi prius non sine sollicitudine et angore plurimus fluctuabat.
Sic et de pueris suis requie. Item in alio psalmo scriptum: Convertere anima mea in requiem tuam quia Dominus benefecit tibi. Unde inquit
fecit, quibus nequaquam optime. Denique audi quam bene: Quia eripuit animam meam a morte, oculos meos a lacrimis, pe-
des meos a lapsu et a peccato omni et a peccati pena, a timore quoque et periculo recadendi penitus liberavit. Sic enim sua
missione stratum quod nulla iam lavet aut riget lacrimis, quia abstersit Deus omnem lacrimam ab oculis eorum. Hoc cubile
in quo iam non compungitur in erumpna sua dum configitur spina. Ait enim de terra illa que spinas et tribulos
germinabat. Hoc plane stratum anime quod nunc iam versatur in infirmitate eius qui universum ... infirmitatis erit ... superest

Hec est nempe securissima et saluberrima requies, consciencia videlicet quieta secura. Hic ergo bene anima cubiculum constituit, sic prudens,
sic capitale tranquillitas, sic oratorium eius serenitas, ut in hoc interim statu dormiat delectabiliter, feliciter requiescat.
Iam vero de recordacione iusticie virtutis habes in psalmo et prophetam manifeste verba eorum que ut ipsa superius commemoravi
conspexit enim et multa cum admiracione recogitat a quibus laqueis, quantis periculis divino meruerit auxilio liberari
et angustiis in divino dicit: Nisi quia dominus erat in nobis, cum exurgerent homines in nos, forte vivos deglutissent nos,
torrentem pertransivit anima nostra etc. Et addit: Benedictus dominus qui non dedit nos in capcionem dentibus eorum. Et verba que
iam tempore sue resolucionis instante loquebatur apostolus, quanto magis in quo nunc feliciori requiescit statu videntur et nunc
ei multo melius convenire. Nunc enim secure iam loquitur: Bonum certamen certavi, cursum consummavi, fidem servavi. De reliquo
reposita est michi corona iusticie quam reddet michi dominus in illa die iustus iudex. Sed sicut dico vobis fratres, sicut pure vindicta
sorte negocia hic ubi hic suspirium eorum. Et preterea volunt sensus sancte scribere verba eciam que plurima, certa quam filia ut gaudens
aliquis iuocetur nobis status eorum longe aliter tamen afficiuntur in huius meditacionibus et multo amplius delectantur quam
mea cogitacione capere aut explicare queat oracio vestra. Audi enim quam laborent propheta inculcans et multiplicans verba
in ea cogitacione: Quam magna multitudo dulcedinis tue quam abscondisti timentibus
te. Sed tu sic vides dignum magnificas valeas quod intendit. Quam magna inquit multitudo dulcedinis tue quam abscondisti timentibus
te. Magna quidem et magna valde, verbum tamen perfecta illa, que non in abscondito sed in manifesto, que non sub altari que
ascendit sed super thronos tamquam iudices residebunt. Ad requiem enim quantum accepimus, ave sancte plurimum admittuntur, ad
plenam autem gloriam regni non ita. Nec exspectant iusti aut propheta, cum adhuc detinentur in custodia carceris corporis huius
plenam autem glorie regni non ita. Nec exspectant iusti aut propheta. Sed tamen modicum tempus donec impleatur numerus fratrum eorum. Sed iam
ad animas corporum suorum resurreccionem flagitantes sustinete modicum tempus donec impleatur numerus fratrum eorum. Sed iam
sermo claudendus est. Vocat enim nos missarum solemnia adhuc celebranda. Quod ergo restat de eadem materia, si quid habemus,
in alio reservemus. Hoc sermone alias reservemus.

¶ De sancto Martino sermo secundus.

Oportuit iam Martinum ad medium veniat, sermonem aliis reservemus ...
Oportuit iam Martinum ad medium venire, quem et de medio fieri oportuit patrum. Hodie enim pro omnia plus nobis plenius passibilis et sensibilis sed et longe
post illa patriarcharum et prophetarum tempora visionum et hic purum nichil de ea dimittat hominibus credens et in eo
que non vidit plenum fructu obedientie et virtutum locuplex. Solum deseruit, polum subiit, terre commercia quam habebat e
terra spiritum dirigens ad prem spirituum cui fidelis in adopcionis spiritu desinunt. Non fuit celeste corpus sed vere quidem
terrenum et mortale corpus. Animale animal, mortale terrigena, filius hominum in terra natus est, in terra educatus est, in terra conversatus et
spiritus celestis. Nec vero pretendere audiat aut umquam quo perfectus, de quibus sane in ebdomadis vitas aut eos hic
probatus in terra eciam consummatus. Nec vero pretendere audiat aut umquam quo perfectus, de quibus sane in ebdomadis vitas aut qui hic
probatus in terra eciam consummatus. Multo magis non erat ipse Christus, sed tamen Christus in ipso haud aliter utique quam per fidem. Tu vero
et propheta usque ad Iohannem. Multo magis non erat ipse Christus sed tamen Christus in ipso, tanto si recto quesieris corde. Nempe apostolus interpretante verbum dei
in ore tuo nunc modo eciam ipse est verbum in corde tuo, tantum si recto quesieris corde. Nempe apostolus interpretante verbum dei
istud est de quo Moyses dixit, et alibi idem apostolus: Ihesus Christus heri et hodie et in secula. Hesternus quippe dies
ab inicio seculi usque ad diem ascensionis, hodiernus vero dies deinde usque ad seculi consummacionem. Porro in eternum
post quem omnium resurreccionem. Ille hora de se Christus, ille de se vivo, ille salus predicans et prophetas in visione
post quem omnium resurreccionem. Nulli hora deest Christus, nulli de se vivo, nulli salus, predicans et prophetas in visione
exhibitus est, apostolis in humanitate, Martino in fide, angelis iam in specie. Quam sane sperem et electis hominibus conspicuum
exhibitus est apostolus in humanitate, Martino in fide, angelis iam in specie. Denique iam transierat heri, iam inicium istud illuxerat hodiernum, cum apostolus loquentem
prius non quidem hodie sed metuum. Denique iam transierat heri, iam inicium istud illuxerat hodiernum cum apostolus loquentem
et si cognovimus Christum secundum carnem, sed nunc iam non novimus. Videtur tamen eciam in hac morte de carnibus agnum non nichil
esse frangitur. Sed quod repositum est utique iam datur igni quod videlicet usque hodie carnis caro nobis sed spiritualiter utique exhibitum
beatis. Neque enim est quo causemur nostro huic negata tempori sive que ad patres veteris testamenti facta est apparacio
sive eam que apostolis exhibita est presencia carnis eius. Siquidem fidelibus considerantibus deesse neutra liquebit.
Adest enim nobis eciam nunc carnis ipsius vera substancia. Haud dubium sane quin in sacramento adsit revelacio, sed in spiritu
et in virtute et tempus gracie quod nunc est nichil in illa gratia deesse probatur. Denique nec oculus vidit, nec auris audivit,
nec in cor hominis ascendit que preparavit deus diligentibus se, nobis tamen revelavit per spiritum suum. Nec mireris quod eis
carnales manifestaciones exhibuit, qui carnalem eius postulabant adventum. Nobis enim tanto efficacior gratia
et revelacio dignior nostra est, quanto minus eorum excellencior constat esse que exspectamus. Itaque ut supra diximus
Martinus iste Christus non fuit sed tamen Christum habuit, non quo angeli in presencia maiestatis, non quo apostoli humanitatis
in visione, non quo olim locutus est in visione sanctis suis, sed quo eciam cum nunc habet ecclesia in fide et sacramentis.
Non erat ille lux sed lucerna plane ardens et lucens. De Iohanne dictum est, sed si illud pertulerit, puto dicens maiorem
hominem esse plus quam propheta est, eciam angelus est dei patris, sicut ipse testatur: Ecce mitto angelum meum etc. Et
Martinus lucerna erat ardens et lucens, cui saltem non pigeat imitari, sed imitari in eo in quo imitabilis est,
non autem secundum quod mirabilis exhibetur. Ad mensam divitis sedens hodie, diligenter considera que tibi apponuntur.
Distingue inter cibos et vasa ciborum. Illos enim inberis tollere et non illa. Dives est iste Martinus, dives in miseris (?),
dives in miraculis, dives in virtutibus, dives in signis. Diligenter ergo considera que tibi apponuntur, que scilicet videlicet
ad admiracionem, que ad imitacionem. Aut tunc quod sequitur in scriptura illa, quoniam talia oportet te preparare.

Diligenter considerate que apposuit et in quo suscitauit martinus tres mortuos quantos inter saluatorem legimus suscitasse
Reddidit visum cecis surdis auditum mutis loquelam claudis gressum aridis sospitatem euasit diuina virtute pericula pro
corporis obiecit flammas repulit immanem sacrilega mole columpnam pre celo descendere prestitit leprosum mundauit osculo
curauit oleo paraliticum. demones vicit angelos vidit futura predixit. Sed si quid tota hec altissima que fecit magna
quid enim mirifica quedam vasa diuinitus dimittis hec auro gemma gemmis micancia preter quod materia et opere preciosa non
in huius saporem quare si miraris splendorem. lucet huiusmodi lucerna vera ut in hac omnes videamus lumen. Sed quid
prius est quod intus in se est necdum carnales intueri. Non enim est ille lux sed ut testimonium perhibeat de lumine et appareat
tamen interius gloriosus deus in sancto suo. Sed non potes ad gloriam eius sic est in principio. Ceterum ne putetis ornatas
quidem martini lampades sed vacuas inueniri. Non est vacua virgo sed in vasis oleum sed vinum in phialis sed met
[illegible] istas abore copia. delicias utique spirituales ut non videat et inebriat sed edat pauperes et saturentur. Sed
in illud quod dominus laudetur porro in hiis vivat corda eorum. Alioquin quomodo mortui laudabunt te domine. Ut sit ergo
iocunda decoraque laudacio in admiracione eciam vivat per imitacionem ut audita sumat. Delicias ipsas quas curiose
contemplantur. Sit immixtum [illegible] splendore et ardore lucerne huius vicaribus quibusdam affectibus accendi ut vobis
alter ex altero comedere ut per mutua colloquia utique complacior fiat. Siquidem talis fuit et spiritu pauper iste martinus
sic evidentissime probat actus ipse diuine gratie qua profecto licet multa [illegible] multum similia non dedissem ut tu pauca verbi
eius indicia ponam pauperem illum spiritu nomine hilarius cum imponere ei officium dyaconatus temptasset nec [illegible]
indignum sese vociferans exorcistatum eum esse precepit in quo quidem loco iniure esse videtur [illegible] ut humiliorem
ordinacionem minime repudiaret. Pauper fuit veste sordidus crine incultus facie despicabilis que quidem licet in electione
eius a quibusdam malivolis obiecta fuisset et in ipso tamen episcopatu sic se [illegible] non mutat. Denique quod vere pauper
fuit spiritu martinus pauper et modicus meruit vocari. Audite vero mansuetudinem eius [illegible] simplicitas sic [illegible] Tamquam
aduersus omnes iniurias paciencie [illegible] Ut cum esset summus pontifex impune eciam ab infimis clericis lederetur. Nec propter id
eos loco unquam amouit aut a sua quidem in ipso fuit caritate repulit. Sed quid in brictio manifeste probatum omnes
vos arbitror meminisse. Cum nempe per omnibus successorem sibi elegit et de tanta post futura [illegible] premonuit
postremo in fide et caritate [illegible] fecit illum ad cuius os aures [illegible] cum videret [illegible] qui [illegible] sacerdotaba
in illud [illegible] querens [illegible] eciam celum solito sic amens respiceret. Crebro siquidem hec dei utpote [illegible]
desperatos celum suspiciebat. Nempe sciebat ad hec sese ut super meminimus vecta et in ipso corpore accepisse statuam
Sciebat illic esse thesaurum suum. Sciebat illuc sedere in dextera patris christum suum. Sciebat itaque sese donec illuc per[illegible]
uiret quod desiderabat assecuturum. Sed et hec ipsum delicium [illegible] vocabatur in terra [illegible] non attendit cum in [illegible]
[illegible] in celis cum oculi in capite suo. Sane illuc eciam lacune eius a maxilla ascendere [illegible] quibus sic [illegible]
ut solet per illorum quos qui obtrectatores sui videbantur. Fratres. Sane quid in istis esurierit sed in actis eius actibus
tn — [illegible] in ydolatriam persecucionem probatum est in templorum destruccione in statuarum deiectione in [illegible] lucorum
ubi se quod aliquid non est veritas. Sed destruam ut occasio tanti criminis de medio tolleretur. Nam in corde eius in
pauperem se christus saluator ipse apud angelos glorificabat data sibi medietate vestis ostentans. Verumtamen ante
nobis eciam [illegible] apud [illegible] mirice in cuius [illegible] admirabile [illegible] intrinsecus [illegible] digne
et illos olim morti destitutos et tormentis variis deputatos eripuit. Sed quibus ante [illegible] ianua
noctis medio [illegible] Quomodo enim non audiret eum [illegible] qui tunc quod facit audiri [illegible] corde eius
illud vel maxime indicat quod non est confusus cum loqueretur in porta. Nichil in me funeste repperies. Abraham
sinus me recipiet. Ita in opere pacificorum feliciter plane consummauit labores suos licet [illegible] suorum finem non
ignorauit clericos adhuc dissidentes inter quos reformata pace ipse quieuit. Ceterum persecuciones quas sustinuit
propter iusticiam longum est narrare. Quomodo apud iulianum augustum intrepidus inermis et illato [illegible] constancior custodie
mancipatus est ut inermis postera die barbaris opponeretur. Quomodo circa alpes sub seruis quam in [illegible] eius latro vibra
bat securissimus fuit. Quomodo illum mediolanum maxencius arrianus [illegible] insectatus multisque eum affecit iniuriis. tandem
de ciuitate expulerunt. Quomodo et alibi prius aduersus sacerdotum [illegible] aciem pugnans supplicia afferens publice
[illegible] tersus [illegible] quod [illegible] compulsus est. Quomodo item quidam fanum excisoris cum gentiles eum stricto gladio peterent
[illegible] passurus donec ille concidens ad ictum [illegible] cecidit resupinus. Quomodo alter cum cultro ferire
[illegible] probuit passurus donec ille [illegible] ad ictum dextram cecidit resupinus. Quomodo alter cum cultro ferire
[illegible] de manibus eius elapsus repente disparuit. Sed quibus omnibus dubium non est in [illegible] eum qui
voluit. Sed sic de manibus eius elapsum repente disparuit. Et quibus omnibus dubium non est [illegible] eum qui
quidem et si non semel effectu consummare passionem sed quociens martir fuit affectu devotissime voluit. Comedite
iam amici et bibite et inebriamini karissimi. Sic enim vivitur et in talibus vita spiritus mei nisi forte [illegible] [illegible]
summus dominus qui mortuos suscitat cecos illuminat morbidos sanat paraliticos curat demonibus imperat

futurum promiserant / miraculis choruscavit et magis pauperes spiritu mites lugentes esurientes et sicientes iusticiam misericordes
pacificos persecucionem pacientes propter iusticiam. Recognoscite in fratres templum obediencie paulinique primi ad quem vel solum
minus proprio ordine in martino quod nobis convenit exhibere. Sane moram faciunt ut arbitror bonum est nos hic esse
Tandem enim hodie venimus ad martinum dicens domine si adhuc populo tuo sum necessarius non recuso laborem fiat voluntas tua
O inestimabilem caritatem o obedienciam singularem. Bonum certamen certasti cursum consumasti fidem servasti. De reliquo
superest tibi corona iusticie quam reddet tibi dominus hodie iustus iudex et adhuc dicis non recuso laborem fiat voluntas
tua. Obtulisti plane [illegible] unigenitum illum quem diligis quod in te est iugulasti et immolasti gaudium tuum singulare
pia devocione [illegible] patris redire in [illegible] innovare certamina denuo subire laborem sustinere dolorem prolongare tempora
denuo differre adhuc ab illa felicitate et dum desiderata societate beatorum spirituum atque [illegible] morti [illegible] ab
ipso intuitu glorie tenditur postremo quod maius est a corpore tuo peregrinari diucius si modo ipse voluisset. ¶ In dedicacione ecclesie

Festivitas hodierna fratres tanto nobis debet esse devocior quanto familiarior. Nam ceteris quidem sanctorum solemni-
tates cum ceteris hominibus quos [illegible] nobis est propria ut necesse sit vel a nobis eam vel a nemine celebrari
Nostra est quia de ecclesia nostra magis autem nostra quia de nobis ipsis [illegible] festa et erubescatis celebrare
festa de nobis sed nolite [illegible] et nulla in quibus non est [illegible] Quid enim lapidibus istis potuerunt sanctitatis habere
ut eorum solempnia celebremus. Sunt utique sanctitatem sed propter corpora nostra. Sancta vero corpora nostra sancta esse quis dubitet que
templum spiritus sancti sunt ut fiat [illegible] possidere vas suum in sanctificacione. Utique sancte anime sunt propter inhabitantem spiritum
dei in nobis. sancta sunt corpora propter animas sancta est eciam propter corpora domus. Adhuc [illegible] corruptibili tenebatur in carne et
in corpore peccati in quo et [illegible] adultum [illegible] illius anima que dicebat Custodi animam meam quoniam sanctus sum [illegible]
plane [illegible] in sanctis non in celestibus sed eciam in terrenis [illegible] sanctos hic et in [illegible] mirabilis est. Illos quidem [illegible]
istos sanctificans. In comparacione quippe eius de qua loquimur sanctitatis et sanctorum vobis istorum miracula [illegible] multi [illegible]
[illegible] et vicia in quibus [illegible] fomenta in sanctorum suo [illegible] et cotidie impugnantibus eius
potenter resistunt iuxta apostolum qui de sanctis utique loquens convaluerunt inquit de infirmitate sua. fortes facti sunt in bello
Quid mirabilius quam [illegible] qui vix prius [illegible] potaret [illegible] et epula ab ebrietate ceteris quam [illegible] et dis-
similibus viciis et nunc ab eis continet multis annis tota vita sua. Quid magis miraculum quam tot iuvenes tot adoles-
centes tot nobiles universi denique quos hic video velut in carcere aperto tenentur sine vinculis solo dei timore confixi
quod in tanta perseverant afflictione penitencie ultra virtutem humanam supra naturam contra consuetudinem. Ipsi ergo videtis quanta [illegible]
possemus invenire miracula si perscrutari liceret singillatim singulorum exitum de egipto et deserti viam [illegible]
introitum nostrum in monasterio conversacionem. Quid nisi sunt hec nisi manifesta in nobis inhabitantis spiritus sancti argumenta. Nam sicut
habitans in corpore probat vitales motus corporis sic habitans in anima spiritus probat vitam spiritualem. Illud quo visu et auditu demonstratur
istud quo caritate et humilitate ceterisque virtutibus. Nostra est igitur fratres karissimi nostra est hodierna festivitas. Vos dedicavit
[illegible] dominus vos elegit et assumpsit in proprios. Tibi inquit derelictus est pauper orphano tu eris adiutor. [illegible] communi-
tatis dilectissimi quid hic potuistis in seculo quam nunc relinquendo omnia meruistis esse auctores sancti et [illegible]
propriam possessionem que sine dubio potior et hereditas est fuerorum [illegible] filii iniquitatis [illegible] propriis
cum hic sunt temporalia sed que promissa sunt promptuaria eructancia [illegible] in illud omnes [illegible] et [illegible] Non inquit [illegible]
[illegible] videte ergo si dignum sit ut festum agamus diem in quo nos as-
sumpsit in proprios et [illegible] ut fiat sicut olim [illegible] propheta promittit [illegible] ingredientes
in medio eorum deus. Nos autem populus eius et oves pascue eius. Ceterum domus ista per manus pontificum dedi-
cata est deo propter nos sine dubio factum est non solum quia tunc [illegible] finimus sed et quamquam usque in finem [illegible] deo sacr-
ta est in hoc loco militantium. In nobis quidem spiritualiter [illegible] nomen est que in parietibus visibiliter [illegible]
[illegible] utique sunt aspersio inscripcio inunctio illuminacio benedictio. hec quidem in hac visibili domo fecere pontifices
hoc [illegible] assistens pontifex futurorum bonorum invisibiliter quotidie cooperatur in nobis. Primo siquidem aspergit nos ysopo
ut mundemur lavemur et dealbemur et dicatur quod de nobis Que est ista que ascendit dealbata. Lavat nimirum nos in con-
fessione lavat nos lacrimarum ymbre lavat sudore penitencie. Magis autem lavat nos aqua illa [illegible] que de fonte
pietatis et ab eius latere emanavit. Aspergit nos ysopo que est humilis herba et pectoris purgativa aqua sapiencie
salutaris que est timor domini inicium sapiencie et fons vite et condimentum salis admiscens ne sit insipidus timor sine
spe sine devocione. Non solum autem sed inscribit digito dei in quo eiciebat demonia haud dubium quin in spiritu sancto
Inscribit nimirum legem suam non iam in lapidibus sed in tabulis cordis carnalibus propheticum implens promissionem qua se
pollicitus est ablaturum cor lapideum et carneum cor esse daturum id est non durum non obstinatum non [illegible]
sed pium sed mansuetum sed tractabile sed devotum. Beatus quem tu erudieris domine et de lege tua docueris eum. Beati
nimirum qui docti et mentes sunt mandatorum eius sed ad faciendum ea. Alioquin scienti bonum et non facienti peccatum

est illi et fumus sicut voluntate dni sui et non faciens plagis vapulabit multis. Unde necesse est ut vitio spiritalis gratie adiuvet infirmitatem nostram, obscuratam et intimoratam primum terrene devotionis sue gratie liniens quod non est sui de secum corporis et sui viciate caliginis asperitate, sed quis posset. Hinc est quod multi abhorrent et fugiunt paucis tamen quibus videntes si non eam viderint. Vos qui corporis estis, certe ipsi vos scitis quod vere camino mea conducta est et per gratiam spiritus suavis et delectabilis est prima mea et ut ita dicam amaritudo mea dulcissima ac postquam unctione gratie huius processit, iam lucernam suam ipse non ponit sub modio sed super candelabrum quod tempus est ut luceat lux mea coram hominibus ut videant opera mea bona et glorificent patrem meum qui in celis est. Iam vero dubitatur quod constanter in fine qui aperit manum suam et implebit omne animal benedictione. Itaque in terra primum multa constant in benedictione tota complebitur. Ipsa est que constituitur ex lapidibus vivis angelis scilicet et hominibus qui iam in domum visibilem non manufacta sed eterna in celis. Ipsa est que constituitur ex lapidibus vivis angelis spiritualibus creationis qui iam in domum visibilem non manufactam in celis habitant quod sit et hominibus simul eam edificatio et dedicatio ipsa complebitur. Numquid lingua domum non facientium in eis habitat quod sola vero quietis domum facit. De celestium spirituum perfecta unitas sive velle vel convenire quod integra et ordinata per sola vero quietis domum facit. Quis enim sic sciret unum regem spiritalem deo reddit habitationem quam ineffabiliter beatificat inhabitans gloria maiestatis. Quis enim sic sciret unum regem gloria sed reddit habitationem quam ineffabiliter beatificat. Si non dicti illius intelligentie frui. Unde aut quis corporis omnia dicta et facta scire nosset quo palacii lingua lapides, si non dicti illius intelligentie fratris. Unde aut quis corporis omnia dicta et facta scire nosset quo palaciis lingua lapides si non velle illius intelligentie frui. Unde celestis illius curie lapides vivi ac venerabiles dum intersunt amplius et tantum mystica noverunt audiunt quod verba confessa que non licet homini loqui. Beati qui habitant in domo tua domine in secula seculorum laudabunt te. Quanto enim plus videt tanto plus intelligunt et agnoscunt tanto plus diligunt, tanto magis laudant, tanto amplius adherent. Unde qui cohere(n)t plus intelligunt et agnoscunt tanto plus diligunt tanto magis laudant tanto amplius annuunt. Unde quod cohere se domum illa et perfecte connexa esse iam videntur ut, et quotiens ipsa aliquis corporis... Itaque lapides ipsa domus illa et perfecte connexa esse in duplici super est ut mutuas et quotiens ipsi aliquis corporis. Vere tanto glutino bonum est. Duplici ergo sibi coherent lapides illi glutino cognitionis plene et perfecte dilectionis. Tanto glutino bonum est. Duplici ergo sibi coherent lapides illi glutino cognitionis plene et perfecte dilectionis. Tanto ipsi caritati que deus est vicinius assistunt, et ut illa sequenda maiori ad se invicem dilectione copulantur. Quanto ipsi caritati que deus est vicinius assistunt ut illa scilicet eos separare ab invicem suspicio potest, ubi nichil omnino quod in alto sit altius late patens penetrans omnia radius videtur eos separare ab invicem suspicio potest. Ubi nichil omnino quod in alto sit altius late patet penetrans omnia radius videtur eos separare. Nichil dubium est quod perfecte adherentes ei beati spiritus eius qui deo perit et in eo penetret qui qui adheret deo unus spiritus est. Nichil dubium est quin perfecte adherentes ei beati spiritus. Ad hanc domum si pervenire desideras si concupiscit et deficit anima tua in atria domini sicut propheta clamans. Una unica. Ad hanc domum si pervenire desideras si concupiscit et deficit anima tua in atria domini sicut propheta clamans: Unam petii a domino hanc requiram ut inhabitem in domo domini omnibus diebus vite mee. Item in tabernaculum introivit sicut intrat per ... a domino hanc requiram ut inhabitem in domo domini omnibus diebus vite mee. Item in celis invitat propheta, sicut intrat peccatori a domino hanc requiram ut inhabitem in domo domini omnibus diebus vite mee. Item in ... et alio sermone de eadem est quod dominus ipse domavit. Item introivit in tabernaculum et sicut alio sermone ... dicendum est quod dominus ipse dominavit domino votum vovit deo iacob. Si introiero in tabernaculum etc. Et sic in alio sermone. Dicendum est quod deus ipse dominavit. Dominus votum vovit deo iacob. Si introiero in tabernaculum etc. Et sic alio sermone.

Ut de dedicatione ecclesie.

Olim rex gloriosus et propheta domini david sanctus religiosam quandam cepit cogitationem animi in domum tam religiosam quandam cepit cogitatione animi. Ut de dedicatione ecclesie.

Olim rex gloriosus et propheta domini david sanctus religiosam quandam cepit cogitationem animi indignum iudicans quod nullam adhuc dominus sabaoth domum haberet in terris ipse vero domum inhabitaret regie dignitatis. Hoc ipsum fratres nos quoque decet cogitare fideliter et utiliter effectui mancipare. Nam licet deo placuit cogitatio illa prophete, opus tamen reservatum est salomoni. Alia vero est nec brevi hora sermo omnia possumus explicare. Iam cogitatio illa prophete opus tamen reservatum est salomoni. Alia vero est nec brevi hora sermone omnia possumus explicare. Tam vero anima tu quidem sublimi in domo habitas que a deo tibi fabricata est. Corpus hoc dico quod sic compegit quod sic aptat. Vero anima tu quidem sublimi in domo habitas que a deo tibi fabricata est. Corpus hoc dico quod sic compegit quod sic aptatur quod sic ornat ut glorietur in ea et delectabiliter habites. Et itaque sic corporis domum satis competentem aptissimam et decoram quod sic ornat ut glorie in ea et delectabiliter habitares. Et itaque sic corpori domum satis competentem aptissimam et decoram. Deo autem sublimem hinc et inhabitabilem nichil. Nonne ergo indignum reputas ut tibi ipse fecit domum, tu vero ei deo autem sublimem hinc et inhabitabilem nichil. Nonne ergo indignum reputas ut tibi ipse fecerit domum, tu vero ei templum edificare dissimulas. Adhuc quidem domum habes sed cito esto quoniam in brevi casura est domus tua. Et tu in istis templum edificare dissimulas. Adhuc quidem domum habes, sed cito esto quoniam in brevi casura est domus tua. Et tu in isto pro imbribus aliarum pluvie vento et frigori exponenda. Heu a facie frigoris eius quis sustinebit. Felix prudens plus providerit aliarum pluvie vento et frigori exponenda. Heu a facie frigoris eius quis sustinebit. Felix prudens et multum felix anima mea que dicere potest dominus si terrestris domus mea huius habitationis dissolvetur, quod domum et multum felix anima mea que dicere potest: Scimus quod si terrestris domus nostra huius habitationis dissolvatur, quod domum non manufactam in celis. Propterea iam ne dederis anima sompnum oculis tuis et palpebris tuis dormitationem donec invenias non manufacta in celis. Propterea iam ne dederis o anima sompnum oculis tuis et palpebris tuis dormitationem donec invenias locum domino tabernaculum deo iacob. Et quid putas fratres ubi invenitur huius edificii locus aut quod potest esse architecti locum domino tabernaculum deo iacob. Et quid putas fratres ubi invenietur huius edificii locus aut quod potest esse architectus. Neque enim altissimus in manufactis tectis. Nam visibile illud templum utique propter nos factum est ad nostram habitationem. Neque enim altissimus in manufactis tectis. Nam visibile illud templum utique propter nos factum est ad nostram habitationem. Tribulatur valde et inhabitat. Quomodo ergo edificamus ei templum qui dicit et valet dicere celum et terram ego impleo. Tribulatur valde et inhabitat. Quomodo ergo edificamus ei templum qui dicit et valet dicere: Celum et terram ego impleo. Tribulatur valde et inhabitat. Quomodo ergo edificamus ei templum qui dicit et valet dicere: Celum et terram ego impleo. Ad eum veniemus et mansionem apud amorem faciemus nisi quod audio eum de quadam dicente quod ego et pater ad eum veniemus et mansionem apud eum faciemus. Itaque iam scio ubi paranda sit ei domus, quoniam non capit eum nisi ymago sua. Anima capax illius est. Quod eum faciemus. Itaque iam scio ubi paranda sit ei domus, quoniam non capit eum nisi ymago sua. Anima capax illius est, que multis ad omnem ymaginem est creata. Propterea quod iam festina. Adorna thalamum tuum syon et terra tua inhabitabitur. Exulta multis ad omnem ymaginem est creata. Propter quod iam festina: Adorna thalamum tuum syon et terra tua inhabitabitur. Exulta satis filia syon et habitabit in te dominus deus tuus. Dic cum maria: Ecce ancilla domini, fiat mihi secundum verbum tuum. Dic magis satis filia syon et habitabit in te dominus deus tuus. Dic cum maria: Ecce ancilla domini, fiat mihi secundum verbum tuum. Dic magis beate elizabeth verba: Et unde mihi hoc ut veniat mater domini mei ad me. Quanta enim dei benignitas, quanta dignatio. Beate elizabeth verba: Et unde mihi hoc ut veniat mater domini mei ad me. Quanta enim dei benignitas, quanta dignatio. Quanta gloria animarum quod dominus universorum qui nullius habet indigentiam templum deus iubet fieri in illis. Itaque fratres toto animo de quanta gloria animarum quod dominus universorum qui nullius habet indigentiam templum deus iubet fieri in illis. Itaque fratres toto animo devote et digna gratiarum actione studeamus ei templum edificare in nobis. Primo quidem solicitii ut in singulis deinde devote et digna gratiarum actione studeamus ei templum edificare in nobis. Primo quidem solliciti ut in singulis, deinde ut in omnibus sic inhabitet quod nec singulos dedignatur nec universos. Primo ergo loco studeat unusquisque ne dissideat ut in omnibus sic inhabitet quod nec singulos dedignatur nec universos. Primo ergo loco studeat unusquisque ne dissideat ipse a semetipso quoniam omne regnum in se divisum desolabitur et domus supra domum cadet. Nec intrabit christus ubi ipse a semetipso, quoniam omne regnum in se divisum desolabitur et domus supra domum cadet. Nec intrabit christus ubi fuerint parietes inclinati et maceria depulsa. Nonne enim corporis sui domum anima integram habet hec et conversa fuerint parietes inclinati et maceria depulse. Nonne enim corporis sui domum anima integram habet, hec et conversa illa necesse est si fuerint a semetipsis membra dispersa. Videat ergo et ipsa si desiderat habere christum per fidem in corde suo illa necesse est si fuerint a semetipsis membra dispersa. Videat ergo et ipsa si desiderat habere christum per fidem in corde suo in seipsa et solicite caveat ne a se invicem membra dissentiant ratio voluntas atque memoria. Sit ergo sincere ro(ta) in seipsa et sollicite caveat ne a se invicem membra dissentiant ratio voluntas atque memoria. Sit ergo sincere vo-

ut bene conveniat voluntati. Verum cum voluntas amat. Sit et voluntas sibi in qualitate qui id tale approbat alioquin quia
sese iudicat anima propter voluntatis pravitatem in eo quod per rationem probat. Bellum intestinum est et discordia periculosa cum
voluntatem timor id sibi sigillat si accusat si iudicat si condempnat. Propter quod ait dominus in ewangelio. Esto consentiens
cito adversario tuo cum es in via cum illo ne forte tradat te adversarius iudici et iudex tradat te ministro. Sit etiam
memoria sibi sordide ut nullum in ea peccatum maneat quod non pura confessione et dignis fructibus penitentie deleatur. Alioquin
conscientiam in qua peccatum latet et voluntas odit et id cooperit. Bonum proinde habitaculum parat deo cuius nec id deceptam
in voluntas prava nec memoria fuit inquinata. Iam vero si et singulis singulis etiam omnes nos conecti et congluti
nari necesse est mutua utique caritate que est vinculum perfectionis. Nam cognitos quidem per fratres in hac vita licet non per
fecta nec omnes in celesti siquidem domo cognitos dilectionis est incrementum. Hic vero potest esse detrimentum. Omnes enim
[illegible] facile erit et confundi cognitum et cognoscentem offendi. Ibi locanda erit congregatio
ubi macula rugave non erit. Illa ergo domus [illegible] est [illegible] tabernaculum bella
torum [illegible]. Illa mansio domus letitie, ista milicie est. Illa domus laudis, ista domus orationis. Hec
namque est urbs fortitudinis nostre, illa est civitas requiei nostre. Proinde si victoriosi fuerimus hic, illic erimus glori
osi [illegible] loco galee dyadema, sceptrum et palmam pro gladio, pro scuto clamidem deauratam, pro thorace stolam [illegible]
Interim sane primi magis quod primi videtur utilis et sustinere pondus clipei et lorice quo maligni iacula
ignea valeamus, a quibus nos superna sua protectione custodiat qui est benedictus in secula. Amen. Item de eadem

Domus et fratres etenim regis est oppidum sed obsessum ab inimicis. Quamquam enim in ipsis arma inimici simus
et omnis milicie dedimus nomina tamen nobis esse opus non [illegible] apparatu ad custodiam castri [illegible] mu
nitione [illegible] et armis et alimentis. Nunc est ergo munimen urbis fortitudinis nostre Syon ait propheta. Salvator
ponetur in ea murus et antemurale. Murus continentia, antemurale pacientia est. Domus continentie murus est qui
se undique circuit et tenet ut nec per oculorum fenestras nec per ceteros sensus detur ingressus morti. Domus antemu
rale pacientia quod primus hostium sustinet impetum ut [illegible] detrimenta [illegible] vilit et pressuras ingerit [illegible]
Unicum quippe remedium est [illegible] quatit et quodammodo mutat obice pacientie et quicumque [illegible]
peccati [illegible] negare [illegible]. In pacientia nostra possidebitis animas vestras. Ponitur ergo in civitate sua salvator
ipse murus et antemurale [illegible] nobis a deo [illegible] et propheta pacientia. Sic [illegible] ait deus meus pacientia mea
murus namque ponitur in continentie antemurale in passione. Ab omnibus carnis et sibi [illegible] abstinens
et adversa fortiter sustinens [illegible]. Oportet autem et arma parare sed arma spiritualia, arma potentia deo nobis
ad resistendum sed ad impugnandum [illegible] vilit [illegible]. Induite vos armaturam dei ait apostolus
[illegible] putant fratres [illegible] nobis est [illegible] temptacio sed longe gravior illa [illegible] vobis
[illegible] ampla [illegible] simplicitas et [illegible] torquet [illegible] non sustinet [illegible]
[illegible] mansuetudine et obedientia [illegible]. Iam vero [illegible] famen quidem [illegible] possimus in hostibus tradere [illegible]
[illegible] deo. Non venit super nos tribulus illa [illegible] ymo dominus per [illegible] fames vel
et sitis non panis et aque sed verbi dei. Itaque nobis non alimenta desunt qui et sermones frequentes et frequentia
sacras lectiones audimus et [illegible] spiritualis quos devotionis gustamus delicias tanquam si catelli edunt de micis
que cadunt de mensa dominorum celestes illos [illegible] dico qui replentur ab ubertate domus domini. Item [illegible]
pane lacrimarum qui licet [illegible] optime [illegible] cor [illegible]. Item et obedientie pane de quo loquitur ad
discipulos dominus. Meus [illegible] est ut faciam voluntatem patris mei. Item super omnia de celo pane corpus domini
salvatoris in quo utique fortitudine tibi omnis adverse partis decidit fortitudo. Sic ergo munita est castri domini
fortitudo ut nichil iam timere oporteat si [illegible] vilit [illegible] ut vel non proditores simus nec timidi. Nam
proditores quidem sunt quicumque in hoc domini castro [illegible] inducere moliuntur. Quales sunt utique detractores deo
odibiles qui discordias seminant et nutriunt scandala. Sic enim in pace factus est locus domini sic [illegible] in dis
cordia locum dyaboli fore manifestum est. Non mirum fratres si loqui dum [illegible] videatur quod vitas [illegible] palpat
Unus proditorem sese novit quicumque est ille qui vicia queque in hac domum conatur inducere et templum dei spe
luncam latronum molitur facere demoniorum. Fratres deo non [illegible] hic [illegible] sed [illegible]
[illegible] forte nonnullos qui colloquuntur hostibus et paciscuntur fedus cum morte et moliuntur quod in eis est
[illegible] ordinis disciplina intepescere fervore turbare pace ledere caritate. Nunc nos quidem [illegible] ab eis
[illegible] possimus sic scriptum est de [illegible]. Illis autem non [illegible] sic eis [illegible] aut vobis quod licet portent modo
sed portabunt cito [illegible] nisi [illegible] emendaverint sic [illegible] moliuntur [illegible]. Quidem enim fratres
vanitati aut tepiditati seu cuilibet alii vicio fidem frangens operibus et deo per tonsuram mentitur. Optimum certe
castro [illegible] claravallensi optimos inde singulis annis et [illegible]
suis reddita accipit et predam multam [illegible] ab hostibus eripit in [illegible] solet inducere.
Et hec fiducia in multa fortitudine eius [illegible] quos redemit de manu inimici et de regionibus congregat eos

a solis ortu et occasu ab aquilone et mari. Omnibus ergo proditore castri huius postquam deprehensus fuit neque latere aut
fugere potest quibus merito exponendus esset suppliciis. Neque enim qui traditoris morte dampnabitur sed cum quaesitus illum necare est
intuere tormentis. Sed modo plus immoror circa ista. Credo melius deinceps ab hac tam horribili proditione cavebit
vobis studeatis decetero maiori sollicitudine non attrahere sed repellere vicia cum sint illa proditionis nota ne proditoris
penam incurreatis. In hoc loco etiam illud cavete ne quis forte pusillanimitate deiectus fugiat a munitione ubi tre
pidavit timore ubi non est timor. Ubi plenum periculum est insana temeritate securus. Hostis enim manibus hostilibus se
exponit. Cuiusque est ille qui fugit aut si ignorat quod hostes illi omnino careat. Mira crudeles quidem in alios sed
multo crudeliores in suos quippe crudelissimi in semetipsos. Iam vero tertio periculum breviter dico quod iam hora preterit
quod iam est ut signum est salutis plenum cepidus diversis morbis infirmitatibus remedia diversa conquiro. Nudus probest
si ut predixi castrum ut relinquere velis sed segnis et desidiosus in eo permaneas. Toto proinde animo tota virtute co
mississimo nobis castrum domini et regem in manutenere laborem solliciti contra omnes inimicos et adversum omnia machi
namenta pati sicut scriptum est Resistite diabolo et fugiet a vobis. Et quanto securius a quo dictum. Nisi dominus custodierit
civitatem frustra vigilat qui custodit eam. Humiliemus nos sub potenti manu altissimi et domum istam totam de
votione eius committentes incessanter ut ipse nos custodiat ab omnibus insidiis inimicorum nostrorum ad laudem et gloriam nominis
sui quod est benedictum in secula seculorum. Amen. ... Sequitur.

Qui vicerit faciam illum columpnam in templo dei et foras non egredietur amplius et scribam super illum nomen dei
mei et nomen civitatis nove ierusalem que descendit de celo a deo meo et nomen meum novum. Proposita
conditione pulcre nobis et gloriosissime fit promissio. Promittit salvator vincenti facturum se columpnam
in templo dei sui ut foras amplius non exiret. In castris dei milites sunt victoriarum palme. Iter devicto uno
prelio deponenda arma aut renunciandum est milicie. Si putavimus me victurum in primo conflictu ipse me seduco
quia multi bellatores adversum me. Sed de die in diem apparent super me novitates ut exeat carnes meas ut fiat
plena victoria vincendi est petitum ne dicet nobis omnes iniquitas vincendus est, sed ne moderent efferat sed omnia
honeste fiant et secundum disciplinam. Vincendi motus ne cupiditati animi impetus cetus ne sinatur in actu sed racione
cohibitus in seipso constringit tumultus fluctus probus. Vir obediens aut salomon loquitur victorias non victoriam hic
cohibitus in seipso constringit tumultus fluctus probus. Quot victoriarum tot quisque compos est palmarum
et in apocalipsi palme in manibus sanctorum non singulare palma. Quot victorie tot columpne. Eiusdem modi victorie et columpne erigitur messia. Item dicitur esse columpnarum
et quot palmorum tot columpnarum. Legimus in exodo dominum precessisse filios israel in columpna nubis in die et in
septuaginta senes per quinquaginta renunciat. Legimus in exodo dominum precessisse filios israel in columpna nubis in die et in
columpna ignis in nocte. Et in canticis canticorum. Ferculum fecit sibi rex salomon columpnas eius fecit argenteas. In
cantico sponsa loquitur de sponso. Crura illius sicut columpne marmoree. Nubes solis temperat ardorem ignis calet
corda sponsa loquitur de sponso. Crura illius sicut columpne marmoree. Nubes solis temperat ardorem. Ignis calet
et splendet. Argentum sonabile est et lucidum. Firmitas inest marmori et soliditas. Columpna sit nubis qui
et splendet. Argentea est qui eloquio edificat. Marmorea
se et alios discretione temperat. Ignis qui exemplo illuminat. Argentea est qui eloquio edificat. Marmorea
qui constancia perseverat. Tales columpne in templo dei statuuntur. Templum dei sanctum est quod estis vos ait apostolus
qui constancia perseverat. Tales columpne in templo dei statuuntur. Templum dei sanctum est quod estis vos. Et dominus ipse Solvite templum hoc. Hoc autem dicebat de templo corporis sui in quo habitat omnis plenitudo
fidelibus. Et dominus ipse Solvite templum hoc. Hoc autem dicebat de templo corporis sui. In materiali templo in ipso scilicet aut in ecclesia secundum intelligere quisque erigitur in sublimitate columpne
divinitatis corporaliter. In hoc templo in ipso scilicet aut in ecclesia alia per illuminacionem in ignea, alia in argentea per sermonem, alia in marmorea per constanciam
alius per discretionem in nubea, alia per illuminacionem in ignea. Alia in argentea per sermonem. Alia in marmorea per constanciam.
Alius per discretionem in nubea. Et foras non egredietur amplius. Est egressus bonus est et malus. Egressus est corvus de archa
Genesis in principio. Et foras non egredietur amplius. Est egressus bonus est et malus. Egressus est corvus de archa
et non est reversus. Egressa est dyna ut videret mulieres illius regionis et sua sibi ablata est virginitas. Dampnosus
et non est reversus. Egressa est dyna ut videret mulieres illius regionis et sua sibi ablata est virginitas. Dampnosus
et dampnabilis est utriusque exitus. Alter prestante invidia, alter dispendium inferente castitatis. Non sic amplius egredietur
et dampnabilis est utriusque exitus. Si tu ingredietur ad contemplacionem et egredietur ad dispensacionem et pascua
qui columpna facta fuit in templo dei. Si tu ingredietur ad contemplacionem et egredietur ad dispensacionem et pascua
qui columpna facta fuit in templo dei. Non est malus exitus fidelis dispensacionis. Proinde temporalia quis et si quod est qui providet operacio
retribucionis invenerit non est malus exitus fidelis dispensacionis. Proinde temporalia quis et si quod est qui providet operacio
retribucionis. Addit alia maiora contulit promissio. Et scribam super eum nomen dei mei
operis intus tamen manet per desiderium voluntatis. Addit alia maiora continet promissio. Et scribam super eum nomen dei mei
operis intus tamen manet per desiderium voluntatis. Ego deus scilicet abraham deus ysaac deus iacob. Hoc nomen mihi est in eternum.
Contueri nostri quod sit nomen dei et invenimus ipso dicente. Ego deus scilicet abraham deus ysaac deus iacob. Hoc nomen mihi est in eternum
Abraham pater multarum gencium. Ysaac risus vel gaudium. Iacob supplantator vel luctator interpretatur. Pulcherrima est
Abraham pater multarum gencium. Ysaac risus vel gaudium. Iacob supplantator vel luctator interpretatur. Pulcherrima est
insignita pictura cuius moribus horum nominum forme impresse radiant super terre deo operante lucis cuius scribe fecisse a
insignita pictura cuius moribus horum nominum forme impresse radiant. Super terre deo operante cuius scribere fecisse
quod scripsit. Abraham est qui multarum cogitacionum subactor, multarum actor est virtutum qui dicere potest. Deus qui das
quod scripsit. Abraham est qui multarum cogitacionum subactor multarum actor est virtutum qui dicere potest Deus qui das
vindictas michi et subdis populos sub me. Gentes enim multe cogitaciones multe et virtutes sunt. Ysaac est qui gaudium
vindictas michi et subdis populos sub me. Gentes enim multe cogitaciones multe et virtutes sunt. Ysaac est qui gaudium
possidet iocunditatis non illius cuius extrema luctus occupat quod eorum est qui letantur cum male fecerint et exultant
possidet iocunditatis non illius cuius extrema luctus occupat quod eorum est qui letantur cum male fecerint et exultant
in rebus pessimis sed illius cuius sedes intima et eterna virtus quod est gaudentis in domino et exultantis in deo suo.
in rebus pessimis sed illius cuius sedes intima et eterna virtus quod est gaudentis in domino et exultantis in deo suo.
Iacob est qui non adversitatibus vexatus asperitate deterritus deserit viam virtutis quam elegit sed luctatur ad consumacionem
Iacob est qui non adversitatibus vexatus asperitate deterritus deserit viam virtutis quam elegit sed luctatur ad consumacionem
proposita frequens virtutum perseverancie debita salutis mercede. Hoc est nomen dei quod describitur super vincentem multiplicatas
proposita frequens virtutum perseverancie debita salutis mercede. Hoc est nomen dei quod describitur super vincentem
virtutis exultacio spiritualis virtutis consumacionis. Nomen civitatis eius scriptum est. Ipsa est ecclesia primitivorum et sanctorum sive
virtutis exultacio spiritualis virtutis consumacionis nomen civitatis eius scriptum est. Ipsa est ecclesia primitivorum et sanctorum sive
que ista nova id est per gratiam innovata que descendit de celo secundum causam et formam. Dicit adeo dominus in quodam loco sic
que ista nova id est per gratiam innovata que descendit de celo secundum causam et formam. Dicit adeo dominus in quodam loco sic
vocaberis voluntas mea. Et iterum dicitur in alio Domus mea domus oracionis vocabitur. Et ipsa filius hominis
vocaberis voluntas mea et iterum dicitur in alio domus mea domus oracionis vocabitur. Et ipsa filius hominis

et nome ciuitatis dei illa hec tria ibidem in quorum primo gra sanctificacionis Voluntas enim dei sanctificacio vestra In alto devocio
oronis in tercio signatur puritas oratoris porro duo nomina sunt tria nicos scilicet ciuitatis nominibus victor insignitur
ut sit sanctus devotus et cum deo spiritus vnus scribit enim super eum saluator nomen suum ysaie hoc est nomen quod vocabunt
eum dominus iustus noster deus in pro potente iustus iustificans gre in conspeccione nature / dominus quia facit nos iustus quia redemit
nos iustus quia glorificat nos / vel dominus hic putatur deus eius fide et ope fruitur iustus in resurreccione cum reddet vnicuique secundum
opera sua Nouit postea qui erit omnia in omnibus et omnia intra nos aut eius Horum nominum caracteres scribit saluator roseo
sui sanguinis colore in frontibus vincencium hic scriptoris cum gerit officium propheta indicat Ecce vir indutus lineis et
atramentarium scriptoris ad renes eius Ipse signat thau in frontibus gemencium et dolencium Ab ipso nos signati et insi
gniti nomine dei sui et ciuitatis ierusalem et sic dicens confidenter Signatum est super nos lumen vultus tui domine.

Uerba bona verba consolatoria verba plena promissionis et spei loquens ad nos propheta / descendere inquit faciet
dominus ad nos ymbrem temporaneum et serotinum in principio et replebuntur aree vestre frumento et redundabunt torcu
laria vino et oleo Hii distinctio quintuplex in hiis verbis ea sit in persona actu et fructu modis in quibus quid
et quid operatur Primus dominus quid descendere faciet ymbrem temporaneum et serotinum Ad quid vt repleantur aree frumento
et redundent torcularia vino et oleo Opus suum dignum laudacione Opus eius qui effundit aquas super sicientem
et fluenta super aridam ut terra supplemento bibens ymbrem generet optima illius a quibus colitur Ymber temporaneus et
serotinus Gemina est compunctionis species indignacio et tribulacio Illa tristes per recordacionem commissorum Hec letas per primus
sorum compertacionem aquarum deducit effusiones qui nunc subit compunctionis primordio torquetur amaritudine vocatur an-
gustie et retardacione vite indignacione succussit pectora suspiriis ora singultibus genas replet lacrimis Processu vero
compunctionis et fidei cum dicere potest viam mandatorum tuorum cucurri cum dilatasti cor meum Corrupti lenitur anxietas doloris
et spiritus blanda consolacio succedit Tunc impletur gaudio os eius et lingua exultacionis audietur voce dicentis
Quiescat vox tua a ploratu et oculi tui a lacrimis Est enim merces operi tuo Cum mentis desiderio suspensus cum men-
tis festinatur querelas ingeminat ploracionis mente in leticia tui mentis per quando veniam quando videbo Inde fiunt ei
lacrime panes die ac nocte donec transeat ad locum tabernaculi admirabilis usque ad domum dei in voce exultacionis
et confessionis Iste est ymber temporaneus precedens serotinum non tempore sed dignitate Utrumque descendere facit ad nos dominus
modo et ordine quem deo loquens vnus prophetarum exponit Qui vocat inquiens aquas maris et effundit eas super faciem
terre Aque maris effuse graciose sunt et spiritus bona eius qui ferebatur super aquas qui conceptum filii ... vocatur mare
spaciosum et profundum est clamosum est cadauer non sustinet ad vomitum provocat Et spiritus domini repleuit orbem terrarum
ut spaciosus et omnia scrutatur eciam profunda dei quia profundus et interpellat pro nobis gemitibus inenarrabilibus tamquam clamosus
et aufert se a cogitacionibus que sunt sine intellectu acsi cadauer non sustinens quod eum dicit Auferte malum
cogitacionum vestrarum ab oculis meis ad vomitum provocat Vocat aquas maris dominus vocat que sunt et aque que super celos sunt
laudent nomen domini Omne datum optimum et omne donum perfectum desursum est descendens Inde vocantur aque et effundun-
tur super faciem terre de qua dicit Anima mea sicut terra sine aqua tibi Anime earum sequentis infusione compluta Fit fructus centupli
et implentur aree frumento et redundant torcularia vino et oleo Aree mentis sunt planicies et latitudo cogitacionum
torcularia pondera premencium disciplinae et onera laborum Frumentum est quod dicit Nisi granum frumenti cadens in terram
mortuum fuerit ipsum solum manet sic ait dicebat Ipse est frumentum quo conficitur panis vite et si quis manducauerit ex hoc
pane viuet in eternum Hoc frumento aree mentis replentur cum secundum apostolum habitat Christus in cordibus vestris Hortatur nos ipse de
hac re dicit pone me ut signaculum super brachium tuum ut quicquid nobis sentiat quicquid virtutis inest elucescat ab ipso
et per ipsum subsistat Est enim dei virtus et dei sapiencia illuminator cognicionis collator fortitudinis Per vinum spiritus sanctus
intelligitur qui letificat cor hominis ut sobria ebrietate repletum et ad terrena desideria ut insensibile torpeat et ad opera
iusticie eciam super effectum per affectum feruescat Hoc vino pleni erant quos musto materiali madere liuor perfidorum estimabat
Unde hic vino et frumento supposita dicitur quidam quam bonum eius et quod pulchrum eius nisi frumentum electorum et vinum germinans virgi-
nes Oleum liquoribus supernatat vnctione dolencia membra lenit clarificat Assignatur per hoc pater qui est pater
misericordiarum et miseraciones eius super omnia opera eius qui lenit dolencia membra ut deus tocius consolacionis sic glorificatur deo quod dicit
ad eum Secundum multitudinem dolorum meorum in corde meo consolaciones tue letificauerunt animam meam Clarificat eciam ut voce
lapsa ad filium Et clarificaui et iterum clarificabo Hoc oleo et prefato vino redundant torcularia cum mentis disciplinas
et temptacionum pressuras et fuerit voluntas ad tolerandum et invenerit consolacionem ad refouendum; ita tepor excluditur
et desperacio arcetur ut sic assit prompta voluntas et nusquam succumbat infirmitas Illud agit feruor vini hoc olei
lenitas Repletis areis frumento redundantibus torcularibus vino et oleo iusti epulentur et exultent in conspectu
dei et delectentur in leticia Epulentur frumento exultent vino et delectentur oleo Epulentur in azimis sinceritatis
et veritatis Sinceritatis in se et veritatis in proximum Sinceritatis in proposito rigore veritatis in tenore iusticie Sinceritatis
ne defluat ad illicita veritatis ne consenciat ad iniusta Exultacio ad precinctus ... delectacio ad conte-
mplacionem spectat gaudium Exultat in conspectu dei qui latente intencione iusticie foris opera promit Perducit ...

discussa vis verbi sonuit cum dicit quod salvare / Delectatur autem in leticia qui testimonio conscientie gloriatur / Totum hoc virtutis est opus prestantis et in proposito tamen panis cor hominis confirmat et in istis quoque tamen vinum letificat cor hominis / et in spe gaudere quam oleum facit exhilarare. Que etsi ob diversarum personarum proprietatem significentur vocabulis / inseparabilis tamen sunt substantie.

Vita et operacionis — Sermo odonis

Refert lectio evangelica quendam regulum cuius filius infirmabatur capharnaum venisse ad ihesum qui de iudea in galileam venerat / et rogasse ut sanaret filium eius. Cum verbo salutem reddenti credidit et descendens hora septima / filium sanatum famulis nunciantibus agnovit et credidit ipse et domus eius tota. Res hec gesta non solum in sua certa vim et in sua ... apud ... Deus enim operatus salutem in medio terre: et fidei sunt seminarium et doctrina moribus. Res ducit ad colendum deum qui tam potencia egit et imitandum qui tam salubria ... febris forma predicat potenciam instruit intelligenciam iuvat ad virtutem. Utrumque tenere est in lectione proposita ad quod ponendum proposita ... virtutis opus absente verbo curare et ab virtute ... ipsius mortis ... Deus est qui operatur ad opus intelligenciam quam nosse iuvat ... Erat inquit quidam regulus ... Illud quidem fidem inspirat hec mores instruit virtutis ordinat officia ... regulus ... non regis vocabulo censetur cuius filius infirmabatur ut diuinos nobis plenitudine ... virtutis Regulus hic racionalis est ... qui diversos motus et multiplices ... regere actiones ... reges vocentur et sinnes ... inde dicitur Vos estis genus electum regale sacerdocium Et inde fecisti nos deo nostro regnum et sacerdotes ... regibus loquitur Et nunc reges intelligite erudimini qui iudicatis terram ... est enim inclita reguli id est animi racionalis / motus est bonus vel ad iusticiam cogitacionis vel ad rectitudinem operacionis ... copula maris et femine nascitur ingenium ... cogitacio iusta vel operacio recta que ... mentis et carnis ... De bonis ... Respice domine ... moris est scripture filios opera vocare bona bonos mala malos ... Et in ... ad timentem deum dicit Et videas ... dei in filios tuos et in opera tua et dirige filios eorum ... Et ... filios filiorum tuorum ... prima perpias laborum et operum tuorum ... multiplicacionem ... sanguine ... copulatur actioni et bona actio meliorem ... tangit et ... clamat alter ad alterum ... virtus virtuti ... Ex ... vicia virtutes ... tamen ... melior optime ... originem et ... mala bonos ... arbor bona fructus malos facere ... ad actum ... cogitacionis vel actionis ... ad iniquitatem ... temptatur ad actum ... racionale ... motum cogitacionis ... Sana me domine quoniam conturbata sunt ossa mea ... filius clamat ... regulus Miserere mei domine quoniam infirmus sum ... Forsitan ex loco accidit infirmitas ... locus est infirmitatis locus ... cogitacionis et fortitudo operis ... languor et infirmitas ... non salutis ... in villa ... Est consolacio de celo celestis / est et de temporalibus temporalis ... capharnaum ... villa consolacionis ... dolorum meorum in corde meo consolaciones tue letificaverunt animam meam ... De illa ... Ve vobis divites qui habetis consolacionem vestram Et ... consolacionem ... In cuius consolacionis villa filius reguli morabatur et infirmabatur ... descende ... salutem postulabat ... salvatorem ... Domine descende prius quam moriatur ... iudea in galileam Venit ad eum regulus salutem postulaturus ... et descendet Et de eodem filius meus ... Descendit enim de celis in ventrem virginis et exivit per clausam portam ... Descendet ... Et licet non descendit corpore descendit ... ad egrum rogatus descendet ... Nos ... ad infirmam ad mortem ... compassione et liberat puerum ab egritudinis passione ... compassus nobis qui passus est pro nobis / licet absens corpore ... mortem ... verbo restituet salutem ... inspiracionis eius que ... et ... resistere et ... maiestate ... Sic enim racionalis motus indicat se ... impugnacionis insultum tolerare ... temptacionem tolerare ... Descendit enim et ipse ... descendit ... agnovit ... Descendit ... vita ... devocione laudat cum ... salutis ... voluntati ... obtemperant ... filium ... indicat vitam salutis ... et domus sua ... infirmitatis ... nichil infidelitatis et ... reddita indicat vitam ... relinquitur in corde ... possidet cogitacio ... devocio ... hora salutis que septima est Non prima sanatus est Non secunda ... hora ... septima reliquit eum febris Dies xpistus est ... hore diei ... illuminacionis ... virtutum ... illuminat omnes ... illuminatus ... septima ... cognicio salutis ... prima ... et ... intelligencia ... facere ... forma et utilitas factoris ... Clamat ... nichil esse quod vel se fecit vel genuit ... ab alio factum est vel genitum Et ... unum esse ... A quo ... multiplicari.

nec reparari nec regi sciverunt. Cum autem multiplicavit, reparavit et regnavit. Deum esse plenum a quo, per quem et in quo sunt omnia
(quo) hec in principio creature non solum. Ab eo enim genita sunt quod dixit et facta sunt, per quem sucessive, in quo permanent et inferentur
ab quo per creationem, per quem per multiplicationem, in quo per stabilitatem. Per id dico deum et cognosce. Prima est illuminatio illa de
qua apostolus ait: Oportet accedentem ad deum credere quia est. Unde hec credulitas utilis valde et necessaria est ad salutem. Denique
quidam deum cognoscentes non sicut deum glorificaverunt aut gratias egerunt. Sed factum est in eis quod submersum est. Ab hoc tamen
ista rimula ad aliam transeundum est que lumine emicat in hac claritate. Eam tercia redempcionis cognitio. Cum enim
morte voluit quite fuit dilectionis qui per quem facta sunt omnia pro nobis hic factus in terris visus est et cum hominibus conversatus et
animam suam dilectam tradidit in manus peccatorum ut sua nobis morte vitam restitueret. Memorie illustratur animi noticia et amore
bonitatis huius reparatoris cognitione et perpensione potestatis factoris. Hodie tibi salus in hac hora ut demones [illegible]
et concutiat [illegible] ultimo et redeundum prevaricatori ad cor, ut stat et recogitet quid retribuat domino pro omnibus
que retribuit ei. Ille mortuus est iustus pro iniustis et tradidit semetipsum pro nobis, exemplis instruit, gratiam contulit,
morte redemit, ut sicut vellemus possemus redire ad patriam illuminati iustificati. Rependimus enim mala pro bonis
et odium pro dilectione, exemplis abutimur, gratiam respuimus, munera redempcionis operibus non tribuimus. Sic quam ingrati
mirari. Hac meditatione tamquam meridie estate tercia hora solis illustratione aliquantisper animus calefactus in quarta
pervenit illuminationis horam, ubi declinat a malo semper uti nullo divini timoris vel amoris respectu sed omnis tantum
ductu et cupido malis appetitus instinctu. Ab hac hora it in quintam ubi plenius bonum agit. Hec hac [illegible]
ubi frequentior et splendidior ignis corrigit accendens et illuminans totum hominem, cum spiritu sancto vegetatus reprobat,
abiciat et detestatur quamque iustitie inimicum quamque virtuti contrarium est. Nec tibi sufficit pro salute, quia non sufficit malum non
committere nisi quod commissum est deleat et satisfactione sequatur. Deinde sexta hora in qua deflet peccator quod
commisit, puniat quod egit, ut salutem consequatur. Et septima hora relinquit eum febris. Hec tota est salus et integra
quam quisque hora peccator ingemuerit salvus erit. Illa hora hac filius reguli reddit sanitati, in qua peccator resti-
tuitur saluti. Et ut singulas horas propriis signemus nominibus, prima est cognitio creatoris, secunda fides redempcionis,
tercia propositi exhibicio, quarta reprobacio mali simpliciter, quinta operacio boni simpliciter, sexta reprobacio pro peccatis, septima
gemitus pro peccatis. Et pulchre in septenario qui sacratior decoratur mysterio salutis tempus statuitur, ut corpus quod creavit
et animam que creavit compleret sanctificatione plena in uno sabbato salutem mereri insinuet. Amen

Sapientia vincit maliciam, dum sathana creat dei virtus. ¶ **De septem donis spiritus sancti**

et dei sapientia Christus attingit ergo a fine usque ad finem fortiter. In celo quidem deiciendo superbum, in mundo superando
malignum, in inferno spoliando avarum. Et disponit omnia suaviter. In celo statuens angelos confirmando, in
mundo venundatos redimendo, in inferno captivos liberando. Aut si melius placet accipias hec modo ordinata per ordinem
acie adversus septem peccata gracia spiritus septiformis. Et primus contra negligenciam timor corrigit. Nimirum ipse est quo
concutitur anima, discutitur conscientia, concutitur sopor letalis, [illegible] pusillitudo. Denique qui timet deum nichil negligit
si vetur omnia opera sua. Ceterum ut maior sit conflictus, [illegible] et concomitantur sunt in humano
corde negligencia et curiositas ceterorum. Triplex enim ut ait sapiens incomoda eiciunt de domo hominem, fumus et stilli-
cidium, mala uxor. Cui vero hec desunt negligenti. Ipsa quippe qui negligit fumum non abigit, uxorem non corrigit,
tectum non reficit. Firmat peccatum nullo mine studio, nullis lacrimarum undis commota, et fumus ille detrimenti
et intollerabilis malignatur voluntas ipso neglectu quotidie detior semetipsam stillat super iudices indignacio
eo deficit utique cultus que sola operit multitudinem peccatorum. Egrediatur utique foras uxor est et curiositas contraria con-
spicit quin se intra despicit, preterita non inspicit, futura non prospicit. Succedit proinde curiositati pietas adversatur
et que illa a corde evocat ista revocat. Nimirum pietas ipsa est cultus dei et in corde colitur quod in corde
cognoscitur. Scientia parit enim curiositas concupiscencia mali. Ut facile qui per multa vagatur offendat, facile cadat
in laqueum, facile inveniat quod perniciose delectet. Confligit sane adversus hunc scientie spiritus. Docet eligere bonum,
reprobare malum. Docet quid periculosum sit, quid vero competens. Primum in multis iam concupiscencia [illegible] videtur.
Habes hoc exemplo in Dina filia Jacob, quam misit ad videndum alienigenas mulieres egressam, Emor filius Sichem
rapuisse, corrupisse ac deinde tristem blandiciis delinisse legitur, ita ut eius anima ei inhesit. Dico autem concupiscencia
et ut prophetia meminit in affectum cordis transisse hoc quo lege sit ut honestate abierit valescat pudore.
Timore autem domini penitus transibit solo quod velet appetitu sequitur concupiscencia sola, sola trahitur voluntate et
est apud eum pro omni voluntas. Contra hanc ergo concupiscenciam mali dimicat fortitudo. Neque enim ulla iam nisi in
manu forti liberata est. Induat ergo hoc remedia ut corpus castiget et subiciat servituti. Ne forte iam de
radice colubri egrediatur regulus, de concupiscencia consuetudo. Quadrimoda enim inspecta minimum et insuperabilis hac
singulitas sunt pro [illegible] concupiscencie aut impetu desiderii, sola consuetudine ipsa ad illicita mala trahatur. Primum
omnibus liceat ignorancie et in secundo peccatum faciens ut finis sit peccati. Finis plane dyaboli ad prima quoque peccata
trahitur sequens, a quo nimirum captivus tenetur ad ipsius voluntatem. Est autem consuetudo sed gravius quedam

et pretiosa cathena solvenda utique facilius quam rumpenda. ut hic maiore virtute illud proverbium videatur consumpari industrie
potentia violentia potentiorem ut quadam vie vi repellitur et furore spiritus furor contunditur desideriorum sic malignitati
arte arte deludas et consuetudini consilium opponatur. Alioquin si forte violencia quieuas et castigatione corporis spiritus
consuetudinem carnalem/ timendum omnino est ne sit periculosus labor et prius fracta ipsa deficiat quam insolita concupiscentia. presertim
cum altera quedam natura sit ipsa consuetudo. Petitur itaque consilium vel ab ipso magni consilii angelo ministratum vel ab homine
a quo spirituali qui cogitationes sathane spiritualia quoque remedia non ignorat. subtrahenda occasio est. oportunitas fugi-
endi petitur. Legimus in heremo fratrem fornicationis spiritu grauiter impugnatum laudabili presulis industria a pravitate curatum.
Aduocans enim senior fratrem alterum secreto/ iussit ut eundem lacessiret iniuriis et prior quasi accepta iniuria quereretur. Iurgi-
abatur ille et conuiciis vexabatur. sic oblitus est in breui pristine temptationis ut quieuit contra eam. non sinit admiratione pla-
cere vinci non licet et formidari libet. Sed forte nondum venit cum reposita victoria est cum turpitudinis manet cum contra
debet et contemptus quod consuetudine pertinet. ut tanto libidinis quanto desperans premitur totas iam concupiscentie laxat habenas.
toto impetu fertur in preceps. sic scriptum est. Peccator cum venerit in profundum malorum contempnit. Hunc ergo contemptum ut
spiritus intellectus impugnet. illuminans tenebras cordis et lucem diuine mentis et copiose miserationis infundens. Intelliga-
tur nempe diuinis et altissimis rebus attribuenda quas quidem non humana ullatenus difficulter at vel ipsa fides comprehen-
dere possit ut est illud. Ubi habundauit delictum superhabundauit et gratia. Sic contemptus presbiter accedere. necesse est et
malicia ut quam post consolationem desperatus miser admittat aliis vincat et cum non possit in bonis letetur in malis
letetur cum malefecerit et in rebus pessimis exultet. Ecce hic ergo remedium est ut ipsa adversus maliciam sapientia com-
mendat. ipsa quoque deuota plicet que rectitudo omnino non nouit. Hanc enim libet que in babilone descendit inspi-
rante(?) in hudicronibus dulcedinis sapientie ut clamat clamans appellat et pestifera dulcedine viciorum so-
rditas spiritalis vnctionis conturbat. Attingat ergo a fine usque ad finem fortiter victorum sapientia eradicando
singula vicia. singulas quoque inserendo virtutes. Excutitur siquidem negligentia ut virtutis spiritus repleat mentem. Abiciatur
curiositas ut succedat pietas cooperante mali fugitur. apponitur quoque sciencia/ sic et concupiscentie prevalet fortitudo et consilium
consuetudinem amputat et intellectus vigens contemptum amonet et disparente omni malicia/ sapientia regnat.
Quacumque tripliciter decerto misera illa anima qua pretiosa negligentia soporauerat penis continuat curiosi-
tas attraxerit. cooperiencia tenebat. concupiscentia ligauerat consuetudo contemptus in carcerem truserat malicia iugulauerat
timor suscitat pietas blande demulcet sciencia quod actum sit indicans dolorem apponit quod suum est fortitudo. apponit.
erigit consilium soluit intellectus educit de carcere sapientia ponit mensis. refocillat esurientem et salutaribus re-
pat alimentis/

In natali sancti Stephani prothomartiris sermo beati Augustini episcopi

Hesterna die natalem habuimus domini salvatoris/ hodie obsequio summe deuotionis/ venerandi sancti prothomartiris
stephani passionem. hesterno tempore redemimur ad primum. hodierno quo prouocamur ad celum. Unde ergo sole-
hestrue festinitas hodierna quieta est. ut illa credentes eueheret ad vitam. hec consistentes ducet ad coronam.
Omnium ergo enim beatus stephanus datus est ad profectum adhuc laicus dyaconi meruit electionem et leuita martirii
obtinuit principatum. In plebe adhuc positus erat sed iam virtutibus eminebat. humilis erat loco sed celsus fide
discipulus erat ordine sed factus est magister exemplo/ quos sequebatur deuotione fidei. precessit velocitate martirii. Scriptum
est enim de eo in actibus apostolorum quod in ministerio viduarum sit ab apostolis deputatus. Nichil enim quod prepositus est feminis
testimonium meruit sanctissime castitatis. Beatus ergo erit frater dilectissimi qui hunc imitatus fuerit qui hunc sectatus
illa et pudicitie palmam et martirii consequetur coronam. De quo et lector Actuum apostolorum qui nobis hodie dilectissimi
fratres cum plena hodie in ipsa spe admirationis non iniquam obtinet ministerio dignitatis. Ecce inquit beatus stephanus video
celos apertos et filium hominis stantem ad dexteram dei. Considerate attentius dilectissimi fratres cum beatus martir dominum
meum ihesum christum ad dexteram dei patris stare vidisset. cur se filium hominis videre testatus est et non potius filium dei
cum utique dilatatur honoretur a deo videretur. si se dei potius quam hominis filium vidisse dixisset. Sed ita ratio postulabat
ut hunc ita videret in celo et perhiberet in mundo. Omnium enim iudeorum scandalum in hoc erat. Cur deus ut ille ipse
qui homo natus erat filius hominis esse quam filius dei diceretur. Ideo ergo pulchre scriptura diuina filium hominis ad dexteram dei
patris stare memorauit. et ad confutandam iudeorum incredulitatem. ille martir videret in celo quem a perfidis iudeis nega-
batur in mundo et ille testimonium celestis vitatis daret cum fide terrena impietas derogaret. Unde licet in psalmo psalmum
qui lectus est preciosa sit in conspectu domini mors sanctorum eius. Sed quid tu distat inter martires potest precipuus videri esse
qui primus est. Itaque cum sanctus stephanus dyaconus ab apostolis sit ordinatus apostolos ipsa beata ac triumphali morte pre-
cessit atque qui se erat inferior ordine primus factus est passione et qui erat discipulus collegium magister cepit esse. completis
illud quod beatus propheta in psalmo locutus est. qui dicit Domine retribuam domino pro omnibus que retribuit michi. Retribuere enim volunt
domino primus stephanus martir morte enim quam salvator dignatus est pro omnibus pati. ad illud primus reddidit
salvatori postquam subiecit scriptura quod dicit postquam magnis gemitibus clamat. Domine ne statuas illis hoc peccatum.
videte dilectissimi affectum beati viri videte magnam et admirabilem caritatem. In persecutione positus erat et pro

persecutoribus exorabat atque in illa lapidum nube cum alios oblivisci poterat etiam lapidantes suos quos ille domino commenda-
bat inimicos. Clamabat enim dicebat cum lapidaretur: Domine ne statuas illis hoc peccatum quia nesciunt quid faciunt. Plus ang-
tur illorum dolebat peccata quam sua vulnera, plus illorum impietate quam suam mortem. In illorum quippe impietate erat
multa que plangi debebat, in illa autem morte quid nouerat quod dolere debuit. In illorum impietate mors sequebatur
eterna, hunc vita perpetua. Imitemur ergo in aliquo dilectissimi fratres tanti magistri fidem tam perfecti nisi caritate
diligamus nos hoc autem in caritate fratres invicem quo ille sic dilexit inimicos. Et quod peius est aliqui vos non solum
inimicos non diligimus sed nec amicis fidem quidem integram custodimus. Et dicis: Non possum diligere inimicum meum
qui quotidie velut hostis paratur crudelissimus. O homo quisquis ille es attendis quid tibi fecerit homo et non consideras quid tu
feceris deo. Cum enim tu multa et maiora in deum peccata commiseris, quare non dimittis homini parum ut tibi deus dignetur di-
mittere multum. Recole quod tibi dictum in evangelio promisit et quia tibi quoddam contractum fecit. Si enim dimiseritis
hominibus peccata eorum dimittet et vobis pater vester celestis peccata vestra. Si autem non dimiseritis nec pater vester dimittet vobis
debita vestra. Videtis fratres quia cum dei gratia in potestate vestra positum est qualiter a deo iudicemur. Et iterum dimittite et
dimittetur et vobis. Ideo sepe dixi fratres et frequentius dicere debeo: Nemo se excusat, nemo se seducat
quia nihil vivit hic in hoc mundo odio habet quicquid deo in operibus bonis obtulit totum perdit quia non meretur. Paulus
apostolus dicit: Si dedero omnes facultates meas in cibos pauperum et si tradidero corpus meum ita ut ardeam
caritatem autem non habeam nihil mihi prodest. Quod verum etiam beatus Johannes confirmat dicens: Omnis qui non diligit
fratrem suum manet in morte. Et iterum: Omnis qui odit fratrem suum homicida est. Hoc loco fratrem omnem hominem intelligi-
mus enim in Christo fratres sumus. Nemo enim se a caritate de proximo presumat. Nemo de clericis nemo de re-
ligiosis, nemo de ordinibus confidat quia quamdiu inimicitias in corde tenuerit neque istis neque aliis operibus bonis
operibus placere deo non poterit. Et si libet hoc etiam quomodo deus non dedignetur audire consilium meum audiat non
me sed ipsum dominum suum: Si offers munus tuum ad altare et ibi recordatus fueris quia frater tuus habet aliquid
adversum te relinque munus tuum ante altare et vade prius reconciliari fratri tuo et tunc veniens offeres munus tuum.
Et vos puto qui iras habentes inimicitias et dolos in corde servantes et quod contrarium est presumitis accedere ad al-
tare, non timetis quod scriptum est: Qui manducat meam carnem et bibit meum sanguinem indigne iudicium sibi
manducat et bibit. Et dicis: Grandis labor est inimicos diligere et pro persecutoribus supplicare. Nec nos
negamus fratres in primis quidem labor est in hoc seculo sed premium grande erit in futuro. Per amorem hominis inimici efficeris
etiam amicus dei, immo non solum amicus sed et filius, sicut ipse dominus dicit: Diligite inimicos vestros, benefacite his qui oderunt
vos ut sitis filii patris vestri qui in celis est. Si te aliquis homo dives in hoc seculo vellet adoptivum filium facere, quos fructus
quas ei dignitates optares, quanta durissima sustineres etiam furore eius quanta ut ad caducum et fragile hereditatem
illius perveniens. Quod ergo alius sustinet propter terrenam hereditatem, sustine tu propter vitam eternam. Tormentum enim crudelissima
  contra quod propter deum possis quidem si nolueris iniurias sustinere. Quando nobis itaque si nobis aliqua potens persona iniuria
faciens in faciem maledicat ut videamus aliquid asperum non dicam vice reddere, audire sinimus. Quare hoc non ab illa per-
 potente adhuc maiora perferimus patiamur. Quod a nobis extorquet homo timor, debet a nobis exigere dei amor.
Si ergo potens persona quod nobis faciat tacemus et nichil dicere audemus, si vero equalis aut forte inferior vel leve
nobis contumelia faciat quod se homines sicut vela parata et sicut aliqua dei contemplacione surgimus et in presenti iniurias
iniurias vindicamus aut certe ad maiorem vicem reddendam animum preparamus. Quod est hoc quod qui potentes persona
nobis iniuriam intulit patienter accipimus qui inferior nimio furore succendimur quia ibi timemus homines hic deum timere
nolumus. Videte ergo fratres quantum possumus aut cum dei adiutorio nostrum cor ad pacem preparemus aut in omnibus malis
hominibus vices agere studeamus ut non ipsos homines sed ipsorum maliciam odio habeamus et pro bonis oremus ut se ad
meliora ostendat, pro malis vero ut cito ad emendacionem vite per penitencie lamenta confugiant. Quod ipse orantibus
nobis ipse prestare dignetur qui cum patre et spiritu sancto vivit et regnat deus in secula seculorum amen. Sermo eiusdem de eodem s.

Heri fratres karissimi festiva die celebravimus temporalem regis nostri natalem, hodie celebramus triumphalem militis passio-
nem. Heri enim rex noster trabea carnis indutus de aula uteri virginalis egrediens visitare dignatus est mundum,
hodie miles de tabernaculo corporis exiens triumphator migravit ad celos. Ille sempiterne deitatis
maiestate servata cingulum humilitatis assumens seculi campum pugnaturus intravit. Iste deposito corruptibili corporis
indumento ad celi palacium perhenniter regnaturus ascendit. Ille descendit carne velatus, iste ascendit sanguine
coronatus. Ascendit iste lapidantibus iudeis quia ille descendit letantibus angelis. Gloria in excelsis deo heri sancti exul-
tantes angeli cantaverunt, hodie Stephanum letantes in suo consortio susceperunt. Heri dominus exivit de utero
virginis, hodie miles egressus est de ergastulo carnis. Heri Christus pannis pro nobis involutus est, hodie Stephanus
stola est ab eo immortalitatis indutus. Heri presepis angustia portavit infantem, hodie immensitas celi suscepit Stephanum
triumphantem. Solus descendit dominus ut multos elevaret, humiliavit se rex noster ut milites suos exaltaret.
Cum enim corpori suo formavit virginis uterum ipse martiri suo aperire dignatus est celum. Dominus Jhesus Christus

augusta intrare non dedignatus est uteri ut hodie Stephanum latitudo susciperet caeli. Necessarium est nobis fratres agnoscere quibus armis praeditus Stephanus saevitiam potuit Iudaeorum superare ita ut meruisset feliciter triumphare. Neque enim praetereunda fratres talis virtus tantaque triumphus. Sciant vos quibus armis potuit praemuniri qui a multis non potuit superari. Invicte namque in eo enituit insigne virtutis, quia nec frementium saevitiam formidavit nec lapidantium ictibus devictus succubuit usque ad eo enim inter frementes mansit intrepidus et inter lapidantium fuit tormenta securus ut indubitanter Iudaeorum sitientium argueret et benignus pro lapidantibus exoraret. Hoc enim est tam magnum atque insuperabile genus armorum quo munitus saevientes mitis argueret nec timeret lapidantes, non repugnantes sed patiens superaret. Iustus ergo caelestis aulae celestis regni vivus et coronatus intraret. Paulo dein minime septus regio nullatenus est ab adversariis superatus. Quia rex noster cum sit altissimus pro nobis humilis venit sed inanis venire non potuit. Magnum quippe donativum suis militibus attulit quo eos non solum copiose ditavit sed etiam ad dimicandum invictissime confortavit. Attulit namque donum caritatis quo perduceret homines ad consortium divinitatis. Quod ergo attulit erogavit nec tamen aliquid minuit, sed mirabiliter et suorum fidelium paupertatem ditavit et indeficientibus thesauris plenus ipse permansit. Caritas ergo quae ad terram de caelo deposuit Christum, ipsa Stephanum de terris elevavit ad caelum. Caritas quae praecessit in rege, ipsa subsequenter refulsit in milite. O admiranda ubique potentia salvatoris, o praedicanda in aeternum gratia redemptoris, ostendit in matre virginitatis etiam miraculum, demonstravit in martyre invicte caritatis indicium. Integritas quippe incorrupta permansit in virgine, dilectionis virtus invicta perseveravit in martyre. Et sicut in matre domini non potuit virginitas violari, sic in martyris mente non potuit Christi caritas tanto saevientium agmine superari. Stephanus ergo ut nominis sui coronam mereretur accipere pro armis caritatem habebat et per ipsam undique vincebat. Per caritatem Dei saevientibus Iudaeis non cessit, per caritatem proximi pro lapidantibus intercessit. Per caritatem arguebat errantes ut corrigerentur, per caritatem pro lapidantibus exorabat ne punirentur. Caritatis virtute subnixus vicit Saulum crudeliter saevientem, et quem habuit in terra persecutorem in caelo meruit habere consortem. Ipsa sancta et indefessa caritas desiderabat orando acquirere quos nequivit monendo convertere. Neque enim fratres existimandus est Stephanus tunc non inimicos dilexisse cum eorum medullitus arguendo corripuit. Absit hoc ab animo martyris ad caeli palatium festinantis. Ipse enim rigidam tenuit in correctione censuram et idem in oratione expandit caritatis sanctae sinum, frenavit morione pacem; qui rigidam tenuit in correctione censuram. Et ideo in oratione expanditur meruit lenitatem, quia sui caritate non fuit in correptione saevitas. Ac per hoc sive orando sive corripiendo caritate beatus Stephanus refulgavit, quia ubique salutem errantium cogitavit et inde oratione ostendit incrépationem illam non fuisse odii sed amoris. Hoc ait faciendo et praedicando caritate beati martyris consolabimur, et utile nimis exemplum posteris dereliquit. Demonstravit enim geminam ecclesiastici dispensatoris industriam, ut ad corrigendum cuiuslibet peccantis errorem non desit in ore correptio et ad Deum pro eo supplex effundatur oratio, ut qui malum fecit per increpationem de malis operibus confundatur et per orationem apud Deum adiuvetur. Desit ipsa caritas et ore ministerium sonet et errantem corrigat et in corde patientiam fruatur ut per caritatem orationem adimpleat. Qui enim errantem non corripit de negligentia iudicabitur. Qui autem pro eo non oravit de puro affectu dilectionis effundat. Quam enim errantem non corripit de negligentia iudicabitur. Qui autem pro eo non oravit de puro affectu dilectionis effundat. Quocirca fratres si quis aliquid pro aliena salute corripit, non asperitatem accipiat motu crudelitatis, principia iudicabitur et condempnabitur. Quocirca fratres si quis aliquid pro aliena salute corripit, non asperitatem accipiat, ne putet tristitiam suae voluntatis attendat, sed consideret quod utilitatis acquirat. Ideo enim arguitur ut a pravis operibus corrigatur. Si enim vigilet in ore ne cum videt correptionem aliquorum verborum austeritate fervere existimet caritatem in corde frigescere. Si enim vigilet in ore correptio ut in corde non dormitet oratio, ac per hoc in utroque peccanti consulte prospicitur ut Deus hoc correptus confunditur. De correptione ut in corde non dormitet oratio ac per hoc in utroque peccati consulte prospicitur. Illa et scriptura dicit quem enim diligit Deus corripit. Ecclesia pro peccato a malis omnibus separatur et per orationem Deo iustitiae solvetur. Illa et scriptura dicit quia quem diligit Deus corripit. Christus ergo caritate compulsus et bonos hortatur ut in bono permaneant et malos corrigit. Flagellat autem omnem filium quem recipit. Christus ergo caritate compulsus et bonos hortatur ut in bono permaneat et malos corrigat, ut qui pessimus ut a malo recedat. Praestitum enim in istis duobus discipulis exemplum nobis monstratur salutis. Ideo ut qui pessimus ut a malo recedat, praestitum enim in istis duobus... exemplum conversionis in Paulo et qui bonus est bonus est, imitetur perseverantiam caritatis in Stephano. Qui autem malus est sequatur exemplum conversionis in Paulo. Et qui bonus est imitetur perseverantiam caritatis in Stephano. Qui vero bonum habet propositum iustitiae, aequitate usque ad finem teneat, qui autem malus est quantocius a sua pravitate discedat. Nec bonum habens praesumptione iustitiae faciat negligentem nec malum iniqua consideratio desperantem, sed ille bonum fortiter teneat et iste malum celeriter deserat. Quicumque ergo malus est cum Paulo prostratus in malo ut cum Paulo bonus timeat ne cadat, malus conetur ut surgat. Quicumque ergo malus est cum Paulo prostratus est iniquus et erectus est iustus. Cecidit saevissimus persecutor et surrexit verbi praedicator. Cadens lumen corporis impius perdidit, surgens autem lumen cordis iustificatus accepit. Coniunctus est cum Stephano; factus est ovis ex lupo. Ecce nunc Paulus et cum Stephano exsultat et cum Stephano laetatur, cum Stephano Christi claritate perfruitur et cum Stephano regnat. Quo enim praecessit Stephanus trucidatus lapidibus Pauli, illuc secutus est Paulus adiutus orationibus Stephani. Haec vero beata vita fratres mei ubi nec Paulus de Stephani occisione confunditur sed Stephanus de Pauli consortio laetatur et gratulatur, quia caritas in utroque laetatur. Caritas quippe in Stephano superavit saevitiam Iudaeorum, in Paulo cooperuit multitudinem peccatorum, caritas in utroque pariter meruit regnum possidere caelorum. Caritas est ergo omnium fons et origo bonorum, munimentum egregium, via quae ducit ad caelum. In caritate qui ambulat nec errare potest nec timere. Ipsa dirigit, ipsa protegit, ipsa perducit. Quocirca fratres quia scalam caritatis constituit Christus per quam ad caelum omnis possit ascendere christianus, puram caritatem fortiter retinete, eam invicem vobis exhibete et in eius profectu ascendite iustis operibus bonis ut ad summa etiam pervenire possitis, adiuvante gratia salvatoris nostri Iesu Christi domini nostri qui vivit et regnat cum patre.

In vigilia [illegible]

Item sermo beati Augustini de sancto Stephano prothomartire

Ihesus filius Naue in bello pugnabat et Moyses orabat. Non quia ambo pugnabant uel ambo orabant, sed unus pugnabat et alius orabat. Quanto qui pugnabat non deficiebat, quia ille orando uincebat. Ita et ego loquor quomodo uideor, sed alijs orantibus labor[o], ut fratribus coram coniungat in quod dominus ait: Aperi os tuum et ego adimplebo illud. Sed ille ab uno tantum orante iuuabatur et non superabatur. Quanto magis ubi non unus sed multi rogant dominum deum, loquendo iam non timebit cor meum, iam laude dei loquitur os meum. Dominus Ihesus Christus, fratres karissimi, iubet nobis aliquid et promittit nobis aliquid. Quod iubet finitur quia temporale est; quod promittit non finitur quia eternum est. Quod iubet opus est, quod promittit merces. Sic adiuuat salus uestra, quanta est eius misericordia erga nos, ut laborem hic posuit cum fine, mercedem in celo sine fine. Et ideo debes hic prius laborare et postea mercedem in celo sumere, porro quod hic mercedem uelle accipere et postea laborare. De quibus enim dominus dicit: Amen dico uobis, receperunt mercedem suam. Sed forte auidus es ad mercedem et piger ad laborem. Qua fronte postulas quod promisit deus, si non facis quod iubet deus? Prius ergo audi iubentem et tunc exige pollicentem. Iubet enim nobis et dicit: Diligite inimicos uestros, benefacite hijs qui oderunt uos et orate pro persequentibus uos et calumpniantibus. Audi opus, accepta mercedem: Ut sitis, inquit, filij patris uestri qui in celis est, qui solem suum oriri facit super bonos et malos et pluit super iustos et iniustos. Attendite ipsum dominum qui hoc quod iubet fecit. Nonne pro hijs qui in eum [illegible] inimici impij, qui retribuebant mala pro bonis, pendens in cruce ait: Pater ignosce illis quia nesciunt quid faciunt. Orauit in hore qua conuicia audiuit cum patre. Ita et modo orat in nobis. Orat pro nobis ut sacerdos, orat a nobis ut deus noster. Cui ergo orat pro nobis, orat a nobis, orat in nobis ut caput nostrum. Videbat et prouidebat: omnes inimicos uidebat, multos ex illis amicos futuros prouidebat. In cruce pendebat, orabat, uidebat et prouidebat. Illi dicebant Pilato: Crucifige; iste dicebat: Pater ignosce. Illi seuiebant, ille orabat. Illi seuiebant, iste omnibus ueniam postulabat. Illius iam petebat ueniam a quibus accipiebat iniuriam. Ille in asperis clauis pendebat, sed lenitatem non amittebat. Illi insultando caput agitabant, quod sanum non habebant, et qui uno sanio medico in medio seuiebant. Illi crudeliter seuiebant, ille pendebat et clamabat: Pater ignosce illis. Attendite, fratres, magis constituto frenetici cum quamquam seuiebant, pendebat ille et clamabat, et medicamentum frenetici faciebat pietas. Pendebat et tamen impendebat, et non descendebat quia de sanguine suo medicamentum freneticis faciebat. Denique fratres post resurrectionem sanat quos pendens insanissimos tolerauit, et sanguinem quem fuderunt seuientes biberunt credentes, et facti sunt sequentes qui erant persequentes. Ecce quare uenit Christus, non perdere quod inuenit sed querere et saluare quod perierat. Ut diligendo seuientes inimicos faceret credentes amicos. Sed ne multum ad te dicas esse imitari dominum tuum, qui pro te passus est relinquens tibi exemplum ut sequaris uestigia eius. Attende Stephanum conseruum tuum. Ecce sicut et tu de massa peccati erat, sic et tu eo precio redemptus ut tu. Dyaconus erat, euangelium legebat quod loquor, et tu audis et tu. Ibi inuenit scriptum: Diligite inimicos uestros. Didicit legendo et fecit diligendo. Denique cum a iudeis persecutorum non solum non conmouebatur, sed insuper lapidatoribus suis ueniam precabatur. Positis autem genibus orat deo. Fiducie certi non solum non conmouebatur [illegible]. Illi lapidabant, ille orabat. Illi cum furore persequebantur. Domine ne statuas illis hoc peccatum quia nesciunt quid faciunt. Illi malicia corrigebantur, ille apertis celis uiso filio dei sapientia illustrabatur. Ille placatus Christum sequebatur. Illi lapides mittebant, ille orando promittebat, tamen dicens: Domine si istos modo accipis inimicos, quos postea facis amicos. Denique fratres ut nouimus quantum ualuit oratio sancti martyris, reducite nobiscum ad illum adolescentem nouerimus quanto ualuit: uestimenta seruabat et tamen manibus omnium lapidabat, et postea sic noster Paulus, qui cum staret Stephanus lapidaretur, omnia uestimenta seruabat. Et tamen in manibus omnium lapidabat, et postea sic noster Paulus, qui cum suis Stephanum lapidauit, accepit epistolas a principibus sacerdotum ut quoscumque inueniret christianos uiros et mulieres uinctos perduceret in Iherusalem torquendos et puniendos. Hic cum iret in uia, subito circumfulsit eum lux de celo et cadens in terram audiuit uocem: Saule, Saule quid me persequeris? Et ille: Tu quis es domine? Et dominus ad illum: Ego sum Ihesus Nazarenus quem tu persequeris. Durum est tibi contra stimulum calcitrare, quia non stimulus sed pedes quibus calcitras uulnerabis. Ideo in me et tu persequeris. Durum est tibi contra me malo tuo et non potes sentias te bono tuo. Et contra tanta mala que committis in me ab hoc quod olim debui perdere te, sed Stephanus meus orauit pro te. Elisus est sauiens, erectus est credens. Elisus est lupus, erectus agnus. Elisus est persecutor, erectus est predicator. Dicam plenius, dicam apertius: elisus est filius perdicionis, erectus est uas electionis. Elisus est Saulus, erectus est Paulus. Ita si moriatur Stephanus, non sic orasset Paulum, ecclesia non haberet. Sed ideo de terra erectus est Paulus quia in terra inclinatus exauditus est Stephanus. Ecce quare deus dicit: Diligite inimicos uestros, quia de inimico facit amicum. Sed quid talia dicta tu quisquis es qui non diligis, figis genua, collidis frontem in terra et dicis: Deus si moriatur inimicus meus, deus si quid apud te promerui occide inimicum meum. Et utique qui oras ut hoc moriatur, malus orando contra malum, et sic estis duo mali, ille male agendo, tu male orando. Incipis esse malus cum dicis: Deus occide malum. Videte uos, deus fecit uerum. Adiutat salus uestra. Iudex hoc pro serpente reum non occidit sed iubet et spiculator occidit. Iudex dicit: Occide; tortor occidit. Et tu qui dicis deo: Occide inimicum meum, te facis medicum et deum facis tortorem. Videte uos deus non ero persecutor, non ero peccatoris tortor, sed liberator, quia nolo mortem peccatoris, sed ut conuertatur et uiuat. Ita si uoluntatem haberem prius te occiderem, antequam mutatus ueneris. Nonne me blasphemasti? non ne me iteris malis operibus irritasti? Nonne meum de terra delere uoluisti? Nonne in preceptis nec in sermonibus meis contempsisti?

si tunc te occidissem, mutuum quod modo facerem amicum. Sed ergo male erudito doces quod non feci in te ipso ego et tibi. Do-
cerem te ut mitteres me in cruce pendere. Dixi pater ignosce illis quia nesciunt quid faciunt. Docui ergo milites meos
docui martires meos. Esto tu tyrannus aduersus diabolum. Alius mortem meam pugnabis. In(ter) pro tuis inimicis orabis
gratia ad dominum ihesum christum qui cum patre et spiritu sancto viuit et regnat in secula seculorum amen. Sermo beati Augustini de Innocentibus

Hodie fratres karissimi natalem illorum infantium colimus quos ab herode crudelissimo rege interfectos esse euangelii
textus eloquitur. et ideo cum summa exultatione gaudeat terra mater celestium militum et tantarum virtutum fecunda.
Numquam (?) ... hostis nequaquam beatis paruulis tantum prodesse potuisset obsequio quantum profuit odio.
Nam sicut sacratissima presens dies festa manifestat. quantum contra beatos paruulos iniquitas abundauit tantum in eis gratia
benedictionis infulsit. Beata es bethleem terra iuda que herodis regis inmanitatem in puerorum extinctione perpessa
es. que sub uno tempore candidatam plebem in bellis infantie meruisti. Digne tu natalem illorum colimus quos
... eterne vite mundus edidit. quam quos maternorum viscerum partus effudit. Quicumque ante perpetue vite ad
epti sunt dignitatem. quam vires presentis temporis acciperent. illorum quidem preciosa mors martirum laudem in confessione meruit
horum in consummatione complacuit. quia incipientes vite primordiis ipse eis occasio initium glorie dedit. que presentis finem vite
imposuit. quos herodis impietas lactentes matrum uberibus abstraxit. qui iure dicuntur flores martirum quos
in medio frigore infidelitatis exortos. velut primas erumpentes ecclesie gemmas quedam persecutionis pruina decoxit.
et ideo dignum est interfectis pro christo infantibus honorem impendere. cerimonias non dolores facientes dare. nostras non
lacrimas. quia ipse illis fuit causa pene qui extitit et corone. ipse odii causa qui premii. Paucis autem herode par-
uulis necante. ioseph per angelum monetur ut christum dominum in egiptum transferret. egiptum ydolis plenum. Nam
post paruulorum persecutionem et ad occidentem christum properante plebis assumi. propius ad gentes ydolis deditas transire
dignatur et iudeos relinquens ignorantie seculo colendus infertur. Et quia in scripturis diuinis fratres karissimi bonos et
iustos viros persecutionem malorum semper sustinuisse cognoscimus si diligenter consideramus inuenimus illos maiora supplicia sus-
tinere quam faciunt quam qui sustinere videntur. Dic enim hic qui alium in corpore persequitur plus ipse in corde sustinere cog-
noscitur. Nam si in illi quem persequitur aliquid de substantia sua tulit maiorem sibi ipse dispendium facit quia uero hic iniustum lucrum
sit. Nam si ... ubi lucrum ibi dampnum. lucrum in archa dampnum in conscientia. tulit vestem et perdidit fidem. acquirit
sed iniusto dampno. ubi lucrum ibi dampnum. ... si ideo homines faciunt quia diem nouissimum attendere nolunt. Si enim diem mortis sue cogi-
tarent et perditionem usurarum ... ab omni cupiditate et malicia cohiberent. Sed qui modo nolunt salubriter cogitare. necesse
tamen ... vellet animus suus ab omni cupiditate et malicia cohiberet. Veniet enim ille dies nouissimus. veniet dies iudicii qui eos
sunt postea penas sine ullo remedio sustinere. Veniet enim ille dies nouissima veniet dies iudicii qui eis
hunt postea penas sine ullo remedio sustinere quia preteritum ... hac ...
ut peccatorum licebit agere ut bonis operibus se ab eterna morte potuerit redimere quia preteritum ...
peccator ut moriens obliuiscatur sui qui dum viuet oblitus est dei. Veniet dies iudicii quando mouebuntur fundamenta
montium et ardebit terra usque ad inferos deorsum quando celi ardentes soluentur quando sol obscurabitur et luna non dabit
lumen suum quando stelle cadent de celo quando peccatores et impii mittentur ad stagnum ignis ardentis et fumus tor-
mentorum illorum ascendet in secula seculorum ubi erit fletus et stridor dentium. Nos ergo fratres cogitantes nos
peregrinos et hospites esse in hoc seculo. hoc tamen quod ad victum et vestitum opus est nobis in ista vite ... huius
... et quantum possumus in eterna bene per elemosinam diligamus ut ad diem iudicii cupidi et auari per sterilitatem
reprehensi et qui tum possumus in eterna ... discedite a me maledicti in ignem eternum qui paratus est diabolo et angelis eius.
bonorum operum audire meruerunt. discedite a me maledicti in ignem eternum qui paratus est diabolo et angelis eius
nos per bonis operibus audire possimus. Venite benedicti patris mei percipite regnum quod vobis paratum est ab origine mundi.
quia esuriui et dedistis mihi manducare. nudus fui et cooperuistis me. Ad istud beatitudinis nos pius dominus sub sua
protectione perducat cui est honor et gloria in secula seculorum. Amen. Item alius sermo beati Augustini de Innocentibus

Ostendimus iudeis quia notum aliquid in iudea deus et hic christum negat perplus quod credimus. quia non nouerit prius
qui negat filium unum deum quem nati testantur quia virgo modo unum deum fecit quia vna est fides nomi-
nis et vatis testantur. unum spiritum sanctum gratia testatur. quia unum baptisma in nomine trinitatis deum perfecte dicit. au- apostolus
dunt unum deum magi credidere et aurum thus et mirram supplices ad pueri cunabula detulere. Ubi ad paruuli
victimatorum matres misere lamentantur. Nascente domino luctus cepit non celo sed mundo. Indicatur mulieribus lamentatio
angelis exultatio. infantibus ... deo enim qui natus est. innocentes illi debent victoriam. qui venit
dapnare mundi maliciam. Agnelli debent ymmolari quia agnus futurus est crucifigi. qui tollit peccata mundi. sed oues
vlulat matres quia agnos perdunt sine voce balantes. Grande martirium crudele spectaculum committitur mactatur et
nulla inueniunt causa. sola sedet inuidia. cum qui natus est nulli faciat violentiam. Sed omnino matres nulla se-
parant nos lugentes vox in rama audita est ploratus magnus et vlulatus. pugna est non credita sed certa
non deposita sed composita. Testis est ipsa natura quia pugnabat matres. cum tyrannus iactaret infantes matres
capitis dissipabat quam ornamenta capitis amittebat quantis modis infantem valebat abscondere. et ipse
se infantulus publicabat et nesciebat tacere quia necdum didicerat formidare. pugnabat mater et tyrannus ...

illa tenebat et ille tenebat Ad carnificem mater clamabat Quid separas a me que genui ecce uterum gemui
nomen filii (*similia*) quinque vero fuerunt lactauit. Contorquet aute portam quam te video manu crudeli mactare Effuderat vis
tela mea et tu eludis ad tuum Alia clamabat mater tu quator latum pellet sic occide cum paruulo matrem utrum
me dimittis tamen. Si culpa est mea est tunc adiunge mortem et libera matrem Alia dicebat Quid natum meum queris (*Ast non e*)
vnum queris et multos occidis et tu ad illum qui vivus est attingere non potestis Alia de eo clamabat Jam venit
saluator mundi quem tu queris qui nullum times videat te nudus et nos non occidat infantes Clamabat lamentaciones
tacens multorum et ad celum transibat oblacio paruulorum (*q agni*). Sic ille temptauit ipse per herodem agnellos ...
... suppliciis ... et herodes ... resurrexit ... mortuorum. herodes quid putas actum eris
... tantorum ... lingua voce magna
... plenitudinis ... fulgentes ... puta
... per quo fuderunt sanguinem passionis. Ipsum videbis thronum ... presidentem illud solum ... illos
... rubeos resplendentes per candida ... et sanguine passionis quid actum est quid dicturus
... cantatum ... sanguinem sanctorum tuorum qui effusus est super terram ...
tuo gemitum compeditorum. Cum viuis et regnas in secula seculorum. Amen. Tercius sermo beati Aug. de oracione feria

Dies isti sancti quos agimus in obseruacione xlme commonet nos de concordia fraterna loqui vobis vt
quicumque habet aduersus alium querelam finiat ne finiatur. Nolite ista contempnere fratres mei. Cum enim vita ista
mortalis et fragilis que inter tot cotidianas temptaciones periclitatur et orat ne subiugatur non potest esse in
quoniam iusto sine delicto qualibuscumque peticio vnum est remedium per quod viuere possimus quod docuit nos magister deus
dicere in oracione. Dimitte nobis debita nostra sicut et nos dimittimus debitoribus nostris. Pactum et placitum cum deo fecimus
et condicionem placiti debiti in caucione conscripsimus. Dimitte nobis. Plena fiducia petimus si et nos dimittimus. Si autem
non dimittimus dimitti nobis peccata non putemus ne nosipsos fallamus. Ideo se non fallat deus neminem fallit. Humanum
est irasci sed non dominetur iracundia tua natos surculos breues suspicionibus irriguere ut ad trabem odii perueniet. Ad
enim est ira aliud odium. Ira sepe enim et pater irascitur filio sed non odit filium. Irascitur ut corrigat. Si propterea irascitur
ut corrigat amando irascitur. Propterea dictum est festucam in oculo fratris tui vides. Culpas iram in alio et trabem odium
in teipso. In comparacione odii ira festuca est. Sed festucam si nutris trabes erit. Si euellas et proicias nichil erit.
Si aduertistis quid aduertistis. Beatus iohannes ad eius epistolam legeretur debuit vos terrere sermo. Dicit enim Tenebre transierunt
lux vero iam lucet. Deinde secutus admonuit. Qui se dicit in luce esse et fratrem suum odit in tenebris est vsque ad
huc. Sed forte aliquis tenebras esse eo putet quales in carceribus inclusi patiuntur talis essent. Et tamen in talibus nemo
velit esse. In illis autem carcerum tenebris possunt includi innocentes. In talibus ergo tenebris inclusi sunt martires. Tenebre
vndique fundebantur et lux vigebat in cordibus. In illis tenebris carceris oculus non videbat sed amore fraternitatis
deum videbat. Vultis scire quales sunt iste tenebre de quibus dictum est Qui odit fratrem suum in tenebris manet vsque
adhuc. In alio loco dicit Qui odit fratrem suum homicida est. Qui odit fratrem suum ambulat exit intrat per nullas
nullis cathenis oneratus nullo carcere inclusus reatu tamen ligatus est. Noli illum putare sine carcere esse. Carcer eius
cor eius est. Tamen audis Qui odit fratrem suum in tenebris est vsque adhuc. Ne forte contempnas tenebras adiungit
et dicit Qui odit fratrem suum homicida est. Odis fratrem et securus ambulas et concordare non vis. Tempus tibi deus
spacium dedit. Ecce iam homicida es sed adhuc viuis. Si deum iratum haberes cum odio subito fratris raperis. Parcit tibi
deus parce et tu tibi. Concorda cum fratre tuo. Aut forte tu vis et ille non vult. Sufficiat tibi. Habes vnde illum doleas
te soluisti. Dic si vis concordare et ille non vult. Dic securus Dimitte nobis debita nostra sicut et nos dimittimus
debitoribus nostris. Forte peccasti in illum. Vis cum illo concordare. Vis cum ille dicere frater ignosce mihi quod peccaui in te
ille non vult ignoscere non vult dimittere debitum quod ei debes non vult dimittere. Ipse obstinet qui vult orare quia
ventum est ad oracionem quid facturus est. Dicat Pater noster qui es in celis. Dicat sanctificetur nomen tuum. Adhuc dicat Adueniat
regnum tuum. Deinde Fiat voluntas tua sicut in celo et in terra. Adhuc ambula panem nostrum cotidianum
da nobis hodie. Dixisti Quod sequitur vide nisi forte vis transcendere et aliud dicere. Non est quo transire possis ibi
teneris. Dic ergo dimitte nobis debita nostra. Aut si non habes fratrem dicas Dimitte nobis debita nostra. Noli dicere
si autem mordet consciencia fragilitatis et in hoc seculo vbique habundancia iniquitatis. Dic ergo dimitte nobis debita nostra
sed quod sequitur vide. Noluisti autem dimittere peccatum fratri tuo et dicturus es sicut et nos dimittimus debitoribus nostris. Si enim non
es dicturus sed non es dicturus non es aliquid acceptus. Si autem dicturus falsum es dicturus. Ergo dic et verum dic. Quomodo
dicturus es verum qui fratri tuo noluisti relaxare peccatum. Illum admonui modo te consolor. Quicumque conuersatus es si tu es
qui dixisti fratri tuo dimitte mihi quod in te peccaui. Si dixisti ex toto corde si vera humilitate non ficta caritate quia
deus videt in corde vnde dixisti. Si ille noluit tibi dimittere noli esse sollicitus. Seruum est ambo habetis dominum conseruo
tuo debes. Noluit tibi dimittere. Interpella dominum amborum quod tibi dimisisset. Deus si pro quo rogat seruus. Dico autem
Admonui ergo eum qui noluit dimittere fratri suo. Et cum petat ille dimitti ut faciat quod nolebat ne quando
orat non accipiat quod desiderat. Admonui et illum qui petiuit veniam peccati sui a fratre suo et non accepit.

ut in eo quod non impetivit a fratre suo securus sit de deo suo. Est aliud quod amoneam. Peccavit in te frater tuus et noluit
tibi dicere: dimitte michi quod in te peccavi. Subeant verba ista. Urtica illa deus eradicet de agro suo, hoc est de cordibus vestris.
Multi sunt enim qui dicunt se peccasse in fratribus suis et nolunt dicere: dimitte michi. Non erubuerunt peccare et erubescunt
rogare. Non erubuerunt de iniquitate et erubescunt de humilitate. Vos ergo in primis amoneo. Quicumque habetis discordiam
cum fratribus vestris et revocatis vos ad vos et consideratis vos et iustum iudicium fertis intus in cordibus vestris et invenitis
vos non debuisse facere quod fecistis, non debuisse dicere quod dixistis, petite veniam, fratres, a fratribus vestris. Facite quod apostolus
ait: donantes vobis sicut et deus in Christo donavit vobis. Facite, nolite erubescere. Proinde omnibus dico, viris et feminis,
minoribus et maioribus, laicis et clericis, dico et michi ipsi. Omnes audiamus, omnes teneamus. Si peccavimus in fratres nostros, non in minimum.
Adhuc enim vivimus, nondum dampnati sumus. Cum vivimus faciamus quod iubet pater qui est deus et mater, et petamus veniam
a fratribus, si forte peccando in eos aliquid offendimus, aliquid lesimus. Sunt persone humiles per ordinem seculi hominum a quibus si
petas veniam, extollunt se in superbia. Hoc est quod dico. Aliquis dominus peccat in servum suum, quia si ille dominus, ille servus, ambo
tamen servi alicuius sunt, quia ambo Christi sanguine redempti sunt. Tamen durum videtur ut hoc etiam iubeam, hoc precipiam, ut si
forte dominus peccat in servum suum iuste litigando, iniuste cedendo, dicat illi: ignosce michi, da michi veniam. Non quia non debet
facere, sed ne ille incipiat superbire. Quid ergo? Ante oculos dei peniteat eum, ante oculos dei puniat cor suum. Et si
non potest servo dicere, quia non debet: da michi veniam, blande illum alloquatur. Blanda enim allocutio venie est postulatio.

[R]estat ut eos alloquar in quos alii peccaverunt et illos qui in eos peccaverunt et veniam petere noluerunt. Illos
enim iam sum allocutus qui petentibus veniam fratribus dare noluerunt. Nunc ergo cum eis alloquor vos omnes quos dico, fratres,
ne discordie vestre remaneant. Credo quia cogitastis aliquid in cordibus quando stetistis vos cum fratribus vestris. Aliquas habere
discordias et invenistis quod non ipsi vos in eos peccavistis, sed ille in vos. Et si modo michi non loquimini, quia meum est
loqui in hoc loco, vestrum autem tacere et audire, tu forte cogitando loqueris et dicis: Volo concordare, sed ille
me lesit, ille in me peccavit et non vult veniam postulare. Quid ergo dicturus sum? Vade ad illum et tu pete
veniam? Absit. Nolo mentiaris. Nolo dicas: da michi veniam, qui te nosti non peccasse in fratrem tuum. Quid enim
tibi prodest cum tu sis tuus accusator? Quid optas tibi ignosci ab eo quem non lesisti aut in quo non peccasti?
Nichil tibi prodest. Nolo facias. Nosti bene, discussisti, scisti quia ille in te peccavit, non tu in illum. Dico michi. In
istis tota constantia sit tua gratia. Noli venire ad fratrem tuum qui in te peccavit et noli ab illo petere veniam. Dent
ut nos esse alii pacifici qui illud obiurgant ut a te prius veniam petat. Tu tamen paratus esto ignoscere, prorsus
paratus esto ex corde dimittere. Si paratus es dimittere, iam dimisisti. Habes adhuc quod ores. Ora pro illo ut
petat a te veniam, quia scis ei nocere si non petit. Ora pro illo ut petat. Dic deo in oratione tua: Domine, scis me non
peccasse in illum fratrem meum, sed illum potius in me peccasse, et obesse illi quod peccavit in me si veniam non petat a me.
Ergo bono animo peto ut ignoscas ei. Ecce dixi vobis quod magis pro istis diebus rememorare vestre observationi
vestrarum convenientie agere debeatis ut cum fratribus vestris concordetis. Gaudeo et ago de pace qui concessor litibus vestris
ut omnes donantes vobis invicem ipsis si quis habet adversus aliquem querelam, securi agamus pascha, securi celebremus eius
passionem qui nichil cuiquam debeat et pro debentibus solvit. Dominum Jhesum Christum dico, qui in honore non peccavit,
et ipse in illum omnis mundus peccavit. Non exigit supplicia sed promisit premia. Habete ergo ipsum testem in cordibus vestris
quia si in aliquo peccavimus, vos corde veniam postuletis; si aliquis in vos peccavit, veniam dare parati simus et pro inimicis
nostris oremus. Non optemus vindictam, fratres. Quid est vindicari nisi malo alieno pasci? Scio quotidie
venire homines, genua figere, fronte terram tangere, aliquando lacrimis vultum suum rigare, et in ista humilitate ac
perturbatione dicere: Domine, vindica me, occide inimicum meum. Plane ora ut occidat inimicum tuum et salvet
fratrem tuum. Occidat inimicicias, salvet naturam. Pereat quod te persequebatur, sed maneat quod tibi reddatur. Amen.

Sermo in die Philippi et Jacobi apostolorum factus in concilio Basiliensi per priorem sancti Remigii anno domini m° ccc[illegible]

[C]onstitues eos principes super omnem terram. Ps. xliiii. Principatus sensati stabilis erit. Eccli. x°. Et hoc ideo quia
iusticia mediante que solum facit regere. Ille autem principatus iusticia gubernatur ubi principes robusta et
iusta imperant et subditi fideliter obsequuntur. Et propterea duorum meorum mandato quam in quinis impertisso hoc
dierum sermonis onus imposuit, humiliter obedire volens in tabernaculum ecclesie ministrare ad eius reparacionem reformacionemque,
caprarum hic consistit consilium congregatum, non aurum sapientie nec argentum eloquentie quibus careo, sed pauculas aliquas hispidas
pelles ad eius tegumentum, id est nonnullorum abusuum delictorum contra nullorum reformandas defectus in medium proferendo, probres
benignam pacienciam deprecor auditorum. Verum quia sine gratia nil actione salubre valet, exposcite ut eius principes omnes meam
ad eius collaudem gloriosissimam virginem Mariam recitetis, pater, ei ut mos est angelicum eulogium. Ave Maria &c.

[D]uplicis solemnitatis natalicia celebrantes quibus honoribus pro bonis in hac vita pacis laboribus dicta eos liberalitas
cumulavit in verbo premisso pro passu quod ad vestram repetatum est audientiam: Constitues eos principes super omnem terram.
Reges namque terreni familiares suos multis faciunt, alios prepositos, alios ballivos, alios presidentes. Rex vero meus
Christus suos familiares constituit principes. Ceteri super quandam modicam partem terre. Rex autem iste super omnem terram.
Putabant apostoli qui sequebantur dominum quod dimisissent omnem terram. Ecce inquiunt nos reliquimus omnia, sed ecce ipsi facti

constitues eos super omnem terram. Verum ipso suas promissiones fidelissime adimplente de quo sermo propheticus olim predicat palam

tr̄a q̄nta

Constitues eos principes super omnem terram. Est autem quadruplex terra super quam principes sunt constituti. Terra videlicet spiritualis corporalis que
nature terra gratie terra possessionis ecclesiastice terra plus militantis ecclesie et terra glorie. De prima ascendent ad secundam de 2a ad 3am
de 3a usque ad ultimam. Consuetudo namque prudentum principum est ut duo quos familiarium bene famulabiliter quos ac si
fideliter in modicis se gessit ad maiora promoveat quia qui in modico fidelis inventus est ut ait dominus et in multo fidelis reperietur.
Cum ac terram sue nostri virtuose principari novit quibus bene principabitur. Est ergo prima terra corporalis nature super quam quis
iustus bene principatur dum vi legibus bonis discipline quasi ecclesie vel regularis eam subiciens nec umquam carnis ire autem
bonum imparare sinens. Sicut pars spiritualis ad votum eludat probis quasi mitis devotionis completam spiritum optime sibi=
fice sit. De quo apostolus hebr. vi. Terra namque super se venientem bibens imbrem et proferens herbam optimam illis a quibus colitur
accipit benedictionem a deo. Proferens autem spinas et tribulos carnalium peccatorum atque pungentium reproba est et maledictioni proxima
cuius consummatio in combustionem. Bene ergo principatur super hanc primam corporis terram qui in ea omnium carnalium vitiorum illecebras
motus quasi carduos comprimit. Melius qui cum hec eam proprio iam subiciens eam spiritui fine compellit. Sic optime qui per gladium pro
fide iustitia bono communi libertate ecclesiastica tuenda et promovenda mortem per martirium cum eam porrigit corpore non refugit.
Sic fecerunt Andreas frater apostoli alter vero Jacobus scilicet magnus corpus vite [illegible] et more [illegible] stat. Dum
[illegible] de summa templi prima precipitatur pro confessione fidei veritatis quasi catholice partica [illegible] occiderunt. Alter vero
scilicet Philippus apostolus suppliciis martirii duo consecratur. Prima ergo optime principatur sunt super corpus suum terram. Ideo recte de eis
psallendo est. Constitues eos principes super omnem terram. Iam ad secundam 3a hec enim quasi principatus promissionis ordo
promissa efflagitat. Hec est terra gratie. Que ideo terra vocatur quia tenens affectionibus sepissime relinquatur. Super hanc ergo
liberanda vel obliganda solvendam vel ligandam constituti sunt principes apostoli dicente ipsis eis de [illegible]. Quecumque ligaveritis
super terram erunt ligata et in celis et quecumque solveritis super terram erunt soluta et in celis. Quod sane intelligendum est iuste et clave
non errante. Alioquin si principes ecclesie passim et pro libito voluntatis solvere vel ligare consuetum et pro quocumque vellet
se putaverit et deciperent et deciperent. Deciperent quidem reatu peccati se apud deum obnoxios redderent quia potestas
eis data non limitatur cuius limites transgredi non licet. Deciperent insuper simplices gladio [illegible] sicut suas forsan
[illegible] numquam iniuste ferientes a quibus alias [illegible] cum tamen apud deum nisi forte quadruplica [illegible]
veniret inde foret [illegible] ipso sumptum per prophetam testimonium perhibente Ezechiel [illegible]. Violabant me ad populum meum
violenter auferebant a me populum meum propter pugillum ordei et fragmentum panis ut interficerent gladio sicut [illegible]
animas que non moriuntur. Quam ob rem ad recte principatum super terram gratie subditorum tamquam iudices conformitas sic dociles
requiritur. Primum deus 2um petri 1 celum remittere in terra consortio [illegible] militantis ecclesia militante. Est 3um ecclesie celestis
approbante in ecclesia triumphante. Primum est quo deus animam mundat in confessione et hoc prebet reliquis duo tamquam effectus
et dignitate. Est enim ensis qui claudit et nemo aperit. Aperit et nemo claudit. Secundum quod sit est iudicium sacerdotis inius
dicium [illegible] qui amittere clavium ligat vel solvit in terris vel ostendit ligatum vel solutum a deo ministerium huius suo in hoc
cooperans modo. Est per hec sit 3um approbans curie celestis. Secundum ergo hunc ordinem et sic probata intelligendum est sicut
ante. Quecumque ligaveritis super terram iuste sicut et clave non errante sicut ad dominum iudicium conformitate erunt ligata
et in celis. Et quecumque solveritis super terram erunt soluta et in celis scilicet per approbationem curie celestis. Hinc [illegible] 7 leo
dicunt [illegible] q. 3. Tunc rata est absolutio presidentis cum eam sequitur arbitrium iudicis [illegible] vero [illegible] sentencia. Ergo nec si
principes ecclesie de sua premisa vel alia vobis gratia [illegible] quepiam usque ad aquam fortem [illegible] vel [illegible]
[illegible] gladio [illegible] suo flos millenos non infert qui ad [illegible] et
calices qui in sua ecclesia sunt vendat summa illa non inveniet. Immo approbabit hec curia illa celestis. Quomodo nec
venire debeat in suspicionem principis iusti curie illius superius dedit [illegible] que non mo
riuntur. Porro si hec non approbat curia celestis quid nove per debachacionem [illegible] curie [illegible] hec ad dico non
ut [illegible] ecclesiastice intendam in aliquo derogare sed ne potestate sua abutendo principes ecclesie [illegible] divinis
[illegible] concedat de immenso se [illegible] volo [illegible] sic ipsi numquam [illegible] animas que non moriuntur. Sic
[illegible] attestante propheta. Interficiunt inde animas que non vivunt ecclesia ut [illegible] a pena et a culpa ab
solvendo penam promittentes qui prius dimittatur quasi culpa cum tamen numquam fiat et hec per pecuniis et muneribus per [illegible]
ut inquiunt baptismali restituendo. Illud propheticum non attendentes. Ve qui iustificatis impium pro muneribus [illegible]
populo meo [illegible] medicari. Et hec potissime conveniunt nonnullis questoribus [illegible] principum ecclesie ad hec
pagendis [illegible] quas et ipsi non modico comparant precio et ideo vendere volunt quod et ipsi emerunt. Vivificant etiam
[illegible] animas que non vivunt multi alii mediocres prelati plebani [illegible] ignari inter lepram et lepram
distinguere nescientes et apud deum reos absolventes. Filios quasi promissis et remissionibus decipientes [illegible] ad
[illegible] ducentes. Quos quidem super hec valde utiliter admonet [illegible] de prima dis. vi. [illegible] inquit omnes
episcopos et presbiteros admonemus ne falsis promissis et remissionibus laicorum animas decipiant et ad infernum deducant. Peccatum
[illegible] et primarum esse constitutum cum [illegible] pluribus peccatis de uno solo penitentiam agitur. Ait cum sic agitur de uno

ut nō discedat ab alio cū scptū sit Iacobi 2° qui totā legē impleuit offendat aūt in uno fit om̄ reus q̄m
sc3 ad vitā etnā. quā eque p vnū solū mortale amittit sic p oīa. cuius nō equalit punit. Ista est ecīā
pnīa cū penitens ab officio criminali uel negociali nō recedit qd sine pcto ullatenus agi nō ualet. Ista ē pnīa
si penitens odiū contra quēpiā in corde gessit Aut si offenso satisfactionē remit aut si offensus offendenti
nō remittit Aut si ablatum et alienū nō restituit qr nō dimittit petm̄ nisi restituat ablatū Aut si
ecclesie obediē contempnit vt pote si afficiat iurisdictoz nō curat Aut si arma q̄ iusticiā gerit Aut si contricōni
et displicencia de pctīs suis nō hēat Aut si ꝓposito ab ipis nō abstinendi in posterū nō assumat Aut si caritē
dei et ꝓximi sine qua nullū dimittit petm̄ careat qr q̄ nō diligit manet in morte j Ioh 3. Quecūq3 go p̄dictoꝝ
aliquo. xii capitlorū iuretitꝰ fuit Iste ei magis in ꝑmitur qr nō absoluitur etiā si absolui uideat Et qd addit
... plaue luculent
... ambiōs
... agnoscēt
... tondeat
Aut si cognoscis nō curas p temp̄is corē si ... nō curas si co
nō veris ... tibi lac ipsaꝝ lanas qr que sola queris cupide et cumulāe nō curas si co
tingat illas a lupis deuorari. sic qr pire. p̄ncipaberis go sup illas ad bnē moiula de bnīr ...
ad terrā ... Vt aūt prudent ... fuerit sup ... et in omne
ad terrā ... ¶ Post hec ad ...
omnia ... templi dei obturans sicut dr Ezech xl. ...
q est terra possessionis ecclie ... spualis celestis qr
... ad fenestras ... templi ... ad eo terrenis actibi et
... dent illumināre ... subdit possit ...
affectionibꝰ sit implicat vt nullius lucis spualis doctrine ... possit ...
... fenestre erāt clause ... celestia et apte erga terrena ... go terra
... constituti sit nō dni si dispensatores vt ... hac est id ...
possessionis ecclastice p̄ncipes ecclie ... qua pmisit et dedit patribꝰ t̄ p̄decessoribꝰ tuis et dedit t̄ domos
... introduxit te ... in terra ... et comedis et saturatꝰ fuis ... ecclastice ...
quas nō edificasti vineta et olueta q̄ nō plantasti et comedis et saturatꝰ fuis ... dili
... eduxit te de terra egypti ... dominū go deū tuū timebis et illi soli seruies ...
ne obliuiscaris deū qui eduxit te de terra egypti ... possederunt vt custodiant iustificaciones eius
... ecclastice ... regiones gencium et labores ... possederunt ... in solis terrenis delectant
et legē eius requirant ... iustificacionibꝰ spretis ... in solis terrenis delectant
et legē eius requirant ut aūt ... Et ... implet
de quibꝰ conqueritur dns ysa° p° filios meos enutriui et exaltaui ipi aūt spreuerunt me ...
... ascenderunt leones i. predones et dederunt vocē suā posuerunt ... terrā eius
... per orbē ecclias filios meos enutriui ...
in solitudinē ut nō sit qui inhabitet in ea ... forsita est ... dotata ... nunc erat ...
... ecclia a p̄ncipio ... erat dotata ... longa p ante tpa pmissa fuerat ysa° ... ad ecciam
et ubera tpalis dotacionis nō ... dotari ... et ... sugēs lac gencium et mamilla regū
... reges nutricij tui et regine nutrices tue ... Et go ... qd pmisit
lactabis. ... regnū et regine potestatesque ... dotacionē ecclias ... go ... qd pmisit
lactabis. qr ad ... reges et regine potestates ... debent iustificaciones ... custodire
si nō recepta ... fecit ... ut adhuc facit ... qd debuit ... sine negligit
et legē eius requirere et docere ... bonis dni in supbia ... petis abutentes. ... sine negligit
et legē eius requirere et docere ... edificare debuerant suo pro ... moribꝰ
... que ... in lege dei vocatos et docti edificare ... Ecce quos edificaui ego destruo
corrumpit et ... qd ecclia dns ... quos bonis dni et ... consurgētes
Et miror quo tot supbias pompas vanitates delicias ostentaciones ... bonis dni et ... consurgētes
nō amplius destruat ... putant multi p̄ncipes ecclie sup bonis dni
nō amplius destruat ... sic nos existimet ... ut ministros ... et dispensatores ...
... sunt ... dni ... nō sit ... facultates ... dona ... firmitate ...
Et ... nō ... ecclie facultates ... putat aut saltē ... infideles
plati ecclastici ... nō dns ... ergo ut dnos se putat aut saltē ... infideles
plati ecclastici ... bona vendentes ... tegumento varietatis uel alio ... pallia
aguntur ... bona vendentes. Venditores qr ... tegumento ... uel alio ... palliata
... vendicio ... rei spiritualis ... mediante pecunia ... pactata
voce aūt vendicio cuiuscumq3 rei spiritualis uel spualē ... p̄ncipe ecclastico siue ... siue alio
et ... qua nō tradet ... symoniac sic et ... est ... dispensator ... qr pecunia
... fiat ... ecclastica ... nō sit dns ... dispensator ... qr pecunia
... symonia committit ... spualis sit ... inseparabiliter
sic recepta ... symonia committi possit ... symoniaci intendunt res ... temporaliū
... rei temporalis sic nulla symonia committi possit ... symoniaci intendunt res ... appetitum

si comodi sui lucris consequi. Alii bona sancte ministerii ecclesie suis consanguineis tribuunt, de ipsis totam suam progeniem ditantes
et sublimantes. De talibus ecclesie principibus conqueritur dominus ysaie primo: Principes mei cum infideles socii furum. Omnes diligunt
munera, sequuntur retributiones. Manifestum est enim quod illi ministri sive dispensatores iniqui sunt ecclesie principes, verum dei et
bonorum eorum censeri debent infideles, qui dominum sui res non ad ipsius honorem et utilitatem, sed ad privatam et consanguineorum suorum
quedam commoditatem sive venditionem, que dominus gratis commisit, precipit sibi sint tribuendo. Et quis non videat quod dominus quasi in certa
dei episcopatum vel abbaciam, qui certam totam progeniem episcopari vel abbaciari videt? Nunc enim nepotulis simul
magna beneficia, ymo etiam magnas prelaturas mittunt conferunt, propter hoc solum quod consanguinei vel familiares sunt, nullum
respectum ad personas [illegible] vel sufficientes [illegible] melioribus et utilioribus, qui salutem animarum dominum quam pro administratione melius
procurarent honorem et utilitatem, preterea contempti. Et quibus [illegible] custodiendam tradere diffident, multa animarum
milia regenda et custodienda committere minime diffidunt. O magna talium erga deum infidelitas. Comparare curare videtur
de animabus pro quibus ipse proprium sanguinem est effusus, propter [illegible] quod inter dispensatores ut fidelis quis inveniatur. Tenere
beate paule quod [illegible] seminatores inveniens. O nepotuli et consanguinei prelatorum de bonis ecclesie ditati [illegible] revelat
vobis non pro [illegible] qui est in celis, non [illegible] vite aut status. Dictum ve illis qui edificat civitatem ecclesie syon in sanguinibus. Aba. 2.
Et quis eruditorum ignorat [illegible] officii beneficium Moise fratri [illegible] non Joseph ministri [illegible] Iacobi
[illegible] elegit dominus Ihesus in apostolum sed Mathiam [illegible] cognatos [illegible] ecclesie summum
principatum sed rusticano Petro quod forsitan [illegible] erat. Et hec etiam fecit dominus ut in dispensationibus ecclesiasticis ministeriis et dignitatibus
formam imitabilem relinqueret ecclesie principibus, ne quis [illegible] consanguineos suos aut familiares preferret melioribus aut
utilioribus. Sed o bone Ihesu, istud ministerium et [illegible] forte nunc observatur. Tanta de re dominum non personarum [illegible] honor dei
aut animarum salus sed temporale [illegible] favor consanguinitatis in committendis et conferendis beneficiis attenditur et [illegible] ecclesia
tua pessime gubernatur. Ex quibus patet qualiter ecclesie principes sic facientes [illegible] erga deum sunt infideles. [illegible] furtum
[illegible] est contrectatio sive usurpatio rei aliene. Porro quicquid prelati [illegible] quod ecclesiastici viri de promo [illegible] [illegible] solum
dispensatores sunt in illicitos usus consumunt, non solum furtum sed etiam sacrilegium a sanctis doctoribus ipso quod [illegible] committere
[illegible] de [illegible] propter [illegible] fraude facere de facultatibus ecclesiasticis non [illegible] qui hoc sacrilegium est
et [illegible] tamen iude fuit. Nomine autem dominum theologi qui iudas fur [illegible] [illegible] apud [illegible] res eorum
furaretur. Item enim fure dominus ministrum in statu sua [illegible] dominus toleravit societate. Et [illegible] fur [illegible] que per dominum [illegible] apostolorum
sustentacione a piis fidelibus condonabat. Ipse enim tamquam [illegible] et dispensator [illegible] [illegible] filius [illegible] languebat
Ergo simul omnes viri ecclesiastici qui de bonis ecclesiasticis que [illegible] dei et sua pauperum sustentacione [illegible] [illegible]
nepotes et neptes [illegible] consanguineos pompis [illegible] et ditant, ymo quod [illegible] est [illegible] [illegible] multi [illegible]
ministri fures et latrones [illegible] quod iude proprie censeri debent. Principes [illegible] sic agentes super ecclesiasticas possessiones [illegible]
non [illegible] principant. [illegible] super [illegible] qui [illegible] [illegible] completes observant
non [illegible] principant. Alii autem [illegible] principant super [illegible] [illegible] completes observant
De rebus nempe ecclesie que semel deo constitute [illegible] dicate sunt [illegible] ecclesie facultas admittit. Sic [illegible] [illegible]
est [illegible] convenit [illegible] [illegible] [illegible] una sunt dei ministerio et [illegible] altera pauperum et alia fabrice ecclesiastice
est applicanda. Qui itaque ista fidelit adimpleret [illegible] principatur super ecclesiasticas possessiones [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]
pes super omnes terra. Deinde similiter de [illegible] terra [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] est plus [illegible]
etiam tempus hac ministratione spirituali a deo constituti sunt apostoli eorum successores. Sic in [illegible] plurimos [illegible]
predictum est palam constitues eos principes super omnem terram. [illegible] quod [illegible] pro patribus tuis nati sunt tibi filii. Patres
mei sunt apostoli qui nos in fide genuerunt. Super filii [illegible] sunt episcopi [illegible] successores [illegible] et ipsi [illegible]
debebis. Porro sic inter apostolos unus erat primus, sic et inter episcopos unus [illegible] summus Petri successor [illegible] [illegible]
maiorem potestatem super ceteros episcopos videtur habere quam Petrus super ceteros apostolos legitur habuisse: de qua [illegible] [illegible]
libet intueri. Et si [illegible] [illegible] [illegible] forsitan et multo non [illegible] [illegible]. Sed dicat ille qui [illegible] est fide. Dic ergo
tu beate Bernarde ecclesie doctor egregie, quid de hac re sensisti? Putasne enim te spiritum dei habuisse. [illegible]
quid de hac re ad papam scripserit Eugenium. Considera [illegible] o Eugeni ante omnia sanctam romanam ecclesiam [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] matrem esse non dominam, te vero non dominum episcoporum sed unum ex ipsis. Porro fratrem diligentium deum et
[illegible] matrem esse non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
prophete timendum. De cetero oportet te esse considera formam iustitie, pietatis exemplar, sanctimonie speculum, pastorem plebium,
pauperum advocatum, miserorum spem, cleri ordinatorem, scelerum ultorem, assertorem veritatis, fidei defensorem, amicum sponsi,
sponse paranymphum. Sed fac et dicam ne assertores [illegible] ut non dicatur [illegible] [illegible] [illegible] tibi [illegible]
unum gladium [illegible] formido quam libidinem dominandi. Forma apostolica hec est: dominatio interdicitur, indicitur ministratio. Sic nos
magis [illegible] ut ministros [illegible] Verte ut [illegible] [illegible] non [illegible] te [illegible] accepisse
a magnis apostolis. Non dominantes in clero sed forma facti gregis. Et ne dictum sola humilitate putes, non etiam veritate
[illegible] dominus in ewangelio est: Reges gentium dominantur eorum, vos autem non sic. Planum ergo est quod apostolis interdicitur dominatus. I ergo
et tu tibi usurpare audeas dominans apostolatum aut apostolicus dominatum. Plane ab alterutro prohiberis. Et si utrumque simul habere
velis, perdes utrumque et de numero illorum eris de quibus queritur deus sic: Ipsi regnaverunt et non ex me, principes extiterunt
et non cognovi. [illegible] Pasce itaque et singulariter gregem Christi. Sed ad quid [illegible] de subditis [illegible] [illegible]

Si ut ipi de te principe te constituerit, si sibi non tibi. Alioquin quo pacto te reputabis superiorem hiis a quibus beneficia mediante
audi dominum. Cum prelati hiis super eos beneficia vocantur. At istud de hiis qui foris sunt. Quid ad nos. Tu vero mediante di-
cere si non tam beneficia esse quam beneficiis preesse intendas. Parum deiecti quam animi est de subditis non profectum querere sed lucrorum
si questum prorsus. In summo pontificum omni potestate inestimabilius turpius quod populi magis gestum. Putes filius non filios debere cen-
suit thesaurizare parentibus. Et numquam non quero datum sed fructum. Hec usque beatus Bernardus in diversis passibus libri de consideratione ad
Eugenium. O beate Bernarde, peyores etiam tue huius doctrine non sed sunt necdum forsitan est consona. Iam multi ecclesie ministri
non solum sponse divaricant sed et de bonis ipsius questus suos pravos et turpissimos non verentur facere. Ut potest non solum be-
neficia ut iam dictum est sed et res omnes spirituales ut indulgencias absoluciones dispensaciones et huiusmodi pro appreciato vende-
re, ita ut qui ubiorem talium impetracionem voluit obtinere necesse erat fuit et copiosiorem summam pecuniarum pro talibus persolvere. Sed
et etiam ordines quas ut dicitur tempore priores et tutores in suis bonis et substantiis debuerant conservare ipsi quasi sub anathemate
commendarum titulis subdas carpentes et surgentes in inhabilem desolacionem spiritualem et temporalem quasi sunt redegisse.
Deinceps ad eos pecuniarum munerum et amatores repleti sunt multi. Ut quasi cupiditatem nonnullorum prelatorum vel mediatorum
manum valuit implevisse effectus fuit sacerdos excelsorum in magnarum prelaturarum ut de Jeroboam scribitur 3° Reg. 12.
propter que mala omnia que necdum sanata sunt nisi celeriter remedium apponatur magnum ruine scandalum ecclesie relinquit. Timeo
advenire vindictam que illa ore prophetico predicta fortibus imminet, de qua Michee 3° sic legitur: Audite hec principes domus
Jacob et iudices domus Israel qui abhominamini iudicium et omnia recta pervertitis, qui edificatis Syon in sanguinibus et Jerusalem in iniquitate.
Principes eius in muneribus iudicabant, sacerdotes eius in mercede docebant et super dominum requiescebant dicentes: Numquid
non dominus in medio nostrum est? Non veniet super nos mala. Deinde infert: propter hoc causa vestri Syon quasi ager arabitur
et Jerusalem quasi acervus lapidum erit. Hoc iam in multis partibus civitatis fidelium audimus impletum. Et mons templi in
excelsa silvarum. Videte ergo quid acturi estis qui facietis deus quod predixit. O ecclesia sancta Christi sponsa
mater ecclesiarum in excelsa silvarum. Videte ergo quid acturi estis. Recognosce te esse illam de qua scriptum est in psalmo
dilectissima in quolibet gradu gressio legitur congregato reputata, recognosce te esse illam de qua scriptum est in psalmo
ubi dicitur: Astitit regina a dextris tuis. Ergo regina es regis et potissime sponso tuo absente visibiliter presente. Tibi enim
deberet et ministris tuis a sponso tuo vel a te in tuum ministerium deputatis leges et statuta ad sponsi tui gloriam et
tuam edificacionem utilitatem et honorem imponendi. Nam et si ipsius ministris tuis a sponso tuo data est potestas sed tibi omnino ab ipso
limitata eius est in tuam utilitatem et tuorum edificacionem et nequaquam in destructionem vel corrupcionem. Quam si forsitan attemptaverit
omnino ut potes regina et fidelissima eius regis sponsa omnino eius resistere debes. Memento quesso quid ille fidelissimus
ecclesie ut potes regina at fidelissima eius regis sponsa. Gal. 2° O Paule quod
tuus in tua persona gloria gessit. Cum venisset inquit Petrus Antiochiam ego in facie ei restiti. Ad Rom. 13 Omnis anima potestatibus sublimioribus subdita
agis. Tu quoque doctrina vades. Honore quesso tota ecclesiam docuisti. Qui resistit potestati dei ordinacioni resistit et dampnacionem sibi acquirit. Ergo tu
sit quia non est potestas nisi a deo. Itaque qui potestati resistit dei ordinacioni resistit et dampnacionem acquirit. Ergo tu
molliter per eos tuo superiori et summo resistendo pontifici. Non pecco inquit Paulus ymmo bene ago. Et quare quia reprehensibilis
erat. Reprehensibilis erat ergo necesse si summus pontifex reprehensibilis sit licitum est ei resistere. Ubi ergo est quod dicitur
quidam: si quis etiam si tanti culpa nobis admirabilis diceret. Nemo est qui dicere audeat cur ita facis. Sic doctrina inquit
Paulus non est mea. Ideo sane intelligenda est quia ad vos evangelisavit preterquam quod evangelisavimus vobis. Etiam
si angelus de celo sit anathema sit. Gal. 1° Dixi vobis quia potestatem dedit deus Petro solum in edificacionem non in destructionem et
ulterius et in omnibus in quibus etiam in fide et moribus ab ipso edificatis, ei omnino obediatur. Nec sic dixit deus, nullam
ad dedit ei potestatem in destructionem. Quapropter si in fide vel moribus vel ceteris bonis temporalibus suis quibuslibet dominus vel
ecclesiasticus status nimie consistere valet etiam destruet omnino resistendum est ei. Sic et ego feci. Limitaciones mei
estote. Ideo gratias beate Paule. Hunc enim intelligis quia actus tuus doctrine tue sane intellecte non fuit contrarius.
et cognoscis quale potestatem et ad quid habeat Petrus. Putas enim te spiritum dei habuisse. Hec opus est compromictendum
querere eius qui et locutus et operatus est Christo. Consurge ergo sponsa Christi, consurge, indue fortitudinem tuam. Vere potestate
tua iam ut vides peticata et in persona prophetica collata. Ecce inquit constitui te non solum super ministros tuos per
omnes alios sed et super gentes et regna ut evellas et destruas et disperdas et dissipes quicquid in tuum et tuorum
destructionem in fide moribus et bonis temporalibus attemptatum est. Malas videlicet consuetudines ecclesie proprie quam deformitates
et edifices et plantes omne quod ad tui sponsi gloriam et tuam in fide et moribus spectat edificacionem. Foras vivendi
in omni statu sunt convulsas et deformatas restituendo. Sunt autem tres generales forme vivendi videlicet tocius populi
christiani que sunt ubique et in omni statu sunt convulse. Prima sunt precepta dei et ecclesie a quibus omnes respiciant. Secunda
laycorum quodam speciales forme vivendi prelatorum et clericorum constituciones sacrorum canonum statutorum. Tercia forme vivendi religiosorum
sive institucionis sive regularium statutorum. Porro predicte omnes forme in quolibet statu sunt sunt convulse. Et primo quidem
status laycorum per plura dampnabiliter deformatur, videlicet per effusiones mutuas sanguinis christiani, discordias et
bella principum infidelium, per violentas et atroces rapinas omnium ecclesiarum, per manifestas usuras tam et
viatorum, per publicas iniurias omnium nunc reprobatas in sacratissimis solempnitatibus ecclesie et sanctorum, per manifestas
nocturnas dei blasphemias et per notoria adulteria multorum tam et rusticanorum. Status etiam prelatorum per gov-
deformatur per status compassionem contrario statutis canonicis vetitorum, per symoniacas collaciones per collibus

spiritualium et eius animarum per desolationes spirituales et temporales ecclesiarum in beneficiis vacantibus et commendatis et per ignorantiam
et defectum zeli et contemptum delinquentium manifestorum peccatorum. Secundus status clericorum per quos etiam deformatur per insatiabilem
cupiditatem et iniustam detentionem plurimorum beneficiorum quibus non possunt deservire per moram et negligentiam in personali assistentia et
frequentatione in cultu divinorum [illegible] faciunt enim per alios deservire ut libidini valeant inde et eius vanitatibus et [illegible]
vacare per scandalosam [illegible] fornicationem et iniustam et ab omni iure reprobatam [illegible] multorum [illegible] et scolasticorum
personas per licentiam docendi [illegible]. Postremo status religiosorum per quos etiam non modice deformatur per transgressiones
et non observationem statutorum regularium per proprietates [illegible] per [illegible] de fine negligentiam et per te-
meritatem dimissionem habitum regularium ita quod ut in [illegible] nulla appareat differentia inter habitum secularium clericorum
et abbatum nonnullorum suorum religiosorum [illegible] pennis [illegible] utpote [illegible] et rotundellis ut seculares immo ut laici
publice et [illegible] non obstante quod [illegible] et sub certis penis sit eis inhibitum [illegible] de [illegible]
apostasie per temerariam habitus regularis dimissionem [illegible] in textu et in glo. [illegible]
ut periculosa ne [illegible] li. vi. [illegible] doctorum attestatione quibus assentio et adhereo [illegible]
[illegible] ipso facto [illegible] sub correctione [illegible] sub reformatione [illegible] religio-
[illegible] manifestum est quod cuncta predicta et singula [illegible] sunt contra regulas et formas sanctis canonibus et patribus [illegible] statum
tradita que nisi sollicita mente vigilanti opera reformationi satagitis [illegible] illam in vos quoque suo modo retor-
quebitur [illegible] timere debebitis de qua Num. 27 Tolle inquit dominus cunctos principes populi huius et suspende eos in pa-
tibulis angustiarum et diversarum passionum contra solem ut avertatur furor meus. Dicunt enim se convenisse ad reformationem
et non vadunt nisi ad inutilem et inefficacem confabulationem [illegible] alios reformare [illegible] sub pompis et vanitatibus
et non [illegible] ad [illegible] ambulant. Attamen [illegible] est predicta omnia et singula
et horum [illegible] magis quam prius ambulant [illegible] reformatione [illegible] deinde in aliis [illegible] et ad debitam reducere observationem
sollicita mente [illegible] reformationem [illegible] vobis [illegible]
[illegible] Constituet vos dominus principes super omnem terram [illegible] agentes [illegible] militantes
[illegible] ad illa [illegible] glorie triumphantis [illegible] perducet nos per multos labores dominus de qua orabat [illegible]
portio mea domine sit in terra viventium. Illic enim pro bonis meritis et operibus principes principum dominus [illegible] et [illegible]
corona. Constituet nos principes super omnem terram [illegible] ipse facere dignetur qui in [illegible] vivit et regnat unus benedictus deus amen
Sermo de auctoritate et potestate [illegible] generalis [illegible] per eundem [illegible]

Simile est regnum celorum homini regi qui voluit
rationem ponere cum servis suis. Mat. xviij. [illegible] intelligentia doctorum [illegible] dicendi
[illegible] per intellectum doctorum [illegible] quod regnum dei seu celorum varie in scriptura sancta accipitur [illegible] per spirituali
intellectu [illegible] regnum [illegible] in credendis et agendis in regnum dei [illegible] regitur [illegible] Mat. 21. Auferetur
a vobis dominus [illegible] a vobis regnum dei et dabitur genti facienti fructum eius [illegible] per spiritualem infusionem gratie
dei [illegible] et [illegible] virtutum quibus intellectus et voluntas anime ad deum cognoscendum et amandum diriguntur [illegible]
Luc. 17. Regnum dei intra vos est [illegible] per societatem sanctorum in regno celorum visio divina fruitio Luce [illegible]
[illegible] qui manducabunt panem in regno dei [illegible] per congregationem fidelium in una fide et sub uno rege Christo
militantium [illegible] statum [illegible] in parabolis et potissime hic cum dicitur Simile est regnum celorum homini regi [illegible]
[illegible] Ille est qui [illegible] in femore suo scriptum Rex regum et dominus dominantium Apoc. xix. [illegible] sponsam
[illegible] militantem [illegible] reputatam Joh. iii. [illegible] sponsam sponsus est [illegible]
[illegible] triumphante que [illegible] sicut [illegible] illa [illegible] in [illegible] Basilicam
reputata [illegible] est [illegible] quippe quo [illegible] est [illegible]
[illegible] debuit [illegible] scriptum est in [illegible] duo [illegible] tua sicut duo hinnuli capree [illegible] qui pascuntur in [illegible]
[illegible] magne et [illegible] potestates [illegible] quibus etiam et [illegible] regi [illegible]
[illegible] quibus [illegible] iste regitur [illegible] potestatem et regalis potestas [illegible] duo ubera sponse [illegible] lactat
adolescentes [illegible] sinistro [illegible] manente lac [illegible] sustentationis [illegible]
[illegible] et [illegible] debuerat in amaritudinem [illegible] est [illegible] lac [illegible] debuerat ut [illegible]
nimis amaram [illegible] ut pene omnia [illegible] per dissensionem dissolvitur [illegible] est
[illegible] non delinquet bonus rex sponsam suam dilectissimam quam dulcissima consolatione letificat Ysa. [illegible]
paupercula potestate [illegible] absque consolatione noli timere quia non confunderis neque erubesces [illegible] quod fictum
est contra te non dirigetur et omnem linguam tibi resistentem in iudicio iudicabis [illegible] sponse sue qui non solum
sponsa est sed et regina supremo regi nupta [illegible] regina a dextris tuis [illegible] regina est [illegible]
regiam potestatem et regale imperium non solum super omnes subditos sed etiam super omnes officiales regis in toto regno [illegible]
[illegible] adiuvare libet [illegible] regnum [illegible] ad [illegible] regni nostri thema. In regno namque
unus summus rex ipse [illegible] et [illegible] ad latus sponsa et regina [illegible] et [illegible] eius et consors
regie dignitatis et auctoritatis. De [illegible] officiales [illegible] quibus regnum regit et gubernat [illegible] unus primus
et principalis est ipse [illegible] primus officiarius utpote [illegible] non habet auctoritatem seu potestatem super reginam
sicut [illegible] super [illegible] sponsam et reginam immo [illegible] Christo [illegible] est [illegible]
[illegible] et [illegible] sponsam suam etiam [illegible] prudentissimam et fidelissimam super omnes personas totius regni [illegible]

xpi vel christe filie i. persone congregavit dimicans diversas virtutes intellectuales et morales. tu vero maxime sponse super
gressa es universas. Ita adeo perfecta est in omnibus ut plenissime et per omnia confidat in ea cor viri sui. Sed regis
eternum ut ibidem dicitur Ecclesiastici exercet regimen regni sui scilicet ecclesie totius sue virtute cum officialibus suis sibi subditis
Ex hoc apparere potest quomodo virtute spiritualis et eadem potestas summa a Christo rege et in ecclesia sponsa et in ipsa consistit. Sed
multum differenter quia in ecclesia est ut in consocia et consorte regie dignitatis et auctoritatis. In ipsa vero ut in quodam officiali
Item in regina sua in ecclesia est sempiternaliter et indeviabiliter quia desponsavit eam in eternum Osee 2o. In ipsa vero est
temporaliter mutabiliter et deviabiliter. Ex quibus patet quod hic est simile regnum celorum id est ecclesia militans et sacra synodus ipsam re-
presentans homini regi qui voluit facere rationem cum servis suis. Que sunt verba a principio pro themate sumpta. In quibus
In quibus quidem verbis duo nobis innuuntur. Primum est quod [illegible] plenitudo potestatis ecclesie ad similitudinem et regale principatum. quod
simile est regnum celorum homini regi. Secundum iusta examinatio discussio actuum subditorum ad rationem [illegible] in hoc.
qui voluit rationem ponere cum servis suis. Pro primo patet quod ecclesia et synodus sancta ipsam representans plenitudine regie potestatis. Et quod simile
est regnum celorum homini regi. Pro secundo clarescit quod acta et mores omnium tanquam rectus discussare et corrigere debet. Ideo voluit rationem
ponere cum servis suis. De primo dicitur Apocalypsis 2o. Qui vicerit, quod facit ecclesia, dabo illi potestatem super gentes et reget eas sicut et ego
accepi a patre meo. Ecce plenitudo. De 2o dicitur Ysaie 54. Omnem linguam resistentem tibi iudicabis in iudicio. Sic ergo tota presens
collatio in duo scinditur. Nam in primo videbitur quod generale concilium generalem regie potestatis competit in qualibet et de quibus rationem
a suis subditis suis servis exigere debeat et teneat. Circa primum igitur ad primum liquet quod rex in suo regno superiorem non recognoscit
leges et statuta omnibus promulgat et iudicat. Sic et concilium generale respectu totius ecclesie et omnium suppositorum. Sed ut pateat
Concilium
intuitui libet quid sit concilium generale. Concilium generale est legitima congregatio auctoritate facta ad aliquem locum ex omni statu ierar-
chico totius ecclesie catholice nulla fideli persona que audiri requirit exclusa, ad salubriter tractandum ea que ad debitum regimen
eiusdem ecclesie in fide et moribus in capite et in membris pertinent et generaliter. In qua diffinitione dicitur legitima auctoritate facta
convenerit etc. Cuius auctoritatis sit congregare. Et nunc quod regulariter a papa. Sic sonant decreta multa et decretales. Excipiuntur tamen
casus in quibus congregatio concilii generalis legitime fit sine papa. Unus cum desinit esse per mortem naturalem vel civilem quando
est depositus vel si iaceat in perpetua amentia vel si esset captus et non possit adiri. Et hic tunc sufficit requisitus de quo
modo concilium continuit in provinciis totius ecclesie. Secundum si tangat ipsum. Tertius si concilium postquam est a papa legitime
congregatum statuat certum tempus et locum pro celebrando generali concilio. Sic sunt in ultimo concilio generali. In istis itaque casibus
legitime potest concilium generale congregari et congregatum ad omnes actus suos procedere et perficere etiam ipsa renitente et contradicente
Quartus vero est quod non est rationale neque equum ut propter corruptionem vel maliciam unius membri debeat totum corpus det-
rimentum pati. Certum est autem quod papa non est nisi unum membrum totius corporis mistici ecclesie. Quod sic ostenditur. Tota ecclesia
corpus quoddam misticum est i Cor. 12. Multi unum corpus sumus [illegible]. Singuli autem alter alterius membra. Unde et omnes actus
ierarchici qui sunt in ecclesia ut potestas papatus cardinalatus archiepiscopatus episcopatus etc. non sunt nisi actus et officia diversorum
membrorum unius corporis mistici [illegible]. Huius corporis Christus caput unum et solum est. Ephes. primo. Ipsum dedit caput super
omnem ecclesiam que est corpus eius unum. quod in omnia membra spiritum et motum spiritualem influit. Iohannis. De plenitudine eius nos
omnes accepimus Iohannis 1. Sicut unguentum in capite quod descendit in barbam barbam Aaron quod descendit in oram vestimenti eius.
Certum autem est quod ecclesia duo capita non habet alioquin monstruosa consisteret. Ex quibus patet quod etsi papa caput dicatur
hoc non est nisi ministerialiter et reputative. Est ergo papa vicarius capitis. Et sic Christus caput est huius corporis mistici
sic spiritus sanctus anima ipsum unum vivificans est. Sic canimus in simbolo. Et in spiritum sanctum dominum et vivificantem. Unificat
enim et unit omnia membra in vinculo pacis et caritatis. Ephes. 4. Solliciti servare unitatem spiritus in vinculo pacis
unum corpus et unus spiritus. Et sic membrum non unificatum ab anima membrorum mortuum est quamvis pendeat in corpore
Sic omnis qui caritate caret per quam spiritus sanctus in nobis habitat membrum mortuum est quamvis pendeat fide informi
Hoc est quod dicitur 1 Iohannis 2. Si quis spiritum Christi non habet hic non est eius scilicet membrum. Sed quod [illegible] solum bonum
unius vel multorum membrorum sed etiam totius corporis mistici totam perfectionem intendit impedire, ergo membrum mortuum est
et nisi sanetur abscindendum est. Et sic ad eundem spiritum sanctum pertinet corpus et unificare regere et dirigere. Simile
ad spiritum sanctum respectu totius ecclesie. [illegible] dicitur in generalibus [illegible]. Unde Actuum 15 Congregata [illegible] ecclesia
synodaliter super observatione legalium quamvis papa presens ibidem consisteret non tamen [illegible] sed spiritui sancto tribuitur
Visum est enim spiritui sancto et nobis. Ad probandum ergo intentum quod sacra generalis synodus sancta summam auctoritatem habeat in ecclesia
sic ostendi potest. Omne totum maius est sua quacumque integrali parte. Sed generale concilium velut ecclesiam militantem reputat
et virtualiter continet. Ergo concilium generale summam auctoritatem ecclesie super papam obtinet in ecclesia. [illegible] fuerit
93 di. c. legimus. Si auctoritas queritur maior est orbis urbe. Glossa ordinaria i. statutum concilii generalis [illegible]
statuto pape [illegible]. Et hinc concordat [illegible] papam a concilio apostolorum missum legimus. Sic enim
mittitur ab episcopis ad aliquem ambasiatam Act. 8. Cum audissent autem apostoli qui erant Ierosolimis quod recepisset Samaria
verbum dei miserunt ad eos Petrum et Iohannem. Et in eodem habetur quod litteras ex parte concilii mittentes ubi papa
presens erat non tamen ex ipsius nomine intitulabat sed ex nomine totius concilii [illegible] apostoli et seniores [illegible] qui sunt
Antiochie fratribus etc. Unde et in antiquis conciliis hic mos observatus fuisse legitur. Placuit igitur toti concilio etc.

Potest et si papa princeps hic esset non tamen concluderet pro voto ipsius solum sed totius congregationis vel maioris partis ecclesie romane ipsum si causa et ro-
ratio exposcerent sic Paulus restitit in faciem Petro quia reprehensibilis erat ad Gal. 2. Sed non quia nunc qui apostolicam sedem tenent noverint formam
apostolorum vivunt imitari sed in ecclesia velle dominari romanam apostolicam maiestatem agendo per potentiam non tamquam dominantes in clero. Sed ecclesie
fallitur quibusdam iuribus contrarium huius que dicta sunt dicere videntibus ut potest quod dist. 40 Nemo iudicabit primam sedem et quod de elec-
tione significasti ubi in aliorum generalium statutis romana dicitur corpori auctoritatem. Pro quibus intelligendis et solvendis opus est tali distinctione. Dignitas
sic auctoritas papalis considerari potest dupliciter. Uno modo absolute et quasi abstracte et cum iure tenere a deo sit immo ipsam divinam reputat indefectibilis
et inviolabilis et per consequens immutabilis est utpote prima et que omnes alias sub se iudicare. Et ad hunc sensum intelligende sunt auctoritates pro parte
prelate allegate quas quidam suis auribus susurrant. Nam et sic revera quamquam papa sit ecclesia per multos principis in moribus appellare nunc potest sed sic quoque
in hoc non tenendo respectu ad eorum qui petrus est sed ad dignitatem et principatum auctoritatem que in ipso est et stessia est. Et hic multi fal-
luntur et fallunt credentes se esse tales quales dicuntur. Alio modo potest considerari concrete et subiective utpote in isto vel in alio. Et cum
multi ad talem dignitatem assumantur qui a deo non approbantur sed reprobantur ut dicitur Osee 8. Ipsi regnaverunt sed non ex me principes
extiterunt et non cognovi. Perspicuum est quod talis principatus id est principatum habere et defectibilis et violabilis et per consequens mutabilis est
Cum et unde hic clavibus sancte universalis matris ecclesie sic unus aliorum petrorum se submittere et ab eorum ministro aliquo sicut absolvi.
Nemo enim se ipsum ligare et absolvere potest. Nam quamquam dicitur princeps ... sibi lex quod ecclesia est eius mater. Et ecclesia super papam est
cuius potestati subiacet non solum in foro interiori conscientie sed etiam in foro exteriori ut si a fide deviet vel aliud aliquid faciat
quod totam ecclesiam scandalizet ut 40 dist. Si papa. Subiacet enim in iurisdictione illius et est unus illorum de quibus dominus dicit Matth. 18
Si peccaverit in te frater tuus id est te sciente corripe eum etc. et si te non audierit dic ecclesie. Denique et si soli Petro dominus claves ecclesie
promisit non tamen soli dedit Matth. 16. Soli quidem promisit ut et unitatem ecclesiasticam designaret et regimen eius monarchicum
sue debebat ostendere. Nec tunc dedit quando promisit quia nondum fabricate fuerant de suo latere et cruore domini super incude crucis in die
passionis sue stetissime atque temperate pretioso sanguine incontaminati agni Ihesu Christi. Et ideo ante passionem promisisse quidem fuerunt sed non
date. Sed non post passionem et resurrectionem suam apparens dominus discipulis suis insufflavit in eos dicens Accipite spiritum sanctum quorum remiseritis
peccata remittuntur eis et quorum retinueritis retenta erunt Ioh. 20. Ecce ibi dat quod promiserat. Et patet quod non soli Petro sed omnibus
apostolis et in ipsis toti ecclesie que quia in hoc et quolibet generali concilio representatur et virtualiter continetur ut supra. Ideo concilium potest facere
remissiones et privationes constituere. Et quamquam sedes apostolica de iure potest et facit concilium potest tanto tamen perfectius quanto plus et
venerabilius. Ex quibus patet quod dominium plenum est regnum celorum id est ecclesia militans et concilium sanctum ipsam representans. Homini regi id est regno
et summo principatui. Egypti regno moc. decreta et statuta omnibus hic iudicare nullo excepto sed et potestas summo quibus omnes
tenentur obedire etiam papa. Non quidem sub pena capitali sed sempiterne reprobationis. Insuper ut in iure dicitur Violatores sanctorum
canonum a spiritu sancto institutorum cuius ac dono dictati sunt dampnantur quia contra eos potius agendo ipsum non incongrue blasphemare
videntur. Sed hec constitutionem mutare summo pontifici liceat patet in eodem c. Condit. ubi dicitur Zozimus papa contra statuta patrum condere
aliquid vel mutare ne huius quidem sedis potest auctoritas. Ex quibus satis patet propositum intentum quod sicut plene est regnum celorum
id est concilium sanctum. Homini regi qui voluit romanam ponere cum finibus suis et sic de primo. Sed iam videamus de 2o patet qualiter et
de quibus ecclesiam suam regeret id est concilium generale romanum habeat a suis subditis exigere. Pro quo sciendum quod cum regimen regno concilium
comparetur regium modum in actibus suis debet imitari. Porro regia equitate quattuor decet sicut sapientia in cogitatione. Ier. 23
regnabit rex et sapiens erit. Ex quo elicitur quod in assignatione officiorum concilii non tantum attendi debet gradus vel dignitas
quam personarum etiam mediocrium sapientia et probitas. Secundum veritas in iudiciis Prov. 29 Rex qui iudicat in equitate
thronus eius in eternum firmabitur. Et hoc est pro iudicibus concilii qui hic pro actibus deinde ... Quatuor ista ... dilectio
... sepe solet homini rectori prodesse ... quarta strenuitas et providentia in dissensionum et discordiarum seu bellorum seda-
tione specialiter. I Reg. 8 Iudicabit nos rex noster id est concilium sanctum et pugnabit id est expugnabit bella nostra pro nobis pacem et
concordiam querendo. Nam quod hic ad sanctum concilium pertineat habetur 90 dist. Dissensiones ... episcopos et etiam alios synodus sancta
reconciliet sed et ad concordiam et pacem etiam censura ecclesiastica compellat ut ... c. placuit. 90 ... Agathensi. Quinto ... zelus
in corrigendis viciis et malis moribus dissipandis Prov. 20 Rex qui sedet in solio iudicii dissipat omne malum intuitu
suo. Dissipare autem debet hoc sanctum concilium ... malum spirituale scilicet et carnale. Spirituale autem quadruplex
scilicet symoniacum ambitiosum avarum et transgressionum. Symoniacum quidem quia modo in ecclesia dei nihil spirituale vel spirituali an-
nexum gratis ut debet confertur sed fere omnia cum pollicitatione dationis vel pactione pecuniarum conferuntur. Nichil itaque gratis
datur non ordines non beneficia non dignitates non denique ipse receptiones in ecclesiis collegiatis vel religiosis in quibus statutum
est certum quantum quisque pro ingressu suo solvere debeat. Sed quod hoc et proprie symoniacam pravitatem sapiat limpide clarere potest si licen-
tius advertatur quid sit symonia. Symonia namque secundum Hostiensem est collatio vel receptio rei spiritualis vel spirituali annexe
pacto precedente pretii pecunie favoris vel cuiuscumque commodi temporalis. Ex hac diffinitione singulis que conferuntur in ecclesia applicata
pauca a labe symonie immunia reperiuntur. Est ultimum malum ambitiosum quo plura beneficia personis indignis contra
sanctiones canonicas cumulantur. Ex quo malo fit ut et deus suo pereunt honore et fructu in multis ecclesiis et anime fundatorum
suis suffragiis et pauperes bonis clericorum ecclesiasticis alimoniis. Et quidem quantum malum sit in dampnatione Philippi
cancellarii Parisiensis liquido claret de quo in libro fide digno de apibus nominato traditur quod tempore venerabilis Guillelmi
Parisiensis episcopi qui librum profundissime sapientie de universo edidit in vestra universitate Parisiensi deliberatum. Diffinitum

+

Symonia

ab vniusis doctoribus dempto tm conciliu nullum sine periculo peti mortalis et dapnacionis perpetue tenere plura beneficia posse. Et cum duo sufficient vnum possit. Cui determinacionem predictus philippus cancellarius parisiensis restitit utpote plura obtinens beneficia. Sed audite quid in morte. post non multum infirmatus ad extrema perductus ab eodem domino Guillhelmo epo suo visitatus monitus quod est ut ab hac opinione et pertinacia resipisceret beneficiis quod superfluis renunciaret. Cum vult se velle se experiri utrum ne dapnabile esset. mortuus quod est et dapnatus. Cuius dapnacionem ad omne sue eruditionis domus tali voluit inditio declarare. Modico namque post obitum suum. orationi post matutinas eidem venerabili Guillelmo apparuit umbra tetra que horis ad eius sinistram qua tinctus verbis respectus. commutit cum valide videt se esse anima predicti philippi. Et quo modo te habes. Pessime inquit. quia morte perpetua dapnatus sum. Et qua causa inquit dapnatus es. Tunc dixit inquit propter quod mereamur vixi. tum quia diffinicioni vniuersitatis de pluralitate beneficiorum illicite tenendorum pertinaciter restiti. Tercia quia bona ecclesiastica superflue retinuis et cum indigenciam pauperum teneres non bene dispensaui. Propter hec subiunxit. Est ne inquit finitus mundus. Cui guillelmus. Miror inquit te litteratissimum quendam virum tale quid petere. cum scias et te in anima sola consistere et me viuentem. Cui ille. Crede inquit tercie quod nec opus nec vox nec scriptura nec scientia sunt apud inferos. et cetera et hec dicto retrusus est in infernum. Videte ergo quantum malum. Quod prudentiores sunt qui cum simplicitate et caritate celum acquirunt quam illi qui cum suis libris ad inferna descendunt quas tunc ibidem omnes amittunt. quia aufertur eis hoc talentum. ait 21 hanc et scientia destruetur in corpore penitus. Caritas vero numquam excidit. Tercium est malum cupiditatis et avaricie. De quo Abacuk 2o. Ve qui congregat avariciam malam domui sue. ut sit in excelso nidus eius. hoc malo causa per orbem contractionibus vacatiarum depauperantur et de solvuntur mobilia eorum venduntur. immobilia et predia ypothecantur ut que redimi non possunt alienentur. religiosi et superflua compellantur. Simeonis vicium desistunt. ave et interiores subditorum fraudantur. et totus status eorum debitis subiacet. Non curant quomodo vos quia non sunt veri et boni pastores. Nimium faciunt ut in ecclesia hodierno Gallicorum iubent rectores ecclesiarum venditani vel scissa obligacione ligari. et exponere eorum vel ecclesias et filios vel successores. et sic quoque in fine recedi. Et ecclesias in desolacione perpetua deseri. Sed audite quod ego ipse super hac re viderim. Duo monasteria regularia et amplissime fundatum in quo quidem qui adhuc vivit. hos religiosos vidit. ibidem deo famulantes. tusiens cum paucos annos post hec monasterium non repperi nisi pro pueros nominatos et duos presbiteros solatas. horas canonicas cantantes et psallentes. aures venaticas super pinguos pro pueros ... ita ut non deo quam suis amicis psallere videntur. Miratus de tanta loci desertione sive desolacione perpetui quod intrinsecus. tot annos plures abbates eiusdem loci decessant. Ecce propter plures avaricias quas tempore sue vacatione propria sunt quoque in fine tot annos plures abbates eiusdem loci decessant ... redegerunt. Quartum est malum transgressionum quo et canones sanctos congregat ... ad tanta desolacione redegerit. Quartum est malum transgressionum quo et canones sanctos congregat in ... et abstinentie regulares passim et vbique tam in clero quam in omnibus fere religionibus transgrediuntur et contempnuntur. Hoc quidem quantum malum sit. dicit ipse et dicit et effectus audit. Ysaie 24. Dissipacione inquit dissipabitur terra et direpcione predabitur et infectae habitatores eius. et causam subdit quia transgressi sunt leges. mutaverunt ius ... et propter hec maledictio vorabit terram. Ve enim inhabitatores eius. et causam subdit quia transgressi sunt leges. mutaverunt ius et propter hec maledictio vorabit terram. Qui enim in statu religioso. Post hoc restat et canonica et monasticum in aliud modum vivendi vbique mutatum est. tam in clero quam in statu religioso. Post hoc restat malum carnale ab hoc rege vel isto gallo dissipandum. de quo ait vj. libera nos a malo. hoc est notoria incontinentia et luxuria clericorum. Hoc malum quantum sit advertite. Omnis notorius concubinarius ipso iure suspensus est quo ad se et quo ad alios propter decretum. Porro secundum doctores. suspensus. ipso clamum non habet. Nulla que de corporibus clericorum et mulierum ... Porro secundum doctores suspensus. ipso clamum non habet ... non habet absolvere vel ligare non potest. Ergo decipiunt populum et in infinitum cum suis peccatis secum ducunt. Est enim non habet absolvere vel ligare non potest. Ergo decipiunt populum et in infinitum cum suis peccatis secum ducunt ... luxuria magnum malum. Cum ordo ecclesiasticus ... ordine subdyaconatus in ecclesia acceptat perpetue continentie votum solempnisat quod de voto li. vi. c. vnico. Cuius transgressio quantum malum sit. et tamen quam frequens quis non advertit. Certe ergo sceleris agere videntur. O miserabile malum luxurie quod inquit sanat ... remissa recrescendi. Usu crescit. Hoc infelicem animam qua suis laqueis irretinuerit deserit donec eam in profundum inferni deduxit. prouerbiorum 7o. et eadem. Vie inferi domus eius penetrantes in interiora mortis. Rex ergo iste vel sanctum generalem sedens in solio iudicii sed ingentem potest omne hoc malum dissipare ut summo regi possit bonam racionem reddere. Denique de quibus racio exigenda et reddenda est spiritualiter videamus. Et sciendum quod de quatuor primo de animabus regiminis prelatorum et rectorum commissis. Secundo de bonis quibuscumque a deo receptis. Tercio de odiis bellis et dissensionibus invicem habitis. Quarto de tempore indulto et operibus in eodem factis.

Primo ergo prelati racionem habent reddere de animabus ad regendum sibi commissis utrum ne aliqua sub manibus eorum perierit. Hebr. ult. Ipsi enim pervigilant tamquam de animabus vestris racionem reddituri. O quam periculosa commenda quod discussio et racionis reddicio ubi tot cotidie pereunt. Si enim cuiusque viro unico non sufficit pro se racionem reddere quid si voluit inquit Job. ipsi mecum contendere non videbo unum pro mille. Quomodo et de aliis racionem reddet quorum tunc curam et custodiam cuiuslibet pastor sub periculo anime sue suscepit. Immo vero 3o Regum 20. Custodi virum istum. qui si lapsus fuerit erit anima tua pro anima illius. Et ezechielis 3. Sanguinem eius de manu tua requiram. Si hoc attente cogitarent. non adeo periculosissimum statum prelacionis eciam usque ad lites et effusionem sanguinis affectarent. Cuius periculum si quis velit evadere et debitam racionem reddere. tria facere debet sibi omnino fore necessaria. Primo bona vita exemplaris et imitabilis. Re pro prelatis dicitur. Estote qui edi ... grege. Ita grege perdita factus est populus meus quia pastores eorum seduxerunt eos. Greg. in pastorali. Tunc inquit dicere prelati ... si pulsa ... ut necesse petrat ... mortibus digni sunt quot ad suos subditos perdicionis exempla transmittunt. Et quod sit utique vita sua digna sit imitatione pro vita eterna consequenda. Secundo necessaria est doctrina sapientie salutaris. Unde dicit ait Jo. ...

si cecus ceco ducatum prebeat ambo in foveam cadunt. Cum enim est prelatus ignarus ut ait Bernardus nisi asinus mitratus et
ydolum in cathedra. Zach. xi. O pastor et ydolum. Et tamen talibus etiam contra canonum statuta passim repletur. Quando ergo
illud accedebit ad quod ratione ad ipsos pertinere demonstratur i pet. 3. parati ad satisfactionem omni poscenti vos rationem reddere de ea que
in vobis est fide et spe. Tercio zelus correctionis. Ex. de. facientes prelatus culpam habet qui quod potest corrigere negligit
emendare. Consentire quippe est. Ro. i°. digni sunt morte non solum qui faciunt sed et qui facientibus assenciunt. Error autem cui
non resistitur approbatur. Inferiorum ergo culpe ad nullos magis referende sunt quam ad negligentes desides quam rectores qui
multa sepe nutriunt pestilencia dum austeriorem dissimulant adhibere medicinam. Hec loco epistole. Unde Augustinus et habetur 2 q. 3
c. Cum non regis. Episcopus qui crimina non corrigit cunctis impudicis magis dignus est quam episcopus. Videat ergo unusquisque
quid in isto agat et rationem redditurus sit certissime sciat. Luc. 16. Redde rationem villicacionis tue. Secundo reddenda est ratio
de bonis quibuscumque a deo collatis et receptis. Et hoc indicat parabola ia de talentis Mt. 25. per quam quecumque bona spiritualia
et corporalia a deo recepta designantur. Post quorum collacionem et usus quantitatem venit dominus servorum et posuit cum eis rationem
et operacionem. Nam quecumque bona a deo recepta ad lucrum spirituale et celeste gloriam per opera
usus prelatorum faciens dispensationem. Nam quecumque bona quecumque a deo recepta ad lucrum spirituale et celestem gloriam per opera
pietatis acquirendam expendit auditurus est: Euge serve bone et fidelis etc. intra in gaudium domini tui. Propter hoc preter
statutum est. ut elemosinas denique talibus cum hostiis prevenit deus. Hebr. ult. Qui autem talentum abscondit in terra id est
que bonorum quecumque ad terram seu terrenam gloriam acquirendam vel delicias corporis sectandas expendit vel desperato timore qui de
providencia diffidens superflue quam res suas non pie erogavit, auditurus est et in serpo preceptum: Serve male et piger etc.
et inutilem servum proicite in tenebras exteriores ibi erit fletus et stridor dencium. Et propterea etiam utrique tamen ista de
bonis temporalibus nunc dent superbie vel glantes de hiis et modo fulgent quibus astare debent distribucionem rationem tamen de aliis
reddendam forte xii q. i. res ecclesie non quasi proprie sed ut que et domino oblate cum summo timore fideliter sunt dispensande
Usus enim solus nobis dominum in persona permittet. Sed inquit debemus nos honeste tenere vel viliores tamen appare. Sed videte
ne sub honestate temporalem queramus honorem, iactancia precio imponderabili mercamur in illa quam dura quanta macula sunt.
Amos vi. Ve qui opulenti estis in Syon et in ecclesia optimates capita populorum ingredientes pompatice domum Israel.
videtis quam enormis magna et considerate largos sacerdotum tamen vero nequaquam. Certe in vestibus ut de ceteris
taceamus statuta contra passim transgrediuntur. sed omnis coloribus vel mire prohibitis ornatibus auri et argenti superfluis utuntur.
Quid ergo proderit nova statuta condere si videam pessima sua sperne. Aut quo nobis reformatores
quod ubique utuntur. Rogo quid proderit nova statuta condere si videam pessima sua sperne. Aut quo nobis reformatores
alii reformabunt. Non sic prophete non sic apostoli non sic etiam primitiva, nobis ambulaverunt et tu qui dicit se in persona
manere debet sicut ille ambulavit et ipse ambulare. i Ioh. 2. Videat ergo unusquisque ad seipsum et quid accepit quantum
quod utatur penset. et ad rationem reddendam se preparet quia qui bonorum suorum facit largicionem ponet et eum recipiet ibi ratio
est parabola dominica prius de qua thema.
Tercio reddenda est ratio de odiis et dissensionibus erga proximos habitis et hoc est parabola dominica prius de qua thema
Tercio reddenda est ratio de odiis et dissensionibus erga proximos habitis. Et hoc est parabola singulorum computare oblatus est unus qui debebat x milia talenta
cum cepisset magis racio iste rationem ponere id est actus et multa singulorum computare oblatus est unus qui debebat x milia talentorum
id est quilibet peccator qui transgressus est decalogi mandata. Nam et qui offendit in uno factus est omnium reus Jacobi 2°. Quia
quilibet peccator qui transgressus est decalogi mandata que quinque sunt detrimentum pariunt. Cum autem non haberet unde redderet.
ab uno peccato mortali omnes virtutes gratuite que quinque sunt detrimentum paciuntur. Cum autem non haberet unde redderet.
id est nec de quolibet peccato mortali per se resurgere aut satisfacere posset. Iussit eum dominus venundari id est permisit eum spiritum
immundorum servum fieri. Nam a quo quis superatus est huic et servus addictus est 2 pet. 2°. Et uxorem eius id est concupiscenciam
coquina mali oritur filii. Et filios eius id est mala opera et omnia illa que habebat id est temporalia quecumque et reddi id est pena lucedo
pati. Nam ut ait Remigius Per hunc venditi supplicium intelligere dampnati. Procidens ergo servus ille id est timore
pati nam ut ait Remigius: sancti enim venditi supplicium intelligere dampnati. Procidens ergo servus ille id est timore
derelictus quilibet peccator propter metum gehenne rogabat eum dicens: Paciencia habe in me et omnia reddam tibi id est da michi
tempus dilacionis et exhibebo condignam satisfactionem. Misertus autem dominus servi illius id est cuiuslibet peccatoris dimisit eum
a peccato solvendo et debitum dimisit ei: reatum pene eterne gratis relaxando. Ubi maior dei bonitas apparet
et benignitas que superhabundancius concessit dare quam presumat rogare. Certe petebat solum tempus dilacionis rogatus
et benignitas que superhabundancius consuevit dare quam presumat rogare. Certe petebat solum tempus dilacionis rogatus
largiri dignatus est totam debiti remissionem. Sed quia conservum suum misereri noluit sed suffocavit eum dicens Redde quod debes
id est displicencie in facte vindicationem ultionem sive quacumque iniuriacione luc. 10. Quapropter quemque dominus gratis
donaverat repetendum censet. Quia quicumque erga alium in se delinquentem odiosam ultionem sive iram potest odium quam
rancorem in corde retinet, semper sue dampnacionis reatum et ingratum licet etiam alias absolutum dominus retorquet
Nam indicium sive ira fiet ei qui non fecit misericordiam Jacobi 2°. Ex quibus patet quam periculose sint dissensiones bella et
odia. Quapropter ad illa tollenda diligenter et studiose laborare debent secundum concilia. Unde 90 dis. Congregatio Agathensis
placuit inter ut quecumque odio aut longinqua inter se lite dissenserint et ad pacem revocari diutina obstinacione
nequiverint a sacerdotibus primitus arguantur. Quia si inimicicias deponere pro meliori intencione noluerint de ecclesie cetu
iustissima excommunicatione pellantur. Unusquisque ergo ad seipsum redeat et qualiter de hoc apud se agatur videat. Nam
si habuit erga quemcumque odii rancorem sciat se periculo de hoc reddendam fore rationem. Quarto et ultimo de tempore

redd̄enda qr ib. Ita ut ait btūs bn̄ Sic nō perit capillus de capite qui resuscitet̄ sic nec momentū de tpe qn̄ de eo
racō reddatur. hinc est illud ait xii. dico em̄ vobis qm̄ dne qm̄ de omi vbo ocioso qd locuti fuerit hoīes reddet
rōnē de eo in die iudicij. Nō em̄ fecit deus hoīē ut ociosus esset. si ena p̄m hoīē ān pctm̄ posuit in padiso voluptatis ut
opat̄ et custodiret id. gen̄ 2o. Quid ergo dicet de viris ecclāt qui dies noctes qz ociosis deducut et pane cr-
ucifixi petri qz xp̄i comedunt. Certe videt̄ i multis eccliis collegiatis quiqz ul sex pueos et tres aut .xx. ad plus
fructū diuīd agētes. omes vō reliquos intus ul foris eccian ociose vagātes. Nō quos qm̄ ad alios in sēlī grlio
gnali acadusti fuit pz cp̄ de remi e dolētes. Vbi sic ait Quinocē) dolētes mq̄ reffimq; q nō soli quida maiores
canonici vniūs aqui ecclāt plati in comessacōe supfluas et cofabulacōs illicitas ut de aliis taceaq; fere
medietate noctis cōpendut et sopno residuū relinquētes. vix ad diuinū qrentū amiū oportunt. dissonantes
vndiqz qt̄e sincopat matutinū. Sunt et alij qui missas solēnia vix celebrāt quater in ano et qd deteius est
interesse cōtempnūt. et si qū dū h celebrat̄ intsint. chori silencium fugientes intendut cōtinq; collocucōibj laicorum
h̄ et sīla in virtute scte obedie et sub pena suspēsionis inhibem. Videat ergo qūlibz qualit tps cōpendat et
d eo se redditurum rōnē fore sciat. Rogem̄ igit̄ dūm i virtute adiutū me tps dc. Rogem̄ qz omes spm̄ sctm̄ psidente doctorū
qz sctorum doctorum qtūs actū mros sic digneꝛ grā sua regere necnō dirigere ut de nob et aliis sibi bona racōnē
possim̄ feliciter reddere. Et q sit lōgitudo latitudo sublimitas et pfundū cū sctis oībj valeam cōphendere. Amen.

Exiit qui seminat seminare seme suū. luc. viiio. Qui seminat gre dei metet vitā Sermo ad qrlm̄ in sexagesimā
secundum valeat suū quo fructificare nō pōt. Ad illa que suū vili semē s mistico spirituāli semē diuīn in se
recipiente fructū illud benedictū edidit qui dat vitā mūdo recipientes salutē oēs eā mēte pura dicēs. Aue maria dc.
Exiit qui seminat dc. Doctores nostri causas qz seminalium cōditor seminator qz ds. in̄ plici agro suo mūdi videlz
machina aīa et ecclia. tpe bonū semē seminat. Nale allegoria z morale. Nale quidē deus p° ab illa sua invisibili
eternitate in qua an omez creaturaz inicio intus a seipso pmanebat cōciens i. p racōnē reru inotescētes seminaut scā rerum
et semē id in quadruplici dīa vncellum cohertum receptū est. Ita aliud cecidit in viā aliud sup petrā. aliud int spinas
et aliud in tīra bona. Via h p̄m designat qui dicit Ego sū via vitas z vita. Juxta hāc viā creatus est primus angelus
omnib angelis platus qui est pn̄m viarum dei Job xl. Ecce hic semē cecidit. z conculcatū est ppt supbiā z volucres celi i. alij
angeli comederūt illud sī imitādo. qm̄ ad malos. siū cōtendo qm̄ ad bonos. Aliud cecidit sup petrā. i. sup primorum
pētū inobedie durīciā. Et qz nō hūit aut saltē nō retinuit gre humorē. ideo amisit amittendo iustcā originalē et
incurrendo pētī ardore. Aliud cecidit int spinas i. int punctiōs vite angustias puncīones et miserias huic quē p pctm̄ iste
creat. Aliud cecidit in tīra bonā. scōs sez angelos et hoīes dei electos. et fecit fructū bonū eterne btīnis dignum dc. Exiit
qui seminat seminare sez machine mūdialis agros. Allegorice ecl intellige de semē redemptoris huīc p filiū dei scte
qui exiuit a pre et venit in mūdū seminare h semē suū de semē abrahe natus et cū hoībj cōuersatus. Qd p° cecidit
iuxta viā in nativitate in diuersorio iuxta bethleem natus. Deinde int lapides in cōuersacōe quē iudei voluit cū lapidare
Deinde int spinas in passiōne cōrona spinea laureatus. Deinde in tīra bona in resurrecōe qua resurgens a mortuis in
celo et in cordibj fidelium seminat̄ p fide. Fructus huiq seminis salq est eterna huāni gn̄s ppt qd saluat. Exiit a pre
seminare semē suū. Post hic ad 2m agrū. cuius qz semē est denuncuds. Ager siqndē hic aīa racōnalis est. qm̄ oportz
diligenter cōlere agrū tuū. ut postea edifices domū tuā i. conscīam tuā. Inde itaqz agro optimo id semē gre cōtrūd
faciente seminat deus. et quotiēs quātū in ipo est. seminare nō cessat. De quo i Ioh 3 dr qui oīs qui natus est ex deo
nō peccat qm̄ semē ipius i. grā in eo habitat. cui cōsorciū se cōformat. certū est qz nō peccat ymo potius bona opa fructificat
h semē fm thomā in suma illo° compat ad eterna btītudinē sic ea seminalis i. nā ad effectū nale. Ex quo pz qz btītudo
eterna finalis fructus est huiq seminis 2m id Ioh iiiito. Qui metet mercedē accipiet et fructū cōgregat in vitā eternā. Eciā
h semē nemo ad illa pōt fructificare. Nec tñ potest cōspica pauorum ab illo se excusare. qui quiqz pncipes qz fuit
aut esse potuit qm̄ seminator huiq xp̄s in tīra cuiuslz fidelis ipum seminat et rigat in hora sci baptismatis. vbi
a quolz suscepti ut scā mat docuit eterna de sci trinitate z fide catholica in clemētia vni. sic semē nale bonū.
nōnūqz ppt malicia tīre a suo fructu impeditur et euanescit sic semē grē ppt malicia aīe frequent suo effectu
caret et ab eo deficit. Et h̄ in pūti euangelio innuit. cū dicit qz aliud cecidit secus viā aliud sup petrā dc. Via h
est cor huānum. assiduo malarum cogitacōnū transitu tritū et arefactū. Volucres celi comedent id. sc̄ supbe ul inde
cogitacōes que semē h diuīn comedut i. euanescere faciunt qz prisē cogitacōes separant a deo. Sapie po. Aliud
cecidit sup petrā i. in cor durum. nullo timoris diuini vomere scissum. nullo humoris amoē penetratum dc. radicari nō
potuit. sz statī orto sole huāne pspitatis ul ardore tpalis aduersitatis aruit. Aliud cecidit int spinas i. solicitudinēs
tpalium puctivas et suffocatū est. qz amor dei q est fructus huiq seminis suffocat. vbi amor mūdi regnat et
dominat. Et aliud cecidit in tīra bona i. in volūtate recta z ad obediendū parata. et h sola fecit fructū bonū simplex
et multiplex huiq cū seminis fructus pximus est caritatis affectus. Gal v. fructus spūs est caritas dc. Vnde quāto maior
est i. quolz hoīe tāto maiorem fructū pducit in bonorum opm̄ ppetracōe. quāto qz pfectius aīaz informāt. tāto
puriq carne cōtinebit. qua de re ait xiiio. dr qz aliud fructū fecit trecesimū. in cōiugatis sez matrimonium suū fructibj

Aliud sexagesimum in viduis sic caste permanentibus et aliud centesimum in sanctis virginibus celibatum suum per inviolabilem servantibus. Ita
per isto fructu xpus sponsus anime mille argenteos reddit cant. 8. vel perfectissimis premia aureola que servant agnum quocumque ierit apocalipsis
Unum quantum terra anime propior tanto est ad inundandum gratiam quam ad pura et sancta. Ita quibus operatur fulbeatur in bonis operando nobis
tanto dabit fructus bonos sed spinas et tribulos stimulorum carnis germinabit. Econtra vero est prudenti ipsius cultori ut saeculo
disciplina prime quam terra invadit. ut bonum semen perimens suffocet. Sic enim de fructu et anime producere potest parvitas huius
electi vel Dei disciplina in principio non videtur esse grandis sed modicum postea ad fructum paratissimum concrescit per quem reddit cum
quibus propterea qualiter xpus sator in agro anime seminat semen bonum 100 ab exordio est dictum Exiit qui seminat seminare semen suum
Sed iam ad 3m agrum et eius semine postremo attingendum est. Nec hunc enim reliquit desertum qui exiit seminare in hoc semen suum.
Sed hic 3us tamen ager est dei ecclesia. Ager magis olim mire fertilis. remisit dederit suavissimum odorem. Ubi quidem fructus electorum
rose rubentes martirum viole confessorum lilia virginum. Dum pulcherrimi quam flores vel colores storie Cantica olim singulariter ut de eo
dicitur in Gen. 27a. Ecce odor filii mei sicut odor agri pleni cui benedixit deus. Benedixerat quippe deus hunc agrum seminando
in illo ut in cecita tripliciter semen et optimum suavissimos producentes fructus germinans. Primum semen veritatis et fidei orthodoxe
in caritatis et iustitie. 3m religiositatis et celestis disciplina. De primo dicit ipse seminator deus Jer. 2o Ego te plantavi de semine
vero hic est veritas fidei orthodoxe cuius fructus erat unitas observantie pacis et caritatis mutue. Act. 4o Multitudinis credentium
erat cor unum et anima una. De 2o semine dicit ipse per Jeremiam iustitiam veritas fidelis et orate per Jeremiam semine vos in veritate
iustitiam. Hoc semen fructus erat pax et concordia inter omnes fideles bonos qui ut ait ysaias Erit opus iustitie pax. Et enim iustitia
iustitiam hoc semine fructus erat pax et concordia ... De 3o semine religiositatis et celestis disciplina dicit in psalmo Euntes ibant et flebant
quod suum est. Sed mittentes semina sua. Venientes autem venient cum exultatione portantes manipulos suos hunc manipuli suum fructus sunt celestis et divina
consolatio. Ita beati qui lugent quoniam ipsi consolabuntur. Hoc semine potissime seminatum erat in terra virorum ecclesiasticorum quorum officium est orare
pro populo 2m Johel 2o Inter vestibulum et altare plorabant sacerdotes ministri domini et dicent parce domine parce populo tuo et
populo 2m Johel ... Hoc semine fructus erat pax et reconciliatio populi ... ut placati parce populo. O quam pulcher tunc erat
hunc seminis fructus erat pax et reconciliatio populi ... 2m ... placati parce populo. O quam pulcher tunc erat
ager ecclesie predictis seminibus et fructibus vobis mire respersus quibus delectabatur divina et angelica natura. Tunc enim dicebat letabunde
ecclesia sponsa xpo sponso suo Cant. 7. Veni dilecte mi egrediamur in agrum commoremur in villis videamus si flores fructus
parturiunt id est si tua redolente fama et bona opinione ecclesia minima subintus sancta minor affectione et bene operum multiplice
si florendas storie priorum minores gregatim et inspiratione parturiunt ad potiores effectus et opera. Ibi dabo tibi ubera mea
id est mellifluam verba sponse que lacte sancte predicationis et iustitie fidelium mentes fovent in amore dei et pace celestis. Hoc
... in agro ecclesie fiebat tunc. et etiam nunc sed non equaliter fructum aliud trecesimum in observatione decalogi cum tribus virtutibus
3o semine in agro ecclesie fiebat ... Aliud sexagesimum hoc superaddendo sancta opera pietatis et misericordie
theologicis in fide spe caritate quod omnium fidelium est. Aliud sexagesimum ... superaddendo sancta opera pietatis et iustitie
Aliud centesimum predictis superaddendo consiliorum ... perfectionum quibus pertinguntur ad cultum perfectorum et discipulatum xpi imitatorum
quod bonorum et perfectorum religiosorum est quibus dicitur Si vis perfectus esse vade et vende ... et veni et sequere me. Sequitur At inter se
iubet non corporis gressu sed mentis affectu ut ait Ambrosius. Predicta autem fructuum diversitas nichil aliud est quam diversi gradus et
differentie premiorum in eterna beatitudine diversis gradibus caritatis correspondentium in quolibet viatore. Ita quanto quilibet maior caritate
habuerit in via tanto magis percipiet premium in patria. Tanto autem quisque maior caritate nunc videtur quanto plus deum a
delectabilibus terrenis et mundi longius se nititur separare. Predictis tamen sanctis seminibus seminatus 3us ager ecclesiasticus cepit ut suam
id est semine suum ... semen predictum virtutum in ecclesia diutius seminatum ecce cecidit et fructus eius aruit. Cecidit enim ab
illa sua veritate ab illa sua sancta conversatione ab illa sua antiqua humilitate ab illa sua sancta religiositate. Ab illa sua pristina
mandatorum dei sanctorum canonum regularium statutorum observatione. Dicitur ista ceciderit. Et aliud cecidit secus viam aliud supra
petram et aliud inter spinas. Jam supra dictum est lucifer primum esse viam dei. Ymo cuius via cadit ob superbiam po-
post vanagloriam ambitionem. Unde superbia qua cecidit imitatores. Quomodo cecidisti de celo lucifer qui mane oriebaris. Ymo se-
utique per superbiam super dei ... sine dei ordinatione regnare volendo. Unde xpus videbam inquit sathanam sicut fulgur
de celo cadentem. O lucifer quot imitatores in agro divino habes qui modo te cadunt 2o terra erunt. Omnes namque qui
prelaturas dignitates in ecclesia dei ambiunt non ut prosint sed ut presint et honorentur ... ad illas sine dei et canonica institutione
se ingerunt modo hac luciferi via cadunt. Et volucres celi id est demones comedunt illud id est in suum inferni ... demum
in suum supplicium trahunt. Ut enim ait Cris. super Mat. Qui cupit et ambit prelaturam in terra confusionem reperiet in celo.
Prelatum ecclesiasticum fugientem sequitur ... desperantem se honorat. Et ut ait Bernardus ad Eugenium ... pro quo rogaris sit tibi
suspectus qui autem pro se rogat iam iudicatus est. Ambiciosus sed et vanagloriosus. Ab enim ipso quo presumit ... indignum
se reddit. 2o modo via luciferi cadit. Deiecisti eos inquit dum allevarentur ... Aliud cecidit supra petram. Id est durum
petra. Aliud obstinacia prava consuetudine longa. Sic ergo petra nisi cum malleo vel celte non potest formari sic longa
et prava consuetudine ducti nisi cum malleo ... vel celte censure ecclesiastice ... nolunt reformari
Jer. Si potest mutare ethiops pellem suam et pardus varietates suas sic et vos poteritis benefacere cum didiceritis male
Ipsa enim longa consuetudo ... ut non cognoscant esse peccatum quod tamen verum est peccatum. Hic est illud ps.
Obscurentur oculi eorum ne videant et dorsum eorum semper incurva. Hic attingere ... rapinas suas non credunt esse culpabiles
Hic prelati pompas suas in despectu iudicio dei fore non estimant culpabiles cum tamen ... dicat Amos ...

Ve qui opulenti estis in syon · optimates capita p̄lorum ingredientes pompatice domum israel · Sic eciam plati congregatores suos
p collacōne bñficiorum et sacrilegii que gtis conferre tenent̄ʳ symoniacas nō reputant esse aut reprehensibiles · cum tamen mortal̄
sit · in alt̄ patet ex scriptura cano̅ · Similiter q̄ canonici quibus clare innotescit possit elicere · Sic eciam ceteri sanctorum prelatorum
Sic religiosi statutorum regularium transgressores tam in abstinencijs et proprietatib; q̄ illicite et a iure sibi prohibitis habitus
solita dimittunt consuetudine tribuit sibi licere / cum tamen prohibita sint a sanctis doctoribus · reatum peccati faciunt in morte · Sic dictum
est nonulli sacerdotum ingenio generali basilicarum moribus in psalmis et horis iure consueti ut epithogus et clericus moc
seclarium clericorum publice vtentes ut tamen fuerunt reprehensi · Sed vtunt et hec addent vbi · ex in publicis sermonibus apostate
dicti sunt et congregatis · Et sic notabiliter aliud uel de salute prohibita · ut renouata uel defectum zeli · Unde pueri logici consueto
q̄ lapidea est et irreformabilis propter hoc enim postulat Augustinus in enchiridion · De petitis hominum q̄ sola vsitata consuetudine
vsitata crimina tam magna sunt ut eis claudi con̄ se faciat regnum dei · sepe videndo omnia tolerare · sepe tolerando · nō
nulla eciam facere coguntur · Et Augustinus · Et hec omnia facit cor lapideum et durum in quo radicem nō potest semen diuinum · Et ypocras
ut dicitur in extravagancia · Cor durum male habebit in nouissimo · Patet ergo manifeste et palam quod est semen verbum cadere super petram
Aliud racat ut spinas · Hec spine corporales carne inueniunt sic delectaciones carnales animam pungunt et lacerant ·
vbi balsamus in de consolacione · Sic hec omnis voluptas · stimulis agit fruentes · apium quod par volatum vbi grata mella fudit
fugit et nimis tenaci ferit ictu corda morsi · Carnalis ergo illecebra · spina est anime · vnde in prophete · Conuersus sum in erumpna
mea dum configitur spina · Semen ergo verbum inter spinas suffocatur · quia sapiam in terra suauiter viuentium nō inuenitur · Et quia
amor carnalis amoris spiritualem suffocat et contingit · Patet igitur quod prohibetur qualiter bonum semen verbum a seminatore proiectum
in agro cecidit sue satum · Demum de fuit receptum et propter maliciam hec a suo fructu impeditum · Quare illud de semine
in agro vidi ablatiores · Nunc pessimum est semen errorum et heretice prauitatis quod seminatur
vniuersum impletum · Super colles in agro vidi · vnde hoc inter triticum zizania superseminat · Populus simulacione et
cordibus i plateis et terroribus agere doctrina balsameri · vnde hoc inter triticum zizania superseminat · Populus simulacione et
eradicacione inte feliciter deo iuuante laborauit · Quatuor alia mala semina · multifarios pessimos fructus in agro domini
conspiracione concipiamus q̄ ceterorum prouidet zizanis dederunt · Semine quippe hec proposito voluntas · Quare ad intra latet fructus
vero opera quotidie quod foris apparet · Nam sic ex bono semine nascuntur bonus fructus · ex malo mala · Ita ex bona volunte
bona opera contingit quod eius dicitur fructus · et ex mala volunte mala · Videtis igitur ex agro domino minor pessimus fructus
sibi prodit bonum opus quod eius dicitur fructus · et ex mala volunte mala · nam ex fructibus eorum cognoscetis eos et semina eorum
quos intus est probare a malis radicibus et seminibus · A fructibus namque eorum cognoscetis eos et semina eorum ait verbo · Sed po
videatur ipsa semina · Primum malum semen est inanis glorie · de quo Osee viii dicitur · Seminabunt ventum et turbinem metent
Apte vero inanis gloria vento simulatur · quia alta petit · leuiter transit et sollicite nō hic · Sic est inanis gloria · Sic tamen petitum tantum
est ut ait Augustinus in v de ciuitate dei · Vt ipsam eciam fidem katholicam impediat et elidat · Quod sumit dicens · per Iohannem in t̄c
Quomodo potestis credere qui gloriam ab inuicem quaeritis · Sic accipitis / et gloriam que a deo est nō queritis · ymmo ipsam gloriam dei impe-
dire aut perturbare nō veretur ut propriam vanam gloriam teneat aut adipiscatur · Gloria quippe dei est i · ad deum pertinens
Porro propria vana gloria hominum est nō ea
sub eo et eius eciam se humiliare · pacem et salutem proximi querere et procurare · Porro propria vana gloria hominum est nō ea
que dei sunt aut salutis aliorum sed propria querere · a propria opinione nō desistere · super alios per libitu voluntatis velle regnare
Prima vituperabilis et reprehensibilis · Secunda inquit reprehensibilis · Nonne omnibus maioribus
prima virtuosa et laudabilis · Alia viciosa vituperabilis et reprehensibilis · Quando inquit reprehensibilis · Nonne omnibus maioribus
ad libitum corporis obediens · Eciam si propria cecitatem nos ducet ad inferos · nec est qui contradicat aut dicere audeat · Cur
ita facis · Quam execrabilis et maledicta sit illa doctrina que mihi suadebit ut permittam me ad inferos duci · quia postquam ibi
essem in perpetuas eternitates inde nō redirem · Hoc est ergo primum malum semen · vane glorie et turbacionis · quod qui seminat
turbinem metet · quia qui se iactat et dilatat · iurgia generat · vnde dicitur · Vnde enim lites et contenciones et bella · in terra dei eciam
inter propter affectionem glorie turbacionis dignitatum platinarum beneficiorum et glorie temporalis q̄ magis diligunt q̄ celestis · Secundum malum
semen est auaricie et iniquitatis de quo proverbiorum xxij · Qui seminat iniquitatem metet mala · Porro nichil iniquius q̄ amare
pecuniam · hic enim animam suam venalem habet · Ecclesiastici x · Hoc malum semen triplices pessimos fructus totum agrum deturpantes domini
generat · Primum symoniacorum corporaliter in vendicione beneficiorum et aliorum sacramentorum · Illud enim precio vendit quod nō gratis
confert · sed per eius collacione pecuniam exigit · aut pacto tacito uel expresso tradit · et hec est vera symonia in rebus spiritualibus
uel in eis annexis · propter quod certe nimia caritate iure fratris est ut dicitur · Prima namque per ipsum fratrem sit · et sic ipso fratri cum ml̄
Quod tamen factum est in ipso · vero vita sua mors ait · Sunt omnes de eciam a summo pontifice inclusive usque ad minimum qui
vendunt et emunt que Christus precepit gratis conferre · habent parte cum Giezi et Symone · Sed Iohannes cum flagello vendentes
et ementes de templo eiecit · Non putandum est · tales admittere debere i · tales mutatos inherent esse · Et ideo dicitur · ait
Primo · Colligite zizania de agro meo et alligate ea in fasciculos igni comburendos · vt ambiciosi cum ambiciosis
symoniaci cum symoniacis · O symo propria multas sedes infulatos quum multos habebit contubernales · Dilata terbum
vnum vt posses recipere magnum symoniatorum exercitum · ad dexteram et ad leuam penetralibus et semen tuum · multos eciam per
latos · maiores et minores habitabit · et tunc mater eorum de dampnis nō genuit istos · Et dicitur · Malum semen turpis
Tercius malus fructus cupiditatis seminis est depauperacio ecclesiarum per pactorum vendicionem · Sed eciam corpus quoddam mysticum est
ad similitudinem corporis naturalis · Certe congregacionem venale corpus naturalis corporis est mutari in quo caput alimenta inde diffundat

non sibi usurpat sed parum curat. Malum enim et inale caput indicaret. sed si sic alimenta membris vellet attrahere ut et ipsum
afflueret et membra contingeret languere. Certe omnes ecclesie totius orbis diutius fuissent refutate. Sed qua intentione? Certe aut quia
statum omnium singulatim sciebat aut quia personas totius orbis dignas et indignas licite et illicite cognoscebat. Aut certe
quia animas omnium sciebat. Cum hic ingenium subtilis iudicet quid horum verisimilius. Sed quia si caput aurum sibi bibebat membra
contingeret quia non dant membris sustentamentum vel quia similia parte non potest in omni complementum. Sed certe [illegible] scire
promittente Christo [illegible] iustificabat inquam animas que non moriuntur et vivificabat animas que non vivunt. Sicut quippe non inquam
animas que non moriuntur iniuste condempnando cum tamen apud deum non sint excommunicati nec eius gratia privati. Sic et multas vivificant
animas que non vivunt eas absolvendo a pena et a culpa per [illegible] peccatorum [illegible] se applicante. mentientes inquam populo
meo credenti mendaciis quia per hoc hii non sunt iustificati immo tales iustificatores sunt a deo maledicti. Ve inquit propheta Ysaias v.
qui iustificatis impium pro muneribus. per hoc abusum [illegible] dicens Ezech. [illegible] Grex meus in predam factus est. pastores eorum se
[illegible] eos [illegible] inquit ligantur vel solvuntur super terram erunt ligata vel soluta et in celis. Sed intellige clave non er-
rante. Vide ergo domine agrum tuum quantum ex malo cupiditatis semine pestiferum protulit fructum. [illegible] semine fructus e-
insatiabilis affectus [illegible] per multiplicacionem beneficiorum uni persone collatorum quo fit ut clerici plura beneficia obtinentes i-
iusti deo et hominibus reddantur. Deo quidem quia cum ipsos plurimum fructuum stipendia percipiat non tamen [illegible] tale quale sol-
[illegible] obsequium hominibus [illegible] fundatoribus quos debent [illegible] obsequiis [illegible] quos ecclesiastici portantes
fructus fraudant hominibus aliis oneribus [illegible] coram deo reputantur et [illegible] permanebit [illegible] oculos tuos do-
[illegible] gratia temporum [illegible] omnibus qui predicant et inique agunt [illegible] prelatis eos in agro eccle-
sie tue et iudice inveniunt [illegible] in temporalibus et faciunt i colligunt [illegible] fructum. per eos cum corpore longe est a renibus
i desideriis eorum. Congrega eos quasi greges ad victimam et sanctifica eos in die occisionis ut tunc cognoscant quale peccatum
sit plura beneficia obtinere et illa non deservire sed de bonis eorum superbire. Isti ergo sunt tres mali et acerbi fructus agrum
dominicum deturpantes et inficiantes. De quibus Sap. iiii. fructus eorum fructus inutiles et acerbi ad manducandum. [illegible]
cupiditatis semine quod radix omnium malorum est [illegible] agrum dominicum [illegible] spinis tribulis et malis
[illegible] sufficere [illegible] nisi per
consuetudinem repleri et [illegible] statum virtutum [illegible] et bonorum operum fructus i illo suffocare. [illegible] nisi per
personas aut principum [illegible] ad prelaturas et beneficia admittitur. restat ut boni et iusti qui [illegible] symonias
detestantur repulsi. et qui non [illegible] personas [illegible] non possunt emere prelaturas aut [illegible] bullas. soli cupidi avari
[illegible] in agro dominico prefic iantur. per hoc [illegible] vita et insufficientia subditi [illegible]
pernosi et ambiciosi in agro dominico preficiantur. [illegible] seminat in carne de carne et metet corrupcionem.
Aliud malum semen est illecebra carnalis. de qua Gal. vi. Qui seminat in carne de carne et metet corrupcionem. [illegible]
[illegible] corruptus et fetidus est ager dominicus [illegible] isto semine [illegible] potuisse inter cetera mala semina [illegible]
[illegible] corrumpit et eradicat [illegible] ut dicitur Iob 31. fructus [illegible] semine est [illegible] temporalia [illegible]
corrumpit et eradicat [illegible] fructum eorum de terra perdes et semen eorum a filiis hominum.
[illegible] a fructibus [illegible] per hoc [illegible] et [illegible] fructum eorum de terra perdes et semen eorum a filiis hominum. [illegible]
malum semen est semen rancoris et discordie deo et hominibus odibile. de quo Prov. vi. Sex sunt inquit que odit dominus
et septimum detestatur anima eius. Et [illegible] qui seminat inter fratres discordias. [illegible] malum fructum protulit semen istud
[illegible] quia [illegible] bella incendia rapinas sacrilegia mutilaciones occisiones multifarias [illegible] sanguinis effusiones
et [illegible] depraedaciones. [illegible] in illa parte agri dominici [illegible] fertilia que solebat [illegible]
Francia. [illegible] sub [illegible] vt [illegible] non regnum [illegible] et [illegible]
[illegible] Ibi namque [illegible] crudelitas [illegible] et multe strages [illegible] agri dominici speculatores
[illegible] tota die [illegible] non [illegible] ad [illegible] de agro dominico [illegible] spinas et
quid [illegible] totam [illegible] multa [illegible] quomodo [illegible]
tribulos quos [illegible] pullulare [illegible] multitudo et pravitas tribulorum vos [illegible] et [illegible] reddit [illegible] agri [illegible] debet
[illegible] forsitan multitudo et pravitas tribulorum [illegible] ad mortem et qui [illegible] ad [illegible] liberare non cesses [illegible] vires non
[illegible] Prov. 24. Erue eos qui ducuntur ad mortem et qui trahuntur ad interitum liberare ne cesses. Si dixeris vires non
suppetunt. Qui inspector est cordis ipse intelligit. et [illegible] tue nil fallit reddet quod homini iuxta opera sua.
[illegible] dispositus ait ad illud agrum [illegible] speculatores mitte et [illegible] tor-
et non [illegible] [illegible] et fructus [illegible] suffocat. [illegible] sator [illegible] bone
pestiferis et [illegible] omne bonum semen et fructus [illegible] Dum dormirent inquam homines i prelati principes et rectores
Nonne bonum semen seminasti in agro tuo? Unde ergo habet zizania? Dum dormirent inquam sopno peccati et sopina [illegible] Venit inimicus et superseminavit zizania. [illegible] est de
[illegible] dormirent inquam sopno peccati et sopina [illegible] inercia et speculatorum agrorum [illegible] et
[illegible] sopno surge [illegible] pigrediis inercia et [illegible] fulcula ad [illegible] zelo et
surcula [illegible] Zelus dei est [illegible] surcula [illegible] discrecionis [illegible] discrecio cum zelo et
cum zelo ad discrecionem [illegible] tantum non speculatur quia et zelus sine discretione [illegible] et discrecio sine zelo
[illegible] et hic magis videmus [illegible] debet dominicus dictum Apoc. 3. [illegible] aliud
Utinam calidus esses aut frigidus. sed quia tepidus es incipiam te evomere ex ore meo. [illegible] tibi [illegible] ame [illegible]
i zelum [illegible] ut cum discrecione [illegible] ad agrum dominicum surculis [illegible] et si non valet
omnes radices malas eradicare saltem surculos pestiferos manifestorum peccatorum foras [illegible]

que virtutum suffocatores amputare satagite ut non de segnicia in districto dei examine iudicemur sed de strenuo opere et vigilanti sollicitudine manipulos iustitie de agro domini ferentes intrare valeamus mete in regno dei et fructum boni agricole in vita eterna quam nobis prestat qui in ea vivit et regnat unus deus amen.

Reformamini in novitate sensus vestri Ro. xii. Moyses formacionem hominis secundum corpus et animam describens ait Formavit deus hominem de limo terre et inspiravit in faciem eius spiraculum vite et factus est homo in animam viventem Gen. primo. Quamquam enim deus hominem satis vilis condicionis fecit secundum corpus ipsum tamen hominem mirabiliter super opera manuum suarum dignificavit quia mentem illius ad figuram sue divine maiestatis insignivit. Faciamus inquit deus hominem ad ymaginem et similitudinem nostram Gen. primo. Factus est ergo homo ad ymaginem scilicet et similitudinem dei quando ipse homo per ymaginem divine maiestatis sibi impressam capax esset divine sapiencie et per similitudinem consors esset divine nature. O felix Adam quo illa hora tue creacionis felix magis qui fontem boni potabas visu lucido felix eras qui potabas [illegible] terre solvere vincula. Sed quid te felicem dico quid te totiens beatum predico. Quem cecidit stabilis non erat ille gradus. Ymmo infelicissimum genus fortunii est fuisse felicem. Infelix homo per te peccatum intravit in mundum et per peccatum mors que in omnes pertransiit in quo omnes peccaverunt ad Ro. v. Peccatum autem quid est nisi deformitas mentis. Quemadmodum fumo satis ymagines caligo vetustatis solet obducere sic caligo viciorum atque peccatorum ymaginem divine maiestatis nobis impressam obfuscat et obtegit. Fecit quod peccatum superveniens morbo macula anime contagio mentis et tota interioris hominis dehonestacio. Benedictus autem deus qui per unigenitum filium suum Ihesum Christum dominum nostrum reformat speciem mentis nostre ad honorem sui precii ad ymaginem videlicet et similitudinem dei qui creavit illum qui etiam reformabit corpus humilitatis nostre configuratum corpori claritatis sue sic scriptum est. Factus est primus homo in animam viventem sed secundus homo in spiritum vivificantem. Primus homo de terra terrenus sed secundus homo de celo celestis. Qualis terrenus tales et terreni. Qualis celestis tales et celestes. Sic ergo portavimus ymaginem terreni ita et nunc portemus ymaginem celestis prima Cor. xv. Bona autem facies peccatorum de quibus predicta erant dicitur in canticis tua ymaginem ipsorum ad [illegible] redigetur ut in nobis ymago iusticie sapiencie fortitudinis et temperancie. Per has enim virtutes reformata specie mentis nostre ad honorem sui precii ad ymaginem videlicet et similitudinem dei qui creavit illum. Ideo doctrina et preceptum apostoli in verbo thematis proposito [illegible] ad reformacionem ecclesie discurrendo dico quod clamat ecclesia et si ipse reformamini in novitate sensus vestri. Ecclesia quidem doctrina ad reformacionem ecclesie discurrendo dico quod clamat ecclesia et sic ipsa

Reformamini in novitate sensus vestri. Tota sit formosa tota sponsa tota pulcra non maculam non rugam habens ipsa tamen secundum quod in viros plane professionis consistit tot maculas et tot rugas habet quot malos et perversos christianos continet. Unde dicit canticorum primo Nigra sum sed formosa. Continet enim multitudo ecclesia bonos et malos iustos et peccatores electos et prescitos prelatos et reprobos. Formosa in bonis nigra in malis formosa in iustis nigra in peccatoribus formosa in electis nigra in prescitis formosa in hiis quos deus predestinat. Nigra vero et deformis in hiis quos dedit deus in reprobum sensum ut faciant ea que non conveniunt. Deformes sunt ymagines filii sui. Nigra vero et deformis in hiis qui ferunt figuram terreni formosa in hiis qui portant ymaginem celestis hominis Ihesu Christi. Nigra vero et deformis in hiis qui [illegible] lacrimabilem sibi officio designaret. Si formosa sum vestis et coloris hominis. Dicit ergo nigra sum sed formosa que conmoracionem lacrimabilem sibi officio designaret. Si formosa sum vestis et cotidie honoris. Dicit ergo nigra sum quid formosa cur me decoloravistis. Si speciosa cur me deturpastis. Si pulcra sum dei electa cur me denigrastis. Heu apud sponsum cur me deformastis. Si speciosa cur me deturpastis. Obiurgat oculis meis in gestu vos impios filios et crudeles querimoniam pie matris audimus et non compatimur. Obiurgat ecclesia me ut ego reformari desidero. Annon satis deformata est ecclesia quando ingruit ecclesie quod est deformitas mea et non reformamini. Quamvis reformacio difficilis. Annon satis deformata est ecclesia que pene omnia monstra continet Babilonice civitatis. De qua prophetavit Ysa. [illegible]. Erit cubile draconum pascua struccionum onocentauri et pilosi clamabunt alter ad alterum ibi cubabit lamia et inveniet sibi requiem. Ibi habuit foveam ericius et nutrivit catulos suos. Illuc congregati sunt milvi. Clamabunt alter ad alterum ysa. xxxiiii. Videlicet in ericio spinoso tymoria avaricia cupiditas fraternitatis ecclesiasticorum. In milvo qui voracissimus est gula castrimargia. In dracone qui magnus est serpentum superbia fastus et elacio prelatorum. In pilosis vero qui sunt demones incubi et succubi secundum ysa. notatur lascivia ebrietas et omnis ingluvies sacerdotum. In lamia que fetibus propriis nocetur invidia detractio contencio pravitatis dicitur symonia fornicacio clericorum. In onocentauro ira rancor odium quo quibus oriuntur perpetraciones falsitates testimoniorum delacionum et accusacionum. In struccione fraterna negligencia correpcionis prelatorum. Quis potest esse amplius deformata ecclesia quod tot portenta continet viciorum aut quod superest pulcritudinis ubi nulla pictura remansit honestatis. Modus autem et ordo debiti faciende reformacionis radicatur et fundatur in ordine caritatis. Unde dicit sponsa in Canticis ecclesia canticorum secundo. Introduxit me rex in cellam vinariam ordinavit in me caritatem. Cella namque vinaria sacre est figurale cenaculum in quo virtutum corporis recondit et vinum propter preciosos pediculos electorum bibendum conceditur. Porro rex sponsam suam in cellam vinariam introduxit qui Christus diebus istis pastores et prelatos doctores in gregis qui valent reputat ecclesiam in vineas suas. Cum vero rex in sponsa sua caritatem ordinat qui ipse in ecclesia quosdam dedit apostolos quosdam ecclesiasticos synodos congregant. Cum vero rex in sponsa sua caritatem ordinat quia ipse in ecclesia quosdam dedit apostolos quosdam prophetas alios pastores et doctores ad consummacionem sanctorum in opus ministerii in edificacionem corporis Christi ad Ephesios quarto. Ergo si reformacio ecclesie ordo vero caritatis secundum doctores est ut primo quod sumus deinde quod nos sunt prius diligamus. Ergo si reformacio ecclesie radicatur et fundatur in ordine sancte caritatis ante est nobis primo facere deinde docere. Quis reformacio ecclesie realiter a nobis oritur deinde ad alios descendit probatur. Aliter enim si male vivimus si inhonesti sumus non reformacio.

sed deformacio non honestas. Unde apostolus Ro. 2: Qui alios doces non mechandum mecharis etc. Octavo exigit in ordine reformacionis ecclesie: fortissime [illegible] elegit sacerdotes sine macula voluntatis Judeos in lege Dei ut induceret sanctitatem. Christus in nuptiis elegit sibi ecclesiam sine macula, abluendo eam quemadmodum [illegible]. Maiora propterea vobis est indicta necessitas sanctitatis ac honestatis quam veteri populo convenisset ut ecclesiam Dei reformaretis. Postquam eius medius unum sedeat spiritus sanctus in vos dabitur. Sed quia omnia aperta ante oculos [illegible] cuncta cernentis. Nono ordo caritatis exigit quod reformacio ecclesie fiat sine personarum accepcione. Dicit enim Bernardus super Cantica: est ordo caritatis in affectu et in actu. Certum ordine caritatis in actu magis infimis prius subvenimus quam eos affectu caritatis minus diligamus. Certum in corpore naturali vel mistico quod est maior infirmitas quam capitis egritudo. Si certa membra dolent, non statim caput languet; sed si caput dolet, omnia alia membra infirmantur, ait Bernardus super Cantica. Cum ergo sancta Romana ecclesia sit caput et mater omnium ecclesiarum, ab ipsa est reformacio ecclesie inchoanda per singulos gradus ecclesiasticos, cardinales, patriarchas, archiepiscopos, episcopos, abbates, curatos, religiosos, velud per quosdam scalarum gradus insignitos descendendo. [illegible] in lege quod sacerdotes et levite et filii Israel, filii transmigracionis sub Dario rege [illegible] fecerunt dedicacionem domus Dei. Unde enim sic scriptum est Esdre 6: Statuerunt sacerdotes in ordinibus suis et levitas in vicibus suis, et purificati sunt sacerdotes et levite quasi vir unus sine accepcione personarum, quasi omnes essent unus; et purificatus est maior sicut minor et minor sicut maior. Propter quod Jacobus apostolus ait: Nolite fratres mei in personarum accepcione habere fidem domini nostri Jhesu Christi. Et enim si introierit etc. c. 2. [illegible] caritatis ordo, sed adversa caritati et iniuria Deo. Unde Petrus apostolus Act. 10: In veritate comperi quia non est Deus acceptor personarum, sed in omni gente qui timet Deum et operatur iusticiam acceptus est illi. Decimo ordo caritatis [illegible] exigit ut reformacio ecclesie fiat sine confusione [illegible] ecclesiastice ierarchie. Unde Bernardus [illegible]. [illegible] ut omnes gradus ecclesiasticos [illegible] non potest fieri caritas nisi sit ordinata. Nam si sua [illegible] una caritas liget et contemperet in unitate corporis [illegible] non potest fieri caritas nisi sit ordinata [illegible] et ad quecumque volet afficitur, et non inducit [illegible] impetu secundum spiritum voluntatis sue et ad quecumque volet afficitur et non inducit [illegible] non est ordo sed confusio. [illegible] Moyses [illegible] precepto officio [illegible]; sed omnia [illegible] administracione attestabitur. In novo quoque testamento [illegible] dominus noster [illegible] Aaron summum sacerdotem, filios autem eius minores levitas constituit. [illegible] presbiteros designat et in [illegible] et xii apostolos pro maioribus sacerdotibus elegit [illegible] discipulos [illegible] presbiteros designat [illegible] ordinacio ecclesie cum caritate. Unde est quod [illegible] in omnes locum et [illegible] quo [illegible] ordinacio ecclesie cum caritate [illegible] primitiva ecclesie ordinacio non fiunt per Romanam ecclesiam et confudit que tam [illegible] sed ordinem [illegible]. [illegible] usurpare volunt [illegible] summi [illegible] pontifices quod ad primates, archiepiscopos, episcopos, abbates pertinet usurpare volunt [illegible] ecclesia [illegible] status ierarchicus ecclesie confunditur. [illegible] de dispensacionibus ymmo dissipacionibus [illegible] frivolis appellacionibus, exempcionibus non obstantibus per quas ecclesiam Dei confusio et [illegible] ordo [illegible] reuocare [illegible] non obstantibus [illegible] canone salubriter [illegible] status totum ierarchicum [illegible] apostolus [illegible] est [illegible] membra [illegible] apostolus [illegible] membra. Nam si totum corpus esset oculus etc. [illegible] ibi vos autem estis corpus Christi et membra de membro [illegible]. [illegible] luculenter apparet quod ecclesiastica ierarchia fuit a primo primitus instituta distincta atque ordinata. Et ideo reformacio ecclesie [illegible] consistit ut sic limitentur dispensaciones, exempciones, appellaciones non obstante quod nulla deinceps fiet confusio ecclesiastice ierarchie. Undecimo ordo caritatis exigit ut reformacio ecclesie fiat sine contencione. Dicit enim Gregorius in registro [illegible] providencia [illegible] gradus ecclesiasticos et ordines in ecclesia voluit esse distinctos ut dum minores maioribus reverenciam exhibeant et maiores minoribus dileccionem impendant, vera concordia fiet et ex diversitate [illegible] et singulorum officiorum recte gereretur administracio. [illegible] reformare nisi [illegible] reformare [illegible]. [illegible] zelus [illegible] contenciones [illegible] inter vos [illegible]. Nolo reformare nisi [illegible] reformare [illegible]. Unde est quod contenciones [illegible] inter vos [illegible] et contenciones inter vos, nonne adhuc carnales estis et secundum hominem ambulatis? [illegible] est contencio inter discipulos [illegible] quis eorum videretur esse maior, ob quam contencionem demoniacum lunaticum sanare non potuerunt. [illegible] zelus [illegible] ob suam contencionem [illegible] vincium infirmum sanare non potuerunt. Vos si contenciones habetis [illegible] ecclesiam sanare potius [illegible] loquor. Si contenciones [illegible] in cordibus vestris, [illegible] vos [illegible] esse zelus reformacionis. Unde Jacobus c. 3: Si zelum amarum habetis et contenciones sint in cordibus vestris, nolite gloriari et mendaces esse adversus veritatem. Non est enim ista sapiencia desursum descendens etc. Duodecimo caritatis ordo exigit ut ecclesie reformacio fiat cum magna discrecione. Dicit enim Bernardus [illegible] importabilis est absque sciencia zelus, et ubi vehemencior est emulacio ibi magis est necessaria discrecio. [illegible] enim zelus absque discrecione minus utilis et minus efficax invenitur, plerumque autem perniciosus esse sentitur. Unde enim [illegible] ecclesie [illegible] canones [illegible] adiungere et [illegible] demandare. [illegible] et plures canones in iure reperiuntur [illegible] late sive alii continent penam suspensionis, alii penam [illegible], [illegible] statutorum copiositas multiplicata [illegible] in lege Dei laqueum inobediencie [illegible] evadere. [illegible] ecclesie Dei [illegible] tempore suo sicut patet in [illegible] ad [illegible] [illegible] et [illegible] tempore suo ecclesie sancte Dei, sicut patet [illegible] suo de precepto et dispensacione [illegible] et nos ecclesie Dei temporibus [illegible] ecclesie Dei [illegible] neque nos neque patres nostri portare potuerunt. [illegible] enim est [illegible] et districta reformacio ecclesie. [illegible] abrogare et canones superfluos [illegible] maiora [illegible] est resecare, pauca nova [illegible] et que antiquitus bene statuta [illegible] demandare renovare. Ex quibus omnibus patet quomodo sit ordo debite reformacionis et quomodo in ordine sancte caritatis fundari debet et radicari.

modu fiende per vos reformacionis ut tamen radicati et in caritate fundati possitis comprehendere cum omnibus sanctis que sit longitudo
latitudo sublimitas et profundum scire etiam supereminentem scientie caritatem christi ut impleamini in omnem plenitudinem dei
ad ephesios iii prestante eodem deo et domino nostro ihesu christo qui cum patre et spiritu sancto vivit et regnat deus per infinita secula seculorum.

Voluntarie genuit nos verbo veritatis ut simus inicium aliquod creature eius Iacobi primo. Deus ille genuit unigenitum pa-
trem filium de quo Iacobus predixit Omne datum optimum et omne donum perfectum desursum est descendens a patre luminum. Sic
porro homo duplex est generacio Una alia secundum quam primus homo adam factus est in animam viventem Alia spiritualis que est
per spiritum divinum vivificatrix per illam producimur ad humanum esse per hanc ad divinum ut simus quodammodo participes divine nature
Capitulo ii petri et preciosa vobis promissa donavit ut per hec efficiamini divine consortes nature Hec vero que sit plane
gratia fidei Ea nempe que inicium est consorcii divine nature in hominibus Siquidem christus habitat per fidem in cordibus nostris ut ait
apostolus christus mea vita nostra propter quod scriptum est Iustus autem ex fide vivit Sane per gratiam fidei regeneramur ad vitam spiritualem et
divinam Cui si addideris cum apostolo quia fides est ex auditu auditus autem per verbum dei quod utique non aliud esse potest quam veritatis
inferamus ergo quia genuit nos deus verbo veritatis ad esse scilicet gratie et divinum Et hoc ipsum sua mera bonitate et gratia cum
apostolo salvati estis per fidem voluntarie igitur non necessitate Alio secundum animalem generacionem quidam ad hec tamen producuntur ut humanum
esse participent neque tamen alios homines generent ut infantes et parvuli Alii non tamen ut homines sint sed ut alios generare possunt
ut iam adulti et perfecti Sic in spirituali generacione que est per verbum veritatis alii ad hec tamen producuntur ut spirituales sint et
divini non tamen ut alios in esse gratie per verbum veritatis generent ut laici et alii simplices parvuli in christo Alii autem producuntur
ut et alios per verbum veritatis christo generent Talis erat qui dicebat Ego per evangelium in christo vos genui Hec ipse est corpus
quibus datur spiritus ad utilitatem scilicet ecclesie de quibus apostolus ephesios iiii Et ipse dedit quosdam quidem apostolos quosdam autem prophetas
alios vero evangelistas alios autem pastores et doctores ad consummacionem sanctorum in opus ministerii in edificacionem corporis christi Hos
ipse dicere potest Genuit nos pater luminum verbo veritatis ut simus inicium aliquod creature eius propter verbum dei generando illud in esse gratie
per verbum veritatis Hec esse inicium creature dei generando eam per verbum veritatis ex eminencia ecclesie scilicet quo singulari privilegio
ei concessum est ut edocta a spiritu sancto in declaranda omni veritate necessaria ad salutem nunquam possit errare Unde etiam
sacramentum fidelium mater est quia cunctos generet christo per verbum veritatis Veritatis inquam pure sincere que nichil habeat erroris admixtum
Unde fidelibus et audienda est et honoranda Dicente scriptura Audi fili mi disciplinam patris tui scilicet dei et ne dimittas
legem matris tue scilicet ecclesie Et alia scriptura dicit Honora patrem tuum et matrem tuam etc.

Benedicta sit sancta trinitas atque indivisa unitas confitebimur ei quia fecit nobiscum misericordiam suam Sic canitur in introitu
officii misse Cum in omnibus creaturis immineat quoddam divine maiestatis vestigium in homine velut in quadam
speciali propria quam ymagine benedicte trinitatis et indivise unitatis similitudo resplendet Hinc eius creacionis tempore
deus dixisse sancta scriptura testatur Faciamus hominem ad ymaginem et similitudinem nostram Genesis primo Hec dei similitudo in anima rationali
tres distincte potencie demonstrantur Nec tamen in unoquoque homine benedicte trinitatis
consistit in qua in una et individua substancia tres distincte potencie demonstrantur Nec tamen in unoquoque homine benedicte trinitatis
est similitudinem invenire Si sic non tamen in una qualibet creatura sed et in ipsa machina mundiali universa sic trinitatis similitudo non
est similitudinem invenire sed sic non tamen in una quali creatura sed et in ipsa machina mundiali universa Sic trinitatis similitudo non
sic et in ipsa collectione fidelium qui unum gregem domini faciunt unum corpus paulo apostolo attestante Omnes vos unum
estis in christo ad galatas iii Unitatem prout fidei catholice est professio Sacri generalis concilii diffinicione firmata ipsa benedicta
trinitas unus deus unum universorum principium sua omnipotenti virtute simul ab inicio temporis utramque de nichilo condidit creaturam
spiritualem et corporalem ac deinde humanam quasi communem ex spiritu et corpore constitutam Sic ergo trinitas creaturam unam constituit
machinam mundialem ad eius instar triplicita distinccione populi christiani iuxta triplicem vitam distinctam contemplativam videlicet
activam et tertiam que utramque commixtam unum constituit corpus unam ecclesiam militantem Sic quemadmodum trina creaturarum species
spiritualis videlicet corporea et que ex his mixta machinam constituunt universi Ita tripartitus populus secundum triplicem vitam activam contemplativam
et mixtam unum constituit populum christianum Sed non illa benedicta divina trinitas non modo individua est sed
indivisibilis penitus ac nulli mutabilitati subiaceat Create vero quas supra commemorari trinitates et unitates tanto
divisibilitati sunt proxime quanto sunt mutabilitati subiecte tanto quoque corruptibilitati obnoxie quanto divisibilitati Unio
namque ex qua vera unitas vita et duracio est divisio autem interitus Quid mors hominis nisi divisio anime a corpore Fidelis eius
tamen quia cum partibus partes ab invicem separentur et ab unitate discedat iam et desinet esse
factum est quod erat unum est Et cum quia partibus partes ab invicem separentur et ab unitate discedat iam et desinet esse
eius illud Ipsa quidem anima racionalis etsi quo ad esse indivisibilis et incorruptibilis sit quo ad bene esse tamen tunc
hec esse perfectum quando ipse tres potencie illius sunt divisione seiuncte sed conveniunt in idipsum ut quod racionalis dictat concupiscibilis
amplectatur et adversus illa obviancia irascibilis insurgere sit parata nullo sinderesis motu in minorate nutibus
Si vero inter se dissideant illud corrumpitur bonum esse et ex hac corrupcione ad consummatam finem deveniet anima spiritualiter
Sic vero inter se dissideant Iacobo apostolo Concupiscencia cum conceperit parit peccatum peccatum vero cum consummatum fuerit generat mortem Sane quantum
intrinsece dicente Iacobo apostolo Concupiscencia cum conceperit parit peccatum Sane quantum
malum divisio faciat cum intrinsece faciat et non esse dictat apta sua salvatoris dum ipse dicit in evangelio luce xi
Omne regnum in se divisum desolabitur et domus supra domum cadet Divisum propter eiusdem regnum dei est Unde gregorius
Omne regnum in se divisum desolabitur et domus supra domum cadet ipse probat ex textu evangelii ad subiungit quia ille non habens vestem nuptialem
in omelia 32 Regnum dei presens ecclesia intelligitur Quod ipse probat ex textu evangelii ad subiungit quia ille non habens vestem nuptialem
alienum erat quod regnum ab illa vero celesti gloria nunquam semel admissum ultimo excludetur Hic intravit ibi ab non habens
alienum erat quod regnum Ab illa vero celesti gloria nunquam semel admissum ultimo excluderetur Hic intravit ibi ab non habens
vestem nuptialem Hec ex apte probatur ex evangelio quod ait primo mittet filius hominis angelos suos et colliget de regno
eius omnia scandala Et Augustinus Est unitas ecclesie que late patet in sacramentorum videlicet societate et unione que complectitur
tunc grana paleas In hac autem vita quoddam peregrinantur a christo Omnes qui sacramentorum societate iunguntur omnes qui gladuntur
nomine pane unum corpus sunt unum regnum dei constituunt Si regnum in se divisum fuerit an evadet sententiam veritatis
etiue dicentis Omne regnum in se divisum desolabitur et domus supra domum cadet Felix et beata turpibus verbis autem dei

non proficiebat. dicitur Luc. xi. desolabitur ergo et domus supra domum cadet. Quando est domus super domum cadet. nisi gens in gentem irruet
cognacio in cognacionem, populus in populum. Sicut propterea fecerunt strages, locorum incendia, vastaciones rapine, madet humano sanguine
fuso tellus, orbantur parentibus teneri pueri et orphani plures et vidue fiunt. Hinc fletus et gemitus et pectora suspiria rumpunt
dissipatur omnis policia et pacis pulcherrimus ordo velut in turbine suo ordine omnia sunt mixta. Fiunt quam sub inopia que videbatur
in habundancia constituta. Sic quidem domo super domum cadente utrique colliditur et sic desolacio utriusque. Quare quanta mala divisio
parturit et multa preter hec. quod grave est periculum animarum et ut supra deductum est, celestis gloria privati deo moritur et unitas.
vita seu duracio eius. Horum non inscius egregius predicator paulus qui nos omnes unum corpus esse monstrando. Hec late ad Ro. xii
deducit. Scribitur ad Gal. iii. Quicumque in christo baptizati estis christum induistis, non est iudeus neque grecus neque masculus neque femina nec
servus neque liber. Omnes enim unum estis in christo ihesu. Possum ego ad omnes instar dicere. Quicumque in christo baptizati estis christum induistis
non est bohemus non est theotunicus non ytalicus non gallicus non hyspanus. Quicumque in christo baptizati estis christum induistis. Omnes unum
estis in christo ihesu. Propterea quidem apostolus nos admonet dicens. Solliciti servare unitatem spiritus in vinculo pacis. unum corpus et unus
spiritus sicut vocati estis in una spe vocacionis vestre. unus dominus una fides unum baptisma unus deus et pater omnium. Et ipse est. benedicta
spiritus sancti vocati estis in una spe vocacionis vestre amando et tenendo. Et implebitur
trinitas atque indivisa unitas. Confitebimur ei. Confitebimur quidem verbo et opere unitatem sic amando et tenendo. et implebitur
in nobis id ii. paralipomenon xxx. In iuda vero facta est manus domini ut daret in cor unum. Iuda confitens interpretatur. Hinc vero quis
est confitens verbo et opere qui caritatem tenet et diligit unitatem. Unde scribitur prima Iohannis iiii. Karissimi diligamus nos invicem quia
caritas ex deo est. et omnis qui diligit fratrem suum ex deo natus est et cognoscit deum. Qui non diligit non novit caritatem et non novit
deum. Ergo non novit quomodo poterit confiteri quem non novit. Ille ergo solus vere confitetur deum qui tenet caritatem et diligit unitatem
dei. Ergo non novit quomodo potest confiteri quem non novit. Ille ergo solus vere confitetur corde ore et opere. et
utinam fiat manus domini in iuda id est in populo qui saltem ore confitetur christum ut sit vere iuda id est vere confitens corde ore et opere. et
ut sit ei cor unum. opus est manus domini. utinam cooperari dignetur ut universus populus christianus qui pessimis hiis temporibus luctuosis
tot bellorum cladibus dilaniatur in unum redigatur unitatem et pacem. inclitum desiderabilis in magis tota cordis devocione
petendis. hanc namque suis dilectis discipulis et omnibus qui credituri erant per verbum eorum salvator in instante passionis sue tempore omnibus
postulat a patre ut omnes unum sint. Iohannis xvii. Eya ergo salvatoris nostri desiderio nos conformemus. Hec tamquam maiori bono universi
amemus. sit nobis cor unum simus solliciti servare unitatem spiritus in vinculo pacis. abiciamus odia cunctis postergare iniuriarum oblivius
causa cessent bella. inimicicie repellantur. pacis amenitate fruamur. osculemur invicem osculo caritatis. et tunc vere in operibus nostris
benedicta erit sancta trinitas que inter nos erit indivisa unitas. et vere confitebimur ei. et erit ei accepta nostra confessio ad magnam nostram
utilitatem in presenti seculo et futuro. et hanc pacis dulcedine fieri tuscias ad pacem requiem et gloriam sempiternam. que omnia prestare dignetur
ipsa benedicta trinitas per suam magnam misericordiam quam nobiscum fecit. Gracias enim deo quis enarrare sufficiat. Contra omnia domini
plena est terra. Et miseraciones eius super omnia opera eius. Nam per quam dulce miseracionis beneficia quibus continue fruimur et sic quibus unice
et divine non possumus que utique magis sunt et omnium dilectione et graciarum actione digni. ipsa divine bonitatis miseracio ... congerentis
diversorum temporum et etatum spacia sue misericordie beneficia populo suo est elargiri dignata. Dudum quidem deo per tres exigentibus universa
tota cum incolis suis foret diluvii aqua perdenda per archam in noe et liberos eius genus salvatur humanum et ...
ut deos obsequiis non deessent. per hec commirabiliter populum suum eduxit de egipciaca servitute. Sepe nisi fallor ob audistis
possem mediante multa legi que sacri canonis biblie. Hec hystoria. sicut bustens. Hec maiori divine miseracionis beneficiorum arbitrii
suo permittendum non esse. quare venit de celo medicus medicus cum per totum mundum iaceret egrotus. dei vero filius carnem humanam assumens
in utero virginali. in qua miseracionis maiorum et passionem non corporis. ut vita nobis magisterio et mors redempcioni proficeret
diram sustinuit passionem et mortem corporis nos a perpetua morte redemit. Itaque ut semen sue fidei et doctrine per orbem
diffunderet universum suos apostolos misit spiritu sancto repletos. post agones apostolos et diversas mortes martirum cum putat Augustinus
et ysidorus narrat per varia scismata et errores in diversa ecclesia scissa est. nec docendarum plebium dabatur facultas. Ideo
celorum conspiciens miserator et misericors dominus dignatus est facere magnam cum populo suo et tantis malis congruum adhibere remedium.
Ipso namque deo auctore congregatum fuit primum Niceenum generale concilium in quo conventus patres sicut post apostolos fidei simbolum
ediderunt quod in missarum sollempnia decantatur. et multa statuerunt quibus fides et doctrina catholica est plurimum propagata et
roborata per orbem. Inde per successu temporum quamplurimarum necessitas exigebat tamquam sunt generalia celebrata. Sed illo Niceno
et ... libros canonicos ... suscipere et venerari facit. Deinde alia ... que pace sunt venerande sunt
accepta. Et obmittendo multa conciliorum temporum et ... historias quod ad propositum descenderem. Ad hec nostra nimis periculosa tempora vero
in quibus cum nimia viciorum deformitate universa terra habitabat et collumpnie magna more perditorum iaceat super faciem
hec tenebrosa caligo. magnanimis quam per orbis partes bellorum deseviat rabies et devastat. ut tantis calamitatibus succurrat
divine miseracionis clemens et benigna dignacio. disponere dignata est ut in civitate Basiliensi presens concilium generale
celebretur. sperans in deo quam per eius accionem populus christianus sanabitur et stabilietur in pace reformatis moribus in populo
ecclesia disciplina. Benedicta ergo sit sancta trinitas etc. prosequere secundum materiam subiectam.

Salvator noster ihesus christus magister veritatis et via dei in veritate docens. Misisset discipulos suos predicare populis viam dei in veritate
hec eis inter cetera consulit dicens. In quamcumque domum intraveritis primum dicite pax huic domui et si fuerit ibi filius pacis
requiescet super illum pax vestra Luce x. Hec quod verbo docuit facto complevit. Veniens quidem ad domum in qua post eius
passionem discipuli habitabat. cum ianuis clausis intraret stetit in medio discipulorum et ait pax vobis Iohannis xx. Et quod fuerunt ibi
filii pacis. super illos pax requievit. Hic instructi dogmate et inducti exemplo tanti domini magistri. hunc sacrum amplissimum
salutando verbum prefero salvatoris. pacem imprecando et dico pax vobis. Spero in deo quod in hac domo sunt filii pacis etc.

f. 100 va

10346 (414)

Hic vide de pace et de bellorum incommodis

Quid optabilius in hac vita pace cunctis optata mortalibus. Hec enim pax est qua bona omnia adducuntur qua cetera sapida et utilia fiunt / sine pace bona cetera que dantur quanto magis habundant tanto magis oneri et angustie fiunt et innumeris anxietatibus gravant. Hec autem pax quod est unum bonum in se continens omnia bona ut ait glossa super psalmum [illegible] ostendit. Quis autem enumerare sufficeret dilatationes fructus pacis aut quis bona omnia que in se continet enarrare. Aut quis possit describere mala et calamitates que relegata pace secuntur ex bello. Sed hoc opus non est ante oculos vestros incurrunt qui cotidie et in vestris et in vicinorum finibus cotidie cernitis. Tantum enim malorum assiduitas iam huius plagis cordium callum induxit quo minus sensibiles sunt sine gemitu merore et luctu per nos videri aut audiri non possunt. Nam et cum in antiquis hystoriis talia legimus vix lacrimas continemus. At et nunc dolet et gemit utique non dubito corda vestra. Nam et si malorum assiduitate aliquantulum minus sentiatur humanitate tamen et benignitate virtute naturali multitudinem non penitus expulerunt. Has ergo calamitates et hec dampna que oculis cernitis perscribo / sed alterius volumen quam oculata sunt et non adducuntur non scribo. Quid aliud bella sunt nisi quoddam vivarium dyaboli. Nichil nisi magnum rethe ad infernas animas capiendas. Bellis siquidem inebriatur. Quas sagittas et insuper [illegible] pabulo saginatur. Quamvis enim etiam iusta bella iuste gerantur ut et si iustitia sit in causa, non sit inordinata passio in affectu nocendi vel cupiditas ulciscendi crudelitas implacabilis nam feritas libido dominandi rapiendi seu depredandi cupido et huius similia que in bellis iure culpantur ut ait Augustinus contra [illegible]. Quid culpatur. Si enim minister iustitie cum hostem iuste dampnatum interficit reus est si non pura intentione iustitie sed affectu cupiditatis acceptum mandatum exequitur. Et qui tales actus sepe faciunt sine corrupto affectu non posse homines arbitratur tales iuste iustitie vix quantum reputatur. Quanto magis putare debetis animos eorum qui cotidie bellis intersunt huius quas predixi inordinatis passionibus esse infectos. Videtis fratres karissimi etiam qui sunt in causa iustitia quot inmineant pericula animarum quot sunt portenta [illegible] quibus innumere anime ad infernum trahuntur. Plane non potest utique [illegible] bellantium [illegible] iustitiam et in illas per quibus non est in causa iustitia [illegible] est [illegible] periculo. At ipse magnus [illegible] iustitiam [illegible] iudicium fallitur et quod iniustum est iudicat esse iustum. Nonne ille qui dicebat Cum accepero tempus ego iustitias iudicabo. Non est dicere iustitias iudicabo nisi quod vos iustitiam affirmabatis ego fuisse iniustitiam demonstrabo. Fit ergo quod et si corruptio nunc hunc nunc illum consumit gladius sicut ait David 2 Reg. 11 [illegible] et hunc et illum utrosque sit pro periculo animarum. Dilatavit inferus os suum ut absorbere possit multitudinem sine comparatione populorum. Propter hoc de dyabolo sub nomine behemoth a domino dictum legimus Iob xl Absorbebit fluvium et non mirabitur et habet fiduciam quod influat Iordanis in os suum. Que verba exponens beatus Gregorius ait quod per fluvium multitudo intelligitur infidelium populorum. Per Iordanem in quo baptizatus est Christus designatur populus Christianus. Behemoth ergo id est dyabolus adversarius noster absorbebit fluvium et non mirabitur si absorbeat infideles quia iam certum est suos esse / sed hoc est lugendum quod fiduciam habet quod Iordanis id est Christianus populus influat in os eius. Quis Christianus in tantorum Christianorum perditione non doleat. Ecce fratres carissimi [illegible] considerate quam grandis et quam [illegible] inimicorum acies adversus nos omnes iugiter pugnat nec aliud optat quam animas nostras devorare. Beatum Petrum principem apostolorum audite dicentem Adversarius vester dyabolus tamquam leo rugiens circuit querens quem devoret. Et nos in perditionem alterius ipsique inimici simus. Cur non magis Christi cooperatores simus efficimur / aut non id agimus quod cum adversus nos [illegible] inimicorum acies instat agere solemus. Moris est enim cum civitatem aliqua obsidet inimici forenses quod hii qui intus sunt cives relinquunt inimicitias et ad defendendum civitatem suam unanimes fiunt. Ecce hec nostra civitas obsessa est ab inimicis et multe nimis demonum legiones circumdant. Linquamus ergo mutuas inimicitias ut ad defendendum nos ab illis [illegible] inimicis unanimes simus si Christiani sumus. Paulum apostolum doctorem audiamus ait enim / De cetero fratres confortamini in domino et in potentia virtutis eius / Induite vos armaturam dei ut possitis stare adversus insidias dyaboli / quoniam non est nobis colluctatio adversus carnem et sanguinem sed adversus principes et potestates tenebrarum harum contra spiritualia nequitie. Propterea accipite armaturam dei. Ad Ephesios vi. Hic non dubito [illegible] qui plenus fuit sanctissima caritate nos hortatur ut alterutrum diligamus. Nam cum [illegible] sua [illegible] nichil proprium sit virtute dilectionis et nichil desiderabilius dyabolo [illegible] hosti dei non placeamus sed potius abiectis odiis nos invicem diligentes [illegible] adversus hostem dei [illegible] efficiamur in Christo. Tunc siquidem ipsa karitas hostibus terribilis apparebit velut castrorum acies ordinata si ita constipata et condensata fuerit et glutino caritatis iuncta ut nullo loco interrupta dissensionibus videatur. Et ut breviter multa complectar. Hec est via salutis hec excellentiorem viam apostolus vocat dicens Excellentiorem viam vobis demonstro. Et sequitur Si linguis hominum loquar et angelorum etc. I Cor. xiii. Videte quod bonum est caritas ut notitia omnium linguarum omnium misteriorum sacre scripture prophetie donum omnium facultatum in pauperes distributio immo et ipsa fides sine caritate nichil prosit ad vitam eternam consequendam. Hinc etiam apostolum beatum Iohannem audiamus Karissimi diligamus invicem quia caritas ex deo est et omnis qui diligit fratrem suum ex deo natus est et cognoscit deum. Qui non diligit non habet caritatem et non novit deum. Et infra Si quis dixerit quoniam diligit deum et fratrem suum odit mendax est. I Ioh. iiii. Ecce mendacem dicit apostolus eum qui habet odium adversus proximum et dicit se diligere deum et eum a [illegible] quia veritatis notitia dicit que deus est asserit esse exclusum dicit enim quod non novit deum. Et hoc idem iam superius dixerat i. secundo capitulo Qui dicit se in luce esse et fratrem suum odit in tenebris est et nescit quo eat quia tenebre obcecaverunt oculos eius. Ecce quid dicit Iohannes apostolus Qui odit fratrem suum in tenebris est etc. et ideo nescit reperire viam illam quam predixi [illegible] apostolum Paulum ad quam nobis ostendendam Christus advenit. Sicut Zacharias pater Iohannis baptiste in cantico quod cotidie cantatur in ecclesia et est in evangelio Luce i. testatur dicens Per viscera misericordie dei nostri in quibus visitavit nos oriens ex alto Illuminare hiis etc. usque in viam pacis. Ad hanc viam pacis nobis ostendendam venisse Christum tendit

comprimitur imitandum. Amplexus est districte abstinentie, neglexit humane applaudentie et despexit mundane excellencie. Unde super illud Ambrosius super Lucam: Tria sunt, [gula,] iactantia et ambitio, que humanum genus potissime deformant, ymaginem et similitudinem abducunt. Filius dei adoptivus amplexatur vero abstinentiam ut habet in figura, devitat gulam; neglectu humane applaudentie devitat iactantiam et despectu mundane excellentie contemnit ambitionem. Circa primum sciendum quod huius status templo celibato viantes dei filios debent conformari. Abstinentia siquidem dum caro reprimitur atque ad constantiam solidatur et paulatim intus mens ad quietem componitur, mali motus carnis foras fluere non sinuntur. Nam frustra contra vicia bellum geritur dum gule desiderium, quod dum vetitum non restringitur, simul cuncte virtutes obruuntur, ut inquit Gregorius 30 moralium. Sicut dei filius dum in temptationis duello esset aggressurus abstinentiam induit et prius quam hostem fortiorem aggredi voluit, per quadragenale ieiunium cum corpore dimicavit. Simile est ut dei filius adoptivus contra hostes visibiles et invisibiles spirituales bella commissurus hostem prius domesticum et pestem familiarem carnis scilicet lasciviam per ieiuniorum iacula debeat oppugnare. Ieiunio namque dum discretione regitur viciorum sentina siccatur, marcet petulantia, voluptas languet et omnes fugitive abeunt voluptates, compunguntur atque ardentis incendium et flammivomi fornacis vulcani motus continuos non admittit. Quod dum gule blandicias spoliat, motus concordianos claudit in corpore, vagos quosque et nocivos restringens appetitus. Ieiunium inquit Ernaldus in de cardinalibus Christi operibus dum spiritualibus deliciis pascitur, contemplatione reficitur et gratia stabilitur. Sicut tu hoc dei filium mundi efficiat contemptorem, dum indicta per ecclesiam ieiunia, quod flens cum apostolo dico, qui velut crucis Christi capitales inimici ventrem suum deificant, contempnunt ieiunia, sed que carnis sunt soli sapientes in hiis que dicere pudet lasciviunt impudenter. Et qui ista [...] dei filios adoptivos qui opera proponunt abstinentie et continentie status. Sicut tempore quadragesime gravius temptavit temptator dyabolus dominum, pernitiosi quidam operibus quam nepharii simpliciores quosque alliciunt ad prandium ope dicentes cum dyabolo: Si filius dei es, dic ut lapides isti duri, scilicet abstinentie, panes fiant delectationis carnalis et lascivie. Sed ve genti peccatrici, populo nequam: qui secundum carnem vivunt non sunt filii dei, ad Romanos 8. Igitur sicut si cupimus computari inter filios [...] illud psalmi [...] qui sunt [...] sicut in die honeste ambulemus, non in comessationibus et ebrietatibus, non filios dei et inter sanctos sorte [...] in cubilibus et impudicitiis, ad Romanos 13. Secundus status est in quo dei filio debemus conformari, est neglectus vane glorie vel humane applaudentie. Superbia quippe [...] et in multis probat [...] medicina [...] vicioꝝ victores [...] Nec facile quemquam posse reperiri qui non adulatorum [...] pungat aures, sepe inveniri laudationum fuisse corruptos [...] et laudatorum modulationibus liberaliter delectetur. Et hinc dei filium quem gula prosternere non potuit, gloria subtilis temptavit iam suggerens ut in urbe sancta et spectaculo vulgi se deorsum de pinnaculo templi iactaret, [...] addens quod testimonio scripture angelorum affutura suffragia, que ruente [...] et conservaret illesum. [...] Dei filius [...] sive laudibus posset attolli. Dum geminato miraculo [...] inquiens: Si dei es, mitte te deorsum [...] potenti abstinentia [...] [Unde] Salvator, tu viantes dei filios instruere volens, nec [...] virtutum opera vanas humanas respuere laudes [...] Salvator [...] temptare voluit, sed scripture spiritualis obiciens omnem humane applausionis vilitatem respuit. Dum post [...] inanem gloriam [...] ubi solo spiritu suo duce et [...] prudentia declinat. Sicut est etiam ut arbitror, quod ad ieiunium [...] ubi solo [...] comite [...] ut nobis [...] quod solius dei amore sunt ostendende virtutes et cum solius inspectoris comite [...] ut [...] dum status [...] vane laudis appetitus [...] se ingerit [...] desiderare [...] opera virtuosa [...] dum status [...] et quod [...] subtilissimus [...] penetrans [...] Gregorius [...] in fine moralium: Dum [...] placere intendimus [...] nescio quo vane laudis appetitu [...] et dum ante dei oculos recte incipitur [...] occulte subintrans gloria intentionem [...] Attendite [...] ne [...] iustitiam vestram faciatis coram hominibus ut videamini ab eis, quia et bona que agitur cum magna cautela timeatur ne per [...] [ut] quod a vobis rectum geritur favor aut humana gratia requiratur, ne appetitus laudis surripiat [...] a [...] Sunt enim filii hominum qui diligunt vanitatem [...] in omne [...] Sunt filii dei, ad Romanos 8. Tertius status est in quo nos conformari [...] de seipso [...] spiritu dei aguntur, sunt filii dei, ad Romanos 8. [...] dei filius adoptivi est despectus mundane excellentie. Natus enim dei filius de paupercula virgine non in regali palatio, sed vili in tugurio, pauperes sibi elegit discipulos quos in [...] officio [...] associat [...] non habuit filius hominis ubi caput suum reclinaret [...] quatenus ut suos sequaces mundi efficeret contemptores, et oblata [...] regalia [...] et temptatorem dyabolum cum indignatione repulit qui tocius [...] mundi dominium daturum se promisit [...] temptator malignissimus: Tibi dabo, si cadens adoraveris me. Ubi primum attende [...] mundi regna [...] temptator [...] pestiferos [...] permittit namque dyabolus dei filio ut eum suo subiciat cultu [...] non dei reputat ubi malitia potentiores et qui crudeliori tyrannide depopulari [...] clariores [...] Illic quippe regno [...] est dyabolus ipse qui cunctos superbie filios regit [...] impiis et infidelibus [...] Iob [...] Huius regni presides sunt pauperum oppressores, tribuni simplicium seductores, prefecti [...] assistentes [...] huius regni sine lege [...] veritate dei [...] in mendacium.

et qui in ebrietate viros inducunt venales exponunt animas ipsius demonibus compendiatas. Sunt enim pleni omni dolo
et omni fallacia filii dyaboli Actuum xiii. Sed iam premissi pestiferi pessimam attendatis conditionem. Si cadens michi adorave-
me. Cum deo non stat. unde est ut cum cadente dyabolo dissoluatur et cadat. Et hinc signatur petrum quod per dyabolum altum
petitur casus est. cui ipse met tibi casti et ruinam prouetet. et apte proprium coagat qui talem permittit vestigia
pietatis. Huic igitur pesti nephariae restitit et omnes filios dei resistere saluator edocuit. Dum ut dictum est totius
mundi monarchiam sub obtentu ydolatrie pollicente cum indignatione repulit. verbo docens patet et exemplo quod stultus
valde est qui mundi promissionibus. ulla a dei filio dari debet consensus. quum potius omnia mundi regna fore contempnenda quam
a diuino cultu illicite recedatur. Nulli enim dei filius nescit obsequi. sed eos quibus potissime applaudit impuri
demones subiciat cultui et dyabolice seruituti. Unde apostolus Quia magis filii dei nominamur et sumus. 10 mundus non nouit
nos prima Johannis 3. Sed o malum auaricie et ambitionis nota quod qui quandam quedam pestilencia inmabiles occupans dum per
mundi gloria liberi se vendunt in seruos ac pessimi per eius cultu neglecto. vt secularis sunt glosi. cuncta plus subiectionis
consciebunt dyabolo ymmo quod ipso auditu est horribile in sinu sacerdotum qui filii forent excelsi. hodie dormit ambicio
Crisostomus patet quotiens domum aggreditur ut quemque auariciam relinquat interpretatum. Dyabolum vena sunt ista negocia et
indumentores spiritui. conicit se opponit quod nichil sinestre comparare patet quod dignitas umbratilis quanto venenos
ut si iudeus a discipulo spiritus adoraret. Et hinc in epistola ad demetriadem nichil magis zelos dei filius apertum quam ut
ipsi mundo vniuersorum cupiditatum materiam refundatur. felix quod commercio emat rerum bona liberatis ut fiant filii dei
ipsi mundo vniuersorum cupiditatum materiam refundatur. felix quod commercio emat prima liberatis ut fiant filii dei
de paupertate diuites. de pacta fortes. de tribulatione gaudentes et de sublimitate humiles. proposito sit in moribus vtrique
conformatis quod quando conformatio rectificat viatorem. dum maiori sanitate eam sequens per vires imitatur quod alterius primum declarando
Dimisso iam tercio qui sermonis impoliti prolixitas tediosa. aures ut vereor offendet delicatas assuetas. Dicitur 2o
pastor et pastoris finaliter quod operis fructuosi demonstratio. platos tunc dignificat esse ve pastores. cum ipsorum conuersationis
honestate subiectum populum illustrat. Sic enim in rerum institutione gubernaliter vniuersorum conditor mirifice et altissime
gubernator magna quedam in firmamento celi deputat luminaria quorum pluribus radiis in inferiori diffusis
gubernator magna quedam in firmamento celi deputat luminaria quorum pluribus radiis in inferiori diffusis/
discernere possit manifeste fedum a pulcro purum ab impuro et sordidum ab honesto. Sic et in militante ecclesie misterio
firmamento platos posuit et pastores qui vita celibi luceant sic splendor firmamenti. et dum ad iusticiam erudiret
plures essent quasi stelle in perpetuas eternitates Danielis xii. Amore quod doctrine radiis pluribus et exemplis
distinctur a subditis ymmo apostolo bonum a malo et licitum ab illicito in agendis. Sunt enim luminaria quod secundum apostolum
In medio nacionis praue et peruerse lucet in mundo ad philippenses 2o. Oportet enim ut ait dyonisius in de angelica ierarchia.
dum sacerdotes secundum singulas suas virtutes naturales. diuinas suscipere illuminationes. et inde ab omni sua virtute castis illuminationibus
sunt influere subditis ut nichil sit in eis quod non lucendo edificet. Et concordat Jeronimus super ezechielem. Ubi tamquam lucida
mundi debet esse conuersatio eruditio quod pontificis ut motus gressus et vniuersa eius opera notabilia sint et virtute tedo
lena ut veritatem mente concipiat et eam toto habitu resonet et ornatu ut quicquid agit quicquid loquitur doctrina sit
populorum conuersationis eius honestissima semita quasi lux splendens procedat per vid x. Sic enim informandum merite mentis
nica exemplar hic appositum quod tibi semper intuetur ut per hoc suum artificium subtiliter coequatur. Sic in scola ecclesie
disciplice prelati et curati velut imitanda quedam exemplaria fidelibus ceteris proponuntur. Et hinc ipsorum precipit prelatorum
principis beatissimi paulus. Thimotheum inquiens esto fidelium in verbo in conuersatione in fide in castitate 1a ad thimotheum 4o
Super quo textu dicit lincolniensis quod talis debet esse vnusquisque platus ut fidelium sit exemplum quod tunc fit cum in comparatione
lucis quo textu dicit lincolniensis quod talis debet esse vnusquisque prelatus ut fidelium sit exemplum quod tunc fit cum in comparatione
opera manifestatione legi patet in eo quasi in scriptura quadam vnde procedunt opera interior scilicet affectus aliorum Sed igitur in eo
sunt manifesta opera luxurie in quibus legi patet affectus interior incontinencie exemplum est non fidelium. ymmo
sunt manifesta opera cupiditatis et rapine in quibus legi patet interior affectus
luxuriosorum liber et speculum. Si sunt in eo manifesta opera cupiditatis et rapine in quibus legi patet interior affectus
auaricie exemplum est non fidelium sed cupidorum et iniquorum. Namque vici in eo sunt opera manifesta viciosorum quod est exemplum
non fidelium ymmo eo quod viciosorum est exemplum laqueus est et ruina fidelium. Sed quod magis lincolniensis mirabilius
quod ut is qui illaqueatos a laqueo ruine debet eripere. eciam ipse sit laqueus ruine. Sitis ergo karissimi exemplum non viciosorum
sed fidelium id est sint in vobis potius manifesta opera virtutum et sic luceat lux vestra coram hominibus ut non solum abstineatis
ab illicitis quod omnes fideles faciunt. sed potiori conuersatione operibus virtutum splendeatis. Tantum enim debet lux vestre sanitatis
precedere conuersationem fidelis subiecti populi. quantum prelucet lux et perspicuitas oculi. aliorum membrorum colori. hec in sua homilia
(Ex quibus patet 2a pars huius thematis quod operis fructuosi demonstratio in luce designata platos tunc dignificat esse ve pa
stores cum ipsorum conuersationis honestate subiectum populum illustrat. Lux enim inter creaturas et situm tenet altissimum in
celo puta locata sydereo. essenciam habet subtilissimam quod productum purgatiuum et illuminatiuum ut tradunt naturales. Et apposito
hec clarissima. tugens x enim per immundicias non sordescit ut exponens docet. per lucis igitur situm altissimum in platis in
telligo dignitatis celsitudinem. qua nichil in hoc seculo excellencius uel ve sublimius potest reperiri vt Ambrosius ait
in suo pastorali. Per lucis essenciam subtilissimam in ecclesie corpore priuilegiate potestatis amplitudinem qua ipsis eciam
spiritibus angelicis quodammodo preferunt. Hunc enim potestatem conficiendi corpus domini dimittendi peccata vel claudendi

catħra ab extra neo in ebeadis

et aliorum sanctorum quibus fidelibus claruit gratia ministrandi subsidium quale prelatorum huiusmodi non legimus angelos habuisse per suas vero affectum clarissimum cordium intelligo preciosissima honestatis pulcritudine que ut vero ait Ambrosius nullis potest comparacionibus adequari. Verum huius tante dignitatis celsitudine a diu pro dolor obfuscatur. Chaos horrendi scismatis facte sunt enim horribiles tenebre super universam terram Egypti. Quid queso ymmo magis horribile quam quod contendentium de papatu [illegible] libidine universa tota dum tunc sancta matre ecclesia celestis edificii nutante fabrica scissi piscatoris rumpitur sagena naufragante Petri navicula et tunica domini inconsutilis quam gentiles vetabant dividere tum delicet laceratur. Aut quid dignitatem ecclesiasticam magis diminuere potest quam dampnosorum malorum scisma introductum cum quo dampnosior sequatur desolacio sibi et ruina prout dicit psalmista [illegible]. Quare data est misero lux Job 3o. Nec minus dolorose ecclesiastice prelatorum amplitudinem tenebris denigrant heretice pravitatis. Tot enim sub hoc pestifero scismate pullulaverunt in populo dei hereses et errores quod vilescit hodie sacerdotalis auctoritas divinitus instituta despiciuntur sacra ordo confunditur ecclesiasticus et ipsa Christi sponsa que fidelium mater est ab hiis qui rebelles sunt lumini et ignoraverunt lucem Job 24 habetur in contemptu. Quis hodie censuras formidat ecclesie aut claves veneratur immunitates eius offendere pati plures defendere rari. Sic dum dormiunt homines sua zizania seminat inimicus homo. Dum dormiunt inquam homines esset utique prelati et pastores quandam celice puritatis imitacionem angeli nuncupantur Malachie 2 Labia sacerdotis custodiunt scienciam et legem requirunt ex ore eius quia angelus domini exercituum est. Sed dum vite vilitate vulgo se conformant fit quod sicut ait propheta sicut populus sic et sacerdos. Tante puritatis amisso nomine ad hominum appellacionem [illegible] sunt reducti et hii homines dum dormiunt quod dum vanissime curiositatis dum vilissime voluptatis dum tenacissime cupiditatis consectantur sompnia in ecclesia dei heresum et errorum sparguntur zizania. Ecce tenebre operuit terram et caligo populos Ysaie 60. Anima tua per has tenebras expectat lucem Job 17. Sed ad eas abigendas coadunati [illegible] sinodus quod postquam medicum suum dedit in lucem Zophonie 3o. Vertit hec tenebre in lucem sagittarum suarum per dei graciam penitus effugate [illegible]. Tenebre iam transierunt et verum lumen iam lucet 1 Johannis 2. Ideo tenebras [illegible] supradictas [illegible] psaltes ad illam tenebrarum [illegible] que in sacerdotibus et prelatis preciosissimam honestatis pulcritudinem heu decolorare non desinit caligine peccatorum. Dicit enim [illegible] in quadam epistola ad Heliodorum quod quisque episcopus qui in specula positus [illegible] debet esse publice discipline ut quicquid fecit id sibi omnes faciendum putent. Et hinc magis [illegible] admonemur est quod ita vivat ut omni vite subiectis prebeat [illegible] ne sit quod in illo reprehendatur. Quod enim officio [illegible] religiosis estimacio [illegible]. Sed audias quid dicat propheta [illegible] et non erat lux in eis quod [illegible] dum in pastoribus et prelatis [illegible] remanet in [illegible] plebes vacuitas boni operis qui [illegible] nomine nuncupantur lux deficit honeste [illegible]. [illegible] defendendis insolubiliter [illegible] quod ecclesiastici [illegible] argunt vulgus hodie [illegible] divino cultu [illegible] penas et premia qui non curantes legem dei sunt [illegible] secuntur appetitum [illegible] periculo [illegible] licet in filiis [illegible]. [illegible] rogo [illegible] subditorum status et gradus [illegible] corporum actus et opera et forte [illegible] non maiores abusus [illegible] aut magis [illegible] in nonnullis corporum qui [illegible] in ecclesia dei [illegible] florent et exemplar [illegible] [illegible] in quibus queso amplius [illegible] superbia quos [illegible] absorbet avaricia quos impudentia [illegible] luxuria et [illegible] nephanda vicia quos effrenacius [illegible]. [illegible] et soli conscientie nota [illegible] omnibus qui perpetrati sceleris publica [illegible] laborat vox et fama. [illegible] lux [illegible] lucerat [illegible] populo [illegible] [illegible] tales digne deputati sunt altaris [illegible]. Si Moysen Aaron aut Samuelem [illegible] ecclesia non [illegible] passim ut arbitror patet omnis postulacio repulsam. Si orantibus Job Noe cum Daniele populo [illegible] parceret. Sed ubi queso Moyses hodie qui occidat sacrilegos. Ubi Phinees qui perfodiat impudicos. Rarus Samuel qui [illegible] [illegible] lugeat et rarior simplex et rectus Job qui pro filiorum negligencia digne deo sacrificium offerat. [illegible] iam Aaron qui [illegible] coram Pharaone [illegible] solebat [illegible] et voluptatum [illegible] vorago absorbet Noe qui [illegible] bitumine [illegible] solebat [illegible]. Venit [illegible] tempora illa periculosa que novissimis futura temporibus apostolus pronunciat in quibus sunt voluptatum amatores magis quam dei [illegible] pietatis habentes ab omni tamen virtute sunt penitus alieni. Dicit enim [illegible] quod sicut [illegible] in qualibet [illegible] obscuritas [illegible] sic [illegible] in prelatis et plebeis incipit obscuritas peccatorum. [illegible] quod videns quod sacerdotes in summo culmine dignitatum positos qui et mores [illegible] apprehendit iniquitas tenebrosa quis dubitet quod finis instet mundi et tempus novissimum. Filioli [illegible] Ephesios 5. Et nolite [illegible] operibus infructuosis tenebrarum ad Ephesios 5. Non sit sicut in vobis [illegible] puritatis. Non sit [illegible] vite forma. Non sic [illegible] flagicia scandaliset sponsam quam olim absque ruga [illegible] preciosissimi sanguinis effusione summi regis filius sibi desponsavit. Sed ut non vituperetur ministerium nostrum

ut que pestiferus ille tumor qui de terra lasciua per moles prolant enagatur funditus euacuetur. Abiciamus opera tenebrarum et
induamur arma lucis ad Ro. xiii. Tu igitur mane lucifer et iubar ethereum sacrosancta generalis synodus etc. ad has que
facie ecclesie super carbones denigrauit palpabiles tenebras longius effugandas exurgiant qui lux iudicia tua
Osee vi. Et ut filii tui qui in tenebris que in luce ambulat Job xx. reformacionis tue radiis purgatus de
tenebris tandem vel inuiti conuertantur ad lucem. Act. xxvi. Emitte nunc quesumus lucem tuam et veritatem tuam. Emitte inquam
lucem reformacionis debite in capite et in membris. Emitte obsecro eciam lucem veritatis ne diu minorum festuca nimis
ponderatur maiorem trabes maiorum tandem negligatur. Sit ergo fructus tue lucis absque accepcione status uel persone
in omni bonitate iusticia et veritate. Ephes. v. ubi textus. Si enim sic abstuleris de medio tui cathenam peccatorum. Orietur
in tenebris lux tua et tenebre tue erunt sicut meridies Ys. lviii. Si oculus tuus simplex fuerit sicut plura sunt sinistre
intencionis ut in omnibus tuis que in ad reformacionem attinet decretis et statutis dei primo intendens honorem deinde
fidelium salutem et ecclesie generalem utilitatem. Tunc totum corpus opus tuum lucidum erit et qui lucina fulgoris illuminabit
te luc. xi. Tunc luce splendida fulgebis et omnes fines terre adorabunt te. Thobie xiii. et tandem perfinali
premio erit tibi dominus in lucem sempiternam et deus tuus in gloriam Ys. lx. Cum lucis et glorie participes ipse nos ef-
ficiat qui candor est lucis eterne et speculum sine macula dei maiestatis. Sapiencie vii. qui cum patre et spiritu sancto viuit et regnat. Amen.

Utrum aqua benedicta sit maioris efficacie et virtutis quam sacramentum sensibile altaris.

In nuper festiua presentis vestre patris colendissime problema reuerendo magistro Iohanni de Augusto primo
articulo bohemorum inducenti per magistrum petrum anglicum propositum notarie cum diligencia. Annuatam sequendo pater
et domine veneracionis amplissime nec problematis titulum mentis consignans. Vinculis eiusdem problematis latentis
ambiguitatis dissoluendo nodulo animum parumper accomodans. Ego vestre paternitatis illuminatissime sapiencie emendandum
offero et supplendum. Cuiusquidem problematis videlicet utrum aqua benedicta sit maioris efficacie et virtutis quam sacramentum sensibile
altaris decreto mei presuppositum et quesitum duos complectitur articulos quorum aqua benedicta habeat tanquam rem
utilem et nullius virtutis dicendum videntur. De eius institucione et efficacia virtute ac utilitate per duas eciam distinctus
erit primus articulus secundo articulus indebit proposito dubio. Primum de triplici genere aque benedicte et quo nomine eius

Triplex genus aque benedicte reperio cuius usus pariter religiosus ritus deuote amplectitur et obseruat.
Prima aqua benedicta est que diuinis precibus sacratur et benedicitur in dedicacione altaris et ecclesie de qua
fit mencio extra de con. et ul. alt. c. proposuisti et c. aqua per episcopum benedicta. Alia aqua benedicta est fontis baptis-
malis de qua de con. di. iii. c. in sabbato sancto ita habetur in sabbato sancto pasche et penthecostes si quis aqua
consecrationem velit in domo ad aspersionem recipere aut crismatis infusionem recipiat. Tercia aqua benedicta est qua
consecratam velit in domo ad aspersionem recipere. Aqua sale conspersam populis benedicimus ut ea
gentes in eciam aspergimur de qua de con. di. iii. c. aqua. Ita dicitur aquam sale conspersam populis benedicimus ut ea
cuncti aspersi sanctificentur. Et primis duobus generibus aque benedicte pretermissis de tercio genere de quo problema propositum
motum est nunc sermo habitus est. Et quia vnicuique rei nota a quibus nomen sumit concordium. Ideo primus michi de
motum est nunc sermo habitus est. Et licet doctores huius sacralis discrecionem non
sermo. a quibus nomen aque benedicte sermo inchoabit decursum. Et licet doctores huius sacralis discrecionem non
cudunt quia tamen de sacralibus inter doctores diffusus est habitus sermo reputantes ea leuiores causas parcius ad
sanctificacionem. Vnde diffusionem huius sacralis formando ad plene diffusionis sacri baptismi quam habet longe
ad sanctificacionem. Vnde diffusionem huius sacralis formando ad plene diffusionis sacri baptismi qua sanctificata per verbum dei. Ita conformiter aquam benedictam
descripciones dicere possum. Aqua benedicta est sale conspersa per fugandis demonibus precum diuinarum verbo exorci-
zata sine sacrata. Vnde quidem descripcio sacris generis esse videtur cum omnes cause ex quibus vniuscuiusque rei noti-
cia colligitur complectitur. Causa quidem materialis tangitur cum dicitur aqua sale conspersa. Causa formalis cum dicitur precum
diuinarum verbo. Causa eciam efficiens cum additur exorcizata sine sacrata scilicet per ministros ecclesie. Causa vero finalis explicatur
cum dicitur per fugandis demonibus de quibus in speciali sermo erit in sequentibus. Secundum de causa principali institucionis aque benedicte.

Homo quippe vniuersorum virium totaliter collecta in deum sine debitus ab incommutabili bono deo aufugus
quamuis iusticia a deo debitus est quam ilico a diabolo potenter inuasus ita insaciabiliter demictus est. ut
...
nedum diu in eum sed in omnia que in usum hominis veniunt in ipsius nocumentum potestatem accepit. Ut dicit sanctus thomas in quarto
sentenciarum di. vi. Causa ex radice duplicis impugnacionis genus demonis esse autem hominem corrumpunt. Impugnat siquidem homines
ab intrinseco impugnat ab exterioribus. Et licet huiusmodi impugnacionis molesta homo insistere conuertitur. Diuina tamen bonitas
humane infirmitati necnon contra peccatorum morbos egrotantium animarum efficaces ecclesie sue sancte medicinas
in sacramentis prebendit. Vniuersis ad reprimendum et arcendum demonis potestatem in agressu impugnacionis salubria remedia
in sacramentalibus et eciam sua esse disposuit. Inter que doctores theologi exorcismos et aquam benedictam
communi tradicione connumerant. Exorcismus quidem contra impugnaciones diabolicas quas ab interioribus commouet ad eius repri-
mendam potestatem dicitur esse ordinatus. Unde energuminum qui exorcizantur. Dicuntur qui intus laborantes. Aqua vero
benedicta contra impugnaciones diabolicas quibus homines ab exterioribus impulsat ad eius arcendum et comprimendum potestatem vnde
et agressus impulsum dicitur esse instituta. Preterea huius instituti congruencia ex hoc colligi potest quod sicut remedium
contra peccatum secundo in loco data est prima congruenter ne in causa salutaris deficeret medicina contra peccata post
baptismum perbortata quia baptismus est sacramentum non iterabile. Et racionabile fuisse ut in remedium contra impugnaciones

demonum post baptismales exorcismos in homines insurgentes esset instituta aqua benedicta quorum baptismales exorcismi non iterantur. Et ista est sententia sancti Thome in 3a parte q. lxv. articulo x. in responsione unius argumenti. Et ita patet quod ut in ecclesia semper esset remedium et munimen paratum contra huiusmodi demonum molestias providente ecclesia huiusmodi aque benedicte sanctificatio est instituta.

Capitulum 3m a quo institutum est aqua benedicta et de tempore institucionis eiusdem

Sciendum nondum quod sicut in terreno vel [illegible] temporali regimine et gubernatione deus sua providentia quedam immediate per se ipsum quedam vero per causas secundas instituit operatur et regit ita pari forma in ecclesie sue sancte regimine et gubernatione quedam per semetipsum instituit quedam per ecclesie ministros instituenda disposuit. Et primorum sunt ipsa ecclesie sacramenta que ut celebrior est doctorum theologorum doctrina ab ipso domino Ihesu Christo immediate sunt instituta. Cum enim ipsa efficiant quod significant significat autem et efficiunt ex institutione ut dicit Hugo de sancto Victore libro de sacramentis ipsa sacramenta ex institutione sortiti dicunt erunt sive virtutis efficaciam. Efficacia autem talis in sacramentis non potest esse nisi a solo deo qui spiritualiter sanctificator est solus sicut illud Ysaie Ego deleo iniquitates et peccata. Ergo sacramentorum institutio est a solo Christo et non ab aliquo alio homine puro. Secundorum vero scilicet eorum que Christus per ecclesie sue ministros in ecclesia esse disposuit sunt sicut benedictiones pontificum et abbatum et virginum et vestimentorum et huiusmodi. Item exorcismi et aqua benedicta. Cuius quidem divine providencie dispositio et auctoritas ecclesie data expresse tangitur Luce x. Dicit enim ibi ecclesie prelatis in persona apostolorum gerentibus Qui vos audit me audit et qui vos spernit me spernit. Ecce dedi vobis potestatem calcandi super serpentes et scorpiones et super omnem virtutem inimici. Que quidem potestas non est dicenda solum apostolis fuisse donata et non ecclesie. Sed ad ipsam dominus ecclesie sue sancte tante potestatis munus promisit ut porte inferi non prevalebunt adversus eam. Amplius autem nulli dubium videri debet quod huiusmodi reputata aqua benedicta sacerdotum ministerio per ecclesiam instituta aquam ex benedictione sortitur efficaciam virtutis tum primo quia huiusmodi benedictio etsi ministerialiter ab homine fiat tamen in dei omnipotentis nomine fit. Quam rationem ponit dicens sub cuius nomine et vice fit hec benedictio que verbis celestibus cum invocatione sancte trinitatis fit magis est dicenda benedictio dei quam hominis. Sicut illud Numeri vi. Invocabunt nomen meum super filios Israel et ego benedicam eis. Ubi glosa ordinaria dicit benedictio est non dei invocatione dum autem quod petit persone. Item si in lege nature sacerdotes sacramenta dispensantes pro voluntate libito sacramentis visibilibus suam profitebant fidem que etsi non habebant efficaciam ex opere operato habebant tamen ex fide suorum operantium ampliorem auctoritatem sit sacerdotium nove legis ministrum nulli debet venire in dubium quod ecclesia catholica per sacerdotes sublimata et tante potestatis locupletata munere possit instituere multa sacramentalia que ex tocius ecclesie fide et meritis efficaciorem et expressiorem habent virtutis operationem. Ceterum si aqua aspersionis in lege veteri per ministros Moysi cum vitule consparsa tante efficacie dicitur fuisse ut populum sanctificaret quanto magis aqua benedicta in Christi nomine divinis precibus non [illegible] sed Ihesu Christi ministros consecrata. Cum ergo ecclesiam sanctam catholicam amplioris potestatis et dignitatis credit esse quam synagoga [illegible] tibi debet hec ecclesie sacramentalia non inania sed ad ea ad que sunt per ecclesiam deputata veracem et efficacem divinitus continere virtutem. Instituta autem legitur aqua benedicta quasi in principio nascentis ecclesie ut enim legitur tam in decreto de con. di. iii. c. Aquam sale quam in cronicis summorum pontificum tam Vincentii historialis quam Martini fratris sacri ordinis predicatorum Alexander primus et martir qui sedit in cathedra Petri anno a passione domini [blank] fuit primus qui aquam cum sale benedicam institutit et in habitaculis hominum misit aspergi. De quo etiam Hugo de sancto Victore libro de sacris [illegible] Alexander papa quintus a beato Petro constituit ut sal et aqua benedicerentur ad aspergendum populum et habitacula eorum illo utique exemplo quo Heliseus propheta sal in aquam misisse legitur ut condimento suo fontes amari in dulcedinem verterentur.

Capitulum x. de materia et forma et ministro eiusdem

Preterea huius sacramentalis materia congruenter assignata est aqua sale conspersa. Cuius congruencia ex triplici consideracione colligi potest. Primo quidem ex consideracione finis ad quem instituta fuisse dicitur. Cum enim hostis nostri impugnationes aggressionis sit generalis iuxta illud Iob vii. Militia sive pugna est vita hominis super terram decebat ut remedium institutum contra impugnationes eius in materia daretur communi que facile ubique terrarum inveniri possit quemadmodum est aqua et sal. Secundo ex consideratione cause principalis unde omnes virtus tam sacramentorum quam sacramentalium emanat. Commiscetur ergo sal aque ad signandum coniunctionem divini verbi cum natura humana ex cuius verbi virtute et munere efficacia dependebit omnium quibus ecclesia utitur ad animarum salutem. Siquidem sicut aqua tamquam labilis et fluida humanam designat naturam ita dei filius dei sapientia per salem designatur. Propterea tamen propter virtutem conservativam a corruptione continentis eum quas possidet incorruptas servat tum tamquam virtutis condiendi. Nulla enim contemplacio dulcis nulla doctrina suavis nulla denique deo grata opera nisi sint divine sapientie condimento suffulta. Hinc apostolus i. Cor. i. predicamus Christum dei virtutem et dei sapientiam. Et glosa ordinaria super illud iiii. Regum ii. Afferte mihi vas novum et mittite in illud sal. Dicit ita sal id est sapientia in vase fictili id est in corpore humano aquas sanat id est populos in dulcedinem delectacionis et bonorum operum per se mutando fecundat. Ceterum tales operte salientes et reputata ad ea quedam a malis quibus domicilio depellitur congruenter aqua sale conspersa huiusmodi sacramentalis materia assignatur. Primo enim compellit demonem petitum de anima et ita debilitatum per petitum in ea regnante videlicet lacrimarum effusio que per aquam intelligitur et sapor sive affectus celestis sapientie que salis nomine designatur. De qua sapientia Bernardus in sermone quodam super cantica ait Invenisti plane sapientiam si prioris vite peccata defleas si presentis seculi commoda parvipendas si eciam toto desiderio concupiscas

Istis quippe duobus mens utriusque a dyaboli potestate absoluitur. videlicet dolore peccatorum amore vite celestis quod sacramentum importat sub tempore
compositi. Unde non offendendum. Unde in magdalena figura clarissima precessit de qua lacrimante et celestis amore fla-
grante septem demonia virtute diuina compulsa leguntur. Hec ibi Hugo de sancto victore. Et sicut est autem
sanctificatio huius sacramenti quod aqua purum fiat de peccatis sal discretionem et cautelam de futuris. que duo si sic miscentur
amara consciencia in dulcedinem vertitur atque illusiones et infestationes demonum amplius et non sentiuntur. Contra illud verba
iste doctor in principio huius auctoritatis aquam benedictam vocat sanctum sacramentum. postea autem sermo in quo ostenditur quod ibi sacramentum
pro signo sacramentali positum est. Forma vero huius sacramentalis quemadmodum traditur composita in verbis precibus diuinis et benedictionibus

for

et crucis signo quibus aqua exorzisatur et benedicitur ut puta cum dicitur Exorzizo te creatura aque in nomine dei patris et
in nomine ihesu christi filii eius domini nostri et in virtute spiritus sancti. Ut fias aqua exorzizata ad effugandam omnem potestatem
inimici et ipsum inimicum eradicare et explantare valeas cum angelis suis apostaticis per virtutem eiusdem domini nostri
ihesu christi qui venturus est iudicare viuos et mortuos et seculum per ignem Amen. Ex quo intellectu notandum quod sicut
diffinicio debet indicare totum esse rei si fuit perfecta. Ita per formam sacramenti sic sacramentalis debet denotare totum quod sacramentale ad
pertinet. pertinet autem ad totum eius materia videlicet in quo gratia tamquam sicut supra patuit. Actus autem cum materia tangitur
cum dicitur Exorzizo te creatura aque. Causa vero principalis unde hoc sacramentale efficaciam habet tangitur cum subditur In nomine
dei patris et in nomine ihesu christi filii eius domini nostri et in virtute spiritus sancti. Secundum quod omnis virtus sacramentalium sic sacramentorum
dependet ex virtute passionis christi. ideo additur crucis signaculo. Finis autem ad quem est ordinatum hoc sacramentale exprimitur
cum additur. Ut fias aqua exorzizata ad effugandam omnem potestatem inimici etc. Et plus forte verborum tangitur in
cum additur. Ut fias aqua exorzizata ad effugandam omnem potestatem inimici etc. Et plus forte verborum tangitur in
exorzizatione salis utrum intuenti formulam exorzismorum. Minister vero huius sacramentalis quem ad materiam consecrandam
et exorzizandam secundum consuetudinem nunc generaliter obseruatam in ecclesia est sacerdos. Et hoc etiam ex illo colligitur decreto
Alexandri pape de con di iii c Aquam sale conspersam. Et sic Aquam sale conspersam populis benedicimus ut ea cuncti
aspersi sanctificentur et purificentur. Quod et omnibus sacerdotibus faciendum esse mandamus Hic in textu quod benedictiones atque
aspersiones sanctificationes huius aque ministerium pape decreto solis sacerdotibus demandatur. Capitulum v de effectu et utilitate aque benedicte

Institucionis materie forme ac ministri huius sacramentalis generaliter consideratis effectum eius et utilitatem tamquam aliquid
videndum est. Est quidem aqua benedicta per tam diuinarum consecrata sermone amplitudine diuine virtutis. Utilis
multum et fructuosa. tum primo quod si nullius esset virtutis. ut quidam heretici diuine largitatis beneficiis ingrati dampnantur
dogmatisare fecerunt in ecclesia fieret vana quod huius benedictio. Tum secundo quod alias forte etiam utilis toto quasi orbe huius
aque ritum cum deuocione obseruans Verba illa tamen in eius benedictione quod in eius aspersione proferuntur que effectum
multiplicem denotant. Sed per quod hoc asserere de sacri etiam prophanum est. que in ritibus suis a spiritu sancto creditur
gubernari. Tum tercio aque benedicte efficaciam testantur multa miracula variis codicum sparsa voluminibus que mendosa
proferri sacrilegum esset et blasphemia diuine virtutis videtur sonare. Est ergo notandum quod multiplex est utilitas seu virtus
aque benedicte prout colligitur ex verbis formalibus benedictionis huius aque supra positis. aliis quod in sacramentalibus

no

positis. atque ex decreto Alexandri primi de con di iii c Aquam sale conspersam. Ubi sic dicitur Aquam sale conspersam
populis benedicimus ut ea cuncti aspersi sanctificentur et purificentur. Quod et omnibus sacerdotibus faciendum esse mandamus.
Nam si cinis vitule aspersus populum sanctificabat atque mundabat multo magis aqua sale conspersa diuinis precibus
sacrata. Et si sale asperso per heliseum sterilitas aque sanata est quanto
magis diuinis precibus sacratus sterilitatem aufert rerum humanarum et coinquinatos sanctificat et purgat et cetera
bona multiplicat et insidias dyaboli auertit et a fantasmatis versuciis homines defendit Hic in textu Ex quibus verbis
effectus aque benedicte colligi possunt. Primus est perfugatio seu expulsio spiritus immundi. Unde enim verbis que in
exorzismis est ad expellendum effectum infestacionem demonis hostis nostri et accendi de qua Augustinus libro de simbolo
et recitatur de con di iii Sicut nostis. parvuli exorzisantur ut pellatur ab eis dyaboli potestas inimica in aqua
exorzizata manere creditur. Ad cuius effectum efficaciam habens ut in sacramentali dicitur Exorzizo te creatura aque in nomine etc.
scilicet Ut fias aqua exorzizata ad effugandam omnem virtutem inimici etc. Hac racione fideles aqua benedicta propria
aspergunt habitacula. pie credentes quod vicunque fuit aspersa per inuocacionem sancti nominis ihesu christi omnis infestacio immundi
spiritus abeundo propellitur. Unde Hugo de sancto victore. Ubi supra dicit Hac ergo aqua sanctificata fideles aspergunt et ha-
bitacula fidelium illustrantur ab illusione et infestacione malignorum spirituum. In quo effectu figuratur per in sanguine
agni paschalis qui in postibus habitaculorum ad repellendum exterminatorem dei mandato ponebatur Exodi xii. Unde
Wilhelmus Durantus in racionali diuinorum officiorum ita dicit Sacerdos aqua benedicta altare circuiens et
populum aspergit. ut omnis immundorum spirituum spurcitia tam de habitaculo quam de cordibus fidelium propellatur. Verbis aque
exorzizate mixtum. Et ex quo nomine demonum propellens baptizatus sacro renatus ita ministerio aque loca terena
tutorum muniuit. Sic sanguis agni a pesto populo ad repellendum percussorem in postibus ponebatur. Hac arbitror
fore causam. cur dyabolus in metibus hereticorum huius sacramentalis virtutis ita pepulit fidem compungunt ut videlicet
per infidelitatis errorem hac plane religionis armatura neglecta qua eius impugnaciones aspersa repriment

et arceat^r. libiq inhibet. Secundus effectus aque benedicte qui dependet ex primo est mentis purificatio a fantasticis p
turbate illusionibus. Solet enim demo. ut dicit Augustinus per omnes aditus sensibiles rerum diversarum speciebus quadam se ingerere
mentes et perturbare. quo aspersione aque benedicte perfugato mens ab illis fantasiis expurgatur et purificatur. Unde
in pleбato dicto dicitur Et insidias dyabolicas auferat et a fantasticis versucijs homines defendit. Et in sacrali in exorcizacione
ad miscendi salis dicitur Ut efficiaris sal exorcizatum in salute credencium et sis omnibus te sumentibus sanitas anime et
corporis et effugiat atque discedat ab eo loco quo aspersus fueris omnis fantasia et nequicia vel versucia dyabolice fraudis
omnis quoque spiritus inmundus. Tercius effectus dependens ex premisso est revocatio sive reductio cordis ad se a terrenis affectibus
seu solicitudinibus districti et dispersi. Teste quidem beda super 10 luce. Quamvis inquit venit de via. Recedens aliquando in
a nobis recedit quociens ad appetenda temporalia foris vagatur. Demone enim sicut dicit est quod aque benedicte aspersione
demonis perfidi repressa et perfugata qui terrenis affectibus quandam animam in terra distrahit et dispergit spiritus sancti cum
est mente a terrenis revocare. assistente gracia mens ad interiora revocata recollectior fiat ac devocior. Unde
in sacrali in benedictione salis et aque inter alia dicitur Deus invicte virtutis auctor supplices deprecamur ac petimus ut hanc creaturam
salis et aque dignanter accipias benignus illustres pietatis tue more sanctifices ut ubicumque fuerit aspersa per invocacionem tui
sancti nominis infestacio inmundi spiritus abiciatur. terror quoque venenosi serpentis procul pellatur et presencia sancti spiritus nobis misericordiam
tuam poscentibus ubique adesse dignetur. Quartus effectus est venalium peccatorum remissio qui effectus ex plebato dicto
colligitur ubi sic dicitur Aqua sale conspersam populis benedicimus ut ea cuncti aspersi sanctificentur et purificentur. Nam si cinis
vitule sanguine aspersus sanctificabat atque mundabat inmundos multo magis aqua sale aspersa divinis quoque precibus sacrata populum sanctificat
atque mundat. Item ad idem est Cipriani papa qui dicit. homines iudeo aqua benedicta aspergimur. quod valet ad sanctificacionem
In quibus omnibus auctoribus mundacio ista tenenda est a venalibus secundum quod innuit glosa plebati dicti. Nunc vero hijs
virtutis sive utilitatis cum aspergimur aqua benedicta. a festo penthecosten usque ad paschale festum cantatur Asperges
me domine ysopo et mundabor lavabis me et super nivem dealbabor quod sumptum est de psalmo 50. Ideo in eiusdem
huiusmodi memoriam paschali tempore ad huius aque aspersionem decantatur eciam Vidi aquam egredientem de templo a latere
dextro etc. de ezechiele. ubi dicit Propter aque redundantes a latere dextro. Nunc autem et si principaliter aquam baptismale
videantur respicere. convenabiliter tamen eciam eas ad aquam benedictam refert. que quo ad mundacionem venalium lavacri
salutaris instar obtinere videtur. in cuius quidem consideracione huius aque figuram fuit illa aqua que in veteri testamento
cineri vitule ruffe admixta plus expiacionis et purificacionis gracia imbibebat. aspergi ut dicitur numeri 19. Quintus
effectus est preparacio sive disposicio ad oracionis puritatem. Sed enim ex superioribus patet aqua benedicta tale divine
virtutis habeat effectum ut pellat et perfuget demones corporum predatorum reprimendo qui teste ysaac abbate in col
lacionibus patrum oracionibus nobis maxime insidiantur. Ideo claruisse plurimum asseritur utilitatis huius aque benedicte
aspersionem oracionibus. Ubi sicut idem colligitur quod alijs eiusdem aque assignatis effectibus scilicet secundo tercio et quarto. Qui vero
accomoda sunt oracionis purificacio mentis a fantasticis illusionibus et cordis ab cogitacionibus ad interiora revocatio
et ipsa peccatorum venalium remissio. facile quisque novit. Quapropter quamvis expiative religionis sit devocionis ante
oracionem in ingressu ecclesie aspersionum aque benedicte ut divina sibi collata virtute expulsatis fantasiarum umbratilibus
figmentis. anima ab omni discursu et lubrica vagacione quieta. abilior fiat ad volatus celestes. In cuius figura
in veteri testamento inde templum non ingrediebatur nisi prius aqua expiacionis aspersus numeri 19. Unde hugo de
sancto victore. ubi sic. Nos itaque per singulos dies dominicos simul aquam et salem benedicimus in signo ut in hac aspersione
fideles et habitacula fidelium contra spirituales nequicias muniat. Sextus effectus est utilitas ad pariendum devocionis
fideles et habitacula fidelium contra spirituales nequicias muniat.
in eciam misteria divina et aptius ad suscipiendum ipsa sacramenta huius utilitas ex predictis eciam colligitur de qua dicit
status thoma in 4o di. 9. Aqua benedicta valet contra omne quod sacramentorum effectum impedire potest hec ille. Hac racione dubitur
aspersione aque benedicte nedum homines sed eciam altarium in eciam asseritur peticiones. Nam altaria ut dicit Guillelmus
in racionali divinorum aqua aspergimus propter reverenciam sacramenti quod ibi consecratum est. et ut inde omnis malignorum
spirituum arceatur presencia hec ille. Septimus effectus est sterilitatis ablacio sive remocio in quadam rebus et ita
per modo fecunditatis sive plus habende. sicut recolende memorie magister vincencius in suis sermonibus exemplificat
dicit sicut aliorum rerum. De quo effectu in prenotato Alexandri pape dicto ita dicitur Et si sale asperso per heliseum sterilitas
aque sanata est quanto magis divinis precibus sacratus sterilitatem aufert rerum humanarum hec ibi. Octavus effectus
est ubius ubertatis ad rerum temporalium velud frugum et aliud multiplicacionem. Iste effectus dependet ex precedenti sic
effectus ex causa. quia fecunditatem ubertas sequitur. De quo effectu in plebato dicto dicitur Coinquinatos sanctificat
et purgat et cetera bona multiplicat hec ibi. Nonus effectus sic sancta est munimen salutare contra egritudines
vale enim creditur ad salutem corporis et anime fidelium. Unde in sacrali tali precum forma divine pietatis maies
tatem in huius aque benedictione sancta eciam exorat dicens Inmensam clemenciam tuam omnipotens deus humiliter imploramus
ut hanc creaturam salis quam in usum humani generis tribuisti. benedicere et sanctificare tua pietate digneris ut

sit omnibus sumentibus salus mentis et corporis ut quicquid quod eo tactum vel respersum fuerit careat omni immundicia omni quoque impugnacione spiritualis nequicie Et iiii. Quartus effectus est perfugacio pestilencie sive corrumpentis aeris incolumitati inviditoris humane Pro cuius effectus impetracione ita eciam statim in huius sacralis aque benedictione expolorum dominum ita legimus exorare Deus qui ad salutem humani generis maxima queque sacramenta in aquarum substancia condidisti adesto propicius invocacionibus nostris et elemento huic multimodis purificacionibus preparato virtutem tue benediccionis infunde ut creatura tua misteriis tuis serviens ad abiciendos demones morbosque pellendos divine gracie sumat effectum ut quicquid in domibus vel in locis fidelium hec unda resperserit careat omni immundicia liberetur a noxa non illic resideat spiritus pestilens non aura corrumpens discedant omnes insidie latentis inimici et si quid est quod aut incolumitati habitancium invidet aut quieti aspersione huius aque effugiat Ut salubritas per invocacionem tui nominis expetita ab omnibus sit impugnacionibus defensa Hec ibi Non est autem credendum has vices ecclesie sponse castissime ihesu xpisti precibus xpisti nomine consecratas vacuas esse aut apud eundem ecclesie sponsum xpistum ihesum exaudicionis gracia carere qui ad petendum ipsam eciam invitat dicens petite et accipietis Iohannis xvi et Iohannis . Certificat eciam exaudiendum eam aut quod quicquid petieritis in nomine meo hoc faciam Preterea est diligenter considerandum quod predictis non obstat si aliquis in aspersione aque benedicte huiusmodi effectus vere non consequitur Hoc enim non est ex defectu aque benedicte que quantum est in se instituta est ad huiusmodi effectus operandum si preveniat aliunde ut puta ex parte suscipientis vel aliqua causa divine sapiencie cognita ¶ Cap. vi. declarans genus causalitatis seu efficacie quo aqua benedicta prescriptos operatur effectus

Solet quoque esse dubitacio apud nonnullos de modo quo aqua benedicta efficiat dictos prelibatos effectus Utrum videlicet ex opere operato vel ex opere operante Ad quam dubitacionem duplex modus dicendi datur auctoribus Primus est dicencium quod aqua benedicta quem Petrus de Palude in iiii. dis. vi. circa materiam expositissimorum prosequitur Primus est dicencium quod aqua benedicta operatur suprascripta non ex opere operato sed ex opere operante scilicet fide ecclesie per modum inter orationis et suffragii Opere operante dico operante totius ecclesie et non ex solo fervore et devocione utencium ut dicit Petrus de Palude in iiii.o Non est dico operante totius ecclesie et non ex solo fervore et devocione utencium sic ut ista sacramentalia per ecclesiam instituta pro quanto parvipendenda fides totius ecclesie meritum eius et preces eius sic ut ista sacramentalia per ecclesiam instituta pro quanto plus valet fides meritum et oracio totius ecclesie quam unius persone tanto precellunt iste generales cerimonie totius ecclesie singularibus devocionibus singulorum Que ex re apte intelligitur que non sine inspiracione dei invente sunt singularibus devocionibus singulorum Alius modus quanta errorum caligine involvatur heretici qui preces adinvenciones preferunt sancte matris ecclesie institutis Alius modus dicendi est quod ex opere operato et iste modus dicendi subdividitur Quidam enim dicunt ex opere operato non quod aqua virtute dicendi est quod ex opere operato sed ex virtute divina ex decreto sive pacto divine misericordie assistente aqua naturali vel supernaturali et inexistente subiective sed ex virtute divina ex decreto sive pacto quod tale pepigit deus cum ecclesia benedicta tales effectus efficiat Et si queritur ubi istud Ubi in sacra scriptura reperitur quod tale pepigit deus cum ecclesia aut constituit decretum Videtur quod ibi Ubi dominus inquit apostolis Luc. x. Qui vos audit me audit Et Dedi vobis potestatem calcandi super omnem virtutem inimici Hanc ecclesie sue sancte dedit potestatem ut qui dicet illud quod per eam ad potestatem calcandi super omnem virtutem inimici. Alii vero dicunt quod virtute supernaturali hoc est institutum deus faciat illud Reputatur arceat potestatem demonis vel huiusmodi Alii vero dicunt quod virtute supernaturali hoc est institutum deus faciat illud licet hec utique non sit tanta quanta in sacramentis que sit sufficiens divina assistente hoc efficiat aqua benedicta Virtutem vero ad effectum qui est delecio peccatorum venialium est sancti Alberti magni et sancti Thome disposicio ad graciam Virtutem vero ad effectum qui est delecio peccatorum per modum inquantum excitat motum voluntatis per quem sit remissio peccatorum et aliorum multorum sanctorum doctorum quod operatur per modum meriti Unum quod cum pace omnium et sub brevitate puto proposito tractatu Tercius at modus dicendi videtur esse dicendum in eo Unum quod cum pace omnium et sub brevitate pute propositum tractatum ad utrumque sit satis probabile et licet tractatum prelimissa ampliori horum modorum dicendi probabilis comparacione ad utrumque sit satis probabile licet horum modorum dicendi modos electionem committo quod quocumque illorum electo per magne auctoritatis doctoribus legentis arbitrio inter illos dicendi modos electionem committo Quamvis omnibus hoc adiciendum est quod ut magister sanctus Thomas in iiii.to nunc in sue virtutis robore permanet solidata Quamvis omnibus hoc adiciendum est quod benedictum virtus enim acquisita aque ex benedictione xvi quod cum apponitur aqua non benedicta ad benedictam totam efficiatur benedictam Magis enim dignum trahit ad se minus dignum Unde Hugo super iiii.to di. de benediccione prevenit ad aquam additam magis enim dignum trahit ad se minus dignum in debita quantitate aque benedicte tota sit benedicta sit quod benediccio aque sic fuit instituta ut aqua si addatur in debita quantitate aque benedicte quod aque benedictio aspersio non est sacramentum sed sacramentale dicta ¶ C. vii. in quo assignata diversa sacramentalium a sacramentis ondenditur quod aque benedicte aspersio non est sacramentum sed sacramentale

Quoniam superficietenus considerantibus sacramenti diffinicionem quam magister sentenciarum in iiii.o di. i. ponit dicens sacramentum est sacre rei signum fortassis videri poterit premissis considerantibus sacramenti diffinicionem aque benedicte competere Per istud sacre rei signum Augustinus ii libro de doctrina cum ad sacramentum nove legis nil aliud exigi videatur nisi quod significet et efficiat Secundum Augustinus ut similitudinem gerat et causa existat Sacramentum est invisibilis gracie visibilis forma itaque ut exponit magister ut similitudinem gerat et causa existat que omnia aque benedicte convenire quis posset arguere intuens eam hec in ecclesia in signum rei sacre constat que omnia aque benedicte convenire Ut ego quoniam indicavi et inter tractatus per omnia imperturbato sine claritate et ut prelibata ostendit multiplicis sit efficacie Nos quoniam indicavi non obstantibus antedictis aqua benedicta non sit sacramentum dat assignata diversa sacramentalium a sacramentis Unde quod non obstantibus antedictis aqua benedicta non sit sacramentum Vero quod diversa sacramentalium a sacramentis ex quadruplici respectu accipi potest prout ex variis doctoribus sancti Thome Uo quod diversa sacramentalium a sacramentis quadruplici respectu accipi potest prout ex variis doctoribus sanctis Primo ex parte institucionis quia sacramenta ipsa a xpisto ihesu sunt immediate instituta quasi tamquam locis colligere valui Primo ex parte institucionis quia sacramenta ipsa a xpisto ihesu sunt immediate instituta ut in tria sunt leges fundamentum non nisi a legislatore a quo lex robur recipit et virtute institutum prout ut in tria parte sentenciarum sanctus Thomas deducit Sacramentalia vero ab ecclesia sepe sive per summos pontifices sunt per sacra generalia concilia

Secundo dicta sunt ex parte sacramenti pro quo notandum quod cum sacramentum secundum proprietatem vocabuli videatur importare sanctitatem activam ut dicatur sacramentum a sacrando sive quo aliud sacratur, non quodlibet signum sacre rei dicitur sacramentum, sed id quod est signum sacre rei active id est sacrantis et sanctificantis homines sacramentum. Ex quibus colligitur duo esse necessaria ad hoc quod aliqua signa dicantur proprie sacramenta. Primum quod faciant rem sacramenti que perfectionem sanctitatis quamvis importat. Nam res cuiusque que disposicionem ad sanctitatem faciunt et non ipsam sanctitatem non dicuntur sacramentum sed sacramentalia dicta. Patet hoc per sanctum Thomam in 3a parte q. lxv ar. iiii dicit quod quia res denominantur a fine et complemento. Disposicio autem non est finis sed ipsa perfectio. Et ideo que sunt disposicionem ad sanctitatem non dicuntur sacramenta sed solum illa que sunt perfectionem sanctitatis, quamvis prima sacramenta sunt ut aqua benedicta et huiusmodi. Hec ille. Secundum necessarium ad rationem sacramenti perfectam est quod tale signum aliquo sit causa sacre rei significate. Et hac ratione sacramenta veteris legis non dicuntur proprie dici sacramenta sed signa vel secundum quid sacramenta, quia non efficiunt quod figurant ut dicit magister in quarto sententiarum di. i. Ideo assignatur differentia sacramentalium a sacramentis ex parte effectuum, quia ut dicit sanctus Thomas in iiii sententiarum di. vi. sacramenta nove legis habent effectum in conferendo graciam qua perfecte morbo subvenitur, cum que effectum sacramentum ordinatur. Sed sacramentalia habent effectum in amovendo contrarias disposiciones vel impedimenta gracie. Hec ille. Patet clara differentia venerabilis doctor de aqua benedicta ad nostrum propositum ita loquitur in iiii° di. ii. Aqua benedicta non ordinatur directe ad remedium prestandum sed ad removendum prohibens. Unde datur contra demonum nequicias et venialia et omne quod sacramentorum effectum impedire potest. Et propter hoc non est sacramentum quia removens prohibens agens per accidens sed est sacramentale quedam disposicio ad sacramenta. Hec ille. Tercia differentia potest assignari secundum superius dicta in vi c. ex parte modi operacionis sive efficiencie quia sacramenta nove legis ex opere operato suos operantur effectus. Sacramentalia vero secundum opinionem quorundam ex opere operantis. Et ita patet clarissime differentia sacramentorum a sacramentalibus. Cum quibus applicatis ad nostrum propositum evidenter colligitur quod aqua benedicta sit sacramentale et non sacramentum quod erat in hoc ultimo c° declarandum. Et si ab aliquo doctore vocetur sacramentum sicut ab Hugone de sancto Victore li° de sacramentis qui loquendo de aqua benedicta ita dicit | hec est ut ... sanctificatio huiusmodi sacre quod aqua primam sit etc. ibi sacramentum capitur largissime pro eo quod est signum rei qualitercumque sacre et non proprie sacramentum prout ad presens est intencio. Et hec sufficiant opusculi de aqua benedicta sive constituto ad spem divini. ¶ Unum in quo videtur dubio proposito sub quo absolvatur sequitur articulus quintus dirigendum est primo ad maiorem questionem ... que per hypothesim propositionem et problematis dabatur intelligi | hic ad

Postquam visum est de virtute aque benedicte ... procedat consideracio. Cuius autem queritur an aqua benedicta sit maioris virtutis quam elementale materiam questionis nostra procedat consideracio. ... species ipsas sensibiles secundum se distincte sacramenti altaris | intelligendo per elementale sive sensibile sacramentum altaris species ipsas sensibiles secundum se distincte continent cum rem contentam et signatam. Dicens tria esse in et separatim eo modo quo doctores theologi eas distincte ponunt: id quod est sacramentum tantum, videlicet species panis et vini, et id quod est sacramentum et res, scilicet corpus Christi sacramentaliter, et id quod est res tantum, videlicet ipsa unitas corporis mistici. Pono primo unam conclusionem propositam tamquam fundatam in sermonis veritate et id quod est res tantum. Verum ipsa unitas corporis mistici pono primo ... Species sacramentales secundum se, hoc est circumscripto corpore Christi vero, nullam habent virtutem spiritualem nec efficaciam causalitatis cuiuscumque effectus in animo suscipientis sacramentum. Cuius propositionis veritas ex multis doctorum auctoritatibus efficacia causalitatis cuiuscumque effectus in animo suscipientis sacramentum. Magister sententiarum in iiii° di. viii c. ult. ita dicit | Duo ibi sacramentum sit et quid | Hec quod sumis et tribus colligitur. Primo quidem quod illo magister sententiarum in iiii° di. viii c. ult. ... forma ergo panis vel vini que ibi videtur sacramentum id est sacre rei videlicet | Sacramentum est invisibilis gracie visibilis forma. Forma ergo panis vel vini que ibi videtur sacramentum id est sacre res videlicet | Sunt ergo hec tria distinguenda. Unum quod est tantum sacramentum, res signum est. Et quod quidem in medio cadit quod est sacramentum et res, et tercium quod est res et non sacramentum. Hec ille. Patet quod dicit magister sententiarum cuius causa sive quod aliud quod est sacramentum et res, et tercium quod est res et non sacramentum id est signum sacre rei sed quod est signum tantum sacramentum in eo consistit. Videt est Hugo de sancto Victore li° de sacramentis quod species tantum sunt sacramentum id est signum sacre rei sed quod est signum tantum sacre. Et ergo videtur quod species ille secundum se nullam spiritualem habent efficaciam Christi vero corpore circumdato rei. Secundum se autem in se nullam habent virtutem. Ergo videtur quod species ille secundum se nullam spiritualem habent efficaciam | ubi ponit illa distinctione trium communiter in hoc sacramento. Secundo idem ponit Albertus magnus in tractatu de officio misse | ubi ponit illa distinctione trium communiter in hoc sacramento scripto. Item idem ponit Albertus magnus in tractatu de officio misse | species ille secundum se nichil causant. Ergo nullam habent virtutem. Et quod species ille significant et non causant aliquid. Tunc arguitur sic | species ille secundum se nichil causant ergo nullam habent virtutem. Tunc arguitur sic: Prima enim omnis potencia et omnis virtus activa ... quia est manifesta quia alias fruerentur essent virtus illa collata speciebus. Prima enim omnis potencia et omnis virtus activa ergo quia est manifesta quia alias frustra esset virtus non posita que non reducitur ad aquam actum | Item idem Albertus in iiii° ad aquam actum ordinata. Frustra dicitur aqua virtus non posita que non reducitur ad aquam actum. Sed species panis et vini dicuntur sacramentum sententiarum di. viii arguit contra illud dictum magistri sententiarum super positum videlicet quod species panis et vini dicuntur sacramentum sententiarum di. viii arguit contra illud dictum magistri sententiarum super positum, videlicet quod species panis et vini dicuntur sacramentum tantum in eucharistia non efficiat quod significat. Ergo videtur quod id quod ita dicit Omne sacramentum efficiat quod significat sed id quod est sacramentum tantum in eucharistia non efficiat quod significat. Ergo videtur quod id quod ita dicit omne sacramentum efficit quod significat. Et videns idem Albertus ita dicit quod species est signum vel sacramentum tantum ut in lira dicitur non est sacramentum nove legis admixtis. Et videns idem Albertus ita dicit quod species est signum vel sacramentum tantum ut in lira dicitur. Et cum dicebat in arto quod species nichil efficiat | concedit | dicens non ergo panis et vini dicitur sacramentum in racione signi tantum. Et cum dicebat in arto quod species nichil efficiat | concedit | dicens non ergo panis et vini dicitur sacramentum in racione signi tantum. Item ad idem sanctus Thomas in quarto di. viii ar. i ita dicit | sicut ad quod species non effectiva sed figurativa. Hec ille. Item ad idem sanctus Thomas in quarto di. viii ar. i ita dicit | sicut ad quod species materialis sit effectiva sed figurativa. Hec ille. Item ad idem sanctus Thomas ... Sicut ad quod species materialis non est effectiva sed figurativa, sed virtus que intus inest que sanctificacionem acquirit ex qua sacramentum efficit secundum Hugonem species aliorum sacramentorum se habet virtus que intus inest que sanctificacionem acquirit ex qua sacramentum efficit secundum Hugonem species aliorum sacramentorum se habet ipsum corpus Christi quod per consecracionem sub speciebus illis est. Unde sicut in aliis sacramentis materiale ita in hoc sacramento se habet ipsum corpus Christi quod per consecracionem sub speciebus illis est. Unde sicut in aliis sacramentis materiale elementum non est causa virtutis que in ipso est nec aliquis spiritualis effectus in homine nisi mediante virtute secundum quod elementum non est causa virtutis que in ipso est nec aliquis spiritualis effectus in homine nisi mediante virtute quam unum efficit | Ita et in hoc sacramento species non sunt causa corporis Christi nec alicuius effectus in ex elemento et virtute quam unum efficit. Ita et in hoc sacramento species non sunt causa corporis Christi nec alicuius effectus in anima spiritualis nisi mediante corpore Christi vero secundum quod ex speciebus et corpore Christi sit unum sacramentum. Hec ille. Item idem sanctus Thomas in tercia parte q. lxxxiii ar. i in solucione secundi argumenti | cuius sententia est et sub tali verborum forma loquens dicit | Unde species panis sicut se habet virtus spiritus sancti ad aquam baptismi ita se habet corpus Christi ad species panis et vini | Unde species panis et vini non efficiunt aliquid nisi virtute corporis Christi veri. Hec ille. Ex quo manifeste apparet ex dictis doctorum

dictas quod ipse species sacramentales christi corpore circumscripto nullam penitus habent virtutem seu efficaciam ad operandum quemcumque effectum spiritualem in
anima. Ista est etiam sententia omnium doctorum theologorum quos viderim. Dicentium in hac parte species sacramentales nichil posse causare
in anima. Sed tamen significatum et contentum scilicet corpus christi veri. Ad idem potest sic argui. Frustra ponitur in sacramento virtus particularis
ubi principalis est fontana virtus ex qua dependent omnes particulares virtutes sacramentales. Patet de se. Sed in hoc sacramento est ipsa
fontana virtus scilicet christus ihesus. Ergo preter ipsum christum contentum sub illis speciebus non est danda aliqua virtus particularis. Illa enim esset superflua.
Immo ponere talem virtutem in speciebus illis preter ipsam fontanam virtutem principalem contentam est dicere christum sub speciebus
illis contentum non sufficere ad efficaciam sacramenti plenam quod esset necessarium mirum si esset perfidum. In aliis autem sacramentis ubi non
est hoc modo presens id quod per essentiam est fontana virtus sunt nature quedam particulares virtutes ut communiter habeant salutarem me-
dicinam spiritualem. Hoc etiam petit cultus christiane religionis. Ut enim tota species hominis et mentis devocio referatur ad rem
contentam scilicet dominum ihesum christum et non ad species ipsas. Deinde ut preter ipsum corpus christi veri nulla alia virtus causata spiritualis lateat
ipsis speciebus. Quo iam sufficienter probato, patet problematis solucio quod in aqua benedicta modo quo supra dictum est sit aliqua
virtus sit aqua efficacia ad effectus supra notatos et quod in speciebus sacramentalibus secundum se consideratis circumscripto corpore christi vero
nulla sit virtus nulla efficacia ad aliquem effectum causandum in ipsa anima. Patet ex dictis. Ex quo patet corollarie quod ex opere operato
sive ex parte ipsius sacramenti non est maior virtus huius sacramenti sanctissimi altaris sive efficacie sub duabus
speciebus quam sub una specie. Cum enim res et radix totius efficacie huius sacramenti non sit maior non plenior non perfectior sub
duabus speciebus quam sub una. Patet quod eadem erit efficacia ex parte sacramenti in communicantibus idem sub una specie sive sub duabus
ex parte dico sacramenti et ex parte communicantium potest quamquam aliud contingere. Hec sunt Reverende pater et domine que ego humilis
capellanus magistri Iohannis de Turrecremata ad problemata per magistrum petrum Anglicum proposita vestre dominacionis iussu annotavi
celeriter. Que vestre Reverende paternitati lime et correctioni cum omni reverencia puto.

De appellacionibus marie virginis.
Mater amica soror carissima filia sponsa
Uxor soror vidua mulier domina virgo virtuo
Princeps regina primas ancilla ministra
Celum firmamentum sol luna quoque sidera orizon
Lucifer aurora lux marie dicte
Terra solum tellus humus arida humus et argil
Area campus ager mons collis gemma vallis
Desertum solitudo petra pascua pratum
Fons puteus flumen fluvius torrens aqua stagnum
Alveus et stilla lacus ydria cortina canalis
Tramites aqueductus labrum piscina natatoria
Amnis vena latex cisterna
Arcella tronus solium solium quoque sella tribunal
Sedes et cathedra turris lectica scabellum
Lectula et requies tabernaculum cellula nidus
Cella et apotheca gazophilacium bibliotheca
Erarium genesis locus horrea
Pistrinum furnus clibanus fornax quoque camina
Aula tabernaculum thalamus domus edes tribus
Templum basilica sanctorum sancta sanctorum
Oratorium porticus porta scala
Tecta navis archa lectica pupurus oratorium
Urna pelvis et ampulla
Urbs castrum turris munimen murus navis et arcella

Orta conclusus firmatus clave signatus
Et custoditus signatus disiunctus
Dispositus occultus plantatus et agricolatus
Et pastinatus fossis septus arcolatus
Planus et expositus stratus amenus et altus
Unanimis aridus recreans bibulus sitibundus
Humidus irriguus compluvius rorificatus
Distillans roridus nebulosus sive vaporans
Densus et umbrosus absconditus et latebrosus
Mundus et cunctis mirabilis inviolatus
Decorus stabilis fecundus deliciosus
Largus inexhaustus sanctas portas quoque iocosus

Nomina de eadem orti
Fons odor herba virror folium flos ramus et arbor
Umbra refrigerium modulatio delicie ros
Fructus tempies voluptas potus et esca
Decus requies sopor clausura serenum
Dulcedo latebre tutum medicina iocositas
Mundus aroticus tenuis tener et speciosa
Ornans omnicolor vitalis lenis aquosa
Flos Fructifer redolens lenis ex posita medicinalis
Et delicatus et huius matris sive patris
Puerum sacre recepit non virginitatem fregit odoris
Matris non violat caput ornat templa venustat
Pascit apes et ex cera ad melle ministrat

Sol lumen pix lux splendor ventus et aer
Nix ymber pluvia vapor ignis manna mel et ros
Angelus ales apis

Vitis oliva nubes cedrus quoque palma cipressus
Libanus et platanus cinamomum mirra storax quoque
Balsamus virgula gutta et balsamus et terebintus
Arbor pomi lignum virgultum virgula virga
Malus granata vel punica ficus amigdal
Morus sicomorus abies quoque salix oleaster
Pinus castanea laurus quoque buxus et ulmus

Ave maria gratia plena dominus tecum benedicta tu in mulieribus et benedictus fructus ventris tui.
Tres salutaciones celebriores tactas in evangelio reperimus. Prima est gabrielis archangeli ad mariam luce primo.
Secunda marie ad elizabeth luce primo. Tercia christi ad apostolos post resurrectionem de qua agitur iohannis xx quam sepius
ab ipso domino legitur repetita. Hec autem triplex salutacio triplicem concordiam designat videlicet angeli ad hominem per primam. hominis ad hominem
per secundam. dei ad hominem per terciam. Sequitur antequam filius dei incarnaretur discordabat deus ab homine propter peccatum prime prevaricacionis
quando scilicet homo a servicio domini sui recedens alieno se subiecerat potestati. Discordabat angelus ab homine quasi dupplici de causa.
Prima quia homo quem prime apostasye ruinam que in angelis facta est reparare debuit. ipse quasi conversus in terram. terra
est cum terra parte stellarum celi apocalipsis xii. Secunda quia cum consimili in obsequio domini esse debuisset. homo se qui sponte subdidit
servus diaboli. Discordabat homo ab homine iudeus scilicet a gentili propter diversarum legum emulacionem quia iudeus unum deum gentilis
ydola adorabat. Erat eciam et quarta discordia inter carnem et spiritum propter mutuam altercacionem quia caro carnalia spiritus vero
appetebat celestia. Primo enim spiritus carnem corrumpat et nunc caro spiritum corrumpit. Per salutacionem igitur angeli ad mariam
notatur concordia angeli et hominis quia per partum marie factus est homo civis angelorum et domesticus dei. Facti sunt homo et
angelus servi unius domini scilicet christi et per ipsum christum de hominibus reparata est angelica ruina quod ipsi angeli flagitabant
a domino per psalmistam Benigne fac domine in bona voluntate tua syon ut edificentur muri iherusalem. De hac concordia et
pace dicitur ysaie 49 veniat pax requiescat in cubili suo etc. Vos autem accedite huc id est in celum filii auguratricis id est hominis
Item ibidem Creavi dicit fructum labiorum pacem pacem ei qui prope est id est angelo et ei qui longe est id est homini. Fructus
labiorum christus est. Cum enim in labiis beate virginis diffusa est gratia dicendi Ecce ancilla domini fiat mihi etc. tunc concepit
hunc fructum per quem facta est pax predicta. Ideo christus salomon id est pacificus appellatur et in ortu eius hominibus bone voluntatis
ab ipsis angelis pax cum gaudio nunciatur et gloria in excelsis deo qui ab angelis per mira redempcione et per sua reparacione
glorificatur. Hanc eciam pacem timebat. Apocalipsis in fine videns iohannem volentem se adorare post filii incarnacionem Vide
ne feceris. Conservus enim tuus sum et fratrum tuorum deum adora etc. Ad ante enim dominum permitterent angeli se ab hominibus adorari
super id luce ii Exiit edictum a cesare etc. dicit glossa Confirma prandens omnes eramus a deo. Concordes nos a suo consorcio de
putabant angeli cives dei. Per salutacionem marie ad elizabeth designatur concordia iudei et gentilis quia christus lapis
angularis omnes in unam ecclesiam et fidei unitatem coniunxit. Iohannis x Alias oves habeo que non sunt ex hoc ovili et illas oportet
me adducere et vocem meam audient et fiet unum ovile et unus pastor. Ephesios ii Ipse est pax nostra qui fecit utraque unum.
Ideo dicitur lapis angularis Iob 38. Quis dimisit lapidem angularem. ysaie 28 et i petri ii Ecce ego mittam in
fundamentis syon id est ecclesie lapidem angularem. Per salutacionem christi ad apostolos designatur concordia dei ad homines quia
filius dei factus obediens usque ad mortem philippenses ii deo patri pro homine satisfecit. ysaie 27 Faciet pacem mihi pacem fa
ciet mihi. Et sic factus dicitur mediator dei et hominum i ad thimotheum 2. Discordia eciam que erat inter carnem et spiritum pacificatur
christo in se utriusque concordie assumens et pacifice gerens. Unde sicut in unum dives et pauper id est spiritus et caro in christo co-
cordes. Ideo dicitur in pace factus est locus eius. Ephesios 2 Medium parietem macerie solvens in carne sua legem mandatorum
decretis evacuans ut condat duos id est spiritum et carnem in semetipso in uno homine novo faciens pacem. Ideo christus dicitur emanuel
ysaie vii id est nobiscum deus. Sic ergo quadruplices iste discordie per mariam pacificate sunt que christum nobis genuit. Ideo
deus erat mundum reconcilians sibi per quem omnes carne venales per caritatem unite facte sunt unius spiritus participes et regni unius
tollendo. Dicat ergo ipse deus dicat angelus dicat homo Ave gratia plena dominus tecum. Sic eciam concordia designatur in hoc
quod nomen eve mutatum est in verbum salutacionis. Habet enim nomen eva duas litteras vocales scilicet e et a gemitus miserie hinc vae
pendentes que est culpa et pena a quibus nascitur miser homo. Converso igitur hoc nomine eva marie dictum est ave quia per eam
et culpa in veniam et pena est in gloriam commutata. Per hunc eciam nominis eva conversionem in ave designatur quod in benediccionem
marie eve malediccio vertebatur. Post maledictionem enim statim uxori sue imposuit adam nomen eva quod dicitur ab a quod
est sine et ev quod est bonum quasi sine bono quia bonum datum a domino sibi et viro abstulit et nos eciam per eam sine eu id est sine
bono facti sumus et incidimus ve culpe et pene. Per mariam autem nos qui prius putei facti sumus sine ve. Ideo
canitur de quadam marie. Porta salutis ave per te patet ortus a ve. Venit ab eva ve. ve quia tollis ave. Ideo eciam ib
canit ecclesia paradisi porta per evam clausa est etc. Ideo enim sepe commemoranda est marie angelica salutacio quia per eam
liberati sumus a multiplici maledicto. Item de prima matre dicit quidam Impleta est maria gratia et eva vacuata est
culpa. Ideo cunctis maledictionis infusum est per evam totum abstulit benediccio marie. Insuper et graciam refudit per ortum
qua prius non habuit omnis mundus. Beatus bernardus Celestis medicus tamen deus rigatus ad de viro prenuncians feminam in peccatum
de femina virum producere voluit in salutem ut que prius fuit causa dampnacionis prima esset causa reparacionis. Ideo 31
Creavit dominus etc. Item eciam quod eva triplicem guerram fecerat. Supra se ad deum per superbiam quia voluit esse ut deus
sciens bonum et malum. Iuxta se ad proximum per avariciam. Infra se ad carnem per gulam. Sed maria eve filia pacem
fecit ad deum per humilitatem ad proximum per caritatem ad carnem per virginitatem. Ideo cuius livores sic curavit de eva factum est
ave. Ave enim eva est retrograda. Item beatus bernardus super 10 luce Missus est gabriel angelus a deo ad virginem.
Letare adam pater sed magis o tu eva mater exulta que sicut omnium parentes ita omnium fuistis peremptores et quod infelicius est
prius peremptores quam parentes. Ambo inquam consolamini super filia et tali filia. Sed illa amplius de qua malum ortum
est prius. Cuius obprobrium transit in omnes mulieres. Instat namque tempus quo iam tollatur obprobrium nec habeat vir

quid causat adiusti feminam cum utrique deus se in presentia ostenderet accusat conaretur tandem illa accusat non excusatus est. Dicat mulier quam
dedisti mihi dedit mihi de ligno et comedi. Opposita vice eva ad mariam. Eve mater ad filiam. Filia pro matre videat ipsi matris
opprobrium aufert ipsa patri pro matre et patre satisfaciat quia ante sicut vir cecidit per feminam. Modo. Quid dicebas o Adam
mulier quam dedisti mihi dedit mihi de ligno vite et comedi. Verba maliae sunt hec quibus magis augeas quam deleas culpam
vincit sapientia vincit malicia cum occurrit nec quam ante deus intergrado elice decepit sicut non potuit in thesauro indefectus
sue pietatis invenit. Reddidit feminam pro femina prudentem pro fatua humilem pro superba que pro ligno mortis gustum tibi porrigat
vite et pro veneno sed cibo illo amaritudinis dulcedinem pariat fructus eterni. Muta ergo verbum compensationis iniquae in vocem
gratiarum actionis et dic domine mulier quam dedisti mihi dedit mihi de ligno vite et comedi et dulce factum est ori meo super mel. Quia
in ipso iustificasti me. ¶ Nota quod angelica salutatio delata ad virginem decem dictionibus consummatur. Ut ave sit prima dictio
in ipso ... et quo modo coniunguntur quod per eam erit angelorum ordo decimus reparandus et dragma
Maria quod apponit ecclesia sit haec in mulieribus decima in quo innuitur quod per eam ... ordo decimus reparandus et dragma
decima reparanda. Item in hac salutatione totali angelus primo apposuit ave. Ecclesia interserit Maria. Elizabeth subiungit
benedicta tu in mulieribus et cetera que sequuntur. Quia in salutatione Marie fuit etiam triplicatus quem per angelum etiam
benedicta tu in mulieribus et cetera que sequuntur quod in salutatione Marie ... Item hac salutatione pro maiori parte composuit angelus
militans quod apponit Maria synagoga quod per elizabeth designatur. Item hac salutatione pro maiori parte composuit angelus
militans que apponit Maria synagoga quam per elizabeth designatur. Laus rationis cum per angelum quam congratulatorem per elizabeth designatur
per mortem elizabeth quia acceptator est matri et filio laus rationis cum per angelum ... in illa ... plus quam mille qui empti sunt de terra ... sunt quorum mulieribus non
sunt coinquinati et cetera. Item in hac salutatione benedicitur Maria ab angelo quia triumphante ecclesia reparant benedicitur ab elizabeth
quia etiam militante eam scilicet mortua suscitatur. Utrique enim tam celi quam Elizabeth dicunt et benedicta tu in mulieribus
quia etiam militante ... congratulantes et applaudentes optantes quod autem dico Ave quia

Ave — Nondum quod ave quandoque est vox optantis quandoque orantis quandoque congratulantis et applaudentis. Optantis ad dico ave Maria vel salve
et salutem opto quam habes non potest sed oro ut ... salutem optat. Congratulantis ad dico Ave Maria vel salve
et salutem opto quam habes non potest sed oro ut vere ... gloriae tue. Habes ac hec verbum vale dicit a valeo et
sed parentis quam dicitur. O beata virgo congaudeo et congratulor saluti et glorie tue. Hic ac hoc verbum vale dicitur a valeo et
sed parens quam dicens. O beata virgo ... ab aveo aves ... refertur dixit dominus mulieribus
verbum vale dicitur et valete hic et forsitan primo potuit dici hoc verbum ab aveo aves verum et per respondit dixit dominus mulieribus
Aveta ... in fine. Invicem ac salutem in desiderio est sed consummatio in gaudio erit. Ille ac hoc verbum ave congratulationis
et applausus sic euge tu quandoque ad insultandum a malivolis usurpatur verum iudas dixit christo Ave rabbi et iudei
Ave rex iudeorum. Item hoc verbum ave tum vel sic sumitur vel ante hac enim salutatio erat ve omnibus habitantibus in terra.
nec nisi prius sublato ve poterat habere salus locum nec benedictio nisi prius maledictione sublata verum antiqua salutatio
ab illis quibus fiebat legimus elisa. Iudicum 6 gedeon ad angelum salutantem se dominus nobiscum est dicens appelle
deserunt nos tot mala. Et thobias v ad angelum quale michi gaudium esse poterit qui in tenebris sedeo et lumen celi non
video. Christo enim invenimebat eos tot mala quia nondum venerat que gratia inveniret. Nondum intercessit mediatrix
nobis quia nobis poterat eam dictum esse ave nondum venerat que gratia impleretur nondum nata erat tum dominus subdebatur
fuit quod est erat subditus illis. Ipse etiam filius dei emanuel id est nobiscum deus. Nec dum poterit dici. Ideo benedicta
ideo tanto tempore fluenta gratie defuerunt quia nondum intercessit aqueductus. Triplex enim maledictio quia triplex ve compeit
eva in pena obedientie. Prima multiplicabo erumpnas tuas et conceptus tuos. Secunda in dolore paries filios. Tertia sub
viri potestate eris et ipse dominabitur tui. Sed hec triplicia ve malorum. Inveneis quia ut sensit erumpnam in conceptu ut dolorem
in partu ut viro fuit subdita propter victu virginitatis obtentu. Ideo dixit ei angelus Ave gratia plena. Et quo non sine ve
que gratia plena. Ve primum ve corruptio in conceptu. Secundum gravitas per conceptum. Tertium dolor in partu. Ergo Maria
triplicem in hac salutatione recepit benedictionem quia facta est sine corruptione fecunda sine gravamine gravida sine dolore puerpera
hec est ave id est sine ve triplici corruptionis gravitatis doloris. Quod meruit Eva per peccatum et quod abera omnes mulieres preter Mariam
quia utero benedicitur concepit. Verbum de christo et Maria potest exponi id est Ozee ... corpus a partu et ab utero et a conceptu
ordine preposito christus enim conceptus est et ipsum concepit virgo sine corruptione virginitatis portatus est et ipsum portat
virgo sine gravamine ventris. Natus est et ipsum peperit virgo sine dolore parturientis. Est et aliud ve triplex Apocalypsis viii
de ve ve habitantibus in terra. De gravi ve culpe ve pene eterne. Primum in carne. Secundum in spiritu. Tertium in utroque. De primo
Genesis 3 Maledicta terra id est caro in opere tuo id est propter opera spinas
et tribulos id est carnales motus germinabit tibi. De secundo Ozee vii ve eis qui recesserunt a me. De tertio Ozee ix ve eis
cum recessero ab eis quod erit cum descendent in infernum. Nam in presenti numquam recedit deus ex toto a quibuscumque peccatoribus
petitore immo gratiam offert ei. Apocalypsis iii. Ego sto ad ostium et pulso. Sed hec triplicia ve sunt Maria quia habet triplex
bonum. Habet triplicia ve gratie. Bonum clementie. Bonum gratie. Bonum perseverancie. Primum concludit gaudia. Secundum culpam.
Tertium penam eternam quia qui perseveravit usque in finem hic salvus erit. Matthei x et xxiv. Aliud primum ve est obscuratio solis.
et aeris de fumo putei hoc est obtenebratio mentis ... et rationis que velut sol est in animabus nostris. Aer vero affectus
nostre voluntatis est. Hec est prima pena quam per adam incurrimus ignorantia scilicet qua non videmus aut ubi simus aut
quo eamus aut quid nobis cavendum sit aut unde fugiendum. Omnes enim erant in infernum ... Deus se
ipsum impingeret in laqueos mortis si ipsos cognosceret. Christus toto conamine non tenet ad donum ... pulcritudine.

eis attendet st delitias eis uel tenuiter degustaret · Tercium ve est in igne et sulfure s in ardore libidinis et fetore qui fetet
et estuat totus mundus / Quartum ve regnum et draco bestie Ecce hec ve per mariam a nobis ablata sunt. Obscuritas ignorancie quia
sole intelligencie et lucis inspiracione mundo edidit et veram lucem attulit que illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum Unde et stella
matutina s lucifer et aurora vocatur cuius stelle radius effusus est ipse sol iusticie · et ideo illuminatrix interpretatur / quia mundo sub
obtenebrato edidit lucem veram / Ideo ad illuminacionem que tenebris sit implorandus humiliter et devote impetrat lucem ve cogitationis
Unde Ecclesiastici 24 / Illuminabo omnes sperantes in domino Unde quociens sentimus nos esse in tenebris debemus ei nomen suum invocare
racione virtutes ut illud impleret i nobis ne frustra ei impositum videatur / Secundo ad secundum ve quod est luxuria destruat ipsos
intiaga qui de sentina luxurie peccata sunt contractos et peccatum gaudet virtute castimonie se adeptos / Nec dubitare
pctas est ipsam mundissimam esse luxurie et fructus eorum dilatatrem castitatis cum sit virginitatis propagatrix nunquam data fuisset
filii dei sit genitrix / Quartum ve regnum et draco bestie i superbia quam si impugnare uolueris statim confuge ad mariam
humillimam que humilitati sue attribuit i cantico suo respectum domini Et licet omni virtute et omni gracia dotata fuisset
humillimam que humilitati sue attribuit i cantico suo respectum domini Et licet omni virtute et omni gracia dotata fuisset
de hac tamen surglant glatur / Implora igitur contra superbiam confidenter auxilium eius quam inexorabiliter persequitur odit et
abhorret et domum humilitatis ab ea postula quia uel cum superbia uel sine humilitate matri et filio non potes complacere
Iste est aliud tipus ve · ve
impleta tam dona sunt rogemus eam i primo Nos culpis solutos mites fac et castos
mundi ve civitati ve diligi / Apocalypsis xviii ve ve ve civitas illa magna babilon Unde hec triplica ve fuit maria sunt
enim paupertas contra primum / virgo contra secundum / humilis contra tercium / Ideo digna est salutari non solum ab angelis sed ab homine magis
qui per se peccatum per ea redit ad salutem etc. Ave maria · per hoc quod maria dictum est ave i sine omni ve · nota summi-
tates ab omni peccato Unde et ei dicitur Canticorum 4 · Tota pulchra es amica mea ab originali peccato preservata in utero · tota pulchra
es ab actuali mortali fomite penitus subiugato et macula eciam venialis peccati non est in te in conversacione filii dei fonte
penitus extincto Et ideo tota pulchra es in opere tota pulchra in corpore et macula non est in te in corde Tota pulchra in opere
per simplicitatem quod est ut et hec est oculi tui fuit semper et totum corpus tuum lucidum erit Tota pulchra in corpore per castitatem
Cantici primo quam pulchra es casta generacio cum caritate Tota pulchra in corde per humilitatem quod est esse sine macula Unde dictum
est hester · capitulo 2o Erat hester formosa valde et incredibili pulchritudine omnium que oculis graciosa et amabilis videbatur
Talis maria formosa valde per caritatem que est forma virtutum incredibili pulchritudine per insolitam castitatem omnium que oculis
graciosa et amabilis per humilitatem quam respexit deus quia ubi amor ibi oculus / de tali hoc dicitur Judith xi non est talis
mulier super terram in aspectu in pulchritudine et in sensu verborum In aspectu conversacionis in pulchritudine corporis in sensu verborum
in intencionibus verbis i puritate cogitacionis / Item fuit absque omni ve avaricie in opere luxurie in corpore superbie i corde
est tipus ve Apocalypsis viii · ve ve ve habitantibus in terra / Item fuit immunis ab omni peccato Sed neque in summo virginis
i summo tabe Unde Augustinus Quociescumque loquimur de peccatis nullam de beata virgine facimus mencionem / Cuius eciam dicit
quod ea puritate nitebat qua sub deo maior nequit intelligi Ave maria · Si vero fratres de veritate sint
pensanda inquantum quod scriptum est Omne rarum preciosum Huius salutacionis forma que de celo delata est ad mariam quanto
rarior est · tanto preciosior estimari iustus enim in scripturis antea invenitur nec ab alio quam ab angelo deferri
debuit nec alii quam marie huiusmodi salutacio debebatur Unde non dubito mirabatur maria et cogitabat qualis esset
ista salutacio per eo quod eam alibi non legerat in scripturis In omni enim salutacione fiebat prius aut vite imprecacio ut dan
n° rex in eternum vive · aut salutem ut n Reg xxv Salve rex / aut benedictionis ut messores sui dixerunt booz /
Dicebat ad eos dominus vobiscum / Benedicat tibi dominus Ruth n° Duas vero salutaciones virginis delatas legimus ab angelis
Judicum vi dixit angelus gedeoni / Dominus tecum virorum fortissime / et Thobias v Gaudium sit tibi semper Salutacio autem beate
virginis delata ab angelo que omnibus est conflata et ideo dignior omnibus sanctior Unde In ea enim premittitur Ave
i sine ve hoc est sine dolore · contra salutacionem factam thobie Gaudium tibi sit semper Et dicit gracia plena · contra salutacionem apostolorum
quam usus est apostolus qui semper premittit Gracia vobis et pax Et subditur dominus tecum contra salutacionem gedeonis dominus tecum
virorum fortissime et salutacionem booz ad messores s dominus vobiscum Et dicit benedicta tu · contra salutacionem booz ad
ruth · capitulo 3o Cognue eciam premittitur ave hoc est sine ve Ipsa enim ipse fuit sine maledictione Lia et maledicta
erat sterilis in lege nec corpus erat maledictionis pariens in dolore Sola enim maria utraque maledictionem evasit
Unde et adhuc ei dicimus Ave · tamquam omnes gaudio congaudentes Et non quod de maledictione sterilis corpusse non le
in biblia sed quod primum et dicitur vii per benedictionem dicitur obedientie Non erit apud te sterilis utriusque sexus / Unde a
Gregorius · sterilitas per maledictione reputabatur in lege Ave maria Notandum quod angelus salutans virginem primo
tacuit proprium nomen eius s maria ut hoc ipso ostendet se imponere nomen nobilem s gracia plena Unde predixerat
ysaias qui loquens ad mariam ysaias 62 / vocabitur tibi nomen nobilem quod os domini i angelus uel filius dei qui est
os patris per angelum nominavit / postea vero nomen marie apposuit dicens / Ne timeas maria / Innuens per hoc quod sicut
Iacob cum benediccionem accepit nomen nobilem sic accepit ut vetus non amitteret Unde et frequenter postea nominat
eum scriptura iacob dicit maria / Ve ideo prius nominavit eam gracia plena quam maria ut plena gracia deinceps vocetur
et prius familiare sibi nomen nominat et tamen nomen marie nobis utique non omittit ut sit nomen nobilem
ei videtur imponere quod vetus remanet non tollendum Primo enim cum ab ea removisset ave ve dicens ei Ave ·

statim eam vocaret mariam quod marie est amarum. Nomen siquidem marie non tantum angelis quam hominibus congruit quod interpretatur illuminatrix
et stella maris. Illis enim solis qui navigant mare mundi necessaria est invocatio stelle maris. necessaria est illuminatrix illis
qui illuminatione opus habent. Angelus autem qui nullo horum indiget melius dicit gratia plena. Ideo ille Ave gratia plena. nos
dicimus ave maria. Ideo celi dictum est prius gratia plena et deinceps ab angelo nominatur maria quia hic licet eque gratum ut marie
nomen interpretatur in nobis. Non enim quia illuminatrix ideo gratia plena. sed quia gratia plena ideo illuminatrix etc. de singulis interpretacionibus
illius nominis potius assignare. In hoc vide quod cum tanta reverentia et humilitate mariam angelus salutat. ut videtur paulo
minus adoraturus feminam qui solebat ab hominibus adorari. Dicendo ei Ave. illa tam festiva congratulacio intelligitur angelica salu
tacio quia decebat angelorum reginam ab angelo cohiberi. Bernhardus loquens ad angelos. Honorate sancti angeli vestri
regis matrem quam invenimus adoratis virginis plenam. ipsum utique nostrum pariter ac vestrum regem nostri generis reparatorem vestre civitatis
instauratorem. Ave maria. Bernhardus De gloria nominis huius nec dignum aliquid sterilis quippe cogitacio nec recondita
potest loqui facundia plura. unde nunc invite pauca dicimus que cogitatione desistimus. In quibus gustare de tanta dulcedine
non est datum. Non enim datur scitum tamquam ... Non autem intelligit qui non gustat sicut dicitur gustate et videte. Cum
stat affectus videt intellectus. et eam quam gustus precedat ad hoc ut illuminare valeat intellectum. unde et oculi ionathe i. mysti
non illuminantur prius nisi melle gustato. i Regum 14. unde et psalmus 26 dicit dominus sol lucis sol tenebris. Sol lucis v. luce affectus
et illuminans intellectum. Cum ergo non gustat non videt. ac per hoc magis potest qui non videt. i. intelligit. alius enarrare. Et si qui
forte sunt quibus et gustare datum sit et videre. magis precepta absconde voluit et quam esurientes ampliora conquirere
quam alios querere precepta. sicut dicit beata virgo qui edunt me adhuc esurient et qui eius dulcedinem semel gustaverint
adhuc plus de ea desiderant comperire. Inde est quod pauca de ea dicta sunt a sanctis. et fortassis in hoc ei morem gerentibus
ut etsi multa eis revelata essent de ea. pauca tamen dicerent et absconderent eam quam ipsa desiderant late et abscondi.

Abrahamus quidam de eius compellacione nominis more prophetico dixit salomon Cantica 1 propheta qui loquens ad mariam Oleum
effusum nomen tuum ideo adolescentule dilexerunt te nimis. Recte hoc nomen maria oleo comparatur quia super omnia
scorum nomina post nomen filii reficit lassos sanat languidos illuminat cecos penetrat duros recreat fessos
ungit agonistas. putrefacit iugum diaboli. Supernatat omni nomini sicut oleum omni liquori. Dedit enim deus trinitas
nomen quod est super omne nomen post nomen filii sui ut in nomine eius omne genu flectatur sic manifeste post celestium
terrestrium et infernorum et omnis lingua confiteatur huius sanctissimi nominis graciam gloriam et virtutem. Non est enim in aliquo
alio nomine post nomen filii tam potens adiutorium nec est aliud nomen sub celo datum hominibus post dulce nomen ihesu.
alio nomine post nomen filii tam potens ... Quod quo tanta salus hominibus refundatur. Dicit ergo marie nomen tuum i. fama nominis tui quod prius clausum fuit quondam
eo quo tanta salus hominibus refundatur dicit ergo maria nomen tuum. i. fama nominis tui quod prius clausum fuit quondam
moratta es in mundo sicut oleum in vase. post assumpcionem tuam ad celum effusum est per omnia mundi climata. Ita i. precone
apostolorum in omnem terram exivit sonus eius et manifestatum est toti mundo. Vel iuxta consuetudinem scripturarum nomen ponitur
hic pro nominato. sicut ibi protegat te nomen dei iacob. i. ille qui nominatus est deus iacob. Et est sensus Oleum i. tu que nominaris
oleum. Iuxta multas proprietates olei et maxime propter unam effusum. quia vas fusum tunc vas ipse ... de cuius plenitudine
accepisti et nobis de tua plenitudine graciam pro gracia refudisti. Et quia oleum effusum est nomen tuum ideo adolescentule
i. fideles anime que comparatur veteri homini cum suis actibus nolunt induere et ideo novelle per graciam non vetule per culpam
non senio stiles sed donis spiritualibus fecunde fortes in fide et dileccione. Non debiles ut vetule. Non incurvate
per amorem terrenorum sed per celeste desiderium recte et ad celos erecte. dilexerunt te nimis i. vehementer. Et non quam
ideo gracie femine dicit adolescentule quia fervencius amat quam adolescentula et quia commendatur ab humilitate et fecunditate
Iste enim dum sibi velint superne quia fide spe et desiderio tendunt ad patriam eterne visionis. Prius autem nomine marie
proprietates olei que nominantur subscriptis versibus convenienter adaptari et de oleo olivarum proprie intelligendum est.
Est oleum viride. calidum. pingue. suave. Et penetrativum. nitidum. recreans et amarum. Pascit et impinguat.
illuminat et medicinat. Roborat emollit conjungit et ampliat ignem. Confert picturis firmat rubiginem sic.
Est oleum viride quia memoria huius nominis est in gratitudine sanctorum sicut ipsa dicit Ecclesiastici 24. In virore enim perseverancia
et diuturnitas designatur. Devota enim invocacio et recordacio nominis huius ducit ad virorem gracie in presenti et ad
virorem celestium in futuro. Sed etiam non est aliud nomen ... Calidum ab effectu quia devota vocatio eius inaccessibile
accendit ad amorem. Prius autem notum quam ... sunt unde dicit Ekbertus abbas ad mariam O magna o pia o multum
amabilis maria tu nec nominari quidem potes quin accendas nec recogitari quin recrees affectus diligentium te.
Tu numquam sine dulcedine divinitus tibi insita pie memorie portas ingrederis. Et hec est olei proprietas quod ignem confusum
ipsum fervenciorem reddit. Pingue quia subministrat devocionis et gracie pinguedinem amatori suo ut ei
dicere possit impinguasti in oleo gracie et devocionis caput meum i. mentem. Suave per benignitatem. Bernhardus
dicere possit. Impinguasti in oleo gracie et devocionis caput meum i. mentem. ... et nomen maria et eius amplius sed dicere au-
dire nomen ihesu mel in ore melos in aure iubilus in corde. Sic et nomen maria et eius amplius ... auditum
de amica. Quid enim quod superbum non est et nimium potens nobis huius nomen affectus decet. unde sed in ihesu aut
deitatis aut sponsi vultus austeritatem ad verae recurrat ad mariam in qua nichil horum suspectum est. Maria
enim nomen insolubile est in mansuetudine presentis et commendantis. Sic beatus Bernhardus percurre totam ewangelicam seriem
et si quid increpatorum si quid durum si quid vel modicum signum indignacionis invenies in maria. Deacto

suspecta hac habeas et accedere velis. Et si oia mansuetudine plena sit sic fuit / gratis et age qui tibi tlem dedit medicatricem in qua tu in esse possit esse suspecta. Et si propio velis per eo quod et sibi et aliis sepe fuit et pnua vbo est x
Et penetrativum. Mirabiliter enim vt hoc nois maria emollit et penetrat duricia cordis. Unde pe xxx lucha dui spiritualem hois quod investigat oia secreta ventris / dicunt et nos lucina dicitur i maie quod illuminatio et dna interpretatur. Spiritualem hois est peccator per rem respirat in spe venie et gre. Quod theophili quod investigat i investigare fat oia secreta vebis i absondita cordis. Et no quod oleum non penetrat humida sed per carnale grupiaz si desiccata per abstinencia et pmaz est vbis go sic oleo penetrare nam tibi est puritas desiccatum. Nutrit qui sit fere / sic per in lampade pii v. Nutrit oleo guttur enim i vba de guttue preberia que mirabiliter illuminant intellectum meum. Reficiens. Reficiat enim fessos et laboratos / vn dt ad filio ait per venite ad me oes qui laboratis et onerati estis et ego reficiam vos. Et amara dou fuit igne decoctum. Maria enim interpretatur mare amarum quod internas delicias amaricat amatoribus suis et carnalibus putes dulcorat civitatis igne gratia oes submissitudo / Pascit et impinguat mirabiliter siquidem pascit affectum et impinguat per devotionem nomen istud et quocies eius recordamur tociens roboramur. Illuminat intellectum meum quod maria illuminatio et stella maris interpretatur. Istius enim nois excellencia ipso est placabilis modo notat bts lucas ad id tu venerit expositum. Non enim ait missus est gabriel ad virginem cui nomen maria sic dicat de aliis / si tanquam dinisquam expectatio tande ptulit ad pondere ss. Et nomen virginis maria. Sic non audens intellectu sine erudimentis et gre et aliquam meorem tomu dandum et diligencius investigandum. Sic est dt zeo qui nante ob eaz aquam mari se inungunt / oleum deferunt in ore et id emittunt et sit placidum fundum aque. Sic et enim devota invocacio nois marie et doctria eius et gra / vera lu boneus illuma ficcunt manifesta. bts bn. Instat ad gto ad nomen marie cedit invisibilium. Secundo redit. Utrum quo illuminat oleum istud. Et medicat. Sic et vn melius est nomen bonum quam vngenta preciosa. Si enim velius oleo pronga olem no permittit ramde obduci dou fames sit abiecta / nec marie benignitas in amatoribus suis cuius pacifione dou per passionem putredo viciorum sit eiecta. vnde pii xxx lucha dui ie b / maria siquidem est illud oleum in me quod vero samaritanus i xpus infudit vulneribus sanciati i graus. Unde per presentiam prime matris. Sentiuntur i sentiunt desperati lucro. Roborat. Oleum enim ossa et nervos indurat et medullas confirmat vnde et antiqui luctatores suos toto corpe oleo perungebant et dnici pugiles vincti sic oleo per dilectionem et crebra hoc nois recordacione ut capi nequeunt ut dui teneri no possunt a dyabolo adversario. Emollit: nomen enim marie duricia apostemata / que despiciat superbia emollit et sedat tumores cordis in se sicut olei quod per oves eius aufert a nobis cor lapideum et dat cor carneum. Et quod et

Extinguit et ampliat ignem. Oleum enim extinguit ignem in lapide gra cuius in humilitatem quietis superbia cordis mei. Et accendit in ligno. Sic enim alii lapides et durius fuisti perfundo / et qui toto corde suspirant finis ad maria. mediante peti extinguet in te quod perpetrat eius est extingue igne. Grand et lapide ignitum. Et consuevit marie i suis amatoribus extingue fervorem peti. Si lignum fuis i tractabilis et paciens succendet in te dilectionem dei si nois eius mag invocavimus toto corde. Confert picturis. Valet enim oleum ad faciendas picturas quod conglutinat colores et facit adherere clipeos sellis et ymaginibus; et gra marie coloribus virtutibus hec inter mentem insignit. Servat a rubigine ferrum i firmentum et no rubiginat si oleo vngantur / et. Ave maria. Dignitate et efficacia istius nois sine videt salom dicit pii 22. Melius est nomen bonum quam divicie multe. Et canticorum vn. Melius est nomen bonum quam vngenta preciosa. Marie siquidem nomen longe melius quam divicie corporales. Angustia relevat paupertatis et dolori peccatorum medetur. Melius quam vngenta. Si pauper es confuge ad nomen marie quod tibi penuriam compescet / et si devote attendas quod deite paupertas exaltata est etiam super angelos. iam no erit tibi onerosa paupertas / Si peccator es ad marie nomen confugias ipsum solum sufficit ad medendum. Nulla enim pestis tam efficax nulla sic libet que ad nomen marie no cedat. Quod sic per exemplum theophili. Iustificatus es. Si forte temptaris super vires et eo amplius temptatoris times insidias quo te ab eo expugnatum aliquando recordaris. Recordare quod turris fortissima nomen dne nre ad ipsum confugiet peccator in temptacione et ea qui protegit et salvabit. Ideo enim salom quod paene novit de maria pii 18. Turris fortissima nomen dne ad ipsum currit iustus et exaltabitur. In nobis ait dicitur turris fortissima nomen dne / ad ipsum eo fugiet peccator et salvabitur. Et dulcedine nois dui prodicat ysaias dicit 26. Ecce nomen tuum et memoriale tuum in desiderio aie. Terribile tu ondit illud dicit 30. Ecce nomen dui venit de longinquo ardens furor eius et tuum in desiderio aie terribile. Nomen enim horribilis quod dulcedo tanto furore repressa grauis ad portandum. Et per ea letum inquit et terribile nomen eius. Horribilis quod dulcedo tanto furore repressa. Maria at ei qui aliud non prodit refugium peccatoribus delicias et securitatis plenum fuit / turris inter maria siquidem interpretatur syro sermone dna. Nec solum potens est ad inimicos fugientes ad eam tuendos sed et hostes insequentes potens est expugnare. Unde super id cant. 6 vi. Terribilis ut castrorum acies ordinata. Sic bte bndictio ita metuunt hostes visibiles qualiter castrorum multitudine copiosam sic aereae potestates marie vobis prouidentie et tamen cadunt et pereunt sic cera a facie ignis vbicumque inveniunt hoc nois crebram recordacionem devotam invocacionem / solicitam imitacionem. Roganda est ergo assidue maria vt nomen suum quod est dna impleat in nobis temptatores nostros expugnando et se turrim fortissimam nobis exhibendo a facie inimici. Et ut hoc nobis prestare dignetur nomen eius et memoriale in desiderio aie et ingi memoria teneatur. Ave maria et.

Ave maria. Dicit admirans in canticis in persona angelorum que est ista. non tantum quia persone invenit excellenciam que ut prima splendens visa est ut dicitur. Sequitur. Sed scriptura quod dulce nomen sibi deprodant videri dicit enim antiquis patribus ysaie et aliis nomen domini in desiderio erat. ut scilicet mentes homines vocarent ypse qui nomen erat in celo. et nomen quod dare
debat in celo effundebatur in terra. Hic angeli nomen marie deprodabat vocare et in nomine effudit ut non inter timores terre
clauderetur sed eam celebre fecit in celis. Item luc. primo Et nomen virginis maria. Unde ait inmediate virginis marie virginitas
eo quod non solum nomen proferat sed et aliis prestat gratiam castitatis. Item eam nomen marie virginitas et sanctitas inseparabiliter sit
adiuncta quod eum ait lucas viii de prima magdalene. propter huius nominis reverentiam non ausi sunt mariam sed mulier vocare
et paulo post. viii. eum dicit eam iustificatam. Duo de facultatibus ministrare vocat eam mariam et et zuzanam et iohannam
adiungit. et per se bene patet quod duo de suis facultatibus ministrant. ista longe beacior. Unde dicitur ei prud. in fine multe
filie congregaverunt divicias tu supergressa es universas. ipsa enim sola et perfectione trium in se nobilia inspirata est et
officium operata. Ibi maria hic maria zuzanna vero inspirata lilium. quod nulli melius dicitur quam illi que privilegium meruit
castitatis. Iohanna inspirata gratia dei. Nulla ait hoc nomine quam ea que plena gratia meorat. Ille duo de tremis facultatibus
ministrant. ista ypso ministrat ei de suis que de carne ypsa ministrat acceptum et de lacte ypso nutrimentum. unde luc. xi.
beatificat ab ea que dicebat ad dominum. Beatus venter qui te portavit et ubera que suxisti. Et per se beatificat eam mulier que adhuc
carni et sanguini eius communicare non meruit longe magis a nobis beatificanda est que de eius carne et sanguine reficimur.
in altari caro enim que ibi sumitur caro virginis est. de cuius carne sumpta est porciuncula de qua artificio spiritus sancti
formatum est corpus christi. Ave maria. Non quod sit nomen filii effunditur in septe nominibus ypsa ipso ubi dicitur et vocabitur
nomen eius admirabilis consiliarius et cetera. et nomen marie per suas interpretaciones pro quid effundit. Unde ei dicitur oleum effusum nomen
tuum et cetera ut dicitur. Interpretatur enim maria illuminata vel illuminatrix vel illuminans vel stella maris vel smyrna maris vel secundum
quosdam maris lavas quod mare amarum vel siro simone domina. Quatuor ait istarum interpretacionum magis sunt in ypsa
preillumatrix domina mare amarum stella maris. Illuminatrix et stella maris ypsa sunt in filii nativitate qui emisit radium
totum mundum illuminantem et mundo edidit lucem veram qui s. verus sol iusticie exortus est ex ea. Domina ypsa in filii oblacione
quam ipsum presentavit in templo ubi totum quemebat mundus qui totum mundum volebat de ypso mittere in sacrificium quod et adhuc
designat eius ymago filium tenens quasi ad dandum illum. Item domina sit dicitur dam. Anna genuit mariam in gratia dominam
Maria enim omnium creaturarum facta est domina creatorum omnium mater. Amarum mare in filii passione quia scilicet eius
ipsius filii pertransivit gladius. Beatus bernardus longe enim plus quam martirem eam non inmerito censeamus in qua passionis sensum
excessit compassionis affectus. Item illuminatrix est quod tenebras nostras in nos tenebrosos illuminat nullis modis sicut
inspirationibus. Domina quod nos protegit tanquam turris fortissima ut dicitur et adversarios nostros reprimit et expugnat quibus
est terribilis ut castrorum acies ordinata. Stella maris quod dirigit vias nostras per huius mundi mare. Mare amarum quod
nos amaricat noxias mundi delicias. Rogada est ergo assidue ut nomen suum impleat in nobis ut scilicet illuminet tenebras
nostras noxias nobis amaricet delicias vias nostras tanquam stella maris regat et dirigat et tanquam domina comprimat tempe
states et adversarios nostros premat et compescat. Tunc de singulis interpretacionibus aliquantulum diffusius videamus
Illuminata a patre luminum a quo descendit omne datum optimum et cuius dono tot lumina in se luminaria quot virtutes. Et
ita hoc nomen maria et singulariter et excellenter convenit quod pre omnibus post filium suum habuit dona gratiarum. Illuminata
etiam per gratiam spiritus sancti qui in utero sanctificata et quam spiritus sanctus supervenit in eam. Item illuminata a filio dei vero sole instrue
in illius conceptione quod totum in corde totum suscepit et portavit in ventre. Nec potuit esse non illuminata que fontem
luminis suscepat in se totum. Ideo mulier amicta sole apocalipsis xii appellatur. Et lune quia totum lumen suum a sole percepit
camxii vi comparatur. Ipsa etiam tanquam ex sole ex nostre divinitatis beatificat agnacionibus minus. Unde dicitur cantica respexit huius
amelie sue. Certe quia a sole illuminata erat enim quod hoc beatus ne dicet omnis gratiosa erat lune pulcritudo et lucem
Illuminatrix ideo postquam dicta est pulcra ut luna dicitur electa ut sol. quod sicut sol radiis sue claritatis illuminat mundum sic ypsa
suis virtutibus et exemplis populum irradiat sancti. Unde dicitur ecclesiastici xxiiii. Illuminabo omnes sperantes in domino aliis neque
ipsa enim illuminat etiam militantem signatam per archam noe quam illuminabat fenestra cristallina quod figurabat mariam
Illuminat et triumphantem. Unde dicitur ecclesiastici xxiiii. Ego feci ut in celis lumine oriretur indeficiens in ego genui christum qui
est in celis lumen indeficiens propter hoc dicitur ea canitur quod eius vita inclita cunctas illustrat ecclesias in militantem et
triumphantem. Ipsa decet post filium est illa via lucis quam illuminat eorum hominem venientem in hunc mundum s. qui illuminat. Unde dicitur ei prov.
ypsa xii. Dedi te in lucem gencium et cetera. Ad hoc eciam signum media nocte peperit lucem veram ut in mea partu sic illuminaret
populum in tenebris ambulantem. Ipsa est etiam via illa per quam spargitur lux. Iob xxxviii et dividitur estus super terram
populum in tenebris ambulantem. Ipsa est etiam via illa per quam spargitur lux. Iob xxxviii et dividitur estus super terram
contra hac illuminatricem rebellat hereticus iudei pagani et blasphemi. Unde Iob xxiiii. Ipsi fuerunt rebelles lumini et cetera
et ideo multos eius persequuntur tenebre. sicut dicitur naum primo. Dicunt ait quidam quod inspiratur illuminatrix mea. Ipsa enim

illuminatio nostra est filio mediante qui tollens sputo fecit lutum quo sputo quo illuminatur cecus natus in quo latet maior misterium. Saliua descendens de capite ihesu christi sapientia que dicitur Eccli. 24 Ego ex ore altissimi prodiui etc. Ex qua fluit saliua et terra nostre nature confectum est collirium quo illuminatum est genus humanum designatum per cecum illum per fidem quorum ubi renouati unde quando est modo nostra lutum ubi sapientia sputum est genus humanum tali medicine sanandum est. Est autem triplex oculus. Oculus contemplationis quo uidetur deus et que in deo sunt qui per culpam ade omnino est extinctus. Est oculus rationis qui uidet animum et que in eo sunt qui per illud peccatum lippus est effectus. Est oculus carnis qui uidet mundum et que in eo sunt qui ad carnis concupiscentiam est apertus unde dicitur de primis parentibus Gen. 3 quod gustato fructu uetito statim aperti sunt oculi amborum id est tam concupiscentie. Duo primi per fidem incarnationis sanantur istis tamen per hoc collirium conceditur. Aliud [illegible] collirium incarnationis et passio saluatoris in primo saliua et puluis. Puluis de terra per beata [illegible] de saliua ut dictum est. Est collirium quod Ihesus quo illuminatur oculos ceci nati tollens id est genus humanum. Secundum collirium quod raphael qui interpretatur medicina dei quod conficit de felle uel iecore piscis assi quo illuminatus est thobias. Piscis assus christus passus qui in ueru crucis assatus pastus est felle et potatus aceto sicut dicitur per prophetam Dederunt in escam meam fel et in siti mea potauerunt me aceto cuius amaritudinem si cum amaritudine recolat illuminant oculos spirituales. Illuminans. Unde dicit illuminans eos id est ceteros uel familiares suos quorum uel cum sint quam quidam in celo doceant nos etc. In multis etiam doceant ipsos apostolos doctores ecclesie. Ecclesia nobis lucem uerum que illuminat omnes [illegible] ueniente in hunc mundum. Impetrat etiam ingiter gratiam peccatoribus tenebrosis qui nisi per gratiam non illuminantur. Sic ergo possumus exponere nomen maria in nota superdicta contra uero intelligunt antiphone et cum articulo attente quem appellationem ad gratiam et singularem marie personam per appropriationem. Si uero ergo dicimus Aue maria. Debemus humiliare corda coram ipsa quasi coram domina. Debemus etiam de peccatis contriti reducere ad memoriam sua et filii passionem cum peccatis nostris debita eius. Debemus etiam mouere nos quod ipsa uitiorum procella et tenebris ignorantie nostre ut sicut in corde contrito et humiliato quod intendit ipsa nos filius eius despiceret impetret ab ea lucem gratie et ducatum inter procella.

Stella maris. Videamus primo quare stella. Deinceps quare stella maris. Propter excellentiam sui status unde dicitur Eccli. 24 Ego in altissimis habito. Excellens enim fuit mortis [illegible] sanctificata quam nata. Nata est enim filia gratie cum omnes alii nascantur filii ire. Eph. 2. Quod significatum est in hoc quod fuit filia anne que gratia interpretatur. Cant. 6 Una est mihi sine alicui genitrici sue. Excellens in uita nostra humana consuetudine quia uirginitatem uouit licet sterilis maledicatur in lege. Sed quia humillima cum multi superbiant de uirginitate. Et quia fidelis et credula licet quod ei promittebatur uideretur impossibile sicut quod uirgo conciperet et pareret manens uirgo per uotum eius uirginitatem et excellentia humilitatis deo placuit sed per fidem concepit unde et per ancille dicitur concepisse id est per fidem dictorum quia fides ex auditu. Unde dicitur ei Beata que credidisti etc. Excellens fuit in partu quod sine dolore nature in inuidiate filium peperit genitorem. Excellens etiam in sua assumptione super omnes angelorum ordines exaltata. In omnibus enim istis et multis aliis consistit excellentia stelle marie. Nota maria dicitur stella quia fixa in firmamento celi id est scripture per integram meditationem legis domini uel in bonis celestibus per desiderium et amorem eternorum tamquam uera filia abrahe cui promissum est genus eorum. Multiplicabo semen tuum sicut stellas celi. Nota clara et lucida splendore existit illuminans mundum multiplici uirtutum radio sicut infra assignabitur. Clara enim per uite puritatem non habens in se maculam sicut luna in puritate unde et ei dicitur Cant. 4 Tota pulchra es amica mea et macula non est in te. Nota tota ignea per caritatem maiorem quam quo illud concepit qui ignis consumens est Hebr. 12 in fine et deuteronomium. Vel etiam ignea per uirtutum plenitudinem uirtutes enim ignee nature sunt et in sursum tendunt quia locus ignis sursum est. Nota parua apparuit per humilitatem offerens se deus in ancillam cum postularetur in matrem sed postea magnam se esse testatur dicens Beatam me dicent omnes generationes quia fecit mihi magna qui potens est. In ipsa dicitur luna quod minuitur in consumatione Eccli. 43. Nota attractiue nature cuius hec est natura stellarum ut uapores que adamantis ferrum sic dicit sicut ergo stella trahit ad filium flumina de lebanis plus. Ea est natura stellarum ut uaporem [illegible] sicut patet de theophilo. Dicat ergo ei omnis fidelis anima Trahe me post te. Ipsa est enim cortina tocius mundicie per uerba sicut predicans et exemplis et trahens post se omnes cortinas tabernaculi id est ecclesie dei Exo. 26 et 35 in fine. Sponsa et sponsa dicit ueni et qui audit dicat ueni Apoc. in fine. Nota tempore gelido lucet et scintillat clarissime quod apparuit in dominica passione quando caritas refriguit et ipsa que de nocte sola tota ecclesiam illustrauit. Nota stella dicitur a stando stare enim obedientis est et de ipsa dicitur astitit regina etc. Ps. 44. Stella etiam [illegible] nostras et inualias per excellentissimam [illegible]. Nota aspectu et affectu habet ad terram id est ad terrenos erga [illegible] negocia et maiorem ad suum et amatorem suum cui dicit In uia hac qua gradieris firmabo super te oculos meos Ps. 31. Propter motum [illegible] continue mouebatur de uirtute in uirtutem de uno bono ad aliud de actiua in contemplatiuam. Bernardus In uia dei non progredi regredi est. Propter etiam obedientiam Baruch 3 Stelle dederunt lumen in custodiis suis et letate sunt etc. Nota contra diabolum pugnat per filium suum Iudic. 5 Stelle manentes etc. Nota filio assignat quicquid boni recepit ab eo Baruch 3 de stellis loquitur et cum uocaui te qui fecit illas. Nota fuit semper et est in dextera dei Apoc. 1 Habebat in dextera sua stellas septem. Nota per etiam se firmauit non per temporalibus [illegible] Prouerbiorum 3 longitudo dierum in dextera eius Credidit enim ad filii dexteram respexit. Nota suo modo uigilat

m

de nocte ad ipa[m] noctem illuminanda. Octava hylariter dat lucem suam Baruch 3o lucent ei ut sibi no[n] mo[do] cu[m] iocunditate
Octava valde pulc[ra] extitit p[er] vite honestatem. Ut quidam stella pulc[ra] est ex omni sui parte. Et maria d[icitu]r cant. 4. Tota
pulc[ra] es arica mea &c. Nove tota pulc[ra] que no[n] h[abe]t maculam neq[ue] rugam. Nove pulc[ra] tota q[uia] a planta pedis usq[ue]
ad vertice[m] pulc[ra] &c. / Octava navigantes p[er] mare m[un]di int[ro]ducit i[n] portum salutis. Ubi designat[ur] p[er] stellam q[ue] magos ad
duxit ad xp[istu]m qui est portus salutis. Math. 2o Ecce stella qua[m] viderant &c. et statim s[e]q[uitu]r Et intrantes domum invenerunt
puerum qui est ille portus. Octava quicu[m]q[ue] q[ui] vide[n]t videt q[uia] peperit ipsu[m] et gaudium in ea et in ipa et p[er] ipa[m] nobis ar-
risit pr[ius]. Ubi in fi[d]e eius dixit Sara gen. 21 Risum fecit m[ihi] d[eu]s &c. Et p[ro]pt[er] h[oc] gaudendu[m] et congaudendum est ei qui
risit in nobis fac[er]e. Et quicu[m]q[ue] audierit congaudebit m[ihi] i[d est] congaudebit d[icit] glo[sa]. / Octava fruct[uosi]tu[m] adornat i[d est] ecclesiam. tanq[uam] pul
s[un]t in nobis fac[er]e. Et quicu[m]q[ue] audierit congaudebit. In vt[er]ina sanctificacione pulcior in xp[ist]i conceptione pulcerrima in sua assumptione. Eccli. 26.
Octava mulieris bone v. pulc[ra] in vt[er]ina sanctificacione pulcior in xp[ist]i conceptione pulcherrima in sua assumptione Eccli 26
sic sol oriens i[n] m[un]do i[n] altissimis dei sic mulieris bone species i[n] ornatu domus eius. Octava noctem illuminat. Illuminat enim
noctem illam solitariam ut laude digna q[ue] ab eva defluxerat usq[ue] ad ipa[m]. Sic in ortu eius eam meliorem incepit
/ Octava radijs suis terra[m] illustrat i[d est] terrenos. Repleta enim gra[tia] septiformi nos replet de sua plenitudine
/ Octava futuros eventus p[re]notat. Demetrios enim qui ont[e] p[ro]g[no]s[ti]c[abant] e morte
nos refundens gratia[m] nisi stetit p[er] nos / Octava futuros eventus p[re]notat. Prophetia enim qui est princeps mundi. Ioh. 14 et ipsi 30 d[icitu]r
p[ri]ncipium et ipa[m] morte[m] xp[ist]i qui est princeps pacis ysa. 9 Et dyab[o]l[us] qui d[icitu]r p[ri]nceps mundi Ioh. 14 et ipsi 30 d[icitu]r
principium et ipa[m] mortem xp[ist]i qui est princeps pacis ysa. 9. Et dyab[olu]s qui d[icitu]r princeps mundi Ioh. 14 et Ioh. 16 d[icitu]r
in forte i[d est] dyab[o]l[us] in xp[istu]m et ambo s[u]nt tormenti s[ed] dissiliter. Istud impletum est i[n] Octava
Re. 28 fortis impegit in forte[m] i[d est] dyab[o]l[us] in xp[istu]m et ambo s[u]nt tormenti s[ed] dissiliter. Istud impletum est i[n] octava
passione / Octava astrologos visitat ymo sup[er] astrologos i[d est] p[ro]phetas qui i[n] libris que de partu eius p[re]dixerant p[er] eam
fideles inventi sunt sic pervenerat Eccli. 26 Cum ipa sit lucifer et stella matutina. Cum ortu enim eius mortalis
cecidit labor hominis ad vitam eternam p[ro]merenda / Octava navigantes p[er] mare huius s[ecu]li rectificat et dirigit ad portum &c. 6
cat labor hominis ad vitam eternam promerenda. / Octava navigantes p[er] mare huius s[ecu]li rectificat et dirigit ad portum
sed lucifer. Unde canit ecclesia. Oritur ut lucifer i[d est] no[n] tenebrosa in ortu sic nos qui nascimur omnes filij ire Ephes. 2o
Lucifer. Unde canit eccl[es]ia Oritur ut lucifer i[d est] tota clara et in spe maioris claritatis s[ed] solis iusticie qui
sed ipa ante sanctificata q[uam] nata orta est ut lucifer i[d est] tota clara. et in spe maioris claritatis. s[ed] solis iustic[ie] qui
natus est ex ea. Et b[ea]ta d[icitu]r maria lucifer q[uia] in utero suo sacro nove[m] mensibus portavit luce[m] patris. D[icitu]r enim lucifer
nata est ex ea. Et b[ea]ta d[icitu]r maria lucifer q[uia] in utero suo sacro nove[m] mensibus portavit lucem p[at]ris. D[icitu]r enim lucifer
nata est ex ea. Et bene d[icitu]r maria lucifer &c. Et hoc est visio de hoc lucifero Iob 38 d[icit] d[eu]s ad Iob (Nunq[uid] p[ro]ducis lucif[erum]
grece fosforos a fos q[uo]d est lux et oros q[uo]d est visio de h[oc] lucifero Iob 38 d[icit] d[eu]s ad Iob (nunq[uid] p[ro]ducis luci[ferum]
in tempore suo i[d est] tempore gratie q[uasi] d[icat] no[n] tu s[ed] ego. Sit lucifer clarior ceteris stellis et maria in singulis virtutibus s[u]pe-
rexit in tempore suo i[d est] tempore gratie q[uasi] d[icat] no[n] tu s[ed] ego. Sit lucifer clarior ceteris stellis et maria in singulis virtutibus s[u]pe-

[illegible]

In natura enim stellarum solent saltem quattuor considerari quae laudi stellae istius congruere possunt adaptari. Scilicet materia, forma, quantitas, situs, motus et virtus. Materia in qua consideratur incorruptio, quia cunctis corporibus citra lunam subiacentibus corruptioni, sola natura stellarum in sui modo manente non potest corrumpi. Multo ergo in materia istius stellae virginis Mariae consideratur incorruptio, de qua in alleluia natus est secundum carnem cuius alia deus non dereliquit in inferno nec dedit sanctum suum videre corruptionem. Que etiam secundum carnem peperit absque corruptione. Fideliter est credenda quod incorrupta virginitate deum se genuit eum qui omnis incorruptionis est causa. Ut sic stellae quasi incorruptibiles de natura. Iste ipsa sit incorruptibilis de gratia. Cum corpore etiam putredinis et incinerationis in corpore creditur de mundo assumpta. Forma in qua consideratur plenitudo rotunditatis et perfectio. Anima sic ratione geometriae probatur cunctis corporibus plenior et perfectior est sphaera omnis ac stella sphaerica. Audi plenitudinem huius stellae. Ave gratia plena. Audi perfectionem: Beata es quae credidisti quoniam perficientur in te quae dicta sunt tibi a domino. Quantitas in qua consideratur parvitas vel magnitudo. Sic itaque quae parvae sunt aestimationis magnae sunt in rei veritate. Audi stellam hac aestimatione parvam: Ecce ancilla domini. Audi in rei veritate magnam: Beatam me dicent omnes generationes, quia fecit mihi magna etc. Situs in quo consideratur eminentia vel depressio, quia quaedam stellae tamquam depressae sunt in caelo quae fecit mihi magna etc. Situs in quo consideratur eminentia vel depressio, quia quaedam stellae tamquam depressae sunt in caelo et depende[n]t in inferiori loco. Verum tamen stella maris sic in caelo apparet sublimius ut illa sub pedibus suis astra videat manens quasi profunde. Vere stellae matris virginis gloriosae sic in caelo sublimius est eminentia quia exaltata est super choros angelorum ad caelestia regna. Motus in quo consideratur qualis omnium circumvolutio, quia stella quasi mutans locum cum circulant motu circa caeli centrum. Solam vero stella maris de loco nostra moveri videtur immobile punctum quod est punctum caeli circa punctum stella maris. Huius in se nescit ab ipso separari. Quae stellae matris virginis [et] quantum potuerunt adaptari. Audi stellam hanc circumvolubilem: Novum faciet dominus super terram, mulier circumdabit virum, Ieremiae 31. Audi etiam virginis illud punctum id est simplicitatem esse. Beatus Dionysius de partibus quattuor naturae loquitur in persona virginis quod ineffabile est comportans. Vis audire immobilem: Verum deus stabilis quasi manens dat deo quibus semper est. Vis audire illud punctum: Ipsemet deus punctum qui et loquor vobis, Ioannis 8. Vis audire quomodo in circuitu movetur: Vis audire illud punctum ... quia non potest ab illo discedere stella, scilicet illum mater se credens in ea natum est de spiritu sancto est, Matthaei 1. Vis audire quod non possit ab illo discedere, stella scilicet illum mater, sed tenui eum nec dimittam. Virtus in qua maxime consideratur generationis vel corruptionis opera. Audi ipsam in Canticis 3. Anima quidem stellarum virtus terram fecundat ad generationis operationem, quidem vero virtus inficit ad corruptionem. Vis audire virtus altissimi obumbrabit tibi, Lucae 1. Vis audire quod hac virtute terra matris fecunditatem dominus dabit stellae matris virtute benignitatem et terra nostra dabit fructum suum, psalmo 84. Vis audire generationis operationem. Vis audire corruptionis purgationem per eius virtutem. Audi Paulum contra ad Hebraeos 1: portans omnia verbo virtutis suae purgationem peccatorum faciens. O vere stella mirabilis, vere laudabilis. Igitur veniente corpore incorruptibilis ad incorruptibile, ut per eam vos corruptibile hoc induat incorruptionem et mortale hoc immortalitatem, corinthios. Veniente gratia ... ad plenam ut tu per ... de plenitudine eius sic adipe et pinguedine repleatur anima mea, psalmo 62. Veniente ad plenum ut cum venerit quod perfectum est, per eam evacuetur quod in vobis ex parte est, 1 Corinthios 13. Primi ad imperfecti ad perfectum, ut cum venerit quod perfectum est. Humiles ad sublime ut per eam vos ... magnam ut per eam in eo exultet cuius magnitudinis non est finis, psalmo 144. Humiles ad sublime ut per eam vos quae altet qui per eam deposuit potentes de sede, Lucae primo. Claudicantes a semitis virginis ad circumvolubilem ut inclinet ... Debiles ad quae tendere virgo gremio uteri sui sic in conventu populi sui coronet ... in stellis, psalmo 128. Debiles ad eius virtutem ut cum ceciderit non collidatur, quia mater domini pietatis supponat manum suam, psalmo 36.

Stella maris super id Lucae primo: Et nomen virginis Maria. Dicit beatus Bernardus: loquamur pauca super hoc nomine quod virginis matri congruenter adaptatur. Ipsa namque aptissime sideri comparatur, quia sicut sidus suum sine corruptione emittit radium, sic absque laesione virgo peperit filium. Nec sideri radius suam minuit claritatem, nec virgini filius suam integritatem. Ipsa ergo est nobilis illa stella ex Iacob orta, cuius radius universum orbem illuminat, cuius splendor et praefulget in supernis et inferos penetrat; terras etiam perlustrans et calefaciens magis mentes quam corpora, fovet virtutes, excoquit vitia. Ipsa, inquam, est praeclara et eximia stella super hoc mare magnum et spatiosum necessario sublevata, micans meritis, illustrans exemplis. O quisquis te intelligis in huius saeculi profluvio magis inter procellas et tempestates fluctuare quam per terram ambulare, ne avertas oculos a fulgore huius sideris, si non vis obrui procellis. Si insurgant venti temptationum, si incurras scopulos tribulationum, respice stellam, voca Mariam. Si iactaris superbiae undis, si ambitionis, si detractionis, si aemulationis, respice stellam, voca Mariam. Si iracundia aut avaritia aut carnis illecebra naviculam concusserit mentis, respice Mariam. Si criminum immanitate turbatus, conscientiae foeditate confusus, iudicii horrore perterritus, baratro incipias absorberi tristitiae, desperationis abysso, cogita Mariam. In periculis, in angustiis, in rebus dubiis, Mariam cogita, Mariam invoca. Non recedat ab ore, non recedat a corde. Et ut impetres orationis suffragium, non deseras conversationis exemplum. Ipsam sequens non devias, ipsam rogans non desperas, ipsam cogitans non erras. Ipsa tenente non corruis, ipsa protegente non metuis, ipsa duce non fatigaris, ipsa propitia pervenis.

et sic in tempore [illegible] dictum sit de nomine virginis Marie. Item tempore huius salutacionis valde congrue appellata est
Maria stella maris quia sicut nulla erat in celo [illegible] intellige in mundo nulli aut paucissimi iusti sed omnes aut fere omnes
erant in mari id est in amaritudine peccatorum ignorantie tenebris involuti et ideo iuste stella maris id est miserorum nuncupata est
que ad hoc ordinata est ab eterno ut patet [illegible] in se est omnium [illegible]. Ideo et ipsa [illegible] ab eterno ordinata sum.
Modo autem in tempore gratie tunc non solum miseris sed et iustis illuminat et ideo magis vocanda esse videtur stella mundi. Stella
celi, stella maris. Est stella mundi id est iustorum qui propter cordis mundiciam mundi appellantur quia devoto affectu devotionis ad illam
respiciunt tanquam [illegible] mundi consolationis ab ea [illegible] consequuntur. Stella celi quia sua claritate omnes illuminat ordines beatorum.
Stella maris quia eos miseri fluctuantes in amaritudine [illegible] in ipsa refugium inveniunt que lucem genuit fluctuantibus in
hoc mari. Vel est stella maris quia precipue illuminat amicos [illegible] et ipsa est lucerna peccatorum et [illegible]
hoc mari. Vel est stella maris quia precipue illuminat [illegible] sicut patet in Theophilo. Item stella maris quia sicut stella in mari navigantibus recte vie iudicium est sic Maria in hoc mundo
tortuose incedentibus aliis rectam viam [illegible] aliis castitatis aliis bone operationis aliis [illegible] seu [illegible]
[illegible] incedentibus aliis rectam viam [illegible] ubi sunt reptilia absque numero et alia pusilla cum magnis.
Item stella maris quia navigantes mare mundi spaciosum ubi sunt reptilia absque numero et alia pusilla cum magnis
ipsam inter omnes stellas id est sanctos precipue cognoscunt ad eam frequencius spiritualibus oculis respiciunt [illegible] redeunt

ps 103

ipsam inter omnes stellas id est sanctos precipue cognoscunt ad eam frequencius spiritualibus oculis respiciunt [illegible] pluries redeunt
sicut ea iter suum dirigunt. Ipsa enim recte viue [illegible] dirigit errantes ad viam ducit [illegible] ad
portum salutis deducit. Item stella maris stellis ceteris preminet [illegible] modis. Altitudine immobilitate lumine [illegible] altitudine
quia in vertice mundi posita sicut caput membris sic super extollitur ceteris stellis. Unde poeta [illegible] nobis [illegible] sublimis
quia in vertice mundi posita [illegible] Sub pedibus suis alta videt manens [illegible] Et Maria [illegible] celi et terre
et illud [illegible] est eius oppositum. Sub pedibus suis alia videt manens [illegible] et super ordines beatorum et aliorum [illegible]
[illegible] altior quia ceteris sanctis migrantibus a corpore recipitur inter choros angelorum et super ordines beatorum et aliorum collocatur
[illegible] vidit speciosam sicut columbam ascendentem super rivos aquarum. In mobilitate quia quamvis in centro firmamenti constituta ceteris
[illegible] vidit speciosam sicut columbam ascendentem super rivos aquarum. In mobilitate [illegible] ad ceteros filios hominum qui sua
vario motu modo ad ortum modo ad occasum tendentibus ipsa immobilis persistit. Unde visum ad ceteros filios hominum qui sua
vario motu modo ad ortum modo ad occasum tendentibus ipsa immobilis et immutata permansit. Nec solum immobilis
mobilitate tormentis et tormentum tota die. Hec potius vide quod illa immobilis et immutata permansit. Nec solum immobilis
per petrum sed ut [illegible] ad ullum [illegible] angeli [illegible] titubaverunt. Unde et castellum appellatur
per petrum sed ut [illegible] dicta ad ullum [illegible] angeli [illegible] titubaverunt. Unde et castellum appella-
fundatum super firmam petram que est Christus et [illegible] lumine communione. Quia ceteris stellis vicissim lumine suo [illegible]
quod sunt vicissitudine [illegible] equali [illegible] in se est [illegible] claritate effundit. Ceteri enim sancti nunc quodam
patriarcha [illegible] plus [illegible] in curia altissimi [illegible] impetrat sua suffragia sed modo differenter. Ut petrus romanis
patriarcha [illegible] plus [illegible] Martinus [illegible] in curia altissimi [illegible]
[illegible] Martinus [illegible] et [illegible] pro suo [illegible] et equaliter [illegible] in se est cura est ei de omnibus [illegible] 6
pro alieno. Maria vero sic est omnium regina sic et omnium patrona et equaliter [illegible]
sine acceptione personarum que super omnes accepit plenitudinem [illegible] longe enim positos illuminat medius [illegible] sue
sine acceptione personarum que super omnes accepit plenitudinem [illegible] in patria [illegible] gloria et non est qui
sibi propinquos per specialem devotionem consolationis suavitate [illegible] in patria [illegible] gloria et non est qui
se abscondat a calore eius. Sic enim tam iusti quam peccatores [illegible] assidue Maria. Sic tam angeli quam beati [illegible]
se abscondat a calore eius. Sic enim tam [illegible] et ipse sic appellat [illegible] respiciunt in Mariam.

Amarum mare. Mare est generalis aquarum collectio et ipse sic appellat [illegible] Maria enim amarum mare interpretatur et quia quodam presagio sic nun-
aque eius amare sunt ut dicit Ysidorus. Maria enim amarum mare interpretatur et quia quodam presagio sic nun-
cupata est et si non propter amarum penitentie gemitum que non habuit que non peccavit propter vehementiam tamen doloris
quem habuit in filii passione sortita est nomen amaritudinis. Ut enim competant [illegible] amarum [illegible] sui status in filii
passione id est valde amara. Ubi [illegible] duo nomina amarum referuntur ad duplicem amaritudinem. Fuit enim mare id est tota
amara fuit per dolorem filii et amara valde per compassionem [illegible] sui. Unde apud [illegible] dolor cordis meo [illegible]
de hoc mari prophetice dictum est. Eccles. primo. Omnia flumina intrant mare et mare non redundat. [illegible]
aque id est mare [illegible] Ergo omnia flumina id est omnes aque dulces id est omne genus gratiarum et omnia carismata intrant
id est mare id est in Mariam et mare non redundat id est Maria non intumescit per superbiam. Nec se revolvit per iactanciam. Ut
litterarum suarum aut limites humilitatis excedit. Audito siquidem ab angelo Ave gratia plena dominus tecum [illegible] superne
litterarum suarum aut limites humilitatis excedit. Audito siquidem [illegible] non redundat. Unde et competit illi [illegible]
[illegible] quod omnia flumina intrant mare [illegible] mare non redundat. Unde et competit illi [illegible]
[illegible] non movebor [illegible] id est non intumescam
[illegible] Ego dixi in habundancia mea id est in plenitudine virtutum mearum non movebor [illegible] id est non intumescam
superbiendo. Et hec est vera humilitas que nascitur de plenitudine virtutum propter aquarum id est gratiarum plenitudinem. Unde dicta
est gratia plena. In mari enim [illegible] mensura est. Nec Maria accepit gratiam ad mensuram aliorum [illegible]
profundi abyssi quibus dimensus est. Hec est plenitudo [illegible] plena in vellus descendit [illegible]
Propter namque aptitudinem. Unde [illegible] In mari via tua [illegible] et vestigia tua non cognoscentur. [illegible]
Propter namque aptitudinem [illegible] ad portum felicitatis eterne submersis egipciis quos ipsa [illegible] mare transierunt [illegible]
[illegible] per mare [illegible] ad portum felicitatis eterne submersis egipciis quos ipsa [illegible] de amaritudine animi [illegible]
submersis egipciis id est demonibus et viciis in fluctibus lacrimarum que procedunt de mari id est de amaritudine animi. [illegible]
per medium peccatorum. Propter amaritudinem interiorem quam sustinuit in filii passione. Unde dicit filio sicut filius [illegible]
[illegible] ipse propter amaritudinem interiorem quam sustinuit in filii passione [illegible] non potuit videre
tua et fluctus tui super me transierunt per compassionem et interiorem amaritudinem quia sicut dicit [illegible] non potuit videre
filium [illegible] affectu maternum doloris et sic [illegible] resurrectionem et morte superatum. [illegible]
Omnes enim aquas recipit et omnes aquas emittit et semper plenum remanet et ideo recipit ut emittat. Sic Maria

a deo recepit omnes aquas gratiarum omnemque plenitudinem universorum bonorum ut ea nobis distribuat secundum dimensionem plenitudinis sue
Et ideo ad locum unde exeunt flumina beneficiorum revertuntur i. venit deus per gratiarum actionem ut iterum fluant ad nos. Eccles. pri[mo]
Item sicut non mare per fluvios crescit sic nec marie liberalitas per collationem. Indefessa enim et sufficiens dat gratiam universis nisi per eos
stetit quam facillime invenit apud deum. Et ipsa est sicut vellus vel spongia. Unde descendit sicut pluvia in vellus. Ps. Et
quamvis multum defacili fluit aqua et in magna quantitate et eam facillima compressione refundit. Sic et maria gratiam quam invenit apud deum.
Prima gutte eius non possunt dinumerari et gratie vel misericordie marie innumerabiles sunt. Eccli. primo Arenam maris et pluvie guttas
quis dinumerat. Et hic maxime quomodo filius dei sicut pluvia in vellus descendit in eam. Prima aque eius sale sunt et potate
magis sitim accendunt. Aque enim gratie sunt quas distribuit maria que gustate magis accendunt desiderium. Unde ipsa dicit
Eccli. 24. Qui bibunt me adhuc sicient. Nec mirum si sitim tam sal accendit cum ipsa sit illud vas de quo dicitur Heliseus
4 Reg. 2. Afferte mihi vas novum et mittite in illud sal. Sal in novo vase sapientia dei in utero virginali. Non ergo mirum
si que tale sal accepit tota salsa est tamquam mare et ideo semel expertis eius dulcedinem quanto amplius bibunt tanto amplius
concupiscunt. Dicitur etiam maria mare amarum sicut dicit Beda eo quod marie i. mihi per gratiam suam nobis amaricat et universas mundi
delicias convertit in amaritudinem. De se fideliter cogitanti et moderamur amaritudines sub mutationibus dulces fieri reputentur.
Deut. 33 Inundationes maris quasi lac sugent. Si mutationes marie sponsus eius alveum. Hinc maris marie salubris est.
Et si tum ad stellas respiceret qui in suo alveo claudebat … supervenit in eam spiritus sanctus ut eam faceret inundare. Inundat
ac … in … alveum cum ipsa licet sit pietatis mellis tamen peccatoribus condescendit. Prima inundatione tamquam lacte suos
pascit. Et hec inundationes ille sunt emissiones paradisi de quibus agitur Cant. 4. Dicitur mellis mare amarum quia multa
sunt ei amaritudinum et per virginem … intelligitur. i. In nuce enim nucleus dulcedinem testa soliditatem cortex amaritudinem.
Nucleus hinc mentis spiritus marie super mel dulcis. Testa solida corporis integritas nullius unquam delicias conquassatum. Cortex …
tior mundi cuius divitias spinas reputabat quod filii magis eligens paupertatem. Item ipsa est mare rubrum quia per compassio-
nem rubricata est in filii passione. Unde dicitur sunamitis i. coccinea. Cant. 6. Item in ipsa enim et per ipsam spiritualis pharao i. diabolus
qui in manum femine tradidit dux … Judith … cum toto exercitu viciorum et eius … oratoribus et exemplis transeunt
veri israelite ab egypto hinc inde primo in desertum penitentie ipsa eos influente gratiam penitenti. Et inde in terram promissionis
per iordanem qui interpretatur humilis descensio i. per ipsam mariam in qua descendit filius dei multo humilitatis eius. Item maria
designatur per mare fusile de quo legitur 3 Reg. vii et 2 Par. 4 quod in edificatione templi mare positum est in latere dextro
contra orientem ad mundandum ut lavarentur in eo intrantes templum ne presumerent templum intrare polluti. Per hoc mare
significatur maria que fusilis est per pietatem liquefacta per dilectionem. Erea id est durabilis per perpetuam immunitatem. Sonora per
divinam laudem et orationum assiduitatem. Sine spiritali aspectu immensi volentibus intrare ecclesiam prima omnium sanctorum occurrit ipsis gratiam
… amaritudinis et contritionis et fonte vero confessionis infundit. Ad … orientem i. Christum filium suum eos per gratiam suam de-
ducit. Caritatis fervore quod per mundare designatur accendit. Et tandem ad devotionem etiam beatitudinis introducit.

Gratia plena. Quod dicit ei angelus. Jure debebat dici gratia plena quia iam habebat in utero plenum gratie et veritatis. Item
ideo gratia plena quia qualem gratiam totam habuit et nichil de suo … Tripliciter enim potest distingui gratia qua pro omnibus
… impleta est maria. Naturalium bonorum. Que … spiritu sancto in eam superveniente integritate naturalium secundum dignitatem
prime conditionis sola inter filias eve accepit. Unde dicitur Cant. 6 Una est matri sue electa genitrici sue. Spiritualium
carismatum quorum … in ea incarnato amplius … non potuit. Celestium donorum que virtute contemplationis …
pate donata est. Cantico enim distat inter odorem et gustum aromatice speciei tanta inter contemplationem marie et
aliorum sanctorum distantia est. Hic enim singulariter actiua a Christo accepit. … eius … nec portare … in
volue… fontem intrare totam … officia … Sicut dicit quod … cordis mei devotio …
sue … matri singulariter … Unde plenitudinem gratie subiungitur dominus tecum. Item gratia plena
dicta est maria multo tamen prius … virtutum scilicet virginitatis caritatis humilitatis que ad hoc ut gratia repleretur ipsam …
neque replenent reddiderunt. Gratia enim dei sicut dicit Beda … purissimum balsamum est et ideo purum solidum et
profundum vas requirit. Et quid purius marie virginitate que virgo concepit ante partum et in partu et post partum. Quid
solidius eius caritate qua … toto corde tota anima et tota virtute. Quid profundius eius humilitate
que fuit origo virtutum propter hoc tamen dicitur ei Cant. 4 Tota pulchra es amica mea. Intus per humilitatem exterius per virginitatem
et macula non est in te propter perfectam caritatem. Gratia plena. Quo enim tu tota gratie plenitudo descendisti in eam
vacuum aliquid reliquisti in ea. Hec etenim usquequaque impleta est gratia ut nichil in ea culpa obtineret. Nichil
… culpe relictum esset neque etiam cogitatio. Et non quod dicitur gratia plena non gratiarum aut gratiis sicut Hester … legitur
dixisse Assuero facies tua plena est gratiarum. Non enim mirabile videtur si multis graciis plena dicatur neque tamen
una quod plena videtur omnibus fortasse sic … ita gratiarum plena est ut unaquaque gratia per se plena sit.
… gratia a deo plena humilitate ut nullum in ea locum relinqueret superbie. Non enim habuit unum saltem plenitudine
illam … vel cogitationem … quoque occuparet superbia saltem venialis. Hec specialia sunt privilegia beate virginis

ut nec etiam cogitationes eius vitium aliquod occuparet. Talis fuit plena castitate ut nec cogitationem eius unquam occuparet luxuria quia in

sanctis quasi loca sublimiora vendicavit extendit. Nec sola cogitatione contenta est sed etiam per primos motus in affectum irrumpe-

re noluit. Sic et plena caritate ut nec invidia vel modicum locum invidia ira vel odium in ipsa occupaverint. Et de singulis

virtutibus. Merito ergo dicitur gratia plena, quia sic totam implevit gratia ut nec venialis culpa in ipsius carne vel anima quantumcumque

locum sibi potuit usurpare. Et bene gratia plena quia in corde et in corpore recepit totum gratie fontem. Cum ipse fons gratie

Christus dominus tantum de sua immensa plenitudine contulit quod eam usquequaque replevit ex eius plenitudine. Ipse fons est vivus

qui eam prius mentem eius replevit quam ventrem et cum nasceretur de corpore ab anima non recessit. Ideo dicit ipse Ieremie 23 Celum

et terram ego impleo. Celum prius id est animam Marie, terram postea id est carnem eius et ventrem. Vel celum et terram id est beatam virginem. Terram

per naturam sed celum per gratiam. Ideo etiam de ea dicitur Ecclesiastici 26 Gratia super gratiam mulier sancta et pudorata. Gratia super gratiam iuxta [illegible]

enim erat in ea gratie donum quo illam gratia eam tota implevit et occupavit et quasi sibi propriam vendicabat. Gratia ventris super

gratiam cordis. Gratia fecunditatis super gratiam virginitatis. Gratia enim implens alijs mulieribus data est, eius autem et cor et ventrem

gratia implevit. Vel gratia super gratiam id est super omnem gratiam. Que enim mater dei effecta est super omnem gratiam est. Gratia etiam qua

corpus eius et ventrem implevit est omnibus gratijs angelorum et hominum sublimior est. Item gratia super gratiam quia duplicem gratiam

que sibi et nobis gratiam acquisivit. Vel gratia super gratiam id est super omnes gratiosas est mulier sancta et pudorata scilicet beata virgo cui

data est gratia virginitatis et super hanc gratiam gratia fecunditatis quod fuit ei singularissimum. Propter quod dicitur ei Proverbiorum ultimo Multe filie

id est virtutes angelice et anime sancte congregaverunt divitias gratiarum et virtutum et meritorum tu supergressa es universas etc.

Gratia plena. Et hec est prima plenitudo quam secundum ordinem historie in novo lege testamento. Ubi enim venit plenitudo

temporis Galatas 4 venit Christus et temporis plenitudinis et triplicem plenitudinem adduxit quarum prima est propria beatissime virginis

de qua hic dicitur Gratia plena. Secunda propria est Christi hominis de qua Iohannes primo plenum gratie et veritatis. Tertia communis est omnibus sanctis

de qua legitur Actuum 6 Stephanus plenus gratia et fortitudine et Actuum 9 Thabita plena operibus bonis et elemosinis. Prima

istarum plenitudinum est gratie. Secunda gratie et veritatis. Tertia fidei et bone operationis. Prima replet mentem et ventrem.

Secunda affectum et intellectum. Tertia replet intus mentem et effluit extra per operationem. Beatissima igitur virgo fuit plena gratia

mente et ventre quia plenitudinem gratiarum habuit in mente et ipsum dominum gratiarum et virtutum habuit in ventre. Christus autem

fuit plenus gratia et veritate in quo erant omnes thesauri sapientie et scientie absconditi ad Colossenses 2 quia ipse est veritas et

sapientia patris 1 ad Corinthios 1. Plenitudo vero est fidei et operum sicut exponit glossa super illud Actuum 6 Stephanus plenus gratia et fortitudine

glossa fide et operibus. Et quod dicitur de Thabitha plena operibus bonis et elemosinis. Hij operibus bonis supplet per operibus bonis

glossa fide et operibus operationibus per fide operante per dilectionem. Est autem

intentionibus per caritate. Et elemosinis supplet per omnibus bonis operibus operationibus per fide operante per dilectionem. Est autem

prima istarum plenitudinum quasi plenitudo fontis. Secunda quasi fluminis. Tertia quasi rivi a flumine descendentis. Unde primo habet se

fons purus qui emittit flumen et in luce solis quasi gemma est et in aquas plurimas redundavit etc. Beata virgo

fons purus qui emittit flumen et in luce solis quasi gemma est et in aquas plurimas redundavit etc. Beata virgo

quasi fons propter gratiarum habundanciam purus propter humilitatis excellenciam et per hoc emittit in flumen maius quod generat Christum

qui dicitur Ecclesiastici 24 Ego quasi fluvius dorix et quasi aqueductus exivi a paradiso. Et ab isto flumine descendit plenitudo

istorum quasi quidam rivus quia de plenitudine eius omnes accepimus Iohannes primo et Ecclesiastes primo Ad locum unde exeunt flumina revertuntur etc.

Item iste Christus dominus est. Prima istarum plenitudinum privat vacuitatem. Secunda negat particularitatem. Tertia importat

redundantiam. Plenitudo sanctorum quia communis est habet redundantiam quia animam replet intus et effluit extra per operationem. Unde

Actuum 2 Repleti sunt omnes spiritu sancto. Ecce plenitudo interior et ceperunt loqui. Ecce redundancia exterior. Plenitudo

vero negat particularitatem. Non enim ad mensuram dedit ei deus spiritum suum Iohannes 3. Super quod glossa Non particulariter neque

particulariter sed universaliter. Et qualiter universaliter dicitur ad Colossenses primo in ipso complacuit omnem plenitudinem divinitatis habitare corporaliter

non per subdivisiones sed universaliter et qualiter universaliter dicitur ad Colossenses primo. Cum enim vas aque plus aliquid potest capere tamdiu habet aliquid vacuitatis.

Plenitudo autem beate virginis privat vacuitatem. Cum enim vas aque plus aliquid potest capere tamdiu habet aliquid vacuitatis

et ita antequam aliquid vacuitatis habuit quia maiorem gratiam recipere potuit. Ipsa autem sic usquequaque gratia plena

fuit quod maiorem gratiam habere non potuit nisi ipsa divinitati uniretur. Hoc est nisi ipsa esset deus. Hec est plenitudo

de qua hic specialiter dicit angelus Ave gratia plena. Hec itaque ipsa est beatissime virginis quod etsi angelus proprium nomen tacuit

et hoc quasi per nomine eius proprio posuit ut plena gratia deinceps vocaretur sicut dicitur est. Gratia plena. Quadruplex

est plenitudo. Prima sufficientie, hec in apostolis Actuum 2 Repleti sunt omnes spiritu sancto. Secunda magne excellencie, hec in Stephano

plenus gratia et fortitudine. Tertia multo maioris excellencie, hec in Maria gratia plena. Quarta summe excellencie, hec in Christo.

Luce 4 Ihesus plenus spiritu sancto regressus est a Iordane. Sufficiens que scilicet replet secundum rei congruenciam ut eum dicitur

Gratia est plena pro loco non quia ibi nullum locum vacuum relinquat sed quia secundum congruenciam ibi existentes locos sufficiunt.

Talis gratie plenitudo fuit in Stephano et sanctis non quod peccare non potuerunt quia et apostoli contraxerunt pulverem de pedibus

presumpserunt Christo et Iohannes 1 canonica 1. Si dixerimus quia peccatum non habemus etc. et Iacobi 3 In multis offendimus omnes. Sed quia

gratie plenitudinem sufficientem ad salutem perceperunt. Usquequaque replens quod est cum in re impleta nichil

vacuum relinquitur ut in mensura vini et olei. Hec fuit autem receptionis filij dei in beata virgine ut dicitur

quod in vase quamque pleno non recipit plus. Superfluens quidem sicut res que implet vasis quod implet capacitatem excedit. Hec plenitudo fuit in Christo ut supra dictum est. et de illa plenitudine omnes accepimus gratiam pro gratia Iohannis primo. et hec ipsa plenitudo gratie descendit in virginem cum verbum dei concepit. Unde plenitudo usque quamque replens designata est cum ei dictum est Ave gratia plena. Plenitudo superfluens cum statim subiungit Spiritus sanctus superveniet in te. Deus enim quasi fons existens plenitudinem undique effluentem. et paulo post cum dictum est gratia plena subiungit Spiritus sanctus superveniet in te. Ideo sic videtur posse distingui quod fuit gratia plena quantum ad vasis capacitatem quia cumulum [illegible] nobis que de illa plenitudine semper accepimus nisi stetit pro nobis. Item gratia plena. Hec plenitudo maior consistit in duobus scilicet in plenitudine dignitatis et sanctitatis. Plenitudo dignitatis in hoc attenditur quod ipsa virgo et mater. ideo sic comparatur cedro que altitudine transcendit omnes arbores terre et ipsa omnes homines. Plenitudo sanctitatis in hoc quod non solum sancta est in se. sed et alios sanctificare potest et a peccato sanare. Unde sic comparatur cypresso que arbor medicinalis est.

Gratia plena ad deum per humilitatem ad angelos per virginitatem ad homines per fecunditatem [illegible]. Alibi Gratia scilicet in Maria gratia plena invenimus gloriam illam scilicet de qua [illegible] Bernardus [illegible] filius super [illegible] hec est virginis [illegible] gloria singularis et excellens prerogativa Marie quod filium unum cum deo patre meruit habere communem. [illegible] quod dicitur gratia plena interior non exterior gratia designatur. Exterior enim gratia fallax et vana est ut est pulchritudo corporis nobilitas generis et huiusmodi. Proverbiorum ultimo Fallax gratia et vana pulchritudo etc. Hec plenitudo gratie fuit in beata virgine. fomitis extinctio. vitalis agnitio. virtutis dilectio. Prima est fuga viciorum et parat animam. Secunda perficit intellectum. Tertia consumat affectum. Ideo gratia plena magis quam Stephanus. [illegible] quod Christus stat [illegible] in medio virgo Maria. Unde dicit In me omnis gratia vite et veritatis. Hec cum gratia plena [illegible] Christo [illegible] in me omnis spes vite et virtutis. Hec cum Stephano [illegible] plena plenitudine apta [illegible] plene cumulata Maria plenitudine aquam. Prima sufficit. secunda effluit. tertia perfecta est. Item hec plenitudo gratie refertur ad IIII cardinales virtutes quibus melius nichil est in vita. Sapientie VIII. Quas singulas invenimus eminuisse in ea. Habuit enim ecce temperantiam carnis pudicitiam sermonis modestiam cordis munditiam. Ecce prudentia silent [illegible] intellexit audita [illegible] sapienter ad [illegible]. Ecce iustitia reddidit omnibus quod debebat [illegible] corde gessit [illegible] in sua desponsatione [illegible] contradictione in legali purificatione. [illegible] compassionem [illegible] reddidit [illegible] quod erat cum mulieribus et discipulis in oratione perseverans. Actuum I. Ecce fortitudo [illegible] virginitatis assumpsit assumptam tenuit. [illegible] fidem adhibuit fiat michi secundum verbum tuum. Hec sunt XII stelle in corona mulieris de qua dicitur Apocalypsis XII. Signum magnum apparuit in celo mulier amicta sole et luna sub pedibus eius et in capite eius corona stellarum XII. Has [illegible] XII prerogativas virginis propter quas etiam dicitur gratia plena [illegible] celi [illegible] XII stellas dicit [illegible] stelle Marie [illegible] angelica salutatio. Spiritus sancti superventio. filii dei incarnatio [illegible] virginitatis primitia. sine corruptione fecunda. sine gravamine gravida. sine dolore puerpera [illegible] fulserunt in carne [illegible] devotio humilitatis reverentia pudoris magnitudo credulitatis [illegible] cordis [illegible] fulserunt in corde [illegible] propter tres gratia plena propter omnes [illegible] Multe filie congregaverunt divitias tu supergressa es universas. Benedicta tu in mulieribus [illegible] Merito dicta es gratia plena de qua ortus est fons gratie. Ideo

Gratia plena. Hugo de sancto victore ad Mariam [illegible] Merito dicta es gratia plena de qua ortus est fons gratie. Ideo gratia plena [illegible] nobis est qui natus est ex te. Ideo enim dicta es gratia plena et [illegible] plena totum nobis [illegible] a te quod per illum nobis est. Ideo enim prudentes virgines acceperunt oleum in vasis suis cum lampadibus. tu ut ex tuo redundante [illegible] totus mundus [illegible] lampade tua inextinguibiliter ardente prudentissima virgo virginum non unum tuum vas habuisti oleo gratie repletum quo lampade tua [illegible] et [illegible] aliud gestabas vas redundans et indeficiens ex quo effuso oleo [illegible] omnium lampades illuminares et [illegible] Prudentes ergo fuisti et tibi prudens [illegible] vasa omnium usque ad summum replens et in illo nichil minuens. Prudentes [illegible] sufficiet et tibi et nobis et sufficit retinuisti [illegible] ne forte non sufficiat michi et vobis [illegible] sufficiet et tibi et nobis [illegible] et erat aliud vas et sufficit [illegible] lucem in lampade fuit in carne virginitas oleum in vase in corde humilitas. Et erat aliud vas [illegible] caritas [illegible] in vestro tuo o gratia plena [illegible] plenitudine tu quam accepisti et lucem [illegible] et oleum [illegible] humilitas [illegible] indeficiens [illegible] ut ex illa plenitudine effunderet quo et in corde. Postea partu [illegible] nobis [illegible] indeficiens [illegible] gratia plena fuisti cum de terra carnis tue fons lampades [illegible] illuminarent et vasa vacua replerent. Hec gratia plena fuisti [illegible] Item plena gratia illa esse ex gratie erupit et manavit super omnem terram et irrigavit aridam et sterilem fecundavit. Ibi ergo o fidelis anima [illegible] per quam quasi per canale [illegible] Fons divine gratie ad [illegible] quam gratis redundavit [illegible] de illa plenitudine [illegible] gratia tibi defuit ad ipsam plenitudinem gratie [illegible] et [illegible] est tibi [illegible] de illa plenitudine [illegible] gratia tibi defuit [illegible] plenitudo [illegible] enim plenitudo talis nature est quod quanto amplius de ea effluxerit tanto amplius [illegible] minuetur plenitudo [illegible] Tanto enim amplius [illegible] amabis tanto de amore tuo amplius effluet in illum [illegible] de amore palam est. Tanto enim amplius [illegible] amabis tanto ampliore dilectione habundabis. Vides ergo quod ipse fons amoris [illegible] ipso quem diligis et quanto amplius amabis tanto ampliore dilectione habundabis [illegible] ut effluendo augeatur. ipsa vero sua retentione arescat et detinendo pereat. Retine amorem tuum ne fluat in alium [illegible] nichil amoris habes [illegible] in te [illegible] fons amoris. ideo est ipsa vocata fons ortorum et puteus aquarum viventium que fluunt impetu de Libano. [illegible] ergo aridum est cor tuum [illegible] irrigari indiget [illegible] ad fontem ortorum qui omnes ortos irrigat [illegible] ad puteum aquarum viventium et ne timeas laborem [illegible]

q flumē cū impetu ꝑt' vbicacitatē et feracitatē. Gra pl' sup omēs aqua vīrtitas ꝛc' no eī pt tor no virē q̄d
sunt fonti et sunt puteo ꝓpriū sunt. no pt arescē' no pt grupiarꝰ ꝯburī incendio. Cum g' gra ꝯtis datur.
alioqn iaq no essꝫ gra. ro' ꝑ. tūe ad plena gra que dat omībꝫ affluenter on dīc' gaudiū est alioqn ia larga
no esset. Gra plena. btē hū' plena sibi nobis suplena et supfluens de cuiꝰ plenitudīe omēs accepimꝰ
gr̄aꝫ p gra. Gra filij p gra matrī. graꝫ ꝯēpli p gra doctī. graꝫ remissiōis p gra intercessionis. o dīnes
in omīs et sup omīs maria de cuiꝰ sba pt assupta cuiꝰ mihi sufficerat solue debita. Grandis in vsus ꝑpos re
mansit dīuitiarꝰ copia qꝛ assupto redime̅ et restaurac potuit vniūsa et plenitudīe eiꝰ o a. dīct oß tat' tolos
Gra plena qr ad vasū ꝑpt' sc' qr ad cumulū ꝑpt nos. qui de illa plenitudīe omēs accepimꝰ. Ego ista plenitud'
plenitudīe venit nobis ꝑciū redemptionis. aqua ablucionis panis refectionis. medicina curationis. armatura ꝯ
pugnacionis ꝑmiū remuneracionis ꝑciū redemptoris qr ipa fuit sacculus pecunie in quo fuit omīs thesaurꝰ sapie et
scie absconditi. Col 2°. quē secū tulit dūs in assupcione matrꝫ ꝑciū vn' rensurꝫ in dīe plene lune ꝛ' i ꝯsūmacōe
caue'. de hꝰ ꝑtio ꝑu ult ꝑual et de ultimis finibꝫ ꝑciū eius i' inventorꝰ dꝫ glo' de ulttis finibꝫ i' de ulta
humilitate btē v'ginis. vl' de ultis finibꝫ i' de ꝯiūctione dei et hōis qui sꝫ duo ultimi fines. Sap' viii attingit
a fine usqꝫ ad finē ꝛc'. hꝰ ꝑciū in incarnacōe missū est nobis et eodꝫ dīe ꝑsolutū. qr xp̄s eodꝫ dīe ꝯceptꝰ
est et passꝰ ꝑpm bꝫ anīs revolutꝰ. Sꝫ iudei ꝑciū istud cogitaverūt repelle'. Nimis eī hꝰ ꝑciū esset carꝰ
est et passꝰ. ipi tū no cognoverūt hꝰ carꝰ qr no crediderūt ipm deū. sꝫ reputaūt cupꝰ
optimi tīe emulatꝰ btē v'ginis. ipi tū no cognoverūt. et celeste mel suspicata fuit fel. vn' omī modo quo ꝓbat' pecuia aqua ꝓbaverūt eū. Ꝯflauerūt eī eū in
igne sꝫ nichil invenerūt de scoria. vn' filiꝰ ꝑt. Igne me ꝯflamasti ps 16 miscit' tuꝰ corpꝰ et no est inventa
in me iniquitas. Ꝗ' invenerūt ipm. vn' dꝫ. dinumeraverūt oīa ossa mea. hec hꝰ sufficeret sꝫ etiā libraverūt eū in statera
crucis. sꝫ ꝯ ea tanti' statera fca est corporis ꝛc'. Ꝗ' sola digna tu fuisti ꝛc'. Aqua ablucionis qr ipa est fons.
Ipa eī fons ꝯtinui
zach 13. In dīe illa erit fons patens. dm̄ꝰ in' fons ortorꝰ puteꝰ aquarꝰ viventiū. Ipa eī fons ꝯtinui
ad gina busicia que ꝯbibet omībꝫ. puteꝰ ꝯtūtū ad ꝑfundas et spales devotiones quas fons spalibꝫ sꝫ
mistrat. Ipa est etiā cisterna bethleem 2' Reg 23 mag'
mistrat. Ipa est etiā cisterna maior ab ipa ꝑfluit refectio pecorbꝫ. hꝰ est cisterna aqua xp̄s dūs ē
porta qr omīs tusientes vot' ꝯtinuo in se est sacrac. vn' clamat. Sitite ad me omīs. Lhꝰ cisterne aqua xp̄s dūs ē
qui est fons vite salientis in vita etiā. Joh 4. Hac aqua ꝯcupivit dd' i' ꝑplꝫ indiguꝫ clavis dīa tua sꝫ
tria sit aqua ps 142. et 2' Reg 23. O si quis mi' daret potū aque de cisterna ꝛc'. Ysa 41. Egeni et paupes
ꝯrūt aquas. Sꝫ dūs moysi et aaron dedit ꝯsiliū quid facerent. Loqu̅ ꝑꝰ loquim mersꝰ ad petrā i' ad btāꝫ
v'ginē. dīvinā cord' tribulacōꝫ ꝯtūe cord' instabilitē et dabit vobis aquas. Tūc apuit eis dūs thesaurꝰ suū aq'
fonte aque vive de cisterna bethleem. hac aqua attulerūt duo fortes sꝫ fides et caritas. fides fortꝫ q' tusserit
montes et p qua sci vicerūt. Caritas fortis ut mors cant 8. Et quid fecit dd' i' iudeꝫ de aqua ista. no
bibit qr no credidit sꝫ libavit eaꝫ dūo in cruce. Sꝫ de illa libacio nra fuit ablucio. ipē eī lavit nos a pctīs
nrīs in sanguine suo cū quo ꝯcurrit aqua. Joh 19. Iste etiā fons vite figuratꝰ est Gen 2° vbi leg' qr fluviꝰ
egrediebat' de loco voluptatis ad irrigandū paradisū qui inde dividebat' in quatuor capita. hꝰ ē ꝯor' busia
a quibꝫ dīmanant' cetera oīa. sꝫ busicia lavacionis recreacionis iustifica'cōis et glorificacōis. Et hū dīr' busia hꝰ flumīa
qr ꝯtulerūt nobis ꝯor que solet magꝫ flumia ꝯferre civitatibꝫ et villis quas ꝑfluunt. Flumīe eī vna
apportat. supflua ꝯportat. sordes abluit. sitim extinguit. busicia ꝯo lavacionis velut oia una nobis
apportat'. sic pꝫ Gen p°. Busicia recreacōis oia supflua ꝯportavit sꝫ originalia ꝛ actualia pcta. Tūc
enī ipē fuit hyrcus emissariꝰ qui pcta ꝑplꝫ detulit in desertū. Levit 16. Busicia iustifica'cōis oia munda
nra abstulit. vn' ps. Amplius lava me ꝛc'. Sꝫ busicia glorifica'cōis omēs sitim extinguet. vsqꝫ tūc eī
sitit aīa nra ad deū fontē vivū. No extinguet' siti. hꝰ in ꝑnti qr no saciabit' oculꝰ visu. sꝫ saciabit' cū
apparuit gla eiꝰ qui de torrente volupt' sue potabit nos. Panis refectionis. ipa eī est navis institoris
de longe portās panē suū. De longe qr ipē panis vivꝰ qui de celo descendit. ad quē nos invitat v'go
ꝑtē vo. Comedite inqꝰ panē meū et bibite viñ q' miscui vobis. Dꝫ eī civitas aquā ꝯnvertēs cū vino
dīvinitatis miscuit qn hꝫ naꝫ dīne vnivit. Et btā v'go miscuit qn vmone cōdidit dei ꝯsensit. panē
dīvinitatis miscuit qn hꝫ naꝫ dīne vnivit. Ipa eī est sara q' miscuit tria sata farine. Gen 18. dīvinitateꝫ aiaꝫ et
istū ser ipa nobis ꝯfecit. Ipa eī est sara q' miscuit tria sata farine. fuit i' in incarnacōe. Decoctus in
caīne ꝑfermētū i' hac ꝯfectione fuit fides v'ginis. Cum sꝫ panis pistꝰ fuit i' in incarnacōe. Decoctus in
clibano vteri v'ginalis igne spūs sci ul' caritatis maie. sꝫ fractꝰ in passiōe qn inulit crystallū suaꝫ
i' clavissiaꝫ aiaꝫ suā ad lymbū sic buccellas i' sic frustū panis divisū a pane i' a corpe q' iacuit
i' sepulcro. hꝰ est panis quē petebat ꝑuuli. Tren 4. et ysa 58. Frange esurienti panē tuū i' ꝑmitte
aiaꝫ tuā et corpꝰ abiurovite separi in ꝯtē prefeccione famelicorꝰ hꝰ. Gen 18. Festinavit abraham

Apoc 1

ps 21

ps 70
ps 41
ps ult
Joh 6

ps 124

in tabernaculum ad parvam dicitur quod et accelera tria sata simile commisce et fac subcinericios panes etc. Sara beata virgo
Abraham filius dei qui festinavit ad eam in annunciacione Canticorum 2° Ecce iste venit saliens in montibus etc. Christus enim ap-
pellatur angelus magni consilii et motus angelorum est festinus et subitus. Per tabernaculum uterus virginalis dicitur quod et
accelera dando nuncium conceptus tui. Unde beatus Bernardus ad Mariam Exaudi gaudium ... rex decorem tuum tantum desiderat responsionis
assensum etc. Tria sata simile commisce. Per tria sata illa tria que conveniunt in persona Christi scilicet verbum anima et caro. Dicit enim in illa
summa trinitate trinitas est personarum et unitas essencie. Ita in ista sancta trinitas est substanciarum et unitas persone. Et sicut ibi
personarum pluralitas unitatem non confundit seu scindit essencie nec unitas essencie pluralitatem minuit personarum. Ita et hic nec pluralitas
substanciarum persone dividit unitatem nec unitas persone substanciarum refert pluralitatem. Dicitur autem hic tria sata simile propter puritatem
singulorum. Candor enim simile puritatem significat. De puritate verbi dicitur Sapiencie 7 Candor est lucis eterne et speculum sine
macula. De puritate anime dicitur 1 Petri 2 Qui peccatum non fecit etc. De puritate carnis attestatur et probat ... et inte-
gritas seu virginitas dei genitricis. Et fac subcinericios panes. Per panem significatur caro Christi que vere est cibus Iohannis 6. Sed dicit
panes pluraliter quia ibi multiplex est refectio. Cinis significat mortificationem ... sub quo cinere decocti sunt hii panes in clibano
uteri virginalis quia igne virginee caritatis et tandem quia decocti in fornace passionis ut essent ... panibus bis cocti qui
competit tendentibus ad superna celum. Fermentum huius panis fides virginis. Unde beatus Bernardus Felix mulier que ...
voce accepit tribus satis farine apposuit fermentum fidei. Bonum fermentatur totum et quoque ... de deo predicatur
de homine. Medicamentum curacionis ... 38. Altissimus de terra carnis virginee creavit medelam ... Ecclesiastici 43
Medicina omnium in festinacione nebule. Hec medicina profluxit nobis de plenitudine Marie. Unde ... dicit Ecclesiastici 24 Ego
quasi fluvius dorix quod interpretatur medicamentum ... quia ipse sanat omnes infirmitates nostras et quasi aqueductus exivi
a paradiso id est virginis utero. Arma expugnacionis. Et que continua armis ad medicinam. Maria ... designatur per
domum saltus Libani 3 Regum 7 que divisa erat in duas partes ... in hystoriis. Una pars vocabatur pigmentaria
que continebat pigmenta et odoramenta et aromata ad usum templi et domus regie. Altera pars armaria continebat arma
ad tuicionem regis et decorem domus. Hec domus designabat Mariam. Libanus candor vel candidacio. Hec est virgo can-
dida ... quam fecit Salomon id est sapiencia id est Christus edificatur ... domum ... et hec domus continet medicinam
contra morbos peccatorum ... et arma contra ... virtutes paupertatem humilitatem etc. Inhabitat ... domo
erant scuta aurea que fecit Salomon designans scutum illud quod petit David dicens Apprehende arma et scutum. Ideo et
fecit deus ... Introibo in locum tabernaculi admirabilis id est in beatam virginem ... ubi accepit scutum bone
voluntatis id est carnem in qua nobis ostendit bona sua erga nos voluntatem. Unde ... dicit Coronasti nos ... est enim ...
... ad alias ... que videt deus sic scutum suum. Hoc scutum perforatum fuit in pugna passionis in qua ...
primum remansit tandem acceptum sumus de hac plenitudine quia fuit mater fructus ventris ... [illegible]

Dominus tecum. Postquam dicta est gratia plena subditur Dominus tecum. In quo et assignatur gratia singularis. Dominus
enim cum sanctis angelis est per graciam, cum sanctis hominibus non solum per graciam sed eciam per naturam ut possit dici
Emanuel id est nobiscum deus, scilicet per naturam nostram quod dici non potest angelis quia sicut dicitur ad Hebreos 2 Nusquam angelos
apprehendit quia angelicam naturam non sibi univit sed semen Abrahe apprehendit quia in virgine orta de semine Abrahe
naturam humanam assumpsit. Cum beata autem virgine non solum per graciam fuit et naturam sed eciam per assumptionem carnis ipsius potius
sed ... admixtione seminis ut dicatur ei Dominus tecum ... carnalis ... Unde et dicit Ezechielis 34 Terra
dabit germen suum. Item Dominus tecum longe excellencius quam cum ceteris sanctis cum quibus est spiritualiter tantum et in corde; sed
tecum est et spiritualiter in corde et corporaliter in ventre. Item quod dicit Dominus tecum refertur ad caritatem Marie quia deus
caritas est et qui manet in caritate deo manet in eo. Item Dominus tecum. Beatus Bernardus Non dicitur Dominus in te sed Dominus
tecum. Deus enim qui ubique equaliter totus est per suam simplicem substanciam aliter tamen est in racionalibus creaturis quam in ceteris et in
ipsarum aliter in bonis aliter in malis. Et ita sane est in racionalibus creaturis ut non capiatur ab eis. Racionabus autem
omnibus capi potest per cognicionem sed a bonis tantum capitur per amorem. In solis ergo bonis ita est ut eciam sit cum ipsis propter
concordiam voluntatis. Nam dum suas voluntates iusticie eius subdunt, propter hoc quod ab eius voluntate non dissenciunt, deum
sibi spiritualiter iungunt. Sed ... ita fuit cum omnibus sanctis spiritualiter tamen cum Maria, cui quia utrique tanta ea consensio fuit
ut illius non solum voluntatem sed eciam carnem sibi coniungeret ac de sua et virginis substancia fieret unus Christus. Et si nec totus
de deo nec totus de virgine totus tamen dei et totus virginis esset non duo filii sed unus filius utriusque. Ave itaque Ave
gracia plena Dominus tecum. Unde pater tecum principium id est filius dei qui dicit Iohannis 8 Ego principium qui et loquor vobis. Et ...
In die virtutis tue, scilicet in illa die qua virtute divina concepisti. Hic tamen Dominus tecum filius quem carne tua induis, sed et
Dominus spiritus de quo concipis, et ipse dominus pater qui genuit quem concipis. Pater inquam tecum qui filium suum facit et tuum.
Filius tecum qui ad condendum in te mirabile sacramentum miro modo et sibi reservat genitale secretum et tibi servat

integre virginale signaculum spiritus sanctus tertium qui cum patre et filio tuum sanctificat uterum hucusque beatus bernardus
Dominus tecum in verbis istis notatur divina societas ad mariam qua fuit simpliciter maria in summo carnis est n
triplex societas una carnalis sponse ad sponsum. Alia naturalis matris ad filium Tercia spiritualis carnis ad deum
prima magna quia ibi sunt duo in carne una. Secunda maior quia sunt duo quasi carne una. caro enim matris et caro filii una
caro Tercia maxima quia qui adheret deo unus spiritus est cum eo. i cor. 6. Tercia ergo societas beate virginis ad deum. summa
est que omnes istas complectitur. Aliter distingui potest istud ut dicatur quod quatuor sunt uniones que maxime unum faciunt et
omnes iste fuerunt inter mariam et divinam sapientiam prima est dei ad animam et est spiritualis. de qua i cor. 6. Qui adheret deo &c
et hec per gratiam. et maria dicta est plena gratia. et quod invenit gratiam apud deum et spiritus sanctus superveniet in te Et propter hec
et hec per gratiam. Et ipsa Cant. 2. 2o dilectus meus michi &c. Secunda est personalis et est
vehementior unione. sicut ad divinam sapientiam per gratiam. Et ipsa. Cant. ... dilectus meus ... Secunda est personalis et est
vehementior unione. sed ad divinam sapientiam tunc potestate carnis eius
ubi sed divine sapientie ad corpus Christus enim marie non iungebatur in unitate persone divina sapientia cum potestate carnis eius
in unitate persone sed sociavit divina sapientia. quod illud impletum est Bernardus in unum divites et pauperes Tercia unio est naturalis
sicut arboris ad fructum matris ad filium ipsa enim fuit arbor ipse fructus. ipsa mater ipse filius Quarta est coniugalis
et est per coniugium inter divinam naturam et humanam et hec in utero virginis thalamo enim consistit in duobus in mutuo consensu
qui ibi fuit quando virgo dixit fiat michi &c. Et in quietude naturae quod ibi fuit quando verbum caro factum est. Et tunc fuerunt beata
virgo et divina sapientia unus spiritus et una caro Si enim eva dicta est esse una caro cum adam quia de costa eius formata
multo melius dicatur caro Christi esse una cum carne beate virginis. quia non
ab eo tunc educta. et in nullo ab eo mutata
de costa sed de intimis visceribus immo de purissimis sanguinibus virginis educta sicut dicit damascenus. et non oportet sed intra
glosa eius viscera. ... membris educata ... i cor. 6 et gen. 2o Erunt duo in carne una virgini
quia omnia que dicuntur de divina sapientia comporunt
propter hanc coniunctionem et multiplicem unionem inter mariam et divinam sapientiam Dominus tecum Triplex enim fuit deus
de maria. et eius eadem attribuuntur Et forte propter hoc dictum est ei deus tecum. Deus tecum Triplex enim fuit deus
cum illa. ut sicut deus cum ancilla. sicut sponsus cum sponsa. sicut filius cum matre dilectissima Sicut sponsus cum sponsa
ipsa enim unica dicitur virgo virginum quia prima
... enim virgines sponse sunt agni. quo non virgo virginum sponsa sponsorum
conservavit et vovit virginitatem absque omni precepto consilio et exemplo In laude aliarum virginum dicitur quod sequuntur agnum quocumque
ierit Apoc. 14 de ista autem potest securius dici quod agnus sequebatur eam quocumque ivit unde luc. 11 descendit cum illis na
zareth et erat subditus illis Item Cant. 2. 2o dilectus meus michi et ego illi qui pascitur inter lilia Ecce virgo
dilecto meo et dilectus meus michi qui pascitur inter lilia fuit etiam deus cum ea sicut filius cum matre dilectissima unde
spiritualiter hic dicitur deus tecum Christus hic enim vocatus est nomen eius emanuel. i nobiscum deus quia post hanc unionem dei et
Deus ... factus est caro et sicut ... factus est sponsus ecclesie de quibus nuptiis
dicitur inter facta est ipse filius humane nature factus est caro et sicut ... Thama zelotipia Galilea transmigratio In Cana
Ioh. 2o Nuptie facte sunt in chana galilee. et erat mater ihesu ibi Chana zelotipia Galilea transmigratio In cana
galilee. i. in qua immoderata caritate fecit divinam transmigrare ad humanam Item iste nuptie prefigurate fuerunt in
... quibus dicitur hester ... fecit assuerus qui interpretatur beatitudo et fecit ... convivium per
nuptiis hester et assueri. de quibus dicitur hester ... i nature humane prius abscondite a deo per ...
magnificum i spirituale gaudium inestimabile pro coniunctione et nuptiis hester i nature humane prius abscondite a deo per peccatum
nunc autem elevate super omnem creaturam in ipso deo in unitate persone unde in ipso Beata que elegisti et assumpsisti
inhabitabit in atriis tuis i. coniunxit tecum in proprietatibus Hester enim interpretatur abscondita vel elevata in pluribus fuit
etiam deus cum ea sicut deus cum ancilla Si enim beata pluribus cuius deus deus eius quo non est beatissima cuius deus filius
eius in pluribus etiam aliis modis et in pluribus locis et factis fuit deus cum ea fuit enim cum ea in consilio ... Tolle
puerum et matrem eius et fuge in egyptum Et ideo etiam modo est ipsa cum eo in solio et regno unde astitit regina
quasi sustinemus et gravabimur in thren. ... Adultimum fuit deus cum ea. et ipsa cum deo in eodem labore et in eodem
opere nostre redemptionis mater nostre ... admittit in opere nostre salutis unde predictum erat gen. ... de ...
mulier Non est bonum esse hominem solum. faciamus ei adiutorium Illa enim licet eva viro suo non fuit in adiutorium
sed in destructionem magis Ista autem in adiutorium quia in manu femine tradidit deus zizanium i. ... iudicum ... et una
mulier hebrea fecit confusionem in domo nabuchodonosor Iudith ... quod deus dicit ysa. 63 Torcular cal
cavi solus et de gentibus non est vir mecum unde est dicendum quod non est vir tecum sed mulier una tecum est que omnia voluit
que tu suscepisti in corpore suscepit in corde et sicut lancea militis perforat latus suum ita gladius doloris pertransiit
dicas tecum eius Et sicut tu non quod voluisti sed quod pater tuus voluit sustinuisti sicut predicas Ioh. 6 descendi de celo
non ut faciam voluntatem meam &c Ita ipsa non quod ipsa voluit sed quod tu voluisti tecum sustinuit Stabat enim
iuxta crucem sicut dicit Ambrosius non ut dolorem filii consideraret sed ut salutem humani generis aspiceret Sic ergo patet quod
in omnibus fuit deus cum ea et ipsa cum deo Dominus tecum Cant. 2o Ecce iste venit saliens in montibus

transiliens colles. Montes ul colles angeli sut. Saliit g'a xps in montib; qr est in angelis et sic vnq9 q° illis missi est ad salute nrm. Omes em sut administratorij spus. hebr. p°. Transilijt colles i. mores angelos supat alacritate et humilitate mistrdi. qm no solu venit mistic. s; et dare aiaz suaz redemptoz p mltis. qd nq fecit angeloz demeq3 transilijt gabriele q pueniit ad vgine. ipo et angelo attestante. qui ait. Dus tecu. Nec dixit. Dus mecu venit. sparia ei hospiciu. sic dice solent alij pcursores. s; hospiciu pparatu inueniens et dnm puenisse ei dixit Dus tecu. q2 q modo in celo reliquat. repit apud eaz. Bts bnd9. victi es o archangele. transilijt teq9 puenit te Aliter. Ecce iste venit in motib; saliens. transiliens colles. Montes patriarche et pphe. Saltu eq9 fuit q2 abraha genuit ysaac. ecce vnq9 saltu. ysaac iacob. ecce saltu. s; iacob genuit iudaz. ecce iij saltu. et sic de ulteri9 fecit magnu saltu cu d2. Jacob genuit ioseph virum marie de qua nat9 e ihs qui vocat2 xps. Et venit saliens et in motib; i. in patriarchis et pphis. s; transilijt colles i. angelos quos nusq9 apphendit. hebr. ij. Et no q in quolz saltu relinqbat aliqd vestigiu sic mos est salientiu. sz in abraha fidem in ysaac spem in iacob caritate in dauid humilitate. Tc. Causa at tante festinacie assignat maria cant. p°. Du esset rex in accubitu suo nardus mea dedit odore suu. Vba sut bte marie de sua humilitate que effudit deuocoz suaz usq9 ad celos ascendentes et dei filiu usq9 ad tra inclinatez qui in alt9 habitat et humilia respicit. Nar d2 glosa ul crispus ul quenis arbor alta q9 ortas designat vtutes s; nard9 i. humilitas. Et g° du esset rex i. xps qui regit oia in accubitu suo i. in concl'o celoz habitacio. Et no q vocat rege no sponsu. q2 nondu celebrate erat nupcie in chana galilee. i. in vtro marie. nard9 mea i. deuota humilitas mee. dedit odore suu i. placuit altmo. Cuiq9 fraglitas odor no solu infra tra(n)quaq9 resedit s; eciā totaq9 supna ciuitate asspit usq9 ad nares dni peruenias et usq9 ad illu q d sinu pris dm acceptauit et desideauit huc odorez. q2 in magno angeloz cetu no poterat inuenire. laudabilis em est in carne fragili vitā angelicā duc'e q assi angelu sic d2. Ecc9 xl. dedit odore suu i. placuit. Pppm usq9 ad accubitu patiu solu. Odor at huq9 nardi fuit eiq9 humilis vginitas et vginalis humilitas. Cuius odore succensus dei filiu et illexit et totu rapuit. Cu illectu et totu raptu de sinu pris. saliit in vtero matris et assumo celo egsso eiq9. q2 sic d2. sap 18. Omipotens sno tuus dne exiliens de celo a regalib; sedib; venit Nec solu i ventre eius odorez vginitatis s; in mente odoz humilitatis recipiens et huis odorib; odorez sue bonitatis admiscens. de ancilla fecit sponsa et de cibria genitricez. Sic ergo humilitas marie. rege celi attraxit ad tra et velut aquila odore pde corrupte illecta carnem immaculatissime coplaunt Descendere eni summo ...

ps 18 matu i. vtutu eiq9 in egssu gle magni dei ... graz coram oculis dm. clantib; qui cotestabat ... est ista que ascendit p desertu sic vgula fumi ex aromatib; tc. Stati eq9 rex egrediens de loco sco suo et de excelso celoz habitacio exsiliens exultauit ut gigas ad currenda via. et nimio pvolans desideio puenit intra sinu ad vgine qua elegerat quā amauerat. cuiq9 decore concupierat et q2 vnicornis mansuetissim9 in sinu vginis se recepit. deposita iracundie feritate qua ante peccatu pmoz pntu ad genus huanu usq9 tunc hueiat. Que p spiciens a longe venientem. gtulans et exultans ait cant. Ecce iste venit saliens in motib; tc. Ideo dicat9 dus tecu. Et de hac attraccoe d2. Job 28. Trahit9 sapia de occultis. Tracta em est sapia que filius est dei de tra. Et de hac attracoe ... occultis ad que nulli creature patebat accessus. q2 quibusda suspirijs ul vticinijs desideijs sum pris i. de illis occultis ... pntb9 lacrimis suspirijs sctoz antiquoz vn dicebat moyses Exo 4. Obsecro dne mitte q missurus es. Et dauid Emitte manu tua de alto tc. Et ys 64. Vt dirupes celos et descenderes. Sz maria que magis dilexit. p fundius suspirauit. vehementius desiderauit. ipa forcius traxit. Vn Osculetur me osculo oris sui. Ideo dictu est ei. Ne

ps 123 timeas maria. Inuenisti qd querebas. No dico tu q audeat petere q dei filius incarnaret in ea. Et dus tecu. Istud dcm est sic volgant solz dici. maior psona comedere ad minori. ad cuiq9 declinat hospiciu ut ea consumat cibu. sic dei filius in sua incarnacoe declinat in hospiciu vteri vginalis vn carne assumens vgineis vberib; lactabat2 et vgineis manib; cibis corpalib; pascebat2. ys. vij. Butiru et mel comedet. Et cant. 2°. Dilectus meus candid9 et rubicund9 qui pascit2 int lilia. Ibi d2 bts bnd9. Quauis nature gratia lilia sut candidissima. nr causabit2 lilioz amator int lilia no inueniens quo int manus marie inuenit

Domini9 tecu. In hijs duob; vbis nota2 marie dignitas et dnium eius sup filiu suu. Dus em de omib; celis sctis dicat2. et magnu sit eis esse eu dno. vn. et enoch d2 ambulasse cu deo. q° fecerunt qui eius p oia obedierunt voluntati. Maria magis apud celis omib; sctis perfecta est ut no solu ipa subiceret voluntati dni s; et dus voluntati ipius ut p eo mito dicat2 dus esse cu ea. Bts bnd9. Cu no deu et dnm angeloz. maria suu audeat appellat filiu. dic filii quid fecisti nobis sic. Quis hoc audeat angeloz. Sufficit eis. et p magno hnt q cu sint spus ex condicione. ex gra facti et vocti sut angeli.

vnde dauid Qui facit angelos suos spiritus. ps 103. Maria vero matrem se agnoscens maiestate illa cui illi ad reuerentiam
fuerunt cum fiducia suum appellat filium. Nec dedignatur potum filius quem esse dignatus est. Vnde paulo post subditur ecce lata
Et erat inquit subditus illis. Quis quibus. Deus hominibus. Ille inquit cui angeli subditi sunt cui principatus et potestates
obediunt. subditus erat marie. Non solum marie sed etiam ioseph propter mariam et ideo ad interpellationem matris distulit usque
ad 30 annos negotium quod iam inceperat duodennis. Ideo cant. 8 dicitur: Innixa super dilectum suum que superior dilecto. Et
cant. 2o dicit ipsa: Dilectus meus michi. subditus sed et obtemperans sicut filius matri et ego illi obtemperans et obediens sicut filia
patri sicut ancilla domino sicut creatura creatori. Et contra hoc quod dictum est eue multo transgressionis sue sub potestate viri eris
et ipse dominabitur tui. gen. 3. dictum est marie Dominus tecum. multo gratie quam dixerunt. Ad hoc eciam facit quod solum precibus
dicitur conuertisse scabellum. Et magister hugo de sancto victore super illud Ioh. 2o Deficiente vino dicit mater ihesu ad eum Vinum non
habent. Nec dicit peto ut defectum poculi vini creando aut commutando suppleas sed hec matris reuerencie priuilegium
deberi confisa est. ut quicquid vel innuendo signaret pati a filio repulsam non debuisse. Et hec quidem iustum fuerat si tale
aliquid ab eo petiuisset quod ille facere posset secundum naturam quam ab ea acceperat. Hinc et quodammodo iuste reprehenditur quia ab
ea naturam quam non debebat obedienciam in miraculo porrigebat et dicit ei Quid michi et tibi mulier. Miraculum enim facere dei
est ita non hominis. et ideo cum a matre postea hoc miraculum porrigitur. Vide non quasi homo sed quasi deus mulierem non matrem. De p
suspicione causatur. Maria enim a christo non quasi mater porrigere a filio sed quasi mulier si vere fuisset miraculum. Qualiter
postulare debebat a deo. Dominus tecum. Item quasi querens saluatorem. quem ipsum cum ea. Vnde de magis dicitur Mt. 2o. In-
venerunt puerum cum maria matre eius etc. Vt cum ipsa se querendo nobis ostendat. Dicatur ergo Dominus frequenter in
sepultura (?) in illis esse quos inmaculate pati est et vota corporis et desideria adimplere. Vnde ezech. 3o Manus domini erat
mecum confortans me. Et de iohanne baptista luc. 1o Etenim manus domini erat cum illo. Mt. in fine Ecce ego vobiscum
sum omnibus diebus usque ad consummacionem seculi. Implora ergo beatam virginem in omnibus orationibus tuis ut desperes aut diffi
das de impossibiliter ampliandi quia dominus est cum ea. et ideo quecumque ipsa voluit inmaculate. Vide cum ea est ut et
posset. Dominus tecum. Cum solo comite qui caruit quantacumque turba hominum secum habuit. Ve illi Eccl. 4 in ve
sola quia si ceciderit non habet subleuantem. Sola enim est comes iste qui possit subleuare cadentem.
Benedicta i. ore omnium fidelium collaudata. Cum dicitur Eccl. 21.

Benedicta tu in mulieribus vel inter mulieres. Benedicta i. ore omnium fidelium collaudata. inter mulieres inuenit aliquam benedictam
Non est malicia super maliciam mulieris. eo gloriosus est quod maria inter mulieres benedicta
dicitur ergo Benedicta tu in mulieribus. Et non quod istud tunc discretum est et conclusum quia in sola maria benedicta
simpliciter nichil de maledictione matris aut virginis reperitur. Vnde et congrue dictum est ei Aue i. sine ve duplici
maledicti. Nam maledicta est sterilis que non parit sed mulier qui parit in dolore. Maria autem ve est benedicta quia

sed virgo et maledicta
que parit sed

benedictionem fecunditatis in conceptu et benedictionem leticie in partu consecuta ab ea tam dolore quam sterilitatis maledictio
Recte postquam dictum est ei Aue subiungitur Gratia plena. Dominus tecum benedicta tu in mulieribus. Et hec tria videntur ibi
tangi. Gratia plena. multo humilitatis que erat quasi vas vacuum et ideo meruit impleri magis cum
peruolabis virtutibus marie Gratia plena. multo humilitatis quam erat quasi vas vacuum et ideo meruit impleri magis cum
esse nichil quia virginitas sancta fuit humilitatis. Humilitas enim sensus est proprie vacuitatis sicut dicit augustinus. Vasa vero
vacua replet oleo gratie vera helyseus 4 Reg. 4. Et ideo maria que vas vacuum exhibuit illud plenum me-
ruit reportare. Iacobi iiii. Deus superbis resistit humilibus autem dat gratiam. Dominus tecum multo solitudinis quam sume-
dilegebat. Vnde ab angelo sola inuenta est in conclaui quando ingressus est ad eam. Benedicta tu multo virginitatis
quam voto primo arripuit et cuius amore maledictum legis contempsit. Deus enim vacuos replet solitarios
cum voto primo arripuit et cuius amore maledictum legis contempsit. Dominus enim vacuos replet. solitarios
comitatur. maledicta hominum propter amorem eius contempnentibus dat benedictionem pro maledictione. Vnde maledicet sed ama-
tores mundi illi sinistro et tu domine benedices. Contra plenos euacuabit Iob 20. Diuicias quas deuorauit
euomet et de ventre eius extrahet eas deus Iob. Comitatos a turbis solitarios faciet. Vnde dicit Iheronimus
superbo ysa. xiiii. Cum cadauer putridum non habebit consorcium neque cum aliis erit in sepultura. Quia veritas ab
hominibus benedicti maledicet luc. vi. Ve cum benedixerint vobis homines etc. Hinc tria elegit sibi dauid
solitudinem vacuitatem maledictionem. Vnde allegat Respice in me et miserere mei quia vnicus et pauper sum.
vacuus sum ego pauper dicit quia parum habeo in pera. Et maledicta elegit 2 Reg. 16 dicit de semei Dimitte eum
ut maledicat michi. si forte respiciat dominus afflictionem meam et reddat michi bonum pro maledictione hac hodierna.
Cum dicat domino Solitarium comitare. vacuum reple. benedic maledictum. Et in hiis hiis maria vocat dauid
filia comprobatur. In hiis eciam tria nobis emulanda pro modulo nostro proponuntur ut hec tria a deo tota
sequi mereamur. Humilitas ut gratiam impleamur quia deus humilibus dat gratiam. Iacobi 4. Amor solitudinis
et bone singularitatis ut diuinum comitem habeamus. Solus erat moyses quando dominus apparuit ei Exo. 3
solus helyas 3 Reg. 18. Sola agar gen. 16 quando ei apparuit angelus. Castitas cuius amore

corripienda sit bonorum maledicta et benedictionem a deo. Hec est ut gratiam a deo consequamur ut ab eo benedicamur ut hominibus utiles
efficiamur. Dominus tecum ponitur in medio quia gratia confluit utrique et benedictio spiritualis fecunditatis operatur utrique. Iste ergo
postquam dicta est gratia plena subiungitur dominus tecum quasi sine deo nihil facere possumus ante hec sic sine eo nihil custodire.
Ideo post gratie donationem utile est ut deus sit nobiscum et nobiscum custodiat quod nobis solus dedit. Benedicta tu in
mulieribus vel inter mulieres, ut inter dicat medium participatione quia virgo cum fecunditate et mater cum virginitate. Ipsa enim erat
mulier sponsi generatione et futura mulier partus fecunditate. Nec tamen propter hoc incurrit maledictionem sed magis consecuta benedictionem.
Audito tamen hoc verbo benedicta tu in mulieribus turbata est quia in virginibus benedici se optabat et ideo cogitabat qualis
esset ista salutatio que ab initio videbatur esse suspecta. Et ubi in promissione filii manifestum patuit virginitatis periculum
velut non potuit dissimulare quin diceret Quomodo fiet istud etc. Vel ideo turbata est per admirationem quia sciebat omnes mulieres
maledictas esse in matre sua Eva. et ideo audiens se in mulieribus benedici turbata cogitabat qualis esset ista salutatio que
et mulierem dicebat et benedictam. Vel inter mulieres i. super mulieres quia opera meliora fuerunt in ea quam in ceteris. Virgo enim peperit
premium suum genuit portantem se portavit nutrientem se lactavit vacua et plena humilis et sublimis pauper et
dives. Unum fuit quod ante eam in nulla muliere invenire potuit. Nec solum benedicta inter mulieres tamen quia hec paucis videtur
sed inter mulieres benedictas singulari benedictione insignis et benedicta. Unde dicitur [illegible] In muliere electa habebit laudem
et inter benedictas benedicetur. In ipsa enim sola inventa est fecunditas cum virginitate que duo numquam antea pariter fuerunt
unde quodam partu et integritas discordes tempore longo virginis in gremio federa pacis habent. Et ideo dicta est benedicta
in mulieribus non tamen quia sola sine concupiscentia concepit et sine dolore peperit sed quia pre omnibus in prole multiplicata est. Licet enim
carnaliter unum genuit filium in eo tamen spiritualis mater effecta est magne multitudinis filiorum quorum ipse primogenitus est
unde sicut dictum est Luce 2 quod peperit filium suum primogenitum. Et ad Romanos 8 Ut sit ipse primogenitus in multis fratribus.
Item potest quod dicta est benedicta in mulieribus designatur per eam mulier que est mulier fortis de qua dicitur Proverbiorum ultimo De ultimis
finibus pretium eius. Anima enim per amorem virginitatis contempsit maledictionem qua maledicebatur sterilis in lege ideo meruit benedici.
Benedicta tu in mulieribus i. pre omnibus mulieribus dicit glossa. Et hec glossa excepta est in Judith 13 ubi dicit ei Ozias princeps
populi Israel Benedicta tu filia a domino deo excelso pre omnibus mulieribus super terram. Judicum 5 Benedicta inter mulieres Iahel.
Hester 2 dicitur quod Hester habuit gratiam et misericordiam super omnes mulieres et quod dilexit eam Assuerus plus quam omnes mulieres. Maria ergo dicitur
benedicta in mulieribus Judith pre mulieribus Iahel inter mulieres Hester invenit gratiam et misericordiam super omnes mulieres amata
ab Assuero plus quam omnes mulieres in quibus verbis signatur summa benedictio. Et hee tres mulieres Mariam expresse significant.
Accipias ergo totum et dicas quod ipsa fuit benedicta in mulieribus et pre mulieribus et inter mulieres et super omnes mulieres. Benedicta
in mulieribus eo quod ipsa sola habuit quicquid boni fuit in mulieribus. Benedicta pre omnibus mulieribus quia illa omnia habuit excellentius.
Benedicta fuit inter mulieres quia ipsa sola illius maledictionis expers fuit quam omnes mulieres in matre sua Eva acceperunt.
Benedicta autem fuit super omnes mulieres quia ipsa habuit quod nulla alia umquam accepit sed quicquid boni fuit in mulieribus quod
Maria habuit. Coniugalis vidualis virginalis. Virginalem statum habuit ante desponsationem. Coniugalem post desponsationem.
Vidualem post filii passionem quia iam defuncto Ioseph non videtur quod commendaret eam discipulo. Si enim ipso vivente [illegible]
non videtur quod iam fere quinquagenariam ab eo tolleret. Et ideo omnes predictas tres mulieres expresse significata est
scilicet per Judith viduam per Hester coniugatam per Rachel et Rebeccam virgines. Ita quod per unam viduam et unam coniugatam et
duas virgines. Forte quia ante partum et virgo permansit post partum. post hec habuit triplicem statum dicitur Ecclesiastici 24 In Iacob
inhabita i. coniugatis que sunt in lucta quia tabernaculum carnis habuit. Cantica 1. In electis meis i. virginibus mitte radices.
Sic ergo ipsa sola habuit quicquid boni fuit in mulieribus. Et nondum quod quia nobilis illa virgo Israel futura erat mater dei
thalamus sponsi domus dilecti unica primaria ideo dei filius singulariter in modo mirabili in ipsa voluit operari ut que
pretium universitatis debebat parere cum statu quolibet universitatis haberet aliquid commune. Et cum coniugatis commune habuit
partum prolis. Cum continentibus votum castitatis. Cum virginibus perseverantiam virginitatis. Ut deus continentes coniugatas et virgines
partu suo redimeret sic et fructum trigesimum sexagesimum et centesimum promeret. Sed o tu fidelis vir qui de beata virgine
sentis in bonitate non moveris in ea fructum tricesimum quam sexagesimum vel centesimum intellige. Deum asseras quod non plus
meruit pariendo quam virginitatem conservando. Maria ergo in ipsa operatione dei fructum et debitum Maria sortitur quantum
ad ipsam appellationem. In aliis tamen non sic quia neque generat sine difficultate neque parit sine corruptione. Fuit etiam
benedicta pre omnibus mulieribus quia omnia illa habuit excellentius. Omnes enim coniugate habuerunt fecunditatem cum corruptione
vidue fecunditatem cum corpore precedente virgines castitatem cum sterilitate. Ipsa vero sola separavit prosperavit [illegible] quia habuit
statum coniugalem et vidualem cum virginitate et virginalem cum fecunditate. Et ideo benedicta pre omnibus mulieribus unde et debet
dici benedicta et super benedicta. Benedicta ab angelo super benedicta ab Elizabeth. Fuit etiam benedicta inter mulieres
quia sola expers illius maledictionis quam omnes mulieres in Eva contraxerunt Genesis 3 Multiplicabo erumpnas tuas
et conceptus tuos In dolore paries etc. A qua maledictione ipsa fuit immunis. Unde ipsa ut [illegible] parturivit
peperit absque vomere partum eius peperit masculum. Quis audivit umquam tale. Et ideo sola inter mulieres benedicta

Fuit etiam benedicta super omnes mulieres quia nulla alia umquam accepit quod ipsa habuit scilicet quod virgo peperit. Et ideo non tantum super omnes mulieres
sed super omnem naturam et intellectum fuit scilicet quod deum genuit. Hec ergo sola habuit omne bonum quod in mulieribus fuit. Sola non
habuit maledictionem quam omnis alia mulier habuit. Sola habuit quod numquam alia mulier habere potuit. Propter hoc nobiliter dicitur Luce 10 quod Maria
optimam partem elegit. Optimam quantitate quia totum habuit. Optimam qualitate quia puriorem et excellentiorem habuit. Optimam dignitate
quia dignior pars intelligi non potuit. Item enim per se verum est de beata virgine Maria optimam partem elegit quia inter omnes que umquam partes
acceperunt hec sola optimam elegit et habuit. Deus autem illorum elegit quia se totum habuit in eius utero fuit filius beatissime virginis.
Ecce illa [illegible] quibus integritatis beatitudo sanctissime virginis que fuit immunitas ab omni peccato. Unde ave Maria. Gratie plenitudo
unde gratia plena. Divina societas unde dominus tecum. Prerogative singularitas unde benedicta tu in mulieribus. Circa duo prima beatifi-
cat ipsam in se. Alia duo in comparatione ad omnia ad que comparantur ipsam comparare et hec non est nisi ad superius quia dominus tecum et
ad inferius quia benedicta in mulieribus. Quia mediante illa benedictione qua habuit in mulieribus benedicta fuit ad omnia ad que comparantur ipsam
comparare. Ideo enim quod deum genuit angelorum restauratorem hominum redemptorem demonum victorem beatam eam dicunt omnes generationes.
Et hoc est quod dicitur Judith 15 in persona Marie: Tu gloria Jerusalem que designat angelos qui sunt in visione dei et pacis.
Tu letitia Israel. Per Israel autem beatorum qui quondam fuit Jacob id est luctatores nunc autem Israel id est videntes deum facie ad faciem. Tu
honorificentia populi nostri. Per populum sanctorum id est consistentium peccata sua et laudes dei et glorificantium deum. Alias nostrorum intelligo.
Que fecisti viriliter vincendo diabolum sicut prophetatum est Genesis 3: Ipsa conteret caput tuum. Aliter primum Tu gloria Jerusalem vox
est angelorum quorum ruina per eam reparata est. Secundum Tu letitia Israel vox est hominum quorum tristitia per eam letificata est. Tertium
Tu honorificentia populi nostri vox est mulierum quarum infamia per eam deleta est. Quartum que fecisti viriliter vox est mortuorum
concium in limbo quorum captivitas per eam redempta est et reducta. Aliter Tu gloria Jerusalem id est innocentium. Tu letitia Israel
id est penitentium. Tu honorificentia populi nostri id est peccatorum. Hec est ergo beata plenitudo et plena beatitudo. Dicitur Marie que fons est et
origo totius nostre beatitudinis. Unumquodque enim beatitudinis ab illo magno mari id est ab illa infinita bonitate dei trinitatis ad genus humanum
provenit totum per hanc venam defluxit et ideo quicquid nobis mittitur de superius per gratiam actionum ad eam refundendum est
per quam mediatricem hominum periculorum quicquid gratie obtinemus. **B**enedicta tu in mulieribus id est in matribus et in virginibus
infecundis vel oppressis inter mulieres id est inter matres et virgines. Sicut enim lapis angularis in duobus consistit parietibus
et inter duos parietes in utroque stat pariete sed non totus in uno nec totus in alio. Sic Maria in uno mater est quo ad fecunditatem
et in uno virgo quo ad incorruptionem sed non omnino in pariete matrum quia est incorrupta nec ergo toto in pariete virginum quia
est fecunda. Talem quippe decebat esse matrem salvatoris ut mediatrix mediatorem lapis angularis lapidem pareret
angularem. Job 38: Quis dimisit lapidem angularem? Quasi dicat: Deus de lapide angulari lapidem dimisit angularem
angularem. Job 38 [illegible] dimisit lapidem angularem quia [illegible] dicunt [illegible] et [illegible] stans in utroque pariete quia deus
Christus mediator dei et hominum lapis est angularis in quo due conveniunt nature divina et humana stans in utroque pariete. Quia deus
et homo mediator dei et hominum. 1 ad Timotheum 2. Justus cum deo mortalis cum hominibus. Quem de matre virgine nasci decuit
ut in matre mortalis conciperetur mortalis et in virgine conciperetur justus. Non enim erat ut corruptus per matris corruptionem conciperetur.
Unde ut sicut primus Adam de terra virgine factus fuit ita secundus Adam
de virgine homo fieret. Item ut sicut per Evam virginem fracta fuit humani generis perditio ita per Mariam virginem fieret eiusdem reparatio.
Item ut qui in celis habebat patrem sine matre haberet
unde tamen etiam paradisi porta per Evam cunctis clausa est. Item ut qui in celis habebat patrem sine matre haberet
in terris matrem sine patre ut quasi duobus testibus probaretur Christi divinitas in matris virginitate et patris divinitate. Dubitat
[illegible] superius missus est omne [illegible] sequens est quod virgo peperit
[illegible] Ecce virgo concipiet etc. [illegible] benedictus [illegible]
Christi vitas [illegible] ista unde Ecce virgo concipiet etc.
que matrem suam singularem in celestibus donaturum gloria singulari in terris previdere curavit et gratia qua de ineffabili-
ter et intacta conciperet et pareret incorrupta. Porro deum decebat huiusmodi nativitas qua non nisi de virgine nasceretur. Talis
congruebat et virginem partus ut non pareret nisi deum. Conditor factor hominum ut homo fieret nasciturus de homine talem sibi
congruebat et virginem partum ut non pareret nisi deum. Voluit itaque esse virgines
omnibus debuit eligere immo condere matrem qualem et se decere sciebat et sibi noverat placituram. Voluit itaque esse virginem
de qua immaculata immaculatus procederet omnium maculas purgaturus. Voluit et humilem de qua mitis et humilis corde
prodiret. Habere in se virtutum virtutum omnibus salubrimum quod omnium exemplum. Dedit ergo virginum partum quia ei iam ante et virginitatis
inspiravit votum et humilitatis prerogavit meritum. Alioquin quomodo eam angelus in sequentibus gratia plenam pronuntiat
si quippiam vel parum boni quod ex gratia non accepisset habebat. Ut igitur que sanctorum conceptura erat partum et paritura
sancta esset corpore accepit donum virginitatis ut esset et mente accepit humilitatis. Hiis in te virgo regia gemmis ornata
virtutum geminis quod mentis pariter et corporis decore perfulgida specie sua et pulchritudine sua in celestibus cognita
celi cives in se provocatur aspectus ita ut et regis animum in suis concupiscentias inclinaret et celestem nuntium ad se educe-
ret de superius. Et quod virginalis conceptio redemptorem decebat dictum est Abrahe Genesis 22: Cum remissio fieret
sine peccato et quod verba Christi gratione reducet. Hec prima generatio fuit in Adam sine viro et femina. Secunda in
Eva de viro sine femina. Tertia in nobis de viro et femina. Quarta scilicet Christi de femina sine viro. Et hec singularis
nec alia potuit inveniri que posset suavere hiis primis que preerat sed ista tres alias ad pactum de captivitate reducet.

igit maria recte d' bndicta int' mulieres qr ipa int' matres et virgines prudes mediatrix et mirabilit' media ab utriq;
comixta illud suscepit qd optimu erat et preciosu separavit a vili hec pp' et relicta sterilitate virgis et corrupcoe matris as-
sumpsit & integritate de virgine et fecunditatem de matre ut esset integra et fecunda et nec sterilis nec corrupta &c
Benedicta tu int' mulieres qr media int' mulieres veteris et novi testamenti mulieres veteris testamenti ad ista tendebat
sicut pz qr cum omni affectu ad liberorum procreacoem intendebant ut ad istam pervenirent q earum aufferet obprobrium Unde et rachel
legitur dixisse ad iacob gen 30 da mihi liberos alioquin moriar mulieres novi testamenti ad eam respiciunt q eius in quantum
potuit et quibus ipa reddidit libertatem Ipa enim triplice statu bonarum mulierum significatur bonum s meliore et optimum
i coniugii viduitate et virginitate Benedicta tu in mulieribus pt' hec dicta eo modo quo dictum est Gen xxvii In pingue-
dine terre et in rore celi desuper erit benediccio tua Ros celi virginitas pinguedo terre fecunditas procreacoem enim effusa est
benediccio sup mulieres O quot eius auxilio et precibus de maledictione eruite sunt et quot ereptae Ut ro bndicta in mulie-
ribus qd d' alia non legitur ut p hoc notetur q non solum int' mulieres glorificatura sit sz ecia quodam privilegio speciali sibi
mulieres dilectoris venditravit et affectu ut pote p quam evasit obprobrium Erat enim ignominia esse mulierem ppt' peccatum
prime matris scilicet et esse reos ppt' latronem et pdicionem ade filii enim erimus pdicionis et latronis unde d' ysa' pro pu-
cipes tui s ada et eua infideles socii furum i demonum Et ppt' hoc clamabat gens humana ad deum salvatorem
sub typo septem mulierum ysa iiii invocetur nomen tuum sup nos s ut a xpo dicamur xpiani Aufer obprobrium nostrum obp-
brium qz primorum parentum p quam a nobis ablatum est et insup adeo gloriosi facti sumus q reges et regine celorum facti
sumus fratres christo ergo benedicta in mulieribus et int' mulieres p qua tantum prime mulieris obprobrium ablatum est a mulieribus
et tantus honor collatus est mulieribus ut mulier celorum regina et dei genitrix sit effecta Item m hoc q d' benedicta tu
in mulieribus ostenditur precipua eius potencia ad impetrandum Nam alie mulieres virorum rigorem emolliunt hec autem dei severitatem emollit
designata p virgam q produxit aquam de petra Num xx Item ro benedicta in mulieribus qr sola de mulieribus ab universis
generacionibus predicanda et sup omnibus gloriam habitura &c

Et benedictus fructus ventris tui Supius dixerat angelus benedicta tu in mulieribus et Elizabeth benedicta tu int'
mulieres qr ibi senciebat de virgine sz hic subsistit angelus nec dixit benedictus fructus ventris tui qr filius
hic adhuc flos erat in orto virginis unde ysa xi flos de radice eius ascendet sz fructus fuit in modo
medicina in terra panibus in sacramento vita in acia beatitudo in celo Hoc attendens elizabeth supplevit qd angelus non
dixerat s benedictus fructus ventris tui Et vere benedictus q pulcher ad videndum suavis ad odorandum dulcis ad gustandum utilis ad [...]
Ste bndictus ad meliorem Non qr tu benedicta io benedictus filius ventris tui sz qr ille te prevenit in benediccionibus dulcedinis io benedicta
tu Vel aliter bndictus f v tui in quo benedicte sunt omnes gentes de eius plenitudine tu qz tu cetis qui differencia a cetis

tu Vel ceterum bndictus f v tui in quo benedicte sunt omnes gentes terre qz plenitudine tu qz cetis qz differencia a cetis
accepisti ac p hoc benedicta tu in mulieribus ille vero benedictus non in hominibus non int' angelos sz ipse est sup omnia deus benedictus in secula
ad ro ix d' benedictus vir benedicta mulier benedictus panis benedicta terra et hmoi sz singulariter bndictus f v t ut sit sup
omnia benedictus in secula benedictus in odore benedictus in sapore benedictus in specie De odore gen 27 Ecce odor filii mei sicut odor
agri pleni cui benedixit dominus De sapore d' ps 33 Gustate et videte quoniam suavis est dominus Item ps 30 Quam magna
multitudo dulcedinis tue Item petri i cap ii Si tamen gustastis quoniam suavis est dominus Et ipse de se invitat nos ad se
eccl 24 Qui edunt me adhuc esurient &c Vel ppt' saporis dulcedinem hoc dicebat q gustatus semel magis
provocat appetitum Bonus fructus qui animarum esurientium et sicientium uestram cibus et potus est Item de specie in ps Speciosus
forma pre filiis hominum Et beata agnes Cuius pulchritudinem sol et luna mirantur
spes decoris eius Item i pet i in quem desiderant angeli prospicere Et beata agnes Cuius pulchritudinem sol et luna mirantur
Nec solum speciosus quam alii fructus sz sicut d' speciosus forma p filiis hominum sic ergo est speciosior p fructibus universis
Si enim ille fructus mortis non solum suavis fuit ad vescendum sz et teste scriptura delectabilis aspectu quanto magis hmoi
vitalis fructus debeat esse universum decore hmoi Benedictus f v t Cognitive ypus fructus d' ventris
virginalis singulariter et distincte qr ipm concepit in utero mater in utero i ca intra non sicut alie mulieres
q respiciunt ad coitum unde concepit Ideo et xpus d' germen unde ysa 4 In die illa erit germen domini in magnificencia
et gloria et fructus terre sublimis qr sicut granum madefactum ex propria substancia germen emittit a quo est totus fructus sic
contactu alterius grani Sic maria madefacta gratia spiritus sancti sine contactu viri ex se sola germinavit xpum qui fructus
est benedictus qui et germen d' ppt' similitudinem ieremie 10 Et ipa Zach 24 Germen celi i illud qui omnia claudit et continet
Unde hic germen d' pr Ezech 34 Suscitabo eis germen nominatum
germen Dilexerunt vitiam sola i sine admixtione viri De hoc germine d' pr Ezech 34 Suscitabo eis germen nominatum
nominatum Nemo aut aliquis dicat ppt' hoc fructus ventris immo ventris et renum qr et a matre concipitur et generatur
a patre Cognite aut appellatur xpus fructus qr sicut fructus ex herba nascitur vel ex arbore aut a terra ipsum non
violans sic et xpus de virgine Item qr sicut fructus bonus arborem vel terram de qua nascitur commendabilem reddit
sic et xpus virginem gloriosam de qua tota benedicta totus est natus benedictus unde et ei d' Benedicta tu in mulieribus
et benedictus f v t Nam fructus fit cognoscitur qualis sit terra aut arbor unde oritur sic et xpus virginem

spin ait xpc a fructibus eorum cognoscetis eos. Ibidem non potest arbor bona fructus malos facere etc. Anima supposita sub foliis arti
dictum fructus iste in sacro delectabilior est anima digne sumentis quia ibi anima plus lucratur quantum ad plus dico ffructu
ac istud non gustabit in futuro arbor i homo qui fructum bonum non facit in presenti It fructus dicitur a fruor frueris Et est frui
amore inherere alicui rei tamen propter seipsam xpc autem qui in sacro nostra refectio est in via fruicio erit in patria tamen fruicio
facit beatum et hanc fruicionem meretur qui xpm ponit finem gaudii sui Ideo dicitur in ps Cum dederit dilectis suis sopnum ecce
hereditas domini filii merces fructus ventris ffructus enim consuete in cena sumitur quia est refectio post sopnum et xpc est fructus quia
in illa cena ultimo compertus de quo fructuabimus sicut volgariter solet dici post fructus non solet apponi fercula aliud necessarium
comestio sed post cenam Cum ergo xpc dederit dilectis suis sopnum ecce hereditas domini que est merces filii est quia dabitur domino filiis
suis fidelibus et dat quottidie non aliam sed quod seipsum qui fructus est ventris benedicti Hereditas non decessione patris ob
suis fidelibus et dat quotiens non aliam sed quod seipsum qui fructus est ventris benedicti Hereditas non decessione patris ob
tenta nec successione transmittenda ad posteros nec inter fratres dividenda nec angustior multitudine tollendum Et est hereditas
preclara de qua ps ffunes ceciderunt mihi in preclaris etenim hereditas mea preclara est mihi Ve peccatori Hec hereditate tamen
dicitur est hereditas quam deus possidet et a deo possidetur Cum terra accepit in hereditate obscurata Hec hereditate et illa
ceciderunt funes in obscuris Maledicta hereditas quia illa maledixit dominus gen 3 maledicta terra in opere tuo Et quia
ad hanc festinatur io Et in nomissio benedictione carebit pro 20 Et non quia dicitur in pu o i qui tenens hereditate promittit te
lesti It Et est hereditas de qua dominus dicit Eccli 24 hereditas mea super mel et favum ffructus autem iste mihi est odorifer
optimum colorem et vivifici vigoris Odore allicitur sapore reficitur colore iocundatur et vigore corroboratur Tantum
lenis appetitu delectabilis gustu suavis durabilitate perhennis Hic appetit esuriens sine tormento manducat sine
fastidio ipso saciatur sine superfluo per eum sanatur sine vendimio ffructus optimus est sapidissimus suavissimus et iocundissimus
omne delectamentum in se habens et omnis saporis suavitatem Hic tu qui gustavit quam suavis est dominus Sapit quod
pro diversitate gustantium aliis manna propter dulcedinem aliis favum propter contemplacionem aliis butirum propter devocionis
pinguedinem aliis panem propter fortitudinem aliis vinum propter compunctionem aliis oleum propter consolacionem aliis lac propter suavitatem
aliis mel propter divinitatem aliis lignum propter caritatem et huiusmodi Hic est fructus ligni vite i beate virginis qui erat in
paradiso i in virginali utero de quo qui digne comedit mortem non gustabit in eternum Unde dicitur Ioh 6 Caro mea
vere est cibus etc Hic latuit sub flore virginitatis in concepcione apparuit in nativitate maturuit in predicacione collectus est
in arbore crucis in passione Ysa 53 Cum abscisus est de terra viventium Hic fructus apparuit candidus in nativitate propter virginitatem
et innocentiam viridis in eciorum permissione splendidus in transfiguracione rubicundus in passione pallidus et discolor in sepulchro
Benedicite f v t Quo autem fructus huius senciatur dulcedo docetur Cant 2o ubi dicit fidelis anima Sub umbra illius
quem desideraveram sedi et fructus eius dulcis gutturi meo Umbra est ipse est corporis imitacio quam fecit in passione qui
scapulis suis obumbravit [illegible] ut fervorem patiens iracundie eius temperavit In hac umbra vita
est anime quia hac umbra sola mors Trenorum ult dicitur xpc In umbra tua vivemus in gentibus Et homo dicitur in umbra quia
respectu corporis sola quedam apparencia est Ille quicquid boni facere possit optimum homo per deo respectu corporis quam deus fecit
pro hoste nichil est nisi umbra quedam promissa Tantum etiam distat res ab umbra quantum a passionibus nostris
quas pro deo sustinemus distat passio xpi si omnes circumstancie diligenter notentur Unde ac passio domini fecit umbra
in qua conterunt obscuritas pene et claritas pietatis Sede autem sub hac umbra est requiescere in imitacione dominice
passionis ubi tam invenitur odor pretiosus et refrigerium Odor letabundus ptecto securus refrigerium facit quietum
de odore dicitur sponso cant 1 Odor unguentorum tuorum super omnia aromata Ibidem Odor vestimentorum tuorum sicut odor
thuris It bte [illegible] ecclesia visitatur a sponso dicit ei odor tuus concupiscis in me [illegible] etiam It eccli 24 Quasi
balsamum non mixtum odor meus De protectione in ps Sub umbra alarum tuarum protege me etc It In umbra
alarum tuarum sperabo donec transeat iniquitas Ale xpi virtutes quibus volavit ad celum vel ale eius brachia extensa
in cruce de quibus dicitur Malach 3 Sanitas in pennis eius De refrigerio 2e 17 Interrogate de semitis antiquis
que sit via bona etc et invenietis refrigerium animabus vestris Via xpc dominus Dicit ergo fidelis anima Sub umbra illius
quem desideraveram sedi Sedere domino nostra volentibus sentire fructus huius dulcedinem et amicicie ei ad salutem sed passio
imitacio Unde sub umbra illius sedi letabunda secura et quieta et desiderium meum intenso unde dicit desideravi Iste in
sessione notatur requies ut quietas prius age ysa 1 quia prius necesse est cessare a peccato In sedendo inferior
pars corporis versus terram quiescit pars superior versus celum laborat et movetur Sede ergo est quiescere ab appetitu
temporalium et laborare potius ut sic senciatur dulcedo fructus huius Unde sequitur Et fructus eius i corporis et sanguinis
eius perceptio qua reficimur et sustentamur in via peregrinacionis nostre vel fructus i efficacia sacri dulcis gutturi meo
i intime affectioni mee anime Et hoc dicitur gutturi per quod vox transit ut qui hanc dulcedinem sentire desiderat
prius quia ad hunc fructum accedat confessus fuit peccata sua ut in voce exultacionis et confessionis sit sonus epulantis
It Ozee 14 sunt sedentes in umbra eius ut supra vivent tritico et germinabunt quasi vinea Vivent tritico

v(e)l corpe et sangue xpi tenet hic p(er) g(rati)am et p(er) gl(ori)am in futuro. Septua(gesim)a sicut inebriabunt(ur) vino et germinabunt q(uasi) vinea. xpi vi(n)u(m)
s(cilicet) qui est vitis vera in suis opib(us) similit(er) imitatores. Similitas e(nim) in g(er)mine designat(ur). alioq(ui)n nisi p(ro)bus sub umbra
ista sedebit p(er) imitacionem corp(oris) que gessit xpus in carne. et sequela vestigiorum q(ue) calcavit in t(er)ra. h(uius) fructu(m) et h(uius) vino
moreret(ur). q(ui)a relect(io) panis n(on) est sang(uinis) nisi s(i)mul vn(de) quida(m). In dei mensa quid tractes sedulo pensa. vinee su(a)
mori (con)ficat q(uo)d pou(er)g(er)e ovi vinee p(er) trusa(m) mori p(er) (com)passionem. Natum est eciam desid(er)iu(m) s(upra) venie gr(ati)e et gl(ori)e vn(de) d(icitur)
desideram. Job 3 Anteq(uam) comedam suspiro. desiderando s(cilicet) h(ec) t(an)ta &c. Nec p(er)tinet ad guttur eo(rum) q(ui) hunc fructum n(on)
esurit. Ite(m) fructus eius dulcis gutturi meo. Dulcis enim est h(ic) fructus in ore p(re)dicantib(us) dulcior in palato meditant(ium)
dulcissimus in gutture gustantib(us). In v(er)bo vn(de) ps. Q(uam) dulcia faucib(us) meis eloq(ui)a tua. It(em) Joh 6 dixit petrus h(abe)r(e) de
dulcissima in gutture gustantib(us) ... ad que ibimus v(er)ba vite et(er)ne habes. In opere ait p(er) distite a me q(uo)d ...
gustans dulcedine(m) d(icitu)r ad que(m) ibimus v(er)ba vite et(er)ne habes. Innocens ait ps Discite a me q(ui)a mitis su(m) et humilis c(orde).
(In) promisso apoc 2 Vincenti dabo mana absconditum. In unguento ponendo ait ps. Tollite iugu(m) meu(m) sup(er) vos
iugu(m) enim meu(m) suave est &c. In opacione q(uia) p(er) eam ceci vident claudi ambulant &c. ait ps. In peccato(rum) dimissione.
... enim meu(m) suave est &c. In operacione ... In filio(rum) flagellacione ps V(ir)ga tua
et baculus tuus ipa me (con)solata s(unt). In reg(no) ... inhe(re)t ... filio(rum) &c. Tandem senciet(ur) dulcissim(us) in p(re)mii retribucione
et baculus tuus ipa me (con)solata s(unt) ... Et torrente volupt(at)is sue potabit nos. Gustum i(n) pet(ro)
qui cibabit nos seipso qui est mana absconditum apoc 2. Et torrente voluptatis sue potabit nos ...
ea tu gustasti q(uonia)m suavis est d(omin)us. Tactum 2 Reg 23. Ipse est q(ua)si tenerrimus ligni v(er)miculus quo m(agis) mollis
... tangit(ur) Auditum q(uia) ipse v(er)bu(m) dulce q(uo)d multiplicat amicos. p(ro)v(erbiorum) s(e)c(un)d(o) 6. Olfactum Eccl(esiastic)i 49 memoria
iosie in (com)posicione odoris &c. iosias xpus. Visum i(n) pet(ro) i(n) quem desiderant an(ge)li p(ro)spicere. Intellectu(m) que illuminat eum
sit virtus. Affectum que pascit eum sit caritas. Ite(m) de benedictione huius fructus benedicti d(icitu)r p(ro)pha d(icitu)r p(re)venisti
eu(m) i(n) benedictionib(us) dulcedinis &c. Vn(de) d(icitu)r p(re)venisti q(uia) has benedictiones ei an(te) ortum dedit. P(ri)ma benedictio f(ui)t d(icitu)r
ibi glo(sa). Immunitas peti et ... p(ec)candi. Caruit enim originali q(uo)d p(ro)bat matris v(er)ginitas et actuali q(uo)d
p(ro)bat divinitas ideo vocat eu(m) petrus agnu(m) immaculatu(m) q(uia) caruit macula originalis et incontaminatum q(uia) caruit
omni (con)tagio actualis. Vnde d(icitu)r candelabru(m) Exo 25. Exo 25 facies candelabru(m) ductile de auro mundissimo
et pones in eo lucernas vii. xpus recte d(icitu)r candelabru(m) q(uia) illuminat o(mn)em h(omin)em venie(n)tem i(n) hunc mundu(m). Ductile n(on) fusile
q(uia) n(on) h(omin)is semine diffusu(m) s(ed) ope(re) s(an)cti sp(iritu)s deductum de auro mundissimo i(d est) de purissimo virginis sanguine q(ui) fuit
auro mundis in s(an)ctificacione mundissimus in sp(iritu)s s(an)cti supvencione mundissimu(m) in filii dei (con)cepcione q(ui) ignis (con)sumens
est. In filii enim dei (con)cepcione ita p(er)fectissime purgata est mater ut n(on) eius ... remanserit postea posset
p(e)ccare. io caro eius et sanguis dicitur auru(m) mundissimu(m). Et pones in eo septem lucernas i(d est) septem dona sp(iritu)s s(an)cti
q(ui) regeneret in xpo. Et n(on) q(uod) Johes bapta licet s(an)ctificatus in vtero ... potuit postea p(e)ccare salte(m) venial(iter)
... vn(de) d(icitu)r xpo ait ps. Ego a te debeo baptizari i(d est) a po(tes)ta(te) p(e)ccandi q(ue) est a fomite purgari &c. (Con)summata
virtutu(m) p(er)fecto licet enim in baptismo infundant(ur) v(ir)tutes pueris n(on) tamen (con)summate s(unt) q(uia) n(on) p(ossun)t adhuc actus p(er)sequi
operando s(ed) xpus habuit (con)summatas. vnde ysa(ie) 4. Apprehendent septe(m) mulieres i(d est) vniv(er)se v(ir)tutes q(uia) s(unt) septenarie.
viro vno i(d est) xpm qui in instanti sue (con)cepcionis fuit vir p(er)fectus q(uan)tu(m) ad sapienciam et virtute(m) et q(uan)tu(m) ad organizacio(n)es
membro(rum) vnde d(icitu)r. Novum faciet d(omin)us &c. q(uia) alii h(omin)es ix mensib(us) formant(ur). De sapia eccli p(rim)o Om(n)is sapia
a d(omi)no deo est et cu(m) illo fuit s(em)p(er) et est an(te) evu(m). De v(er)tute i(n) cor(inthios) i. Ipse est dei v(ir)tus et dei sapia q(ue) n(on) minui
p(otes)t in se nec augeri vn(de) boecius. Stabilis q(ue) manens das cuncta moveri &c. Vera. Om(ni)s sapie(n)s et sic plen(us)
v(ir)tus enim p(er)ficit affectum. sapia intellectum. et ipse p(er)fectus fuit in utroq(ue). Coloss 2 in quo s(unt) om(ne)s thesauri sapie(ntie) &c.
Hinc enim sapia uniformiter cognoscit p(re)t(er)ita p(rese)ncia et futura. Vn(de) eccli 23. Oculi d(omi)ni multo plus lucidiores
sup(er) solem &c. Et ponit(ur) hic (com)p(ar)acio q(uia) ondit(ur) ... late ... sapiam et i(n)finitam (con)p(ar)acione lucis solis. Sol
enim solu(m) videt superficiem rei sibi opposite s(ed) n(on) interiora ipius rei. S(ed) sapia dei attingit a fine usq(ue) ad finem &c.
Job 26. Nudus est inferus coram eo nec est op(er)imentu(m) p(er)dicioni. et io d(icitu)r multo plus ibi ponit(ur) q(uia) oculi solis i(d est) radii
solu(m) videt corpalia. oculi d(omi)ni sp(irit)ualia. lucidiores. Vera radii solis n(on) videt nisi p(rese)ncia. oculi d(omi)ni p(rese)ncia
p(re)t(er)ita et futura. Sup(er). Vera sol solu(m) mittit radios ad ea q(ue) sub ipo sunt. Oculi d(omi)ni videt ea q(ue) sup(er) sole(m) s(unt)
sic ea q(ue) infra. De hac benedictione d(icitu)r Deut 33. Benedictio eius qui apparuit in rubo &c. Joseph xps an(te)s
vn(de) lu(cas) p(ro)ficiebat sapia &c. Solo h(abi)tus sapia p(ro)ficiebat (ex)tensione n(on) intensione sic doctor (con)tendes
doctum in discipulos p(ro)ficit et sicut candela que ... candela accendit p(ro)ficit lumi(ne) (ex)tensione n(on) intensione.
Quarta plenitudo fruicionis q(uia) ab instanti (con)cepcionis sue ita plene fruebat(ur) sic modo et q(uo)d est mirabilius
s(ecundu)m eandem aie partem sim(u)l paciebat(ur) et fruebat(ur). Vnde d(icitu)r in p(er)sona xpi h(omin)is p(re)videba(m) d(omi)num in (con)spectu meo s(em)p(er).
Quinta dimissio nature vnio q(ue) s(ecundu)m Aug(ustinum) talis fuit ut deum faceret h(omin)em et h(omin)em deum. Ista est benedictio dulcissimus
q(uia) nec a(n)i(m)a postq(uam) a v(er)bo assumpta est. ab eo separata fuit et i(deo) n(on) p(e)ccare a(n)i(m)a xpi potuit nec caro simil(ite)r p(ro)p(ter)q(uam)
a divinitate assumpta est. ab ea relicta est. vn(de) nec p(ro)pt(er) h(oc) corrumpi potuit in sepulcro. De istis quinq(ue) benedictionib(us)

vt

nota quinq(ue) bndictoes [marginal note]

qr deut 33 Neptalim habundancia perfruetur. Neptalim interpretatur dilatatus hic est xpc cuius fides per totum mundum dilatata est
hec sunt benedictiones dulcedinis / tenere vero benedictos de quibus dicit ps Vtinam dixerunt plenius cum hec sunt / sunt amaritudinis qr
in amaritudine gustantur. Et de hac dulcedine dicitur gen 27 Ecce odor filii mei sicut odor agri pleni cui benedixit dominus
Sequitur Posuisti in capite eius i. in principio predicacionis eius coronam de lapide precioso i. lapidibus preciosis s. xij apostolis quos cum predica-
ret qui coronam caput ambiebant Mt v videns ihesus turbas ascendit in montem et cum sedisset accesserunt etc / hii sunt xij lapides
quos summus pontifex portabat in racionali Exo 28 Job 29 Cum sederem quasi rex etc Aliter Corona eterne glorie que fuit non lz
que dicitur de lapide precioso qui est thopazion i. omnicolor quia sicut ipse omni colore resplendet Est ergo sensus Posuisti in capite
eius coronam etc i. coronam glorie omnes decores continentem / preciosa corona habita inquam in hoc pugnavit ipse et docuit omnes pugnare
qr non coronabitur nisi qui legitime certaverit ij thi ij. Moraliter posuisti in capite eius i. in mente nostri que est caput corporis g
Oleum de capite tuo non deficiat corona de lapide precioso i. ornatu virtutum in hac corona iiij lapides preciosi Prudencia ab
ante vt caveat a futuris Iusticia a posteriori ut satisfaciat de preteritis Temperancia a dextris ne dissoluatur per prospera
fortitudo a sinistris ne frangatur per adversa et hec corona est diadema. ¶ Item fuit iste mirabilis vere pro virtute
quam manifestat dominus i. pr. sanctum suum sceptrum qui est status sceptro i. mirabilem fecit et hec multipliciter primo in conceptione qui
femina circumdabit virum Ier 31 mulieres Tremo viri sui ysa 4 In die illa s. divine conceptionis apprehendent septem
mulieres i. universe virtutes virum unum i. xpm. Secundo in nativitate qua aperuit de utero virginis clausa porta Ezech xliiij
porta hec erit clausa principi. intranti s. et egredienti. sic tamen solus intrat et egreditur per uterum suum et virum corpore
Xto in predicacione Ioh vi Nunquam sic locutus est homo et petrus Ioh 6 verba vite eterne habes. Quarto in passione
ubi posuit faciem suam ut petram durissimam ysa l. Et sol obscuratus est et petre scisse sunt Mt 27. Quinto in morte
qua non dedit sanctum suum videre corrupcionem sed cito resuscitatur et clauso sepulcro exivit. Sexto in ascensione qua virtute
deitatis ascendit ad templum ys 63 Quis est iste qui venit etc propter hoc omnia vocatus est admirabilis ysa 9. Item
mirabilis est quia magna et mirabilia fecit. Aliter xpc mirabilis quia hoc est quod cum esset dives voluit pro nobis fieri pauper
Caritate duo carneum nobis quia mirabilia fecit. Aliter quia cum magnis inter quod cum esset dives voluit pro nobis fieri pauper
in corpore vim stat? graciam etc Prima cum esset in gaudio pro nobis voluit pati et mori et in tormento vilissimo hebr xij
xpc proposito sibi gaudio sustinuit crucem etc Tercia cum esset summe innocens voluit iniquis reputari ys 53 Et cum iniquis
deputatus est Quarta pati voluit pro inimicis quod multo plus est quam si pro amicis quia Ioh Maiorem caritatem etc / Quinta
maiorem quam pro inimicis mortuus est. Sexta cum uno solo verbo posset salvare mundum quia dixit et facta sunt / tamen tot et tanta
pro nobis voluit sustinere. Unde luc ix Moyses et helyas loquebantur cum eo de excessu quem completurus erat in ierusalem
Et hec totum fecit ut nos ad amorem suum alliceret et viam ingrediendi nobis exhiberet. Magnus enim fuit homo
in beneficio redempcionis quod sit pena dure et impenderit / sed beneficio redempcionis non sic / Item Memento homo te et si de
nichilo factum non tamen de nichilo redemptum. Et non quadruplex fuit voluntas in xpo quod patet minifestatur. sic xpc
quod de pte? sanctis qui sunt in terra eius mirificavit omnes voluntates meas in eis Deitatis hec manifestata est omnia que sunt
faciendo Racionis qua pati voluit mori et resurgere quam etiam sibi obedientes fecit mori pro eo et resurgere
per graciam manifestata est. primum usque ad mortem obediendo phil 2o Sensualitatis qua voluit non mori Mt 26 pater
si possibile est transeat a me calix iste. Hec manifestata est / sic vim respondendo et infinite magna se dabit assumpsisse
Conpassionis qua conpassus est peccatoribus luc 19 videns civitatem flevit Osee vi Misericordiam volo non sacrificium / qua
manifestavit etiam indiguis compaciendo. Has inquam voluntates mirificavit sanctis non iudeis aut paganis qui hiis sta-
bilis ut stulti in corde. Sanctis qui sunt in terra eius i. qui spem suam quasi anchoram in illa terra que est eius s. terra
vivencium fixerunt / ne sint fluctibus submergentur. ¶ Sequitur quia tam dulcis tam festiva tam celebris tam devota
tam efficax tam suavis est salutacio qua xpc mandavit beate virgini / qua mundi hac mediante salvacio decrevit
dignum et iustum est ut a xpicolis crebrius et devotissime recitetur in terris unde canit ecclesia Te laudent angeli etc
Sicut enim tam affectuose et sedule salutamus caput inclinamus inclinamus assurgimus genua flectimus salutaciones totiens
replicamus. familiares et cognatos ac socios magnatum quorum consiliis et auxiliis in curiis indigemus et eorum
benivolenciam captamus exeniis et muneribus et quibuscumque possibiles modis Quid faciendum est tam potentissime
matri in curia virginianti sui cum non solum efficaciter supplicare sed etiam materia auctoritate prevalet imperare ut 6.
¶ Item si recolator esuries ad plenam mensam divitis caritatis nunquam ei cibus negabitur. Sic si quis talia co
tempnens et graciam esuriens venerat ad mensam matris domini toto corde et affectu de Ave maria gracia plena etc
nunquam ipsa largitas ei graciam potest denegare. saltem quoque gracia plena est. De aqua fragmenta graciam largietur
Ipsa enim favus mellis est cui dicitur can 4 Favus distillans labia tua. Item sicut bene compressus fuit tactu la-
biorum devote orantis. dulcedinem mellis facile distillabit Ipsa vellus gedeonis madefactum rore graciarum
quod compressione levissima devote salutacionis et oracionis larga distillabit stillicidia super terram Ipsa virga sacerdotalis
que flatu aure tenuis i. qualiscumque salutacionis vel oracionis facile potest inclinari In-
clinata vero statim affert florem et fructum suum Et si quos assidue magnates aut potentem salutaret
licet indignabundus et superbum non esset tam illiberalis quin salutatorem suum resalutaret aliquando saltem.

virtus importunitate. Unde illud Cant. 2. Erubescere a salutationibus de silencio. Nunquam magis indignatur natura cum mulier in sobrie
in libertate humillima. Absit resalutat et benedicat. Unde Beda. Satis enim probabile et credibile est quod qui sepe beatam virginem salutatione
angelica replicaverit scilicet Ave Maria usque fructus ventris tui ipsum benedictum fructum a benedicta matre quoque in premium repor-
tabit. Nota secundo quod qui beatam virginem digne salutare debet aut orare locum eum prius aiunt preparare. Unde Ecclesiastici 18. Ante orationem
prepara animam tuam et noli esse quasi homo qui temptat deum. Alioquin orabit eum iterare orationem suam quod prohibetur Matthei 6. Nolite
iterare verbum tuum in oratione id est sic devote ora quod non oporteat te iterare. Gregorius ... scilicet vir sapiens nequaquam nos prohibet
sepius veniam petere sed culpas iterare. Ideo apte dicit qui male gesta plenius nequaquam iterum faciat quod prioribus iterum plagis
... cum efficax et utilis est Marie salutatio vel directa ad eam oratio cum presumunt ab indignis. Unde Augustinus. Dominus orare do-
ceat discipulos Matthei 6 premittit de virtutibus instructionem. Unde enim peccatores deus non audit Johannis 9. Sic non est speciosa laus
vel salutatio in ore peccatoris Ecclesiastici 15. In oratione quod desunt nobis suggerimus et rogamus et crimina nostre miserie compassionem
... non meretur qui aliene glorie congratulari nescierit. Unde enim celestia velim quomodo in racione dati et accepti cum ei con-
gratulationem impedimus et ipsa vicissim compassionem nobis. Et si sororum omnium gaudio congaudendum est ut eos legimus ...
magis et frequentius oratio beatam virginem congaudere cum risum fecit deus et omnes audientes ... congaudent sicut dicit Sara ...
que significabat Mariam. Hinc est quod a fidelibus consuevit hec salutatio frequentari ut ad inspirationem salutationibus se dignos
exhibeant et se preparent ad salutandum. Et ut hec salutatio acceptabilis sit Marie ostenditur in eo quod prius ab angelo legitur
salutata ... ipso foris stante sed ingresso ad eam. Ergo et angelum te esse oportet et ad eam intrare si digne volumus
salutare Mariam. Angelum faciunt puritas caritas humilitas. Ista tria diximus in angelis preminere. Puritas quia sicut
a carne sic a carnis illecebris penitus sunt immunes. Et sic dicit Ieronimus. In carne preter carnem vivere non humana vita est sed
celestis. Caritas mutue [..] probatur quia celestis [..] ... omnibus in ... est quod nichil ibi aliquid suum esse dicit sed sunt
illis omnia communia. Humilitas angelorum in obediencia et ministerio comprobatur in quo sunt [..] ... discrecione dominum
contemplantur. Cum enim per tres istas virtutes angelum se non exhibet non est ydoneus ut ad salutandam virginem admittatur.
... celesti in quo Maria assumpta est ad ethereum thalamum in quo rex regum stellato sedet solio. Hec tria agnoscit
angelus in Maria. Et hec tria continet glosa. Virgo in sinu salutationibus invenit. Unde et quod gratia plena dicitur ad humilitatem refertur
que sola gratiam meretur impleri quia sicut dicit Jacobi 4. Deus superbis resistit humilibus autem dat graciam. Dominus tecum ad caritatem quia
deus caritas est et qui manet in caritate in deo manet et deus in eo. Benedicta tu in mulieribus ad humilitatem puritatem. Et si
... et per hec angelus sis ... est ut sis Gabriel id est fortitudo dei ut non tue ascribas fortitudini quicquid boni habueris
sed deo et ... tibi patebit ad Mariam ingressus. Et quod digne tantam reginam salutare non sit quilibet dignus ostendit dominus cum
ad eam salutandam non misit angelum ... Per hoc evidenter ostendens quod qui salutationem suam ab ea desiderat acceptari angelicam
ut supra dictum est vitam debet imitari. Ut sis vir pacificus quia inter angelos maior non opprimit minorem sed omnes in summa pace
et quiete consistunt. Sis etiam humilis. Angelus enim ... qui terra et cinis est non dedignatur custodire ... inde erubescit.
Sis obediens id est precepta dei adimplens. Sis sine invidia. Stella enim differt a stella in claritate ut tu vera alii sua invideas
claritatem ... angelus bono ... non invidet sed congaudet. Has proprietates attribuit angelis Beda super illud quod
... in sanctorum ... omnem plenitudinem quam ostendi tibi. Racionabile est quod ad salutationem Marie tempus nos invitat
scilicet Gabrielis ... qui eam primus legitur salutasse. Eam autem constat mater dei resalutare ... et nullum repudium
Si enim nos sic salutantes resalutaverit exultabit in gaudio infans id est gaudium ineffabile mentis nostre ut possimus dicere
... ut facta est vox salutationis tue in auribus meis ... Sic dicit apostolus Romanos 16. Salutate Mariam que multum laboravit
... orando in Egiptum fugiendo paupertatem sustinendo. Sed qualiter salutabis? Frequenter fideliter ...
in nobis pro nobis ... ut in memoria ... fideliter ut corde ore et opere
frequenter quia tota pulchra est Ysaie 23 ... frequenter ...
salutet ne ... possit beata virgo illud dicere Ysaie 29. Populus hic labiis me honorat cor autem eorum longe est a me. ...
... ut vera intencione salutet. Quidam enim salutant nobiles puellas ut ... familiaritate iactare se presumant al' possint
Sic multi salutant frequenter Mariam ut eam diligere videantur sed tales non resalutat quia ipsa novit abscondita cordis
... non sunt digni salutari a nobis
sic ipsa dicit Ecclesiastici 24 ... omnes inferiores terre et inspiciam omnes dormientes
... alia legis hostes ... est quod ... bullam summi pontificis id est formam suam quia erunt
... signaculum similitudinis dei Ezechielis 28. Item incendiarii sunt sacrorum locorum id est illorum duorum templorum que fecerat deus
scilicet Adam et Eve. Omnes enim iusti templa sunt dei ut dicitur 1 Corinthios 3 et 6. Templum dei sanctum est quod estis vos ...
manus violentas inicit in clericum ymo in ipsum ... et quia non habet superiorem a quo petat absolucionem et
ab illo non habet ... non potest absolvi ... dicitur 1 Regum 2. Si peccaverit vir in virum placari ei potest deus si autem in deum peccaverit
... quis orabit pro eo. Ille ... salutat nos ... peccata spiritualia suggerit ut interficiat sicut Joab
Amasam salutando occidit 2 Regum 20. Hunc resalutat qui eius suggestioni consensum prestat et fit ... Romanos 1.
Non solum qui ea faciunt sed qui eis consenciunt digni sunt morte. Non ergo salutandus nec resalutandus est ...

Ioh. can. se. Si quis venit ad vos et hanc doctrinam non affert nolite eum recipere in domo nec ave ei dixeritis etc. / Hostis alterius legis
est eis cum lex divina est lege spiritus. Ro. vii. Video aliam legem etc. / Horum autem qui sunt alterius legis quidam sunt gentiles ydola co-
lentes sive motibus luxurie qui in corde suo faciunt masculinas ymagines et femineas sicut dicitur Ezech. xvi. Fecisti tibi ymagines
masculinas et fornicata es in eis. Alii sunt iudei qui legem et sacram scripturam carnaliter servant vel motus gule. Alii heretici
latenter corrumpentes vel motus sub virtutis vel necessitatis specie. Ad peccatum inclinantes primi vel pagani sunt occidendi gladio
abstinentie. Ps. Accingere gladio tuo super femur tuum potentissime. Iudei non sunt occidendi sed fame et inopia cruciandi. Heretici
vero sunt comburendi igne quia spiritum suum [illegible] committendus est ut reveleat in talibus utrum spiritus sint ex deo. Sed hostis alterius legis salutat
dum eius voluptatem suggerit. Hunc resalutat qui consentit et cogitatus efficitur. Contra Ro. Cum saltatrice ne sis assiduus
nec audias illam. / Hostis est nobis mundus Iacobi 4. Quicumque voluit esse amicus huius mundi inimicus dei constituitur. Hic
salutat dum divitias suggerit vel honores sicut cum iuda Ave rabbi et osculatus eum et prodidit sic. Sed non est resalutandus
per assensum Ps. Divitie si affluant nolite cor apponere. Horum tamen salutationes non recipit maria quia humilis et
pauper et virgo fuit ut dictum est et ideo nisi Christi et angeli Ave vel sicut eum ve. Sermo de assumptione marie

Signum magnum apparuit in celo mulier amicta sole et luna sub pedibus eius et in capite eius corona stellarum xii.
Apoc. xii. Prothema quale in hoc festo. Cum beata martha sicut hodie legitur fere per totam ecclesiam intentis-
sima esset quomodo pasceret Christum et suos eius quibus hospitibus nulli meliores neque eque boni numquam inventi sunt.
pars tamen eius que bona fuit preponitur pars marie que optima appellatur a domino quia sic magnum est per opera nunc pascere
veteres terrestrium mortuorum absque ulla comparatione in infinitum maius est verbo dei pascere animas sine fine [illegible] virtuosis
si quis autem dixerit nam dominum non [illegible] in terris audiat ipsum discipulis suis et omnibus veris predicatoribus dixisse
in evangelio. Qui vos audit me audit. Et Ier. xv. dicit ipse predicatori Si separaveris preciosum a vili vel animam a vilitate pec-
cati os meum eris et hoc testimonium solum nobis sufficere debet ad audiendum verbum dei etiam si nullum aliud scriptum esset.
Signum magnum etc. Verba hec sunt beati Iohannis paranymphi matris domini pro nobis matris vero sue per gratiam dignitatem
et excellentiam hodierne assumptionis illius sub similitudine describentis. Et non sunt per ordinem in proposito verba plana.
Primo dicitur maria appellatur signum non solum hic sed et ysa. vii. ubi dicit iudeis vel domui david. Ipse dominus dabit vobis signum
Ecce virgo concipiet. Signum enim [illegible] dei et active et passive. Passive quia signata est in operibus antiquorum primum
in factis precellentium in oraculis prophetarum ut in archa Noe in virga Aaron in rubo Moysi in archa testamenti in throno
Salomonis et huiusmodi. Active quia significat nobis sermonibus instructionibus et operibus suis quid amplectendum sit quid timendum
quid appetendum quid vilipendendum. Fuit autem maria signum magnum. Hec dantur [illegible] ysa. vii. dabit dominus
ipse vobis signum. Non quia dicit dominus ipse quia non alius quam nec alius posset tale signum nisi ipse solus vel [illegible] quod dicit dominus ipse
significat quod hoc signum nec divinitas operata est sine homine nec humanitas sine divinitate verbi. Ratione novitatis. Numquam enim auditum
nec visum fuit nec umquam in cor hominis ascendit quod aqua pura [illegible] sicut hoc exaltaretur super omnes et singulos ordines
angelorum. Ratione rei signate. Vere enim maria signum magnum gratia et gloria [illegible] et primo vel ut fuit [illegible] magnum
quia virgo maior quia mater maior in quia mater dei ultra quod nulla magnitudo creature. Ratione utilitatis immense quia cum as-
[illegible] illius adnotata non separata erat a nostro iudice cum ille sederet ad dexteram patris et ipsa adhuc maneret in
terris. Utile ergo erat nobis miseris ut mediatrix inter nos et filium immediate iudici assisteret et ipsum per eius [illegible]
[illegible] quod factum est in assumptione. Ps. xliv. impletum est Astitit regina a dextris tuis in vestitu deaurato
in corpore glorificato ut valeat ei ostendere ventrem qui portavit et ubera quibus lactavit [illegible] infans ab [illegible]
ysa. xl. Id sepe dicitur huic [illegible] Beatus venter qui te portavit et ubera etc. Ut [illegible] recordatione facilius ad [illegible]
moneatur. Decentissime enim disponitur regina misericordie regem iustitie. Ratione situs vel loci in quo apparuit. Unde dicit
Apparuit in celo. Vere enim magnum est quicquid celeste est [illegible] quicquid terrenum est quia breve est [illegible]
celi celum vero quia magna [illegible] diffusa. Ut [illegible] signum magnum virgo maria mater nec ante nec post
simile visum. Vel signum magnum quia virgo desponsata. Sed apparuit. Sed cui vel quibus [illegible] toti ecclesie [illegible]
unde dicit [illegible] sicut columbam ascendentem etc. [illegible] ergo apparuit per cognitionem [illegible] que hoc [illegible]
apparuit per fidem. Si queratur quo ascendit [illegible] etc. Sed in celo. [illegible] celum aereum
in quo volucres celi volant de quo dicitur volucres celi etc. [illegible] in quo stelle celi stant de quo dicitur [illegible]
species celi gloria stellarum. Empireum in quo angeli deum laudant. Sed nec in primo nec in secundo nec in tertio tantum sed super omnes
angelorum choros non dubitetur exaltata. Unde ascendente de super [illegible] aquarum Salomon [illegible] quod altius est
vel in superiori parte empirei ubi est thronus divine maiestatis quod dicit celum sancte trinitatis. [illegible] enim credit in
celo altius sedem marie que ad dexteram filii sedem accepit in throno maiestatis sicut prefiguratum est in matre Salomonis

[illegible] regna sedes

Hec mulier amicta sole. Ecce qualiter assumpta sit non modo in anima tantum sed amicta sole id est glorificato corpore, unde dicitur astitisse a dextris filii in vestitu deaurato id est in corpore glorificato circumdata varietate glorie dotibus, sicut dilectus suus in monte Thabor. Mt. [illegible] et promisit fidelibus dicens Mat. xiii. Tunc iusti fulgebunt sicut sol in regno patris sui. Et quia in veritate credibile est reddidisse matri sue quod sibi competeret corporis sui glorificationem usque ad diem iudicii, iam non essent omnia nova que facta essent in ea ut ipsa dicitur in omnibus singularis. Videtur enim mihi quod inferius sequitur id est ornata decorata ac nobilitata tali ac tanto [illegible]. Beatus Bernardus. Hec est virginis matris gloria singularis etc. Omnes enim sancti Christum induunt per fidem et imitationem. Unde apostolus Gal. 3. Quotquot in Christo baptizati estis Christum induistis. Et ad hoc monuit apostolus Ro. [illegible] Induimini dominum Ihesum Christum, et per glorificationem ab ipso perfectius induentur. Marie vero singulariter amictus factus est sol iste quem ipsum carne sua singulariter amictum portavit. Nulla enim sicut in terris eius gratia, nulla sicut in celis eius gloria est amicta. Et non quod nulla fuit est amictus solis nisi quia ipsum carne [illegible] induit, et amicta ipso sole quem filium portans in utero facie resplendebat ut sol, itaque Ioseph ut dicitur ipsam facie ad faciem videre non poterat. Beatus Bernardus ad Mariam: Manet in te domina sol iste et tu in eo. Vestis eum et vestiris ab eo. Vestis eum substantia carnis tue, vestit ille te sua gloria maiestatis. Vestis nube solem et tu ipsa sole vestiris. Explicite enim amictum ponit ipsa isti soli scilicet pallium zeli, saccum repositorium precii et cilicium penitentie. Pallium zeli quia ipse est deus zelotes. Saccum in quo reposita sunt pretia nostre redemptionis, qui saccus fuit consutus in cruce clavis et lancea ut pretium effunderetur quo sumus redempti. Quod pretium fuit ille sanguis de quo dicit Petrus i can. i°. Non corruptibilibus etc. sed precioso sanguine etc. De hoc sacco Iob in persona Christi xvi. Saccum consui super cutem meam etc. In hoc etiam sacco repositum fuit triticum quo pascuntur angeli et homines in altari, de quo tritico Ioh. xii. Nisi granum frumenti etc. Hoc cilicium est persolvit id est carnem cum illis asperitatibus [illegible] in quibus penam sentit pro iniquitatibus nostris. Unde dicit propheta in psalmo 68. Posui vestimentum meum cilicium etc. Et in hoc cilicio solvit ipse quod non rapuerat sed quod primus parens [illegible]. Sic beata virgo fuit amicta lumine solis. Ipse vero dicitur sicut amictus candenti igne. De ipso enim ignis consumens est deus Deut. 4, Hebr. xii. Quis ergo dubitat cor virginis hoc igne succensum cum fuit tali amictu corporis. Sicut luna amicitur solis lumine, unde dicitur pulchra ut luna. Aliter enim non est pulchra luna nisi cum solis radiis est vestita. Sicut cera amicitur sigilli caractere, cera videlicet informis et rudis. Filius enim est figura substantie eius id est patris Hebr. primo. Quis ergo dubitat cor virginis et brachium eius sic impressa et ita sigillo patris qui filius ipse est insignitum. Et hoc est quod filius dicit tam matri quam fideli anime Cant. 8. Pone me ut signaculum super cor tuum et brachium. Sicut vitrum purum et candidum amicitur solari iubare, sicut aer nubilosus amicitur solis claritate et igneo fervore, sicut aqua pura infusa dolio vini [illegible] amicitur ipsius colore sapore et odore, sicut lana pura et candida amicitur colore ipsius tincture, sicut argentum candidum colorem induit ipsius deauratum. Aliter amicta sole quia caruit omnis peccati obscuritate et hoc [illegible] in prima vel amicta sole id est glorioso corpore quod dicitur sole amictum propter quatuor dotes quibus sunt corpora electorum, quibus scilicet dotibus videntur corpora proprietates solis. Sol enim refulget clarissime, agilissime [illegible] enim ut prima pars solis in oriente elevatur in [illegible] pertingit lux eius [illegible] occidentale [illegible] distantissima [illegible] spacia. Subtilissime penetrat soliditatem vitri et cristalli. Impassibilis quia solus sol defectum vel corruptionem non patitur. Ipsum enim nec aqua emollit nec fetor corrumpit nec ignis comburit nec gladius scindit nec vitrum obsistit, et ita est impassibilis. Est ergo beata Maria amicta sole id est glorificato corpore cum quatuor dotibus signatis in sole. In assumptione enim eius sole vestivit glorioso coronis dyademate sicut dicitur Cant. 3. Quia verbum dei factum est in ea, ut matri filius vices rependeret gloriosa claritate sua eandem insignivit. Sequitur: Et luna sub pedibus eius. Hoc multipliciter exponitur et pertinet ad excellentiam loci ad quem assumpta est. Luna enim ut quidam asserunt super omnes creaturas inferiores visibiles consistit, et tamen virgo super ipsam. Vel quia luna dicitur que lucet luce aliena quia et mutabilis est et lumen habet a sole, et sic omne illud quod aliunde lucet et mutabile est in propria natura. Sic cherubin et seraphin non lucent a se sed ab eo qui solus lux est illuminans, et dicitur sol quia solus lucens. Creature vero sunt lux illuminata. Est ergo beata luna sub pedibus eius quia de ipsa dicitur: Exaltata est super omnes [illegible] creaturas. Unde etiam dictum est ei: Multe filie congregaverunt divitias, tu supergressa es universas. Ecce quod ei sub pedibus [illegible] creaturas. Aliter luna sub pedibus eius id est ecclesia, quia luna unica est et singularis et quoque corniculata apparet et ideo significat ecclesiam [illegible]. Aliter luna sub pedibus eius id est [illegible] cuius duo cornua ecclesia militans et triumphans, que una est. Unde dicit Christus Cant. vi. Una est columba mea. [illegible] que luna sub pedibus eius esse describitur quia utique ecclesia in gratiarum actione illius prostrata vestigiis intercessionem eius [illegible]. Ecclesia enim triumphans iam caput et obtinet per Mariam [illegible] ab eodem sole cupiens et capiens [illegible]. Aliter luna sub pedibus eius [illegible] ad statum ipsius pertinet, ut per lunam designetur [illegible] caput vel militans obtinet per eam. Aliter luna sub pedibus eius. Hec mundi gloria [illegible] gloria mundana que ad instar lune numquam in eodem statu permanet. Hanc mundi gloriam gloriosa virgo Maria sprevit ut [illegible] ut venenata, temptabilem et tempestuosam ut inutilem conculcavit, ut vilem oppressit pedibus, ut rebellem [illegible] et nociva et multum periculosa, et primo dicitur fidelis anima Mariam imitari. Hanc gloriam mundanam propter hoc quod comparatur lune [illegible]. Hec gloria ista vana deficiens et transitoria vertibilis et caduca ab amore dei retrahens [illegible] amore [illegible] et numquam permanens in eodem statu. Hanc sub pedibus habuit Maria. Hoc etiam et habere debet omnis fidelis anima.

ideo d(icitu)r luna sub pedib(us) eius. Alit(er) luna sub pedib(us) eius. De qua eccl(esiastic)i xxvij. Stultus ut luna mutat(ur). Stultus d(icitu)r qui stans altus hic est dyabolus q(ui) noluit similia cu(m) ceteris angelis s(ed) dixit ysa. xiiij. Ponam sede(m) mea(m) ad aquilone(m) (et)c. Et h(ic) stultus mutatus est ut luna s(cilicet) a claritate angeli in obscuritate dyaboli. Item luna d(icitu)r a mene q(uo)d est defectus hic est dyabolus qui a plenitudine bonor(um) dei cecidit in defectu(m) o(mn)is boni. Hic ait stultus ut h(ic) luna sub pedib(us) marie q(ui) subito ei plenarie (con)tritu(m) est s(ecundu)m (illud) gen. iij. Ipsa (con)teret caput tuu(m) (et)c. Et in capite eius corona stellar(um) xij. In hiis v(er)bis (con)p(re)hendit(ur) (et)c. quanta(m) glo(ria)m seu dignitate(m) sit assumpta. Stellas istas in corona marie int(er)p(re)t(antu)r b(ea)te bu(?) xij p(re)rogativas in virgine p(ro)pt(er) quas dicta est gr(ati)a plena. Vide ibi. Caput b(ea)te virginis agnu(m) dici p(otes)t humilitas eius (qua) m(edian)te cu(m) ea est coronata in reginam in sua assu(m)p(ti)one. Q(uia) sic(ut) in humano corpore o(mn)es s(ens)us quoda(m) modo ortu(m) h(abe)nt a capite sic o(mn)es virtutes virginis ortu(m) h(abu)erunt ab excellen(tia) humilitatis eius. Et sic(ut) in corpore caput membr(is) supereminet o(mn)ib(us) sic int(er) ceteras ipsius virtutes quas o(mn)es h(ab)uit in sup(er)lativo humilitas p(re)minebat. Et sic(ut) a capite reguntur membra cetera sic in b(ea)ta virgine c(etera)s humilitas q(uas)i pedagogus cetera(rum) virtutu(m). Alit(er) ut exponit ips(e) q(uo)d ad p(rese)ntem solemnitatem. Et stelle s(un)t s(anc)ti vi(r) c(ir)c(um)c(irc)a (et)c. c(on)spec(tu) celi i(n) c(o)r(on)e. glo(ri)a stellar(um) i(d est) dignitatis et excellentie sanctor(um). Et ap(osto)l(u)s i cor. xv. Stella diff(er)t a stella in claritate (et)c. Et daniel xij d(icitu)r de doctorib(us). Qui ad iustitia(m) erudiunt multos fulgebunt q(uas)i stelle in p(er)petuas eternitates. Duodena(rius) aut(em) nu(merus) est uni(ver)sitatis. Duodecim ergo stelle sanctor(um) uni(ver)sitas q(ui) p(ro) fide trinitatis in q(uat)uor m(un)di p(ar)tib(us) salvati s(un)t et salvant(ur) p(er) ea(m). Nam ab ip(s)a h(ab)ent illud p(er) que vicerunt i(d est) x(rist)um qui p(ro) fide trinitatis ... Omnib(us) aut(em) s(an)ctis xp(ist)i dei virtutem peperit cuius auxilio vicerunt hostes t(em)p(or)ales et a quo coronati sunt ut victores. Omnib(us) aut(em) s(anc)tis xpi dei virtutem peperit et dei sapiam qui et ipsos pugnare docuit cu(m) antiquo serpente et eius suffultis p(re)sidio de hostib(us) triumphaverunt. Inde exemplo pauperum (et)c. fuerunt inclite p(er) eius (quas)i magisteriu(m) vel q(uas)i artificium expugnandi tria(m) coronarum ... et vite superba (con)tra humilitatis. Ipsi ergo q(uo)d illud q(uo)d d(icitu)r de filio eius apoc. xix. In capite eius dyademata multa. Illa p(er) ea(m) xp(istu)m h(abu)erunt p(er) que o(mn)es victorie obtinentur. Sume a(u)r(um) argentu(m) et facies inde coronulas et pones eas in capite ihesu. P(ro)pt(er) q(uo)d d(icitu)r zacharie. Sume a(u)r(um) et argentu(m) ... Ideoq(ue) s(anc)tus paulus phil. et thess. vocat corona(m) sua(m) in d(omi)no q(uia) sua q(uas)i o(mn)es s(anc)tor(um) victorie debent ei ascribi. Sic maria o(mn)i(u)m fidelium (con)gregatio(n)em p(ro)p(ter) v(er)bo (et) (ex)emplo exhortatrice et informatrice in agone certaminis p(ro)meruerunt. Sic maria o(mn)i(u)m fidelium ... coronas ascribentes qua coronata sunt in d(omi)no indupae. Ipsa eni(m) o(mn)es s(anc)ti coronat quodam modo suas ei victorias et coronas ascribentes qua coronas sua in d(omi)no ... Et hoc signatu(m) est apoc. iiij. ubi Joh(ann)es describit xxiiij seniores mediante et p(er) qua(m) d(icitu)r post deum sunt s(anc)ti coronatos. Et h(ic) significatu(m) est ... mittentes coronas an(te) thronu(m) q(uas)i ad pedes sedentis in ipso throno. P(er) xxiiij or. p(re)cedentes an(te) sedente(m) i(n) throno et mittentes coronas an(te) thronu(m) ... Non eni(m) patriarche s(ed) filii iacob fuerunt in veteri testa(men)to. Et xij ap(osto)li sic et p(er) xij sanctor(um) uni(ver)sitas significat(ur). Non eni(m) patriarche ... in glo(ria) xxiiij or. fuit p(ro)p(ter) hoc et q(uia) or in s(an)c(t)o i(n) novo quos q(uas)i luctator nr(?) gemunt i(n) passio(n)e. Ut sic d(icitu)r ibi in glo(ria) xxiiij or. Quatuor ad illum referunt(ur). Hoc est etia(m) q(uo)d in novo et veteri deum colunt. Mittebant ergo xxiiij or. seniores coronas suas an(te) thronum q(uas)i ad pedes sedentis in throno cognoscentes se no(n) sibi ... sed q(uas)i xp(ist)o ... Sicut in p(re)ssuris ... Quia ...(?) que p(er) pedes designat(ur) sustinuit coronatos. Ergo q(uas)i coronas suas mit(tunt) s(ed) p(er) passio(n)em ... qua(m) in terra ... Omnib(us) ergo digne (con)p(ri)mat quis(?) obsequiis in capite marie collocat de qua suscepit ... nos omni(um) coronator. Omnes ergo s(anc)ti b(ea)te virgini (con)cordant et frequentent ad coronas suas eius se debe(re) no(n) ignorent sed quanta reverencia o(mn)es s(anc)ti b(ea)tam virgine(m) (con)colant et frequentent ad coronas suas ... Veni de libano sponsa. Veni de libano. Veni coronaberis.

Tota pulc(h)ra es amica mea et macula no(n) est in te. Veni de lybano sponsa. Veni de libano. Veni coronaberis. Canti(corum) c(apitulo) iiij. In hac auctoritate s(ecundu)m q(uo)d (con)venit b(ea)te virgini et p(rese)nti solemnitati notat(ur) eius dignitas et p(re)rogativa. P(ri)mo eni(m) com(m)endat(ur) ab omnimoda pulc(h)ritudine cu(m) d(icitu)r. Tota pulc(h)ra es. Sc(ilicet) ab amicitia et pu(ri)tate cast(ita)t(is) i(n) s(anc)titate. Primo eni(m) ... cu(m) d(icitu)r amica mea. Tertio a cordis puritate cu(m) subd(itu)r et macula no(n) est in te. Quarto a totius trinitatis ... cu(m) d(icitu)r amica mea. Sexto a gl(ori)osa p(ro)missio(n)e ... ter ei d(icitu)r veni. Septimo a virtutu(m) et meritor(um) ... Veni de libano. Octavo a gl(ori)osa p(ro)missione ... cu(m) d(icitu)r veni coronaberis. Primo ergo dicit(ur) p(ri)mo ad p(ri)mu(m). Non q(uas)i appellat ea(m) amica(m) et sponsa(m) qua p(ro)mittit(ur) corona glo(rie) ibi coronaberis. Dicit ergo. Veni amica mea i(d est) (con)stra(?) sanctor(um) ut ibi videam ... et sumit regina(m) ubi d(icitu)r coronaberis. Veni sponsa ad thalamu(m) sponsi ... cum solemnitate ingressa est. Bersabee ad rege(m) in cubiculu(m). iij Reg. ij. Et hester ducta est ad cubiculu(m) assueri. Veni humilis ancilla ut fias sublimis regina. Qui eni(m) humiliat(ur) s(ecundu)m erit in glo(ri)a. Et ancille debet (con)pallari(?) tanto maior et lacius sublimior quanto ipsa ancilla humilior. Ter d(icitu)r marie veni p(ro)pt(er) triplicem eius statum s(cilicet) virginale(m) (con)iugale(m) et viduale(m) que (con)stituunt nec possit quartus inveniri quo ad deum p(er)veniret(ur) ass(?). Per sponsam p(ri)mu(m) signat(ur) p(er) rebecca(m). Sponse s(ecun)do p(er) hester. Sponse t(er)tio p(er) judith. Anima p(er) humilitate(m) placuit deo. Per p(ri)mu(m) vicit dyabolu(m). P(er) s(ecundu)m carne(m). P(er) t(er)tium mundum. Virginibus angelis que s(an)c(t)a est eor(um) soror. Ip(s)a m(ulie)r(um) ... hominib(us). P(er) p(ri)mu(m) vicit dyabolu(m) ... cuius amatores nesciunt ... Et p(ro)pt(er) caritate(m) qua fuit amica. P(ro)pt(er) simplicitate(m) qua columba. P(ro)pt(er) (con)templatione(m) qua formosa. Unde d(icitu)r ei cant. ij. Surge p(ro)pera amica mea columba mea formosa mea et veni. Tota pater et filius et sp(iritu)s s(anctu)s vocabat ea(m) ad corona(m). Pater eni(m) ... ut ei redderet p(re)miu(m) humilitatis. Filius q(uia) e(ius) s(an)c(t)a ... que no(n) sentiat in corpore subdito peccatis p(re)miu(m) virginitatis. Sp(iritu)s s(anctu)s qui est benignitas p(re)miu(m) caritatis.

Et iste veni ter posita signat trinitatem personarum ipsarum ad coronam vocatam vel etiam ipsarum que tota pulchritudine destituitur
vide gestientium unde dicit Veni sponsa mea ut intuear te Cant. 2° ut p. t. similiter filius virginis spiritus sanctus
spirat inconditum. Veni de libano. libanus interpretatur albus candidus candor candidatus. Cum in statu istorum quatuor
stabat virgo quando vocabatur ad coronam. Erat enim alba et candida per duplicem virginitatem vel per puritatem et innocentiam
quod duo signantur in candore. Erat etiam candor substantive non solum adiective quia candor est lucis eterne et speculum sine
macula. Et ab isto candore candescit quicquid candidum est quia dicit Ieronimus nichil speciosius tunc gloria et candoris quod eo
ipsa non resplendeat. Erat et candidatus quia nigros peccatores qui divinam offendo amiserunt similitudinem impetrando
eis a filio gratiam compunctionis interioris candidat et dealbat. Ut dicit prudentia ysa. i. qui tibi promittebat dominus
si fuerint peccata vestra ut coccinum quasi nix dealbabuntur etc. De libano non quia libanus est mons quidam in terra pro
missionis. libanus etiam arbor est thuris. Et libanus grece dicitur thus latine. Sequitur ergo libanus mons qui est terra
super terram exaltata. designat magnum cumulum meritorum et excellentiam virtutum et operationum ipsius. Illa autem in terra
et pauca sunt et inepta unde ysa 64. Iusticie nostre tamquam pannus menstruate. Virtutes etiam nostre sunt quasi lignum spinarum
lubentis et fetulente quod vicinia vitiorum. Dicit ergo virginem ut veniat de libano monte receptura pro magno
cumulo virtutum et meritorum magnum cumulum premiorum. Sequitur vero libanus arbor thuris cum ipsa se comparat Ecclesiastici 24
ubi dicit Quasi libanus non incisus vaporavi habitationem meam. Vocatur ad coronam quia sancta est mater virgo premissa preservans. Multum
enim per subditur libanus non incisus designatur candor virginitatis illibate. In hoc quod subditur Vaporavi habitationem meam
matris fecunditas salva virginitate. Et sequitur libanus dicitur thus quod igni suppositum flagrat suaviter designat
flagrantiam virtutum suarum succensarum igne caritatis. Vocatur ad celestia ut suavi olentia virtutum suarum letificet omnes
celicolas et mansiones celestes efficiat redolentiores quam fuerunt in creatione prima. Aliter veni de libano i. de candore
mundi qui totus est superficialis et vanus quia fallax gratia et vana pulchritudo. Vel de libano i. de candore virtutum quibus
viciam subegisti et caput serpentis i. sapientiam dyabolicam sanctitate pro paupertate. Ventrem serpentis qui pectore et ventre
repit i. carnalem concupiscentiam pro virginitatem. Ut coronam recipias glorie que non debetur nisi victoribus vitiorum quia non coronabitur
nisi qui legitime certaverit 2 ad thi 2°. Coronaberis iustitia enim exigebat ut mater a filio rege coronaretur corona glorie
nisi qui legitime certavit ... Unde cantica 3° Egredimini filie syon et
in regno que prius eundem filium dyademate glorie carnis coronavit in gremio. Unde cantica 3° Egredimini filie syon et
videte regem salomonem in dyademate quo coronavit eum mater sua etc. vide alibi. Et est sermo de assumptione marie

Maria optimam partem elegit. luce 10. Beatus bernardus in quodam sermone de hac festivitate dicit Fateor impiciam meam
pusillanimitatem et gratiam non abscondo Non est quidem quod me magis delectet sed nec est quod terreat magis quam de gloria
virginis matris habere sermonem. Delectabat itaque eum et alliciebat ut puto prerogativa virginis singularis
quas et celi cives sancti angeli considerantes in hodierno eius ascensu exclamaverunt cum admiratione dicentes Que est ista
que ascendit de deserto deliciis affluens. Quasi dicerent Que est ista admirabilis virgo que de deserto ubi nichil est nisi sub sole
nisi labor et dolor et afflictio spiritus ascendit spiritualibus deliciis plenissima que spirituales delicie secundum bernardum sunt
sunt virginitatis decus cum munere fecunditatis et humilitatis insigne distillans caritatis favus, misericordie viscera, plenitudo
gratie et prerogativa glorie penitus singularis. Terruit autem eum ut puto sic et quemlibet multo fortius non solum ipsam sed et
totius humani generis insufficientia ad plene loquendum de virginis laude. Unde in eodem sermone dicit bernardus de eius gloria nec plene
devoto pati nec digne adequare sterilis potest conceptus cogitatio aut inerudita locutio parturire. Et beatus Augustinus
in quodam sermone de hac festivitate Quid dicam pauper ingenio cum de te quicquid dixero minor laus sit quam tua
dignitas mereatur. Quid ergo de te digne dicam quid referam cum non sufficit lingua carnis tuas enarrare virtutes
primo nec etiam illas sufficit exprimere laudes quales tu ipsa intus ardens proferret aug. Sed nunquid quia ad condignum preconia
sanctissimae virginis laudare nequimus totaliter a laude tacebimus Absit. Singulariter in hac presenti festivitate quia dicit bernardus
in sermone quo prius Sed pius loquendum est cum carnis cum assistunt ad invicem ubi mater in celum Sicut constat ex
laudibus humana singularitas cum honore sola ... super omnes choros spiritus exaltatur i. virgine Non ergo tacendum est sed augustinus
est nostra insufficientia et postulanda est divina gratia. Oremus ergo et dicamus cum beato Augustino ubi prius Accipe regina celi
et acceptis habe a nobis laudes quantulascumque gratiarum actiones licet utique et tuis meritis penitus impares et cum susceperis
vota virgo mater culpas nostras orando excusa apud tuum filium iustum iudicem. Non enim potentiorem invenies et apud
ipsum acceptiorem inveniemus potius quam te Introduc ergo preces nostras in sacrarium exaudicionis et reporta nobis
gratiam reconciliationis et ista dei gratia sed qua nunc verbum dei fructificat nec auditores edificat et ut mater
gratie nobis hanc diligentiam impetret etiam insuper devote salutemus angelica salutatione dicentes Ave maria.

Maria optimam partem elegit ubi supra. Sicut constat ex evangelio huius festivitatis due erant religiose sorores ad quarum
hospitium dominus frequentius divertebat. Una scilicet martha que laborans circa corporalem dominum et discipulorum eius ministracionem
multum satagebat in ista occupatione et negociis ministrandi. Alia maria magdalena que sedens secus pedes domini dul
cissimum verbum eius intentissimo corde suaviter audiebat. Tota autem humana vita quantum ad animale vivum ascenditur pertinet in
duas dividitur partes seu principales vitas scilicet in activam et contemplativam vitam. Et per has duas sorores misterie designantur

Na s b gl in mor per mariam, que verbum dei residens audiebat contemplativa vita exprimitur, per martham autem exterioribus obsequiis
occupatam activa vita designatur. Et licet has duas partes seu principales vitas, ea que contemplativa est potior est et maioris meriti,
ut dicit beatus Thomas 2a 2e q. 181. Et beatus Bernardus ubi supra dicit: Magna sunt active vite merita sed contemplative potiora. Ut dicit eciam Salvator
innuit cum assumpto pro parte Marie advocati officio conquerenti Marthe quod eius soror eam laborantem non adiuvaret, respondit per unum tercium
et dixit: Maria optimam partem elegit. Et quamvis ipsa mater domini Ihesu super omnes alias creaturas preter deum specialiter non unitas excellentissima est,
ita non unius tantum sed ambarum illarum vitarum quarum dicte sorores typum gerunt opera in ea singularia et excellentissima concurrerunt.
Nunquam enim in aliqua alia persona martha sic operata est; nunquam sic alia persona ut maria contemplacioni vacavit; nunquam sic alia persona
ut maria virgo contemplata est; nunquam sic aliquis quamplurimum quod suum erat exhibuit deo. Unde de ea multo forcius dici potest quam de maria magdalena
dictum thematis verbum verificari potest: Maria optimam partem elegit. Et ut hoc quod dicimus manifestius fiat, comparatione huius virginis
audiamus et sic ea que alii per martham, id est activam vitam, operantur, ac illa que gloriosa virgo maria per caritatem operata est, adiuvante gracia,
et ea que sic alii, ymo multo amplius quam alii, ipsa mater domini fidelibus suis operibus exhibuit sedule. Virum in omne super stabat ...
et quando de comparatione huius venerande puelle quid dicam? Ut sit illa fortis de qua per eius Salomonem perduxit: Consideravit semitas
domus sue et panem ociosa non comedit. Ociosa enim esse non potuit quod teste beato Ieronimo sibi et filio suo colo et acu victum acquisivit,
et cum filius huius questuarie indicabit fines orbis terre. Et subdit ad propositum: Ociosa esse non potuit que omnium necessitates suas fecit
singulis fidelibus, unde singulos consolari necesse habuit cum ab omnibus fidelibus maxime post ascensionem filii sui quereretur. Ad ipsam enim
tanquam ad limina sanctorum peregrinos eat. Et eo epistola beati Ignatii ad Iohannem apostolum: Maria omni gracie habunda et omni virtute
fecunda in afflictionibus et persecucionibus est hilaris, in penuriis et indigentiis non querula, iniuriantibus grata et molestata
letatur, miseris et afflictis coafflicta condolet et subvenire non pigrescit. Et cum tamen opere circa membra Christi, id est fideles, per activam
vitam se habuit, ipsa ultra et circa ipsius caput, id est circa ipsum Christum dominum, per caritatem vitam activam super omnes alios homines singularissima operata est. Ut dicit Augustinus in omelia hodierne festivitatis: Alii enim hospite quolibet in domum suam susceperunt, ipsa
autem dei genitrix non quemlibet sed dei filium natale suscepit et ei prebuit hospicium sui sacratissimi corporis. Alii induunt aliqua veste
vel cibo corporali operiunt; ipsa autem dei verbum carne induit, dum videlicet dei verbum in unitate persone humanitatem suscepit et
... copulavit. Et ut beatus dicat: Ipsa michi que dominus sibi facta confitetur cum ... suscepit et ... ypostatice copulavit. Et ... regit ... non ... sed suum et ... dei filium hospite in virginali utero
fuit. Dei genitrix sic excellenter peregit ... ... carne induit et pannis operuit, esurientem pavit, sicientem virgineo lacte potavit, infirmum
suscepit et quodammodo medico carne induit et pannis operuit, esurientem pavit, sicientem virgineo lacte potavit, infirmum
suscepit et quodammodo ... ... non solum visitavit sed etiam balneando fovendo leniendo et gestando diligentissime frequentavit / eo
per infanciam et iacentem non solum visitavit sed etiam ... affuit. Et ut sic circa cum turbabatur et sollicita fuit quando pro tanto filio a facie
persequentis et ... in cruce posito affuit. Et ... ... nullo comitata fastu, ymo ut vilis pedissequa ipsam legimus
Herodis in Egyptum fugiat, regina mundi et domina celi nullo comitata fastu, ymo ut vilis pedissequa ipsam legimus
fugisse, sed solo contenta comite sene scilicet Ioseph propter curam rei familiaris et pro testimonio virtutis. Et insuper quantum turbabatur
cum ... ... et ... mortem intentantes cognosceret, et ad ultimum valde turbata est et multo ... vere
cum iudeos Christo insidiantes et ei mortem intentantes cognosceret, et ad ultimum valde turbata est et ... doloris gladius cum videret filium suum comprehendi, ligari, flagellari, spinis coronari, crucifigi, denderi
sua ipsius anima pertransivit doloris gladius cum videret filium suum comprehendi ... ut audivisset
... ... et ad ultimum sepeliri. Cum autem pars Marthe, id est activa vita, tam excellens fuit in beata virgine ut audivistis
... putaris et perfecta fuit in ea pars Marie que a domino ita laudatur ut pars optima
et nullo perfectior ... dici valeat ... excellens ... et perfecta fuit in ea pars Marie que a domino ita laudatur ut pars optima
et nullo perfectior dici valeat. Quam excellens ... gustavit quam suavis est dominus. Nemo sic replevit desiderium suum quam ...
dicatur. Nemo enim ut ait Augustinus sicut ipsa dei mater gustavit quam suavis est dominus. Nemo sic replevit ...
... Nemo enim ut ait ... replete fuit ab ubertate domus dei et torrente divine voluptatis
... eam dominus in cellaria sua, id est apotecam ... replete fuit ab ubertate domus dei et torrente divine voluptatis
... eam dominus in cellaria sua ... fons vite Christus dominus dei verbum et dei sapientia, in quo sunt omnes thesauri
... apud quam ymo intra quam mansionem fecit fons vite Christus dominus dei verbum et dei sapientia, in quo sunt omnes thesauri
sapiencie et sciencie reconditi. Quid ergo de deo non sapiebat prudentissima virgo in quo hec dei sapiencia latebat et in quo
sapiencie et sciencie reconditi. Quid ergo de deo non sapiebat ... et que postea sedens secus pedes domini verba eius desiderans audire sciebat et ea in corde suo
utero ... corpus aptabat, et que postea sedens secus pedes domini verba eius desiderans audire sciebat et ea in corde suo
... ... spiritualia mente ... celestia desiderabat quam eciam
per contemplacionem sue vite officium conferens ... confirmabat. Sicut ... spiritualia mente ... celestia desiderabat quam eciam
per contemplacionem sue vite officium conferens ... secundum Leonem in hodierno sermone qui incipit Cogitate me: Vacabat in scola
post dominum resurgentem et in celos ascensionem secundum Leonem in hodierno sermone qui incipit Cogitate me: Vacabat in scola
... et meditabatur in lege mandatorum dei cum celi senatoribus sanctis apostolis inter quos ... et intrans familiariter
virtutum et meditabatur in lege mandatorum dei cum celi senatoribus ... ab inicio cuncta didicerat et oculis perspexerat
contulit de mysteriis incarnacionis et tanto verius quanto plenius per spiritum sanctum ab inicio cuncta didicerat et oculis perspexerat
... Hec beatus Bernardus in quodam sermone de purificacione festi ...
... et non tamen incarnacionis misterium sed et alia nomine divinitatis secreta. Hec beatus Bernardus in quodam sermone de ...
Iuste maria perhibetur amicta sole que profundissimam divine sapiencie abyssum ultra quam credi valeat penetravit ut quantum sine
personali unione creature condicio patitur illi luci inaccessibili videatur immersa. Cum ergo dei genitrix utriusque perfectionis active
personalis unione ... ut ... et in utraque non quomodo sed ultra quemque perfectis vite statum tam operal
sicut et contemplative vite tam incomparabiliter habuit et in utraque non quomodo sed ultra quemque perfectis vite statum tam operal
... merito de ea dictum fuit: Maria optimam partem elegit, que fuit verba a principio assumpta. etc.
benignissime ... ... de ea dictum fuit Maria optimam partem elegit que fuit verba a principio assumpta. etc.
Excelsa dei genitrix et semper virgo maria testantibus sanctorum scriptis in omni excellencie prerogativis tanta perfeccione ad
cepta est ut nulla lingua plene eloqui valeat et nullo magis nulla creatura tanta dignitate assequi possit.

aut eciam in hijs ullatenus adequari. Et ideo cum sint tot et tante laudes atque ineffabiles Marie virginis excellencie, ne nimis
sermonem protraham, tantum de quinque earum per puncta dicam, in quibus non solum bonam sed optimam partem angelorum regina prestante suo fi-
lio feliciter est adepta. Quarum prima est specialis sanctificacio. Secunda virginalis fecunditas. Tercia virtualis perfeccio. Quarta corporalis
deposicio et quinta eternalis glorificacio. Has per ordinem prosequar nulli divisionum amplius insistendo. Dixi primo quod prima excellencia
in qua Maria virgo non solum bonam sed et optimam partem prestante suo filio est adepta fuit specialis sanctificacio. Bona est pars
illorum in matris utero ita sanctificatorum ut sibi detur facultas vitandi super omnia mortalia peccata. Melior autem est pars in matris
utero sic sanctificatorum ut detur homini facultas cavendi omnia mortalia et sic frequencia venialium peccatorum. Prima fuit data Jeremie
prophete. Secunda Johanni baptiste ut ait beatus Petrus super 3m sentenciarum dist. 3. Sed optima pars est illorum sic sanctificatorum in matris utero
et tam excellenter dotatorum gracia ut ab omni peccato et mortali et veniali deinceps perpetuo immunis permaneat et ad nullum malum
ab inimico valeat inclinari. Et hec est pars Marie virginis in qua ipsa fuit difformis sanctis omnibus et soli suo filio conformis
quod nullus doctorum dubitat. Eciam clarum sit hoc sanctorum attestacionibus. Dicit enim Bernardus in epistola ad Lugdunenses. Sunt proculdubio mater
domini ante sancta quam nata. Et subdit. Ergo puto quod et copiosior sanctificacionis benediccio in eam descendit que ipsius non solum
sanctificaret ortum sed et vitam deinceps ab omni peccato custodiret immunem. Quod nulli alii in natis mulierum creditur donatum
... regina virginum singulari privilegio sanctitatis absque omni peccato ducere vitam que dum peccati mortisque pareret compe-
... obtinet. Et Augustinus in de natura et gracia dicit et allegat magister in 3o dist. 3. Cum de peccatis
... vite et iusticie per omnibus obtinet. Excepta itaque sancta virgine Maria propter honorem domini nullam prorsus volo quoniam inde enim scimus quod ei plus gracie sit collatum ad
agendum de sancta virgine Maria ... que constat nullum peccatum penitus habuisse. Et sanctus Thomas in 3a parte
vincendum ex omni parte peccatum quod concipere et parere meruit que constat nullum peccatum ... et legem membrorum que regnabat in membro mortali
summe q. 27 et doctores communiter dist. 3a. 3. 4. Fomes peccati seu tyrannus carnis et lex membrorum que regnabat in membro mortali
corpore inclinat nos ad malum et difficultat ad bonum. Ille autem fomes fuit in Maria virgine sopitus et ligatus non quod
per actum racionis sicut in viris sanctis quia non statim habuit usum liberi arbitrii adhuc in matris utero manens. Hoc enim solius Christi
privilegium fuit sed per excellentem graciam quam recepit in prima sanctificacione et per divinam providenciam que ipsam mo[do] specialiori
et privilegiato custodiebat. Ita duos fomes repressus fuit sopitus et ligatus ut eam eciam ad nullum malum inclinaret
et a bono retraheret ut aliquem inordinatum motum in sensualitate vel aliis viribus virginis generaret. Et insuper in secunda eius sanctificacione
scilicet in concepcione filii sui Spiritus Sanctus secundum verbum angeli superveniet in eam et per habundanciam gracie quam in ea contulit eam
sic in concepcione filii sui ... non solum porcionem illam ex qua formatum est corpus domini sed et totam virginem purgavit ipsam
in bono confirmavit atque a fomite peccati non solum ... eius essenciam totaliter evellendo ut habet magister in 3o dist. 3. ubi per verba Damasceni recitata ita concludit
radicaliter et quo ad suam essenciam totaliter evellendo ut ... totam virginem Spiritum sanctum superveniente ab omni labe
... sit carne verbi sibi concepta et assumpta. Eandem quoque ymmo totam virginem Spiritum sanctum superveniente ab omni labe
peccati castificatam. Hec de primo. Dixi 2o quod secunda excellencia in qua Maria virgo non solum bonam sed et optimam partem elegit et per
stante suo feliciter est consecuta fuit virginalis fecunditas. Coniugalis bona secundum quendam modum pariendi ex commixcione maris
et femine. Melior pars est castitas virginalis viri et uxoris. Quia bene facit qui non nubit melius facit propterea ait
optima pars est fecunditas virginea seu virginitas fecunda quod hec duo ita sese quasi mutuis radiis illustrant ut longe glo-
riosior sit virginitas ex fecunditate et valde laudabilior sit ex virginitate fecunditas. Prima harum porcio longe est
... A deo genitrice quam filius suus virginem esse voluit ut de immaculata immaculatus prodiret omnium maculas purgaturus. Ha-
bet quippe virginitas suas, sed nulla tamen ... aliarum potuit in virginali puritate huic
pars omnibus multis conveniat multe etenim sunt et fuerunt sancte virgines nulla tamen aliarum potuit in virginali puritate huic
aliquatenus adequari. Quoniam Marie virginis tam digna fuit puritas mentis et corporis ut secundum beatum Bernardum nec angelica puritas illi
virginitati audeat comparari. Prima ex virginibus ut adhuc laudabilior esset deo voto consecravit, dicente Augustino libro de virginitate
... annunciante angelo Maria inquit. Quomodo fiet istud quoniam virum non cognosco. Quod profecto non diceret nisi se deo virginem vovisset
... et Bernardus in 3o sermone super missus est. In libertate spiritus legis mosayce decreta transcendens illibatam deo corpus sicut et spiritum
... testimonia vovit. Tercia vero pars scilicet fecunditas virginea seu virginitas fecunda quam optimam diximus singularis est et solius
Marie privilegium. Unde Bernardus de annunciacione. A seculo non est auditum quod virgo esset que pareret ... mater esset que virgo permansit
Nunquam namque rerum ordine virginitas ubi fecunditas preciatur nec fecunditas ubi virginitas integra conservatur. Hec sola
est in qua virginitas et fecunditas obviaverunt sibi. Ibi semel factum est quod factum non fuit antea nec fiet postmodum
... Adhuc autem singularior illa pars erit et amplius soli Marie deputata si addamus eciam quod ipsa sola inter mulieres
a qua maledictionem prevaricacionis ... aliena quia sola hec illibata virgo sine libidine et sine corrupcione concepit sine gravamine tulit
et sine dolore filium peperit. In omnibus enim hiis nec primam similem visa est nec habere sequentem. Et insuper si hunc pater sic
virginee fecunditati seu fecunde virginitati quam Mariam deputavit elegisse. Addamus adhuc quale filium genuit et cuius
mater fuit. Erit singularissime privilegium sancte et immaculate virginis. Ipsa enim mater est non cuiuscumque sed dei et unicum
et naturale filium omnipotentis dei genuit, quod ita sibi singulariter convenit ut si alia quecumque virgo pareret nunquam tamen talem alium
filium generaret. Virginem itaque parere singulare est et mirabile valde. Sed virginem dei naturalem filium parere est supra omnia
mirabilissimum et stupendum. Unde Augustinus. Que lingua explicare sufficit aut que racio humana non obstupesceret.

cum cogitare cepit quod creator omnium esset creatura, factor esset factura, quod in virgineis puelle visceribus capitur qui vastissima totius mundi amplitudine non tenetur. Iacet inter materna viscera parvulus qui cum eterno patre regit omnia intra gubernat immensus. O beata ubera que tenero lac dei parvulis labiis infuderunt, angelorum cibum pascunt corpus cum exprimunt liquorem et mundi reficiunt creatorem qui sine virtutis imperio marium procellas mitigat, qui fluminibus indeficientem aquarum impetum subministrat, qui aridas terram innumeris ubique fontibus irrigat. Vanas de virgineo pectore guttas lactis exoptat. Manat liquor ex uberibus virginis et in carnem vertitur salvatoris. Hinc ergo perpendite quanti debitores simus huic beatissime dei genitrici, quantas ei ab illi post deum de nostra redemptione gratias agere debeamus. Illud siquidem corpus christi quod concipiendo beatissima virgo genuit, concipiendo in gremio fovit, concipiendo fasciis cinxit, concipiendo materna nutrivit solertia. Illud inquam absque ulla dubietate in sacro altari percipimus et eius sanguinem in sacramentum nostre redemptionis potamus. Illius ergo quamvis sermo in laude eius invenitur ydoneus de qua mediator dei et hominum cognoscitur incarnatus. Impar est illi omne humane lingue preconium, que de intemerate carnis sua visceribus cibum nobis protulit animarum. Haec de 2o.

3o Circa 3o quod tanta excellens in qua maria virgo non solum bonam sed et optimam partem elegit et possidet, dicendum feliciter est consecuta fuit virtualis perfectio. Bona enim pars est habere animam sic ad virtutem dispositam ut ab insurgentibus passionum impetibus et temptationis motibus non vincatur, sed eos reprimendo aut tollendo complemento vincat, cum ea tamen et difficultate, quos aristoteles vocat continentes vel constitutos. Melior pars est habere animam sic in virtutibus habituatam ut insurgentes inordinatos motus iudicium rationis quod prompte et delectabiliter vincat eos citissime flectendo ad regulas rationis et hi est pars eorum quos aristoteles vocat qui nove virtuosos. Sed optima pars est habere omnium gratiarum et virtutum plenitudine in consummato statu et perfecto itaque animus hominis modo armatum ut totus homo sit sic in se pacatus totaliter et tranquillus ut vix eius affectio umquam moveatur inordinate, sed in omnibus cum delectatione et gaudio agat conformiter rationi. Et ut aug. dicit sic ducentur inferioribus viribus ut omnes earum motus et operationes teneat plene subditos legibus rationis. Et hec pars excellentissime convenit marie virgini que super omnes puros homines repleta fuit gratia et virtutibus, que eam reddiderunt penitus deiformem. Et propter hanc excellentiam virtutum et singularissimam operis sanctitate ad eam adhuc in carne vivente sic ad limina sua fuit quedam peregrinatio fidelium desiderantium videre illud celeste monstrum et videre dum pretiosum capsam illam supercelestem in qua reposita fuit deus et homo ut ait beatus ignatius in epistola ad iohannem apostolum et allegatur in omne super stabat mihi etiam. Et Item in sermone huius festi vi. dicitur attendas. nec erat virtutis nichil speciositatis nichil gratie nichil splendoris candidi quod non resplenderet in virgine maria. Et verbum huius in de conceptu virginali decebat ut virgo que dei filium concipere debebat ea puritate niteret qua maior sub deo nequit intelligi. Et augustinus in sermone de hoc festo Quid dignius aut sanctius hac virgine in cuius gremio sancto potuit comparari cui nulla peraccessione nec posterior ulla antiquorum sequentium parem nullam prorsus hominum potuit comparari. Hec mire si hec admirabilis virgo tractare nec hac celsitudine extendit mentalium, cum ipsa excellat merita angelorum. Hec ait excellentia gratiarum et dignificatam spiritum qua omni artifice deus huius glorificavit virginis animam adornavit, non solum eam intus perfecit et ordinavit, sed etiam actionibus eius motibus et operationibus ac in exteriori eius corporali effigie eadem gratia et virtus tam efficaciter lucebat quod sic ut beatus ambrosius super 3o dicit licet esset corpore pulchra nemini tamen unquam eam inspicienti temptatione movit aut ad aliquod inordinatam concupiscentiam provocavit. Et insuper operacionibus virtutum interiorum perfectione fuit ista virgo et omni laude dignissima tam munifice actionibus moribus adornata quod omnes corporis eius gestus et membrorum motus ymmo tota eius exterior vita tam virtuosa fuit tam composita decens et modesta ut non solum non exorbitaret aliquid a medio rationis sed etiam ut esset omnium virtutum exemplar et speculum fissimum ac perfectissimum speculum honestatis. Unde beatus ambrosius bene declarat multas eius et magnas virtutes ac optimos et decentissimos mores enumerando. Dicit in libro de virginitate sic de ea. Quid pulchrius quid nobilius dei matre quid splendidius ea quam splendor elegit quid castius ea que corpus deum sine contagione generavit. Et ut de ceteris eius virtutibus taceam. Virgo fuit non solum corpore sed et mente corde humilis verbis gravis animo prudens loquendi parcior legendi studiosior non in incerto divitiarum sed in prece pauperum spem ponens intenta operi verecunda sermone arbitrum mentis non hominem sed deum querens nullum ledere sed omnibus bene velle maioribus assurgere equalibus non invidere iactanciam fugere rationem sequi virtutem amare. Quando illa fastidivit hominum humilem quando deseruit debilem quando vitavit inopem. Nichil in oculis torvum nichil in verbis procax nichil in actu verecundum, non gestu fractior non incessu solutior non voce petulancior ut ipsa corporis species simulacrum fuerit mentis figura probitatis et puritatis. Et iterum in eodem libro dicit. Sit nobis tamquam in ymagine descripta virginalis vita marie in qua velut in speculo refulget species castitatis et forma virtutis. Hinc sumatis exempla vivendi ubi tamquam in exemplari magisteria sit expressa probitatis quid corrigere quid fugere quid tenere debeatis ostendit. Talis enim fuit maria ut eius unius vita omnium sit disciplina. Et quamvis gloriosa virgo maria habitus gratiarum et omnium virtutum moralium specie adhuc in utero matris accepit in quadam excellenti et statu heroico ut patet ex allegatis in primo membro. Non tamen tunc receperit omnem perfectionem secundum gradum et usum earundem gratiarum et virtutum quam postea successu temporis acquisivit. Sicut enim solus christus sequenti in quo secundum humanitatem ab instanti conceptionis perfectus rationis usus fuit et tanta plenitudo spiritualium carismatum quod in eis perfici non potuit. Licet ipsius anima melior fuerit quam ab initio sue conceptionis extitit ut dicitur in 3o dist. et 18. Sed dei genitrix virginalis perfectio proportionaliter crevit secundum tempus vite sue ita quod a primo instanti usus rationis usque ad

temporis adeptionis glorie et assumptionis eius in celum quotidie fuit et est felicior ac in spiritualibus divitiis gratie tamen magno incremento locupletior
quod ut ex dictis patet. vita quam excellentem possedit in ea nichil habuit repugnantie sed in pace regnavit. Et isto modo ab instanti usque ad omnis
incepit operare et deinceps semper crevit laudabilissime suas vires et virtutes acceptas conando per opera meritoria. Sed per etatis conditionem et
[illegible] exigentiam sufficientissime ad gratiam et virtutum omnium incrementum. Secundum doctores ergo ab instanti sue sanctificationis in utero usque ad
usum rationis quod non habuit semper mansit stetit in eodem gradu virtutis et gratie. Hoc quod ut dicunt multi cum nascebatur in mundo secundo sanctificata fuit
per magnum gradum gratie tunc ei collate et illud tempus per quod sic caruit rationis usu et actuali merito. videtur mihi ea valde brevis fuisse
quod in celum que legitur subito quod plenitudo duplex sanctificationis eius in utero et in hora nativitatis ita redundat in vires anime ut in priori
diebus vite sue non modo quo precedat sed instinctu spiritus sancti singulariter ducebatur. Hoc per hoc rationis usu citissime meruit primos hos
consecuta sit et adeo singulariter illustrata atque adeptum crevit in virtutibus gratia et meritis regulariter secundum successum temporis usque ad instans
conceptionis Christi in quo tertio sanctificata fuit per superabundantem gratiam ei tunc sic appositam et ab instanti conceptionis Christi processit ascendendo
[illegible] in quo usque forsitan ad susceptionem plenioris gratie cum apostolis in die pentecostes a quo tempore iterum processit usque ad diem assumptionis
in merito usque forsitan ad [illegible] bona et meritoria. que tam frequenter et tam continue operatur quod non
in celum regnavit ascendendo in gratia virtutibus et meritis per opera bona et meritoria. que tam frequenter et tam continue operata est quod non-
nullis visum est quod etiam in sompno meruit. eo quod dormiendo corpore vigilavit mente in deo. Canticorum v. Ego dormio et cor meum vigi-
lat. Ex quibus constat quod virgo beata optimam partem secundum virtuale perfectionem quam hic elegit dignissime consecuta est. quod in gratia et virtutibus
ac meritis multorum cunctos puros homines excellenter transcendens in termino magis dupliciter vita alterorum quam mortalium hominum et [illegible] de secundo principali
Tertio quod sua excellentia in qua beata virgo maria non solum bonam sed et optimam partem elegit et prestante deo feliciter est consecuta
est corporalis depositio. Bona enim pars est sic mori et obdormire in domino quod spiritus reddatur deo et corpus resolvatur in cineres cum fide
spe tamen future resurrectionis et resumptionis et hec est multorum quorumque. Melior autem pars est sic mori in domino quod spiritus reddatur deo et corpus
resolvatur in pulverem cum gratia anticipate resurrectionis. et ista ut aliquibus visum est habuerunt illi qui cum domino resurrexerunt quorum generalem
resurrectionem prevenerit. nec ut aliqui estimant in pulverem redierunt. Sed optima pars est mori et obdormire in domino et statim anima corporis
resurrectionem prevenerit. Et hec est pars marie virginis ut pie a fidelibus creditur. et
[illegible] resuscitari et ad immortalitatis gloriam corpus et animam sublimari. Et hec est pars marie virginis ut pie a fidelibus creditur. et
incineratam resuscitari et ad immortalis glorie corpus et animam sublimari. Et hec est pars marie virginis
a multis sanctis doctoribus asseritur. Ipsam enim dei genitricem mortuam fuisse certum est et apud sanctos et doctores indubitatum. Non
tamen in [illegible] festivitatis. Memores enim conditionis humane mortem illam subiisse temporalem dicere non metuimus quam [illegible] filius
unigenitus in sermone huius festivitatis. Memores enim conditionis humane mortem illam subiisse temporalem dicere non metuimus. Et dicebat sic [illegible]
qui deus et homo est. lege sortis humane sustinuit. Sed docet damascenus in duobus sermonibus de hac festivitate. Et dicitur videtur quod
sic sine corruptione concepit et sine dolore filium dei peperit quod sic eodem filio procurante sine dolore mortua sit. multo a fortiori quod
beate Iohelle [illegible] de quo [illegible] in prologo super [illegible] quod descendit in defossum sepulture locum tamen extitit a dolore mortis
beate Iohelle [illegible] de quo Ieronimus in prologo super Iohannem dicit quod descendit in defossum sepulture locum tam extitit a dolore mortis
quod a corpore omne carnis continuit alienus. Et secundum ymaginationem cuiusdam doctoris potuit modus esse mortis eius talis. quod mente virginis
suspensa in contemplatione suavissima corpus contemplativo paulatim deficiebat usque tamen nullo dolore percepto nec contemplatione interrupta
anima corpus desereret. mortalis dissolutionis statum potuit enim magnitudo dulcedinis istius contemplationis absorbere omnem dolorem
que alias ex dissolutione corporis persensisset. Cum autem hunc sancte virginis dormicionem intervenit. in nulla autentica scriptura invenitur
ipsi quidem beatus dyonisius in libro de divinis nominibus huius sancte migrationis meminit sub obscuris verbis. Cuius tamen dictum dominus albertus
et beatus thomas in commento dicti libri exponunt de assumptione virginis una cum damasceno qui ut ex sermone patet sic
solemnitatis colligitur. Sed Dyonisius scribens thimotheo. Cum nos ut nosti et multi sanctorum fratrum nostrorum ad visionem principalis vite corporis
quem astondit hic verbis. omnes vero sacerdotum apostolorum cetu et per universum orbem dispersos et dispersos. tunc collectos ad grande
illud spectaculum ad videndum dei genitricem virginale cadaver ad inspiciendum super lectum exanime iacens illud splendidissimum
virginale habitaculum pellucium principalis vite effigie adeo signata ineffabilem thesaurorum misteriorum dei custodia et celestis regis
tremendum palacium aptissimum divine incarnationis materiam. Viso autem et osculato sacro sancto thabernaculo domini perfusi sunt lacrimis
apostoli et celesti benedictione sunt et satietate et contactu sacri corporis adimpleti. post quam visionem ut magister dyonisius. placuit sanctos
sacerdotes prout quisque ydoneus erat. laudare omnipotentem bonitatem divine infinitatis super quo ait damascenus. Et quis misteriorum
illic gestorum et ibi apparentium gloriam visionum enarrare sufficiat. quis hymnos et qualia aut que hymnis dicta sint quis exponere
valeat et intellectu apprehendere. que ille multiplex doctorum caterva et omnis spiritualium virtutum adornata carismate continebat
modulare. quam et deo accepte cum hiis ut reor aderant sanctorum anime ducentes lectum thori. et voces facientes precedebat
cum iubilo corpus et [illegible] funebria hymnologorum canebat cantica. Que vero aut qua lingua earum qui illic visi sunt homini
et illustrationum excellentiam conferat. Unde in ecstasim quamvis prout unusquisque potuit altitudinibus vocibus concinebat. O
regina omnis humane nature. solum excelsis elevata. celi celorum porta. que absque solo deo omnibus superior es. que te plene
portabat. que incapabilem baiulasti. que te manus sepeliebat. que omnium creatorem et omnia continentem genuisti. Qualia de te
super tumbam fecerunt orationem. qui tua ecclesia salvari benedictione. Qualibus labiis. quibus canticis. qua voce. aut quibus
verbis tuum potuit conventum collaudare. Postquam sacrum corpus venerabile est sepultum. Et quibus nulla canonica scriptura tradat aut tamen
pie tamen creditur a fidelibus ipsam ante corporis resolutionem resuscitatam. et quod in celum cum corpore et anima gloriosissime sit assumpta
hoc enim et sancti doctores ex multiplicibus rationibus probare conati sunt et potissime Augustinus et damascenus in sermonibus huius festi
quorum verba sequens verba recitantur. Et postquam nulla dicit damascenus. Decebat dei sacrum fontem indefessum. agrum inaratum. [illegible]

no.

non ingratam. olivam fructiferam. terre germine non tenentem. Decuit matrem ad filium sublimari ut ad ipsum ascendat sicut ipse ad eam descenderat. Cumque enim spiritus sanctus replevit quem pariturum magis in utero baiulat. que sine vili contactu concepit et sine dolore peperit. quomodo mors quam gustat eam absorbebit. aut quomodo corruptio audebit aliquid in corpus quod ipsam vitam pepererit. Et Augustinus in sermone huius festivitatis. Decuit Christus matrem suam in hac vita pre ceteris gratia sua conceptam honorat. ita pium est credere eam etiam in morte gratia specialis privilegii honorasse propterque quod ab hoc ut tam mater sua servaretur a putredine et corruptione eo quod putredo et vermis est obprobrium humane conditionis. Et paulo ultra idem concludit ipse sive sermonis. Dignum utique videtur. letari mariam virginem letitia inenarrabili in anima et corpore in proprio filio cum proprio filio per ipsum filium. nec ulla debet sentire corporis corruptionem. quam nulla secuta est. filium pariendo corruptio integritatis. ut sit semper incorrupta quam tanta perfudit gratia. sit integraliter vivens que omnium integram et perfectam genuit vitam. sit cum isto quem in suo gessit utero. sit apud illum quem genuit fovit et aluit. maria dei genitrix. nutrix dei. ministra dei. secutrix dei. de qua aliter sentire non audeo. aliter dicere aut scribere non presumo. Hec ille. Et hec de secundo puncto. Circa quintum et ultimum quod continet excellentiam in qua virgo maria non solum bonam sed et optimam partem elegit et prestantem deo feliciter est consecuta. est eiusdem glorificatio. Bona enim pars est sic glorificari in celis ut decimus hominum infra choros angelorum gradum ad ordines decimi beatorum. et hec est pars istorum qui in proximi mento tantum salvati sunt vel si pura duxerunt vitam non tamen in tanta excellentia ut ad aliquem angelorum ordinem exaltentur. Sed melior pars est sic beatificari homines et exaltari in gloria ut parificentur angelis et assumantur ad aliquem novem ordinum angelorum. Et hec est pars perfectorum hominum qui secundum diversa merita ad diversos celestium spirituum ordines assumuntur. Sed optima pars est sic homines beatificari et in celis sublimari ut omnes angelorum choros et omnem aliam rationalem creaturam corpore spiritualiter non unitam transcendat non solum premio sed et loco. Et hec est pars marie virginis quam hec concupierat ex toto desiderio cordis et ad quam hodie dignissime est deducta quia secundum sanctos mater dei hodie celorum palacia penetravit. filius ipse cum tota curia celesti tam angelorum quam hominum ministrorum solemniter occurrens eam circumfulsit ingenti lumine et ad thronum sui cum inde constitutos patrum cum laudibus et spiritualibus canticis dignissime perduxit. Et quis ut aliter huius cogitare sufficiat. quam gloriose regina mundi in hac eius ascensu processit. cum quanto devotionis affectu in eius occursum tota ista celestium legionum prodiit multitudo. quibus ad thronum glorie canticis sit deducta. quam placido vultu. quam serena facie quam letis divinis amplexibus suscepta a filio et super omnem sit exaltata creaturam. ubi nichil contemplatur supra se regina nisi regem solum. nichil veneratur supra se mediatrix nostra nisi mediatorem solum. Propter hoc Damascenus eam alloquens in sermone presentis festivitatis. Et super choros magnificare. super celestia elevare. inenarrabili gaudio super omnes choros angelorum speciosi filii tui potiris melliflua beatitudine. videlicet qua nichil prestantius habetur ubi pater adoratur. filius glorificatur. spiritus sanctus collaudatur. quapropter et merito est virgo mater ut sic pre ceteris plenius obtineas glorie singularis in isto felicissimo omnium beatorum regno. Inquit ut ait Augustinus in sermone quodam presentis festivitatis. Modo sequeris agnum quocumque ierit. inter paradisi amenitates secura ... felicem et immarcessibilem palmam atque coronam glorie a tuo filio coronaris. Thronum virginis tibi collocatur et rex celi ut tam matrem te pre omnibus diligens imperiali sed et filiali amplexu te amplexatur. Congaudet modo in celis quod te parvulum natum tenens casto ore osculabaris in terra et per quem fuisti divinitus fecundata per istum iam exaltata es super omnia celestia regna. Ubi posita es et constituta archa salvatorum omnis fluctuantium barcha imbecillium. scala ad celos ascendentium propiciatrix peccatorum et advocata pauperum de hac valle lacrimarum ad te clamantium. Eya ergo advocata nostra domina mundi. Que tuas felicitates possidens cum te semper letantem aspicimus. sit tibi compassio super afflictos. sit pius affectus super celorum regimus quem possides adhuc a patria celesti. adhuc militantes in hoc mundo et peregrinantes in medio nationis prave in loco certaminis et laboris in terra mortis et doloris. O dei genitrix donatrix vite et omnium miseratrix. supplica pro deposita sis memor bone consuetudinis tue et dignanter nos respice. atque tuo sancto intuitu orbem terre pacifica. unitatem ecclesie fidem corrobora. firma spem. perfice caritatem. tirannidem inimicitie tolle impetum malorum passionum cohibe et feroces animorum motus compesce et fac nos qui in procelloso mari huius seculi adhuc tam periculose navigamus tota mentis intentione respicere in te pelagi et communem stellam maris. atque tuarum virtutum et exemplorum ductum ita sequi ut sine ullo naufragio aut salutis nostre dispendio ad portum perveniamus eterne vite. Ubi te in decore pulchritudinis tue et in splendore inestimabilis glorie videamus assistere unigenito filio tuo domino nostro ihesu christo qui cum patre et spiritu sancto vivit et regnat unus deus in secula seculorum. Amen.

Que est ista que ascendit per desertum sicut virgula fumi ex aromatibus mirre et thuris et universi pulveris pigmentarii. Canticorum 3°. Verba sunt salomonis in persona universitatis angelorum et hominum beatorum stupentium de tam solemni et admirabili assumptione gloriose huiusmodi in beata virgine. cum totum fere genus humanum descendat in infernum. quia ignis inferni devorat fere omnia speciosa deserti. Iohelis primo. 1 nota. Dicitur ergo admirative. Que est ista et cetera. Nota quod ter fit hec questio in canticis. Que est ista que ascendit. primo capitulo 3° ut hic. Et potest hec questio admirativa de sua sanctificatione. unde sequitur ex aromatibus mirre et cetera et hec prima ascensio eius fuit in nativitate. Secunda que sit de conversatione eius in progressu vite. Que est ista que progreditur quasi aurora consurgens in nativitate. pulchra ut luna in progressu vite. electa ut sol in glorificatione. Tertia que fit Canticorum 8 de eius glorificatione ubi dicunt angeli admirantes. Que est ista que ascendit de deserto deliciis affluens innixa super dilectum suum. Prima questio est de magnificentia gratie. secunda de magnificentia meriti. Tertia de magnificentia glorie. Vel sic. Que est ista que ascendit per desertum per supereminentiam gratie

Augustinus.

progreditur per perfectum vite. ascendit de deserto i. de mundo per excellentiam glorie. Dicitur ergo Que est ista. Admiratio sit hic questio non dubitatio. Que est ista i. quam admirabilis quam dilecta quam precellens omnes creaturas quantis preconiis attollenda quanta admiratione dignissima. quia non solum totum mundum sed et totum celum circumquaque suavitatis inestimabilis odore perfundit. Que est ista. gloriosa quam digna vel quam admiranda. Et admiratur chorus in virgine quinque. Primum est puritas innocentie qua tanta fuit quod nec concupiscentiam sensit quod est supra conditionem hominum. Secundum superhabundans gratia qua tanta fuit ut ei et toti mundo sufficeret copiose unde dicta est gratia plena. et hoc supra meritum. Tertium fecunditas ventris sui quia integra manente sua genuit genitorem suum deum quod fuit supra naturam. Quartum gloria ascendentis quod fuit supra omnem cogitationem. Quintum cum tante posset delicias ascenderit unde dicitur deliciis affluens cantici 8°. aut delicias ad quas ascendit quas nec oculus vidit etc. Que ascendit. Nota quod Eva descendit sed Maria ascendit unde et ei competenter attribuitur verbum ascendendi. Eva enim descendit tripliciter. per culpam inobedientie. magis obediens serpenti quam deo. per maledictionem unde dictum est ei multiplicabo erumpnas tuas et in dolore paries filios tuos. per subiectionem unde sub viri potestate eris etc. Maria autem ascendit per gratiam contra culpam. per fecunditatem benedictionem contra maledictionem. per integerrimam libertatem contra servitutem. Effecta est enim regina angelorum. Que ascendit quia per quinque gradus. primo attendit in hoc quod in utero matris sanctificabatur unde potest dici sanctificavit tabernaculum suum altissimus. Secundum quod sanctificata gratia replebatur unde Ave gratia plena. Bernardus Quid mirum si gratia plena cum dominus erat tecum. Tertium quod repleta gratia de virtute in virtutem proficiebat i. de activa ad contemplativam et ideo ut vere possit dicere Gratia dei in me vacua non fuit. Quartum quod proficiens fecundabat. Anima enim illius opera et maiore votum virginitatis plus omnibus aliorum operibus deo placuerunt. ideo descendit in eam filius et eam fecundavit opere spiritus sancti. Quintum quod fecundata exaltabatur super choros angelorum. Aliud. Que ascendit quia ascensiones in corde suo disposuit in valle lacrimarum. Item que ascendit quia gradatim de virtute in virtutem superemines singulos sanctorum ordines beatitudine et gratia transcendens quia de bono in melius proficiens intus contemplatione et sanctis desideriis. foris bona operatione et virtutum actibus. Item dicitur ascendit de gratia virginitatis ad gloriam genitricis [?] sed dei. Item que ascendit de humilitate ancille ad dignitatem regine. vel etiam de sterilitate virginum ad fecunditatem genitricis virgo purissima perveneras [?]. Vel per desertum i. per mundum qui dicitur desertum propter habundantiam duplicis mali scilicet culpe et pene et propter inopiam spiritualis boni. Vel per desertum i. per desertionem mundi que habuit per desertum cum concupiscentiis concupiscibilia et delectabilia spiritualibus adhesit deliciis. designata per vitem ficum et olivam Judicum 9° que noluerunt preesse lignis in quo mundi contemptus significatur. Vel per desertum i. per ipsum celum quod deseruerunt primitus angeli. unde et appellatur desertum Luce 15. per quod ascendit in sua assumptione angelorum et sanctorum transcendens ordines universos ascendens usque ad dexteram sedentis in throno. unde et designatur per Bersabee cui positus est thronus iuxta filium suum regem Salomonem et sedit ad dexteram eius 3 Regum 2°. infra inveniemus multa alia de hoc deserto. Sicut virgula fumi i. ad instar virgule et fumi vel ad instar fumi ascendentis in altum gracilis et recti habens figuram virgule. Est autem virgula fumi evaporatio odorifera ascendens a speciebus. Et ipsa fuit virgula fumi per vaporem undique diffusi myrre i. castitatis sue unde dicitur Ecc. myrra electa dedi suavitatem odoris. Et thuris i. caritatis sue unde dicitur cant. 4 et odor vestimentorum tuorum sicut odor thuris. Item sicut virgula fumi. Fumi dico exorti ex aromatibus myrre et thuris accensis. Aromata ista virtutes sunt redolentes in se et aliis in quacumque conveniunt quia proinde conveniunt aromata faciendo boni odoris sicut videre est in vasis apothecariorum. Vel ex aromatibus myrre et thuris intuitive. hoc est ex myrra et thure que sunt aromata i. ex carnis mortificatione que per myrram et animi devotione que per thus designatur. Fumi etiam exorti ex aromatibus universi pulveris pigmentarii i. confecti vel conferti a pigmentario i. spiritu sancto de quo dicitur Eccli. 38 unguentarius faciet pigmenta suavitatis et unctiones conficiet sanitatis. Vel per myrram que vermes mortificat et corpora mortua a putredine conservat designatur penitentia que pravos motus mortificat et mentes penitentium preservat a corruptione peccati et consistit in duobus scilicet in carnis castigatione et laborum operum [?] operatione. utroque enim modo carnalis affectus in nobis mortificatur. Vel per myrram que amari saporis est multitudo amaritudinum quas passa est mentaliter in filii passione. Per thus virginee mentis devotio suspirans ad filium et desiderans ipsum sequi. unde et dicebat Cant. 5 Filie Jerusalem i. o vos virtutes angelice superna Jerusalem inhabitantes nuntiate dilecto i. filio meo quia amore langueo. Per universum pulverem pigmentarii aliarum virtutum universitas. Per hoc quod dicitur universi innuitur quod beate virgini nulla defuit virtus nec puritas angelorum nec fides patriarcharum nec spiritus prophetarum nec zelus apostolorum nec patientia martyrum nec sobrietas confessorum nec innocentia aut humilitas virginum. Vel per myrram designatur actio in qua Maria non habuit parem quia omnia pietatis opera que solet aliis pauperibus exhiberi ipsa filio suo pauperi exhibuit ut ... in presepi ... Per thus devotio. per universum pulverem pigmentarii contemplatio significatur. Et in his tribus virtutibus scilicet actione devotione et contemplatione omnes alias intellige quarum omnium omnimoda plenitudo fuit in virgine gloriosa. Nec dicitur ex aromatibus myrre et thuris et aliorum ... sed universi pulveris pigmentarii quia ipsa aromata sunt in pulverem quendam per humilitatem redacta. Universi ergo dicitur propter multitudinem ... de quibus surgit contemplatio que multo plura sunt quam ea in quibus consistit actio et devotio. Vel etiam ideo dicitur universi pulveris pigmentarii quia sicut aromatice species et pigmenta redacta in pulverem valent ad confectionem et reddunt spiramentum boni odoris sic virtutes cum animus non extollitur sed quasi in pulverem et quasi in nichilum rediguntur respectione humilitatis proficiunt ad perfectionem et reddunt famam bone opinionis. Vel ideo dicitur universi pulveris pigmentarii quia Maria confecit claratum de vino et aromaticis speciebus quo filium potat et celestes convivas. Unde et pincerna glorie congrue appellatur. Unde Cant. 7 dicit ei sponsus Guttur tuum sicut vinum optimum. Et ipsa respondit Dignum dilecto meo ad potandum labiisque et dentibus illius ad ruminandum. Item Cant. 8 dicit ipsa dilecto Dabo tibi poculum ex vino condito etc. Ipsa etiam celestes letificans convivas dicit eis Cant. 5° Comedite

amici bibite et inebriamini karissimi / Moraliter ll'r introgado Que est ista etc. Est vox ppe s salamis vel angelorum admirantium p
festum aie penitentis. Nec querit qualis est ista vel quanta / sed querit de qualitate et quantitate vox eius quo ad gloriam ad quam as
cendit ipse vsus quo datum est illis ea vide'rtas afflat / s qe eatum tam vilis ut est illa qui tatore sum negauat et
dyso se subdidat et abiectis ornamentis virtutum sordibus peccatorum se inquinauit ad tantam gloriam assumat ad admirat et dicunt
Que est ista q ascendit ab imo viciorum ad alta virtutum vel de mundo ad celum p desertum i. p penas. Sic enim filii isrl' p desertum
de egipto venerunt in iudeam / sic de mundo p penas ascenditur in celum. Postea vero modum ascendendi declarat cum dicit Sicut virgula
fumi etc. i. paupertate gracilima contencione rectissima leuis sine pondere peccatorum concreta despectu ciborum procedens ex aromatibus mirre
et thuris et vniuersi pulueris pigmentarii i. ex carnis mortificacione oracionis deuocione humilitatis perfectione. Hec tamen adeo penitente
abilem faciunt ad ascendendum et remouent omne impedimentum. Neque p primum sanatur passiones corporis p secundum passiones mentis ut dicit
Eccl'. Ieiunium aliaque duo conducunt ad deum vnde Eccl'i 35. Oracio humiliantis se nubes penetrabit et donec propinquet non co
solabitur et donec altissimus inspiciet non discedet. Sic non maria dicitur virgula fumi quia gracilis et subtilis p tenorem puritatem
et semper se gracilans p summam humilitatem. Vnde cum eligeretur in matrem dei se obtulit in ancillam. Gracilis etiam p paupertatem
quia omnia temporalia contempnebat vel si ea aliquando habuit largiter erogabat. Gracilis etiam p carnis contemptum quia licet magis prauit
se in pena maluit. Fuit etiam gracilis quia celestibus contemplata disciplinis et subtilis in vita contemplatiua. Gracilis etiam ut
sine obstaculo transiret p arta via et intraret porta q ducit ad vitam. Mt' vii. Sic quia libere alta petens p subtilitate contemplationis
et rectitudine intencionis celos eum attingebat stans in terra. Sapiencie viii. Sic quia agilis leuis enim sine leui saltu velut ydrus
i. transiliens omnes viciorum spinas hinculata et foueas transiliit. Agilis etiam p officiositatem qui se transtulit ad beatam elizabeth
visitandam. Agilis etiam p obedientiam deferens filium ad templum et fugiens cum eo in egiptum. Sic quia leuis i. sine pondere peccati
et iosue ascendit contra febat despectu ciborum. Fuma flexibilis p humilitatem quo ad se p obedientiam quo ad deum p compassionem quo
ad proximum. Fuma virgula p humilitatem dicimus que maiore tropat ad ascensionem quia qui se humiliat exaltabitur. Luc. xiiii
Fuma obscura p tribulacionem multitudine quas paciebatur amore filii sui. Vnde dicitur Cant' i. Nolite me considerare quod fusca sim
quia decolorauit me sol i. filius meus. Fuma aromatica p bona operum et deuocionis fragranciam. Vnde sequitur Sicut virgula fumi
ex aromatibus etc. Fuma calida p dilectionem. Vnde et dicitur virgula fumi quia de igne procedit quia despectu ex amore venit. Ipsa
enim ardore spiritus sancti accensa sic ascendendo proficit in gratia sic ascendit in gloria quia velut encausto omnes cogitationes
humanas conpredit. Ideo dicitur virgula fumi que valide ascendit et quasi occulte quia visibiliter ascendens disparet in momento
Quamquam non capit modum ascensionis sue occultus fuit quia vtrumque in
filio et ipsa disparuit quia quantum ascendit tanto humana non capit. Modus etiam ascensionis sue occultus fuit quia vtrumque in
sola aia an in aia sed et corpore ascendit / pelegit carta pyx nestra q aquid tenere diffinire. Fuma quanto magis
ascendit tanto amplius contemnatur et subtiliatur. Sic etiam fidelis aia quo magis proficit in virtute tanto magis humiliatur.
inse sic patet in maria q cum poteret in matrem dei qui erat ei summa dignitas se obtulit in ancillam quod erat summa
humilitas. Exemplum de Abigail i. Reg. 25. Sic quanto magis ascendit in cognitione dei tanto magis vilis efficitur in oculis suis
ut patet in Abraham qui postquam apparuit ei deus se puluerem et cinerem appellauit Gen. 23. Iob 42. Nunc oculus meus
videt te ideo me reprehendo etc. Fuma fumus prouocat lacrimas et pia maria recordacio lacrimas deuocionis. Vnde dicitur
fidelis aia in ps. Fleuimus dum recordaremur syon i. marie. Vel fumus ascendens de aromatibus incensis est gracia
acto de virtutibus sibi datis que incense erant igne caritatis quas non sibi sed deo gratias ascribebat. Vel in ascensu fumi
visa relicta sic enim recta intencio significari. Et non quod non dicitur hec virgula fumi lignum invisibilis et diuini sed fumi q sperat
vt celum. Sic enim videtur aliquid esse videtur cum enim apparuit nichil inuenit. Sic beata virgo videbatur esse
lx sed spaciam non est sed cum enim aliquid esse videtur cum enim appareat nichil.
p carnis sponsi sed hec non erat p dilectionem. Vnde ut vir iustus quia omnis comparatio in celis est perficit in.
Sic Cant. viii. Dicunt angeli Que est ista q ascendit de deserto deliciis affluens innixa super dilectum suum. Et admirantur
de tribus que attendebant in virgine scilicet de ascensu deliciarum affluencia et quod innixa dilecto primum mirabile secundum mirabilius
tercium mirabilissimum. Ascensus mirabilis quia pauci ascendunt vnde ps. Quis ascendet in montem domini etc. Et nota hic quod
ascensus mirabilis quia pauci ascendunt vnde ps. Ubi loquitur de inferno dicit descendunt fortes
vanitate pauci enim electi Mt' xx. Sed fere omnes descendunt vnde ysa. v. Ubi loquitur de inferno dicit descendunt fortes
et sublimes gloriosi eius ad eum etc. Secundum mirabilius quia pauciores ascendunt affluentes deliciis quia fere omnes pedibus i.
affectibus lutulentis descendunt admixti purgatorium. Tercium mirabilissimum quod scilicet innixa super dilectum quod nulli alii datum
est creature. qui scilicet filius est super omnem principatum et potestatem Ephes. i. Et sub eius pedibus omnia subiecit pr'. In hac autem
imposicione tria notantur. Reuerencia matris. Compellencia filii. familiaritas vtriusque. Sic si rex innitatur alicui militi / miles
inflectit genua et ex parte eius impenditur regi reuerencia. et ex parte regis compellencia ex parte vtriusque familiaritas quia
rex non nisi valde familiari innititur. Innixa super dilectum. Et non quod super dicitur quasi superior dilecto. Facit enim filius quod
precipit mater. Vnde et dicit ei. Ora patrem. Iube natum. Et in hoc concordat omnis scriptura licet quidam mali obloquantur
aliquin non videtur impleri illud Exo. xx. Honora
patrem et matrem etc. Xpe autem cepit facere et docere Act. i. Innixa super dilectum. Vires enim rependit filius matri

Dei enim filius/ matri innixus descendit in terram in incarnatione unde ysa. 19 ascendet dominus super nubem levem et ingredietur egyptum. et mater innixa filio ascendit in celum in sua assumptione. Vel innixa est dilecto super eum qui assumpsit eam carne in eius utero formatus et coalescens. ipsa vero super dilectum qui dixit concepto filio fecit mihi magna qui potens est. Sed non quod prius dicit deliciis affluens et post innixa super dilectum. Nam ne posset delicias affluentes non sine [illegible] si ipsis innitebatur gratie qua gratia et mihi tribuit in presenti et in futuro. Primum supradicit. Aliter Que est ista etc. Et quatuor adiunguntur in hac virgine. Primo dignitate cum unde que est ista gloriosa i. quam digna. Secundo ascendentis gloria unde que ascendit. Tertio locus vel status unde descendit ibi de deserto. Quarto delicias ascendentis i. deliciis affluens. Quinto plenitudine amoris per quam sublevatur ibi innixa super dilectum suum. Que est ista. potest videri [illegible] civitatis etc. Que ascendit de deserto / desertum potest dici [illegible] horribile et obstructum spinis et tribulis peccatorum. Vel proprie desertum est status paupertatis qui ab omnibus deseritur. paupertas enim est comes molesta omni hominum in ingressu et egressu. quia nichil intulimus in hunc mundum. haud dubium quia nec auferre quid possumus 1 thim. 6. Sed ab omnibus deseritur ipsa paupertas in progressu ipsa enim est bonum odibile etc. In deserto tamen paupertatis fabricatur scala humilitatis que se extendit usque ad excelsam civitatem et pervenit ad altitudinem maiestatis. Aliter de hoc deserto per hanc scalam ascendit gloriosa virgo. Aliter duo in nomine deserti possunt intelligi/ mundus sive vel quasi [illegible] status sanctorum qui est terra deserta et invia etc. Que sit quasi [illegible] desertum propter quatuor virtutes que ab omnibus deseruntur. Prima humilitas quam deseruerant apostate angeli i. demones. Secunda obedientia quam primi parentes. Tertia paupertas quam hodie maiores ambiciosi unde [illegible] Elevans de ignobili gloriosum de paupere divitem quasi pestem fugiunt. Quarta castitas quam religiosi [illegible] sunt enim eis martires qui totam patriam in celo debilitant ut vix qui inveniatur in terra qui se contineret in aquo statim non moveatur ad iram. Has quatuor virtutes habuit gloriosa virgo in qua fuit vera humilitas quam respexit deus i. approbavit. Tertia plena obedientia quia legem implevit in sua desponsatione in filii circumcisione in legali purificatione in filii ad templum cum oblationibus deportatione. Paupertas enim fuit quia in presepio habuit qui peperit unde lucta est regnum dei quod est pauperis luc. 6. Patientissima fuit quia omnis castitatis et mater agni que videns filium crucifigi pa- vit lucta est [illegible] sustinuit ut reminiscatur aut [illegible] licet ipsius animam gladius filii pertransiret. Sed in nomine deserti potest intelligi mundus in quo castitatis tempore [illegible] in celis est mater de quo se [illegible] ascendit corporaliter in sua assumptione assumptione. Vel potest mundus dici desertum propter paucitatem hominum vere bonorum et habundantia malorum unde [illegible] infinitus est numerus. paucissimi enim sunt qui vivant vere et sint spirituales. multi carnales et brutales. Et propter spiritualium aborum defectum et inopiam quia ut fides est in multis ut doctrina veritatis ut pastus bone operationis. Deliciis affluens. Per hoc affluentia notatur habundantia deliciarum est in multis ut doctrina veritatis [illegible] intrat mare i. in mariam. Et iste delicie sunt dona spiritualium carismatum. Vel [illegible] plena spiritualium deliciarum intrat mare i. in mariam. Et iste delicie sunt privilegiata mea opera quibus refecit dominum et que ei exhibuit de specialis spiritus sancti consolationes quibus virgo reficiebatur. Vel iste delicie sunt illa prima virginitas etc. Innixa super dilectum suum. Non quod enoch placuit deo et translatus in [illegible] sua. Vel iste delicie sunt illa prima virginitas etc. Innixa super dilectum suum. Maria vero ascendit innixa super dilectum est in celum Helias per turbinem ascendit in celum paulus qui violenter raptus est in celum. Maria vero ascendit innixa super dilectum. Et hec quatuor signantur quatuor gradus caritatis quibus in celum transferimur. In primo signatur caritas fraterna unde i. Johannis iii° nos translati sumus de morte ad vitam quia diligimus fratres. In secundo caritas fervens ad inimicos per prima unde Helias dixit [illegible] qui translatus fuit zelator legis. In 3° amor ardens in desiderio eternorum quales erat paulus de cupio dissolvi etc. In quarto amor [illegible] super dilectum per contemplationem et adheret soli dilecto primus status incipientium secundus proficientium tertius perfectorum quartus perfectissimorum etc. Sermo de nativitate marie

Egredietur virga de radice yesse. In hiis verbis quatuor specialiter commendantur de virgine. primo humilitas eius virtus ejus generositas tam immensa dei caritas ortum excellentissima ipsius humilitas. Primo quod dicit egredietur virga de radice etc. Confutantur illi heretici qui dicunt ipsam non habuisse patrem vel matrem sed carnem angelicam ita quod ipsa fuisset angelus incarnatus. Et sic radix sunt patres antiqui de quibus angelus natus non est. Et ad hebr. 2. Sed hic error eliditur per hoc quod dicitur de radice yesse. Nusquam angelos non apprehendit i. naturam angelicam sed semen abrahe i. naturam humanam de semine abrahe i. mariam. Alia heresis dixit quod virgo nata sit in aquo [illegible] et quod non fuit virgo nata de primo semine corrupto ade/ sed hec eliditur per hoc quod dicitur de radice quod nova non creata est in aquo patris et quod non fuit virgo nata de primo semine corrupto ade. [illegible] ipsius defuit in vestito vel calciamento quod fuit in deserto sicut dicitur [illegible] in quo et quod de primo [illegible] [illegible] nova vero condidit sed a se conditam conservavit. Item est dicere nova/ humanum de conservatione nova [illegible] Tertia heresis dixit quod tota natura ade non fuit corrupta sed aqua vena remansit immunis et incorrupta que per successiones translata est de uno in alium totaliter usque in virgine et de illa formata est caro christi. Sed manifeste mentiuntur quia sic non descendisset flos de radice yesse sed de virga tamen. Confutantur etiam isti per hoc quod dicitur de radice yesse quod incepta incedunt [illegible] de flamma [illegible] indicata in omni generatione/ Quartorum error forte surrexerit ex eo quod non texitur genealogia eius sed solius Ioseph math. i. [illegible] non est consuetudo scripture texere genealogias mulierum. Sed supplet hoc Iohannes damascenus qui dicit mariam descendisse de david per nathan. Et enim nathan genuit panthera/ panthera genuit barpanthera et hic joachim patrem marie. Nullo enim modo dixisset angelus marie luc. i. Et ecce elizabeth cognata tua etc. nisi cognata eius fuisset/ vel ex parte patris vel ex parte matris. Vel ideo forte non notatur in evangelio quia maria oblita fuit domum patris sui iuxta doctrinam spiritus sancti qui ei precepit. Obliviscere populum tuum et domum patris tui. Sed per hoc quod dicitur egredietur virga de radice yesse notatur marie generositas quia de yesse immediate ortum habuit tribus regia unde iudic. in fine et math. i. dicitur yesse autem genuit david regem. Notatur etiam per hoc quod dicitur de radice yesse nota[illegible] generositas quia Iudas princeps fuit principum illius tribus de qua fuit yesse

non adam non abraham non ysaac non iacob sed iudas qui quamvis non primogenitus fuit primus tamen sue et est ideo dicit de radice yesse
quod de tribu iuda que fuit dignior tribubus universis unde apostolus ad hebreos vii manifestum est quod de tribu iuda ortus sit dominus etc.
Item iudas qui erat fortissimus inter fratres suos de stirpe eius principes generati sunt i paralip. v. Item per hoc quod dicit de radice yesse
non apponit propheta nomen radicis yesse id est obeth qui genuit yesse ostendit christus non solum ex iudeis sed ex gentibus nasciturum
per raab iericontina et ruth moabitidem que assumpte sunt in gentem iudeorum ex paupertate et humilitate generis et sic nec de-
spexit gentiles humiles nec glorietur incarnatione iudei superbi quod tunc ex eorum gente fuit dominus incarnatus nam salmon autem
genuit booz de raab booz autem genuit obeth ex ruth obeth autem genuit yesse et isti tres fuerunt maxime radices carnalis ipsius
yesse. Item per hoc quod dicit egredietur virga de radice yesse nota immensa dei caritas yesse enim sonat incendium quia ignis radix est incendii
commendatur virgo ex hoc quod de incendio ferventissime caritatis qua pater sumit ad genus humanum data est nobis virginis nativitas
in salvatorem et gaudium unde apostolus ii cor. ix gratias deo super inenarrabili dono eius. Sequitur immensa dei caritas fuit causa originalis
tanti beneficii. Ita cum pater propter nimiam caritatem suam qua dilexit nos sicut dicitur ad ephe. ii dedit nobis filium suum unigenitum licet
quod ex eadem caritate dedit nobis matrem suam qua impossibile erat habere filium incarnatum quia sumit soli virgini tale privilegium
debebatur unde dicit pater ysa. xlii gloriam meam id est filium meum qui gloria patris filius sapiens etc. secundum aliam litteram alteri non dabo quam
debebatur unde dicit pater ysa. xlii gloriam meam ... que non auferetur ab ea ut alii dicunt. Ideo in verbis istis docet nos propheta quod sola
maria hec est enim optima pars data marie que non auferetur ab ea ut alii dicunt. Ideo in verbis istis docet nos propheta quod sola
maria hec est enim optima pars data marie quod filium suum unigenitum dedit incarnatum de virgine loquitur. Non aliquod humanum intu-
pris dilecto qua sic dilexit nos ut filium suum unigenitum daret incarnatum de virgine. Nota quod in hiis verbis marie humilitas quod est etiam per hoc quod dicit non aggredi de stipite
huius beneficii causa fuit originalis. Nota quod in hiis verbis marie humilitas dicitur quia humi latens. Nam sicut de radice totum quod habet arbor sic tota marie
sed de radice que latet in ymo quia humilitas dicitur quasi humi latens. Nam sicut de radice totum quod habet arbor sic tota marie
virtus et excellentia ex humilitate qua deus respexit quod ipsa professa est unde et dicit respexit humilitatem ancille sue quia radix
virtutum et excellentia ex humilitate qua deus respexit. Item hoc quod hic dicit egredietur virga hoc est quod dicit num. xxiv orietur stella ex iacob
Ecce quod beatam me dicent omnes generationes. Item hic quod hic dicit egredietur virga hoc est quod dicit num. xxiv orietur stella ex iacob
Ecce quod beatam me dicent omnes generationes melius potuit virgo quam stella sic nullo corpore terrestri melius quam virga. Nec virga
nam sicut nullo corpore celesti figurari melius potuit virgo quam stella sic nullo corpore terrestri melius quam virga
de radice egrediens altior est rectior est subtilior est humilior est flexibilior est viridior est pulchrior et planior est
quam egrediens de stipite vel de ramo. Sic beata virgo altior est vite sanctitate rectior caritate subtilior humilitate humilior
pietate flexibilior obedientia vel compassione viridior fidelitate pulchrior castitate planior simplicitate omnibus aliis sanctis
pietate flexibilior. Cuius celi civium. Hec enim aliorum florum radiant quelibet in sua mansione super ipsa per totum celum unde dicit
Et io dicit cant. xxiv. Hic enim dedit ei deus triplum vel septuplum gratie sed totum et duplicat. Ideo
cant. i introduxit me rex in cellaria sua. Hec enim dedit ei deus triplum vel septuplum gratie que alii sancti habent in parte ipsa habet idcirco
cant. i introduxit me rex in cellaria sua. Ista omnia dona sunt consummata que alii sancti habuerunt in parte ipsa habet ideo
et cant. vii omnia poma nova et vetera servavi tibi. Ista omnia dona sunt consummata que alii ... ipsa habet. Ideo
et cant. vii omnia poma nova et vetera servavi tibi ... et a generationibus meis adimplemini eccli. xxiv. In hiis verbis beata virgo nos

Transite ad me omnes qui concupiscitis me et a generationibus meis adimplemini eccli. xxiv. In hiis verbis beata virgo nos
invitat ad se suas nobis delicias quibus volet quas liberaliter et sine invidia communicat. Et notandum in hiis verbis
invitat ad se suas nobis delicias quibus volet. Primum est humilitas cum dicit transite vocans nos ore ipso et multum ostendit se esse unam de illis an-
cillis ipsarum ipso primo. Primum est humilitas cum dicit transite vocans nos ore ipso. Secundum est familiaritas quod notatur cum dicit ad me. Adepta de hiis
ancillis quas sapientia misit ut vocaret ad arcem prov. ix. Secundum est familiaritas quod notatur cum dicit ad me. Adepta de hiis
cellis quas sapientia misit ut vocaret ad arcem prov. ix. ... contemptores qui eorum societatem contempserunt de quibus dicitur amos xxix
que invenitur apud eos. Et multi arguuntur pauperum contemptores qui eorum societatem contempserunt de quibus dicitur amos xxix
que invenitur apud eos et multi arguuntur pauperum qui dicunt pauperi ... ysa. lxv. Recede a me quia mundus es etc. de hac familiaritate virginis. Et
via humilium declinat et qui dicunt pauperi ... ysa. lxv. Recede a me quia mundus es etc. Tertium est larga liberalitas cum dicit omnes. Non enim apud eam
bonum. Primum ad mariam accedere expedit illa fragilitas etc. Tertium est larga liberalitas cum dicit omnes. Non enim apud eam
boni. Primum ad mariam accedere ... veniat ergo ad eam ad deliciandum unde iustus ut sedeat sub umbra illius desideravi
sic ut apud filium est personarum acceptio. Veniat ergo ad eam ad deliciandum unde iustus ut sedeat sub umbra illius desideravi
sic ut apud filium ... in umbraculum diei ab estu et in securitate et in absconsionem a turbine et a pluvia ysa. iv. Item anchora
Nam ipsa est in umbraculum diei ab estu et in securitate et in absconsionem a turbine et a pluvia ysa. iv. Item anchora
Nam ipsa est ... quod est dicere. Qui ad mariam transierint
et sedebit vir subtus vineam suam et subtus ficum suam et non erit qui deterreat quod est dicere. Qui ad mariam transierint
vel venit que omnes vocat ad se secura erit per auxilium eius. Item qui peccator est transeat ad eam ut nihil timere possit
quia ipsa est civitas refugii. Item iustus est multimoda eius dulcedo et suavitas ad quam omnes debent aspirare quod innuit
ubi dicit qui concupiscitis me. Nam in ipsa invenimus omnes sancti unum quibus sua dulcedine voluptate et iocunditate
ubi dicit. Quintum est habundantissima largitas que notatur ibi implemini. Ipsa enim dat omnibus affluenter et non improperat iaco. i
Quintum est habundantissima largitas que notatur ibi implemini. Ipsa enim dat omnibus affluenter et non improperat iaco. i
et ipsa aperiente manum suam implentur omnia bonitate. Ipsa enim est rebecca que de ydria sua potavit heliezer
et camelos gen. xxiv. scilicet christum et omnes sanctos. Sextum est rei promisse preciositas. In generationibus meis implemini
et camelos gen. xxiv. ... Item qua utilitate veniat ad eam
christum adipiscar videas. quare potius dicit glosa virgo transite quam venite vel accedite. Item qua utilitate veniat ad eam
unde dicit ad me. Item quid sunt generationes omnes de quibus dicit et a generationibus meis implemini de hiis tibi videndum est per ordinem
Nonne quod beata virgo valens facere festum convivii vel de amicis suis ipsos invitat. Sic consuetudo est volentium facere magnum
solemnitatem invitare suos speciales notabiles et per honestos amicos sed non ribaldos vel tentatores vel menestrellos id est ioculatores
vel viatorum amatores sic facit beata virgo. Et multum quod dicit qui concupiscitis me. Innuit eius speciales scilicet concupiscentes eam
concupiscitis me per intellectum per inquisitionem affectum per dilectionem actum per imitationem. Innuit etiam aliud multum quod dicit transite quod dicit
transite. Quintum est ... non poterit venire ad festum solemne quod factum sit in civitate. Transite ergo
super fures transitores hebrei sed et ydiota non poterit venire ad festum solemne quod factum sit in civitate. Transite ergo
Sicut enim omnes desiderantes ad fontes aquarum venientes qui sunt christus et beata virgo ad hunc desiderantem ad fontem transire
et transire spinosa superbie malitie et nequitie lutosa luxurie gule et crapule. Ignavia cupiditatis ambitionis
et avaritie. Alioquin ad fontem vite non patebit eis accessus. Et propter hoc dicit eis transite. Est autem quadruplex transitus. Primus
de baptismali innocentia ad petram mortalia et hic est per acceptum. De isto dicitur eccli. xxvi qui transgreditur a iustitia ad peccatum

deus pavit illu ad nimphea .i. ad pona eterna hic notat in desce͠su a vrbe in Jericho hic v̄s p hinc transiunt dicitur a claritate ali
i deformitate dicitur ab illa est transire a castitate ad luxuriam et a septem virtutibus ad vii pctā criminalia Ergo isti contrario
transire a vicijs ad virtutes et hoc est penitentia Et hoc dz si pgnē fuerit contritionis et aqua confessionis et pnie in qua omnes
sordes lavantur ut tandem inducatur quis in refectionem vite eterne De isto dicitur Mt in fine Precedet vos in galileam q interpretatur
transmigracio ibi eum videbitis Tercio de bono in melius et hoc est instorum qui de operibus iusticie ad se transeunt ad opa misericordie
ad proximum De hoc dicitur in ps Ibunt iusti de virtute in virtutem etc sed de virtute minori in eandem virtutem maiorem quod caritas q pficit
aut deficit vel de vna virtute ad aliam vel de vsu vnius virtutis in vsum alterius virtutis sicut dicit ibidem glo Non ergo vni virtuti
studendum est Sed de virtute in virtutem est eundum donec videatur deus deorum in syon Et de hoc transite dicitur Mth j. Transite vos Ceterum
puls etc q.d. vos insti in quibus caritas deus p fidem qui facti estis pulcri p pnīaz transite ad opa misericordie proximis impendenda
vos acquisitione .i. ad honorem et primum vram Quartus de meliori ad optimum vel de minimo ad primum vel de dubio ad securum
vel de temporali ad eternum vel de fide ad speciem de spe ad rem spata de scintilla caritatis ad caminum quod hic est ignis ī syon
sed caminus in ierusalem ys 31 Vel transite de consilio ad regnum de modo ad deum de vmbra ad veritatem de terra ad omnem plenitudinem
et huius primus transitus signatur in descensu israel in egiptum Secundus in ascensu israel de egipto p mare rubrum in desertum quo pone etc
Tercius in progressu israel p desertum quo sunt prima p diuersas mansiones quibus signantur virtutum opera Quartus in progressu a deserto p flumen
iordanis ad possessionem terre promissionis Transite ad me omnes etc Non quod celsitudo beate virginis mons quidam magnus est
in quo beneplacitum fuit deo habitare in eo ad quem debemus transire sicut homines non sicut passeres Passer enim occupans montem non
transit p vallem sed quod superbi demones suggerunt peccatori Transmigra in montem sicut passer .i. sicut avis quelibet et fuit
spes p guē p valle enim humilitatis transeundum est ad montem humillime virginis Non est enim vera sublimitas cuius non est
preambula humilitas Transite ad me q.d. Omnes distincti p carnales voluptates et mundanas vanitates que vos
nequeunt saciare In me omnis gratia qua vobis subministrabo si transieritis ad me et hoc est quod sequitur a generationibus meis implemini
Mira fatuitas peccatoris qui sic diliget aquam ribaldam que est instar fluuie et ipsa clamat ad eum Transite ad me et
ero tota tua statim miser opponet se morti et submersioni Matri vero domini fit bonae fit surdum Sed caueat sibi
Ecce ne quando audiat illud prouerbiorum i. Vocavi et renuistis extendi manum meam ut vobis darem filium meum quod est verbum
filius illud consilium Tobie 2o Omnia quecunque dixerit vobis filius meus facite istud enim omne est et summum consilium facite si quod propter deum
consilium contempnunt a multis subdit ipsa Ego quidem in statu vestro ridebo etc multa Transite ad me omnes non quidam non
etc consilium contempnunt a multis subdit ipsa Ego quidem in statu vestro ridebo etc multa
pauci Christo enim filius dicit mt xi Venite ad me omnes qui laboratis etc et que dicit ysa lv Omnes sicientes venite ad aquas
vocat omnes glosa virgo ad se Omnes enim vult saluos fieri et neminem vult perire i. thimo 2o In hoc etiam nobis sua indicat largitate
suas diuicias sua liberalitate et desiderium quod habet de salute creaturarum filii Ut vero dicit Transite ad me omnes videtur ipse
loqui peccatoribus nouiter diligentibus eam ut fruetibus eius ad me ut vobis impetrem vinum compunctionis quod ego quasi vitis
pastum deuotionis quod flores mei fructus honoris et honestatis virtute dilectionis quod ego mater pulcre dilectionis Graciam
timore dei quod mater sum sancte spei omnem graciam incipientem proficientem et consumantem quod in me omnis gratia Dona spiritus sancti
quod spiritus meus super mel dulcis Gloriam paradisi quod hereditas mea super mel et fauum Item transite ad me omnes Verumeciam eo
nugatos in matrimonio viduas in statu suo virgines in puritate omnibus hiis impetro graciam et promitto gloriam Sunt enim in terra
p vias coniugati Malogranata coniuges sicut dulces virgines Transite ad me libenter enim dz venire pauper ad diuitem
ut locupletetur pollutus ad fontem ut mundificetur debilis ad fortem ut corroboretur Mortuus ad vitam ut viuificetur
Cecus ad collirium ut illuminetur Egrotus ad medicum ut sanitati reddatur Famelicus ad refectorium ut bene pascatur Nudus
ad munificum ut ab ea vestiatur Miser ad misericordem ut misericordiam consequatur Deformatus ad reformatorem ut reformetur
Captiuus ad redemptricem ut a carcere redimatur Exheredatus ad patronam ut hereditati restituatur Seruus ad ducem ut
libertati donetur Miles ad reginam ut si vicerit coronetur Tenebrosus ad lucem ut filius lucis appelletur Hec enim omnia
et in infinitum plura subministrat virgo glosa transeuntibus ad se Et ideo prius quam illos invitet ad se premittit in epla
In me omnis gratia vite et veritatis Transite ad me vero tribus modis intellectu contemplando affectu inflammando actu vel opere
imitando Et ad hec nos inuitat tria sapiencie partus eius qui est lux mundi et verum illuminat intellectum Gratia qua inuenit
apud deum cuius admiracio nostrum affectum inflammat ad bonum operandum vita eius undique sancta que opa nostra dirigit per exemplum
Sed Qui concupiscitis me Eam sibi elegit in finem et me honorare vel qui plene vult saciari vel qui meum desiderat
patronum in presenti et consorcium in futuro Et prius assignat tria que debent nos mouere ad transeundum Primum est labor huius
mundi ad quem euadendum festinandum esset ad requiem in qua est requies Contrarium omnis corporis et peccatorum quod cito esset de
ponendum De primo omne sapiencie vero corpus quod corrumpitur aggravat animam De 2o prophetas Iniquitates mee sicut onus graue grauate sunt
super me Tercium Amor matris et filii qui nos debet allicere ad transeundum sicut libenter ad rem valde dilectam transitur
Sed Et a generationibus meis implemini Ecce quo fructu transit ad illam Non quod prius dicit Transite ad me et post sub
iungit Et a generationibus meis implemini q.d. prius oportet me imitari hos qui generationibus meis volunt impleri
Primus autem sunt generationes eius audiat ipsam vbi dicit paulo super Ego mater pulcre dilectionis et timoris et agnitionis et spei

vel iste gratiosus pt dici odores eius qui attrahunt affectum et flores qui delectant affectu intellectum et fructus qui reficiunt ani-
mos ipa appellat vitis qr hunt in flore odore in fructu dulcedine in liquore fructus virtute fructus eius xpc vua cuius vi-
num sanguis xpi in cruce effusus qui mox languidu sanat mortuu suscitat captum redemit sordidos lauit &c. huiusmodi
et qui mente digne sumitur rorubat et inebriat vn dr xpo calix tuus inebrians quam preclarus est hic aut scq vi mete
implet et satiat sed mundane et carnales voluptates ipas vaniunt et no dr impleui &c.

Iacob genuit ioseph virum marie de qua natus est ihs qui vocatur xps &c. post Iucunda te mentis in primis o maria de qua natus
est ihs qui vocatur xps neque eni laus alta tibi pclarior dari pt quam quod de te natus sit dus noster ihs xps tibi qz fuit vir
ioseph iustus et virgo tue testis et custos virginitatis Iacob inquit genuit ioseph virum marie Tu hodie ex regali progenie exorta
refulges cuius pro tibi nos admirari mente et spu deuotissime possimus fac nos obseruantes inclitam sanctissimam natiuitatem tuam mori
prius et modo viue et vincisti deus fac nascatur in nobis per gratiam ihs qui vocatur xps quemadmodum in te prius natus est per fidem
et amorem dr Augustinus quod nasceret per corporalem incarnacionem tu dum incarnacionem fienda consensisti salutata prius ab angelo
sic et nunc te salutamus implorantes et dicentes Aue maria gratia plena &c. Iacob genuit ioseph virum marie de qua natus &c.
Natiuitas est hodie sancte marie virginis cuius laudes inclitas tonabor ut potero debite modo quodam scolastico plus quam
declamatorio et accurato sermone et hec ex passiuis ebannis verbis tamen ex quibus nostre fidei firmissima credulitate tenemus. Sic
enim pri solet ex primis nullus cogitur ad credendum qui in eis credunt nisi probabili quam credere. Offeruntur aut nobis
ex passiuis assumptis ebannis verbis duo nostre fidei puncta primum quod ex maria natus est ihs qui vocatur xps et ita fuit mater dei
qz xps deus. Alterum quod ioseph fuit vir marie et ita caput eius quia caput mulieris vir secundum apostolum. Ergo hec ad duplici puncto
concludit alterum duplex Vnum quod decuit ut maria tanta puritate niteret sicut dicit Anselmus qua sub deo maior nequit intelligi
Alterum quod decuit ut Ioseph tanta prerogatiua polleret que sublime compareret et congrua tali sponso ad talem sponsam mariam
de qua natus est ihs qui vocatur xps. Vn sic laus marie laus est xpi filii sui sic laus ioseph in promptu redundat
vtriusque ihu et marie Sic quemadmodum dicit scripturis quod decebat filii est pri sui honore. Sic decebat sponse esset sponsus
sui honore delictus. Voluntas ex hec quo tunc de maria tunc quod de ioseph promissis dignitatibus et excellentiis virtutibus operibus
et gestis ampliora non tradit sacra scriptura. Neque enim mundus ipe caperet omnes qui super hec scribendi essent libros. Sed ex hoc
quadruplici puncto velut fecundissimo quodam copiosissimo et amplissimo laudum seminario hec deuote contemplantis cuius vn facilit
assurgat ad laudes contuendas marie et ioseph qui sic recte ascribet eis per sufficientiam aut virtuale continentiam laudes quas malis
anteturus etiam angelicis aspdat. Ita hec hic Ierarchicus ordo secundum dyonisium. Vt inferiorum virtutes sunt in superioribus perfectiori modo
contineri etiam angelicos aspdat. Est at maria super choros angelorum per gratiam et gloriam sublimata
reposite quemadmodum sapientia perfectior est in seraphim quam in cherubin Est at maria super choros angelorum per gratiam et gloriam sub-
limata quale aliquid de ipo ioseph negare non audeo sed hec affirmare presumo. Erunt gitur in ambobus perfectiones ceterorum sanctorum
inuenta lucis tonalium etiam angelicarum eminenti quodammodo reperibiles et attribuibiles Et hec consolate pateat ad commendationem vtriusque
perspicuum est solet intuenti et per [illegible] consideratione intrauit campos amplissimos omnium virtutum donorum beatitudinum fructuum
spiritus et similium Colligamus tamen ex hiis punctis laudes vtriusque Ioseph scilicet et marie coartando sermonem tantum circa quam in benedictissima
natiuitate marie conuenerunt includendo demisso ioseph virginali sponso suo quia laus eius marie laus est. Et hec sub quadruplici
consideratione fiet. Agetur in prima de nobilitate originis marie et ioseph. Agetur in alia de sanctificatione vtriusque. Agetur in tertia de
fomitis repressione in vtroque. Agetur in quarta de multiplici natiuitate xpi in ioseph et marie. Erit ad deducendum mea imitatio
sanctorum ac deuotissimorum patrum qui ad commendandam piarum mentium deuotionem dixerunt multa de sanctis et de diuinis que et quamvis
magis ex coniecturali quadam probabilitate quam ex fidei veritate tenenda scribebant Sic eorum que dicentur plura possunt volo
intelligi ita ut non tam que facta sunt quam que fieri potuisse pia quadam religiositate credi potuit absque vlla assertionis temeritate
et sine preiudicio sine sanioris referantur. Prima consideratio. Maria de qua natus est ihs qui vocatur xps sic fuit ex regali
progenie dauid exorta. ita ioseph virum marie decuit et legitur de domo dauid extitisse progenitum. hec ex celebrata traditione
ceterum est. Sed potuit hic sermo multa fieri de nobilitate quid sit et quid vel quantum laudis habeat demonibus insuper nobilium sicut
apud aristotelem apud ciceronem apud salustium apud boetium et alios plures inuenimus. Etenim nobilitas sunt quedam de
multis veniens laus putatur hec in ipa nobilitate bonum est ut imposita nobilibus necessitudo videatur ne a maiorum virtute
degenerent. Alterum nobilitatis bonum quod probabile est secundum aristotelem ex bonis bonos nasci. Preterea vbi disciplina bonorum accedit
et virtutum iugis consuetudo apertos tradi potest et hec nobilitas. et hec sunt vos non ficto nomine nobiles velint fieri. Colatur in primis
et virtutum iugi consuetudo apertos tradi potest et hec nobilitas et hec sunt vos non ficto nomine nobiles velint fieri. Colatur in primis
propria solicitudine deum. Cuius oraculum ad samuelem puerulum hec factum est Qui me contempnunt erunt ignobiles Neque
eum facit nobilem antiquitas diuitie ut vir antiquus describit neque ducatus super ceteros aut aliquod huiusmodi temporale dat
nobilitatem sed seruitus dei cui seruire regnare est cuius agimus seruus summa libertas est. Sic agathius theologista inter
nobilitate sed seruitus dei cui seruire regnare est. cuius agimus seruus summa libertas est sic agathius theologus int
obsprobria gloriabatur de summa ingenuitas ista est in qua seruitus xpi comprobatur. Ex quibus elicere possumus probas nos esse
mariam et ioseph summa nobilitate preditos fuisse. Nimirum quia supremam eos in dei obsequio etiam corporali seruitute
exhibuisse credi dz Nobiliores quam quod nobilissimo regi dauid sic eos saltatores et tripudiatores in dei fuere sermo
comprehensus illa fuit inabilissima stupenda quia nobilitas dauid dum videt ipm michol irridenti et contempnenti cum i conde suo

vivit dominus quia filius mortis est David. et vilior fiam plus quam factus sum et ero humilis in oculis meis 2 Reg. vi. Porro si de nobilitate
corporis quam dicit videtur Avicenna cum sapientibus complexionis dispositionem bona loquitur. Invenimus male corpus micrologum compositum qui corpore vero
filii formatum est ab illo cuius perfecta fuit opera qui ibi perfecte materiam disposuit ex qua male corpus formatum congruatum
quod est. Atque perinde colligitur quod neque malivolum aspectum cuiuslibet ex planetis nocuisse credendum est in ipso conceptionis a. nativitatis
concordia sed et huius formacioni subiacebat celorum influxibus qui quemque agebat. Sed totum fuit magis erit quam nature. Fuerit
vero pt de Anne sterilitate. unde dicit. Non enim verum est quod ex senectute vel senio sterilitatem appellatur. Sed de marie conceptione fit
mencio. Constat enim ex hystoriis et doctoribus testis est quod Anna pregenita mariam ex Ioachim sponso. duobus viris nupsit
cleophe et salome. et a primo maria cleophe. ab altero maria saloma suscepit. que genealogie metris comprehensa sunt.
Anna tribus nupsit Ioachim cleophe salome quos ex tribus ipsa viris peperit tres Anna marias. Quas duxere viri Ioseph
alpheus zebedeus quarum prima ihesum. Iacobum quam Ioseph cum symone iudam. Altera dat. Iacobum dat tercia datque iohannem. Sed
enim dubitatur utrum maria et ioseph fuerint de regia stirpe progeniti quo pacto voluit ipse ioseph humilibus operibus intendere
Fuit enim faber lignarius. Sicut dicit doctor maria operi textorio operam dedisse. Videtur mirandum non esse si paupertatis
vestis predicator et amator ihesus voluit in honesta paupertate nasci et laboriosis cum laborantibus educari. Quas multas
cognovi omnibus cum nobilibus ne pateant multis otio. quod est fons et origo omnium viciorum. quia multa mala docuit ociositas
Recogitet insuper nobiles et ignobiles idem preterea labores manuum tuarum quia manducabis beatus es et bene tibi erit. Cantus plurima
[illegible] hoc loco [illegible] quosdam superbe et erunt ociosos propterea bene custodias et religiosos. Et adversus eos satis sit
volui id exiguum quod de opere manuum composuit [illegible] a quo postea deserto amore multa suppsit et complicando dissuit Itaque
id quod de forti muliere predicat sapiens. marie convenit quod panem ociosa non comedit sed quesivit lanam et linum et operata est consilio
manuum suarum. Ibi vite subminis[illegible] instruere de ioseph viro suo quod nobilis in portis vir eius. Et hec interim de nobilitate
ioseph et marie dicta sufficiant. De secundo ex parte ab utero sanctificatione. Maria de qua nata est ihesus. sicut fuit in utero sancti-
ficata prius quam nasceretur. ita de ioseph virginali viro suo pia probabiliter credi potest. quamvis forte non omnino similiter. Potest forsan
hec dissimilitudo notari multis quod ioseph per originale contractum sanctificatus est in utero. baptismo flaminis sicut Iohannes baptista
et alii plurimi. Sicut enim in officio Ierosolimitano de ioseph composito continetur et ex premissis quadruplici presertim sequi videtur.
Maria vero ita prevenit gratia sanctificans ut quamvis lege qua tenetur obnoxia peccato originali in portis tamen ulterius gravatur ab
Adam traducta. Non sicut ait ihesus filius eius qui non ex viri semine genitus est. Intellige ipsa maria lege privata et privile-
giata. sic preventa est ut nequaquam vero originale contraheret. quod vult hic et potuit ac decuit sicut et perfectissimus salvator filius
perfectissimum matre sua modum salvacionis impenderet. sanctitudo vero eius sic a peccato ut in illud magis aliorum tamen erat.
ipso sanctificante et gratiam infundente non videtur et ita contereret caput serpentis antiqui numquam ab eius pede contrita. longe
esse huius si cuncta perspicere velle de hac sanctificacione materia qua ad ventum gentium sive festivitate remittis. alioquin
religiosum et morale doctrinam pie et crebro predicandum Constat namque deum nequaquam salvacionis sue non ita legibus communibus
tradicionis humane non ita secundum imponere alligasse quin absque preiudicio legis eiusdem possit pueros nondum natos ex utero
intus sanctificare. gratie sive baptismo vel virtute. Dent ergo mulieres pregnantes. sicut et viri sui presertim et alios diligenterque
preces fundere deo et ad sanctos angelos custodes hominum eorum puerorum in utero. Dent ad ceteros sanctos sanctas quos habeat ac conquerere
quando infans nondum natus si forte moriturus est prius quam ad baptismum fluminis gratiam pervenire valeat. dignetur ipsum deus
ihesus summus pontifex baptismo spiritus sui preveniendo misericorditer conferre. Scimus enim sicut si forte quandoque deus. Immo quis
devotus non sperare valeat quod oracionem humilium et in se sperantium nequaquam despiciet. Si fiunt hec omnia ad omnia devocionis
in partubus perficiat ad lemendam corporis angustiam. Sed sine baptismo decedit puer quod non omnis inde spes salutis ablata est
si non absque revelacione dicitur fateor certitudo. Et hec de secunda consideracione. Tercia consideracio Maria de qua nata est ihesus sicut habuit
repressionem fomitis qualis ne in unquam quandoque conservat corporum. Sic de ioseph virginali sponso suo intelligere pie potest. Presertim
sed matrimonialiter eidem maria iuncta est. Veri sicut maria potuit ex sua dicere illud sare uxoris filie raguelis. Tu scis
domine quod numquam concupivi virum et mundam servavi animam meam ab omni concupiscencia. virum autem cum timore tuo non cum libidine mea consensi
suscipere. Sic ipse ioseph potuit apud deum glorificari. Ita enim pie tenendum. Tu scis domine quod numquam concupivi feminam et mundam
servavi animam meam ab omni concupiscencia uxorem autem cum timore tuo non cum libidine mea consensi suscipere. Testes et assertores huius
sunt nobis est doctor quidem libello de perpetua virginitate marie contra helvidium. Oliverius hugo de sancto victore in tractatu de virginitate
beate marie et alii sanctorum plurimi. Doctor enim ipsum ioseph permansisse virginem asserere non dubitat. Ioseph itaque prius quam integer
cum virgine maria corrupta vel uxorata non fuerit. et hec maiore concludit ex eo quod si deus matri sue virgo prorsus neminem dare
custodem voluit nisi virginem. sicut Iohannem evangelistam. Tanto magis estimandum est quod hoc sic voluit in adolescencior etate. Ulterius
filius ihesus sicut non voluit nasci ita ut matris nisi in puritate virginali. Porro ioseph si abusione per incolatum temporis in pace
gignunt sanctimonium sicut evangelista testatur. Verbi quod non cognoscebat eam donec peperit filium suum primogenitum. et hec propter
reverenciam tanti sacramenti tantique misterii. Hinc aptissime datur intelligi quod nec post partum cognoverit eam quin virginem

tercia consideracio

Tercia consideracio

tur erat tacto quod prius ut ab eius se cognitione temperaret et hec nobis non ut dubium sed ut certa fide tenendum innuere uigetur sic quod maria
post partum inviolata permansit. Addas quod ioseph cum esset vir iustus cum predicta fomite originalis peccati vel repressum vel extinctum
habuit. ita enim decebat sed ne marie sacrosanctis ne familiaritas eius cederet in scandalum vel ruinam. ipse ex quietu vel cohabi-
tatione familiari marie non movebatur ad libidinem sed ad castitatem. tam ex huiusmodi repressione fomitis in se ipso quam ex
marie virtute et multo quam ex disciplinato conversationis modo. Sicut figuraliter videtur patet id de sunamite que erat puella
pulchra nimis et dormiebat in sinu david qui tamen non cognovit eam ut in eius gestis quolibet apparet. Hic enim certissime
est de maria coniuge sua. quod ex quietu vel associatione viri nulla eius carnis titillatio nullus pruritus nulla illecebra proveniens
vel inobediens sed reparabat eam. aliquin perfectissime salute caruisset. quod omnes negant. negant et doctores quod gratie pleni-
tudine sicut ad vincendum ex omni parte peccatum plus quam adam ex originali iustitia. Tradit dominus Bonaventura hoc se habuisse
a iudeorum fideli relatione quod nullus ex aspectu glorie virginis quamvis esset pulchra nimis urebatur vel inflammabatur ad
carnis concupiscentiam. sed eam potius extinguebat ille divinus aspectus. quam frigidus quidam ex oculis ipsius virginis spirabat vel affluebat
a sua mente castissima. Hic ex adverso de pravitate ac petulantia mulierum unde est illud oratii. Et voltus nimium lubricus aspici.
Hic de talibus notavit iacobus oculos habentes plenos adulterii et insatiabiles delicti unde consurgit fascinatio quedam
illecebrosa in aspicientes. ut dicitur de savina herba et quorundam preciosorum lapidum monet aspectus ad castitatem. Elias plus
quod ad conservandam marie perpetuam virginitatem cum ioseph non oportet credere ipsum ioseph virum marie senio fractum debilitatum
ac frigidum fuisse. cum nupsit marie adolescentule ad salvandum castissimam atque pudicissimam cum ea convictum potuit utique per
ac frigidum fuisse. cum nupsit marie adolescentule ad salvandum castissimam atque pudicissimam cum ea convictum potuit utique per
[illegible] sancti spiritus in conservando castitatem ipsius ioseph per repressionem vel extinctionem fomitis originalis in ipso quod severitatem
operari spiritus sanctus in conservando castitatem ipsius ioseph per repressionem vel extinctionem fomitis originalis in ipso. quod severitatem
vel senium operetur. Etenim quis nesciat quosdam senes septuagenos vel octuagenos spurcissimos ac fedissime libidinibus
contabuisse euntes post desideria sua et in adinventionibus suis turpissime. quales etiam vel cogitare vel dicere pudor et fetor
est. Contrario contra Hic ac contrario ... est contrariestatos [illegible] virtute gratie qui dixit Ego quod [illegible] esse non possum nisi dedit deus. Hic ac contrario io-
seph fuisse iuvenem sic innuitur ... quos extendit a primo anno ubi tunc adolescentia usque
sepissime fuisse iuvenem. sic innuitur tempus ponit ysidorus quos extendit a xxviii° anno ubi terminat adolescentia usque
ad annum quinquagesimum quo tempore etas tunc senectutis inchoat. Fuit ergo ioseph cum primo desponsata est sub quinquagesimo
anno constitutus. Nec urget in opposito libellus de infancia salvatoris qui iure dampnata est. Monet ac ad hoc pie tenendum
illud quod dicitur in ysaia. letabitur sponsus super sponsam et habitabit iuvenis cum virgine
...

dno confidens auxilio · erga ioseph sponsum suum pudicissimum cum esset iustus quod terribili corde valentissime quod vigebat ipsius imperatoris
Turbata est maria in angelica salutatione sed non conturbata vel incredula / turbatus est et ipse ioseph ad stuporem tante novitatis
miraculi ita ut mariam vellet tradere / non tamen conturbatus vel culpabiliter incredulus sed stupore quodam apprehenderat eum / ut de petro
legitur dum ait ad ihesum Exi a me domine quia peccator sum / Ioseph siquidem filius virginis coniugio tam contemplatissime virginis marie / indignum se indicabat
propterea non quod incredulitate suspicionis sed quod presumptuosa humilitate vir mariam tradere voluisse / sicut quod dixisse Exi a me domine quia peccator
sum. Sic angelus ad eum Ioseph fili david noli timere accipere mariam coniugem tuam Non dixit / noli incredulus esse / Visitavit maria zachariam
et elizabeth non dubium quin de licentia et consensu ioseph viri sui / iam de sacramento incarnationis instructi / Visitavit et ioseph vel illo
tunc vel in solemnitate paschali que propria erat / et ad quam ire iubebat lex in ierusalem / Deuotavit maria / cecinit et ipse zacharias /
non dubium quin particeps et consors canticorum istorum ioseph extitit / Congratulata est maria cum ceteris parentibus et cognatis super elizabeth
puerpera dum iohannem enixa est / a qua congratulatione ioseph alienus non fuisse putandus est / Recogitabat maria singulum dictum
ipsi archangeli de virgine pariturum in se completum fuisse / Glorificabat et ipse ioseph magnificans deum in corde suo et assidue gratias agens /
Obedivit ioseph edicto quod fecit cesar augustus / obedivit et maria / scriptum est enim quod ioseph ivit in bethleem cum maria uxore
sua pregnante / Sciebat enim obediendum esse potestatibus sublimioribus / quia sic est voluntas dei / Maria ihesum filium suum primogenitum mox
ut natus est adoravit cum gaudio et exultatione / Ioseph ab hac adoratione gaudio et exultatione nequaquam alienus fuisse creditur /
Maria conservabat omnia que dicebantur de puero ihesu per pastores per tres reges per symeonem per annam per ceteros conferens ea in corde suo /
et admirans non quasi ignorantia sed quasi insolita misterii reverentia / Ioseph similiter / Nam scriptum est quod erant pater ihesu et mater admirantes
super hiis que dicebantur de puero / Obedivit ioseph angelo iubenti in sompnis ut acciperet matrem cum puero et fugeret in egyptum /
Obedivit et maria nova illa puerpera et delicata iuvencula nocte consurgens / in qua peregrinatione laboriosissima dici potuit
usque ad diem illum Cantabiles mihi erant iustificationes tue in loco peregrinationis mee / Vnde quidam metrice scribit velut ex persona pere-
grinantium et psallentium de lege domini / Ista peregrinus nobis cantantibus alma lex domini relevans tedia dura vie / Nam fugiunt ceteris
tanquam per iuvia cure Carmina / dum quod dum modulatur amor / Ergo religens miseri mala incola terre Hoc psaltes lirico ingerit
apta modo / Sic note totam lacrimarum valle molesta Quo celo potius dicere te possumus / Et o bone ihesu o salutifer christe Hec
suffer consuetudine potuit per gressum ingressum et egressum peregrinationis illius septennalis / quamvis sint hinc labor dolor et timor /
quamvis inde duorum sapor et dulcor / Et unde Numquid non diuina consolatione que facit etiam cum temptatione proventum ex mutua
nimirum collocutione et allocutione ioseph et marie et amborum cum puero ihesu · ex recogitatione tamen dum consilium super redemptione
generis humani sic clamabant constiterit quod non satiabat dulcedine mirabili super altissimo dominum consilium in redemptione generis humani Nimis
det meffuisse colloquiis huiusmodi dominus peregrinantibus hiis accessit astitisse / Hec prenoia illa honestas paupertate contessa
viri et uxoris cum filio · ubi per famulo dabat asinus secundum auctoritatem / consolatione potuit / Vnde si vetus illa mater elizabeth exultavit
propheticae ad unicam marie salutationem per exultationem per gaudium infans iohannes in utero suo / Quid ex continua cohabitatione et allocutione
cum maria et puero ihesu iustus ioseph accepit divine consolationis dici nequit / Quis det ymnum de canticis syon ex maria suavissime
audiuisse in terra aliena / Quis det eum vidisse bamulante in ulnis speciosum forma pre filiis hominum quo blandiebatur arridenti quo
condolebat vagienti quo sequitur in carissimo sponso suo ioseph · bamulans fouens osculans et tradebat / legimus prioris ihesum
dum xii annorum factus fuisset · subditum fuisse ioseph et marie que subiectio sic inestimabilem notat humilitatem in ihesu ita
dignitatem incomparabilem sic in ioseph et maria / Porro legimus in transitu marie ihesum astitisse / Sic enim Zacharias argumentatur Sic
et in obitu felici ioseph vere credendum est mariam sponsam et filium ihesum corporaliter affuisse Ante enim passionem defunctus est /
alioquin custodia matris alteri commissa non fuisset / Hinc metricus quidam / Venit illa dies que vitam morte parat / Perpetuam tibi iuste
ioseph · dauid inclita proles / Christus adest cum matre pia quibus officiose Deservieras / Vultu placido solantur eunteque Ora
licet lacrimis oppleuit intus abortis Nobilis amor · etenim satis credere pias est / Et primum ille et sponsa flent morientem
Virgo benigna sinu sibi custodem amato Prebuit lecto complexans membra pudicos / Oscula dat labris / in vir conclamat
abis ne deseris et viduam passuram dura relinquis / Velle tuum fiat deus dilecte vale vel / Ecce ille timeas / pleiada
te sede locabo / Sic ipse ioseph preciosa morte quievit / Legimus christo moriente multa corpora sanctorum surrexisse · et
venisse in sanctam civitatem ierusalem et apparuisse multis / Sic forte et apud Cesarium multos de resurrectione mortuos probos
recogitet ore primus auctoritas · si iustus ioseph unus ex illis putandus est extitisse · cum marie apparuit carissime sponse quo eam
consolatus sit / cum tamen christo celos ascendente sic et ascendit glorificatus non dubium in anima · sed an in corpore nescio · deus scit /
et collocatus est a dextris ipsius ihesu sicut est in portionibus bonis suis / Celebratur ad commune per plurimis etatibus venerabilibus
iusti ioseph prenomis / quod vere quod religiose fecerunt et fecerunt / quia celebratatem de virginali coniugio marie cum ioseph / qui
festiuitatem solenne de transitu beato eiusdem ioseph peragere suaserunt toto nobis quod in scripto sunt / que scripta quia hinc vel habere
faciliter possunt ea bonitatis amor linquit et ad ulteriora se transfert consolationem / Hinc post verbum de nobilitate ioseph et marie
in prima consolatione / dehinc de ipsorum sanctificatione in altam / Tunc de fomitis repressione in terra / Tunc de multiplici nativitate
ihesu et de gratitudine tertia / sicut ad mariam atque ioseph huiusmodi nativitas / De maria natus est ihesus qui vocatur christus · necdum

8 · 9 · x · xi · xii · xiii · xiiii · xv · xvi

No[ta] de morte ioseph

corporaliter sed spiritualiter. quod et de virginali sponso suo ioseph suo modo dici potest. Non enim quidem dici potest quod de ioseph natus sit ihesus
quo modo blasphemat iudeus infelix qui dicit christum ex ioseph semine esse natum. procul hoc a pietate fidelium. Sed attendo
triplicem ihesu christi nativitatem. eternalem corporalem et spiritualem vel mentalem. Nascitur enim eternaliter ex patre quemadmodum nascitur splendor
ex luce. Hec est illud carmen canticum. Quasi oriens lucis eterne. Et in persona sapientie in cantico dicitur ecclesiastici. Ego ex ore
altissimi prodivi primogenita ante omnem creaturam. Et ysaias. Generationem eius quis enarrabit. Et in psalmo. Ex utero ante luciferum genui te.
In hac eternali nativitate christi ihesu neque maria neque ioseph communicant. Altera nativitas fuit ihesu christi corporalis ex virgine
de qua angelus ad mariam. Spiritus sanctus superveniet in te et virtus altissimi obumbrabit tibi. ideo quod nascetur ex te sanctum vocabitur filius dei.
Et hoc factum est. cum completi sunt dies marie ut pareret et peperit filium suum primogenitum. Et in hac quidem nativitate sola maria
materiam ministravit. Attamen quia corpus marie fuit ipsius ioseph iure matrimoniali quo fit mutua translacio corporum viri ad mulierem
et econverso. videamus si tu intelligencie probitate dicere possimus nobis sit quod ex corpore et carne ioseph natus est ihesus christus. Et hoc
dici forsitan possit. nisi prius animum timeret offensio. Audita tamen ex lege veteri quod si frater decessisset sine prole frater superstes
ducebat uxorem defuncti ut suscitaret semen eius. Et natus inde puer. dicebatur filius non quidem naturalis sed legalis illius qui eam
ducebat uxorem. Defuncti ut suscitaret semen eius. Et natus inde puer dicebatur filius ... Ioseph legitur habuisse duos patres. Unum quem matheus
abiciat. Et cum concordat ... genealogie ... ioseph legitur habuisse duos patres. Unum quem matheus
nominat iacob. alterum quem appellat lucas heli. qui legalis fuit pater. iacob vero naturalis. Quorsum ista. Iam te puto intelligere hic
ne pateat iniustum vel scandalo ... scripture. quia ioseph habuit duos patres naturales. vel quod ... mentiti sint
ne pateat iniustum vel scandalo nescienti movere scripture. quia ioseph dictus est pater ihesu post neglectum a iudeis hec putabatur et carnaliter
putabatur opponit Iulianus. Unde quod david intellexit quod ioseph dictus est pater ihesu. Et ego dolentes querebamus te. Fuit itaque
parentibus. sed ab ipsa etiam virgine maria. Fili mi quid fecisti nobis sic. Ecce pater tuus et ego dolentes querebamus te. Fuit itaque
ioseph pater ihesu reputatione. Fuit pater curatione quia nutrivit. Fuit tercio pater generatione non quidem sua sed marie uxoris sue et
ioseph pater ihesu reputatione. non quidem naturalis sed mistico spiramine propter ea ioseph pater non quidem naturalis sed
operante spiritu sancto et quodammodo vires gerente. non carnali semine sed mistico spiramine. natus est quia ihesus in terra seu fundo ipsius ioseph
legalis pueri ihesu dici potest cum spiritus sanctus suscitat semen carnali valencius natus est quia ihesus in terra seu fundo ipsius ioseph
legalis pueri ihesu dici potest cum spiritus sanctus suscitat semen. aperiatur terra et germinet salvatorem. Et in psalmo Veritas
de qua terra clamat ysaias. Rorate celi desuper et nubes pluant iustum. aperiatur terra et germinet salvatorem. Et in psalmo Veritas
de terra orta est. Quid enim competat ego ipsi ioseph ius aliquod legale ultra ceteros homines in hac terra pueri ihesu formatione qui
natus est in ea et ex ea carne cum dominium iure matrimonii. vel translatum erat in ipsum ioseph virum non confundebatur maria vero
natus est in ea et ex ea carne cum dominium iure matrimoniali. Et ipsa ... Ecce pater tuus et ego
tamen ioseph dominum suum quemadmodum de sara ad abraham scribit apostolus virum et proponit eum sibi ubi prius Ecce pater tuus et ego
dolentes querebamus te. Iam quia maior in maria quam in sara humilitas. et ioseph dignitas abrahe dignitatem superabat. Fuit
dolentes querebamus te ... quam ... voluntas domini
autem hoc peracto pueri intra mariam per spiritum sanctum. de consensu vero vel interpretatio viri tamen ioseph. voluit enim ut fieret voluntas domini
per omnia tamen consensu nisi ... ad conclusionem ... adultinos uxorem in quibus mariti vel non consenciunt vel consentire renuunt
per omnia tamen consensus nisi ... legit ... Licet in fundo suo genuit. Verumtamen ... Iubet ... exclamare. O miranda
neque ... humilitas ... in ... licet in fundo suo genuit ... vendicare ... Libet hic exclamare. O miranda
nequit ... ideo ... privitatem in talibus ... ut mater dei regina celi domina mundi appellare te dominum non indignum
presumis ioseph sublimitas tua. o dignitas incomparabilis. ut mater dei regina celi domina mundi appellare te dominum non indignum
putant. Nescio sane quid hic amplius habeat mirari vel humilitas in maria vel in ioseph sublimitas. Cunctis incomparabiliter
putant. Nescio sane quid hic amplius ... de quo scriptum est et iam dictum est quod erat subditus eis. Subditus fabro et que fabricat
compet utrumque puer ihesus deus subditus in scola de quo scriptum est et iam dictum est. quod erat subditus eis. Subditus fabro et que fabricat
amorem et solem. Subditus femine ... cui flectitur omne genu celestium terrestrium et infernorum. Cuius imperium sunt verba appetentia
amorem et solem. Subditus femine ... ihesu ioseph et marie. velle quidem
ad complicandum tam altum et absconditum ... mistica tam admiranda veneranda ... veritate ihesu ioseph et marie velle quidem
ad complicandum tam altum et absconditum ... tollat sed extollat et perficiat
vel adiuvaret sed possessio nimio. ac in ipso conatu deficio. unum tamen gratia plenum et gloria nunc ... non tollat sed extollat et perficiat
vel adiuvaret sed possessio nimio ac in ipso conatu deficio. et quodam naturalis obligationis que consurgit filii ad matrem et matris ad sponsum suum
recogitet per piam devotionem quod sit vinculo quodam naturalis obligationis que consurgit filii ad matrem et matris ad sponsum suum
et utriusque scilicet filii et matris ad fidelissimum vigilantissimum et sedulum custodem et nutritum ioseph qui fuit caput marie. Habet
et utriusque scilicet filii et matris ... in mariam sicut et maria sicut modo in filium suum ihesum iure naturali maternitatis
inde auctem aliquam principatum ducatorum vel imperium in mariam sicut et maria sicut modo in filium suum ihesum iure naturali maternitatis
inde autem aliquam principatum ... ioseph nunc in gloria et in celis qui talis et tantus inventus est hic in miseria et in terris
extimandus est iustus ipse ioseph nunc in gloria et in celis qui talis et tantus inventus est hic in miseria et in terris
presentem sit non merebatur ihesus qui ait ubi ego sum illic et minister meus erit. ille propinquior videtur collocandus in celis
perfecto sit non merebatur ihesus qui ait Ubi ego sum illic et minister meus erit. Sed hec hactenus de ipsa nativitate corporali
qui in mistico fuit vicinior obsequentior atque fidelior post mariam inventus in terris. Sed hec hactenus de ipsa nativitate corporali
ihesu christi cum prinicipes quemadmodum ioseph constituit super vidos ... et de sublimitate sua. aequaliter aptum est. Honore
ihesu christi cum principes quemadmodum ioseph ... quis eorum videtur esse maior. ac intelligencie probitate sed salvus. Nunc
secundum statum quod omnium inter quos non est contencio quis eorum videtur esse maior. ac intelligencie probitate sed salvus. Nunc
secundum statum quod omnium inter quos non est contencio ... et omni devote ... sermo loquatur. De qua potest apud iohannem ait quod

3a nativitas

de 3a nativitate que spiritualis est et omni devote ... sermo loquatur. De qua potest apud iohannem ait quod
vos nasci denuo. Et rursum Quod natum est ex carne caro est et quod natum est ex spiritu spiritus est. In hac autem nativitate. ...
vos nasci denuo. Et rursum Quod natum est ex carne caro est et quod natum est ex spiritu spiritus est. ... sit anima virginea. Et est verbum generans et mater dei
inmabilis est quia dum nascitur ihesus in anima devota per fidem et gratiam. sit anima virginea. Et est verbum generans et mater dei
que tamen anima verbum ... sed per gratiam adoptionis est filia. Ut unum sit de tali quali anima quod ipsa est virgo mater et filia.
que tamen anima verbum ... sed gratuita adoptionis est filia. ... qui ait. Qui fecerit voluntatem patris mei qui in celis est ipse meus
frater et soror et mater est. Porro de filiatione quid iohannes quid paulus dixerint scimus. Dedit eis potestatem filios dei fieri
frater soror et mater est. Porro de filiatione quid iohannes quid paulus dixerint scimus. Dedit eis potestatem filios dei fieri
iterum iohannes. Et quomodo subdit quod per fidem quia hiis qui credunt in nomine eius. Ecce cum teste Omnis qui credit quoniam ihesus est christus
ex deo natus est. Et aliud quod pertinet ad animam virginem dei matris et filie virginitatem. Cum non ex sanguinibus ait
neque ex voluntate carnis neque ex voluntate viri sed ex deo nati sunt. Nescio dicere quod sentio nescio si satis asseque verbis

Supplicat impressum mentis presenti vita. Itaque considerat in anima rationali invisibili quibus spiritualiter porticula quedam virginalis que ut
obnoxia potest esse violationi. Et appellatur a doctoribus quasi synderesis quasi apex mentis, quasi scintilla rationis, que naturaliter instigat
ad bonum. Hanc autem synderesim ut ipsi violatores et constupratores animarum demones corrumpere possint, etiam in infimo qui ad bonum
stimulet et ad malum remurmuret. Hic nascitur adversus ille virtus qui non monetur. Hic impetrat dispersus et dissipatus super
cogitationem potest animam infelicem. Dum synderesis impellit ad dilectionem dei, si reproba voluntas toto odiorum conatu resistit in adversum.
Sed ad quid ista de synderesi? Scite ut ondemina, etiam si virgine esse que dum caret obumbrante et fecundante spiritu sancto
manet infeliciter sterilis. Dum autem adest ei spiritus visitans, gratificans et fecundans, fit ipsa virgo vera. Hec verbum pariens et
hec sine corruptione quia non ex sanguinibus corporalium fantasmatum neque ex voluntate carnis desideriorum carnalium neque ex voluntate
viri hoc est ex potestate liberi arbitrii, sed ex deo est. Quicquid hic natum est. Neque tamen concluditur synderesis rationis quasi conflicta, sed dum
initiatus gratia afflatu secreto et intimo veluti clauso super animam ostio suggerit adventum ad in mente. Fiat synderesis
humili genuflexione: Ecce ancilla domini, fiat mihi secundum verbum tuum. Deinde visitat elizabeth senem et corruptam per quam insinuatur
designatur inferior portio rationis, se contemptens ad corporalia et terrena. Dum quodammodo violatur licet ex munere divino iohannem
in se recipiat. Hoc est gratiam preparat et ita gaudium marie virginis in elizabeth generandi partum huius gratie derivari recte
meditatur. Ergo itaque bonitas et per raptum tante rei tremit conponit. De hac virginali nativitate et filiatione dum in anima
nascitur ihesus qui vocatur christus nulli dubia relinquitur veritas. Sequitur mathei primus capitulo. Sed quia tamen ex maria qui ex
ioseph natus est ihesus qui vocatur christus. Sed si traducere placuit verba thematis ad hunc anagogicum intellectum potius genitus
aptare quia iacob genuit ioseph virum marie. Primo enim per iacob qui supplantator appellatur recte accipitur quod lucta
et supplantatio viciorum que fit in activa, in qua prius conveniri contemplativum necesse est. Secundo insuper ut activa meditacionem congi-
gnet. Est autem meditatio vehemens animi applicatio ad divina aliquid investigandum, cognoscendum et degustandum. Que meditatio
recte per ioseph exprimitur. Ioseph crescens interpretatur. Neque enim potest aliter anima melius crescere spiritualibus augmentis quam
per meditacionem fortem et salubrem per quam ascendit anima de virtute in virtutem. Iacob vel superata flexibilitate carnium cogi-
tationum et volutabro desideriorum carnalium enatato. Hec insuper meditatio quia robusta est neque flaccida vel enervis.
Sic est ipsa cogitatio rectissime vir dicitur. Sed cuius vir? Vir utique marie per quam mens hominis illuminata vel illuminatrix divinitatis
intelligitur. Unde meditationem illuminante: In meditatione mea inquit propheta exardescit ignis, ex splendor illustrans
Ex hac autem maria mistica nascitur per contemplationem ihesus qui vocatur christus non quidem ex corruptione viri sui quod est meditatio
sed dum spiritus sanctus obumbrat auctam ad terrena concupiscenda refrigerans ab ardore ille-
cebrarum carnalium, illuminat autem ad divina libero intuitu longe lateque contemplanda, cum degustatione, in primis est
dulcius. Hec est illa beata nativitas in qua castissime amplexibus tenetur et deosculatur puer ihesus, in qua pascitur et nutritur
lacte devotionis et melle contemplationis, in qua dulcior et splendor est dilectio ipsa vite renascitur anima christo ut ita se
mutuo concernat adolescentulus et adolescentula in mentis excessu et dilecta dicat ad dilectum: Dilectus meus sic congeret in
et ego illi. Ve quanta ve despicienda nativitas. Sic enim nascens succedit deo patri in nobilitate quia deo efficitur ipse
participatione divinitatis. Sic deducit bochacius. Et propheta ait in persona domini: Ego dixi dii estis et filii excelsi omnes. Adeo
quidem maria fuit divina ut ea que de sapientia meditata scribit ecclesiasticus, ecclesia transferat ad mariam ut est videre. Ab initio et ante
secula creata sum. Succedit preterea ihesus deo in dilectione. Videte inquit iohannes qualem caritatem dedit nobis deus pater ut filii dei
nominemur et simus. Succedit in strenuitate quia omne quod natum est ex deo vincit mundum. Et iterum: Omnis qui natus est ex deo non
peccat. Nonne tu magis videtur strenuitas vincere mundum et non peccare. Succedit demum in hereditate, quia si filii et heredes.
Unde tamen nisi quis renatus fuerit ex aqua et spiritu sancto non potest intrare in regnum dei quod est hereditas patris mei. Illegitur
ille dixisse: Gaudeat bene nati. Gaudeat plane qui non ex sanguinibus neque ex voluntate carnis neque ex voluntate
viri sed ex deo nati sunt modo dicto. Unde tamen maledicit Iob maledicat et Ieremias nativitati sue, reputantes id
apud omnes nascimur filii ire. Hec est nativitas nature corrupte que seclusa gratia miserabilis est. Homo natus de muliere
deplorat iob. Brevi vivens tempore repletur multis miseriis. Et erasistes laudavit magis mortuos quam viventes et fe-
liciorem utroque qui necdum natus est. Una in re stultissimi est solemnisare nativitatem hominis quemadmodum fecit herodes
diem natalis sui celebrare, in quo iohannes ortus est mistice gratia perdita. Hinc recte facere traditur gens traycie
que nativitates hominum deplorat, congaudet morientibus. Dies vero nativitatis spiritualis dum homo regeneratur per gratiam
baptismo vel flaminis vel fluminis sub hac intentione celebrari potest nedum sine culpabili reprehensione sed cum laudabili
gratiarum actione apud deum qui taliter dedit nasci demum. Preterea propter celebritatem nativitatis beati Iohannis baptiste sanctis
sancti et iocunditas quia sine peccato natus est per sanctificationem instituit ecclesia nativitatem beate et gloriose semper virginis marie cele-
brari sed admonita prius miraculo. Accedit quia octavianus potest adipiscendam sic historie tradunt. Ecclesie pacem sub uno
pastore. Hic in ordine nativitatis eius dei votiva solemnitas eius pacis tenuat in membro et vero potest finem conplexum
concinat hunc synodus laudes aliquid vel honoris instituere pro virginali marie sponso ioseph cuius honor redundat

in spiritu et mente quia de ea natus est Ihesus Christus qui vos vidistis non ex multiplicatione festivitatum apud clericos qui de labore manuum vivere debent suadeas. Esset utinam apud tales minor numerus festivitatum minor. Sed apud ecclesiasticos et de ecclesiasticis alia loquimur. Dicitur de celebritate virginalis coniugii Ioseph cum Maria vel de ipsius felici transitu sive solempnitate quam optamus. Ideo quod ita bene quos multis et intercessione tanti tam potentis et imperiosi quodammodo patroni apud sponsam suam de qua natus est Ihesus qui vocatur Christus. reddatur ecclesia unico vero et eterno summo pontifici sponso suo vice Christi. nos demum singuli deo renascamur felici nativitate hic per gratiam et in futuro per gloriam que est natale sanctorum intercedente te et si dicere plus est quodammodo interveniente gloriosissimo Ioseph viro Marie de qua natus est Ihesus qui vocatur Christus. Amen. Hic vero

Hec vidua erat. Nota. hic nota de ecclesie plurificatione, plus deploratione, et deplorate restitutione etc. Prima regularis plurificatio precepit coniugium. Illud vero desponsationem, desponsatio dotem. Primo de matris nostre ecclesie coniugio de sponsatione et dotalicio restat agnoscere quibus agimus presentibus de nostra genealogia gloriemur. Mena nostre primitive novo- uale fundatum est fidei symbolum in quo [illegible] trinitas [illegible] tractat matrem nostram ecclesiam catholicam in tri- excellentissimam cui sponsus in trinitate manentem personam unam coniugii per baptismum regenerati sunt plures de carne et ossibus eius Ephesios v. In istorum primo [illegible] et imitatione hereditate tre [illegible] possessionem eius scriptura dicit honora patrem tuum et matrem tuam ut sis longevus super terram Exodo xx. Prima vero nil nisi regenitum valet honorari et imitari hic [illegible] vero dicit coniugii primus doctor sive pluries Adam [illegible] Erunt inquiens duo in carne una Genesis 2° ministro [illegible] apostolus dicit Erunt duo in carne una sacramentum hoc magnum est ego autem dico in Christo et ecclesia Ephesios v. In raptu quippe [illegible] quo obdormierat [illegible] supernale deitatis cum humanitate in virgine secundum [illegible] et [illegible] coniugium cognatur primum carnale [illegible]. Est ergo primum propter [illegible] et secundum propter [illegible] esse [illegible] et [illegible] sanctissimum quod [illegible] operatum quod patet ex symbolo ecclesie. Esse ergo primum propter [illegible] ab apostolo et ecclesia [illegible] rei [illegible] Erunt in uno verbo Erunt hinc primum dici aliorum duorum sacramentum ab apostolo et ecclesia [illegible] plurificatione sed ratione absoluta patuit [illegible] duo in carne [illegible] promulgatur. Primum ergo coniugium ex apta plurificatione [illegible] latentibus sub figuris et enigmatibus latuit usque ad consummationem qua [illegible] in lege nature et scripte [illegible] Prima vero [illegible] est propter [illegible] ut dicit symbolum propter nos carnalis copule [illegible] coniugii in virgine Maria celebrati [illegible] Christus natus de virgine secundum promulgatur. Inquiens natus de Adam et propter nostram salutem descendit de celis etc. Hinc [illegible] Christus natus de virgine secundum [illegible] supernali beatitudine [illegible] non sufficiebat nisi et spiritualis [illegible] nos nasci denuo [illegible] nativitas per [illegible] desponsata. [illegible] vero et [illegible] in [illegible] eternitatis in quo filius dei predestinatus [illegible] coniugii in ipso [illegible] fuit desponsata [illegible] in quo [illegible] quos presciunt et predestinavit conformes fieri imaginis est secundum carnem quo ad primum istorum [illegible] in quo [illegible] quo ad 2m quos presciunt et predestinavit conformes fieri imaginis filii sui ut sit ipse primogenitus in multis fratribus [illegible]. Et [illegible] in multis et non in omnibus quia multi sunt ex vero matris ecclesie filii sui ut sit ipse primogenitus [illegible] non assequentur qualis sunt presciti [illegible] apostoli [illegible] per baptismum [illegible] qui [illegible] celeste [illegible] primogenito non assequentur qualis [illegible] fidei [illegible] in symbolo fidei articulaverunt describentes patrem [illegible] genitrice [illegible] distinctam notitiam utriusque [illegible] in symbolo fidei articulaverunt [illegible] matrem vero ecclesiam sub suis proprietatibus scilicet unitate sanctitate de virgine [illegible] et ad finalem [illegible] matrem vero ecclesiam sub suis proprietatibus scilicet unitate sanctitate [illegible] in se [illegible] obedire et sui vicarii legitimi catholice et apostolice etc. Unitatis [illegible] ut sit indivisa in se [illegible] cuius obedire [illegible] ab aliis nationibus ex fide baptismi et caractere sive per signum [illegible] a gentibus romanum pontificem et divisa ab aliis nationibus ex fide baptismi [illegible] completur ecclesia ut est [illegible] in multitudinibus [illegible] Civitatis [illegible] de nullo alio [illegible] baptisatorum [illegible] observatio baptisati. Non enim est alia natio tam grandis que habeat deos appropinquantes [illegible] Catholice [illegible] et alia gens sit inclita ut habeat cerimonias iusta ex iudicia et universam legem [illegible] Catholice [illegible] in [illegible] quo comprehendit baptisatos tam prescitos quam predestinatos in figura [illegible] est [illegible] victorum [illegible] in [illegible] quo comprehendit baptisatos [illegible] et arca Noe suscepit alia munda et immunda [illegible] sub [illegible] apostolicam [illegible] propter [illegible]. Genesis 7°. Propter quod et archa Noe suscepit alia munda et immunda [illegible] episcopi et [illegible] ecclesie [illegible] regiminis in qua succedit apostolus et [illegible] in quibus [illegible] ecclesia [illegible] et [illegible] succedentibus et eadem in [illegible] aqua [illegible] Sic eadem in [illegible] est potestas apostolica in episcopo et [illegible] succedentibus et eadem in [illegible] inseparabiliter [illegible] spiritualis coniugii est [illegible] potestas plenissime et inseparabiliter [illegible] ecclesia catholica. In qua propter inseparabilitatem [illegible] collectione omnium baptisatorum In [illegible] vero [illegible] plenissime [illegible] inconotabiliter [illegible] collectione omnium baptisatorum. In [illegible] vero romano pontifice qui fidelium [illegible] in [illegible] dissoluto vero [illegible] manebit in [illegible] ecclesia. In ipso vero romano pontifice qui [illegible] propter [illegible] scismatis [illegible] ad Evangelium [illegible] plenitudo potestatis apostolice sic [illegible] in ecclesia [illegible] est propter [illegible] scismatis [illegible] plenitudo [illegible] voluntatis residet separabiliter sic plenitudo potentie non moriendi residebat in Adam [illegible] quia [illegible] voluntatis [illegible] separabiliter [illegible] ecclesia de subiecta fuat ex [illegible] precepti de pomo vetito sic utrique rei [illegible] propter quam separabiliter [illegible] ecclesia de [illegible] pastorem [illegible] de lacte et lana [illegible] altissimi [illegible] Grege [illegible] pastor [illegible] non deserens [illegible] usque [illegible] pastoris. Quos [illegible] de lacte et lana [illegible] dotalicium [illegible] ecclesie [illegible] templorum [illegible] doctrinis [illegible] vivere [illegible] apostolus [illegible] Hinc dotalicium [illegible] quorum [illegible] relinquet [illegible] patrem sic [illegible] coniugium [illegible] Erunt duo in carne una sic et dotalicium [illegible] relinquet [illegible] patrem et matrem et adherebit uxori sue quod [illegible] apostolus Ephesios v. de [illegible] Christo et de uxore ecclesia qua [illegible] [illegible] angelus [illegible] relinquit [illegible] qui [illegible] semetipsum formam [illegible] accipiens et matrem synagogam de qua carnem accepit et adhesit uxori que est ecclesie de gentibus orte

Ecclesia relictorum prima. Et ista iacob nouit qui dixit Gen. non auferetur sceptrum de iuda et dux de femore eius donec veniat qui mittendus est et ipse erit expectatio gentium Gen. 49. Hinc beatus Ieronimus libro 12 in ezechiel tractans 18 c. adorabitis in loco ubi steterunt pedes eius scribit: pedes domini steterunt in ecclesia cum stant pedes domini in synagoga ambulat et perit. Et super synagoga commendando probat super libro 8 ait et in malachia Iacob iunior eligitur et esau senior reprobatur. Unde secundum apostolum nenit habuit inutile vel offensum nichil est aliud nisi typus ecclesie quo iunior assumitur et synagoga senior repellitur. Sic quoque Iacob primas possessiones hereditat cum primogenitura. Itaque postquam christus cum sua ecclesia ex premissis testimoniis debuit hereditare in gentibus et non in iudea liquet profecto quod non debuit habere possessiones in iudea sed in gentibus cogente mistio abrahe patris iudeorum qui exiens de iudea in gentibus legitur ditatus contestante beato Augustino contra faustum in libro 12 ubi dicitur aliquid in abraham exiit de terra et cognatione sua ut apud exteros ditetur et locupletetur nisi quod relicta terra et cognatione iudeorum unde secundum carnem natus est apud gentes ita pollet et prevalet ut videtis. Sic Augustinus. Et super synagoga commendando christum de ci. dei c. xxxii. Hinc et ante predictum est quod iam impletum videmus pro patribus tuis nati sunt tibi filii constitues eos principes super omnem terram quod loco apostolorum non possessionatorum successores eorum prepositi ecclesie qui nona quadam constitutione constituuntur super omnia terrena possidenda. Que pres apostoli non habuerunt quod in iudea hereditare non debuerunt. Unde manifestum habemus videlicet supra quod clerus ecclesiasticus non deat possessiones habere precipue quod apostoli non habuerunt nec sacerdotes leuitici cogente abraham mistio qui abierit et genuit cum ceteris filiis sare addiderit unico filio dedit cuncta que possederat filius autem concubinarum largitus est munera Gen. 25. Quod vero sacerdotio ecclesiastico possessiones contulit leuitica vero solum de superficialibus oblationibus providit Num. 18. Nichil aliud possidebunt nequaquam decimarum oblatione contenti. Spiritualiter sicut mulier legalis non possidet dotalicium nisi per mortem viri sic colligitur de ecclesiastica vidua hic vis. Unde beatus Ambrosius cum apostolorum verba scripta pluris videmus esse quam feminam dicit non ecclesia possidet temporalia nisi per mortem christi et apostolorum et hoc propter debita eorum conclamant. Tamen postea quod dicit postea: scriptura dicente noli querere fieri iudex nisi valeas virtute irrumpere iniquitates ne forte extimescas faciem potentis et ponas scandalum magnitudine tua. Et contingit si iudex possessiones non haberet. Hic plures per deos feliciter politice divitias addiderunt. Et quod primo de ecclesia que clamans sancte ait post tradidit illis regiones gentium et ut custodiant iustificationes eius et legem eius requirant ps. 104. Legis vero requisitio est proprie sacerdotium teste Malachie 2. Hinc per hoc acquisitus nonus respicit parvam Mathei primo. Itaque ut verbis utar beati Ieronimi in Ezechiele libro primo volueris disserere et rei magnitudine preter plenius prius testimonium sed melius arbitratus sum contractius dicere quam nil omnino. Assumamus illud sociam per eum sancte est sancte quod nescias. Quobrem in contemplatione spiritualis templi quod est ecclesia unus semper meum profitear verbis beati Ieronimi in prefatione libri xiii in Ezechielem quibus ait: In contemplatione templi tota libertate prudentia ut si quid veritate defiderint querant eius ab aliis nos simpliciter gratias agimus deo si non in omnibus que impossibile est sed in plerisque nobis aperuit fores sancte per aquam purificatione ecclesie 2 hoc quo ad primum. Lucas 20 in fine. Hinc ecclesiastice vidue lacrimas ecclesie contemplemur. Plangit enim corporalem mortem unici filii cuius solacio destituta nunc fuerat qui alenda et nutrienda foret valide plus amore eo quod hec ecclesia plangit absentiam unici pastoris per mortem ipso viduata et sed quid est quod hec vidua unius diei vel hore spacio resuscitationem filii impetrat et nos et in tempore congruo tempus adaptat. In promptu causa est quod non cum lacrimis instar huius vidue deprecamur. Et in primam mors paradisi non nisi per christum cum lacrimis abolet. Unde dicit apostolus cum clamore valido et lacrimis exauditus est pro sua reverentia Hebreorum 5. Nos resuscitatio fetentis lazari Iohannis 11. Nunc huius adolescentis nisi cum lacrimis impetratur. Sumus unde orans cum devotis lacrimis passus est repulsam. Ezechias de morte asserenda dimittitur quinque ad lacrimas desperate vite insuper impetrat augmentum ys. 38. Unde aliud sunt in maria peccatrice quam lacrimarum effusio ex qua profusione accepit fiduciam accedendi ad christum. Petrus quam ex negatione perpetuum inhabilis per lacrimas revocatur. Unde beatus Augustinus 3 libro ad sanctum spiritum contra fratrem profere fecisti apostatam et ordinasti in summum pontificem. Teste 1 libro Regum 1. Anna mulier sancta iniquitatis filia orans ad deum hec pro oratione quam tollit te ex sic in thalone fuit ad iniquitatis tua venie licebit. Non enim declaratur in prolationibus quod per tempestatem tranquillum facias et per lacrimationem et fletum exultationem infundis. Thobie 3. Unde iterum videtur beatus Ambrosius in quodam sermone de lacrime tacite quodammodo preces sunt venia non postulat sed meretur sunt quod utiliores lacrimarum preces quam sermonum quod sermo interdum non totum profert negotium lacrima semper totum affectum. Postea petrus flevit et tacuit et quod deflere solet non solet excusari et quod defenditur non solet ablui in omni quoque culpa ante flendum est quam precandum. Sic Ambrosius. Lucas de 2. Lucas 2 et ultimo resuscitatur adolescens ecclesiastice vidue regulariter committitur. Quis unusquisque vel ecclesie se subito intelligat velut matri sue. Hic per christum ad ecclesiam mittitur velut ad matrem. Actuum 14. Et ita non audit dicit ecclesie. Ab ipso vero apostolorum collegio velut a matre ecclesia matris ecclesie tamen ipsa mittitur ad plebem. Actuum 8. Cum audissent apostoli quod samaria recepit verbum dei miserunt ad eos petrum et Iohannem. Verum non sine magno mistio istos et non alios quod primo petro commisit uxorem suam ecclesiam. Iohanni vero matrem mariam. Inqua commissione petrum prefertur Iohanni quod delinquent hic matrem et addiderit uxorem. Iohanni virginem committitur virgo maria tamen mater sunt ambo. Petro autem uxorato uxor ecclesia per ambos. Ut sic beatus Gregorius primo pastor et vir. Ad nomine fratris christi mortui plebem suscitet ex lege Deuteronomii 25. Unde magis semine ubi dei quo christus frater de quo quidem semine ysaias propheta loquitur: Nisi dominus exercituum reliquisset nobis semen quasi sodoma fuissemus et quasi gomorra similes essemus. Sic glosa apud Romanos 9. Quobrem malachias magis et quid querit deus a sacerdotibus nisi semen dei Malachie 2. Et ideo quod ex illo semine coniungit christi et ecclesie parabola. Tum seminatur in cordibus fidelium ad cognoscendam et faciendam dei voluntatem quemadmodum ait qui facit

voluntate dei. hic fr meus et soror mea et mat est m[a]r. 3. cooperante spu sco et virtute cooperante generatio[n]e ecclie qua virgini mane
dat cum loco ipa in quodam sermone. Unus enim spu de intemerate virginis matris visceribus nascitur. Jo. p[ri]ma h[omilia]. De sancte ecclie vero
renascitur. p[ro]cul vt eam talit ipugnata a sinis prophete possit letantur dicere. Sedeo ut regina et vidua non sum et luctu
amplius non videbo. Apoc. 18. Quo tamen bone proposito ecclie non plificavit p[er] peccato[s] in persona pauperum omnium prelatorum
ecclie. mo populi sui ait. Ier. xiiii. Uide vobis dico omnibus dico p[er] prophetam Quid tu hic. aut quis quis hic. Ecce dns asportari
te faciet. sic asportatur gallus gallinacius. et expellet te de statione tua et de ministerio tuo deponet te ysa. xxii. Et unde
quesito tam horrenda sua inpt per lacrimas viduate ecclie ut ad tot sponsi impugnate. Et maxilla eius ascendit usque ad
celum. et dns conquaditor non delectabitur in eis. Tren. 3. de quibus lemnas i pu[n]cto Trenorum plorans ploravit in nocte et lacrime
eius in maxillis eius non est qui consoletur eam ex omnibus caris eius. Cum vero desponsatio[n]es deferunt sponsalia. Anulos mitras
camisias et sandalia. Omnes amici eius spreverunt eam et facti sunt ei inimici qui in eis despectum. meretrices impregnavit et
plificat non per celestibus. sed masculos p[ro] patibulis et femellas p[ro] prostibulis. In cuius misterio sicut beatum Ieronimum li° . in ezechiele
filij ancillarum iacob. collocantur ad aquilonem sic ad occidentem. Cum sapiens est intelliget. hic intelligens et cognoscet
filij ancillarum iacob. collocantur ad aquilone sic ad occidentem. Cum sapiens est intelliget hic intelliget et cognoscet
ea quia recte vie dni et iusti ambulabunt in eis. prevaricatores autem corruent in illis. Et vere sic p[er] sacerdotum symoniacum que
est spuale incestum in lege scripta translatum est sacerdotium et in lege nature p[er] sacerdotum carnale incestum secutum est aque
diluvium. sic enim legitur gen. 6. videntes filij dei filias hominum quod essent pulchre acceperunt uxores ex omnibus quas elegerant
Videns autem deus quod multa malicia hominum esset in terra penituit eum quod fecisset hominem. Sic aforciori in lege nova quod sacerdotium
metricio consequetur ignis diluvium. salvatore dicente. Sic factum est in diebus noe. ita erit et in diebus filij hominis. luc. xvii. Et
vero quia tales cotidie sugulant in despectum sponsi. se de altarium officijs et beneficijs prohibente aplo intromittunt. sicque iuxta
verbum quia tales occl sugulant in despectu sponsi. qui tabernaculo corporis deserviunt hebr. xiii. Quales prohibiti sunt ne comedere fuerat qui
altari de quo edere non habent potestatem qui tabernaculo corporis deserviunt hebr. xiii. Quales prohibitum comedere fuerat qui
casto et diuturno imperato utebantur coniugio. ut patet vere quod sacerdotium leviticum secundum ordinem aaron ex precepto tantum catholica
casto et diuturno impato utebantur coniugio. Crescite et multiplicamini et replete terram. Gen. p° et xo. sacerdotium vero celibatum secundum ordinem melchisedech qui
antiquum scilicet Crescite et multiplicamini et replete terram Gen. p° et xo sacerdotium vero celibatum sm ordinem melchisedech qui
fuit sine genealogia hebr. vii. p[er] castimoniam catat caticum nollem vero sunt libri virum primoti Ecclesie. dom. dns vocatur amplius
in fine sclt luc. xvi. presente xpo virgine ac primo sacerdote de virgine nato. Cuius cantilene vicem assignat beatus ieronimus contra iovinianum
hereticum qui sacerdotium iustificabat incestum quadmodum symonie defensores. Dicit enim non coniugati secundum aplum non mihi separati putat
varie orationum quantomagis agnum inmaculatum ad qua fornicationem sacerdotes obligantur. Continue ut verbis vtar apli. Confidimus
de vobis meliora. et viciniora saluti tu et si ita loquamur hebr. vi°. Chelidoa meus in huius erectu sic meo voce psalmiste
dormiatis inter medios cleros penne columbe deargentate et posteriora dorsi eius in pallore auri sicut beatum Ieronimum li° vii in ezechielem
Si rexerimus inter duo testamenta. quibus abyssus unius invocet abyssum altius in voce cataractarum scilicet aplorum et prophetarum quo ad plificationem
ecclie coptus penne columbe deargentate hoc est ex aplorum dum eloquij quia eloquia dni eloquia
casta argentum igne et posteriora eius tinctabitur in pallore auri quia omnis gloria filie regis ab intus in fimbrijs aureis. i. consumacione cuncti
quibus mortuos resuscitans ille matri sue que sursum est. restituit gal. 4. diligente xpo sponso qui est deo mistica doctrina
hic p[ri]mum in sermone presentis

Dimissa feruntur cetastice lunaria. muliere dies et noctes insciam vel distinguenda gen. p°. sicut beatum Augustinum de civitate dei. c. xxx.
Carnalis pigritia et mendicite et inoperatate mentis tarditas. contenta licet superficie nichil putat intus requirendum locuros tu
tropice insinuent scripturis vt ad intellectum spuale intendo sobria cum quodam utili ac salubri labore perveniat. Quare theologorum
modico puerta simulacris perfecta in cervicorum apicibus. tot esse sacramenta quot verba illius ecclesiastica vidua. avas figurat secundum
plangente cum dauid propheta scelera adolescentie. delicta iuventutis et ignorantias et viduatorem celestis patrem quia incolatus
eius prolongatus est. Deinde secundum beatum Augustinum xxxi de civitate dei c. xx. Adolescens deus ypse. stulticia et superbia temeritatis et petulantia
ac tota vita que huic etati assolet habundare sic luc. xv. parabolizat salvator in adolescente prodigo. ypse que ysaie. 67. etiam
puer centum annorum maledicetur. Tamen quoque de lucta adolescentie sibi illacrimose dimissa credidit posteaquam audit peccatorem
dimissis desistenante eloquiis multa in dapnacionis certam ut commode commode doctor reddat novissimum quadrantem math. v.
dicit quis lacrimis eam bene operans non egeat. postquam via adolescentie et digne puerili sapiens ignoret prov. 30. et quo fine
consumetur nescat. Eccles. x. In cuius misterium levit. xii. p[ro] purificatione mulieris officium mandantur due turtures quarum una p[ro] peccatu
gemitu vna in holocaustum alta p[ro] peccato ques p[ri]m p[er] lacrimas celestium inflammant amorem. et hoc de malis penitentis geminans
hic caleph filie suspiranti p[ro] terra irrigua. p[ro] dote dedisse legitur irriguum inferius et irriguum superius. Iudic. p°. Primo quod theologorum
antiquitas omnia patris anteponens testatur huius celebrate vidue ad planctum ecclie deuicte cura. contra beatum Ambrosium in omnia
quod vidua respondet vinci adolescentis filij lacrimis meruit impetrare. quod sua ecclie plurimum mortem a pompa funeris
atque assumptus sepulcri pium complone lacrimarum ad vitam revocat. Quod sequens beatus Augustinus velut premium filij in ea
quesitore puto celebri dicit. De munere resuscitato gavisa est mater vidua. De hominibus in spiritu resuscitatis quotidie
gaudet mater ecclia. Istos sequuntur doctores nuncupatorum dei in. Primo ad ordinem p[er] sancti spe impetrationem virginum salute.
Tandem consecutum insinuat ecclie in patronum celebrate vidue. vitate primitus historie in 3° In plificatione filij vinci. In deplo
ratione mortuum. In restitutione suscitati. Ex hac igitur in verbis thematis ecclie plificationem exprimunt seminalis relatio. scilicet deplorator
vidua. restitutor pietatis. qui vidua erat. Itaque primum ecclie plificationem. 2° plus deplorationem. 3° deplorante restitutionem exprimunt. Cuius
perpendes quod vere 2° aut v° folium =

Spiritus domini replevit orbem terrarum. Sapientie p° / Sacra huius solemnitatis misteria nobis referunt quod inter varias reple-
cionis quas vices adveniens spiritus sancti visibiliter in homines fecit, una fuit quam dum beatus Petrus in Cesarea predicaret. Nam
ut scribitur Actuum x° eo loquente cecidit spiritus sanctus super omnes qui audiebant verbum. Cecidit inquam visibiliter et sub ignis spe-
cie admodum antea in ipsos descendebat apostolos. Una quoque ratio nos omnes possumus idem spiritus sanctus etiam esse voluit quod intenta
dei verbi audicio ad recepcionem eius precipuum quoque donorum ipsius est cognita principia quoque disposicio. Summopere ut nos nunc sue
gratie plenitudine dignetur ad audiendum verbum dei aures mentis quoque affectus intendamus et pro manar apud ipsum mediatricem
interpellando salutacione solita postmodum suppliciter dicamus Veni sancte spiritus etc. / Spiritus domini replevit orbem terrarum etc.
Rex sapientissimus Salomon dei omnipotentis sapientiam bonitatem quoque per ea que facta sunt contemplatus atque caritatis accessu a suo primo
nativo regressu carnis in corpore tempus in fine perfecto contritum passione raptus enunciat verbum positum / Spiritus domini replevit orbem terrarum.
Porro hic spiritus domini nexus amoris patris et filii ab utroque emanavit procedens in ipso initio creacionis ferri super aquas
dicebatur. Dum quoque illa moles orbis nomine tanta ad manifestandam dei omnipotentis sapientiam et declarandam eius bonitatem sex
dierum spacium distinguebat ornabatque. Tunc namque spiritus domini ferebatur super aquas quod tunc illa fluxibilis informisque
orbis materia pulchritudine inestimabili et virtute non solum decorabat sed et per ea que tunc fiebat circa illa que in posterum
facturus erat et quia nos facturus volebat ipse factor benivolentissimus describebat ita quod ipse creature nedum se ipsas repu-
tat sed eciam sua composicione et ordine divina bonitate in eius moribus imitandam predicat et laudant. / Unde liber recte compositor a
sapientibus theologus liber quidam est dicta in quo sed meus mea per peccatum non alienavit diving essencie apparata et gloriam
nos ipsi conformare querit utique legendo. Et hic rex sapientissimus Salomon advertens postquam immensitate dei omnipotentis omnia
replentis et continentis proclamasset dicens Spiritus domini replevit orbem terrarum protinus subiunxit Et hoc quod continet omnia scienciam habet vocis
dicens quasi / Spiritus domini sic replevit orbem terrarum quod sua immensitate continet omnia. Et ultra per illa que continet ad sui noticiam scienciam quasi
nos vocat et attrahit quasi vocis misterio nobiscum loquitur et hoc quod continet omnia scienciam habet vocis. / Ceterum idem spiritus sanctus
dum ad creaturas refertur donum dei dicitur per quod sua bonitate adeo conterere voluit et a quo non formaliter sed effective et
exemplariter quoddam fervens amicicie inter creaturas emanet per quod in fine tendunt et per eos reperitur cuiusque quod fervens
inter Boecius hylarius Augustinus et ceteri patres amorem appellarunt / De quo Boecius libro 2° de consolacione metro ultimo declamatorie
loquens ait O felix hominum genus si vestros animos celum amor quo celum regitur regat. Hunc taceamus obsecro de hoc amore
si naturis rerum insitus et ad illum nunc tendamus amorem ad quem dies hic celebrata nos evocat. Nimpe dies hec celebris
et gaudiosa illum amorem toto in orbe terrarum scintillat quo spirituales creature deo uniuntur dignitatis atque principatus sunt. Salve
igitur festa dies toto venerabilis evo / Salvete et vos patres domini sed huius diei solemnitati vestros aptantes animos. Dies inquam
hec superadmiranda spiritus sancti condescensionis adornatur in qua non ut olim super aquas sed sub manifesta visibilique igneis specie
cordibus hominum illapsus est ipsos deiformes faciendo. Ignis siquidem purissimus purgatissimusque est elementum. Sursum tendens
densus multum quoque activus et usque quaque sui multiplicativus. Que proprietates amori que spiritus sanctus ingerunt pre se quam
idcirco in sacris eloquiis hic amor ignis sepe vocatur. Sic enim Ieremias in persona eius sic dicebat / De excelso misit
ignem in ossibus meis. Et ipse salvator Luce xii° ait Ignem veni mittere in terram et quid volo nisi ut accendatur. / Venit
autem dei filius ignem mittere in terram quando dulcissima fructuosissima quoque sui conversacione in terris / sed hominibus cognoscibiles amabilesque
pervenit quando post inestimabilia dileccionis amoris vere insignia tali morti quem propter mortales occubuit quo nullum maius
asse patet amoris exemplissimum / quo insuper presentare gloriam celestis hominibus permittens in attestacionem promissorum sed per resurreccionem
potentissime per mortem sed quoque verum deum et hominem manifestavit. Et tandem ut spem hominibus sursum ad promissa erigat patentissime
coram ipsis celos ascendit admonens eos ne ab urbe discederent aut dividerent. donec aqua promissionis... quasi
hereditatis celestis pignora et amoris monimenta a patre per ipsum recepissent. Sic quoque factum est / Nam per paucos dies ab eius
discessu in celum / Ut hodierna narrat epistola / discipulis in eadem domo simul manentibus non sine desideriorum suspiriis et animorum sus-
pensione in ipsum dum sol primum calentes emittit radios scilicet hora diei tercia factus est repente de celo sonus advenientis
spiritus vehementis et replevit totam domum ubi erant sedentes. / Certe tunc accensus est ignis ille quem dei filius dixerat se in terram
mittere et ut accenderetur instare. Accensus quidem est quando sic foris species vibrantis flamme pretendebat ita amor dei
intus thorum[?] statu lumen et caritatis fervore quoque discipulorum cordibus in omnia membra rutilabat. loquebantur enim variis linguis
magnalia dei et quasi ardentes faces desuper ad suas partes alios incendebat caritatis ardore ideo quoque in omnem terram
exivit sonus linguarum et in fines orbis terre ignita verba ipsorum psalmo 18. Sic quoque ignis iste multiplicatus est quod non defuit
orbis regio ad quam suas non extenderit flammas / Itaque duas repleciones a spiritu sancto factas dies hec anima et celebris
nobis refert / Unam scilicet per quam spiritus sanctus velut ignis penetrans discipulorum corda perlustravit omnes potencias anime re-
plendo. Alteram vero per quam idem spiritus sanctus sui oportuni amoris incendium in mundum effudit orbem replens terrarum / Has autem
repleciones rex Salomon spiritu prophetico videns et recogitans velle[t] consultanter in nobilem dicens Spiritus domini replevit orbem terrarum
dictis autem duabus replecionibus nunc hic sermo singillatim procedet / Et primo dignum arbitror ipsarum figuram in medium
deducere ut promissa palpabili figura ea que dictura sunt clarius sensibilius quoque reputentur. Scribitur enim Leviticus ix° capitulo
quod Moyses dudum magnam ligno[rum] struxit congeriem et sacrificia desuper imposita orabant quo orante ignis de
celo repente ruens lignorum accendit congeriem et omnia sacrificia devoravit. Unam quoque rationem idem Moyses intelligit a duo
hec precepta scilicet ignem illum a sacerdotibus continue ligna subiciendo nutrire et debere ad continuum sic quod ab altari numquam
deficeret et holocausta sedule peterentur. Illud prosequitur textus temporibus Salomonis tempore ut scribitur Paralipomenon vii° capitulo

ubi post constructionem templi et in eius dedicatione dum oraret salomon ignis de celo cadens consumpsit sacrificia Quibus figuris luculenter edocemur quod sicut benivolentissimus deus non ignem terrenum sed celestem ad adolendum sacrificia voluit ita ad hostias quas placentes et opera grata non amorem carnalem et de terra genitum acceptat sed amorem divinitus illapsum videlicet illum quo ipse sibimet complacet et iste amor est spiritus sanctus qui hodie in discipulorum corda a domino nostro ihesu christo missum fuisse recolimus confitentes nos premissarum figurarum unum opus deo acceptum. nam quod persona grata mittitur hic ignem. puta sancti spiritus ardorem adurat. Recolimus quod predictum misterio sub virtute operis operantis sive vi operis operati. hic amoris medium ab ipsis apostolis in plebem etiam usque nunc continuatur et in fine seculorum continuari/ qui sacerdotes nostri ligna quam igni altaris subiciunt. dum per actus ierarchicos fidelium mentes divino preparant amori Nempe hominum corda ligna per methaforam dicuntur et igni altaris subiecta dum amori quo christus erga nos flagrat et flagrant applicantur. Rursus amorem figurata locutione cor nostrum appellatur amori quo christus erga nos [illegible]. totum corpus quod movetur eo quod sicut in corde resident vires motive corporis. ita amor quando in voluntate tota agitatur anima. totum corpus quod movetur hic venit quod cor hominis carneum. nichil spirituale vita quod agitatur/ quam voluntas afflata spiritu sancto vires motivas concitat in corde. hic enim deus per ezechielem dicebat. Dabo vobis cor carneum et spiritum meum ponam in medio vestri Ezechiel 36. Concitant quod virium motivarum concitacionem in corde resultat alteraciones crebre quas passiones vocat que dum corporis concitant actus cor inflammari quod amor. Quo facto si amor ille sit purus et in deum tendens tunc puram emittit flammam tunc bonum nutrit amorem que hodiernus ignis figuratur. Si autem amor sit carnalis et terrestribus adherens tunc nutrit fetidum alit ignem. qui mons ethna fumiferos ignes eructuans simulat et comminatur. Absit a nobis quesumus ignis iste. Si igni altaris corda nostra mentes que preparemus et applicemus quo ardore sacro nos repleat fit autem per applicacionem cordium. affectus carnis mortificando. unde apostolus ad romanos viii. Si spiritu facta carnis mortificaveritis vivetis. Alioquin ignis altaris in nobis non accenditur Quapropter carnalem amorem. mortificari in nobis et operari necesse est. Carnales quidem fomites de carnis concupiscencia nati aut accensi paululum viget et carnis concupiscentiis cito contingunt. quasi recto ordine dignatur quibusdam que necesse est ut ait Bernhardus in epistolis quod cupiditas vel amor noster a carne incipiat. Necesse est enim hominem gradatim a carnali amore abstrahi et in sinus gradibus duce gratia proficere spiritus tandem consumabitur. Sed circa gratia proficiens spiritualem amorem sive carnalem desiderata resoluta quod humore terrestritatibus veluti liquidum ardua et dei amorem passim assurgere et per modum carnalem desiderata resoluta quod humoris terrestritatibus [illegible] alta et ineffabilis quod infunditur sicut per oraciones domino putari Quibus factis et hoc per gracias spiritus sancti gratis datas vel ab alta et ineffabilis quod infunditur gratia per quam eius spiritus elevatur supra se non per situm localem sed per habitum deiformem cum quo datur spiritus sanctus donum increatum ut per suum essenciam incommutabilem sed per influenciam ab ipsa manantem Ista nempe gratia ut ait dominus Bonaventura cardinalis est donum per quod anima nostra deo coniungitur et efficitur eius sponsa. filia patris eterni. et templum spiritus sancti. quod nullo sit nisi per dignativam condescensionem maiestatis eterne. Quod inestimabilis divine maiestatis dignacio. que vel ymaginem suam in nobis deformatam reformaret cum influxu gratie sue. nimis donum esse non dedignatur Hec hanc ymaginem quam multipliciter deformavimus per peccatum ipse benignissimus salvator. sua liberalitate et dignacione amore ad sui similitudinem renovat. ut quod plene in eius amore tendat et deinceps per amorem in eius plene tendat. compleat quod oculum de quo dominus loquitur Dyonisius in loco de deo non habet vel renovacionem ymaginis. petebat psalmista regius orans Emitte spiritum tuum et creabuntur et renovabis faciem terre Quia nostre menti est delectabile contemplari quomodo spiritus sancti gratia renovacionis ymago est et qualiter ad simplices spiritus virtutes nostre facies anime per eam renovatur Quod iocundum est in hoc festo cogitare. hominis gratie virtute et presentia qualiter omnes anime vires per ipsam agitate. in deum tendunt Qualiter insuper omnia virtutum carismata. hanc graciam concomitantur et diversis anime potenciis infunduntur/ inter quas eminet caritas que nunquam a dei gratia separatur sed cum ea est et progreditur. ipsam voluntatem in vi concupiscibili adornans et movens unde cetere potencie ad actus concitantur Immensum quidem esset enarrare quo caritas omnes vires anime perlustrat et agit. atque tamquam ignis quaquaversum flammas diffundens nichil sua actione relinquendo intactum quecunque habitum fomenta aut adurit aut purgat aut format Hec nimis longum esset explicare illa septem spiritus sancti dona. que mistice septem ignes precedentes caritatem insinuantur Hec dicam illa spiritus nostri antidota. que per longa caritatis contraria consequamur. illa videlicet que paulus apostolus fructus spiritus appellat ut sunt pax caritas gaudium longanimitas pacientia etc Hec illa que salvator beatitudines vocat eo quod caritate ut in proprio consumata continent. taceo sequentes de omnibus istis que apprenciam plus docet theologica doctrina. et que magis astrinxit viros quod laicos. atque in memetipsum resiliens eo considerationem tantum plenius ierarchie in anima purius resplendere cum ad vires motivas in corde tamquam in orbe corpus atque redundancie ipsius gratie spiritus sancti per eos regios potenciarum et hec de primo. Restat 2° videre/ quomodo spiritus domini complementabo cum salomone quod spiritus domini replevit orbem terrarum appellatur. hic quod totius machine corporalis dispositio replevit orbem terrarum puta plebem etiam/ quam recte orbem terrarum appellatur. hic quod totam humanam generis amplitudinem utriusque terre dispersam sed in in ipsam ordinatur etiam et consumatur. hic est quod tota humani generis amplitudine ubicumque terre dispersa si in ipsa ordinatur etiam et consumatur. Ubi et salvator ipse suis mandabat discipulis Euntes eciam per hoc non debeat necesse est infra ecclesiam comprehendi. Ut et salvator ipse suis mandabat discipulis Euntes in mundum universum predicate evangelium omni creature etc ultimo Ita quod ubique ecclesia est multitudo hominum in fide ecclesiam in christo vincitur. Fides namque est eius forma constituens eam in esse specifico unde qui cadit a fide ab ecclesia decidit Qui fides est habitualis dei dilectio et in actuale tendens. sequitur quod ipsa fides in ordine ad finem per caritatem formatur et actualiter completur. Quapropter dupliciter est et dicta potest. cuius forma videlicet quantum ad esse suum specificum. et hec est fides. Cum autem dico fidem non excludo spem quia mediante spe fides in caritatem tendit

Alia autem est ecclesie forma scilicet in ordine ad finem et illa est caritas. Istas vero formas ac ordinem ipsarum salvator noster edificando ecclesiam per semetipsum processu descripsit. Primo namque ut fidem tamquam fundamentum locaret non statim post resurrectionem in celum ascendit sed intuendo per dies xl spacio fidem astruxit. Secundo quod sua morte et resurrectione vivum deum et verum hominem ostendens demum spem hominibus erexit ad celestem gloriam patenter in celum ascendendo. Et postremo complativam sui edificii formam quoniam ad hoc sanctum [illegible] puta caritatem dedit non diebus manifeste et cum sensibili signo tribuit insinuans tamen per hoc dierum intervallum quod nullus hanc formam dignus est nisi qui petit per fidem querit et pulsat instanter et importunitate spei desiderio. Cum igitur hec forma scilicet caritas est completiva ecclesie in actuali ordine ad finem non extenditur ad tot supposita sicut ipsa fides que est fundamentum. Et ideo ipsa ecclesia multo amplior est in fundamento puta in habitu credendi quam in actu. Et ob eam ista ipsa est vera ecclesia est in caritate sed non ista tota ecclesia est in caritate. Oratio namque Christi ad patrem Iohannis 17 pater rogo ut isti in nobis unum sint etc. numquam frustrata fuit sed licet de omnibus non adimpleatur sicut nec tunc de Iuda proditore. Insuper namque promissio Christi ad ecclesiam frustratoria foret esse dicta Petro ut ecclesie Rogavi pro te ut non deficiat fides tua. quamvis enim membra ecclesie cribrentur a Sathana ut triticum numquam tamen evacuetur ecclesia universaliter quod simul et semel omnia labantur a fide. 2° numquam deficiet fides ecclesie duplex sic numquam deficiet ab ecclesia fides que in pluribus suppositis sui finem attingat. Neque deus ipse que [illegible] includit totaliter actu privabit. 12° duas promissiones Christi ad ecclesiam suo merito impetrante. Una in caritatis unione cum patre et filio et spiritu sancto. alia vero in unione fidei cum ipso Christo numquam frustrantur quoniam semper actu adimplentur. Et hoc est quod figurabiliter Helias propheta miranti vidue in persona domini postquam ipsum pavit quod ydria farine a domino omnes non deficiet nec lecithus olei minuetur 3° Regum xvii. Non minuetur numquam lecithus olei quoniam caritas que per oleum designatur quantum ad sua carismata semper in ecclesia redundabit licet quantum ad extensionem eius in supposito quandoque plus quandoque minus fundet. Similiter ydria farine non deficiet ab ecclesia. Ydria namque farine nobis signat doctrinam priorum eloquiorum et expositorum secundum sacre scripture quibus ipsa fides in suis credibilibus velut frumentum in multam per inspirationes spiritus sancti doctoribus [illegible] largitatis minute farine adaptatur ut exinde ad nutrimentum fidelium et refocillandas animas saluberrimi panes [illegible] confirmentur. Hec ut farina numquam deficiet in ydria. Quod est dictum quod numquam sacre scripture doctrina in necessariis deficiet ab ecclesia et hec spiritu sancto doctorum spiritu suis quas alias domus eam complicante. Quod salvator noster promittendo ecclesie dicebat. Ipse vero [illegible] spiritus quem mittet pater in nomine meo docebit vos omnia et suggeret quecumque dixero vobis Iohannis xiiii. Et enim hic cum venit spiritus veritatis docebit vos omnem veritatem. In cuius rei signum ignaros piscatores ydiotas et simplices homines [illegible] doctores et eloquentes fecit. Et quibus numquam in posterum farine ydria deficiet in dicendo in omnem veritatem scripturarum doctores [illegible] spiritum sanctum instructi veritas fidei [illegible] complicatur. Tam doctores multiplicibus [illegible] ecclesie nec succedentibus se doctoribus per spiritum sanctum instructi [illegible] fuerunt de quibus dominus Paulus apostolus dicebat i ad Corinthios xii Alii datur sermo sapientie secundum eundem dominus [illegible] alii sermo scientie alii gratia interpretationum alii genera linguarum etc. Hanc hec dona sunt fidei subministrata. Christus quem spiritum [illegible] glorimo assistente dixit. Et ego rogabo patrem et alium paraclitum dabit vobis ut maneat vobiscum in eternum spiritum veritatis. Et Ysaias propheta assiduitate spiritus sancti docendo ecclesiam providens dicebat ecclesie in persona domini Dabo tibi panem artum et aquam brevem et ultra non faciam avolare doctorem tuum Ysaie xxx. Glosa i. spiritum sanctum qui est verus sacre scripture expositor et doctor veritatis. Unde que dictum est in commento scriptum quod qui aliter exponit scripturam sacram quam spiritus sanctus efflagitat hereticus est. Ergo quod [illegible] quod numquam hic mirabilis doctor avolabit ab ecclesia. Super quo meus animus [illegible] pulsat quod scilicet an generale concilium reputatis etiam de hoc infallibili doctore indubitanter possit se firmum tenere. Non dubitandum [illegible] esse quod prefatus ysaias in verbis premissimis utitur hoc verbo avolare quod conditio spiritus sancti scilicet per modum unius volatus nunc hos nunc illos perlustrantis. Et quamvis ab ecclesia non avolet incertum tamen est super quibus suppositis insideat secundum illud Iohannis 3 Spiritus ubi vult spirat et vocem eius audis sed nescis unde veniat aut quo vadat. Perfecto hac magna prestitutam vobis in hac solemnitate multum convenit. Hec est enim solemnitas in qua ut ecclesiam spiritus sanctus de sua presidentia certificaret sub puro visibili signo adhibuit. Cum itaque generale concilium reputatur ecclesiam non impertinenter quamvis in ipso concilio indesinenter presideat. Sed non sum ad ea presumptuosus ut hac questionem attemptare [illegible] sed sub correctione huius sancti concilii ad dandam occasionem sapientibus aquam in medium deduxi. Da namque sapienti occasionem sapientiori et sapientior erit. Primum igitur est advertendum quod generalis concilii egressus a suo principio et progressus in fine sicut et cetararum rerum [illegible] Egressus ac [illegible] consistat. Quod generalis concilii [illegible] quod ex parte omnium suarum causarum generale concilium a spiritu sancto conglutinatum est. Primo namque materia eius debet esse [illegible] quoniam [illegible] venire quibus supradicta spiritus sancti dona pre ceteris ecclesie communicata et donata sunt. Inter que alia sunt que cum sensibili signo a Christo instituta conferuntur ut potestas clavium et ordo sacer etc. Ab istis dominus procedit tam efficiens generalis concilii sed qualiter et quomodo nunc distinguere nolo. Satis est mihi nunc dicere quod omnia prefata dona sunt dicit apostolus Paulus unus atque idem operatur spiritus et distribuit singulis prout vult ad edificationem ecclesie. Ex quibus infertur quod tam finalis generalis concilii est edificatio ecclesie quod idem est quod inducere fideles in fide et moribus et hec panes salubres conficiendo de farina ydrie i. de complicatione secundum sacre scripture per spiritum sanctum exposite. Causa vero formalis est modus congregandi ac modus

procedendi. Modus autem congregandi secundum dilatationem ecclesie fuit a spiritu sancto sanctissimis patribus inspiratus et modus procedendi a proprio
nostro salvatore instructus et concessus est Luce xi. Ego dico vobis petite et accipietis querite et invenietis pulsate et ape-
rietur vobis. Omnis enim qui petit accipit et qui querit invenit et pulsanti aperietur. Hic namque describitur procedendi modus hic forma
conciliorum comprimitur. Et quia forma in omnibus dat esse rei, per consequens ubi hee tres conditiones non concurrunt et instantie ... non
esset ibi concilium nec eius forma et per consequens de spiritus sancti assistentia nullatenus esset confidendum. Quippe scriptum est Spiritus sanctus
discipline effugiet fictum Sapientie primo. Fictio enim est quando id quod a deo petitur non petitur humiliter scilicet aut in forma petendi
aut non ad humilitatis finem. Fictio etiam est quando id quod queritur non diligenter queritur et proprie vel donum aliud a spiritu sancto vel
latius. Fictio item est quando id quod petitur non instanter sed remisso desiderio postulatur. Qualiter autem istarum fictionum a sanctis
patribus temptatio dei reputatur et contra quelibet anolac fugat spiritum sanctum et contristare ut loquitur apostolus eo quod suo influxum
obicem ponit. Quidam ergo celebratur concilium et contra istas fictiones adhuc instat agonisatio non sine magno tremore et
timore persone assumptus est concilii presidentis nos semper presidente spiritu sancto. Bonarum enim mentium est et etiam ibi timere
culpam ubi culpa non est. Quantum quidem contra has fictiones fuerit adhibita cura, confidentie et consummatione dici
non satis has fictiones potuit precavere. Unde Paulus instruens dicebat puto quod spiritum dei habeam i Cor. vii. Postquam vero consummatum est concilium
per spiritum dei adesse. Sic Paulus instruens dicebat puto quod spiritum ... Postquam vero consummatum est concilium et postquam assensum est quod spiritus sanctus in eo presidens
et nulla fictio huiusmodi apparuit vel non estimata fuit tunc palam et constat assensum est quod spiritus sanctus in eo presidens
fuit. Et nonne dico per consummationem concilii qui tota desessio concilii est una petitio continuata una inquisitio et una
persistens pulsatio. Unde contingit sepe quod deus in fine pulsationis illud revelat quod in principio et in medio ad probationem differebat
persistentis pulsationis. Quippe sic in pluribus conciliis olim compertum est. Unde pondus auctoritatis conciliorum a consummatione eorum pendere demonstratur. Quippe dum
sic in pluribus conciliis olim compertum est. Unde pondus auctoritas conciliorum ... non sine causa inter patres et dignitates precipue
presidentium et ceteri patres conciliorum auctoritatem suis scriptis extollentes non sine causa inter patres et dignitates ...
illud consummationem comprimere studiose curavit timentes propter hoc quod multi in suppositorum patiens inquisitio et pulsatio
compromissum studiose curaverunt. Non hic adiectionibus adversus et postea de spiritus sancti presidentia
quanto constat plus roboris habet et per consequens concilia plus auctoritatis. Non hic conditionibus adiectis et postea de spiritus sancti presidentia
continuatur plus roboris habet et per consequens dubium removetur. Igitur consummato concilio et nulla fictione
nullatenus est dubitandum. Hic qui negaret de processionibus proprie dubium removet. Igitur consummato concilio et nulla fictione
probitatem nobilem apparente verissime dici potest et dici quod sic a spiritu sancto lumine fuit congregatum ita in spiritu sancto lumine fuit
celebratum. Quippe eius decreta sunt tante auctoritatis quod quilibet sanguinis ipsius astringitur ad illius obedientiam tenetur et hic est
quod declarat primum decretum sancte sessionis concilii Constantiensis. Quod quidem decretum continetur ad omne id quod in fatua vel ...
quod declarat primum decretum sancte sessionis concilii Constantiensis. Quod quidem decretum continet ad omne id quod in ... non sit dedi-
cimus ... ad omne illud quod ... scriptura et applicatione ... Unde patet ... in aliis ... quod sic non sit dedu
ctibilia. Alia autem spiritus sanctus providit hominibus puta eis unum rationem persistendo superiore et cum obedientia humilitatis   83
ac vere. Et hic beatus Bernardus in epistolis. Sed fortassis
contrarium ac inde accepit. Hic etiam testatur sanctus Thomas in prima secunde q.
Dei compressa. Et si spiritus sanctus effugiet fictum tunc ea utitur qua compungitur ecclesie. Sic et concilium perfinabit a fictione
vel perstrepat ubi libuit totaliter suppositum persistat torpeat negligat et advertat ac detractionibus mixtus se gerent per ...
spiritus sanctus ipsum non effugiet concilium. Sed ille presidendo ab ecclesie amore tuta proprie deduceret de hic etc.
Balaam namque accersitus a rege Balaac ut devoveret congregationem sed ecclesie malediceret nunquam a spiritu
sancto maledicere permissa est. Immo quotiens ob petitionem quod ad maledicendum compulsit benedictionem per maledictione intulit
Deo quo a rege supradicto pluries redarguitur inquit. Numquid aliud possum dicere quam quod spiritus dedit
ita quod sicut videtur historia figurari quod concilium generale nulla fictione possit sinistram sententiam proferre in ecclesiam et hic
spiritu sancto eam sic protegente. Numquid dixi quod ad figuram de maledictione passa ecclesie est inteba que numquam potuit
maledici. Certum est enim quod multi tyranni principes multi pseudo prelati multi fideles preferre plures scilicet conati
sunt ad maledicendum ecclesie sed eorum molimina semper in benedictionem ipsius conversa et quasi sunt. Unde quanto persecutores
tantos effuderunt ad maledicendum ecclesie sed eorum molimina ... et magis ac magis exaltata
tutorem a tyrannis et impugnatione ab hereticis multo plus exaltata est ecclesia. Fides quod eo magis ac magis exaltata
est ecclesia per spiritum sanctum omnia in bonum
elucidata. Sic quod maledictio actiua proposita et fictorum hominum benedictio passa est ecclesie per spiritum sanctum omnia in bonum
ipsius dirigente et ordinante. Sed de maledictione actiua nullus est assecutus nulla quod civitas alta ab ecclesia
vel quod ab aliqua supradictarum fictionum aut alia ipsam constare possit. Et si ecclesia in fide non possit deficere non tamen
figurata supposita in quibus fides infallibiliter confirmatur. Hic enim plures modos spiritus sanctus puniendi ecclesie et co-
figurata supposita in quibus fides infallibiliter confirmatur. Quapropter periculosum nimis videtur cuiquam presumere
puniendi fidem eius. Alia est reputare ecclesiam et aliud ipsam esse. Quapropter periculosum nimis videtur cuiquam presumere
aut multitudinem singularem asserendo quod non possit deficere. Sed etiam si quod de spiritu sancto et ergo generale totalium maiori
aut multitudinem singularem asserendo quod non possit deficere. Sed etiam si ... quod ipso sum ... generale cantare ut supra dictum
fiducia est spirandum ut ita loquar quadam certe confidentie persistens quod ipso ... qui eo humilitate
est comparatio difficilis est notabilis fictionum istarum trium quas refugit spiritus sanctus in eo continuari quam eo humilitate
est comparatio. Difficilis est notabilis fictionum nascitur legitimitatis celebritatis puta vel obstinando
congregationis per omnes ... nisi intervenerit notoria pertinacia consequenter nascitur legitimitatis celebritatis puta in obstinando
tres conditiones supra notatas sed in humiliter petendo in diligenter querendo et in persistenter pulsando. Quippe nos
tres conditiones supra notatas sed in humilitate ... nos a fictione
qui prima legitimitate sunt congregati cum omni solia ... precipue legitimitatem nos a fictione
notoria persuado recordantes quod fictionum sathane et pristinum dolositate eorum in Esdra describitur. Hic namque
sic historia i Esdre 4 ... filii Israel licenciati a rege persarum reedificaverent et reparare intenderent muros

templi et ierusalem eiusdem auctor per caldeos deserta regione vicini a sathana instructi et tanto bono operi invidentes
finxerunt se eos adiuvare velle et cum ipsis ad edificationem convenire dicentes volumus et nos edificare vobiscum deum enim colimus
sicut et vos. quorum dolos et fictiones mox comprehendens zorobabel aliique duces populi dixerunt non edificabitis nobiscum
sed nos soli deo nostro edificabimus. videbat namque illos cum cerimoniis legis ydolatrie fore. Quapropter non suspecti
sunt eos plus ad destruendum opus quam ad promovendum venisse. Spiritualiter et christo et quam de duro nos respicit non
dubium quin sathanas me intentionem meam et proposito compleri insidiatur qui volumus reparare muros collapsos et muros
ierusalem reedificare a deo per insultus caldeorum puta demonum prostratos. Cavendum est igitur ne per eos veniat instructi a
sathana ficte dicentes volumus sicut et vos reedificare et reformationem morum facere quorum tamen longe alia mens est. Idoli-
tre enim perpendendum est an intus sit ydolatrie tenebris quorum ... ipsis quotidie presumunt. Quorum deus corpus sit venter aut
avaricie simulacrum quod est ydolorum servitus. Cognoscetis autem eos homines ut ait salvator a fructibus eorum. Cuius ... Rursus idem
salvator omnes hos ypocritas vocat qui aliorum plus prius quam reformare querunt quam semetipsum. Unde Luce vi° quid vides festucam
in oculo fratris tui trabem autem que in oculo tuo est non consideras. Aut quomodo potes dicere fratri tuo sinite eiciam festucam
in oculo fratris tui trabem autem in oculo tuo non vides. ypocrita eice primum trabem de oculo tuo et tunc perspicies ut educas
de oculo tuo et ipse in oculo tuo trabem non vides. ypocrita eice primum trabem de oculo tuo et tunc perspicies ut educas
festucam de oculo fratris tui. Ecce quam palam salvator ypocritas reputat eos qui prius reformare quam reformari querunt. Ecce
nos omnes in hac re querimus reformare. Ita tot annis pro reformatione clamatum est et tamen neque ordo neque quisquam status usque
nunc dicitur a stirpe incipiendum immo omnes qui plus querunt reformare quam reformari. Clamat a capite incipiendum est
unde dicitur. Ecce ... mentem hec sunt cogitationes quod in multa subditorum sibi adeo dat caput. Nam bonum et reformati subditi adeo mentem
tenent bone cogitationis quod in multa subditorum sibi adeo dat caput. Homines boni et reformati subditi adeo mentem
bonum tenere prelatum bone bonum et reformatum prelatum et quasi et active et impassive bonos facit subditos.
Ergo sic et semel utrique insistendum est ut et reformando membra bonum imperetur capitis reformationem a deo et
reformando caput habeant subditi reformationem sive tam effectivam et exemplarem. Presto enim reformare caput
dissimulando membrorum reformationem vel postergando unde dicitur elacionis speciem videtur habere ac discordiam et scismatum est
inductivum. Unde ad hoc sunt dicti Augustini in quodam sermone ait sic proposito historiam eorum qui edificabant turrim
babel deduceret. Sic enim sic in summa. Videbat iste quod propter peccata diluvium in terras venit et tamen peccatis suis non cessabat
sed turrim edificando contra effectum dicunt ultimis gentes quam si aliud diluvium contingeret in turre eorum salvari posse crede-
bant. Sic quisque in confusionem et discordiam versi sunt qui dicunt instrue repugnare molliebant. Ita presens incidit
debere dicere quod in confusionem et discordiam ... sunt. Qui ... proposito ... et a propriis sancti patres edocti sumus quod propter peccata populi et subditorum sepe deus dat malum pri-
mo proposito ... enim et a propriis sanctis patribus edocti sumus quod propter peccata populi et subditorum sepe deus dat malum pri-
cipem ut scribitur Ozee 3° dabo eis regem in furore meo. et Job 34° propter peccata populi facit deus regnare ypocritam.
Ergo si per leges et statuta convenimus ut princeps iniquus non sit malus actu tamen sed peccatis nostris per reformationem obviare non
sathagimus. presto contra divinam iusticiam quodammodo emitimur. Unde minime si in discordiam et scisma incurrimus. Quod peior
est nobis res ipsa indicat. Tamen quo nos conatibus turrim babel edificare videmur qui nosmetipsos non intelligimus
iam in discordie loquimur et diversis principibus cum divina regimina ecclesiastici ... venite. O pietatis fontem
iam diversis loquimur et diversis principibus quorum divina regimina ecclesiastici ... Domine pietatis fontem
unitatis linguarum quam hodie spiritus sanctus primis predicatoribus contulit in signum unitatis loco unius fidei sed in
unitatis linguarum quam hodie spiritus sanctus primis predicatoribus contulit in signum unitatis. Iterum dico ... ideo
tanta abibit duplicitate. Cavete ne in hoc loco vecordie aut neglegencie nota vos inficiat. Pertingimus per zelo
et hunc rei veritatem presentem sathagite. Nempe in ydria farine modicum conspersa et ad liquidum porta non
restat aliud nisi diligenter querere et obiectas passiones sedare. Ideo ut fiat presens instanti et persevanti
depredo postulet prius magis deum clementissimum dicens. O pater indulgentissime qui prophetam tuum heliam longa fame
tabescentem pavisti prius quam eum in domo vidue refites qui quasi prius nos primos apostolos in una domo simul manendo
tua premissa dum expectare iussisti respice nos in hac domo ecclesie tue simul promissos prius nos factos congregatos
et longa expectacione tue gratie dona desiderantes. Oramus te clementissime pater per unigenitum filium tuum pro nobis hominem
factum ut de thesauris tuis spiritum septiformis gratie in nos emittere digneris. Omnia enim ecclesie tue postro non vilis
immo quomodo vi multi illa tibi tota reputas. Doce igitur nos humiliter petere, da querere dilecte, da perseverantes postulare
ut petendo queramus te et querendo inveniamus te et invenientes glorificemus te qui tu es glorificandus benedictus deus
in secula seculorum Amen. In die sancte et individue trinitatis sermo

Hi tres unum sunt prima Iohannis v. Verbum dei et presens materia. Quis me ad vos de materia tam grandi convocabit
considerantibus eos instruis suis ... quis contra altitudinem negat ... modulacio ... Olim quoque loquax quomodo
semi elinguis efficior. Neque mirum ad veterem nempe inuitor cum ad Augustinum. Ubi dum dictum sit incognit
inveniebat. Inquirebat ... scire ... dus facile posse marina aqua ad parvam foveam includi quam aliquid de misterio
trinitatis. De quo ad plus disputasse sit aliquid comprehendi. Hec namque me trepidum faciunt. Nunc aliam spiritus illustracione
advocati sive multiplex intellectus quasi vigorositas et mei multiformis ignorancia cum summo viro tamen arbitrer
deum in se spirantem ... postergasse. Ob quam rem ut possim vires plus quam meis ... ad quem presentem quod
in dei honore cedit. Unum quasi commodius prius et placidum hanc uniformiter implorem que virgo concepit et mater
salvatoris. Submissa itaque voce et elevata mente et angelicam salutacionem offeramus dicentes Ave Maria etc.

Hi tres unum sunt. Hec recte considerantibus omnemque compertam intelligenciam reducit ad unitatem. Omnes namque homines participacione
speciei sunt unus homo et multi currentes unus populus et eandem regionem incolentes una gens et multi fideles quod unum sentiunt unus in deo
sunt una fides. Amici unum quod idem volunt. Unde quanto id quo multa conveniunt magis est unum tanto illa erunt magis unum. Magis
namque sunt unum que sunt unum specie quam que sunt unum genere et magis hec quam que sunt unum modo. Magis eciam unum sunt que sunt unum in substantia
quam que sunt unum in quantitate. Ita et si unum in quantitate sit equale et in qualitate simile, actu unum in substantia est idem. Unde omnium illorum
maxima erit unitas quorum est una substantia non tantum genere et specie sed eciam numero. Quam quidem unitatem intuens doctor gentium apostolus Paulus
et alibi tanta esse in trinitate scilicet patris et filii et spiritus sancti unam esse substanciam unam quam potestatem et unam scienciam hec auctoritate in
verbis premissis. Hi tres unum sunt. Pro quorum evidenti elucidacione duo erunt declaranda. Quorum primum erit comparatio pre-
pluralitas et unitatis processio et distinctio. Secundum erit comparatio ad attributa sancti gracie et huc unitorum applicacio. Hoc primum
ut a me nichil incognitum preferatur illud assumam quod in decretalibus de summa trinitate c. Dampnamus ... patris et
filii et spiritus sancti unius essencie quam sub inseparabili equalitate scriptura divina insinuat unitatem quapropter non sunt tres dii
sed unus deus. Filius a patre genitus est ob quod pater non est qui filius est et spiritus sanctus non est pater nec filius sed utriusque spiritus
et utrique coequalis. Unde non dicimus totam trinitatem natam de virgine Maria et sub Poncio Pilato crucifixam resurrexisse
et ascendisse in celum sed tantum filium. Nec totam trinitatem descendisse in specie columbe super Ihesum baptizatum aut die pe-
tecostes sonitu facto de celo quasi ferentis flatus vehementis et linguis divisis velut ignis sed tantum spiritum sanctum. Nec totam
trinitatem dixisse de celo: Tu es filius meus. Et iterum in monte Oliveti coram tribus discipulis cum voce intonuit et clari-
ficavi et clarificabo, sed tantum vocem patris. Quamquam pater et filius et spiritus sanctus inseparabiles sunt et inseparabiliter operentur.
Unde apostolica auctoritas una predicat in trinitate deitatem unam in fide confessionem et unum baptismate sacramentum.
Hec quod pertinet comparando trinitatem ad eciam unitatem in pluribus locis. Doctor sanctus docet indicans tantum tres esse de ...
hac quod pertinet comparando trinitatem ad essencie unitatem in pluribus ... Contra Gentiles libro 4 c. 26 quod in natura divina tres persone subsistunt pro
personas unius et simplicis substancie. Itaque enim talibus contra gentiles ... solis relacionibus distincti. Pater namque a filio distinguitur paternitate et innascibilitate
et filius et spiritus sanctus. Et hii tres sunt unus deus solum relacionibus distincti. Spiritus sanctus enim se a patre et filio distinguit processione a quo
filius a patre filiacione relacione et pater et filius a spiritu sancto spiracione communi. Que personas divinas multiplicari non possunt nisi secundum quod contingit processio intellectus et voluntatis in deo
qua ab utroque procedit. Unde quia persone divine multiplicari non possunt nisi secundum relacionem originis et personam a deo quod intelligit se
et non est possibile in deo esse nisi unicum intellectum cum suum intelligere sit unum simplex et perfectum a deo quod intelligit se
intelligit omnia alia. Et eciam divinum velle est unum et simplex cum amando se amet et alia. Hic fateri necesse est unam
tantum esse processionem per modum amoris qua procedit spiritus sanctus et unam secundum intellectum et hec est processio verbi. Ita quod secundum
tantum esse processionem per modum amoris qua procedit. Nec possibile est in divinis esse plures filios
solum duas personas procedentes et unam non procedentem que est ipse pater. Nec possibile est in divinis esse plures filios
filiacio enim in una natura non multiplicatur nisi secundum materiam vel subiectum. In deo vero nulla materia est nec subiectum cum ipse relaciones
sint subsistentes. Et sic dicimus. In filio tamen sit perfectus est utique intellectus perfectus quapropter potest producere verbum. Et plures
sunt subsistentes. Et sic dicimus. In filio cum sit perfectus est quia pater et potentia generativa. Unde si deus foret quod filius est
tamen in spiritu sancto sit bonitas infinita que est communicativa potentia spirativa. Et ut in procedente ut verbum et non in producente verbum
deus ut genitus et non ut generans quia de tanta perfectione intelligencia in eo est ut in procedente et non ut in generante alium divina.
Est et spiritus sanctus cum sit deus et presens est in eo bonitas infinita ut in accipiente et non ut in generante alium divina.
bonitate ita quod et sic tota plenitudo divinitatis sit in filio et eodem modo quo est in patre non tamen est in eo cum re-
bonitate itaque et sic tota plenitudo divinitatis sit in filio. Et relacio una tamen communis scilicet spiracio non separatur a persona patris
lacione generans active. Unde licet in divinis sint quatuor relaciones una tamen communis scilicet spiracio non separatur a persona patris
et filii sed convenit utrique. Quamobrem quia non sit relacio non est tamen proprietas cum non constituat personam tantum. Nec est
relacio personalis vel personam constituens. Et hee tantum tres scilicet paternitas filiacio et processio dicuntur proprietates eo quod
relaciones personales que personas constituunt. Paternitas enim est persona patris
cum quelibet unum tamen persone constituat et relaciones personales que personas constituunt paternitas enim est persona patris
et filiacio persona filii et processio persona spiritus sancti. Itaque eciam doctor sanctus quia in divinis propter essencie simplicitatem
non potest esse distinccio penes aliquid absolutum sed solum secundum relaciones originis. Et quia relacio originis cum sit ad in-
quem non potest constituere personam sed quod fiat aliquid proprium et dignitatem pertinens. Unde in relacionibus constituentibus
Et eciam quia persona est nomen dignitatis. Hec eciam quia relacio illa sit ad dignitatem pertinens. Relaciones
personas necesse est tamen considerare primo quod sit relacio originis secundo quod sit propria et tercio quod ad dignitatem pertineat. Relaciones
personas necesse est tamen considerare primo quod sit relacio originis. Secundo quod ad dignitatem pertineat. Relaciones
vero in quantum aliquid importantes sunt qui ab alio et a quo alius et tales ullam personam constituunt nisi tunc determinentur
vero in quantum aliquid importantes sunt. Quia in divinis non est nisi duplex modus originis scilicet per intellectum et voluntatem. Quarum primus
per specialem modum originis. Unde quia in divinis non est nisi duplex modus originis a quo alius per generacionem et hic est filius et a quo alius per spiracionem qui
de generacione scilicet spiracio. Secundo dico convenientia a quo alius per generacionem et hic est filius et a quo alius per spiracionem qui
est spiritus sanctus. Licet hii duo in se habent repugnanciam aliquam. Idem enim duobus modis potest esse principium plurium. Et quia
est spiritus sanctus. Nec hii duo in se habent repugnanciam aliquam. Tamen quia et si relacionibus distinguatur
simpliciter potest concludi tres esse divinas personas que non sunt tres dii sed unus deus. Tamen quia deus innotuit nobis id quod est supremum
sunt tamen eandem deitatem que cum est perfecta una et simplex essencia. Tamen eciam quia deus innotuit nobis id quod est supremum
in entibus primum et perfectissimum. Quod necesse est esse unum cum in entibus sit certus hic ordo secundum quod dictat ratio naturalis cum
ordines cuncta ordinantur sub uno primo et supremo in tota natura et hoc dicimus deum esse. Quod et gentiles plures
ordines cuncta ordinatur sub uno primo et supremo in tota natura. Si aliquid aliud ab eis constitutum
credunt esse deos contingit quia non conceperunt per hoc nomen deus summum primum creatum sed aliquid aliud ab eis constitutum
Unde Lactancius. Nemo est qui deum sapiat secundum quod reum putet nec unum esse intelligit qui condidit omnia.

et eadem qua concludat virtute moderat. Nimis enim mlt' opus est ad mdi regimine sustinendi ms' forte acciderit si plures
sunt mi9 here nemoris aut virium hic deus tamen sit etiam meus eo omni utique parte perfecte consumate qz virtutis est. Quod si unus e
unus sit necesse est. Est sinus doctor dicit quod omnis multitudo ex aliqua unitate procedit, oz enim mltitudinem ad omnem creacionem unum
primum reduci quod est deus. Cum licet sit unus et simplex, sunt tamen plures rationes perfectionis. Et iniusti quod deus sit sua natura
idem est deus et hic deus. Quare impossibile est si plures deos. Et ex quo essent plures dii, oporteret ipsos per aliquid distingui
et hic aliquid esset in uno quod non esset in alio ex quo sequitur ipsos non esse deos tamen non forent simpliciter perfecti. Neque invicem si
ponat unum deum melius enim multa ordinatur per unum quam per multos ingente verum in tyrannis. Non capit regnum duos
idem quod deducta possit ex hiis que dictat natura. Cernimus etenim primum motum continuum esse et regularem impossibile aut
foret unum motum continuum et regularem esse a multis motoribus. Nam illi motores aut movent simul aut non. Si sic, tunc ipsi
se tenent loco unius motoris perfecti et primus nunc erit esse per suos motor quod non est dicendum de primo motore cum perfectum
simpliciter precedat imperfectum. Si non movent simul, si quidem unus quandoque alter tunc non esset unus motus et continuus motus nam
unitas et continuitas sunt ab unitate moventis mobilis temporis et spacii. Hec vos conturbet si perfectionis sit generare
sibi simile cum sim nam non perfectum est quod potest generare tale quale ipsum est. Ita pater generat filium licet ipse et filius non
sunt duo dii sed unus deus. Hec ergo necesse est, ut quod est perfectionis in inferioribus sit perfectionis in superioribus. Esse enim
sensibus et si perfectio sit in carne non tamen est perfectio in deo. Unde licet maior est de perfectione divine ecurie quam unus ab
eo distinctus consubstancialiter possit sibi similis et equalis. Quod aspiciens Iohannes aquila in verbis preposi[t]is inquiebat hec lo v^a ist n

Circa secundum declarando ut ad subiectam materiam verba thematis transferam, conspiciens in hoc sacro concilio tres esse status hominum
unum tamen finem querencium. Cum hic sunt et prelati seculares principes seculi et religiosi, omnes tamen unitate intendentes
caritatis pace et pariter salutifere religionis reformacioni. Hec michi ad meum propositum deducta possum quia hii tres viri
sunt licet et si multiplices sunt gente et statu unum tamen sunt intencione. Ad quam quia difformiter se habent. Hec varia
eis adaptari possunt attributa. Prelatis siquidem arbitror attribuenda esse sapiencia cum alios liceant regere. Et ut hii ait philosophus
sapientis est gubernare. Et alibi inquit vigentes ingenio naturaliter sunt aliorum rectores et domini. Potestates enim sunt mente
sapientis. Sit gubernare que ad aliorum salutem consistit natura. Quapropter oz episcopum sacrorum liberum habere picturam sigillum [illegible] quod
pinde que ad aliorum salute consistit naturam. Quod obrem in veteri testamento inter cetera ornamenta pontificum rationale ferebat in pectore in quo scribebat manifestacio et veritas quia in
veteri testamento inter cetera ornamenta pontificum rationale ferebat in pectore in quo scribebatur manifestacio et veritas quia in
pectore pontificis manifesta debet esse cognitio veritatis. Hic et vectes quibus archa portabatur in quibus anulis erant
intexti. Ut cum archa esset portanda nulla fieret mora de intromittendis vectibus. Qua de re dicunt prelati sacris scripturis
intenti ut cum archa esset portanda ... hoc officio debent alios docere. Hic et David prius eo quod spiritus sancti donum
sit insistere ne tunc querat discere cum eo officio debent alios docere. Hic et David prius ex quo gratia spiritus sancti domum
se insistere, ne tunc querat discere. Cum ad regni administracionem assecutus est. Salomon quod non diu incolas non longa tempora hec vite sed sapientiam
sibi precepit et postea regum administracionem assecutus est. Sic ... dominus prius posuit verba sua in ore prophete et postea constituit eum super gentes et
a deo peciit et impetravit. Hic ergo dominus prius posuit verba sua in ore prophete et postea constituit eum super gentes et
regna dicens ad Ieremiam: Ecce posui verba mea in ore tuo, ecce constitui te super gentes et regna. Hic dominus noster prius in
medio doctorum sedebat audiens illos et postea predicare cepit. Quis mirum quod palam prius tacendi per quatuor tempus
loquendi quia veritas tacendo discitur et postea loquendo predicatur. Item quia sacerdos est legis sancte et non bellis sed
oracionibus operam dare. Ista sunt duo sunt pontificis opera ut a deo discat legendo divinas scripturas et sepius meditando populum
doceat sed illa doceat que a deo didicerat et non ex proprio corde aut proprio sensu. Unde moyses ad bella non vadit non pugnat
contra inimicos sed orat et dum orat vincit populus eius et si relaxavit et dimisit manus eius populus vincitur et fugatur.
Qua de re orat sacerdos ut vincat populus qui sub ipso est invisibiles hostes eos expugnantes qui pre vincere volunt
de ipso dicit propheta. Doleudus minus est cum ceca ad ignorantiam manus devolvitur. Nam si cecus cecum ducat
ambo in foveam cadunt et inde eorum est ab eis dari quorum debemus esse magistri. Voluntaria nempe ignorancia
omnibus est obnoxia sed sacerdotibus periculosa. Affectata autem nec excusacione digna est nec pena. Est enim ignorantia
mater errorum. Et sacerdotes docendi in populos officium susceperunt. Quamdiu docere debet populum tam fide sua
quam operum disciplina di. 38. dicitur ergo. Necesse quippe est si prelati aliis viam et vivendi modum eorum disciplina per
sancte contineant eos ornatos esse virtutibus. Sane cum in veteri testamento variis et vestibus pontifices ornati leguntur
quia multimodis virtutibus splendere debet vita pontificis ut gradum conferat decorem. Non enim loca sed vita et mores
sanctum faciunt sacerdotem. Unde inmorem inquit hoc officio suscepto non licencia peccandi sed bene vivendi necessitate
se clerici noverint assecutos. Rectorum itaque filii sunt non qui eorum tenent loca sed qui eorum opera exercent opus amore
cum nobilitas et non genus, fidei puritas et vite claritas notificet sacerdotem quia non loca nec cardines sed merita
nos deo coniungunt et mala disiungunt. Et mirror si verba canonis nos non terreant. Multi sunt sacerdotes et pauci
sunt sacerdotes. Multi quidem nomine sed pauci opere. Quare videte quo sedeatis super cathedram quia cathedra non facit
sacerdotem sed sacerdos cathedram. Non locus sanctificat hominem sed homo locum. Non omnis sacerdos sanctus. Sacerdos qui bene consedit
super cathedram honorem accipit cathedre et cum male insidet facit ei iniuriam. Sacerdos malus suo sacerdocio crimen
acquirit non dignitatem. In iudicio sedes o sacerdos. Si bene vivis et bene doces populum instruis. Si male vi
vis et bene doceris tunc ipsius condempnator existis. Nam bene vivendo et bene docendo populum instruimus quo vivere

debeat

sed bene docendo et male vivendo deus instruit quomodo te debeat condempnare. Et quamquam multi sunt hec species de dignitate
gradus salvandi, tamen quia non gradus eleguntur sed meliores vite actio complebat. Tu ergo quid paradiso iocundius, quid
celo securius. et tamen homo de paradiso et angelus de celo peccando cecidit. Sua itaque potestas multo attribuenda censetur. Ut
non facili informacione sed districcionis disciplina auctores predat. Tolerandi autem principibus quia ecclesie pacem optant quam
tueri queunt. Quod quasi peccato ad forte spectet potenciam eius attribuo non quod ab ecclesia non dependeat sed quia ei vel non in te
urgente tenentur subvenire. Distinxit enim ipse Christus ut ait Cyprianus districtum officia potestatis. ut christiani imperatores
pro eterna vita pontificibus indigerent et pontifices pro cursu temporalium tantummodo rerum imperialibus legibus uterentur. ut spiritualis actio
a carnalibus distaret incursibus. et deo militantes se minime negociis secularibus implicarent. Unde in canone. Cum ergo
regia voluntas non est sacerdotibus preferenda. que reges pariter debent sacro sancta adiscere quam docere et ecclesie formam sequi
ita quod debent subici et non dominari ne deus in mensura celestis decoris conpetitur. cetera in contumelia disponentes. Quinimmo
temporalia regum sacerdotali sunt potestati subiecta quia non est iniustum ut species cedat carni. ac eterni celestia superent
et demus preferentur mala. Dicitur. Tu suscepisti me. Unde ad fidem confirmandam non ad potestatem querendam debet imperator
conciliis interesse. sed ut veritate inventa non ulterius ultra de pravis doctius attracta discordet. Itaque imperatores
synodali conventui interesse debent. Ubi enim qui de fide agitur. que ubique que omnium communis est. que non solum ad clericos
verum eciam ad laycos et ad omnes omnino pertinet christianos. teste Nicolao papa. Unde et facta pontificum imperator indicare
non debet sed mittere habet constantinus ingenitus. Vere si propriis oculis vidissem sacerdotem dei aut aliquem monachali habitu indutum
... ne ab alio videretur. Nam sicut ... Regum et principum preces
peremite clamide mea cooperirem et coopertum ... mirabilis ... insanies ... filius ... et ... sibi subiugare nisi
et magistri sacerdotes esse dicuntur. Unde quod ... mirabilis ... insanies si filius patrem ... sibi subiugare nisi
sit. sic insanies est si quos nimis aut obligacionibus sue potestati illud subiacere tenetur. quo credit non solum in terris sed
eciam in celis posse ligare et solvere. Itaque licet auctoritas pontificum et regum potestas regant hunc mundum gubernacula
... sublimior est regia potestate. Inferente gelasio papa anastasio imperatori. Nosse te
volumus pontificum auctoritas sublimior est. regia potestate ... Et Ambrosius ... non tam preciosius est
quod pontificum pendet iudicio. et non illos ad tuam redigi posse voluntatem. Et Ambrosius ... non tam preciosus est
plumbo quam regia potestate est altior ordo sacerdotalis. Honore enim ... pastoralis ... sublimitas
episcopalis nullis potest comparacionibus comparari. Nam si regis fulgori compares principum diademata longe est inferius
quam si plumbum auro fulgori velis equare. Quippe cum videas regum colla et principum submitti genibus sacerdotum
et osculata eorum dextera oracionibus eorum se credat communiri. Di. 96 duo sunt. Ob quam rem convenerit christiani principes
decreta ecclesie et non suam potestatem preponere episcopis sed subdere quia iudicare est quoque de capitibus iudicare. Itaque imperator
filius est ecclesie et non presul ecclesie. Quadere quoque ad religionem competit et discere convenit non
sed catholicus est. filius est et non presul ecclesie. ... de re potestatem
docere. habet tamen privilegia potestatis sue quam in administrandis legibus publicis divinitus consecutus est. ... ut et potestas appareat
qua ecclesia que gladio spirituali non potest corrigere eius auxilio ad divinam redigantur veritatem. Ut ... Unde et ysidorus Quos sacerdotes docendo efficere non
valent ut ecclesiastica potestas et imperialis unusquisque ... principes ecclesiasticam adimunt
valeat disciplina terror regie et secularis potestatis ... ut cum qui ... ecclesia posita sunt contra fidem
disciplina. Sepe itaque per regnum terrenum regnum celeste proficiat. Ut tamen qui contra ecclesiam positi sunt contra fidem
agunt rigore principum conterantur. Cognoscat itaque principes deo se debere rationem esse reddituros propter ecclesiam
quam tuendam susceperunt 23. q. 1. principes. Et quia bonum est sui ipsius multum diffusivum. Hinc tamen religiosorum
cura sit et actio ... salutem ... succendat. Bonitate tamen attribuentes ... posse caperint
... et actio ... vero quod ... Quibus vigeat ... Domus
... Ita ... disciplina abstinencias et ... vero quod ... Rubus vigeat ... domus
insudat enim ... ut domus mea melior. sicut quod archa noe ubi inter octo homines
mee. ... Hec autem ... et filius eius. Aut melior
... Aut melior quam domus abrahe cui dictum est Eice ancillam et filium eius. Aut melior
vini ... inventus est. Aut melior quam domus ... Iacob dilexi esau odio habui. Tale factor coram duo de
sit quam domus ysaac cui de duobus gentibus dictum est. Iacob dilexi esau odio habui. ... Ita non fu
mo qui testis est super ... ut sic difficile sed ... meliores quam qui in monasteriis profecerunt ita non su
peiores ... quam qui in monasteriis defecerunt. ... ipsimet caveat. ... ne aliud faciat
... Tu ergo quia ... est et ... pauperes
quod doceat. Tamen ne labor magnus et vita ... recipiat. ... propria ...
et esuriente fratres ... corporibus et ... docticia ... querere esse necesse est. Ut et moribus et
animi ... ab omni vicio ... se prestare ... Debent
... pudorem indesinenter ... Ita in ... Innocens ... contra ... docere tamen silencio
... Ita ut aut ... Innocens absque crimine ... tamen silencio
... non potest ... aut ... retineat ... enim incauta
noceat. Debet autem rector in doctrina discretus esse. ne aut tacenda proferat aut dicenda reticeat. ... sepe
locuti in errorem pertrahit. sic indiscretum silencium eos qui erudiri poterant in errore derelinquit. ... recte libere pertimescunt et iuxta veritatis vocem neque
rectores inprovidi. ... amittere formidantes loqui recta libere pertimescunt et iuxta veritatis vocem neque
iam gregis custodie more pastorum sed mercenariorum vice deserviunt quia veniente lupo fugiunt dum se silencio
abscondunt. Unde quos loquendo salvare poterant ... tacendo occidunt. Quadere ... increpat eos
dicens per ysayam. ... eos canes mutos non valentes latrare. Quamquam ... aliter et aliter ... status

eciam tamen fine querunt hic facile concludi potest quod hii tres unum sunt. Ita ad ea que sunt ad finem ordinata pertinet quod et
ipsi fini ab ipso fine eciam sumunt unitatem conveniunt siquidem omnes circa unitatem extra quam nulla restat spes salutis
Ecclesia namque scissuram non patitur sed integra persistit. Conveniunt insuper pro illorum pace quam dominus nobis in hereditatem
dereliquit inquiens pacem relinquo vobis pacem meam do vobis. Pacem presertim hic [illegible] esse voluntatis sed bellum
hic dicit esse necessitatis. Non enim pax queritur ut bellum exerceatur sed bellum geritur ut pax acquiratur. Conveniunt demum
ecclesiasticorum reformatores que cum difficultates invenerint in terra suaviter vincetur. Nunquam enim legitur dominum dixisse beati
divites aut edentes et bibentes sed beati pauperes et qui esuriunt et sitiunt necnon et qui lugent quoniam consolabuntur et
ipsorum est regnum celorum. Utinam nos in unitate persistentes coheredes faciat Ihesus dei filius per infinita secula benedictus. Amen.

Cum videritis abhominacionem desolacionis que dicta est a Daniele propheta stantem in loco sancto qui legit intelligat
et cetera usque ibi orate ut non fiat fuga vestra in hyeme vel sabbato. Mathei vicesimo quarto capitulo. Tempestates
et afflictiones inauditas tribulacionum salvator noster piissimus in hiis ewangelicis futuras esse pronunciat cum abhominabilis
desolacionis simulacrum in loco sancto fuerit elevatum. Neque ipse qui erat et qui est dominus instructor quoque finis et terminus omnium
prophetarum Danielis prophetiam allegare veritus est. Quam prophetiam multi prius et nunc capientes dudum fuisse adim-
pletam dixisse asseruerunt. Est autem huiusmodi prophetia Danielis nono scripta de qua ad Elisium scribens Augustinus ipsam sub
Adriano imperatore qui hebreis dictus est dixit adimpletam quando ymaginem suam sive quorundam reputatorum ydolum in templo dei
erexit qua confracta urbem et templum funditus evertit. Alii vero a Danielis tempore ebdomadas per annos computantes
circa Christi tempora dicunt eam adimpletam vel quando Pilatus ymaginem Tiberii cesaris in templo posuit vel quando
Herodes Ascalonita Gaii cesaris ydolum in eodem collocavit quod non multum refert. Videtur sane ipsius prophetie allegacio
per salvatorem nostrum ad consequentem statum ecclesie in textu verba quoque salvatoris conferat liquet claruisse eam temporibus
antichristi fore adimplendam cum ipse perdicionis filius non sine electorum persecucione sevissima ac inestimabili in multitudine
eciam elevabitur. Ita ipse salvator post descripcionem huius horrende desolacionis mox suum dixit adventum ad iudicium
instantem quod huius seculi terminum demonstrat ut hoc textu [illegible]. Nec obest id quod de Augustino dictum est ac de ceteris
doctoribus qui dictam prophetiam dudum impletam dixerunt sicud et Gregorius super Ezechielem dicit scilicet duorum eloquiorum [illegible]
[illegible] capiat. Nempe hac ubertate huiusmodi quedam divina eloquia quod sub eadem littera duplicem sensum litteralem possident
ut in aliquibus symbolicis et figurativis locucionibus declarat magnus Ariopagita Dyonisius Gallie apostolus in primo
celestis ierarchie. Nec per quosdam sermones spiritus sanctus ita nobis loquitur quod non solum rem signatam per huiusmodi
litteram nobis demonstrat sed ultra per illam rem signatam aliam demonstrare intendit. Propter quod dixit apostolus ad Hebreos primo
Multipharie multisque modis olim deus loquens patribus. Sic enim de David plura dicta sunt que in eius persona adimpleta sunt
ut eciam Christi figuram adhuc restant adimplenda. Sic eciam ultima templi persecucio et sacerdocii legalis dissipacio in qua
cesaris ydolum in templo fuit elevatum potuit esse et est typus et figura tribulacionis extreme quam paciet ecclesia cum sta-
tua principis tenebrarum et perdicionis simulacrum antichristi in loco sancto erigetur. Non repugnat ergo Danielis prophetiam quo ad signum
fuisse impletam et quo ad signatum adimplendam manere. Certum ambigua quidem et humane investigacioni penitus impal-
pabilis est prophetie adhuc future intelligencia ut sic [illegible] eius eventus percipitur. Petro apostolo teste secunde Petri primo
Non enim voluntate humana allata est aliquando prophetia sed spiritu sancto inspirati locuti sunt sancti dei homines. Cum igitur spiritu sancto re-
velante dumtaxat dependit quo allata est. Quapropter dicebat salvator allegans prophetiam in ewangelio qui legit intelligat.
Constat enim quod eius intellectus a leccione multum distat. Multi namque istam prophetiam conceperunt legere sed paucissimi intelligere.
Multi vero ipsam legentes et ad alios textus coaptantes intelligere conati sunt et huius abhominabilis future tempus metiri [illegible]
[illegible] putaverunt utpote aliqui ex illo textu Danielis xii Cum ablatum fuerit iuge sacrificium et posita fuerit abhominacio
in desolacionem dies mille ducenti xc et secundo beatus qui pervenit usque ad dies mille ccc xxxv. Alii ex illo textu Apocalipsis
xii de muliere fugiente in solitudinem ubi habebat locum paratum a deo et ibi pasceret diebus mille cc lx. Alii ex concordia
generacionum et statuum utriusque testamenti ad veteris ut abbas Ioachim. Alii ex motibus corporum celestium. Alii ex temporibus
humorum [illegible]. Sed hii omnes evanuerunt in cogitacionibus suis et scrutantes scrutinio defecerunt. Non enim est hominum scire
tempora vel momenta que deus pater posuit in sua potestate ut scribitur Actuum primo. Et ut habetur in eodem Mathei capitulo De die illa
nemo scit neque angeli celorum nisi solus pater aut alii quibus deus pater revelat per filium. Tacitis ergo de secretis celestibus
ut cum [illegible] ac humillima mentis prostracione recogitemus sententiam quoque illud salutiferum in tantis tribulacionibus
refugium quod ipse salvator piissimus nobis demonstrat in verbis propositis dicens orate ut non fiat fuga vestra in hyeme vel in sabbato.
Que quidem verba satis insinuant quod de persecucionibus intelligit proprie et absolute non erat sermo cum de sabbato legali inferat
quod mille passuum iter dumtaxat licebat non fugere salvatoris ultra intencio. Ita illius sermone digerebat per quod le-
galia penitus concludere volebat. Sed intendebat piissimus salvator in patribus filios erudire et quo tribulacione quam solum
postremi sunt visuri qualiter imprudentibus circa tribulaciones se habere contra. Nos omnes nunc quoque presentes cum successoribus edo-
cebat. Docebat namque abhominaciones a tyrannis in ecclesia ponendas non in pectoris frigore et mentis algore non in tepiditate animi
necnon mollicie aut in torpore corporis et ocio sed in caritatis fervore et ardentis zeli solicitudine fugiendas. Abicien-
das quoque aliquorum huiusmodi fugientes a persecucionibus abhominatos ab a [illegible] quorum lapsus et stupidi affectus et [illegible]

Hic igitur iste sermo duo media postulat. In primo videbitur quo abhominacionem in ecclesia portam committuntur et sunt tribulacio. In 2° videbitur de remediis, videlicet quod fuga vestra non fiat in hieme vel sabbato. Circa primum ad presens exponebas quidem et contra et contra
ut ex supina et ultima persecucione ecclesie sollicitudine alibi descripta certas predicens mentam et ab eius assiduacione alias
sanctorum. Considerans pastor quo ipsa sit horrenda et tribulacio in supremo, predicet paululum adventum summi iudicis ad
vlciscendum iudicium qui ventilabrum in area purgans et zizania triticum. Ideo quia assiduacionem grandem possumus certis perstatum ob
ecclesie videlicet pluvias et putes quas de die in diem cuiuis agit Sancti. Dominum venientem ad iudicium precedit anchoram turbine
cetum fidelium et ventilacio sicut triticum. Hic enim sub hac pluvie sic precedebat saluator in persona pastoris de primo ecclesie sanctos
corporatim vos ut terreat sic triticum hunc populi. Tribulatur in tribulacionibus et angustiis ecclesia ut a grano separetur palea et sic
ante iudicis adventum de cuius adventu nobis dicit Vigilate quia nescitis qua hora dominus vester venturus sit. Porro venit dominus quotidie
ad iudicium et in duplici tribunali iudicans scilicet misericordie et iusticie. Primo quod sedebit in persona iusticia et iudicium preparacio sedis tue. Et alibi
Ipsa autem ipsum precedet. Sic enim primum tribunal videbat Ieremias dum iudicaretur a domino. Quid tu vides Ieremia. Et videns
ait Virgam vigilantem ego video. Et dixit dominus Bene vidisti. Super quo verbo ait Ieronimus quod virga vigilans septuaginta interpretes
baculum nuceum transtulerunt. Et quoque sit sive virga sive baculus nuceus quo sub Aaron cortice fructum dulcissimum, sive
baculum nuceum transtulerit. Et quoque sit sive virga sive baculus, nucis quod ad primus amara, si fructus tandem parit dulcissimos. Vigilat autem hic virga
divina misericordia sive correccio in hoc designatur, que quidem ad primus amara. Hic fructus tandem parit dulcissimos. Vigilat autem hic virga
divina misericordia sive correccio in hoc designatur, que quidem ad primus amara si fructus tandem parit dulcissimos. Vigilat autem hic virga
petra populi se considerans ut puniat delinquentes et corripiat. De hac virga David propheta recepto communi consultante et
letabunde perfusio sensisse gloriatur dicens Virga tua et baculus tuus ipsa me consolata sunt. Et aliud tribunal scilicet divine
iusticie ad alteram partem respiciens vidit Ieremias. Dum iterum interrogatus a domino inquit Ollam succensam ego video. Porro
istud est tribunal timendum iusticie, furore et indignacione plenum, quo cum iudicantur eorum contempnati illi qui a tribunali
misericordie appellantes nullis laboribus corrigi aut emendari voluerint. Unde Ieronimus Combusta grandibus tormenta punientibus tribunal
misericordie nolunt parcere virga corripi, mittuntur in ollam ercarum atque succensam, quod
ut paulatim veniat ad salutem qui misericordie noluerunt Saluator loquens discipulis suis ait Vos vocatis me magister et domine et bene dicitis
vobis iudicia. Hec tribunalia innuebat Saluator loquens discipulis suis ait Vos vocatis me magister et domine et bene dicitis
sum etenim quod dominus magister sum correccionis virga et misericordie disciplina humiles et parvulos erudiens, dominus autem superbos et re
bellos censura iudicum condempnans. Itaque hoc est iudicium meum in iusta sorte hunc iram laceros ut inter virgam et ollam ponere unum
eligere necesse est. Neque aliquid est eternus effugium. Quam oportebat nos vel per paradisum et tribulacionem ante conspectum iudicis in solio
misericordie sedentis peccata luere, vel sinistram de throno iusticie expectando in ollam furore plenam perpetuis ignibus cruciandos
proici. Nos volentes eligere. Ecce amplius considerare quod sic in veri iudicio. Sedes omnis assistere iudicanti Christo indubia fide tenens
Ita in
scripturis permittente Christo Matthei 19. Vos qui secuti estis me sedebitis super sedes xii iudicantes xii tribus Israel. Ita in
patri iudicio honoris sui nacionum ipsos domine misericordie iusticie assistere. Presidentium tenendum est. Hic enim scriptum est Sapientie in loco
indicabunt sancti naciones. Inde oritur illa communis et vulgata locucio quod naciones honores, sedes de sub regionibus ortas
vel secundum ordinem apparatos, patronos appellant, quia illos quibus ante tribunal misericordie dei causas suorum causas peribunt
committitur et comedat. Hic dicit Ysaias 3° c. Dominus ad iudicium veniet cum senioribus populi. Hic de Ieremia 2° Machabeorum
dictum est: Hic est qui multum orat pro populo et pro civitate ista Ieremias ut ait Ieronimus super Ieremiam. Preces sanctorum quodammodo
ire dei dicuntur resistere et ne de misericordia ad rigorem iusticie pergat impedire. Unde dicebat dominus Ieremie vir: Noli orare
pro populo isto et non obsistas mihi. Et ad Moysen dicit: Dimitte me ut percuciam populum istum Deuteronomii 9. Hic loquitur
modo et quando aliquis patribus istorum violenter detineretur in tribunali iusticie. Sed sic etiam ipse oret persistens et placatur
et cessant quassaciones. Et Aaron arrepto thuribulo misit ignem desuper et populum inter medius stetit et ira dei cessat.
Vos
autem 16. Videtis ergo omnium quotidianum iudicium. Videtis iudicem assidue iudicantem. Videtis quod eius assessores. Nos
ante illius conspectum sumus vel per peccatum et abhominabiles facti, sive iudicem et per penitenciam purgati omni hora et instanti putatis
venire tunc ad iudicium, dum sic sive correccio a nobis percipitur. Sic enim in mortis articulo quo anima separatur a corpore et
que locum iudicii ponunt. Tunc ipsum venire ad iudicium sive tribunal iusticie dicimus. Penas aut premia sine mora distinguens.
Sed vero inmitetes et non morientes plagis et languoribus percutit. Tunc iudicia eius comprehendere est difficile. Nam iudicia
eius abyssus multa. Nempe aliquos percutit in hoc modo ut eos sanet a morbo peccati. Alios autem ut voluerit plaga
tendenti zelus de solio misericordie benigna mittitur per flagella correccionis. Iste vero a throno iusticie mittitur tribulacionibus perpe
tua dampnacio. Insuper alios percutit et tribulacionibus affligit ad eruditionem virtutum quod correccionem. Alios autem parat omnem
quod fortune indulgencia tenent ut tamquam boves ad victimam incrassati et leti deducantur ad gehennam. O altitudo
divinarum sapiencie et scientie dei quam incomprehensibilia sunt iudicia eius. Itaque nostris dei iudicia plene discernere neque de tribu
lacionibus quas videmus possumus apponere iudicium, an sint misericordie correccionis aut iusticie, an sint eruditionis flagellum aut
dampnacionis inicium. Et ut ait Gregorius in moralibus quod aliquando videtur esse ira, ubi vere est ira, et quod videtur ira est
vere misericordia. Apostolicam tamen coniecturam de ipsis sacris doctorum eloquiis docet quidem nos propheta in persona dei dicens cum multa
flagella peccatoris, sperantem autem in domino misericordia circumdabit. Ita quod ex spe et paciencia vel impaciencia et indignacione
quas in flagellatis conspicimus dei iudicia comprehendere docemur. Paciencia enim ex spe venit, spes autem ex fide.

Unde si hec fides et veritatis consideracio in vestra mente fixe et stabiliter manet, scilicet quod omnis potestas a deo est et quod, dum hii rabies
et invidia neque tirannorum vesania in nos quicquam possent nisi permittente deo et potestatem ad hoc tribuente. Si vel hec summe
veritatis scintilla inmobiliter vestre in corde heret, profecto nullus tribulacionum afflictionum vel impetus vos evertet. Quis cum
hac virtute sua desperare possit et in tribulacionibus deficere, quis hanc veritatem in pectore tenens murmurabit et impaciencia turbetur,
quis cum ea de iniuriis et persequentibus ulcionem appetet, quippe non ipsi proprie cedunt et ledunt, quamquam ab eis sit mala voluntas,
qui a creatore et redemptore a patre protectore datur nocendi potestas. Solum ergo instrumenta sunt, ministri sunt, ministros dico
qui executores iudiciorum dei. Sic Habacuc synagoge flagellum, fumus dei nuncupatur. Sic in principio libri Iob de-
scribitur Sathan inter filios dei astitisse atque potestatem vexandi ineffabiliter Iob virum sanctissimum a domino obtinuisse. Unde in
hoc sanctissimo Iob tamquam in exemplari patet veritas ista scienciaque consideranda quod nobis proponitur. Unde per totum librum describitur
esse tenere ipsum Iob tribulaciones suas soli deo imputare sed sua que ad duplicatum cum omnia dedisset resumeret et inde
maiorem fiduciam fortiorem quod spem de deo gerentem, adeo quod tandem dicat: Eciam si occiderit me, in eo sperabo.
Porro hanc consideracionem omnia sacre scripture testimonia, Christi et apostolorum opera, doctorum monita, omnium quoque sanctorum et sanctarum exempla
nobis persuadent, quorum non aggravat quicquam super hoc allegare. Sed hec consideracio est iter illud dudum a nostris patribus
calcatum per quod inter spinas deserti et angustias saluti ad veram promissionis terram pervenerunt. In hac consideracione soli-
dati sancti dei eos vicerunt regna, operati sunt iusticiam, tirannos furentes suis viribus deseruerunt et quicquam furore deba-
chando in eos agebat, itaque uberrimi pressimi ac mordacissimi, pro a deo suscipiebat, quinymo plurimi sanctorum dum
preciosum offensum ac se indignos filiacione et hereditate reputabat si nullus in hoc seculo per servicium cedentur. Propterea
ad tribunal iustum dei suspirant cum lacrimis ab intimo pectoris exclamantes flagellari, cedi, puniti, lacerari obnixe rogi-
tabant. Unde David propheta in psalmo: Domine ne in furore tuo arguas me. Et post: Ego in flagella paratus sum. Item ide(m)
Non sic in die alieno in die passionis. Quod sic exponit Ieronimus: Non parcas michi in hoc seculo quod passim est. Et alibi dicit:
Proba me domine et tempta me, ure renes meos et cor meum. Item Augustinus super illud: Conforta eum tu qui aderas mordicum (?) sanitas.
Item Bernardus super illud: Ipse est dominus Deus meus qui tribulatos sunt corde. Da michi per tribulacionem ut sic sit meam. Et huius sermonis
sunt super hoc sanctorum testimonia. Sed quid moror quidem in re tam ipsa et cotidiane experta tuis allegacionibus? Vero nonne
ipsos penitentes omnium die cernimus ante conspectum divine iusticie sibimet penas infligere, atque quod ab aliis non inferunt, ultro
assumentes pro penarum afflictionum instrumentis? Nempe alii ieiuniis, vigiliis, afflictionibus carnem domant, cibo
carent, alii laboribus et peregrinacionibus corpus frangunt et conterunt, alii fustibus cedunt, alii claustris et carceribus
se includunt, alii penitus nichil abnegantes vel abdicantes deserta petunt, alii in luctu et lacrimis vitam trahunt,
et hec omnia ut tribulacionibus saciati iudicis in solio iusticie sedentis preveniant, antequam iusticie ingrediantur tribunal. Nunc virga
et hec omnia ... vigilante qua dissensus in eos non mittebat, qui e manibus eius surripientes ad se ipsos applicant, scientes quod necesse
est suppositis abbreviacionibus illa virga flagellari in hoc seculo actu vel proposito aut in olla furore succensa mitti,
quod proposito eo per multas tribulaciones intrare in regnum celorum per tribulaciones ..., aut libere aut voluntarie assumptas aut
aliunde pacienter susceptas. Sic Iohannes in Apocalipsi electorum varias species de ipsis enumerat: Isti sunt qui venerunt
ex magna tribulacione et laverunt stolas suas in sanguine agni, laverunt quidem animas et corpora per tolleranciam passionum in
meditacione passionis Christi et voluntate per condolentem affectum compassionis. Sic enim mundati et purgati evaserunt furorem
et indignacionem dei ad iusticiam venientis. Quod in figura precessit Exodi xii, ubi angelus executor dei iusticie et ultor
gladio primogenita Egypti feriens solum illius pepercit qui postes domus sue sanguine agni asperserat. Videtis
ergo quomodo abhominaciones tolluntur per turbaciones precedentes indicis adventum. Iam vero de abhominacionibus desolacionis que
gladium ulcionis divine et tribulaciones continuas in regna, in populos, in naciones, in familias repisse concitat et provocat,
pauca dicenda sunt. Cumque enim omne peccatum in conspectu dei abhominacio sit, similiter peccatum publicum et scandalosum,
sua turpitudine visum aspiciencium offendens, quamvis in abstracto abhominacio dicatur. Sed amplius illud idem abhominacio deso-
lacionis dicendum est, quod tamquam monstrum virtus vocatur, laudatur et, atque tale et applauditur quod veritatis regule per quas concludi
et comparari monstrum tale debebat, in favorem eius violantur et corrumpuntur. Ultimo hec abhominacio in loco sancto ponitur,
quod deterius est, ubi illi quos deus in ecclesia sue legis defensores monstrorum quod talium expugnatores constituit, malunt
veritatem legis indefensam relinquere quam tali monstro non applaudere. Tunc vere ydolum principis tenebrarum in loco sancto
ponitur, ubi sacra veritas in decano furore opprimitur. Unde ut ait Ieronimus super Ieremie 31: Posuit ydola sua
in domo in qua invocatum est nomen meum. In domo dei que interpretatur ecclesia, sive in corde anima quod credendum ydolum
ponitur qui novum dogma constituitur. Tunc vere est abhominacio desolacionis, qui veritas ei gracia nevum desertum
sed falsis interpretacionibus ad illius exaltacionem applicatur. Quod hic in cauda (?) ... lecto Clutyo (?) per antiphonam abhominacio
desolacionis vocatur, quod non solum erit monstrum horrendum, sed auctoritatibus sacre scripture false et subdole applicatis iniquitas
eius palliabitur, adeo quod sanctus sanctorum a multis putabitur. Que res electos summe turbabit ac metu plus affliget
quam quecumque persecucio corporalis. Quantum enim crudele, penale et dolorosum est viro electo probato quod aspicere veritatem legis

mendacio desine. Perfecto huc dolor quo premebat Ieremias dum videbat ydolatriam populi per pseudo prophetarum allegaciones palliari
clamans per vicos acsi vehementi dolore viscerum torqueretur Ventrem meum doleo ventrem meum doleo Ieremie 4° Hic est
quod vitates amatores tela monstra publica viciorum lamari vitate. Cane nequeunt qui mox mutent ideo et tot merito
semetes qui in furore usi se illis obiciat Multo ergo labore fatigatur ille qui in hoc casu talibus silencium imponere conatur
gtos non fiat mencio de hac materia neque de illa. Canis quosdam vidimus domesticos canes tamen inutiles non abnegaret
si ad occursum cuiusdam rei deformis et insolite non latrent Certe hujus abnegacionis silencium plures ecclesie dissila
toribus et peccata publica non arguentibus imperat ysaias vocans eos canes mutos non valentes latrare Non est ergo
mirandum si in hoc casu latratus multorum et clamores audiantur. Ubi tota paucitatis monstra deserunt Porro si in
tatorum quorum nostrorum eciam silencium maximum quidem facit desolacionis signum Ita si silencio sub dissilacione predicant
in hoc casu non dubium quod in desolacionem tradentur et si erunt abhominacionis desolacionis que in loco sancto erigentur dum taci
turnitas et dissilacio hujus casus per applausus ab universis recipietur. Tu ergo auditis has abhominacionis desolacionis potius
in loco sancto Cum videris symoniam auctorizatam tolleratas hereses ecclesiasticorum deformitatem colloratum palliatum
et defensata ecclesie scandala tunc mox eleva hodie in corde quod magis super vos veniet tribulacio qualis non
fuit ab inicio quia hee abhominaciones vos desertum in desolacionem ponere. gladium vlcionis divine in vestra capita et sic
dicet provocabunt Non sum ego vates sed scriptorum prophetarum innixus vaticinio hoc audeo affirmare Legitur enim in hoc
Ieremia cum propheta secundum Ieronimum quinque mensibus hystoriam de iudea et iherusalem sit/refundata cum est ad deum conversa cum
dicit Audite ergo obsecro in 29° capitulo ubi simonem suum ad prophetas falsos divi
deum offendit vel virtus et proteccione fuit vastata. Audite ergo obsecro in 29° cap. ubi fimone sui ad prophetas flos dni
genus non loquentes ex ore domini sed secundum cor suum et affectus suos qui blandientes populo non arguebat peccata sed permit
tebat parcere ad peccata et iniquitatibus In prophetis iherusalem vidi similitudinem adulterii ecce corrupcionem morum et iter mendacii ecce
corrupcionem doctrine et confortaverunt manus pessimorum ut non reverteretur unusquisque a malicia sua hoc describitur negligencia correccionis
per dissilacionem peccatorum. Postea sequitur commixio turbulenta facti sunt in sodoma et habitatores quasi gomorre Deinde post gladius
persecucionis ibi dicit ad prophetas ecce cibabo eos absinthio et potabo felle id est doloribus et amaritudine Illa ac prophete si illi
qui ea que sunt spiritus que sunt fidei que salutem animarum respiciunt secundum suas affecciones carnales in quali casu contra sancti spiritus
instruccionem metuunt et reglant de quibus dicit dominus Ieremie 23° Falsi prophete vaticinantur in nomine meo non misi eos et
non precepi eis neque locutus sum ad eos visionem mendacem et divinacionem fraudulentam et seduccionem cordis sui prophetant vobis
et sequitur in gladio et fame consumentur prophete illi Ezechiel 13° dicit Ve prophetis insipientibus
que secuntur spiritum suum et nichil vident quasi vulpes in desertis prophete tui ysrael. Et pro eo quasi vulpes sunt hii qui per astuciam
malicia fortuna mundi applorat ut secundum ea loquatur. Et ipsorum casus Erit manus mea super prophetas qui vident vana
et divinant mendacium Ideo propter tales prophetas vobis dico quod si abhominaciones potestis vestra dissilacione in desolacionem veniunt
perfecto gladium vlcionis divine in vos adducet quapropter diu tempus est cogitandum est de remedio quod nobis offert Ihesus Christus de
dicente ut non fiat fuga vestra in hyeme vel sabbato et hoc quo ad primum Cultu ad 2m Nemo verum dubitat esse ipsum
faciem indicens mundi subterfugere cum deus ipse sit omnipotens et ubique presens manum quod eius teneret evadere propter quod dicit propheta in ps
Quo ibo a spiritu tuo et quo a facie tua fugiam Vnde Ionas fugiens a facie domini naufragium passus est Unde tolles
optimum furoris quod sunt persecucionem debita fuga vitare declinare quod possunt et hoc dum in suis causis prudenter ac devitari
sic in ypo describitur dedisti metuentibus te significacionem ut fugiant a facie arcus Sic subditorum suo a Iona fundatam effu
gerunt nimirum sic ezechias rex mortem evasit sibi ab ysaia predictam Capitulo nonnullis in suis causis quibus licet de ca
voluntas sit prima et sola causa omnium tamen secundum quod causalites rerum inter se ordinatur et connectitur unus effectus alterius dicitur causa
ut gracia vero nutrit et nutritur vero gracie Ac per oppositum peccatum suo modo sed voluntas tamen Capitulo ergo nonnullis in suis causis quod
velle effectibus operacionibus dei resistere ullo modo causis obviando est frustra initi ymmo est impingere in laqueum et recalcitrare
contra stimulum Dedit hoc materia in Genesis capitulo xi per de hiis qui ut aquarum diluvia in posterum effugerent turrim babel nitebatur
construere altissima credebat enim ista propter peccata generis humani velle diluvium evenisse actum peccatis quorum remedio non
occurrentes adversa decretum dei omnipotentis/se tali edificio protegere superbo per tunc quod studio conabatur Quapropter divisit
duas linguas eorum/et tandem labiorum confusione ydiomatum quod varietate/se ipsos non intelligentes per orbe terrarum divisit
ac dispersi fuerunt sic quod spes ipsorum frustrata est Neque hec labiorum unitas et ydiomatum unio/amplius in terris visa est
ut audita donec primum fundatores et edificatores civitatis celestis scilicet apostoli ad opus procedunt Istis quidem fuit restituta
fidelis unio quoniam fundata hujus civitatis in montibus sanctis locabat/quia spiritu sancto edocti loquebantur variis linguis apostoli
ita quod parthi et medi et elamite Cretes arabes ac romani/omnes quod qui convenerunt audiebant lingua sua eos
loquentes Nec mirum hoc/quoniam non in superbia fundata est ut turris illa/sed in humilitate fundato quod est Ihesus Christus sicut testatur
apostolus 1 Cor 3° fundamentum aliud nemo potest ponere preter id quod positum est. quod est Ihesus Christus Non est ad resistendum divine iusticie et
dumtaxat effectibus eius ut turris babel sed ad precavendum continuandum quod furorem indignacionis dei causis quod tempus ire occurrendum
ordinata est/hoc est refugium in ira tutum a facie tribulacionis asilum Ad hanc urbem ad hanc arcem adversitatis tempore fugiendum
dumtaxat sic illa turris ira dei provocatur/sic ista civitas eius ira velata est/De hac quidem turre/plura in sacris eloquiis

glosa dicta sit que civitatis causa perfecto [illegible] ergo incepisse dicitur fundatio eius vocabatur linguarum unitas sive constructoribus
reddita est que ab edificantibus turrim superbie in confusionem cucurrerat. Et unde fugiendum videt propheta, dicens: Egredimini de medio babilonis
fugite mei de medio babilonis etc. Babilon autem sive babel a labiorum divisione dicta est quasi confusio. Conantur vero confusionem
ydiomatum ac loquelarum sub hoc scismate habemus, omnes nostri. Dicunt alii gregoriani, alii benedictini, alii tolosani, alii nonnullis
dicebant, atque nos invicem non intelligentes, unusquisque alium hereticum aut scismaticum vocabat. Cum diversitas aliunde perfecto vere esse
non potest esse censenda nisi quia turris babel in superbia loco civitatis ecclesiastice construebatur. Nos etiam per ista tempora revolvamus.
Nam a centum annis et hiis annis plus curatum est et maior fuit respectus ponendi homines in potestate et ecclesiasticis dignitatibus, qui temporalia
ampliarent aut parta defenderent, quam qui seminarent spiritualia et populum dei informarent. Et si quis pro scelus aut gladium
vel omnis sive in ecclesiam venit pro multorum exigentibus, nunc presto vi resistere potius est reputatum quam sit causa. Sed petis
officium quippe ad tutelam ecclesie edificata sunt castra, stipendiati conducti, potestate pecunie bellicosi homines promoti, leges
multiplicate, census aggravate, atque clavum clavo per retundendo tota ecclesia litigiosa facta est. Ut etiam contra ista tempe-
states et diluvium inventa est turrim babilonicam pro defensione sua construere, quo tamen et civitas ecclesie inter [illegible] defecta
magnas inde traxit ruinas et nos in hanc confusionem labiorum divisorum quasi scismatis incidimus. Nunc vero ad reparationem murorum
eius congregati pro suorum edificatorum eius operibus utique a nobis sunt imitanda et summopere cavendum ne eventus de confusione novum
in maiorem velabamur. Heu dolendum quidem quod minime sit super nos tanta invenit diversitas et linguarum divisio quod in hiis
que sunt fidei que prima fundamenta spiritualis edificii continent nos ipsos non intelligamus. Cum in loco diversitatis nationum
homines diversi ydiomatum habitant gratia. Et super omnia dolendum quod si mentem aut talem sequentur corpora quod in linguarum diversitate
in eas redundaret, ut qui mente ac de eadem prece gente eodem sanguine redempti eodem fonte regenerati eodem pane ce-
lesti contrite in eadem domo educati eodem spiritu instructi eam quam potentes patimur propter diversas dictarum regnorum
habitudines ac principum temporalium seditiones in una morum fide sua omnium quam fidelium salute regente diversi de loquantur
contra mores o tempora. In primis civitatis ecclesiastice fundatoribus propter unionem morum reddita fuit corporibus linguarum unitas. Ve
nobis sic propter diversitatem corporum diversa in fide morum audiant ydiomata et si tali divisione ad nostras domos modo quasi
subditos venderimus, que mala quasi scandala quam contemptus qualia inde sequentur vos ipsi iudicate. Ceterum cavendum est
nimium ne in murorum civitatis reparatione ac reformatione ecclesie constructorum more babilonice ante mores quam ingenium
putamus ne sic illi, malorum morum causis ullo obviando ad effectus iustitie dei diutius repellendos nimium applicemus
studium. Cum namque et notorium est quod deformitate cleri prius quam eius moribus hoc detestandum scisma pervenisse et tu
ad ipsam reformationem minime prodit et tam lente ac negligenter quod iam a multorum cordibus tota perdidit spes fructus. Un-
de michi videor illos babilonice turris constructores cernere ad laborem ut aliquos lapides portare alios scalas
erigere alios cementum terere alios funibus sursum trahere omnes quasi una excogitatum opus fuere. Sic ut michi videor,
nimis plures ac hos pro vitandis scismatibus componere constitutiones super constitutiones addere una addicionem repetit aliam ad eam causam
formam replet et qui nichil bone fidei et conscientie esse relinquendum omnes rimas constitutionibus seu legibus tamquam lapidibus
durare obstruere voluerunt. Et hos omnes deridet ezechiel. xiii. [illegible] Ipse edificabat parietem, illi autem linie-
bant eum luto absque palea. Dic inquit dominus ad eos qui liniunt absque temperatura quod casurus sit. Et sequitur: Et quidem ecce cecidit
paries. Nonne dicetur vobis ubi est litura vestra qua linuistis. Propterea hec dicit dominus: erumpere faciam spiritum tempestatum in furore
meo erit ymber inundans et destruam parietem quem linistis absque temperamento et adequabo eum terre et complebo
indignationem meam in pariete et in hiis qui liniunt eum absque temperamento. Temperamentum autem spiritualis edificii procul dubio
est caritatis et amoris humor, quo liniti lapides duri et leges rigide indissolubiliter sibi coherent ut tale munus
stabilis ac firmissima opus huius compaginetur. Hec civitas ecclesiastica olim quippe amore facta est. Iam vero de ipsa terminus
ad legum multiplicationes constitutionis superadditas, omnem caritatis humore suffocavit. Lites quoque et odia inter prelatos et
subditos generaverit et nutriverit inter se propter ubi magnus timor, ibi parvus amor. Despiciens utique populum dicunt pax
pax pax et non erat pax. Sic vero facta est in ecclesia et de vitandis amodo scismatibus leges constitute et non est pax. Nisi autem hoc
amoris glutino liniatur et reformetur ecclesia. Nisi status omnes ecclesiastici sint superfluitatibus abiectis ad unam morum co-
formitatem inter se sibi mutua caritate reducti. Alioquin quicquid factum est mox effluet et murus ut stat cumuet
fer quasi penitus dissipabitur. Unio nam manentibus causis sequitur effectus. Imaginem sequamur imitemur quasi simpliciter Esdram
legis sacerdotem et non babilonicos artifices, qui dum populum instituendo a captivitate babilonis educeret reparationi quoque
murorum civitatis instaret, magnam in populo fecit reformationem. Probabat autem vir iste prudentissimus quod parum erat prestitutos
muros relevare nisi etiam collapsos mores reformarent. Quare volumen legis in medio legi primum statuit, ut quis eius auditu
omnia mandata dei recogitaret ac memorie commendaret et de priorum transgressionibus veniam orationibus et lacrimis a deo
postularet. Deinde uxores alienigenas quas de regione babilonis secum adduxerant expelli et abici precepit. Quod
ita factum est. Nam unusquisque inter [illegible] filios suos cum eis dulcissimo quietum finisset dum cupiditate, quod quia ipsis liberi fuissent
genti tunc obedire zelo ipsas cum gemitu et ululatu exterorum limina amplexantes non sine dolore et suspiriis expu-
lerunt reclamantibus etiam pueris atque totam domum clamore replendo aut matres insequi aut eas retinere conantibus.
Heu pietas quis sufficit quod tam durorum nature humano quasi ingenio convenire videtur. Pro reparatione civitatis terrene facienda sunt,
quid pro celesti et eterna civitate reparanda nos oportet facere. Nonne istorum exemplo nostras uxores alienigenas quasi nimium explo

a sue professionis statu apostatare ferent debes abire. Nonne carnales habitudines pravas consuetudines corporis delicias
animi mollicies familiaritatem blandicias pompas illecebrosas a nobis oportet compellere. Reclamabunt familiares non dubi-
to putes consanguinei familiares et famuli et qui sua conspiratione frustrati fletibus et verbis obnitentur. Sed omnia crudelitate
quadam obrumpere necesse est. Non maioris pietatis est in hoc fuisse crudelem ut ait Ieronimus in quadam epistola. Sicut enim de ba-
bilonis medio fugiendum est sic civitas ecclesiastica vestri in tribulationibus asilum est reparanda. Sic abusiones vestre diu
nimium quae in loco sancto posite a nobis sunt pellende et hec non in hieme vel sabbato id est non in pectoris frigore et carnis
torpore quando sunt non in caritatis ardore et ardentis zeli solicitudine hanc reformacionem hanc fugam de babilone aggrediamur pro-
mittit de confusione operibus sufficile quidem est virtutes apud omnes prope describere sed in practica plurimos medium tenere. Hic opus
hic labor. Leve est delicato militi in signum de bellis disputare sed in acie ubi armis opus est non verbis stat dif-
ficultas. Optime reformatores sine amisamento viam a longe digito demonstrant dicentes hanc viam pergendum est hoc iter
tenendum est. Sed hoc nihil est vel modicum nisi tria. Veritate hec actio ad opus et proinde veniat. Nolite ne videre formam
et effigiem cleri in frigiditate cordis et carnis mollicie volentis reformari. Respicite quesumus lunaticum illum cuius pater in ewangelio
ad Christum clamabat quod eum curare non valebat quia in ignem vel in aquam se precipitaret et ab aqua levatus mox in
ignem ruebat. Hunc enim quem Mattheus lunaticum vocat Marcus ix Lucas a demonio vexatum appellat. Cum vero sit bid
ignem ruebat. Hunc enim quem Mattheus lunaticum vocat licet a carne tamen a frigiditate lunari probatur tamen carnis spiritu conmutat sepe demonium
pectore quando tales infrigidatos mentis licet a carne ... non valentibus eo quod adhuc carnales erant dicit hoc genus demoniorum non eicitur nisi
per quod calor mentis... Deus enim circa non valentibus eo quod adhuc carnales erant dixit: Hoc genus demoniorum non eicitur nisi
in oratione et ieiunio. Oratione enim per quam mentis fervor accenditur et hiemis frigiditas excluditur. Ieiunio vero quod carnem
domat et ab omni tepore et desidia liberat. Expeditum quod sit ut spiritus de babilone fugiens libere cor trahat
curandus quidem est quoniam hic status cum alium aliquem in statu continue laboris ne in hunc aut illud labatur errorem a virtute
quo ordine et ieiunio non indiget per ordinem ut eiciatur ab eo hoc carnis demonium presertim tamen sit impugnare vita penitus
quo ordine et ieiunio non indiget per ordinem ut eiciatur ab eo hoc carnis demonium quod aliquos in aquam desidiorum et aliud precipitabat
extirpare debitam quod reformacionem facere ubi spiritus iste regnat. Nam per vel aliquos in aquam desideriorum incidunt precipitabat
vel alios in ignem furoris et rixarum deiciet. Et si apud aliquos hoc facere nequivit, caritate tamen illorum ita remittet
mentem quod tepidam tenebit et sine fervore quasi in hieme vel sabbato. Hoc est in tepiditate et ocio vicio odia fugam quod amplectatur
mentem quod tepidam tenebit et sine fervore quasi in hieme vel sabbato status quod sunt deformatum oraturi
hic certe ad oculos vides quotiens. Nam quis quod omnes et singuli se reformari cupere dicunt, hic demonium gradus et in nimia sustinet
et in ignem fateantur. Tamen caritate descendit ad peiora hic carnalis amor hic demonium, hoc certum se reformari aliquo non vacillaret pro sancto tepiditas
et racio nichil nobis ita devota que recepit. Qui ad peiorem sui reformacionem aliquo non vacillaret pro sancto hec tepiditas.
et racio nichil nobis ita devota quem recepit qui ad peiorem sui reformacionem. Apocalipsis 3: Utinam frigidus esses aut calidus sed quia tepidus
in viris contemplantibus multum deo displicet. Item Apocalipsis 10 capitulo. Apocalipsis 3: Utinam frigidus esses aut calidus sed quia tepidus
es incipiam te evomere ex ore meo. Itaque a nobis hunc spiritum hoc demonium vel salte si non possumus ipsum ex toto
eicere carnem multis taliter eum comprimere et suffocare quod demonis spiritum non liceat quod quidem non fit nisi oracione
et ieiunio salvatore teste. Sic ergo faciendo oracionem ad deum ideo Christum ut tepiditate fervore in nobis accendat
et ieiunio salvatore teste. Sic ergo faciendo oracionem vera fugiamus ad de hac babilonis medio valeamus premere
quod mentis frigore et carnis tepore oppressis relevare. Et sic vera fugiamus ad de hac babilonis medio valeamus premere
quod mentis frigore et carnis tepore oppressis relevare illuc enim tribus tribus ecclesie de captivitate
ad illam urbem que edificatur ut civitas cuius participatio in id ipsum loco reputatur. Illuc enim tribus tribus domini testimonium Israel ad confitendum nomini domini ad quod nos apud nos sit bonitas et gloria in sancto domini
babilonis ascendere et qui ascendunt ad confitendum nomini domini ad quod nos apud nos sit bonitas et gloria in sancto domini.

¶ Nonus decimus gradus humilitatis ponitur in regula beati Benedicti

Primus est corde et corpore semper humilitate ostendere. Desuper in terram aspectibus. Secundus ut pauca verba et rationabilia loquatur et
non clamosa voce. Tercius ut non sit facilis aut promptus in risu. Quartus taciturnitas usque ad interrogationem. Quintus
tenere quod habet communis monasterii regula. Sextus credere et pronunciare se omnibus viliorem. Septimus ad omnia indignum et
inutilem se confiteri et credere. Octavus confessio peccatorum. Nonus pro obediencia in duris et asperis paciam amplecti.
Decimus ut in obediencia se subdat maiori. Undecimus ut voluntatem propriam non delectet implere. Duodecimus ut deum timeat
et memor sit omnium que precepit. Nota quod beatus Thomas in secunda secunde q. c lxi articulo vi quod humilitas consistit in appetitu
secundum quod ab refrenat appetitum impetuum ad sui ne tendat in magna sed regula eius est in cognicione ut scilicet ab non consistet
secundum quod ad refrenandum appetitus impetuum at sui ne inordinate tendat in magna. Sed regula est in cognicione ut scilicet ad non consistet
se supra id quod est. Hec utriusque principium et radix est reverencia quam quis habet ad deum. Expositionem ad disposicionem humilitatis predictam
quedam exteriora signa in verbis factis et gestibus quibus id quod intus latet manifestatur sicut et in ceteris virtutibus accidit. Nam
ex visu cognoscitur vir et ab occursu faciei sensatus ut dicitur Ecclesiastici xix. Et ideo in predictis gradibus humilitatis ponitur ad quod pertinet ad
quod visu cognoscitur vir et ab occursu faciei sensatus ut dicitur Ecclesiastici xix et ideo in predictis gradibus humilitatis ponitur aliquid quod pertinet ad
humilitatis radicem scilicet xii gradus qui est ut homo deum timeat etc. Item ponitur aliquid quod pertinet ad appetitum ne scilicet in propriam excellenciam in-
ordinate tendat. Quod quidem fit tripliciter. Uno modo ut non sequatur quis propriam voluntatem quod pertinet ad xi gradum. Alio ut regulet eam
secundum superioris arbitrium quod pertinet ad gradum decimum. Tercio ut ab hoc non desistat propter dura vel aspera que occurrunt et hoc pertinet ad nonum
sui defectus quod pertinet ad octavum. Sextum ut ex consideracione sui defectus ad insufficientem se consideret ad maiora
recognoscat et confiteatur quod pertinet ad octavum gradum. Alio ut ex consideracione sui defectus ad insufficientem se consideret ad maiora
quod pertinet ad septimum. Tercio ut quantum ad hoc sibi alios preferat quod pertinet ad sextum. Ponitur etiam quedam que pertinent ad exteriora
signa quorum primum est in factis ut scilicet homo non recedat in suis operibus a via communi quod pertinet ad quintum. Alia duo sunt in verbis
ut scilicet homo non preripiat tempus loquendi quod pertinet ad quartum. Alia vero consistunt in exterioribus gestibus puta in reprimendo extollencia
oculorum quod pertinet ad primum et in cohibendo exteriora risui et alia inepte leticie signa quod pertinet ad secundum et primum.

Gradus autem superbie qui opposita sunt etiam xii scilicet Curiositas levitas vanitas iactancia singularitas arrogancia
Presumpcio peccati defensio simulata confessio Rebellio libertas peccandi Consuetudo sive contemptus

Rogasti me frater Godefride quatenus ea que de gradibus humilitatis coram fratribus locutus fueram pleniori tibi tractatu disserendo transcriberem. Cui tue petitioni ut dignum erat et volens et timens satisfacere non possem, evangelici consilii memor non prius fateor incipere ausus sum quam sedens computarem si sufficerent suppetie. Cum autem caritas foras expulisset timorem, quo ne non perficerem timebam, illud de spe non consummando subiit alius timor de contrario, quo cepi timere magis periculum de gloria si perfecissem, quam opprobrium de ignorantia si non perficerem. Unde inter huiusmodi timorem et caritatem velut in quodam bivio positus hesitavi diu viarum tutiorem me tenerem, metuens aut loquendo utiliter de humilitate ipse humilis non inveniri, aut tacendo humilis inutilis fieri. Cumque neutram tutam, alteram tamen mihi tenendam esse conspicerem, elegi potius tibi si quid possem communicare fructus sermonis quam tacitum me solum portum ingredi silentii. Sed et fiducia habeo si quid forte quod approbes dixero, tuis precibus posse non superbie. Sin autem quod magis puto nil tuo studio dignum effecero, de nichilo superbire non posse.

Locuturus ergo de gradibus humilitatis quos beatus Benedictus non numerandos sed ascendendos proponit, ¶ Capitulum primum ¶ prius ostendo si possum quo fructu per illos perveniendum sit, ut audito fructu perveniendi minus gravet labor ascensionis. Proponit itaque Dominus nobis vie laborem, laboris mercedem. Ego sum, inquit, via, veritas et vita. Viam dicit humilitatem que ducit ad veritatem. Altera labor, altera fructus laboris est. Unde scimus inquis quod de humilitate locutus sit cum indeterminate dixit Ego sum via. Audi apertius: Discite a me quia mitis sum et humilis corde. Se ergo proponit humilitatis exemplum, mansuetudinis formam. Si imitaris non ambulas in tenebris, sed habebis lumen vite. Quid est lumen vite nisi veritas que illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum, ostendit ubi sit vera vita. Ideo cum dixisset Ego sum via et veritas, subdidit et vita, ac si diceret: Ego sum via que ad veritatem duco. Ego sum veritas que vitam promitto. Ego sum vita quam do. Hec est autem vita eterna ut cognoscant te verum Deum et quem misisti Ihesum Christum. Vel sicut si tu dicas: Viam considero, id est humilitatem, fructum desidero, id est veritatem. Sed quid si tantus est labor vie ut ad optatum lucrum non valeam pervenire? Subiungit: Ego sum vita, id est viaticum quo sustentaris in via. Clamat igitur errantibus et viam ignorantibus: Ego sum via. Dubitantibus et non credentibus: Ego sum veritas. Iam ascendentibus sed lassescentibus: Ego sum vita. Satis ut reor ostensum est ex proposito capitulo evangelii cognitionem veritatis fructum esse humilitatis. Accipe et aliud: Confiteor tibi pater celi et terre quia abscondisti hec etc. Haut dubium quin veritatis secreta a sapientibus et prudentibus et revelasti ea parvulis. Hic est humilibus. Et in hoc apparet quod veritas que superbis absconditur humilibus revelatur. Humilitatis vero talis potest esse diffinitio: Humilitas est virtus qua homo verissima sui cognitione ipse sibi vilescit. Hec autem congruit his qui ascensionibus in corde suo disposuerunt de virtute in virtutem, de gradu in gradum proficiunt, donec ad culmen humilitatis perveniunt, in quo velut in Syon, id est in speculatione positi veritatem prospiciunt. Etenim inquit benedictionem dabit legislator. Quia qui dedit legem dabit et benedictionem, hoc est qui iussit humilitatem perducet ad veritatem. Quis vero est iste legislator nisi mitis et rectus Dominus qui dedit legem delinquentibus in via. In via quidem delinquunt qui viam sic a dulci Domino deliquerunt. Mitis ergo dulcis et rectus Dominus legem dat viam humilitatis per quam redeant ad cognitionem veritatis. Dat occasionem recuperande salutis quia dulcis est, non tamen absque disciplina legis quia rectus est. Dulcis quia perire non patitur, rectus quia punire non obliviscitur. Hanc igitur legem qua reditur ad veritatem beatus Benedictus per duodecim gradus disposuit, ut sicut post decem precepta ac geminam circumcisionem in quo duodenarius numerus impletur ad Christum venitur, ita his duodecim gradibus ascensis veritas apprehenditur. Illud quoque quod in scala illa que typo humilitatis Iacob monstrata est Dominus desuper innixus apparuit, quid nobis aliud innuit nisi quia in culmine humilitatis cognitio constituitur veritatis. Dominus quippe de summitate scale prospiciebat super filios hominum tamquam veritas cuius oculi sicut falli nolunt ita falli non norunt, ut videat si sit intelligens aut requirens Deum. Nonne tibi videtur de alto clamare ac dicere requirentibus se: Venite ad me omnes qui concupiscitis me et a generationibus meis implemini. Et iterum: Venite ad me omnes qui laboratis et onerati estis et ego reficiam vos. Venite inquit. Quo? Ad me veritatem. Qua? Per humilitatem. Quo fructu? Ego inquit vos reficiam. Sed que est refectio quam veritas ascendentibus promittit, pervenientibus reddit? An forte ipsa est caritas? Ad hanc quippe ut ait beatus Benedictus ascensis omnibus humilitatis gradibus mox monachus perveniet. ¶ Capitulum secundum

Vere dulcis et suavis cibus caritas que fessos allevat, debiles roborat, mestos letificat, iugum denique veritatis suave facit et onus leve. Bonus cibus caritas que medio in ferculo Salomonis consistens diversarum odore virtutum velut diversis generibus fragrantia pigmentorum esurientes reficit, iocundat reficientes. Ibi siquidem apponuntur pax, patientia, benignitas, longanimitas, gaudium in Spiritu Sancto, et si que sunt alie veritatis seu sapientie generationes apponuntur in illa. Habet et humilitas in eodem ferculo suas epulas, panem scilicet doloris et vinum compunctionis, quas primo veritas incipientibus offert, quibus utique dicitur: Surgite postquam sederitis qui manducatis panem doloris. Habet et ibidem contemplatio solidum sapientie cibum de adipe frumenti, solidum cibum sapientie cum vino quod letificat cor hominis

ad que veritas invitat dicens: Comedite amici mei et bibite et inebriamini karissimi. Media namque caritate constravit propter filias Ierusalem, propter infirmas videlicet animas, que dum adhuc solidum illum cibum minus capere possunt, lacte interim caritatis pro pane, oleo pro vino nutriende sunt. Que recte media describitur, quia eius suavitas nec incipientibus presto est prohibente timore, nec perfectis satis est propter abundantiorem contemplationis dulcedinem. Illi adhuc a noxiis carnalium delectationum humoribus timoris amarissima potione purgandi, nondum lactis dulcedinem experiuntur. Isti iam avulsi a lacte epulari ab intuitu glorie gloriosius delectantur solidis. Medius id est proficientibus incipientibus ita iam melleas quasdam sorbitiunculas caritatis [illegible] ut illis interim pro sui teneritudine contenti sint. Prima [illegible] humilitatis purgatorium cum [illegible]. Secundum caritatis consolatorium cum dulcedine. Tertium contemplationis solidum cum fortitudine. Heu in hoc domine virtutum quousque irasceris super orationem servi tui? Cibabis nos pane lacrimarum et potum dabis nobis in lacrimis in mensura. Quis me invitabit ad illud vel medium ac dulce caritatis convivium, ubi iusti epulantur in conspectu Dei et delectantur in leticia, ut non iam loquens in amaritudine anime mee dicam: Noli me condempnare, sed epulando in azimis sinceritatis et veritatis letus cantem [illegible] in viis domini, quoniam magna est gloria domini. Bona tamen via humilitatis, qua veritas requiritur, caritas acquiritur, fructus sapientie participantur. Denique sicut finis legis Christus, sic perfectio humilitatis cognitio veritatis. Christus cum venit attulit gratiam; veritas quibus innotuit dat caritatem. Innotescit autem humilibus; ergo dat gratiam. Dixi ut potui quo fructu humilitatis gradus ascendi debeant; dixi ut potui quo ad propositum bravium veritatis perducant. Sed quia ipsa quoque veritatis agnitio in tribus gradibus consistat, ipsos breviter si possum distinguo, quatenus clarius innotescat ad quem trium veritatis duodenarius perducat humilitatis. Capitulum 3

Inquirimus namque veritatem in nobis, in proximis, in sui natura. In nobis nosmetipsos diiudicando; in proximis, eorum malis compatiendo; in sui natura, mundo corde contemplando. Observa simul et numerum et ordinem. Primo te doceat ipsa veritas quod prius eam in te quam in proximis inquirere debeas; post hoc accipies cur prius in proximis quam in sui debeat natura requiri. In serie namque beatitudinum quas suo sermone distinxit, prius misericordes quam mundicordes posuit. Misericordes quippe cito in proximis veritatem deprehendunt, dum suos affectus in illos extendunt, dum se per caritatem sic illis conformant ut illorum vel bona tamquam propria sentiant, vel mala; cum infirmis infirmantur, cum scandalizatis uruntur, gaudent cum gaudentibus, flent cum flentibus. Hac caritate fraterna cordis acie mundata veritate delectantur in sui natura contemplari, pro cuius amore mala sustinent aliena. Qui vero ita se fratribus non consociant, sed e contrario aut flentibus insultant aut gaudentibus derogant, dum quod in illis est in se non sentiunt, qui similiter affecti non sunt, veritatem in proximis quomodo deprehendere possunt? Bene namque congruit illud vulgare proverbium: Nescit sanus quid sentiat eger, aut plenus quid patiatur ieiunus. Et eger egro et ieiunus ieiuno, quanto propinquius, tanto familiarius compatiuntur. Sicut enim pura veritas non nisi puro corde videtur, sic miseria fratris verius misero corde sentitur. Sed ut ob alienam miseriam miserum cor habeas, oportet ut tuam prius agnoscas, ut proximi mentem in tua invenias, et ex te noveris qualiter illi subvenias, exemplo scilicet Salvatoris nostri, qui pati voluit ut compati sciret, miser fieri ut misereri disceret, ut quomodo de ipso scriptum est: Et didicit ex his que passus est obedientiam, ita disceret et misericordiam. Non quod ante misereri nesciret, cuius misericordia ab eterno et usque in eternum, sed quod natura sciebat ab eterno, temporali didicit experimento. Sed forte durum tibi videtur quod dixi Christum Dei sapientiam didicisse misericordiam, quasi is per quem facta sunt omnia aliquid aliquando ignoraverit quod ex his que passus est didicerit, maxime cum id quod in epistola ad Hebreos ad id confirmandum inducimus alio sensu [illegible] videatur absurdum possit intelligi, ut hoc quod dictum est didicit non ad ipsum caput referatur in sua persona, sed ad ipsius corpus quod est ecclesia, et sit iste sensus: Et didicit obedientiam in suo corpore ex his que passus est in capite. Nam illa mors, illa crux, obprobria, sputa, flagella, que omnia caput nostrum pertulit Christus, quid aliud corpori eius id est nobis quam preclara obedientie documenta fuerunt? Christus factus est obediens patri usque ad mortem. Quare? Audiat apostolum Petrum: Christus passus est pro nobis, vobis relinquens exemplum ut sequamini vestigia eius, id est imitemini obedientiam eius. Ex his ergo que passus est discimus quanta nos qui puri homines sumus oporteat pro obedientia perpeti, pro qua et is qui Deus erat non dubitavit mori. Et hoc modo Christus dicitur in suo corpore didicisse vel obedientiam vel misericordiam seu aliquid aliud, dum tamen sibi in sua persona mirum non erit si dicitur [illegible] sic quasi ipse sit qui misereri aut obedire in sua persona nichil quod sibi latuerit ante credatur experimento potuisse addiscere, sic quod ipse sit qui discat, quia caput et corpus unus est Christus. Non nego hunc intellectum quam rectus sit, sed et alio loco docet ipse qui dicitur [illegible] debuit fratribus per omnia similari, ubi de Iesu non angelos apprehendit, ut misericors fieret. ¶ Capitulum quartum

Puto quod hec illa verba sic ad caput referenda sunt, ut corpori penitus aptari non possint. De verbo Dei utique dictum est quod angelos non apprehendit, hoc est non in unitatem sue persone assumpsit, sed semen Abrahe. Neque enim legitur: Verbum angelus factum, sed Verbum caro factum est, et caro de semine Abrahe. Ex qua seminis assumptione debuit per omnia fratribus assimilari, id est oportuit ut [illegible] facta est, id est quod nasceretur passibilis nobis per omnia excepto peccato. Quam miseriam perciperet [illegible] ut misericors fieret. Sed ad id quod paulo post sequitur: In eo enim in quo passus est ipse et temptatus, potens est eis qui temptantur auxiliari. In quibus verbis quid melius intelligi possit non video, nisi quod ideo pati et temptari omnibusque absque peccato humanis voluit communicare miseriis, quod est per omnia

fratribus similari, ut et ipse passus et temptatus misereri et compati disceret. Quo experimento, quo inquam experimento non
dico ut sapientior efficeretur, sed propinquior videretur, quibus infirmis filiis Adam, quos suos fratres et appellare et esse non dedignatus
est, suas illi infirmitates committere non dubitarent, qui sanare illos posset ut deus, et vellet ut propinquus, et cognosceret
ut eadem passus. Unde Ysaias virum eum appellat dolorum et scientem infirmitatem. Et apostolus: Non enim habemus pontificem qui non
possit compati infirmitatibus nostris. Unde autem possit indicans adiungit: Temptatum per omnia pro similitudine absque peccato. Cap. vii.

Beatus quippe deus, beatus dei filius, in ea forma qua non rapinam arbitratus est esse se equalem patri, procul dubio impas-
sibilis, priusquam se exinaniret formam servi accipiens, sicut miseriam vel subiectionem expertus non erat, sic misericordiam vel obedientiam
experimento non noverat. Sciebat quidem per naturam, non autem sciebat per experientiam. Et ubi minoratus est non solum
se ipso, sed etiam paulominus ab angelis, qui et ipsi impassibiles sunt per gratiam, non per naturam, usque ad illam formam in qua pati
et subici posset, quod utique sicut dictum est in sua non posset, et in passione expertus misericordiam, et in subiectione obedientiam, per quam
tamen experientiam non illi, ut dixi, scientia, sed nobis fiducia crevit, dum ex hoc misero genere cognitionis is a quo longe er-
raveramus factus est propior nobis. Quando enim illi appropinquare auderemus in sua impassibilitate manenti? Nunc apostolo suadente
monemur cum fiducia adire thronum gratie ipsius, quem utique, ut alibi scriptum est, languores nostros et tulisse et dolores
portasse cognoscimus, et in eo quod passus est ipsum nobis compati posse non dubitamus. Non ergo iam absurdum videri si dicitur
Christum non quidem aliquid scire cepisse quod aliquando nescierit, scire tamen alio modo misericordiam ab eterno per divinitatem et aliter in tempore didicisse
per carnem. Vide ne et similimodo dictum sit id quod discipulis requirentibus dixit de die ultimo se nescire. Nam quo illum diem
nesciebat in quo omnes thesauri sapientie et scientie sunt absconditi? Cur ergo se scire negabat quod certum est eum nescire non poterat?
Numquid ita mentiebatur volens eos celare quod utiliter non valuit innotescere? Absit. Sic enim nihil ignorare potuit cum sapientia
sit, sic nec mentiri cum veritas sit. Sed volens discipulos ab inutilis inquisitionis curiositate compescere, quod inquirebant se scire
negavit, non omnino quidem, sed tali quodam modo quo negare veraciter potuit. Nam etsi sue divinitatis intuitu cuncta presentia sicut
futura atque preterita perlustrando, diem quem illum palam sciebat, non tamen illum carnis sue sensibus experiendo agnoverat. Alioquin iam
spiritu oris sui Antichristum interfecerat, iam auribus sui corporis archangelum vociferantem et tubam sonantem, in qua spiritu
mortui suscitandi sunt, audierat. Iam oculis sue carnis omnes eos quos qui ab invicem segregandi sunt prospexerat. Denique ut intel-
ligas quod illam tamen cognitionem que per carnem fit se illum diem nescire perhibuit, vigilate inquiens, non autem nec ego scio, sed utique ipse
filius hominis scit. Quid est ipse filius hominis nisi nomen assumpte carnis? Quo scilicet nomine intelligi datur quod dicens se aliquid
nescire, non inquantum deus est, sed inquantum homo loquitur. Ille quippe loquens de se secundum deitatem non filium vel filium hominis, sed ego
vel me se ipsum ponere consuevit, ut ibi: Amen dico vobis, antequam Abraham fieret, ego sum. Ego sum, ait, non filius hominis est. Nec
dubium quin de illa essentia diceret qua ante Abraham factus est. Alibi quoque hominum de se opinionem a discipulis inquirens:
Quem dicunt, inquit, homines esse, non me, sed filium hominis. Rursum ad eosdem quid ipsi quoque sentirent interrogans: Vos autem, non quem filium
hominis, sed quem autem me esse dicitis? Carnales populi videlicet sive de carne inquirens, non carnis quod ipse est filius hominis
posuit. Spirituales vero discipulos de sua deitate interrogans, non filium hominis sed significanter me dixit. Denique Petrus
intelligens quid per hoc quod dixerat me requisitum fuisset, sua responsione aperuit: Tu es, inquiens, non tu es filius virginis,
sed Christus filius dei. Quod utique si vidisset intellexisse veritatem dixisset, sed in verbis interrogationis secundum interrogantis prudenter [?]
advertens competenter ipse quod ad interrogata videt dixit: Tu es Christus filius dei. Cum ergo videas Christum in una eademque persona
duas habere naturas, unam qua semper fuit, alteram qua esse cepit, et secundum quidem sempiternum suum esse semper omnia nosse, secundum
temporale vero multa temporaliter expertum fuisse, cur fateri dubitas ut sicut esse ex tempore cepit in carne, sic carnis quoque mi-
serias scire cepisse, illo dumtaxat modo cognitionis quem docet defectus carnis? Quod utique genus scientie protoplasti
sapientius feliciusque nescierunt, quam id attingere nisi stulte misere quoque non poterant. Sed plasmator eorum deus requirens
quod perierat, opus suum miseratus, prosecutus est descendens et ipse misericorditer quo illi miserabiliter ceciderant. Vo-
luit experiri in se quod illi faciendo contra se merito paterentur, non simili quidem curiositate, sed mirabili caritate, non ut
miser cum miseris remaneret, sed ut misericors factus miseros liberaret. Factus inquam misericors, non illa misericordia qua felix
manens habuit ab eterno, sed quam mediante miseria repperit in habitu nostro. Porro pietatis opus quod per illam cepit in
ista perficit. Non quod sola illa non posset perficere, sed quod nobis non potuit absque ista sufficere. Utraque siquidem necessaria, sed

O ineffabilis pietatis excogitatio. Quis nos illam miram misericordiam [...] nobis ista magis congrua fuit. Cap. viii.
cogitaremus, qua precedente miseria non invenimus? Quis illam ad ventum incognitam nobis compassionem, que non
passione precedente cum impassibilitate perduravit? Certe si illa que miseriam nescit non precessisset, ad hanc
cuius miseria mater est non accessisset. Si non accessisset, non attraxisset. Si non attraxisset, non extraxisset. Unde
extraxit? Nisi de lacu miserie et de luto fecis. Verumtamen illam misericordiam non deseruit, sed hanc inseruit; non mutavit,
sed multiplicavit, sicut scriptum est: Homines et iumenta salvabis domine, quemadmodum multiplicasti misericordiam tuam, deus. Sed iam
ad propositum redeamus. Ergo se miserum fecit qui ante non erat miser, ut et experiretur quod etiam sciebat,

Primus gradus veritatis

Quanto magis tu. Non dico ut te facias quod non es, sed ut attendas quod es, quia vere miser es, et sic discas misereri, quod aliter scire non potes. Nescire si proximi malum consideres et tuum non attendas, movearis non ad miserationem sed ad indignationem, non ad adiuvandum sed ad iudicandum; denique non ad instruendum in spiritu lenitatis, sed ad destruendum in spiritu furoris. Vos qui spirituales estis, ait apostolus, huiusmodi instruite in spiritu lenitatis. Apostoli consilium sive magis praeceptum est, ut mansuete, id est eo spiritu fratri aegrotanti subvenias, quo tibi vis subveniri cum aegrotas; et ut scias qualiter erga delinquentem mansuete possis, considerans, inquit, teipsum ne et tu tempteris. Considerare libet quam bene discipulus veritatis ordinem sequatur magistri. In beatitudinibus quas superius memoravi, sicut prius misericordes puritati sunt, et apostolus cum spirituales hortatur ad instruendum carnales, adiungit: in spiritu lenitatis. Instructio quippe fratrum pertinet ad misericordes, spiritus lenitatis ad mites. Ac si diceret: Inter misericordes deputari non potest qui in semetipso mitis non est. Ecce apostolus aperte ostendit quod superius me ostendisse promisi, prius videlicet veritatem esse inquirendam in nobis quam in proximis. Et considerans, inquit, teipsum, hoc est quam facilis sis ad temptandum et quam pronus ad peccandum, quatenus ex tua consideratione mitescas, sicque ad succurrendum aliis in spiritu lenitatis accedas. Alioquin si monentem non audis discipulum, arguentem time magistrum. Hypocrita, eice primum trabem de oculo tuo, et sic videbis eicere festucam de oculo fratris tui. Trabes in oculo grandis et grossa superbia in mente est, quae quadam corpulentia sui vana non sana, tumida non solida, oculum mentis obscurat et veritatem obumbrat, ita ut si tuam occupaverit mentem, iam tu te videre talem qualis es vel qualis esse potes non possis sentire, sed qualem te amas, talem te putes esse vel speres fore. Quid enim aliud est superbia quam, ut sanctus quidam diffinit, amor propriae excellentiae? Unde et nos possumus dicere e contrario humilitatem propriae excellentiae esse contemptum. Amor vero sic et odium veritatis iudicium nescit. Vis iudicium veritatis audire? Sicut audio sic iudico, non sicut odi, non sicut amo, non sicut timeo. Est iudicium odii, ut illud: Nos legem habemus et secundum legem debet mori. Est et timoris, ut illud: Si dimittimus eum sic, venient Romani et tollent locum nostrum et gentem. Iudicium vero amoris, ut David de filio parricida: Parcite, inquit, puero Absalon. Et legibus humanis statutum et tam in causis ecclesiasticis quam in saecularibus frequentatum, speciales amicos causidicorum non debere admitti ad iudicium, ne fallat vel fallatur amore. Quod si culpam amici tuo iudicio amor illius aut minuit aut prorsus abscondit, quanto magis amor tui super te iudicium fallit? Qui ergo plene veritatem in se cognoscere curat, necesse est ut remota trabe superbiae, quae oculum arcet a luce, ascensiones in corde suo disponat, per quas in seipso seipsum inquirat, et sic post duodecim humilitatis ad primum veritatis gradum pervenerit. Cum autem veritate inventa in se, imo se invento in veritate, dicere poterit: Credidi, propter quod locutus sum; ego autem humiliatus sum nimis.

Capitulum septimum

Ascendat homo ad cor altum, ut exaltetur veritas, et ad gradum secundum perveniens dicat in excessu suo: Omnis homo mendax. Putas hunc ordinem David non tenuit? Putas hoc propheta non sensit quod Dominus, quod apostolus, quod et nos post ipsos et per ipsos sentimus? Credidi, inquit, veritati dicenti: Qui sequitur me non ambulat in tenebris. Credidi ergo sequendo; propter quod locutus sum confitendo. Quid confitendo? Veritatem quam cognovi credendo. Postquam autem credidi ad iustitiam et locutus sum ad salutem, ego autem humiliatus sum nimis, hoc est perfecte. Tamquam diceret: Quia veritatem cognitam in me confiteri non erubui, ad perfectum humilitatis perveni. Nimis enim pro perfecte potest intelligi, ut ibi: In mandatis eius volet nimis. Quod si quis contendat nimis hic pro valde positum esse, non pro perfecte, quia et expositores ita ipsum videntur astruere, nec hoc discordat a sensu prophetae, ut sic sentiatur eum dixisse: Ego autem cum adhuc veritatem non nossem, putabam me aliquid esse, cum nihil essem. At postquam Christo credendo, id est eius humilitatem imitando, veritatem agnovi, ipsa quidem exaltata est in me ex confessione mea; sed ego humiliatus sum nimis, id est valde vilui mihi ex mea consideratione. Semetipsum attendat atque ergo propheta in hoc primo gradu veritatis, ut ait in alio psalmo: Et in veritate tua humiliasti me. Semetipsum attendat, atque ex ipsa miseria generale attendat, sic quod ad secundum transiens dicat: In excessu suo omnis homo mendax. In quo excessu? In illo ergo excessu suo in quo sese excedens ac veritati adhaerens seipsum diiudicat; in illo ergo excessu suo, in illo prorumpens, in quo sese excedens: Omnis homo mendax. Quid est: Omnis homo mendax? Infirmus, miser et impotens, qui nec se nec alium salvare possit. Sicut dicitur: Fallax equus ad salutem, non quod equus decipiat, sed quia ipse seipsum aequaliter fallit qui de fortitudine eius confidit. Sic omnis homo mendax dicitur, id est fragilis, mutabilis, fallax, sed quia ipse seipsum aequaliter fallit qui de fortitudine eius confidit, a quo salus non possit vel sua vel aliena sperari, quinpotius maledictionem incurrat quisquis spem suam in homine ponit. Procedens utique humilis propheta per ducatum veritatis, quod quam in se lugebat videns in aliis, dum apposuit scientiam, apposuit et dolorem, ac generaliter sed veraciter dicat: Omnis homo mendax. Vide quam longe aliud de se sensit Phariseus ille superbus, qui in excessu suo protulit: Deus, gratias ago tibi quia non sum sicut ceteri hominum. Dum in se singulariter exultat, aliis insultat arrogantius. David aliter. Ait enim: Omnis homo mendax. Neminem excipit, ne quem decipiat, sciens quia omnes peccaverunt et egent gloria Dei. Phariseus se solum decipit, quem solum excipit, dum ceteros damnat. Propheta se non excipit a communi miseria, ne excipiatur a misericordia. Phariseus exsufflat misericordiam, dum dissimulat miseriam.

Omnis homo mendax.

affirmat tamen de omnibus quod de se. Omnis homo mendax. Propheta de omnibus generaliter protulit sententiam. Non sum sicut ceteri hominum,
et gratias agit non quia bonus, sed quia solus; non tam de bonis quae sunt quam de malis quae in aliis videt. Nondum de suo oculo
trabem eiecerat, et festucas in oculis fratrum enumerat. Raptores, subdit, iniusti, raptores. Non frustra ut arbitror a
proposito excessi, si utriusque excessus distantiam intellexisti. Iam ad propositum redeundum est. Quos itaque veritas
sibi innotescere, et per hoc vilescere fecit, necesse est ut cuncta quae amare solebant, et ipsi sibi amarescant. Statuentes
nimirum se ante se, tales se videre cogunt, quales videri a se erubescunt. Displicet sibi quod sunt, et ad id quod non sunt suspirant, quod per
se fore diffidunt; vehementerque seipsos lugentes, id solum consolationis inveniunt, ut severi iudices sui, qui ipsos amore veritatis
esuriunt et sitiunt iustitiam, usque ad contemptum sui districtissimam a seipsis exigunt satisfactionem, et de cetero emendationem. Sed cum
se ad id sufficere non posse conspiciunt (cum enim fecerint omnia quae mandata sunt, servos se inutiles dicunt), de iustitia
ad misericordiam fugiunt. Ut autem illam consequantur, illud veritatis sequuntur consilium: Beati misericordes, quia ipsi misericordiam consequentur. Et hic est secundus gradus
veritatis, quo eam inquirunt in proximis, dum de suis aliorum necessitates cognoscunt, dum ex his quae patiuntur, patientibus compati sciunt.

In his ergo tribus quae dicta sunt, in luctu poenitentiae, in desiderio iustitiae, in operibus misericordiae si perseverant, a tribus impedimentis,
quae aut ignorantia, aut infirmitate, aut studio contraxerunt, cordis aciem mundant, quo per contemplationem ad tertium gradum
perveniant. Haec autem viae videntur omnibus bonae, illis dumtaxat qui laetantur cum malefecerint, exsultant in rebus pessimis,
et ex simulatione infirmitatis et ignorantia tegunt ad excusandas excusationes in peccatis. Sed frustra sibi de infirmitate vel ignorantia
blandiuntur, qui ut liberius peccent, libenter ignorant vel infirmantur. Putas primo homini profuit, licet ipse non libenter
peccaverit, quod se per uxorem tamquam per carnis infirmitatem defendit? Aut primi martyris lapidatores, qui aures suas con-
tinuerunt, per ignorantiam excusabiles sunt? Cum ergo studio et amore peccandi a veritate se sentiunt alienatos, et infirmitate
et ignorantia pressos, studium in gemitum, amorem in moerorem convertant; infirmitatem carnis fervore iustitiae vincant, igno-
rantiam liberalitate repellant, ne si nunc egentem, nudam, infirmam veritatem ignorent, tunc eam cum potentia magna et virtute venientem,
terrentem, arguentem, sero cum rubore cognoscant, frustra cum timore respondeant: Quando te vidimus egentem, et non ministravimus tibi?
Cognoscetur Dominus tunc iudicia faciens, qui nunc ignoratur misericordiam quaerens. Denique videbunt in quem transfixerunt, simili-
ter et avari quem contempserunt. Ab omni ergo labe, infirmitatis, ignorantiae, studio vel contracta, flendo, iustitiam esuriendo, operibus
misericordiae insistendo, mundatur oculus cordis, cui se in sua puritate videndam veritas promittit: Beati enim mundo corde, quoniam
ipsi Deum videbunt. Cum sint itaque tres gradus seu status veritatis, ad primum ascendimus per laborem humilitatis, ad secundum per affectum com-
passionis, ad tertium per excessum contemplationis. In primo veritas reperitur severa, in secundo pia, in tertio pura. Ad primum ratio ducit,
qua nos discutimus; ad secundum ducit affectus, quo aliis miseremur; ad tertium puritas rapit, qua ad invisibilia sublevamur.

Intueri hic mihi libet mira quaedam atque distincta individuae Trinitatis opera, si quo tamen ab homine sedente in tenebris tam
ineffabilis possit illa capi operatio, trium personarum distincta. In primo siquidem Filius, in secundo Spiritus sanctus, in tertio
Pater videtur operari. Vis audire Filii operationem? Si ego, inquit, lavi vobis pedes, Dominus et magister, quanto magis vos de-
betis alter alterius lavare pedes? Tradebat discipulis humilitatis formam veritatis magister, qua in primo veritatis
innotescebat eis. Attende et opus Spiritus sancti: Caritas Dei diffusa est in cordibus nostris per Spiritum sanctum qui datus est nobis.
Caritas quippe donum Spiritus sancti est, qua fit ut qui sub disciplina Filii per humilitatem ad primum usque gradum veritatis iam
pervenerant, ad secundum per compassionem proximi sub magisterio Spiritus perveniant. Audi et de Patre: Beatus es, Simon Bar Iona,
quia caro et sanguis non revelavit tibi, sed Pater meus qui est in caelis. Et illud: Pater filiis notam faciet veritatem suam. Et: Con-
fitebor tibi, Pater, quia abscondisti haec a sapientibus et revelasti ea parvulis. Vides quia quos verbo et exemplo prius Filius
humiliat, super quos deinde Spiritus effundit caritatem, hos tandem in gloriam Pater recipit. Filius facit discipulos, Paraclitus consolatur
amicos, Pater exaltat filios. Quia non solum Filius, sed et Pater et Spiritus sanctus veraciter veritas appellantur, constat quod una eademque
veritas, salva personarum proprietate, haec tria in his gradibus operatur, prima docet ut magister, secunda consolatur ut amicus vel
frater, tertia astringit ut filios pater. Dei quippe Filius, Verbum ac sapientia Patris, primam quidem animae nostrae potentiam, quae ratio dicitur,
repertam carnis depressam, peccato captivam, ignorantia caecam, exterioribus deditam, clementer assumens, potenter erigens, prudenter
instruens, introrsum trahens, ac mirabiliter vicaria quodam sibi ipsi iudice statuit, ita ut pro reverentia Verbi
cui coniungitur ipsa sui accusator, testis et iudex contra se veritati fungatur officio. De qua prima coniunctione Verbi et rationis
humilitas nascitur. Illa deinde pars, quae dicitur voluntas, veneno quidem carnis infecta, sed iam a ratione discussa, Spiritus sancti
digna invenitur visitatione: quam suaviter purgans, ardentem efficit, misericordem facit, ita ut more pellis quae uncta extenditur,
ipsa quoque unctione perfusa caelesti usque ad inimicos per affectum dilatetur. Et ex hac copulatione Spiritus Dei et voluntatis
humanae caritas efficitur. Utramque vero partem, rationem scilicet et voluntatem, alteram verbo veritatis instructam, alteram spiritu veritatis
afflatam, illam hyssopo humilitatis aspersam, deinde ad perfectum accensam, propter humilitatem sine macula, propter caritatem sine ruga

cui nec voluntas rationi impugnat, nec ratio veritatem dissimulat: gloriosam sibi sponsam pater conglutinat, ita ut nec
ratio de se, nec voluntas de proximo cogitare sinatur, sed hoc solum illa beata anima dicere delectetur: Introduxit me rex
in cubiculum suum. Digna erat que de scola humilitatis, in qua primum sub magistro filio ad seipsam intrare didicerat
iuxta comminationem ad se factam: Si ignoras te, egredere et pasce edos tuos. Digna ergo que de scola humilitatis
duce spiritu sancto in cellaria caritatis, que intelligenda in proximorum pectora sunt, per affectionem introduceretur; unde suf-
fulta floribus ac stipata malis, bonorum scilicet moribus ac virtutibus sanctis, ad regis demum cubiculum, cuius amore languet,
admitteretur. Ibi modicum, hora videlicet quasi dimidia, silentio facto in celo, inter desideratos amplexus suaviter quiescens,
ipsa quidem dormit, sed cor eius vigilat, quo interim veritatis archana rimatur, quorum postmodum memoria ad
se redita pascitur. Ibi videt invisibilia, audit ineffabilia, que non licet homini loqui. Excedunt quippe omnem quam
nox nocti indicat scientiam. Dies tamen diei eructat verbum, et inter sapientes sapientiam loqui et spiritualibus spiritualia licet
comparare. Putas hos gradus Paulus non transierat, qui usque ad tertium celum raptum se fuisse dicebat? Sed quare raptum,
et non potius ductum? Ut videlicet, si tantus apostolus raptum sese dicit esse, quo doctiores ne ductos potuit, me, qui Paulo
dubio minor sum, ad tertium celum nulla mea virtute, nullo meo labore pervenire posse presumam, ne vel de virtute
confidam, et per laborem diffidam. Cum enim docetur aut ducitur, eo ipso quo docente vel ducente sequitur, laborare
cernitur, et aliquid ex se agit, ut ad destinatum vel locum vel scientiam pertrahatur, ita ut dicere possit: Non autem ego, sed
gratia Dei mecum. Cum vero rapitur, non suis viribus, sed alienis innixus, tamquam nesciens quoquo portatur, nec de toto in se
nec de parte gloriatur, ubi nec per se nec cum alio aliquid operatur. Ad primum itaque sive ad medium celum ductus vel adiutus
ascendere apostolus potuit. Ad tertium autem ut perveniret, rapi oportuit. Nam et filius ad hoc legitur descendisse, ut in medium
... Item et filius ad hoc legitur descendisse ut inmedium ... patre vero licet filio et spiritu sancto cooperante
ascensuros ad primum, et spiritus sanctus missus fuisse, qui perduceret ad secundum. Patrem vero licet filio et spiritu sancto cooperante
numquam de celo descendisse aut ad terras legitur fuisse missum. Lego quidem quia misericordia domini plena est terra, et plena
sunt celi et terra gloria tua, et multa lego et de filio: Postquam venit plenitudo temporis, misit Deus filium suum. Et ipse filius
loquitur de seipso: Spiritus domini super me. Et per eundem prophetam: Nunc misit me dominus et spiritus eius. Lego et de
spiritu sancto: Paraclitus autem spiritus sanctus, quem mittet pater in nomine meo. Et cum assumptus fuero, mittam vobis eum. Haut dubium
quin spiritum sanctum. Patrem autem in sua persona licet ubique sit, numquam invenio nisi in celis, ut in evangelio: Et pater meus,
qui in celis est. Et in oratione dominica: Pater noster qui es in celis. Unde ... colligo, quia quoniam pater non descendit, apostolus, ut
eum videret, ad tertium celum ascendere non potuit, quo tamen se raptum meminit. Denique nemo ascendit in celum, nisi qui
de celo descendit. Et ne putes de primo dictum vel secundo, et tibi David: A summo celo egressio eius. Ad quod iterum
... Et non sic Helyas qui vivum? non
non subito raptus, non furtim sublatus, sed videntibus illis ... apostolus elevatus est. Nescio Deus scit; sed ut omnipotens quia qui
sic Paulus. Nescio enim vel seipsum teste, aut arbitrio liberum potuit, ipso prohibente. Nescio Deus scit. Sed ut omnipotens quia qui
voluit ascendit pro suo arbitrio, arbitros et spectatores et locum et tempus, diem et horam, ... ; videntibus illis
quos tanta visione dignatur elevatus est. Raptus est Paulus, raptus est Helyas, translatus Enoch. Redemptor noster
legitur elevatus. Hoc est quod seipso levatus, non aliunde adiutus. Denique non igneus currus vehiculo, non angeli adminiculo
... fulciri: In fessum? ... impulit, an cadente
suscepit eum nubes ab oculis eorum ... Sed ipsa virtute ... suscepit eum nubes ab oculis ... qui et si propriam novant? ... carne, sed vel iam non non? sentit?
sustinuit absit; sed suscepit eum ab oculis ... discipulorum? qui et ... per caritatem spiritus aggregat. Ad tertium per contemplationem pater
Hos ergo ad primum celum per humilitatem filius vocat, hos in secundo per caritatem spiritus aggregat, ad tertium per contemplationem pater
exaltat. Primo humiliantur in veritate, et dicunt: In veritate tua humiliasti me. Secundo congaudent veritati, et psallunt: Ecce quam bonum
et quam iocundum habitare fratres in unum. De caritate quippe scriptum est: Congaudet autem veritati. Tertio ad veritatis archana rapiuntur
et dicunt: Secretum meum michi, secretum meum michi. Sed quid ego miser, superflua magis loquacitate quam spiritus vivacitate duos
celos superiores percurro, qui manibus pedibusque repens adhuc sub inferiori laboro, ad quod tamen iam ipso innuente quo vo-
cante ... Ecce iam divinum super inferiore suspicio. Iam
tante ... scala erecta. Felix siquidem iter est quo ostendam tibi salutare Dei. Iam dominum super innixum suspicio. Iam
... porriges dexteram. Tu quidem Domine ... ad vocem veritatis ... vocavit me, et ego respondebo tibi operi manuum tuarum porriges dexteram. Tu quidem, Domine, egressus
ad vocem veritatis occulto vocavit me, et ego ... viator ... ... De ... si tenebre me comprehendant, at si
meos dimiasti?, sed ego lentus ascensor, viator ... ... De ... ; dum me ad lucem tu tempus acceptabile et dies salutis sunt prefixa. Dissi-
mulata fuga fiat in hyeme vel in sabbato, dum nunc ad lucem tu tempus acceptabile et dies salutis sunt. Prefixa dissi-
mulis? ... merore. Ora pro me, fratre fili ... et perceptor perfectus meus, si quis est in domino omnipotente ... sit
... pigri ... Idoneus non est ut ad veritatem ascen-
pigrorum roboret pedem, ut tamen non veniat michi pes superbie. Et si enim pes pigri idoneus non est ut ad veritatem ascen-
dat, tolerabilior tamen est isto, qui in ea stare non potest. Ut habes ibi: Expulsi sunt nec potuerunt stare. Et hoc de superbis.
Sed quid de illorum capite? Quid de illo qui dicitur super universos filios superbie? Et ipse numquam in veritate non stetit. Et alibi:
videbam Sathanam cadentem de celo. Quare hoc, nisi propter superbiam? Ve michi et si me videt qui alta a longe cognoscit,
superbientem, et illa super me terribilis intonet voce: Tu quidem filius excelsi eras, sed sic homo morieris et sicut unus
de principibus cades. Quis non ab huius tonitrui voce formidet? O quam salubius ad tactum angeli nervum femoris
Iacob emarcuit, quam angeli superbientis intumuit, evanuit, ruit. Utinam et nervum meum angelus tangat

ut nimirum [...] sed forte quod hic infirmitate incipiat perficere caritas quod mea infirmitate non possum nisi deficere. Et ego
profecto quod infirmum est dei fortius est hominibus. Sic quod apostolus de illo nervo agnoscitur quod angelus non domini sed sathane cola-
phizabat, virtute audivit: Sufficit tibi gratia mea, nam virtus in infirmitate perficitur. Cur ne virtus apostolus videat libenter gloriabor
in infirmitatibus meis ut inhabitet in me virtus Christi. Sed nos forsitan intelligimus de qua specialiter dicit, quod Christus omnes virtutes
habuit pro omnibus, tamen unam scilicet humilitatem nobis in se commendat cum ait: Discite a me quia mitis sum et humilis corde. Libenter igitur
et ego domine Jesu gloriabor si potero in infirmitate mea cum mei nervi contractione ut tua virtus id est humilitas perficiatur
in me. Nam sufficit mihi gratia tua cum defecerit virtus mea. Pede gratie profecto fortiter figens et meum qui infirmus est leniter
trahens securus ascendam humilitatis donec veritati adherens ad latitudinem transeam caritatis tue psallam cum gratiarum actione
et dicam: Statuisti in loco spacioso pedes meos. Sic arta via tantumque strictum incedit. Sic ardua scala tutaque
pedetentim ascenditur. Sic miro modo ad veritatem licet pigro tamen infirmitatis claudicando acceditur. Sed heu quia ideo
latum meum prolongatus est. Quis dabit mihi pennas sicut columbe quibus celeriter volem ad veritatem ut iam requiescam in
caritate. Sed quia desunt deduc me domine in via tua et ingrediar in veritate tua et veritas liberabit me. Ve mihi
quod de illa descendi, nisi enim prius leviter et inaniter descendissem, iam ascendendo tardius tamen non laborassem.
Sed quid dico descendi? Nam fortassis neminem deprimi cecidi? Nisi forte quod sicut nemo repente fit summus sed gradatim
sic pessimus sed paulatim descenditur. Alioquin quo stabit illud: Impius meditatur diebus superbit. Denique sunt vie que videntur
hominibus recte et tamen ad malum deducunt. Est ergo via descensionis sicut et ascensionis. Est via ad bonum et via est
ad malum. Cave malam, elige bonam. Si per te non potes, ora cum propheta et dic: Viam iniquitatis amove a me. Et de
lege tua miserere mei. Illa scilicet lege quam dedisti delinquentibus in via, id est delinquentibus veritatem. De quibus ego unus sum
qui vere a veritate cecidi. Sed numquid qui cadit non adiciet ut resurgat? Propter hoc viam veritatis elegi qua ascendam
humiliatus unde superbiendo descenderam. Ascendam inquam et psallam: Bonum mihi domine quia humiliasti me. Bonum mihi lex oris
tui super milia auri et argenti. Duas tibi videtur David vias proposuisse, sed unam noveris esse utramque, tamen [...] distinguitur
et diversis nominibus appellata. Aut iniquitatis propter descendentes aut veritatis propter ascendentes. Quia et idem sunt gradus
ascendentium in solium et descendentium, et eadem via accedentium ad civitatem et recedentium, et unum ostium egredientium
[...] domum et egredientium; per unam denique scalam ascendentes angeli et descendentes Iacob apparuerunt. Quo
spectat hoc? Ut videlicet si ad veritatem redire cupis non necesse sit viam querere novam quam non nosti, sed notam qua descendisti
eisdem reversus gressibus tua ipse vestigia sequens per eosdem gradus humiliatus ascendas per quos superbiendo de-
scendebas, ita ut qui duodecimus fuit superbie descendenti primus humilitatis sit ascendenti. Undecimus inveniatur secundus
decimus tertius, nonus quartus, octavus quintus, septimus sextus [...] quibus tertius cum ceteris superbie gradibus in te inventis ymo recognitis iam
non laboras inquirendo viam humilitatis. Capitulum nonum

Primus itaque superbie gradus est curiositas.
hanc autem talibus indiciis deprehendes. Si videris monachum de quo prius confidebas ubicumque stat ambulat
sedet oculis incipientem vagari, caput erectum, aures portare suspensas, e motibus exterioris hominis interiorem
immutatum agnoscas. Vir quippe perversus annuit oculo, terit pede, digito loquitur. Et ex insolito corporis motu recens anime
morbus deprehenditur. Quidem enim a sui circumspectione torpescit incuria sui curiosum in alios facit. Quia enim se ipsum
ignorat foras mittitur ut hedos pascat. Hedos quippe qui peccatum significant recte oculos aures que appellaverim
quia sicut mors per peccatum in orbem sic per has fenestras intrat in mentem. In his ergo pascendis se occupat
curiosus dum scire non curat qualem se reliquit intus. Et vere si te attendas vigilanter homo mirum est si ad aliud
umquam intendas. Audi curiose Salomonem, audi stulte sapientem: Omni custodia inquit custodi cor tuum, ut omnes
videlicet sensus tui vigilent ad illud unde vita procedit. Quo enim a te curiose recedis? Cui te interim committis? Ut quid audes oculos
levare in celum? Terram intuere ut cognoscas teipsum. Ipsa te tibi representabit quia terra es et in terram ibis. Duabus tamen
causis inculpabiliter oculos leva, vel petens auxilium vel impendens. Levavit oculos suos David in montes ut peteret,
levavit et dominus super turbas ut impenderet. Alter miserabiliter, alter misericorditer, ambo inculpabiliter. Tu autem si loco
tempore et causa considerata tua vel fratris necessitate oculos levas, non solum non culpo sed plurimum laudo. Hoc enim
excusat miseria, illud commendat misericordia. Sin alias, non prophete non domini, sed Dyne aut Eve immo sathane imitatorem
dixerim. Dyna namque dum ad pascendos hedos egreditur, ipsa patri et sua sibi virginitas rapitur. O Dyna, quid necesse
est ut videas mulieres alienigenas? Qua necessitate, qua utilitate? An sola curiositate? Et si tu otiose vides, sed
non otiose videris. Tu curiose spectas, sed curiosius spectaris. Quis crederet tunc illa tua curiosa otiositas vel otio-
sa curiositas fore non otiosa sed tibi tuis quoque hostibus perniciosa? Tu quoque Eva in paradyso posita es ut cum viro
tuo operareris et custodires illud; et si ductum perfeceris, quoque transitura ad meliora ubi nec opus sit te in aliquo opere
occupari nec de custodia sollicitari. Omne lignum paradysi ad vescendum tibi conceditur preter id quod dicitur

sciens bonum et malum. Si enim certa bona sunt et sapiunt bonum, quid opus est edere de ligno quod sapit etiam malum? Non plus sapere quam oportet sapere. Sapere enim malum sapere non est, sed desipere. Serva ergo commissum, expecta promissum. Cave prohibitum, ne perdas concessum. Quid tuam mortem tam intente intueris? Quid illuc tam crebro vagantia lumina iacis? Quid spectare libet quod manducare non licet? Oculos, inquit, tendo, non manum. Non est interdictum ne videam, sed ne comedam. An non licet oculos levare quo volo, quos Deus in mea posuit potestate? Ad quod Apostolus: Omnia mihi licent, sed non omnia expediunt. Et si culpa non est, culpe tamen indicium est. Nisi enim mens minus se curiose servaret, tua curiositas tempus vacuum non haberet. Et si culpa non est, culpe tamen occasio est, et indicium est commisse, et causa est committende. Te enim intenta ad aliud, latens interim in cor tuum serpens illabitur, blande alloquitur, blanditiis rationem, mendaciis timorem compescit. Nequaquam, inquiens, morieris. Auget curam dum incitat gulam, acuit curiositatem dum suggerit cupiditatem. Offert tandem prohibitum et aufert concessum, porrigit pomum et surripit paradisum. Haurit virus peritura et perituros paritura. Parit salus non desinit, partus nascimur morimur, ideo quia nascimur morituri, quia prius morimur nascituri. Ipsa tamen grave iugum super omnes filios tuos usque in hodiernum diem.

¶ Decimum capitulum de gradibus superbie et humilitatis

Sed et tu, signaculum similitudinis eius, non in paradiso sed in deliciis paradisi positus es. Quid amplius querere debes? Plenus ergo sapientia et perfectus decore, altiora te ne quesieris et fortiora te ne scrutatus fueris. Sta in te, ne cadas a te, si ambulas in magnis et mirabilibus super te. Sed quid interim ex obliquo intendis ad aquilonem? Iam te video, iam te perspicio nescio qua super te curiositate alta rimantem. Ponam, inquit, sedem meam ad aquilonem. Cunctis astantibus celicolis tu sedem solus affectas, fratrum concordiam, totius celestis patrie pacem, ipsius quidem, si in te est, Trinitatis quietem infestas. Quo tua te, miser, curiositas ducit, ut presumptione singulari non dubites civibus scandalum, iniuriam facere regi? Milia milium ministrabant ei et decies milies centena milia assistebant ei. Ubi nemo sedem presumit nisi solus qui sedet super cherubin, cui a ceteris ministratur. Et tu nescio que pre ceteris differentius perspiciendo, curiose inquirendo, irreverenter persuadendo sedem tibi collocas in celo, ut sis similis altissimo? Quo fine, qua fiducia? Metire, insipiens, vires, pensa finem, cogita modum. Sciente hoc altissimo presumis an nesciente, volente an nolente? Sed quomodo malum quodcumque machinaris aut velle aut ignorare potest, cuius optima voluntas, perfecta est scientia? Ut vero nisi te tantum dubitaveris, dubitare numquam ac et scire et nolle non dubitas, sed non posse resistere putas. [illegible] de omnipotentia sua, de omnimoda scientia ac bonitate conditoris, qui te de nichilo potuit talem facere, tantum te non crederes [illegible] estimas quod si nolit ac refellere possit. Aut forte in te video complere [illegible] volunt. Quo ergo deum consentire estimas, quod post te ac per te a tui similibus in terris frequentatum solet cogitare [illegible], immo a te inchoari? quod post te ac per te [illegible] de tua bonitate dum fiducia nephanda sumis, factus es [illegible] intuitus. An oculus tuus nequam est, quia ille bonus est? Sic enim est omnipotens. Hoc est quod cogitas, sed est iniquitas quam meditaris in cubili tuo et dicis: Putas creator opus suum destruat? Scio quidem quia non latet deum qualiscumque cogitatio mea. Deus [illegible] potens est. Iniquus enim est ut placeat ei talis cogitatio, quia bonus est. Sed ut si velit effugiat ego manus suas, quia potens est. [illegible] tu in timendo est. Si enim tu bonus sis, non potest ei placere malum meum, quanto minus suum. Meum quippe displicet. Sic ergo quodcumque scelus non valet velle ulcisci, quia eius voluntate aliquid velle [illegible], aut si vindicaret sese. [illegible] nec libet ut valet sua bonitate punari. ¶ Capitulum [illegible]

Fallis te, miser, fallis te, miser, non Deum. Dolose quidem agis, sed in conspectu eius. Te ergo fallis, non Deum, et mentita est iniquitas tibi, non Deo. Dolose quidem agis, sed in conspectu eius te ergo fallis, non te fallis, et mentita est iniquitas tua. Invenitur ad odium, quia de magno eius bono in te tu magnum excogitas malum. Inito iniquitas tua invenitur ad odium, quia de magno eius bono in te tu magnum excogitas malum. Quie maior iniquitas quam ut inde creator a te contempnatur, unde plus amari merebatur. Quie maior iniquitas quam ut inde creator contempnatur unde plus amari debebat? Quie maior iniquitas quam ut inde creator contempnatur, unde potuit, confisus tu de multa eius dulcedine qua de potentia dei non dubitas, quin te destruere possit qui condere potuit. Sed iniquitas non ira momentanea speras eum nolle vindicare, cum possit, mala pro bonis, odium pro dilectione retribuens. Sed iniquitas non [illegible] desperas tu ac asperitas equari, quis sic odio digna est. Sempiterno qua tuo dulcissimo et altissimo domino licet invito despectus tu, ac asperitas equari [illegible] se videat quid doleat, dum sorduit tibi te tu nolit ne detrahat cum possit, qui potius eligat ipse dolere quam peccatum puniat. Certe si talis est qualem putas, puta posse quidem, dedecet si velit, sed per dulcedinem ut estimas velle non possit. Certe si talis est qualem putas, contra ma[iestatem] tanto nequius agis si non amas, et si ille aliquid sustinet, patitur contra se potius quam ipse aliquid faciat contra. Quanta malitia est, ut tu non parcas illi qui tibi non parcat, parcendo tibi. Absit tu ab eius perfectione, ut quia dulcis est, iniustus sit. Immo verius non sit dulcedo, sed iniusta. Melior sit iniusta dulcedo quam remissa. Immo verius non sit dulcedo quam sic dulcis et iniustus esse non possit. Iustitia vero qua contemptus non sit iniustitia. Temerario ergo contempta dei bonitate qua gratis factus es ingratus, contemptus iustitiam vero qua contemptus non es, metuis ideo audacter committis culpam, de qua tibi falso promittis impunitatem. Iam certe senties iustum quem non metuis, qui dum sic te eum in eam penam machinaris, qua tu valeat bonus nosci. Cadens in foveam quam parasti auctori, ut dum sic te eum in eam penam machinaris qua tu non valeat, ea utique voluntate qua neuter coaptus est illum cavere, si velit. Sed ut putas non valeat vellet et ideo non cavere. Talis iniustissime iniustus deus in te retorqueat penam qua nec valet ut debet pati sua impune promisse bonitate offendi. Sic utique temperans in vindicta suam, ut si velis resi[piscere] non neget veniam.

piscere

Sedem tu divinitatem tuam et cor impenitentes non possis velle et id nec per ora carere. Sed iam audi calumpniam. Celum mi-
hi sedes est terra autem scabellum pedum meorum. Non dixit oriens aut occidens aut una aliqua celi plaga
sed totum mihi celum sedes est. Non potes ergo sedere in parte celi cum ille totum elegit sibi. In terra non potes quia est pedum
eius scabellum. Terra etenim locus solidus est ubi sedet ecclesia fundata super firmam petram. Quid facies? De celo pulsus in
terra manere non potes. Elige ergo tibi in aere locum non ad sedendum sed ad volandum ut temptasti concutere statum eternitatis
penam sentias proprie fluctuacionis. Te ergo fluctuante inter celum et terram sedet Dominus super solium excelsum et elevatum et
plena est omnis terra maiestate eius ut nusquam nisi in aere invenias locum. Seraphym namque alis quibus aliis sue contem-
placionis de throno ad scabellum, de scabello ad thronum volitant, aliis caput Domini pedesque velantes. Ad hoc
ibi positos puto ut sicut peccanti homini paradisus per cherubim prohibetur ingressus, ita et per seraphym tue curiositati
modus imponatur, quatenus iam celi iam magis impudenter quam prudenter archana rimeris, nec eciam mistica cognoscas
in terris, sed solum contentus condicionibus superborum qui velut inter ceteros esse dignatur sic et hominis. Liceat vero et caput in celo
et pedes in terra a te abscondantur, quod tamen medium tibi videndum ad invidendum dumtaxat tibi permittitur. Deum suspe-
sus in aere descendentes quidem apte et ascendentes angelos intuearis, sed quid vel audiant in celis vel nuncient in terris
penitus nescias. O Lucifer qui mane oriebaris, immo iam non lucifer sed noctifer. Rectus tuus cursus erat ab oriente ad
meridiem et tu prepostero ordine tendis ad aquilonem quanto magis ad alta festinas. Velim tu curiose, o curiose, intueri
tue curiositatis inquirere. Ponam, inquit, sedem ad aquilonem. Nec aquilonem hunc corporalem ut sedem hanc tuam plus spiritualem intelligo
materialem. Puto autem per aquilonem reprobandos homines fuisse designatos, per sedem potestatem in illos, quos utique in prescientia Dei
quanto es vivacior tanto certius prospicitur prudentius illos quidem sapiencie radio choruscantes illo spiritus amoris fervente
velut vacuum reperis locum. Affectasti super illos dominium, quos callida tue astucie claritate perfundens tue malicie estibus
inflammares, ut quomodo altissimus sua sapiencia ac bonitate omnibus filiis sue obediencie preerat, ita et tu super omnes filios superbie
constitutus tua eos ~~sapiencia~~ astuta malicia ac maliciosa astucia regeres per quos altissimo similis esses. Capitulum x

Sed miror cum in Dei presciencia vel presencia tuum previderes principatum cur non inde previdisti quam in fama fuit ut tu
tanta miseria cupiens principari ut velles misere preesse quam feliciter subesse. Aut non compendebat prohabere
esse plagarum illarum luciosarum quam principem tenebrarum harum. Sed credibile est quod non previdisti aut propter illam causam
quam superius dixi quia Dei bonitatem attendens dixisti in corde tuo non requireret propter quod impie Deum irritasti. Aut quia
visum principatum in oculo status superbie trabes continuit qua interposita casum videre non potuit. Sic Ioseph cum sua prudencia
conpaltatorum non prescivit sui venditorum quamvis prius eius venditores quam conpaltatores. Non quod tantum prudenciam in superbia credideris
incidisse, sed ut eius exemplo pateat quod homo qui futura prudenter per spiritum prophetie et si non omnia non idem tu putabitis
illa vidisse. Ut si quis contendat in eo quod sua sompnia adhuc adolescentulus narrabat, quod pre tue misticum ignorabat
vanitate posse notari ego tamen istud magis sum simplicitati pueri deputandum arbitror quam vanitati. Cum tamen si
qua fuit per ea que passus legitur potuit expiari. Nonnullis enim aliqua aliquando de se per revelacionem iocunda monstrantur
que et si tamquam aliquam absque vanitate scire non possunt, non minus idem venit quod monstratum est. Sic tamen ut illa vanitas in-
punita non sit qua magnitudine aut revelacionis aut promissionis in se vel leviter exultavit. Sicut enim medicus non
solum unguento sed igne utitur cum ferro quod in vulnere sanando superfluum excrevit secet urat ne sanitatem quam ex unguento
prodit impediat. Sic medicus animarum Deus huiusmodi anime providet temptaciones immittit tribulaciones quibus afflicta et humiliata
alta gaudium vertet in luctum revelacionem putet illusionem. Unde fit ut et vanitate careat et veritas revelacionis non pereat.
Sic Pauli extollenciam per stimulos carnis repressit et ipse revelacionibus crebris attollitur. Sic Zacharie infidelitas
lingue obligacione mulctatur et angeli veritas suo tempore manifestanda non mutatur. Sic per gloriam et ignobilitatem sibi
proficiunt dum in terrena dona que receperunt quandoque homines vanitate pulsari senciunt ut dum super se aliquid per gratiam
senciunt tamen non obliviscantur quod sunt. Sed quid de revelacionibus ad curiositatem, de quibus ut hic processum in-
nuisterii inde occasio suscepta est cum omne velle et scire angelum ante casum suum scire potuisse premonere illam
quam primo accepit in reprobos homines dominacionem ut tamen suam non prescivit dampnacionem. De quo ceteris nonnullis questiunculis
motis magis quam solutis totiusque disputaciuncule hec summa sit quod per curiositatem a veritate cecidit quod prius spectavit
curiose quod affectavit illicite speravit presumptuose. Iure ergo in gradibus superbie primum curiositas vendicat sibi locum
que et iam inventa est initium omnis esse peccati. Sed nisi hec cito cohibeatur in levitatem animi quam si ... cito dilabitur.

Monachus enim qui sui negligens est alios curiose circumspicit dum quosdam suspicit superiores. Capitulum xi
quosdam despicit inferiores, et in aliis quidem videt quod invideat, in aliis quod irrideat. Inde fit quod pro volu-
bilitate oculorum levitatis animus nulla utique sui cura aggravatus modo per superbiam ad alta se erigit modo
per invidiam in ima tabescit, nunc per excellenciam pueriliter hylarescit, in altero nequam, in altero vanus, in utroque

superbia consistit, qui et quia superari se dolet, et quia superare se gaudet. Amor propriae excellentiae facit has animi vicissitudines,
nunc pauca et mordacia, nunc multa et inania, nunc risu, nunc luctu plena, semper vero irrationalia indicat verba. Compara
si vis hos primos gradus superbiae supremis duobus humilitatis, et vide si non in ultimo curiositas, in penultimo levitas
cohibetur. Idipsum in ceteris reperies, si alterutrum comparaveris. Sed iam ad tertium docendo, non descendendo veniamus. Cap. xiij

Proprium est superbis laeta semper appetere et tristia devitare, iuxta illud: Cor stultorum ubi laetitia. Unde et monachus
qui duos iam superbiae gradus descendit, dum per curiositatem ad animi levitatem devenit, cum gaudium quod semper
appetit frequenter videt interpolari tristitia, quam de bonis alterius contrahit, impatiens suae humiliationis fugit ad consilium
falsae consolationis. Ex illa denique parte qua sua sibi vilitas et aliena excellentia monstratur, restringit curiositatem, ut
totum transferat se in contrariam partem, quatenus in quo ipse videtur praecellere curiose notet, in quo alter praecellit, ut dissimulet,
ut dum devitat quod triste putat, laetitia continuetur. Hinc fit ut quem sibi vicissim vendicabant gaudium et tristitia,
sola possidere incipiat inepta laetitia. In hoc autem tertio gradu tibi constitutum accipe quibus eum signis vel in te deprehendas
vel in alio. Illum qui huiusmodi est aut raro aut numquam gementem audies vel lacrimantem videbis. Putas, si attendas,
aut sui oblitum aut ablutum a culpis. In signis scurrilitas, in fronte hilaritas, vanitas apparet in incessu.
Pronus ad iocum, facilis ac promptus in risu. Cunctis quae in se contemptibilia et ideo tristia noverat a memoria rasis,
bonis quae si qua sentit in se adornatis vel simulatis ante oculos mentis, dum nil cogitat nisi quod libet, nec attendit
si licet, iam risum tenere, iam ineptam laetitiam dissimulare non valet. Ut enim vesica collecta turgida vento, puncto
quasi foramine exiguo si stringitur, crepitat et detumescit, ac ventus egrediens non passim effusus sed strictius emissus
crebros quosdam sonitus reddit: sic monachus ubi vanis scurrilibusque cor suum cogitationibus impleverit, propter disci-
plinaeque silentium non inveniens ventus vanitatis qua plenius egrediatur, inter angustias faucium per cachinnos excutitur.
Saepe vultum pudibundus abscondit, claudit labia et dentes stringit, ridet tamen nolens, cachinnat invitus. Cumque
os pugnis obstruxerit, sonitus per nares sternutare audit. Capitulum xv.

At postquam vanitas crescere et vesica grossescere coepit, necesse est ut ampliori foramine laxato, scilicet ven-
tositas eructuet, alioquin rumpetur. Sic monachus inepta redundante laetitia, dum risu vel signis eam aperte
non sufficit, in illud verba prorumpit. Et venter meus quasi mustum absque spiraculo, quod lagunculas novas di-
rumpit. Aut loquatur ergo aut rumpetur. Plenus est sermonibus, et coartat eum spiritus uteri sui. Esurit et sitit auditores,
quibus suas iactitet vanitates, quibus omne quod sentit effundat, quibus qualis et quantus sit innotescat. Inventa
autem occasione loquendi, si de litteris sermo exoritur, vetera proferuntur et nova volant, sonant verba ampullosa. Prae-
venit interrogantem, non quaerenti respondet. Ipse quaerit, ipse solvit, et verba collocutoris incepta praecidit. Cum autem pulsato
signo necesse est interrumpi colloquium, horam longam breve queritur intervallum, quaerit licentiam ut ad fabulas redeat
post horam, non ut quempiam aedificet, sed ut scientiam iactet. Aedificare potest, sed non aedificare intendit. Non curat te docere
vel a te doceri quod nescit, sed ut scire sciatur quod scit. Et si de religione agitur, statim visiones et somnia proferuntur.
Deinde laudat ieiunia, commendat vigilias, super omnia orationes exaltat; de patientia, de humilitate, aut de singulis
virtutibus plenissime sed vanissime disputat, ut tu dicas si audieris quod ex abundantia cordis os loquitur, et quia bonus
homo de thesauro suo profert bona. Si ad levia sermo convertitur, in his quanto assuetior, tanto loquacior invenitur. Di-
ces, si audias, rivulum vanitatis, flumen scurrilitatis os eius, ut ita severos et graves animos in levitatem concitet
risus. Et ut totum in brevem colligam, in multiloquio nota iactantiam, et in hoc habes quartum gradum et descriptum.
Cap. xvi. Hac eadem cautela iam attende ad quintum, quem notavi singularitatem,
et nominatim finge rem et tene nomen. Turpe est ei qui se super ceteros iactat, si non plus ceteris aliquid agat, per quod ultra ceteros appareat. Inde
non sufficit ei quod communis monasterii regula vel maiorum cohortantur exempla; non tam melior esse studet
sed videri; non melius vivere sed videri vincere gestit, quatenus dicere possit: Non sum sicut ceteri homines. Plus de
blanditur de uno ieiunio quod ceteris prandentibus facit, quam si cum ceteris septem diebus ieiunaverit. Commodior de-
videtur una oratiuncula peculiaris, quam tota psalmodia unius noctis. Inter prandendum saepe solet oculos iactare per
mensas, ut si quem minus comedere viderit, victum se doleat, et incipiat idipsum sibi subtrahere crudeliter quod
necessario victui indulgendum providerat, plus gloriae metuens detrimentum quam famis cruciatum. Si quem maciorem, si quem
pallidiorem perspexerit, vilem se aestimat, numquam requiescit. Et quoniam vultum suum ipse videre non potest, qualem se intuentibus
offert, manus quas potest et brachia spectans palpat, costas humeros attrectat et lumbos, ut pro his quae corporis
sui membra vel minus satis exilia probat, et pallorem vel colorem oris discernat. Ad omnia denique sua strenuus, ad
communia piger, vigilat in lecto, dormit in choro. Cumque aliis psallentibus ad vigilias tota nocte dormitet,
post vigilias aliis in claustro quiescentibus, solus in oratorio remanet, excreat et tussitat, gemitibus et
suspiriis aures foris sedentium de angulo implet. Sed dum ex his quae singulariter sed inaniter agit

apud simpliciores eius opinio concinnit qui perfecte opera probant quia cernunt sed unde procedant non discernunt. Dum
miserum beatificant in errorem inducunt. Capitulum xvii. De sexto gradu qui dicitur arrogantia.

Credit quod audit laudat quod agit et quid intendit non attendit. Obliviscitur intentionem dum amplectitur
opinionem. Et cum de alia omnia se plus sibi credit quam aliis de se solo plus aliis credit quam sibi ut iam non
verbotenus aut sola operum ostentatione suam preferat religionem sed intimo cordis credat affectu se omnibus
sanctiorem et quicquid de se laudatur non ignorantie aut benivolentie laudatoris sed suis meritis
arrogans ascribat. Unde post singularitatem septimum sibi gradum merito arrogantia vendicat. Post hec presumptio
invenitur in qua septimus gradus constituitur. Capitulum xviii. De septimo gradu superbie qui dicitur presumptio.

Qui enim alios se precellere putat quomodo plus de se quam de aliis non presumat. Primus in conventibus residet
in consiliis primus respondet non vocatus accedit non iussus se intromittit. Reordinat ordinata, reficit facta.
Quicquid ipse non fecit aut ordinavit non recte factum nec pulchre ordinatum estimat. Iudicat iudicantes
prejudicat iudicaturis. Ad prioratum si non fuerit assumptus aut invidum iudicat aut deceptum. Quod si mediocris ei aliqua iniuncta
fuerit obedientia indignatur aspernatur arbitrans se non esse minoribus occupandum qui se ad maiora sentit
idoneum. Sed qui sic promptulus ad omnia magis temere quam libere se consueverit ingerere impossibile est eum quicquam non
errare. Ad prelatum autem pertinet errantem arguere. Sed quomodo culpam suam confitebitur qui nec esse putat nec putari
culpabilis patitur. Propterea cum ei culpa imputatur si ergo eum arguerit fuit declinare cor eius videris in verba ma-
litie in octavum gradum qui dicitur defensio peccatorum noveris incidisse. Capitulum xix. De octavo gradu qui dicitur defensio

Multis modis fiunt excusationes in peccatis. Aut enim dicit qui se excusat non feci quod sed bene feci. Aut si male
non multum male. Aut si multum male non mala intentione. Si aut de illa sicut Adam vel Eva convincitur
aliena suasione se excusare nititur. Sed qui procaciter etiam aperta defendit quomodo occultas et malas
cogitationes cordi suo advenientes humiliter abbati suo revelabit. Capitulum xx. De decimo gradu qui dicitur confessio simulata

Licet vero guia hec excusationes ceteraque mala iudicent quas ore propheticeo verba malitie appellent multo
tamen periculosior est fallax et superba confessio quam pertinax et obstinata defensio. Nonnulli enim cum de peccatis
arguuntur scientes si se defenderent quod non sibi crederetur subtilius inveniunt argumentum defensionis verba
reddentes dolose confessionis. Est quippe ut scriptum est qui se nequiter humiliat et interiora eius plena sunt
dolo. Vultus demittitur prosternitur corpus aquas sibi lacrimulas contorquet si potuerit voce suspiriis et verba gemitibus
interrumpit. Nec solum qui humoi est obiecta non excusat sed et culpam exaggerat ut dum impossibile aliquid vel
incredibile sue culpe ore ipsius audis additum etiam illud quod ratum putabas discredere possis et ex eo quod falsum esse
non dubitas constitetur in dubium veniat quod quasi certum tenebat. Dum quod affirmat quod credi noluit confitendo
culpam defendit et aperiendo tegit quando et confessio sonat laudatur in ore et adhuc iniquitas occultatur in corde
ut is magis ex humilitate quam ex veritate confiteri putet qui audit aptans ei illud scripture. Iustus in principio accu-
sator est sui. Malunt enim apud homines veritate periclitari quam humilitate cum apud deum periclitetur utrumque. Aut
si adeo culpa manifesta sit quod ulla tergiversatione penitus tegi vix ut possit nec vox penitentis non cor penitentis
assumitur qua nota doleant dum ignominiam manifeste transgressionis decore recompensat publice confessionis.
Gloriosa res humilitas qua ipsa quoque superbia palliare se appetit ne vilescat. Sed hec tergiversatio cito a prelato de-
prehenditur si ad hanc superbam humilitatem non leviter flectitur quo magis dissimulet culpam vel differat penam.
Vasa figuli probat fornax et tribulatio vere penitentes distinguit. Cum enim vadit penitens laborem penitentie non
abhorret sed quicquid sibi pro culpa quam odit iniungitur tacita conscientia patienter amplectitur. Et in ipsa quoque obedientia
duris ac contrariis rebus aborties quibuslibet irrogatis iniuriis sustinens nec lacessit ut in quarto gradu stare se vi-
humilitatis. Cuius vero simulata confessio est una vel levi contumelia aut exigua pena interrogatis iam humilitatem
simulare non potest immurmurat fremit irascitur nec in quarto stare humilitatis sed in nonum superbie corruisse probatur
qui quoniam despectus est recte simulata confessio dici potest. Turbata prius tunc confessio sit in corde superbi cum sicut
decipitur prope amittit laus minuitur nec culpa diluitur tandem notatur ab omnibus iudicatur ab omnibus eo quod eos
vehementerque indignatur quod falsus consipiunt quicquid de eo prius opinabat. Tunc opus est prelato ut eo minus illi
parcendum putet quo magis omnes offenderet si ei parceret. Capitulum xxi. De x° gradu qui dicitur rebellio

Sic nisi cum misericordia divina superna respiciat ut quod valde talibus difficile est vinumoribus iudiciis tacitus
acquiescat frontosus et impudens fratribus tanto deterius quanto desperatius in decimum gradum per rebellionem
corruit qui prius latenter arrogans fratres contempserat iam patenter inobediens etiam magistrum contempnit

Sciendum itaque quod hos gradus quos in superbia posui in tres tantum colligi possunt, ut in sex superioribus contemptus fratrum, in quatuor sequentibus contemptus magistri, in duobus qui restant contemptus consummetur Dei. Notandum quoque quod hi duo ultimi superbie gradus qui humilitatis ascendendo primi inveniuntur, sicut extra congregationem ascendendi sunt, ita in congregatione descendi non possunt. Quod autem ante ascendi debeant, ex hoc apte intelligi datur quod de tertio in regula legitur: Tertius humilitatis gradus est ut quis pro Dei amore omni diligentia se subdat maiori. Si ergo in tertio gradu subiectio collocatur, qua paulo superius fit quod primum nomen conventui sociatur, consequens est quod duo anteriores iam transcendi intelligantur. Denique ubi fratrum concordia ac magistri sententia contemnitur, quid iam in monasterio nisi scandala facit? Capitulum XXII. De libertate peccandi.

Post decimum itaque gradum qui rebellio dictus est, expulsus vel egressus de monasterio, statim corruit in undecimum. Et tunc ingreditur vias que videntur hominibus bone, quarum finis, nisi forte eas Deus sepserit, demergit eum in infernum profundum, id est in contemptum Dei. Impius enim cum venerit in profundum malorum, contempnit. Potest autem undecimus gradus appellari libertas peccandi, per quam monachus cum iam nec magistrum videt quem timeat, nec fratres quos vereatur, tanto securius quanto libentius sua desideria implere delectatur, a quibus in monasterio tam pudore quam timore prohibebatur. Et quamvis iam fratres vel abbatem non timeat, Deum tamen adhuc aliquantulum timet. Proinde nec sine aliqua dubitatione queque prima illicita perficit; sed sicut is qui vadum temptat, pedetentim non cursim in gurgitem vitiorum intrat. Capitulum XXIII. De XII° gradu superbie qui dicitur consuetudo peccandi.

Et postquam terribile Dei iudicium prima flagitia impunitas sequitur, experta voluptas libenter repetitur, repetita blanditur. Concupiscentia reviviscente sopitur ratio, ligat consuetudo. Trahitur in profundum malorum, traditur captivus tyranno vitiorum, ita ut carnalium voragine desideriorum absorptus, sue rationis Deique timoris oblitus dicat insipiens in corde suo: Non est Deus. Iam indifferenter licitis pro libitu utitur. Ab illicitis cogitandis, patrandis, investigandis non animum, non manus vel pedes prohibet: sed quidquid in cor, in buccam, ad manum venerit, machinatur, garrit et operatur, malevolus, maledicus, facinorosus. Quemadmodum denique ascensis omnibus gradibus, corde iam alacri absque labore, pro bona consuetudine iustus currit ad vitam: sic descensis, impius pro malo usu, non se ratione gubernans, non timoris freno retentus, intrepidus festinat ad mortem. Medii sunt qui fatigantur, angustiantur, qui nunc metu cruciati gehenne, nunc priscis retardati consuetudinibus, descendendo vel ascendendo laborant. Summus tantum et infimus sine impedimento et absque labore ad mortem iste, ad vitam ille festinat: alter alacrior, alter pronior; illum alacrem caritas, istum pronum cupiditas facit. In altero amor, in altero stupor laborem non sentit. In illo denique perfecta caritas, in isto consummata iniquitas foras mittit timorem. Illi veritas, isti cecitas dat securitatem. Potest ergo duodecimus gradus appellari consuetudo peccandi, qua Dei metus amittitur, contemptus incurritur.

Pro tali iam, inquit Iohannes apostolus, non dico ut quis oret. Sed numquid dicis, o Apostole, ut quis desperet? Immo gemat qui illum amat, non presumat orare, non desistat plorare. Quid est quod dico? Numquid forte ullius remanet spei reliquum, ubi oratio non invenit locum? Audi credentem, sperantem, et tamen non orantem: Domine, si fuisses hic, frater meus non fuisset mortuus. Magna fiducia, qua credidit sua presentia Dominum mortem prohibere potuisse, si affuisset. Quid vero? Que credidit vivum potuisse servare, mortuum dubitet posse resuscitare? Sed et nunc scio quia quecumque poposceris a Deo, dabit tibi Deus. Deinde querenti ubi posuerint eum: Veni et vide. Quare? O Martha, magna nobis fidei insignia tribuis. Sed quomodo cum tanta fide diffidis? Veni, inquis, et vide. Cur, si non desperas, non prosequeris: et dicas, Et resuscita? Si autem desperas, cur Magistrum sine causa fatigas? An forte fides aliquando impetrat quod oratio non presumit? Denique appropinquantem cadaveri prohibes, et dicis: Domine, iam fetet; quatriduanus enim est. Desperando hoc dicis, an dissimulando? Sic quippe ipse Dominus post resurrectionem suam finxit se longius ire, cum tamen vellet cum discipulis remanere. O sancte mulieres Christi familiares! Si fratrem amatis, cur eius misericordiam non flagitatis, de cuius potentia dubitare, pietate diffidere non potestis? Sic melius, tamquam non orantes oramus; sic efficacius quasi diffidentes confidimus. Exhibemus fidem, prodimus affectum; scit ipse, cui non est opus ut aliquid dicatur, quid desideramus. Scimus quidem quia omnia potest; sed tam grande miraculum, tam nobis inauditum, etsi eius subest potentie, multum tamen excedit universa merita humilitatis nostre. Sufficit nobis potentie locum, pietati dedisse occasionem, malentes patienter expectare quid velit, quam impudenter querere quod forsitan nolit. Denique quod meritis nostris deest, verecundia forsitan supplebit. Petri quoque post grande lapsum lacrimas quidem video, sed precem non audio: nec tamen de indulgentia dubito. Disce et in Matre Domini magnam et imitabilem fidem; disce in magna fide verecundiam retinere; disce verecundiam decorare fide, reprimere presumptionem. Vinum, inquit, non habent. Quam breviter, quam reverenter suggessit unde pie sollicita fuit! Et ut discas in huiusmodi magis pie gemere quam petere presumptuose, pietatis estum pudoris temperavit umbra, et conceptam precis fiduciam verecunde suppressit. Non frontose accessit, non palam locuta est, ut audacter coram omnibus

dicit Obsecro fili deficit vinum contristantur convive confunditur sponsus Ostende quid possis Sed licet aut multo plurimum pectoris
estuans fervens loquatur affectus pro nostra tamen potencia pia filium mater adiit non potenciam temptans sed voluntatem
explorans Vinum inquit non habent Quid modestius quid fidelius non defuit pietati fides vox gravitatis efficacia voto
Si ergo illa cum mater sit matrem se oblita non audet petere miraculum vini Ego vile mancipium cui permagnum est
filiis saltem ac matris esse vernaculum qua fronte presumo pro vita petere quadriduani Duo etiam in ewangelio ceci visum
alter accepisse alter recepisse leguntur alter quem amiserat alter quem non habuerat unus scilicet contractus alter vero cecus
natus Sed qui contractus mirabiliter mirisque clamoribus miraculum meruit Cum vero cecus natus tanto misericordius
natus Sed qui contractus mirabiliter nullis suis precibus preventum sui illuminatoris beneficium meruisse sensit Illi denique dictum est fides
quanto mirabilius nullis suis precibus preventum sui illuminatoris beneficium meruisse sensit Illi denique dictum est fides
tua te salvum fecit Huic autem non Duos recentes mortuos tercium iam quadriduanum lego resuscitatos solis tamen
in domo adhuc positam precibus patris duos autem ex insperata magnitudine pietatis sue sed et forma sic contigit quod de
in domo adhuc positum precibus patris duos autem ex insperata magnitudine pietatis sue illud ac forma si contigit quod deus
avertat aliquem de nostris fratribus non in corpore sed in anima mori quamdiu inter nos adhuc est pulsabo et fratres precibus et ego
meus qualiscumque peccator salvatorem Si revixerit lucrati sumus fratrem Sin vero non meruimus exaudiri ubi iam vel
tolerare vivos vel tollere a vivis non potuit sed incipiet efferri semper quidem fideliter gemo sed non iam fiducialiter ago
tolerare vivos vel tollere a vivis non potuit sed incipiet efferri semper quidem fideliter gemo sed non iam fiducialiter ago
non apte audeo dicere Veni domine suscita mortuum nostrum corde tamen suspenso tremulis intus clamare non cesso si forte
desiderium pauperum exaudiet dominus preparacionem cordis eorum audiet auris eius Et id est nunquid mortuis facies mirabilia aut
medici suscitabunt et confitebuntur tibi Et de quadriduano Nunquid narrabit aliquis in sepulcro misericordiam tuam et veritatem
tuam in perdicione Posset interim salvator si vellet improvise et insperate occurrere nobis lacrimis eque porcionem mortis
tua in perdicione Posset interim salvator si vellet improvise et insperate occurrere nobis et lacrimis eque portionem mortis
non precibus mortui vitam reddere vivis aut etiam iam sepultum revocare a mortuis Mortuum autem dicimus illum qui
sua peccata defendens in octavum iam corruit gradum A mortuo enim tamquam qui non est perit confessio Post decimum
vero qui tercius est ab octavo iam effertur in libertate peccandi quod compellitur a consorcio monasterii At postquam ad tercium transierit
iam quadriduanus recte dicitur quia in quartum decidens per consuetudinem sepelitur Absit autem a nobis ut eciam pro talibus
et si palam non presumimus vel in cordibus nostris orare cessemus cum paulus eciam eos lugeat quos sua pena mortuos sciret
et si palam non presumimus vel in cordibus nostris orare cessemus Videant tamen in quanto periculo sint qui
et si eciam a quibus orationibus ipsi se excludunt sed ab affectibus omnino non possunt Videant tamen in quanto periculo sint qui
quibus eciam palam orare non audeat que fidenter eciam pro iudeis pro ethnicis et pro gentibus orat Cum enim in passione
quibus eciam palam orare non audeat que fidenter eciam pro iudeis pro hereticis et pro gentibus orat Cum enim in passione
nominatim pro quibuslibet malis oretur nulla tamen fit mencio pro excommunicatis Dicis forsitan frater Gaufride me aliud quam tu
nominatim pro quibuslibet malis oretur nulla tamen fit mencio pro excommunicatis Dicis forsitan frater G. me aliud quam tu
quesisti quam ipse promisi tandem constituisse cum pro gradibus humilitatis superbie gradus videar descripsisse Ad quod
ego non potui dicere nisi quod didici Non putavi congruum me describere ascensiones cum plus descendere quam ascendere
ego non potui dicere nisi quod didici ego quid proponam
nomini Proponat tibi beatus benedictus gradus humilitatis quos ipse prius in corde suo disposuit ego quid proponam
non habeo nisi ordinem mee descensionis in quo tamen diligenter inspiciatur via forsitan ascensionis reperitur
Si enim romam tibi tendenti homo inde veniens obviaret quesiturus viam quid melius quam illam qua venit ostenderet
Si enim romam tibi tendenti homo inde veniens obviaret quesiturus viam quid melius quam illam qua venit ostenderet
Si enim romam tibi tendenti homo inde veniens obviaret castella villas urbes et fluvios ac montes per quos transierit nominat suum denuncians iter tuum prenunciat
quod castella villas urbes et fluvios ac montes per quos transierit recedendo veniendo In hac simili modo mea descensione gradus
ita ut eadem loca recognoscas eundo que ille pertransierit recedendo veniendo In hac similiter mea descensione gradus
ascensionis fortasse reperies quos ascendendo melius tu in corde tuo quam in nostro codice leges Deo gracias ihesus christe

Explicit libellus beati bernhardi abbatis de xii gradibus humilitatis et superbie 1476 in die sancti clementis

Ysidorus de summo bono

Summum bonum deus est quia incommutabilis est et corrumpi omnino non potest. Creatura vero bonum est sed non summum quia mutabilis est. Et dum sit quidem bonum, non tamen esse potest et summum. Quid est immortalitas dei nisi eius incommutabilitas. Nam et angeli et animae immortales sunt, sed incommutabiles non sunt. Ideo quia solus deus dicitur immortalis quia solus incommutabilis. Nam anima moritur dum deserente deo de bono in malum mutatur. Sic et angelus dum deserente deo est lapsus. Quod materiam habet unde constat mutabile est quia de informi ad formam transiit. Quod vero non habet materiam immutabile est sicut deus. Itaque bene ac subaliter ista sunt in deo: incorruptio, immortalitas, incommutabilitas. Unde et merito cunctae praeponitur creaturae. Opus non consilium apud deum. Nec variatur eius quia pro variis temporibus diversa praecepit, sed manens idem incommutabilis et aeternus, quod cuique congruum est temporibus ab ipsa aeternitate in eius mansit dispositione consilii. Non usu nostro aliud deum putare et aliud pulchritudinem eius atque aliud mansuetudinem eius, sicut aliud est homo et aliud pulchritudo eius, quia desistente pulchritudine homo manet. Ac per hoc qui ita intelligit deum corporeum esse credit deum, dum pulchritudo dei ipse deus sit. Ideo deus dicitur simplex sive non amittendo quod habet, seu quia non est aliud ipse et aliud quod in ipso est. Inordinate dicuntur secundum conditionem vitiorum solet ea quae ordinate in deo sunt. Utpote simplicitas quae aliquando dicitur pro stultitia, et non est. Apud deum vero simplicitas est summa. Ipsa haec regula et recta aestimanda sunt.

Quod immensus omnipotens sit deus. Capitulum 2.

Non ideo caelum et terram implet deus ut contineant eum, sed ut ipsa potius contineantur ab eo. Nec particulatim deus implet omnia, sed cum sit idem unus, ubique tamen totus est. Non ita putandus est esse deus in omnibus ut unaquaeque res pro magnitudine portionis suae capiat eum, id est maxima maius et minima minus, dum sit potius etiam ipse totus in omnibus sive omnia in ipso. Omnipotentia divinae maiestatis cuncta potestatis suae immensitate concludit, nec evadendi potentiam eius quis inveniet aditum, quia ille omnia circumquaque constringit. Cuncta enim intra deum inclusi omnipotentia continentur, sive quae continenda sunt ut salva sint, seu ea quae amputanda sunt ut pereant. Nullatenus ergo possibile est effugere deum quempiam. Qui enim eum non habet placatum, nequaquam evadit iratum. Immensitas divinae magnitudinis ista est ut intelligamus eum intra omnia sed non inclusum, extra omnia sed non exclusum, et ideo interiorem ut omnia contineat, ideo exteriorem ut incircumscriptae magnitudinis suae immensitate omnia concludat. Per id igitur quod exterior est ostenditur creator esse, per id vero quod interior gubernare omnia demonstratur. Ac ne ea quae creata sunt sine deo essent, deus interior est, ut omnia concludantur ab eo. De consummatione autem facti dicitur perfectus deus. At qui non est factus quomodo est perfectus? Sed hunc sermonem de usu nostro sumit inopia, sicut et reliqua verba, quatenus id quod ineffabile est utcumque dici possit, quia de deo nihil digne humanus sermo dicit. Dum localis non sit deus, localiter tamen ambulat in suis sanctis dum de loco in locum praedicatur ab eis. Nam deus qui nec loco movetur nec tempore, in suis tamen suis et tempore et loco movetur quoties ab eisdem localiter praedicatur. Dum de deo nec secundum qualitatem nec secundum situm nec secundum habitum aut motum aliquid digne dicatur. Inest tamen ei quaedam latitudo caritatis qua nos ab errore abstrahit et colligit in unitate. Inest ei et longitudo qua nos longanimiter malos portat, donec emendatos patriae futurae restituat. Inest ei et altitudo per quam omnem sensum suae scientiae immensitate superat. Inest ei et profundum quo damnandos inferius iusto aequitate vel iusta aequalitate damnandos deus in infimis suis disponens.

Quod invisibilis sit deus. Capitulum 3.

Cum de deo loquens scriptura plerumque dicit sedere deum [illegible] perordinat, quod non quasi visibilem ostendit, sed ubique putetur sedeat pro eo quod dicitur sedere deus, vel quod magnitudinem divinitatis eius nulla possit substantia attingere etiam nec angelica. Creatura usque ad parvitatem angelicam humana post resurrectionem natura proficiat ad contemplandum deum indefessa consurgit, videre tamen eius praesentiam non valet plene, quam nec ipsa perfecto angelica in totum attingit natura secundum apostolum qui ait: Et pax dei quae exsuperat omnem sensum, ut scilicet etiam angelorum. Sola enim trinitas sibi integre nota est et humanitas a Christo suscepta quae tertia est in trinitate persona. Intelligibiliter quodam nostro modo dei scientia sciri potest dum esse creditur. Opus vero eius quod utique ei coaequari non potest atque indicia a nullo penitus sciuntur. Dei secreta vel iudicia eius non posse sensu penetrari vel angelico vel humano, et ideo quia occulta sed iusta sunt, tantum ea venerari opus est et timere, non discutere aut inquirere secundum apostolum qui ait: Quis cognovit sensum domini aut quis consiliarius eius fuit.

Quod ex creaturae pulchritudine cognoscitur deus. Capitulum 4.

Saepe ad incorpoream creatoris magnitudinem creaturarum corporea magis ducimur [illegible] componitur ut magna considerentur ex parvis et ex visibilibus invisibilia aestimentur, atque ex pulchritudine factorum effector operum agnoscatur. Non tamen parvitate consimili, sed ex quadam subdita et creata specie hominum

sicut ars in artifice retorquet laudem, ita rerum creator per creaturam suam laudatur, et quanto sit excellentior ex ipsius operis condicione monstratur. Ex pulchritudine conspecte creature pulchritudinem suam que conscribi nequit facit deus intelligi, ut ipsis vestigiis veniatur homo ad deum quibus est aversus, ut qui per amorem pulchritudinis creature a creatoris forma se abstulit, rursus per creature decorem ad creatoris pulchritudinem veniatur. Ambrosius. Gradibus intelligentie per creaturam progreditur homo ad intelligendum deum creatorem. Idem. Ab insensibilibus surgens ad rationabilia venit ad creatorem. Intelligibilia per se collaudant deum, irrationalia et insensibilia non per se sed per nos, dum ea considerantes deum laudamus. Sed idem dum ipsa laudare, quia earum laude earum prebent causam. Dicunt antiqui quod nichil causa sit, sic quod non sensum habeat ad deum. Hic est illud quod ex silice scintilla excutitur, et si ignis in saxo utique ibi sentitur sensus ubi se vita non sentit.

¶ Ut quod usu nostro quedam species ad deum referuntur. ¶ Capitulum vi.

Nostro usu deus zelare dicitur vel dolere, horum cum motuum apud deum perturbatio non est, apud quem tranquillitas summa est. Non ita perturbanda est mens sua ut credamus posse deo furoris vel iracundie ... sed ipsam equitatem iustitie qua reos punit iracundiam sacra lectio nominat, cum quamquam vindictionis actione perturbatio. Itaque intelligere opus est et alias passiones quas de affectione animi equidem est furor est et indignatio patientis. Itaque intelligere opus est ... inconmutabilis sit credendus et tamen per causarum effectibus ut facilius intelligatur ducit scriptura ad deum, ut et ipse se inconmutabilis sit credendus et tamen per causarum effectibus ut facilius intelligantur. Unde Clemens: De humane consulit infirmitati, ut qui eum scire non possunt, agnoscere iuxta locutionis morem. Seipsum nobis consumet, unde et membrorum more qualitates habere scribitur et passionum indignationem dici de se voluit, quatenus ad sua per misericordiam traxit et dum condescendit nobis. Consurgeremus eis. Multis modis ad formandum deus se hominibus de inferioribus rebus species ad se trahit, que tamen in ipso proprie sciamus invisibilem esse et incorporeum constat. Plerumque de corporibus ad deum sumuntur qualitatum species que tamen in deo non sunt, qui in ipsa natura incorporeus est et incircumscriptus, sed per efficientiam rerum in ipso species scribuntur. Ut qui omnia videt dicatur oculus, et propter hoc quod audit omnia dicatur auris, propter eo autem quod audit ambulat, propter eo quod appetit stat. Sic et in ceteris horum et propter hoc quod audit omnia dicatur auris. Sic est obliviscens et meminens. Hinc est quod et propheta dicit: Iuravit dominus. Similibus ab humanis membris sumitur similitudo ad deum, sic est obliviscens et meminens. Et alibi sub figura et ursus et scarabeus compositum per arcam suam. Non quod deus arcam habeat sed hoc modo enarrat affectum. Et alibi sub figura et ursus et scarabeus ... qui usque ad mortem passionis seu carnis querelas descendisse intelligitur. Nec mirum si talibus sermonibus figuretur. Non ita et propheta agnus non per naturam sed per innocentiam, et leo per fortitudinem non per naturam, et sponsus per mortem et sapientia cognoscitur. Nam et propheta agnus non per naturam, sed per innocentiam et leo per fortitudinem, non per naturam et sponsus per mortem et sapientia. Etiam et in prophetia plaustri portantis fenum species ducitur ad deum. Et hec omnia ideo per figuram prophetie qui non per naturam scribuntur. Nam et in prophetia plaustri portantis fenum species ducitur ad deum. Non secundum essentiam sed secundum similitudinem species ducuntur ad deum, neque per substantiam nichil est horum, sed per proprietatem substantie omnis. Non secundum essentiam sed secundum similitudinem species ducuntur ad deum. Unde et creditur deus numquam visibiliter hominibus apparuisse nisi per assumptam creaturarum proprietate sed per efficacia causarum. Unde et creditur deus numquam ... arbitrantes deum esse corporeum. Dum speciem fallitur quidam stultorum dum legunt ad ymaginem dei factum esse hominem, arbitrantes deum esse corporeum. Non ergo est corporis forma in deo quia homo ad ymaginem non caro que est corpus, sed anima que est spiritus dei ymaginem habeat. Non ergo est corporis forma in deo quia homo ad ymaginem ... et dum invenerit, ille est deus. Facies dei in scripturis non caro sua creatur. Cogita ergo quale corpus habeat vitas et dum inveneris, ille est deus. Facies dei in scripturis non caro sua creatur. Cogita ergo quale corpus habeat ... Hac enim voce dicitur deo: Unde sed divina cognitio intelligitur, eadem voce qua per faciem conspecta quisque cognoscitur. Hac enim voce dicitur deo. Unde ... Os dei unigenitus eius est. Nam sicut per verbis quod per lingua fiunt nobis faciem tuam. Et si dicatur: Da nobis cognitionem tuam. Os dei unigenitus eius est. Nam sicut per verbis que per linguam fiunt ... quod mos est ut ore verba formentur. Et si volumus quem locutionis sepe dicimus illa et illa, ita et per dei verbo os ponitur, quia mos est ut ore verba formentur. Et si volumus quem locutionis sepe dicimus illa et illa ita et per dei verbo os ponitur ... sic lingua per verbis sic manum per litteris illo demonstrare quo id quod efficit per id quod efficitur nominatur. Sicut os per verbo ponimus, sic linguam per verbis sic manum per litteris illo demonstrare quo id quod efficit per id quod efficitur nominatur. Ad posteriora vero opus respicit, dum in futuro faciem ad faciem quibusque vestigia dei sunt quibus nunc per speculum deus noscitur. Ad posteriora vero opus respicit dum in futuro faciem ad faciem quibusque electis putabitur, ut ipsam speciem contemplentur cuius nunc vestigia comprehendere conantur. Hoc est quem videre per speculum dicitur sicut et cetera.

¶ Quod deo nulla temporum successio ascribitur. Capitulum septimum.

Omnia tempora precedit divina eternitas. Preteritum futurum vero aliquid credit, sed omnia presentia in eo dum que eternitate sua cuncta complectitur. Alioquin mutabilis esset deus credendus si ei successiones temporum ascriberent. Si semper cum deo cuncta essent tempora non esset tempus, sed esset eternitas. Nec mutarentur tempora, sed starent. Prius preteritum et futurum unum est. Hec non deo ubi gratia dicimus per presenti teneo codicem, per preterito tenui, per futuro tenebo. Unum sit ante vero deus tenet et per tenuit et tenebit tenet deus. Sed nec ipsorum angelorum discessio accessio vero est temporum. Nam duas constat esse in creaturis res quas vicissitudo temporum non valet limitare: angelos scilicet propter quod inconmutabili inherent creatori, sine materiam informem, prius quam ex ea omnia ista que temporaliter ... voluit formaret. Hec ipsi utique valebat tempus accedere. Tempus enim non ad eas creaturas que super celos sunt, sed ad eas que sub celo sunt pertinet. Non enim angelis accedunt tempora vel succedunt, sed nobis qui sub celo versamur in hoc infimo mundo.

¶ De temporibus. Capitulum septimum.

Nulla ante principium mundi tempora fuisse, quia dum sit ipsum tempus creatura, in principio tamen mundi factum credendum est. Ideo principium dicitur quod ex ipso cepit rerum universarum exordium. Nullum spatium temporale ante tempora quia ante absque

cedit pene quam veniat. Ideo quia in rebus nullus status est tempus quia celeri creature motu mutatur. Nec certum anni pro
tempus est. ut unus aug unum tempus est. nec unus mensis unum tempus est. nec dies nec hora. quia dum ? omnia particulis
succedunt sibi et decidunt. quo unum dum est quod sibi non est. utrum sit preteritum futurum vel tempus sicut prius. Et si est
scire oportet ubi est. Sed absolute quod dicta et futura et preterita et presentia in animo sunt potius requirenda. Tria ista preterita
presentia et futura in animo tum invenimus. preterita reminiscendo. presentia contuendo et futura conspiciendo. Speramus igitur ad
venientia intuemur presentia recolimus transeuntia. Sed non ita in deo sunt. tunc simul omnia assunt. ¶ De mundo. C. vii.

Mundus ex visibilibus rebus est sed tamen investigabilibus constat. Homo autem ex rerum universitate corporis alter quidam
in brevi creatus est mundus. Hoc mundi de uno considerandum est homine. Nam sicut per diversitate etatum ad finem homo vergit
ita et mundus per hoc quod distenditur tempore deficit. quia unde homo atque mundus crescere videtur. inde utrumque minuitur. Si quis
autem per tanta retro tempora deo vacat. nova per mundo faciendo orta fuisse cogitatio quam in suo consilio manet eterno
huius mundi constructio. ut tempus ut prius sed eternitas fuit. Tempus vero a substitutione creature non creatura cepit a tempore
Querendi aiunt quid faciebat antequam celum faceret. Cur nova voluntas in deo ut mundum conderet orta est. Sed
nova voluntas in deo orta non est. quia et si mundus non erat. in eterna tamen ratione et consilio erat. Dicunt quidam quia
subito deus voluit facere mundum quod ante non fecit. voluntate dei mutari arbitrantes qui aliquid voluit quod
aliquid non voluit. Quibus respondendum est. Voluntas dei deus est quia ipse non aliud est aliud voluntas eius sed hoc
est ipsi velle quod ipse est. et quod ipse est utrumque eternus et incommutabilis est. Sic est voluntas eius. Materia ex qua
formatus est mundus origine non tempore res a se factas precessit. ut sonus cantum. Prior enim est sonus cantu. quia
suavitas cantilene ad sonum vocis non sonus pertinet ad suavitatem. ac per hoc utraque simul sunt. sed ille quod quam pertinet
cantus. prior est in sonus. Materia ex qua celum terra quod formata est. non informis vocata est. quia nondum ex ea formata
erat que formari restabat. Unde ipsa materia ex nichilo facta erat. Aliud est fieri posse. aliud fieri necesse est.
fieri necesse est quod deus naturis inseruit. Fieri autem posse est quod ex cursu indito nature creator ut faceret
quemque voluit reservavit. Non ex hoc scriptum habere tenebre quia deus dubius per prophetam. Ego deus formans lucem et
creans tenebras. sed quia angelica natura que non est prevaricata lux dicitur. Illa autem que prevaricata est. tenebrarum nomine
nuncupatur. Unde et a primo lux a tenebris dividitur. Sed quia et hos et illos deus creavit. inde formans lucem et creans
tenebras. Unde tamen bonos angelos non tamen creans sed creando formans malos vero creans tamen non formans. hoc autem
et de hominibus bonis malis quam accipiendum est. Post admirationem celi terre quam creaturarumque non nominatur in genesi spiritus sanctus
ut quia super ferri eum dici oportebat. autequam illa nominarentur quibus creator spiritus sanctus superferri diceretur. quod et apostolus
indicat. dum supereminentem viam caritatis demonstrat. Ideo super aquis spiritus sanctus dicitur quia donum est dei in quo
subsistentes requiescimus atque protegendo nos superfertur nobis. Unaqueque natura suo pondere nititur. Ignis autem et oleum
nitendo superiora semper appetunt quia per ipsorum figuram superferri videntur creature. spiritus sanctus approbatur. Dies prior factus angeli sunt
qui propter unitatem insinuanda non dies primus sed dies dicta est unus. et ideo ipse repetitur semper in operatione creature. quia
dies hic est natura angelorum qui creaturam ipsam contemplabatur. quodammodo vespera fiebat. non autem permanendo in eius creature
constitutione sed laudem eius ad deum referens. cum quod melius in deum ? conspiciens continuo mane fiebat. Si vero
mane permaneret neglecto creatore in creature aspectu iam non vespera sed nox utique sibi putaretur. Dum se creatura melius
in deo quam in scripta novit. ipsa sui cognitio que maior in deo est dies et lux dicitur. Cognitio vero sua in scripta ad
compensationem cognitionis illius que in deo est quia longe inferior est vespera nominatur. Ideo quod post vesperam mane fiebat
quia dum sua in se cognitione non satisfacere cognosceret ut se plenius nosse potuisset ad deum sese referebat creatura
in quo se dies melius cognoscendo fieret. Non sic quemadmodum nos transitorie dicimus fiat aquis sic deus dixit fiat
celum in primo. Illud enim sempiterne in hoc verbo unico dictum est. Sed transitorie dictum est a deo. fiat. erat utique creatura
aqua unde iam talis fieret nox. Sed quia antequam diceret fiat nulla constituit creatura. ipsum fiat quod dictum est. in eternitate verbi
non in vocis sono enunciatum est. Non seperatus a deo visa. separatus quod laudata est creatura que antequam fieret perfecte ab
illo visa est. Sed dum nos singula videntes laudamus. tamquam ipse videat laudet quod per nos. Sic illud Non estis qui loquimini
sed spiritus patris vestri. Proinde sicut ipse loquitur per nos ita videt et laudat per nos sed per se perficiunt ac semper videt.
per nos vero temporaliter. Attente vero creaturam in primo valde bona vocari singulariter vero tamen bona. quia et membra corporis
tum sint singla bona nimis tamen bonum faciunt dum singla omnia valde bonum efficiunt. Decor elementorum omnium in
pulcro et apto consistit. sed pulcrum est quod pulcro est per se ut homo ex anima et membris omnibus constans. aptum vero
est ut vestimentum et victus. Ideo quod hoc dicit pulcrum aptum quia non vestimento et victui est homo nimis sed ista homi

ipsis quia illa apta que non sibi sunt hoc prosunt aut aliis sed aliud vel ad hoc accomodata non cernit ratio. Sic et de celis
elementorum naturis dictum est. Cuncta que sunt et facta sunt miranda valde sunt sed consuetudine sui assiduitate viluerunt
ideo quia sic cuncta sentiri orat opera ut sic cogitetis ea immensa. Fecit deus omnia valde bona. Nichil ergo natura malum
quia et ipsa quorum in creaturis videntur esse penalia si bene utantur et bona et prospera sunt si male utantur nocent.
Ita perpendenda est creatura ex modo usus non bona sed ex sua natura valde bona. Unde malum inventum sit. C. ix.

Malum a dyabolo non est creatum sed a dyabolo inventum et ideo nichil est malum quia sine deo factum est nichil. Deus
enim malum non fecit. Non quia alicubi aut aliquid erat malum unde fieret dyabolus malus sed quia vicium est quo
esset angelus bonus superbiendo factus est malus et ideo recte dicitur ab eo inventum malum. Nullam esse creaturam naturam
mali quia natura omnis aut incommutabilis est ut deus aut commutabilis est ut creatura. Malum vero ideo natura nulla est quia
accedente in bona natura efficit eam viciosam quod dum discedit natura manet et malum quod inerat nusquam est. Ex hoc eo quia
vicium nocet nature agnoscitur vicium natura non esse quia nichil quod naturale est nocet. Dum natura bona dampnatur propter vocem
vicium nocet nature agnoscitur vicium natura non esse quia nichil quod naturale est nocet ... ut illam deus pro malo non relinquat in
mala ipsa voluntas testis est nature bone que in tantum testatur eam bona ut illam deus pro malo non relinquat in
pulcra. Creditur ab hereticis mente a deo vicia a dyabolo finxisse creata Iudei et ab ipsis. Due nature bona et mala pu-
tantur sed vicia natura non sunt et dum vero a dyabolo sunt non tamen creata sunt. Ex obtrarie permisit deus mala aboriri statu-
tantur sed vicia natura non sunt ... in verbis esse compitur quorum modus antitheta dicitur
nisi ut ex contrariis malis bone nature decor emineret quod contraria ista in verbis esse comperitur quorum modus antitheta dicitur
quod in latino oppositio vel contrapositio vocatur et sit pulcra locutio cum moribus contraria prospectus proferuntur. Ita in rebus permixtum
est malum ut nature bonum ad comparacionem mali excellat. Si videas singulum hominis picturam rem demis sed totum corpus
ingeris feditatem ita est in universitate creature si quomodo consimilium mala dyabolus natura universe creature iniuria facit
Cuncta mala per peccatum primi hominis pro pena sunt translata in universum genus humanum unde cuncti videntur mala patitur
nobis serviunt origine paciuntur in culpa. Mala dicuntur multa in creaturis posita ut ignis qui urit ut serpens qui occidit ut fera
que mordet sed commoda ipsorum non intendens homo accusat in illis quod sibi potius debet imputare cum ex peccato effecta sunt
ista noxia que illi omnium ex parte fuerant ante peccatum subiecta. Immo vero non sua natura nobis mala sunt ea quae nobis nocent
Ita lux dum sit bona infirmis oculis noxia est et tunc oculorum vicium non lucis est. Sic et cetera. Quod creature
stimulis et elementorum adversitatibus homo verberatur peccati hoc exigit pena ut deo superbiens homo ea que infra ipsum
sunt paciatur adversa. Unde et in sapientia legitur pro deo pugnabit cum eo orbis terrarum contra insensatos. Cum ergo peccatorum
hoc actum est ut nature prospera hominum mutentur in adversa. Unde et Salomon: Creatura contradescit in tormentum adversus iniustos
et lenior est ad benefaciendum hiis qui in deum confidunt. Non erit tamen subiecta nobis nec vicia nostra si aliquis non erit sub
deo. Si vos subicimur ei a quo nobis illa subiecta sunt
ditus creatori. Tunc ac recte subiciuntur nobis omnia que sub nobis sunt si nos subicimur ei a quo nobis illa subiecta sunt
natura et que videntur esse subiecta ei qui deo subditus non est ille potius subicitur eis quorum sua voluntate subiungit
amori corporum que sibi subiecta opstinat. De angelis. C. x.

Angelorum nomen officii est non nature. Qui enim de celis ad annunciandum hominibus mittuntur ex ipsa annunciatione angeli
natura enim spiritus nuncupantur. Qui enim de celis ad annunciandum hominibus mittuntur ... angeli
nominantur natura enim spiritus sunt tunc autem angeli vocantur cum mittuntur. Natura angelorum mutabilis est quia inest illi
mutabilitas in natura sed facit eos incorruptos caritas sempiterna gratia non natura incommutabiles esse. Natura si natura
incommutabiles essent dyabolus utique non cecidisset. Mutabili itaque nature suffragatur in illis contemplacio creatoris. In
et privatus est apostata angelus dum fortitudinem suam non a deo sed a se voluit custodire. Ante omnem creaturam angeli facti
sunt. Dum dixit: Fiat lux. De ipsis et scriptura: Prior omnium creata est sapientia. Lux enim dicuntur participando lucem eterne
sapientie vero dicuntur gerunte inherendo sapiencie. Et dum sint mutabiles natura non tamen sinit eos contemplacio mutari dona
Ante enim omnem mundi creacionem facti sunt angeli et ante omnem creacionem angelorum dyabolus conditus est. Sic scriptum est
Ipse est principium viarum dei. Unde et ad comparacionem angelorum archangelus appellatus est. Prius enim creatus conspicit ordine
platonem non tempus conditus. Credendum est principatum tenuisse inter angelos dyabolum ex qua fiducia cecidit. Ita ut
sine reparacione labetur. Cuius placacionis excellenciam propheta hiis verbis annunciat: Cedri non fuerunt altiores in paradiso
dei. Abietes non adequaverunt summitatem illius. Omne lignum paradisi non est assimilatum illi quoniam speciosiorem fecit eum
deus. Distat condicio angelica a condicione hominis. Homo enim ad dei similitudinem conditus est. Archangelus vero qui lapsus est
signaculum dei similitudinis appellatus est testante deo per Ezechielem prophetam dicentem: Tu signaculum similitudinis plenus sapiencia
perfectus decore in deliciis paradisi dei fuisti. Quanto enim subtilior eius natura tanto plenius conditur ad similitudinem dei
veritatis expressa. Unde de celo cum cecidisse dyabolum ex hoc conderetur. Natura ut factus est in superbiam erupit et pri-
vatus est de celo. Nam in hoc veritatis testimonium ab initio mendax fuit et in veritate non stetit quia statim ut factus
est cecidit. Fuit quidem a veritate conditus sed non stando confestim a veritate est lapsus. Unde superbie lapsu

du deo p bonoz se conferunt et hic recedit et dixit q b hic reuersus ad primaz deo inferiore se cognit dixit no solu
in hoc contentus q se deo estimabat equale insup etiaz deo superiore se dt sm apls dictu qui ait de antixpo qui
aduersat et extollit sup omne qd dicit deus aut quod colit dixit io iaz no petit venia q no compungit ad
primaz membra eius sepe p ypocrisim deprecant qd tu p mala gesta adipisti no meruit Disstat quanta miseria
q ea circu pueret ds pstare venia du misio compatit homu q hic traxit ex pte miserie infirmitez pteriendi
hic est ex carne qua inclusa aia detinet Apostate angeli io venia no habet q carnalis infirmit alis fragili
nulla infirmitate gruati sunt ut peccarent homines at post petm ideo reuehit ad venia ppterea q ex lutea matia
pondus traxerunt infirmitatis vnde qz p misia carnis conditoe reditus pz homini ad salute sic ps dt Ipe scit
figmentu nrm memento dne q terra sumus Et iterum memorare mei que mea substa dne Postq apostate angeli
ceciderunt reliqui in pseuancia eterne btitudis solidati sunt vnde et pz celi ceteroz in pncipio repetit ffiat firmamentu
Et firmatu vocatu est celu ininuendo q pz angloz ruina hij qui pmanserunt firmitate meruert eterne p
seuancie et btitudinis qua antea nuq acceperant post dyli eiectionem angloz stoz collata esse scitat pseuanc
et btitudine qua antea nuq acceperunt vnde et agnosci q maloz iniqtas stoz fuerat utilitati q vnde mali
corruunt inde boni pficiunt Bonoz angloz nus qui pz ruina angeloz maloz est diminutus ex nuo electoz
omi supplebit qui nus soli deo est cognitus Inter anglos distantia ptatu est et p gradum dignitate ministeria
eis distributa aliq qz aliis pferunt alii culmine ptatis q sta vbi sunt subministrat q alii alioz preceptis
atqz obediunt iussis vnde et ad zachariam pphetam angelus angelum mittit et quicq nuntiare debeat preci-
Nouem esse distinctos ul ordines angloz sacra scptura testant i angli et archangli throni et dnationes vtutes
pncipatus et ptates cherubim et seraphim hoz ordinu nu etiam ezechiel pphetia describit sub totidem noibus
lapidu cu de pncipatu apostate angli loquet Omnis inquit lapis preciosus opimentu tuu Sardius topasius
et iaspis crisolitus onix et berillus saphirus carbunclus et smaragdus Nouem nominant lapidum ipsi ordines figurati
sunt angeloz quos apostata angelus an lapsum qui in vestimento ornamenti sui affixos habuit ad quoz comparatione
Qui se clarioz cuncte apparuit ffestim intumuit et cor suu ad superbia erexit Angeli ss in deo gaudent no in se
mali vo est inde dixit q no que dei sunt s que sua requisiunt Nulla at maior iniqtas q no in deo s in se
quempiaz velle glari Angeli in vbo dei cognoscunt oia anteq fiant mire et q apud homines adhuc futura sunt
angeli iaz reuelate deo nouerunt Preuaricatores angeli etiam sciencie amissa no tu amiserunt vivacez ffm
scientie angelice Triplici enim mo pscie acumie vigent i subtilitate nature expientia tpis reuelatione superioz
ptatu Quotiens ds quotiq flagello huc mundo vastit ad ministeriu vindicte apostate angeli mittunt
qui tu diuina ptate cohibent ne tantu noceat quantu cupiunt Boni at angeli ad ministeriu salutis humane depu
tati sunt vt curas administrent mudi et regat oia iussu testante aplo Nonne oes inquit sunt administratorij spus
i ministeriu missi ppt eos qui hereditate capiunt salutis Angeli corpa in quibus hominibus apparent de supno aere
sumunt solidaq spem ex celesti elemento induunt p qua humanis obtutibus manifestius demonstrent Angeli
gentes ppositos homines angelos habere cdunt qd ondit testimonio angeli daniel loquentis Ego inquit veni ut
nuntiarem tibi h s princeps regni psaz restitit mi Et pz alia Nemo est qui me adiuvet nisi princeps vr mi-
chael Item omes homines anglos habere pbant loquente dno in euangelio Amen dico vobis q angeli eoz semp
vident faciem pris mei qui i celis est vnd petrus in actibus aploz cu pulsaret ianuam dixerunt intus apli no
est petrus s angelus eius est Si deum angeli conteuent et videt cur petrus aplus dt in quem desiderant
angeli dei pspicere Item si deum no conteuent nec videt quomodo sunt dnm angli eoz sp vident faciem pris
qui in celis est Sz bn utrumq est Nam verit contuiug q deum angli et videt et videre desiderant et hnt et hre
desiderant et amant et amare intuit Si enim sic videre desiderant vt affectu desiderij no pfruerent desideriu hoc
necitate hoc necitas ista penalis est et a btis angelis ois pena longe est q nuq sil btitudo et pena
gunt Rursu si eos dicimus dei visione saciari Sacietas ista fastidiu generare solet et sciuimus eos dei visioz
qua et desiderant fastidire no posse Quid go est nisi ut miro modo sil utrumqz credamus q et desiderant et saciant
s desiderant sine labore et saciant sine fastidio Ne enim sit necitas in desiderio desiderantes saciant et iterum
ne sit in sacietate fastidiu saciati desiderant Vident go angeli faciem pris p sacietate s q sacietas ista
fastidiu nescit angli desiderant in eu pspicere ss Vtrumqz in scptura scis p deo angelus ponit no pr no
spus scus s p incarnacois dispensatoe filius intelligit Ante dnice incarnacois adventum discordia
int anglos et homines fuit veniens x ps pacem misit et angelis et hominibus facit Eo quippe nato clavit

angeli: in terra pax hominibus bone voluntatis. Per incarnationem christi non solum deo reconciliatus est homo verum etiam pax inter angelos et homines reformata est. Discordia enim ante adventum christi hominum et angelorum fuisse per id maxime cognoscitur quod salutati in veteri testamento ab hominibus angeli despiciunt resalutare eos. quod in novo testamento a iohanne factum non solum venientem angelum suscepit verum etiam ne faciat interdicit. Ob hoc homo in veteri testamento despicitur nec resalutatur ab angelo eo quod homo nondum transisset in deum. suscepit autem homo a deo et reverenter salutatur ab angelo. Ita et mariam gabriel angelus legitur salutasse et iohannes angelum salutantem ab eodem angelo dicitur: vide ne feceris conservus enim tuus sum et fratrum tuorum. Per hoc agnoscitur quod per incarnationem christi pacem hominibus fuisse et angelis redditam.

Omnia sub celo propter hominem facta sunt. homo autem propter seipsum. inde omnia per figuram. ¶ De homine cap. xi

O[mnia] ad eius similitudinem referuntur. homo enim omnia habens naturalia esse cum omnibus rebus que constant et in homine omnia continentur atque in eo omnium rerum natura consistit. Universitatis autem homo quedam magna portio est tamen quod conditum est ceteris excellentior quanto ymagini divine vicinior. Creatum ceteris creaturis prestat homo dignitate virtutis. quo ipsa ceterorum distat creationis. Deus omnia dixit fiat et facta sunt. Creare vero hominem quadam autem consilii deliberatione voluit dicens faciamus hominem ad ymaginem et similitudinem nostram. Anima enim boni simul conditi naturaliter culpe vero vitio conversi nec mali simul effecti. Sic presciunt deus hominem peccaturum ita et presciunt qualiter ipsum per suam gratiam repararet qui suo arbitrio deperire potuisset. Originaliter adam et eva similes tanti sunt temporaliter vero postea mulier de latere viri formata est. Pari ergo conditi sunt utique omnis ordine non pari temporis unitate. Vir ad ymaginem dei factus est. mulier ad ymaginem viri formata est unde et illi lege nature subiecta est. Item vir propter semetipsum factus est mulier ob adiutorium viri creata est. Homo propter peccatum sic traditus est dyabolo quod audivit terra es et in terram ibis. Tunc enim dictum est dyabolo terram manducabis. Unde et ipsa autem de serpente pulvis panis eius. serpens enim dyabolus pulvis impii et ipsi sunt cibus dyaboli qui prava voluntate ad yma collabuntur. Recte ad bonum agendum cum labore consurgimus quod non ita esset si delectatio flagitiorum primorum hominum non persuasisset. quibus ad bonum vincendum tunc velle sufficeret et sine difficultate statim actio obtemperaret. Divisio et pugna ut sit in homine alio pena peccati est. quod sufficeret et sine difficultate statim actio obtemperaret. Divisio et pugna ut sit in homine alio pena peccati est quo primo homine in omnes eius filios propagata. ut qui cum deo noluit esse unitus esset in semetipso divisus. et qui imperante deo noluit esse subiectus fieret sibi metipsi contrarius atque rebellis. Unde nec sibi potuit subiugari qui imperante deo noluit esse subiectus. fieret sibi metipsi contrarius. qui deo noluit sine volens. Cum vere per divisa [illegible] prius deo non fuit subiectus sibi quod sineret nolens. qui deo noluit sine volens. Nam deum opus quod defluxerit genus deum se ab vera stabili quod se manere dimitatis soliditate subtraxerit. Nam deum opus quod defluxerit genus deum se ab vera stabili quod sic manere invitatus infigat non et sufficit mutata intencione ad alias atque alias libenter appetit quia ut ibi iam requiem mentis infigat. non et sufficit mutata intencione ad alias atque alias libenter appetit quia ut ibi iam requiem solidam querit nec invenit in labore miser in varietate vivit et accidentes transit. Unde quod per divisa requiem solidam querit nec invenit in labore miser in varietate vivit et accidentes transit. Sed quod per divisa requiem vana [illegible] mutabilitas non sit hominum conditata sed per mutua prime prevaricationis illi varius manet atque eius cadens mutabilitas non sit hominum conditata sed per vitio prime prevaricationis illi varius manet atque cuiusque eius cadens mutabilitas non fit hominum condita sed per vitio prime prevaricationis illi varius manet atque inquietus sicut et mors in omnes homines transit. ¶ De anima rationali que ipsi accessit. Iam tamen naturalis facta est quia a primo homine sicut et mors in omnes homines transit. ¶ De anima rationali que sibi accessit.

¶ C. xii

V[ita] corporis anima. vita anime deus est. Et sicut corpus mortuum est sine anima ita anima mortua est sine deo. Anima hominis non est homo. sed corpus quod ex limo factum est id tamen homo est inhabitando anima in corpore anima ex ipso principio carnis hominis nomen accepit. Sic et apostolus interiorem hominem dicit hominem non carnem. Tale ergo credit aliquis dicere anima hominis esse corporea que per id ad ymaginem esse condita ad ymaginem dei. tale ergo credunt aliquibusdam animam hominis esse corpoream que per id ad ymaginem dei facta est. ut si non incommutabilis ut deus esset tamen incorporea ut deus consisteret. Sic angelus ita et anime dei facta est. ut si non incommutabilis ut deus esset tamen incorporea ut deus consisteret. Nam quedam in rebus temporalia sunt. quedam perpetua quedam vero sempiterna. Temporalia habent enim initium sine ullum finem. Nam quedam in rebus temporalia sunt quedam perpetua quedam vero sempiterna. Temporalia habent enim initium et finem. sunt quibus restat ortus et obitus ut caro. Perpetua quibus ortus et non terminus ut anima. Sempiterna quibus nec ortus sunt quibus restat ortus et obitus ut caro. perpetua quibus ortus et non terminus ut anima. Sempiterna quibus nec ortus nec terminus ut deus. Animam non esse partem divine substantie vel nature nec eam esse antequam corpori misceatur. sed tunc nec terminus ut deus. Animam non esse partem divine substantie vel nature nec eam esse antequam corpori misceatur sed tunc eam creari quando et corpus creatur cui admisceri videtur. Philosophorum sive dicunt animam esse prius quam nasceretur in corpore eam creari quando et corpus creatur cui admisceri videtur. Philosophorum sive dicunt animam esse prius quam nasceretur in corpore. quod verum esse nullus probat. Inducis nam utrum antea fuisset nec ipsi noverit nec quis hominum dicat homines quod verum esse nullus probat. Inductis nam utrum antea fuisset nec ipsi novit nec quis hominum dicat hominis.

Non est ergo querendum quod quendam magis magis quod est credendum. Gentiles autem et heretici de anima disputare conantur. Ex quo de illa aliquid recte potuit sentire qui auctorem ad cuius ymaginem facta est non noverit et ideo multa dixerunt errore digna. Mutabilis est anima et non localiter sed temporaliter in suis affectibus. Corpus autem et loco et tempore mutabile quia et tempore mutatur et loco. Quod autem est ad corpus mutacio locorum hoc est ad animam mutabilitas cogitationum. Haec varietas male motionis tunc menti inhesit quando ab eternorum contemplatione primus homo recedens in illo stare noluit. a quo male recessit et iusta disposicione cogitacionis

propter captivus varietate defluunt. Multum ergo sui naturam splendorem possidet anima si sufferat corruptione carnis qua retinetur inclusa. Ipsa enim ex parte virtutis ad perinde infirmitatem. Salomone dicente: Corpus corruptibile aggravat animam et deprimit terrena inhabitatio sensum multa cogitantem. De sensibus carnis Capitulum tredecimum

Non virtute non sensu corporis sed ratione mentis excellimus animalibus ceteris. Pro rebus corporeis utendis sufficit sensus carnis non pro spiritualibus capiendis. Delectari autem sonoris visu corporeorum rerum nil putat aliud esse preter quod sensu carnis capiunt. Sic percellit sensus corporei secundum diversitatem locorum ita sibimet virtute sentiendi percellunt. Nam presentior est odoratus sapore et ratione loci et sentiendi longinquitate. Sic auris odoratui. Longius enim audimus quam odoramus. Sic oculus auribus, longius enim videmus quam audimus. Animus autem et loco et merito hiis omnibus sensibus superstat. Hic arce enim capitis constitutus quod illa corporalia non attingunt iste intellectualiter contuetur. Amplius ergo cellit ceteros sensus ceteris sensibus cum omnibus que ad alios pertinet sensus vindicat, veluti cum dicimus vide quomodo sonat, vide quomodo sapit, sic et cetera. Quemadmodum enim oculus ita et animus cetera videt sese non intuetur. Multarum enim rerum origines, species et magnitudines comperit, de se autem tantam rerum ignorantiam incidit ut in hiis omnibus nichil eque contempletur. De illo quod miratur sidera altitudinem et maris profunditatem. Animi tui abyssum intra et mirare si potes. Multo cogitatores sunt sensu carnis et sine imaginibus viventes. Animo tum eventus intuemur. Memoria quoque sibi eas fingendo tenemus. Multa quoque intelligimus sensu que lingua explere non possumus. Ingeniosos esse infantes opere non esse ingeniosos cogitatione quoque motu que genuit mentem nonnumquam explere potest in opere. At preter in illis etas est imbecillis non aliquid. Ad motum enim voluntatis nostre obtemperat illius fragilitas corporis nec adeo necesse potest. Sic cogitatione movetur. Hec enim causa sortita est vocabulum cogitationis. Cogente enim animo reminisci quod memorie commendatum est. Sed cogitatio intentio
Rerum omnium thesaurus memoria est. Ipsa enim custos rebus inventis ipsa cogitat. De qua tamen difficile est aliquid aeque disputare quia grandis est eius perplexitas et augustia. Ipsa est ymago ab sensibus corporeis remota sive speciei similitudine relinquit in memoria. Sibi nec aut non per ymagines sicut et cetera. Sed sic gaudium sine ymagine reminiscimur. Ita oblivio memoratur non per seipsam adest. Quia si per seipsam adesset utique oblivisceremur. Communes sunt ita oblivio memorantibus non per seipsam adest. Nichil autem aliud invisibili intellectum inesse nisi hominum tamen preditum ratione. Ceteris enim in hominibus et aliis esse memoria. Velle autem aliud intellectu mentis est. De Christo Capitulum XIIII.
ipsa qualitate constitutionis sue sensus carnis non intelligentia mentis est.

Filii dei perfecta nativitas nec cepit esse nec desiit ne preterita sit si desiit et ne imperfecta si adhuc sit. Sed sic eterna sit et perfecta quatenus in ea nativitate eternitas et perfectio habeatur. Ex vero virgine minor deo patre Christus secundum nostram humanitatem assumptionem non in sua divinitate. Christus ergo forma sui homo et in forma sui non homo. Et forma quippe sui deus homo in forma sui homini deus. Christus in forma sui propter acceptionis excellentiam deus est homini quia et suscepit carnem non tamen ex carnis libidinosi contagione. Mediator dei et hominum homo Christus Ihesus nequaquam alter in humanitate et alter in divinitate est, sed in utroque una idem unus est. Non prius homo conceptus est, nec prius homo editus est, nec postea initio ut deus esse acceperit, sed dei verbum manens incommutabili essentia qui illic cum patre et spiritu sancto est coeterna assumpsit carnem pro salute humana in qua et impassibilitas pati et immortalis mori et eternus ante secula temporalis possit ostendi. Mediator dei atque hominum homo Christus Ihesus quamvis aliud sit ex patre et aliud ex virgine, non tamen aliquid ex patre aliud ex virgine, sed ipse eternus ex patre ipse temporalis ex matre ipse qui fecit ipse qui factus est. Ipse de patre sine matre ipse de matre sine patre ipse conditor templum ipse conditor templi ipse auctor operis ipse opus auctoris. Manens unus de utroque et in utroque natura nec naturarum copulatione confusus nec naturarum distinctione geminatus.
Ideo deus in homine venit quia per semetipsum ab hominibus cognosci non potuit, sed unde nobis consuluit inde despectum pertulit indecorum quia infirmitatem quam pro nobis suscepit homo superbus despexit. Ob hoc infirma et stulta mundi elegit ut fortia et sapientiora per que non cognoscebatur confunderet. Sic cibum forte invalidus infans capere non potest nisi a matre prius editum in lactis succum vertatur. Ut quod in cibo non potuit uti sugendo posset in lacte per carnem. Ita et nos deum essemus infirmi ad concupiscendam ubi eternitatem factum est ipsum verbum caro ut enutriti per carnem fortiores quoque effecti cibum solidum id est verbum dei cum patre semper ymum contemplando ut angeli sumeremus. Prima dei dona esse quibus nos reos esse ostendit qui diu iacemus sub reatu culpe iustos nos esse credebamus. Venit medicus patefecit vulnus composuit semetipsum et de sua morte aptavit nobis medicinam ut non esset ostensor tamen vulneris sed sanator.
Primum ad Israel venit Christus. Sic et ipse ait: Non sum missus nisi ad oves que perierunt domus Israel. Ad populum enim Israel primum venit, sed quia non essent credituri prophetia non tacuit. Deus primum ad Syon dicet: Ecce assum et Ierusalem evangelizatorem dabo et vidi et non erat nec consilium quisquam qui iniret consilium et interrogatus redderet verbum. Sed quia ad gentes transivit scriptum est: Ecce puer meus suscipiam eum electus meus complacuit sibi in illo anima mea. Dedi spiritum meum super eum iudicium gentibus proferet. Mirabilis ordine nostre liberationis nescierunt demones. Scivit tamen quia pro salvatione hominum Christus adveniret sed quia sua idem nos morte redimeret ignoraverunt. Unde et eum occidit. Nam si ille Christum per mortem suam redimere

quam genus fecisset non eum utique permisisset. Cum vociferat dyabolus pro salute quam gentibus Christum venisse clamans testimonio decet. que ut vidit cognoscendo prorumpit dicens Quid nobis et tibi fili dei venisti ante tempus perdere nos. Christus sic patitur quod penam dignam est non admisit. ita penam peccati nostri suscepit ut per indebitam penam suam debitam ablueret culpam nostram. ut per hoc amitteret dyabolus quos reos tenebat dum unum interfecit qui nichil peccati admiserat. Ideo quos iuste tenuit amisit quia iniuste redemptorem nostrum arripuit. Illusus est dyabolus morte domini quia [illegible] carnis sue mortalitate quam ut inimicus ille appetebat abscondit divinitatem ut laqueum quo eum velut avem improvide prudenti inveniret decipula. Nam si innoxium Christus non occideret iste dyabolus per prevaricatorem adiutus non absolveret. dyabolus dum in Christo carnem humanitatis impetit quam petebat quasi hamo divinitatis eius captus est que latebat. Est enim in Christo hamus divinitas esca autem caro linea genealogia que in albo [illegible] tenetur autem hec linea. de patre est de quo dicit apostolus Caput Christi deus est. Et lucas lineam generacionis Christi ab ymis ad summa contexens inchoavit a ioseph et consummat in deum dum dicit Qui fuit heli. et perficiens lineam generacionis dicit Qui fuit dei. Ideo descendit in infernum ut eos qui ab eo non penaliter detinebat viam aperiret veniendi ad celos secundum testimonium prophete descendit ut hos qui [illegible] liberati. Viam quippe Christus in profundo maris posuit qui in infernum descendit. Qui posuisti profundum maris viam ut transiret liberati. Beati quo tempore resurrexit ... ut de corpore exeunt mox ad deum scitis iter ad celos veniendi monstravit. Nam ante adventum salvatoris quamquam sine pena supplicii celestem habitacionem ascendunt quod antiquis patribus non dabatur. Nam ante adventum salvatoris ... Christus in celo ascendit non tamen non in celo sed in inferno scriptura tenebat pro quibus absolvendis dominus in infernum descendit. Christus in celum ascendit non tamen non in celo sed in inferno ... adhuc maiestate sua id quod ait Ecce ego vobiscum sum usque ad consummacionem seculi. Sedet post discessit quidem carne sed presens est maiestate. Sedet ad dexteram patris. Dextera corporea non habet pater sed dextera patris beatitudo est sic sinistra miseria. De spiritu sancto capitulum primum

Ad dexteram patris. Dexteram corpoream non habet pater sed dextera patris beatitudo est. Spiritus domini fecit me spiraculum omnipotentis vivificavit me testante propheta.

Spiritus sanctus creator est sicut pater et verbum. Spiritus sanctus quia nichil habet pater quod non habet filius. Spiritus sanctus patris et filii est. et inde unum sunt pater et filius et spiritus sanctus. Spiritum non enim res una duarum consubstantialis potest sic ab eis procedere et sic messe [illegible] unum fuit a quibus procedit. Spiritum sanctum pignus accepit eciam ut per eum unum corpus fieret credentes per quem pater et filius unum eciam sunt. Christus non tantum a patre sed eciam a spiritu sancto missum se testatur ad priorem dicere. Ut sint unum sicut et nos unum sumus. Christus non tantum a patre sed eciam a spiritu sancto missum se testatur dicente propheta. Accedite ad me et audite. Nam a principio in abscondito locutus sum vobis et ex tempore antequam fieret ibi eram. et nunc dominus misit me et spiritus eius. Spiritus sanctus pro eo quod consolator sit paraclitus nuncupatur. Nam latine paraclitus dicitur consolator. Et vera dum sacrorum dona distribuit consolacionem anime prebet. Credo equidem quod in eo magnam leticiam sentit qui aliquid revelante spiritu dicit. Donum spiritus sancti in membris ecclesie sigillatim dividitur et singulis singula dona tribuuntur. Christus omnem plenitudinem graciarum habuit de quo ita legitur plenus gracia et veritate. In spiritu sancto omnis gracia donorum est. Christus omnis plenitudo graciarum est. Nam singulis electis singula dona tribuit. Christus omnium plenitudo graciarum est. Nam singulis electis singula dona tribuit. In spiritu sancto omnis gracia donorum consistit. ipse enim pro ut vult graciarum dona largitur. aliis dans sermonem sapiencie aliis scientie aliis fidem atque ita. Ipse eciam ineffabilia docet virtute spiritus sancti diviso graciarum tribuit et in omnibus idem unus habet. Ipse eciam ineffabilia docet unamquamque virtute spiritus sancti. Donum spiritus sancti manebat que perfecte humana sermo non potest. Ante adventum domini tantum prophete et pauci quorum populo insti... Donum spiritus sancti manebat post adventum autem domini spiritus sanctus cunctis est credentibus distributus. unde quod per prophetam dominus loquitur dicens. Et erit in novissimis diebus effundam de spiritu meo super omnem carnem. Cunctis enim gentibus nunc gracia spiritus sancti tradita est neque in paucis ut in populo israel. sed in omnibus credentibus multitudine spiritus sancti gracia manet. Aliquando non dignus et reprobis dona spiritus sancti conferuntur sicut Saulo data est prophetia et balaam. Unde et multi dicturi sunt domino virtutes in tuo nomine fecimus. Quibus dicturus est dominus Nescio vos unde estis. Christi adventum non tantum plebs iudea et sancti prophete tantos quorum pertineret sed fuerunt eciam in nacionibus plerique sancti viri prophetie donum habentes quibus per spiritum sanctum Christus revelabat. et a quibus eius appropinquabat adventus sicut Iob Balaam qui utique de Christi predicaverit adventum. Christo genitum veteri populo latebat sed tamen in consilio dei erat ut fieret et tunc a sanctis prophetis occulte per spiritum sanctum predicabat adventus Christi sicut dicit propheta Cum appropinquaverint anni cognosceris. Dum advenerit tempus ostenderis. Nunc vero revelatum patet quod tunc carnalibus latebat spiritualibus vero notum erat. nobis tamen manifeste dicebat eo quod spiritus sanctus missionis non est. De ecclesia et heresibus capitulum primum

Gemina est ecclesie pulcritudo una quam hic bene vivendo ascripsit. Altera per quam illic quod tribulacione glorificabitur. Ecclesia propter Christum gemine tribulaciones sustinet sive quas a paganis pertulit in martiribus sive quas ab hereticis perfert in diversis contradictionibus. Utrasque autem per dei graciam superat partim ferendo partim resistendo. Ecclesia eciam katholica sic male viventes in se tolerat paciencia. ita a se male credentes repellit. Ecclesia eciam contra gentilium atque hereticorum pertinaciam summopere sapiencia et paciencia studet certare. sed certat sapiencia cum temptatur verbis certat paciencia cum temptatur gladiis

Causa pravitatis hereticae doctrinis est propagata ecclesia. Nam antea tantum simplici fide vigebat. Hereticorum quoque occasione propagati sunt doctores in fide et per acumine heresis ecclesiae magistri creverunt. Nam tunc clarius manifestatur veritatis assertio quum patuerit quaelibet dissensio. Recta ecclesia dicitur ideo catholica quia per omnem sit mundum vel universum diffusa. Nam hereticorum ecclesiae in partibus mundi coartantur; haec vero in toto orbe expanditur diffusa, Paulo testante apostolo: Gratias inquit ago deo pro omnibus vobis quia fides vestra annuntiatur in universo mundo. Hereses autem aut in aliquo angulo mundi aut in una gente inveniuntur versari. Ecclesia vero catholica per totum mundum extenditur ita quod in omnium gentium societate constituitur. Non sunt heretici nisi qui relicta ecclesia dei privatas elegerunt societates, de quibus dominus dicit: Duo mala fecit populus meus: me dereliquerunt fontem aquae vivae et foderunt sibi cisternas dissipatas quae continere non valent aquas. Causa heresis ob quam rem fit vel ad contentionem fidei. Unde vero per quam fit, est obscuritas divinarum scripturarum, in qua caligantes heretici aliud quam se res habet intelligunt. Nec esse putat heresis quod ipsum quod constituit heresis non sit. Quale enim sentiendo essentiam non acquirit, ad nichilum enim tendit. Heretici ingenti studio mendacia sua disputant et labore vehementi ne ad veritatem ecclesiae veniant decertant. De quibus propheta dicit: Docuerunt linguam suam loqui mendacium et ut inique agerent laboraverunt. Tunc heretici vicissim mutuo se lacerant, quum alterutrum sese in pravae societatis [...] morte se collidunt, ut eorum etiam pravi erroris spiritu decertent. Et qui invicem sunt divisi in adversitate ecclesiae se constituunt uniti. Sic quamvis per eos quod tunc valeat heresis, vident tamen veritatem. Nobis in se [...] non in salutis promerendi sunt morbi qui plerumque ita gravius mentem occupat ut nullum saluti locum relinquat.

Non posse hereticos ecclesie veniam nisi per ecclesiam catholicam sic et amici Iob. ¶ De hereticis cap. xvi

Non posse placare deum sibi potuerunt nisi pro eis sacrificium Iob obtulisset. Opera bona quae heretici faciunt et iusticia eorum nichil eis prodest, testante domino per Isaiam dicentem: Tu mei oblitus es, ecce ego annuntiabo iusticiam tuam et opera tua non proderunt tibi. Heretici quamvis legem et prophetas adimpleat, quod licet tunc quia catholici non sunt non est deus in corde mentibus, ipso domino testante: Si steterit Moyses et Samuel coram me non est anima mea ad populum istum; eice eos a facie mea et egrediantur. Per Moysen quippe et Samuel legem atque et prophetas tenuos quamvis heretici opere implere contendant, propter errorem tamen impietatis a vultu dei proiciuntur et a iustorum cetibus separantur. Paganus et hereticus: ille quia numquam fuit cum dei populo, iste quia recessit a dei populo; et uterque recedens a dei populo ad dyaboli corpus pertinet. Item ab ydolatria ad iudaismum vel heresim transeunt, inquit propheta: de malo labuntur ad malum, quia de infidelitatis errore in errorem alium transierunt. Unde doctrinam quemquam sequitur eius et filius nuncupatur, sic et per prophetam Amorreum patrem Cetheam matrem esse Israheli dicit dominus, non utique nascendo sed imitando. Sic et e meliore parte filii dei nuncupantur qui precepta dei custodiunt. Unde et nobis non natura sed adoptione clamamus deo dicentes Pater noster qui es in celis. Non solum enim natura sed et imitatores posse filios atque vocari. Nam iudei secundum carnem filii Abrahe secundum operationem filii dyaboli nuncupantur. Et per hoc illi sunt semen Abrahe qui eius imitantur fidem, non qui ex eius genere sunt carne. De errore auctorum tenentur a quibusdam et nomine et culpa ut ipsius vocabulo censeatur cuius errorem et sequuntur. Sic ecclesiae Pergami et Thyatire in Apocalypsi dicuntur habere tenentes doctrinam Balaam et Iezabel. Doctrinam autem Balaam et Iezabel dicit habere propter imitationem non propter [...]

Philosophi gentium non sicut oportet deum querentes in angelos inciderunt. ¶ De gentibus c. xvii

Prevaricatores factus quia est illis mediator ad mortem dyabolus sicut ad vitam Christus. Multum nimis philosophi perdurant in dimensione temporum, cursu quoque siderum ac discussione elementorum, et tamen hec non nisi a deo fecerunt volando enim superbe ut aves aeris et mergentes in profundum ut pisces maris et ut pecora gradientes terram despexerunt. Omnium tota mente auctorem eorum intelligere noluerunt. Unde non putat talia bruta interrogare quia nescierunt creatori. Ideo non dissimiles honores gentiles animalibus contulerunt qui talia non consideraverunt sed et ipsa amplius diligentes usque ad eorum cultum erraverunt. Via Christus est; si quis ea non graditur, non est quo veniat ad deum. Philosophi inde utique deum cognoverunt sed quia illis displicuit humilitas Christi in invium transierunt et non in via. Ideo quod et evanescentes gloriam dei in mendacium mutaverunt et rectitudinem viae relinquentes in anfractus inciderunt errorum. Primum unicuique est scire quid appetat, secundum vero est ut id quod appetit apprehendat. Imperfecta quippe sapientia est quo tendas scire et nescire iter per quod conpetenter venire. Quid enim prodest si quis famis tempore uberem regionem videat et viam per quam ad illam vadat ignorat. Sic pater quam quisquis ignorat querit, si autem viam perdidit errando graditur, non proficiendo, quanto quis plus ambulat tanto magis ab eo quod querit elongatur. Quem viam regiam id est Christum deserit et si videat veritatem a longe videt quia nisi per viam non est quo adeat appropinquet quia si gradiens per desertum leonem invenerit semetipsum redarguat. Deus in dyaboli sanctibus heresit. ¶ De lege c. 19

Item via per quam itur ad christum lex est, per quam vadunt ad deum qui eam ut est intelligunt. Scripturarum sacrarum alti-
tudo quasi montes pascue sunt ad quos dum quisque instructus ascendit pascue indeficientis refectionem se
invenisse congaudet. In scripturis sacris quasi in montibus excelsis viri perfecti habent sublimia intelligencie quibus gressus
contemplationis quasi cervi erigunt, et simplices quasi parva animalia inveniunt modicos intellectus ad quos ipsi humiles
resurgunt. Scriptura sacra infirmis et sensu parvulis secundum hystoriam humilis videtur in verbis, cum excellencioribus autem viris
altius incedit dum eis sua misteria pandit, ac per hoc utrisque manet una et parvulis et perfectis. Scriptura sacra pro
uniuscuiusque lectoris intelligencia variatur sicut manna quod in populo veteri pro singulorum delectatione varium dabat saporem.
Ymmo sensum ad capacitatem singulis sermo divinus cognitum(?) et dum sit per unumquemque intellectum dimissus in se tamen permanet
unus. Ideo in libris sacris quedam obscura quedam aperta reperiuntur, ut intellectus lectoris et studium augeatur. Nam si cuncta
patent statim intellectum vilescunt, rursus si cuncta clausa consistunt confestim diffidenciam gignunt. Ne ergo de obs-
curis desperacio fiat ea que manifesta sunt faciat, et ne de intellectis fastidium consistat ea que clausa sunt desideri-
um concitant. Nam plerumque quanto magis latent tanto magis appetitum prebent. In scripturis sacris sepe ea que futura sunt
quasi facta narrantur, sicut est istud: dederunt in escam meam fel et in siti mea potaverunt me aceto. Hec cum futura
quasi preterita scribantur, nisi quia ea que adhuc facienda sunt in opere iam facta sunt in predestinatione divina. Nobis quoque temporaliter
accidunt que a conditione animi sui tempore pendent. Propterea prophetia rerum futurarum gesta preteritis miscet verbis ut ita credantur
illa futura quemadmodum ista creduntur esse completa. Hore enim suo per prophetiam de futuris loquitur sicut in persona ... de
... et sic in persona ... de ... Pro factis divinis plerumque dicta ponuntur, ideo quia non operatione manuum
... Item in scripturis sacris verba bis repe-
tuntur ... Ille autem divina
... sive aut conficiatione(?) tantum est aut mistica, sicut lex et gratia, sicut inicium et perfectio, sicut bonum et melius. Illa divina
... hystoria est in hiis que gesta sunt, precepta in hiis que
in tabulis distinguntur preceptis, in hystoriis, preceptis et prophetiis. Illa divina pagina scienda est modo: primo ut hystorice, secundo ut
missa sunt prophetia in hiis que indicata sunt futura. Hystorice namque intelligatur tropologice, tertio ut mistice intelligatur. Hystorice namque ... tropologice ... morale ... mistice
tropologice. Tertio ut mistice intelligatur. Ergo sicut hystoriam fide tenere ut eam et moraliter debeamus ... et spiritualiter
intelligere ... spiritualem intelligenciam. Ergo sic ... tria ad amorem dei pertinent, septem ad homines. Illa tamen que ad deum
intelligere. Tria et septem decem precepta. In prima tabula trium mandatorum hoc est primum: diliges
pertinent, in una tabula scripta sunt, reliqua septem in secunda. In prima tabula ... honora patrem et matrem tuam. Hinc est quod salvator scribe ait interroganti quod preceptum
dominum deum tuum. Primum in secunda: honora patrem et matrem tuam. Hinc est ... secundum autem simile huic: diliges proximum tuum sicut
primum est in lege: audi israel, dominus deus tuus unus est. Hoc est primum ... Aliud vero de alia tabula quod
te ipsum. Unum namque preceptum de prima tabula dixit quod ad dei pertinet amorem, aliud vero de alia tabula quod
ad homines pertinet dilectionem.

De septem regulis legis. C. xxx.

Septem esse inter ceteras regulas locutionum sacrarum scripturarum quidam sapientes dixerunt. Prima regula est de deo et eius corpore, quia de uno ad unum
transitur ... sicut ysaias ait: induit me vestimento salutaris.
Loquitur atque in una persona modo caput modo corpus ostendit. ... In una enim persona duplex(?) ... nominat
quasi sponsum decoratum corona et quasi sponsam ornatam monilibus suis. ... Unde nonnumquam in scripturis quasi spiritualiter caput de
et caput id est sponsum et ecclesiam id est sponsam nominat manifestatur ... aut ab alto ad altum, sic quid capiti
... et quid et capiti et corpori ... prudens lector intelligat. Secunda regula est de corpore domini vero et permixto et ... quibusdam
quod corpori conveniat prudens lector intelligat. ... Hinc est tu israel ... delem ut nubem
videntur quedam unius persone convenire quod tamen non est unum ut est ... per ... convertere ad me et redimam te ... ad unum cognoscitur. Alia pars
iniquitates tuas et sicut nebulam peccata tua. Convertere ad me et redimam te ... quod quidem ...
est cuius peccata delevit, et quod ... meus es tu. Et alia ... Convertere ad me et redimam te ... quia ...
est cuius peccata delevit ... ad omnes loquitur scriptura ut et boni ... cum malis et mali
peccata eorum delevit ... Tertia regula est de littera et spiritu id est de lege
laudentur cum bonis. Sed quod ad quem pertineat qui prudenter legit discernat. Tertia regula est de littera et spiritu id est de lege
et gratia, per quam precepta facienda monemur. Gratia per quam ut operemur ... Vel quod lex non factum hystorice sed
etiam spiritualiter ... sit ut et hystorice eam fide tenere et spiritualiter legem intelligere. Quarta regula est de spe-
cie et genere, per quam pars pro toto et totum pro parte accipitur. Veluti si uni civitati vel populo loquatur deus et tamen
intelligatur omnem continere ... Ita adversus unam civitatem babiloniam per ysaiam deus comminatur ... cum deum ...
loquitur ... ad genus de specie et ... Certe si non diceret adversus universum orbem non adderet
... et visitabo super orbem mala et cetera que scribuntur ad ... pertinere
... Hec est consilium quod cogitavi super omnem terram et hec est manus extenta super omnes gentes.
Item postquam sub persona babilonie arguit universum mundum et rursus ad eandem ... de genere ad speciem redit.

dices que eius ciuitati specialit' congerunt. Ecce visitabo sup eos medos. Iam regnante balthasar a medis obsessa est ba
bilonia. Sic et in omnes egipti. qr psona cuiusque tocius corporis intelligere nos docet. Et concurrere faciam egipcios aduersus egipcios
regnum aduersus regnum. cum egiptus non multa regna sed vnum regnum habuisse dicatur. Octaua regula est de temporibus. p quam aut
maxima pars temporis p partem minorem inducitur. aut pars minima temporis p partem maiorem intelligitur. sic est de triduo
dominice sepulture. Dum non plenis tribus diebus aut noctibus iacuit in sepulcro sed a parte totum triduum accipitur. vel ita
pars a toto sicut id quod quadringentis annis predicat deus israel in egipto seruituros et sic inde regressuros. qui tamen ducante
Ioseph in egipto ducati sunt nec statim post quadringentos annos regressi sunt ut fuerat promissum sed quadringentis
triginta annis peractis de egipto recesserunt. Est et illa de temporibus figura. p quam quedam que futura sunt quasi iam gesta
narrantur. vt est illud Foderunt manus meas etc. et eius similia quibus futura tamquam si iam facta sint ita dicuntur. Sed cur
que facienda adhuc erant iam facta narrantur. quia que apud nos adhuc futura sunt. apud dei eternitatem iam facta sunt.
Quapropter qui aliquid facienda esse pronunciat. secundum nos dicitur. Cum vero que futura sunt. dicuntur secundum dei eternitatem accipiendum est
apud quem iam omnia facta sunt que futura sunt. Nona regula est de recapitulacione. Recapitulacio enim est dum res preteritorum
futurarum insertur gestis. sicut in genesi dum sexto die homo dicitur fuisse factus. denuo recapitulat formatum deus fecerat
futurarum inserunt gestis. sic in genesi dum sexto die hominem dixit fuisse factum. Denuo recapitulat formatum deus
secundum deus hominem ad ymaginem suam. Necnon et ibi Complete omnibus operibus dum deum dicit septima die requieuisse reca-
pitulando subiungit Iste sunt generaciones celi et terre quando create sunt in die quo fecit dominus celum et terram et omne virgultum
agri antequam orietur sol super terram et homo non erat qui operaretur. sed fons ascendebat de terra irrigans omnem superficiem terre
Septima
et omnia recapitulando in serie narracionis rebus factis nectitur. tamen infra sex dies iam erant patrata videbantur.
est de diabolo et eius corpore. que sepe dicuntur eius capitis que sui magis conueniunt corpori. Sepe enim eius videntur
ra est de diabolo et eius corpore. qua sepe dicuntur eius capitis que sui magis conueniunt corporis. Sepe enim eius videntur
dicta membrorum que non nisi capiti congruunt. sicut in ysaia dum contra babiloniam hoc est contra diaboli corporis multa di-
ceret ad caput i. ad diabolum eius oraculi summam deriuat dicens Quomodo de celo cecidisti lucifer qui
mane oriebaris. De differencia testamentorum. Capitulum xixl
Quidam ideo non receperunt vetus testamentum non intelligentes quod deus vnicuique congruit tempori
p eo quod aliud in tempore priori aliud congruat tempore nouo non intelligentes quod deus vnicuique congruit tempori
magna quadam congessit distribucione. sicut in lege oculum pro oculo auferri. in euangelio alteram prebere maxillam percucienti
sed illa p tempore fragili populo. ista vero perfecto. vtrumque tamen p tempore sua queque conueniencia commodans. Et tamen p
ista mutacio non est credendus deus mutabilis. sed inde pocius admirabilis predicandus est quia manens incommu-
tabilis. quid cuique temporibus commodum sint ut distinguat magna ad distribucione congessit. Sub veteri testamento mor-
culpe erant peccata. quia in eo non ipsa veritas sed vmbra veritatis aderat. Nam in testamento nouo propter alcioribus
manifesta quedam facta sunt. que in illo populo vmbre veritatis defuerunt descendam nobis precipitur. Illic enim
fornicacio et retribucio iniurie permissa sunt. hic noceba in testamento at nouo concupiscencia adulterii et indurate dampnatur. sicut ad
mittantur. De symbolo. Capitulum xxj
Fidei simbolum et dominica oracio p tota lege paruulis ecclesie sufficit. Omnis enim latitudo scripturarum in eadem oracione dominica et symboli
ad celorum regna sufficit capessenda. Omnis enim latitudo scripturarum in eadem oracione dominica et symboli
breuitate concluditur. Vnde et propheta ysaias dicit Abreuiacionem inquit audiui a domino deo exercituum super vniuersa terra
Attendite et eloquium audite meum. Hec abreuiacio aut intelligitur id quod dominus dicit omnem legem et prophetas
in duobus preceptis dilectionis dei et proximi pendere. aut propter ipsam oracionem dominicam vel simboli breuitate in
quibus ut predictum est omnium scripturarum continentur termini latitudines. De baptismo et communione. Capitulum xxij
Sola ecclesiam catholicam tenere baptismum ad salutem zacharias propheta testatur. In die illa inquit erit
fons patens domui david et habitantibus in ierusalem in ablucionem peccatorum et menstruate. Domus quippe
david et ierusalem populi ecclesia est in qua manet fons in ablucionem peccatorum. Heretici autem id solum ymaginaria
ostentacione faciunt. ideo quod illis baptismum non ad remissionem peccatorum sed ad suppliciy testimonium datur. P solo
originali peccato luunt in inferno nuper nati infantuli penas. si renouati p lauacrum non fuerint. Proinde cum
originali peccato luunt in inferno nuper nati infantuli penas. si renouati p lauacrum non fuerint. Proinde tamen
hac tamen nuper natus infans dampnatur si non regeneratur. quia originis noxietate premitur. Cum paruuli peccato
originali careretur p baptismum. et necdum propria habentes delictum a bestijs penis quasi actis laniantur. hic quoque causa est
Baptismum enim a pena etiam non a presentis vite supplicio liberat. Quasi a pena puti hocius liberarent. p
baptismum putaret baptismi premium non illud eternum. Ergo soluto reatu peccati manet tamen quedam temporalis pena vt
illa vita feruencius requiratur. que sit a penis omnibus aliena. Nullus negat fidelium etiam post baptismum
quo peccata delentur. quoddam in isto seculo summa ad deum nos debere gratia. Qui quis sit inclusio sit quotidie
agendum numquam tamen fecisse sufficiat. Qui in maternis vteris sunt ideo cum matre baptisari non possunt quia
qui natus adhuc secundum adam non est. renasci secundum christum non potest. Neque enim dici in eum regeneracio potest que
generacio non precessit. Qui inter ecclesiam non pro dignitate ecclesie viuunt. sed fide quam verbo tenent operibus

destruunt. Deinde legitur: multiplicati sunt super numerum, ut subambias in regno praedestinatorum. Cum scelerate vivunt in
ecclesia et quia non desinunt putantes se tamen communione mundari. Distat nihil ad emundacionem ubi perficit. Unde propheta:
Quid est quod dilectus meus in domo mea facit scelera multa? Numquid carnes sanctae auferent a te malicias tuas? Et apostolus:
Probet autem seipsum homo et sic de pane illo edat et de calice bibat. De martiribus capitulum XXIIII.

[D]ecet fines adversitate ulla non stringitur, sed pro veritatis defensione ultro se certamini offert. Unde utrumque pro veritate
diffidit. Saepe quod discipulis ad martirium eligitur, qui suos doctores ad coronam praeibunt, et qui sunt ordine
posteriores fuit numquam in certamine primi. Vir sanctus ultro se in agone pro certamine non debet offerre iniuste. Si tamen se
agonis fructum videt uberiorem, non debet declinare laborem periculi. Quod si maior est labor quam aliorum lucrum, de-
clinandus est labor qui nimium constat augmentum. Utrumque enim fecit apostolus, qui et periculis se ultro dedit
ubi maius lucrum aliorum vidit, et sapienter de periculo se abstulit in quo potiorem laborem quam lucrum esse per-
spexit. Ultro se Paulus apud Ephesum periculo obtulit, quia potiorem periculo lucrum vidit. Damasco autem ideo
periculo subtraxit semetipsum, quia nullum periculi ipsius arbitratus est fructum. Distat quod se ad martirium quisque
ultro offerat vel quo minus fugiat, dei tangatur ab alto, et quo non libet ipse ducatur, nisi quia et propter gloriam futuram
de certamine iustus gaudet et propter passionis violentiam refugit subire quod dolet. Accipe exemplum ad eundem sub
trepidacione martia de usu bellandi, in quo constat quisque in praelio et per audaciam certamine ingreditur et per
timore curacionis moritur. Item accipe exemplum mentis de reparacione suae corporis ad salutem: dum quisque de spe
reparacionis gaudet et de incisionibus membrorum et de amarissimis poculis metuit ac periculo. De cessatione miraculis
quod tunc data est propter fidem gencium nutriendam ecclesiae tunc data est. Capitulum XXV.

[E]t si apostolis data est virtus signorum propter fidem, ... et tamen in ipsis apostolis plus erat mirabilis virtus operum quam virtus
signorum. Virtus operum propter eandem fidem ornandam ... Quod nunc ecclesia non ea miracula facit quae
signorum. Ita et nunc in ecclesia plus est bene vivere quam signa facere. Quod nunc vero iam tanta virtute et bonis operibus
sub apostolis faciebat, ea causa est quia tunc oportebat mundum tanta miraculis ... Nam in fide miracula quaeque requirunt
coruscare. Nam ideo tunc signa fiebant ut etiam ut inter fides roboraret. Nam in fide miracula quaeque requirunt.
... Unde scriptum est enim: linguae in signum sunt non fidelibus sed infidelibus. Et ne signorum
vana gloria ut laudetur quaerent. Scriptum est enim: linguae in signum sunt non fidelibus sed infidelibus.
non est fidelibus necessarium qui iam crediderunt, sed infidelibus ut convertantur. Nam Paulus per non credentem infidelitate
prius publius de infirmitate febrium virtutibus curat, infirmantem vero Thymotheum fidelem non oratione sed medi-
camentis curabat tempore. Ut nomine miracula pro infidelibus non pro fidelibus. Sed antequam antichristus appareat, virtutes ab
ecclesia et signa cessabunt, quibus earum quia abiectiorem persequatur audacia. Ob hanc utilitatem cessabunt sub antichristo
etiam et signa cessabunt, quibus earum quia abiectiorem persequatur audacia ... lenitas ondatur.
Ab ecclesia miracula et virtutes, ut per hoc sanctorum clareat paciencia et reproborum qui scandalisabuntur leniter ondatur.
et persequencium audacia fortior efficiatur. De antichristo et eius signis. Capitulum XXVI.

[O]mnis qui secundum professionis suae normam aut non vivit aut aliter docet, antichristus est. Plerique antichristi
tempora non visum sunt, et tamen in membris antichristi inveniendi sunt. Antequam veniat antichristus, multa membra
eius processerunt, et per haec actionis nutu caput ipsorum praeveniet secundum apostolum, sicut qui iam iniquitatis mysterium operatur.
Illum affluat etiam antequam reveletur. Magnitudo signorum facta fiet sub antichristo, ut electi si fieri potest in errorem
mittantur. Sed electi quo sunt in errore mittendi, quo ibunt in errore titubabunt ad modicum per multitudinem
signorum non tamen decidendi sunt a stabilitate sua terrorum impulsi ac signorum. Sed et non potest fieri ut
quia electi perire non possunt. Sed sic tanto resipiscentes cordis errore religione constabunt scientes a domino esse
... electi perire non possunt, sed sic tanto resipiscentes cordis errore religione constabunt scientes a domino esse
dictum, ut dum hoc fecerit adversarii non conturbent sancti. Tam mira facturus est et prodigia et signa dum
venit antichristus, ut etiam electis quoddam cordis signatur simplicium quod tamen cito nullius compatitur vero per quam
fient in decepcione reproborum et electorum probacione eorum signa fient. In quo tempore per pacienciam gloriosi erunt sancti.
Illi autem et persecutores sustinebunt et facientes prodigia. Inde
non per miracula sicut martires fuerunt fortes. Illi autem et persecutores sustinebunt et facientes prodigia.
et duriora bella sustinebunt, quia non solum contra persequentes sed etiam contra miraculis coruscantes dimicaturi sunt.
Christianis sub antichristi temporibus contra eorum desemet synagoga quam in ipso adventu salvatoris romanos persecuta.
Dum in martires dyabolus iam exercuit crudelitatem etiam ligatus crudelior tamen erit sub antichristi temporibus, quando etiam
erit solvendus. Nam si tanta ligatus facere potuit, quanta solutus faciet? Tanto propinquius finem mundi dyabolus
videt, tanto crudelius persecucionem facit, ut qui se continuo dampnandum prospiciat, socios sibi multiplicet cum
quibus gehennae ignibus adiciatur. Tanto breve tempus videt quod restat dyabolus ut dampnetur, tanto in magna
persecucionis ira movetur. Dum iniustis permittente ut glorificent iusti, sordident iniqui et ut dyabolus durior
[I]nchoatio pacis sanctorum est in hac vita, ... crescat dampnacionis sua. De resurrectione. Capitulum XXVII.
non perfecta. Tunc autem erit plenitudo pacis dum ad dei contemplacionem absorpta carnis infirmitas qualiter

Christus resurrectio mortuorum ut ait apostolus in virum perfectum in mensuram etatis plenitudinis christi futura est in etate scilicet iuventutis
que perfectu non indiget et absque inclinatione defectus in perfectione quo utrumque perfecta et plena est et robusta. Omnes
tunc filiorum dei honore fideles vocentur. tunc quoque liberi quia hac corruptionis servitute patiuntur. Adhuc in quo servitutis ad
huc sunt acceptum plenam filiorum dei libertatem dum corpus hoc induit incorruptionem. Tunc deus perspectu cognoscetur
in futuro ait quisque electus facie ad faciem putabit ut ipsam speciem contemplentur quam nunc per speculum videre conantur
In hac vita electorum omnes ad dexteram positum et reproborum ad sinistram sunt ituri. certa dei complet in fine ait.

Iudicii diem nominat christus scilicet in [illegible] Ista zizania a frumento distinguit **De iudicio Capitulum xxxvii.**
celebrat dice et sic distinctos voluit. Ita deus dicat id deus per prophetam. Dies ultionis in corde meo iudicat
se non nescire sed nolle iudicare. De domo dei sicut scriptum est incipit iudicium quia electi id est domus dei hic per fla-
gella iudicantur. Impii vero illic ad dampnationem iudicandi sunt. Unde et scriptum est Si autem primum a nobis quis finis eorum
qui non credunt. Ad distincti examine iudicis nec iusti iustitia secura est nisi pietate divina. Ut et ipsa iustitia
qua quisque iustus est, deo iustificante iustificetur alioquin apud deum et ipsa peccatum est. Inde est quod ait Job. Inno-
centem et impium ipse consumit. Consumitur quippe a deo innocens quia ipsa innocentia liquidius requisita et divine
innocentie comparata non efficitur iusti et ibi divine misericordie pietate deo iustificetur. Consumitur item a deo impius
qui omnimodis divina sublimitate requiritur eius quod detecta impietas iudicatur et dampnatur. Consumitur similiter iustus
et iniustus sine carnis non pena dampnatur. Sola iustus perit et iudicetur moritur sed morte carnis non pena dampnatur
Quia ait pergit ad unum locum. dum per mortem corporalem in terra iustus et impius continentur Ecclesiastes ait dissolvitur sic
per eundem Salomonem dicitur Quid plus habet sapiens stulto nisi quod illuc pergit ubi est vita. quod omnes in terra recedunt
Ita ubi vita est non potest pergit. Duplex est divinum iudicium. Unum quo et hic iudicatur occultis. In futuro altum
quo peccata hic iudicantur ne illic iudicentur. Ideo quod quibusdam ad purgationem temporalis proficit pena. quibusdam vero
hic inchoat dampnationem et illic perfecta spectatur perditio. In iudicio reprobi humanitatem christi in qua iudicaturus est
videbunt ut doleant. Divinitatem vero eius non videbunt ne gaudeant. Omnibus enim divinitas ostendit. utique ad
gaudium demonstrat. Pro diversitate conscientiarum et meritorum apparebit in iudicio christus electis et terribilis reprobis. Ita
qualecumque conscientiam tulit talem et iudicem videbit. Ut in quiete in sua tranquillitate christo illis terribilis appareat
quos conscientia in malis accusat. Quattuor sunt differentie vel ordines hominum in iudicio. Hoc est electorum et reproborum quia
tunc dividuntur in quatuor. Perfectorum unus ordo est qui tunc cum deo iudicant et alius qui iudicantur. utique tunc cum christo regnabunt.
Sicut ordo reproborum partitur in duos. dum hii qui intra ecclesiam sunt mali iudicandi sunt et dampnandi. Hii vero qui extra ecclesiam
sunt inveniendi non sunt iudicandi sed tantum dampnandi. Primus igitur ordo eorum qui iudicantur et pereunt opponitur ordini
illorum bonorum de quo sunt qui iudicantur et regnant. Secundus ordo eorum qui non iudicantur et pereunt oppositum ordini illorum
perfectorum in quo sunt hii qui non iudicantur et regnant. Tertius ordo eorum qui iudicantur et regnant illi ordini
est quartus de quo sunt qui iudicantur et pereunt. Quartus ordo eorum qui non iudicantur et regnant oppositum illi quarto ordini
in quo sunt illi qui non iudicantur et pereunt. Gehenna [illegible] sunt impii. dum aut presens per fines [illegible]
[illegible] ne veritatem videat aut dum in fine dampnabitur ut debitas penas persolvat **De gehenna**

Duplex pena dampnatorum est in gehenna quarum et mente urit tristitia et corpus flamma. **Capitulum xxxix**
[illegible] vicissitudine ut qui mente [illegible] quod perferent corpore simul et animo et corpore puniantur. Ignis
gehenne ad aliquid habere lumen ad aliquid non habere. habet enim ad dampnationem ut videant impii unde do-
leant et non habet ad consolationem ne videant unde gaudeant. Apta sit comparatio de camino trium puerorum
ad exemplum ignis gehenne. Nam sicut ille ignis non arsit ad tunicas puerorum supplicium sed arsit ad consumenda
ligamenta vinculorum Ita ignis gehenne et lucebit miseris ad augmentum penarum ut videant unde doleant
et non lucebit ad consolationem ne videant unde gaudeant. Inter homines vite et future infelicitatis miserias
cruciatuum multa distinctio est. Illic enim et miseria est propter cruciatum dolorum et tenebre propter lucis absconsionem
[illegible] unum in hac vita id est miseria est. aliud non est. In inferno autem utrumque est. **De penis impiorum Capitulum xl**

Sicut fasciculi lignorum ad combustionem de similibus colliguntur Ita in iudicii die similes culpe reos. simul similes
similibus iungunt ut equa pena constringat qui in fasciculum quos actio similis fecit in malum. Sicut unus-
quisque sicut in futuro iudicio per qualitate virtutum glorificabitur. ita et unusquisque impius per quantitate factorum
condempnabitur. Licet dicentur in supplicio futuro dampnationis ordo. sed in modo qualitate tamen distinctio erit penarum
[illegible] De tenebris vero suorum suppliciis addet [illegible] pena defunctorum sicut apud inferos divitis
[illegible] Et per angendo inde supplicio [illegible] filii eius [illegible]

Impii ex hoc in medio ducuntur puniendi sunt ut melius doleant ex quo visuri sunt iustos glorie beatitudinem meruisse. Iudicis videntibus est perspicandus diabolus qui ab aspectu omnium bonorum angelorum et hominum cum eis qui de parte eius erunt in ignem eternum mittendus est. Cum sublatus fuerit diabolus ut dampnetur iusti electi qui in corpore sunt inveniendi cum ad iudicium venerit metu concutiendi sunt videntes tali sententia impium esse punitum. Quo timore purgandi sunt ut si quid eis ex corpore adhuc peccati remansit metu ipso quo diabolum dampnari conspiciunt purgabunt. Hinc est quod ait Iob: Cum sublatus fuerit timebunt angeli et territi purgabuntur. Multi quoque ex eis qui nunc electi videntur et se ... fuerint inde iudicio contestante propheta: Vocabit dominus iudicium ad ignem et devorabit abyssum multam et comedet partem domus. Pars quippe domus devorabitur quia illos eternum incendium absorbebit qui nunc se esse in preceptis celestibus gloriantur. De quibus et dominus dicit: Multi dicent in illa die: Domine nonne in nomine tuo prophetavimus et in nomine tuo demonia eiecimus et virtutes multas fecimus. Tunc confitebor illis quia non novi vos. Discedite a me qui operamini iniquitatem nescio qui estis. De gloria sanctorum capitulum tricesimumprimum.

Non efficiet in futuro sanctorum miseria impiorum ex compassione dampnatorum condolendi affectum. Ubi tantum est sanctorum contemplationis gaudium ut tristitie nullus tribuatur introitus. Sicut comparatus color candidus nigro colori fit pulchrior ita et sanctorum requies comparata dampnationi malorum gloriosior erit. Sic iniustitia iustitie sicut virtus vicio clarescit. Ergo sanctorum gloria cum debita dampnantur impiorum pena. Post resurrectionem sanctis in carne promissa est celorum ascensio dicente ad patrem Christo: Volo ut ubi sum ego et ipsi sint mecum. Si enim membra capitis sumus et unus in se et in nobis est Christus utique ubi ipse ascendit et nos ascensuri sumus. Explicit primus. Incipit secundus de sapientia capitulum primum.

Omnis qui secundum deum sapiens est beatus est. Beata vita cognitio divinitatis est. Cognitio divinitatis virtus boni operis. Virtus boni operis fructus eternitatis est. Qui secundum seculum sapiens est secundum deum stultus est. Contestante propheta: Stultus factus est homo a sapientia sua. Primum est sapientie studium querere deum deinde honestatem vite cum innocentie opere. Nullus sapientiam dei plene recipit nisi qui se abstraxerit ab omni actionum cura contendit. Unde et scriptum est: Sapientiam scribe in tempore otii et qui minoratur actu ipse percipiet eam. Non ad parvule intelligentie animam pervenit qui scit secreta dei se penetrare non posse. Tunc autem deum recte cognoscimus quando eum perfecte scire non denegamus. Stulti quidem nescire convenit. Nullus autem in culpa maior est quam ille qui deum nescit. Investigatorum veri multorum est querere sed paucorum invenire. Ea autem que supra hominis intelligentiam sunt scrutanda non sunt. Quecumque supra hominis intellectum est scrutandum non est consilio autem divino fundandum est ut hoc credatur iustum esse quod placuit divine voluntati. Non enim potest esse iniustum quod iusto complacet iudici. Omnis sapientia ex scientia et opinione consistit. Melior autem est que ex scientia venit quam que ex opinione sumitur. Nam illa vera est ista dubia. Nam maioris culpe cumulum pertinet scire quemque quod sequi debeat et sequi nolle quod sciat. Unde dominus: Servus nesciens voluntatem domini et non faciens digne plagis vapulabit multis. Et Iacobus: Scienti igitur bonum et non facienti peccatum est ei. Simplicitatem cum ignavia vocari stultitiam. Simplicitatem cum prudentia vocari sapientiam. Utile est multum scire et recte vivere. Quod si utrumque non valemus melius est ut bene vivendi studium quam multa sciendi sequamur. Non pertinet ad beatitudinem consequendam scientia rerum nec esse beatum multa scire sed magnum esse bene vivere. Nil prodest omnem scire prudentiam rerum cum ignorantia dei et nichil obest scientibus deum ignorantia mundi. Perfecte autem scit qui deum scit et ista non per se sed propter deum scit. Nichil obest cuiquam si simpliciter aquam de elementis indigne sentiat dum de deo male non putat. Nam quamvis de corporeis incorporeis quoque naturis nequeat quisque disserere putare beatum tamen illum facit vita recta cum fide. De fide capitulum secundum libri secundi de summo bono.

Non posse ad beatitudinem veram pervenire nisi per fidem. Beatum autem esse qui et credendo bene vivit et bene vivendo fidem rectam custodit. Deus si creditur multo invocatur et colitur ac per hoc tunc perfecte laudatur qui et creditur. Non tamen id credendum est quod sensu carnis dinoscimus sed magis etiam quod intellectu mentis conspicimus id est deus. Sine fide nemo potest deo placere. Omne enim quod non est ex fide peccatum est. Fides nequaquam vi extorquetur sed ratione atque exemplis suadetur. Quibus autem exigitur violenter perseverare in eis non potest. Sicut exemplo persuadetur fides ut ait quidam novelle arboris cui si quis cacumen violenter impresserit dum laxatur denuo in id quod fuerat confestim revertitur. Sic homo libero arbitrio conditus sua sponte convertitur a deo ita et propria demum mentis conversione credendo revertitur ad deum ut et libertas arbitrii per propriam voluntatem et beneficium gratie per acceptam fidei firmitatem in corde respicit. De fide ubi se homines non poterunt excusare quod ore prolat veritatis professores et corde retentant errorum impietatem. Sic nichil proficit fides quam ore retinet et corde non creditur. Ita nichil profutura est fides que corde tenetur si ore non proferatur. De talibus enim fide ita obiurgat propheta dicens: Periit fides ablata est de ore eorum. Fides enim que corde creditur confessione oris ad salutem profertur.

viter

Vacua esse sn operibus fide et frust sibi de sola fide blandit que bonis opibus no ornat. Est ante portat de
mdo morti. Nam fide ceterorum mortificare scriptum est. Fide et no morti silacio ypocrita est. Cum p fide cognitionem
dei hent et opibus obstruunt. exemplum balaam secuntur. qui cadens ope apertos oculos hent. Et plerumque
fide carnales sequuntur no p virtute aie sed p comodo querere tpalis. Vnde et dns dicit. Queritis me non quia vidistis
signa sed quia manducastis de panibus. Plurimi mala dum secum celebrant doctrinam no vincunt. contra ipsam fide quam verbo
colit. aborta temptatione facile perit. Multi fide tantum verbo sunt. ope vero a xpiana doctrina dissentiunt. Multi
qui fide xpi que corde no amant. sed xpiano titulo eandem p ypocrisim tenere se simulant. et esse no possunt aperte
mali pter timore ficte boni noscuntur. Amatores mundi pugnant aliquando p fide. et alius quod proficiunt. ipi vero
amore terreno implicati celestia no querunt sed verbo tantum fide defendunt. Vnde p fide hereticos etiam insecuntur
sed p arrogantia eos qui intus etiam sunt contempnunt. Adversarios quidem fidei confutant p infidelitate sed fideles

Quamvis nonnulli fide atque opibus stent. Tpunit. facere superbie. De caritate Capitulum iiii. ysidori libri
videantur esse pricipes tamen quia priuantur caritate fraterne dilectionis nullum habent incrementum virtutis. Nam
sic ait apostolus. Si tradidero corpus meum ut ardeat. caritatem autem no habuero nichil mihi prodest. Sine amore cari-
tatis quamvis quisque recte credat ad beatitudinem pervenire no potest. quia tanta est virtus caritatis ut etiam prophetia et martirium
sine ea nichil esse credantur. Nullum premium caritati compensatur. Caritas enim virtutum omnium obtinet principatum. Vnde
et vinculum perfectionis caritas ab apostolo dicitur. eo quod vniverse virtutes eius vinculo religantur. Dilectio dei morti
comparatur. dicente salomone. Valida est ut mors dilectio. Ideo quia sicut mors violenter separat animam a corpore ita et di-
lectio dei violenter segregat hominem a mundo et carnali amore. Qui precepta dei contempnit deum no diligit. Neque
enim regem diligimus si odio leges eius habemus. Tenenda est tamen vnitas et tenenda vnitas caritatis. et quo se quisque sub-
trahit mundo tanto opus est ut se associet bonorum consortio. Ostendat autem in se dilectionem dei qui a caritate no di-
viditur proximi. Qui a superna societate secernuntur a dulce caritatis participatione privantur. Nec potest deum diligere
qui nescit in proximum dilectionem exercere. Ipse deo et homo diligendus est. Totum ergo proximum no diligit qui
hominem odit. Bonorum discretio est no odisse personas sed culpas et recta dicta p fratres no spernere sed probare
Qui in imperfecta sunt in dei amore sepe amicos separari disponunt sed pondere vitiorum gravati rursus ad ea
vitia que optant relinquere revolvuntur. De spe Capitulum iiiitum libri scdi ysidori de summo bono

Qui male agere no desistunt. vana spe indulgentiam de dei pietate requirunt. quam recte quererent
si ab actione prava cessarent. Metuendum valde est ut neque p spem veniam quam promittit deus
perseverent peccantes neque quia iuste peccata distringit veniam desperent. sed vtroque periculo evitato et a malo de-
clinent. et de pietate dei veniam sperent. Vnus quippe iusta spe et formidine nititur quia nunc illum ad gau-
dium spes erigit. nunc ad formidinem terror gehenne adicit. De gratia Capitulum vtum libri scdi.

Interdum peccantibus nobis sua deus dona no retrahit ut ad spem divine propiciationis mens humana consur-
gat. Nam no potest quisquam sperare que peccante sub beneficiis perdurat ad se redire. Confessionem hominis no
esse humane virtutis. Nam si confessionem boni operis no in nobis deus operatur. cur p prophetam dicitur. Confessio
et magnificentia opus eius. Ab illo enim nobis omnia bona gratia preveniente donantur. Nam in bonis operis
ordinem per quod confessionem fidei accipere meremur. Profectus hominis donum dei est. nec a se potest quisque sed a
domino corrigi. Non enim quodcumque bonum habet proprium homo. cuius via non eius sunt testante propheta. Scio domine quia non est
hominis via eius nec viri est ut ambulet et dirigat gressus suos. Erubescant liberi arbitrii defensores nil
posse in bonum sua prava virtute nisi divina gratia sustentetur humane. Vnde et p prophetam dns dicit prodito
tua domus israhel. tantum in me auxilium tuum. quod dicit. Ut peccas tuo merito. ut salveris meo auxilio. Hominis meritum
superna gratia no ut veniat invenit. sed postquam venerit facit atque ad indignam mentem veniens facit in ea meritum
quod remuneret que solum invenerat ut puniret. Non enim quod se ille latro meruit qui de faucibus mortis dum-
taxat ascendit de cruce paradisum. Qui quidem ille et suo sanguine venit tentus sed divina gratia in cruce mutatus
est. Sciendum quod et mira est iustitia in his que recte agimus. et dei gratia eo quod ea incidamus. Hoc enim et
donum dei et accipientis est hominis. Sicut et panem nostrum dicimus quem tamen a deo accipere postulamus. Spiritualis
gratia non omnibus distribuitur. sed tantum electis donatur. Non enim omnium est fides quamvis licet et si plurimi suscipiunt
opus tamen fidei no consecuntur. In divisione donorum diversi perceperunt diversa munera. no tamen gratia habent. Vnde omnia
ut sit p humilitatis studio quod alter mireretur in alio. Nam quod in ezechiele alium ale altera ad alteram percutiunt.

virtutes designatur. Sicque mutuo se affectu provocantes atque alterius exemplo invicem sese erudientes. Munera
graciarum alii ista, aliis vero donantur illa, nec datur ita uni ut egeat alterius posse. Sed non est dubium ut licet quis
quidem virtutum excellentia antecedat, deus repetendo proveniente gratia quosdam compendio sanctitatis premiat et diu sit
conversione postremi subito efficiuntur culmine virtutis primi. Unusquisque autem quod donum accepit non appetat amplius
quam quod meruit, ne dum alterius membri officium arripere temptat, id quod meruit perdat. Conturbat enim corporis
ordinem totum qui non suo contentus officio surripit alienum. Multi ita dona ad dampnacionem accipiunt, quia illis
non ad dei laudem sed sua vanitate utuntur. Bonis male utuntur qui ea que illis a deo donata sunt in malos
usus assumunt, sicut ingenium, sicut et cetera dei dona. Multa dei dona habemus que nos a deo percepisse cognoscimus,
ita quod sapientes sumus, quod divites, quod potentes existimus, non alterius sed potius divino munere sumus. Utamur ergo
optime beneficiis divinis, quatenus et deum non peniteat dedisse et nobis utile sit accepisse. Aufert deus
homini donum aliquod quod hic non habet vel quod hic accipere non meruit. Hic et deus dicitur obdurare hominem, non eum faciendo
duriciam, sed non auferendo eam quam sibi ipse nutrivit. Non aliter obcecare dicitur quosdam deus, non ut in eis cecitatem
ipse faciat, sed quia pro eorum inutilibus meritis cecitatem eorum ab eis ipse non auferat. Plerisque deus donat dona,
perseverancie vero donum non datur, et inde est quod quedam principia conversionis habent bona, fine vero malo clauduntur.
Electi vero accipiunt et conversionis donum et perseverancie donum. Ea vero causa est quod quidam et bene incipiunt et bene finiunt.

De predestinacione Capitulum vi^tum^.

Gemina est predestinacio, sive electorum ad requiem,
sive reproborum ad mortem. Utraque divino agitur iudicio, ut electos semper superna et interiora sequi faciat, semperque
reprobos ut infima et exteriora delectentur, deserendo permittat. Hic ignorat homo tamen lucis et tenebrarum
vel utriusque rei quis sit finis, ita plenius nescit quibus eum suo fine luce iusticie premiat vel quibus peccatorum
tenebris usque in finem tamen obscuret. Aut quis post lapsum tenebrarum conversus resurgat ad lucem. Cuncta sed deo
patent et hominibus latent. Cuiuslibet iustorum conversacio in hac vita probabilis sit, incertum tamen hominibus est ad quem sint
fine predestinati, sed omnia reservantur futuro examini. Mira dispensacio superne distribucionis per quam hic iustus amplius
iustificatur, impius sordidatur. Malus ad bonum aliquando convertitur, bonus ad malum aliquando reflectitur. Vult quis esse
bonus et non valet, alter esse malus et non permittitur interire. Vult quis esse bonus et valet, alius non, ut ei
datur ut sit bonus. Iste nascitur in errore et moritur, ille in bono quod cepit perdurat. Tamdiu iste stat quousque
cadat. Ille diu male vivendo in fine salvatur, respectus quod convertitur. Vult prodesse in bono opere iustus
et prevalet, vult nocere malus et prevalet. Iste vult deo vacare et seculo impeditur, ille negociis implicari
cupit et non proficit. Donatur malus bono, bonus dampnatur pro impio, impius honoratur pro iusto. Et in hac
tanta obscuritate non valet homo divinam perscrutari dispensacionem et occultum predestinacionis comprehendere ordinem.

De conversis Capitulum vii.

Non inchoantibus premium sed perseverantibus datur, sicut scriptum est: Qui
perseveraverit usque in finem hic salvus erit. Tunc enim placet deo conversio nostra quando bonum quod inchoavimus
perseveranti fine conplemus. Hinc scriptum est: Ve hiis qui sustinenciam perdiderunt, id est qui bonum opus non consummaverunt.
Indulgencia peccatorum sanctis est ubi, quando vel qualibus datur. Ubi quippe nisi intra ecclesiam katholicam. Quando
nisi ante vite exitus diem, quia ecce nunc tempus acceptabile, ecce nunc dies salutis. Qualibus nisi eis
universis qui humilitate ad parvulorum tendunt imitacionem, de quibus dicitur: Talium est regnum celorum. Nemo comprehendere
potest quanti sit ponderis iusticia vel quanti fulgoris radiis iusticia claret, nisi qui prius toto mentis
vel affectu convertatur ad deum, quatenus ipso lumine quo illustratur et sua feditate agnoscat et lucem quod toto
corde intuebatur intelligat. Tunc enim inattingibilem attingere potest iusticiam, dum eam quisque semper conversus
temptaverit, quia lucem non intelligit nisi cum videt. Iudicium quod in hominis potestate consistit conversionis est gratia,
per quam nosmetipsos iudicamus flentes mala nostra preterita, et bono quod a deo nobis est solidati inhereamus.
Tripliciter describitur unusquisque conversus: perfectus primus corrigendi a malis, secundo faciendi bonum, tercio consequendi
boni operis premium. Nam quod ait propheta: Solve fasciculos deprimentes, mali est emendacio. Quod vero adiecit:
Frange esurienti panem tuum, operis boni est actio. In eo vero quod subiungit: Tunc erumpet quasi mane lumen tuum matutinum,
operis boni est retribucio. Ergo non proficit facere bonum nisi correctum fuerit malum. Nec potest quisque ad dei
contemplacionem proficere nisi se prius in bonis studuerit actibus exercere. Multis modis deus trahit homines ut vel
sero convertantur, atque exinde magis erubescat quod tardiu cogitati sunt ut redirent. Ita nunc nimis nunc

plagis mee revelacionibus quosdam convertit ut qui voluntate quidem despiciunt commoti terroribus corrigantur. Plerumque
ex sola mentis devocione convertuntur ad deum. Nonnulli vero coacti plagis convertuntur. Contra eos qui devocione non convertebantur
impius talium per david. In camo et freno maxillas eorum constringe qui non approximant ad te. Plerumque autem dum devocione
non convertuntur plage stimulis feriuntur quatenus vel sub verbere senciunt ut aliquando corrigantur. Sicut egrotus qui
et penas luit et emendari nequit. De talibus enim ait propheta Percussisti eos et non doluerunt attrivisti et re-
nuerunt accipere disciplinam. Nonnulli viri seculares elacione tumentes primo modo conversi ad deum religiosam serviunt
obedienciam et qui antea celsitudine mundiali tumebant postea ipsam elacionem in studium humilitatis vel convertunt convertitur
Quidam sunt qui iam secreto conversi sunt quorum conversio quia non prodiit ad publicum apud estimacionem humanam quales fuerunt
tales adhuc putantur esse iam tamen in dei oculis surrexerunt. Et e contra quidam adhuc humano iudicio stare cernuntur
iam tamen in dei oculis ceciderunt. Multi apud homines reprobi sunt et apud deum electi atque item multi apud homines
electi putantur et apud deum reprobi consistunt. Salomon. Vidi impios sepultos qui cum adhuc viverent in
loco sancto erant et laudabantur in civitate quasi iustorum operum. Nullus ergo electum se putet ne forte apud deum sit reprobus.

De trimodo genere conversionis c viii

Trimodum genus conversionis est ad deum. Incohacio vel cum dulcedine, medietas cum labore, perfectionis cum requie. Sed tamen plerumque aliqui incipiunt a dulcedine alii ab ama-
ritudine temptacionum. Omnis autem conversus ex fletu incohoet peccatorum et sic tendat ad desiderium superiorum. Prius enim
lacrimis purganda sunt vicia que gessimus et tunc mundata mentis acie id quod querimus contemplemur ut dum
antea flendo peccati a nobis caligo detergitur mundatis oculis cordis libere superna inspiciantur. Ante omnia autem
timore conversi ad deum ut metu futurarum penarum carnales illecebras deuincant, deinde eciam abiecto timore
ad amorem vite eterne transeant. Perfecta enim caritas foras mittit timorem quantum ad actum non autem per quantum ad habitum.
Qui enim autem timet penam habet et non est perfectus. Unde et apostolus ait Non enim accepistis spiritum servitutis iterum in timore
sed accepistis spiritum adopcionis per quem sicut iam non peccati pena servos comprimit sed amor iusticie liberos reddit. Necesse
est omni converso ut per timorem consurgere ad caritatem dei debeat quia filii nec servi sub timore iacent quia servus.
Tunc enim amore in conversionis ordine sic deum ut patrem diligimus quem prius servili mente ut dominum formidavimus.
Primordia conversorum blandis refovenda sunt modis ne si ab asperitate incipiant conterriti ad priores lapsus redeant.
Qui enim conversum sine lenitate erudit comparare pacis quia corrigere novit. Conversus quisque antea ab opere corri-
gendus est postea vero a cogitacione ut prius refrenet pravum actum deinde appetitum delicti ut quod iam in opere
non apparet in cogitacione nequaquam permaneat. Omnis nova conversio adhuc pristine vite habet commixtionem propterea
nequaquam ex utraque parte ad hominum oculos est donec conversio vetus funditus ab animo conteratur. Quisquis ex de-
teriori melior esse cepit timeat de acceptis extolli virtutibus ne gravius per vanam gloriam corruat quam prius per
lapsorum viciorum iacebat.

De conflictu conversorum Cap. x

Quisque conversus si mox omnes carnales
stimulos calcare cupiat et summa virtutum subito conscendat sed adhuc aliqua adversa de carnis mo-
lestia tolerat non frangatur quia dispensator bonorum novit adversitates reprimere viciorum successione virtutum.
Tunc magis gravari se quisque impulsu viciorum agnoscit dum ad cognicionem dei accessit. Sicut populus Israel
graviori onere ab egipciis premitur dum per moysen illi divina cognicio aperitur. Vicia enim ante conversionem quia pace
fruebantur in homine quia autem hec expelluntur acriore virtute consurgunt. Sunt autem multa conversis que peccanti prospere
blandiebantur atque ideo fiunt blanda converso que peccanti adversa extiterunt. Multos habet conflictus dei servus ex
recordacione operum preteritorum. Multi quippe post conversionem eciam nolentes motus libidinis sustinent quos tamen ad
dampnacionem non tolerant sed ad probacionem scilicet ut se sciant per [illegible] hoste cui resistunt dum non
consenciunt. Unde et noverint servi dei se eciam a peccato iam esse mundatos si tamen cogitacionum turpium adhuc
interpellacione pulsari. Ante conversionem enim precedit turba peccatorum post conversionem sequitur turba temptacionum. Illa
se obiciunt ne ad deum convertamur ista se ingerunt ne libris cordis oculis deum cernamus. Utrusque tumultus
[illegible] multitudo intercludit. Utile est dei servo post
insolenciam nobis gignit intencionem ex more se frangere. Utile est dei servo post
conversionem temptari quatenus a torpore negligencie sollicitudinibus victus ad virtutes animum per exercicium properet viciorum
[illegible] reducit ac vincendi tempore resolvunt.

De remissa conversione c xi

Multos remissa conversio in pristinos errores reducit ac vincendi tempore resolvit.
Horum ergo exempla quisque conversus caveat ne dum timore dei a tempore incipiens iniqua mutant
erroribus immergatur. Tepidus in conversione ociosa verba et vanas cogitaciones noxias esse conspicit et
si a tepore mentis non evigilaverit ea que levia existimabat conspectu quasi horrenda atque atrocia
pertimescit. Servitus et desidia in omni opere bono formidanda sunt. Servitude facimus deo quociens

in omni ope bono nro· nosmetipos no deum laudat. Despicim agimus quotiens p tepore langwide ea que dei sunt opamur. Omis ars hui seculi amatores hz et ad exequendu promptissimos et hz p inde sit q pute hz opus sui remunacoi. Ars vo dei opis plerosqz hz sectatores languidos tepidos pigricie inercia coge latos· hz hz p inde q labor corporu no p puti hz p futa remunacoe differt. Ideo qz dum corpo labore intende rebus no statim asequitur spe pene dissoluta languescunt. Vn et magna corp gla pdicat qui recte quisiomis vite pui augusto solidiore asumat atqz eo ad pmenda rebus clariores pparant quo sum duri itineris labores et inchoat et asumat. Siquid pmo quisiomis tales ad virtutes sese accingunt/ arde dente vo pgressu dum imoderate tiems rebus incubunt/ pulue infimi appetitus obscurant. Vn et deus de bonis semibus dicit. Aliud at cecidit in spinis hij sunt qui audiunt vbum dei et solicitudines sctli vel fallacia diuiciarum suffocat vbum et sn fructu efficitur. Nup quisi nequaqz deunt in cuiz cotionibz pnichi. Na si implicent. cofestim q plantata arbustula et herbam radice pspiam q uerunt et arescunt. Valet intbz quisis p anime salute mutacio loci plerumqz cum dum mutatur locus· mutatur eciam mentis affcus. Cognitum est enim eciam inde corporalit cuilibet vbi quisqz illecebris deseruit Na locus vbi prius quisqz vixit· hic in aspectu mentis opponit qd semp ibi vl cogitauit vl gessit. De exemplis sanctorum Capitulum vndecimum secundi libri de ... bono

Ad quisioni seu ad correctoi mortaliu multu psunt exempla scorum Na nisi eciam pfectorum ... mores inchoancium respicent puocati ad bonum viuendi hij tibi aut no attendunt dogmata bonorum que imitentur timelig hz ppoint s exempla malorum quibz ad suorum morum puersitate vtantur i peius. Ob hac utilitate scribuntur scorum ruine et reparaciones ut spem faciat humane salutis ne quisqz post lapsum penitendo desperet veniam. Dum conspiciat scorum reparacionem fuisse eciam post ruinam Erant flagicio dediti ad quam utilitatem eorum ... proponatur scorum ... ut sint quos imitentur ad reparacionem/ aut etiam ex eorum comparacione de inobediencia puniantur. Propterea virtutes scorum ad exemplum nrm deo pposuit vt quanto de imitacione eorum ... nobis iustitie pmia tanto de ... malis sint ... tormenta ... ad bonum incitamentum diuina quibz admonemur precepta desserunt p lege nobis· scorum exempla sufficerent. Ut cum deus et nos deus preceptis suis admoneat et vite scorum boni opis nobis exempla pponat/ nulla est iam de reatu excusacio qr et lex dei aures nostras pulsat quotidie et scorum documenta bonorum corde in intima pulsat. Et si priorum sepe seruiti exempla. Cur no imitemur scorum digna et deo placita facta. Et si apti sumus imitari iniquos v mali cur pigri sumus imitari iustos in bonum. Orandus est deus ut virtutes quas sctis pparauit ad ... nobis ad pfectum sint potius no ad penam pficient aut ad pfectum nrm si tot exempla volumus imitari virtutum Certe si ea pocius ... qz imitati fuimus ad dampnacionem nram erunt qr legendo ea impleri neglexerimus. Multi at scorum vita ... et de moribz alterius effigie virtutum sumunt· tamqz si ymago quelibet intendat et de eius similitudine ... qui ad similitudinem ... ymaginis ... spes picta formet. Sic qz fit ymaginum similis ille qui ad similitudinem ... exemplar ... intuetur. sese qz in illo qr in speculo pspicit ut addiscat qd de esse virtutis agnoscit. ... exemplo scriptum ex semetipso considerat hz dum altum intendit id qd minus est lucis adicit. Pfectorum est iam ... quelibet scorum imitando hz ipam vitatem intuendo ad cuius ymagine factus est ... hic indicat qd scribitur. Faciamus homine ad ymagine et similitudine nram. Ac ipam intelligendo imitantur diui ... uitate ad cuius factus est similitudinem· iste ergo tantus est ut no egeat homine demonstratore ... hz ipam ... contemplando mittet ... Exempla scorum quibz edificatur ... virtutes ... contemplado mittet ... Exempla scorum quibz edificat ... ex xpo deuocionis ex petro caritatis ex iohe obediencie de abraham paciencie de ysaac tolerancie de iob castimonie de ioseph mansuetudinis de moyse constancie de iosue benignitatis de samuel ... abstinencie de daniele. Sic et cetera sca porum quo labore quo moderamine qua ... intencione vel ... puctione gerant. dum scis imitando considerat De compunctione Capitulum xij· scdi libri

Compunctio cordis est mentis humilitas cum lacrimis oriens de recordacione peti et timore iudicij. Illa est quisis pfecta compunctionis affectio que omis a se carnalium desideriorum affectus repellit et intencionem suam tota mentis studio in dei contemplacionem defigit. Gemina est compunctio qua ... anima ... dum opum suorum mala considerat vl dum desiderio vite eterne suspirat. Quatuor sunt qualitates affectionum quibz mens iusti tedio salubriter compungitur. hic est memoria preteritorum facinorum

repa.

recordacio futurorum penarum. Consideracio peregrinacionis sue in huius vite longinquitate. desiderium superne patrie quibus ad cor compunctum valeat pervenire. Quintus. memoria peccatorum compungit ad lamenta. tunc se sciat visitari dei pietatis
clemencia cum id quod se admisisse recolit, intus erubescit. suo quoque iudicio penitendo iam punit. Vnde tunc petrus
flevit cum in eum dominus respexit. Vnde et psalmista. Respexit in eos ~~in eorum terram~~ et commota est terra et contremuit. Gregorius
dei sunt in corde hominis intiorum quia bona desideria singula ut calescant mala. Cum ergo ista in corde hominis fiunt
signum est tunc deum esse per graciam cordi humano presentem. Vnde tunc se magis bene agere debet ad compunctionem quia sentit deum
intus operantem quo modo iusti homines ex vera compunctione rapiuntur et qualiter infucata veritate degustata lucis magne
illum nosse posse quam iam aliquid dulcedinis gustaverunt. Sunt qui non ex toto corde compunctione sui accusatores fiunt sed tunc
ad hoc se peccatores assignant ut ex ficta humilitate confessionis locum inveniant sanctitatis. De confessione peccatorum et penitencia C. xxxiii

Ex eo quod unusquisque iustus esse incipit ex quo sui accusator extiterit. Multi autem semetipsos peccatores fatentur
et tamen semetipsos a peccato non subtrahunt. Magna iam iusticie pars est semetipsum nosse quod primus est ut ex
eo divine virtuti subdatur humilius ex quo sua infirmitate agnoscit. Bene se iudicat iustus in hac vita ne iudicetur
a deo perpetua dampnacione. Tunc autem de se iudicium quisque sumit cum per dignam penitenciam sua prava facta condempnat. Amari-
tudo penitencie facit animum et sua facta subtilius discutere. et dona dei que contempsit flendo commemorare. Nichil autem peius
est quam culpam non agnoscere nec deflere. Duplicem debet habere penitenciam omnis peccator. sive quia per negligenciam bonum non fecit. sive quia
malum per audaciam perpetravit. Quod enim oportuit non gessit. et gessit quod agere non oportuit. Ille penitenciam digne agit
qui reatum suum satisfactione legitima plangit. condempnando scilicet ac deflendo que gessit. tanto in deplorando sit promptus
quanto in peccando extitit pronus. Ille penitenciam digne agit qui sic preterita mala deplorat ut futura iterum non committat.
Nam qui plangit peccatum et iterum admittit peccatum quasi si quis lavet laterem crudum. quem quanto magis laverit tanto
amplius lutum facit. Licet quis enim quisque sit peccator et impius si ad penitenciam conversus consequi veniam posse credit
Nullus enim de bonitate dei dubitet. per penitenciam sibi concedi indulgenciam peccatorum confidat. quia sola desperacionis pravitas
concessa indulgenciam abnegat. In hac vita tantum patet penitencie libertas. post mortem vero nulla correctionis li-
cencia est. Vnde et dominus dicit. Me oportet operari opera eius qui me misit donec dies est. Venit autem nox quando nemo operari
potest. Hinc et propheta. Date inquit domino deo vestro gloriam antequam tenebrescat. et antequam mors eterna perveniat. In hac
vita deum esse deum per penitenciam glorificate. In hoc seculo penitenciam operantibus divina misericordia subvenit. In futuro iam non operari
sed racionem operum nostrorum ponimus. Pro id deteriorant plerique iniqui quod per pacienciam dei spacium accipiunt emendandi
quem illa mora veniendi non utuntur ad penitenciam sed ad peccandi usurpant audaciam. A malo autem in deterius vadit
qui tempus sibi indultum ad penitenciam ad libertatem pravi operis vertit. Festinare debet unusquisque ad deum penitendo dum
potest ne si dum potest noluit. cum tarde voluit omnino non possit. Vnde propheta ait. Querite dominum dum inveniri potest. Invo-
cate eum dum prope est. Et ubi inveniri potest nisi in hac vita in qua est et prope est omnibus invocantibus se. Nam tunc
longe erit cum dixerit. Ite in ignem eternum. modo non videtur et prope est. tunc videbitur et prope non erit. quia videri
poterit et non poterit inveniri. Si quis quisque properare potest penitere vitam quoque suam vivens ab omni crimine corrigit non
dubium quin moriens ad eternam transeat vitam. Cum autem prave vivendo penitenciam agit in mortis articulo sicut eius dampnacio
dubia est sic remissio dubia. Cum ergo cupit certus esse in morte de indulgencia sanus peniteat. sanus quoque perpe-
trata facinora defleat. Sunt qui penitentibus securitatem cito pollicentur. quibus bene per prophetam dicitur. Curabant
contricionem filie populi mei cum ignominia dicentes. pax pax et non est pax. Cum ignominia quidem curat contricionem qui peccanti
et non legitime penitenti promittit securitatem. Vnde et scriptum est. Confusi sunt qui abhominacionem fecerunt. i. confusi sunt
non penitendo sed penas luendo. Aliter enim confunditur coram iudice reus dum plectitur. atque aliter qui de malo
opere erubescens corrigitur. Ille enim quia comprehensus confunditur. iste quia se malum fecisse meminit. Omnibus per
penitenciam peccatorum impetracio sit. sine metu tamen hic esse non debet. quia penitencie satisfactio divino tantum pensatur iudicio non humano.
Inde quia miseracio dei occulta est. sine intermissione flere necesse est. Neque enim unquam oportet penitentem de peccatis habere
securitatem. Nam securitas negligenciam parit. negligencia autem sepe incautum ad vicia reducit transacta. Dum per penitenciam
ab homine vicia fuerint expulsa. si forte postea hoc intercedente securitate quelibet culpa surrepserit. confestim de-
lectaciones pristine viciorum mentem animi irrumpunt pulsantes quoque hominem in consuetis operibus germina pertrahunt ita
Non plerorumque peracta sed per ... ut sunt non ipsa illius peiora prioribus. De desperacione peccancium Cap. xxxiiii
affectum boni vel mali vitur. recedit vel a deo. Neque enim gressu pedum sed gressu morum elongamur

vel propinquius ad deum. Perpetrare flagitium anime mors est. Contempnere peccatum et manere in culpa descendere in
infernum post mortem est. Ergo peccare ad mortem pertinet. desperare vero in infernum descendere. Unde et scriptura ait. Impius
cum in profundum malorum venerit peccata contempnit. Sepe dyabolus eos quos cernit ad penitenciam aspirare immanitate scelerum per-
cussos ad desperacionem deducit ut subtracta spe venie trahat ad diffidenciam quos non potuit retinere perseve-
rantes in culpa. Sed penitens providere debet callidas contra se hostis insidias. sic quoque dei iusticiam metuat ut tamen conversus
in magnis sceleribus de misericordia eius confidat. Amplius letatur deus de anima desperata et aliquando conversa quam de ea que
numquam fuit perdita. sicut prodigo de filio qui mortuus fuerat et revixit perierat et inventus est. De cuius regressu
magnum fit gaudium patris. Non aliter coram deo et angelis copiosum est gaudium super eo qui a periculo liberatur quam
de eo qui numquam nomine peccati periclitatur. Tanto enim contristantur res perdite tanto magis si fuerint invente letificant. Unde in
evangelio pastor ille exultat qui ovem perditam inventam in humeris suis gaudens reportavit. Nullus desperare debet
veniam etiam si circa finem vite ad penitenciam convertatur. Unumquemque deus de suo fine non de vita preterita iudicat. Hoc quippe
legis testimonio edocetur quod hic de suo quemque iustificet. qui deus pro asini primogenito ovem iussit fieri in hostia
quia est immundicia vite prioris mutatur in innocentiam boni finis. Unde et caudam iubet offerri in hostia id est vite finem.
in penitenciam. Multi superna respecti gratia in extremis suis ad deum revertuntur per penitenciam et quecumque mala gesserant cotidianis
fletibus purgant atque in bonis factis mala gesta commutant. Quibus iuste totum quod deliquerant ignoscetur
quia ipsi quod male gesserunt penitendo cognoscunt. In vita hominis finis querendus est quia deus non respicit
quales antea vixerunt sed quales circa finem vite existunt. De his qui a deo deseruntur. Capitulum xv.

Deo deserente ullum penitere. deo respiciente suam unusquisque culpam videre et plangere et unde recedit cogi-
tare. Nonnulli autem ita deseruntur a deo ut deplorare mala non possint etiam si velint. Consilium spiritus
ad instar observare aditum penitencie cupiunt. Indorum hoc est ut quia ipsis negatum est post prevaricacionem regredi
ne vel ipsi revertantur ad deum. eos quoque socios in perdicione secum contendunt quibuscumque fraudibus insistentes ut aut
desperent. Ad dominum aut per flagelli immanitate desperent. Ingemiscendum est igitur et posposita securitate lugendum
ne dei secreto et iusto iudicio deserantur. hoc est perdendum in potestate demonum relinquatur. Nam veniam quem deus
deserit demones suscipiunt. Omnia temptaciones precepti stati ut aiunt a maligni spiritibus occupantur
a quibus etiam ut malefaciat persuadent. Hinc est illud propheticum: Inimicos dei persecuntur tenebre qui intelligunt
demones. Unde et in psalmo scriptum: Immissiones per angelos malos. Quamvis reproborum in potestate demonum occulto dei
iudicio et iustissimo redigantur. Ysaia testante: Ipse misit sortem eis et manus eius divisit eis eam in mensura usque
in eternum possidebunt eam. Quamvis electorum dimittuntur divina iusticia in errore peccati et tamen in sanacione eius
reducti demo convertuntur. De talibus enim dominus per prophetam: Et dimisi eum et reduxi eum et reddidi ei consolacionem.
Nonnumquam etiam deus revertens hos quos deseruerat rursus affligens visitat et per lamenta lacrimarum ac penitencie
afflictionem a peccatis purgat. Unde Iob ad dominum propter superbiam meam quasi leenam capies me reversusque mirabiliter
me crucias. Revertens enim deus hos cruciat quos quem prius deseruerat flagellando iterum visitat. Qualis actibus
nequaquam provocare debet quippe quia si penitendo digna deo acta gesserimus
contra nos amplius celestem iracundiam nequaquam provocare debemus. Nam ille qui nos malos tolerat non dubium est quod cum sit clemens
severitate eius in clemenciam commutabitur. Nam ille qui nos malos tolerat non dubium est quod dat nobis locum satisfaciendi
ignoscat. Nam quod reservat nobis tempus penitencie ut non sit obviam mortis propterea sed dat nobis locum satis
faciendi. hoc totum provenit de dei clemencia ut nos non dampnet crudeliter sed expectat ad penitenciam patienter.
Irrisor est et non penitens qui adhuc agit. De his qui post lacrimas ad delictum redeunt. Capitulum xvi.

quod penitet nec videtur deum poscere subditus sed subsannare superbus. Canis reversus ad vomitum
penitens ad peccatum. Multi enim lacrimas indesinenter fundunt et peccare non desinunt. Quosdam accipere lac-
rimas ad penitenciam cerno et effectum penitencie non habere quia inconstancia mentis nunc recordatione peccati lacrimas fu-
dunt. nunc vero revivescente usu ea que fleverunt iterando committunt. Qui et preterita debet plangere et actibus
sceleribus incubare iste emendacionem non habet qui adhuc agit que penitendo deflere possit. Ysaias peccatoribus
dicit: Lavamini et mundi estote. Lavatur et non est mundus qui plangit que gessit nec deserit et post lacrimas
ea que fleverat repetat. Sic demonum et alibi ait penitente atque iterum delinquente: Quam vilis facta es nimis iterans vias tuas. Tempus ergo culpas preteritas plorat. Hinc notandum est
quod sic commissa defleat ne iterum flenda committat. De multis miserias Ysidorus qui et
modo tenetur ut sic commissa defleat ne iterum flenda committat.
penitere negligo retroacta et adhuc committo penitenda. De peccato Capitulum xvii. secundi libri.

qui

no

itando

Duobus modis peccatum committitur, aut amore cupiditatis, aut metu timoris, dum vel quisque vult adipisci quod cupit, vel timet ne incurrat quod metuit. Quatuor modis peccatum committitur in corde, quatuor et perpetratur in opere. Committitur in corde suggestione demonum, delectatione carnis, consensione mentis, defensione elationis. Committitur in opere nunc latenter, nunc palam, nunc consuetudine, nunc desperatione. His ergo gradibus et corde delinquitur et opere malicia perpetratur. Tribus modis peccatum geritur, hoc est ignorantia, infirmitate et industria. Ignorantie namque modo peccavit in paradiso Eva, sicut apostolus dicit: Vir non est seductus, sed mulier in prevaricatione fuit. Ergo peccavit Eva ignorantia. Adam industria, quia non seductus, sed sciens prudensque peccavit. Adam vero seducitur, quando consentiat evidenter. Ignorat Adam. De infirmitate autem Petrus deliquit, quando metu interrogantis ancille Christum negavit. Unde et post peccatum amarissime flevit. Gravius est infirmitate quam ignorantia quemquam delinquere, graviusque industria quam infirmitate peccare. Industria namque peccat qui studio ac deliberatione mentis malum agit. Infirmitate autem qui casu vel precipitatione delinquit. Nequius autem hoc industria peccat, qui non solum non bene vivit, sed adhuc bene viventes, si potest, a veritate deducit. Sunt enim qui ignoranter peccant, et sunt qui scienter. Sunt etiam qui pro ignorantie excusatione scire noluerunt, ut minus excusabiles culpabiles fierent, qui tamen se ipsos non minuunt, sed magis decipiunt. Nescire simpliciter ad ignorantiam pertinet. Noluisse vero scire ad contumacem superbiam. Voluntatem quippe domini velle nescire quid aliud est quam velle dominum superbiendo contempnere. Nemo ergo de ignorantia se excuset, quia deus non solum eos iudicat qui a cognitione sua recedunt, sed etiam illos qui nescierunt, testante eodem domino per prophetam: Dispersa impios homines a facie terre, et eos qui avertuntur post tergum domini, et qui non quesierunt dominum ut investigarent eum. Unde et per psalmistam: Effunde iram tuam in gentes que te non noverunt.

De levioribus culpis. Capitulum xviii.

Multi vitam suam crimine carere putant, sed peccato non putant. Nam quamvis in hoc seculo magna iustitie claritate quisque resplendeat, numquam tamen ad purum peccatorum sordibus caret, teste apostolo attestante, qui ait: Si dixerimus quia peccatum non habemus, ipsi nos seducimus, et veritas in nobis non est. Quedam sunt facta peccatis similia, sed si bono animo fiunt, non sunt peccata, utpote potestas, si non ulciscendi se cupiditate, sed magis corrigendi studio ulciscatur in reum. Item sunt peccata levia, que ab incipientibus quotidiana satisfactione frequenter purgantur, que tamen a perfectis viris velut magna vitantur. Quid enim homines de magnis sceleribus agere debent, quando et perfecti levia quoque delicta quasi gravissima lugent? Non solum gravia, sed et levia sunt peccata cavenda. Multa enim levia unum grande efficiunt, sicut solent a parvis et minimis guttis immensa flumina crescere. Innumerabiles enim in unum coacta fecunditate efficiunt copiam. Peccata que incipientibus levia sunt, perfectis viris gravia reputantur. Tanto enim maius cognoscitur peccatum esse, quanto maior qui peccat habetur. Crescit enim delicti cumulus iuxta ordinem meritorum, et sepe quod minoribus ignoscitur, maioribus imputatur.

De gravioribus culpis. Capitulum xix. secundi libri Ysidori de summo bono.

Ex permissione minorum peccatorum maiora committi peccata, ut dum ea ferant pro magnis, qui de parvis corrigi noluerunt iudicio dei, in reatum nequiorem labuntur, qui dum fugere sua minora sint contempnunt. Multi a crimine in crimen corruunt, qui dei cognitionem habentes, timorem eius negligunt, et que per scientiam noverunt, peractionem non venerunt. Ideo quia tenant dubio iudicio puniendi committunt, et in penam priorum facinorum fiunt deteriores. Addere sepe peccatum talibus causa peccati est, quod cum committitur, aliud quoque ipso quasi sua soboles oritur, sicut ex fornicatione solet nasci libidinis quoque nimia ventris ingluvies. Pena vero peccati peccatum admittitur, quando pro merito cuiusque peccati deo deserente in aliud peccatum deterius itur, de quo amplius qui admiserit sordidatur. Ergo precedens peccatum causa est sequentis peccati, sequens vero peccatum pena est precedentis delicti. Precedentia itaque peccata sequentium sunt causa, ut illa que secuntur sint pena precedentium, et precedentium peccatorum pena ipsa vocatur induratio veniens de divina iustitia. Hinc est quod ait propheta: Indurasti cor nostrum ne timeremus te. Neque enim dum quisque iusti sunt a deo pelluntur, ut mali fiant, sed dum mali iam sunt, indurantur ut deteriores consistant. Sic et apostolus ait: Pro eo quod caritatem veritatis dei non receperunt ut salvi fierent, immisit illis deus spiritum erroris. Facit ergo deus quosdam peccare, sed in quibus iam talia precesserunt peccata, ut iusto iudicio eius in deterius ruant. Alia quippe peccata precedentibus aliis peccatis prolabuntur in penam, qua peccata merentur. Quedam de ira dei veniunt peccata, que pro merito aliorum compensantur peccatorum. Esaias inquit: Tu iratus es, et nos peccavimus. In ipsis fuimus semper. Ac si diceret: Quia semper in peccatis fuimus, iratus es ut deterius peccaremus. Quid enim sit ira dei primum, quid provocat, prudens lector dicit sciens. Error namque est ira provocans. Quid enim est ira dei primum? Quid provocat prudens lector dicit scienter. Error namque est ira provocans qua provocatur quam ea qua meremur, quia ignorando peccavimus. Provocatur quando scientes bonum facere noluimus. Unde iram dei dum vincere vitare possumus, timeamus ergo ne veniente illo tribunale iudicium sentire possit, vitari non possit.

De manifestis occultisque peccatis. Capitulum xx.

Maior est culpe manifeste quam occulte peccare. Dupliciter enim est reus qui aperte delinquit, quia agit et docet. De talibus per Esaiam dicitur: Et peccata sua

Alij pro impunitis in pluribus ... negligentia ...

sicut Sodoma praedicaverunt nec absconderunt. Multi enim publice delinquentes sine ullo pudore sua flagitia praedicant
ut vel sic mutent sceleris verecundiam. Generalis enim iam iusticie porcio est iniquitatem suam homini abscondere et in se
metipso de peccatis propriis erubescere. Peccare peccatum est, predicare clamor est. De quo et apostolus dicit: Et clamor
auferatur a vobis cum omni malicia. In eius ipsius peccatis corpore quo quisque peccatum quod agit abscondit indicium iam
esse indicium quod non erubescit nisi de conscientie reatu. Ergo de hoc ipso quod quisque de facto suo erubescit ipse iudex sui est.

De peccati amore capitulum xx

Aliud est non peccare amore dilectionis dei, aliud timore supplicii. Qui enim amore caritatis dei non peccat
abhorrescit omne malum amplectendo iusticie bonum, nec eum delectat peccatum etiam si sceleris impunitas permittatur.
Qui vero sola pena supplicii in se vicia reprimit, quamvis non compleat opus peccati, vivit tamen in eo voluntas peccandi,
dolet quod sibi illicitum quod lex prohibet. Ille enim boni operis mercedem percipit qui amando iusticiam facit, non is qui eam
solo metu penarum invitus custodit. Nonnulli quidam non diligunt peccatum sed faciunt; plerique vero faciunt tamen et non diligunt. Non-
nulli peccatum non faciunt sed tamen iusticiam odiunt. Graviusque autem peccat qui non solum peccatum diligit sed facit quam qui non facit et diligit.
Graviusque quam medius qui diligit et non facit quam qui facit et odit. Gravissimum est non solum facere sed et diligere peccatum. Nam
sunt quidam qui confestim peracto flagitio confunduntur. Et sunt qui non solum non dolent gessisse malum sed etiam de ipso ma-
lo opere gloriantur. Sicque ad comparationem mali fit deterius dum de viciis gratulantes extolluntur in peius. De talibus ait
Salomon: Letantur cum malefecerint et exultant in rebus pessimis. De peccati necessitate. Capitulum xxi.

Interdum malum quis summa necessitate potius quam voluntate committit. Verenda est autem necessitas mali in voto boni.
Plerique non voluntate sed sola necessitate peccant, pertimescentes temporalem inopiam, et dum putantur sola necessitate resu-
giunt, a futuris bonis pereunt. Item nonnulli peccatum voluntate non necessitate committunt, nulla quidem coacti inopia consistunt
iniqui sed gratis tantum cupiunt esse mali. Neque enim ipsarum rerum amant quam appetunt sed ipsa tantum peccati malicia delectantur.

Melius est peccatum cavere quam emendare. Facilius enim resistimus hosti. De peccandi consuetudine. Cap. xxii.
a quo nondum victi sumus quam ei a quo iam superati sumus ac devicti cognoscimur. Omne peccatum antequam admittatur
amplius pertimescitur. Quamvis autem grave sit, dum in usum venerit leve estimatur et sine ullo metu committitur. Istis formulis
quasi quibusdam gradibus convalescit omne peccatum. Cogitatio namque prava delectationem parit, delectatio consensionem, consensio
actionem, actio consuetudinem, consuetudo necessitatem. Sicque dum hiis vinculis homo implicatur quasi quadam cathena viciorum
tenetur astrictus ita ut ab ea avelli nequaquam valeat nisi divina gratia manum iacentis apprehendat. Peccatum admittere
cadere est in puteum. Consuetudinem vero peccati facere os putei est angustare ne is qui cecidit valeat exire. Sed
interdum etiam tales deus liberat dum eorum desperationem ad conversionem libertatis commutat. Ipso enim miserante peccata dimit-
tuntur, quo protegente fit ne in deterius peccando eatur. Nequissimum est peccare. Peius est peccandi consuetudinem facere.
Ab illo facile, ab hoc cum labore resurgitur. Dum male consuetudini repugnatur, male agendo consuetudine se
propheta Ysaias asserit in profundum iri. Cum usu quasi quadam lege homo tenetur astrictus ut etiam qui non libet peccatum admit-
tat. A lapsu vero cito resurgere non est in peccatum ruere. Apostolus legem peccati dicit in membris meis, que lex consuetudo est,
quam peccando concipimus et non ab ea cum volumus discedimus quia iam necessitatis vinculo per consuetudinem retinemur. Multum dei
amor agit in hominibus sed resultat carnis male consuetudinis lege. Bene autem et audacter bona conscientia exultat
que valent reprimunt in se quod insolenter impugnat. Et frequenter peccare cavendum est. Ita hoc ipsum quod de malo minimo
plerumque nobis deus ad salutem operatur, quanto mirabile est tanto periculosius est. Propterea metuendum est confidere ita sal-
vari, ne forte dum a viciis corripere simus et vicia multiplicemus et salutem non adipiscamur. Ergo studeamus
aut non cadere aut quam cito a lapsu resurgere. Consuetudo autem peccare cavendum est. Et si quam fragilitate peccatum sur-
repserit, confestim erit corrigendum quod nequit sentire esse commissum. Cito enim corrigit culpa que cito cognoscit.
Tardius autem curat vulnus quod iam putrescentibus membris longo post tempore curationibus adhibet. Iteratio peccati gra-
vior est sicut si morbus super morbum veniat, sic si ymber super ymbrem concurrat. Nova peccati iniquitate facit
sceleris. Unde et propheta: Ve qui trahitis iniquitatem in funiculis vanitatis et quasi vinculum plaustri peccatum. Trahit
enim iniquitatem ut funiculum qui tardat converti ad deum. Trahere enim iniquitatem est moram facere in iniquitate. Unde postea
prolongaverunt iniquitates suas. Dum iustus concedet terminos peccatorum. De peccati recordatione c. xxiii.

Bonum est homini semper ante oculos habere propria delicta, secundum prophetam dicentem: peccatum contra me est semper. Sic enim
non oportet remissum affectum peccati, sicut semper necesse est vindicare quod in deflendo commemorare delictum.
Apud iustum recordatio peccati facit tedium animi. Qui autem lenonie et cupiditati subditi sunt, commemorati superbia
etiam de ipso peccati opere gloriantur. Servus dei tanto debet esse recordatio peccati sui ut ea que gessit semper lacrimas
confiteatur. Unde propheta dicit: Conversus sum in erumpna mea dum configitur spina peccatum meum cognitum tibi feci.

et dixi confitebor adversum me iniustitias meas domino. Scriptum enim dicat: Cum tacui inveteraverunt ossa mea. Hoc est non sum confessus. Quid ergo tacuisse se penitet nisi confessionem peccatorum? Quid tacuisse solet nisi defensor malorum? Qui ergo peccatorum suorum defensor extitit, necesse est ut penitendo accuset quod superbiens prius admisit.

Bipertita est causa peccati id est operis et cogitationis, quarum una iniquitas dicitur ¶ De cogitatione Cap. xxv

quod opere geritur, aliud iniustitia quod cogitatione admittitur. Prius actio resecanda est, postea cogitatio; prius prava opera, postmodum desideria. Vicissim autem et a cogitatione opera prodeunt et ab opere cogitatio nascitur. Unde et si ab opere malo quisque vacet, pro solius tamen prave cogitationis malicia non est innocens. Unde et dominus per Ysaiam prophetam inquit: Auferte malum cogitationum vestrarum ab oculis meis. Non enim solum factis sed et cogitationibus delinquimus, si eis illicite occurrentibus delectemur. Sicut vipera a filiis in utero positis laceratur et perimitur, ita nos cogitationes nostre intus nos enutrite occidunt, et concepte intus vipereo veneno animam consumunt. Non est arbitrii nostri cogitationis prave suggestionibus pervenire; late autem in eis cogitationem pravam nostre attinet voluntati. Illud autem ad culpam non redigit, istud culpe proprie deputatur. Nam cogitationes illicitas arcere donum est; cogitationibus pravis consentire nostrum est.

Plerumque solet ut immunde corporalium species quas vidimus nostris mentibus opponantur, et nolentes eas cogitemus cruciamurque ab eis atque mentis acie invitum; tanto magis ille se eis ingerunt, obscenosque in nobis motibus obrepunt. Sed hoc fit pro conditione mortali quam meruit primus homo in penam sui peccati. Dum unusquisque divina illuminatione preventus statim molestias turpium cogitationum pulsat, sed dei frequenti iudicio timoris dei carnis temptamenta a semet ipso recedat. Homo quoque obiectis cogitationibus turpes absque repellit. Magna observantia est circa custodiam cordis adhibenda, quia aut bone aut male rei ibi consistit origo. Nam sic scriptum est: De corde exeunt cogitationes male. Ideo quia si prius cogitationum resistimus, in lapsum operibus non incurrimus. Non est timendum si bona mala quoque in cogitatione veniunt, sed magis gaudendum est si mens mala a bonis intellectu distinguat. Item iuvat quamvis bonum et malum sensu prudentiori distinguimus, nisi opere et mala cognita caveamus aut bona intellecta faciamus. ¶ De conscientia Cap. xxvi

Humana conditio dum diversis incommoditatibus interim perturbatur, etiam ante penas gehenne per inconditum animi appetitum iam penas conscientie patitur. Omnia fugere potest homo preter cor suum. Non enim abscedere potest quisque recte ubi ubicumque enim abierit, reatus sui conscientia illum non derelinquit. Quamvis humana iudicia subterfugiat omnis qui male agit, iudicium tamen conscientie sue effugere non potest. Nam et si alius celat quod agit, sibi tamen celare non potest, qui plene novit malum esse quod gessit. Duplex ergo fit in eo iudicium, quia et hic conscientie sue reatu punitur et illic perpetua pena dampnatur. Hinc enim scriptum: Abyssus abyssum invocat in voce cataractarum tuarum. Abyssum enim abyssum invocare est de iudicio conscientie sue ire ad iudicium dampnationis perpetue in voce cataractarum, id est in predicatione sanctorum. ¶ De intentione mentis C. xxvii

Oculus cordis intentio operis eius est. Si ergo intentio bona est, opus intentionis eius [bonum est]. Alioquin male intentionis opus, etiam si bonum in factis appareat, bonum tamen non est, quin quod sua bonum est. Bona est ergo intentio que propter deum est; mala autem que pro terreno lucro aut vana gloria. Intentione autem probatur bonum aut reprobatur indigne. Cum opus bonum bona intentione non facimus, proficit magis temnitur opus pro quo illiciti potuerit. Unusquisque bonum opus quod agit intentione bona agat, quoniam per mala intentione plerumque opus bonum quod agimus perdimus; et si nunquam a culpa vacamus, sepe que apud homines indicium bona patent, apud conspectum diligentissimum iudicis reproba deteguntur. Et ideo omnis sanctus videat ne forte bonum quod agit pro aliqua animi intentione in oculis dei reprobum fiat. ¶ De sensibus carnis Capitulum xxviii

Per sensus carnis morbus incipit mentis. Unde et per Ieremiam dicitur: Omnis cogitatio tua ab aquilone veniet et ponet unusquisque solium suum in introitu portarum Ierusalem. Regna aquilonis vitia sunt, que sedes suas in portis ponunt, quando per sensus carnis tunc vel calamitas labem anime ingerunt. Ideo quoque in ipsis portis id est in ipsis sensibus regnant. Neque enim aliunde perimimus nisi videndo, audiendo, odorando, gustando, tangendo. Unde et alibi: Hostes nostri intraverunt mors per fenestras. Et alibi: Homines iniqui dicebant per portas eius et super Ierusalem mittebat sortes. Quoniam quippe Iudeos spiritus notum est quam tacite per portas, ita per sensus carnis atque incipiunt et eam illecebrate sermonis perplexo loquendi... ¶ De sermone C. xxix

Omnium que vitiorum prava verba non evitamus in magno lingue periculo labimur. Demnat [?] ... et dum facta que incongrua libere et sine metu committit ad peccatoria stulta et horrenda peti animi et consuetudine labimur. Sicut plerumque multi loquendo stultitia reprehenduntur, ita econtrario nimis tacendi vitio demonstrantur. Ille enim satis laxando linguam in levitatis vitio deficiunt, isti nimis tacendo ab utilitate depereunt. Impiis sic nesciunt loqui, ita non possunt tacere. Mente enim recondita ore loquaces verbis perstrepunt et sensu nil dicunt. Sicut fratres cive a psitacibus prevalescit, ita otiosi verba a perfectis viris vitantur. Nam ut ait quidam

Sicut pro otioso verbo ratio ponitur, ita pro sermone iniusto pena opponitur. Vani sermones in ore christianorum non debent esse. Nam sicut malos mores bona colloquia corrigunt, ita prava colloquia bonos mores corrumpunt. Custodia oris ponitur quisque non se iustum sed quod magis verum est peccatorem fatetur. Manum super os ponit qui bonis operibus lingue excessum operit, et manum super os ponit qui male locutionis culpas bone actionis velamine tegit. Loquens que ad deum pertinet vel faciens et si utilis sibi non est, audientibus tamen prodest. Cum de sapientia se laudari affectat loquens prophetam attendat: Ve qui sapientes estis in oculis vestris et coram vobismetipsis prudentes. Item scientia dicitur quod verum sapientie gustu intimum saporem sentit. Nescientes enim scientia dicitur ac plerique arrogantes qui sub similitudine dicuntur de sola scientia dicitur non de sapientia. Ille enim sapit qui recte et secundum deum sapit. In scientia dicitur convicia doctores si deum sed dicta ab eis sapientia nimium tamen eloquentia. Abhorret enim sapientia spiritum in verborum ambitu ac fuco mundialis eloquentie et inflatis sermonibus ornatum. Quidam curiosi delectantur audire quoslibet sapientes non ut veritatem ab eis querant sed ut facundiam sermonis ab eis agnoscant, more poetarum qui magis compositionem verborum quam sententiam veritatis sequuntur. Quadrimoda est dicendi ratio, quia perpendendum est quid, cui, vel quo aliquid proferatur. Item quadrimoda est dicendi ratio qua aut bene sentiendo quis bene proferat, aut nichil sentiendo male dicat, aut parum sentiendo loquacitas sola ostendatur, aut optime sentiendo negligenter profert id est intelligit. Item quadripartita est loquendi ratio, qua vel bonum bene vel malum male, seu bonum male vel malum bene profert. Bonum quippe bene loquitur qui ea que recta sunt simulatione videt auditus. Malum male loquitur qui quolibet conatu persuadet flagitium. Bonum male loquitur qui quodcunque tamen arrogantia proditore sentitur. Malum bene loquitur qui aliquid narrando vitium detestatur ut ab eo homines avertat. Corde bene loquitur qui veritatem non simulat. Ore bene loquitur qui veritatem annuntiat. Factis bene loquitur qui alios ad bonis exemplis edificat. Corde male loquitur qui intus cogitationes noxias meditatur et cogitat. Lingua male loquitur qui pro eo quod male agit flagellatur et murmurat. Factis male loquitur qui male vivendo operibus suis alios ad prave agendum informat. Semel bene loquitur qui se penitendo redarguit. Bis bene loquitur qui bene vivendo alios instruit. Semel male loquitur qui post vitium vitam non corrigit. Bis male loquitur qui et male vivit et male docet. Item bis male loquitur qui et bonum quod debuit male cogitat et male refert cogitata. Item bis male loquitur qui et bonum quod debuit non egit et malum quod non oportebat admisit. Mali mala vident pro bonis et adversa pro optimis. Boni bona vident pro malis et prospera pro adversis. Adversus convicium lingue fortitudo adhibenda est patientie ut temptatio verbi que foris impugnat tolerantie virtute devicta discedat. Non omnis qui patitur opprobria iniustus est, sed qui pro veritate innoxius patitur ille tamen iustus est. Sub vituperatione lingue et opprobria hominum isto se remedio mens iusti corroborat, ut tanto solidius in deum figatur interius quanto ab humanis sensibus spernitur. Cum illatas iniurias contumelias tranquillo animo pertulit, dolorem cordis aperit et virus quod fervet in animo facile reicit. Vulnera enim mentis aperta cito consanant, clausa nimis computrescunt. Cum dolore iniurie clauso pectore tegitur, quanto amplius silentio lingua premitur tanto acriorem dolorem intrinsecus nutrit. Unde et quidam poetarum gentilium dixit: Quanto magis tegitur pectus tanto magis estuat ignis. Certe enim languor vesice non estat nimis quam tantum vivit sub pectore vulnus.

De mendacio. Capitulum tricesimum. Secundi libri ysidori de summo bono.

Mendaces faciunt ut nec vera dicentibus credatur. Reddit enim sepe hominem multa falsitas etiam in veritate suspectum. Sepe verum premittit qui falsa dicturus est, ut cum primum acquisierit fidem ad reliqua mendacia audientes credulos facit. Multis videntur vera esse que falsa sunt, et ideo non quod deus sed quod suo mendacia locuntur. Nonnumquam falsitas veriloquio adiungitur et plerumque a veritate incipit qui falsa confingit. Latent sepe venena circumlita melle et tandem deceptor veritatem simulat quousque fallendo decipiat. Nonnumquam peius est mendacium meditari quam loqui. Nam interdum quisque solet incaute ex frequentatione loqui mendacium, meditari vero non potest nisi per studium. Utrumque ergo ille ex studio mentiri prohibetur quam is qui ex precipitatione solet mentiri. Summopere cavendum est omne mendacium quamvis nonnumquam sit aliquod mendacii genus culpe levioris si quisque pro salute hominum mentiatur. Sed quia scriptum est: Os quod mentitur occidit animam, et perdes omnes qui loquuntur mendacium, hoc quoque mendacii genus perfecti viri summopere fugiunt, ut nec vita cuiuslibet per eorum fallaciam defendatur, ne sue anime noceant dum prestare nituntur aliene carnem, quamquam hoc ipsum genus peccati facillime relaxari. Nam si qualibet culpa sequente mercede purgatur, quanto magis hoc facile abstergitur quam merces ipsa comitatur. Multa mentiuntur, multa quoque fingunt homines propter hominum laudem, sicque fit ut isti mentiendo pereant et eos quos laudant ad vane glorie ruinam

imita

perducat. Sicut bene sibi conscius non metuit alienae linguae convicium, ita et qui laudatur ab alio non debet alienae laudis errore
attendere, sed magis unusquisque testimonium conscientiae suae quaerat; tunc plus ipse prius est quam ille qui laudat. Opus enim
suum unusquisque probet, ut ait apostolus, et tunc in semetipso tantum gloriam habebit, id est occulte in sua conscientia, non per laudem in
aliena lingua. Perfecti qui alta radice fundati sunt, et si flamine laudis ac vituperationis utrumque quasi ventorum inlidentium
impulsu flectuntur, tamen non deiciuntur, sed pristina firmitate radicis ad se redeunt. Bona mens ad malum nec periculis
nec terroribus vincitur. Nam iniqui tyrannorum blanditiis miscent ut aut oblectatione quempiam decipiant aut frangant terroribus.
Cum laudatur in auditorum amore inserunt, sed si veraciter et non ficte laudant, id est, si vera sunt quae de illo dicuntur.

Sicut mentiri non potest qui non loquitur, sic periurare non poterit qui iurare ¶ De iuramento Capitulum XXXI
non appetit. Cavenda est igitur iuratio, nec ea utendum nisi in sola necessitate. Non est contra Dei praeceptum iurare, sed
dum usum iurandi facimus, periurii crimen incurrimus. Numquam ergo iuret qui periurare timet. Multi qui loquuntur mentiri se
delectant; dum oportet tamen sic in ore esse est est, non non. Amplius enim quam est et non est a malo est. Multi ut fallant
periurant, ut per fidem sacramenti fidem faciant verbi, sicque fallendo dum periurant et mentiuntur, homines incautos decipiunt.
Plerique sub iuramento fraudem et falsis lacrimis seducti decipiuntur et credimus dum plorant quibus non erat credendum. Plerumque sub iuramento
loqui disponimus, sed incredulitate eorum qui non credunt quod dicimus iurare compellimur; tali quoque necessitate iurandi contrahitur
loquendi dispendium si incredulitate eorum qui non credunt quod dicimus. Gravius autem delinquit qui vel iurare cogit
faciunt. Sunt multi ad credendum pigri qui non moventur ad fidem verbi. Quacumque arte verborum quisque iuret, Deus tamen qui conscientiae testis est ita hoc accipit sicut ille cui iuratur intelligit.
Duplex autem reus fit qui et Dei nomen in vanum assumit et proximum dolo capit. Non est servandum iuramentum vel sacramentum
quo malum incaute promittitur, veluti si quispiam adulterae perpetuam cum ea permanendi fidem polliceatur. Tolerabilius est
enim non implere sacramentum quam permanere in stupri flagitio. Iurare Dei est pro illa re qua statuit non convellere statuta.
Paenitere autem statuta non revocare, ut est illud: Iuravit Dominus et non paenitebit eum.
Paenitentia autem Dei rerum mutatio est. Non paenitere autem Dei est quae statuit non mutavit. ¶ De vitiis Capitulum XXXII

Descendens homo a Deo statim vitiorum tradit ... ¶ Quae statuit non mutavit ... resipiscat et toto adnisu conatur superare
optat ut dum patitur infestantia vitia resistendo unde cecidit resipiscat; et toto adnisu conantur superare
vitia, et compungunt quod agunt. Hi qui non solum admittunt vitia, sed toto ea amore sectantur. Gratis delectate se palpat
qui vult sub labore vitia superare. Dum peccati legem quam vel desiderio vitiis facit sub violentia doloris resecare non possit
perfecte renuntiat vitio qui occasionem vitat in perpetrando peccato. Nam si velis tantum non peccare et data occasione
peccas, tu tibi et reus et index es qui et commissa damnas et damnata committis. Hic vero index et reus est quod vitia
accusat et perpetrat. Considerandum autem vitia dum non perfecte vitantur, suos in se faciunt relabi auctores. Nam si unum vitium
districte vitetur et alia negligantur, inanis labor est. Non enim potest in vinum obstinatione virtutis fortiter perdurare cum
alia vitia dominantur in corde. Nonnumquam homines sua vitia perferunt, et mox qui prius ea volentes ferunt sibi socia postea
sentiunt etiam nolentes stimulosa. Nonnulli non antea in errorem vitiorum labuntur nisi prius interiores oculos perdiderint
oculos, sicuti Sampson non antea ab allophylis ad molam ligatus est, mactatus, nisi postquam sunt ei lumina oculorum
extincta. Quando vigentes mentis oculi vitiorum superantur, mentem sunt sic quoque deinde interiorum bonorum operum perdunt
sic rex Babylonis in oculis Sedechiae prius filios suos interfecit et postea oculos suos effodit, ac per hoc post
malorum operationum consuetudinem et interemptionem bonorum perit quondam et mens. ¶ Quod de vitiis vitia et de virtutibus
Sic gignuntur de peccato peccata ut dum non evitantur paria incidant. ¶ virtutes oriantur. Capitulum XXXIII
Sic maxime ut dum defenduntur admissa vel laudantur, de flagitio ad superbiam itur. Unde fit ut duplicati
criminis sit reus qui et admittit scelera per voluntatem et defendit ea per contumaciam. Quomodo sicut de vitio gignitur
vitium, sic virtus de virtute concipitur. Ex vitio enim gignitur vitium, sicut David quando dum non evitat adulterium perpetravit
et homicidium. Item virtus virtute concipitur sicut per virtutem caritatis prædicatio et virtute martyrii apostoli meruerunt. In cordibus
sectantium vicissim invicem sibi succedunt vitia, ut dum unum abierit succedat aliud. Inde Iohelis prophetae testimonium
qui ait: Residuum erucae comedet locusta et residuum locustae comedet bruchus et residuum bruchi comedet rubigo.
Per id quod ista vitia sub vitiorum allegoria colliguntur, quia sic Christum prius ebrii et flete. Aliquando peccata utiliter et in
minimis vitiis ut maiora utiliter caveantur. Lege apostolum: minora permittente peccata ne maiora perpetrent. Vitant
autem saniores vitia quae virtutibus non vitiis concluduntur. Quomodo autem tunc quaedam latentia vitia apparent quae ab
aliis vitiis deseruntur. ¶ De mali usus virtutibus Capitulum XXXIIII

Interdum usu virtutes de se vitia gignunt quod fit
per immoderatum animi appetitum, cum non sufficit donum quod meruit nisi inde aut laudes aut lucra quaesierit
damnanda. Inde virtutes vitia gignunt, dum aliquando per tempore opportuno minime relaxantur; sic quoque fit ut quae congruo
loco virtutes sunt in incongruo vitia deputentur, veluti si per fratris adventum ieiunium non solvatur continuum.

virtutum ergo discretionem a paulo sumere qui ad tempus egit quod agendum esse omnino prohibuit Item quedam virtutes dum dis-
cretionem non seruant in vicia transeunt Nam sepe iusticia dum suum modum excedit crudelitatis seuiciam gignit et ni-
mia pietas dissolucionem discipline parturit ut zeli studium dum plus est quam oportet in iracundiam transit Et nimia
mansuetudo corporis segniciem gignit Prudentis autem viri discretio solerter prospiciat ne bonum inperanter agat et de virtute
in vicium transeat Item apud quosdam ex virtute vicium gignitur dum quis de castitate et abstinencia gloriatur Nam et
qui elemosinam vane glorie causa impendit ex virtute vicium facit Sed et qui de sapientia arrogancia habet et qui de iusticia
primum appetit et qui aliquid donum dei quod meruit in laude sua conuertit aut in malos vsus assumit Proculdubio
virtute transfert in vicium Hostes de virtutibus vicia nutriunt ex quibus perimit Item deus arte potentissima ex nostro
vicio virtutes format quibus nos ab iniquitate reformat ¶ De simulatis virtutibus Capitulum xxxi

Quedam vicia speciem virtutum preferunt ideo quod periculosius suos sectatores decipiunt quia sub velamine virtutum teguntur
Nam vicia que statim virtutibus contraria apparent cito dum in palam venerint emendantur propter quod sequaces eorum
de talibus criminibus erubescunt Carnales autem plerumque per insensibilitatem mentis non agnoscunt vicium esse culpabile quod
dignum videtur laude. Item quedam vicia speciem virtutum esse videntur sed tamen virtutes non sunt Nam iniusticia sub pretextu
iusticie crudelitas agitur et putatur esse virtus quod magis est vicium Sic remissa segnicies mansuetudo esse creditur et
quod agit torpor per negligenciam putatur agere indulgencia pietatis Nonnumquam eciam virtute largitatis imitatur vicium pro-
digie effusionis et virtute parcitatis tristis tenacitas imitatur Et vicium pertinacie absconditur sub virtute constancie
Item timor ex virtute obediencie occultatur et sub specie virtus humilitatis quod tamen vicium est timoris Sed procacitas vocis pro veritatis libertate
accipitur et vicium pigricie quietis virtute imitatur Porro vicium inquietudinis virtute se habet vocari sollicitudinis et pre-
cipitacionis fallacitas feruor boni studii creditur et boni agendi tarditas consilii mora esse videtur Dum tamen ista
sit virtus illa vicium Tali ergo exemplo vicia speciem virtutum imitantur et inde se nonnulli iustos esse confidunt unde
maiore reprobantur Aptum exemplum viciorum de latronibus sumitur Nam sicut ex insidiis latro prodit se quasi iter age-
tibus iungit fingens se socium donec decipiat improuisum et dum subito erumpit ad apertum latro manifestus ostenditur
ita se miscent interdum periculose virtutibus vicia quatinus omnis boni operis efficacia in suis vsibus rapiat ut anima que
erat placens de virtutibus decepta se conspiciat viciis dampnabilibus ¶ De appetitu virtutum Capitulum xxxii

Ad virtutes difficile conscendimus ad vicia sine labore dilabimur Ista enim prona illa ardua sunt Grandes enim
sudores perficimus ut ad celum ascendere valeamus Quemadmodum ad virtutum tendentes culmine non assumimus medio-
cria aut sola modica assuescunt ut sic ad altiora pertingant ita et qui dilabuntur ad vicia non statim a maioribus criminibus
incipiunt sed a modicis consuescunt et sic in maiora proruunt Sic ergo paulatim homo a minimis viciis vacat in magis
prorruit ita et a modicis virtutibus gradatim ad ea que sunt excelsa conscendit Tum autem inordinate virtutes conprehendunt
de intimis cito prolabuntur Ita est enim in rerum natura ut quecumque velociter ad perfectum tendunt sine dubio celeriter finiantur
sicut herbe que tanto festinanter pereunt quanto celerius crescunt Arbores alta radice fundate non proueniunt diutius
quia gradatim ad perfectum tendunt Nichil prodest adiuncto malo agere aliquid boni sed prius est cohibendum a malo et
inde operandum bonum Sic enim indicat ysayas dicens quiescite agere peruerse discite bene facere Prius vicia extirpanda sunt
in homine deinde inserende virtutes Nam cohererere et iungi potest vitas cum mendaciis pudor cum petulancia fides cum
perfidia castitas cum luxuria Quedam sunt summe virtutes quedam vero medie Fides spes caritas summe sunt virtutes nam a
quibus habentur vacare habentur Alie virtutes medie sunt que ad vtilitatem et ad perniciem possunt haberi sicut dum eis quisque arro-
gancius tumescit utputa doctrina ieiunium castitas sciencia sunt temporales diuicie de quibus sicut et bene operari possumus et male
Quisquis ex deteriore iam melior esse cepit caueat de acceptis extollere virtutibus ne grauius per virtutes corruat quam
prius ex lapsu viciorum iacebat Quem deus iustificat caueat ne iterum de virtutibus se ingerat erigat Quedam illi
dona virtutum tribuuntur quedam retinentur ut dum mens de eo quod habet erigitur iterum de eo quod nequaquam habere cognoscit humilietur
Quisque dono celestis gracie inspiratus ad virtutes erigitur si forte moderatis dei manu aliqua aduersitate reprimitur
ne de acceptis virtutibus attollatur frangi non debet quia et hec ipsum ex plagis humiliata equanimiter ferre proculdubio vtile est magne

Virtutes vniuersitate se pariter a viciorum colluctacione et collusione desiunt ¶ De pugna virtutum contra vicia Capitulum xxxiii secundo libro
Dum ab eis contra singula vicia virtutes singule opponuntur Itaque vicia cum virtutibus
ad vtilitatem confligunt ut ipso certamine vel metu mens caueat vel ab elacione concussus animus resultat Aduersus impetus
viciorum contrariis virtutibus est pugnandum Contra luxuriam enim cordis est adhibenda mundicia Contra odium dileccio est pre-
muda Contra iracundiam est paciencia proponenda Porro contra timorem fiducie adhibenda est virtus Contra torporem
zeli plurimum contrarie quam gaudium accidie fortitudo auaricie largitas superbie humilitas opponenda sic quam virtutes

singula nascentia contra se vitia reprimunt ac temptationum motus virtute divine caritatis contingunt. Libidinem abstinentia do-
minat. Ita quantum corpus inedia domatur vel frangitur, tanto mens ab illicito appetitu revocatur. Adversus iram tolerantia
dimicat. Ira autem semetipsam necat, mansuetudo ac patientia victoriam portat. Tristitie merorem spes eterni gaudii superat
et quem turbata mens passionibus afficit, dulcedo interior tranquillitatis lenit. Adversus invidiam preparatur caritas et ad
usus ire incendia mansuetudinis adhibetur tranquillitas. Superbiam diaboli imitantur superbi. Adversus quam opponitur humi-
litas Christi, qua humiliantur electi. Principalium septem viciorum regina et mater superbia est. Eademque septem principalia multa
de se pariunt vitia, que ita sibimet quadam cognatione iunguntur, ut ex alto altum oriatur. Sic princeps septem
viciorum superbia nos eorum pravitatibus subdidit, ita Christus septiformi gratia plenus a ducatu viciorum nos eruit, ut quos
illa addicit septemplici vitio, iste liberat septiformi dono. De superbia. Capitulum xxxviii. libri secundi.

Omni vitio deteriorem esse superbiam, seu quod a summis personis et primis assumitur, seu quod de opere virtutis et iustitie
exoritur, minusque eius culpa sentitur. Luxuria vero carnis ideo notabilis omnibus est, quoniam statim per se ipsam turpis
est. Dispensante tamen deo a superbia minor est. Sed qui detinetur superbia et non sentit, labitur in carnis luxuriam, ut
per hanc humiliatus et a confusione consurgat et a superbia. Omnis peccans superbus est eo quod faciendo vetita contemptum habet
divina precepta. Recte ergo superbia initium omnis peccati. Cur? quia nisi precessisset dei mandatorum inobedientia transgressionis non sequeretur
culpa. Omnis superbia tanto in imis iacet quanto in altum se erigit, tantoque profundius labitur quanto excelsius elevatur.
Qui enim per propriam attollitur superbiam, per dei iusticiam inclinatur. Qui superbia inflantur vento pascuntur. Unde et propheta:
Omnes inquit pastores tuos pascet ventus, id est superbie spiritus. Qui de suis virtutibus superbiunt, quod ipsis suis iudicandi sunt
operibus quibus pro virtutibus utuntur, quia rem bonam non bona voluntate faciunt. Nam veram sibi humilitate virtus queritur et sibi
caritate vitium deputatur. Vento superbie diabolus a superna beatitudine corruit. Qui ergo de virtutibus attolluntur diabolum
imitantur, et exinde graviusque ruunt quia de excelso labuntur. Superbia sicut origo est omnium criminum, ita ruina cunctarum
virtutum. Ipsa est enim in peccato prima, in conflictu postrema. Hec enim aut in exordio mentem per peccatum prosternit, aut no-
vissime de virtutibus eicit. Inde et omnium peccatorum est maxima, quia tam per virtutes quam per vicia humanam mentem coinquinat.
Ibi cadit superbia ubi et nascitur, ut non sit superbie aliud culpa aliud pena, sed et ipsa culpa sit illius pena. De
superbia nascitur arrogantia, non de arrogantia nascitur superbia. Nam nisi precesserit occulta elatio mentis, non sequeretur
aperta iactantia laudis. Ita ergo in culpa precurrit superbia arrogantie, sicut prefertur et origine. Plerumque ad ela(tionis)
emendationem providentia dei aliquo casu nonnulli cadunt, pro quo casu reprehensi a semetipsis humiliter sapiant et de
muneribus dei laudari non appetant, sed laudent deum a quo acceperunt unde laudari se volunt. Utilius est
enim arrogantibus quocumque vitio labi et humiles post casum deo fieri, quam per elationem superbie graviore quam ruine
dampnationem per superbiam sumere. De luxuria et fornicatione. Capitulum xxxix. secundi libri de summo bono

Ex culpa superbie plerumque in abhominandam carnis immunditiam itur. Nam altum pendet ex alto. Sed sicut
per superbiam mentis itur in prostitutionem libidinis, ita per humilitatem mentis salva fit castitas carnis. Deus
ac nonnumquam detegit occultam mentis superbiam per carnis manifestam ruinam. Libidinis nascitur iudicia de animi
occulta superbia, quod primum hominis qui mox ut per superbiam contra deum tumuit statim carnis libidinem sensit et
pudenda operuit. Circumspiciat ergo unusquisque sive deputet culpe quod cecidit, quotiens libidine vincitur, quia nisi preces-
sisset latens superbia, non sequeretur libidinis manifesta ruina. Nonnumquam gemino vitio frangitur a diabolo appetitus,
et occulto per elationem et publico per libidinem. Sed dum evitat quis libidinem cadit in elationem. Item dum incaute
declinat elationem, sequitur in libidinem cadit. Sic quoque ex occulto vitio elationis itur in apertum libidinis, et de aperto
libidinis itur in occultum elationis. Sed dei famulus utrumque discrete pensans sic cavet libidinem ut non incurrat elationem,
et sic premit elationem ut non resolvat animum in libidinem. Luxuriosis itaque superbis demones plus fautores ex-
istunt. Dum quod in ceteris viciis malignus spiritus dominatur, horum tamen maiori familiaritate iungitur, eisque amplius
impio desiderio famulatur. Porro hiis duobus viciis diabolus humano generi dominatur, id est per superbiam mentis et per luxuriam
carnis. Unde et dominus loquitur ad beatum Iob de diabolo dicens: Sub umbra dormit in secreto calami in locis humen-
tibus. Per calamum enim camus superbia, per loca humentia carnis demonstratur luxuria. Per hec enim duo vitia diabolus humanum
genus possidebit, vel dum mentem in superbiam erigit, vel dum per luxuriam carnem corrumpit. Multi luxurie subditi sunt
et contra superbia de ipso luxurie opere glorantur, et inde magis elati sunt unde humiliari debuerant. Ad comparationem
mali fit deterius qui non solum flagitium committit, sed etiam de ipsis flagitiis vanitate laudis prediti homines extol-
luntur. Sic scriptum est: Laudatur peccator in desideriis anime sue. Quando enim peius quam in flagitiis miseros gaudere de
quibus iam debent copiose deplorare. Libido tue magis compunxit qui videtur. Nam sic quidam sapiens ait. P'

fornicationis tela sunt oculi. secunda verba. Et qui non capitur oculis per verbis resistere sufficit nam ubi adhuc affectus est. Cum
delectationem refrenat libidinose suggestionis non tussit ad consensum libidinis. Cito cum resistit operi qui titillationem animi
non accomodat delectationem. Dupliciter impugnatur qui ad consensionem et si non usque ad perpetrationem temptatur. Qui vero
qui sola suggestione praedicione carnis temptamentis sollicitatur. Stimulis quoque carnis qui in paulo contantem stetit
angelo [illegible] contra legem peccati [illegible] que in membris hominum dementer libidinis [illegible] qua reluctante dum in se
expugnat perficit et de infirmitate libidinose titillationis virtute suscipit gloriosi certaminis. Bonum dei multo certamine
de sua carne movetur. Ita quamvis in amore dei cor sit inconcussa intentio mens tamen que cogitatus gestit perversa
intima perversa tolerat. Deus autem qui hic ad peccatorum permittit gratia protegente suos non deserit. Ideo nonnumquam electi
lapsu carnali corruit ut a vicio superbie quod de virtutibus timent sanentur. Et qui de virtutum effectibus extollitur
superbi ut cadat carnis vicio humilientur ut surgat. Auctoritas perficiatur. Adulterium in opere iam adulterium optat in
cogitatione. Ex corde enim secundum fornicationes sunt auferende ut non prorumpant in opere. Sicut est quod per psalmistam dicitur
Accingite lumbos vestros super verba vestra in corde libidine reserata que ad lumbos pertinet. [illegible] super verba
est non in lumbis libidinis inmoderata licentia nescit tenere modum. Ita dum se virosque in complenda fornicatione
carne luxuriante laxaverit. Meretricis ad alia nephanda scelera suadentibus demonibus tussit. Dum quoque inmoderate
metas pudoris excessit tamen omnibus adicit paulatim quod ad deteriora procedit. Non ita suavis est amatum
incepti carnis libido sicut completa. Nec ita delectat fornicatio dum primum committitur. Sed repetita maiori delectatione
ingerit. Iam vero si in usum venerit tanto perditis dulcior fit ut superari difficile possit. Unde et sepe quod con-
suetudine delinquendi quasi captivi ad peccandum cum quadam violentia trahimur. Ipsi quoque invitos in nobis cum recta
voluntate rebellare sentimus. Ipsi plus oblectat mentem delectatio fornicationis quam amor castitatis adhuc peccatum
in homine regnat. Certe si amplius delectat pulcritudo intime castitatis. Iam non regnat peccatum sed regnat iustitia
in homine regnat. Certe si amplius delectat pulcritudo intime castitatis tenerat prudenter regnat
Ita non solum de grossa fornicatione peccatum regnat sed si adhuc delectat at animum teneat [illegible] regnat
fornicatio carnis adulterium est. Fornicatio autem sanctum ydolorum est. Est autem et spiritualis fornicatio secundum quod dominus ait
Qui viderit mulierem ad concupiscendum eam iam mechatus est eam in corde suo. Quos immunda polluit fornicatio secundum quam de
ista spiritus voluptate prostituatur. Ex delectatione enim fornicandi vicia gignuntur flagicia quibus regnum dei clau-
ditur et ho a deo separatur. Inter cetera septem vicia fornicatio maior est scelus quod per carnis immundiciam templum dei violat
et tollens membra Christi facit membra meretricis. Capitulum per carnis luxuriam humanum genus subdit. Dyabolo quod per cetera vicia
cum ille varius temptamentis illectos homines conetur putem magis tamen mechandi desiderium suggerit quod utrosque
in hoc vicio egrotare contendit. Demones scientes pulcherrime esse castitatem et per hanc homines angelicis meritis
equari e quibus ipsi lapsi sunt in mortem prolapsi immundie per ipsum corporis opus desiderium quoque libidinis suggerunt quo
a celestibus decursu decertare atque perhibent ferum quoque quos vicerint glaucos ad tartara deducant. Tam impulsu
demonum mens ad delectandum fornicationis impellitur. Omne [illegible] metus atque eterna tormenta incendii ante oculos
proponuntur quod in omni pena ignitorum suppliciorum formidine superatur. Sic enim clavus clavum expellit ita sepe
recordatio horroris gehenne ardorem excludit luxurie. Quidam in iuventute luxuriose viventes in senectute
continentes fieri delectantur et tunc eligunt castitati servire quos iam libido suos servos contempsit. Nequaquam in senectute
continentes remunerandi sunt qui in iuventute vixerunt luxuriose. Tales enim non habent premium quod laborisque certamine non
fuerint. Eos enim expectat gloria in quibus fuit laboriosa certamina. De continentia Capitulum [illegible] 2 libri

A deo datur continentia sed petite et accipietis. Tunc autem tribuitur qui deus gemitu interno pulsatur. Prelata
est virginitas nuptiis. Illud enim bonum hoc optimum. Coniugium concessum est virginitas tamen amonita
non iussa sed ideo tamen amonita que excelsa nimis. Bonum bonum est virginitas que et in hoc [illegible] sollicitudines
seculi diminuit et in futurum eternum premium castitatis recipit. Virgines feliciores sunt in vita eterna ysaia testante
sed qui dominus comminatus. Dabo eis in domo mea et in muris meis locum et nomen melius a filiis et filiabus
nomen sempiternum dabo eis quod non peribit. Nec dubium quod qui casti perseveraverint et virgines angelis dei
efficiuntur equales. Amanda est pulcritudo castitatis cuius delectatio degustata dulcior invenitur quam carnis
voluptas. Castitas enim fructus suavis est pulcritudo inviolata sanctorum. Castitas securitas mentis sanitas corporis
Viri et quosdam gentilium perpetua iuvenem abstinentiam contumesse ne virtute libidine frangerent. Luxuriosa
namque vita carnem cito debilitat fractam quoque celeriter ducit ad senectutem. Omne peccatum per penitentiam recipit
sanitatem. Voluptas virginitas autem si labitur nullatenus reparatur. Sed quamvis penitendo fructum venie recipiat

incorruptorum tamen ubi castitatem recipit pristinam. Virgo carne non mente nullum premium habet in repromissione. Unde et insipientibus
virginibus salvator in iudicio veniens dicit: Amen dico vobis, nescio vos. Ubi enim in mente corruptam
invenit carnis pro illo incorruptionem dampnabit. Nichil quod prodest incorruptio vel integritas carnis ubi non est virginitas
mentis. Nichil quod valet mundum esse corpore qui pollutus est mente. Multi sunt reproborum qui carnalis corruptele con-
tagium nesciunt, qui sicut infecundi sunt corpore ita steriles manent et mente operis boni fecunditate. Cum se
continentem profitetur et ab aliis tamen desideriis non subtrahit, quamvis hunc luxuria carnis non polluat, cupiditas tamen
mundane concupiscentie operationem maculat. Virgines de suis meritis gloriantes ypocritis comparantur, qui gloriam boni operis
foris appetunt, quam intra conscientiam habere debuerant. Tales quia ad promissa celestia non perveniunt, quia ipsi virginitatis
premium per elationis vitium auferunt. Sicut enim in evangelio est: virgines non habere oleum in vasis, id est non servare intus conscientiam
boni operis testimonium, sed in facie gloriam apud homines, non in corde apud deum. Prima adulterii conceptio est, destimulatione
matrimonii. Melius est uxorem ducere quam per libidinis ardorem perire. Crimina coniugalia deus non pro generando filios
sed per turbulenta carnis et libidinosa consuetudine appetunt, sicut quod bono male utuntur. Vicia per se mala sunt.
Coniugia vero et potestates per se quidem bona sunt, per ea vero que circa ea sunt mala consistunt. Coniugia enim propter id mala sunt, ut
ait apostolus: Qui autem cum uxore est cogitat que sunt mundi; et: Propter fornicationem unusquisque habeat suam uxorem. Sic et
potestates per elationem et oppressionem et per iniustitie perpetrationem consistunt male. Nocent enim impie, nocent et potestates
sed per id quod eis iniusta ponuntur, non per se. Homini itineris recti iniusta quedam sponte nascuntur, que surgentes a latere
nocent eis qui recto itinere gradiuntur.

De cupiditate capitulum xli secundi libri Ysidori de summo bono

Non posse quempiam spiritualia bella suscipere, nisi prius carnis edomuerit cupiditates. Non potest ad con-
templandum deum mens esse libera que desideriis huius vite mundi et cupiditatibus inhiat. Nequaquam alta
conspicere poterit oculus quem pulvis claudit. Omni peccato peior est avaricia et amor pecuniarum. Unde per Salomonem
dicitur: Nichil est scelestius quam amare pecuniam. Hic enim animam suam venalem facit, quia in vita sua proiecit intima sua.
Cupiditas omnium criminum mater est. Unde et apostolus ait: Radix omnium malorum est cupiditas, quam quidam appetentes
erraverunt a fide. Radicitus ergo succidatur radix criminum, non pullulat cetera soboles peccatorum. Multi enim cupiditatis turbine
eamque ipsam fidem reliquerunt. Cupiditas enim Christum vendidit. Ita et plerisque in rebus alienis tantum est desiderium
ut etiam homicidium perpetrare non vereantur, sicut Achab qui appetitu cupiditatis sue sanguinis complevit effusionem.
Sepe iniqui mala que concupiscunt assequuntur, quatenus de effectu mali desiderii fortius puniantur. Electos autem suos
deus non dimittit ire in desideriorum malorum perfectionem, sed mente corporis contrahit in dolore ab hiis que a seculo nequiter
appetunt, ut hac experientia resipiscat (?) reddita ad deum, quia ab hiis mente recesserunt. Deus ergo sibi proprium novit
adversarii qui quod temporaliter concupiscit non permittet adimplere. Secreto autem dei iudicio fit ut diversi peccantium quorum
cupiditate statim sequitur effectus actionis. Numquam satiari novit cupiditas. Semper enim avarus eget, quanto
quis magis acquirit tanto amplius querit. Non solum desiderio agendi cruciatur, sed etiam amittendi metu afficitur.
Inopes nascimur in hac vita, inopes recessuri sumus a vita. Bona huius mundi peritura cum quibus cur
peritura tanto amore cupimus, sed bona peritura tanto amore amplectimur. Plerique potentes tante cupiditatis
rabie inflamantur, ut de confiniis suis pauperes excludant, nec habitare permittant. Quibus recte per prophetam
dicitur: Ve qui coniungitis domum ad domum et agrum ad agrum copulatis usque ad terminum loci, numquid soli vos habi-
tabitis in medio terre? Tales quippe homines in infernum id est dyabolus rapit ad perditionem. Idem propheta frequenter comminatur
dicens: Propterea dilatavit infernus animam suam et aperuit os suum absque ullo termino, et descendunt fortes eius et sublimes
gloriosi quoque eius ad eum. Nec mirum quod morientes in inferno ignibus deputentur, qui viventes flamma cupiditatis
sue nimie conterruerunt (?). Cum desiderio cupiditatis constringitur, flatu dyabolice inspirationis vivunt. Accendit
enim mente Eve superbia, ut de ligno vetito manducaret. Accendit Cayn mente invidia, ut fratrem occideret.
Accendit Salomonem luxurie facibus, ut per amorem libidinis ydola adoraret. Accendit Achab cupiditate, ut
homicidium avaricie committeret. Hiis ergo inspirationibus dyabolus corda hominum occultis depravat cupiditatibus.

De gula capitulum xlii

Prima concupiscentie suggestio panis est, cum si nimie tedet (?) diversis edacitatis [...] non comedendi vel eius concupiscentiam non implendi
modo desideria comprimuntur. Unde et Daniel panem desiderabilem non comedit, id est eius concupiscentiam non implevit. Unde
prima est luxurie materies saturitas panis. Unde et propheta Sodomam de saturitate panis accusat dicens:
Hec sunt iniquitates Sodomorum: superbia et saturitas panis et habundantia aque. Pane quippe Sodomite
immoderate sumpto in turpitudines defluxerunt flagitiorum, atque inde meruerunt comitante superbia celestibus
aduri incendiis, quo modum non tenuerunt edacitatis. Utile est tamen gula ciborum quam concupiscentia. Quod enim

tam noxium quod ut atque serviat ventri et escis, que sunt destruenda, testante apostolo et dicente: Deus autem hunc et has destruet.
Proxima est ventri libido, sicut loco sic et vicio. Ubi enim venter curatur, ibi et corpus que sunt circa ventrem. Proxima enim
ordine namque membrorum genitalia ventri iunguntur. Dum ergo venter quis largius immoderate reficit, aliud ad luxuriam concitatur.
Non ad luxuriam vel ad saturitatem, sed tantum ut corpus sustentetur, epulis est utendum. Nam ut phisici disserunt, cibi moderati sunt
ut contineant atque non ut corrumpant. Cum nimium cibis utuntur, quanto magis venter pascitur, tanto magis spiritus mentis ob
tunditur. Nam greci dixerunt ex crasso ventre subtilem spiritum gigni non posse. Nam gule saturitas nimia aciem mentis obtundit,
ingenium quoque obesum facit. Libidinis ignes ciborum fomite nutriuntur. Corpus autem quod abstinentia frangit, temptacio non
comburit. Unde et tres pueros abstinentes flamma babilonii incendii et si tetigit non combussit, quia minus corporis desideriorum carnalium
ignis abstinentium mentes inflammat, et usque ad consensum concupiscentie vel operis non comburit carnem. Cum sudaria cum epulacione
ardentes divites intendat supplicium, cum tanta in inferno inter ignes aque inopia, quanta hic epularum fuerat copia. Unde ille
sedens esurire et sitire noluit, propterea illic inter flammas siciens stillam aque quesivit nec meruit. Comparandum quod ve
hementer arguatur comesaciones et sumptuosa convivia per prophetam, ita ut comminetur Deus se hoc non relaxare usque dum hos
qui ea libenter ambiunt. Ait enim per prophetam: Ecce gaudium et leticia occidere vitulos et iugulare arietes, comedere carnes
et bibere vinum. Si dimittetur hec iniquitas vobis donec moriamini. Sic omnes carnales cupiditates abstinentia resecantur,
ita omnes anime virtutes ebrietatis vicio destruuntur. Unde est quod princeps coquorum muros ierusalem subvertit, et quia venter
cum servitur a cunctis virtutes anime destruuntur. Neque enim potest quispiam virtutum perfectionem attingere nisi prius ventris edomuerit
ingluviem. Nemo potest devincere ceteris viciis nisi prius ingluviem ventris restrinxerit. Nec quisquam facile potest a semet
ipso spiritus immundos expellere nisi per abstinentiam gule. Tunc enim hostes qui extra nos sunt foras superantur, cum prius que
intra nos sunt vicia expugnantur. Nam frustra foris agit bellum qui intus hostem patitur. Non qualitatem ciborum sed corporis cupi
ditatem cavendam. Nam sepe acuciora peccata sunt gule cum pia degustantur, et sepe abiecta et vilia edendi cupiditate
sumuntur. Sicque fit ut non sit in culpa ciborum qualitas, sed illud reputetur in vicium quod cum desiderio degustatur. Quatuor
sunt genera distinctionum in gule appetitu. Primum quid, quantum et quo appetatur. Aliud ad rem ipsam pertinet que appetitur.
Tertium si ante legitimum tempus quod appetatur. Quartum vero ad immoderacionem refertur. Duo ad impacienciam festinacionem ... inordinata vel ad
Nullus clamat tamque importunus exactor quam venter, qui cotidianam refectionem cotidiana famis exactione adimplet.
Sed ceteris enim viciis et si morimur nascimur; cum non cedens morimur; cum isto et nascimur et morimur. Plerumque voluptas vobis
vescendi ita sub obtentu necessitatis surrepit, ut dum putatur fieri necessitati, voluptatis desiderio famulatur. Nec facile
discernitur utrum quod accipitur gule an indigencie deputetur.

De ebrietate Capitulum xliii. Secundi libri

Esce crapula potus ebrietatem generant. Ebrietas autem perturbacionem mentis gignit, furorem cordis, flammam libidinis.
Ebrietas ita mentem alienat ut ubi sit nesciat. Unde etiam et malum non sentit quod per ebrietatem committit.
Inquit propheta: Fornicacio et ebrietas aufert cor. Fornicacio autem ut ait Salomon infatuat sapientem. Ebrietas
sic in loth suum thorum captivat. Unde et in proverbiis: Potentes inquit qui iracundi sunt vinum non bibant, ne cum bi
berint obliviscantur sapientiam. Plerisque laus est multum bibere et non inebriari; audiat hunc adversum se dicentem prophetam: ysa. v.
Ve qui potentes estis ad bibendum vinum, et viri fortes ad miscendam ebrietatem. Vino multo deditos et luxurie
vinctos ysaias sic arguit dicens: Ve qui consurgitis mane ad ebrietatem sectandam et potandum usque ad vesperum ut
vino estuetis. De talibus alio loco dicit: Ve tibi civitas cuius rex iuvenis est, et cuius principes mane comedunt.
Multi enim a mane usque ad solis occubitum ebrietatibus et gule voluptatibus serviunt, nec intelligunt cur nati sunt.
Sub consuetudine belluina detenti luxurie tum tota die epulis consumunt. Clamat propheta hos qui ebrietati
deserviunt dicens: Expergiscimini ebrii et flete et ululate omnes qui bibitis vinum in dulcedine. Quo testimonio non ait
tantum: Flete omnes qui bibitis vinum, ut bibere omnino non liceat, sed adiecit in dulcedine, quod ad voluptuosam pertinet effusionem
et pergulam. Nam quantum adest necessitati, exortet thymotheo: Bibe, dicit apostolus, vino modico utere. Non quod vino solum inebri
antur homines, sed etiam ex ceteris potandi generibus que variis modis conficiuntur. Unde et nazarei qui se sanctificabant domino
preceptum est vinum et siceram non bibere. Utraque enim statum mentis evertunt et ebriosos faciunt. Luxuriam quoque carnis
utraque equaliter gignunt. Continentes sic panem cum pondere comedunt, ita et aquam cum mensura sumunt. Assuetos
ad castimoniam carnis etiam aque abstinentia convenit.

De ieiunio Capitulum xliiii et ultimum secundi libri

Hoc est perfectum et racionabile ieiunium cum noster homo ieiunat, exterior et interior orat. Facilius per ieiunium oracio penetrat
celum. Tunc enim homo spiritualis effectus angelis coniungitur, deo quoque liberius copulatur. Per ieiunium etiam occulta misteriorum
celestium revelantur, divini quoque sacramenti archana panduntur. Sic namque daniel angelo revelante misteriorum sacramenta
cognoscere meruit. Hoc enim virtus et angelorum manifestaciones et corporum annunciaciones audivit. Ieiunia tela fortia sunt

adusus tepta demonioꝝ Cito enim p abstinentia deuincit' vn etiam dns et saluator nr' coꝝ supare incursus ieiuniis et oronibꝫ pmonet dic. hoc genus demonioꝝ no eicit' nisi p ieiuniu et oronem Immundi enim spus ibi se magis inicivnt vbi plus viderint habundare escam et potum Certi quidem huius sclj vita inhiant desiderio supni amoris vorl corpus suum aridum portat Vn et ps dicit: aia mea ~~ad deu fonte viuu~~ quam multipliciter tibi caro mea Caro enim tunc deum sitit qu p ieiuniu abstinet et arescit abstinentia et viuificat et occidit viuificat aiam et corp ꝯcerat Sepe abstinentia simulate agit ieiunia que p ypocrisim operent simula enim inedia corpus suum lauat optimantes sicut ait exterminata facies suas ut appareant hominibꝫ ieiunantes Ore namque pallescunt corpe attenuant' cordis alta suspiria ducunt anni morte quam mortis sese suppliciis tradunt tantum quam miserum laboris operatum no p dei amore sed p sola laudis humane admiratione sectant' Simula enim incredibilit' abstinet ut homibꝫ ieiunosis sancti appareant Sed hoc bonum abstinentie in talibꝫ virtus no est reputanda sed vitium quod bono male vtunt' Ieiunium enim et elemosina in abscondito se esse amat ut solus deus qui inspirat oia inituo bonoꝝ operum rependat Illa que sub pplari maiestate fiunt nequaquam a deo iustificant' quod in ipso premio celebrant ab homibꝫ receperunt intendere suam Ieiunia cum bonis opibꝫ deo acceptabilia sunt Qui enim ab cibis se abstinet et praua agit demones imitant' quibꝫ no est esca et nequicia semper inest Ille enim bene se abstinet a cibo qui et a malicie actibꝫ et a mundi ambicionibꝫ abstinet ieiunat Cum operacionis studio no abstinentie voto ab escis carnalibꝫ se suspendunt hij porro operandi sunt quod de se creatuas humanis vsibus ꝯcessas reiciunt Nichil enim fidelibꝫ inquinatum nil quam indicat' iudex attestante aplo qui ait Omnia munda mundis Coinquinatis at et infidelibꝫ nil est mundum sed polluta sunt oia corpora et mens et consciencia Reprimit' ieiunium quod in vesperum repletione refecit' neque enim reputanda est abstinentia vbi fuit ventris saturitas subsecuta Reprimit' ieiunium quod in vesperum delicias copensat' Vnde ysaia ppha Ecce in die ieiunij vestri inuenit' voluptas vestra voluptas enim diuitie intelligunt' Sicut enim repeticio debiti et lites et contencio et percussio ita et delicie improbant' a ppha in ieiunio Tota enim die epulas in cogitatione ruminat qui ad complendam gulam vespe delicias sibi pparat Non est corpi adhibenda immoderata abstinentia ne dum amplius grauat' caro pondere inedie uel malum agat postea ut bufurme incipiat et qui addicit' ut vsu malo careat sic et boni officium dum plus punit' pdat Solicita g' discretione carnis est moderanda maties sed ne aut integre stringat' aut immoderate lapet' Infinitate carnis anima prevalente ad pfectoꝝ ꝑtinge nemo pt Ita corpus scitatis amore quisque habeat ꝯpequem tum no valet opus indictum cum de sume tenat' cordis intentione Corpis debilitas anima etiam vires acies frangit mentis quam facit ingenium marcescere nec valet quicquam boni ppter imbecillitatem pficere neque nimis Ita quicquam tum et temperamento fit salutare est quicquid at nimis est et ultra modum est et pniciosum studium quod sui in concordia virtutes sit In omni ope modus et temperancia est habenda Nam omne quod excedit periculosum est Sicut aqua que si nimis ymbres pbeat no solum vtilem vsum adhibet sed etiam periculum exhibet Deo gracias Explicit secundus liber ysidori de summo bono Capitulum primum de flagellis dei

Diuine sapientie subtilitas sicut intus ut testis scrutat' conscias ita cotidius irrogat penas ut vindicta sit testimonium ppheta quod ipse est et testis et iudex Miserere domine michi ysidoro indigna agenti et digna patienti assidue peccanti et tua flagella quotidie sustinenti Ordinata est misericordia dei que prius hominem hic p flagella a peccatis emundat et postea ab eterno supplicio liberat Electi enim dei dolorbꝫ huius vite atterunt' ut pfectionem vite future lucrent' Nequaquam deus delinquenti parcit qui peccatorem aut flagello temporali ad purgationem ferit aut iudicio eterno puniendum relinquit aut ipse in se homo penitendo punit quod male admisit Ac pinde est quod deus delinquenti no parcit Iusto temporalia flagella ad eterna pficiunt gaudia Ideo quod iustus in penis gaudere debet et impius in prosperitatibꝫ timere Neque iusto neque reprobo deus iniquam et iusticiam subtrahit Nam et bonos hic p afflictionem iudicat et illic p misericordiam remunerat et malos hic remunerat p temporalem clemenciam et illic punit p eternam iusticiam In hac vita deus parcit impijs et tum no parcit electis In illa parcet electis no tum parcet iniquis Periculosa est in hac vita securitas maloꝝ et bonoꝝ dolor tranquillus Nam iniqui post morte ducent' cruciandi iusti vero dormient post labore securi Non tantum de corporalibꝫ hoc passionibꝫ sed etiam de spiritalibꝫ est intelligi ut quanto quisque aut in corpe aut in mente flagella sustinet tam se in fine remunerari sperat Sepe occulto dei iudicio quod flagella correpcionem sunt reprobi in hoc mundo dum quod multa dapnabilia commisisse videant' desperati tum a deo ullo emendacionis vlc feriunt' plus corripit' qui a deo diligit' si peccauit Vnde Amos ppheta Tantum vos cognoui ex omnibꝫ nacionibꝫ terre ideo visitabo super vos

omnes iniquitates vestras. Quem enim diligit deus corripit, flagellat autem omnem filium quem recipit. Valde necesse est iusto
in hac vita et in viciis temptari et vberius flagello ut dum viciis pulsetur de virtutibus non superbiat. Dum vero aut
animi aut carnis dolore atteritur a mundi amore retrahitur. Temptari autem oportet iustum sed temptatione plage non temptatione
luxurie. Dum igitur electos suos deus in hac vita agit ut dum fortes flagelli stimulis feriuntur nullis oblectati
prosperis vite delectentur sed celestem patriam ubi certa requies expectatur indesinenter desiderent. Electos vite istius
aduersitatibus oportet probari. Ut secundum petrum iudicium a domo dei incipiat, dum in hac vita deus electos suos iudicii flagello ¶ castigat.

De gemina percussione. Capitulum 2m

Gemina est percussio diuina. Una in bonam partem qua percutimur carne ut emendemur. Alia qua vulneramur conscientia caritate ut deum ardencius diligamus. Duobus modis deus respicit vel ad vindictam vel ad veniam. Ad veniam sicut petrum. Ad vindictam sicut dum facta sodomorum se descendisse et vidisse testatur. Trimoda ratione deus quos voluerit percutit, id est ad dampnationem reprobos, ad purgationem quos videt errare, electos ad probationem iustos. Primo namque modo egyptus cesa est ad dampnationem, secundo modo pauper lazarus ad purgationem, tercio percussus est iob ad probationem. Flagellatur homo plerumque a deo ante peccatum ne malus sit, ut paulus qui sathane angelo instigante carnis tolerabat stimulos. Flagellatur etiam et post peccatum ut corrigatur, ut ille in apostolo qui traditus est sathane in interitum carnis ut spiritus saluus esset in die domini. Non tamen iuste murmurat etiam qui nescit cur vapulat. Nam ideo deus plerumque iustum flagellat ne de sua iusticia superbiens cadat. In hac deus tanto magis studet ne peccetur quanto magis compatiendo flagellat. Sed alios fouendo corrigit, de quibus dicit: Ego quos amo corrigo et castigo. Alios feriendo punit quos incorrigibiliter delinquentes aspicit, quos ideo non sub disciplina ut filios percutit sed districta dampnatione ut hostes aduersarios punit. De quibus dicit: Flagello inimici percussi te castigatione crudeli. Et ibidem: Quid clamas ad me super contritione tua, insanabilis est dolor tuus. Unde unusquisque festinet et timeat ne sic feriatur cuius vita cum culpa. Flagellum namque tunc diluit culpam cum mutauerit vitam; nam cuius mores non mutat actiones non expiat. Diuina percussio aut purgatio presentis vite est aut initium pene sequentis. Nam quibusdam flagella ab hac vita incohant et in eterna percussione perdurant. Unde per moysen dominus dicit: Ignis exarsit in ira mea et ardebit usque ad nouissima deorsum. A quibusdam dici solet: Deus non iudicat bis in idipsum; qui tamen non attendunt illud quod scriptum est: Jhesus de terra egypti populum liberans secundo eos qui non crediderunt perdidit. Quamuis enim si una culpa bis non puniatur, una tamen percussio intelligitur que hic cepta illic perficietur, ut in illis qui hic omnino non corriguntur precedencium percussio flagellorum sequencium sit initium tormentorum. Hoc est quod in psalmo scriptum est: Operiantur sicut diploide confusione sua. Diplois enim duplex vestimentum est, quo figuraliter induuntur qui temporali pena et eterna dampnantur. Unde et Jeremias inquit: Contritione super contritionem, id est dampnatione gemina, et hic et in futuro. Et idem alibi: Duplici contritione contere eos, id est gemina pena, presenti scilicet et futura. Quibusdam secreto dei iudicio hic male est, illic bene, scilicet ut dum hic castigati corriguntur a dampnatione liberentur. Quibusdam vero hic bene, illic male, sicut diuiti illi accidit qui hic potencie claritate conspicuus post mortem gehenne ignibus traditur. Quibusdam
(Porro quibusdam hic et illic male est, qui corrigi nolentes et flagellari in hac vita incipiunt et in eterna percussione dampnantur. Certum est enim tanto inmergi quosdam desperationis profundo ut nec per flagella valeant emendari. De quibus per prophetam dicitur: Frustra percussi filios vestros, disciplinam non receperunt. Plerumque iustus plangit et nescit utrum pro omnibus peccatis suis presencia patiatur flagella an pro vno tantum, et nescit que sit culpa illa pro qua meruit pati eiusmodi supplicia, et pro ipso ambiguo maiore in merore versatur. Quamuis flagella iustum a peccatis absoluant, adhuc tamen sub vindicte metu turbatur ne instantes ei plage sufficiant ad purganda delicta. Inde ergo dum presencia patitur et futura pertimescit, quodammodo sicut propheta ait pro suis peccatis duplicia recipit.

De infirmitate c. 3

Esse nonnullos eiusdem qualitatis homines qui nesciunt corrigi nisi alios viderint flagellari, sic quod proficiunt comparacione malorum dum hii id accidere timent in quo puniri alios vident. Quosdam videns deus nolle proprio voto corrigi aduersitatum tangit stimulis. Quosdam etiam presciens deus multum peccare posse in salute flagellat eos corporis infirmitate ne peccent, ut eis utilius sit frangi languoribus ad salutem quam manere incolumes ad dampnationem. Visitatio dei non solum in bono verum etiam in malo recipitur. In bono enim accipitur sicut id: Visita nos in salutari tuo. In malo vero, ut in ipso illud: In tempore visitationis sue peribunt. Tribus de causis infirmitates accidunt corpori: pro peccato, pro temptatione, pro passione impaciencie carnis, sed hinc tamen nouissime qua medicina presit sunt re. Illis vero pietas sola diuine misericordie. Nam valenciores sunt et sani, utile est illis infirmari et non peccare, ne per vigorem salutis sordidantes se illicitis cupiditatibus et luxurie desideriis peccent. Quia iusticia enim qua medebitur punit, nec sentit utiliter, mulctatur in carne ut senciat atque intellecta emendet. Nam tamen velud carnis sentiunt quod ait ideo quia per carnis flagella curantes tamen corriguntur. Sic quippe indicat in pauli actis

squame infidelitatis que diu inuiscate sunt per increpacionem in oculis cordis confestim resoluta est duricia mentis et preciosa
sanitas quasi ad molestiam lesionis erupit. Est autem salutis infirmitas que per diuinam correpcionem mentis duriciam frangit.
Languor autem id est peccatorum infirmitas preciosa est. De qua etiam apostolus ait: Quis infirmatur et ego non infirmor? Quis
scandalizatur et ego non uror? Hanc infirmitatem carnis utile esse idem apostolus ait: Cum infirmor tunc forcior sum. Re-
murmurare in flagellis dei peccator hic non debet quia maiora. ¶ De tolerancia diuine correpcionis. Capitulum iiii. Im-

M
per hoc quod corrigitur excruciatur. Unusquisque autem tunc leuius portat quod patitur si sua discussit mala pro quibus
illi infertur retribucio iusta. Distat enim non murmurare qui mala patitur etiam si ignorat cur mala patiatur et
per hoc iuste se pati arbitretur pro quo ab illo iudicatur cuius nunquam iniusta iudicia sunt. Cum flagella sustinet et quod
deum murmurat iusticiam iudicantis accusat. Cum vero se cognoscit a iusto iudice pati quod sustinet etiam si hoc pro
quo patitur ignorat per hoc tamen iustificatur pro quo et seipsum accusat et dei iusticiam laudat. Dum ergo rebus prosperis utilia
iustis exempla prebet humilibus necesse est eum iam et aduersitatibus tangi quatenus eius paciencia comprobetur ut demum fortitudinis
eius documenta ex eo sumat qui prosperitatis eius temperanciam agnouerit. Cum passionibus aliquis instigante aduersario
eius documenta ex eo sumatur qui prosperitatis eius temperanciam cognoscit si dum hic
cruciatur non ideo credat se alienari a christo qui talia patitur sed magis deo commendabilem se esse existimet. Si dum hic
cruciatur non ideo credat se alienum a christo qui talia patitur. In magna utilitate dum iudicio iacens iusti diuersis passionum temptacionibus
patitur laudet deum potius quam accuset, hoc quod ex passione ei accidit. Dolendo
agitatur pro quibus si deo gracias egerit sue culpe quod talia sit dignus pati reputauit hoc quod ex passione ei accidit
pro uirtutibus reputabit quia et dampna agnoscit sciencia et sua culpa intelligit. ¶ De temptacionibus dyaboli. Capitulum v.
pro uirtutibus reputabit. Unde et optat ab hoc seculo funditus auelli.

M
ultis temptacionum calamitatibus mens iusti in hac vita pulsatur. Inter eas penas quas iustus in corpore patitur
quo et corporis caueat et supra illum securitate inueniat. Ita quisque fert has quas iuste luget quam eas
atque eas quas iuste per fraudes dyaboli tolerauit, multum interest. Ita quisque fert has quas inique luget quam eas
quas ex...

atque eas quas iuste per fraudes dyaboli tolerauit multum interest. Ita quisque fert illas in loco in tempore potest euitare. Non autem semper temptat e-
quas cogitur sustinere. Illas enim et loco euitat et tempore. Illas nec loco nec tempore potest euitare. Non amplius temptat
quam diuina voluntas permittit. Temptaciones autem perfectis fiunt et si nolens tamen sanctorum utilitati fiunt dyabolus.
Electos dyabolus quamuis dei voluntas permittit. Temptando autem perfectis fiunt et si nolens tamen sanctorum utilitati fiunt dyaboli
lectos dyabolus quod dei voluntas permittit. Temptando autem perfectis fiunt ... Ita temptaciones quas ille admittit hunc monet. Nichil
quam eos temptacionibus suis non decipit sed potius erudit. Ita temptaciones quas ille admittit
propter ad exercicium virtutum salubri utilitate cedunt. Insidie dyaboli atque astucie quamuis huc atque illuc querentes quem
deuorent diffidant. A potestate tamen diuina non exeunt ne tantum noceant quantum maliciose contendunt. Ita quos sanctorum
virtus tanta tolerare potuisset si superna dispensacio moderamine suo nequiciam demonum non refrenaret. Et licet
dyabolus temptacionem iustis semper inferre cupiat tamen si a deo potestatem non accepit nullatenus adipisci potest quod appetit. Unde et omnis
voluntas dyaboli iniusta est et tamen permittente deo omnis potestas eius iusta. Ipse enim quoslibet iniuste temptare appetit
sed eos qui temptandi sunt non nisi temptari deus iuste permittit. Unde et in libro regum de dyabolo scriptum est quod
spiritus domini malus irruebat in saul. Ubi iuste queritur si domini cur malus, si malus cur domini, sed duobus verbis com-
prehensa est et dei potestas iusta et dyaboli voluntas iniusta. Ita spiritus malus per nequissimam voluntatem et idem spiritus domini
per acceptam iustissimam potestatem. Dyabolus non est inuentor sed incentor potius viciorum. Neque enim alibi fomenta corrupcionis
appetit quam ubi spiritus prius praue cogitacionis delectacionem aspexerit, quas si a nobis spiritui ubique appetit prolabuntur.
Succendit nisi ubi prius praue cogitacionis delectacionem aspexerit quas si a nobis ... Pulsus
ille confusus abscedit statim quamuis fingunt iacula corrupcionis eius contempte quamuis iacent et sub luce faces illius ex
tinguuntur. Solicite hostis insidias intelligere potest et tamen secundum dei os sit quamuis in custodia dei coniuncte simplicitate
ut tamen cum simplicitate oporteat eum esse prudentem. Cum prudenciam simplicitati non miscet, in eo proprie columba
est seducta non habens cor, sed ideo columba est quia simplex est. Ideo autem cor non habens quia ignara prudencie est. Sepe
enim sathane sanctorum cordibus aperitur qui per speciem boni angelum se simulat lucis. Dum nititur electos decipe-
re sed ut verba fallacis doctrine deus sanctos suos facit intelligere quos dyabolus errore nititur
detegit atque contempnunt. Sic et verba fallacis doctrine deus sanctos suos facit intelligere quos dyabolus tenderet errore
agnoscat ac solicite caueat. Discrecio sanctorum tanta esse debet ut inter bonum et malum perditi racione diiudicet ne
eos dyabolus per speciem boni fallat. Hoc est enim preceptum iosue contra nostros ob aduersariorum hostes et terrene dicatur
si separauis preciosum a vili quasi os meum eris. Tunc enim bene iudicat sancti de se qui eos deus falla demonum temptatione
facit intelligere. Multi decipiuntur a dyabolo et ignorant se esse deceptos propheta. Osee testimonio declarante comederunt
alieni robur eius et ipse ignorauit. Alienum enim malignum spiritus sentiunt qui virtutes mentis comedunt sed hoc
in quibus alieni robur eius et ipse ignorauit. Alienum enim malignum spiritus senciunt qui ... Quanto de aperta iniquitate hostem depugnare conatur
corda negligencium non intelligunt. Itaque iterum dyabolus vincitur qui de aperta iniquitate hostem depugnare conatur.
Corda negligencium non intelligunt. Itaque terminis dyabolus vincitur qui ... qui et quem decipitur. Sua detrimenta
Virtutibus vero tunc incedit dum per speciem sanctitatis et virtutis ea que facta sunt destruit, quem et quem decipitur sua detrimenta
non sentit, sed tamquam virtutes que sunt vicia sectatur et diligit. In oculis carnalium dyabolus terribilis est, in oculis electorum
vilior eius vilis est. Ab incredulis ut leo timetur, a fortibus in fide ut vermis contempnitur atque ad momentum ostensus
repellitur. Cum suggestiones dyaboli non recipit, nequaquam in eius insidias nimium tunc sit. Ita facile in consequenti ope
eius repellitur si prima oblectamenta eius respuat. Dyabolus enim serpens lubricus cuius si capiti id est prime suggestioni
non resistitur totus in intima cordis dum non sentitur illabitur. Temptacionum dyabolo... initia sunt fragilia que si

no timent, sed per usum in consuetudine trahente in novissimis fortius convalescunt ita ut aut numquam aut cum difficultate vincantur. Qui in tota vita diabolus hominem perversum cupiat amplius tamen molitur decipere in fine. Unde est quod primo contra prothoplastum serpenti dictum est: Et tu insidiaberis calcaneo eius. Quia mortis quem hominem diabolus in cursu vite pertinaciter non decipit in novissimis supplantare disposuit. Unde quamvis quisque sit iustus numquam tamen est ut in hac vita sit securus sed semper humilis caveat, semper quia ne in fine corruat, pluribus pertimescat. Diabolus suis fautoribus blanditur. Dei vero famulos molitur temptamenta contra exemplo domini qui se post baptismum passus est a diabolo temptari. Diabolus sanctos omnes non tenendo possidet sed temptando persequitur. Ita quia non in eis regnat intrinsecus contra eos exterius pugnat et qui interius amisit dominium exterius commovet bellum. Hinc contra eum quem possidet diabolus acrius sevit quem se virtute divina ab eo expellendum cognoscit. Unde et immundus spiritus tunc gravius decerpsit puerum in quo habitabat quando ad Christi imperium exire ab eo coactus est. Quod factum et ad Iob verba respiciat ubi in novissimis behemoth caudam suam quasi cedrum astringit. Plus diabolum contra eos diversis temptationibus insistere quos putat et aliis sua utilitate prodesse ut dum illi impediuntur non proficiant qui docendi sunt. Maligni spiritus hoc quod inter nos innuendo turpiter sibi intimissime temptant iterum sordidare. Viri ergo perfecti spiritu corporis insidias praecognoscunt et quicquid in semetipsis tremendum sentiunt indesinenter operibus sanctis exhauriunt ut de intimis puri inveniantur. Modis blandimentorum per diabolum decipiuntur nunc homines quo prothoplasti in paradiso sunt decepti. Multi enim vitiorum perstringit mentes reproborum sagittas temptamentis deludit. Nunc etiam ipsa in suum supplicia quasi lenia ac nunc eis promissis decipit nunc rebus transitoriis quasi nimis illicit. Nunc etiam argumenta tristitia suggerit quibus inferiorum corda in cupiditate lascivia ex dissolvat seu quod ad tristitiam ducat. Argumenta machinationum malarum ex cogitationum semina que in cordibus hominum diabolus fundit ita sepe capti undique in implicat mentem ut ex quacumque parte evadere quisque temptamentis sine periculo exire non possit. Veluti si inveniens implicat mentem ut ex quacumque parte evadere quisque temptamentis sine periculo exire non possit. Veluti si ... facere quod si feceris peccas et non feceris reus peccati sis. In tanto ergo mali discrimine ut evadendi aditus pateat minora potius eligenda sunt ut maiora vitentur. Diabolus quod decipere quemque quaerit prius naturam uniuscuiusque patet intendit et inde se applicat unde aptum hominem ad peccandum inspexerit. Ex ea parte diabolus homines temptat qua compassionis eos per consuetudinem humorem facile inclinari ad vitia conspicit ut secundum humorum compassionem adhibeat et temptamenta. Idem ergo balaam qui in figura diaboli contra populum dei ex ea parte pretiosos tendere laqueos cepit ex qua facilius lege balaam ... sensit eos esse lapsuros. Sicut et qui aquam alicubi deducit non eam per alia partem mittit nisi ubi ipsam currere sensit. Nulla culpa non consumitur quam ex propria passione sustinet. Sed quid valet contra id quod eius intendit? Ita si compassione cedit temptationi vel vitio nequaquam resistit. Diabolus ideo in sacris eloquiis tolerat pugnat. Ita si compassione cedit temptationi vel vitio nequaquam resistit. Diabolus ideo in sacris eloquiis behemoth id est animal dicitur quia de celis lapsus ad terras tendit. Idem leviathan id est serpens de aquis quia in huius seculi mari volubili versatur astutia. Avis vero nominatur propterea quia per superbiam ad alta sustollitur. Et recte hiis tribus vocabulis appellatur quia per suo merito aerem quasi avis per elationem meruit terram ut animal brutum sit in ea delectatur. Serpens vero appellatur quia per membra sua diabolus operatur sortitur vocabula ita ut in huius seculi mari insania iactetur fluctuatione. Et hoc est quod per membra sua diabolus operatur sortitur vocabula ita ut quod singuli agunt incitante illo ipse nominetur ex eo. Quem enim non decipit diabolus? Unde est aliis et hic est dum per carnis luxuriam temptat. Unde serpens est, hic est per cupiditatis et nocendi malitia. Quem autem nunc sic decipit insidiatur ei unde avis est, hic est per superbie ruinam. Undique enim dolos preparat quisque inveniat viam per quam inimicus decipiat. Aliud est intrare in mentes cogitationes diabolum, aliud vero inhabitare. Ita et in corda sanctorum ingreditur dum malas suggestiones insinuat sed non inhabitat in eis quia non in suo corpore eos traducit. Quem vero in corpore eius sunt ipsos inhabitat quia ipsi sunt templum eius. Et si surripiat mentibus electorum diabolus non autem in eis requiescit sicut in cordibus reproborum. Ita talem fidei nostrae contrahit ut expectat abelet. Nonnulli quos iam avido ore diabolus devoravit ... virtus divini miserans occulta inspiratione ab eius ore eripuit et saluti restituit. Ita sepe inter eos quos antiquus hostis lupanarie ... mersos tenuit divina potentia per penitentiam ab eius faucibus trapit. Unde de honore multum propheta dicit electos esse diaboli escam id est aliubi dictum sit de illo fenum sicut bos comedet. Nisi quod in oculis dei fenum sunt qui electis tribus secundum homines esse videntur. Et per hoc qui de honore mundi pereunt apud homines electi apud deum fenum consistunt. Hinc iam diabolus deglutisse dicitur quem perfecte scelere devorasse videtur. Hunc vero quem non deglutivit operis perfectione sed temptationum illecebris mordet ut devoret adhuc quasi in maxilla mandit. Unde et paulus hic stimulos carnis quibus humiliatur non hic pravitati perfectionem qua deglutiatur. De diaboli verba eius sunt verba vero eius inspirationes occulte sunt quibus corda hominum alloquens occultis cupiditatibus sua mundi ab incorruptibili ... quia sponte non coniunguntur. ... spiritibus vocandi tradidit ut accipiendi

eos demones corporaliter vexant peccatores ut verberibus afflicti humilientur ac peniteant ac salventur. Sicut et apostolus Corinthiis scribens ait: Tradidi huiusmodi hominem sathane in interitum carnis ut spiritus salvus sit. Utile est enim quosdam
peccantes ut anime salventur sathane corporaliter deputari. quos quod puniti correptione futurum iudicium timeant et de
cetero delinquere timeant. Quidam ac peccati demonibus ad emendacionem deputantur. Quidam vero desperati ad sola
predicacionem tenduntur. Nonnumquam deus adversus hominem iustum aut tribulaciones cordis illi exaggerat aut dolores corporis
suscitat. Hic est quod apostolus ait: Data est michi stimulus carnis mee angelus sathane qui me colaphizet. Sepe iusti
mente variis vexacionibus doloribus vis demonum cruciat. Unde interdum usque ad desperacionis angustiam coartatur
mente. Variis vexacionibus doloribus vis demonum cruciat. Nam sicut mala sunt in corpore per iustitiam [illegible]
permanent ac in dei amore anime et ipsa tribulacionis angustia adiutum prestat. Ita si sit ipsum ad gloriam dei humilis referat
spiritum quia adversa iustus patiatur. Quod deo utique premissum id patitur. Et si sit ipsum ad gloriam dei humilis referat
et dicat quod pro passione corporis Iob dixit: Si bona suscepimus de manu domini, mala autem quare non sustineamus.
Iste non separatur a deo sed ei coniungitur qui acrori angustia torquetur. Multa iustus adversa in animo patitur instigacione
demonum sed talibus temptamentis prave a vite eternitate non potest. quod pius deus ad dampnacionem culpe iure non reputat quod
de sue maiestatis permissu volens que patitur portat. Nam ibi peccatum ubi cupiditate vel voluntate deflectitur. Ubi
ac violentia adhibetur. et si facinus aut flagicium non est, miseria tamen pro flagicio et facinore est. Sed qui deum
invocata laudat miseria commissa. procul dubio evacuat facinora. De temptamentis sompniorum. Amplius in
Plerumque demones in noctibus orientes quidam [illegible] per visiones sompniorum conturbant ut formidolosos
et timidos faciant aliquociens et desperacione peccatorum mentem quasi per soporem conturbant horrenda quod gehenne
supplicia minantur. Nonnumquam autem et aperta impugnacione vexantes humana corpora verberant. Quod tamen permittente deo
malis fit ad vindictam, iustis ad coronam et gloriam. Plerumque immundi spiritus eos quos incubare in seculi amore conspiciunt dor-
mientes quadam vane spei prosperitate illudunt. Quosdam vero quos formidare adversa adversis presenciunt dormien-
tes [illegible] temptantes non vacua prosperitate demulcent non
tam terrore concuciunt. Sic quod imperiorum corda variis illusionibus [illegible] sunt delectabilia aut inquietant aut terroribus fatigantur.
vacua fortitudine terrent. Nam ac ullis aut vanis [illegible] per soporem quedam archana et mistica conveniunt ac vident
noctibus sed placato sompno quiescentes [illegible] per soporem quedam archana et mistica sperant [illegible] spes tremendas aspiciunt. Fallax enim
Nam vero corda sua cogitacionibus viciis polluerit [illegible] et quos vigilantes in viciis tenent dormientes
ymaginum mentes miserorum diversis illudunt ymaginibus et quos [illegible] mentes horrendis sompniorum ymaginibus
fatigant ut numquam securos quiescere sinant. Nonnumquam [illegible] ut superant dormientes impugnant
spiritus immundi terrificare conantur et quos vigilantes [illegible] moro tamen evigilantes illusionum vanitates despiciunt
Certi autem etsi ad momentum cum huiusmodi visionibus commoveantur. Diverse sunt qualitates sompniorum. Quedam enim oriuntur ex saturitate sive
inanicione et sua pertinent ad deum convertuntur. Diverse sunt qualitates sompniorum. Nam sepe que in die cogitamus in
[illegible] que etiam experiencia nota sunt. Quedam vero ex cogitacione oriuntur. Nam sepe que in die cogitamus in
sanitate que etiam experiencia nota sunt. Quedam vero ex ipsa cogitacione oriuntur illusione Salomone approbante. Multos enim errare fecerunt
noctibus requiescentes. Nonnulle ac visiones spiritus immundorum fiunt illusione vel superne revelacionis misterio sicut legitur de Ioseph
terrent sompnia et illusiones vane. Porro quedam fiunt isto modo vel superne revelacionis misterio sicut legitur de Ioseph
filio Iacob qui sompnio preferendum fratribus predixit. Ut sicut in evangelio de Ioseph sponso Marie qui ut fugeret cum puero
in Egipto sompnio admonitus est. Nonnumquam et permixte accidunt visiones vel cogitacione simul et illusione atque item
cogitacione et revelacione. Daniele dicente: Tu rex cogitare cepisti in stratu tuo quid esset futurum post hec. Et qui revelat misteria
[illegible] Item sepe ea in quibus cogitacionum nostrarum primum porrigimus quedam mentis
strata audit tibi que ventura sunt. Item sepe ea in quibus cogitacionum nostrarum [illegible] non opus est quod diversis
processu revelant deus requirentes. Et quis nonnulla vera sunt sompnia facile tamen eis credi non opus est quod diversis
ymaginacionum qualitatibus oriuntur et unde veniant vix cognoscuntur. Tam facile ergo sompniis fides adhibenda non est
ne forte sathanas in angelum lucis se transfigurans quemlibet inventum fallat et aliqua errorum fraude decipiat.
Nonnumquam interdum demones deceptoria fraude ita curiosos quosdam observatores illudunt ut quedam sompnia
non aliter eveniat quam ostendunt. Ut enim in multis fallat et vera interdum premittat. Sed cavendus ita accidat qui temeritati
sunt ne forte de illusione procedat recolentes scripture dictum: Si dixerint vobis et ita evenerit non credatis. Sompnia
autem debemus non esse vera sompnia que cogitacione
similia sunt auguriis et qui ea intendunt vere augurari noscuntur. Sepe enim deus peccatorum mala per
aliquam diem noctu quod ea imaginatur. Mentes enim nonnumquam ipse de sompnia fingunt. Sepe enim deus peccatorum mala per
aliquam die noctu quod de ymaginatur. Mentes enim nonnumquam ipse de sompnia fingunt [illegible] mentis ymaginacione aut de
triste memoria ac gehenne vindicta in nobis ipsis recolendo ymaginamur. huiusmodi mentis ymaginacione aut de
peccatis admissis aut de futuris suppliciis memoria vigilantibus fiunt et per visiones sompnia que oriuntur cogitacionum
memores conveniunt. Nam una vi memorie fiunt utraque sive vigilantibus sive dormientibus nobis. Tali enim animi motione
horribili pavore etiam per quietem conterimur et quod contraria sunt que cognoscimus et quod nunquam premiserimus mentis aspectu
etiam in sompno contemplamur. Non est peccatum cum nolentes ymaginibus nocturnis illudimur. Sed tunc est peccatum
si antequam illudimur cogitacionis affectibus preveniamur. Illusione quippe ymagines quas in veritate gessimus
sepe dormientibus in animo apparent sed inopie si non concupiscendo oriuntur. Nam nocturna illusione polluuntur quibus

et si ad modica turpium cogitacionum se senciat inquinatum, id hoc ut temptaretur culpe sue tribuat, quia quod dimiserat fletibus tergat. ¶ De oracione. Capitulum vii 3i libri

Hoc est remedium eius qui per viciorum temptamenta in mente coestuat, ut quociens tangitur quolibet vicio, tociens ad oracionem se subdat, quia frequens oracio viciorum impugnaciones expugnat. Tamen perseveranter intendere oportet animum nostrum in orando atque pulsando, quousque importunas desideriorum carnalium suggestiones que nostris obstrepunt sensibus fortissima intencione superemus, et tandem insistere quousque persistendo vincamus. Nam negligentes oraciones nec ab ipso homine impetrare valent quod volunt. Cum quisque orat, statim ad se spiritum advocat. At ubi venit, confestim demoniorum temptamenta que se mentibus humanis immergunt, presenciam eius ferre non sustinentes effugiunt. Oracio cordis est, non labiorum. Neque enim Deus verba deprecantis attendit, sed orantis cor aspicit. Quod si tacite cor orat et vox silet, quamvis hominibus lateat, Deo latere non potest, qui conscientie presens est. Melius est autem cum silencio orare corde sine sono vocis quam solis verbis sine intuitu mentis. Numquam est sine gemitu orandum. Nam recordacio peccatorum merorem gignit. Dum enim oramus, si ad memoriam culpa reducitur, magis reos tunc nos esse cognoscimus. Ideo cum Deo assistimus, gemere et flere debemus, reminiscentes quam gravia sunt scelera que commisimus, quam dura inferni supplicia que timemus. Mens quale se in oracione offert, tale post oracionem afferet. Nam nichil proficit oracio si denuo committit unde iterum veniam postulat. Ille enim post desideratum effectum sine dubio percipit, qui quod orando ablui postulat delinquendo non iterat. Mens nostra celestis est et tunc orando Deum bene contemplatur, in sua natura; in aliena vero turbatur. Pura est oracio quam nullius terrene cure aut erroris impedit. Apta est enim ad bonum in sua natura. Longe autem a Deo est animus qui in oracione cogitacionibus seculi fuerit occupatus. Tunc autem in suo tempore seculi non inveniunt curam. Et valde pauci sunt qui tales oraciones habeant, et licet in quibusdam sint, difficile tamen est reperire oraciones in quibus aliud non cogitatur. Mens que ante oracionem vacans Deo illicitis cogitacionibus occupatur, dum in oracionem venit, confestim ille ymagines ut ipse sunt. Mens que ante oracionem vacans ... rerum quas antea cogitaverat occurrunt, aditum quoque precis obstruunt, ne se mens libera ad celeste desiderium erigat. Purgandus est itaque animus atque a temporalium rerum cogitacionibus segregandus, ut pura acies cordis ad Deum recte et simpliciter dirigatur. Nam venena tunc impetranda divina munera credimus, cum simplici affectu assistimus cum oramus. Multis modis interrumpitur oracio. Interdum tunc enim magis diverse cogitaciones curarum secularium humanis mentibus ingerit qui orantem aspiciat. Duobus modis oracio impeditur, ne impetrare quisque valeat quod postulat: hoc est si aut quisque mala committit, aut si delinquenti in se delicta non dimittit. Ad gemina mala dum quisque a semetipso abscidit, prius securus studio oracionis incumbit et adeo quod impetrare precibus cupit mente ad libere erigit. Cum leditur, non desistat orare pro ledentibus. Alioquin in vanum Dei petat qui pro inimicis non orat. Sicut nullum proficit in vulnere medicamen si adhuc ferrum in eo est, ita nichil proficit oracio illius cuius adhuc dolor in mente vel odium manet in pectore. Tantus debet esse erga Deum orantis affectus ut non desperet precis effectum. Frustra autem oramus si spei fiduciam non habemus. Petat ergo, ut ait apostolus, unusquisque in fide nichil hesitans. Nam qui dubitat similis est unde maris que a vento fertur atque differtur. Diffidencia vastitur spe. Non enim potest habere precis fiduciam etiam qui adhuc in preceptis Dei tardus est, si se adhuc animus senciat a preceptis Dei aversum; quod in oracione postulat non meretur nec impetrat. Abiectus pigritat et peccati delectatur recordacione. Tam a preceptis Dei avertitur quod petimus sine dubio obtinemus. Nam scriptum bonum quod postulat cum legi non obedit. Si enim id quod Deus precipit facimus, id quod petimus sine dubio obtinemus. Ut scriptum est: Qui avertit aurem suam ne audiat legem, oracio eius execrabilis erit. Multum apud Deum utraque hec invicem commendantur, ut oracione operacio et opere fulciatur oracio. Unde et Ieremias ait: Levemus corda nostra cum manibus ad Dominum. Cor enim cum manibus levat qui oracionem cum opere sublevat. Nam quisquis orat et non operatur, cor levat et manus non levat. Quisquis vero operatur et non orat, manus levat et cor non levat. Sed quia operari necesse est et orare, bene in utroque Deum est levandum: Levemus corda nostra cum manibus ad Dominum. Hec de neglectu mandatorum Dei corde reprehendantur, dum salutem nostram obtinere aut sola oracione aut sola opera ad Deum. Post bonum opus agimus, lacrime oracionum fundantur, ut meritum accionis humilitas impetret precacione gaudendum. Culpabiliter manus ad Deum expandit qui facta sua orando iactanter profert, sicut phariseus in templo iactanter orabat, secundum magis quam Deum de operibus nostris laudare volebat. Quomodo oracio in peccatum convertitur, sicut de Iuda proditore scribitur: Et oracio eius fiat in peccatum. Cum enim iactanter orat, laudem humanam appetendo, non solum eius oracio delet peccatum, sed et ipsa vertitur in peccatum, sicut iudei et heretici, qui licet ieiunare et orare videantur, eorum tamen oracio non illis ad purgacionem proficit. Nutu Dei mutatur potius in peccatum. Ideo interdum oracio electorum in presenti eorum differtur, ut impiorum pravitas augeatur. Nam dum iusti temporaliter audiuntur, pro eorum fit salute qui eos affligunt, ut dum illis temporali remedio subveniunt, puerorum oculi ad conversionem aperiantur. Nam et tunc puerorum frigidus ignis fuit, ut Nabuchodonosor verum Deum cognosceret. Sic et Paulus in persona cuiusdam propter inimicos meos eripe me. Unde tardius exaudiuntur quorundam oraciones, ut dum differuntur, fortius ex sancte maioribus premiis cumulentur, exemplo seminum et repressione messium, in quibus quanto tardius sata semina exeunt, tanto ad fruges cumulatius crescunt. Quociens orantes non cito exaudimur, nostra facta nostris oculis opponamus, ut hec ipsum quod differimur.

diuine iusticie reputetur et culpe nostre. Tardius quibusdam postulantes orantes non cito exaudimur utilitatis nostre est non adversitatis. Sepe enim deus multos non exaudit ad voluntatem ut exaudiat ad salutem. Multi orantes non exaudiuntur providente illis deo meliora quam petunt sicut contingere solet paruulis qui ne in scolis vapulent deum exorant sed non datur illis postulacionis effectus quia impedit talis exaudicio ad profectum. Non aliter contingit quibusdam electis. Deprecantur enim deum pro nonnullis vite huius commodis vel adversis, prudencia ergo divina temporalis corporis desiderio minime consulit quia meliora illis [illegible] promittit. Oracio privatis locis oportunius funditur magis quam intuitu impetrat dum deo tantum teste depromitur. Proprium autem ypocritarum est offerre se in oracione videntibus quorum fructus est non deo placere sed gloriam ab hominibus comparare. Non in multiloquio exaudiuntur preces a deo qui pluribus verbis eum conveniunt inflectere. Neque enim conciliat eum multiplex orantis sermo sed pura sincera quam oracionis intencio. Bonum est corde semper orare. Bonum etiam et sono vocis deum spiritalibus ymnis glorificare. Nichil est sola voce canere sine cordis intencione, sed sicut apostolus ait: Cantantes in cordibus vestris, hoc est non solum voce sed et corde psallentes. Psallam spiritu psallam et mente. Sicut in oracionibus regimur ita psalmorum studiis delectamur. Psallendi enim utilitas tristia corda consolatur, graciores mentes facit, fastidiosos oblectat, inertes exsuscitat, peccatores ad lamenta invitat. Nam quamvis dura sint carnalium corda statim ut psalmi dulcedo insonuit ad affectum pietatis animum inflectit. Sunt enim [illegible] maior non vocis modulacio sed tamen verba divina que ibi dicuntur decantant commonere. Nescio tamen quo pacto modulacione canentis maior nascitur compuncto cordis. Multi enim reperiuntur qui cantus suavitate commoti sua crimina plangunt atque ex ea parte magis flectuntur ad lacrimas ex qua psallentis insonuerit dulcedo suavissima. Oracio in presenti tantum vita pro remedio tantum peccatorum effunditur. Psalmorum autem decantacio perpetua dei laude demonstrat in gloria sempiterna sicut scriptum est: Beati qui habitant in domo tua domine, in secula seculorum laudabunt te. Cuius operis ministerium quisquis fideliter intentaque mente exequitur quodammodo angelis sociatur.

¶ De leccione. Capitulum viii.

Orationibus mundamur, leccionibus instruimur. Utrumque bonum si liceat. Si non liceat, melius est orare quam legere. Qui vult cum deo semper esse frequenter debet orare, frequenter et legere. Nam cum oramus ipsi cum deo loquimur, cum vero legimus deus nobiscum loquitur. Omnis profectus ex leccione meditacione quam procedit. Que enim nescimus leccione discimus, que autem didicimus meditacione conservamus. Geminum confert donum leccio sacrarum scripturarum sive quod intellectum mentis erudit seu quod a mundi vanitatibus abstractum hominem ad amorem dei perducat. Excitati enim sepe illius sermone sublimes. Quanto autem tempore a desiderio mundane vite atque accensi in amore sapiencie, tanto vana spes mortalitatis huius nobis vilescit quanto amplius legendo spes eterna claruit. Geminum est leccionis studium. Primum quomodo scriptura intelligatur. Secundum qua utilitate vel dignitate dicatur. Erit autem antea quisque promptus ad intelligendum que legit, sequenter ydoneus ad proferendum que didicit. Maior est enim pena nescire quod appetas. Lector strenuus pocius ad implendum que legit quam ad sciendum promptissimus erit. Minor est enim pena nescire quid appetas quam ea que noveris non adimplere. Sicut enim legendo scire concupiscimus, sic sciendo que didicimus recte implere debemus. Lex dei et premium habet et penam legentibus eam. Premium eis qui eam bene vivendo custodiunt, penam vero qui eam male vivendo contempnunt. Omnis qui a preceptis dei discedit opere quociens eadem precepta dei legere vel audire potuit corde suo reprehensus confunditur, quia id quod non agit meminit, et teste consciencia intus accusatur. Unde et David propheta deprecatur dicens: Tunc non confundar cum perspexero in omnibus mandatis tuis. Graviter namque unusquisque confunditur qui mandata dei vel legendo vel audiendo respicit, quae vivendo contempnit. Corde enim reprehenditur dum mandatorum meditacione docetur quia non implevit quod divina didicit iussione.

¶ De leccionis assiduitate. Capitulum ix.

Nemo potest sensum scripture sacre cognoscere nisi legendi familiaritate sicut scriptum est: Ama illam et exaltabit te. Quanto quisque magis in sacris eloquiis assiduus fuerit, tanto ex eis uberiorem intelligenciam capit, sicut terra que quanto amplius excolitur tanto uberius fructificat. Quanto amplius ad quaslibet arciones intelligencia capit. Sicut terra que quanto amplius excolitur tanto uberius fructificat. Quidam valde ingenio vigent, sed legendi studium negligunt, et quod legendo scire potuerant negligendo contempnunt. Quidam vero amorem sciendi habent sed tarditate sensus prepediuntur, qui tamen assidua leccione senciunt quod ingeniosi per desidiam non noverunt. Moyses in monte ascendit et dominus descendit. Sic consendit tanto magis ad homines eorum ipsa descendit sicut in lege scribitur. Unum est de ordo spiritali quod ille tamen secreta divinorum scrutabitur mandatorum qui ab accione terrene cure amotavit animum. Sicut enim cecus et videns pariter quidem viam ambulant sed non consimili libertate et sedula familiaritate scripturarum sensus inhesit. Ita sicut cecus et videns pariter quidem viam ambulant, sed non equaliter. Sicut qui dum cecus pergens quo non videt offendat, videns vero offendicula caveat et quo sit pergendum agnoscat. Sic qui nubilo terrene cure fuscatur, si temptat dei perscrutari misteria non valet quia caligine viciorum non videt quod ille totum efficere non valet qui sese de occupacionibus seculi curis abstrahit et totum se scripturarum meditacioni defigit. Quidam habent intelligencie ingenium sed negligunt leccionis studium, et quod legendo scire potuerant negligendo contempnunt. Quidam vero amorem sciendi habent sed tarditate sensus prepediuntur, qui tamen assidua leccione senciunt quod ingeniosi per desidiam non noverunt. Ita quemvis sensus obtunditur. Ingenio tardus etsi non per naturam assiduitate tamen leccionis intelligencie augmenta recipit. Ita quemvis sensus obtunditur, absit frequens tamen leccio intelligenciam adhibet. Sicut qui tardus est ad capiendum, pro intencione tamen boni studii premium percipit, ita qui preditum a deo sibi ingenium intelligencie negligit, quam depravacionis reus consistit, quia donum quod accepit despicit et per desidiam delinquit. Quidam dei iudicio donum sciencie quod acceperunt negligunt ut dum iq de rebus creditis putant. Tardiores autem ideo quod sciencie cupiunt difficulter accipiunt ut pro quanto laboris maiorem premium habeant retribucionis invenerunt

Doctrina sine gratia adiuvante quamvis infundatur auribus, ad cor numquam descendit. De doctrina sine gratia capitulum x. 3 libri.

Foris quidem perstrepit, sed intus nihil proficit. Tunc autem sermo Dei infusus auribus ad cordis intima pervenit, quando Dei gratia mentem uniuscuiusque ut intelligat tangit. Hic enim quosdam flammantia caritatis suae dono illuminat ut vitaliter sapiant. Ita quosdam singulos torpentes quos deserit, ut sine spiritu persistant. Plerique maiore intelligentiae vivacitate consurgunt, sed loquendi inopia angustantur; quidam vero utrisque pollent, quia et sciendi copiam et dicendi habent efficaciam. De superbis doctoribus capitulum xi.

Plerique sacram adeptam scripturarum non ad Dei gloriam sed ad suam laudem utuntur, dum ex ipsa scientia extolluntur, et ibi peccant ubi peccata mundare debuerant. Itaque conscendunt legendo perfectius sacra arrogantes; ita quippe sapientes in superficie videntur, medullitus autem veritatis arcana non tangunt, quia superbiae vitio praepediuntur. Semper enim superbi legunt, quaerunt et numquam inveniunt. Divinae legis penetralia humilibus et bene ad Deum intentis patent, impiis autem atque superbis clauduntur. Nam quippe divina eloquia in lectionibus arrogantibus sunt aperta, in mysterio autem clausa atque occulta sunt. Dum sermo Dei fidelibus luceat, reprobis autem ac superbis quodammodo tenebrescat, et unde illi illuminantur, inde isti caecantur. De malis doctoribus capitulum xii.

Nequaquam quod legitur intelligit qui carnaliter verba legendo percurrit, sed qui ea spiritu interiori sensu perscrutatur. Nam qui litteram legis intendunt, eius occulta penetrare non possunt. Multi enim non intelligendo spiritualiter scripturas, nec eas recte sentiendo in haeresim devoluti sunt, atque in multis erroribus defluxerunt. In solis fidelibus religata est lex, testante Domino per prophetam: Liga testimonium, signa legem in discipulis meis. Neque autem Iudaeus aut haereticus intelligat, quia non est Christi discipulus qui veritatem patris quam Christus docuit non sequitur. De qua re Dominus dicit: In hoc cognoscent omnes quia mei discipuli estis, si dilectionem inter vos habueritis. Scripturas haeretici sano sensu non sapiunt, sed eas ad errorem suae pravae intelligentiae inflectunt; neque semetipsos eorum sensibus subdunt, sed eas perverse ad errorem suum pertrahunt. Doctores errorum pravis persuasionibus ita pergunt fraudulentiae suae illigant auditores ut eos quasi laberinto implicent, a quo exire vix valeant. Talis est haereticorum calliditas ut falsa veris, mala bonis permisceant, salutaribus quibusque plerumque errorum suorum virus interserunt, quo facilius possint pravitatem falsi dogmatis sub specie persuadere veritatis. Plerumque sub nomine catholicorum doctorum haeretici sua dicta conscribunt, ut indubitanter vera credantur. Nonnumquam blasphemias suas latenti dolo in libris nostrorum inserunt, atque doctrinam veram adulterando corrumpunt, sive adiciendo quae impia sunt, vel auferendo quae pia sunt. Caute meditanda doctrina, cauto quoque sensu perlegenda sunt quae leguntur, ut iuxta apostoli monita amplectamur quae recta sunt et refutemus quae contraria veritati consistunt. Sic quoque in bonis instruamur, ut a malis illaesi permaneamus. De libris gentilium capitulum xiii. 3 libri.

Ideo prohibetur christiano figmenta legere poetarum, quia per oblectamenta inanium fabularum mentem excitant ad incentiva libidinum. Non enim solum thura offerendo daemonibus immolatur, sed etiam eorum dicta libentius capiendo. Quidam plus meditari delectantur gentilium dicta propter tumentem et ornatum sermonem, quam scripturam sanctam propter eloquium humile. Sed quid prodest in mundanis doctrinis proficere et inanescere in divinis, caduca sequi figmenta et caelestia fastidire mysteria? Cavendi sunt ergo tales libri et propter amorem sanctarum scripturarum vitandi. Gentilium dicta exterius verborum eloquentia nitent, interius vacua virtutis sapientia manent; eloquia autem sacra exterius incomposita verbis apparent, intrinsecus autem mysteriorum sapientia fulgent. Unde et Paulus ait: Habemus thesaurum istum in vasis fictilibus. Sermo quippe Dei occultum habet fulgorem sapientiae et veritatis repositum in verborum vilissimis vasculis. Ideo libri sancti simplici sermone conscripti sunt, ut non in sapientia verbi, sed in ostensione spiritus homines ad fidem perducerentur. Nam si dialectici acuminis versutia aut rhetoricae artis eloquentia editi essent, nequaquam putaretur fides Christi in Dei virtute, sed in eloquentiae humanae argumentis consistere. Nec quemquam crederemus ad fidem divino instinctu provocari, sed potius verborum calliditate subduci. Omnis saecularis doctrina spumantibus verbis resonans ac se per eloquentiae tumorem attollens per doctrinam humilem, simplicem et christianam evacuata est, sicut scriptum est: Nonne stultam fecit Deus sapientiam huius mundi? Fastidiosis atque loquacibus scripturae sanctae minus propter simplicem sermonem placent. Gentili enim eloquentiae comparata videntur illis indigna. Quae si humili mente intendunt, conspiciunt excelsa esse quae in illis despiciunt. In lectione non verba sed veritas est amanda. Saepe autem reperitur simplicitas veridica et composita falsitas, quae hominem suis erroribus illicit et per linguae ornamenta laqueos dulces aspergit. Nihil aliud agit amor mundanae scientiae nisi extollere laudibus hominem. Nam quanto fuerint maiora litterarum studia, tanto animus arrogantiae fastu inflatus maiori tumescit iactantia. Unde et bene psalmus ait: Quoniam non cognovi litteraturam, introibo in potentias Domini. Simplicioribus litteris non est praeponendus fucus grammaticae artis. Meliores sunt enim communes litterae, quia simpliciores et ad solam humilitatem legentium pertinentes. Illae vero nequiores quae ingerunt hominibus noxiam mentis elationem. Meliores esse grammaticos quam haereticos. Haeretici enim haustum letiferi suci hominibus persuadendo propinant; grammaticorum doctrina potest etiam proficere ad vitam, dum fuerit ad meliores usus assumpta.

Sequitur de collatione capitulum xiiii. 3 libri Ysidori de summo bono.

[Q]uamvis sit utilis ad instruendum lectio, adhibita tamen collatione meliorem intelligentiam prebet. Melius est enim conferre quam legere. Collatio docibilitatem facit. Nam propositis interrogationibus cunctatio rerum concluditur, et sepe obiectionibus latens veritas approbatur. Quod enim obscurum aut dubium est, conferendo cito perspicitur. Multi persunt in collatione perversitate figure. Res enim que in questione adducitur per contentionem facile capitur. Nam sepe sub specie alia insinuat spiritu divine spiritales causas, et nisi providente discussione non apparet occulta legis misteria. Sicut instruere solet collatio, ita contentio destruit. Hec enim relictis sensuum viribus lites generat et pugnando verbis etiam Deo blasphemiam irrogat. Unde hereses et scismata oriuntur, quibus subvertitur fides, corrumpitur veritas, scinditur caritas. Contentiosorum studium non pro veritate sed appetitu laudis certat. Tanta quippe est in talibus perversitas ut veritati rebelle nesciat, ipsam quoque rectam doctrinam evacuare contendat. In disputatione fidelium cavenda est propositionum artificiosa subtilitas que callidis obiectionibus verita tendit. Ita enim versutis assertionibus perversorum disputatio innodatur ut recta simulet esse que perversa suadet. Frequenti tamen meditatione acuitur ac legendi assiduitate. Lectio meditatione eget auxilio, quod si fuerit naturalis tardior, lectio longitudinis causa memoriam legentis oblitterat; quod si brevis sit, submota quoque libri colligitur. Sepe plurima lectio longitudinis causa memoriam legentis ... a memoria non concludit. Acceptabilior sensui redditur magis tacite sine labore legitur, et ea que lecta sunt ... Amplius enim intellectus instruitur quando vox legentis quiescit et sub silentio lingua movetur. Nam clare legendo et corpus lassatur et vocis acumen obtunditur.

De contemplatione et actione. Cap. xv

[A]ctiva vita innocentia est operum bonorum, contemplativa speculatio superiorum. Et ista communis est multorum, illa vero paucorum. Activa vita mundanis rebus bene utitur, contemplativa vero mundo renuntians soli Deo vivere delectatur. Qui prius in activa vita proficit, ad contemplationem bene conscendit. Merito enim in ista sustollitur qui in illa utilis invenitur. Quisquis adhuc temporalem gloriam aut carnalem affectat concupiscentiam, a contemplatione prohibetur, ut prius in actualis vite operatione purgetur. In ista enim prius per exercitium boni operis cuncta exhaurienda sunt vitia, ut in illa iam pura mentis acie ad contemplandum Deum quisque pertranseat. Et licet quisque ... statim ad contemplationem conscendere cupiat, tamen ratione cogitur ut prius in active vite operatione versetur. Typum itaque active et contemplative vite de Iacob sume, qui dum ad Rachel id est ad visum principium festinaret, que contemplationem significat, illi Lya id est laboriosa vita supponitur, que activam designat. Sicut sepulti ab omni negotio terreno quiescunt, ita contemplativi vacantes ab omni actuali operatione ... Et sicut ab activa vita ascendentes in contemplationis quiete sepeliuntur, ita ab actione seculi recedentes eos activa vita in se quasi sepeliendos suscipit. At per hoc vite mundane activa vita, et vite active contemplativa sepulcrum est. Viri sancti sicut a secreto contemplationis egrediuntur ad publicum actionis, ita rursum ab actionis manifesto ad secretum contemplationis intime redeunt, ut intus Deum laudent ubi acceperunt unde foris ad eius gloriam operantur. Sic aquile mos est oculorum obtutum in radiis solis defigere ut deflectere nisi esce solius intentu. Ita sancti a contemplatione ad actualem vitam interdum reflectuntur, considerantes illa summa sic esse utilia ut tamen ista ima sint paululum nostre indigentie necessaria. In contemplatione ac sese per intervalla resumit quod diutine in active vite genere humana intentio perseverans ... contemplandi lassatur. Visio animalium in Ezechiele que ibant et non revertebantur pertinet ad vite active perseverantiam; et ibi animalia que ibant et revertebantur pertinet ad contemplative vite mensuram, in qua dum quisque intendit, sua reverberata infirmitate reflectitur, atque ibi reonata intentione ad eandem descendat rursum erigitur. Oculus dexter in activa vita non potest de qua si quisque deflectat vel ad modicum, statim vitiorum accipit lesionem. Oculus dexter scandalizans, quem Dominus evelli precipit, vita contemplativa est. Duo oculi in facie activa et contemplativa vita. Sic homine qui per contemplationem vite decidit in errorem, melius est ut evellat contemplationis oculum ut fruetur ... vite in homine. Cum quis per contemplationem vite actualis obtutum, ut sit utilius illi per simplicem actionem ire ad vitam quam per contemplationis errorem mitti in gehennam. Sepe mens ab imis ad summa erigitur, et sepe a summis ad infima pondere carnis inclinata reflectitur. Multos sepe mens ab imis ad summa erigit, et sepe a summis ad infima ponderis carnis inclinata reflectit. Multos ... operibus carnalibus deditos sua gratia visitat et ad contemplationis fastigium elevat. Multos quoque a contemplatione labentes iusto iudicio deserit et lapsos in terrenis operibus derelinquit.

De contemptoribus mundi. Capitulum xvi. Tertii libri ysidori

[E]a que amatoribus mundi cara sunt, sancti velut adversa fugiunt, plus quam adversitatibus mundi gaudent quam prosperitatibus delectantur. Alieni sunt adeo quibus hic seculum ad omne commodum prosperatur. Servis autem Dei cuncta huius mundi contraria sunt, et dum ista adversa sentiunt ad celeste desiderium ardentius concitantur. Magna apud Deum refulget gratia quos contemptibiles fuit mundo contemptibiles sunt. Magna revera virtus est ut quem mundus odit diligatur a Deo. Sanctos viros in hoc seculo peregrinos et hospites esse quam Dominus et reprehendit petrus qui tabernaculum in monte cogitavit. ... quibus patria et domus in celo est. Sancti viri ideo contemptum cupiunt mundi et motum mentis ad superna revocant, ut ibi se colligat unde descendunt et inde se subtrahat ubi dispersi sunt. Iusti qui rebus et

honoribus huius vite et blandimentis renunciat, gaudet se ab omni terrena possessione mortificare ut deo vivat. Ideo quia huius seculi blandicias calcat, ut validius ad vitam illam de huius vite mortificacione consurgat. Cuncta quippe temporalia que herbe virentes arescunt et transeunt, non perpetuo rebus que numquam arescunt certa ista dei huius contempnunt, quia in eis stabilitatem non aspiciunt. Multi per renunciacionem mundi ad superna patria nituntur, ab hac terrena intencione quodam pondere sublevati erigunt, et in quo lapsi erant per gemitum aspiciunt, et ubi pervenit cum gaudio magno intendit. Multi vero a conversione reflexi curas huius seculi monitus sunt ad memoriam suam revocant, priusque contempserant, quietudinemque fuerint tranquilla que perdidit, et cum consa sunt in quibus accedit quod ipsam suam laborum difficultatem cognoscit. Plerique enim in hac vita laboriosus et quam consa sunt, quia terrenis desideriis esuriunt aut quod hac secura que huius seculi inaniter appetunt. Multi enim hunc mundum diligunt turbulentis curis et sollicitudinibus conturbantur. Multi autem obviunt eum nec sentiunt, in eterne quietis tranquillitate fruentes, futuri parant tempore qua illuc concupiverint, hic quantulum hic inveniant.

De his qui se a seculi consorcio separant. Capitulum XVII.

Perfecti viri funditus seculo renunciantes ita huic mundo moriuntur ut soli deo vivere delectentur. Quanto enim amplius ab huius seculi conversacione se subtrahunt, tanto interiori mentis acie presenciam dei et angelice societatis frequentiam contemplantur. Maior enim pena sine opera manifesta. Electi qui supernam patriam desiderant non solum mores corporis sed et consortia fugiant. Multi enim corporaliter separari desiderant ab iniquis ut corpore non involvantur delictis. Nonnulli etsi non corporali discessu, spirituali tamen ab eis intencione recedunt. Multi etsi quidem sunt conversacione discreti sed tamen corde et opere. Et licet sepe in medio carnalium vitam degat electorum turba, satis rarum est ut quisque inter seculi voluptates positus a viciis maneat illibatus, quibus etsi non cito implicetur, aliquando tamen attrahitur. Nec enim securus diu esse potest qui periculo proximus est. Via sine offendiculo vita monachi sine cupiditatibus et turbis impedimentorum. Dum enim quisque a consorcio mundi abstrahitur, ut cupiditas eum obligat consentientem, ut terreat sentientem. Bonum est et corporaliter esse semotum a mundo, sed multo melius est voluntate. Utrumque vero perfecte. Ille vero perfectus est qui huic seculo et corde et corpore distractus est. Conagere ut ait Iob contempsit civitatem, et monachi quietem seculi conversacionem. Hii adversa huius vite appetunt, prospera contempnunt, ut dum ab eis hic vita despicitur, futura inveniatur.

De preceptis aliorum monachorum. Capitulum XVIII.

Alia sunt precepta que dantur fidelibus qui in seculo vitam degentibus, atque alia huic seculo renunciantibus. Illis enim dicitur ut sua omnia bene gerant, istis ut sua omnia derelinquant. Illi preceptis generalibus astringuntur, isti precepta generalia perfectius vivendo transcendunt. Ad perfectum non sufficit nisi abnegatis omnibus suis etiam semetipsum quisque abneget. Sed quid est semetipsum abnegare nisi voluntatibus propriis renunciare, et qui superbus erat sit humilis, qui iracundus esse mansuetus studeat. Nam si ita quisque renunciet omnibus que possidet ut suis non renunciet moribus, non potest esse Christi discipulus. Qui enim suis rebus renunciat sua abnegat, qui vero renunciat moribus pravis semetipsum abnegat. Unde et dominus ait: Qui vult post me venire abneget semetipsum.

De torpore monachorum. Capitulum XIX. Ex libro de summo bono.

Qui non rigida intencione professionem monachi sectantur, quanto superni amoris propositum dissolute appetunt, tanto proclivius ad mundi amorem denuo redeunt. Nam professio non perfecta prioris vite repetit desideria, in quibus etsi nondum se alliget monachus opere, iam tamen alligatur cogitacionis amore. Longe quippe est a deo animus cui hic adhuc vita dulcis est. Videt enim quid de supernis appetat, quid de infimis fugiat nescit. Nam per prophetam scriptum est: Qui apponit scienciam apponit dolorem. Tanto quisque potuit scire superna que appetit, tanto amplius de infimis quibus inheret dolere debet. Unde et Iacobus apostolus dicit: Miseri estote et plorate, ululate et lugete; risus vester in luctum convertatur et gaudium in merorem. Hinc etiam dominus ait: Beati qui lugent quoniam ipsi consolabuntur. Et rursus: Ve vobis qui ridetis quia flebitis. Cum ad hoc conversorum societatis pertendit ut alius quis passe desiderat, iste non discipulus Christi sed primitus sectator consistit, qui non pro deo sed pro seculi amore portare studet crucis Christi laborem.

De humilitate monachorum. Capitulum XX.

Summa virtus monachi humilitas, summum quoque eius vicium superbia est. Tunc autem se quisque monachum indicet quando se minimum estimaverit, etiam cum maiora virtutum opera gesserit. Multi enim deserunt et tamen virtutes preceptorum sine cordis humilitate sectantur. Isti qui de conversacione huius corruunt quia de eius prohibitu elacionis deciderunt, quia per vicia plebi potuerunt. Servus dei humilis de suis meritis non debet extolli, dum posse videat quod inferioribus plerumque placeores alios sibi preponit. At omnibus suis aliquando se non preponere studeat. Semper confirma servum dei humilem esse decet et tristem scilicet, ut per humilitatem non superbiat et per utilem merorem cor ad lasciviam non dissolvat. Dei famulus dum opus bonum agendo agit, ad bonum remuneracionis vix ei pertineat quod facit; metuendum est ne forte discussione celestis iudicis reus pereat, et in his que dei sunt negligens aut superbe aliquid operatum esse inveniat. Ideo quia ipse tristis mestus quoque efficitur atque indesinenter turbatur, reminiscens prophetico scriptum esse: Maledictus homo qui facit opus dei negligenter. Nam vacare et deputandum est per torporem ea que bona sunt agimus. Dei famulus sine intermissione legere orare operari debet, ne forte mentem ocio deditam spiritus fornicacionis surripiat. Cedit enim labori voluptas animi, at vacantem cito preoccupat.

Contuens Salomonem per oculum multis fornicationibus involutum et per fornicationis vicia usque in ydolatriam lapsum.

De monachis qui curis seculi occupantur. Capitulum xxi.

Hii qui per Dei amorem seculo renunciant et tamen curis rerum familiarium implicantur, quanto se rerum studiis occupant, tanto divine se ipsos subtrahunt caritati. Cum simul et terrenis parere curis et in divinis se querere student, utraque compleri non valent. Nam duas curas inesse pariter pectori humano non posse et duobus servientem dominis uni difficile esse placere, exacta sermo manifestat dicens: Nemo potest duobus dominis servire. Iuste prius a secretioribus cordis appellatur importuna secularium multitudo curarum, anima que intus quasi iacet mortua nequaquam resurgit. Nam dum se per innumeras seculi cogitationes spargit, ad considerationem sui se nullatenus colligit. Augmentum corporis tepor qui Deo vacare volentes et mundo renunciant et curas proprias aspirant, sed dum propinquorum utilitates curant, a Dei amore se separant. Vir spiritualis ita prodesse debet sue propinquitati ut dum illis gratiam prestare carnis studet, ipse a spirituali proposito non declinet. Multi enim monachorum amore parentum non solum terrenis curis sed etiam forensibus iurgiis involuti sunt et pro suorum temporali salute suas animas perdiderunt. Iudicio ordinata discretio est dum negatur parentibus quod prestatur externis, ut non eius non pietatis prohibeatur officium sed negetur carnalis affectus. Parentibus enim non carnaliter prestatur quod omnibus pie impenditur. Hic nobis ira non obiuenda est anima sed omnes carnales hic odio debemus affectus, ita ut putes a nobis odio habendi sunt, sed corporis impedimenta que nos ab itinere recto prepediunt. Dum tamen Deus ita precipit a nobis putes odire sic et animas nostras figurans scortorum vicorum seculo abrenunciancium vaccas designasse allophilorum archam Dei gestantes. Nam sic ille pignerum affectibus a recto itinere minime digresse sunt, ita et unusquisque sanctus mundo abrenuncians non debet a bono proposito prepediri.

De hiis qui amore mundi prepediuntur. Capitulum xxii.

Multi cupiunt convolare ad gratiam Dei sed timent carere oblectamentis mundi. Provocat quidem eos amor Christi sed revocat eos cupiditas seculi. Cum proinde obliviscuntur voti quod capiunt illecebris vanitatis. Quicumque mentes precelsis huius mundi non voluerit lignum conscendere crucis ut a mari in tempestate huius seculi liberetur. Nam nullus de lacu mortis humane salvabitur nisi Christus eruerit. Cum seculo renunciare disponit, transgressionis reatum astringitur, si votum mutaverit. Atrociter enim in discussione divini iudicii arguendi sunt qui quod professione spoponderant, implere opere contempserunt. Innumerabilis comparatur plurimorum a voluptatibus mundi huius conatus ad Deum redire, retinentibus eum cupiditatibus seculi, ei qui dormitans conatur consurgere et torpore sopitus deprimitur. Ille enim ad bonum noluit redire qui melius eligit vigilare sed soporis torpore tenetur. A bono in deterius lapsos et voluptatum fascibus non suis, ille melius eligit vigilare sed soporis torpore tenetur. A bono in deterius lapsos et voluptatum fascibus non sunt. Ille melius ... abigue caritatis Dei commixti sunt et per mundi affectum super carbones frigidos sunt nigriores, quod per torporem mentis ab igne caritatis Dei commixti sunt et per mundi affectum luce superne illuminationis privati nigridine peccatorum fuscantur. Crudam abrenunciantem bone operationis metu contingunt, sive superne illuminacionis privati nigridine peccatorum fuscantur, vel quia ... metuunt a gloria superna semetipsos in opere non permittuntur in sua mente desperata perficere, et eum indigere in mundo metuunt a gloria superna semetipsos abscindunt. Multis consiliorum argumentis insidiatur eis diabolus in acquirendo plura quam in pauperes et modicis devoverant, abscindunt. Multis consiliorum argumentis insidiatur eis diabolus in acquirendo plura; hic plura unde sibi egenis quod sufficiat esse contentus opponens in corpore mentes futuras filiorum egestates persuadet, hic plura unde sibi egenis quod sufficiat esse contentus, opponens in corpore mentes futuras filiorum egestates persuadet, atque in terrena lucra decepta mente reducat, quatenus in huius blandimentis intentione bone devotionis subtrahat, atque ut eius se itum amorem substituat. Gravius autem in quibus Multis argumentis diabolus insidiatur eis qui renunciant seculo ut eius se iterum amorem substituat. Gravius autem in quibusdam. Multis argumentis diabolus insidiatur eis qui renunciant seculo, vel ad mundi amorem redeant et maxime per cenodoxiam alios per inobedienciam subruat. Seculi illos ferit quos post renunciacionem ad mundi amorem retinere non potuit, ab humilitatis culmine subtrahat et per superbie tumorem, sed diabolus monachum ut quem per seculi amorem retinere non potuit, ab humilitatis culmine subtrahat et per superbie tumorem, sibi subditum faciat. Dei famulus sic fallentis diaboli insidias providere debet et magis in bonis operibus cordis debet habere cautelam, ne per vanam gloriam perdat semetipsum, cuncta que bona perierant quam recte agendo obtinuerat.

De iactancia. Capitulum xxiii.

Cum in dictis quam in factis sciendum est timendam esse iactanciam. Flenda tamen est ruina eius quod magis quam Deo placere et laudem ab hominibus comparare. Vanus et erroris plenus est qui famam appetere et ad capiendam terrenam laudem studium dare. Conspice temetipsum homo nichil quod tibi arroges que in te sunt pocius solum non declinat laude studium dare. Conspice temetipsum, homo, nichil quod tibi arroges que in te sunt preter peccatum solum. Non declinat ad dexteram qui non sibi sed Deo tribuit bona que agit, neque ad sinistram convertit se qui de divina indulgencia presumit. Vnde est quod propheta ait: Hec via, ambulate in ea, neque ad dexteram neque ad sinistram declinate. Indulgenciam non presumit. Hoc est quod propheta ait. Bonum est quod nemo reputat in laudibus delectari, debet tamen recte si in Deo non in se quisque laudet, sic scriptum est: In Deo laudabitur anima mea. Sepe vanam gloriam contempnendo in aliud genus elacionis incidit dum in se quisque gloriatur pro eo quod contempserit ab hominibus laudem. Cum sancta gressum est tamen bene agere et fructum boni operis non habere, que ipsi sibi auferunt pro studium humane iactancie. Sic sua aspirant feditate qui vane glorie favores diligunt et que ipsi sibi auferunt pro studium humane iactancie. Amator vane glorie unde possit semper laudari perdidisse bonum opus doleat quod per humana ostentacione fecerit. Amator vane glorie unde possit semper laudari, agere non quiescit et subinde illi vanitatis vires pravus appetitus auget. Boni operis inchoacio non debet palam agere non quiescit et subinde illi vanitatis vires pravus appetitus auget. Boni operis inchoatio non debet palam cito ad hominum cognicionem venire, ne dum bonum inchoatum humanis oculis reseratur a virtute perfectionis evanescat.

aspro statu. Ante enim multitudinis tempus messes florentes alto pereunt, quia cum eorum mollia sunt virtutes suorum per
ostensionis appetitum divinis iudiciorum gratiam subierunt. Sic Ezechias rex qui divicias suas caldeis pro iactantia p
sidit et postea futuras per prophetam audivit. Ut haberet deo suo virtutes suas dum per vane studio glorie perdidit
post et statim demones suorum operum duos facit. Sic ille per ostentationem chaldeos regis suorum duos fecit. Optima est
illa discretio ut et nota sint opera nostra ad augendam gloriam dei et occulta pro vitanda laude humana. Ille autem bonum
publicare bonum quod agit qui iam perfecte humilitate fundatus est ut nulla iam elacione contingatur. Nam is qui se
intelligit adhuc amore laudis pulsari, sua bona in occulto agat ne forte quod egit perdat. Multi viri sancti
dum cupiunt subditis sua mutabilitatem contingere aliud timore tanguntur elacionis sue conscii actionis iuste bonum ab huius fur
repcionis malo humilitatis accusacione purgant. Viri sancti nonnumquam de se quosdam audientes instruunt et tamen in hiis
alta se compunctione custodiunt ne dum alios a terrena intencione erigunt ipsi in terrene laudis appetitu dimergiuntur.
Quidam per incauta virtutum iactancia relabuntur ad vicia et quidam dum viciorum impulsu frequenter plangunt de
ipsa infirmitate validius per humilitate convalescunt. Plerumque utile est arrogantibus deserri adeo quatenus sue infirmitatis
conscii ad humilitatem redeant et humiles post casum consistant. Nonnulli sua opinione arrogancie se perfectos esse constimant
dum non sunt quia ab occultis temptacionibus innotescunt. Quanto quisque sit vitiorum memor tanto se longius ab ea arbitretur
dum non sunt qui abscondunt ... rectos in iactancia oculos quibus videri poterat deo claudit. Sic solis radius
sicut enim humilitatis est que hiis deo nigit rectos in iactancia oculos quibus videri poterat deo claudit. Sic solis radius
dum aspicitur acies oculi hebetatur. Sic qui immoderate altiora se scrutatur ab intencione veri luminis obtunditur. Sicut
aquila ex alto ad escas collabitur sic homo ab alto bone conversacionis per carnale appetitum dimergitur. De ypocrisi capitulum xx

Ypocrita verba scorpionis sunt. vita non sunt et quos per sermone doctrine gemunt non sonet exemplis sed dehisit. quia
quos verbo edificat vita et moribus destruit. Ypocrite simulatores dicuntur qui iusti esse non querunt sed tantum
videri cupiunt. Ipsi mala agunt et bona profitentur. Per ostentationem quippe apparent boni per actionem vero mali consistunt. Quia
vicia puri a simplicibus perpetrantur. Fallacia vero et ypocrisis non committitur nisi a male astutis per calliditatem. Volentibus vivia
sub specie virtutum celare et non veram sanctitatem obicere. Sed non solum gloriam super modum suum oris non appetunt sed etiam hoc ipsum
videri refugiunt quod esse meruerunt. Ypocrite autem maliciam suam occulte agentes ante oculos hominum quadam innocentie
sanctitate se vestiunt ut venerentur. Quibus dum divina voce dicitur Ve vobis ypocrite qui similes facti estis sepulcris dealbatis
que foris quidem apparent hominibus speciosa. intus vero plena sunt ossibus mortuorum et spurcicia. Ita et vos foris quidem
apparetis hominibus iusti. intus vero pleni estis avaricia et iniquitate. Duplici dampnatur ypocrites sive pro occulta sive pro aperta
apparet hominibus iusti ... Hoc ypocrite latent ypocrite qui est in principio sui
simulacione. Ab illo enim condempnatur qui ..., quod non sunt ... ypocrite qui est in primo sui
simulacione ab illo enim condempnatur. Quomodo enim successus prohauet. Nam que
non patent prius tamen quam vita eorum finiatur. quam simulate vixerunt detegunt. Omne enim succorum pravet. Nam que
non patent prius tamen ... Hoc eorum desperanda est salus qui adhuc aliquid tenendum cupiunt. Dum potest eciam in
similata sit diuturna esse non potest. Hoc eorum desperanda est salus qui adhuc aliquid tenendum supiunt dum potest eciam in
simulata sunt diuturna esse non potest. Ipsi meliores sunt ypocritis eo quod mali sunt in aperto et in occulto boni. Ypocrite vero et
occulte agere unde instituerent. Ipsi meliores sunt ypocritis eo quod mali sunt in aperto et in occulto boni ypocrite vero oc-
culte mali sunt et bonos se palam ostendunt. Ypocritas vestigia arguere prohibetur ne deterior castigatus consistat. dicente
Salomone Noli arguere derisorem ne oderit te. De invidia capitulum xxi. In libro ysidori de summo bono

Livor alieni boni suum punit auctorem. Nam unde bonus proficit inde invidus contabescit. Homines prave
voluntatis sic de bonorum lapsibus gratulantur ita de eorum recte factis boni quam perseverancia consistuntur. Invidus
est membrum dyaboli. ob cuius invidia mors intravit in orbem terrarum. Sic et superbus membrum est dyaboli de quo scriptum est
Omne sublime videt et ipse est rex super omnes filios superbie. Nulla est virtus quam non lacerat crimen invidie. Malum
sola miseria caret invidia. Nemo enim invidet misero cui tamen non livor obicit sed sola misericordia adhibetur.
Multi et bonos imitari nolunt et de bonorum perfectibus invidie livore contabescunt. Quo fit ut nec illi contingatur
a malo suo sed per invidiam deteriorentur. et bonos afecto studio quantum in ipsis est si potuerint depravare conantur.
Cum malos boni vident proficere non scandalisentur sed que fine sunt habituri majore cogitent. Sicut omnes invidi
alienis profectibus virtutibus quod beato iob sathan prestitit. Nam dum emulatur prosperitatibus commonet adversa. Unde enim
invidus credidit posse perfectum unde eius aucta sunt merita. atque inde claruerit probabiliora pacie documenta. Ita loquitur
invidi aditum male fame per qua bonorum vita maculetur. sic querebant ostium sodomite ut domum loth ingredientur
inirent. Illi vero cecitatis eius peccatores videbant. ostium non inveniebant. Non aliter invidi videntes veluti pectoris
virtutes dissimulant vicia vero requirunt per que eorum famam mergant. aliis vivat. De simulacione capitulum xxii

Fraudulentie genus in modum pharetre subtilis insidiarum sagittas celat. ut sentiat faciat securitatem
decipiat quod callide cum eum que occulte molitur insidias. Cavendus est inimicus qui manifestus est
sed magis ille qui videri non potest. Facile enim vincimus eum quem videmus. Quem autem non videmus difficile
a nobis compellimus. Pars nocet. hoc ab eorum consiliis si sui eum non ledunt. Magis enim insidiis nocere cupit

aliorum periculum. Latent saepe venena circumlita melle verborum et tamen deceptor bonitate placet quousque fallendo decipiat
Non homines sed vitia odio sunt habenda. Flebiles ac deplorandi sunt qui odio in fratre conflagrescunt / De odio c xxvii
et tamen alios pernicioso dolo circumveniunt. A regno enim Dei se separant qui semetipsos a caritate dissociant
Sicut mater ecclesia peccantes ab hominibus lacrimis punit sed tamen eos venientes ad se cum benigna caritate amplectitur ita
et singuli nostrum quoscumque inimicos sustinemus venientes materna imitatione amplecti statim debemus. Cito est ignoscendum
ei qui veniam postulat. Non enim posse peccata dimitti ei qui in se peccanti per debita non dimittit. Formam enim indul-
gentiae Deus ex nostro conditionis nostrae imposuit dum ita nos orare praecepit. Dimitte nobis debita nostra sicut et nos di-
mittimus debitoribus nostris. Iustum est enim Dei iudicium tantum quis peccatorum a se indulgeri audit quantum alteri ipse quoque
offensus in se indulget. Quidam de suis confidentes meritis pigre in se delinquentibus veniam praestant / sed nullus praesumat
illibatum esse a culpa qui non est paratus ad veniam. Quid porro licet magna sit culpa cum tardius relaxant fratribus. De-
licta Qui enim fratrem tardius sibi reconciliat Deum sibi tardius placat. Frustra enim sibi propitium Deum quaerit qui cito pla-
cari sibi proximum negligit / De dilectione Capitulum xxviii
Duo sunt ergo dilectionem proximi conservanda unum ne / alterum ut bonum impendat. Primum ut caveat laedere
quis malum inferat proximo. alterum ut bonum non impediat. alterum ut bonum impendat. Primum ut caveat laedere
secundum ut discat praestare. Amicitia est animorum societas. Haec quippe a duobus incipit. Nam minus quam inter duos esse dilectio non potest
Antiqui dixerunt de societate duorum / unam animam esse in duobus corporibus propter vim amoris / sicut in actibus apostolorum legitur
Erat illis cor unum et anima una. Non quod ista corpora unam habeant animam sed quod vinculo et igne caritatis coniuncti unum omnes
sentiunt. Quod(?) unione temperat / lenioresque nos
qualitatis sine dissensione capiebat. Amicitia prosperas res dulciores facit adversas
sunt quod dum in tribulatione amici consolatio adiungitur / vel frangitur aut minus ut eadem patitur. Tunc vere amicus amatur si
non propter se sed propter Deum amatur. Qui vero propter se amicum diligit / insipienter eum amplectitur. Multum in hoc diversus est
qui carnaliter hominem mortuorum plus diligit quam Deum. Qui enim interpretant amicum amat / propter se magis quam propter Deum illum amat
Multum enim bonum est qui pro Deo fratrem diligit tanto pretiosum quam ipsum pro seipso amplectitur. Plerumque diligit in alio
homo quod in se adit ut potest in infirmitatibus. Amamus enim corporis quandam ignaviam et tamen in nobis odimus quod ignavi esse
nolumus. Sic lapides equos quos et cetera quae licet diligamus ipsi tamen nolumus hoc esse etiam si possemus / De fictis amicis c xxix
Quo prospera fraudulentus patet amicus Nam in prosperitate incerta est amicitia ut sit utrum persona an felicitas
diligatur. Saepe per simulationem amicitia colitur ut qui non potuit aperte decipere decipiat fraudulenter. Tunc compro-
bat magis sit pietati iustitiae quam dum consummatum despicit amicum a quo adversitate percussum quam in se et sibi occasionem tollit
et erga percussionem proximi crudelius consistit veluti factum est inter Lazarum ulcerosum divitem quam superbum. Per adversa igitur
et prospera comprobatur si utrum vere diligat Deus et proximus quod dum adversa praebent amicus fraudulentus detegitur. Statim quod
despicit quae se diligere placuit. Amicitia vera nulla vi excluditur / nullo tempore aboletur / ubicumque enim vertit se tempus illa
fixa est. Rari sunt qui usque ad finem consistunt cari / Nam multos a caritate aut adversitas temporum aut quaestio quaelibet avertit.
Sunt qui usque ad finem et quos arta conglutinatos caritate invenit postquam ad culmen
avertit. Saepe et per honorem quorundam mutantur et mores. Et quos antea conglutinatos caritate invenit postquam ad culmen
honoris pervenerunt amicos habere despiciunt / De amicitia munere orta Capitulum tricesimum xxx
Inter veros amicos amicitia ex benivolentia oritur quae inter fictos beneficio adiungitur Non sunt fideles in amicitia
quos munus non gratia copulat qui cito deserunt nisi semper acceperint. Dilectio enim quae munere glutinatur / eodem
suspenso dissolvitur. Illa vera est amicitia quae nihil ex rebus amici nisi sola benivolentia sed ut gratis amet amantem. | per gratiam
Plerumque amicitia ex utilitate vel indigentia nascitur ut sic per quemquam quod desiderat consequatur. Ille autem vacat quaerit
qui nihil agendo eam appetit. Nam illa ex inopia dubius est et fugitiva / ista pura atque perpetua De discordia malorum c 31
Amicitia in rebus tantum bonis habenda est. Nam qui eam in malo utuntur non sibi amici sed inimici consistunt. Et sic optandum
est ut pacem boni habeant invicem sic optandum est ut mali invicem sint discordes. Unanimitate quippe malorum
bonis esse contraria paulus apostolus approbat qui malos contra se dividit quos in nece sua concordasse comperit. Unde | concordes esse
et in lege mare rubrum malorum honorum concordia dividitur ut electorum via tendens ad beatitudinem non impediatur
Impeditur enim iter bonorum si maris id est unitas non dividitur iniquorum / De correptione fratrum Capitulum xxxii
Non debet vitia aliorum corripere qui adhuc vitiorum contagionibus servit. Improbum est enim arguere quemquam hoc in alio
quod adhuc reprehendit in semetipso. Qui vacat habet fratrum corripere ac sanare infirmitatem / talem se praestare
studeat ut eum quem corripere cupit humili corde admoneat et hoc faciat ex compassione quam quis peccati
utilitatem studeat ut eum quem corripere cupit humili corde admoneat et hoc faciat ex compassione quam quis pecca-
ne forte et ipse subeat temptationem. Sic spirituales viri alienum peccati emendationem exoptant / ita peccantibus delinquentibus
descendendo insultat et quantum in ipsis est eos insanabiles putat ut declinat cor ad compatiendum magis sed superbe
ceteros detestantur atque blasphemant. Nonnumquam accidit ut inter amicos a quo rectum(?) inimicitia discordia
maiorem postea caritatem perturbat ut puta cum corrigitur ea quae displicent in amico videntur. Et hoc quidem primum non
sine quadam emulatione admonitus suscepit sed correptus postmodum gratias agit. Alter vero multum pro parva lesione vim
caritatis rescindunt et ab amore dilectionis sese penitus retrahunt / plerumque correptionis officium caritatis consummat

plerique vero accepta que ex caritate corripiuntur ad iniuriam contumeliamque convertunt et eveniat ut ex eo detiores efficiantur pro quo
emendari obedientes potuerunt Salubriter accipiunt iusti quociens de suis excessibus arguuntur Superflua ac est humili-
tas eorum qui se egisse accusant quod non admiserunt Vanum vero sit arrogantia bona facta sua prodiderit/ perdulcere neque
pectat Est quorundam consuetudo perversorum qui dum pro suis facinoribus arguuntur verba mistorum prensura declinando obiciunt
finatos se bono indicio quo puniendi sunt dumque bene taxatur accipiunt se iudicari ab hominibus Iniquis molesta est
vitas et amara disciplina iusticie nec delectantur audire nisi placentia propter inbecillitatem Iniusticie steriles et
steriles vitatis eaque ad attendendam lucem et oculatam ad tenebras apprehenditur eorum Sordi reprehensore subito sunt ad male
consuetudinem et stulta ad assentiendum bene diversa probat Salomon et nisi emendatione corrupti et stulti obstinatione a
monitis Doce iustum et festinabit accipere De stulto autem ait Qui erudit derisorem ipse sibi facit iniuriam
Nonnulli sunt tante pravitatis homines qui dum ipsi a malo corrigi negligunt corruptiore vita sua emulatione detrahunt
et sui sceleris solatium usurpant si ut se simul comperiunt quod ad infamiam bonorum obiciat/ sicut illud Salomonis
Bona et mala gustet impius et electus imponit maculam Ve autem et illi qui et sua remittit vita corrigere et bonorum
non desinit detractare Plerique mali sceleris sua in malum defendunt et propinquo suo pravos corrumpere bonorum
suscipiunt ne unde displicet emendet attendentes in se aliena delicta vt non tantum de suis malis set etiam de
aliorum facinoribus puniantur quorum peccata defendunt ¶ De prepositis ecclesie Capitulum xxxiij

Vir ecclesiasticus et sublimi modo per mortificationem perfectus sit et dispensationem ecclesiastici ordinis si eo volente Deo
proveniunt volens quando sit tantum humilis gubernandam suscipere Multos autem intercipit sathanas fraudibus eos qui vite
et suorum utilitate prestantes preesse et prodesse aliis volunt ut dum eis regimen animarum imponunt renuunt/ consultius
arbitrantes ociosam vitam eligere quam lucris animarum insistere Sed tantum decepti agunt per argutias dyaboli fallentes eos
per speciem boni ut dum illos a pastorali officio retrahit nequaquam proficiant qui eorum verbis atque exemplis instrui po-
terant Sunt viri nequaquam occupacionum secularium curas appetunt set occulto ordine sibi superimpositas gemunt Et
quamvis illas pro meliorum intencione fugiant tamen pro subdita mente portant quas quidem summopere si liceat vitare festinant
set timentes occulta Dei dispensatione suscipiunt quod fugiunt exercent quod vitare nosciunt Intrant eum ad cor et ibi
consulunt quid velit voluntas Dei sese que subditos esse debere summis ordinacionibus cognoscentes humiliant cervicem
cordis iugo divine dispensationis ¶ De indignis prepositis Capitulum tricesimum quartum xxxiiij

Non sunt promovendi ad regimen ecclesie qui adhuc viciis subiacent Hinc est quod preceptum est David non
edificare visibile templum quia vir sanguinum bellorum frequentia esset Cuius figura illi spiritualiter admonentur
qui adhuc corruptioni dediti sunt ne templum edificent vel ecclesiam docere presumant Non debet honoris ducatum suscipere
qui nescit subditos tramite vite melioris precedere Neque enim quisque ad hoc pertinet ut subditorum culpas corrigat et
ipse viciis serviat Nam indignum se esse reputat existimat locum eius qui dignus est non presumat Illa tamen scitum est sac-
dotium nomine ut nulla viciorum nota maculari se sinat Grandi enim condempnabitur qui indignus suscipit quod non meretur
Nam regimen sacerdotii contendit appetere ante in se discutiat si vita honori sit congrua Et si non discrepat
humilis ad id quod vocatur accedit Beatum quippe culpe gemat si quis cum culpa ad sacerdotale culmen aspirat
Heu me miserum inexplicabilibus nodis astrictum Et enim susceptum regimen ecclesiastici ordinis retentum timeo eo
scius timeo Et deserere ne deterior sit culpa susceptum quam relinquere amplius formido Undique miser metuo
et in tante rei discrimine quid sequar ignoro Unum cumque cum tanto maioris est timoris quanto prius quam cadet
erat virtutis Preterea namque magnitudo virtutis crescit ad cumulum sequencium delictorum Plerique sacerdotes sue
magis cum humilitate quam gregis preesse desiderant nec ut prosint presules fieri cupiunt set magis ut divites fiant et
honorentur Suscipiunt enim sublimitatis culmen non pro pastorali regimine set pro solius honoris ambicione atque abiecto
ope dignitatis solum nomen appetunt Digni tamen sunt mali sacerdotes Deo ignorante non fiant tamen a Deo ignorantur
Propheta testante Principes extiterunt et non cognovi Et hoc nescire Dei reprobare est ¶ De indoctis prepositis c 37

Sicut iniqui et peccatores ministerium sacerdotale assequi prohibentur ita indocti et imperiti a tali officio retrahuntur
Illi enim exemplis suis vitam bonorum corrumpunt isti ignorancia sua iniquos corrigere nesciunt Quod enim ignari
docere poterunt quod ipsi non didicerunt Desinat locum docendi suscipere qui nescit docere Ignorancia quippe
presulum vite non congruit subditorum Cecus enim si ceco ducatum prebeat ambo in foveam cadunt Sacerdotes indoctos
Deus per Ysaiam prophetam increpat dicens Ipsi nequit sacerdotes ignoraverunt intelligenciam Et iterum Speculatores
omnes ceci omnes et imperiti episcopi nescierunt universi canes muti non valentes latrare vel plebes commissos
non valentes resistendo malis per verbum doctrine defendere ¶ De doctrina et exemplis prepositorum Cap 36

Cum doctrina quam vita clarere debet ecclesiasticus doctor Nam doctrina sine vita arrogantem reddit vita
sine doctrina inutilem facit Sacerdotis predicacio operibus confirmanda est ita quod docet verbo instruat exemplo

[Margin:] Hic se ipsum cum honore suo deplorat

Vana est enim illa doctrina quam bona vita non sequitur. Vnde nichil turpius est quam si bonum quod quisque predicat opere
opere negligit. Tunc enim predicacio utiliter profertur quando efficaciter adimpletur. Vnde quisque doctor et bone accionis
et bone predicacionis debet habere studium. Nam alterum sine altero non facit profectum. Debet prendat iustus bene agere ut sequentes
possit bene docere. Omnis utilis doctor plebium subditorum ita se prestare debet atque insistere doctrine ut quanto claret verbo
tanto clarescat et merito. Vnde quod apostolus precepit Thymotheo cum omni imperio docere non hortatur ad tirorum superbie
sed ad bone accionis et vite auctoritatem, videlicet ne libertatem perdat predicandi si bene docet et male vivit. Vnde et dominus:
Qui solverit unum de mandatis istis minimis et sic docuerit minimus vocabitur in regno celorum. Vides quod auctoritate magistri
caret qui quod docet non facit. Sicut in numismate metallum et figura et pondus inquiritur, ita in omni doctore
ecclesiastico quid sequatur, quid doceat et quomodo vivat. Per qualitatem ergo metalli doctrina, per figuram similitudo patrum,
per pondus humilitas designatur. Qui vero ab hiis tribus discrepaverit non metallum sed terra erit.

De hiis qui bene docent et male vivunt. Capitulum xxxvij

Interdum doctoris vicio eciam doctrina veritatis vilescit et quod non vivit
sicut docet ipsam quam docet veritatem contemptibilem facit. Arcus perversus est lingua magistrorum docencium bene
et vivencium male. Et ideo quasi ex perverso arcu sagittam emittunt dum suam pravam vitam proprie lingue ictu confodiunt. Qui enim
divina predicat et contra eius predicacionis dignitatem vivere magis despiciunt. Habentes verbum dei in ore et in opere non habentes,
multa bona docentes nichil autem operantes, imitantur Balaam asinum qui cernens opere aptos oculos habuit
ad cernendam lucem doctrine. Qui bene docet et male vivit tamquam es aut cimbalum sonum faciens aliis ipse
tamen manet insensibilis. Qui bene docet et male vivit quod docet bene vivendo perficit quod vero male vivit semper
occidit. Si sacerdos dignissime vivit ut sacerdotem decet iustum eius et sibi et aliis utile est. Indigne autem vivens
aliis quidem utilis est loquendo, se autem interficit male vivendo. Et propterea quasi cum illo mortuum est. Corpus eius est
quod vero vivit in eo id est sacerdocium iustum quod est vite alienum est. Qui bene docet et male vivit videtur ut cereus
qui aliis ex se bona lucem prestat, se vero in malis suis consumere atque extinguere. Qui bene docet et male vivit
bonum malo videtur coniungere, lucem tenebris commiscere, aliis conservare veritatem, mendacio committere.

De [illegible] sacerdotibus c. 38

Sepe per quos iusticia docetur per ipsos peccati morbus incipit et mors ad plebem pertransit, sed dum vel mala
docent vel dum faciunt prava. Plerique sacerdotes et clerici male viventes formam ceteris in malum constituunt
qui in bonis exemplum esse debuerant. Hii enim quoscumque exemplo male conversacionis sue perdunt. De illis sine
dubio racionem reddituri sunt. Ex carnalium prepositorum exemplo plerumque vita deterior fit subditorum et plebis.
Multi tales sunt sacerdotes qui exemplo deteriori populum destruunt et non edificant. Ex multo enim plebis nonnumquam
episcopum depravant quia eius plerumque corrumpat qui sequuntur. Capite languente cetera corporis membra inficiuntur. Vnde scriptum
est: Omne caput languidum et omne cor merens; a planta pedis usque ad verticem non est in eo sanitas. Caput
enim languidum doctor est agens peccatum cuius malum ad corpus venit, dum eo vel permittente vel prave docente pe-
stifer languor ad subditos transit. Deteriores sunt qui suis exemplis sive doctrinis vitam mores quoque bonorum cor-
rumpunt. Hii qui substanciam aliorum predasque diripiunt. Hii enim ea que extra nos sunt, sed non ea que intra sunt auferunt.
Corruptores vero morum ipsos nos ipsos decipiunt, quia vere divicie hominum mores eorum sunt. Multum enim distat dispendium
morum a dispendio rerum temporalium. Dum ista extra se sunt, mores vero in nobis.

De prepositis carnalibus. Capitulum xxxix 39

Providencia plerumque divini consilii ordinantur prepositi mundana et exteriora sectantes ut dum temporalibus rebus
se totos impendunt spirituales tuciorem vitam contemplacionis operentur quia dura est quiete vivere volentibus
sarcina curarum temporalium. Providet sepe deus curis deditos secularibus ad suscepcionem regiminis ut dum hii
exteriora sine tedio procurant spirituales rebus interioribus sine impedimento vere [illegible] desudant. Dei ergo ordinem
accusat a quo instituitur qui episcopos condempnat dum magis spiritualia sed magis terrena sectantur. Ex divinum enim guberna-
culi dispensacione oblivionis mundi ferendas et turbines quosdam instituit episcopos secularibus curis insistentes,
ut hii qui intus superna desiderant nullo assistente terreno negocio liberaque quod amant intendant. Non est itaque
iudicandus a plebe rector inordinatus dum magis novit propter sua fuisse merita perversi regimen suscepisse potestatis.
Ita pro meritis plebium disponitur vita rectorum adeo exemplis David prestant ad comparacionem principum qui
ex merito plebis prevaricantur. Cuncta dampnantur. Cham filius Noe qui suorum culpas prepositorum in publico
deridendo monstravit. Habetur sic meritum Sem et Japhet
perdit. Sic eciam qui pudenda patris non operuit sed deridendo monstravit. Si tu primum facta non diligat sed tui operiant nec
qui venient operiunt que patres suos concessisse cognoscunt. Si tu [illegible] plus vident eos esse intentos
imitentur. Nam sunt qui prepositos suos perverse iudicant dum terrenis studiis plus vident eos esse intentos.
Vel si [illegible] parte ipsi de spiritalibus cognoverint. Rectores ergo iudicandi sunt adeo a suis autem subditis

nequaquam intendendi sunt exemplo domini qui per se vendentes columbas et nummulariorum mensas ipso edito flagello et expulit a templo. Unde etiam scriptum est: Deus stetit in synagoga deorum, in medio autem deos diiudicat vel discernit. Quod si a fide exorbitaverit rector, tunc erit arguendus a subditis; pro moribus vero reprobis tolerandus magis quam

Iracundi doctores per rabiem furoris ¶ distendendi a plebe. De iracundis doctoribus capitulum xl.

Iracundi doctores disciplinae modum ad immanitatem crudelitatis convertunt, et unde emendare subditos poterant, inde potius vulnerant. Unde sine mensura ulciscuntur culpas praepositi iracundi, quia cor eius dispersum in rerum curis non colligitur in amore unius deitatis. Mens enim soluta in diversis non astringitur catena caritatis, sed male laxata ad

Bonus doctor est qui et in humilitate ¶ omni occasioni monet. De superbis doctoribus capitulum xli.

Bonus ... fuerat disciplina et per disciplinam non incurrat superbiam. Elati autem pastores plebes tyrannice premunt, non regunt, quia non dei sed suam gloriam a subditis exigunt. Multi sunt qui in verbo doctrinae non humiles sed arrogantes existunt, qui et ipsa quae praedicant non studio correctionis sed vitio elationis annuntiant. Multi sunt enim non ex ... studio aedificationis sed ex tumore superbiendi docent, non ut prosint sapientes sunt, sed ut sapientes videantur. Docere student existimatione propria arrogantium sacerdotum, per quam imitantur sanctos rigore disciplinae, et sequi negligunt humilitatis affectione. Videntur appetere rigidi severitate et formam humilitatis praestare nequeunt, ut magis terribiles quam mites appareant. Superbi doctores volunt potius quam emendare noverunt, Salomone attestante qui ait: In ore stulti virga superbiae. Qui increpando rigide feriunt et compati humiliter nesciunt. Bene alieni peccati curanda vitia suscipit qui hoc ex cordis dilectione et humili conscientia facit. Ceterum qui delinquentem superbo vel odioso animo corripit, non emendat sed percutit. Quicquid enim protervus vel indignatus animus protulerit, obiurgantis furor est, non dilectio corrigentis. Sequitur de humilitate praepositorum capitulum xlii.

Oportet praelatum ad regimen talem exhibere disciplinam subditorum, praeparare se debet ut non solum auctoritate verum etiam humilitate clarescat; sed tamen ita in eo erit virtus humilitatis ne dissolvatur vita subditorum in vitiis, atque ita auctoritas adsit potestatis ne per tumorem cordis severitas existat immoderationis. Liber est in sacerdotibus vera discretio qua nec per libertatem superbi nec per humilitatem remissi sunt. Hinc est quod sancti cum multa constantia redarguerunt etiam principum vitia, in quibus cum summa humilitas esset, loco tamen necessario libere transgressores iustitiae increpabant. Aliquando etiam nos omnibus subditis nostris esse humiliores quam facta subditorum a nobis indicantur; intra vero deus indicat. Agnoscat episcopus servum se esse plebis, non dominum; verum hoc caritas, non conditio.

Non omnibus una eademque doctrina est adhibenda sed ... ¶ congruit. De discretione doctrinae capitulum xliii.

Non omnibus ... pro qualitate morum diversa exhortatio erit doctoris. Nam quosdam increpatio dura, quosdam vero emendat exhortatio blanda. Sicut periti medici ad varios corporis morbos diversa medicamina fingunt, ita ut iuxta vulnerum varietatem medicina sit diversa, sic et doctor ecclesiae singulis quibusque congruum doctrinae remedium adhibebit, et quid cuique oporteat pro aetate, pro sexu ac professione annuntiabit. Non omnibus ea quae clausa sunt aperienda sunt. Multi enim sunt qui capere non possunt, quibus si indiscrete manifestentur, statim aut detrahunt aut negligunt. Prudentiae quippe prima virtus est eam quam doceri oportet existimare personam. Rudibus populis seu carnalibus plana atque communia, non summa atque ardua praedicanda sunt, ne immensitate doctrinae potius opprimantur quam erudiantur. Unde Paulus apostolus ait: Non potui loqui vobis quasi spiritalibus sed quasi carnalibus; quasi parvulis in Christo lac vobis potum dedi, non escam. Carnalibus quippe animis ut alta nimis de caelestibus non oportet praedicari sed mediocriter, ut viam corporum mores quae despiciunt edoceri. Corvus dum videt pullos suos albi coloris, nullis eos cibis alit, sed tantum attendit donec paterno colore nigrescant, et sic illos frequenti cibo reficit. Ita et ecclesiae doctor nisi eos quos docuit viderit ad suam similitudinem per paenitentiae confessionem nigrescere et decorem saecularem deposito lamentationis habitu de peccati recordatione induere, ... adhuc in carnalibus non aperit intelligere spiritalis profundiora mysteria, ne dum audita non suscipiunt plus incipiant contemnere quam venerari mandata caelestia. Aliter ergo agendum est erga eos qui nostro committuntur regimini si offendant, atque aliter cum his qui nobis commissi non sunt. Illi enim si iniusti sunt, venerandi sunt; cum vero delinquunt, pro sola caritate ... ubi locus est corripiendi sunt, non tamen cum severitate sicut hi qui nobis commissi sunt. Unde primo docendi sunt seniores plebis, ut per eos inferiores facilius doceantur. Unde et apostolus hoc modo commendat fidelibus hominibus qui idonei sunt et alios docere. Ingenium boni doctoris est incipientis a laudibus eorum quos salubriter obiurgare cupit, sicut apostolus ad Corinthios facit, quos a laudibus inchoat, increpationibus probat. Sed gradus corripere ... erant apud Corinthios qui et laudibus et increpationibus digni essent. Ille vero indiscrete sic omnibus

corrip

eque loquitur ut omnibus utraque convenire videantur. De silentio doctorum. Capitulum XLIIII.

Pro malo merito plebis aufertur doctrina predicationis, pro bono merito audientium tribuitur sermo doctori. In potestate
divina consistit cui velit deus verbum doctrine dare vel cui auferre. Et hoc pro docentis aut audientis fit merito
ut modo pro culpa plebis auferatur sermo doctoris, modo vero pro audientis meritis tribuitur. Nam et bonus docet
bonum, malus malum, et bonus malum, et malus bonum, quod tamen fit merito diverso populorum. Non omnia tempora congruunt
doctrine, secundum Salomonis sententiam dicentis: Tempus tacendi et tempus loquendi. Non quidem pro timore sed pro discretionem
propter malorum incorrigibilem iniquitatem nonnunquam electos oportet a doctrina cessare. Interdum doctores ecclesie calore
caritatis ardentes conticescunt a docendo, quia non est qui audiat, propheta testante: Civitates austri clause sunt
et non est qui aperiat. Qui in docendi accipit officium, nullatenus ad tempus facta proximi taceat, que corrigere statim
non estimat. Nam si corrigere potest et dissimulat, certum est quod consensum alieni erroris habeat. Plerumque stulti doctores pro
mali pertinacia, quia iniquos emendare nequeunt, sub tacere disponunt, sed calore spiritus quo aguntur ferre non
sustinentes iterum in increpationem prosiliunt impiorum. De prebenda sacerdotali et precepcione in plebe. Capitulum XLV.

Quibus docendi forma commissa est in ecclesia, multum subeunt periculi, si contradicentibus veritati resistere noluerint.
Dominus per prophetam doctorem ecclesie instruit usque ad summum iusticie pervenire, cum dicit: Super montem excelsum ascende
tu qui evangelizas Syon, scilicet ut premineat merito sicut et gradu. Atque sequitur ne forte debeat a docendo timore
restringi, audit: Exalta in fortitudine vocem tuam, exalta, noli timere. Unde et dominus Ieremie ait: Accinge lumbos
tuos et surge et loquere ad eos. Ne formides a facie eorum, nec enim timere te faciam vultum eorum. Unde et apparet
quod non timere donum dei est. Qui in personam potentis accipit et veritatem loqui pavescit, velatur grandis culpe sua.
Multi enim sacerdotes metu potestatis veritatem occultant et a bono opere vel a iusticie predicatione vel a donis formidine
aut potestate terrente avertuntur. Et heu pastor inde metuit quia vel amore rerum secularium implicatur, vel quia aliquo
facinorum opere confunditur. Multi presules ecclesiarum timentes ne amicitias perdant et molestia odiorum incurrant
peccantes non arguunt et corripere oppressores pauperum verentur, vel pertimescunt de severitate reddende rationis pro
peccatis quod contrescunt de plebibus sibi commissis. Qui a potentibus pauperes opprimuntur, ad eripiendos eos boni sacerdotes pro ter
quod contrescunt de plebibus... Qui oppressores pauperum palam arguunt, increpant,
communes auxilium ferunt, nec verentur cuiusque inimicitiarum molestias. Sed oppressores pauperum palam arguunt, increpant,
communis auxilium ferunt, nec verentur cuiusque... insidias etiam si nocere valeat. Pastor enim bonus animam suam ponit pro
ovibus suis. Sic pervigil pastor contra bestias oves custodire solet. Ita et dei sacerdos super greges christi sollicitus
omnibus suis. Sic pervigil pastor contra bestias oves custodire solet, ne potentiorum cuiusque cupiditas vitam pauperum inquietet
esse debet, ne inimicus vastet, ne persecutor impetat, ne potentiorum cuiusque cupiditas vitam pauperum inquietet.
Patrem ac pastores non habent curam de ovibus, sed sicut legitur in evangelio de mercenariis: videt lupum venientem
et fugit. Tunc enim fugiunt qui potentibus et malis tacendo resistere metuunt. De disciplina sacerdotum in eos
qui delinquunt. Capitulum XLVI.

Sacerdotes pro iniquitate populorum dampnantur, si eos aut ignorantes non erudiant aut peccantes non arguant, testante domino ad prophetam: Speculatorem dedi te domui
Israel. Si non fueris locutus ut custodiat se impius a via sua, ille in iniquitate sua morietur, sanguinem autem
eius de manu tua requiram. Sic enim Heli sacerdos pro filiorum iniquitate dampnatus est, et licet eos delinquentes
admonuerit, sed tamen ut oportebat non redarguit. Sacerdotes corripere debent peccata populorum et purgari sollicite
vindicare per hoc in propheta testimonium domini ad Ieremiam loquentis: Probatorem meum dedi te in populo meo robustum, ut
scias probare viam eorum. Sacerdotes studio corrigendi facta perscrutari debent subditorum, ut emendatos lucr
facere possint. Sic autem peccatorem convenit argui, ita ut nullus non compaltum. Sacerdotes curam debent habere de
his qui pereunt, ut eos redarguendo aut corrigant de peccatis, aut si incorrigibiles existunt ab ecclesia separentur.
Alteruter itaque arguitur qui decipiendo peccantes non solum quia non arguunt pro peccato, sed et adulantes decipiunt.
Alteruter utique arguitur qui beatificant populum istum seducentes et qui beatificantur precipitati. Alteruter itaque arguuntur
... Et erunt qui beatificant populum istum seducentes et qui beatificantur precipitati. Alteruter itaque arguuntur
qui peccantes non recipiunt, sed despiciunt et spernunt, vel aliorum delictum tacitum proprium ingemiscunt. De talibus per
Ysayam dominus comminans ait: Qui dicunt: recede a me, non appropinques mihi quia immundus es. Isti ut fumus erunt
in furore meo, ignis ardens tota die. Unde est quod apostolus dicit: Omnibus omnia factus sum, non imitatione erroris
sed miseratione compassionis, scilicet ut ita alienam fleret vitam quemadmodum si tali ille et ipse implicaretur errore.
Boni pastores populi debent delicta deflere et totos se planctibus tradere, imitantes Ieremiam prophetam dicentem:
Quis dabit capiti meo aquam et oculis meis fontem lacrimarum et plorabo die ac nocte interfectos populi
mei. Itaque igitur propria delicta plebis peccata sacerdos deflere debet, sed affectu compatiendi, non actione committendi.
Nonnulli presules greges quosdam pro peccato a communione eiciunt ut peniteat, sed quali sorte vivere debeat

ad melius exhortando non visitat. Quibus congrue sermo divinus increpans comminatur: Pastores qui pascunt populum meum, vos dispersistis gregem meum, eiecistis et non visitastis eum; ecce ego visitabo super vos malitiam studiorum vestrorum. Bonorum studia sacerdotum multa diligentia pro plebium salute requiruntur, ut dum in minimis peccatis subditorum animos se [pena] praestant, maiores in malo cautos vel subditos et sollicitos faciant. Sicut medici morbos imminentes curandos suscipiunt, futuros vero ne irrepant medicinae obiectu quadam praecautione attendunt, ita et doctores boni sic ea quae male acta sunt resecant, ut ea quae admitti possunt ne perpetrentur doctrina succurrente praeveniant. Qui blando verbo castigatus non corrigitur, acrius necesse est ut arguatur. Cum dolore enim abscindenda sunt quae leniter sanari non possunt. Qui admonitus secrete corrigi negligit, de peccato publice arguendus est, ut vulnus quod occulte sanari nescit manifeste debeat emendari. Manifesta peccata non sunt occulta correctione purganda; palam enim sunt arguendi qui palam nocent, ut dum aperta obiurgatione sanantur, hii qui eos imitando deliquerunt corrigantur. Dum enim unus corripitur, plurimi emendantur. Ita ergo doceant. Necesse est enim ut pro multorum salvatione unus condempnetur, quam ut per unius licentiam multi periclitentur. Si opus est aliqua medicamenti in delinquentem sermo est asperitatis, sicut eius qui corripitur postulat salus. Doctores nonnunquam dure feriunt increpare; ad salutem verba increpationis aspergere, lenitatem tamen in corde opus est retinere. Saepe ecclesiae censura arrogantibus videtur esse superbia, et quod a bonis pie fit crudelitas putatur a pravis, quia non discernunt recto oculo quod a bonis recto fit animo. Monendus ab omni pontifice vehementer, ut tanto cautius erga commissos agat, quanto durius a Christo iudicium formidat. Ita scriptum est: In qua mensura mensi fueritis remetietur vobis. Quotidie enim ob delinquentium iudicium formidat. Clementes sumus in nostris delictis, in alieno peccato rigore nequaquam tenere, et in multis erroribus dilabimur. Multi enim in nostris delictis clementes sumus, alieno peccato rigore nequaquam tenemur, et cum ipsi maioribus criminibus obnoxii teneantur, minora peccata fratribus debere non dimittunt. Multi aliorum vitia cernunt, sua non aspiciunt, et cum ipsi maioribus criminibus obnoxii teneantur, minora peccata fratrum non dimittunt. Hypocritae trabem in oculo suo consistentem non considerant, et alienam festucam in lumine fratris intendunt. Ita saepe parva quae in aliis intuemur, in nobis noxia esse nescimus. Facilius reprehendimus aliena vitia quam nostra. Facilius enim vitia unusquisque quam virtutes intendimus sentimus, et quod in aliis reprehendimus agere ipsi non erubescimus. Facilius enim vitia unusquisque quam virtutes intendimus, et quod in aliis reprehendimus agere ipsi non erubescimus; et quod male egerit praesentem festucam ... nec quod boni quisque gesserit agnoscere cupimus, sed quid mali egerit.

De subditis. Capitulum xlvii

Propter peccatum primi hominis humano generi poena divinitus illata est servitutis, ita ut quibus aspicit non congruere libertatem, his misericordius irroget servitutem. Et licet peccatum humanae originis per baptismi gratiam cunctis fidelibus dimissum sit, tamen aequus Deus ideo discrevit hominibus vitam, alios servos constituens, alios dominos, ut licentia male agendi servorum potestate dominantium restringatur. [decimi ...] Nam si omnes sine metu fuissent, quis esset qui a malis quempiam cohiberet? Inde et in gentibus reges principesque electi sunt, ut terrore suo populos a malo coercerent atque ad recte vivendum legibus subderent. Quantum attinet ad rationem, non est acceptio personarum apud Deum, qui mundi elegit ignobilia et contemptibilia, et quae non sunt ut ea quae sunt destrueret, ne glorietur omnis caro, id est carnalis potentia, coram illo. Unus enim Dominus aequaliter et dominis fert consultum et servis. Melior est enim subiecta servitus quam elata libertas. Multi enim inveniuntur Deo libere servientes sub dominis constituti flagitiosis, qui etsi subiecti sunt illis corpore, praelati tamen sunt mente.

De praelatis. Capitulum xlviii

Vir iustus aut ab omni potestate saeculari removetur, aut si aliqua cingitur, sub illa non curvatur, ut superbus tumeat, sed eam ita sibi subicit, ut humilior innotescat. Probat hoc apostolico exemplo, qui data sibi potestate etiam usus est ad hoc quod licebat, sed Deo posset uti licentia abstinuit, sicut quasi parvulus in medio eorum quibus praerat. Cum in appetendis honoribus saeculi aut prosperitatibus mundi instanti desudat labore, et hunc inconsultum perit. Qui in appetendis honoribus saeculi aut prosperitatibus mundi, instanti desudat labore, et hic et in futuro perit. Vacuus invenitur a requie, tanto quam est praecinis peccatorum gravatus, quanto a bonis operibus alienus. Quanto quisque apud homines saecularis honoris dignitate sublimatur, tanto gravioribus curarum aggravatur, eo quam magis mente et cogitatione subiectus, quibus sublimitatis gradu praeponitur. Nam ut quidam pater ait: Omne quod supereminet plus maeroribus afficitur quam honoribus gaudet. Quanto quisque curis mundi maioribus occupatur, tanto facilioribus vitiis premitur. Enim cum vix valet aliqua peccata devitare quiesque, quanto magis occupatione saeculari devinctus. Non statim utile esse omnis omnem potestatem insigne, sed tunc vere est utile si bene geratur. Tunc autem bene geritur, quando subiectis prodest quibus terreno honore praefertur. Potestas bona est quae Deo donante est, ut malum timore coerceat, non ut temere malum committat. Nihil autem peius quam per potestatem libertate peccandi, ipse nihil quam infelicius male agendi facultate. Qui mundi istius regni gloria ad aeterna transmittit gloriam. Cum vero per bonae temporalis imperat, sed fine in perpetuum regnat, de hoc regno saeculi gloriam ad aeternam transmeat gloriam. Qui vero pravae regnum exercent, post vestem fulgentem et lumen lapillorum nudi et miseri ad inferna torquendi descendunt. [papillare] Reges a recte agendo dicti sunt, et ideo sicut recte faciendo regis nomen accipiunt, ita peccando amittunt.

Ita et viros sanctos proinde reges vocari in sacris eloquiis invenimus, eo quod recte agant sensusque proprios bene regant et motus resistentes sibi rationabili discretione componant. Recte igitur illi reges vocantur qui tam semetipsos quam subditos bene regendo modificare noverunt. Quidam ipsum nomen regiminis vel dignitatis ad immanitatem crudelitatis convertunt, et dum ad culmen venerint honoris, in apostasiam confestim labuntur; tanto quoque tumore se extollunt ut cunctos subditos in sui comparatione despiciant, eos quoque quibus preesse contigit non agnoscant. Quibus congrue per Ecclesiasticum dicitur: Ducem te constituerunt, noli extolli, sed esto in illis quasi unus ex illis. Dum mundi reges sublimiores se ceteris sentiunt, mortales tamen se esse agnoscunt, nec regni gloriam qua in hoc seculo sublimantur agnoscant, sed opus quod secum ad inferos deportent attendant. Si ergo carebunt huius temporis gloria, illa agant que post finem sine fine possideant. Dum apostolus dicat: Non est potestas nisi a Deo, quomodo Dominus per prophetam de quibusdam potestatibus dicat: Ipsi regnaverunt, sed non ex me; quasi diceret: non me propitio, sed irato. Unde et infra per eundem prophetam dicit: Dabo inquit tibi regem in furore meo. Quo manifestius elucet bonam malamque potestatem a Deo ordinari, sed bonam propitio, malam irato. Reges quando boni sunt muneris esse Dei; quando vero mali, sceleris esse populi. Secundum enim meritum plebium disponitur vita rectorum, testante Iob: Qui regnare facit ypocritam propter peccata populi. Irascente enim Deo talem rectorem populi suscipiunt qualem pro peccato merentur. Nonnumquam pro malicia plebis etiam reges mutantur, et qui ante videbantur boni accepto regno fiunt iniqui.

De iusticia principum. Capitulum xlix.

Qui recte utitur regni potestate, ita se prestare per omnibus debet ut quanto magis celsitudine honoris claret, tanto semetipsum mente humiliet, proponens sibi exemplum humilitatis David, qui de suis meritis non tumuit, sed humiliter sese deiciens dixit: Vilis incedam, et vilis apparebo ante Deum qui elegit me. Qui recte utitur regni potestate formam iusticie factis magis quam verbis instituit. Iste nulla prosperitate erigitur, nulla adversitate turbatur, non innititur propriis viribus, nec a Domino recedit cor eius. Regni fastigio humili presidet animo. Non eum delectat iniquitas, non inflammat cupiditas, sine defraudatione alicuius ex paupere divitem facit, et quod iusta potestate a populis extorquere poterat sepe misericordi clementia donat. Dedit Deus principibus presulatum pro regimine populorum; illis eos preesse voluit cum quibus eis una est nascendi moriendique condicio. Prodesse enim debet principatus populis, non nocere; nec dominando premere, sed condescendendo consulere, ut vere utile sit hoc potestatis insigne et dono Dei utantur pro tuitione membrorum Christi. Membra quippe Christi sunt fideles populi, quos dum potestate quam accipiunt optime regunt, bona utique vicissitudine Deo largitori restituunt. Bonus rex facilius ad iusticiam a delicto regreditur quam de iusticia ad delictum transfertur, ut noveris hunc esse casum, illud propositum. In proposito eius esse debet numquam egredi a veritate; quod si casu titubare contigerit, mox resurgere.

De paciencia principum. Capitulum quinquagesimum. C. l.

Plerumque princeps iustus etiam malorum errores dissimulare novit, non quod iniquitati eorum consentiat, sed quod aptum correctionis tempus expectet, quo eorum vicia vel emendare valeat vel punire. Multi adversus principes coniurationis crimine deteguntur, sed probans volens Deus clemenciam principum illos male cogitare permittit, istos non deserit. De illorum malo isti bene faciunt, dum culpas quas illi agunt isti mira paciencia indulgent. Reddere malum pro malo vicissitudo iusticie est. Sed qui clemenciam addit iusticie non malum pro malo culpatis reddit, sed bonum pro malis offensis impertit.

De delictis principum sive exemplis. Capitulum li.

Difficile est principem regredi ad melius si viciis fuerit implicatus. Populi enim peccantes iudicem metuunt et a malo suo legibus coercentur; reges autem nisi solo Dei timore metuque gehenne coerceantur, libere in preceps proruunt et per abruptum licencie in omne facinus viciorum dilabuntur. Quanto quisque in superiori constitutus loco, tanto in maiori versatur periculo, et quanto splendore honoris celsior quisque est, tanto si delinquit peccato maiori obnoxius est. Potentes enim potenter tormenta paciuntur. Cui enim plus committitur, plus ab eo exigitur, etiam cum usura penarum. Reges vitam subditorum facile exemplis suis vel edificant vel subvertunt. Ideo quod principem non oportet delinquere, ne formam peccandi faciat peccati eius impunita licencia. Nam rex qui ruit in vicijs, subiectis abrupta ostendit erroris, sicut legitur de Ieroboam qui peccavit et peccare fecit filios Israel. Illi namque ascribitur quicquid exemplo eius a subditis perpetratur. Sic nonnulli bonorum subditorum principum Deo placita facta fecerunt, ita facile multi prava eorum exempla sectantur. Plerique autem eorum apud iniquos principes non tam magis quam voto mali existunt, dum impiis eorum obediunt. Nonnulli autem sicut prompti sunt sequi reges in malum, ita pigri sunt eos imitari in bonum. Sepe unde mali reges peccant, inde boni iustificantur, dum precedencium cupiditatem et maliciam corrigunt. Nam revera peccatis eorum communicant si quod illi diripuerunt retentent isti. Cuius enim peccatum quisque sequitur, necesse est ut eius penam sequatur. Neque enim impar supplicio tenetur cuius quisque est in vicio.

Iustum est principem legibus obtemperare suis.

Quod principes legibus teneantur. Capitulum lii.

Tunc enim iura sua ab omnibus custodienda existimet quando et ipse illis reverentiam prebet. Principes teneri legibus suis nec in se posse damnare iura que in subditis constituunt. Iusta est enim vocis eorum auctoritas si quod populis prohibent sibi licere non patiantur. Sub religionis disciplina potestates seculi subiecte sunt et quamvis culmine regni sint preediti vinculo tamen fidei tenentur astricti ut et fidem Christi suis legibus predicent et ipsam fidei predicationem bonis moribus conservent.

De potestate principum in ecclesia. Capitulum liii.

Principes seculi nonnumquam intra ecclesiam potestatis adepte culmina tenent ut per eandem potestatem disciplinam ecclesiasticam muniant. Ceterum intra ecclesiam potestates necessarie non essent nisi ut quod non prevalet sacerdos efficere per doctrine sermonem potestas hoc imperet per discipline terrorem. Sepe per regnum terrenum celeste proficit ut qui intra ecclesiam contra fidem et disciplinam ecclesie agunt rigore principum conterantur ipsamque disciplinam quam ecclesie utilitas exercere non prevalet cervicibus superborum potestas principalis imponat et ut venerationem mereatur virtute potestatis efficiat. Cognoscant principes seculi Deo debere se rationem reddere propter ecclesiam quam a Christo tuendam suscipiunt. Nam sive augeatur pax et disciplina ecclesie per fideles principes sive solvatur ille ab eis rationem exigit qui eorum potestati suam ecclesiam credidit.

[marg.: imponat]

De iudicibus. Capitulum liiii.

Ad delictum pertinet principum qui pravos iudices contra voluntatem Dei populis fidelibus preferunt. Nam sicut populi delictum est quando principes mali sunt sic principis est peccatum quando iudices iniquos constituit. Bonus iudex sicut nocere civibus nescit ita prodesse omnibus novit. Aliis enim prestat censuram iustitie aliis bonitatem qui iudicia sine acceptione personarum suscipit. Non insinuat iustitiam avaritie flamma nec studet auferre alteri quod cupiat sibi. Boni iudices iustitiam ob solam obtinendam salutem eternam suscipiunt. Nec etiam muneribus acceptis distribuunt ut dum de iusto iudicio temporalia lucra non appetunt premio eterno ditentur. Omnis qui recte iudicat stateram in manu gestat in utroque penso iustitiam et misericordiam portat. Per iustitiam premit peccati sententiam, per misericordiam temperat peccati penam ut iusto libramine quedam per equitatem corrigat quedam vero per miserationem indulgeat. Qui Dei iudicia oculis suis proponit semper timens tremensque in omni negocio reformidat ne de iustitie tramite devians cadat et unde non iustificatur inde post[marg.: modo] ¶ adepuet.

De stultis et improbis iudicibus. Capitulum lv.

Neminem stultorum vel improbum oportet iudicem esse. Nam stultus per ignaviam ignorat iustitiam, improbus autem per cupiditatem corrumpit ipsam quam didicerat veritatem. Gravius lacerantur a pravis iudicibus pauperes quam a crudelissimis hostibus. Nullus enim predo tam cupidus in alienis quam iudex iniquus in suis. Latrones districtis faucibus ac latebrosis latentes insidias ponunt, isti palam avaritia rapacitatis seviunt. Hostes in alienorum sanguine tantum intendunt; iudices mali quasi crudelissimi carnifices tamen oppressione sua subiectorum vitam extinguunt. Cum enim destruunt multa sunt. Plerique boni iudices sunt sed iniustos raptores habent ministros qui populos legum moderamine regant. Ipsi quidem quadam specie formantur sed capitibus horum figura ut aut quedam tamquam stella pingitur atque describitur. Non aliter quibusdam potestatibus accidit ut ipsorum inanitate caninis acuta et cruentata fert. Sepe iudices pravi cupiditatis causa aut differunt aut pervertunt iudicia nec iniquorum spacium perturbet, nec finiunt cepta iudicia quousque marsupia eorum qui causantur exhauriant. Quando iudicant non causam sed dona eorum considerant. Et sicut negligentes sunt in discussione causarum sic in eorum rapinis soliciti sunt. Iudices pravi in mora sederant. Hoc est quod ait: Lupi vespere non relinquunt in mane. Hoc est de presentis vite comodo tantum cogitant non de futuris. Et bene ait quod lupi, quia cuncta more luporum et vivo pauca [?] vita enim ista vespere, futura vero mane accipitur. Pauperibus delinquunt.

De verbosis et iracundis iudicibus. Capitulum lvi.

Verbosi iudices et elati ut sapientes videantur non discutiunt causas sed assentiunt, sic quod conturbant iudicii ordinem. Dum non contenti suo officio aliena presumunt. Crudeliter dum iudicare incipiunt irascuntur. Cum enim iudicium in furore incidunt, de quibus recte per prophetam dicitur: Qui convertunt in furore iudicium. Iudicii ipsam quem iudicii suam in insaniam vertunt, ipsam quam agnoscat. Furor in iudice investigationem iustam iudicat, in furore iudicium mutat et ante prefert sua quam agnoscat. Iracundis iudicibus veri non valet attingere quia mens eius turbata furore ab scrutatione alienatur iustitie. Tum autem repulso furore discutit, facilius iudicii examine tolerari non valet quia caligine furoris non videt. Et ad equitatis intelligentiam perveniunt ad cognoscendam veritatem mentis serenitate consurgit et sine ulla perturbatione.

De acceptione personarum. Capitulum lvii.

Non est in iudicio persona discutienda sed causa. Scriptum est enim: Non accipias personam in iudicio. Et iterum: Non misereberis pauperis in iudicio. Cum enim eorum sepe ut non sunt in sanguinitatis vel amicitie favore sine inimicitiarum odio iudicium pervertunt, in ipsum qui est iustitia et veritas peccant non solum. Iniqui iudices errant in veritate sine dum intendunt in qualitatem persone et conlocant. Cum autem personarum recte studet nec palpare partem novit nec sepe iustos dum impie defendunt iniquos. Cum autem propterea a iustitia deducit.

De muneribus. Capitulum quinquagesimum octavum 3 libri ysidori. lviii.

Qui recte iudicat et premium inde remunerationis exspectat fraudem in Deum perpetrat quia iustitiam quam gratis impertire debuit acceptione pecunie vendit. Bono male utuntur qui iuste pro temporali lucro iudicant.

Tales ad veritatem non iusticie defensio sed amor premii provocat. Quibus si spes nummi subtrahitur, confestim a iusticie de-
fensione recedunt. Acceptio munerum prevaricatio veritatis est. Unde et pro iusto dicitur: Qui excutit manus suas ab omni
munere, in excelsis habitabit. Dives muneribus cito corrumpit iudicem; pauper autem non habet quod offerat. Non solum audiri con-
temnitur, sed etiam contra veritatem opprimitur. Cito violatur auro iusticia, nullamque reus pertimescit culpam quam redimere nummis
confidit. Plus enim obtinet mentem censoris amor lucri quam equitas iudicii. Tres sunt munerum acceptiones
quibus iusticiam humana vanitas mutat, scilicet favor amicorum, adulacio laudis et corporalis acceptio muneris.
Facilius autem putatur accipi a iudicibus res corporalis munere quam gratie laudis et favore. Quatuor modis humanum iudicium
pervertitur: timore, cupiditate, odio et amore. Timore dum metu alicuius potestatis veritatem loqui pavescimus. Cupiditate
dum premio alicuius muneris corrumpimur. Odio dum contra quemlibet adversarii molimur. Amore dum amico vel propinquis
prestare contendimus. His quatuor causis sepe equitas violatur, sepe innocentia leditur.

De testibus Capitulum lix. 49

Et si mendacium grave dicitur, quanto magis si venale queratur. Neque enim decent contemptum florum si tum precia (?)
sit minorum. Testis falsidicus tribus est personis obnoxius: primo Deo quem periurando contempnit, secundo iudici
quem mentiendo fallit, postremo innocenti quem falso testimonio ledit. Testibus falsis convictis tandem mendacii falsitas
reperitur. Qui si separati fuerint, contraria indicantes cito manifestantur. Nam sicut in unitate pravorum grandis est fortitudo,
ita in separatione maior infirmitas. Fraudulentia cito deprehendit mendacium falsidicorum cum testimonium testium
sibi non convenit. Unius pene criminis sunt et qui falsitatem promit et qui supprimit veritatem, quia et ille obesse vult et iste
prodesse non vult. Peior autem est testis qui ledit quam qui prestare non vult. Nam ille malignus est, iste inutilis. Uterque (?)
testis quamvis sua falsitate veritatem corrumpat, rebus quam impediat ac tamen vel dampnum confert. Erit autem ille apud
Deum condempnatus qui adversus innocentem falsum testimonium vel dicit vel dicentibus credit. Nam non solum ille reus est
qui falsum de aliquo profert, sed et is qui cito aurem criminibus prebet. Qui metu potestatis veritatem occultat, iracundiam
super se celitus provocat, quia plus pertimescit hominem quam divinam trepidat indignationem. Verus cum testimonio innocens
a sceleris obiectu purgatur; impius cum proditione etiam innocentem perimit. Neque enim decet pecunia (?) morti ob-
noxium prodere et ad effundendum sanguinem infelicem vocem testificationis prebere. Primo enim iusti homines tunc ad iusticiam
debet esse salutis. Fiet enim indignationis et tribulationis et immissionis per angelos malos.

De causidicis C. lx

Negotiorum forensium sectatores propter proximi dilectionem (?) prestare negotium deserere debent, aut certe manente
proximi caritate negotium sequantur terrenum. Sed quia periculosum est ut inter iurgantes caritas maneat,
postponenda est rei causatio ut permaneat dilectio. Antiqui forensium eloquentiam caninam facundiam nuncupabant,
eo quod causidici in certaminibus causarum obmissis que aguntur velut canes alterutrum se lacerant. Miseri quod causarum sese
ad iniurias suas commutant.

De oppressoribus pauperum Capitulum sexagesimum primum tercii libri C. lxi

Pauperum oppressores tunc se sciant graviori dignos sententia, quando prevaluerint hiis quibus nocere voluerint. Nam
tanto atrocius in futuro supplicio condempnandi sunt, quanto hic fortius contra miserorum vitam invaluerunt. Au-
diant iudices et qui presunt populis, quia pro temporalibus molestiis quas plebibus ingerunt eterno incendio cremabuntur,
testante Domino per Ysaiam prophetam: Iratus sum super populum meum et dedi eos in manu tua. Non posuisti eis
misericordias; aggravasti iugum tuum valde. Descende in pulverem, sede tace et intra in tenebras. Veniet super
te malum et nescies unde ortum est, et irruet super te calamitas quam non poteris expiare. Veniet super te
repente miseria quam nescis. Magis de malefacientibus quam de mala pacientibus debemus dolere. Illi enim ma-
la faciendo in malum proficiunt, isti paciendo a malo corriguntur. Deus autem per malas voluntates aliorum in aliis
multa operatur bona. Malignantium hominum voluntas nequaquam posset impleri nisi Deus dedisset potestatem. Nam dum
homines Deo permittente malum quod concupiscunt perficiunt, ipse dicitur facere quod permittit. Unde est quod scriptum est per
prophetam: Si erit malum in civitate quod Dominus non fecit. Unde quod iniqui malum ex voluntate concipiunt, ideo Deus
perficiendi dat potestatem pro sua bona voluntate, quia de eorum malo ipse multa bona operatur. Occulta tamen Dei vo-
luntati resistunt nescientes Dei consilium faciunt. Quo noverint sic Deo subiecta esse omnia ut et ipsi qui eius
dispensationi adversantur eius impleant voluntatem. Propterea in hac vita boni iudicantur a malis, ut illic in illa
vita mali iudicentur a bonis. Sunt etiam ut sit hic bonis temporalis afflictio et illic eterna retributio. Ideo
necessarii sunt mali ut quociens boni offendunt flagellentur ab ipsis malis. Hinc est quod Assur virgam furoris
sui testatur Dominus. Sed quociens ita fit, de Dei indignatione procedit ut Deus per illos in eos seviat quos fla-
gellando emendare desiderat, sed illa iustissima voluntate, illi vero sepe crudeli intentione, sicut propheta

dicat de eorum casu. Ipse autem non arbitretur sed ad contemptum patiendi est cor eius. Atrocem furorem super eos dominum quod serviant futurorum qui constituit persecutores et violenti fidelibus. Consolando enim per prophetam deus suos ita iudicare promittit adversus eos inquit qui iudicaverint te ego iudicabo et cibabo hostes tuos carnibus suis et quasi musto sanguine suo inebriabuntur. Habet atque usum et malorum iniquitas quod electos dei suis morsibus laniant. *als morsibus lacerant* ac per hoc vita impiorum sibi deperit, iustorum autem non perit sed sibi proficit, dum eos mali per tribulationes conterunt ad presentem vitam odiendo et futuram desiderandam erudiant. Interdum enim prodest pravorum perversitas utilitati iustorum dum eos malicia erudiunt et ad regna celorum requirenda molestia temporali impellunt. Probatur hoc exemplo israhelitice plebis que dum durius angebatur in egipto quam oportebat cor per moysen ad terram promissionis vocari et quod malis que in egipto patiebantur discedere et ad promisse patrie festinare. Iniqui autem dum constanciam iusti in persecutionibus aspiciunt mentis sue confusione tabescunt, et dum perversa intendant ut vincunt tandem de sue perversitatis insania confunduntur. Stulti contra bonos studium operis assumunt quibus dum prosperitas elucet iactant de suis meritis gloriantur et bonorum atque iustorum afflictionibus detrahunt, dum quod eis adversa contigerint mox ad blasphemiam pusillanimitate accenduntur. Eruditi simplicium nescientes dispensacionem dei in malorum prosperitatibus scandalisantur contestans propheta: Quare via impiorum prosperatur, bene est omnibus qui prevaricantur et inique agunt. Cum ergo hec dicunt non mirentur quod pravorum honorem temporale et caducum aspiciunt feliciter, si magis novissima eorum attendant quia eos post hec etiam supplicia sperant, teste propheta: Ducunt in bonis dies suos et subito ad inferna descendunt.

¶ De tribulatione iustorum Capitulum lxvj.

Iustus in adversis probari se cognoscit non deici. Viri sancti plus formidant prospera quam adversa quia dei[…] suos prospera deiciunt, adversa vero erudiunt. Ideo quod sancti viri constanciam ita portare debent ut adversa frangere non queant. Tunc enim magis sunt oculi domini super iustos quando eos ab iniquis flagellari dimittit. Omnes vite huius prudentia puniuntur. Nam tunc eis gaudia disponuntur etiam dum per tribulationes probantur. Propterea si quid in hac vita accidit tribulationis non stat sed celeriter tribulationes aquis comparantur preterfluentibus. Qui mala omnia vite presentis equanimiter portat quod ea illius tuerit. Cum vite future premia diligenter recogitat, mala omnia vite presentis equanimiter portat quod eo illius dulcedine huius amaritudinem temperat et quod eternitate illius brevitatem huius despicit transitoriam. Gravati diversorum malo temporali pro eorum utilitate est qui vite huius mala perferunt quod dum in dolore gravantur cupiditatis et luxurie viciorum et ceterorum mala non appetunt. Plus prodesse saluti temptationes scilicet quam prosperitates. Nam prosperitate itur in deterius; ex temptatione dolor proficit in melius. Longe quisque ad temptationem animum preparare debet; quamquam enim dum sperat temptatio gravat, durius premit si insperate advenit. Sapientis est contra omnia adversa ante meditari nec venire casus debet que non consilia eius preveniat.

¶ De amatoribus mundi Capitulum lxvij.

Mundi amatores non solum quod eo rei sunt quod infima pro summis appetunt, verum etiam et miseri per hoc quod tam gravi nequicia ad ipsa desiderata perveniunt. Gravius torquentur in primis ad exaggeranda mundi comoda quam in fine tolerando adversa. Cum enim mundi bona diligunt velint nolint timoris et doloris pene succumbit. Qui plus quam oportet res diligunt transitorias maiorem sibi ingerunt res ablate quam amore retinebant possesse. Cum gravi dolore amittuntur que cum magno amore amantur. Quamquam autem carendo dolemus que minus possidendo diligimus. Et sciant scilicet lucri sectatores quantum sunt vana et adversa que diligunt que etiam ut in hoc seculo sine contencione gravi conquiruntur et pro quibus in futuro supplicio penas dabunt. Hiis qui in voluptate seculi desideriorum persistunt bene autem testimonium prophete conveniunt: Dictus factus est effraym quasi panis subcinericius qui non reversatur in alteram obruit veritate secularis amoris ut nunquam resipiscat ad divinum amorem retorqueret mentis. Multis mortuus est mundus ipsi tamen vicissim mundo mortui non sunt. Bona enim seculi diligunt et tamen ipsa que diligunt iudice consequuntur. In utroque vacui quia et futura perdunt et presencia non acquirunt. Egestas electorum quod pregnant a bonis semper primis et in hoc opinio divinitus remorantur. Egestas est reproborum quod studiant viciis et virtutibus vacuantur. Sed qui esse inopes nesciunt. Quod vero probatur per apokalipsim iohannis quam contra huius mundi amatores sic ait: Dicis quod dives sum et locupletes et nullius egeo et nescis quia tu miser es et miserabilis et pauper et cecus et nudus. Obla temporalis sequaces et si nitidi sunt foris fulgore potencie intus tamen vacui sunt elacione superbie. Sicut calami quod quibus quamvis nitet sed intus vacuatur. Ob hoc ergo reprobi quod sunt nitidi ut calamus intus vacui. Electi vero quod corticis arborum sordi intus solidi. Cum pretioso cultu incedunt audiant prophetam quemadmodum detestatur eorum corporalia ornamenta et quos successus habeat cultus compositus et ornatus. Hic per suavem odorem fetorem et per zonam funiculum. Legat prophetam divites quorum spes opulencia est. Audiat quod dicitur: Ve qui opulenti estis. Quo enim quisque minor

potencia est, tanto magis liber a peccato est. Nam proximum grandis temptacio est. Plus enim venantur homines in hoc seculo per temporali potencia quam per sanctitatis reverentia. Suscipiuntur enim magis qui sunt divites, et qui [pauperes] sunt omnino despiciuntur. Sunt quidam iusti qui sine lesione cuiusquam suis rebus utuntur. Item sunt quidam divites humiles quos non inflat superbia rerum, veluti plerique fuerunt sancti veteris testamenti qui et affluebant diviciis et humilitate pollebant. At contra quosdam divites superbos rerum copia facit elatos, quorum non sunt opes in vicio sed voluntas. Nam crimen in rebus non est [voluptas] sed in usu agentis. Est elacio pauperum quos non divicie elevant et voluntas sola in eis superba est. Hiis et si opes desunt, tamen propter tumorem mentis plus quam superbi divites condempnantur. Ceterum libet esse divitem, pauperem non libet. Et quo erit dives quietus, quem suis stimulis res ipse ne cruciant? Sed faciunt inquietum. Et ideo elegit cupiditas potius inquietum esse et timidum esse divitem, quam securum et parvo sumptu contentum esse et pauperem. Bonis bene utuntur qui divicias sibi concessas in rebus salutaribus perficiunt. Cum autem iuste pro temporali lucro iudicant aut atque bonum per vane glorie appetitum faciunt. Malis male utuntur qui noxias cogitaciones opibus suis perficiunt. Bene malis utuntur qui luxuriam carnis coniugali honestate restringunt. Sed sic malo bene uti bonum est, sic bono bene uti melius est. Et sic bono male uti malum est, sic malo male uti pessimum est.

De amatoribus misericordie. Capitulum lxi

Graviter in deum delinquunt qui divicias concessas a deo non in rebus salutaribus sed in usibus suis utuntur. Nec enim impertiunt pauperibus, oppressis subvenire despiciunt, et inde magis augent delicta unde redimere debuerant. Sic bonum est tunc possessio rerum, si vita reficiat miserorum. Propter hoc temptacio est multorum lucrum. Tanto maiora supplicia habebunt in futuro, quanto et ipsa maiora sunt. Potentes enim potenter tormenta pacientur. Terrena omnia servando amittimus, largiendo servamus. Proximum enim retentum perit, manet autem erogatum. Diu enim cum rebus nostris durare non possumus, quia aut nos illas moriendo deserimus, aut ille nos viventes deserunt. Pro diversitate usus alii de rebus mundanis perpetuum quod cupiditas rapiunt. Alii vero salvantur, dum in arte pulcre conditoris pulcherrima providencia laudata mirantur, vel dum misericordie opus ex eis celestia bona mercantur. Anima enim compaciendo aliene miserie nobilius sortita est. Nullus autem in alio misericors esse potest qui prave vivendo in se misericors non est. Cum enim sibi nequam est, cui bonus est? Nulla scelera elemosinis posse redimi, si in peccatis quisque perseveraverit. Tunc autem fructu elemosinarum indulgencia creditur, qui ab scelerum opere desinit. Verum est quod omnia scelera operibus misericordie conpurgentur, si caveat iam peccare, si misericordiam impertit. Ceterum nulla est delicti venia quam sic precedit misericordia, ut eam sequatur peccatum. Non est elemosina que glorie magis causa quam misericordie impertitur intuitu. Qua enim intencione ab unoquoque largitur, talis et apud deum recipitur. Cum enim de bono opere laudem putem hic appetit, spem perdit et gloriam mercedis in futuro non recipit. Dum enim causa iactancie pauperem pascit, eciam ipsum opus misericordie in peccatum convertit. Tantum autem elemosinarum opera peccata extinguunt atque invitant ad regnum futurum sancti perficiunt, ut eciam iudex celestis in iudicio futuro veniens in dextera consistentibus dicat: Esurivi et dedistis michi manducare, sitivi et dedistis michi bibere, hospes eram et collegistis me, nudus et cooperuistis me. Quibus et promittit deus: Venite benedicti patris mei, percipite paratum vobis regnum. Hiis autem quos nulla precesserunt elemosinarum facta, sicut eterni iudicis voce sic dicitur: Esurivi et non dedistis michi manducare, sitivi et non dedistis michi bibere. Quibus recte dicitur: Discedite a me maledicti in ignem eternum qui paratus est dyabolo et angelis eius. Cum enim hic misericordiam non impertit, illic pietatis fructum non inveniet. Exemplo ardentis divitis, qui in inferno ad tenuissima petenda compulsus est, quia hic tenuissima negare non timuit. Grande verbum subtiliter: quid negari districtius potuit? Guttam aque petiit ardens qui micas negaverat epulans. Tunc dives oculos aperuit, quando Lazarum requiescentem vidit, quem iacentem ante ianuas videre despexit. Non solum qui esurienti et sicienti et nudo beneficium largitatis impendit, vel si aliquid indigenti largitur, sed et qui inimicum diligit et lugenti affectum compassionis et consolacionis impertit, aut quibuslibet necessitatibus consilium adhibet, elemosinam procul dubio facit. Nam et doctrine et discipline bonum elemosina est, et misericordia et elemosine carnali eminentior est. Unusquisque non egens petit; etiam si se indigentem simulet, et toto illi corde compaciendum est. Et licet ille fortasse flagitium [illegible] indigentis speciem preferat, iste tamen qui simpliciter impertit fructum misericordie non amittit. Primus quisque sit egens tribuat egenti, consolacionem inopie pro pondere qui ex precepto salvatoris eciam aque frigide calicem. Nulla unde tribuat egenti. Propterea? indigenti prebe. Nam si aliud non habes, teipsum benigne tribue, et mercede procul dubio non amittimus. Ceterum si amplius possumus et egestatem simulando minus largimur non egentes, sed deum fallimus, cui conscienciam nostram abscondere non possumus. Due sunt elemosine: una corporalis, egenti dare quicquid poteris; altera spiritualis, dimittere a quo lesus fueris. [ul]. Hic ergo quod sibi imputatur et si non penitus, saltem gravia vel contiteri. Harum prima adhibenda est misericordia, secunda malis. Erit ergo quod sibi imputatur et si non penitus, salte gravia vel. Non erit elemosina cum murmuracione prebenda, ne comitante tristicia mercedes pereat dispensata. Tunc autem bene tribuitur, cum mentis hilaritate prebetur. Nam et apostolus: Hilarem datorem diligit deus. Metuendum est itaque ne pauper aut cum tedio nostra oblata suscipiat, aut omnino promissus merens tristis quam recedat. De rapinis

mentis

voluptas

agit

[illegible]

alienis elemosinam facere non est officium miserationis sed emolumentum sceleris. Unde Salomon: Qui offert munus sacrificium de rapina pauperum tanquam si quis victimet filium in conspectu patris sui. Nam qui iniuste tollit nunquam iuste tribuit, nec bene alteri prebet quod ab alio male extorquet. Magnum scelus est res pauperum prestare divitibus et de sumptibus inopum acquirere favores potentum; unde gratia arenti terre aquam tollere et flumina que non indigent irrigare. Nonnunquam largitas divitum prodiga non ad utilitatem sed ad elationem effunditur, comparata ypocritis qui non ad edificationem docent audientium sed ad sue glorie aggerandum cumulum. Reprehensibilis est superflua effusio largitatis. Ita qui supra modum fuerat avarus nulli sed omnibus largus. Dispensator non debet esse prodigus sed discretus; largiri debet quantum oportet, ut tenendo in uno mensuram sufficiat pluribus.

Tantum in hac vita licitum est operari bonum; illic namque non iam operatio computatur. ~~De brevitate huius vite Capitulum lxv.~~

De brevitate huius vite Capitulum lxv.

Tantum in hac vita ... sed retributio meritorum. Sed vita impiis longa et grata est, iustis autem amara et brevis. Et licet ista vita brevis sit, morantibus tamen sibi semper creditur quam quibus brevis sit temporis spatium. Tunc et si venienti parum est, amanti proculdubio longum est. Nam vite presentis longitudinem non de suo spatio sed de cursus fine considerat; quamvis sit brevis et misera, satis utilis est. Nam vite presentis ... brevis est, uno enim augmento perit, dum id quod videtur in futuro pensat. Vita enim presens quia temporis sui momentis deficit brevis est ... quoniam non permanet sed finitur. Tela enim consumatur proficere in proficiendo deficit. Item ex ipso esse presens vita brevis ostenditur ... Quicumque in hac vita vivunt, quanto utique augmentum aut ... detrimentum filius et vita hominis complet diebus singulis ... ad mortem tendit detrimentum. Si longa vita dicatur, sed quo recte dici possit augmentum quod per dimensiones etatum ad mortem tendit ... Non ad istam de qua ad querelam ... tendere vitam per quam Johannes frater ... eternam per quam verbum dei carni est coniunctum. Non ad istam mortalis est. Non omnium hominum in carne ... ne moriatur studiendum; te descendit vita eterna que est vita vitalis; nam ista mortalis est ... De mora vite huius in anima Christo. Ita hic vivit quisque credit ... solum moriens in solo deo vivere delectatur ... tedium patitur iustus ... ad desideratam patriam tandem perveniat et vite presentis erumpnas serius amittat ... cupiat ... volentes ...

De exitu vite Capitulum lxvi.

Optamus sancti a vite huius erumpnis liberari cupiat ... de corpore ... dei dispensatione tamen plerique diu in hac vita versantur ut per longum tolerancie ... solidius ... corporaria roboretur ... in hac vita tedio habitur et timet mori quod plerisque in angustia contingere solet ... debet unusquisque vivere et semper ... vite sue considerare affectum et vivendi habere tedium et moriendi metum ... Scriptum est enim: In omnibus operibus tuis memorare novissima tua et in eternum non peccabis. Ventum ... ignorantia ... est et dum mori quisque non existimat tollitur. Unde unusquisque festinet ... venire in iniquitatibus suis rapiatur ... finiatur vita ... culpa ... quos ... attendit ad vitia subito morientes ... mittit ad tormenta. Sepe divites in hac vita fallaci dum de potentia gloriantur ... absorbente profundo ... habundantia gestiunt repente hora qua nesciunt ... rapiuntur ... Ducunt in bonis dies suos et in puncto ad inferna descendunt gehenne incendiis deputantur. De quibus per prophetam ... multos ad culpam traxit delectatione peccati multos revocat a culpa ... tormenti iniquorum mortes qui imitatione sua multos ad culpam traxit ... manus suas lavabit in sanguine peccatoris. In peccatorum enim ... et per testatur ... letabitur iustus cum viderit vindictam, manus suas lavabit in sanguine peccatoris ... vita ... crudelis exitus morientium iusti lavant manus quia dum corporis penam conspiciunt ... vita ... compescit ... in exitu ... non solum qui videt refugiet sed etiam alios ab imitatione illius ... supplicium ... Quamdiu electi in fine suo ... electe ... metu ... ad ... supplicium ... contemplatione bonorum ... a lenibus ... peccatis ... in ipso fine suo hylarescunt ... Nullus enim est qui absque hac vita quisque sit iustus tamen dum de corpore egreditur pertimescit ne dignus supplicio sit. Nullus enim est ... iudicio ... etiam de ociosis verbis reddenda est ratio ... peccato nec quisquam securus potest esse de dei iudicio ... consorcium angelorum ... ab hoc corpore ... commendat ... intelligant ... morientes ut eis sint tortores in penis qui ... tollunt. Pravos autem homines apostate angeli ... fuerunt suasores in viciis. Et si pietas pro defunctis fidelibus fide iubeat flere, fides tamen pro eis lugere vetat ... non quos celestis aula letificandos ... enim deplorandi sunt in morte quos miser infernus ex hac vita recipit ... includit.

Deo gracias. Jhesus Christus Maria sanctus Johannes.

Gloria tibi trinitas equalis una deitas et ante omnia secula et nunc et in perpetuum Amen alleluia.

Explicit Ysidorus de summo bono finitus in octava beati Johannis apostoli et ewangeliste hora vesperorum in collegio artistarum Cracovie Anno domini Millesimo quadringentesimo quinquagesimo septimo

Capitula primi libri ysidori de summo bono

Capitula secundi libri

Capitula tertii libri

Finis in nomine domini nostri Iesu Christi Amen.

50 cap.

Intravit ihesus in quoddam castellum etc. luc. x. Secundum beata virgo perfecta fuit in activa et contemplativa que figurantur per has duas sorores
de quibus legitur in sua assumptione quia filius dei recepit eam in castro suo. de quo dicitur et ps. altissimum posuisti refugium tuum
non accedet ad te malum etc. quam eum in incarnatione receperat in castello suo. Dicitur autem maria castellum triplici ratione quia castellum parum
ta fuit. primum est humilitas eius diminutivum quia sic a flagro flagellum sic per diminutionem a castro venit castellum. Castrum quoddam
singulare et privilegiatum fuit et est utrumque virginalis vel ipsa beata virgo. sed tamen magis appellatur castellum quam castrum quia utique humilis
fuit huius castri specialissimum potissimum et fortissimum munimentum. Secundum est castitas quia in quam acceptione castrum sit fortitudo et fortis
est ut mors dilectio cant. 8. Tertium est castitas. Castrum enim dicitur eo quod castrati et casti in eis sicut castris solebant custodiri asseres
enim solebant a castris sequestrari ne per eorum concubinam molestentur aut bellatores. Sed ergo maria castellum quia casta et humilis et
in castitate fundata et firmata. Item maria castellum propter uterum virginalis dominium angustissimum contra impetus mundi tyrannidis
munitissimum. fundatum super firmam petram que est christus. unde cant. 8 dicitur innixa super dilectum suum. Et ista est castellum quo ad se castrum
est etiam quo ad nos quia omnibus impugnatis a triplici concupiscentia vel ab hoste multiplici fidele est et inexpugnabile refugium. si
ad ipsam refugerint sapienter. Castellum etiam fuit ipsi christo in quod ipse se recepit propugnator veniens ad salvandum ysa. 63
et ad debellandum fortem qui custodiebat atrium suum luc. xi. Consuetudo enim guerratorum est quod cum aliquis cupit invadere regnum
alienum vel sibi ablatum regnum acquirere primo sibi querit vel preparat refugium oportunum. Sic et christus virginem gloriosam de cuius
securitate dicit salomon prov. ult. Confidit in ea cor viri sui. Et hoc est quod ps. dicit christo altissimum posuisti refugium tuum non
accedet ad te malum etc. Ipsa etiam dicit Ego in altissimis habito eccli. 24. Rogaverat enim quia quidam de persona ecclesie antiquorum
propugnatorem celeste dicens Apprehende arma et scutum et exurge in adiutorium michi et exaudita est ab eo in isto castello
Tunc enim apprehendit arma et scutum id est carnem et carnem ut contra dyabolum nobis exurgeret in adiutorium. Et hoc est quod dicitur ysa. 49.
Indutus est iustitia ut lorica et galea salutis in capite eius. Induit enim quia per loricam sic corpus et iustitia. Et sic caput
desuper armatur galea. sic et mente sua que figuratur per caput armatur desuper salutari munimine spiritualium carismatum. quia
spiritus sapientie et etiam requieverunt super eum ysa. xi. Deinde etiam armatura sancta subiungitur Indutus est vestimentis ultionis
et opertus est quasi pallio zeli. zelus dilectionis dicitur et indignationis et sub utroque spiritu deus zelabat zelo dilectionis zelabat
animas seductas a dyabolo et sibi ablatas. Zelo quoque indignationis zelabat et indignabatur contra dyabolum qui honorem dei cautius fraudulenter
surripuerat et res alienas detinebat iniuste. Notandum quod modo zelo succensus deus carnem accepit pallium quod eius providentia dicitur
surripuerat. et res alienas detinebat iniuste. Et vere dicitur pallium zeli. quia sic dicitur zelotes sub alieno pallio explorat fidem vel adulterium uxoris
pallium zeli. Aliter etiam caro eius dicitur pallium zeli quia sic vir zelotes sub alieno pallio explorat fidem vel adulterium uxoris
sic christus fidem vel adulterium animarum. Et etiam ad hoc velat se in prerato speciebus panis et vini. Opertus est autem hoc pallio ut sponte
astutiam per prudentiam superaret quia in carne occultata prudentiam occultatur dyabolo et per hoc prudentia eius possit superbum iob 26. In
dutus est vestimentis ultionis quia carnem et carnem ad hoc suscepit ut se de dyabolo vindicaret unde scribitur in textu ysa. Quasi ad
vindictam sic ad retributionem indignationis hostibus suis et vicissitudinem inimicis suis. Armatur enim se deus sic ad vindictam
faciendam et vindictam accepit in hunc modum. Reddidit enim indignationem pro indignatione et vicem reddidit pro vice. Nam sic dyabolus
indignatus quod homo locum haberet a quo ceciderat duxit ipsum in perditionem. Sic deus indignatus quod homo locum haberet ad quem tendebat dyabolus
ipsum a perditione redemit ad salutem. Vicem quoque pro vice reddidit quia depredatus est dyabolum. Nam sicut predator cum incepido sic dyabolus
ipsum fecit depredatum unde ysa 33 ve qui predaris nonne et ipse predaberis etc. Sic ergo christus in virgine gloriosa velut in castel
lo tabernaculum suum posuit contra dyabolum pugnaturus. cum eo enim fecit carnem gloriosam assumpsit in qua dyabolum expugnavit.
Et bene dicitur hec castrum quoddam castellum quoddam id est singulare quia singularis est virgo et mater unde canitur et virgo singularis etc.
Castellum propter virtutes munitorum virtutum. Dicunt autem quidam quod castellum istud dictum est magdalum a quo magdalena. Nomen
bene competit quia magdalum interpretatur turris et significat humilitatem. Beda dicit super catinam in hunc ecclesiam complanacione dicit
Castellum dicit quod est turris et murus in circuitu eius que duo sese invicem defendunt ita ut hostes per murum ab arte et a muro
per arte arceant. Tale castellum beata virgo quam virginitas corporis et mentis quasi murus ita vallatur undique ut eius virtus esse
libidini accessus etc. sicut ejus aqua corrumperetur illecebra. Et quia virginitatem cum libido non possit solet impugnare superbia fuit
in beata virgine turris humilitatis que a muro virginitatis omnem superbiam repellebat. Et quia humilitatem cum superbia non possit solet
impugnare libido virginitatis murus a turre humilitatis omnem repellebat libidinem. Itaque hec duo murus id est virginitatis et turris
humilitatis ab alterutro muniuntur ut nusquam in humili virgine fuit aut superba virginitas aut humilitas inquinata sed semper in ea
permansit et humilis virginitas et virgo humilitas. In hoc ergo castellum intravit ihesus id est salvator per suam incarnationem. Et bene cum hoc
narratur apponitur hoc nomen ihesus quod interpretatur salvator vel salus aut salutaris id est medicus aut salutare id est medicina. quia ad
hoc venit in sinum virginis in sua incarnatione ut salvaret populum suum a peccatis eorum sic dicitur mat. po. et esset salus populi sicut ipse dicit
Salus populi ego sum etc. et quia medicus sanaret nostrum languidum in quo a planta pedis usque ad verticem non erat sanitas ysa po.
et de singulis membris suis velut quibusdam medicinalibus cum dispensamento liquoris sui sanguinis in mortariolo crucis
tribulationis passionis expresse singula faceret emplastra singulis membris morbis. Modum autem intrandi nemo explicat sed ipsum
dicit se salomon penitus ignorare unde dicitur prov. 30. Tria michi sunt difficilia et quartum penitus ignoro etc. et de illo quarto dicit
viam viri id est christi in adolescentula sua id est in beata virgine quia tunc erat ut creditur quasi xiiij annorum et tota erat sua. Item de hac
via dicitur ps. In mari via tua o christe et semite tue in aquis multis et vestigia tua non cognoscentur. Amare maria
quod interpretatur amarum mare ad quam venit gabriel tamquam portitor dum suum adduceret eum ad melius hospitium quod posset

in modo iucundi et honestius tanto principi. Et dicitur hospiti principis pacifice salutatur quod Ave gratia plena dominus tecum, sic hospitabitur. Que de paupertate domus sue et conscia non excellentie tanti hospitis videtur: Quomodo fiet istud etc. Sed tandem audiens insuper beneficium huius hospitis confortata videtur: Ecce ancilla domini, fiat mihi secundum verbum tuum. Quasi diceret: nolo esse ut domina, sed volo ei ministrare ut ancilla. Quo gressu rex glorie velut de sponso subsequens cameram suam de altissimis sue maiestatis descendit in domum virginalis, non relinquens quod erat sed assumpsit quod non erat, habebat se carne. Videas secundo: Et mulier quedam Martha nomine excepit illum in domum suam. Iste intrat sicut radius solaris fenestram vitream ut dicit Augustinus, sicut lux solis orbem suum que non corrumpit sed magis illuminat, sicut verbum aurem, sicut corpus locum conclusum, sicut facies intrat speculum. De modo exitus dicitur Ezechiel 44: Porta hec clausa erit et non aperietur et vir non intrabit per eam quoniam dominus deus Israel ingressus est per eam, eritque clausa principi; princeps ipse sedebit in ea. Tertio: Et mulier quedam Martha nomine excepit illum in domum suam. Cedulis verbum hic podi[?] Christum Maria mulier quia deum mollivit ut cessaret adhuc emollire. Et hinc cum [illegible] tractat de muliere dicta Maria appellat mulierem quia tunc dominus prius durus emollitus est per eam. Tercia in singulari parte carens et [illegible] quia nec primam similem visa est nec habere sequentem. Martha nomine. Martha secundum Ysidorum interpretatur irritans vel provocans. Syro autem sermone interpretatur dominans, et sicut Maria que syriace interpretatur domina que cum filio suo dominatur in celo et in terra, in mari et in omnibus abissis. Interpretatur etiam provocans quia nutu humilitatis et voto virginitatis provocavit, id est potenter; hic est dicere vocavit sponsum sua et pulchritudine duos aspectus, quos videlicet altissimus dominus respexit: humilitatem ancille sue. Unde dicitur ei Ysaie 62: Complacuit domino in te. Vel ideo provocans quia nutu sue humilitatis provocavit deum ad carnis assumptionem, quoniam visus est ei dixisse: Tu in sola places. Provocat etiam angelos ad admirationem. Unde videntes eam ascendentem dicebant Canticorum 8: Que est ista que ascendit de deserto etc. Provocat etiam homines ad imitationem virginum humilitatis paupertatis et castitatis virtutum. Interpretatur etiam irritans et est irritare id est quod ad irritum evacuat. Evacuat enim omnibus et multis evacuat et aufert iram dei a creaturis suis. Est etiam irritare id quod ad iram provocare sub alia voce[?] significatione, quia beneficiis que nobis impendit demones provocat ad latratum et rictum sicut canes. Que fidelis excepit illum in domum suam. Maria ipsa est ille fons qui per aqueductum influebat civitatem Bethulie, id est ecclesiam, et fidele excepit illum in domum suam. Maria ipsa est etiam Iudith unde in Achior[?] signum hoc per virtutem elegit eam deus et pelet[?] et de ea posuit thabernaculum. Sicut eam quam Holofernes percepit [illegible] Iudith. Vitrum vel aer solis lucis[?] lotus clausus[?] vere et aera sancti solis radium vel excepit illum eo modo quo auris concepit verbum. Vitrum vel aer sole lotus conclusus vere et accepit sanctus solis radium vel excepit illum eo modo quo auris excepit verbum in domum suam id est in uterum virginalem quoniam est illa domus quam sapientia edificavit. Excepit magis illud veniente desuper in domum suam id est in uterum virginalem, qui est illa domus quam sapientia edificavit. Excepit magis illum venientem de summis in domum suam id est in uterum virginalem qui est illa domus quam sapientia in claritate excepit magis illud veniente desuper. Luce 31 et quid Maria gremio celi sola tenuit. Et non quod humiliter fiat[?] secundum Ieronimum vero et hic quia femina circumdedit virum. Luce 31. Et non quod humiliter fiat et propter vero et hoc quod femina circumdabit virum. Ieremie 31. Et quid Maria gremio celi sola tenuit. Ecclesiastici 24. Et non quod humiliter fiat secundum Ieronimum. Et hic quod femina circumdedit virum Ieremie 31, et quod Maria, gremio celi, sola tenuit. Ecclesiastici 24. Et non quod humiliter fiat. Et huic erat soror nomine Maria. Quod domus fuisse Marthe quia Martha magis erat sponsa et virtutibus utilior et magis nota. Et huic erat soror nomine Maria que etiam sedens secus pedes domini audiebat verbum illius. Et audiendo verbum vite eterne Christum recipiebat in corde quoniam que etiam sedens secus pedes domini audiebat verbum illius. Martha autem satagebat circa frequens ministerium. Ut Martha recepit in domo. Martha autem satagebat id est omnem curam adhibebat ipsa dico frequens id est assidua circa ministerium ut sic ministret et preparet necessaria hospitibus suis Christo scilicet et suis sociis. Martha autem satagebat circa frequens ministerium id est circa assiduum et consuetum domus officium. Que stetit. Attende quod Maria sedet, sed Martha stat. Quoniam sedet a curis et intra quiescit; Martha stat quoniam laborat quia erigit et super erigitur et laborat quia contemplativa a terra scelerum et viciis per scientiam quiescit. Martha ergo stat quia vita activa in laboribus desudat ad contemplationem celestium. Que stat tota ad pugnam erigitur et laborem. Martha ergo stat quia vita activa in laboribus desudat. Ait: Domine non est tibi cure quod soror mea reliquit me solam ministrare? Dic ergo illi ut me adiuvet. De super et demum: Et ait: Domine non est tibi cure quod soror mea reliquit me solam ministrare? Plura familia nobis cogunt sorores iste que nec servum nec ancillam habebant sed sola Martha famulabat. Dominus quoque nec coqui plura familia non cogunt sorores iste que nec servum nec ancillam habebant; sed sola Martha ministrabat. Quod nec feminente alium secum adiungat. In hoc significat eos Martha quoniam non corporis dulcedine contemplationis divine deo magis nec feminente alium secum adducat. In hoc significat eos Martha qui non corporis dulcedinem contemplationis divine deo magis placere estimat officia fraterne dilectionis. Et respondens dixit illi dominus. Dominus videlicet illi pro Maria et quoniam modo fuit in templo placere estimat officia fraterne dilectionis. Et respondens dixit illi dominus: Dominus videlicet illi pro Maria, et quoniam vocata a Martha frustra est advocata pro Maria. Martha Martha. Repetitio nominis indicium est dilectionis. Sollicita es et turbaris erga plurima. Non enim est sine turbatione sollicitudo que versatur erga plurima, et quoniam circa plurima sollicita est dispersa, turbaris erga plurima. Porro unum est necessarium. Maria optimam partem elegit. Ecce sua indicens[?] nec reprehenditur pro Marthe sed porro unum scilicet deus, magis est necessarium. Maria optimam partem elegit que sua indicium. Nec reprehenditur pro Marthe sed laudatur pro Marie. Et quare pro Marie optima dicatur declaratur cum subdit: Que non auferetur ab ea. Hic enim incipitur contemplativa et perficitur in celesti patria. Quod enim nunc contemplativa speculatur per fidem tunc videbit per speciem. Opera enim active vite non erunt in patria. Activa ergo quam elegit Martha in futuro auferetur ab ea quoniam active cessabunt opera sed contemplativa nunquam auferetur a Maria.

De actione Marie hic notandum quod proprio nomine principi id est filio dei de quo proprie exponitur id psalmi: Beatus qui intelligit super egenum et pauperem. Proprie nunc opera dilectionis propria et proprio modo. Unde dicitur Cora ideo ministram id est ad beneplacitum eius contribuit de propria et propria substantia sua quia de purissimis sanguinibus secundum Damascenum vel de carne virginea que erat argentum igne Spiritus Sancti multiplicatum contemperatum contribuit vestimentum et de lacte suo contribuit alimentum. Bone vestimenti potest ei dicere filius id Iob 10: Pelle et carne vestisti me. Bone alimenti id Matthei 25: Esurivi et dedisti mihi manducare, sitivi et dedisti mihi bibere. Erat enim puero cibus et potus. Est et etiam hic in indiciis potestatis et quemadmodum filius excellentius et prius quam omnis alius creature. Id Matthei 25: Hospes eram et collegisti me. Sicut in thabulario ubi virginalis qui id ideo domus est regale palacium quod celestis rex in eo novem mensibus pacifice habitavit. Et hoc est quod dicitur Iob 31 quasi loquens in persona Marie: Foris non mansit peregrinus, id est filius dei qui dicit per psalmum: Advena ego sum et peregrinus sicut omnes patres mei, scilicet Abraham, Ysaac, Iacob et ceteri, de quibus

g^a hebr^r xi confitentes q^r peregrini et hospites sunt sup^r t^ra. Sec^o in p^rsona marie ostium meum viatori patuit. Et hoc est q^d ipa d^r
Can^t v. pessulum ostii mei aperui dilecto meo &c. De quo s. viatore d^r Jer^e xiiii q^r loquentes ad filium dei. Qui colonus futurus
es in t^ra et q^r viator declinans ad manendum. Quod futurum est sic ut pag^a &c. Cum v^o viator ubi non habet ubi caput reclinet
nact^e hospitaturus est a maria in domo uel ventre virginali. Unde ipa d^r Qui creavit me requievit in tabernaculo meo s. alt^e in qu^m
dd i. hoc. Et hoc est quod ipse dicebat Eccli xxiiii. In omnibus requiem quesivi et in hereditate dni morabor i. in bta virgine. In corpe
xo mensibus abacta inq^a requievi. ppt^ hoc in p^s d^r ipe de maria. Hec requies mea in seculum seculi hic habitabo quoniam elegi eam. Et
no qm maria non solum hospita uel hospicium facta est filii dei ymo et tocius trinitatis. Unde est nobile triclinium. Unde in p^rsona marie
d^r Job xxix Cum sederem in tabernaculo meo qui erat omps mecum i. dd pr p gram inhitante et petra fundebat m^i
d^r Job 29 Qui secto dd erat in tabernaculo meo qui erat omps mecum i. dd pr p gram inhabitante et petra fundebat m^i
rivos olei i. sps scus infundebat m^i dona et carismata omnium graciarum sic preparat ei pr Eccli 38. Reple syon i. mariam
inenarrabilibus virtutibus tuis. Induisti me et cooperuisti me. Tunc v^o carnis virginee tunica inconsutilis. luc. ii. Et pannis eum i.
venerabilibus virtutibus tuis. Induisti me et cooperuisti me. tunc v^o carnis virginee tunica inconsutilis. luc ii Et pannis eum i.
voluit esse commendo et reclinat^ in presepio esse natale hospicium. De ingenuitate filii quod desiderabat i. virgine. d^r bto
hyldefonsus Qualiter ingressus est xps in virgine nescio nomi qualiter egressus. egressio sola cognoscit. Absque veste deus
in ita dicam ingreditur. qui ut ita dicam carne vestitus egreditur. Ad domum sui opis venit carnis tunico veste tulit. Idem qui
venerat redit si aliter q^d ingressus ipe processit. hac domum ingrediens non pudoris spolia tulit sed egrediens integritate ditat.
Ita roe hrmg vestis comparat se xps gno firmenti Joh xii q^d nudum seminat^ sic d^r apls i cor xv. sed surgit vestitum
palea sua velut tunica quadam sicut ppt^ hoc figurata est maria in vellere gedeonis Judic vi q^r de quadam potione lane sue
i. carnis virginee vestivit agnum dei. Esurivi et dedisti m^i manducare. Unde bte Jacob^s d^r q^r tu aui et celo btm viro acq^
rebat unde se pascebat et unigenitum suum ppt^ hoc d^r Cant ii q^r sponsus pascitur inter lilia. Et hic lilia appellat bte bug
marum bte marie inter quas dei filius pascebat^. Unde d^r quedam marie quedam lilia candidissima sunt inter campestria liliorum
mamillarum bte marie inter quas dei filius pascebatur. Unde d^r quedam lilia candidissima sunt inter campestria liliorum
amator inter lilia non inventum quicq^d inter marie mamillas invenit. Sitivi et dedisti m^i potum s. lactis virginei q^d ego solus
bibi et de quo puer aliquis numquam bibit. ut ipe suxit ubera alicuius mulieris q^r ppe matris. Unde figuratus est p moysen Exo ii
qui nullius alterius mulieris sugere voluit ubera sic dicunt. ppt^ hoc etiam dictum est illi luc xi Beata ubera q^ suxisti. Ipe hoc aut
reliquit^ q^ bis suxit ubera virginis matris sue. Unde et d^r Cant v. Bibi vinum meum cum lacte meo virginali q^d tm^ sunt
reliquit^ q^ bis suxit ubera virginis matris sue. Unde et d^r Cant v. Bibi vinum meum cum lacte meo virginali q^d tm sunt
meum ppt^ hoc licet dicat^ bte virgini Oleum effusum nomen tuum non tm d^r q^ eius ubera sunt effusa. Aliter etiam de potu filii
pt intelligi q^d d^r Sitivi &c. quo maria spiritualiter omni catervam ipm potavit qui vidit angelo Ecce ancilla dni fiat m^i &c.
Unde signata est p samaritana mulierem cum xps dixit Joh iiii Da m^i bibere. Ideo etiam figurata fuit gen xxiiii p rebecam virginem
pulchram et incognitam viro q^ de ydria sua que signabat fidem marie potavit Eliezer et camelos i. xpm et suos
Ita ex humilitate dd placuit sed ex fide accepit suum scorpum i. xpm qui satiat omnes suos. Infirmus et visitasti me.
Infirmabat^ xps susceptis in se penalitatibus humane nature que sunt fames sitis calor frigus lassitudo egritudo et mors.
Ideo d^r xps Infirmata est in paupertate vita mea &c. Et sic infirmatum p infantiam et iacentem in cunabulis pia mat^
non solum visitat^ sed etiam balneando fovendo lavando gestando frequentat^ et ex humilitatis obsequia innumera quibus
indigebat assumpta natura devotissime ministrat. ppt^ q^d in figura marthe d^r q^ satagebat circa frequens ministerium. Sed xps
infirmabat^ quum infigebat^ et a pre patiebat^ p salute populi sui et vulnerabat^ ppt^ iniquitates nras et atterebat^ ppt^
scelera nra et eius livore i. carne livida doloribus passionis sanabamur ysa liii Et tunc visitabat eum mat^ stans iuxta
crucem eius Joh xix In carcere eram et venisti ad me. Incarcerabat^ xps in carcere nre mortalitatis. de quo carcere d^r ps Educ
de carcere animam meam &c. qui nascebat^ de ua virgine verus ho et ad ipm puerulum veniebat maria sic mat^ ad filium
iacentem i. cunabulo v^o tunc proprie missus fuit q^r in carcerem qui ponebat^ in sepulcro. Unde in p^sona eius d^r Tre. Ab
iacente i. cunabulo v^o tunc proprie missus fuit q^r in carcerem qui ponebat^ in sepulcro. Unde in p^a eius d^r Tre. ab
Tren 3 In tenebrosis collocat^ me q^r mortuos sempiternos. Et ibidem lapsa est in lacum vita mea et posuerit lapidem
sup^ me. Tunc aut licet hoc non legat^ non est dubitandum venisse mariam ad filii sepulturam. Unde Ieron^ Quis insup^ erit
et inopinum sentire de matre ut qui cetere sancte mulieres tantam curam habuerit de dnica sepultura ipa se absentaverit. Absit
Pone actionis et contemplationis dictum est marie ab angelo. Ave gra plena. Erat s. celestium donorum contemplandi
quodam^ parte donata est. Unde d^r ea dictum est Sap xviii Celos attingebat stans in t^ra et ipa d^r cum filio providebat
dum in aspectu meo &c. Virtutum enim distat inter odorem et gustum aromatice spei tanta inter contemplationem marie et aliorum
sanctorum distantia est. Sicut enim singularem actuam a xpo accepit. v^o eius humanitatem portare lactare pannis involvere. Sed
neare fovere nutrire pascere potare levare amplecti et osculari cetera q^ humilitatis obsequia possibilia sic ut dicam q^d
ministrat cordis mei devoto. etiam dulcedine sue divinitatis mat^ singulariter apprehendit indulsit. Unde plenitudinem gre
sublimavit angelorum dns terre. Ideo de matre senserunt viri magni et aliqui senserunt q^ viatoris fruebat^ q^d int^
asserunt inter negantes. Iste rone utriusque vite s. active et contemplative signata est p lyam et rachelem. p martham
et mariam. v^o pfecta sunt in utraque vita q^ neuter sororum istarum. Nam martha q^ erga plurima turbabat^ et circa fre-
quens ministerium sollicitabat^ divine contemplationi non vacabat. Maria que ad pedes dni sedebat et verba dni

audiebat nec fatigata sopore vacabat ut circa ministerium satagebat actionem non intendebat Renunt igitur utriusque officia
adimplebat quia beata virgo sicut dictum est sic omnia active opera filio exhibebat quod interim a divina contemplatione nullatenus
recedebat. Et hec fuit marie angelica perfectio. Nam angeli cum ad nos mittuntur sic ministrant exterius quod tamen a dei contem-
placione non recedunt intus sicut dicit beatus gregorius et beda. Et tunc utriusque vite dicitur maria tota pulchra Cant. iiii° quia universe
virtutes tam active quam contemplative in ea convenerunt et per auctoris [illegible] admirabilem redderent. Per virtutes activas habuit
voluntatem mundissimam per speciales mentem purissimam. Fuit ergo tota pulchra et in carne puritate virginitatis et in voluntate
perfectione actionis et in mente consumatione speculationis. Et ut in carne habuit maculam contagionis nec in mente rugam duplicitatis.
Ista tunc sue contemplationis dicit ipsa Cant. ii° Introduxit me rex in cellam vinariam id est in cogitationem gaudiorum celestium. Rex non
filius i. timor pene qui quidem facit celestia cogitare. Non amicus i. desiderium premii sed ipse rex i. amor sponsi qui facit
me celestia meditari. Innuens ergo quod non timore supplicii ut serva nec amore premii ut mercenaria sed sola dilectione et caritate
pressa ut filia in cellam vinariam est introducta que est meditatio spiritualium non in aquariam que est cogitatio temporalium. Et ei col-
lata est gratia spiritualis. Dicit ergo Introduxit me rex in cellam vinariam id est omnium bonorum spiritualium michi contulit affluentiam. Vel hec
cella vinaria est contemplatio gratia que multiplicia continet pocula. Primum puritatis mentis. Secundum requies mentis. Tertium securitas
mentis. Quartum gaudium in spiritu sancto. Dicit ergo Introduxit me rex in cellam vinariam id est contulit michi gratiam contemplationis cuius poculis me
inebriari debeam. Et tunc contemplationis dictum est de iudith in figura marie Iudith xi Non est talis mulier super terram in aspectu et
in contemplatione et limpiditate [illegible] omnibus sic [illegible] contemplabatur divina celestia et eterna. Et tunc contemplationis dicit ipsa sponsa
Cant. vii Mandragore dederunt odorem suum in portis nostris. Per mandragoras significantur studia contemplationis que ita faciunt dor-
mire homines in deliciis suis ut abscisionem ab intus sive carnalibus non sentiat nec attendat. Dicit ergo mandragore dederunt
odorem suum in portis nostris. Sunt porte quinque sensus que tunc fuit nostre. Sed odor mandragorarum ad eas pervenit et ab eis
excludat odorem mundanum. Nam si bene dormiat intus anima sensus suos claudit ad exteriora. Et de talis erat contemplatio marie.

Incipit exposicio beati Bernhardi super Salve regina etc.

Ad salutandum virginem gloriosam primo debes eius magnitudinem considerare. Non enim eam filius suus potuit amplius elevare quam ut matrem
dominam appellaret. Consultas igitur et admirans magnitudinem matris nostre et magnificentiam devote et humiliter ipsam accedens dicito
Salve. Hoc dicto statim resilias in tua parvitate a magnificentia matris et dic parcas habe in me domina quod vilissimus homo
audeo assistere tante domine et salutare te potissimam reginam celorum dominam angelorum matrem domini dei. Sed de tua domina benignitate
humili ac humiliter benigna confido quod me indignissimum sustinebis. Et quamvis sis archa dei et comparatione nobilior archa veteris testamenti
et ego multo ignobilior te tamen te tetigero corde et salutando te ave non credo perituri sed tuo amore potius inflamari
et a tua pietate largissima comprehendi. Ergo salve regina. Sub tuo regimine expolo domina de cetero militare me totaliter
dominationi tue committo ut me plenarie regas nil mee insipientie dimittens de meo regimine. Timeo enim ne dimissus nomine
misericordie destruendus. Sum enim plenus miseria et ardere capitis usque ad plantam pedis putrefactus fetorem gerans errore. Quo
dignaberis me regere tamquam nobilis creatura. Certe quia tu es regina misericordie. Et qui sunt misericordie subditi nisi miseri. Sed ergo regina misericordie
es et ego miserimus sum subditorum maximus. Quo ergo domina in me non exercebis tue miserationis officium. Vere domina es misericordie regina
quia non est qui sustineat vita desperatis sic miser cum non impetrans misericordiam salutarem si ad tuum declinavit regimen. Certe domina tu
te inspiciens nichil nisi misericordiam video. Vera [illegible] cum mater dei [illegible] misericordiam genuisti et denuo tibi officium misericordie est [illegible]
misisti. Undique misericordia tua vallaris. Solum miseriam appetere tu videris. [illegible] es solicita de miseris. Hos [illegible] tuos filios adoptasti.
Hos regere voluisti et tu regina misericordie tu vocaris. Quid ergo de cetero desperandus et quid timendus et quis a te quod petiuit
et non habuit. Certe nescio nisi qui miseriam se non cognoscit. Quisque subest tuo regimini nisi miser aut forte illi qui causa
[illegible] se cognoscit miseriam tamen de tua misericordia non confidit. Illi ergo soli paveant qui se existimant iustos esse et superbi et per
superbiam qui tuo regimini non subsistunt. Illi utique miseri. Nos vero tecum de cetero consolemur. Tecum amodo domina [illegible]
[illegible] amplectamur. Quia tu es vita. Vita vere que mortem superbie humilitate vicisti. Quia nobis vitam gratie ipse
te quasi mellis vestibus [illegible] traxisti. Vitam glorie genuisti et non est dubium quod per vitam a multis periculis nos liberasti. In omnibus enim te vita morti opposita
[illegible] O vita mirabilis que [illegible] vim [illegible] per te domina est regressus a peccatore ad [illegible] O vita mortem non timens
O vita amicabilis vita desiderabilis vita delectabilis. O vita non
mortem compellens mortales immortales constituens. O vita carnales vitans ad [illegible] redigens et abhorrens. O vita que
senectam [illegible] ad iuventutem reducens. O vita [illegible] nutriens celestibus alimentis. O vita [illegible] gratia vite [illegible] delicias [illegible] delicata quoque
[illegible] et qui amplius mortificatus fuit te amplius possidebit. O vita domina mortificatione [illegible] impetratione
[illegible] regulas sapientia et divina vegetas bonitate. Si vita mea es cur non [illegible]
Dulcedo vere dulcedo quia [illegible] peccati impetrando [illegible] quia nobis gratie dulcedinem
acquiris que ad suavitatem patrie celestis contemplationis inducit. O dulcis domina cuius sola memoria affectum dulcorat
cuius magnitudo meditatio mentem elevat cuius pulchritudo oculum interiorem exhilarat cuius amenitas immensitas cor
meditantis inebriat. O domina que rapis corda dulcore et nec cor meum rapuisti et ubi non posuisti illud ut
ipsum valeam invenire. Numquid in sinu tuo ut illud inveniam collocasti. Numquid inter ubera tua posuisti. Fortasse ibi posu-
isti illud ubi quod frigebat calefiat ac amore [illegible] a te nequeat separari. O raptrix cordium quando michi restitues cor meum. Que sic corda simplicium rapis que violentiam facis amicis. Numquid [illegible] tenebis.
Illud a te postulo [illegible] et statim tua dulcedine consopitum quiesco cum in me relinquens [illegible] illud

postulo me amplexari dulcissima ac sitis inebrior tui amoris tu es cor meum non discedo a tuo nec aliquid sic peto nisi tuum
Et quoniam sic est / cor meum tuo dulcore inebriatum gubernas illud cum tuo in sanguine agni confusum et inflatum filii tui col-
locata tua assequor quod intendo tuo desiderio quod spero quia tu es Spes nostra. Quid est nisi spes nostra. Bone tu es domina
regina. Bone tu es mater principis scilicet Christi quod est primum bonorum. Bone tu es quia nos tantum exaltari desideras. Bone
plus sine comparatione nos diligis ac nostrum bonum procuras quam mater carnalis. Ergo vis nos facere gloriosos ymo quantum vis
quis potest prohibere. Quid enim habes aliud facere nisi filium cohibere. Ipse cum gloria mea est et premium meum est. Sperent ergo
in te qui noverunt nomen tuum qui non derelinquis querentes te domina. Certe qui sperant in te mutabunt fortitudinem et assument
pennas ut aquile volabunt et non deficient currunt et non laborabunt. Quis non sperabit in te que eciam adiuvas desperatos
et quis non sperabit in te per quam sunt exaudite patrum voces et eorum adimpleta promissa. Et quod petiverunt prophete et patriarche
quod per te domina non fuit assecuti. Et antiqui licet omnia tenuerunt per te. quomodo nos qui sumus filii tanti sanguine iam redempti
non habemus quod volumus. Sperent ergo sperent qui desperant qui deficit hic ad te currat confidenter ad te veniat qui habet aliquid
impetrare domino. Salve. Quis ergo devotos a tua salutacione potest nos prohibere quoniam sic es vita et spes nostra. Quis ergo
quoniam regina nostra es a tua reverencia potest nos impedire. Et quid est te bis salutare nisi te angelicam et humanam dominam
intueri. Quid est salutem replicare nisi tibi sine fine reverenciam exhibere. Quid est te salutare et iterum salutare nisi sa-
lutem et salutem instrumentum a te postulare. Quid salutamus et iterum salutamus nisi ut tam corpus quam mens per te domina salubriter
custodiamur. Quid enim bis saluto nisi quia tue reverencie utrumque sexum compono. Ave te primo salutavi ut te redderem attentam
ad mea vota. Et iterum saluto nisi ut benigne suscipias et perficias ipsa. Aut certe primo volumus salutare ut remedium
secundo ut per hanc misericordiam filii tui in gloria gaudeamus. primo es domina salutanda ut per te graciam impetremus. secundo ut per te
ad gloriam veniamus. Ad te vero quia tu sola dominum genuisti. tu sola incorrupta castitate pruritate. tu sola es domina regina
tu sola es gubernatrix principis. Ad te matrem nostram certe que salvas nos a strictis peccatorum quia nos consolaris in cunabulis
vagientes. lactas parvulos esurientes. tuis brachiis sustentantur deficientes. tu vero consolidas vulneratos ad sa-
lutem perducis egrotos et non solum mater sed et medicina facta es miserorum que es domina angelorum certe et quia non reprimis
delinquentes. blandimentis nos allicis. deliciis nos foves et nutris. Ad te clamamus. Quomodo clamamus. Quia volumus perstimus
quia innumeri undique cruciamur. clamamus angustiati miseriis infinitis undique oppressi. Clamamus cordis amaritate stomachi
vanitate doloris acerbitate aut forte erga te amoris inensitate. Clamamus ne tibi sompnolencia inducatur. Numquid
ergo obdormis domina. surge adiuva nos. O domina clamamus eciam ut magis tibi manifestemus necessitatem que clamare nos necessario
compellit. Et eciam clamamus ut amplius te moneamus quia propter hunc clamorem rauce facte sunt fauces mee. Quid ergo amplius
moraris. quid nos amplius affligi permittis. Si ergo in luctu tardaveris vocem amittam clamando et ad te amplius clamare
nequibo. Heu michi quid tunc faciam cum me exaudire non poteris nec audire. Quid faciam tunc domina cum a te fuero penitus
destituta. tunc quid faciam cum in tua verba non potero instillare. Cito domina subveniat clamanti ne in mortis defectu inveni-
atur festina domina et tuum necessarium ac fidelissimum servum ad te clamantem proiecto adiuva et eripe de manibus inimi-
cis et tui hostis. Et aliquid te domina allicere non debet nisi quia tuus hostis audet tuos servos invadere fraudulenter. Debes
ad nos adiutoria festinare. Curre et libera nos domina propter eorum superbiam reprimendam. Et ne convertas in tuis clientibus
[illegible]. Curre ne dicat tibi ubi est deus eorum domina de cuius clemencia confidebat. Sed miseri domina sic clamamus
quia sumus a te nimium elongati in regione longinqua ubi dissipamus partem nostram. quod dicit sed prius essemus plane
ad te loqui possemus. Et non clamamus. Exules. Exules a patria exules a visione divina. Et vere non exules a gratia
exules a consolacione materna. O anima que non es penitus separata a corpore quia a tua clemencia exulem domina sed
exulata es a matre exulata es a Christo capite. et quomodo potest miser sine capite ambulare. Nam sine capite ambulare
est esse monstrum. Heu michi cur sum in tam longum spacium relegatus quod videbo deum salvatorem meum. Sed quod potero
salvatorem meum dominam intueri. Non dubito domina quod si ad te tamquam exules clamamus corde te et tuum filium possidebis
plene. Cur ergo volumus hic quiescere cur non ad patriam anhelemus cur non affectamus salvatorem et ad filium commorari
O domina cum hic sumus exules constituas nos ut hic tamquam in patria confidentes te et tuum filium non desistamus
Sic tu constituas exules in corpore ut tecum simus cives in mente. scilicet Filii Eve. Vere filii Eve quia semper prompti
quia ambiciosi avari salvatem et vere non alia gulosi non carnales tales et bruti in omnibus et eius sequaces
prompti sumus ad mala difficiles ad bonum et si contingat aliquem filium bonorum opera agere tunc cordis dolore et
tristicia plurimum sed malum cum leticia perpetramus. Hec nobis mala sufficiunt sed sicut ipsa Eva Adam ita nos alios illicimus
ad malum et eciam sicut ipsa se excusabat ita et nos in defectibus excusamus salvare si possemus in alios retorquemus
Tedet nos vesci de ligno vite scilicet in te domini contemplari et manus ad lignum prohibitum applicamus. Non curamus per
contemplacionem paradisi deliciis consolari sed potius volumus in peccatore fetidis iacere. plus enim placent nobis in
multo labore sudore vilia acquirere quam divine glorie degustare et ipsum semper ymo dulcissime possidere. Nisi
enim domina nos adiuvisses forte iam admissum prius fuisset veniisses nec enim est quod valeat excusare nos quin non te
sed alium imitamur. Et propter hoc domina Ad te suspiramus de tam bone matris abstinencia venire ad te domina
cupientes. suspiramus ad te tuum filium affectantes suspiramus ad te tamquam parvuli ad tua ubera anhelantes
Suspiramus ergo ad te desiderio. suspiramus et amore nostro. Timeo ergo amor quo erga te sumus inebriati

mt'q cogit nos ad te dna suspirātes anhelare. Quis enim te nō diliget reparatricem oīs amoris tamquam pulcriore sole dulciorem melle. bonitatis thesaurum honestatis speculum. omnis sanitatis copiam. omnibus es amabilis. omnibus delectabilis. tu es sapientie flumen clementie radius bonitatis. nec est qui se abscondat a calore tuo. Quis ergo ad te dna nō suspirabit amore. Suspirans amore nos vndique angustie premunt. Quo ergo nō suspiramus solamen miserorum refugium compulsorum liberatio captiuorum medicina infirmorum mater pupillorum sponsa adulterorum regina bellatorum. dna vniuersorum auctorum et militum. Nec est qui tue voluntati valet obuiare. Sic afflicti sic miseri ad te dnam nostram clamantes suspiramus. Gementes et flentes in hac lacrimarum valle. Tu dna nonne vides quod amici tui semper plenam inimici semper gementes optimi flentes in loco lacrimoso iacentes onerati peccatis gemimus aggrauati molestiis flemus ludentibus inimicis in valle lacrimarum semper. Bonis sanctitatis spoliati in valle lacrimarum iacemus auxilio destituti. Gemimus sole iustitie nō videntes. flemus inimicis nostris furentes in valle lacrimarum ad quam omnia lacrimabilia fluunt. gemebunde decurrunt ad quam flebilia ruunt. ad hanc vallem restituerunt demones inferorum peccata prothoplastorum miserie antiquorum. Quid amplius dicam. Nec scio huius vallis nec sufficio omnia detestabilia enarrare. Eya ergo aduocata nostra. O laudabilis clementia saluatoris qui sic afflictis tam nobile subsidium dignatus est elargiri. O clementia dei nostri. vna benignitas quod sine reis dnam te tribuit aduocatam ut a filio tuo nobis ipsius iudice constituta quod volumus pro nobis valeat impetrare. Nec enim dubium est quod nostra culpa maxime dampnat hos confirmat tue aduocatio pietatis. O admirabilis erga nos misericordia dei nostri quod ne a sua fugeremus clementia. nō solum dignatus est nobis quem iudicem in iudicem ut esset deus et homo. ille quo dona sua promulgavit si volunt ipsorum in me matre sine dnam glorie nostri constituit aduocatam. Et iam nō est timendum quis miserantis inferrat ad illam melius suum quam defendis et nobis cohibeas gloriam quam causam. Scio bene quod peccata suorum nos restat appellatio ad maiorem et indicens sit filius tuus Christus et deus filius dei patris. Non enim video dna quod tibi possit aliquid denegare et quod pro te celestem patrem habemus. Hoc est quod deus noster hoc est quod te quamdiu nostram constituit aduocatam. Non ergo restat nisi ut illos tuos misericordes oculos ad nos conuertas. Illos tuos misericordes oculos ad nos conuerte. Non dubito dna quod si meos aspexeris miserias nō poterit tua misericordia retardare effectum. O mirabiles nectuo amabiles tuorum radii oculorum quibus nos allicis ad tuum amorem et per illos ducas ad salutem venenatos oculos basilisci. O celestis oculi venenati cum offerentis vos oculis virginis sic tibi perfecta recipere medicina. Vita quorum claritate oculorum tenebras compellit effugat caliginem demonum purgat vicia meritum corda congelata accendit et demum ad celestia trahit. O quam pulcri oculi tui. hos ergo oculos dna ad nos petimus conuerte. Et ihesum benedictum fructum ventris tui nobis post hoc exilium ostende. O venter mirabilis qui potuit capere creatorem. O venter laudabilis qui potuit recipere redemptorem. O venter desiderabilis qui emanat desiderium medium gaudiorum flumen glorie primum. O venter nō vetus sed empireum celum in hoc ventre fuit panis predictorum felicitas beatorum dns angelorum. O beatus venter. O beata vitra. O beata vbera o dna mea. O fons pietatis largitor sanitatis. Locus bonitatis venter tuus dna o felix venter qui solem gustasti vniuerso repasti celestem patrem decorasti. O preciosus est venter qui protulit medicinam vsimus. O venter ecclesie et sedes sapientie. O venter carnalis et celsitudo glorie. O venter amabilis et dulcedo anime. O lenamentum merorum medicatio cordium sanitas pectorum fructus tuus dna. hic est ille fructus. benedictus est a populo suo dictus. hic est ille dei vnius filius qui est saluator noster dns deus. Hunc ihesum benedictum fructum ventris tui nobis post hoc exilium ostende ut ipsum videndo ihesum habeamus. ipsum videndo perfruamur. ipsum videndo beatitudine repleamur. O clementissima o pia o dulcis virgo maria. O clemens indigentibus. o pia exorantibus. o dulcis diligentibus. O clemens penitentibus pia proficientibus dulcis contemplantibus. O clemens liberando pia largiendo dulcis te donando. O clemens consolando pia blandiendo. dulcis osculando. O clemens in effectu pia in affectu dulcis in aspectu. O clemens ad affectus pia delictis dulcis in amoris ictibus. O clemens ad subditis pia in conceptis dulcis in predilectis. O clemens o pia o dulcis gloriosa virgo maria. Amen. Leta.

Que est ista que ascendit per desertum sicut virgula fumi ex aromatibus mirre et thuris et vniuersi pulueris pigmentarii. Cant. 3. Verba sunt salomonis in persona vniuersitatis angelorum et hominum beatorum. et cetera esse vero celestium virtutum stupentium de tam solemni et admirabili virgine assumptione quod videntes in beata virgine cum tota fere gratia habitantem descendat in infimum quod ingressum in infimum deuorant fere omnia speciosa deserti vel mundi. sicut dicit Iohel primo. Sed speciosa deserti sicut claritate mortis in vltimis dne sic huius clamant ergo admirantes. Que est ista et cetera. Notandum quod ter sit hoc quo primo canticorum tertio ut hic. Que est ista que ascendit per desertum. Et post hoc quo admirantia de sua sanctificatione vnde sequitur. Ex aromatibus mirre et thuris et cetera. Et hoc prima ascensio fuit in eius natiuitate. Secunda quo fit de conuersatione eius in progressu vite cum dicitur. Que est ista que progreditur quasi aurora consurgens et in natiuitate pulcra vt luna in progressu vite electa ut sol in glorificatione. Tertia quo fit cantici vltimo de eius glorificatione vbi dicunt angeli admirantes. Que est ista que ascendit de deserto delicijs affluens. innixa super dilectum suum. Prima ergo quo est de magnificentia gratie. Secunda de magnificentia meriti. Tertia de magnificentia glorie. Vel sic. Que est ista que ascendit per desertum id est per mundum per supereminentiam gratie. progreditur per perfectum vite ascendit de deserto id est mundo per excellentiam glorie. Dicitur ergo. Que est ista. Admiratio sit hoc quo nō dubitando. Que est ista id est quam admirabilis quam dilecta quam precellens omnes creaturas cunctis preconiis attollenda. conuta admiratione dignissima quod nō solum totum mundum sed et totum celum cuiusque suauitatis inestimabilis odore perfundit. Que est ista glo. id est quam digna vel quam admirabilis. Et admiratur quare in virgine quod hic fuit. Primum est puritas innocentie quam tanta habuit quod numquam compatitur sensit quod est super conuersationem hominum. Secundum habundans gratia. quam tanta habuit vt sibi et toti mundo sufficeret copiose vnde dicitur est gratia plena. et hoc super meritum. Tertium fructus ventris sui quem nā mirante peperit genitorem. Deum scilicet quod fuit super naturam. Quartum gloria ascendentis quod fuit super omnem rationem. Quis enim capere posset delicias ascendentis

unde dicitur deliciis affluens Cant. viii. quas quidem delicias ad quas ascendit nec oculus vidit nec auris audivit nec in cor hominis ascendit
unde multo quidem admirative Que est ista que ascendit. Non quod Eva descendit sed Maria ascendit propter quod ex opposito attribuitur
verbum ascendendi. Eva enim descendit tripliciter per culpam inobedientie. Maria obediens spiritui sancto deo. per maledictionem unde deus
est ei multiplicabo erumpnas tuas et in dolore paries filios Gen. iii. per subiectionem unde dicitur est ei sub viri potestate eris Gen. iii.
Maria autem ascendit contra culpam per gratiam contra maledictionem per benedictionem contra servitutem per integram libertatem ef-
fecta est enim regina angelorum. Ascendit autem per quosdam gradus primo attendit merito quod in utero matris sanctificabatur unde psalmista
Sanctificavit tabernaculum suum altissimus ... quod sanctificata gratia replebatur unde Luce i. gratia plena ... gratia plena
cum qua dominus erat. Tertio quod repleta gratia de virtute in virtutem progrediebatur i. de activa ad contemplativam et econverso ut vere possit
dicere gratia dei in me vacua non fuit. Quarto quod progrediens fecundabatur ... enim eius opera et maior votum virginitatis pre omnibus
aliorum operibus deo placuerit ideo descendit in eam filius et eam fecundavit opere spiritus sancti. Quinto quod fecundata exaltabatur super
omnes choros angelorum. Ascendit ergo quia ascensiones in corde suo disposuit in valle lacrimarum. Ascendit gradatim de virtute
in virtutem sicut promovens singulos sanctorum ordines beatitudine et gratia transcendens ... de bono in melius proficiens iuxta contemplationem
et sancte desiderans fervore orationis bone et virtutum operis. Item ascendit de gratia virginitatis ad gloriam genitricis nec celavit sed dei.
Item ascendit de humilitate ancille ad dignitatem regine vel de sterilitate virginitatis ad fecunditatem genitricis virgo purissima perseverans.
Vel per desertum i. per mundum qui dicitur desertum propter habundantiam duplicis mali scilicet culpe et pene et propter inopiam spiritualis boni. As-
cendit ergo per desertum i. desertionem mundi que habuit ... contempnens corruptibilia et delectabilia spiritualibus deliciis adhesit
designata per ficum vitem et olivam Iudicum ix. que noluerunt preesse in ligna in quo contemptus mundi significatur. Vel per desertum
i. per ipsum celum quod deseruerunt ... angeli unde et appellatur desertum Luc. xv. per quod ascendit in sua assumptione transgrediens
ordines universos angelorum et sanctorum ascendens usque ad dexteram sedentis in throno unde designatur per Bersabee cui positus est
thronus ... filius suus rex Salomon et sedit ad dexteram eius iii. Reg. ii. Ascendit autem sicut virgula fumi i. ad instar
virgule fumi vel ad instar fumi ascendentis in altum gracilis et recte habens figuram virgule. Est autem virgula fumi evaporatio
odorifera ascendens ... Et ipsa fuit virgula fumi per vaporem ubique diffusum. Myrre i. castitatis sue unde dicitur Ecc.
myrra electa dedit suavitatem odoris. Et thuris i. caritatis sue unde et dicitur Cant. iiii. odor vestimentorum tuorum sicut odor thuris.
Item sicut virgula fumi scilicet edita ex aromatibus myrre et thuris accensis. Aromata ista virtutes sunt redolentes in se
et actum in qua continentur quasi pixide continente aromata fragrantes boni odoris sicut videre est in vase apotecariorum. Vel
ex aromatibus myrre et thuris intrinsecus. Et est ex myrra et thure quasi sunt aromata i. ex carnis mortificatione que per
myrram et orationis devotione que per thus designatur. Fumus est editus ex aromatibus universi pulveris pigmentarii i. ex
tunsis vel confectis a pigmentario i. spiritu sancto de quo dicitur Ecc. xxxviii. unguentarius faciet pigmenta suavitatis et unctiones conficiet
sanitatis. Vel per myrram que vermes necat et corpora mortua a putredine conservat designatur penitentia que ... mortificat
et mentes penitentium preservat a corruptione peccati. Et consistit in duobus in carnis castigatione et bonorum operum exercitatione ...
cum nos carnalis affectus in nobis mortificatur. Vel per myrram que amari saporis est ... amaritudinem quam passa est
mentaliter in filii passione. Per thus virginee mentis devotio suspirans ad filium et desiderans ipsum semper unde et dicebat
Cant. v. filie Ierusalem i. vos virtutes angelice superna Ierusalem inhabitantes nuntiate dilecto i. filio meo quia amore langueo.
Per universum pulverem pigmentarii aliarum virtutum universitas designatur. Per hoc ergo quod dicitur universi innuitur quod virgini nulla defuit virtus
Nec puritas angelorum nec fides patriarcharum nec scientia prophetarum nec zelus apostolorum nec patientia martirum nec sobrietas confessorum
nec continentia aut humilitas virginum. Vel per myrram designatur actio in qua Maria non habuit parem quia omnia pietatis opera
que solet aliis pauperibus exhibere ipsa filio suo pauperi exhibuit ut patet in sermone Intravit Ihesus in quoddam castellum.
Per thus devotio per universum pulverem pigmentarii contemplatio significatur. Et in hiis tribus virtutibus scilicet actione devotione et
contemplatione omnes alias intellige quia omnium omnimoda plenitudo fuit in virgine glosa. Nec dicitur ex aromatibus myrre
et thuris et aliorum aromatum sed universi pulveris pigmentarii quia ipsa aromata sunt in pulverem quedam per humilitatem
redacta. Universi ergo dicitur propter multitudinem eorum de quibus surgit contemplatio que multo plura sunt quam ea in quibus consistit actio
et devotio. Vel aliter ideo dicitur universi pulveris pigmentarii quia sicut aromatice species et pigmenta redacta in pulverem valent
ad confectionem et reddunt spiramentum boni odoris sic virtutes cum animo non extolluntur sed quasi in pulverem et quasi in nichilum
rediguntur repressione humilitatis perducunt ad perfectionem et reddunt famam bone opinionis. Vel ideo dicitur universi pulveris pigmentarii
quia Maria conficit electuarium de vino et aromaticis speciebus quo filium potat et celestes commensales unde et pincerna glorie
congrue appellatur unde Cant. vii. dicitur a sponso Guttur tuum sicut vinum optimum et ipsa subdit dignum dilecto meo ad potandum
labiisque et dentibus illius ad ruminandum. Item Cant. viii. dicit ipsa dilecto Dabo tibi poculum ex vino condito. Item per ipsam cives
celestes letificari ... dicitur eis Cant. v. Comedite amici bibite et inebriamini karissimi. Pigmentarius ipse quia
largitur virtutes et omnem gratiam acquirunt. Dicitur autem pulveris pigmentarii universi pulveris i. perfecte humilitatis quia verbo et exemplo docuit
nos omnem humilitatis gradum scilicet subdere se maiori pari et minori. Subditus enim fuit patri cui par est secundum divinitatem
sed eo minor est secundum humanitatem. Subditus etiam fuit Marie et Ioseph qui longe inferiores eo erant. Unde dicitur Ioseph Luce ii.

ait 3° decet nos implere omnem iustitiam i. omnem gradum humilitatis i. nobis exhibere / Ideo dicit de eis sunt ait quasi desiste a me quia mundus etc
Item virgula pulveris super pigmentarii. virtutum virginitas quia omnis per humilitatem in minutissimum pulverem redigenda est. Unde dicitur
Ego pulvis. Cum in tenuissimum pulverem aromata contuderis etc. Et quanto subtilius conteruntur et comminuuntur per confessionem humilitatem de qua
dicitur Eccl. a. vij humilia valde spiritum tuum. Tanto in naribus dei suaviorem reddunt odorem singularia / etc. Conteruntur paracia quia per co
confessionem et humilitatem quae nota per pulverem aromatum. Sic pulverisatus erat Abraham vocans se pulverem et cinerem Gen. 18. Sic dicit dd
humiliatus sum usquequaque i. valde domine vivifica me etc. Sic ipse propheta dicit Ego sum vermis et non homo. Sic et beata virgo nostra.
Vel sic virgula fumi i. paupertate gracillima intentione rectissima levis sine pondere peccatorum erecta desiderio ethereo.
procedens ex aromatibus etc. Erat enim gracilis per paupertatem quia omnia temporalia contempnebat vel si ea aliquando habuit largiter erogabat

Nota virgula

Erat et gracilis et subtilis per innocentie puritatem et semper se gracilem per summam humilitatem unde cum eligeretur in matrem dei
se obtulit in ancillam. Gracilis erat per carnis extenuationem quia licet inops permansit tamen in prima mansit fuit et gracilis
quia celestibus contemplata disciplinis et subtilis in vita contemplativa. Gracilis erat ut sine obstaculo transiret per arta via
et intraret portam quae ducit ad vitam Matt. vij. Gracilis erat quia habebat alta petens per subtilitatem contemplationis et rectitudinem intentionis
celos enim attingebat stans in terra Sap. 18. Anima agilis / levem enim cursu levi saltu velut ydrum i. transiliens obstacula
vitiorum spiritualis luctulata et fomites transilit. Agilis erat per officiositatem quia se transtulit ad beatam elizabeth visitandam
Agilis erat per obedientiam deferens filium ad templum et cum eo fugiens in egyptum / Item quia levis i. sine pondere culpe peccatorum
et recto sursum continue ferebatur desiderio ethereo. Item quia florebat per humilitatem quo ad se per obedientiam quo ad deum per compassionem
et pietatem quo ad proximum / Anima calida per dilectionem unde dicitur virgula fumi quae de igne procedit quia desiderium ex amore
venit. Ipsa enim ardore sancti spiritus sic accensa sic ascendebat per fervorem in gratia sic ascendit in gloria quia velut evanescens
omnem cogitationem humanam excedit. Ideo dicitur virgula fumi quia naturaliter ascendit et quia occulte quia visibiliter ascendens disparet in
momento oculis et ipsa disparuit quia quomodo ascendit / Quia vero non capit cor nostrum ascensiones quae fuit occulta quia utrum
in sola anima vel in anima simul et corpore ascendit pluries sancti relinquunt prae nescientia quam temere ad diffinire etc

Que est ista quae ascendit de deserto deliciis affluens innixa super dilectum suum / Dicitur Cant. viii°. / Et admiratur
in hac virgine quinque primo dignitatem eius unde Quae est ista. Glossa i. quam digna et quam gloriose ascenderit. Unde dicitur ascendit
2° locum vel statum unde ascendit ibi, de deserto. Quarto delicias quibus ascendit ibi deliciis affluens. Quinto plenitudinem
amoris per quam ascendit i. innixa super dilectum suum. Ad primum admiratio qua queritur Quae est ista, patet in dicto Tricliniu. hic etc

f. 118a

Que ascendit etc. De deserto. Desertum potest dici gehenna quae horribilis et obscura spinis et tribulis peccatorum vel per desertum
status est paupertatis qui desertus a multis. Paupertas enim est comes incommoda homini omni in ingressu et egressu quia in
tribulis i. huius mundi. Haud dubium quia nec auferre quod possit i. ad Tim. vj / Ideo ab omnibus fere deserta ipsa paupertas in
progressu. Ipsa enim est homini odibilis etc. / In deserto vero paupertatis fabricatur scala humilitatis quae se extendit usque ad totum
conspectum Trinitatis et pervenit ad altissime maiestatis. Ab hoc deserto per hanc scalam ascendit virgo gloriosa. Aliter in hoc deserto
duo possunt intelligi modo s. vel conversatio i. status sanctorum quae est terra deserta invia etc. Quae sit conversatio dicitur desertum propter iiij or
virtutes quae sunt ab omnibus deserte. prima humilitas quam deseruerunt angeli apostate i. demones. Secunda obedientia quam
primi parentes. Tertia paupertas quam maxime clerici ambitiosi / unde Ieronimus in epistola Clericum de negociatore gloriosum de paupere divitem
quasi pestem fuge / Quarta castitas quam religiosi. Innumerati sunt enim nobis martires qui totam patriam in celum detulerunt ut
vix inveniatur quibus in terra qui se disponeret in aliquo statu non moneatur ad vitam. Has iiij or virtutes habuit gloriosa virgo
in qua fuit vera humilitas quam respexit deus i. approbavit. Item plena obedientia quia legem implevit in sua desponsatione
in filii circumcisione in legali purificatione in filii ad templum cum oblationibus deportatione / Paupercula erat fuit quia nec
hospicium habuit cum peperit / Unde lucrata est regnum celorum quod est pauperum Matt. v et Luc. vj / Pacientissima fuit quia
omnis erat et mater agni quae videns filium crucifigi pacienter sustinuit nec remurmuravit aut conquesta licet ipsius animam
gladius filii pertransiret / Item hoc desertum potest intelligi mundus in quo erat corpore licet in celis esset mente quia celos attin
gebat stans in terra Sap. xviij de quo sic prius erat ascendit corporaliter in sua assumptione / Vel mundus potest dici desertum
propter paucitatem hominum rationalium et habundanciam irrationalium / Unde Eccl. p° Stultorum infinitus est numerus / Paucissimi enim
sunt qui utuntur ratione et sunt spirituales. multi carnales et bestiales. Item propter spiritualium arborum defectum et inopiam
quia nec fides est in multis nec doctrina virtutis nec pastus bone operationis / Deliciis affluens. Verbum affluendi notat
habundanciam deliciarum unde Luc. p° Gratia plena s. spiritualium deliciarum intrat mare i. in mariam. Item iste delicie
sunt dona spiritualium carismatum vel spirituales sponsi sancti consolationes quibus virgo reficiebatur / Vel privilegiata ministeria
opera quibus reficit dominum et quae ei exhibuit de propria sua substantia / Vel iste delicie sunt illa prima unguenta de quibus alibi
Innixa super dilectum / Hoc quia enoch placuit deo et translatus est in celum. Helias per turbinem ascendit in celum
paulus quia violenter raptus est in celum. Maria vero ascendit innixa super dilectum / Hic innuitur iiij or genera iiij or gradus
caritatis quibus in celum transferimur. In primo ponitur caritas ficta de qua i. Ioh. 3 Scimus quoniam translati sumus de
morte ad vitam quoniam diligimus fratres. In 2° caritas fervens ad increpandum peccata unde dicit Helias iij Reg. xix Zelo
zelatus sum pro domino deo exercituum etc. Ipse enim fuit zelator legis. In 3° amor ardens in desiderio ethereo. Talis
erat paulus dicens Cupio dissolvi etc. In 4to amor summus innitens super dilectum per contemplationem / Hic prius posuit
omnia et adhesit soli dilecto / Prima status incipientium / 2a proficientium / 3a perfectorum / 4ta perfectissimorum etc

Vel Angeli admirant[ur] de b[ea]ta que attendebat in regione s[cilicet] de ascensu de deserto de delicias affluens et q[uo]d innixa dilecto
p[ri]m[um] mirabile 2m mirabilius 3m mirabilissimum. Ascensus mirabilis q[ui]a pauci ascendunt unde p[ro]p[he]ta Quis ascendet in
monte[m] d[omi]ni etc. Et not[andum] q[uod] omnes ratione pauci cum electi s[un]t [illegible] / s[ed] fere omnes descendunt ysa[ie] 5 ubi legitur descensuro
descendunt fortes et sublimes glo[rio]si eius ad eum etc. / Secundum mirabilius q[ui]a pauciores ascendunt affluentes deliciis
q[ui]a fere omnes pedibus i[d est] affectibus lutulentis descendunt ad minus in purgatorium. Tercium mirabilissimum q[uod] innixa sup[er]
dilectum q[uo]d nulli alii datum est tantum qui s[cilicet] filius est sup[er] omnem principatum et potestatem Eph[es]i 1 Et sub eius pedibus
omnia subiecit p[ate]r. In hac autem innixione tria notant[ur] reverencia matris [illegible] filii familiaritas utriusque. Sic si rex
innitatur alicui militi miles inflectit genua etc. q[uo]d omnis p[ar]te impenditur regi reverencia et q[uo]d parte regis [illegible]
ex parte utriusque familiaritas q[ui]a rex non nisi valde familiari innititur. Innixa sup[er] dilectum non sup[er] qui superior
dilecto [illegible] cum filius quemque precipit mat[ris] unde et dicitur ei Ora p[at]rem in hac natum. Et p[er] hoc q[uo]d dicitur innixa
sup[er] dilectum innuit[ur] q[uo]d filius p[ri]us erat alioquin non videtur implesse illud Exo xx honora patrem et matrem. Ipse
autem cepit facere et docere Act[uum] 1 / Innixa sup[er] dilectum. Vices cum rependit filius matri / Nam namque filius innixus
matri descendit in terram unde ysa xix Ascendet d[omin]us sup[er] nubem levem et ingredietur egiptum etc. Et nunc innixa filio
ascendit in celum in assumpcione sua / vel Innixus est dilectus sup[er] eam quando carnem assumpsit ex ea in eius utero [illegible]
et coalescens. Ipsa vero sup[er] dilectum quando [illegible] accepto filio [illegible] in magna qui potens est. Et non p[ri]us dicitur deliciis
affluens q[uam] innixa sup[er] dilectum. Nam ne p[er]deret delicias affluentes non p[ri]us [illegible] gracie qui gracia et
[illegible] in p[re]senti et in futuro [illegible] superaddet etc. / Tercia vero [illegible] est et [illegible] q[uo]d [illegible] regni tenent [illegible] esse [illegible]
[illegible] regnat regina credibile est q[uo]d universi et singuli ordines angelorum et sanctorum regine sue [illegible] obviam ut
Et hoc est q[uo]d legitur 2 Reg. [illegible] Adduxit David archa[m] d[omi]ni in civitatem David cum gaudio et erant cum eo vii chori / David p[ro]p[ter] archa
b[ea]ta virgo. Civitas David paradisus celestis septem chori sanctorum universitas septiformi gracia plena. Item 3 Reg. x et 2
paralip. ix Regina saba ingressa est in iherusalem cum comitatu multo et divitiis et camelis portantibus aromata et aurum
infinitum nimis et gemmas preciosas et venit ad salomonem et locuta est ei universa que habebat in corde suo / Ista regina s[cilicet] maria [illegible]
Saba interpretatur [illegible] q[ui]a maria [illegible] et corpus [illegible] / [illegible] ingressa est iherusalem supernam
in sua assumpcione s[cilicet] ad visionem pacis i[d est] in vita eterna in qua facie ad faciem videt [illegible] qui in effusione sui sanguinis
mire pacificavit nos deo patri q[uo]d nunc videmus velatum in altari sub specie panis et vini / [illegible] cum fides cognicionis et [illegible]
[illegible] sui quod erit videre eum in futuro porta est / Ingressa est [illegible] in hanc iherusalem supernam de qua dicit ap[osto]l[u]s ad gal. iiii
Illa que sursum est iherusalem libera est que est mater nostra. Cum comitatu magno i[d est] cum solempni processione angelorum et sanctorum
quia maria virginum assumpta in celum ad ethereum thalamum in quo rex regum stellato sedet solio [illegible] obviam processisse credimus
Gaudia vite eterne feliciter b[ea]ta virgo intravit altitudinibus [illegible] angelorum [illegible] pascua eterne viditatis ubi
una societas civium supernorum ubi dulcis plenitudo angelorum ubi post labores et erumpnas felix et [illegible] est re-
fectio [illegible] creditur intravisse [illegible] angeli [illegible] et [illegible] sua [illegible] vita angelica ymo plus quam angelica
[illegible] in terris [illegible] in carne vivens preter carnem [illegible] partu [illegible] est [illegible] electorum angelorum [illegible] lucifer
cum sibi adherentibus [illegible] Creditur eciam intravisse patriarcharum de quorum stirpe descendit ipsa sicut erunt eciam Nativitas
gloriose virginis marie ex semine abrahe orta de tribu iuda clara ex stirpe david / [illegible] caput est et gloria laus et honor
generis sui p[er] cuius partum virginalem [illegible] sunt de inferno et in paradisum introducti. In qua sola [illegible] spes
salutis eorum. Ipsa est [illegible] qua et [illegible] Jacob [illegible] morti [illegible] vitam [illegible] eciam [illegible] Salutare
tuum expectabo domine Gen xlix p[er] eam cum deus rex noster ante secula disposuit operari salutem in medio terre [illegible] dispositio
sanctos non latuit prophetas. Creditur insuper intravisse et sanctos prophetas ysaias dicit et ceteri qui [illegible] de
partu virginis de humilitate [illegible] passione salvatoris / De redempcione humana [illegible] in ea [illegible] gratulabantur
impletum / Gracias agentes illi [illegible] q[uo]d p[er] eam fideles [illegible] sunt sicut perierat [illegible] Ecc. 36 / Da
mercedem domine sustinentibus te ut prophete tui fideles inveniantur. Da mercedem illam s[cilicet] quam oculus non vidit etc. vel mercedem
istam b[ea]tam virginem qua [illegible] salvatoris [illegible] fructus ventris [illegible] te i[d est] adventum tuum ut
prophete tui qui hoc [illegible] fideles i[d est] veraces inveniantur impleta eorum p[ro]missione. Intravit et ap[osto]lorum adhuc
viventes in carne [illegible] et [illegible] devotis laudibus et obsequiosa reverencia celebraverunt
ad quorum eciam p[re]ces dicitur filius dei ipsam a mortuis tercia die suscitasse / inter quos ipsa b[ea]ta virgo post filii ascensionem
[illegible] et [illegible] familiaritatem [illegible] de x[rist]i incarnacione [illegible] ab initio plenius [illegible] cuncta
[illegible] et [illegible] orbis universa sicut dicit [illegible] Intravisse creditur eciam [illegible] martires [illegible] processionem ad [illegible]
[illegible] non defuit gladius martirii [illegible] q[uo]d in ea parte qua impassibilis est s[ecundu]m [illegible] est in anima passa est / plus
q[uam] martir non [illegible] Et sic virgo virginum sic et martir martirum appellatur. Et ideo [illegible] eciam / Sic
dicitur [illegible] eam flores rosarum et lilia convallium p[er] flores rosarum martires suo sanguine purpurati
p[er] lilia convallium casti et humiles designantur. Intravisse creditur eciam confessores quorum sobrietas et temperancia
seu contemplacio non defuit marie [illegible] filii [illegible] et [illegible] multiplicem [illegible] confessa est dicens

fecerit mihi magna qui potens est etc. Et hoc est a professo laudis divine. Adducentur et sanctissime virgines et beate adolescentule adherentes
et familiaris eius. Circuites in addiebus virginetorum ipsius et sequentes eam quocumque ierit … Adducentur regi virgines post eam
hic est ergo comitatus magnus et multus cum quo regina celestis in supernam Ierusalem creditur intrasse. Etc. Et divitiis. Divicie iste cum
quibus ingressa dicitur maria Ierusalem sunt ille divicie de quibus eius dicitur in fine proverbiorum: Multe filie congregaverunt divitias tu supergressa es etc.
Iste divicie sunt virginalis fecunditas et fecunda virginitas humilis celsitudo et exaltata humilitas benigna misericordia et misericors benignitas
pia mansuetudo et mansuetissima pietas et huiusmodi. Item iste divicie sunt ille … prerogative de quibus … magnificat.
Item iste divicie sunt ille thesauri incomparabiles gratiarum et donorum dignitatis et potestatis honoris et humilitatis meritorum et premiorum
quibus ditata est maria quam deus multiplicavit locupletavit cum huiusmodi diviciis quas secum attulit super quam in celum adiuncta
est gloria angelorum et sanctorum omnium. Etc. Et camelis portantibus aromata. Camelus qui gibbosus est dorso et fortis domesticus
flexis genibus inclinatur ut valeat onerari peccatorem designat qui quidem … in peccatis magnus erit in oculis
suis per presumptionem superbie gibbosus per stimulos cupiditatis et avaritie bestialis per brutalitatem gule et luxurie et huiusmodi
Inclinatus autem ad pedes … mansuetudine suscipit onera … satisfactionis sibi imposite. Per aromata que isti cameli deferunt
designantur opera vere penitentie et satisfactionis scilicet ieiunia vigilie orationes lacrime peregrinationes et huiusmodi que eius more aromatum
medicinalia sunt … et faciunt eam coram deo redolere … in prima penitentium … Christi bonus odor sumus
deo in hiis qui salvi fiunt. Ergo tu o domina quod camelos tuos aromatibus oneratos id est peccatores prius distortos et gibbosos
quos introducit … gratus redolentibus ditatos et eius voluntati et deo … satisfactionis filio tuo per penitentiam …
Etc. Et aurum infinitum nimis. Portat aurum iste camelus quia per matrem … peccatores illos … virtutibus que per aurum designantur
… in auro sicut medicina sapientia caritas et obedientia ornat et onerat … Hoc autem aurum infinitum nimis quia
merces que dabitur pro virtutibus hic habitis duratura est in eternum et ideo infinitum nimis. Et hoc dicitur nimis. Nullusque enim
proficiat in gratia in virtute in bona operatione et in custodia mandatorum dei nunquam dicat sufficit sed semper … ad maiora
et meliora … apostoli … ad philippenses 3 posteriorum oblitus etc. Et hec nimietas non sonat in vicium sed in desiderium … de isto
dicitur In mandatis eius volet nimis. Et item. Tu mandasti mandata tua custodiri nimis. Et nota hec nimis habundantia
non superfluitatem. Etc. Et gemmas preciosas. Gemme iste virtutes designant sicut humilitatis castitatis pietatis iustitie fortitudinis prudentie
temperantie et huiusmodi quibus maria per gratiam ornat et onerat amatores et imitatores suos. Etc. Et venit ad salomonem id est ad
filium suum designatum per salomonem. Et locuta est ei omnia que habebat in corde suo. peccatores enim … coram filio et
est ipsorum advocata. Etc. Rex autem salomon dedit regine omnia que voluit et peciit ab eo. Ubi designatur sua prerogativa
marie cum nichil est aut potest filius denegare quod aut orat … aut iubet … et se exaudit pro sua reverentia. Etc.
autem petat quod notatur in hoc quod dicitur omnia que voluit. Data sunt ei a salomone. Etc. Exceptis hiis que obtulerat munere regio.
Hoc per se. Ubi designatur dona et gratie que beata virgo recepit a deo in sua sanctificatione in spiritus sancti superventione
in filii dei conceptione. Vel salomon … quod rex salomon dedit regine saba multo plura quam attulerat ad eum etc.
Moraliter. Si vis ut anima tua intret in supernam Ierusalem et veniat in morte ad verum salomonem oportet ut sit regina non serva
peccati. Saba id est capta a peccato et incensa id est dilatata per caritatem non coangustiata per avaritiam aut cupiditatem. Et habeat
multum et magnum comitatum gratiarum donorum et meritorum et divicias virtutum et bonorum operum talia enim intrabit
… virtutes … gratie et … bone operationes. Sed vere solum … non hic sublevatus … opera enim
illorum sequuntur illos id est operantes sicut Apocalypsis … Oportet ergo ut hec regina camelos habeat portantes aromata quod est opera
recordationis tortuose vite prius ieiunia vigilias lacrimas et huiusmodi penalia opera contritionis et confessionis que
sanant animas peccatrices et morbidas more aromatum et coram deo faciunt redolentem. Oportet etiam ut ista regina habeat
aurum quadruplex scilicet castitatis caritatis sapientie et obedientie et gemmas preciosas id est virtutes de quibus supra. Cum ista regie id est fidelis
anime aliorum impossibile est … ad verum salomonis faciem pervenire. Sed postquam venit tunc videbit id est gustabit omnem
sapientiam salomonis cuius non … odor … domus sapientiam qua ad deum … et domum quam edificaverat quo
ad … et astare mense eius id est refectionem que est in … Non habebit ultra spiritum … admirabiliter
et gaudebit dicens. Verus est sermo sicut peccatore quem audivi in terra mea id est in mundo super omnibus sermonibus id est promissionibus
tuis et super sapientia tua. Et non credebam narrantibus michi id est predicatoribus donec ipsa veni et vidi oculis meis quod sic audivi
sic vidi in civitate dei virtutum et probavi quod media pars michi nunciata non fuerat. Quod nec oculus vidit quod auris non audierat
quod nec in cor hominis ascendit. Beati viri tui et beati servi tui id est ministri … deo qui tibi complacuisti sic id est qui spiritu sancto placuisti.

[U]trum ad hoc perfectionem et omne augmentum quod fit in caritate possit homo aliquid cooperari. Dicendum quod [illegible] est aliquid homo habitum no-
bilissimum et ipsum latere, [illegible] quia caritas est habitus nobilissimus, 1 Cor. 13 [illegible] in omnibus [illegible] nescit homo utrum odio vel
[a]more dignus sit. [illegible] caritas accipitur [illegible] primo pro caritate increata et ista quandoque accipitur [illegible] toti trinitati et cuilibet persone, 1 Johannis 4: Deus caritas est (f. 92v)
et qui manet etc. [illegible] promissio salvatoris, Johannis 14: ad eum veniemus et mansionem apud eum faciemus. Alio modo caritas personaliter
appropriatur spiritui sancto quod est amor patris et filii et facit nos in deo manere et deum in nobis, 1 Johannis 4 [illegible]. Alio modo caritas
pro virtute creata et hoc quandoque [illegible] pro peccato mortali [illegible] quo quis [illegible] virtute vel [illegible] ad aliquid [illegible] (92r)
Johannis [illegible] videns [illegible]. Iste modus non accipitur in proposito. Alio modo caritas est effectus [illegible] in cordibus
fidelium quo diligimus deum et proximum propter deum, Ro. 5: caritas dei diffusa est in cordibus nostris etc. Et hec caritas quandoque est
habitus infusus [illegible] a deo, quandoque habitus acquisitus, quia sicut ex actibus iteratis generatur habitus moralis sic ex actibus iteratis
diligendi deum propter se et proximum propter deum frequentius generatur habitus ad quosdam actus inclinans qui [illegible] per peccatum mortale
remanet in homine. Unde quando [illegible] quod peccatum actuale mortale et caritas acquisita stant simul et semel in eodem, sicut vicium
habituale et caritas infusa non repugnant in eodem. Et hec caritas infusa est dilectio gratuita per quam meremur vitam et appremi-
amur in patria. Ubi dilectio [illegible] ad [illegible] constituta per deum, quia non omnis dilectio dicitur caritas sed solum que gratos
facit nos deo et eo reddit accepta nostra opera. [illegible] et premium [illegible] per effectum [illegible] 1 Cor. 13: Si tradidero etc. [illegible] nichil prodest
[illegible] ad meritum et premium. Et hec dilectio gratuita est qua diligimus proximum propter deum et deum propter seipsum super omnia ex toto corde mente
et fortitudine sive virtute. Unde sic [illegible] uno modo quod totum cor hominis actualiter semper feratur in deum et hoc convenit beatis in patria. Alio modo quod
homo mentem suam efficaciter deputet ad vacandum deo et rebus divinis aliis omnibus pretermissis nisi quantum necessitas vite requirit et hec
convenit perfectis in via. Tertio quod homo habitualiter cor suum ponat in deum sic quod nichil velit neque cogitet quod divine dilectioni sit contra-
rium et hec convenit omnibus caritatem habentibus. Unde [illegible] patet quod caritas [illegible] per totum presupponit gratiam eo quod caritas dicitur dilectio gratuita
[illegible] quia gratia respicit essenciam anime [illegible] eius [illegible] et ipsum esse spirituale [illegible]. Caritas vero respicit
potenciam anime et proprie voluntatem eo quod mediante ipsa agimus dilectionem meritoriam. Unde patet quod sine caritate nulla operacio est meritoria vite eterne
eo quod sine ea nulla opera nostra sunt proporcionalia premio eterno eo quod ipsa sola [illegible] presupponit acceptacionem divinam [illegible] caritas nos
reddit deo [illegible] gratos. Et non [illegible] constat quod multis eius effectibus precipue [illegible] ut in distinctionibus [illegible]
Secundo [illegible] actionis meritorie vite eterne caritas infusa causa est efficiens patet ex dictis et per beatum Augustinum in libro de predestinatione
sanctorum et allegat magister 26 dist. quod gratia non datur secundum aliqua merita sed efficit omne meritum. Tertio [illegible] statuta lege quod numquam homo sine (93r)
caritate creata potest adimplere omnia divina mandata quia sic nec possit meritorie agere sine caritate [illegible] et apostolus 1 Cor. 13. Quarto
[illegible] legem ordinatam numquam salvabitur non habens caritatem patet quia numquam salvabitur in peccato mortali [illegible] peccatores [illegible]
[illegible] quibus non habens caritatem est in peccato mortali [illegible]. Quinto caritas infusa est signum [illegible] filiorum dei a filiis
perdicionis secundum presentem iusticiam [illegible] non secundum dei prescienciam [illegible] est Augustinus libro 15 de trinitate [illegible] patet quod alii sunt filii dei secundum
[illegible] et alii secundum [illegible] de [illegible] dist. [illegible] quod multi sunt in caritate qui finaliter dampnabuntur [illegible] Ezech.
18: Si averterit se iustus a iusticia sua et fecerit iniquitatem omnes iusticie eius quas fecerat non recordabuntur [illegible] morietur.
Sexto [illegible] augetur caritas uno modo [illegible] est gratia [illegible] ad [illegible] per virtutem [illegible] de
[illegible] alio modo per intensionem [illegible] augetur [illegible] a quibus fit ab eis
augetur. De augmento et diminucione caritatis quidam dicunt quod non augetur in se per essenciam sed solum in nobis maxime in illa
perficiuntur et perficiunt. Contra quod est [illegible] quod non perficiuntur per [illegible]
augmentacionem sive essenciam et perfectionem. Alii dicunt quod caritas augetur in se per essenciam sed non eadem numero manens sed
maior succedit minori sicut dies dicuntur augeri non quod eadem dies fiat maior sed quia maior succedit minori. Contra hoc est
quia tunc forte [illegible] sicut albedo [illegible] magnitudine vel per accionem [illegible] sicut magnus ignis corrumpit
[illegible] eo quod [illegible]. Tertii dicunt quod caritas augetur eadem numero manens sed per additionem sicut per maiorem fluorem
vel radicacionem in subiecto. Contra quod est [illegible] augmentum caritatis non [illegible] augendum [illegible] primum [illegible]
augeri et caritas. Quarti dicunt et veracius quod caritas augetur per essenciam [illegible] quo ad esse non quod eius esse postea
magis esse quam prius [illegible] est virtus sua que augetur quo ad intensionem actus super suum obiectum sive quo ad
multiplicacionem [illegible] non quo ad numerum obiectorum eo quod in illa [illegible] in qua [illegible] maior caritas [illegible]
Et ideo quod caritas vie minor est secundum eandem [illegible] patrie [illegible] ipsa salvata in esse [illegible] veniet ad caritatem patrie
eo quod caritas numquam excidit 1 Cor. 13 [illegible] motus a bono ad magis [illegible] salva est augetur [illegible] quod secundum eandem caritatis
mensuratur [illegible] et secundum eandem [illegible] premii. Igitur ad secundum diversos gradus incipiencium proficiencium et per-
fectorum augeatur [illegible] et caritas [illegible] augetur caritas. Dicendum quod
[illegible] primo ex maiori influencia dei sicut a virtute agente eo quod est virtus infusa vel qualitas [illegible] quanto magis influit
tanto magis intenditur. Secundo ex maiori capacitate et conatu subiecti [illegible] voluntas vel liberum arbitrium magis intendit
ad summum bonum sicut a potencia suscipiente. Tertio ex maiori actuacione [illegible] multiplicacione [illegible] ipsa forte augmentatur
sicut a forma perficiente. [illegible] est status et terminus in augmento caritatis. Dicendum quod secundum omnes modos [illegible] status
quo ad augmentacionem corporalem. Ubi non status et [illegible] a virtute agente a potencia suscipiente et

fortior perficienda. Sic in homine augmentum stat quando ultra calorem naturalis non potest quantum quod deperdatur. quia post humidum radicale non potest
extendi et quando corpus est perfectum secundum quod requirit perfectionem anime. Sic similiter caritatis augmentum stat ex parte virtutis agentis quando ultra
operans non potest amplius agere si est naturalis vel quando ultra agens apposite non disponit amplius. 2° caritatis augmentum stat quando
caritas devenit ad mensuram quam mensus est deus homini secundum distributionem sue sapientie quantumque divina largitas sit infinita. tamen operatur
secundum dispositionem sue sapientie limitatis effectus varios secundum quod sibi placet, eo quod non semper agit secundum totam possibilitatem eius. 3° stat eius
augmentum caritatis ex parte forme potentie suscipientis. Et hoc tripliciter. Uno modo secundum actum quando actus ille amplius non procedit. 2° stat
augmentum caritatis in viris perfectis huius, quia inferiora non assurgunt ad maiora opera. Alio modo stat secundum aptitudinem potentie. 2° stat in beatis patribus
qui amplius non possunt se disponere sed tantum habent quantum se disposuerunt in via. Ultimo stat secundum possibilitatem suscipientis. 2° caritas
stat in Christo in beata virgine et in angelis. quia Christus tantum habuit de gloria quantum potest recipere creatura deo unita, et beata virgo sicut mater
dei et angeli sicut speciales eius amici vel ministri. Stat insuper caritas ex parte forme augmentabilis cum pervenit ad quotam perfectionem
semper in summo sicut in deo, aut perfectum in genere suo sicut in istis qui pertingunt ad actum completum ad quem sunt ordinati sicut est
diligere deum ex toto corde et tota mente anima et virtute. Tertius modus: licet caritas per se augeatur ut dictum est, et diuturne per
peccatum mortale tollatur sicut per suum oppositum, non tamen nisi indirecte diminuitur, magis in ad eius corruptionem disponitur. que dispositio fit per
peccata venialia vel per cessationem ab exercitio operum caritatis, que duo minuunt caritatis radicationem vel fervorem eo quod ex dissuetudine
minuitur facilitas obediendi virium inferiorum rationi superiori. Illud autem quod aliquando recte diminuit est ei contrarium, sed veniale non
opponitur caritati eo quod stat cum caritate. tamen quod si veniale diminueret aliquid caritatis diuturne tunc caritas cum non sit infinite
virtutis veniale aliquotiens iteratum totam tolleret caritatem. tunc etiam 1° quod diminuit caritatem secundum speciem, diminuit primum speciale
sibi debitum sed primum speciale est bonum eternum, ergo per hoc peccatum veniale auferret aliquid de bono eterno. Ergo aut auferret
bonum eternum simpliciter vel penaliter mereretur penam eternam. Sed veniale meretur aliquam penam eternam quod est falsum. Ergo quod sic.
Conclusio. Quintus caritas infusa ex parte dei et in se et per opera nostra sunt augmentabilis per ulla tamen opera nostra non diminuitur.
Prima pars patet per beatum Augustinum super epistolam Iohannis et allegat eum magister ... modo cum caritas nascitur nondum perfecta est
ymmo ut perficiatur nascitur. cum fuit nata nutritur et cum fuit nutrita roboratur. et cum fuit roborata perficitur, cum autem
ad perfectionem venerit, dicit cupio dissolvi et esse cum Christo. Secunda pars probatur quia omnia opera nostra aut est bona aut mala aut
indifferentia. si bona non minuunt caritatem sed nutriunt. si indifferentia item non minuunt, alias non essent indifferentia. si vero mala tunc
vel implicant peccatum mortale, sic non minuunt sed tollunt totaliter et nihil penitus sic relinquunt. si implicant peccatum veniale item
non minuunt. alias peccata venialia multiplicata delerent totam caritatem et per consequens per peccatum veniale aliquis damnaretur quod
non est dicendum. Corollarium. Quintus sit tamen in minima caritate quod possit ad salutem sufficere, tamen non est dare maiorem ultra
quam viator non possit proficere. Prima pars patet de gratia et caritate baptismali. Secunda pars patet quia contrarium est error in clementinis
in capitulo ad nostrum ... non est magnum credere quod aliquis viator habeat caritatem maiorem habitualem in via quam etiam comprehensor
in celesti ierusalem. nam videtur verisimile quod beatus petrus vel paulus dum esset in via habuit maiorem caritatem quam puer baptizatus
et sine actuali merito decedens. Corollarium. Non sequitur, in sorte quinta caritas infusa intenditur ergo sortes deo magis carus
efficitur. probatur ponatur quod in sorte sit quatuor gradus et tamen absque ... sicut hoc est possibile. cum isti gradus non habeant
... et volo quod deus quinto ... illos gradus in se mediante ... interpositione fornicationis corporalis
tunc ibi quinta caritas intenditur. et tamen sortes non fit deo magis carus cum ipse nullum gradum caritatis de novo acquirit.
Tertio non experimentum secundum philosophum 1 phisicorum metaphisice et 2° posteriorum est cognitio singularium. Unde dicit ibidem quod ex multis
sensationibus fit una memoria, ex multis memoriis unum experimentum, et ex multis experimentis unum universale quod est principium
artis. Ut naturalis videns quod iste effectus fit ex aqua et iste similiter et non videt instantiam concludit hoc principium naturale
quod in nullo vel sit ... quod singularia sunt valde variabilia apud nos et naturam potest quod preter religat ea a statu. Unde est
quod experientia est cognitio incerta et fallibilis ut dicit ypocras primo Amphorismorum. Vita brevis ars longa tempus acutum
experientia fallax. quia etsi naturalis concludit hoc principium naturale quod in nullo vel fit tamen decipitur. quia
auctor nature super naturam in nullo causat etiam. Conclusio. Quintus nusquam possit scire se esse in amore dei secundum predestinationem
certitudinaliter, tamen in caritate ... potest scire se esse in caritate secundum presentem iustitiam experimentaliter. Prima pars est contra ...
Magister per beatum bernardum in sermone septuagesime qui incipit ... quod deus est ... Natura autem caritas absolute non est certitudinaliter
cognoscibilis et ex quibus qualitatibus est cognoscibilis. Secunda quod caritate cognoscitur certitudinaliter contingit dupliciter. Uno modo in
universali quid est et qualis debeat esse. Sic non est dubium quod cognoscitur certitudinaliter absolute et ... non habentes eam.
Alio modo contingit eam cognoscere in speciali. Scire quod ad esse in aliquo. 2° nunquam viator in hac vita sine revelatione certitudinaliter
cognoscere potest aliquem habere caritatem. eo quod nunquam nisi esse scire potest quod sit in alio nisi per signa que sunt fallibilia. nec
cognoscere potest quis seipsum in hac vita certitudinaliter habere caritatem. et hoc propter plures causas quarum prima et principalis est ista scilicet
divine acceptationis implicatio. ita quod caritas includit divinam acceptationem. eo quod caritas est qualitas gratum faciens
deo. quod certitudinaliter nescimus an utrum deo simus accepti, et ideo propter istam latentem acceptationem nescimus nos habere certitudinaliter caritatem
nisi per revelationem doceamur. Secunda ratio est caritatis ad dilectionem naturalem vel acquisitam similitudo eo quod ex naturali ...
vel assuefactione contingit aliquos inflammari ad devotionem et ad dei dilectionem et nihilominus habere peccatum mortale. Unde
multi de amore dei resplendent simplicientes de devotione. Tertia vero est oculi nostri lippitudo sive indispositio

q(uo)d oc(u)l(u)s m(ent)is interior est sic(ut) oculus noctue ad manifestissima nature et l(ice)t p(ro)pt(er) obumbraco(n)e(m) carnis et magnitudine(m) cog(nitioni)s [illegible]
incipit assi(milari)bus. Et sic(ut) oc(u)l(u)s lippus nescit c(on)tueri distinguere int(er) lucem diei et lune et flamme, sic oc(u)l(u)s n(oste)r sp(irit)ualis nescit
c(on)tueri distincte int(er) lucem g(ra)cie g(ra)tis date et g(ra)ciam facientis. | Tercia r(ati)o est d(e) maior(um) minor(um) dispensacio. De eis claudit
oculos suos s(upe)rior(um) q(ua)ntu(m) ad ea q(ue) p(er)tinent ad eor(um) dignitate(m) de quib(us) possent extolli, et aperit eos q(uan)tum ad ea que p(er)tinent ad
eor(um) indigentiam, ex quib(us) p(otes)t humiliari. Vn(de) vir s(an)c(tu)s d(icit) se nil esse eo q(uod) d(eu)s oculos ei(us) claudit resp(ectu) bonor(um) et aperit
resp(ectu) malor(um) m(e)or(um). Id c(ontra)rio [illegible] fecit [illegible] q(uia) p(re)cepta s(unt) [illegible] [illegible] s(ecundu)m [illegible] [illegible] [illegible] est culpe
et p(re)cipue superbie q(ue) aperit oculos ad videndu(m) p(ro)sp(er)itat(em) et claudit ad videndu(m) indigencias et defect(us) m(e)os. [illegible]
d(i)c(it) q(uia) dives s(u)m et locupletatus et nullius indigeo, et nescis q(uia) miser es et miserabilis, paup(er) et cec(us). [illegible] q(uia) [illegible]
p(er)tinet ad dignitatem [illegible] d(eu)s abscondit cognic(i)o(n)em ei(us) ne p(er) eam extollat(ur). | Quinta r(ati)o est culpe latentis occultacio q(uia) [illegible]
p(er)tinet ad [illegible] [illegible] se n(on) esse in aliqua latente culpa eo q(uod) apud [illegible] nullius culpe h(abe)t remorsu(m). [illegible] n(on) [illegible] ipso
[illegible] [illegible] p(otes)t [illegible] se n(on) esse [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] remorsu(m) p(otes)t [illegible]
[illegible] se n(on) esse in aliqua latente culpa. [illegible] [illegible] in g(ra)cia eo q(uod) [illegible] culpa [illegible] n(on) est g(ra)cia [illegible] [illegible]
[illegible] se n(on) esse in aliqua latente culpa. [illegible] [illegible] [illegible] eo q(uod) caritas est dileccio dei p(ro)pt(er) se sup(er) o(mn)ia et p(ro)ximi p(ro)pt(er) deu(m). n(on) nullus
| Sexta r(ati)o est ip(s)i(us) caritatis adequacio eo q(uod) caritas est dileccio dei p(ro)pt(er) se sup(er) o(mn)ia et p(ro)ximi p(ro)pt(er) deu(m) n(on) nullus
c(on)tueri p(otes)t [illegible] diligat deu(m) sup(er) o(mn)ia [illegible] [illegible] sup(er) [illegible] deu(m) diligat. | Septima r(ati)o [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] p(otes)t [illegible] diligat deu(m) sup(er) o(mn)ia [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sic(ut) est fides
cognoscim(us) [illegible] actu(s) [illegible] et [illegible] [illegible] illos [illegible] [illegible] actus [illegible] distinctos et [illegible] [illegible] sic(ut) est fides
spes [illegible] possum(us) cognoscere sub [illegible] [illegible] illos [illegible] [illegible] q(ui) n(on) h(abe)nt actus distinctos s(ed) [illegible] actib(us) alior(um) [illegible] [illegible]
vel acquisitor(um) sic(ut) est de carit(at)e n(on) possum(us) cognoscere in [illegible] [illegible] nisi [illegible]. [illegible] possum(us) [illegible] [illegible] [illegible] dilecc(i)o(n)em
n(on) [illegible] h(abe)re caritatem in [illegible] [illegible] | [illegible] [illegible] caritas n(on) possit c(on)tueri cognosci ab h(abe)nte ip(s)a(m) p(otes)t [illegible] [illegible] [illegible]
p(er) quedam signa p(ro)babilia sic(ut) p(er) puritate(m) [illegible] p(er) mortificac(i)o(n)e(m) [illegible] p(er) alienac(i)o(n)e(m) [illegible] [illegible] p(er) adh(er)encia(m) et [illegible]
p(er) quedam signa [illegible] [illegible] p(er) dolore(m) et satisfactio(n)em p(e)c(ca)tor(um) et q(uod) [illegible] de d(e)o libent(er) loquim(ur) audim(us) et legim(us) [illegible] nulla re vellem(us)
honore(m) [illegible] p(er) dolore(m) et satisfactio(n)e(m) p(e)c(ca)tor(um) [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
mortal(ibus) p(e)c(ca)te [illegible] dimissione [illegible] q(uo)d c(on)temptu [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] n(on) [illegible] eo q(uod) [illegible] [illegible] signa mortalis culpe que opponu(n)t(ur) caritati et g(ra)cie. Et [illegible] q(ue) d(icit) Gregor(ius)
[illegible] de caritate [illegible] o(mn)em languore(m) a(n)i(m)e sanat, vicior(um) radices c(on)turbat, o(mn)i(um) v(ir)tutu(m) [illegible] est, mente(m) illuminat,
c(on)sciencia(m) mundat, a(n)i(m)a(m) letificat, deu(m) demonstrat. A(n)i(m)am in qua caritas h(ab)itat sup(er)bia n(on) inflat, invidia n(on) devastat,
ira n(on) infestat, [illegible] mala n(on) [illegible], avaricia n(on) [illegible], gula n(on) inflammat, luxuria n(on) inquinat. [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] de moribus [illegible]. Caritas est via dei ad homines et via hominu(m) ad deu(m). P(er) caritate(m) [illegible] venit d(eu)s ad hom(in)es et
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] est [illegible] et [illegible] familiaris est d(e)o ut ip(s)e d(eu)s mansione(m) h(ab)ere volu(er)it. Ubi caritas n(on) fuit | [illegible] [illegible] caritas
in hom(in)e et [illegible] est [illegible] [illegible] familiaris est d(e)o ut ipse [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] p(er) amore(m) dei gignit(ur) et p(er) amore(m) p(ro)ximi nutrit(ur) [illegible] roborat(ur) q(uia) [illegible] amore dei p(ro)ximu(m) p(er)fecte dilige(re)
n(on) possum(us) et p(er) amore(m) p(ro)ximi in dileccione p(ro)ficim(us). Et s(ecundu)m [illegible] in li(bro) de [illegible] [illegible] [illegible] caritas q(uo)d amplius
zeli [illegible] [illegible] [illegible] complectit(ur) ut pote ad [illegible] [illegible]. De scandalo [illegible] affect(us) [illegible] ut alios [illegible]
[illegible] [illegible] n(on) formidat, cu(m) [illegible] [illegible] est pacifica ut [illegible] lesa [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et s(i)
[illegible] n(on) [illegible] [illegible] ut [illegible] agat benignitas [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et
[illegible] [illegible] amplectit(ur) [illegible] ut stet, [illegible] ut resurgat, [illegible] [illegible] n(on) diffamat, [illegible] n(on) [illegible] [illegible]
n(on) lateat [illegible] n(on) [illegible] [illegible] [illegible] n(on) pudenda divulgat [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] amoris [illegible] signa
caritatis h(ab)ebit. | [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] n(on) [illegible] [illegible] [illegible] mortalis et in d(e)o delectat(ur) [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] q(uod) a d(e)o [illegible] diligat(ur) [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Thom(as) [illegible] [illegible] q(uesti)o [illegible] ar(ticu)lo [illegible]. | [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible]
p(er) caritate(m) et ei(us) augm(en)tu(m) q(uod) sit in caritate [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ultima et ei(us) [illegible] [illegible] | [illegible] [illegible]
caritas [illegible] [illegible] diffusiva [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] p(er) caritate(m) [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

n(on) [illegible]

4.94

Sermo in exequiis.

Renunciate Iohanni que audistis et vidistis Mt xi. Primi discipuli Iohannis viderunt et audierunt q reges et pphe voluerunt
nec tn valuerunt vide et audire. Vz ihm xpm in humanitate assumpta docente et miracula facientem. Nunciare debebant
Iohanni sedenti in vinculis ex visis et auditis certitudinem fidei de dispensacione legis nisi dispensacionem eclarum. De qua xpo
gentis in pticia a Iohanne qui finis erat legis et inicium eclarum vbi thema sonuit p medium dicenti ex ferebat doctrina lucidissima
ex plena veritate sanitas pfectissima ex plena caritate miraculorum frequencia ymmo assiduitas ex diuinitatis efficacia et virtute vii. c. pi.
vocat aplus tpus plenitudinis qd cunctis prauitatibus et ex opprimebat et manifestissime patebat. Nunc vero Iohannes de fide illius dispositus
a visis et auditis accepit certitudinem dt cum themate Renunciate Iohanni que vidistis et audistis. Ego autem ex occasione accessi. Non hac certitudine
sum psecutus sz aliās veritates viris pyus auribus nunciabo. Non ideo ex estimare aliquid corporis q dictum sum vel ignorancie vel de aliquo
hesitacione vel corporis aliquo vacuum euadere etiam in quorum auribus meritis thesauri sapie et sciencie dei sunt absconditi. Sz ut corporis actuali merito
que sepius abest ppter aliarum mentarum copia vnus in animis aliquale possit gignere fructum. Et ex se tota via huius collacionis huius spe
de consolacione mortis huius viri cuius memoria agimus procedet. Ideo sm Ambr. cit cauendum ne psuncto vel aliquid loquamur et pudeat
vt sit sermo pcedat ne consolacionem offendat ne vbi debet lenire dolorem luctum accendat. Ne pssuris ex vi afflictionum sur-
gentes adaugeat ne lites suscitet ne garrula disputacionem inducat ppter q non timido inducian possem consolator onerosus
vbi tu ad ter dimissa sit huius respectus opus est ut sancti spus in huius acta pu multiforme apud prem magis et dein totius
consolacionis graciam imploremus. p cuius obtentu facilioris virginis gloriosam et matrem dei fiducialiter adeamus cum angelica salutacione dicentes Ave.
Renunciate Iohanni dt. Intuetur in verbis thematis preceptum ad nunciandum ex Renunciate. Sz non omnibus dictum ex solis discipulis Iohannis
inde positum sz testatum miramodo ex que audistis et vidistis. Nec ita omnes pticiant ex Iohanni soli nunciare diriguntur. Opus enim
renunciacionis intimacionis euentus declaracionis reuelacionis sui pdicaris diuinorum aliquid excellens et pipnum est ex pillud
sm Wilh. Cancellarium parisiensem in libro de vniuerso. Dei laudat benedictio elucidatio dilatacio augmentacio confirmacio et virtus
tudinalia consolatoria ex fere omni que qui saluti militat mirabilis administracio. Talis ego nam pupit. tali aliud ita quin
et ex excellens io modificatur et qr ita plenum diuinis muneribus ideo non passim omnibus quitat et lic io ne diuina vilescerent
et ex corporis vement qd ipse tantum est illusio et contempta. Ita ut ibi Bullus ibidem dt Et angeli boni qui sunt veloces et i ocius
corporis vement qd ipse tamen est illusio et contempta. Ita ut ibi Eulig ibidem dt Et angeli boni qui sunt veloces et i ocius
ex expeditissimi dei nuncii. nacionis aliquas non docent ut illuminant sz permittit licet sibi commissas in errore pmanere ymmo sustinet
non solum veteres errores ut maneant sz et ut extant et ut noui suboriantur et succrescant. Vnde ut refert hystoria non in libris
Ecce quo tempore Iherlm debebat destrui audita est vox angelorum clamancium et dicencium Transeamus ab his sedibus. Et in quadam domo
religiosa in honore genitricis dei marie fundata imminente ipius dissipacione vox consilii marie et aliorum sanctorum qui ibi erant
reliquie audita est ad imminens ex quidam non solum sunt indigni predicacione diuini verbi sz et angelorum sanctorum visitacione et
tuicione corporis illuminacione purgacione pfeccione et consolacione miraculi et et proximo bonorum. Vnde prohibiti erant doctores in Asia
pdicare verbum dei. Et apli ierunt ad gentem ingratam indecorum Cuius repulistis verbum dei et indignos vos iudicastis vite
eterne ecce conuertimur ad gentes. Mihi ergo tu dictum est renunciare et clamare Iuxta illud dns p pphetam Clama ne cesses et
qui tuba exalta vocem tuam et annuncia populo meo. Tu de auditoribus vllas hcam hesitacionem quid renunciabo quid auditum facta
et quid clamabo. Iuxta illud dns Renunciate Iohanni i. cunctis dei gracia habitis que audistis et vidistis. In veritate pulchris pncipibus
multa essent renuncianda mp id salutator Adhuc multa habeo vobis dicere. Sz ex tpis angustia non admittit. Primo
ad tria me limitaui pfcienda que et audistis ex scripturis et aliqua vidistis corporalibus oculis. Sz quorum sit illa. Certe magis sit
et tu ea licet hominibus loqui et pm est. Casus omni homini in culpa miserabilis. Scdm est lapsus omnis hominis in morte
lamentabilis. Tm est. Istius viri lis pm sacramentis confessione commissis ex hiis secuta a carne resolucio sui spus multis
Et quidem de primis duobus brevisse me expedita et lic ideo ut appareant potitisse cause huius Etenim si enim non fuisset casus
in culpa, ut mors in hominibus diceretur hnuisset et pyus ut iste mortuus fuisset. Vnde i. femina dixit xpo Domine si fuisses hic i.
si tua gracia hic nos que erat in ada pseruasses a culpa non fuisset mortuus. Vnde q istorum consistit diuine iudicio de quo
i ps. Iustus es domine et rectum iudicium tuum ex alio manat. De casu hominis in culpa hic dico qd et aplus ro v. p vnum
hominem pctum intrauit in hunc mundum. Ita ex vno peccante reddidit omnes in pctum. Et Ambr. sic ro v. apla dt Manifestum qz hic est
omnes in ada peccasse q in massa. Pro cuius elucidacione dt Augus in lib de concepcione virginali ex in ada erat tota humana natura
vos omnes in ada peccasse qi in massa. p cuius elucidacione dt Augustinus in libro de conceptu virginali ex in ada erat tota humana natura
et ex ada nichil illius nature erat. Et pro quo ergo in illo eramus ut in capite vt in pu et ita virtualiter ipso peccante omnes peccauimus
Et si quis dicat illud esse quo in adam fuimus quid inane et qi nichil ut nominandum fuimus enim in eo maliter ut in semine
et ex ipsum semine fuimus in eo non aliud ab eo et ita fuimus in ipso sz non ipsi quoniam eramus ipsi. Quale ergo est illud esse. Et
vide Augustinus Quoniam omnia que modo sunt ex seminibus fuerunt in seminibus sic nos qui nunc sumus in ada fuimus. Si ergo tunc nichil fuissemus
et vana ut nominanda tunc dt nichil fecisset ex hiis que ex seminibus pcedunt et modo pcedent. Si enim vim non est ea q na
pcreat ex seminibus in illis prius aliquid fuisse nullo essent ex ipsis Fili. dt aplus xpm esse ex semine dauid sm carnem
et ex semine abraham. Si in illis prius nichil fuit. Sic ut in ada quo ergo ex eis carnem suscepit. Et concludit Augustinus dt.
Licet ergo non eramus in ada psonaliter eramus tamen ibi realiter i. non inane et valuit ut est non fantastice et quo eramus
ita ipso consenciente consensimus et ipso peccante peccauimus. Et beatus Thomas ut elucidacione quarto libro contra gentiles dt Sic omnes homines
quidam vnus homo ppter pcreatorem nunc communis sic illud pctum originale voluntarium ppter voluntatem primi parentis quemadmodum et actio
manus et actio pedis habet racionem culpe ex voluntate primi mouentis qd est racio. Vt sic in pcto nature constituimur
diuersi homines sic in pcto psonali diuersi vnus hominis partes. Et pro vlteriori declaracione transfusionis huius pcti ex ada in nos
dt Augustinus vbi supra Adam accipiendo a deo totam naturam et posse tum in illa multiplicandi eam accepit in corde instinctu

sanctitate libertate immortalitate et quodam beatitudine. Unde si non peccasset haec omnia bona naturae superaddita sibi et suae posteritati con-
servasset quae non solum pro se acceperat illa sed pro omnibus qui ex eo per decisionem seminis fuissent propagati. Sed ex quo peccavit haec omnia sibi
et suae posteritati amisit ita quod ipso per peccatum corrupto totam naturam illis bonis destituit et viduavit et fecit eam nudam pauperem
miseram et ita corrupit viciavit et fedavit. Dico ergo quod ut dicit beatus Thomas omnes in Adam dicuntur peccasse quia actu actualiter commisissent quod
solum est actualiter commissum sed ex eo quod pertinet ad naturam illam quae in Adam est corrupta per peccatum. Vicium ergo originis ex quo peccatum
originale procedit in omnes provenit ex defectu cuiusdam primi scilicet gratuiti doni quod erat humanae naturae in sui institutione collatum quod
quidem donum erat naturale non sic quod ex principiis naturae homini advenisset sed quod fuit sic homini datum ut sic cum natura propagaretur.
Cum ergo natura ad illorum destitutionem in omnes transfunditur et pertransit sicut ex primo voluntario quod ex peccato Ade ideo suscepit rationem culpe
propter quod apostolus ad Ephesios 2o dicit Omnes nos natura nati filii irae quia dum humanae naturae participes efficimur peccatum contrahimus hoc est necessario
accipimus bonis gratuitis destitutam et ita defectuosam culpabilem et viciatam. Veritas ergo illius dicti Ro. 5o Per unius inobedientiam peccatores
constituti sunt multi hoc est in Adam peccante facta est constitutio ut quicumque ex eo essent in actu peccatores essent. Sic ergo virtus ibi dei
constituti sunt multi hoc est super omnes qui ex Adam erant futuri venit haec necessitas ut quicumque ex ipso ad actuale esse
Adam peccante omnes peccaverunt hoc est in ... Et illud Ecce in iniquitatibus conceptus sum et in peccatis concepit me mater mea. Non intelligitur sic quod in
veniret quod peccatores fierent. Sic et illud ... alius est et nec regitur ratione nec voluntate. Sed sic quod ab ipsa
semine aut in conceptione prima aliquod esset peccatum quod unus generatus alius est ... ut quaecumque anima veniet in corpus quod culpabilis fiat
seminis conceptione in qua hoc incipit esse illam accipit super se conditionem ut quaecumque anima veniet in corpus quod culpabilis fiat.
Et hoc quidem deducta sunt ex sententia sanctorum ... Beatus Thomas libro 4o contra gentiles ... et in quodlibet. Et hoc quidem deducta sunt ex septimo
hoc Anselmus ubi supra. Cui in summa concordat beatus Thomas ubi supra. Peccatum primi hominis in omnes originaliter deducitur ex ipsius peccati effectibus
qui observentur fidei in qua stamus. Sed beatus Thomas ubi supra peccatum primi hominis in omnes originaliter deducitur ex ipsius peccati effectibus
quae observentur fidei in qua stamus. Sed beatus Thomas ubi supra. Deus enim sic ... poenis ... possumus de culpa. Sic cum Deus generet curam actuum

2m

Et ibi incipiendo descendens ad membrum 2m. Dicit enim sic. Ex poenis ... possumus de culpa. Sic cum Deus generet curam actuum
humanorum ut bonis operibus praemium malis autem poenam retribuat. Et quia genus humanum diversas poenas patitur corporales et spirituales
sed quia est pecato infectum. Inter corporales poenas maxima est mors quia ad eam omnes aliae tendunt ut est fames sitis et huiusmodi
infirmitates corporis. Inter spirituales potissima est debilitas rationis ex qua contingit quod homo difficulter provenit ad cognitionem veritatis
et defaciliter labitur in errorem et quod appetitus bestiales omnino superare non potest sed saepe obnubilatur ab eis. Et licet isti defectus
corporis naturales videantur esse naturales et ex necessitate materiae consequentes. Nam cum enim
corpus humanum quod est ex contrariis esse corruptibile et oportet quaecumque resolvi. Sic ergo appetitus sensitivus in ea quae sunt delectabilia
ex sui inclinatione hoc movetur. Sic ergo intellectus possibilis ... ullius intelligibilium habeat in actu sed natus est ea acquirere
ex sensibilibus difficulter potest ad statum veritatis pervenire et defaciliter propter fantasmata a veritate seduci. Tamen si quis recte consideret divinam
providentiam quae optima sapientissima potentissima et iustissima est quae attingit a fine usque ad finem fortiter et disponit
omnia suaviter. Certe satis est quod si Deus naturam superiorem inferiori coniungeret ut dominaretur ei et si quid illi dominio accideret impedimenti
ex defectu naturae quod hoc supernaturalis beneficio tolleretur. Alias enim providentia Dei nec potenter nec iuste nec sapienter omnia gubernaret.
... Cum ergo corpori coniuncta sit forcioris naturae quam corpus ... intellectualis ... a corpore ... unde sic ex
parte ... aliquod nocumentum. Et nos si ... coniuncta appetitui sensitivo et aliis sensitivis potentiis ... et non potest ... eis ... aliquod
fidei ponimus primum hominem a Deo esse institutum ut quamdiu ratio hominis esset Deo subiecta et vires inferiores ei sine impedimento deservirent
et corpus ab animae subiectione nullo impedimento naturali posset impediri Deo et gratia sua omnia supplente. Cum autem ratio a Deo aversa est
et corpus ... vitae quae est paradisi receptum ... gratias passiones. Licet enim Deus ... sit
status inferiores vires rationi repugnaverunt et corpus vitae quae est ... praecepto ne ederet de fructu ligni vitae deficeret eum Deus
... quod potuit non peccare et ... quod potuit non mori. Tamen dato ei praecepto et ... Cum autem Adam non eodem die
quacumque hora comederis morte morieris id est praevaricator praeceptum ... Cum autem Adam non eodem die
quo comedit et praeceptum praevaricatus est mortuus est et scriptura non potest solvi. Ratio sic est intelligi morieris id est ... mortis
adiectus eris ... sic ... conditione suae naturae ... moriendi. Patet ergo dicto quod necessitas moriendi sit
poena pro peccato hominis iuste inflicta. Unde mors quae in omnibus hominibus reperitur quae est quod omnibus hominibus inflicta est per peccato
poena per peccato hominis iuste inflicta. Unde mors quae in omnibus hominibus reperitur quae est quod omnibus hominibus inflicta est per peccato
mortis ergo poena venit ex culpa. Hoc est quod dicit apostolus Ro. 5 Sicut per unum hominem peccatum intravit in mundum et per peccatum mors. Talis
et in omnes homines mors pertransiit. Et dicit apostolus quod mors regnavit ab Adam usque ad Moysen etiam in eos qui non peccaverunt in similitudinem
praevaricationis Ade id est in illos etiam qui non sunt imitati peccatum Ade sed per originem sicut et mors. Sed mirum quod de hoc fonte amaro
et sic infecto tanta mala hausimus ... Absit. Proposuit enim propheta haurietis aquas in gaudio de fontibus salvatoris
Unde dicitur in psalmo quod apud te est fons vitae ... apud Deum ... Deus et homo ... qui in se totam assumpsit
naturam humanam et in eius assumptione fecit se caput omnium nostrum. Quid ergo opus est turbari audiendo mala quae ex primo Adam contraximus
ex quo scimus Adam hominem unum nobis bona potiora cepimus et ibi iam descendendo incipimus ad 3m punctum sermonis. Plus enim

3m

restituit Christus in gratia quam peccatum in natura. Hoc dicit apostolus Ro. 5 Si in unius delicto mors regnavit per unum multo magis habundantiam
gratiae et donationis et iusticiae in vita regnabunt per unum. Ubi sic glossa. Ex Christo regnanti et vivificanti multo habundanciora
recipimus quam in Adam mortificanti perdidimus. Unde bona ad beneficia referentur gratiae et gloriae. Gratiae quidem ut est gratia remissionis
culpae gratia donorum gratia virtutum gratia beatitudinum gratia operum iustitiae ex quibus dabitur electis vita aeterna quae incomparabiliter
reddit omnes poenas temporales et omnia gravamina quae invenerant in natura ex primi hominis culpa. Sed in gloria. Consolatoria sunt haec
sed nondum audivimus nec vidimus quod ex omnibus his ... sublata esset mors temporalis. Omnes enim morimur et quasi aqua dilabimur ... Regum ...
Noli te amaricari quia hoc ... ut doctores ponunt ... illorum sunt quae reparavit lapsum et reddidit ad regnum aeternum.

Licet enim mortis ablacio ceterorum que penalium ad reparacionem lapsi pertinent nobis oporteret ad regnum eternum. Dicit beatus Thomas et alii
super quarto quod Christi satisfactio licet culpe maiorum licet concessit ita quod efficax fuit ad abolendum culpam et omnem penam inde secutam dis-
pensatione tamen permissum est huiusmodi utilitati ut quedam penalitates remaneant et precipue mors corporis. Si ergo mors quod dispensacione
dei venit super nos quid tristamur quod morimur. Si quo permissione dei que est oculatissima, vane de moriendo conturbatur omnis homo. Si
quo permissione facta est dispensacio pro utilitate quam mirum est quod de eo quod est utilissimum angimur est omnis homo. Et Ambrosius in libro de fide
resurrectionis dicit. Et quod mors non fuit in natura nec ipsam operi divino erat necessaria tamen quia homo peccavit mors in naturam subrepsit. Dicit quia vita
hominum cepit esse miserabilis. Dedit ergo deus mortem ut esset in remedium miserie et ut finem imponeret peccato. Non est enim dubium quod
mors non est ipsius nature sed potius malicie et miserie quia tamen resurgemus. Ideo enim ego qui finimus et mors non est aliud nisi aut
via ad subeundum supplicia pro peccatis aut ad consequenda gaudia pro meritis huiusmodi. Et adiciende sunt utilitates quod licet quod mortis et
aliorum penalium vadit causa. Considerando namque quod multa et que infinita pati oportet et mori finaliter agnoscit homo suam miseriam, propter
quod ... fuerit et curatus sit nisi in fine, humiliatur in seipso et detrahitur a peccando, excitatur in virtutibus et concitatur ad appetendum
illam vitam que erit ab omnibus penis aliena. Et si specialis mors in baptismo in quo et multa operantur esset sublata ubi
esset primorum dona ubi martirum corona ubi remanerent ille virtutes quarum usus homini accedit in morte. Ubi remaneret illa dis-
tinctio morte peccatorum pessima et preciosa magis deum mors sanctorum eius. Si ergo iste ... per omnes hic summus relevare ... mortuus
est non est hoc sibi soli factum. Ablata enim mortuus est et pagine mortui sunt non ergo sunt argumenta. Sublata est culpa, ergo et
omnis pena que sublata tamen tollitur effectus. Cur ergo morimur. Videte quod contra istam queritur militat competens que est optima respon-
sio ... at non sunt quia fortius patet quod non tenet alibi ... forma retenta non enim semper sublatus est gladius ergo et ... re-
integra. ... sublatum est lumen a corpore ergo et corpus. Est enim ... veritate de causis inducentibus et consumantibus suos effectus. Et consideranda
causa sublata est quo ad eum pena baptismum et apta
contra mortem istius hominis quod mortuus est et non in utero matris sed per baptismum in quo sublata est quo ad eum pena baptismum et apta
ianua celi. Nec est ita cito mortuus ut de utero translatus esset ad tumulum sed in etate bona. Secundo ... ascensiones in corde
disponebat de virtute in virtutem ibat. Lucrum negotiando in ... talentis que sunt Ambrosius ... precepta legis sunt ... acquirebat et ita
disponebat de virtute in virtutem ibat lucrum negociando in talentis que sunt ... laboribus in facultate theologica pluribus et qui ... Erat enim ... professor //
multa cumulabat ... quod mortuus est per labores in facultate ... Dicit enim quod thesauro suo cordis ad plenum ... proferebat
... quod ... consolationis. Certe multum per omnem modum dicit enim ... familie ... dividebat tritici mensuram. Acceptat ... a
et vetera et prudens ... et fidelis dispensator familie ... stipite ... secundum ... semper scripture ... sermonem
divino in ... isto quem ... ad negociandum hoc est scripturam sacram cum ... Tractando mistice laborabat ut fundasset fidem ... que est
laborabat per eius veritatem in cunctis operibus omnis benignitatem. ... mores ... apponebat qui fide ipsam manifestat. Et per tropos
edificii spiritualis initium moralis apponebat mistice ... in celestibus ... Erat igitur iste prudentior ... omnibus ...
in varias ... evolabat contemplationis ... eius ... in celestibus ... Erat igitur iste prudentior ... omnibus ...
quod ... insistebat veritati que vincit omnia plus ... intelligere quod ... veritate ... fidei ... quod illa est
illorum fons et ... applicabat ... opera virtutum
quod fidei articulis ... et ornatum ... ut potuisset comprehendere
hendere cum omnibus sanctis altitudinem et profunditatem ... eloquiorum ... scientia ... testio ... Et co-
quod ... in toto corde ... illum ... ergo ... elucidabat sacram scripturam. Nonne possidebit vitam
etiam ... ad misticam erudiebat multos. Nonne splendebit in perpetuas eternitates. Sunt enim iste ... manens
scripture ... veritates non fallunt. ... plurimi non pigeat ... adverte quo ... iste se habuit appropinquante
morte. Dicit enim ut audistis deum ... peticio ... et quomodo magis habuit ... se mori ... enim doloribus ... ad re-
morte dicit enim ut audisti ... Joachim ... pavor mortis est ... ad vires ... adveniret. Sed non
nisi pavebat quando mortem quia ut ... Joachim ... de offensionibus angelicum ... se esse moriturum et mortis ...
timebat quia timor mortis est non acte ... de offensionibus ... se esse moriturum ... ergo actualem mortem meditabatur
habuit in corde ... secundum mortis habuit ... sentiebat se ... moriturum ... ergo actualem mortem meditabatur
igitur quotidie moriebatur ... singulis horis habuit moriendi ... ad omnes ... amplectens affectum et derelinquit
ipse voluit arbitrium ... ad deum affectuose habuit intentum ... timore suo ... cogitabat ... Omnis iste ...
sicut Abbatem Joachim quas debuit ... pro ... scala ... Et dicit ... prius ... caritate ... de
timuerit ita et ego ... mortis ... timore esse ... ubi ... timor ... caritas est ... foras pel-
lit timorem. Et ubi ... est ibi est memoria ... memoria regni eterni, memoria zeli ... memoria dei ...
sicut illud quod dicebat, providebam dominum in ... meo semper. Memoria ... intellectualium memoria ... et obviationis ...
iudicii et caritatis ... sunt ... non ... in morientibus non admittit ... Si ergo ... disponens
restaurent a ... mors ... Quid fecit ... vincula quibus ... vita ... mortuus tenebatur ... ut ad
libertatem evolaret. Quid ... in ... lucri ... et mori lucrum ... vir
secundum ... in morte lucrum accepit quia perdidit ... et peiora deseruit. Hec peiora ... illa omnia que
sunt ... vite. Dicit enim Ambrosius vita hominis in luto est ... nulla stabilitas. In die ... in
nocte ... gemitus ... cibos ... dolores ... requies a perturbationibus a laboribus ... relaxa-
a sollicitudinibus ... requies ... morte petunt et non accipiunt et sic mors velut ...
quod sola est requies ... Quid ergo mali evenit isti quod mortuus est. Et si enim ... vite ...
vite ... quia secundum Ambrosium in morte corporis non incipit ... vincendi sed ... vincendi ... modo
iuste pie sobrie et sancte vivendi. Et ... in quo ... sicut Ambrosius ... isti vita est ...

go mors est absolucio sed vita est supplicio / mors est in remedio. Et ipsa qua sperabat tempore vite eius consita dolebat se vite contentii anstrictibus. Et ita symeon qui responsum acceperat a spiritu sancto non visurum se mortem nisi videret xpristum et cum vidisset et eum in vlnas suas accepisset gaudens dixit. Nunc dimittis domine servum tuum in pace. Ubi Ambrosius. Ut quadam necessitate in hac vita teneretur non voluit ita dimitti petit quasi a vinculis quibusdam ad libertatem festinaret. Et apostolus dicit. Cupio dissolui et esse cum xpristo / multo enim melius preciue at in tenue [illegible] vos magis necessarium. Ubi Ambrosius. Duo dicit apostolus. Unum melius aliud necessarium. Necessarium [illegible] fructum operis / melius at [illegible] gratiam cum xpristo in beatitudine copulari. Cum nos [illegible] faciat etc.

Quem deus suscitavit. Act. 2°. Quadmodum secundum apostolum ad Hebr. 9 statutum est hominibus semel mori / ita divina providencia sua dispositione infallibili ab eterno disposuit homines ab eius morte vinculis resuscitari. Unde dicit beatus Augustinus in libello de simbolo versus finem. De ista carne mortali quod resurrectura sit in fine seculi, non dubitare debemus. Oportet enim corruptibile hoc induere incorrupcionem et mortale hoc induere inmortalitatem. Seminatur in gloria corpore surget in gloria. Seminatur corpus animale surget spirituale. Hec est Xpristiana catholica et apostolica fides. Credite xpristo dicenti. Capillus capitis vestri non peribit. Ut tamen concludit thema propositum deus. Quem deus suscitavit. In resurrectione etenim generalis omnium hominum resurrectio cuius ipsa causa est. Sub unde ut glossa super illud 1 cor. 15 si autem christus predicatur quod resurrexit a mortuis quomodo quidam dicunt in vobis quoniam resurrectio mortuorum non est / dicit glossa quod xpristus resurrectio est efficiens causa nostre resurrectionis. Et beatus Thomas in 3a sua parte dicit [illegible] probat istud concludit deus. Et verbum dei primo attribuit vitam mortale corporibus naturaliter unito et per ipsum verbum in omnibus aliis operatur per cuius [illegible] deducatur per gratiam sancti spiritus impetranda ad matrem gratie pie recurramus mente devota dicentes Ave maria gratia plena dominus tecum etc.

Quem deus suscitavit. Ut supra. Quamvis ista verba de xpristo salvatore sunt ad literam dicta de quo beatus petrus apostolus dicit ibidem dicit viri israhelite audite verba hec Ihesum nazarenum virum approbatum a deo in vobis virtutibus et prodigiis et signis que fecit per illum deus [illegible] vos scitis. Hunc definito consilio et prescientia dei traditum per manus iniquorum affligentes interemistis quem deus suscitavit. Quamvis ergo [illegible] ad [illegible] et vita [illegible] et cuilibet alteri vita functo congrue possunt adaptari de quolibet enim dicitur quem deus suscitavit. Nicholaus [illegible] etc. [illegible] et cuilibet alteri vita functo congrue possunt adaptari. [illegible] secundum scripture sacre morem ponendo ad orthodoxe fidei sit [illegible] generalis resurrectio [illegible] suscitabit preterito pro futuro [illegible] secundum scripture sacre morem ponendo. Et licet una sit et generalis omnium hominum resurrectio non tamen omnes homines pari forma sed modis diversis resurgent mortuorum. Et licet una sit et generalis omnium hominum resurrectio non tamen omnes homines pari forma sed modis diversis resurgent. Alii namque in gloriam sempiternam. Alii vero resurgent in perpetuam dampnacionem secundum illud apostoli 1 cor. 15 omnes quidem resurgemus sed non omnes inmutabimur. Et in libro de ecclesiasticis dogmatibus dicitur. Erit resurrectio mortuorum una et semel. et tamen [illegible] corporibus quod cadit resurget ut vel pena sufficere possit pro peccatis vel in gloria eterna maneat pro meritis. Unde hii in gloria resurgent qui bonis operibus hic insistentes et de bono in melius proficientes in gratia laudabiliter decesserunt unde dicitur 1 thess. 4° Si enim credimus quod ihesus mortuus est et resurrexit ita et deus eos qui dormierunt per ihesum adducet cum eo scilicet xpristo gloriam sempiternam acceptiuros. Hii vero a [illegible] qui in diviciis deducentes in puncto ad inferna descendunt. Cum dyabolo perpetuam qui in bonis temporalibus ac rebus caducis vitam suam delectabiliter deducentes in puncto ad inferna descendunt et tandem in gloriam sempiternam et societatis eius penam eternam suscepturi. Sunt vero et quibus nunc in gratia primo possit dicere et tandem in gloriam sempiternam. Quem deus suscitavit ad spem [illegible] resuscitatus meretur ut et thema nostrum de quolibet in futurum dici possit. Quem deus suscitavit ad spem [illegible] in [illegible] competencius quibus nunc a viciis abstineat et bonis ac piis operibus pro posse suo studiosius insistat. Ad hoc at ut hec competencius et facilius facere possit / quatuor conveniunt ad propositum suffecit breviter quibus accedunt [illegible] sed [illegible] culpe. Calamitates et facilius facere possit / quatuor convenit ad propositum sufficit breviter quibus accidunt feditatem. Primo namque debet advertere feditatem proprie culpe ut in specie aliene debilitatem pene perpetue / et remuneracionem vite beate. Primo namque debet advertere feditatem proprie culpe ut alia erat oculis plena [illegible] quo omni parte sit oculatus ad instar alium que beatus Iohannes dicit se vidisse apocalipsis 4°. Et alia erat oculis plena ante et retro. Dextro namque oculo debet unusquisque respicere primum sinistro supplicia posterior propriorum iniuriarum. [illegible] et retro. Dextro namque oculo debet unusquisque respicere primum / sinistro supplicia / posteriori proprio iniuriarum ante propria culpam. Unde cuius figura dictum est moysi deutr. 3. Ascende cacumen montis phasga et circumfer oculos tuos ad occidentem. culpam. Unde cuius figura dictum est moysi deuteronomii 3 Ascende cacumen montis phasga et circumfer oculos tuos ad occidentem et aquilonem austrumque et meridiem. Respice per orientem eternam primam / per occidentem eternam penam / in qua occidet et deficiet aquilonem austrumque et meridiem. Respice per orientem eterna prima per occidentem eterna pena in qua occidet et deficiet. Debet enim quisque oculatus esse multipliciter ut non solum omnis temporalis leticia per austrum fervorem peccati per aquilonem iniuriam proximi. Debet enim quisque oculatus esse multipliciter ut non solum suam culpam preteritam aspicere non ad delectandum sed ad detestandum / aliis aspiciat mala preterita sed diligenter caveat futura. Debet [illegible] sua culpa preterita aspicere non ad delectandum sed ad detestandum. Cuius figuram uxor loth instruit que sodomam de qua exierat retrospiciens conversa petram propriam recordacionem infecit. Cuius figura uxor loth instruit que sodomam de qua exierat retrospiciens conversa in petram [illegible] recordacionem infecit aliis. Cuius figuram uxor loth [illegible] Augustinus. Quando sit te videas tibi displicens et non placens / nunc quod te non respexit prout gen. 19 declarat hystoria. [illegible] quod dicit Augustinus. Quando sic te videas tibi displicebis et non placebis / nunc quod te non videas tibi placebis et non displicebis. Veniet tempus in quo et non et tibi preter displicebis ante cum iudicaberis. Tibi videas tibi placebis et non displicebis. Veniet tempus in quo et non et tibi preter displicebis. Et cum iudicaberis tibi. Secundo misericordia est proximorum miseria. Unde quo oculos tuos ne [illegible] a paupere. Pauca sunt enim quos cum videbis. Secundo inspicienda est proximorum miseria. Unde quo oculos tuos ne avertas a paupere. [illegible] per [illegible] oculos avertit et corporis iniurias vide gloriam post compassionem in pauperem respicient. Sed multi qui ab eis per divicias oculos avertunt et corporis iniurias videre contempnunt per compassionem in pauperem respiciunt sed multi qui ab eis per divicias oculos avertunt et corporis iniurias videre contempnunt. Videns enim quod oculus qui est in lumine non videt eum qui in tenebris commoratur sic et divites qui sunt in luce prosperitatis non videt miseriam qui est in caligine adversitatis. Unde cuius figura [illegible] fuit pincernarum prepositus in tenebris carceris non videt miseriam qui est in caligine adversitatis. Unde cuius figura [illegible] pincernarum prepositus sui prius interpretatus prout gen. 39 narrat hystoria. Ioseph afflictum novit et socius eius fuit sed egressus ad fulgorem prosperitatis ipsum amplius non agnovit. Ymmo sui redentibus prosperis oblitus est idem pincernarum prepositus sui prius interpretatus prout gen. 39 narrat hystoria. Tercio adverenda est gehenalis pena. Tercio enim posita postquam alia sucensam videat et faciem eius a facie aquilonis et audiuit est gehenalis pena. Tercio dicit ad illud spectaculum convenientem dominum dicentem. Ab aquilone pandetur omne malum. Tercio post hortabatur per quemadmodum ceteros ad illud spectaculum convenientem dominum dicentem. Ab aquilone pandetur omne malum. Tercio vero. Levate oculos vestros et videte qui veniunt ab aquilone. Per aquilonem enim que est regio intemperatissima et a sole maiore elongata congrue datur intelligi infernalis pena in qua est acerbitas pene et elongacio xpristi solis iusticie. [illegible] carencia visionis divine. Hanc penam beatus Iob respiciebat qui dicebat. Cum [illegible] Iob sedere in sterquilinio. Iohannem esurientem in heremo / paulum occisum Neronis gladio / petrum suspensum in patibulo. Tunc cogito quid in futuro reprobis pro illud fiet qui in presenti sic affligit quos amat / hec aspectus utilis est ut et culpa vitet

et pena prius facilis reputetur. Unde ysidorus in 2o libro soliloquiorum: propone tibi adusque carnis ardores futuri supplicii ignes, incendia ardoris gehenne ardore concludit. Sicut enim ad istum aut videas quod cum digitus est adustus applicatur ad ignem ut maior calor contrahi possit per maiorem. Et ergo dicitur Ecclesiastici vii: Memorare novissima tua et in eternum non peccabis. Ista autem nobis haec meditatio ut prius pena facillima reputetur. Unde dicebat beatus Bernardus: vigilias timeo et ieiunia, manuum quoque labores, sed haec levia sunt flammas perpetuas meditanti. Ad hunc sensum facit quod Beda recitat in gestis anglorum quod tempore Constantini imperatoris quidam paterfamilias cum in Anglia decessisset, eius anima ante tribunal eterni iudicis est adducta. Ubi tandem intercessionibus dei genitricis obtinuit ut prius inspectis penis infernalibus postea rediret ad corpus. Revixit ergo qui erat mortuus et enarratis iam visis mirabilibus et rebus suis erogatis pauperibus, insalutatis familiaribus, in quadam insula est profectus, ubi tantam egit penitentiam ut lingua silens ostenderet quanta tormenta vidisset: et in hyeme maxima in medio se in flumine mergebat. Et cum noti et amici eum de hoc arguerent, ridebat dicens: Credite mihi, nam graviora vidi. Tertium inspiciendum est nobis remuneracio sempiterna. Unde de moyse scribitur ad Hebreos xi: Aspiciebat enim in remuneratorem dei. Et ideo dicitur Ysaie 33: Oculi tui videbunt Ierusalem habitacionem opulentam. Haec enim est civitas quam describit beatus Bernardus in libro meditationum dicens: O civitas celestis et secura patria, totum continens quod delectat, populo quieti, populus sine murmure, quam gloriosa dicta sunt de te civitas dei. Sicut letantium omnium habitacio est in te. Ubi pax, pietas, bonitas, lux, virtus, splendor, honestas, Gaudia, leticia, dulcedo, vita perhennis, Gloria, laus, requies et amor, concordia dulcis. Nunc ergo nos agit vesania viciorum, stultitia absinthium [?] illius mundi sequi naufragium. Imprimis tenuimus, sic dicimus et non magis consolacione angelorum societate, regis splendore, potentis honorem, superne glorie decorem. Sed haec in celestibus oculis mentis cordis per meditationem et desiderium debemus esse desponsati. Ad hoc predicta. Hinc etc. Tu adhuc in terris quod in celestibus [?] prius solicite audivisse [?] quod et vitam per posse suo declinabat et operibus prius insistere studuit [?] consistet propter se pessimo [?] studiose contendebat sed quod in gravi morte misterium mori meruit et gloriam videns in futuro vita cum aliis in pace quiescentibus secundum quod apparet. Prevenerunt autem per haec multa etiam suffragia iam a fidelibus sibi intendit impendi. Unde salubriter beatus Augustinus de suffragiis mortuorum libro 8: Neque negandum est defunctorum animas pietate suorum viventium relevari cum pro illis sacrificium mediatoris offertur vel elemosine que in ecclesia fiunt. Sed haec eis prosunt qui cum viverent haec sibi ut postea prodessent meruerunt. Est enim quidam modus vivendi nec tam bonus ut non requirat ista post mortem, nec tam malus ut non prosint ei ista post mortem. Est et vero talis in bono ut non requirat ista post mortem. Est et rursus talis in malo ut nec possunt ei ista post mortem adiuvari. Quocirca hoc omnino meritum comparatur quo possit post hanc vitam relevari quisque valeat cum de hac vita transierit adiuvari. Quod quia pro defunctis frequentat ecclesia, illa apostolica sententia adversa sunt [?] qua dictum est: Omnes enim stabimus ante tribunal Christi ut referat unusquisque secundum ea que gessit sive bona sive mala in corpore. Quia autem hoc meritum sibi quisque dum vivit in corpore comparavit, ut ei possunt ista prodesse. Et licet haec ut dictum est ab ecclesia multitudine merita sibi quisque dum vivit in corpore comparavit, meruit adiuvari merito speciali. Nam instante caritas suadet, constitutio meruit merito generali. Ab ista tamen vivus [?] secta meruit adiuvari merito speciali. Nam insuper caritas suadet, consuetudo meruit merito generali. Ab ista tamen vivus [?] ista meruit impellit ut a quo in vita maiora beneficiorum emolumenta suscepimus in morte ampliora et largiora beneficia utique nos ad hoc impellit ut a quo in vita maiora beneficia in morte orationum et elemosinarum suffragia erogemus impendamus. Sic ergo pro anima ut iam dictum est faciemus et nos membra in morte ordinem et elemosinarum suffragia erogare [?] duplicem anime scilicet et corporis glorie resuscitandam. Quemadmodum et hunc de misteriorum inde sustollit et tandem a deo ad stolam duplicem. Quemadmodum ut preceditur est deus suscitabit. De quo predicitur thema propositum assumptum. Sicut in loco predicto secundum Coque Deus suscitavit et pre ceteris est deus suscitabit de quo predicitur thema propositum assumptum supra hunc compassio habenda et hoc in ipsius morte quod in verbis thematis implicite in quibus quidem verbis duo breviter innuuntur primo super hunc compassio habenda et hoc in ipsius morte quod in verbis thematis implicite.

In quibus quidem verbis duo breviter innuuntur. Primo super hunc compassio habenda et hoc in ipsius morte quod in verbis thematis implicite et antecedenter subauditur cum dicitur: Quem deus suscitavit. Nam si quidem a morte suscitatur, nisi prius morte preventus. Unde et quod in Adam omnes moriuntur, ita et in Christo omnes vivificabuntur, 1 Cor 15. Cum quidem primum per hominem mors et per hominem resurrectio mortuorum, et sicut in Adam omnes moriuntur ita et in Christo omnes vivificabuntur. Et libro de dogmatibus ecclesiasticis dicitur: Omnium hominum erit resurrectio. Si omnium erit, ergo omnes moriuntur ut mors omnium in Adam data omnibus. Et hinc super mortuo nimio est compaciendum. Unde Ecclesiastici 38: Super mortuum plora, defecit enim lux eius. Secundo fletus eius ducitur. Cum mortuo nimio est compaciendum, unde Ecclesiastici 22 [?] super mortuum plora, defecit enim lux eius. Tertio flebis eius ducitur. Cum mortuo nimio est compaciendum. Unde dicitur: Quem deus suscitavit, 1 Thess 4: Nolumus vos ignorare de dormientibus. Innuitur in eadem compassione moderacio servanda et hoc cum dicitur: Quem deus suscitavit, 1 Thess 4: Nolumus vos ignorare de dormientibus ut non contristemini sicut et ceteri qui spem non habent resurrectionis. Quia unde resurrectio dicitur primo quod super hunc hic innuitur compassio quedam ut non contristemini sicut et ceteri qui spem non habent. Unde dicere ad unumquemque [?] nostrum vel quasi regum primo: Hunc obsecro ut misereamini anime mee. Compassio pro nobis propter mortem ipsius. Unde potest dicere ad unumquemque nostrum illud Regum primo: Nunc obsecro ut misereamini anime mee. Compassio pro nobis propter mortem ipsius. Primo causatur ab amore naturali, secundum quem homo naturaliter hominem diligit et ideo naturaliter compatitur homini afflicto. Nemo enim tam crudelis, primo causatur ab amore naturali secundum quem homo naturaliter hominem diligit et ideo naturaliter compatitur homini afflicto, nisi quod si crudelis bestia qui hominem afflicto resignat per mortem non condolet. Si in cuius persona per prophetam dicitur: non videtur hoc censendus si crudelis bestia qui hominem afflicto resignat per mortem non condolet, in cuius persona per prophetam dicitur: non videtur [?] hoc censendus. Sic ergo sibi mortuo tamquam homini afflicto generaliter ac naturaliter compati et quantum pro ipso orare debemus. Sicut ergo tamen amor iste naturalis primus est, ideo ad compassionem est [?] parce monet. Dicitur compassio secundo causatur ab amore actuali, secundum quem homo diligit alium quadam amicicia temporali, et ideo talis amor compatitur amico indigenti, non tamen ut homo si quamvis amicus. Unde secundum hunc compassionem modus est per ista defuncti ad hac congregationem dicere potest illud Iob 19: Miseremini mei, miseremini mei saltem vos amici mei quibus videlicet multa tamen et ante beneficia vivens impendi, quia manus domini tetigit me. Uno sit quod isto amore ad compaciendum est et per quod ad orandum pro ipso plus impellimur et movemur veluti supra dictum est, quod post hoc etc.

Tertio compassio causatur ab amore spirituali secundum quem homo diligit alium in deo et secundum deum. Et hic amor maior et perfectior est quam primus et secundus, quia non solum facit duo corda esse unum, sed etiam ut ambo sint unius corporis mistici membra, ymo ut ipse Paulus predicat. Et nam perfecte se amancium talis esse demonstratur quod si sic possent in unum naturaliter se transferent ut esset unum natura et nomine. Et quia si dolet unum membrum in corpore naturali compatiuntur et alia, sic et in mistico corpore sic oportet.

Et quia hic amor adhuc imperfectus quadam caritatis [?] et compassionis [illegible] deficiente. Quare tercio compassio causatur etc.

Itaque iste amor magis nos monet et movere potest ad compatiendum quam hi primus vel secundus eo quod in uno corpore mistico cuius caput est Christus per caritatis vinculum ut patendum est una sacra perfecte sumus uniti. De qua compassione scribitur Ieremie 9 Quis dabit capiti meo aquam et oculis meis fontem lacrimarum ut plorem nocte ac die interfectos filie populi mei. Sic ergo patet quod [illegible] quo [illegible] dicti sibi mortuo compati debemus et tenemur et hoc de primo. Circa secundum quod in verbis thematis innuitur, in cuius compassione moderatio servanda ostenditur. Quia sicut suscitatur seminatur enim corpus in corruptione surget in incorruptione seminatur in ignobilitate surget in gloria seminatur in infirmitate surget in virtute seminatur corpus animale surget spirituale 1 Cor 15. Ideo qui habet non mori sed potius cum pietate dormitionem accipere dicitur 2 Machabeorum 12. Quia ideo temperare debet dolorem compassionis in nobis quando de morte defuncti suspiramus. Quia sic 1 Thess 4 Itaque consolamini invicem in verbis istis. Ad quod nobis utilis est fides et spes resurrectionis. Tali talibus querenti quod ad quod est utilis est videndum. Primo ut iam dictum est ad tolerandum mitigandum tristitias quas ex mortibus [illegible] impossibile est enim quod homo de morte sui cari non doleat sed profecto [illegible] nullius dolorem mortis mitigat quam eius resurrectionis spes. Hoc est quod dicitur Ecclesiastici 22 Modicum plora super mortuum quoniam requievit. Secundo solicitos nos reddit et ad bene operandum studiosos nos esse impellit. Si enim vita hominis esset tantum ista in qua nunc vivimus non messent hominibus magnum studium ad bene operandum. Sed cum dependeat non solum ad bonum delicatum sed ad eternitatem quam [illegible] facient. Probum esse sed operandum [illegible] cum dependeat non solum ad bonum delicatum sed ad eternum tempus. Ideo bene operari studemus unde apostolus [illegible] Et in hac quod credimus quod [illegible] quod hic facimus bona etiam in resurrectione recipiemus, ideo bene operari studemus omnibus hominibus eciam. Tertio retrahit nos a malo. Dicit vita tua pendens in Christo summus [illegible] resurrectionis inseparabiliter omnibus hominibus eciam. Tertio retrahit nos a malo. Sicut vita tua [illegible] in Christo sumus [illegible] pro resurrectione [illegible] quam malis futuram credimus a malo nos retrahit. Quarto et prodest eum spes premii ad bene operandum allicit ita timor pene quam malis [illegible] a malo nos retrahit. Quarto aufert timorem mortis. Nam si homo post mortem [illegible] qui bona egerunt in resurrectionem vite qui vero mala in resurrectionem iudicii. Quinto aufert timorem mortis nam si homo post mortem non speraret aliam vitam meliorem sine dubio mors esset valde timenda et potius debet homo [illegible] mala facere quam morte morire. Sed quod credimus et speramus vitam meliorem nam seminatur corpus in ignobilitate et surget in gloria ut iam dictum est ideo mortem corporalem non timemus ex quo vitam gloriosam speramus. Ad quam nos perducere dignetur Ihesus Christus in secula benedictus.

(Gilbertus in sermone doctrine parte 2 de ea [illegible] operis et quod amicis defunctis debemus)

- Naturalem affectionem
- In affectione moderacionem
- In moderacione consolacionem
- In consolacione oracionem et subvencionem

Cum iam a terra depulsi vitae remige fremitus [illegible] aspirante felicitate prosperitate velorum subito tempestas orta est per serenum. Non ultra progredi potui. Sic non maturato negocium inchoatum sed ad cessandum silencium me mors impulit amicorum. Quod verebar accidit. Quod timebam evenit. Addictus sum silencio quod super me venit indignatio mortis cum consequente sibi tedium spacio fratrem unicum in carnale mors ut in me sua tela congereret que amicum unicum surripuit spiritalem. Sed utroque latere sic percussus non indulgeat fletui non cedat affectui non dolori procedat prodat ad oculos procedat ad linguam quod corde tegitur quod occultum manet sed forte lacrimarum guttulis seu vocum stillulis conceptam procedens intimis mestiam cor dolentis condet. Pressat in incepto tanta dapium forte perfugium quasi sacco questa tempestate meliorum succingebar ad predicatoris officium et quidem cicatrice procedens impegi concussi et dolorum impetu durante necessariorum amicorum nisi raro visitavi. Conquassata sunt ossa mea quia in annis erat ut corruerent viscera mea. Et quam sic devinctus cur hoc non sic compressimus cum essemus caro una ego et frater meus cum essemus anima una consensu pariter et affectu ego et duo mei magistri Henricus perierunt Dominice gladius hinc perurgens usque ad divisionem carnis et spiritus. Me portionem dextram reliquit in terris hic vitam alteram locet in celo. Relictus sum ego solus ut plangam dolorem meum. Naturale affectum. In affectione moderacionem. In moderacione ut condam affectum. Vos igitur amici karissimi debemus nos qui relinquimur naturale affectum in affectione moderacionem in moderacione consolacionem in consolacione oracionem et subvencionem. Affectio est naturalis fletus et gemitus que imperat [illegible] compatiens carnis. Ac [illegible] consolatio in consolatione oracionum et subvencionum. Videte fratres flevit David Ionathan amicum suum et ego non deflerem unicorde meum. Flevit sed tamen non desperans fidei. Videte fratres flevit David Ionatham amicum suum et ego non deflerem unicordem meum. O magister karissime pater et domine rende domine illud mortem amici tui legam [illegible] compunctus affectionum tua insinuans dilectorum. O magister karissime pater et domine reverende domine ille mortem amici tui legam [illegible] compunctus affectionum. Consolator perigrinationis mee. Syriste Consolator condam [illegible] meorum baculus imbecillitatis revelator defectus et actor consolationis. Vos porcio vite mee relevamen misericordie oportunum et importunum ut sic et oratione nacta [illegible] seminator spiritorum. Vos porcio vite mee relevamen misere mee protector fame mee. O quociens vicissim instantia prece supplicationis meditacionum sepedum vacavi et officio lectionis. O mors iniqua que sic unum rapiendo duos abstulisti dilectus meus sic ereptus subtractus amissus et relictus sum ego solus. O mors invida quae sic unum rapiendo duos abstulisti. Tu me duos una scissura ruperas tu me [illegible] duos duos utique separasti. Tu altum momordisti. Infirmiorem peremit. Tu me duos una scissura ruperas tu me [illegible] vinculum quo tenebatur in domicilium irrupisti quia puniebat vastasti tabernaculum eius in quo peregrinabatur. Rupisti vinculum quo tenebatur. Et cur ut supra dicebam non parcens etiam pepercisti. Et tamen non parcens et tamen pepercisti. Sed cur ut supra dicebam non [illegible] abstulisti in anima prope non habuisti. Sed et mihi non parcens etiam pepercisti. Sed cur ut supra dicebam non persecuta es animum proprium mea. Sed prudentia tua. Vita anime mee virtutibus permisisti. Forte domine quia infirmitas mea impedimento fuit. Sed iniquitas mea sed prudentia tua. Vita anime mee virtutibus [illegible] permisisti forte domine quia infirmitas mea impedimento fuit. Sed iniquitas mea sed prudentia tua. Nam anime mee virtutibus [illegible] ubi in cum [illegible] virginibus ianua claudebatur. Vectum ad annos pueros imbelles [illegible] tenuitatem novum apicem erat lacrimam tuam in cum [illegible] virginibus ianua claudebatur. Et ut tussiret in cubiculum tuum. Non ad prefamiliaris mensam vocasti me servum tuum ut inveniret catella edere de micis que cadunt de mensa dominorum suorum. Sed ut pie credit anima dilecti virtutibus amica quietis cupida studiosa sapientie virtutis in carnis corruptibilis involucris libertate perennis assumpta ad liquidiorem fulgorem etheris purissimi iam recessit. Velut alto per carnis corruptibilis involucro liberata per eius assumpta ad liquidiorem fulgorem etheris purissimi iam conscessit vel alto per Dei gratiam evolabit. Iam igitur affectionum sequatur moderatio. Cessent lacrime supprimatur dolor qui indicavit interiora tanto frequentius ardens vehementius quo minus est cohere promptus. Flevit mortui prefuerunt mortuos suos quos sciunt non resurrecturos ad gloriam sed in anima et corpore post iudicium puniendos. Non igitur immoderate tristemur super mortuos sicut et ceteri qui spem non habent. Nam vero defuncti in Christo resurget. Ecce quam dolere reperiam inveni unde gauderem. Ecce unde si possum

meror est amouendus. Si vero nequeat penitus amoueri saltem est moderandus. Illos autem morte amittimus quos in te omnes tenemus indissolubili unitate. Fili hominis ait dominus ecce ego tollo a te desiderabile oculorum tuorum et non deplanges neque lacrimas facies mortuorum luctum. Modestum in nobis anima gressum, quia forte rapta est ne malicia mutaret intellectum eius aut ne fictio deciperet animam eius.

Aut quia forte a malicie facie iustus collectus est, ne malicia ipsum futuri temporis inueniret. Nam per magnum prophetam promissum est a domino regi Iosie quod ne mala uentura super terram uideret, iam ad patres suos colligetur in pace. De fratre vero meo carnali mortuo parum habeo quod plangam et habeo ualde in quo gaudens agam. Nec mediocris est offensa fratrum amoris ut vilis nature sors qua cumulat merita virtutis et cumulum consolacionis congregat desideratis et beatus finis. Tamen si inmoderatum luctus accedat consolatio

primo quidem in mortuis voluntas diuina sufficere debet ad solacium cui nullum preponere debemus affectum. Secundo quia lex est iusticie quod suum est unicuique reddere. Reddit pulueris ad terram spiritus ad deum qui dedit illum. Dicit enim sic homo vnde sumptus est reperit.

Ac debitum tercio quia sicut dicit beatus Ambrosius in libro de morte Satiri, quam absurdum est quod cunctis omnibus preceptum quis spaliter deploret. Hoc est animum super conditionem extollere, legem quam non recipere uel consortium recusare. Et ut ait illa poeta lirica: Pallida mors equo calcat pede pauperum tabernas regumque turres. Vite summa breuis omnes manet una mors. Equa tellus pauperi recluditur regumque pueris. Addo quod putes euasisse miserias quod celestes adeptus est uel adipiscetur diuicias quod deflendo nimis mortuo in proderis et teipsum pessimabis. Hoc tamen solacio erigamur quod in breui visuri sumus quos absentes dolemus. Hec enim mors appellatur secundum apostolum vnde sopor. Nos dolendi magis quam ipsi mortui sumus qui in prelio stamus plagas excipimus viciis inquinamur. Illi iam securi euecti victores effecti locum nobis preparant, qui in ciuitate qua ingrediendum fuerunt ad nos migrare festinauit. Quinymo quanto vicinius deo appropinquat tanto maiori prerogatiua dileccionis studuit. Si qui uidetis magis adherere macula pulueris quod pedibus sicut eam tum ciuitate reperit venialia, quid superest nisi supplicacio pro defunctis ut offeramus hostias et sacrificia pietatis. O bone Iesu mea spes vnica finis intencionis mee meum refugium singulare ne abscondas dilectis meis beatam faciem tuam ne subtrahas dulcedinem tuam ne differas consolacionem tuam. Si que illis adheserunt peccati macule tu vena misericordissime pietatis abstergere ut spoliis carnis et fragilitatis corrupte in me tue fonte diluti deposita peccatorum caligine te deum deorum de superius intuitus valeat intueri. Et tu pater Abraham expande lazarum alium me pauperem et mendicum expande gremium sinum ut duo fruentes assistamus iocundemur in domo domini pater et filius meum.

Accipite et comedite. Matthei 26 originaliter et 1 ad Corinthios 11 transsumptive. Hec verba sicut benedictionis vere ad confusum sunt. Ymmo dulcedine diuine suauitatis repleta tanta gratiarum ubertate redundant intime dulcedinis habundanciam tam copiose administrat ut nemo sit si quis ea audire legere uel cogitare valeat qui in deuocionis ardore non penitus liquefiat. Si enim anima deuota liquefacta est ut dilectus locutus est Canticorum 5. Quid fit quando tam dulcia verba loquitur tam magna largitur tam quam mirabilia et delectabilia operatur. Deus in effectu. Accipite et comedite. Hec revera verba non ex alio fonte quam ex saluatoris nostri purissimo cordis visceribus sumuntur videntur quam hoc pascha manducare nobiscum antequam pateretur desiderio desiderauit Luce 22. Sed insuper per nuncios suos prophetas nobis elonginquo loquens ad idipsum inuitabat nos inuitatur. Quis id prius per Ysaiam: Venite comedite panem meum et bibite vinum quod miscui vobis. Et deinde filios suos hortatur tenere dicere inuitatis. Dicite ut venirent quia parata sunt omnia. Mathei Luce 14. Nunc autem hospites tum quibus manducare desiderat quos quasi sic inuitat et vocat in mensa sua collocatos iam fere sunt cepti ad manducandum prouocare. Dulcius quam incitare non cessat dicens ipsis: Accipite et comedite. Pro quorum verborum ulteriori deductione gratia dei nobis primo opus est. Pro qua impetranda ad matrem gratie recurramus mente deuota dicentes: Ave Maria gratia plena etc. Accipite et comedite. Supra vbi supra.

Alexander de Hallis in quarta parte sue summe in tractatu primo illius quomodo qua quid vite legatur inisto plurima vno die corpus Christi sumere sic inquit. Ad hoc quod quis corpus Christi digne sumat requiritur primo recogitacio sacramenti excellencie ut homo condecenter ad sumendum cum reuerentia. Requiritur secundo reputacio proprie indignitatis ut contritus ad sumendum cum timore. Requiritur et tercio consideracio diuine beneficencie quam magna et multiplex in hoc sacramento beneficia apparuit ut excitetur ad sumendum cum gratiarum actione. Et secundum hec tria homini gratia ut hoc sacramentum digne accipiat et comedat. A nostro saluatore per verba thematis admonetur et excitatur decubentes et languidi. Propterea primum quod dicitur in hoc verbo accipite secundum quod sit. Ait primo Accipite virtutem supernientis spiritus sancti in vos. Erubescentes et timidi conplone sibi et hec insinuatur in verbo comedite, inquit id Canticorum: Comede in leticia panem tuum. Diligentes et fideles reuerentur. Secundo quod plenius in hoc verbo comedite deuotatur. Inde Canticorum 5: Comedite amici mei et bibite et inebriamini karissimi. Ne sint fastidiosi compelluntur necessitate. Sed ut sint alacres inducuntur pietate. Tercio ut sint deliciosi requiruntur caritate. Obmissa tercio. Super primo quod per verba thematis in dicente admonentur ut accipiat hoc sacramentum et comedat decubentes et languidi. Et hii ne sint fastidiosi compelluntur necessitate. Experiencia siquidem docet quod quo corporaliter infirmi ex humoribus malis de stomacho ascendentibus gustum habent infectum et cibum abhorrent et quanto diucius abstinent tanto minus comedere affectant et infirmiores fiunt. Et ob hoc medicus corporis ad hoc ut comedant sanitatem eis solet promittere et nisi comedant mortis minas inferre. Tali quasi modo ab eis quod conuenerit fastidium repellere et eos ad manducandum prouocare. Sic revera medicus celestis et saluator noster videns nos ex morsu venenato serpentis antiqui necnon ex pessimis cogitacionum et affeccionum humoribus de unda contra tamquam quodam cordis stomacho ascendentibus amarum et infectum gustum habere spiritualia nobis non sapere ymmo ex defectu cibi spiritualis omnes sumus infirmiores effectos qui nos restaurare non poterant nisi gustu per refecto

Nota devocio

sic testatur beatus Bernardus in libro de amore dei sic inquiens dum mediatoris adventum omnis spiritus languebat inclinato corpore emortuo
etc. vivus spiritus sic gustus absencia sicut cum anima ut vivat corpus ut spiritus vim vivacitatis valuit quare Accepit enim ad totum
corpus spectat alimentum cunctis spiritibus universo corpori appone suppone circumpone si solus gustus deerit quid poterit Infunde omnibus
intrude naribus per quam vis alia parte obesse non posse poterit Gustum autem quendam saporis sequitur dulcedo quam in ulcion
suo senciens anima modo quodam singulari et certo spiritibus inpermutabili que suscipit cuncta discernit diiudicat sequitur et os
spiritus vegetat et confortat hec ille. Ut ergo gustum nostrum tam graviter infectum reformare valeat ut ait Hugo super plagam terre
Anglice sapiencia incarnata que se per visibilia manifestat volens ostendere quod ipsa sit cibus animarum et refectio propter nunc assumpta
nobis in cibum proposuit ut per cibum carnis ad gustum invitaret deitatis Quo namque modo gustum nostrum melius re
formare poterit quam dando seipsum in cibum tam delectabilem omne delectamentum et omnem saporem suavitatis in se continentem
unde sapiencie 16 panem de celo prestitisti eis omne delectamentum in se habentem ut gustum nostrum amaricatum dulcoraret dul
corando delectaret delectando cibaret cibando reficeret et omnes spiritus nostros confortaret Et ideo sapiencia incarnata sua suavi
dispensacione nobis tam dulcem tam salubrem tam que delectabilem panem qui nos sua suavitate mira allicere sua que refecti
bilitate ad se invitare posset paravit. Timatu ut ait beatus Augustinus vero confirmi palato non sano pena est panis qui
sano est suavis Nos miseri panem tam sapidum vel quasi pharmacos non curamus famem vel si sumimus sine sapore manemus
Et quasi magis est libro primo de consuetudinibus anime ad Zamianum Contemptum solum non libet tibi iste sic nec manna fastidium recipit
eum sicut post ita et anima est sicut esuriens anime desiderium quasi qui edunt me adhuc esurient ut dicit iste mens tibi Ecclesiastici 24
Ideo gustum nostrum spiritualem adhuc inreformatum tum fastidio ac sine tibi istius dulcis saporis et desiderio nequaquam ad ipsum
attendere debemus Sane tum virtus devocionis medicina sit efficax quo gustus noster sic infectus sic que languens ad tibi istius
saporem atque dulcedinem degustandam poterit resci et instaurari Est enim devocio secundum doctores precipuum in libro de oracione dominica
saporem atque dulcedinem degustanda poterit refici et instaurari est vero devocio est virtus illa qua sapor dulcedinis divine in suo fonte sobrie sentitur
pius et humilis in deum affectus Ipsa nempe devocio est virtus illa qua sapor dulcedinis divine in suo fonte solus sentitur
in tota haurire ac suaviter degustari Deus enim ut idem ait super Iohannem non sonus est qui auribus audiatur nec color qui oculis
destinetur nec odor qui naribus capiatur nec sapor qui faucibus indicetur nec durum nec molle quod digitis attrectetur actu
ideo est quod sentire facile est nos ad devocionis virtutem affectum nostrum prius intimius conatum et quandam prius necessitate
si rebellare velit ipsum impellere compellere quam magis studio debemus Magnus autem de glosa causa primi libri quarti ca sit ipsius devocio
quos dignatur vocat et quem libet religiosum facit ait Ambrosius super Lucam Vicesimo causa devocionis intimeque solus quod parte
hominis meditatur assignari Devocio est actus voluntatis adheret ut libo domino se tradat obsequio. Quis autem actus voluntatis
ab aliqua consideracione procedit eo quod bonum intellectum est obiectum voluntatis Unde fit quod meditacio inquisitio sit libo per contemplativum
quod se domino obsequio tradat est causa devocionis Ad quod quidem inducit consideracio duplex Una quo parte divine voluntatis et bonitatis
sic effectus eius unde propheta regius inquit Michi adherere deo bonum est et ponere in domino deo spem meam Et beatus Ambrosius libro
primo de Abraham capitulo viii tractans primo Genesis descendit Abraham in Egiptum ad idem sic loquitur pulcrius quod locum ad contactum
devocionis studium quod is qui deum sequitur tutus est Et ideo propter deum omnibus debemus nec patrie cognitum nec parentum
filiorum quam gratia nec uxoris contemplacione nos revocare ab occursu preceptorum celestium Deus quod dat omnia nobis illa largitur
et potens est conservare illa que donat hec ille Alia siquidem divine beneficencie consideracione in cordibus nostris dei caritatem dilectionem
quasi quidem dilectio proxima causa est devocionis Alia vero devocionis causa intrinseca est ex parte hominis defectus suos considerantis
in quibus libo indiget ut deo innitatur se indigere secundum illud psalmi Levavi oculos meos in montes unde veniat auxilium mihi
per quod excludit presumpcionem per quam quis impeditur ne se deo subiciat de propriis viribus presumens unde dicit Augustinus libro
de oracione dominica devocio est conversio mentis in deum pio et humili affectu humilis namque quam in ad considerandum proprie infirmitatis pio
quam ad dulcedinem clemencie divine Hec quidem devocio sicut ut premissum est in corde hominis concitata secundum Hugonem
de sancto victore in libro de archa Noe nichil aliud est nisi fervor bone voluntatis quem mens cohibere non valens
certis indiciis manifestat fervorem bone voluntatis dico pium et humilem in deum affectum signans ac devocionis
sunt indicia sicut quam plures cordis compuncto quamque lacrimarum effusio et similia corporalia sentimenta quamque propriorum
magistre opera tam corporalium quam spiritualium quamque alii interiores affectus de quibus infra Unde quidam simplices et inperiti
tunc solum se vere esse devotos et ad susceptionem sacramentorum rite dispositos autumant quando cordis compuncionem senciunt lacri
effusionem et similia eiusmodi sentimenta in se percipiunt et senciunt tunc vero indevotos et indispositos cum nichil
talium sentimentorum percipiunt Et in maiore hoc errat et plerumque decipiuntur quod licet clare patet deprehendi Quod enim huius
affectus speciales dona gratie gratis date que et bonis et malis passim sicut et prophecia et miraculorum opera conceduntur conspiciunt
quod dicit Bernardus in epistola ad fratres de monte dei Nonnumquam puro oracionis affectus et bona illa affectionis suavitas non
ducuntur si quasi invenit eum non petente non querente non pulsante sed quasi nesciente gratia preveniunt Ebulliones quo habes
suaves affectus senciunt quod gratiam gratis data utendam et vere devocionem animo concipiunt Ex regione qui talium non senciunt
in magno gratie dei statu ac devocionis sunt Nonne plures quamque spiritualiter corde compunguntur lacrimas fundunt fuerit
estuat ac dulcius orant qui tamen pompis et mundi huius vanitatibus renunciare nolunt sed potius ad mundana amore
inordinato spirant aliena conservat firmum odium in cordibus tenent volunt peccata dimittendi saltem mortalia nolunt

ymo nec eciam concipiunt nec occasiones et media ad huiusmodi sacramenta inmediate directa fugiunt nec fortassis umquam fugere proponunt. At per hec
quod isti modi homines a vera devocionis gracia et disposicione percipiendi separantur huiusmodi contrarium longe sunt quibus profecto nisi delirus
ambigit. Econtra sepe contingit homines ab huiusmodi affectibus fluentibus sensibilibus quasi sine omni culpa ymo cum multo ipsorum magis profectu.
Non utique prout homines senio confracti corpore languentes magnis curis ac laboribus piis dediti puta docendo confessiones audiendo
curam animarum boni in subiectorum aut indigencie aliorum utilitati gerendo ad affectiones tales se contemptive seu ipsis intendere nec magis
in oracione dulcedines percipere seu expectare. et tamen valde impium esset per huiusmodi tamen venerabilibus et iure operibus homines huiusmodi
et indevotos et ad statum huiusmodi preceptorum indispositos reputare. Secundo sunt et alii qui nullis ac curis penitus onerati sed
contemplacioni penitus et oracioni dediti. et tamen parum aut nichil talium percipiunt, ymo beatus Bernardus in sermone de adventu domini dicit multi
tota vita sua ad hec tendunt et tamen ad illud numquam pertingunt. Numquid itaque propter hec tales propter hoc dici debent indevoti et numquam ad
percipiendum hoc sacramentum dispositi. Absit. Pluribus nempe suavitatis istius valet subtraccio. ymo quod magna dei gracia sit ad
ipsorum magnum quandoque profectum ipsis subtrahitur et negatur quamvis nemo de huiusmodi gracie subtraccione multum doleat et periculosum
sibi eam reputet et penalem. Valet siquidem huiusmodi gracie subtraccio ad multa. Primo ad humilitatem spiritus conservandam quia angelus superbie
est periculo gracie aut huius super tamen ... Valet quod ad vanam gloriam contemnendam quia quod talibus graciis magis sepe sumitur occasio
adeo quod tamen consolacione se gaudeat. difficulter a vanitate spiritus et gloria inani preservari possent nisi vel per carnis temptaciones
ut de paulo legitur cui carnis stimulus datus erat ne revelacionum magnitudo ipsum extolleret. Vel per tribulaciones exteriores quibus
viri alias sanctorum caruerunt qui huiusmodi delectacionibus fovebantur refrenaretur. Si enim talibus graciis deus homines semper visitaret et tamen hoc
ipsum a superbia et ab inani gloria refrenaret. Dum et non quando modo servum agere videtur et in ullo infirmitas hominis apparet
Ut quando modo et non penitus superaretur tamen homine agatur quod secundum legem quoque et quamquam ipsam denegari ut illius homo gracias
dei agnoscens confidenciam accipiat. iste vero infirmitate ad ipsum confugiat. Tercio valet hec subtraccio sumpta hec enim divina
inspiracio discrecioni ... providet ne in dulcedine tali nimium sentiatis vires nimis ultra modum consumatur. et anima huiusmodi affectibus
suspensa regimini corporis minus intendit. Unde bernardus ... causa fervor vehemens devocionis absque temperamento discrecionis ultro
prorumpat se quod ab huiusmodi affectionibus sensibilibus homines sine culpa ymo cum magno ipsius profectu quandoque constat impediri. Nam dicit
beatus Thomas ... articulo 2° Tercio mentis in deum pactuale devocionem per mentis ebetudinem vel occupacionem vel evagacionem
mentis sine peccato amittitur. Quarante ergo pergit valde qui ad huiusmodi affectus usque in cordibus palpitans propriam periculo devotum
et ad statum huiusmodi preceptorum dispositum, propriam vero absenciam indevotum indispositum quasi se solum estimat et credit. Veniunt
quippe huiusmodi suavitates cum gracia sed non ex gracia quandoque veniunt ex gracia et dono dei speciali, quandoque vero non preter graciam. Cum
gracia veniunt non tamen semper ex gracia. sed quidam boni et maxime simplices moventur et provocantur ad huiusmodi dulces affectus
ex cantu suavi et devoto vel organis. Quidam eciam homines in locis ad que de novo venerunt multum devocionis habere videntur
a qua tamen postea mora temporis vel frequencia visitandi tepescunt. Sunt nonnulli qui solent cantu vel ympulsorum ornatibus
ecclesie aut ymaginum multum putant se magis devotos. Alii vero qui semper in multitudine sunt eorum affectuose moventur si devenerint
in locum solitarium et abstractum. Et quamvis huiusmodi affectus non omnino sunt refutandi maxime incipientibus ut per hec
assuescat in dei servicio delectari, multum tamen talibus immorari vel intendere periculosum est et dampnum magis hiis qui spirituales
sunt vel fieri cupiunt. tamen quantum dilectacionem impediunt. Cum enim forte est nescit quid intus agatur. Unde senior filius de
agro veniens ad gaudium reversi fratris venit intus. Cum quod tales affectus sepe mentem obnubilat ut credatur esse devoto
vel iocunditas spiritualis ubi plus est mundana complacencia delectacio carnis vel curiositas mentis. Cum quod et si quamquam ex
hiis surgat vera devocio. facile tamen perditur quod non intus habetur sed per suffragia mediata foris acquiritur. Iudei eciam in sacrificiis
et gentiles in ritibus et heretici in erroribus suis consepe dulciter afficiuntur et lacrimas fundunt, quorum tamen ex eorum
et salutis statum esse nemo diffidit. Unde quamvis testimonium consciencie bone adest et ea securitas que hominem potest de gracia
et salute certum reddere, tunc certior fit homo quod talia signa sunt signa vere devocionis et verius per ea consolatur et ad
infra et in membro secundo tunc certior fit ... augmentum provocatur. Quarto longe melius est insistere interioribus gracie signis quam istis corporalibus sentimentis
gracie augmentum provocatur. Frequens detestacio et displicencia peccati tam proprii quam alieni zelus animarum odium iniusticie
que signa interiora sunt. Frequens detestacio et displicencia peccati ... vilificacio, desiderium celestium, promptitudo ... ad carendum omnibus que in mundo sunt. quamquam deo
humiliacio continua. sui ipsius vilificacio, desiderium celestium, promptitudo ... ad carendum omnibus que in mundo sunt. quamquam deo
voluerit et sustinendi que supreme permisit contemptus et fuga vanitatum et consolacionum mundanarum. Vel si eis ad
esse contigerit non ex electione vel deliberacione complacencia immorari. hec et similia sunt vere devocionis signa interiora et
certa quod sine dulcedine divina numquam constant sunt hec quod ut ait beatus Augustinus ... Numquam expugnatur amor temporalium
nisi aliqua suavitate superiorum. Hec est namque dulcedo quam boni semper spiritualiter sentiunt et consolacionis modo donum gracie sibi
date. Hec itaque dulcedo gracie spiritualis aliis vero sit effunditur quod mentem fluentem reddit ad spiritualia. placatam ad divina.
tediosam vero et odiosam ad queque alia. quinymo interdum eos ad eo liquefacit et resolvit quod cum apostolo dicunt Aliud
non est nisi ... et mori lucrum. De qua liquefaccione sive resolucione loquitur beatus gregorius super ezechielem in hec verba anima
in qua anima per amorem devotorum invisibilis sponsi ungitur nullam prorsus stolidam consolacionem recipit, sed ad eum quam diligit
medullitus spirat fervet anhelat et totaliter amorat. Nullus enim sit eciam corporis pro stolidis quod ... est

volue cadat ꝑ hac quid dulcedie spualis vtpote necia instant laborand est et pcand simp^r et sit agna odicoe actuali qnte
et actualit pceptibili laborand est no tm ꝑ necia si qn ꝑ subsidio quoda ad vincend sz facilia adsit et ad cpficiend
delectabilia ac sub indifferencia et odicoe qmittendo se volutat dne dd no sic ego volo sed sic tu pr · ct pcmd data
sunt cu gratiar acone dz ea lto suscipe et se in caronabilit opec no oclos suos ꝑ fletu qtim optainde ul vires ut
dyor enchando aut de tli dono nim qfidendo ul qpultando qz dt bte bn^9 · Si quis denotz si quis solitiz est · si qs spu
fuens · caneat b' ne suis mitis confidat n^c suis opibz imitat^r · aliogn no hmg aim intrat gla celostis im^z qz plenz
est · n^c meo coq lacu · gra b' inuenit si tenicat id in spem salutis chne · Si vo a dd negata fuit vl quacunq ocone
ꝑpediat^r lto no io mete decidat ul estra absorbeat^r du^o n^c actu n^c volute n^c nimia negli^a et dysplacce aufgz sit
ab illo despdio spuali qd se als hmissz cognoscit vt si no despdat taz fernide sic vellet · salte despdare cu pcta co
cupiscat · dte · Concupit aia mea despdare instifiicas tuas · Suffit eni no neglectis opibz que sit dent · spualis et
radicalis dulcedo tm suma capitalis q no tollit^r donc dd despiat et mudi sapiat · Sic omnibz pmissis cor^e hac
misero doctua qsiarz mcip ductina · Du^o quis no est ad eo laboibz et curis statu suo honestis ac licitis gnatus ·
qn altaris officio aut als qmoni et hms que ad ht necia sit · vtpote ppe qsue dyscussiom cordis qtcom et oris qfcom
nerno et oroibz qs debito ddr varac possit · qz qz vome dicte opciorz ul mcioris occupacois et laboris mig de affec
dulci senciat · de mia dei confidens · tutz accede pt · pz coi^m · qz no appz co · cur tlis absoine debeat · cu illa vt
pmisso est · ad que de iure obligat^r compleat et insup pus opibz · statu suo qcutibz et licitis intendat · Sed nout
addo ppt multos qui deo militac volentes con doctua apli negocys secularibz in secularibz statz et hoxis suore detuend
se implicant n tm n que opa licita et qncia ipm vtiqz ad gram mage disponit qz reddut indig^m · multiqz cre di
suaues affctus et pceptibiles qs multis causis hoibz a vita appbata vt pmissid est · quas deregent · Nisi tlis affcs
ppt pcta sua sibi subtractos quis cdet · quod defacili sen no pt · n^c tlo cduli^te tlez fingere b dz nisi motz pbali
rone · Si quis tu ht sciet seu sunt cdet adhuc qmone dimitte no oportet · maxie du pcta tlia dm fuissent
ptita ꝑ quibz qtco et qfesso pcessissent et satysfacto completa ul salte realit incepta foret · Sic go sic hmoi
suaues affctus et sencimeta no sut de nece vel deuocois cta indicia et signa · sic no tanta deuocois feruor
requit^r ad eucaristie sacim digne suscipiend si suffit deuoco actualis vtruqz spita · Na et affctus hmoi magis
ac dulcz in mentis abstractione sui qplone hrant^r qz in occupacoe · tu ut qnt' qtemplatiui mgis deuoti sit et
fernide qz actiui eo qs qs dne bonitatis qsideracoe qs quanqn^r deuoco qucunt · pz sic quid sequit^r delcado sim id ps
cheinor fui dei et delcatz sui · vnq tu cotemplats est alio deuocior n^c tu io · mg deuotu ce abstine · Vn bn^9
sup can^t · No omnibz mq deuoco equalit instrut^r · Ita thomas in late · Iohes sup pcctz petrz in sinu xpi · paulz
i tcio celo · secti hmg grem inuenerunt · Maria cu i hmli^te · magna in spe · thos in fide · petrz in vide · Iohes
i caritate · paulz in sapia · apud dmfas sponsi mansios · dmfe de grem isti qsecuti sit fuere · ecea cu sit domi
gre gtis datu · ds cui est sic vinea balsami q pcios ssma deuocois guttaz in fialis dmscoz cordiu dmfe de
fundit et tu qs senio ul alys causis hac dulcedie affectos aliu lto no sentit · cu si no sint i ptate me · qdicoe
Ao eni est mirabile qn aliqui ppt pcta quo ad maculaz iam plene deleta deus subtrahat grem deuocois · cu z magister
tue pmissiois moysi ppt pcta sua longe an ptita denegaint · In quibz tu petis nequaqz qstat n^c verisile est
fidelissim illu dei famulu tanto tpe sit digno pme fructu fordmisse · Si vo codem^q deu nobis ppt pcta reces
comissa vel vetu nondu emedata ht facr · abstuleris essi no taz ppt gre hmg subtractor qz scelers feditatez
Sic qz pz quo decubentes et langmdi admonent^r ꝑ ht vbu thematis accipite · et ne re^u hmg sacra^a suamss
sunt fastidiosi qpellut^r · nca^te et tm de ꝑ^o · Et qz qplures tantz sacti qfoutes · dice possent · Gustu mu
refectu gra dei in nobis opante iaq sentimg · Ad sacimz ht sacrosct dulcit qs afferim^r · suad apld inctheloz
i hac re dyffinitioz · quiqz sz mad ncault pane ul bibit calice dnd indigne reus est corporis et sanguinis dui
opido time q ppt hoc adhuc nequaqz accede audes · qz Teme 2° qs ꝑsona dei ad ꝑplm suu loquet sic sibit^r
dyxisti · absqz pcto inocens ego su et ppterea auitat furor tug a me · Ecce ego iudico qtendu tecu · eo qz dyxis
No pcnni · qtvilis factus es nimis itans vias tuas · Suade ce sibimpi 2° qz hmoi erubesteres et timidi vt
accedat ꝑ vbu thematis comedite amonent^r · et vt sint aiosi pietate iducunt^r · Primo eni hac mensa erubles
accede no timet pt qz erubescit · de qua bts Ambr^r in orone qua fecit cu intitu ad altare a sacdote dda q
incipit Summe sacdos · ita dt · Sed quia cordis qtcone et lacrimaz fonte · cu quta reuencia et tremoe · cu quta
cordis castitate et aie puritate istud dim et celeste sacrificiu est celebrand · vbi caro tua in vitate sumit^r · vbi
sangus tuus in vitate bibit^r · vbi adest pncia scoz angelorz vbi ima sumis iungunt^r · et alia q sequnt^r
Nullg go sit erubestecia et timore accedit nisi is qui se indutu veste nupciali ac lotu et mudu ꝑ omia
ꝑsumptuose cdit · Con pmos scbit^r Apoc 3 · Tu dicis qz dines su et locuplex et nullig egeo · et nescis qz tu es
miser et miserabilis et paup et cecz et nudz · Con scdos et siguant con sacdotes inueneunt et intimi de
ad hoc sacimz accedentes inuechit bts bn^9 in quada epla de dignitate sacdotu in hunc modu · Sut qui

lotis manibus sed cum illotis operibus cum cruenta conscientia accedunt ad divina sacrificia comedunt sine tremore timore et reverentia carnes
agni perfecti qui presidet in celo sicut carnes agni qui venditur in foro. Nec sic sacerdotes ministri dei assistunt altaribus sed sicut
carnifices diaboli in macello. Accedendum est ergo cum reverentia ac timore. De qua reverentia [?] Bernardus super cantica sermone [?]
pulchre sunt gene tue sicut turturis. Per genas verecundiam intellige, per colorem in facie eo quod hec potissimum virtutis et venustatis ingerit
et gratiam auget. De timore vero beatus Gregorius 3º moralium super illud [?]. Nimis enim securitati timor longe procul abesse videatur. Nobis tamen
nichil est securius quam sub spe semper timere ne vana mens incauta aut desperando in vitiis se deiciat aut extollendo se in donis
percipiat [?]. Timere ergo accedendo debemus non quidem timore servili quo quis ob suam insufficientiam sive indignitatem sacrificium hoc indigne
fortassis suscipiendo creatorem suum offendat sed solum ne ex hoc gehenne penas sustineat. Timor enim servilis tantum ad penam
et non ad dei offensam oculum habet. De quo timore ait glossa super illud psalmi: Confige timore tuo carnes meas. Timor legis servilis
pedagogus contra me profecit qui ad castitatem duxit sed carnem non transfigit quia vivit in eo peccandi voluntas et sequeretur opus si
speraret impunitas. De qua quidem voluntate loquitur beatus Augustinus in epistola ad Anastasium sic dicens: Voluntate reus est qui vult facere
quod non licet fieri sed ideo non facit quia non potest impune fieri. Nam quantumcumque in ipso est mallet non esse iustitiam prohibentem atque pu-
nientem, et utique si mallet non esse iustitiam quis dubitavit quod eam si posset auferret. Ac per hoc quomodo iustus est talis iustitie
inimicus. Et concludit: Numquam ergo iuste est qui timore pene non peccat. Amicus autem erit si eius amore non peccet. Hec ipse. De quo
scilicet timore servili magis in [?] non stat cum caritate, ... caritatem ipsam inducit. Proverbiorum 1º, Ecclesiastici 26: Timor domini initium est
dilectionis. Unde beatus Augustinus super prima canonica beati Iohannis: Timor qui locum preparat caritati sicut per setam inducitur linum seu filum.
Et nisi prius occupat seta non succedit linum. Sic timere debemus: et si non modo timore filiali sive casto, timere saltem debemus
timore initiali. Qui quidem timor initialis est quo quis propter suam insufficientiam sacrificium hoc accedere formidat tum etiam propter
hoc ne penas inferni inde luat. Ita quod timor initialis duos oculos habet: ne deum quem amat offendat, tum etiam propter hoc ne penas inferni inde luat.
Unum videlicet dextrum ad dei amorem quem violare timet, alterum sive sinistrum ad penam quam merito pavet.
Et hic timor scilicet initialis stat cum caritate tamen imperfecta. De quo timore item loquitur beatus Augustinus super prima canonica Iohannis:
Et hic timor scilicet initialis stat cum caritate tamen imperfecta, scilicet est in caritate inchoata. Quia initium sapientie timor domini. Et subdit: Timor
(Timor non est in caritate, subaudiendum perfecta, sed est in caritate inchoata.) Perfecta caritas foras mittit timorem. Timor qui ei locum preparavit et cum ipsa crescit
qui locum preparat caritati. Cum enim ceperit caritas inhabitare mentem pellitur timor qui ei locum preparavit. Et cum ipsa crescit
iste decrescit. Ubi enim maior caritas ibi est minor timor, et ubi minor caritas ibi est timor maior. Et ideo
timor initialis incipientium statum competit, in quibus timor quidam filialis per inchoationem caritatis inchoatur. Non tamen timor
filialis in eis perfecte invenitur, quia nondum ad caritatis perfectionem ubi iam pene timor recipitur pervenerunt. Caritatem tamen
filialis in eis perfecte invenitur ... ad caritatis perfectionem. Ubi iam pene timor recipitur pervenerunt.
possumus operari denique ut timore filiali sive casto timeamus, quo quis propter peccatorum suorum insufficientiam de qua suspicatur
sacrificium hoc suscipiendo timet, videlicet ne ex hoc deum quem tenere amat offendat etiam si ex hoc deum offensum vel male
sacrificium hoc suscipiendo timet. Hic quippe timor
pene sibi accedere stetit, ita quod timor hic ad amorem dei ne in aliquo voluerit. Hic quippe timor
stat cum caritate perfecta, qui secundum aliquos usque in eternum manet in patria secundum quod dicit propheta: Timor domini sanctus permanet
in seculum seculi. De quo timore loquitur beatus Augustinus ubi [?] inquirendo quid sit castus timor: Et nobis, inquit, timere sic
deum ut non recedat a te. Quo enim maiori caritate sponsa ardet in deum eo timidius se subicit ei et amplius
timet ne sponsus aliquid inveniat propter quod eam a se dimittat. Iste ergo timoribus initiali scilicet maiore cum casto sive filiali
timere debemus. Ad hoc autem quod iste modus timeamus necessario requiritur ut ad sacrificium hoc digne
alii sacrificium hoc accedendo timere debemus. Ad hoc autem quod iste modus timeamus necessario requiritur ut ad sacrificium hoc digne
suscipiendum nos preparemus ut omne illud quod sibi displicere possemus studiose excludamus. Et quamvis nullus homo
semper condigne se preparare possit secundum posse tamen suum quilibet sufficienter se preparare potest. Quod tunc fit cum homo facit quod in se est.
Variat facit [?] tunc autem variat facit quod in se est, dum conscientiam suam sufficienter discutit, ipsam videlicet diligenter
examinando et ubi dubitavit scripturas vel per se legendo vel peritos consulendo ac deum deum ut sibi oblita et
ignota si sibi modo ista constare non potuerit manifestet suppliciter exorando. Quod cum homo fecerit, misericors deus
qui a nullo quod sibi fieri impossibile requirit aut talia peccata sibi in consideratione reducat aut corporis remissionem prestabit. Per hoc enim
homo ad gratiam quantum in se est sufficienter se disponit et ipsam de congruo meretur. Ex qua quidem preparatione et conscientie puritate de
novo inest gustus ac divine dulcedinis sapor in mente hominis et nascitur et nutritur. Unde beatus Bernardus in sermone quodam: Devotionis
unguentum et laboris et dolores lenimentis [?] aliud est nisi accepta de spe indulgentie consolatio. Hic ac devotionis vel
consolationis nutrit gravamen dei facultas et victoria de peccato. In quibus duobus scilicet mentis puritate et cordis devotione ad sumendum
sacramentum susceptionis preparatio sufficiens et perfecta consistit. Unde Petrus de Tharantasia in scripto quarti in questione qua querit utrum frequenter
sit communicandum sic inquit: Cibus iste ut prosit comedenti requirit debita preparationem puritatis et devotionis in suscipiente.
Itaque homo variat faciendo quod in se est ad sacramentum huius susceptionem, et si non digne semper secundum tamen possibilitatem suam sufficienter
se preparat et disponit sic quod dispositus in timore et reverentia accedere et comedere potest. Unde beatus Ambrosius super epistola
1 ad Corinthios: [?] devoto animo et cum timore ad communicandum accedendum est. Debet enim ut mens sciat reverentiam se dare debere ei
ad cuius corpus sumendum accedit. Unde cum in utroque timore initiali scilicet et casto sive filiali stet caritas, et si timor abstrahit,
caritas tamen attrahit. Si timor avocat, caritas tamen allicit. Causa tamen timoris perfectior est caritas ista preparati. Porro
accedere et comedere quando abstinere debemus. Unde Amandus in quodam tractatu de hiis parvis, porro quando confidentia dicitur preter[?]

est accedendum quod quorundam fragilitatis consideratione abstinentibus. quemvis utique pro loco et tempore reddat comestibile. Subdit. Nonne egrotus
festinat ad medicum et pauper dives pulsat ad ostium divitis. Accede pulsa. mensis hospites medicus est et perfectissimus distributor. largissimus
quoque remunerator. Ipse solo verbo restaurat universa. sua presentia curat vulnera. medetur corda contrita. repellit et cordis terrent letargus
Et sequitur ibi. Quis ergo inconsulte audeat dicere quod hic qui sperat sit infirmus non debeant accedere ad eum qui languores humanos tulit
et infirmitates ipse portavit. Sicut enim ab antiquo eius in carne fuit in salvationem peccatorum. sic et hec salutaris hostia fidelibus est collata
in remissionem peccatorum. Nam et dei sapientia in ultima cena in huius sacramenti institutione sic dicebat. hoc est corpus meum quod pro vobis tradetur
et hic est calix qui pro vobis effundetur in remissionem peccatorum. Et infra. Quemadmodum cum fervore quod in te est accede securus absque turbatione
in fide et caritate. nichil hesitans de ipsius pietate. quicumque per diligentem inquisitionem te divinari non dedisse non invenies si quod
in te erat fecisse. si super hoc nichil divinarum promissionum divina emerserit qui clavos suos millemodis tribulatione consueverunt. Non te res hec
frangat. ut te notabiliter huius rei tam a salutari hoc sacramento subtrahat. sciens quod divina pietas salutem anime sanctissime et fidelissime
operatur cum solo fidei subsidio anima imbuitur ut spirituali dulcedine spirituali fulcitur. Et tamen in eodem textu dicit quod sicut bonum est tam copiose
et infinitum ut quanto magis percipitur tanto percipiens capacior quodammodo ipsius efficitur. Unde magister hoc sacramento sepius convenit quod quanto
quod timore inordinato notabilius quis se subtraxerit tanto de die in diem difficilius maiorem indispositionem meretur. Propter quod infert
quod melius est singulis ebdomadis vel certis diebus accedere cum vera humilitate et imperfectionis proprie recognitione vel reputatione quam semel in anno
quod proprie instare presumptione. De huius tamen sacramenti frequentatione beatus Thomas in scripto quarti dat doctrinam istam dicens. In hoc sacramento duo
requiruntur scilicet prior reverentia. scilicet desiderium quietationis ad Christum quod facit amor et reverentia sacramenti quod ad donum timoris pertinet. Primum
magis incitat ad frequentationem huius sacramenti quotidianam. secundum autem retrahit. Et subdit. Unde si aliquis experimentaliter cognosceret quod quotidiana
magis incitat ad frequentationem huius sacramenti quotidianam. ... debet interdum abstinere ut cum maiori devotione et reverentia postmodum
susceptione fervorem amoris augeri et reverentiam non minui ... Et addit ibi beatum Augustinum et eius exemplum de Zacheo
accedat. Et subdit quod quantum ad hoc unusquisque iudicio suo est relinquendus ... et utique magis est comparatione
et centurione. quorum unus recepit dominum gaudens. alius vero dixit. Domine non sum dignus ut intres sub tectum meum et utique magis est
cuius conditionem ... Unde beatus Thomas alibi dicit quod sacerdoti in die semel sufficit communicare. alius autem probatis et perfectis sufficit de
octava in octavam. qui autem perplexis qui cum magna devotione non est occupatus admittis semel in anno. Et dicit quod ibi ... non sit
oratio ad propositum. tamen presertim certe misterium nota dignum quod sacerdos porrigens aliis eucharistiam sub una specie potest illa vel similia verba
dicere ad propositum ... Et non solum Corpus domini nostri Ihesu Christi. Et dicas verbum sumptum
dicere. Corpus et sanguis domini nostri Ihesu Christi custodiat te in vitam eternam. Et non solum Corpus domini nostri Ihesu Christi. Et dicas verbum sumptum
per ablutionem potest dicere. In nomine domini nostri Ihesu Christi. Amen. Itaque habemus. salubre nimis est et valde accomodum quod hoc sepe mysterium
per ablutionem potest dicere ... et quanto devotius propter studeat quod sic hoc quotidie peccat et propter hoc
status sui conditionem ad huius sacramenti susceptionem se preparet. et quanto devotius paratus studeat quod sic ...
ita iuvamento indiget et medicina ad sanandum et amissa restaurandum conservandum et fortificandum
in virtute et gratia dei confirmatur. ita iuvamento indiget et medicina ad sanandum ... ante et post susceptionem. ob
quod oratio in hoc sacramento consequitur. Est periculosum et fit hoc quod hic in maiori custodia vite sue. dum ante et post susceptionem. ob
sacramenti reverentia studet innocentia vite et devotionis studio frequentius diligentius quam intendere. Et cum hoc propter in sermone
sacramenti reverentia studet innocentia vite et devotionis studio ... ad sacri regis adventum ut amputatis viciis et insertis virtutibus. tamen beatus Hospes
decora domini preparemus domum cordis nostri ad sacri regis adventum ... Et subdit. Debet quidem tante maiestatis incessa-
nitudo delectetur hospicio et stabilem ac perpetuam in nobis faciat mansionem. Et subdit. Debet quidem tante ...
bilis devotio et reverentia continua. Et tamen Petrus de Tharantasia in scripto quarti in prima questione ... post huius sacramenti susceptionem liceat
stati comedere. Circa secundum hoc est effectum in ipsa susceptione ante ipsius susceptionem magis requiritur preparatio in devotione actuali.
post vero sufficit in devotione habituali. De comestione de qua in titulo questionis tactum est. Dicit ipse quod post eucharistie susceptionem dicit
quibus a cibo aliquandiu abstinere. quia sicut corpus Christi alii cibo non debet commisceri propter quod a ieiunis debet suscipi. ita ut aliqui cibus
quibus a cibo aliquandiu abstinere. quia ... Sic quod patet ex premissis quod propter verbum
debet eidem commisceri. Subdit tamen quod non oportet multum diu abstinere. quia ... et ut sunt alios pietate inducunt. Christus ipse
thematis nostri sic comedite. erubescentes et timidi ut comedat admonet. et ut sunt alios pietate inducunt ... sacrificium
dicit. Et si non possit cogitari nec estimari quantum sit et quale hoc sacrum sacrorum hoc scilicet sacramentum ... sacrorum
amor amicorum dulcedo dulcedinum. verba sunt beati Bernardi in quodam sermone de cena domini. Et si ingratum ad sue dignitatis suum
amor amicorum dulcedo dulcedinum ... possent. nolite pertimescere. nolite
receptionis preparationem ac mundicie mentis puritatem frequentare quod vos pusillanimes vestre possent. nolite pertimescere. nolite
tieri. Mandatum enim quod pro vestra digna preparatione faciendum vobis precipitur non est super vos neque procul positum neque in celo
situm ut possitis dicere. Quis nostrum ad celum conscendere valet ut deferat illud ad nos et audiamus et opere compleamus neque
trans mare positum ut causemini et dicatis. Quis e nobis transfretare poterit mare et illud ad nos usque deferre ut possimus
audire et facere quod preceptum est. Sed iuxta vos est sermo valde in ore vestro et in cordibus vestris ut faciatis illum sicut hec verba
deutronomii. Cum ergo mandatum huius perplexitas in vobis sit quia in cordibus vestris quantum ad cordis perfecte vestre contritionem
et in ore vestro quo ad oris confessionem solum quod in vobis est ad quod vires vestre utique sufficiunt facite residuum dicit gratia
committentes qui pro gratia sua omni dubio procul remoto implebit ad quod vos necquiveritis pervenire. Christus si timor fatigat
vos vestre caritate vos alliciente potest compaltia fortiter quod impellente ad fiduciam accedite. accipite et comedite
Accipite ergo quantum ad primum membrum et comedite quantum ad secundum. Accipite inquam et comedite. quia sicut dicit super Iohannem
Corpus et sanguis Christi abigit a nobis demones et longe facit esse. vocat autem angelos ad nos et dulcorem ... Hic enim sanguis effusus orbem terre lavit
Dyabolus enim videt sanguinem dominicum. fugiunt quidem demones occurrunt autem et angeli. Hic enim sanguis effusus orbem terre lavit
et vadibile fecit. hic autem sanguis salus est animarum nostrarum. hoc enim sanguine lavatur anima nostra. hoc fit pulcra. hoc sanguine
ignitur. hic sanguis est clariorem facit intellectum nostrum quem omnia ... nobis operatur Ihesus Christus in secula benedictus. Amen

Fratres spiritu ambulate. Gal. v. Cum secundum communiorem opinionem christus non accessit ad scholas discendi et docebat eos sicut magister, dominus noster Ihesus Christus
qui solus cathedram doctoris in celo tenuit super montem ascendit ut suos discipulos instrueret quia in altum spiritualium virtutum
consistere debet qui alios instruit et docet. Nam ipse ipsis predicatoribus posita est ut ipsi illuminent vivendo quam loquendo alios per
suadere festinat. Unde Gregorius libro cura pastoralis. Ubi dicitur in ispirito ... quatenus personam ut suum sermonem non faciat ... Ad tantum esse necessitatum
primo ut illustret ... virtualiter sapientia ad instruendum ignorantes fratres. Secundo ut confirmet robustus spirituali potentia ad
arguendum ... delinquentes corpus. Tertio ut operetur fructuosus eternali prudentia ad perficiendum ... ambulate.
Hinc ... assignat ... Nam sapientia divinali fulcitus aptus est ad docendum ignorantes fratres quod sicut in ...
magistro ... 32 Potentia spirituali redimitus potens est ad corripiendum peccantes spiritu ... 2 ... 2 Prudentia eternali
insignitus sufficiens est ad dirigendum errantes ... ambulate sicut habetis formam nostram. Philippenses 3 ... in ... 9 ...
ubi dicitur ... eum qui docet et instruit esse talem ut pingendo ... possit adaptare et ubi ordine per audientium capa
citate dirigere ut sit eruditus et doctus irreprehensibilis et maturus. Quare autem hec ad doctoris officium convenit est ratio: Nam inter omnes
status ecclesie status doctorum est excellentior et inter ... alios statibus ... in cognitione ... est nobilior omnibus ... opa
...bus quia non consistit in persuasibilibus humane sapientie verbis sed in ostensione spiritus et virtutis ut dicit apostolus 1 Cor. 2. Primo ad docere sicut actus
... limites ... ad ipsum ... non sufficit ... spirituales perfectos ...
... quam gratiam appellavit ... spiritu ... in carne consumabitur et dicetur ei ... 10 ... Fratres ...
ignoras que sit via spiritus quia aliis ... non ... quam sit spiritus. 1 Cor. 2. Ut gratiam ... in presenti sermone ... electam ...
nobis inveniatis gratie ... vobiscum ... per ipsam patens corde ... mente ... et voce ... Ave maria gratia plena.
Fratres spiritu ambulate ut supra. Beatus Dionysius in prologo ecclesiastice ierarchie ita loquitur ad ... Sancta ... ierarchia angelorum imitatur
... in qua sunt infimi medii et summi. Et huius ... ut dicit doctor sanctus 2 ... 4183 in membris ecclesie ad tria ordinatur scilicet
ad perfectionem ad actionem et decorem. Ad perfectionem quidem ... in rerum natura ordine perfecto que in deo simpliciter et uniformiter inveniuntur
in universitate ... non potuit nisi difformiter et multiformiter. Ita ... plenitudo gratie que in Christo sicut in capite ...
... ad membra eius ... redundat ad hoc ut corpus ecclesie sit perfectum. Et ideo dicit apostolus ad Ephesios 4. Ipse dedit quosdam quidem apostolos
quosdam autem prophetas alios vero ... alios autem pastores et doctores ad consummationem sanctorum. Secundo quo ad actiones que quia diverse
sunt in ecclesia ... ad has deputari quia ... et sine confusione omnia peragantur. Et hoc dicit apostolus Romanos 12
sicut in uno corpore multa membra habemus omnia autem membra non eundem actum habent ita multi unum corpus sumus in Christo. Tertio cognitione
hoc est ad decorem et pulchritudinem ecclesie que in quodam ordine consistit. Unde dicitur 3 Regum 10 quod regina Saba videns sapientiam Salomonis
et habitacula servorum et ordines ministrantium non habebat ultra spiritum. Et apostolus 2 Thimotheum 2 dicit quod in domo non solum sunt vasa aurea
et argentea sed etiam lignea et fictilia. Hoc ... quibus verbis patet liquide quamvis ... ordinatos gradus et status ecclesie. Et quia
... universitas est ... corpus huius ecclesie ... velut ... membris constitutus. Ideo ne ipsum sit alienum
in predicatorum ordine non ... per singula ... in presenti ... in ... universitate ...
... aliquos veritatis studio diligentissime deputatos. Aliquos ... officio ... mancipatos
aliquos dignitatis titulo ... sublimatos. Primi sunt minores non graduati qui vivunt in ... laudabiliter velut
fratres de quibus dicit propheta. Ecce quam bonum et quam iocundum habitare fratres in unum. Psalmo 133. Secundi sunt dei cultores ordinati qui
degunt in ... infatigabiliter in spiritu quia spiritu dei aguntur. Ad Romanos 8. Tertii sunt doctores et prelati qui regunt ... rem publicam
... honorabiliter. Ambulate ... dum lucem habetis ne vos tenebre comprehendant. Iohannis 12. Ut ergo quilibet in
... suo non pariat ... hanc informem eis propono doctrinam ... quod deputati veritatis studio debent absque ... ocio
... ignorantiam effugare ... aviditer congregare sicut ... libenter velut fratres. ... officio debent absque piaculo
... virtutes ... adamare ... spiritu. Tertio ... dignitatis titulo debent ... officio
... reprobare probos digne ... gubernando clementer. Ad vos enim venientes ... constituti ... alma
universitate propositum verba thematis dicentes: Fratres spiritu ambulate. Dico primo quod deputati veritatis studio debent absque ocio ignorantiam
effugare scientiam aviditer congregare ... libenter. Nam cum in ... ignorantia obnubilata ... intellectual
... in actu ... pulchritudine ... quod licet sit ... forma nata est recipere
nullam ... in actu. Sicut anima in intellectuali nam infimum gradum tenens nullam intellectualem formam habet in sui principio sed
est sicut tabula rasa in qua nichil est depictum ad depingendum tamen apta et naturaliter inclinata ut ... 3 de anima ... sicut
materia appetit formam ... ut turpe bonum et ... ut ... p° ... Ita et intellectus in forma intelligibili ... hoc
est quod omnes homines natura scire desiderant ... signum est ... dilectio et ... qui ... sit ut dicitur in primo phisice
methaphisice. Nam et nos ... et ... imperfecta ... que ... perfecta ... ut dicit Seneca epistola 88 ad Lucilium
Studeat ergo quilibet studens ut sua depingat intellectum quia non ita nati sumus ut ad ludum et ad iocum esse facti videamur
sed ad studia maiora rerum ... Tullius de officiis. ... cum ... arte et ... ut dicitur in primo methaphisice. Nam
que utilitas ... multis deformitatibus depicta vel ... deturpata ... pulchra ... polita et rasa. Debet igitur
formis optimis depingi scilicet ... rerum nobilium. Nam multo melius est scire pauca de rebus nobilioribus et ...
... et ... scire plura de rebus vilibus ... ut dicit philosophus ... de celo et mundo et ... de aliis. Sola autem
scientia per quam ... est scientia ... et nobilis ... Omnes autem alie scientie que non habent curam
anime ducunt in errorem. Non tamen sunt simpliciter postponende. Nam studium liberalium artium ad utilitatem ecclesie ...

quod valet ad sacram scripturam intelligendam. dist. 37. de quibus dicitur super 1o Reg. 13o. porro faber ferrarius non inveniebatur in omni terra israel. praecaverant
enim philistiim ne forte facerent hebrei gladium aut lanceam. dicit glossa. diligenter pagani et heretici et philosophi paganos studet prohibere ne possint
doctores in ecclesia qui spiritualia arma faciant nobis ad pugnandum. pagani enim prohibuerunt ne christiani liberalibus artibus imbuerentur. unde etiam
Julianus apostata christianos paganos legere vetuit ut legitur in hystoria scolastica. ne liberales artes audirent. et hoc erat in maiorem eorum destructionem.
Sacra enim scriptura defendi non potest contra hereticos et philosophos nisi per scientiam philosophie. sic quod philosophia est quidam gladius defensionis scripture sacre. unde
dicit beatus Augustinus de doctrina christiana c. 40. philosophi vero si qua vera et fidei nostre accommoda dixerunt et maxime platonici non solum formidanda non sunt
sed ab eis tamquam iniustis possessoribus in usum nostrum vendicanda. et post quem: nam sicut populus egiptius de quo recesserunt filii israel habuerunt ydola
que filii israel detestabantur. habuerunt et vasa aurea et ornamenta que filii israel mutuabant ab eis ex precepto domini et ea in usus proprios
convertebant. Ita doctrine gentilium licet quedam vana et superstitiosa contineant. habent tamen multa utilia ingerende veritati. Ad idem adducit Ieronimus
unam figuram in epistola ad pamachium et alludit legi moysayce Deut. 21. que dicit si pugnaveris contra inimicos tuos et videris
inter captivos mulierem et placuerit tibi eam in uxorem radet primo cesariem et circumcidet ungues et flebit patrem uno mense. Et
intrabis ad eam. Exponit Ieronimus sic. Si adamavimus mulierem captivam id est sapientiam secularem et eius pulcritudine capti fuerimus decalvemus eam atque illecebras
crinium et ornamenta verborum cum rescindamus unguibus, secta et lava eam prophetali nitro. et tunc requiescentes cum illa dicamus leva eius sub capite meo
et dextera illius amplexabitur me. et multos tibi fetus captiva dabit. Admittatur itaque studium philosophicum secundum veritatem habitum propter duas
utilitates que exinde proveniunt. Prima est fidei defensio. Sicut enim heretici et pagani impugnant fidem ita quidam per philosophiam suam. propter quod dicit
apostolus Col. 2o. videte ne quis vos seducat per philosophiam et inanem fallaciam. Sicut autem non potest se defendere a fallaciis qui nichil novit de eis
ita nec a talibus philosophantibus qui nichil novit de philosophia. Secundum est destructio errorum illorum philosophorum. Apud philosophos enim sunt errores multi et
veritates multe sicut in serpente venenum et tyriaca est efficacior medicina omnibus aliis medicinis contra venenum. et ita contra veritates
veritates multe sicut in serpente venenum. et tyriaca est efficacior medicina omnibus aliis. Unde est quod Augustinus in libro de civitate dei ostendit quod plato et porphirius quedam posuerunt
contra errores eorum quod veritates fidei quas ipsi non receperunt. Dicit sic plato animas sine corporibus non posse esse meum
in ipsorum philosophia per quem errorem error de resurrectione corporum quam non credebat convincitur. Dicit sic plato animas sine corporibus non posse esse
porphirius dicit animam purgatissimam cum redierit ad patrem nunquam ad hec mundi mala esse rediturum. ponatur utrumque unum dixisse sequitur quod anima
redibit ad corpus sed non miserum. et hoc tenet fides in resurrectione. Aliud est fidei corroboratio. Sunt enim apud eos multa ad fidei
roborationem plurimum valentia. unde in commento super librum de trinitate boecii dicitur quod fides nostra ex intimis philosophie tracta est. Aliud est ingenii
acutio ad sciendum preterea sacre scripture. unde dicitur Eccl. sicut ferrum ferro acuitur. ferrum scilicet ingenium naturale cum ferro scripture philosophie que vera est ferrum in comparatione
ad sacram scripturam. que modo argentum modo aurum vocatur in scriptura. Aliud est philosophie sive contemptus. Multa enim que non noverunt ea que
sunt apud philosophos reputant ea maiora quam sunt. et postquam noverunt non sapiunt eis aliquid in comparatione ad theologiam. unde beatus Augustinus cum
novisset theologiam qui nichil reputabat philosophiam et alias scientias. dicit. Non habuit ille sicut vultu pietatis lacrimas confessionis sacrificium tuum spiritum
contribulatum. Nemo ibi cantat. Nove dos subita est anima mea. Nemo
ibi audit vocantem Venite ad me omnes qui laboratis et onerati estis. Cuius radix est divinitas. stipes humanitas. viriditas
corporis scientias. folia verba et fructus spiritus sanctus. Augustinus libro 7o confessionum. propter hec et multa alia que ponit idem magister hugo propter
ordinis predicatorum approbatur studium artium. Non tamen sicut studium theologie quod precipue approbatur quod per ipsum fides roboratur. Unde sicut ne
clerici vel monachi secularibus negotiis se immisceant. Unde ait sicut doctor sanctus libro 1o contra gentiles c. 2o dicit. Inter omnia hominum studia sapientie
studium est perfectius sublimius utilius et iocundius. perfectius quidem inquantum homo se sapientie studio dat intantum vere beatitudinis iam aliquam partem habet
unde dicit sapiens Eccl. 14o. beatus vir qui in sapientia morabitur. Sublimius autem est quod per ipsum homo precipue ad divinam similitudinem accedit qui
omnia in sapientia fecit. et quod similitudo est causa dilectionis ideo sapientie studium precipue per amicitiam deo coniungit. unde dicitur Sap. 7o. infinitus
thesaurus est hominibus quo qui usi sunt participes facti sunt amicitie dei. Utilius autem est quod per ipsam sapientiam ad inmortalitatis regnum pervenitur.
Concupiscentia enim sapientie ducit ad regnum perpetuum. sequitur idem sapiens ibidem c. 6. Iocundius autem est quod non habet amaritudinem conversatio illius nec
tedium convictus illius. Iste enim thesaurus sicut dicit magister holkoth in suo philobiblon desiderabilis est quem homines per instructum
vere desiderant. quia civitates mundi divicias transcendit. Cuius respectu lapides preciosi vilescunt. cuius comparatione argentum lutescit
in vite dependit. qui civitates mundi divicias transcendit. Cuius splendore mirabili tenebrescunt visu sol et luna. Cuius dulcore mirabili
et aurum obrizum splendidum exigua fit arena. Cuius splendore mirabili tenebrescunt visu sol et luna. Cuius dulcore
amarescunt gustui mel et manna. Et sub dicit. Domino lates potissime perfecte thesaure. et ubi reperiunt te anime sitibunde. In
libris procul dubio posuisti tabernaculum tuum in quibus utique ipse incomprehensibilis deus comprehenditur. In libris
scripturis paulo post. Teratrhie celestis distinguuntur officia et
principatus celestium terrestrium et infernorum. In libris cernitur invicta quibus omnis regitur policia. In libris futura prevideo. In libris republice
demonum tyrannides describuntur per omnia. In libris mortuos quasi vivos invenio. In libris futura previdео. In libris republice
disponuntur. Omnia enim mundi gloria operit oblivio nisi deus mortalibus librorum remedia providisset. Et sic post modicum perorando
disponuntur. Omnia enim ... Hii sunt magistri qui nos instruunt sine virgis et ferula sine panis et pecunia sine verbis
et colera. Si accedis non dormiunt. si inquirens interrogas non se abscondunt. cachinnos nesciunt si ignoras. unde concludit dicens
et colera. Si attendis non dormiunt. Libri sunt
libri sunt profundissime sophie fodine ad quas sapiens mittit filium suum ut inde thesauros effodiat. prov. 2o. Libri sunt
putei aquarum viventium quos pater abraham primo fodit. ysaac eruderavit. quos philistiim nituntur obstruere. Gen. 26. libri sunt
spice gratissime plene granis solis manibus apostolicis confricande ut egrediatur cibus suavissimus famelicis animabus. Gen. 26. libri sunt
spice gratissime plene granis. Libri sunt urne aurea
lignum vite et quadripartitum flumen paradisi quo mens humana pascitur. et aridus intellectus imbuitur et rigatur. Libri sunt archa
noe et scala iacob et canales quibus fetus intuencium colorantur. Libri sunt lapides testimonii. lagene sustentantes lampades
gedeonis. pera david de qua limpidissimi lapides extrahuntur ut golias prosternatur. Libri sunt aurea vasa templi
arma milicie clericorum quibus tela nequissimi destruuntur. Olive fecunde. vinee engaddi. ficus sterilescere nescientes

Et optima queque scripture libri adaptare potius quam loqui libeat signare. Hi ergo ut virtutis studio deputati tanto solicitius possunt ignorantiam
effugare et scientiam avide aggregare quanto consuetudo libentius. Dicitur 2o quod mancipati studentis officia debent absque periculo quapropter oportet
parare virtutes fervide amare vincendo innocentiam. Istam propositionem suadet sic per versum Hubertum de his specialibus religionis c. primo sic dicens
Cum igitur pateat quod secundum affectivam et intellectivam virtutes geminas sit anime perfectio bipartita utique et scientia decet huius viri vitam eruditionem
adornari ut per primum in bonum per alterum dirigatur in verum. per primum ardeat per secundum luceat. per primum potens sit in opere per reliquum in sermone
Et illud quod cepit facere et docere Actuum 1o. Et huius rationem dicit Dominus Matthei 5. Qui solvit unum de mandatis istis minimis et docuerit sic homines minimus vocabitur
qui autem fecerit et docuerit hic magnus vocabitur in regno celorum. Nam scire virtutem non facit virtuosum sed facere ut dicit Aristoteles 2o ethicorum
et scientia sine caritate inflat dicit apostolus 1 Cor 8. Que verba pertractans beatus Augustinus libro 3o de verbis Domini sermone 16 dicit Scientia ut dicit
apostolus inflat. Quid ergo scientiam fugere debetis et electuri estis nichil scire potius quam inflari. Ut quid vobis loquimur si melior est
ignorantia quam scientia. Ut quid vobis disputamus ut quid quod nescitis admonemus quod non nostis informamus. Scientia commendanda est ne inflet.
Ergo amate scientiam sed anteponite caritatem. Scientia si sola sit inflat. Quia vero caritas edificat non permittit scientiam inflare. Ibi ergo
inflat ubi caritas non edificat ut Augustinus. Ex isto patet quod scientia sine caritate in qua omnes virtutes congregantur parum prodest. Hugo vero
est secundum magistrum Hubertum quia virtus est via ad salutem scientia vero non sic. Alioquin demones qui sciunt plus quam aliqui viventes / ut
philosophi qui fuerunt adeo scientes / ut Salomon qui cunctos in scientia precessit / ad inferos descendisset quod non solum de demonibus et philosophis
sed etiam de Salomone asserunt multi. Prevalet autem virtus super scientiam multipliciter quia hec ducit ad salutem illa vero non. Unde dicit beatus Augustinus
Surgunt indocti et celum rapiunt et nos cum litteris nostris in infernum dimergimur. Item scientia parum aut nichil confert ad virtutem ut dicit
philosophus in 2o ethicorum virtus vero multum confert ad scientiam. Propter quod dicitur Ecclesiastici 1: Fili concupiscens sapientiam serva iustitiam et Deus prebebit
illam tibi. Item virtus tanto laudabilior est quanto magis sequestrata est a scientia tam in simplici quam in sapiente. Unde magister meus
Christus qui docuit nos utilia numquam docuit alias scientias nisi solum facere que sunt virtutis. Disce inquit a me non quadriviales non
triviales non naturales scientias non philosophiam non ethicam non celos fabricare non mortuos suscitare et similia sed quia mitis sum et humilis
corde. Item de labore circa studium conqueritur quisque penitente sic dicens Ecclesiastes 2o detestatus sum industriam meam qua sub sole studiose
laboravi. De labore vero circa virtutes cum recedit labor sequitur gaudium. Et in libro Ihesu dicitur Pro qua parum laborabis et invenies multam requiem. Item virtus efficit magnos scientia
vero omnis emptor fit regni celestis per laborem virtutum. Sed cum recessit labor ille tunc gloriabitur. Item virtus efficit magnos scientia
dicit apostolus 1 Cor 13. Et si habuero omnem prophetiam et noverim misteria et omnem scientiam caritatem autem
vero sine virtute annichilat. Dicit apostolus 1 Cor. Et si habuero omnem prophetiam ... quomodo virtus est via ad salutem non scientia / quomodo virtus
non habuero que est mater virtutum nichil sum. Et quis ergo attendet quomodo virtus est via ad salutem non scientia / quomodo virtus facit imitatorem
multum confert ad scientiam et econtra scientia parum ad virtutem quod scientia sine virtute non est digna nomine sapientie / quomodo virtus magnificat scientia vero annichilat / habent
prophetam non scientia quomodo labor scientie relinquit penitentiam virtutis vero labor letitiam / quomodo virtus magnificat scientia vero annichilat
dubium quomodo illis respondet scientie studium religiosi virtutum. Et quoniam virtutes avide amande sunt ab omnibus precipue tamen ab
ecclesie ministris et Dei cultoribus ut dicit ista scientia propositio. Nam secundum beatum Gregorium et ponitur in glossa Exodi 8. Cum prestantior est omnium
populo et doctior et sanctior et virtutibus eminentior eligi debet ad sacerdotium. Et huius ratio potest esse quia decet virtuosum Dominum
virtuosos et puros habere ministros. Christus enim qui est princeps et Dominus specialis omnium sacerdotium obtulit semetipsum immaculatum
Deo Patri. et ideo omnes ministros suos voluit esse mundos virtuosos et immaculatos ut condicionem sui Domini sequantur et dicant illud
Psalmiste Custodiam vias meas ut non impie gessi a Deo meo et ero immaculatus cum eo. Hec enim puritas et virtutis varietas figurata
est in varietate vestium quibus ex precepto Domini sacerdotes ornati leguntur ut dicit Dyonisius Exodi 28 quia ultimo modo virtutibus debet splendere
vita ipsius ut gradui conferat decorem quem ab eo non accepit. Non enim locus sed vita et mores sanctum faciunt sacerdotem. Et ideo
quo officio suscepto non licentiam peccandi sed necessitatem bene vivendi se noverint assecutos. Unde beatus Augustinus ad Valerium et hec
cadit dicens Ante omnia peto ut cogitet religiosa prudentia tua nichil esse in hac vita et maxime in hoc tempore faci-
lius et levius et hominibus acceptabilius episcopi presbiteri dyaconi officio si perfunctorie vel neglecte atque adulatorie. Et hoc
delectabiliter et perimens res agatur, nichil est apud Deum miserabilius et dampnabilius ac tristius. Ut quid vobis utar beati Bernhardi
Quid de singulis vestre dignitatis dicam o sacerdotes. Nichil est in vobis quod divino et magnifico caret misterio. Singula
omnia vestra consistunt signata non patitur tempus dicere singula de dispositione capitis et crinium de corona ordinum de vestitorum
ornatu mistico de officiorum vestrorum operatione de reverentia vestre virtutibus et potestatibus quibus omnes laycale ordines
et inferiores purgatis illuminatis et perficitis et maxime in misteriorum celebratione in qua est mirabilis commixtio. De quo idem
doctor loquitur O quale connubium o admirabiles nobiles quos angeli mirantur. Et habes comedit
et tenuit ubi throni celestes sedilia preparant ubi seraphim pannum supponunt ubi cherubim visus speculatorum faciens
inflectuntur ubi potestates et principatus sic fuerunt ut potestates tenebrarum removeat. Perpendite ergo queso dignitatem vestram
et considerate quanta claritate vultus et vestium venustate apparuerint sanctis mulieribus sepulcrum visitantibus et corpus Dominicum requirentibus. Inde perpenditur sicut
debetis quod si idem corpus modo super modum glorificatum reddens ad dextram Patris digne tractantes et ipsum in sindone munda
et in conscientia pura involvitis non erit vobis tam magna quam in corpore frequens angelorum custodia. Hec Bernhardus. Ex quo quibus omnibus
patet quod sicut dignitas sacerdotum est altissima sic et ipsorum vita pre ceteris debet esse preclarissima et virtuosa ut in incessu statu
et habitu vestro nichil sit quod cuiusque offendat aspectum sed quod vestram deceat sanctitatem. Unde beatus Augustinus in regula clericorum Dicit
cum defectus populi surgit ex defectu ministrorum Christi secundum quod dicit Rufinus in tractatu de symbolo et Crisostomus super Matheum de opere
imperfecto. Quemadmodum enim si videris arborem pallentibus foliis arida intelligis culpam aliquam in radice. Indubitanter
ita.

cognoscat cum plebe multiplicatam prosperitatis eius sacerdotum statum non esse. Studeat ergo mens alicuius cuiuslibet sacerdotes sanctitatis officio
mancipati corporum conservare virtutes servando adamare vincendo innocentes que sunt cum aliis. Quarto tertio et ultimo quod sublimati dignitatis
titulo debent indecentiamque reprobare probos digne exaltare gubernando clementer. Nam ut dicit Algazel in quodam sermone. Ille digne aliis
presidet cuius sermo edificatio est, cuius vita iustitia, cuius pura gratia, cuius mediocra in iudicatione erit, qui se amabilem prebet non verbo
sed opere reuerendum exhibet non fastu sed actu, qui humilis est cum humilibus, cum innocentibus innocens. Duros dure redarguit, malignitates
cohibet, reddit retributionem superbis, gratis dat quod gratis accepit. Facit iniuria patientibus inquietos in populis non retundia motus sed
iustitia coactus. Ut ergo mens alicuius horum desit, mens alicuius cuiuslibet prelati ipsos consideret in theatro ordine dignitatis. Nempe in ipsa
sunt doctores egregii, rectores prudentes et iudices equissimi. Ut in primis doctoribus sit claritas ingenii ad speculandum altius.
In rectoribus vigorositas animi ad tolerandum fortiter. In iudicibus equitas iudicii ad ordinandum iuste. Doctores sunt intellectu lucidi
ut sciant non nesciat tollenda in anime. Rectores sunt constantia solidi ut sufficiat non deficiat in fundamentis in culmine. Iudices
sunt iustitia praediti ut perficiant non inficiant agenda in regimine. Teste mellifluo Bernardo in epistola ad episcopum lugdunensem ita scribente.
Assistit manum ad aratrum. Opus est fortitudine et constantie. Speculator factus es: opus est prudentie. Debitor es sapientibus et
insipientibus, opus est iustitie. Primo ergo quantum ad prelatos mores, decet eos ut doctores oriatur claritas ingenii ad speculandum altius. Secundo
conveniunt philosophus primo politicorum. Tamen sunt apta ad principandum. Et inde est quod hi qui sunt aliis sapientiores. Et hoc non solum verum est quod lege
positiva sed etiam quod lege naturali. Unde naturale est alium disponi ad regendum illi scilicet qui se habent ad ceteros sicut homo ad bestias, anima ad corpus,
mas ad feminam. Ista autem excellentia non habet homo super alios nisi propter donum bonum hominis quod est perfectio rationis que perfecta sapientia nominatur.
Et ideo dominatur plerumque quod fortes ingenio et ratione quamvis corpore debiles sunt ydonei ad regendum. Ita naturale et rationabile
institutum est ut republica totaque civitatis que sapientes regat sicut anima que ratione claret totum corpus regit et disponit. Propterea
enim fama fuit beatum fore orbem terrarum cum aut sapientes regnarent aut reges sapientie studerent sicut refert Valerius libro septimo. Unde
et aurelium sepius dicebat quem apud sapientes regimen erat ut ait beatus in epistola xxi. Hic est quod sapiens clamat sapientie sexto.
Diligite lumen sapientie omnes qui preestis populis. Debet ergo medio prelati quo ad illum ordinem esse intellectu lucidi ut sciat non nesciat
tollendam in anime. Illa enim major regendique de re militari est quem oportuit plura vel meliora scire quam principem cuiusque doctrina
de omnibus preesse subitis teste Crisostomo in suo dyalogo libro secundo. Quare multo consilio et prudentia opus est pastore et mille
de omnibus oculis ad speculandum undique ebetudinem animarum quas gubernat curaturus. Secundo quod competit prelatis modo et hoc quo ad
rectores est vigorositas animi ad tolerandum fortiter. Unde beatus in epistola ad Iacobum loquens de constantia animi sic inquit. Quid est in tormentis quod
est in aliis que adversa appellantur malis ut scimus mente et menbra et scimus possunt quorum infirmi sapienti nihil potest evenire. Stultis
enim evertit sub quorum pondere ad eternum se ultro ingerunt. Ulla illum vos vitus immeritorem facit vel illi corpori que insignitis sunt
displicere videtur nec quicquam in hominem potest accidere in se cecidisse non queritur. Ex quibus liquide colligitur quod vir sapiens debet
vigere vigorositate animi ad tolerandum fortiter. Et quod non nisi sapientes possunt digne statum regiminis possidere unde quod primo sicut est quod
ut fortis sui regiminis onus valeat tolerare vel supportare debent esse constantia solidi ut sufficiat non deficiat in sustinenda
in culmine. Nam sicut beatus Gregorius super Ezechielem omelia xi. Quanto quisque hic altius ascendit tanto curis gravioribus oneratur. Et inde potest esse
quod enim prelatus sit status solicitudinis plenus ac periculis inquit idem in epistola ad Iohannem. Cum preest in solicitudine ut apostolo regis illius qui
cum sibi omnia imponeret fertur dixisse: O nobilem magis quam felicem pannum quem si penitus quis cognosceret quam multis solicitudinibus
periculis et miseriis sit refertus nec humi quidem iacentem tollere vellet. Et quod constantie et fortitudinis actus precipuus est immobiliter
sistere in periculis ac forti animo tolerare adversa ut docet doctor sanctus secunda secunde questione 123 articulo 6. Relinquitur manifeste quod prelatus in suo regimine
debet pollere vigorositate animi ad tolerandum fortiter. Unde etiam imperium romanorum non tam robore corporis quam animorum vigore incolumitatem
ac tutelam sui comprehendit ut ait Valerius majorum loco suppedito. Et hinc figuram Moyses onere regiminis gravato ac dicenti
Non possum solus portare omnem hunc populum quia gravis est mihi dixit dominus Numerorum xi. Congrega mihi lxx viros de senioribus Israel quos
tu nosti quod senes populi sunt ac magistri. Facies quod eos stare tecum in ostio tabernaculi. Auferamque de spiritu tuo tradamque eis ut
portent omnes populi etc. Tertio quod competit prelatis modo quo ad iudices est equitas iudicii ad ordinandum iuste. Nulla
enim respublica seu congregatio quecumque sine iustitia potest bene regi vel gubernari teste Ploune prout recitat Macrobius super sompno
Scipionis sicut inquitur. Nec enim populo et actuum nostrorum penitus inspicimus attendit in omni republice institutione. Iustitie
amore fore preponendum sine qua non solum respublica sed nec exiguus hominum cetus vel domus quidem parva stare potest. Et hoc ideo moral
forte est sicut docet plutarchus et recitat in policratico libro quarto princeps debet esse in populo sicut citharedus. Citharedus autem cordas
obedientes compescit et ad dulcem armoniam quadam iustitia formata reducit. Et velut in musicis ut vox voci consonet et
ne qua vox deprimatur vel elevetur ultra quam debeat certam iustitiam quandam finalem tenetur. Sic perfecto princeps magis debet uti iustitia
ut scilicet quilibet secundum iustitiam elevetur officio vel honore vel deprimatur secundum quod merita sua clamat. Ut sic quod eius et in eius libro, in isto deus
similibus et virtute resonet iustitie cuiusdam dulcissima melodia. Hanc autem ymaginationem ponit beatus Augustinus libro secundo de civitate dei capitulo xxi.
Dictum Scipionis recitans sub hiis verbis. Sicut quod distinctis sonis in fidibus aut aliis instrumentis musicis atque cantu ipso et vocibus
concors concentus efficitur. Sic quod summis infimis et mediis interiectis ordinibus ex quibus respublica constat concordia statuit principis
Hic enim refert Olimpius in libro de floribus. Tunc totum reipublice corpus suum roboris integritate gaudebit cum optime compositis ...
venustabit et elegantis pulchritudinis decorem induet si singula quaeque locum suum teneant sortita decenter si fuit officiorum
non confusio sed distributio. Ex quibus omnibus potest clare sciri quod qui voluit in suo regimine non officere sed proficere debet esse
iustitia praediti ad principandum iuste. Et hoc est quod sapiens prelatos instruens dicebat: Diligite iustitiam qui iudicatis terram.

sapie p° state ergo succincti lumbos vros in veritate et induti loricam iustic et calciati pedes in preparacione ewang^li pacis Ephe 6
(Istud enim vobis consulit^r cum omni benignitate ut d^r in prin^o sermonis fratres spiritu ambulate. Ecce sicut verba viri consulit propter re^c.
In quibus verbis videte unitatem cordialem commendante laudabiliter fratres hoc puritatem intualem operantem sicut in grad
tibus pietatem prin^alem dirigentem exemplantem ambulate. Ex primo maliciosa dissipantur et dampnosa singularitas omnis
repulsatur per fratres. Ex secundo maliciosa feditas et defectuosa lenitas remota moventur. Ex tercio viscerosa caritas et gloriosa
veritas aperta declaratur. Ambulate ergo ad iuniores non graduatos fuerit unitas extirpetur singularitas tota affectione fratres enim
sumus non sit iniuria inter vos (scilicet) gen xiii^o. Secundo ad seniores cultores ordinatos vitetur feditas moveatur lenitas vera preterire
quod si spiritu facta carnis mortificaveritis vivetis Gal v. Tercio ad doctores et platos glorificetur pietas nitescat bonitas debita
operacione Et ambulate in dileccione qua xpc dilexit nos Ephe quinto. De talibus enim dicit ipse salvator Apoc 3 Ambulabunt mecum
in albis quia digni sunt et non delebo nomina eorum de libro vite. Quod nobis prestare dignetur pater et filius et spiritus sanctus Amen.

Saepe nimium postulatus a pluribus ut non tantum applicarem animum ad legendum sed manum apponerem ad scribendum diu fateor re-
stiti non elato superbie collo non animo pertinaci sed timens flexuosos humeros sub gravitate ponderis obruendos re-
sui porrigere cervicem non subire quam nunc pati dispendium sub fasce / Sed amicorum repetens instantia non cessit impor-
tunitatis nec cessavit et caritatis allegans obsequia me invitis renitentem impegit. Et media nocte iam
ostio clauso postulans ab amico panem amicus accepit / Panem quidem grossiorem et de manu pauperis et per ostia alie-
nissime mendicatis / Sic enim ad litteram quotidie mendicare compellor unde corpus refectatur, sic etiam scripturarum arcana per-
scrutor unde per data mihi gratia pectus opportunitate temporis et sanitate corporis spiritus reficit / hoc est enim quod mea consolatur
pugnacem laborem mitigat, cum scripturarum refectiva et melliflua lectione / hoc enim nascitur ad laborem / Et quem in hoc labore
dulcedo sentitur, impetu quodam ad opus iterum vel renovandum vel continuandum alacrior et ardentior invenitur / Laborat omnis (labor multiplex)
quisque studiis disparibus et utilitate dissimili vel animis curandis vel mortificationi vel operibus vel predicationum officiis vel spiritualibus
studiis occupati / Primos geminus conteri stultitia laboris et solicitudinis. Nam corpus frangunt et animum curis atterunt spe mo-
mentanee voluptatis. Secundos virorum laude prosequimur quibus abusus carnis res est et vitiis bellum indicunt et in agone
certantes sudore multiplici reformationi nituntur que in prima origine perdiderunt per vitia peccata puniunt et decreto consiliorum promunt
Tertios quis non diligat, quibus corporum sinceritatem caritate amplius non mirentur qui pro omnibus impendunt sollicitudine. Docent nescios
rudes instruunt verbis convincunt operibus arguunt multitudine preterire ut singulorum curam volunt relinquere. Quartos dixi sunt in silencio
utiles in verbo sollicitati ut que predicant voce impleant actione / Horum imitemur ad plus vel a remotis / de quorum segetibus
spicas aut viridariis flores pro dato nobis ingenio colligemus Non ut ornemus aut comamus opusculum sed ut que eorum
que scripsere simplici pura consuimus Non illaturi panem de simila sic competit delicatis sed simplicibus oblaturi quod per
cribrum transierit eloquentie vel ingenii grossioris Consuimus autem in unum radices folia fructus et flores videlicet quod patrum foliis
veteris testamenti radicibus, evangeliorum fructibus, expositorum floribus cum se locus obtulit coniunxates / Sed horremus detractionis venenum
viperam Nam vipera pauli manum invasit dum sarmentorum multitudinem congregavit qui dum scripturarum spinas ad suscitandum caritatem
ignem sicut sarmenta colligimus detractionis corrosivum dente ab emulis sustinemus / Sed hoc tamen est unum solacium quod ventorum impetus
casas declinat humiles qui sublimes deiciunt turres feriunt quod summos fulgura montes. Detractorum etiam timor lima frequenter
redivit operi provocat consentientes ad solicitudinem et diligentius meditandum / Unde et quod de vipera loquimur adeps vipere curare legitur
caliginem oculorum Ergo super invidia in caritate sed qua viro legimus aliquid ad utile scriptitasse Et qui gloriam in scri-
bendo non captat puto quod confusionis ignominiam non reportat / Obsecro autem legentium istud opusculum adiuvari suffragiis
ut deo recommendet animam fratris Guiberti origine Tornacensis / Prius autem opusculum quod propter indignitatem artificis rudimentum
doctrine vocare placet licet erudimentum doctrine quidam appellandum malunt / In quatuor tractatus dividitur principales de doctrina secundum
eius causam quadruplicem consequenter, de doctrine causa finali, de efficiente, de formali, de materiali / De finali vero sic primo ostenditur quod
propter sapientiam obtinendam creata est rationalis anima. Secundo quod propter finem multiplicem acquiritur sapientia. Tertio quod propter sapientiam invenitur deus
in via in creatura. Quarto quod sapientie finis ultimus est vita eterna / Circa primum sciendum quod propter sapientiam obtinendam creata est rationalis anima. Ostenditur
quadrupliciter. Quia omnes homines natura scire appetunt. Quia philosophi in hoc erraverunt. Quia sine sapientia increata nulli ad sapientiam pertingere potuerunt
Quia sine virtutibus sapientiam adipisci non potuerunt / Quia igitur omnes homines natura scire appetunt ostenditur quadrupliciter. Scilicet quod nature conditione, quod culpe corruptione

Nature humane conditionem dum attendis / hoc tunc perditum / Et quod gratie reformatione, quod patrum conversatione
invenies quod quam cito inspiratus est ad sapientiam appetitus. Nam primus adam plasmatus a deo collocatus in paradiso deliciarum
sortitus est locum ubi et corporis incolumitate potitus est et integritate spiritus angelorum fruitus alloquio sed divino
finaliter subderetur imperio animam quam sortitus est liberam que omnibus creaturis esset preminentior per intellectum et rationem / Sed quum scientiam appe-
tivit quam non debuit creatori suo male gratus contempsit eum que cernitur crevit voluptates ex gravitate sed in auditu
divino preceptionis valitudo corporis collapsa est in languores mori cogitur cum vita indeficiens parabatur factus est pauper
quod divite certus per ignorantiam quod sciente / Ex hoc satis indicatur quod quod prima conditione creatus sit ad sapientiam et leticiam quod
in valle tenebrarum proiectus et miserie naturali motu cordis ad scientiam aspirat atque leticiam / propter quod lactantius ait Non ego repre-
hendo studium eorum qui veritatem scire voluerunt quia natura hominis deus adipiscendi veri cupidissima fecit Sed id arguo quod
revinco quod honesta illorum et optima voluntate non sit secutus effectus quia neque quid esset ipsum verum sciebat neque quo
(2m) aut ubi aut qua mente querendum / Culpe vero corruptione qui considerant loquitur quod omnes homines natura scire desiderant sed in hoc
corruptio declaratur nature quod filii ade vix invenerunt aliquid tam vile de quo non velint edificare montem scientie / Unde beatus
Bernardus / Videas alium lucrorum alium mundialis curie istum placitationum deo displicentium illum similis cuiusque artis tam
vehementer affectare scientiam ut laborem non deputet dum tamen possit a quibus doctor reputari / Hic ade filii turrim
babel edificant manibus reptantes et pedibus ut ad alta conscendant / Ibi conquassata sunt membra primi parentis et per inspicien-
tes scientie appetitum concupiscentie subditi simul dure necessitatis / Hic autem certo est quod anima instituit que sapientiam cogitationem non potest tanta (scripturas)
intentione fecit in hec Biblia sibi corporis apprehendenda tanta aviditate lucem hauriunt noctium limus ut sepius
(3m) ut recitat Augustinus inveniatur plerumque oculorum eius acies obliquata / Gratie reformationem attende et ymaginem
dei videbis in homine que corrupta primisso vel corporali colore quolibet non comprimitur sed spirituali pulchritudine declaratur.

Ita sicut pictores formas componunt per colores sic ymago et similitudo dei in nobis per sapientiam et virtutes. Cum enim mens rationalis per cognitionem et amorem in deum convertitur illuminatur et perficitur et mens specularis effecta carnalis corpulentia iam reiecta in sua pulcritudine reformatur et ymago suo prothotipo coaptatur. Unde apostolus ait reformamini in novitate mentis vestre. ut incipiat illa ymago reformari ab eo a quo formata est in virtutis agnitione. Omnis autem deformis aut deformatus comis reformationem suam non appetit quam carnalis rationalis per gratiam et gloriam appetit et concupiscit quia cum apparuerit christus similes ei erimus. Et secundum apostolum salvatorem expectamus dominum ihesum christum qui reformabit corpus humilitatis nostre configuratum corpori claritatis sue. Erunt enim in futuro electorum corpora claritati divini corporis configurata. Que tamen per equalitatem glorie eius non habent per nostram similitudinem tamen configurationis eius habebunt per gratiam. ad quam interim reformamur pro modulo per sapientiam. Philosophorum contemplationem attende. videbis quantus vigebat in eis appetitus sapientie. Magni siquidem et excellenti ingenio viri cum se doctrine penitus dedissent quicquid laboris poterat impendi contemptis omnibus privatis et publicis actionibus sese ad inquirende veritatis studium contulerunt estimantes multo esse preclarius humanarum et divinarum rerum investigare et scire rationem quam instruendis opibus et cumulandis honoribus inherere. Unde labore et contemplatione platonis apolonii quam enagoras ceterorum quam brevem comprehendat quorum tota vita studiorum gymnasiis insudabat. Verumtamen a via recta declinantes gressus ambulantes in tenebris varios sequebantur anfractus. secundum ut ait apostolus discentes et nunquam ad viam vere sapientie venientes. ¶ Cum philosophi erraverint primo de comparatione errorum secundo de causa errorum tertio de specificatione errorum epicuri. Quarto specificatione errorum philosophorum in generali secundum Augustinum. Duplex error in philosophia. ¶ Philosophi ex moribus.

Erraverunt ergo philosophi quia quod volebant adepti non sunt secundum operam suam et industriam perdiderunt. Nec conceptum situm ardore quam viscerum intuiorum sedare vel extinguere potuerunt. Huius autem errorum quatuor causas arguit in philosophia et philosophis. Impositio nominis. Contrarietas sectarum. Defectus certitudinis. Effectus turpitudinis. Ecce non arguimus veritatem que est in philosophia sed quorundam philosophorum superstitionem et falsitatem que est in ea. Nam philosophi multa bona dixerunt et fidei nostre accomoda que non sunt formidanda sed ab eis velut iniustis possessoribus auferenda. Spoliandi sunt egiptii ut ditentur hebrei. Dicimus ergo in philosophie vano nomine ut corpus suum destituatur destructo capite sic tamen corpus vocari debeat cuius partes et membra discordant sed nulla coherentia et compage videntur palpitare potius dissipata quam vivere. Philosophia secundum nomen suum est studium sapientie sed qui sapere studet nondum sapit sed ut sapere possit. Si ergo philosophia sapientiam querit nec ipsa sapientia est quia necesse est aliud esse querentem aliud vero quesitum. Preterea vero etiam philosophi sunt sapientie studiosi ex illo studio ad sapientiam non possit valeat perveniri. Nam si esset id studium ad sapientiam via puto quod aliquando finis sit ab eis inventa. Cum ergo tot temporibus ingeniis in sapientie inquisitione contriti nondum ab eis apprehendatur apparet nullam ibi esse sapientiam. nec sapientie student eos qui philosophantur sed ipsi student se putant quia illud quod querunt ubi aut quale sit nesciunt. Cum ergo sapientie studeant sicut non student sapientes non sunt quia et quod nullo queritur et quod recte non queritur nunquam recte reperitur. Sed contra philosophie disputatio. Philosophia in multas secta est. Ut aliud est quam recta ratio vivendi vel honeste vivendi scientia vel ars recte vite agende. Si ergo in plures sectas divisa est atque distincta est et nichil certi habeat philosophia de quo omnes una voce et mente consentiant quod potest esse tam falsum quam regulam vite philosophia placet et nichil certi habeat philosophia de quo omnes una voce et mente consentiant quod potest esse tam falsum quam regulam vite philosophiam nominari ut ait lactantius in qua diversitas preceptorum rectum iter impedit aut legem vivendi cuius capita sunt philosophi magni longe dissonant aut sciam vite agende in qua nichil aliud efficit contraria sepe dicendo quam ut nemo quicquam sciat. Nam academia ut omnia reddat incerta legem abrogat artem nullam putat rationem subvertit regulam depravat sciam funditus tollit. Considerant ergo philosophi quod credo in compositione aut nescio quis nos teneat error et ignorantia veri. Contrarietas earum inter philosophos eos ostendit erroneos et deceptos. In multas sectas philosophia divisa est et omnes varia sentiunt in qua ponimus veritatem. In omnibus ponere non potest. Si in una ponimus quomodo unius dabimus ceteris auferimus. Unaqueque ut se confirmet omnes alias evertit. Illi potest se sapere concedit et sicut tollit alias sic et ab aliis tollitur. ergo quantumcumque quas laudant ab aliis vituperabitur. Si ergo singule secte multarum sectarum iudicio stultitie convincuntur omnes vane et inanes reperiuntur. Seipsam philosophia consumit et unaqueque alteram gladio perimit non scuto protegit. Quod cum intelligeret Archesilas achademiam novam condidit et se contra omnes armavit et eo auctore duo philosophie genera esse reperit. Unum illud vetus quod scientiam sibi attribuit alterum nolens repugnans quod eam detrahit. Si ergo nam rerum scientia potest unum genus perit si sciri non potest perit aliud. Si vero hec sunt paria perit necesse philosophia que distracta. Nichil enim est per se sicut initium sed genus esse. Quomodo qui posuit nichil aliud sciri aliud possit sciri posuit aut frustra potest quod nescivit. Ipse ergo Archesilas prostratis aliis contra se inutile confodit. Relinquitur ergo illi omnes qui humana vita turbat non instruunt qui seipsos non instruxerunt. Nam quid sanare egroti quid regere ceti potest. Defectus certitudinis arguit superstitionem errorum. Procedunt enim quasi levibus querimonias ut fecerit velle scire utrum sol tantus sit quantus videtur an sit maior quam terra. luna globosa vel concava. stelle celo herentes vel per aera cursu libero meantes. Celum quanta magnitudine qua materia. terra quanta soliditate aut quibus fundamentis librata aut suspensa. Hec et huiusmodi magis abdita velle concertare apprehendere. tale michi videtur quale est loqui de remotissima quadam urbe nunquam vidimus cuius tamen nomen audimus civitate qui cum multa ficta asserat eos tamen sic impune id facere posse credunt quia nullus qui eos in corpore mendacis arguat invenitur qui si sciverent aliquos de celo descensuros qui eos delirare docerent nunquam de rebus quas scire nequeunt disputarent et tamen quia non arguuntur non est eorum felicior estimanda stultitia vel audacia cum eos arguat deus cui soli est veritas rerum remotarum ab intellectu hominis manifesta. Nesciunt ergo veritatem de qua disputant de qua opinantur philosophi quia scientia

et tu.

phia

2m

3m

certi est opinatio vero incerti Et cum philosophia in scientia et opinatione videatur constare scientiam vero Socrates cum achademicis sustulit opi-
nationem vero Zeno cum stoicis repudiavit hic est quod si neque sciri quicquam potest nec opinari ergo tota philosophia sublata est ergo insipien-
titudo insipientes sapientia nec tot fuit si nemo vidit Nec enim qui putaverunt posse sciri omnia vel qui nichil sciri sapientes
fuerunt Illi quia nimis illi quia minus hominis dederunt Nobis enim ut dicens defuit quod scire omnia solius est dei Nichil vero scire est
pecudis vel iumenti Id ergo medium est inter hominis hoc est scientia cum ignorancia iuncta et temperata et est scientia in nobis ab anima
quam possidemus e celo quam enim habemus quam cum angelis et deo Ignorancia a corpore est quod quod est terrenum et nobis et cum deo et
cum aliis quedam communis est Cum ergo ex hiis duabus sortibus quarum altera luce posita est altera vero tenebris partes nobis data est
scientie partes vero ignorancie Per hunc ponte tutius potes medium sine periculo Id qui non fecerunt tenderunt nimis declinantes
dextro latere vel sinistro Vnde achademici videntes quedam esse obscura dixerunt omnia non esse sciencia Physici autem videbant quedam
esse perspicua vt lucem celum meatus siderum mensuras temporum vires herbarum naturas ymbrium dixerunt omnia esse sciencia Ergo quod per
spicuis ortum est omnia sciri quod obscuris similiter ortum est nichil sciri Et tamen si nichil sciendum est aliquid sciri necesse est Nam si
nichil sciri idipsum sciri nichil posse tollet ergo si nichil sciri potest aliquid sciri potest Hinc simile est quod dicitur quedam sophi-
sme ne sophismus credet si credidit sequitur ut non sit credendus Si non credidit sequitur ut sit credendus Hec doctrina mirata sibi repugnans
et se dissolvens Quanto melius dictum fuisset occultas causas et causas rerum celestium aut naturalium quia sunt abdite sciri non posse
quia non est qui doceat querere non oportere quas querendo non possumus invenire / Effectus erroris temporibus et unde vite philosophos ostendit
errasse Bene enim potuerunt loqui sicut homines conveniat / sed non in lingua ymo in corde viget sapientia Nec interest quali quis
sermone vtatur quia res non verba querimus Non enim de grammatica vel rethorica nunc agimus que docent quomodo loqui deceat / sed de
sapientia discimus cuius doctrina est quomodo vivere oporteat Et si philosophia vitam posset instituere nulli alii nisi philosophi essent boni et quod
eam non didicissent essent mali / Et innumerabiles bonos et esse et fuisse legimus et fore credimus sine doctrina philosophorum et paucos
fuisse ex philosophis qui in vita gesserunt laude dignum aliquid fuerunt siquidem cupidi elati iracundi libidinosi sua vitia sub
obtentu philosophie celantes / Domi vero que in scolis arguebant facientes Vnde et tulius ait Quotus quisque invenitur philosophorum qui
sit ita moratus ita animo ac vita institutus vt ratio postulat qui disciplinam non ostentationem scientie sed legem putet qui obtemperet
ipse sibi et decretis pareat Videre licet alios tante levitatis et iactationis vt hiis fuit non didicisse melius Alios pecunie
cupidos alios glorie nullos libidinum servos vt cum eorum vita mirabiliter pugnet vero Nepos quoque cornelius ad eundem ciceronem
sic scribit Tantum abest ut magistram putem esse vite philosophiam beate quoque vite perfectricem vt nullos magis existimem opus esse magistros
vivendi quam plerosque qui in ea disputando versantur Video enim magnam partem eorum qui in scola de continencia et pudore diser-
tissime precipiant eosdem in omnium libidinum cupiditatibus vivere Quos ut ait Seneca in exhortacionibus suis non aliter intueri decet
quam medicos quorum tituli remedia habent pixides venena Aristippus grecorum magistro cum layde nobili meretrice fuit scortandi
consuetudo Ille vero sic suum defendebat flagicium vt diceret multum interesse inter se et ceteros laydis amatores in esse quod ipse haberet
laydem alii a layde haberentur Quis dicet hunc suos liberos informandos vt discerent habere meretricem Aliquid inter ipsum
et perditos homines interesse dicebat sed quod alii bona sua perdebant ipse vero gratis luxoriabatur Vnde et meretrix illa sapientior
philosopho fuit que sic philosophum habuit pro lenone vt ad se omnes invenes doctores quod et aucte corrupta sine vllo pudore conveniret
vt dicit lactancius Abscite lector Non invehitur auctor contra philosophiam ut philosophiam nec meretricem collaudat sed alterius fatuitatem
alterius calliditatem quam scilicet sapienciam vocat ostendit Quid in illo fatuo se abutebatur ad lucrum sicut auceps amicula
preparata ad aves eas capiendas Quid ergo de cinicis loquar qui a canibus dicti ritus canum sectati vxores coram
omnibus in propatulo cognoscebant Hii omnes pro loquacibus non pro sapientibus sunt habendi viri qui non sapientiam in pectore habebant
sed tantum in labiis quam nec operibus obtemperaverunt docentes Ex hiis patet errasse philosophos sicut ipsos arguit apostolus in principio ad romanos

Causam vero erroris in philosophis reperimus esse multiplicem Ex parte scilicet voluntatis elacionem / De causa erroris in philosophis
ex parte rationis indiscussionem ex parte ymaginacionis fictionem Et hec quidem inter Ceterum vero auctoritatem philosophorum et ambicionem
Elacio claudebat in eis oculos cordis sicut inflata facies visum carnis Sic enim legimus licet rome dicti
ad prius non detinemus quedam animalia que vento concipere dicuntur et aura Multa ergo potuerunt illi viri vel a deo inspi
rati vel ab angelis adiuti vel in scripturis conveniati vera cognoscere vel predicere sed oculos tumefactos habentes et in
tenebris ambulantes ibi non potuerunt non errare Non enim sanabant eorum oculi per fidem vt viderent limpide vite
Invenerat scientiam inflativam a qua vt dictum est voltus eorum intumuit Nec tutior fidei speculum eis ostendit / nec hu
militas hunc sanavit quorum superbia cum ignorancia talis erat qualis est comparacio pampinis ebrii et letantis et homini
liberati in sclavis et manit glandibus tum quod eorum presumpsit elacio vt arcana veritatis prime comprehendere proprio intellectus
ingenio Et que essentia inter deum et hominem dura si disponetur maiestatis eius cogitacio comprehendere possit humana
Aristotiles ut ait Cicero veteres philosophos accusans aut eos aut stultissimos aut gloriosissimos fuisse cum cogitasset
philosophiam suis ingeniis fuisse perfectam hinc est quod tot temporibus ingeniis quesita sapientia non fuit a viris elatis inventa
eam quod suis propriis quesierunt non illo modo quo debuerunt Vnde soleo admirari quod cum pitagoras et postea
plato amore indagande sapientie vsque ad egiptios magos et persas processerunt ad iudeos quo facilius ire
potuissent non accesserunt Et arbitror hoc dei prudencia gestum quod nondum prophetas erat aut superbis ingeniis aut

hominibus alienigenis cognoscere diu sacramentum. Statuerat enim deus appropinquante tempore ultimo ducem magnum de celo mittere qui sapiam doceret et eam ingratis et perfidis ablatam, populo iustis nationibus revelaret. Ergo sic propter eorum elationem et superbiam virtute philosophi ad erecta non fuit ita propter eorum superbiam videri eam pro modo perdiderunt et ex eadem causa mirabiliter contingente utrique postea evanuerunt.

Quarta causa errorum est indiscussio rationis. Cum enim falsum aliquid in principio fuerit receptum necesse est dare multa incongrua que sequuntur et ridicula multa ponuntur que mala credunt qui priora diligenter non discusserunt et tunc ea inceperunt omnino defendere cum debebant prius utrum vera vel falsa sint ex sequentibus indicare. Tertia causa est ymaginacionis fictio. Fingunt autem homines portenta quelibet secundum proprio libito. Pitagoras enim et stoici ponunt animas hominum immortales sed etiam in hoc quod recte senciunt non evadunt errores. Nam cum hoc pervenerint argumento quo concludunt ut necesse sit animas accedere cum corporibus quia nascuntur cum corporibus despexerunt non nasci animas sed de corporibus migrare in corpora. Nec aliter rationem illam se posse evadere crediderunt aut animas rationales esse mortales aut de corporibus in corpora demigrantes ut sic fuerint ante corpora sic remaneant post corpora. Multi etiam ex his qui eternas animas esse suspicabantur tanquam in celum migraturi essent sibi manus intulerunt ut Cleantes Crisippus Zeno et Empedocles qui se in ardentis ethne ignem tempesta nocte deiecit ut cum repente non apparuisset crederetur abisse ad deos. Et romane sapie princeps Catho libros Platonis de eternitate animarum legit et se occidit et forte tamen ob aliam causam ut declinaret odium finitum. Sic Democritus sponte sua leto caput obvius obtulit. Ipsi posuerunt etiam et finxerunt animas unitas corporibus ut penas scelerum luerent. Et quod scelera committere potuit qui non fuit. Nisi forte credamus stulto Pitagore qui se dicit Euforbium fuisse. O singularem Pitagore memoriam et o miseram oblivionem nostram qui nescimus quid ante fuerimus. Ille solus ut poetice loquar letheo gurgite non attigit et oblivionis aquam non bibit. Celebris etiam illa Socratis fictio. Que supra nos nichil ad nos. Ergo more pecudum proruimus in terram nec mentis oculum erigamus ad celestia contemplanda. Deierabat ipse per canem et anserem. O dementem et vanum hominem. Si in eis credidit divinitatem. Nonne ipse et Plato loquens de nativi iusticia matrimonia iubet esse omnia sint ut ad eandem mulierem multi viri tanquam canes confluant et is utrique obtineat qui viribus vicerit. O mira equitas Platonis qui sic enervat mentum castitatis et fidem copule coniugalis. Idem autem Plato ait beatas civitates futuras esse si aut philosophi regerent aut reges philosopharentur. Huic Platoni quis debet regnum ut qui tyrannus non fecit prostituat pudicitiam feminarum. Sic inquit civitas concors erit et amoris mutui constricta vinculis si omnes omnium fuerint et mariti et patres et uxores et liberi. Quae ista confusio generis humani quo sua bit caritas ubi promiscua voluptas. Si omnium sunt liberi quis filios tanquam suos diliget cum suos esse dubitet vel ignoret. Quis filius venerabitur atque ut patrem suum metuet utrum patrem pro alieno habeat vel pro patre alienum. Et concordie causam mulieres voluit esse quas. Hoc est unicum sed unam appetitio a pluribus plures facit maxime esse discordes. Ergo dum concordiam docuit discordiam induxit et iustitiam enervavit. Redegit humanam naturam ad similitudinem pecorum non animadvertens que natura facerent et parva ingenti merito. Constituit etiam oportere mulieres militare et consiliis publicis interesse. Ipsos construunt fetus nutriant alienos abigunt. Nonne ergo consequens est ut viris lanam et telam assignet et infantium gestaciones ingratas gerere et imperia suscipere. De hiis in Aristotelis libro polliticorum et in libro de legibus satis habes. Et quare deprehenditur in tanta vanitate et ymaginacione philosophorum principes. Quid mirum si de vanitate arguamus etiam et mores. Et laudat Democritum qui agros suos reliquit. Sicut consequenter in pro omni pauperibus concessisset. Cum quod Socrates thebanus qui pascua publica fieri passus sit Aristippus utrique si donasset si precio in presenti pauperibus concessisset. Cum quod Socrates Thebanus precium suum in nummos redactum effudit in mare. Abite inquit pessimi in profundum male cupientes ego vos mergam ne ipse mergar a vobis. Nescio an hoc fecit sanitatis medio vel furoris. Si vero erat contemptor pecunie poterat inde pauperibus subvenire et quod frustra periturum fuit erogandum medicas non perdere sed utilius refundere. Et hiis et huius finit philosophorum fantasmata que finxerunt et eos errare fecerunt et puto quod si modo viverent se errasse dicerent. Inde nati sunt fere tot errores quot homines. Nam varietas opinionum est propter absenciam lucis intellectus cum unica est veritas sic ignorancie est.

De specificacione errorum epicuri ubi nota eius quo ponens quod quo post disputatio ipsum invectio. Divide et secare.

Quarta causa est ambicio et favoris popularis emulacio. Inde est quod epicuri disciplina multo celebrior ceteris fuit quia ambicionis avidus populis proponebat quod populus ipse diligerit. Cum enim ad vicia non est pronus. Ideo ut ad se multi nec traheret apponebat congruencia singulorum moribus. Desidiosum vetat litteras discere avarum liberat popularium largicione ignavum prohibet accedere ad rempublicam pigrum concedere timidum militare irreligiosum audit deum nichil curare inhumanum iubet nichil cuiquam tribuere quia sapiens sui ipsius commodis solicitus laudat fugientem turbam qui minimum potens est ibidem instruitur pro lenta et aqua posse tolerare vitam. Odienti uxorem celibatus bona laudantur habenti vero malos liberos orbitas predicatur impacienti et delicato dicitur omnium malorum maximum esse dolorem. Forti vero dicitur etiam in tormentis beatum esse sapientem quod claustri ac potentie studet. Huic precipitur reges colere. Cum molestia ferre non potest huic dicitur regiam fugere. Omnia sua ea facere spiente. Sic epicurus dum studet placere omnibus maiorem discordiam secum ipse pugnavit quam inter se omnes. Ea vero errorum philosophorum parte. Sic epicurus dum studet placere omnibus maiorem discordiam secum ipse pugnavit qui bonis et malis bona et mala contingere pari lance videbat. Ideo providenciam non ponebat. Nam et capitolium quod romane urbis et religionis caput fuit ignibus celestis sepius conflagravit. Unde Lucanus. Nam pater altitonans stillat nyone olimpo. Ipse suas arces atque incluta templa petunt. Et capitolinis ideat sedibus ignes. Cicero vero illam flamam aut divinitus contigisse non quo iupiter illud iovis domicilium deleret sed quo sublimius magnificencius quod deposceret primates homines non intellegunt templum suum celesti indicio sepe dampnatum sed contra per eas illud restituere contendunt

Sed videat epicurus si prudencia ulla est quo tam ordinate factus est mundus. Multa namque facta sunt aliter quam fieri debuerit. Inveniet ergo ille
totus absorptus deliciarum immundiciis quid arguat in diuinis. Item si nulla est prudencia quo tam prudenter animalium ordinata sunt
corpora ut singula queque membra mirabili racione disposita sua compleant officia. Nichil namque in procreandis animalibus prudencie racio molita
est. Nam neque oculi ad videndum facti sunt neque aures ad audiendum neque lingua ad loquendum neque pedes ad ambulandum quia prius
sunt nata sunt quam esset quod loqui videre audire ambulare posset. Unde non sunt ad usum nata sed postquam usus ex illis natus est. Si non est
prudencia quero unde cuncta nascuntur quo fiunt omnia que gignuntur. Sunt namque semina que inane uolitancia quibus inter se temere conglobatis ac
batis uniuersa gignuntur atque concrescunt. Cur ergo illa non cernimus aut sentimus. Quoniam nec colorem namque habent nec calorem nec odorem nec saporem
nec humorem et sunt tam parua corpuscula ut sint indiuisibilia. Sed miror qui ubi sunt aut quo sunt illa corpuscula nunquam vidit nullus
preter Leucippum unicum composuit a quo Democritus eruditus epicuro hereditatem stulticie dereliquit. Sed huius Aristotilis doctrina videbit
Sed hec unum adulterum liber si arcessita quisque vel latronum dux satellites suos ad grassandum amplius cohortetur quo alio
sermone utatur quam ut eadem dicat que epicuri sua persuadeat. Nichil deum curare non ira tangi inferorum penas non esse metuen
das quod anime post mortem occidat nec ulli omnino sunt inferi voluptatem esse maximum bonum nullam esse humanam societatem sibi quemque
consulere neminem esse qui alterum diligat nisi sui causa mortem non esse metuendam forti viro nec ullum dolorem qui etiam si torqueatur
si cruciatur nichil curare se dicat. Cum has ineptias immo insanias dixerit esse summas sapientis viri que possunt latronibus aptissime
commodari. Non est necesse benedicta deus tot modo congregari friuola ut decipiat multitudo imperita. Sed dei precepta quia simplicia
et vera sunt quantum valeant in animabus hominum per quotidianam experienciam se ostendit. Audit ea vir iracundus mediis effrenatus et
ubis pacientissimus velut omnis mansuetissimus fit placatus. Da libidinosum adulterum ganeonem reddet eum sobrium castum sapiencie toti
ueniente reddit cupidum liberalem furibundum clementem simplicem sapientem delicatum vilem peccatorem notorium innocentem et du
ror et auris sapiencie statim infusa dei sapiencia stulticiam delictorum matrem expellit. Ad quod agendum non mercede non libris non lucu
bracionibus opus erit. Hoc est lumen quod se ingerent orbis fidei simpliciter purgatus est. Philosophia non prestat que cum plurimorum etates
consumpsit non ostendit vicia sed occultat. Sed propter hec nullius est auctoritatis aut ponderis quod tum in verbis consistit humanis. Specificacio errorum

Nunc autem breuiter philosophorum aliquos specificemus errores circa quatuor. Philosophorum in quatuor sciencias et primo in phisicis re
sciencias speciales. Omnis enim doctrina philosophica quam phylosophorum est erronea quia est acephala. Nam et si sine membris quibusdam viuatur
tamen sine capite non est vita. Error ergo qui deum non nouerunt qui est caput omnis virtutis atque doctrine sapiencia et vita sunt
sine capite quia qui non cognoscit licet videat cecus est licet audiat surdus est licet loquatur mutus est. Cum vero conditor
deus ab eo cognosci ceperit tunc videbit tunc audiet tunc loquetur. Tunc enim habere caput incipit in quo omnes sensus collocati sunt hoc est
lingua aures et oculi. Ille enim videt qui veritatem in qua deus est vel deum in quo veritas est oculis cordis aspexerit. Audit qui
diuinas voces et precepta vitalia pectori suo affigit. Et loquitur qui celestia asserens maiestate dei singulariter predicet. Et quo
quanto remociores fuerint philosophi tanto viciniores viciis et errori. Et in philosophis errauerunt et ideo se mutuo gladiis propriis perimunt et
conuincunt quibus immorari superfluum. Et de errore principis eorum scilicet Aristotilis aliquid est dicendum. Errauit Aristoteles circa deum circa
angelum circa celum circa mundum. Aristoteles circa deum errauit qui dei prouidenciam circa inferiora non posuit. Unde beatus Ambrosius in libro primo
de officiis ait Refellamus eorum assercionem qui deum putant curam mundi nequaquam habere velut Aristoteles asserit usque ad lunam eius
descendere prouidenciam. Et quis operator negligit sui operis curam. Quis deserat et destituat quod ipse condendum putauit. Si
iniuria est regere nonne maior est fecisse cum aliquid non fecisse nulla iniusticia sit non curare quod feceris summa inclemencia est
Et infra de Aristotelis opinione quid loquar qui putat deum suis finibus esse contentum et prescripto regni modo degere ut poetarum
locuntur fabule qui mundum ferunt in tres partes esse diuisum ut alii celum alii mare alii inferna cohercenda imperio sorte ob
venerit eos quod caueant ne usurpata alienarum partium sollicitudine inter se bellum conficiant. Similiter ergo asserit quod terrarum curam non habeat
Et lactancius ait in primo libro de falsa religione Aristoteles cum ipse diffidat ac repugnancia sibi et esse dicat et senciat in summam
tamen unam mentem mundo preesse testatur. In summa forte dicit quod dei prouidenciam esse ponit in celis. Errauit eciam Aristoteles circa angelum
et angelorum numerum; ponit enim eos esse intelligencias propter nouem motus nouem celorum mobilium. Ubi est ergo numerus militum eius et
illa milia milium ministrancium et assistencium si numerus angelorum velit hac paucitate contentum. Errat eciam Aristoteles circa celum
quod per intelligencias ponit viuum et animatum. Sed si distinguamus viuere formaliter et effectiue. Formaliter quidem quo unionem forme spiritualis
immunis a materia et unionem eius cum corpore sibi conformi. Sicut vita non sunt celi corpora viua. Effectiue quidem per actum aliquem
vel motum operatur forma latens et apparet actus vite sic aliquo dicuntur celi viui. Sed de hoc quantum celos esse animatos
inter hereses Origenis recitat beatus Ieronimus et in libro de statu anime hoc reprobat Claudianus. Errat etiam Aristoteles circa mundum
quem posuit eternum lege octauum phisicorum. Sed forte recurris ad piam naturam ut dicas eum intellexisse quod per nichil aut motum
dicas nec incepisse mundum neque desiturum esse; sed per creacionem incepit et desinet secundum beneplacitum cause prime. Caueas ne
sic conuincas sicut qui melius intellexerunt scripta Aristotilis et plura quam tu viderunt de ipsius scriptis. Inde processit ut dicit magister
Hugo super ecclesiasten quod philosophi coniecerunt de seculorum reuolucione et rerum omnium recursu in idipsum mira demencia temporum
eternitatem astruere conati sunt. Dixerunt quippe rerum mutabilium seriem ab eterno eodem ordine quo nunc cernitur cucurrisse.

Aristoteles errat

et sine fine lege eadem ruendo in sua vniuersitate vel per initium vel sine initio per secula quedam et succedencia tempora, scilicet quadraginta milibus
triginta sex milibus annorum, quod magnum annum appellaverunt, quo completo omnibus sideribus ad locum suum vnde singula queque ab initio seculi progressa
fuerant renouatis, rursus quod in eandem alterius seculi similitudinem reuerti, ac motu immutabilibus subiecta, quod nascitur sibi eadem vice mouentibus
rursus eadem processus omnia que in seculis precedentibus ordine processissent, eodem inuiolato ordine eadem euencia eadem forma corporibus omnino
et locis et temporibus iterato consurgere. Tertium quod sicut ait fatum sibi posuit atque idem pagere eandem quod legem pati fortunatam quod subire
ita ut eosdem homines nasci, iterum eosdem filios gignere, eadem fortunam vnicuique eadem sorte mori contingat, eundem rerum euentum eadem per se
qualitatem eundem quod statum et processum omnium que perierit a priore seculi tenuisset tempora. Tale autem rerum omnium reuolucionem atque iteracionem
in idipsum semper fuisse semper quod futuram esse sine fine, vt quadammodo recursu vnius sideris per singulos annos ad pristinum statum renouatur,
omnia ita recursu omnium siderum totaque natura ad ortum suum per singula secula et magnos annos ad primam condicionem repente vniuersa
Sic vero error quantus sit facile arguet ratio. Mare tempora eterna esse non posse multis euidentissime approbat quod omne tempus
initium habuit et sua concione constat quod omne quod inicium habuit aliquando non fuit. Omne tempus preteritum aliquando presens fuit, omne
ac tempus quod aliquando presens fuit antequam presens esset nondum fuit. Alioquin si semper presens fuit non iam tempus fuit sed eternitas. Si ergo
omne tempus preteritum aliquando non fuit, fuit quando nullum tempus fuit. Itaque tempora eterna esse non potuit, sed erat ante tempora eternitas sine
tempore quam tempora quidem nec inceperint cum inceperint nec cum finient consumet. Liquet ergo falsam esse assercionem eorum qui seculorum eternitate
tempore quam tempora quidem nec inceperint cum inceperint nec cum finient consumet, liquet ergo falsam esse
eternitatem et mutabilitatem primi sine principio fuisse testati sunt.

Error philosophorum in mathematicis sequitur

Error philosophorum in mathematicis et maxime in astronomia patet. Dicunt enim quondam distinctionem siderum constellacionum ut dicitur
Basilius vel ad illius stellas que in zodiaco mouentur titulo si tale vbi generis stema tenent, etatem genesim sole prestare
et rursus quod si alterius habitus illarum fuit contra secta exponit. Ex influencia enim luminarium possunt in hominibus causari diuersitatem
morum talem si intelligunt ratione et sufficienter sunt reprehendi si dispositiue et quantum sunt tolerandi. Vbi enim corpus supercelestium
morum talem si intelligunt ratione et sufficienter sunt ... corpus supercelestium corporis mittitur. Id enim quod influencia corporis supre
operatur ad corpus inferiorem et corporum et alia quanta corporis corporum mittitur ... quod illa influencia vtpote celestium
celestium cooperatum sit ut in sorte esse corporis collata dispositum est vt alia forte esse iracunda quod illa influencia et ita paratus operatur virtus stellarum de
corporis quod illa vnione consecuta. Sed non est sic necessarium, cum videatur in multis oppositum, et ita paratus operatur virtus stellarum de
qualitate morum. Terra enim ibi nondum sit virtus nature superioris et hoc operatur ad morum maliciam. Sic dandum est maius et a remotis
virtus est nature inferioris operatur ibi vt est ipsa corporis et hoc dispositiue operatur et magis de propinquo. Causa est vel defectus
et hoc formaliter ad maliciam operatur. Vnde et nunquam iudicia astrorum frequenter et faciliter falli primo propter celeritatem motus celi
vnde Basilius. Repertores genesiace vanitatis diutinitate temporis compti quod eos de stematibus multa diffugiat in angustum
penitus temporis redigere mensuram ut et minutissimo interuallo sicut apostolus dicit in momento et in puncto magnum sit inter genesim
genesim quod distant assentes quod ille qui natus est in hoc puncto rex erit gencium princeps quod prepositus maxima quod potentia nullius
genesi quod distantiam assentes quod ille qui natus est in illo puncto rex erit gencium princeps quod ... iannuas
quod diuicias sortitur. Cum ait qui illo momento natus est mendicum et vagum fore quotidianum quod victum a diuiciorum ianuas
abiturorum. Ideo quod circulum qui signifer appellatur in xii partibus diuidunt quod sol per triginta dies egreditur xii locum sicut eius
que aplanes id est inerrabilis vocitatur. Et unusquisque membrorum pondus tricenarium per spacia duodena reducunt quidem sin-
gulas iterum porciones in alia lx distribuunt, eorum quod lx sexagies porciones coniungunt. Huiusmodi ergo nascentium genesim dis-
ponentes videantur si possunt hanc subtilitatem sub temporis dimensione seruare. Horum enim quo infans prescitur quod vtrosque spectantur
nate est obstetricem que dicat an puer sit vel puella quod natum est et expectat vagitum quo capiat pueri vinctus indicium
quanta ...nus dum hoc agunt sexagies dictas momenta transisse. Itaque manifestatur editus puer mathematico, quanta dicitur
quanta ...nus dum hoc agunt sexagies dictas momenta transisse. Itaque manifestatur editus puer mathematico, quanta dicitur
elapsa puncta esse dum nuncii redduntur, quod et si contingit quod fores cubiculi eum stare qui nascentis horam colliget, constat vísitac
... vt diligenter et sine nulla intermissione calculari possit cursum horarum sicut diurnum fuerit siue nocturnum. Cultorum
sic sexagesimorum momento eo ipso tempore perisse putabit. Necesse enim est ut vincatur stella que non solum in quota parte xii
sed sexagesimorum momento eo ipso tempore prescisse putabitur. Necesse enim est ut vincatur stella ...
sparsum fieri causam in quoto puncto duodecimus diuise porcionis assistat vel potius in quoto momento sexagesimorum reperiatur
in quibus dupliciter decretorum sorte fuisse dimissum. Constat ut omnis vitas inquiratur in quoto eorum sexagesimorum ostento
que primus sunt sexagesimis reperta. Vnde istud sic enucleata et incomprehensibilem temporis inuentorum in singulis quibusque
planetis scilicet necesse esse confirmat vt agnoscatur quale habitum gessit aduersus errantes stellas vt quale inter se stema
tenuerunt cum nasceretur infantulus. Nam si hora sollicitate non fuit custodita contingit quod vel modicum quod de illa subtilissima
commutacione mutari processus obseruacio tota confunditur. Vnde inde vbi sicut dicitur Ambrosius ad impossibile sit tam subtilis temporis
minucias comprehendere et exigua mutacio inueniat vniuersitatem eorum totum negocium plenum est vanitatis. Secundo errat
quod contenderit se ad ea que non est eorum scire scilicet tempora et momenta que pater posuit in sua potestate. Tercio quod per industriam humanam
non possunt sumi omnes effectus stellarum qui referuntur ad constellacionem, neque secundum se, neque secundum coniunccionem earum neque secundum aspectum
neque secundum quod in diuersis constellacionibus diuersas faciat impressiones. Quarto quod non semper in puro aere vt possimus lucem stel-
larum notare situm earum variam distancie interualla. Et quo per radios solis quedam sidera sunt anomala et huiusmodi
quibus eciam omnibus potest et cognitis differt statum hominum et mutat tempora secundum beneplacitum creator. Nam et deus et aug-

impant astra no est dubiu quin astra sequat^r cetor^z impium. Imperant etia eis aie devote cu corp^e rursus loquat^r frequet^r
impeditas stere oratione. Ad clamore em samuelis date sut pluvie. protelata est dies sub iosue. In^o ubi helye
trib^z anis et sex mesib^z no fluxerut pluvie. Unde ptolomei astrologus inquit optim^s multu malu phibe potit. quod sm
stellas ventur^u est cu nat^a p^rsentiut. Ubi glos^a hali sic dicit. et. ad temperata esse bu eius natura res severiq^ue. tuc si aliqua
infirmitate cp martis na videriq^ue g^r venturam utriq^ue eius contrario ad frigiditate ul opp^m qualitate ut infirmitas ad
veniens vitet eam. i temperata. Simil^r operand^u est in aliis planet^is. cu ad sanit^e q^d co corp^e na^e ventur^u sit. maior aut^em
egritudo supvenit ul fucata fuit p^rut doceat ipocras obstare et veniet ocavie morbo. Unde de hoc satis ventaui
ad p^rpositu. Hermes etia ait q^d una custodia hom est pietas. Piu em hoie^m neq^ue demo malus neq^ue fatu tenet. Unde alio
loco ostendens quid sit eusebia ait hys ubis. Deus liberat piu ab omi malo. Hoc est em unu et solu in hoib^z bonu
est pietas. Et asclepius auditor ei^s causas suar^z laciq^ue cōplicat in illo sermone pfecto que scripsit ad rege. Utrq^ue em
demones esse inutos et vexatores hom. quos io trimegistus angelos malignos vocat. q^r no ignoravit eos ce
lestib^z deputatos tronos ee repisse. Eor^e inquit inventa sunt astrolo^a et aruspicia et auguracio et ipa q^ue dicunt^r oracla
et ars magica et quicq^ue p^rterea maloz cōcerunt hoies ul pala ul occulte que oia pfecta sut ut sibilla etiā
testat^r q^r errores oia hec sut. que stulti hoies sentiunt^r corde. De indiciis tn astrolo^r et quo fiut. requirend^u est
infra in tractatu astrolo^e in q^rta hui^s opis pte. Cu g^o sm oia inferiora mūdi hui^s electa pdiucid^u finis cōtitit. no
sue stellar^z cursus et corp^z effectus et eiect^s corp^e quantu ad hu^a m^am gen^s videtes q^d ad plenu no potuit ista cog^o
scere. stellar^z industria demonu sinxerut ymagines iussa ab eis querentes et honorantes eas q^r ad eas vtus dei deste
scē industria demonu sinxerunt ymagines ... et illa vtute. Ut dabant^r iussa a demone no vinto s^z mhitante 2^e
dixisset ab astris et unu efficere^t cp ymagine et illa vtute. Ut dabant^r iussa a demone ...
genus humanu in demones incidit et demones adoravit. Sz benignus deus compaciens homini creature sue. ubi quod
genus humanu in demones incidit et demones adoravit. volut ab eterno genuit huanae carni et aie ronali vniri et se sapiam ymaginu sue vnitaq^ue ab homib^z adorari volunt
ab eterno genuit huane carni ... ad liberationem aiar^z suo spu inspiravit. no ad eiect^s rer^z curiosa cognoscendos s^z ad ronales sp^s
sapientes et pphas ad liberationem aiar^z suo spu inspiravit. Unde q^r no oia cognoscebat i plenitudie s^z
instruendos no cōtemplates in astris corporalib^z s^z in eternis ronib^z. Unde volut dei filius p^r seipm sua creaturam plenius erudire et eius cōdescendens
sm gradus suos differentes illuiati sut pphe. Volut dei filius ... splendor ad splendore ydea ad ydolu. Naturalis filius
descendere et ubu ad aiam ymago ad ymagina^z ro ad ronem. splendor ad splendore ydea ad ydolu. naturalis filius
ad adoptiuu. Deus ad nat^am huanam descendit. et sic q^d eo tanq^ue cp vtute et sapia genus huanu no fallacem sic q^d de
ad adoptiuu. ... et ad reductionem huane nae in suu originale prim habuit
mone s^z ver^z ronem de omib^z que ad cultu dei ptinent et ad reductionem huane nae in suu originale prim habuit
mone s^z ver^z ronem de omib^z que ad cultu dei ptinet ... sub duodecim articulis fidei. sic fit in
hoc est clarior^z astrolabiu pp^s s^r q^ue in plenitudie vitatis nobis elucescit sub duodeci articulis fidei sic fit in
hoc est clarior^z astrolabiu ppe s^r p quē in plenitudie vitatis nobis elucescit sub duodeci articulis fidei. Sic fit in
hoc est clarior^z astrolabiu pp^s s^r p quē ... sub eadem regula diffuso solaris radior^z. Error ph^ore in methaphisicis 2^e
astrolabio ad dispositionem ron hoiem sub eadem regula diffuso solaris radior^z. Error phōrē in methaphisicis 2^e
astrolabio ad dispositionem ... qui posuit in mete diuina ydeas. tu ab ipa separatas

Error phōrē in methaphisicis. pz specialit^r in ponte platonis qui posuit in mente diuina ydeas tu ab ipa separatas
ponebat etia aias redire p^r multa secula ad compares stellas. negabat et ydem corpm formas cp elector^z
qualib^z cognitu. posuit etia ullam esse vitate in creaturis s^z tm similitudine vitatis. Unde neq^ue vera terram neq^ue vm ignem
posuit esse in mundo sensibili. sic legit^r in thimeo. Resurrectionem at aiar^z et ydem corpm satis inprobat bte augus^s q^ue
posuit esse in mundo sensibili sic legit^r in thimeo ... Que de ydeis et vitate creatura^r no est paucula plibare. Cu em plo sm q^d
plonicos in ultimo lib^o de ciuitate. Que de ydeis et vitate creatur^e no est paucula plibare. Cu em plo sm q^d
plonicos in ultio li^o de ciuitate ... posuit tolis eisdem rectificari potuit de ydeis suis p^r illud q^d
ait bte augus^s i li^o cōfessionu in libris suis p^r parte posuit. tolis eisdem rectificari potuit de ydeis suis p illud q^d
ait bte augus^s i li^o 4 cōfessionu ... Ita ubu est et raco et sup
in prīo erat ubu quod in greco significat dr^r enoncetha enologos. logos em multa significat. Ita ubu est et raco et sup
in prīo erat ubu quod in greco significat ... que subsistut que oia in dei filio intelliguntur ab eterno. Ubu em
putaco i mūs et ca unius cuiusq^ue p^r quā sut singula que subsistut que oia in dei filio intelliguntur ab eterno. Ubu em
putaco i mūs ... in scripto ronabilr capit et pure in
gr^e q^r p ipm deus pr dr^r oia fecisse. Hic g^o ubu intellectus ... in scripto ronabilr capit et pure in
telligit. penes se retinet et quibusdam signis sensibilib^z cōtinue p^rfert ut in apice mentis cogniciō sua pueniat. et de
telligit penes se retinet ... Hic rones primordiales omi rer^z mente dei in qua ab eterno fuerunt
inde p signa sensibilia in aliozum noticiam veniat. Hic rones primordiales omi rer^z mente dei in qua ab eterno fuerunt
no reliquit et in effectib^z suis velut in quadā luce cognitionis nobis loquetes sc nobis aperuit cp quib^z facta sut oia
s^z a prīo mūdi usq^ue ad fine saeculi no desistut. Dr^r ergo ubu quod est filius dei mūs. q^r ipe est omi visibiliu et invisibiliu
prīle exemplar quod grece ydea dr^r forma s^r ul species. Unde sic in rone seminali est tota vtus ad oia q^ue pducunt^r in illo grāie
ul in illa spe. ita in illa rone eterna erat oia ab eterno que erant pducenda in tpe ut dicit augus^s s^o li^o sup gen ad litteram
et io sic raco separata no est. ita neq^ue ydee separate fuerunt. Dr^r ergo ubu quod est filius dei supputaco ul mūs plenus
omib^z rebus mūdi sm quos in esse cōpeaut. licet em ppter simplicitatem diuina oia in mete diuina unu sunt. sic in
monade omis numerus sut. tn sm q^d res cōpeunt a p^o habet inter se diuersitate sic cp monade pdut omis numerus i infinita
pgressionem. Unde in unitate no manent^r numeri neq^ue separati sut ab unitate. similr nec ydee a diuina mete. Quod at vitate
no dixit plo in creaturis s^z silitudine vitatis. ita alienu est a vitate q^d pauca indiget inprobacoe. q^r nec ipe verus
plo fuisset si vitas sensibiliu in sensibili mūdo no esset. Hec at ipe sut vitas et vn^s. ubi huanitas vitas est. verum est hoc quod
videt^r esse in mūdo sensibilium spera. Na si terra sensibilis vera terra no esset. nichil esset. nisi forte sm ipm no est terra s^z terreu.

et tūc actūa separent a subiectis ꝓpt̄ea tn̄ nomē specierū sibi et tn̄ qualit̄ vnū et ponebat nichil pt̄ꝫ de corpibꝫ q̄ sūt
apud nos fm̄ essenciā et veritatē s̄ fm̄ similitudinē Nos aūt dicim̄ vera tn̄ esse apud nos solū vō similitudinē esse apud tales
eo modo quo similitudo dom̄ est exemplar Sic vō domꝰ exemplata est que videt̄ oculis foris et edificat̄ ex lignis
similitudo vō et exemplar eiꝰ est in mente artificis et īponēt̄ nom̄ domꝰ ei qd̄ est ext̄ et nō nisi abusiue ei qd̄ est int̄
Ĩter exemplar ꝓpe dr̄ veritas exemplati veritas em̄ nō est nisi essencia rei In illo em̄ dr̄ veritas rei in quo est rō et cui
īponit̄ nomē rei pꝰ et pīus sic apparet in hōie et in eiꝰ pictura vel similitudine q̄ nō dr̄ hō nisi equoce Sic vt̄ mūdi
archetipꝰ veritas vel essencia dr̄ rerū sensibiliū nisi quis ymagine ad cuiꝰ similitudinē res facte sūt dicē velit essenciā
rerū Quid tn̄ mūdi archetipū vocet plo difficilis est questio Nos aūt mūdi archetipū ꝓpe et exemplare omīū que
facta sūt a deo vel fient vel fi pūt intelligim̄ sapiam̄ et dei filiū a pr̄e eternalit̄ genitū qui dr̄ ars omipt̄ dei ple
nīt vnicū quas plo dixit ydeas q̄ in deo sī vnū ꝓpt̄ quas dr̄ dei sapiā multiformis et vtq intellectiā eiꝰ
pfecta fuit pfectione copleta gle s efficeret quodā mūdꝰ intelligibilis p vnionē cū eo gloriose deiformitatis Sꝫ ne
det̄ i doctoribꝫ errandi mā sic dicim̄ apud eū esse rerū similitudines q̄ aꝯ veritates In deo em̄ sūt res sic in causa
cognitiā et operatiā et veriꝰ q̄ in seipis Nūc vō Arist̄lem vitat̄ stilꝰ in eadē mā cui īponit̄ q̄ ipe posuit celestes
ꝓpt̄ ipē motꝰ orbiū Posuit em̄ celis inesse aīas monētes eos in aīabꝫ illis amota intellectiā abstractā s s̄bas i
tellilēs et pfectissimas intuētes inigit̄ pfectos earū et querentes vehementissīo amoē assilari eisꝫ et huiꝰ pfectoē
assilare eis celos suos Pfectoē vō hac dixit copleta actualit̄ in eis p quā nichil h̄ent in pōa s̄ totū qd ad
eorū pfectoē ptinet ipsi h̄ent put eā eis ꝑqle qualis mito videri potit statꝰ gle aīarū mūdarū tu totū qd
ad gliā eorū ptinet in actu pntiār obtinebūt nichil nollēm v̄ futō sperantes aut depēdantes hac g̃ de causa
posuit cotinua reuolucoē moueri celos ab aīabꝫ suis Et hc̄ est qm̄ sitꝫ ponit pfectos quasdā esse ptibꝫ celorū
quadmodꝫ loca sua nālia corpibꝫ nāl mobilibꝫ Quia g̃ celorū ptes nō pūt hēre sil omēs sitꝰ hꝫ vꝫ q̄ nō pūt oēs
sitꝰ sil esse sup hac ptē tre est aūt vniciūq illarū pōtas ad vnūqdq sitū et educit vnaqq aīa celorū hac
pōlitē vnicuiq ptiū celi sui eā velocitate qua pt̄ et eo modo quo pqle est hac pqlitē ad actū supples p successioē
et pficies pōlitē hꝫ actu pꝫ actū q̄ actꝰ hꝫ pōlitꝰ sil oēs esse nō pūt Nulla em̄ ps celi pt̄ esse sil sup oēs ptes tre
pōne dcta et ꝓpt̄ hc̄ acquirit̄ hꝫ suppō p successioē et renouacoē Si arislēs intellexit sic satis mirabilit̄ de talibꝫ
sensit Nulla em̄ vtilitas esse videt̄ ptibꝫ celi ex huiꝰ sitꝰ acquisicoē vnde supnatoē acquirit̄ eos Si dicas q̄ n̄ol
q̄ pōa reducit̄ ad actū hc̄ est nichil q̄ p hꝫ actū destruit̄ aliꝰ actꝰ nō miꝰ bonꝰ q̄ acquedo hūc sitū pdit̄ aliū nō miꝰ
bonū Ptea sic quidā aūt si aīe celorū faciūt huiꝰ reuolucoēs q̄tc̄ sūt sic asini ad molā reuolucōlē ponti nisi q̄
maiori vtilitate fiunt asini q̄ huiꝰ aīe maxe eū essꝫ meliꝰ celos quiesce q̄ sic moueri Nisi forte motꝰ huiꝰ
eēt ꝓpt̄ infusioē liuē a calorē hic mūdo inferiori qd tn̄ ipē negat q̄ si ꝓpt̄ hc̄ mouent̄ celi res viliores essēt
eē nobiliorū et nobiliora fierent vilioribꝫ qd tn̄ nl̄ est tū hōies qui pastores sūt fiunt ouibꝫ Sidicat pastores
nō fiunt ouibꝫ s̄ dnīs suis i custodia oīū Sic nūc hūt dicē aīas celorū fiunt cātori vnī Amice dicit motū celorū
esse obediē dei altissimi Sꝫ nō est ꝓpt̄ hc̄ nūc ponē aīas in celis tū sīt aīabꝫ eciā in quacūq gn̄e motꝰ celi
cātori suo nūc hēant obediē Imponunt eciā Arist̄li errore i mō intellectūr q̄ vnicū ut dicut pō posuit intelliꝫ
et illa posuit eiꝰ sic et sām tre 2c demceps Dom implicat̄ mūs earū in denarii et vltim̄ dicut intellectū agētē
q̄ est sol intelligibilis aīarū mūdarū et luce intellectus iur faciens veluce in effectū formis intelligibiles in eadē quas
polt pōa esse Aiplas apud intellectū Et sic sol colores qui sīt pōa in corpibꝫ coloratis educit i actū sue lucis
suppfusione sibi forms intellilēs educit de pōa ī actū Que aūt eā fiunt vt nō nisi vna sola deꝰ educet cuiꝰ pulē
suppfusione sibi forms intellilēs educit de pōa v actū Sꝫ nō sūt multe cāte sil nō fuit ex pte cātoris vt̄ ex
tudo ex multe ne intuētū nō minuit̄ sic vt̄ lucem solis Sꝫ nō sūt multe cāte sil nō fuit ex pte cātoris vt̄ ex
defcū vtutis vt̄ ex inuidia vt̄ ex loci angustia q̄ capē nō possit tantā multitudinē nec ex pte ipsarū intellicorū aut
ꝓpt̄ ipsarū cōtrarietatē int se Sūt em̄ concordes et amice tū sūt bone Ergo int̄ eas nulla repugnācia aut cōtrietas
aut ꝓpt̄ supfluitatē q̄ si mille milia essēt nulla supflueret qd pꝫ ex operacoībꝫ earū intellie digē dilige gaudē
laudāe que bīficat opantes et glificat cātorē Qd tū maxe videt̄ mouisse Arisēlē et sequaces eiꝰ hc̄ fuit
sꝫ q̄ nō pūt esse plures sbe abstracte a mā et appēdicijs mae spoliate eiusꝫ ordinis p oīa siles 7 equales
Qd error est hoc est em̄ dicē oēs aīas vnā esse postq̄ fuerīt separate a corpibꝫ et tū dū sūt in corpibꝫ diffrē
eas et esse plures Qd sic inpbat Quia accidit nō faciūt aliud vt̄ eā q̄ sone sūt Sꝫ corpa nō sūt de s̄ba
aīarū suarū ḡo nō faciūt eas aliud et aliud Silr̄ vt̄ acciēa ut vicia et vitutes sciē et ignorācie et passiones
gaudiū et tristicia et huiꝰ Si ḡo vē sūt aliud et aliud aīa forti et plorans dū sūt in corpibꝫ erūt vē aliud
et aliud ex̄ corpa Imponūt eciā eidē in vicium q̄ dixit plures intellicū sꝫ decimā esse intelliciā agente et vm̄ sole
intellilēz aīarū mūdarū et luce intellcū nīr fāciente veluce in effectū formis intellilē in eadē quas arislēs posuit
pōa esse apud ipm̄ et easꝫ educit de pōa in actū sic sol colores irradiacoē sua q̄ sūt pōa in corpibꝫ coloratis
de hac tū intellcīa agente quā īponit arisli et de irradiacoē solis nō est sile q̄ nō est nūc adhiberi formas

visibiles que sunt in actu ad hoc ut lux solis eas visibiles faciat. Non enim sunt in sole forme visibiles. Imponitur etiam eis posuisse unitatem intellectus agentis et non plures. Sed cum ipsa anima recedet et corpus fieret, necesse est ipsum esse ubique in mundo creando, vel plures esse eius similes que cum ea operentur sicut et sicut in Iudea et in aliis partibus mundi. Sed cum posuit hanc unitatem quia ab uno et eodem unum et idem quod potest ab una illa procedere tanta multitudo, multitudo etiam dispositionum. Sed cum non possit multitudo sine pluribus unum ponit diversos differentes qualiter intellectus ab alia in specie. Hoc autem sufficiat ad tractatum presentem quia disputatio compiguit ampliori de quibus in quarta parte ubi agitur de intellectu agente requiretur. Error philosophorum in ethicis

Error philosophorum in ethicis patet. Non necesse est omnia tenere sed unum aliquorum ac potissimum scilicet summum bonum in quo consistit tendo totius sapientie moralis scientie. Epicurus summum bonum in voluptate animi esse dixit, Aristippus in voluptate corporis. Dinomachus in summo bono honestatem cum voluptate coniungit. Dyodorus in privatione doloris id ponit et alii aliter utique. In tanta ergo rerum diversitate quam sequi debeamus scire est difficile. Omissis autem litigatoribus furiosis et pertinacibus ad unum iudicem et datorem sapientie veniamus, per quem dirigi possimus in via recta, et de conclusis istorum possimus sine sensu refellamus quorum opiniones convincibus ut pateat neminem illorum fuisse sapientem. Cum ergo de officio hominis agitur summum bonum sicut aliis in eo necesse est poni quod cum ceteris animalibus commune esse non possit. Sed sicut feris dentes, armentis cornua, volucribus penne sunt propria, sic homini proprium aliquid esse debet, ne rationem sue conditionis amittat. Quod autem vivendi causa generaliter omnibus est datum naturale est. Vincens bonum hominis sed non summum nisi quod proprium fuit. Sapiens ergo non fuit qui summum bonum in animi voluptate posuit, quia et securitas et gaudium et similia putat omnibus esse communia. Secunda est opinio Aristippi qui summum bonum ponens corporis voluptatem non reputat hominem nisi ventri et veneri inservientem ut non differat inter eum et pecudem si tamen auferas ab eo sermonem que si dedisset aliud summum bonum esse ponet vel quod competit corporis voluptati quam ut obtineat nec laborem nec volunt nec mortem aliam ipsa recusat. Non ergo discenda est ab istis sapientia quos a bestiis differre facit sola lingua non ratio sua. Tertia est opinio que ponit summum bonum in privatione doloris esse, sed hoc ridiculum in eo summum bonum ponere quod medicus potest dare. Dolendum est etiam ut sit iocundius postea non dolere, ymmo miserrimus est qui nunquam doluit quia bono caret eius quod non felicissimum putabamus quia malo caruit. Ab hac sententia non longe fuit ille philosophus Ieronimus qui omnino nichil dolere summum bonum est confessus. Sed quis potest sic hoc bonum prestare quod nobis ut eveniat mereatur aliud possumus quam optare. Summum autem bonum nullum facit beatum nisi sit in eius fuit potestate. Quarta est opinio que ponit summum bonum esse in voluptate cum honestate. Sed que voluptati deditus est honestate caret. Necesse est corporis etiam bona ut sunt incolumitas valitudo et huiusmodi ita rationis data sunt et necessaria brutis sicut homini et forte amplius quia brutis non est medicina qua homo habet ratione vita. Quinta est opinio Peripatheticorum qui in bonis anime et corporis et fortune ponunt summum bonum. Sed hec homini et brutis sunt communia quia sicut opes homini sunt necessaria pro vita tuenda sic brutis opus pabulis atque predam. Sexta est Zenonis qui summum bonum posuit in eo quod est vivere consentanee cum natura vivere, quia sicut pecora. Sed quid doceat ut vivant secundum naturam cum eandem noverim in deterius esse pronam et quibusdam blandimentis lenonibus rapiatur in culpam. Septima opinio posuit summum bonum in scientia. Sed hoc necesse non est cum sit scientia aliqua non gratia non propter se appetenda. Artes enim idem discuntur ut comparentur. Pertinent ergo vel ad vite suffragationem sicut scientia aliqua vel ad gloriam vel ad voluptatem. Nec etiam voluptas vite subsidia vel gloria sunt homini propria, cum ad hec bruta videamus avida. Nam in equis deprehendimus appetitum glorie cum victores exultant victi dolent. Unde Virgilius: Tantus amor laudum, tante victorie cura. Turpeant etiam homines beati videri qui arte aliquam sciverunt, ymmo et qui malorum sciam sciverunt, ut tamen beatos quos venenare tempore didicerit quam eos qui mederi. Preterea si ad usus rerum nullam scientia refertur, quid nisi ad beatitudinem sed nonconsequenter ymmo nil generat. Octava Stoycorum est quorundam ponentium summum bonum scilicet virtute. Sed in parte quevit cum nova quod est amplius qui summum bonum ut ait Lactantius in honestate et virtute collocatur. Non est autem virtus summum bonum sed causa est quodammodo summi boni quia ad illud sine virtute non potest perveniri. Neuter ergo utrumque ad illud pervenire potest cum difficultate vel sine. Si facilitatis summum bonum non est bonorum. Insuper natura in arduo est sita. Quid nisi super nos quotidie laborando conterimur, incitatur si id quod querimus sic habetur in promptu. Si autem cum difficultate ad id perveniremus, alta virtute opus est ut perveniamus ad eam virtutem quam summum dicimus. Sed hoc absurdum est ut virtus per se ipsam perveniat ad se ipsam et tunc quod summum dicitur bonum id per quod ad aliud perveniretur. Non est ergo summum bonum quod indiget ut perveniat aliud ad bonum. Tamen hoc autem Aristoteles ab eis non longe recessit quia summum bonum virtute cum honestate putatur. Sed quid hoc. Non enim potest esse ulla virtus inhonesta nisi forte consuetudine loquebaturus. Est enim honestas honor perpetuus ad aliquem hominem populi rumore delatus. Quod ergo dicetur si errore et pravitate hominum prava estimatio subsequatur, nonne iste secundum virtutem retinet iam virtute. Quare attende quod virtutem nullo adiumento comparationis indigere dicitur, que suis viribus nititur et constet nec ullum ei bonum ab homine est sperandum, nec ullum malum etiam recusandum. Hoc est ergo vere sapientis summum bonum cuius hec duo esse proprium. Primo quod solius hominis sit et non alterius animalis. Secundo ut solius anime sit summum bonum et non corporis. Tertio ut non possit adipisci quemquam sine scientia et virtute. Dicamus autem nunc quod omnes philosophos insipientes fecit et reos. Anaxagoras cum ab eo quereretur cuius rei causa natus esset, respondit: Celi ac solis gratia.

videndi. Hac voce sic digna philosopho venerunt, que magis secundum veritatem stulta et insipiens comprobatur, qui omne officium hominis in solis posuit oculis ad corpus omnia referens, non ad habitum mentis. Pone iste si cecus fuisset, secundum ipsum officium hominis amisisset. Quod est etiam contra veritatem. Plures corporis destituuntur muneribus, sive tamen plus sit in auribus quam in oculis situm, cum sapientia per solum percipiatur auditum, que non solo aspectu percipitur oculorum. Magnum quidem esse videre celum et solem. Divine potius animo illum cuius opera miraris auctorem. Noli plus facere cenam acceptam quam illum qui te vocavit ad epulas liberaliter et gratis. Non ergo nascimur ut ea que sunt facta videamus, sed ut deum qui fecit hec omnia venantes mente cernamus. Unde si quis hominem qui vere et sane sapiat interroget quare natus sit, respondebit deum gratia videbit et operibus id probabit. Quid enim hominis proprium sit videamus. Cum autem humanitas sit propria que nichil est aliud quam iusticia, vel iusticia aliud quam pietas, vel pietas aliud quam dei parentis agnicio, summum ergo bonum hominis sola est pietas atque religio. Unde et soli homini datum est intelligere divina. Unde vera est illa Ciceronis sententia: Ex tot inquit generibus nullum est animal preter hominem quod habeat noticiam aliquam dei, ipsisque in hominibus nulla gens est neque mansueta neque tam fera que non eius noticiam habeat, etiam si ignoret qualem habere deum deceat. Ex quo patet quod ille deum agnoscat qui recte consideraverit unde ortus sit. Cum enim naturam hominis deus hanc esse voluit ut duarum rerum religionis ac sapientie cupida sit, ideo homines fallit quod vel religionem suscipiunt omissa sapientia vel omissa religione sapientie insudant, cum alterum sine altero nullatenus habeatur. Cadunt ergo homines ad religiones multiplices falsas atque fallaces, quia sapientiam reliquerunt per quam de cultu divino instrui potuerunt. Student etiam sapientie, sed quia religionem dei omittunt, ideo falsa, que eos ad veram sapientiam potuit erudire. Unde mirandum est quod nullus philosophorum comperit qui sedem ac domicilium summi boni invenit. Potuit enim sic querere summum bonum quod necesse esset hominibus esse propositum. Est nec hec voluptas corporis quam appetunt animalia cuncta. Sed esto hec, que est nobis et beluis, et honestatem non habet et sacietatem non affert, et nimia nocet et minuitur processu etatis, et non contingit multis. Nam qui opes non habent, ut in pluribus voluptate carent. Non est ergo summum bonum voluptas. Sed nec divitiarum pluralitas. Nam paucioribus adveniunt et plerumque casu et maleficiis, sepe et nonnumquam scelere divitie contingunt. Sed nec regnum, quia cuncti homines non possunt regere, sed unumquemque necesse est summi boni capacem esse. Ex quo liquet quod antiqui potuerunt summum bonum investigare. Verum sine sapientia incarnata nulli ad sapientiam pertingere potuerunt.

Hiis ergo omissis breviter est tenendum quod sine sapientia incarnata nulli ad sapientiam potuit pertingere. Ad quod videndum considerandum superbia philosophorum, superbie medicina, medicine efficacia, et super hec quorundam ipsorum sinceritas. Superbia philosophorum iam in parte patuit. Ambulabant enim in circuitu circuitu non invenientes in quo possent quiescere, sed quo per intellectum appropinquaverunt, inde per superbiam recesserunt, quia cognoscentes deum non sicut deum glorificaverunt aut gratias egerunt, sed evanuerunt in vanitatibus suis et obscuratum est insipiens cor eorum. Dicentes se esse sapientes stulti facti sunt. Cum si sapientes fuissent ... quid aliud restat nisi quod eos in parte collocemus, sicut scriptum est: Concupiscentia sapientie deducit ad regnum. Quod si homines sine Christo pervenerunt, relinquitur gratis mortuum esse Christum. Nonne ipse gratis mortuus est si per legem iusticia. Nonne et ipse gratis incarnatus et passus si sine fide Christi pateant regna celestia. De medicina vero philosophorum sic patet. Sicut et apostolus: Semper discentes et numquam ad veritatis noticiam venientes. Multa sane potuerunt sicut sapientes seculi vel a deo inspirati vel ab angelis adiuti vel a scripturis inducti, sed fidei speculum non habentes et non in via, sed per devium ambulantes non potuerunt penitus non errare. Sanatur enim oculus mentis per fidem ut purgatior eius acies limpidius videat veritatem, et sicut fumus inflata claudit oculos corporis, sic superbia visum cordis. Non habebant illi ... doctrinam pietatis, lacrimas compunctionis, humilitatem confessionis, nec satisfactionis opera pro salute civitatem celestem potius ... Sic enim ait magister Hugo: Invenerunt modo scientiam inflativam a qua tollentes ... stravit et per illam scientiam qua ... viam sibi fecit et scalam per quam ad dei sapientiam ascenderet. Sed corruit quia per superbiam. Nam credens hic carnalis habere sanos oculos et de falsa sanitate presumens et vana curiositate perquirens defecit in se dum ascendit super se. Namque reverberatus a veritatis lumine caligans oculus infirmitate et deficiens vanitate redditus solitus rediit in seipsum et successit falsitas cum debuerat consumari veritas, et in medicina figmentorum assumpsit tantum species visibiles tamquam simulacra divinorum. Sed erat plenitudo pessima ut in ea cognoscerent divinam maiestatem et tenebrosa ut non agnoscerent oculis sanitatem et inefficax ut non proficeret ad salutem. Corruentes ergo in tenebras facti sunt ceci et stulti. Ceci igitur vana stulti superbia et vana confidentia, donec ille venit qui lutum ex sputo fecit et linivit oculos ceci et lavit et vidit, et ait: Qui loquitur tecum ipse est filius dei. Nam humilitas salvatoris medicina fuit: assumpte carnis lutum infudit et sordes cum compurgavit et dei sapientiam demonstravit ut prius cognosceret et doctus audiret, qui palpacionum ymaginacionibus insipienter a mundi sapientibus querebat et non inveniebat. Sed pro veritate umbre et ymaginaciones apprehendebat. Habebat enim corpus philosophia ad speciem sapientie cum tamen esset plena stulticie. Non enim in unumquodque stulticiam dimitteret, nisi visibilia hominibus ostentaret. Quo ergo precepta vite regende dare potuit qui sic errabat, qui veritatem non cognoscebat. Quanto magis nos facere debemus qui a deo eruditi et illuminati precepta vite dare possumus. Unde in terra positi non in celo querebant in imo quod invenitur in summo. Errantes velut in mari magno non scientes viam qua ferrentur, non habentes ducem quem sequerentur. Sicut in alto mari navigantibus contingit qui nisi aliquod lumen celi observent incertis cursibus evagantur. Unde quisquis iter tenere nititur vite recte, celum non terram debet aspicere, non hominem sequi sed deum et vestigia sapientie incarnate. Hic est filius dei vite magister et dux nostre navigationis, lumen celeste inspirans, et volumina nostre superbie sanans et ad sapientie portum sine ullo errore nos perducens.

si eni volu[er]is in[tue]ri intueri h[ec] est medicina de qua legi[mus] in thobia cu[m] thobias iunior de felle piscis illumi[n]at[ur] patre[m] q[ue] [christ]us p[ro]-
amaritudine qua p[ro] nobis i[n] carne sustinuit et p[er] fellis poculo q[uo]d eciam p[ro]fusus p[ro]p[ri]us p[ro]pinauit illumi[n]at[ur] gen[er]is creatu[ri] veritate et hu[mi]-
litate edoctos. sustulit ab oculis eius albuginem / Habebat eni[m] albuginem in oculis p[ro]p[ter] q[uo]d ne s[ed] cum aliis videbat[ur] p[ro]p[ter] sapiencia[m] et i[n]st[itu]-
tionem at iam ablato velamine medicum agnosti[s] q[ui] volu[n]t m[ea] curauit facto collirio [con]tra eius sanguine / Medicine efficacia p[ro]z
cu[m] s[ub]tilitate m[edi]cin[a] vel actu[m] a morbi curat[ur] q[uo]d p[er] v[er]bum incarnatum efficiat[ur] Ibi eni[m] curas figit[ur] cum op[er]at[ur] v[er]u[m] et b[ea]t[u]m Cassia[nu]s
sic dixisse legimus Tadiu te ebore crescente p[er] lib[r]o[rum] tenebras cura[rum] curarum [per]hena lectione. q[uo]d dum ad lumine p[er]tinge[re] va-
leas vitat[us] Quadmod[um] at paup[er] ebrius tam[en] delectat[ur] cu[m] se debito teneat[ur] et paup[er] famelicus licet comede[re] sibi vi-
deat[ur] in sop[n]o. tu[n]c famelicus redd[it]ur vigilando Sic aia quantitu[m]q[ue] p[er] s[e] corpales hausit q[ua]m[ui]s / se reddit[ur] famelica.
nisi deo repleat[ur] int[er]i[us] ffamelica q[ue]dam et vlcerosa se [pre]ceret foris et infatiabil[is] auida scalpi cu[m] tactu s[u]ffl[at]u[m] q[ue] vlt imo-
deratas et diligit c[on]tuita[ti]s et cu[m] solus nome[n] [christ]i no[n] inueniat q[ui]cq[ui]d ei ap[p]osuit[ur] no[n] nutrit[ur] s[ed] amplius q[ue]ritur[?] Cibus eni[m]
i[n] sop[n]is simillimus est cibis vigilantiu[m] n[on] tu[m] p[re]bet dormientib[us] alimentu[m] Na[m] si finis est in quo quiescit[ur] in c[re]atur[is] affecto
no[n] fruit[ur] calor[is] qua[m] descendendo et succedendo q[ue] no[n] sunt omnis sole p[er]agunt c[ur]su[m] sui et tu[n]c vbi finiu[n]t no[n] h[ab]erunt euellunt ab
eis et cohibent affectu[m] in[ter]i[us] Et quadmod[um] bonu[m] t[em]p[or]ale ingerunt amaritudine q[ue] iniuste diligit[ur] sic c[re]ature cu[m] o[mn]ib[us] va-
nitate cu[m] in ea pausat[ur] Maledicta eni[m] t[er]ra spinas et t[ri]bulos g[er]minat vt in labore manducet h[om]o q[uo]cio[r] pane[m] sui[m] vt
videat h[om]o t[er]re[n]us et frigidus lume[n] ignis et calor[is] no[n] sentiat incentiu[m] Vn[de] sic p[er]a[n]z obest simplicib[us] sc[ienti]e paruca vite tu[m]
regulis no[n] errare. sic p[er]a[n]z p[ro]dest licat[is] homib[us] multa sc[ienti]e et in p[re]cept[is] d[omi]ni[s] oberrare / Ypt[?] hic eni[m] ydiote rapiunt celu[m]
et licati quida[m] deducu[n]t in inferni[?] Et cu[m] h[om]o gironaget[ur] ad multa libros voluat c[on]t[r]a[r]iu[m] late et ventre[m] quiete[m] et vbi no[n]
i[n]ueniet dou[?] resoluet[ur] in [christu]m c[re]atore[m] Inde est q[uod] o[mn]is sc[ienti]a q[ue] de c[re]atur[is] agit displice[re] d[e]z in corde legentiu[m] dou[?] [christu]m i[n]-
veniat vel inclusu[m] eliciat vel in [christu]m ordinet et reducat q[ui] languet[ur] aie delectamentu[m] et sic in c[re]atur[is] miscet de
aliquid acritudis ut reuocat[ur] affectus sp[irit]ualis ad q[ue]p[ro]piencia[?] diuine dulcedinis Sic in sc[ri]ptur[is] alius laborat intellect[us] cu[m] o[mn]ib[us] s[ed]
vel vanitate vt illectus no[n] sociat[us] eaz q[ua]rat qua fine valeat vitate Et sic cursus media est int[er] egritudine[m] et sanitates
sic dubitatio qua inducunt iste sc[ienti]e vel si alio noie censeat[ur] Atqu[e] p[ro]p[ri]o media est int[er] falsitate et vitate Tunc ergo efficax
medicina fuit q[ui] vitas de t[er]ra orta est et iusticia de celo p[ro]spexit vitas qua nob[is] q[ue]rimet[ur]. de t[er]ra orta est vt femineis
manib[us] portaret[ur] et carnalib[us] vberib[us] lactaret[ur]. vt in p[re]sepio ponet[ur] Et iusticia de celo p[ro]spexit ne s[ed] eaz in[?] no[n] lis inf[ir]-
mitas arrogaret et sic h[om]o a se ip[s]o iustificari c[re]dens dei sui iusticia[m] recusaret h[ec] est suff[icie]ns sapi[enti]a stoz[?] / Vn[de] paulus
nichil se sc[ir]e iudicat nisi ih[esu]m [christu]m et hunc crucifixu[m] / De sum[m]a p[er]sona[?] q[ue]s[tio]nabe p[ro]d[i]ta sic ait sibilla i[n] imp[er]iali sc[ri]pt[ur]a
In vltima aut[em] etate humiliabit[ur] deus et humanabit[ur] p[ro]les diuina iunget[ur] humanitati diuinitas iacebit in feno agnus et
puellari officio educabit[ur] deus et h[om]o Signa p[re]cedet apud appellas mulier vetustissima puer[um] q[ue] p[ro]cipiet boetes orbis
mirabit[ur] ducatu[m] p[re]stabit ad ortu[m] hic huius pedes xxxxm vi q[ue] pollices eliget sibi ex piscatorib[us] decem mi[nus] duo
denarium vnu[m] q[ue] dy lu[?] Hic in gladio bello ve eneadem vrbe[m] reges q[ue] subiciet / Si i[n] hamo piscatoris in decentie et
paup[er]ie supabit diuicias et sup[er]bia[m] q[ue]ultab[it] morte ip[s]a mortuos suscitab[it] et cu[m] mactabit[ur] viuet et regnabit
et q[ue]summabit[ur] o[mn]ia fiet regnatio bonos iudicab[it] et malos hic q[u]or[um] acata alia surget in tercio[m] nome[n] agni tuba
gemet seruientes iusticia[m] lege[m] q[ue] irrep[re]hensiblez[?] cu[m] q[ue]duret bestia silr q[ue] abhominato sp[ir]i[tu]me draconis et surget
stella mirabilis q[u]or hu[iu]s alii in ymagine. erit q[ue] in tuba mirabili danaos illuminab[it] Iri eneadez lacus piscatori[s]
novi agni vsq[ue] a dyslo libabit hu[n]c glabit[ur] morens illustrabit[ur] porro gl[ori]osus q[uo]rtus eius Erit q[ue] bestia horr[ib]il[is]
ab oriente veniens cui[us] rugitu[s] vsq[ue] ad gentes punicas audiet[ur] cui[us] capita vii sceptra q[ue] i[n]ima pedes 663. hic erit
q[ue]ddices agno vt blasphemet testamentu[m] eius. auges draconis aquas Reges at et optimates sc[e]li erunt in sudore t[er]ri-
bili et no[n] diminuet pedes eius Stelle q[ue] due q[ue]siles p[er]me insurgunt q[ue] [christu]m et no[n] obtinebunt vsq[ue] du[m] veniat abh[omi]na[ti]o
et volutas altissimi q[ue]summet[ur]. sic in[...] distinguet h[ec] aut[em] posita sunt no[n] tu[m] p[er] q[ue]s[tio]nacione dicto[rum] q[ue] p[ro] mirabili s[e]p[arat]o[?] v[er]bo[rum]
Ex q[ui]b[us] h[ec] sibilla p[ro]pam[?] t[em]p[or]e legit[ur] fuisse que vitate fidei catholice tam lucide declarat Erubescat gentiles et p[er]fi[di]
quos tanta c[e]citas c[on]fundit Est g[ratia] h[ec] v[er]a sapi[enti]a q[ue] finis est ho[m]i[n]is vt cognoscat te deu[m] v[er]u[m] et que[m] misisti ih[esu]m
[christu]m Sic eni[m] p[er]uenit ad regnu[m] celu[m] q[uo]d Trimegist[us] ex p[ar]te cognouit cu[m] ait Gr[ati]as tibi ago su[m]me et sup[er]altissime
Tua eni[m] g[rati]a tantu[m] sum[us] cognicionis tue lumen q[ue]sec[u]tus / Nomine sc[ilic]et et honor[ando] Nome[n] vnu[m] quo solus deus est bndicendus
religione p[at]ria qui[a] omnib[us] p[at]rna pietate et amore et quicq[uid] est dulcior efficacia p[re]bere dign[aris] q[ue]donas nos sensu
rone intellectu Sensu vt te cognouim[us] rone vt te suspicionib[us] indagem[us] cognicione vt te cognoscentes gaudeam[us] ac nunc
saluati tuo gaudeam[us] q[uo]d te nobis ostenderis totu[m] gaudeam[us] q[uo]d nos in corp[or]ib[us] sitos eternitati fueris q[ue]secrare dignat[us] / H[ec] est
eni[m] hu[m]ana sola q[ue]tulacio cognicio maiestatis tue / Ite[m] in li[br]o de v[er]bo p[er]f[ec]to D[omi]n[u]s mei[?] s[e]c[un]d[u]m fecit d[omi]n[u]m p[ri]m[u]m et solu[m] v[er]bu[m]
bonu[m] at ei visus est et plenissi[mus] om[n]i[u]m bonor[um] Et alio loco Filii benedicti dei atq[ue] bone volu[n]t[atis] cui[us] nome[n] no[n] p[otes]t
humano ore narrari Et sibilla Aliu[m] mi[hi] deus dedit homib[us] fidelib[us] colendu[m] ip[su]m tuu[m] cognosce d[omi]n[u]m dei filiu[m] esse.
h[ec] est v[er]bu[m] eternu[m] q[uo]d nos katholici q[ue]fitem[ur] longu[m] esset cetera p[ro]seq[ui] et alia negocia que Sibille hermes Trimegist[us]
Tulius et ceteri sc[ri]pserunt de filio dei / Q[uo]d sine virtutibus sapiciam adipisci non possunt s[ecundu]m ph[ilosoph]i[?] &c.

3m

Gratias

Sicut autem sine sapientia innata nulli ad sapientiam pertingere potuit ita sine virtutibus sapientiam adipisci non potest. Ad cuius declarationem sciendum quod virtus et religio a sapientia non secernuntur. Quia etiam sapientia innata fons virtutis virtusque. Unde et ubi alterum dividitur ab altero qui sine capite vel qui sine membro vivunt sicut tunc vivunt. Et quod secundum gentiles duplex ad hoc via statuitur. Vere non potest vera religio a sapientia separari nec sapientia a religione secerni quia sapere nichil aliud est nisi deum verum iustis et piis cultibus honorare. Ita et colendo sapere debemus et in sapiendo colere ut sciamus quid nobis et quo sit colendus et quod scimus re et opere virtutis perducamus ad actum. Et ideo non est illa vera religio iudicanda que nullius iustitie vel precepti virtutem curandi mentem vel hominem efficiat meliorem nec iudicanda sit vera sapientia que non continet pietatem. Hic enim deus hunc mundum regit et fovet munificentissima pietate quem mirum sit velit honorari cultu et gratiarum actione. Ideo palpitat philosophia quando hec duo inter se sunt divisa. Ita alii sunt sapientie professores per quos ad deum non veniebatur, alii religionis antistites per quos sapere non discebatur. Propter hoc erraverunt et in deos multiplices inciderunt nec unum patrem omnium cognoverunt. Hic ergo necessario non potest esse nisi unus pater nec deus nisi unus. Quid enim faciet filius ubi multi dii diversa imperaverint. Ergo tam romani et alii sunt religiosi multorum deorum cum eos patres et deos appellant ut liberum et iovem et huiusmodi portenta. Cum unus homo non possit esse filius plurium patrum et quemadmodum multorum dici non potest ubi mulier una multos viros habet sed mulier meretrix aut adultera nominatur et est sic impudica et incesta est illorum religio fide carens et honore et uno originali patre. Cum autem sapientia pertineat ad filios que requirit amorem, religio ad servos que requirit honorem et timorem, quia sicut filius debet patrem diligere et honorare sic servus dominum venerari et colere. Deus autem pater et dominus appellatur. Primum ergo cum sit unus amare debemus ut filii, timere ut servi. Idem est enim deus quem diligere et intelligere est sapientia, quem colere est religio. Deum ergo primo cognoscimus, cognitum diligimus, dilectum colimus. Sapientia precedit et religio sequitur quia prius agnoscitur deinde colitur. Cum ergo sapientia consistat in cognitione, religio in actione, hec sic duo rivi procedunt ab eodem fonte. Ipse est Christus dei virtus et dei sapientia quem qui ignorat aut ignoraverunt nec religiosi nec sapientes esse possunt nec potuerunt. Inde fit ut philosophi et qui deos colunt similes sint aut filiis abdicatis aut servis fugitivis quia nec illi patrem nec illi dominum suum querunt. Et quia abdicati filii non assecuntur patris hereditatem et quia fugitivi servi non assecuntur impunitatem, inde est quod philosophi privati sunt beata immortalitate et quia cultores deorum contriverunt penam inflictam a deo mortis sustinent sempiterne contempta divina maiestate. Quia quidam si deum cognoverunt non tamen sicut deum glorificaverunt. Solus enim pater verendus est qui creavit, solus dominus ille qui regit, solus deus qui hominem ante hominem fecit quia solus ante omnem creaturam fuit. Cumque qui non adorat et insipiens servus est qui dominum suum aut fugiat aut nesciat et impius filius qui unum verum patrem suum aut odit aut ignorat. Cum ergo sapientia et religio distingui non debeant et ab uno fonte procedant, sic tamen potest ut in religionis contemplatione vel virtutis ad se convertat, egenis subveniat, nudos vestiat, sed tamen id quod est maximum ei deficiat, id est cognitio dei. Tunc iustitia similis erit humano corpori caput quidem membrorum pulchre omnium non habenti. Non video tamen quomodo sine capite membra vivant. Sicut non sit licet membra omnia locis suis consistant, habitudinem et figuram habeant, non tamen officium sui usus. Cum vero vivit iniuste tamen dei non caret agnitione similis est homini caput habenti sed tamen forma membrorum sed non officium sui usus. Ut ergo sit corpus vivum et sensibile requiritur loco capitis fides et loco corporis virtus aliis. Et vero in aliqua membrorum officia non habenti ... re precedente contingat membrorum quidem est in corpore viciatum et debile licet corpus quo influentia capitis et aliorum membrorum contrario penitus vita non careat.

Constituit autem antiquitas viam duplicem, unam per quam in celum ascenditur, alteram ad inferos deprimentem. Una est virtutum, altera viciorum. Que vero virtutum est primo est aditu ardua et confragosa, sed superata difficultate cum quis ad summum eius evaserit de cetero fiet ei plana lucida et amena. Cum vero prima difficultate aditus deterrentur in alteram que viciorum est delabuntur, que amena est primo ingressu, sed aventatis speciebus eadem repente subducitur in progressu et invenit viam precipitantem saxorum asperitate sentibus obductam torrentibus rapidis gurgitibus intercisam, quam videre sit horrere, labi vero vel consistere sit cadere. Que omnia eo proferuntur ut appareat in virtutibus obtinendis maiores esse labores in preceptis aut maiores fructus et solidas voluptates, vicia vero quibusdam oblectationibus illiciunt animos hominum et incurrunt inanium spe voluptatum et tandem perducunt ad amaritudines tormentorum. Sapientes disputationes sic essent in eius virtute premiorum atque penarum certa cognitio. Nos ergo has duas vias opponimus quarum una est sita ad solis ortum, altera ad occasum, quia qui veritatem atque iustitiam sequitur accepto immortalitatis premio luce perpetua potietur. Qui vero vicia pretulit virtutibus ad eternas tenebras devolvetur. Quarum proprietates et fines declarare dimittimus ut ad propositum redeamus ... ista in quo ostenditur quod propter sapientiam obtinendam cetera ...

est rationalis anima

Nunc videndum est quod propter finem multiplicem acquiritur sapientia. Et primo in generali de multitudine fine addiscentium, secundo in speciali ubi primo agitur de fine illorum qui volunt scire vel addiscere ut sciant, secundo de fine eorum qui volunt scire ut sciantur, tertio de fine illorum qui volunt scire ut ditentur, quarto de fine illorum qui volunt scire ut edificent, quinto de fine illorum qui volunt scire ut edificentur, et de fine illorum qui volunt scire ut sciat agitur. Primo de eis qui volunt addiscere ut sciant multa, secundo de eis qui volunt addiscere ut sciant subtilia, tertio quod omnis scientia ad theologiam ...

De multitudine fine addiscencium in generali

Sunt qui scire volunt ut sciant quod est curiositatis et est reprehendenda, quia capacitatem intellectus sui distendunt et passim contemnant tamen ad plurima que ignota. Utrique stulti. Non enim satiatur oculus visu nec auris impletur auditu ut omnia scire possimus, et librorum infinitus est numerus et pluribus intentus minor est ad singula sensus. Unde duobus dominis non inveniuntur ydonei famulari ne deus ad utrumque festinat diversis et iunctis officiis neuter bene paratur. Egrotantis est animi videre passiones velle multa scire sic fastidientis

est stomachi plurima degustare. Vnde in falli videntur qui plurima legunt et eo plures illorum sibi et minus ... incorporant et assumunt
tam etas studiis uire est. Inmorari si volueris mente imbui et emitti. Vnde Seneca dicit: Nusquam est qui ubique est. Vita in peregrinatione
peregrinantibus vel cogentibus hoc evenit ut multa hospitia habeant nullas amicitias. Idem accidat necesse est hiis qui nulli se ingenio
familiariter applicant sed omnia cursim properantes transmittunt. Non prodest cibus nec corpori accedit qui statim sumptus emittitur. Nichil
eque sanitatem impedit quam remediorum crebra mutatio. Non venit vulnus ad cicatricem in quo medicamenta temptantur. Non
convalescit planta que sepe transfertur. Nichil tam utile est quod in transitu prosit. Sic ecclesiasticus reprobat eam ad copiencia ignotorum
animus dissipatur. Vnde Augustinus in x° libro de trinitate: Si quis tam curiosus est ut non propter aliquid notum rapiatur sed solo amore rapiatur ad
incognita sciendi discuciendi quidem est hinc curiosi amore in studio. Sed nec ipse amat incognita unius convenientis dicitur obit
incognita que nulla esse credit. Sed credit omnia esse cognita. Item circa principium prohibentur dicit hic omnia 3° ecclesiastici ne sinum in operibus dei curiosi
quod sic dicit Augustinus in primo libro de similitudinibus: Curiositas est studium perscrutandi illa que scire nulla est utilitas. Vnde et curiosi
non consequuntur sapientie fructum quod sic dicit i xx de civitate dei: paratiores sunt ad interrogandum quam capaciores ad intelligendum. Sunt et
qui scire volunt ut sciantur et hoc est vanitas. Vana enim gloria non facit homines magis scientes sed potius se iactantes. Vnde et
persius ait: Ne te quesiveris quod scire tuum nichil est nisi te scire hoc sciat alter. Et Boecius de consolatione: O gloria gloria in milibus gloria
quid aliud es quam quedam aurium inflatio vana. Vnde valerius maximus libro ix narrat quod Sophocles iam senex cum tragediam
quandam in certamine misisset et suspensus aucupiis ... suam expectaret ... pro ipso fuit et pro gaudio expiravit.
Sunt etiam qui scire volunt ut ditentur et hoc est cupiditas. Baruch 3° filii agar quesierunt prudenciam que de terra est negotiatores
terre et thema viam autem sapientie nescierunt. Negotiatores terre sunt qui pro terreno precio sapientiam prostituunt. Et hii viam sapientie
nesciunt. Dicitur qui sapientiam proponunt pro precio pro qua tamen dignum precium non habetur. Infinitus enim est thesaurus sapientie quo qui usi sunt
participes amicicie sunt divine. Sunt etiam qui scire volunt ut edificent et hoc est caritas. Caritas enim non querit que sua sunt sed que
ihesu christi. Sunt etiam qui scire volunt ut edificentur et hoc est prudentia. ... Vnde cum dominus apostolos implebat spiritu sancto ut per eorum edificationem periclitantes resipiscerent
periclitantes ad portum salutis redeunt. Non enim dominus apostolos implebat spiritu sancto ut per eorum edificationem predicatores resipiscerent
homines a peccato. Et sic caritas forma est omnium virtutum sic intentio caritatis finis est sciencie. Et ad omnes scire ordinetur ad divina
divina vero scriptura sic scribitur in 3° libro de doctrina christiana: Nichil precipit nisi caritatem nec prohibet nisi cupiditatem. Mediatur est
quod sciencie finis tendit ad comparandum caritatem. Inde est quod Augustinus in epistola ad volusianum ostendit quod preceptum caritatis in dilectione dei
et proximi physicam logicam ethicam et civilem sciencia complectitur. Et in omni parte super cuncti ... ostendit quod sacre scripture lectio est
et proximi physicam logicam ethicam et civilem sciencia comprehendit. Sunt et qui scire volunt ut edificent quod prudencie est deputatum. Nam sicut fomenta
sicut oleum in flamma si sit ibi quod nutriat. Sunt et qui scire volunt ut edificent quod prudencie est deputatum. Tunc autem tibi digeretur cum corpus inde
cibum et non digerenti morbus est illi sic scienti bonum et non facienti peccatum est illi. Tunc autem tibi digeretur cum corpus inde
nutritur ut prius bene masticetur per diligentem sui discussionem et post traiciatur in ventrem memorie per frequentem meditationem
per modum digeratur per fervente compunctionem assimiletur per morum informationem et uniatur postremo per dilectionem. Erubescat ergo quidam
predicatores et doctores modernos qui sic doctrinam ad alios transferunt ut remaneant vacui sic cibaria proximis erogent ut
remaneant macilenti. Tibi neque constitutum ut aliis boni fiant non habent nisi parum olei quo ungantur sed proximis illud
dispensant. Vnde non emittat de plenitudine sed conservat de sanitate. Vnde dei preceptum diligunt proximos ita ut negligant seipsos
sicut ... scabiosi remanent ut alios curent. Evacuantur interius et exterius et infirmi sunt bullis crepantibus et turpantibus superfluunt et
supius et potius.

De fine eorum qui volunt addiscere et sciant multa sequitur.

Tempus breve est dicit apostolus. Mors sequitur fugit vita omnes dies omnis hora quod in fine ostendit. Et aliquo argumento
recenti nos admonet fragilitatis oblitos ut necessaria meditati supervacua deseramus et tempus aptemus in necessariis
quod expendimus in supervacuis. Vna via sapientie et salutis prosequamur ne per devium evagemur. Non est hoc preterdi
sed errare. Multi nobis multa quondam deliquerunt in libris necessario inventa. Et ut dicit Seneca forsitan necessaria invenissent
nisi supervacua quesivissent. Multum tempus eripit diversorum librorum lectio multum verborum cavillatio multum diversorum doctorum
opinio multum subtilitatum disputatio. Porro unum est necessarium ut illuc tota mente pergamus ubi evadamus verborum fallacias
non verborum et si delectet varia legere tamen ea eius retineamus que tum ad pacem sapientiam necessaria estimamus. Reprehensibilis enim
est tam ille qui supervacua comparat usibus sicut quam ille qui tempus suum consumit in libris ad finem debitum non ordinatis.
Vnde et Seneca: Plus velle scire quam sit satis intemperantie genus est. Quatuor milia librorum didimus grammaticus scripsit. Miserer
si tantum tot eius supervacua legisse. Quanto amplius et scripsisse. Magno dumtaxat impendio temporis magna prosecutione
neciorum ut id memorie teneatur tempori parce. Tempus enim nobis perpetuum tamen eius partem nobis aufert infinitus
partem occupatio publica partem privata partem necessitas quotidiana partem sompnus partem quod aliis more gerimus et etatis nostre
residuum consumimus in sillabis et in vocabulis distinguendis et in annalibus evolvendis. Etiam etate nostra tam
multa non capit. Propter hoc decepti sunt philosophi quod cum vellent omnia legere etiam usque ad sillabarum distinctiones et coniunctionum et
preposicionum proprietates descendere factum est ut diligentius loqui sciret quam vivere. Quando in de patria homeri querere

de vana matre ence et similibus que magis oportet dediscere quam discere. Inde hec errores multiplicati sunt, ut vacantes talibus, cum deberent esse in sapientia consummati, tamen nichil scientes possunt etiam nichil sciri posse. Victualia tantum alimenti suffecissent, quantum ad compescendam famem potuit et debuit suffecisse. Famem dico naturalem, non bolismum et caninum appetitum, qui semper edulium petit et satietatem non invenit. Unde curiosi vacantes invenimus edaciores. Ex hiis Academici surrexerunt et de Academicis succedentes seipsos in tres sectas diviserunt. Nam multa scientia stomacho anime ingesta, nisi fuerit igne caritatis digesta, pravos generat mores; sic multa esca indigesta pravos humores, inflaciones et torsiones. Utrique ergo in vicio sunt, et qui volunt omnia scire et qui dicunt cum Academicis nichil sciri posse. Unde Seneca: Non facile dixerim utris magis irascar, illis qui nos nichil scire voluerunt, an illis qui ne hoc quidem nobis reliquerunt, nichil scire. De fine illorum qui volunt scire nimis subtilia.

Quemadmodum si nobis plurimum superesset etatis, ut dicit Seneca, parce tamen dispensandum esset ut sufficeret necessariis, sic stultitia est in tanta temporis egestate nimia docere vel discere subtiliter. Multa enim mala nimia facit subtilitas. Docet per eam impeditur vitas ubi etiam nulla utilitas. Primum patet si quis philosophorum dicta considerat. Pitagoras ait de omni re in utramque partem ex equo disputari posse, et de hoc ipso etiam an omnes res ex equo disputabiles sint in utramque partem. Nausiphanes ait ex hiis que videntur esse nichil magis esse quam non esse. Parmenides ait ex hiis que videntur nichil esse in universo. Si Pithagore credo, nichil in rerum natura est nisi dubium; si Nausiphanem, hoc unum certum est, nichil esse certi; si Parmenidi, nichil esse preter unum; si Zenoni, ne unum quidem est. Hec sunt que nobis scientie lumine eripiunt et oculos vel nobis effodiunt vel ad cognoscendum lumine simplicis veritatis obtundunt. Secundum quemadmodum canis frusta panis aut carnis ore aperto dum captat, quicquid excepit protinus integrum devorat et semper ad spem futuri anhelat, idem evenit nobis ut ex aviditate nimia vacemus inutilibus tamquam utilibus quam superfluis. Et ut exempla ponamus, Senecam audiamus: Mus monosillaba est, mus autem caseum rodit; sillaba ergo caseum rodit. Quid michi lusoria ista componis, quod etiam senes pueriles ineptias didicerunt? Non est iocandi locus ubi miseri et dampnabiliter defluit tempus. Cum istis nullo erratur periculo, nichil lucror si scimus, nichil perdo si non scimus. Quem enim interrogat an cornua habeat, non est tam stultus ut frontem suam temptet, nec tam ebes ut hoc nesciat etiam si quis eum subtiliter concludat. Sed in hiis sine culpa decipimur, sicut in prestigiatorum calculis et abilitationibus, in quibus dum decipimur ipsa fallacia delectamur. Hec sunt sophismata que nec ignoranti nocent nec scientem iuvant. Hec sunt que subtilius est contempsisse quam solvisse. Tardum cum in istis morandum est quamdiu aliquid nichil magis agendum est aut potest. Hec indulgentia etati minori nocet, cum ... solvere tardum tamen in istis morandum est. Et ut has eciam pueriles ineptias secundum Senecam discamus per artes etati puerorum, sed in eis velit nimium immorari. Et ut has ... grammatica, historias et metra. Sed hec quid proficiunt ad salutem? Quid michi confert scire ubi singulas Grammatica ... Dyaletica subtilis est, totus langues in conclusionibus et in pugna ulixes errant. Conferet quid si faciat ne errem? Dyaletica subtilis est; ... illas discutere nescimus nodos et ambigua sensum verbis verborum, sed quid michi verborum distinguis scilicet ... res te fallunt illas discutere ... alligamus et deinde dissolvimus. Quid hec michi prodest? Adulatio similis est amicicie. Doce quomodo discernere valeam inter amicum verum et inimicum blandum, inter fortem et temerarium. In hiis magno periculo erratur ubi vicia sub virtutum nomine et specie palliantur. Iam enim modestus vocatur ignavia, iam cautus timidus appellatur. Unde quod iusta nichil est subtilius nichil tamen inutilius.

Rethorice considerabimus ornatum verbi magis quam efficaciam rei, cum tamen Dominus ficum maledixerit ubi non fructum sed tantum folia invenit. Sed non potest dicere verbis ad decipiendum compositis, nec in modum capre pascitur foliis. Sed ergo sit summa meritum composita ut loquimur... Arismetica numeros docet et avaritie digitos ... sentencias quod loquitur Senecas nec in decore verborum sapientiam abscondas. Arismetica numeros docet et avaritie digitos commodat, cum potius non insistendum computacionibus sed magis ad largiorem elemosinarum manum applicandam invitat. Vade, inquit, et vende omnia et da pauperibus. Bona scientia que docet quomodo perdam aut distribuam, quam vivunt et utilius pro nobis quam que dat occasionem ut acquiram inutiliter alienum. Musica docet quomodo voces acute et graves inter se consonent, quomodo corde reddentes sonum disparem concordem faciant armoniam. Sed utinam me doceat quomodo redigam spiritum et carnem in concordiam, cum caro gravem sonum emittat cum eam carnalia desideria occupant, spiritus acutum cum celestia contemplatur. Unde qui carnem spiritui subicit et hec ad concordiam redigit, concentum celi dormire facit. Geometria docet mensuram magnitudinum, malle quam doceret mensuras animorum. Profundum enim est cor hominis et inscrutabile secundum Ieremiam. Et secundum Senecam nichil est quod in mensuram meam non cadat. Et secundum Ptholomeum stultus est qui ignorat quantitatem anime sue. Quid michi prodest scire quid sit recta linea cum ignorem quid sit rectum in vita? Quid michi prodest scire quadrare circulum si nescio quadrare quatuor virtutibus cardinalibus animum meum? Doceat me quantum satis est homini, non doceat agellum in partes dividi. Astronomia docet frigida Saturni sese quo stella receptat, quot signis celi Cillenius errat in orbes. Si enim effectus nostro ex stellis proveniunt, quid hec ad stellas faciunt que natura fiunt aut contra solicitudine indicunt, primo quod rescire prudentiam non possis effugere. Et ut eius hec nutum omittamus, cum poeta dicamus: Si vero solem ad rapidum stellasque sequentes ordine respicias, nunquam te crastina fallet hora, nec insidiis noctis capieris opace. Hee sunt artes quas liberales appellant que virtutem dare non possunt, sed animum ad eam preparant. Sed una est scientia liberalis que reddit homines liberos, amplius. Hee tamen artes sunt rudimentum preparatorium et in omnibus ut magis proficiant quam puerilia elementa. Ita ad virtutem sine eis non pervenitur, ubi tamen ad virtutem pertinere non dicantur. Ligna navim nichil conferunt, tamen navim homines nisi ex lignis non faciunt. Sic sine liberalibus studiis quidam homines

no pueniunt ad sapientiam ipse tamen non ptinet ad eam. Industria sunt opera non sunt. Sicut quemadmodum qui arte natandi didicit qui natare non
nit iustria natandi reicit. Sic adepta sapientia non sunt ista necessaria. Sed eos magis impediunt qui ad veram sapientiam iam mente tendunt.
Fatum enim multo indicat qui vacat ocio et ista dissoluit arguicias. Quod non perdidisti habes cornua non perdidisti ergo cornua
habes. Illo maiore tempore cum in munimenta murorum lapides ingerunt cum signum eruptionis hostilis aspiciat. tum murus
suffodit. Quod nobis contra qui inter hostes vivimus et nobis non consulimus aspice qui tocant. propter que menia clausis fforem
acciat portis. Magnum in manibus est negocium domus ardet ignis instat a tergo hostes inter suscitat ad bellum. Quod omnis scientia
Omnis scientia tunc recte disponitur cum ad theologiam finaliter ordinatur. Illa sic dicta est finis omnium. Quod refert ad theologiam.
O sic scientia que de deo est scientia est scientiarum. Et quemadmodum Aristoteles hanc scientiam metaphysicam appellant et liberalem eo quod sui gratia
sola consistit quam scientiam solus deus habet. qua potior nulla est. quam ceterarum vocat scientiarum superiam cogerunt cum omnes alias tamen ancil
las idem prius subicit. Ita dicitur quod recte ad nutum theologie omnes alie ordinantur aliorumque censent sub nomine scientie. propter hac
ergo alie sustinent et ad hanc finaliter ordinantur. Sed in hac excellencior est divina scientia quod alie quia non solum voces sed etiam res in ea
significative. Unde sic in eo sensu qui est inter voces et res necessaria est cognicio vocum. Sic in eo sensu qui inter res et facta vel facienda
mistica versatur necessaria est cognicio rerum. Cognicio vocum in duobus consistit in pronunciacione ad quam sola ptinet grammatica et significacione
ad quam sola ptinet dyalectica. Ad pronunciacionem simul et significacionem ptinet rethorica. Cognicio rerum consistit in forma et natura. Forma est
in exteriori disposicione natura in interiori qualitate. Forma autem dispositio vel in numero est ad quod ptinet arismetrica vel in proporcione ad quod mu-
sica vel in situ ad quam geometria vel in motu ad quam astronomia. Ad interiorem autem qualitatem spectat phisica. Omnes ergo artes sub
serviunt divine sapientie et inferior scientia recte ordinata ad superiorem conducit. Sub eo ergo sensu qui inter voces et res versatur continetur
historia et ei subserviunt tres scientie scilicet grammatica dyalectica rethorica. Et sub eo sensu qui inter res et facta mistica versatur continetur al
legoria. Et sub illo sensu qui est inter res et facienda mistica continetur tropologia. Et hiis duabus subserviunt arismetrica musica
geometria astronomia et phisica. Vacare tamen quisque licet subtilibus ut anima gravitate depressa corporis ad contemplanda celestia subli
metur et velut a corporis passionibus conat. Unde Seneca. Attollunt subtilitates et levant animum qui grave sarcina pressus ex
plicari cupit et reverti ad illa quorum fuit. Nam corpus hoc animi pondus est et pena premente illo urgetur et in vinculis est. Ubi
accessit phisica et illum respirare rerum et nature spectaculo iussit et a terrenis ad divina dimisit. Hec libertas eius est hec evagacio
subducit interim se custodie in qua tenetur et celo reficitur. Sic enim orbis depressus tenebris delectatur in luce. Sic Augustinus in
obscuro corporis domicilio clausus requiescit in subtili contemplacione. De fine corporis qui addiscunt ut sciant. Et de hoc primo
inveneo tamen illos qui se iactant de scientia. Quod non est iactandum de scientia. Quia sine influencia lucis interne non potest intellectus vi
intelligere. Quia imperata erit scientia perfecta. De fine corporis qui addiscunt ut sciant sequitur capitulum.
S unt qui addiscunt ut sciant. quos sic dupliciter monet superbia. Unde et tullius tusculanarum primo. Honos alit artes.
omnes quidem incenduntur ad studia gloria. Et licet sustineat in pluribus reprobat tamen in katholicis. Ita in canonis in sacrificio
qui acceptatur nisi pulmonis vesicula deponatur. Per potest utiliter sapere qui in magnis ac mirabilibus ambulat
super se. Unde scriptum est. Si de avibus holocaustum fuit oblatum de turturibus et pullis columbe offeret eam sacerdos ad altare. Et
retorto ad collum capite ac rupto vulneris loco decurrere faciet sanguinem super crepidinem altaris. vesiculam gutturis et
plumas proiciet prope altare. Corpus ergo deus sicut diligit qui more turturis et columbe gemitum et non cantum edunt pro
desolatu vite et dilacione patrie. Et retorto inquit ad collum capite quia sic dei precepta debemus in scripturis addiscere ut ea que
in verbis dicimus operando valeamus complere. Quid enim corpus suum caput intuetur quod ad collum retorquetur. Frangere est quod
rupto vulnere defluit a corpore ad fundamentum decurrat ut appetitus et amor mentis qui a terrenis voluptatibus recedit in
Christum tuscat et in ipso amando pre magnitudine amore quasi deficiat. Vesicula est gutturis proicit quam inflacio scientie que nasci
de pompa eloquentie concludit. Hec est scientia inflativa que concepta intus per verba iactancie prodit. Plumas etiam proicit
de levitatis studia removet. Inde est quod solemus aliquos aliorum dicta et commutacione arrogare. Alios autem ut sibi videatur
scioli sua nimis inverecunde diffundere. quosdam vero aliorum bene dicta tractare. Primum patet. Sic enim Terencius ad dabat come
diis in theatro recitandas furti arguebat. Sic virgilius versus tuffenis omericos compilator veteris dicebat. Ille autem
satyrus videt cerrigere magis esse virtutum clavam de manu herculis contorquere. Sic tullius repetendorum accusabat agricol
sic videtur Terencius a latinis. Secundum patet per Ieronimum contra ad Rusticum. Ne inquit ad stribendum cito prosilias et levi ducaris insania
Sic plus pagina orbe terrarum malens aliena diste vendere quod sua impudenter ingere. Unde Ambrosius ad Sabinam. Nostro
quod potest impudere caliginem que me circumfudit. Unumquemque sua scripta fallunt. Et ut filii etiam deformes delectant sic
etiam scriptorem indecoris sermones sui palpant. Unde est fabula. Et omnes bestias fetus suos Iovi probandos putasse
inter quas et simia deformem natum [illegible] omnium castigari non potuit quin suum ceteris anteferret. Iuvenum est enim
cuiusque omnium amare quod genuit. De corde suo nascitur et amat cordis fetus suos adeo ut sepe aliquid pueri in conspectu
summe vitalis tortuosum et prium et risu omni dignum sibi sui comedere non erubescat. Tercium patet per Senecam in suis epistolis
sic contra. Quosdam ego non philosophorum discipulos sed inquilinos voco. qui veniunt ut audiant sic in theatrum voluptatis causa ad
delectandas aures fabulis ducuntur. De quibus tamen tractatu huius operis hoc de ingenio. Solemus et contra ut sermones
appareat nimis accuratum verbis sermocinantes celant. Multum autem impendi laboris et operis non oportet verbis. Non delectant
verba sed prosunt. rem potius quam scripsimus sermo demonstrat. Non querit eger medicum eloquentem non in naufragio constitutus
formosum gubernatorem. Sicut enim accurate loquitur nisi qui vult putide loqui. Quid bonum emere volui tu me tam

no

ornamentorum multitudine quam falerarum pulcritudine fefellisti. Invectio contra illos qui se iactant de sciencia sequitur

Sed unde se iactat ignorancia nobis ingenita cum pauca sciamus de preteritis, pauciora de presentibus, paucissima de futuris nulla scientes dumtaxat de eternis. Vere paupertatem vitam gerimus et ignorancie subiacemus multiplici et eo maior paupertas apparet quia quanto quis magis se iactat de sciencia tanto minus sciens deprehenditur est secundum illud Ysidori de summo bono sicut solis radios diu conspiciens acies oculi hebetatur sic qui immoderate alta de se scrutatur ab intencione luminis obtunditur. ymo tanto quisque fit veritati vicinior quanto se longius esse ab ea fuerit arbitratus. hec enim humilitatis est que deo homines iungit et ideo iactancie que oculos quibus deus videri poterat claudit. Sic aquila de sublimi volat in fine ad escam sic homo ex elacione cum descendit ad infima per iactanciam Et hec est illa iactancia que gestis et iactatos presens tempus homines anhelantes et prurientes quo mittitur non valentes verborum nebulas spargit. philosophorum nova et eorum libros recitat qui omnia vidit. quid Thales milesius quid Anaximander quid Anaximenes Anaxagoras Xenophanes Parmenides Leucippus Democritus Empedocles Eraclitus Melissus Plato Aristoteles et ceteri quorum nova utcumque sunt in libro vite senserunt nosse se dicit. Et ut dicit Augustinus in libro quarto contra Iulianum cherens talium tempore quod de philosophorum libris didicit iactancie vanitate subuertitur perdit ulterius in postura mali cum sua philosophia dilatat et cum nichil sint, aliquid quia nichil de se magna estimantes et se ultra pondus proprium estimantes opiniones suas astruunt et quasi veras defendunt. De quibus Claudianus in libro de statu anime. Multorum vicium est arrogans impericia et pertinax in defendendis ... propriis opinionibus pertinacia id multo periculosius quam ... sanitati opiniones multas stulte concipiunt vane proferunt superbe astruunt cum temeritate scribunt et cum intencione defendunt. Et id accedit ad stulticie cumulum quod seipsos predicant et deum post ponunt seipsos enim magnificat de se iactat. Sed ipsis sunt sui ydola. de ipsis ferunt testimonium non advertentes quod scriptum est. Tu de teipso testimonium dicis testimonium tuum non est verum Iohannis VIII. et II ad Corinthios X. Non qui seipsum commendat ille probatus est sed quem deus commendat. Sic galline preterea omnes cantat et per cantum ubi posuit ovum innuit ... ova posita prodit. Et quid habes quod non accepisti I ad Corinthios IIII. Quid ergo gloriaris quasi non acceperis ... Scias natum est et quod scis et quod accepisti non scis nec autem ... non ... gloriaris aut iactas gloriam propter quod ... aut occultent apta studia ... publicent ut eorum occultatio sit custodia propria ... et eorum publicacio sit utilitas aliena. Sic ac multi se bonos iactant quorum patet malicia si eam ... audent. ita multorum quia imbecilla sunt latet vicia non minus ausu cum illis prodit stulticia que latet nisi esset iactancia. Unde Seneca epistola ... Multorum quia imbecilla sunt latet vicia non minus ausura cum illis ... complacide nequicie desunt. Sic tute serpens eciam pestiferos sine patuerit quod illa que iam felicitas aperuit instruxit illis ... Ego sine iactancia eius et quod non sit minor ea fera tractatur ... viget frigore non desunt illi tunc venena sed torpet ... Ergo ... ut ad fabulas ... non ut quempiam edificet vita eius Et Bernardus in libro de gradibus humilitatis de hiis loquens ait ... Ut non est iactandum de sciencia cum modicum sciencia in hac vita sit ut sciam iactet propter hoc ... Et ... ergo ... fatuorum effundunt. Item ... propter subiectum et medium ... pte subiecti ...

Vere modica est sciencia in hac vita. Supposito rebus propter subiectum locum tempus obiectum et medium. Ex parte subiecti ... tanta sit in nobis corrupcio hominis obsidet ignorancia veri voluntatem concupiscencia mali carnem infirmitas morbi. Ut tanta sit in nobis corrupcio rationalis cuius est discernere inter bonum et malum corrupta est per ignoranciam quod viro inveniuntur verum cognicionem ymo rationalis cuius est discernere inter bonum et malum corrupta est per ignoranciam concupiscibilis cuius est appetere bonum corrupta irascibilis cuius est respuere malum corrupta est per impetum et iracundiam concupiscibilis cuius est appetere bonum corrupta est per concupiscenciam ut iam volens non discernat inter bonum et malum irascibilis respuat bonum concupiscibilis appetat malum Et ... vicia ... corrupiencia per tres naturales illecebras consistunt quod carne corrupta Ex hiis nascuntur ... opiniones et multiplicantur errores adducuntur corporis infirmitates et intellectum tarditates. Unde Augustinus in secundo libro contra Achademicos ... vite huius multis variis quod iactacionibus sine ingemiscere quodam stupore vel secordia vel tarditate torpentium sine desperacione inveniendi quia minus ... ista lux tam facile mentibus sapientis ... quoniam ... qui error est omnium philosophorum ... et a querendi voluntate avertuntur. ... ut sciencia raro paucis quod e ... opinione inveniente veritatem ... diligentibus ... dilecto veniat. Ex parte loci patet ... enim secundum Ysaiam ... In tenebris et in umbra mortis ubi nec sciencia cogitacio nec perfecta dilectio ... Ex ... enim in hac vita nisi in enigmate et per speculum videt. Nec ipse ... Augustinus in libro de rudibus cathezizandis ... enim in hac vita ... fulget ... tantus est ut rarius destructa caligine penetret mencium serenum. Unde utrique fulget eciam ... Et ... In perfecta libertate Quemadmodum enim assuetus tenebris aut nutritus super ... prima parte omne ... complacio ... non est in perfecta libertate ... in carcere tenebrorum non cognoscit lumen ita ut nos in hac mundi caligine perspicua veritate Et sic incarceratus per ... scintillat veritas ad quam deus ... gestis sciencia erumpit radius ad lumen ipsum manuductivus sic in ... ne ascendat sine infirmitatis pondere et dicit nobis Noli me tangere ... amplius accedere ... et ... ne ascendat ... ut plus videat et ... videt ... quod videt nisi tenebras ymo non ... Unde ... in ... sermone ... se ... ut plus videat et ... tenebras ... videt tenebras quas ille sunt in se sed videt se non plus videre ... propter tenebras suas ... tenebrat ... vel tenebrat in se et reverberat a te ... et obscurat ... sua ... et obruit ... immensitate ... angustia sua et vincit amplitudine tua Ex parte temporis patet ... Sapiencie secundo Exiguum est et cum tedio tempus vite nostre Et post umbre mortis ... est tempus ... homo enim natus de muliere brevi vivens tempore Et ideo paucorum ... scias quod Iob ... et ignoravit quoniam sicut umbra dies nostri sunt super terram Ante diluvium enim homines diucius vixerunt ... indulgencia temporis multa ... et plures sciencias invenerunt Unde plinius ... Quanto magis ... cursum et fluit tempus minus ... Et ... tempus ... eciam est sciencia que tempore indiget et experiencia Ex parte obiecti patet ... in minimis sic in maioribus et quod ... parte sciencia eciam de mediocribus per effectus ... cognoscimus non per specificas rerum ... vel actus naturales

peruanos quos nescimus. Vic ait Aug. 4 li° p° c xv. Cognoscit aliquid est impossibile sub sua nali actione ymo sicut in li° de va religione ondit' exceptis solis actibus de tactu a qua etiam cognicio non habet. Ex parte medii patet quoniam lumen adhuc i nobis est. Illa si illud lumen rationes immutabiles que sunt in aia hominis quas applicat et videt quicquid ipsa videt veliq appel lac sicut le vi° ca° xv° lib. de trinitate. scimus ergo xv° eiusdem li°. quod ad illas rationes intelli les paucorum est pervenire ymo si intellectus tamen intuitue nouit mens sicut se ut i viii° de trinitate c. xv° dicitur. Intellectus tamen hominis corporum non capit ut i v° de trinitate c. i.
g' ppt' li. 2 ii. i monol'on 26 ca° legitur quod vera sunt res in suis eternis quam eas cognosceret. ymo conformiter v° phi
quod hec nescit ea que sunt in corpore. Ex hiis ulterius concluditur quod etiam in via recta discretio iudicium non habet. Impossibile enim omni hominis
est quamdiu tenebre sunt super faciem abyssi iudicium non errare tamen in discretione rerum qualitate ut in eis que dicitur bonum
malum vel eis. vel in comparanda quantitate ut in hiis que dicitur quod maius est minus et econverso. Sicut ille qui duxit lucem de tenebris
splendescere emittat lucem et veritatem suam. Incipiat lucem a tenebris dividere. Sicut lumine precedente et ostendente intellect
i meridie. Nunc aut distinctue nescimus inter diem et noctem per bonorum a malis segregationem. Nec inter noctem et noctem per
malorum a peioribus distinctionem. Nec inter diem et diem i. ut quod bonis meliora et quod melioribus eligamus optima. Nec omnem
noctem diiudicamus quod vitiis quodque vicium digna condempnatione non pensamus. Nec omnem diem ut omnem virtutem estimemus iuxta
propriam dignitatem. In hiis quippe modis de rebus cognoscibilibus respirat iudicium racionis. Quod sine influencia lucis increate non potest.

Sciendum est ad hoc quod intellectus intelligat veritatem tria unio requiruntur scilicet dis... intellectus veritatem intellige
positives ex parte intelligentis et ex parte racionis per quam res intelligit et ex parte rei que intelligitur. Quibus concurrentibus
fit intellectus veritatis in actu. Intelligens est ipse intellectus. Quamvis tamen eius est impossibilitas de se ad intelligendum tamen
ut quadam proprietate per aliud. Et hoc patet tamen ex parte ipsius anime secundum se quod virtutum eius apprehensivarum potiorum quam ex parte apprehensivarum
inferiorum. In quibus omnibus invenitur aia deficere ad actum de se. Primum patet quia si aia non sufficit corpori suo ad vitam tamen vi
ta. sit eius actus primus. multo minus sufficeret ad sapientiam. Secundum patet per Isaac i li° de aia dicentem. Sicut oculus carnis cum ex natura
habeat facultatem videndi et auris audiendi numquam consequitur per se visionem oculus aut auditum auris nisi beneficio lucis ex
tonis aut soni. Sic racionalis spiritus ex dono creatoris habilis ad cognoscendum verum et diligendum bonum nisi radio lucis
interioris perfusus numquam consequitur sapientiam seu virtutis effectum. Tertium patet secundum Aug. de spiritu et aia. Sicut imaginatio potior ymaginacio
iuvatur intellectus que suscipit ex sensibilibus ~~ro iuvat intellectus quod spiritus racionalis ex dono creatoris~~ intelligentia ait et intelligentia iuvatur
superius quod sicut in ymaginatione de subtus fantasie surgunt ita intelligentia desuper theophanie descendunt et appello the
ophanias illuminationes illas que fiunt i mente ex condescensione sapientie divine vel lucis increate ad humanam intelligentiam et ex
elevatione intellectus in divinam sapientiam. Et licet hec desursum tripliciter ad intelligendum sufficienter reperiatur ex parte aie intelligentis
vel habet tamen facultatem et potentiam quandam habet a natura cognicionis autem actualem non nisi ex gratia. Ideo eo quod aia racionalis est
ymago dei. licet in se potentiam intelligendi. Ex parte autem racionis per quam et in qua res intelligit patet idipsum. Licet enim cognitionem itel
ligibilem oportet verum esse certum et rectam oportet econverso esse per tale medium aut racionem in quo solvuntur conditiones iam dicte. Certa
ergo oportet eam esse verum. racio intellectus non potest sufficienter intelligere per res sensibiles quia veritas lux est intelligibilis vel sola mente percep
tibilis. intellectus ut lux interior secundum Aug. in li° de va religione dicentem. Sint mente nostram qua diligimus deum et veritatem i luce interiorem
per quam illud intelligimus. ulla est interposita creatura. In sensibilibus autem que sensu corporeo apprehenduntur tamen non est hec veritas interior
per quam illud intelligimus... Stabilis quia oportet eam esse certam racio non intellectus sufficit intellectus i natura mentis sue quam constat esse mutabilem. Stabile quia oportet eam esse
stabilis quia oportet eam esse certam. racio non intellectus sufficit in natura mentis sue. Hic enim mali intelligunt quid recte est agendum cognoscunt ait. Ergo in aliqua luce sic
recta non intellexit in habitu mentis sue videt. Id est hec est quod dicit Aug. li° xiiii° de trinitate c° xv. Impii multa recte reprehendunt et recte laudant
habitu mentis sue videt. Id est hoc est quod dicit Aug. li° xiiii° de trinitate c° xv. Impii multa recte reprehendunt et recte laudant
quibus ea regulis iudicant nisi in quibus videt quemadmodum quisque vivere debeat. neque in sua natura. Cum ista mente videantur
et eorum mentes constat esse mutabiles. has vero rationes immutabiles. Nec in habitu mentis sue. Cum ille regule sint iustitie
mentes autem eorum constat esse iniustas. Ubi ergo sunt ille regule scripte. ubi quid sit iustum et iniustum agnoscat. ubi cernit habendum
esse quod ipse non habet nisi i li° lucis illius que veritas dicitur unde omnis lex iusta describitur et in cor hominis qui operatur iustitiam
non migrando sed tamen imprimendo transfertur. Sic ymago et in ceram transit et anulum non relinquit. Ex parte intelligibilis
hoc idem patet. Excellentissimum intelligibile solus deus est. Nam cum tria quedam adinvicem comparemus spiritum et deum et corpus. Spiritus
intellectui. deus intelligentia cognoscatur. quanto nobilior intelligentia intellectu et intellectus sensu tanto nobilior et purior cognicio dei
quam cognicio spiritus creati et illius quam corporis. In summo autem intelligibili sunt perfectissime eterna virtus et operacio essentia est
virtutissima. virtus actualissima et operacio intima. Est ergo primum intelligibile lumine unum in essentia quod tamen i multa lumina se dif
fundit participacione ut multos illuminatos ad unum lumine reformet. Unde sicut sol unus est in essentia lumine et de plenitudine
luminis per multiplicitatem radiorum varie super illuminanda se expandit. Sic lux increata super omnia spiritualia et intellectuales
angelicas et humanas sub varietate splendoris multiformium radiorum multiformis veritatis varie illuminando prodit.
una enim essentia multiplex in effectu. Propter quod dicit Ambrosius. O lux increata deus appare in ethere mentis mee super mei
cordis tenebras compungere i me fantasias corporum et fantasmata variarum cogitationum mearum. Circa plenam intellectus ... ...

in vo mentis mee. Hic idem patet quod actualiter sunt virtutes. Sicut enim lux corporea semper naturaliter lucet sic lux increata lucet de se splendorem
emittendo et lucendo illuminat intellectum ad agnitionem veritatis que veritas anime intellectuali apparet sub aliquo radio. Sed mens tenebris
assueta eternam claritatem contemplatur trementibus oculis et palpitanti lumine. Et sicut in lumine solis color non movet visum
nisi actu illuminetur a luce sic nec intelligibilia intellectum nisi mediante prima luce propter quod in libro de motu cordis dicitur quia intel-
lectualis substantia illuminacionum que sunt apud ultra revelatione preceptiva. Hic idem patet quod intimitate sue operationis ita sicut deus in omni
operatione intime agit eo quod intimior substantiis sit quam forma substantialis corporis vel ipsius ibi illuminat intellectum ubi nulla alia substantia attingere
potest et ideo sicut propter intimitatem suam ipse est primum omnis operationis multo fortius illius nobilissime que est intelligere ut in hoc sit
nobilitas intellectus quod a prima luce habet suam perfectionem. Unde Augustinus super canonicam Johannis omelia 3 in fine. Magister interius est christus
ipse nobis intus loquitur quando non homo illuc est quia si adest a latere tuo non est in corde tuo. Quia in patria erit scientia perfecta

Ob hanc imperfectam scientiam vie suspirans ad perfectam scientiam patrie sponsa dicebat. Apprehendam te et ducam in domum matris
mee ibi me docebis ubi nosse meum non habebit errorem nec esse mortem nec velle offensionem quia secundum professionem sanctorum
omnes in conspectu eius scientiam sequemur quia ut cognoscant dominum. Illuc ergo properet qui doceri desiderat ad illum
doctorem perveniet et illum apprehendere studeat tunc omnes erunt docibiles dei. Ubi nulle tenebre quia ubicumque erant filii israel
ibi lux erat. Ubi scientia vel quantum ad substantiam certitudinis quantum ad primum effectum ineffabilis quantum ad modum utilis et de-
lectabilis quantum ad finem et tunc. Erit ergo scientia illa vie quia cognoscent singuli singulos et corporum cogitationes atque af-
fectiones [illegible]. De primo Augustinus in libro de [illegible] et in sermone de beatitudinibus. Tunc nisi [illegible] quod dixit
fecit scienda [illegible] que preterita [illegible] sunt. Ubi a singulis omnes ibi ab omnibus singuli cognoscentur nec
cuiquam omnino latebit qua patria qua gente qua stirpe quis editus fuit vel quid etiam in vita sua fecit. Et gregorius quarto
dyalogorum. Sicut mali malos in suppliciis sic boni bonos cognoscent in regno. De secundo scilicet noticia affectionum Augustinus in libro
83 questionum. Ei motus animi nostri interius cognoscentur in oculis. Probabile est quod nullus motus animi latebit cum totum fulgit corpus
ethereum in cuius compositione oculi isti caro sunt. Et gregorius moralium libro 8 et 32 [illegible] mente ab alterius oculis corpulentia
non abscondet. De tercio scilicet [illegible] Augustinus Anglorum episcopus libro primo de mirabilibus sacre scripture. Sol in inicio nostre
nativitatis per diem traditur sed qualem in nocte perfectum [illegible] a nostra scientia occultatur. Lune xiij diebus crescentis et tot
[illegible] per tempore decrescentis tocius vicissitudinis [illegible] quis intelligere sufficiat maris [illegible] concordare [illegible] sed
recedentis [illegible]. Sed nobismetipsis diem nostre nativitatis scimus et [illegible] diem mortis qui veniet [illegible]
[illegible] ventura sit nescimus. Res etiam corporales quas videmus ex parte tamen considerare possumus ex parte ergo cognoscimus [illegible]
[illegible] scimus. Sed ad illam lucem [illegible] veniemus [illegible] quod nescimus. Erit etiam certitudinalis quia ibi erit
infallibilitas ex parte medii puritas ex parte organi et perfectio ex parte obiecti. Primum patet. Lux increata medium est cognoscendi [illegible]
[illegible] in patria sicut probatur [illegible] de civitate dei [illegible] quod deus est medium ad videndum omnia. Et in xi libro [illegible] cognoscitur [illegible]
[illegible] in lumine tuo videbimus lumen. Secundum patet [illegible] beati mundo corde quoniam
lucidior est in verbo quod sit in se [illegible] dicitur in lumine tuo videbimus lumen. Secundum patet [illegible]
ipsi deum videbunt. Unde mali non videbunt deum in iudicio secundum divinitatem quia non habebunt cordis puritatem [illegible] futura sit
iustis et iniustis visio dei quantum ad humanitatem et formam similem [illegible] in fine primi libri de trinitate. Sed a solis electis divinitas
videbitur quia natura in eis purgabitur. Unde Augustinus ad orosium [illegible] in illa vita [illegible] habebit [illegible] adversus spiritum nec
[illegible] quod repugnet in nobis. Tercium patet per Augustinum de civitate dei libro xxii [illegible] fieri potest [illegible] credibile est
quod erit ex nobis quod repugnet in nobis. [illegible]
sic nos esse visuros mundana tunc corpora celi novi et terre nove ut deum ubique presentem et universa etiam corporalia gubernantem
[illegible] per corpora que gestabimus et que conspiciemus quaqua versum oculos duxerimus clarissima perspicuitate videamus. Erit etiam in-
effabilis. Erit enim sine temporis mutatione sine [illegible] doctoris [illegible]. Primum patet. Apocalypsis [illegible] iuravit
angelus per viventem in secula quod tempus non erit amplius. Sed nos erimus sicut angeli dei. Ideo probatur [illegible] de trinitate quod [illegible]
videbit omnia in patria videbit incommutabiliter. Et gregorius moralium libro xxx [illegible] per momenta temporis verborum deficiat [illegible]
[illegible] temporis [illegible] quod sine fine [illegible] deficiunt qui a visionis intime [illegible] separantur. Nos
autem videntes deum omni mutabilitate temporali et defectu carebimus quia [illegible] replet omnia iam per sponsam dei
[illegible] videbimus. Unde tempus erit in reprobis propter defectibilitatem sed non in electis propter immutabilitatem. Et in xv de trinitate. Fortas-
sis etiam non erunt volubiles cogitationes nostre ab aliis in alia euntes atque redeuntes sed omnem scientiam nostram uno
simul videbimus conspectu. Secundum patet per Augustinum in quarto de trinitate exponente illud canticorum primo. Murenulas aureas [illegible] ponemus
hac [illegible] similitudines auri fabri faciemus tibi cum distinctionibus argenti. Quo adusque rex in recubitu suo
est. [illegible] quoadusque christus in secreto suo est. Ergo cum perventum fuit ad secretum divinitatis cognoscendum evacuabitur dispensa-
[illegible] similitudinum. Et Augustinus in libro de similitudinibus. Nunc videmus in enigmate et quasi in pictura etiam que dicimus velut pictum
solem aut mare videmus. Solem aut mare tunc depicta videmus non sicut est in ipsa re ea videmus. Tunc vero solem
clare lucentem perspiciemus aut mare turbulentum aut tranquillum cernimus verum sicuti est valeat intueri. Tertium tanta
quanta est in se intueri nequimus. Sic sancti dei in gloria deum videbunt. Sed magnitudinem divinitatis eius sive immensitatem potest
illius comprehendere nequibunt. Non enim immensum esset si comprehendi ab intellectu posset. Ex quo elicitur error Johannis
scoti in libro perysyseon ponentis deum tamen videri in theophaniis. Tercium patet per Augustinum in libro de littera et spiritu

exponente id est docente. Non docebit unusquisque proximum dicens cognosce deum quia omnes cognoscent me a minore usque ad maiorem. Tunc eciam fiet illud quod dicit apostolus Sive prophetie evacuabuntur sive lingue cessabunt sive sciencia destruetur. illa scilicet puerilium sciencia in qua hic vivitur que ex parte est per speculum in enigmate. Propter hanc enim necessaria est prophetia cum adhuc preteritis futura succedunt. Propter hanc lingue id est multiplicatis significacionum cum ex alio et ex alio aliud et aliud admonetur qui nondum eternam lucem perspicue veritatis mente purgatissima contemplatur. Et in libro xiii confessionum quod ponitur id est faciamus hominem ad ymaginem et similitudinem nostram non dicit secundum genus suum sed ad ymaginem et similitudinem nostram. Mente quippe renovatus et conspiciens intellectam veritatem tuam homine demonstratore non indiget ut suum genus imitetur. Sed tu te demonstrante probat ipse que sit voluntas tua quod bonum beneplacitum et perfectum et doces eum iam capacem factum videre trinitatem vel unitatem trinitatis. Erit eciam utilis et delectabilis. Erit enim in deum intenta et indefessa apperitudo intellectus quietabitur affectus. Primum patet per Cassiodorum in libro de anima ubi ostendit quod anima erit infixa in dei contemplacione ut nichil aliud libeat cogitare. De secundo satis Augustinus ad Famarum et in retractacionibus super [illegible] inquit [illegible] anima ut anima se a carnalibus sensibus ad intelligibilia sapienda que infirma est et minus ydonea utcumque sit adhibere intencionem suam et avertere se a carnalibus sensibus ad intelligibilia capienda que infirma est et minus ydonea utque sit adhibere intencionem suam et in sensibus corporalibus nimis illecebris cavenda est quidem anima illa ad delectacionem pertrahitur. Tunc autem tamen firma erit atque perfecta ut nullis corporalibus non avertatur a contemplacione sapiencie et ita senciat eos ab eis ut eis carendo fiat melior. Secundum ita sit bona et vera ut nec late possint eam nec occupare. Tercium patet per Augustinum in x de trinitate. Cum Christus apparuerit vita nostra et nos apparebimus cum illo in gloria. quod antequam fiat videmus nunc per speculum in enigmate. Hic est in plenitudinibus tunc autem facie ad faciem appellacionem nobis promittitur omnium actionum finis et eciam perfectio gaudiorum. Tercium patet. Sic non est quies in contemplacione.

Sicut enim [illegible] nobis promittitur omnium actionum finis et eciam perfectio gaudiorum. Tercium patet sic non est quies in [illegible] nisi in puncto. ita non est quies in creatura donec ad punctum suum trinitatem redierit per quosdam perfectos assimilatos. Primum autem creature sunt in puncto ita non est quies in creatura donec ad punctum suum trinitatem redierit. Primum autem sicut in triangulo deus trinitas est a quo impressa est ac ymago eius ex qua consistens in memoria intellectu et voluntate. Sicut in triangulo que est prima figura geometrica in potencia tres dicunt quasi claudere in tribus lineis et configurans ymaginem trinitatis quibus super additur ymago recreacionis in tribus virtutibus supradictis fide spe et caritate. Primum in intellectu secundum in memoria tercium in voluntate. Sed conformata ymagine et colorata nondum perfecta quiescet donec assimilabitur suo principio assimilacione perfecta. Sed vagabitur sicut materia absque forma ultima que compleat totum appetitum materie. Tercium nunc est ad hanc quietem obtinendam ut memoria assimuletur summe maiestati in patre intellectus summe veritati in filio voluntas summe bonitati in spiritu sancto quod erit in visione dei per essenciam. Sicut dicit Augustinus in primo de trinitate c. viii. Neque enim quicquam aliud tum ad illius contemplacionem veniemus.

De fine illorum qui voluerunt scire ut ditentur

Quondam sapiencie professores querebant divicias ut putabant. Cum enim studium sit vehemens animi applicacio ad faciendum vel meditandum cum magna voluntate. Totum corpus solicitudine posse atque obtinere prudenciam. Cum autem in talibus negligens est aut te ad studiosum esse non potest. cum animus voluntaria discendi affectu non attendit. Cum autem in talibus negligens est aut te ad studiosum esse non potest cumque animus voluntaria discendi affectum non accendit. Insipidus similis est ei qui languenti appetitu et palato insipido cibos recipit et cum gula fastidiens stomacho violenter intrudit. Si enim semel suavitatem sapiencie degustasset omnia preter illam in fastidium verterentur. Sicut scriptum est Super salutem et omnem pulcritudinem dilexi eam et proposui pro luce habere illam. et divicias nichil esse duxi in comparacione illius. Quoniam qui studiis et diviciis pariter vacare non possunt nec anima sua dignatur cohabitacione sapiencia quam videt infestam desideriis et curis temporalibus involutam. Ad quas contempnendas ut sapienciam preferrent sufficiunt integumenta poetarum. exempla philosophorum. documenta sanctorum.

Impedita temporalium bonorum. De primo sic. Unde poete est. Carmus locus ingenio nisi cum se carmine solo vexat et dominis curis se ecce ferunt pectora nostra duas non admittentia curas. Non enim ad sapienciam faciunt sed magis eam concludunt que suum possessorem non faciunt meliorem. In sceptro alipides pictis tapetis aurea mollia demissa pectoribus pendent tecti auro fulvum mandunt sub dentibus aurum. Ista non divicias non inglales (?) puto facere meliorem. Capietys (?) [illegible] tempore Darii cathedra consulatus imperator triumphalis uno contentus erat equo quo vehebatur. cuius ab utraque parte sarcine dependerant quas ipse portabat. Quo enim a cupidine sapiencie vacabit ut ad poetica revertamur in quo vita et moribus tota insipiencia facies depingitur. Non enim dicit eis unda tantali. tum vetus tortha (?) yxionis. urna belidum syconum (?) sit sisifi. Tantum inter divicias esurient. tantum solicitudinibus angustiant. tantum cupiditate torquentur. tantum ad illicita rapiuntur. tantum in sacrum prorsus congregant. tantum congregando divicias labore continuo et superinaniter (?) se affligunt ut singula singulis referuntur.

Legitur quod ypodamia quidam cursu contendebat proiecto auro retardabat provolabat ad palmam. Tamen ergo triumphos obtinuisse multiplices tamen contemptor auri de virgine triumphavit. Ergo contempnere quasi assumam avaricie si vis de sapiencia triumphare et eam tibi in coniugio copulare. Nunc ad opera philosophorum veniamus. Cum pater democriti filio suo tantas divicias reliquisset quibus contractum regis persis potuit provocare. reliquit patrimonium suum democritus et in discendo et docendo dies suos continuavit studiorum atheniensis milicia consumavit in aurea paupertate. Sic autem Iustinus hystoriographus in 2o libro dicit. Persis septuaginta milia hominum in amphorulis ut non in immo (?) perditum sit, fama ab exercitu eius sociata. Crevit eciam quasi omnem exercitum eius vix capere potuisse. Naves quoque decies centum milia numero legitur habuisse qui montes deducebat in planum. convalla vallibus adequabat et quedam maria pontibus sternebat quedam vero ad navigacionis commoditatem per compendium deducebat. Crathes ille thebanus proiecto in mare non parvo pondere auri Abite inquit divicie pessime. Ego vos submergam ne submergar a vobis. Anaxagoras cum per longa tempora studiorum in patriam redisset et possessiones quas reliquerat

destissimas incensis. Non essem inquit salus nisi iste perissent. Vnde Socratis fuisse dicitur uere ueniens studiosum sapientie. nisi se mediocrem
pauperem opinetur. Vnde Seneca non latuit audiente quod uiam docet sapientia ut contempnat temporalia. Effuge inquit non potes naturalis
terminus uite potes uincere sed uiam hanc tibi dabit philosophia. Ideo in xvi epistola. Si ad naturam uiuas numquam eris pauper. si ad opinionem
numquam eris diues. Exiguum natura desiderat immensum opinio. Congerantur in te quecumque locupletes multi possiderunt maiora
cupere ab his disces. Non est philosophia populare artificium nec ostentatione paratum non in uerbis sed in rebus est. hoc in hoc adhibetur ut
cum aliqua oblectatione consumatur dies ut dematur ocio nausea animum format et fabricat uitam disponit actiones regit
agenda et obmittenda demonstrat sedet ad tabernaculum et per anticipia fluctuantium dirigit cursum. Sic hac nemo securus est
hinc paucis docuerunt stoicorum insistamus quibus plenus est scripture textus. probatur in vno de ciuitate dei quod amor sapientie purgat
a sordibus auaricie. Et in quarto libro contra Iulianum. Notum est amatores pecunie qualibus quaciantur et pacientur laboribus doloribus que
subdantur a quibus se contineant uoluptatibus sic cupiditate augendi pecuniam sic timore minuendi. Quanta lucrorum fugatione sectentur
et prudentur rapina deuitent. quod timeant plerumque aliena dimittere aliquando sua sibi ablata contempnant ne repetendo et
litigando plus perdant. Recte admoniti sumus sic amare sapientiam et eam nobis thesaurisare sic audissime cupiamus atque ut
nobis magis magisque acquiratur ut in aliqua parte minuatur et perferamus molestias et libidines refrenemus et prospi
ciamus in posterum ut innocentiam beneficenciam que seruemus. Ideo admonemur in libro sapientie ut concupiscamus sapientiam et non pecuniam. Ideo
Augustinus in libro 83 questionum. Cum quisque caritate nutritur debet insistere minuendis cupiditatibus. Est autem cupiditas amor adipiscendi
uel optinendi temporalia. huius minuende initium est deum timere qui solus timeri sine amore non potest. Ad sapientiam enim tenditur et
nichil uerius eo quod dictum est. Initium sapientie timor domini. Quarto quantum ad primum attinet uideamus impedimenta bonorum temporalium. Est
non se capiunt cum fine distinentur. primo enim occupant homines in pluribus. Vnde Seneca epistola 19. Si potes subduc te istis
occupationibus. Sin autem eripe. in spiritus uasa in senectute collige in freto uiximus moriamur in portu. Et idem plura in
occupationibus sunt admira que affectamus et labore magno contempnimus inspicere debes aut nichil commodi in illis aut plus incommodi. Quedam
superuacua sunt quedam tanti non sunt sed ut labores pro eis sed hoc non uides et gratuita nobis uidentur que carissime constant. Vnde essemus
si ista uera non assentit. Secundo irritant animam in flagiciis. Vnde Seneca epistola. Si a possidemus aut diuicias esse causam malorum non quia
si ista uera non assentit. Secundo irritant animum in flagiciis. Vnde Seneca epistola. Diuicias esse causam malorum non quia
ipse faciunt aliquid sed quia facturos irritant. inflant animos superbia pariunt inuidiam contrahunt et usque eo mente alienant ut fama
faciat aliquid sed quia facturos irritant. Tercio quia assimilant homines uilibus bestiis. Cum enim alia quanto celestibus sunt uiciniora tanto
pecunie nos etiam nouitate delectet. Tercio quia assimilant homines uilibus bestiis cum enim alia quanto celestibus sunt uiciniora tanto
minus cupiunt et congregant pauciora. Considerate uolatilia celi que non metunt neque in horrea congregant neque construunt pomum
minus cupiunt et congregant pauciora. Considerate uolatilia celi que non metunt neque in horrea congregant. Boecius. Vos quidem dei consimilia et terreni licet ymagine
sed mures et reptilia terre congerunt in futurum. Ideo sapientia contemptui habet. Vnde Boecius. Quid tam inanibus gaudiis
uerum premium sopiuntur. Quarto quia hominem deludunt et stultum faciunt uanis gaudiis. Vnde Boecius. Quid inanibus gaudiis
rapeteris quid aliena bona pro tuis amplexaris. numquam tua faciet esse fortuna que a te natura rerum fecit esse aliena. Vt non
minus redirent in mores tempora priscos. Sed seuior ignibus ethne feruens amor ardet habendi. Heu primus quis fuit ille auri
qui pondera tecti gemmas latere uolentes preciosa pericula fodit. De fine illorum qui uolunt scire ut edificent. Quinto plati
maioris dent fine predicatorum attendere. Ad maiorem eueniat finis edificationem corporis minoris. De fine eorum qui uolunt scire ut edificent
enim
In labiis meis pronunciaui omnia iudicia oris tui. Iste est uere zelus spiritualis qui est uere scire finis. Hunc enim
Christus in seipso docuit et viri apostolici dilexerunt. In quo confirmantur plures et finem sit. Duo habito multiplicari. Vtrumque et ostendit
Christus in seipso docuit et uiri apostolici dilexerunt. In quo opinantur plures et finem sic. Duo hoc multiplicatur utrumque et ostendit
Et de primo sic. Deus noster ihesus christus eternus eterni patris filius de secretissimo sinu patris descendit in uterum paupercule uirginis
matris exinaniuit semetipsum formam serui accipiens. Sicut est in gloria et uirtute omnipotencia et qui lapsus non habens spem neque
decore et in que non potuit eadem passio penalis dolorem sustinuit in humanitate pro peccatis et proditione humani generis tuus dolor
non est inuentus plus. Quecumque autem sustinuit in carne quecumque fecit miraculorum operatione quecumque docuit in ueritate totum finis est
non est inuentus plus. Quecumque autem sustinuit in carne quecumque fecit miraculorum operatione finis fuit omnium predictorum. Sed dux sed quia manet
pro animarum salute. Vnde zelus et salus animarum quo non est magis sacrificium. Finis fuit omnium predictorum. Sicut dicitur qua manet
pro animarum salute. Vnde zelus et salus animarum. Vnde scriptum est. Zelus domus tue comedit me. Et in hunc
scelerum uestigia inde. Secunda perpetuas soluet formidine terras. Vnde scriptum est Zelus domus tue comedit me. Et in hunc
zeli ostensionem calicis quem bibiturus erat increpare uidebatur dilacionem. Sicut erat sicut tua domine in terra qui dixisti. Sitio tamen non
zeli ostensionem calicis quem bibiturus erat. Increpare uidebatur dilacionem. Vnde scriptum est Lucie. Sitiebat quasi compunctionem sitiebat ad remissionem. Adhuc
tamen desiderauit hominis potius quam aque salus sic scriptum est. Lucie. In siti. Sitiebat compunctionem sitiebat ad remissionem. Adhuc
sitit ille fons uirginis ut ex eo affatim dulcedine hauriamus quo carbonum ardentium libidine extinguamus. Et de secundo sic
Post passionem terribilem et ascensionem mirabilem christus misit turmas ad gloriam suam. Ex eorum zelo propter animarum edificationem et salute
apostolos doctrina et exemplis suis informatos data uirtute super demones et languores misit eos in mundum predicare. Ecclesia
qui profecti predicauerunt ubique domino cooperante et sermonem confirmante sequentibus signis adeo ut in omnem terram exiuit sonus
corporum. Hee enim sunt tube quasi in tuas fecit moyses quibus per ysaiam deus dicit. Clama ne cesses quasi tuba uocem exalta
propter hoc tulit deus amos cum pasceret gregem propter hoc misit deus Ionam in Niniuen ciuitatem. Data est Ezechieli gladius
uocatur petrus et frater eius. Vocatur paulus dum persequitur christum. Confundatur missus ubi habitauit et petrus. Sed quia non potuit
apostoli soli portare sarcinam pastoralis officii adinstar moysi constituerunt pastores eum eis in ecclesia laborantes uiros
uirtuosos et omni acceptione maiores non que sua sunt sed que ihesu christi querentes. Quo pacto pro fidei plantacione perfecti
confirmande opposuerunt se morti et christi martires sunt effecti. Igitur apostolis successerunt pastores secuti apostolos eorum uestigiis
usque ad effusionem sanguinis pro fide katholica et salute plebis et sic perfecit eciam diuersis temporibus corroborata morum
et fidei documentis. Sic enim nocturnum spacium deo decedentium succedentium quasi stellarum cursibus illustratur magnus celi

decore pagine. Hec sunt predicantes stellas plurimas in celo ecclesie habuimus et habemus ut inoffenso pede et morum pedibus iter in
noctis ambulemus. Et licet in summo pastore Christo pastores omnes quantum sunt unus pastor et unum gerunt ipsius tamen specialiter per
rogativa vicem Christi gerit et personam representat pontifex romanus. Cardinales vero gerunt typum apostolorum. Alii vero pastores typum septuaginta
duorum discipulorum [illegible] qui ecclesiam edificat per proprium officium. Et de hoc sit. Cesset hic summus ipsius fames sit
qui in solo pane [illegible] non vivit pane pastore dissipantur oves gregis. [illegible] est propter quod ubi non sunt boves [illegible] defecit
ipsius dissipabitur. Et si aquas deus continet omnia siccabuntur. Ideo clamat sapientia ad resipiscentes: Venite comedite panem
et bibite vinum quod miscui vobis. Id est summo [illegible]. De quo loquitur [illegible]. Hec sunt stille pluvie quas predixit Iob in spiritu
[illegible] que in illa die [illegible] est deus super terram non famem panis et vini sed
audiendi verbum dei. Et quod non ros neque pluvia super montes Gelboe cadunt. Ideo per maledictionem arescunt. Ideo [illegible] est
[illegible] quod deus super terram non pluit. [illegible] Gregorius in libro de summo bono: [illegible] malo merito plebis aufertur doctrina predi-
catoris. [illegible] doctor aut quando est qui se corrigit aut quando est qui audiat verbum
pro bono merito audientium tribuitur summo doctori. [illegible] De quo sic Gregorius [illegible] doctrina bona datur [illegible]
testante propheta civitates austri clause sunt et non est qui aperiat. [illegible] replebit bonis. Verba enim sapientie sunt quasi stimuli et quasi clavi in altum
doctrina sua cognoscitur vir et de fructu oris sui [illegible] replebitur bonis. [illegible] Sic enim sponsa liquefacta est ut dilectus locutus est ei. [illegible]
[illegible] sanguine [illegible] in [illegible] quod omnis summo dei igneus [illegible] est omnibus [illegible]
timere [illegible] sagitte [illegible] sanguine [illegible] ignis et verbum [illegible] facula ardebat. [illegible] aliis virtutibus
in nobis [illegible] si surgat [illegible] ignis et verbum [illegible] est in vita hominum. [illegible] ad vocem [illegible] mortui qui
[illegible] et sapientiam docet et iustitiam et virtutem quibus utilius nihil est in vita hominum. [illegible] mortuum qui
ossa arida audiunt verbum domini [illegible] qui verbum domini quasi ignis et quasi malleus conterens petras. Pellit demones
et est quasi [illegible] quando nomen domini [illegible] apostoli. Et cor discipulorum ardens erat dum loqueretur [illegible] via
et est quasi [illegible] audit mortuus per culpam et suscitatur. Indurati per pertinaciam et emollitur. Languidi per ignaviam et
sanatur. [illegible] per ignorantiam et illuminatur. Dubii per infidelitatem et confirmantur. Frigidi per pusillanimitatem et inflammantur. [illegible] et verbo
predicatoris Paulus apostolus fere toto orbe [illegible] fidei subiugavit. De quo [illegible] in libro de laudibus Pauli ait: [illegible] ignobilis abiectus
et [illegible] qui ante [illegible] in pellibus [illegible] est ut [illegible] et romanos et persas et
parthos et medos et indos et scythas et ethiopes et sauromathas [illegible] et omnes [illegible] gentes sub iugo
mitteret veritatis. Et ideo prelati maxime debent sive predicationis et edificationis attendere [illegible] etc.

Verbum igitur est summus hic edificationis pastoribus et prelatis. [illegible] qui [illegible] cura ut [illegible] salvet
animam suam. [illegible] deus [illegible] et [illegible] in pastoribus [illegible]
quibus [illegible] legalis [illegible] [illegible] in prelato [illegible] cura [illegible] predicator
[illegible] non audit [illegible] reddit [illegible] ut zelo [illegible] verbo predicator [illegible] ut pascat verbo erudi[illegible]
indoctos verbo consolationis pusillanimes et desperatos verbo [illegible] dubios [illegible] rebelles [illegible] pigros et desides
[illegible] tamen multi qui [illegible] latere non volunt vel propter mala vita [illegible] vel propter ignorantiam
nesciunt. [illegible] aqua quia subditos non irrigat doctrina [illegible] arbores autumpnales que fructum promittunt et
non faciunt aut si faciunt incipiunt ad maturitatem non perveniunt. Bis mortue quia mortue in se ipsis et moriuntur in subditis. [illegible]
enim mortibus moriuntur quot [illegible] per corum negligentiam subditi [illegible] caritate a [illegible] celestium [illegible]
[illegible] in libro [illegible] de dignitate sacerdotali [illegible] studium debet ponere ut verbum Christi [illegible] in nobis [illegible]
enim [illegible] nobis [illegible] est pugna et [illegible] demones [illegible]
[illegible] nos [illegible] et [illegible] quibus [illegible] [illegible]
[illegible] acies [illegible] lanceas [illegible] et officium [illegible] vel [illegible]
[illegible] quia [illegible] sacerdos sunt destituti [illegible] fluctuationi [illegible]
vim [illegible] subditorum et [illegible] majore [illegible] inferiores sunt aut [illegible] propter quod [illegible] ut
hac [illegible] facultate [illegible] est [illegible] elevatione [illegible] debet Aaron et filiis suis. [illegible]
contra fidem catholicam insurgunt si iudei si heretici si lupi rapaces [illegible] quibus [illegible] custodibus omnium [illegible]
[illegible] ignavis labentibus aut [illegible] fugientibus defendet fidem Christi [illegible] adhibebit remedium cum
aut modum nesciat aut spernat. Certe nemo [illegible] agrorum nisi agricultura [illegible] nec usurpat
[illegible] gubernator nisi curam [illegible] ignorans debet assumere quod scriptum est [illegible] sacerdotes legem. [illegible] Unde enim
scito non [illegible] cura pastoralis officii. [illegible] in apologetico Gregorii Nazanzeni: [illegible]
[illegible] apud memetipsum [illegible] marina [illegible] solida
[illegible] vita [illegible] fluc-
tuum [illegible] et potentioribus [illegible] est non officium [illegible] neque erga plurimos [illegible]
virtutem [illegible] et modicis [illegible] velut si quis [illegible] lampade [illegible] illuminet [illegible]
[illegible] et [illegible] velit corpori [illegible] membris inserere [illegible] omnibus et non super [illegible]
[illegible] et [illegible] subeant. [illegible] quibus edificare [illegible] alii [illegible]

pplo sit. Et qui est in officio pastorali constitutus debet se ipsum saluare et alios lucrifacere vnde sicut cuius cura nō occupat s; accusat qui talentū
fuat in tra defossū tū redde debuisset multiplicatū Requiret eciā de abel a caym sic suo qui vniqꝫ madat dns de pximo suo
ꝫ vni incubit et ipm̄ facere ꝙ cautate alti vero conecte magis et qui tē seme fr̄s mortuū suscitare Nō em̄ visum ē fr̄es
facie ioseph nisi adduxerint frēm suū minim et maledicit qui abscondit frumētū in ppłis. Bñdictio aūt sup caput vendētū
Et i lº Crisostomi de dignitate sacerdotali vlt° c° Nō est equale in pelagꝰ inesse medio et flumia tusie nauigio Cū admulere nō
possum suffit si me saluare at de tempestate poteros liberare Tercium pz° Sit opꝰ finale fuit aiarum zelꝰ et saluacio
sic dyłs ocisiom et destruccō aiarum procurat ecius procurat q° doctorum plerumꝫ ut gregem facilius corruat i precipiū dn clan
dut ora dom tinctum vn tpe antixpi dū seducet sathanas et erit i sua maiori potestate tuc cōticescet vba doctic vn gg
mor 29 lº prius qui antiqꝰ hostis in illo dapnato hoie se antixpo que assumet appeat a sancti eciā virtutū subtrahent
signa nam pphia abscondet gra curacionū aufet plurimorum abstinencie virtus imminet doctrie conticescet vba. miraculorum
prodigia tollent hinc superna dispensacio nequaqꝫ funditus subtrahet sꝫ nō sic tpribus prioribus apte et multipr ondit Job c.
ffaciē eius precedet egestas. Piures primitus auferunt lumē qd arguit furem Et io cū doctores sunt ex officio suo lux
mundi illuminans et sol viuificans per lucē densissime tenebre effundunt per calorem vitali frigus mortificans ne fur cognoscetur
et vbi semina proderant et in cordibus mutant Ita cū vitale oritur vbi lux solis nō diffudit Certum pz° Nam si
vna vna est cū oppositū erit opposita Vn cū bom pastores cā fuerit antiquitus ecclastice dilatacionis / cū est qui mali pastores nō
sunt cā ecclastice coartacionis Illa em̄ dilatacio tanto tpre elaborata nūc est velut i angulos coartata pluries em̄ vnde pres
ifidelitas occupat / et de residuo magna pte a pp̄o scismatis vicio separauit et de residuo residui multi facti sunt heretici et
corpꝰ qui lt enascerit multi aūt septe morbū petorum mererent ut mito plangat xp̄s et dicat ve m qa fcus sū sicut
qui colligit in autūpno racemos vindemie nō est botrus ad comedendum precoquas vuas desiderauit aīa mea. Prt seus
de vita Nō em̄ quida corpꝰ annūciat celbm̄ vbo ons vniete de vita vbi cordis zelo salutis aiarum procedente Supaddit ecc
ome genus peccatorum ut iā nō sit sup quo peccat eos dns vlcionis vlt Na corpꝰ supbia supascendit et corpꝰ cupiditas
se extat viduarum depdatores. pupillorum deceptores gregis occisores carne desup ossibus auferunt ossa confrigunt. adulti et i
cestuosi cōstitut deo abhominabiles hominibus odibiles Et cū pro vbū pdicaciōis gnare debeat abutentes in gnatia / vicium
sodomiticum spuale dissemināt dū libidinibus suis eciam corrupentes / plebem quo ca xp̄o nō gnāt Vnde xp̄o dolor non
modicus suscitat qꝫ eius sponsa dilca leonibus opponit Et ꝫ Crisostomus vi lº de dignitate sacerdotali Fingas aliquā esse regis
filia et eius regis qui ducit om̄i tre que sub celo est hac aūt iā esse desponsatam et tanta pulcritudine incomplicabilem
totam quam mortalem natam anteballat omēs quam mulierum eleganciam grandi superet dm / virtutes quē tantas vrtutes aiui ut eciam virorum
genus vl qui fuit om̄i vl qui futurum sit post tergū relinquat omēs quam parte continuit magis conpom more et vniuersi corpis
pulcitudine vultus sui vincat decore Eius aūt sponsū nō solū ppt ista que diximus esse ad virgine sedulū ꝫ et afficit ad hac
amore passibile tanto ardore ut comparacōe om̄i amatorum qui vnqꝫ fuit vincat amatores. atꝫ in hac cū ille tū ardet
affectū audiat qꝫ illa dileca ꝫ ita amicabilis a vilium et despectissimorum ignobilis gne deformis corpe et om̄i crumpro
sissimus sit accepturus in coniuge modica ne tibi videmur ondisse doloris pte Et io multa scia opus est sacerdoti / que si
defuit incurrit ppłs gnatis multiplex detrimēti Sed qui vidē desiderat pastorale Gg° legat et Apologeticū Gg° Nazazeni
et septimū librorum Crisostomi de dignitate sacerdotali. Quare maiore vox modis eueruatur finis edificacionis sequitur

Eneruatur maiore quadruplr ꝫ edificacio in eis qui debent eam oñde vbo pñt et exemplo Primo ppt curacōes aiarum
quas plati mali male comittut Secundo ppt compcōes aiarum que pculose sunt Tercio ppt inter cunlia quibus eciam
regunt Quarto ppt bella hostilia et vsu gladii malis ad que descendunt Et de primo sic Gregis corpalis curam
nullus sani capitis tradit nisi potenti scienti et volenti curam eius agere ad salutē Cū g° gregis spualis cura traditur
ipotenti vl ignoranti vl negligenti curam eius agere ad salutē / constat magis paruipendi racionalia quē bruta Et cū racōnalia
xp̄i sanguine sunt redempta certū est qꝫ paruipendes apprciatū paruipendit et precium / prea herodes in corpali pdere puerorum
nō psequebatur nisi puerum vnum quē timebat fore tremū regē iudeorum et regum ꝫ ablaturum Crucifixores xp̄i nō
credebat se psequi nisi hoīem vnum. sine opibus g°nu qꝫ si cognouissent nunqꝫ dnm glorie crucifixissent / Vn constat qꝫ tradens indigno
pastoralē curam om̄i xp̄i. gubernaculū nauis pro pct / xp̄m in membris suis psequitur quē dm celestē et eternū regē
om̄i confitet / Vn maiorum psecucōe et inonabliorum arguitur / Prea quanta est stulticia quanta demencia. pro sustentanda
corpali vita: tot aiarum pdere milia per quarum singulis viuificandis dei filius condepnari voluit morte turpissima / Prea q° gregē
i medio luporum leonum vrsorum ut lac et lanā tollat opponit et se p salute gregis nō obicit / certū est qꝫ gregē occidit
eciā si contingat casu fortuito aliquē gregis oueꝫ mortis euadere piculū et discrimē Itm qui tradit nauē oneratam
hominibus ducendis i portū salutis per mediū scopulos et pricelos maris / naucleo vinoleto vl paralitico vl ignauo vel
inexperto vl pigro ut a singulis recapiat naulū Itm pditōis om̄i incurrit reatum eciā si ab corpꝰ euadat naufragandi
piculum Quarto. salutē omium vindendum est de bono pastore et tuffretatum de bono gubnatore. et plebiu de bono doctore
sic sptū est Dabo vobis pastores iuxta cor meū. qui pascent vos scia et doctrina Et si ome qd nō recto fine fit petm
est / cū aūt finis cure pastoralis et tradicōis et suscepcōis ciusdem / salus gregis est / nec credi dꝫ aut suscipi nisi
et et ab eo qui ad hūc finē ydoneus est / Put magis et magis ab isto fine recedit / petm in tradente et suscipiente

magis et magis inescatur. A quo sine iure ab aequitatibus velut infinitum distat. Erubescant ergo qui non vocati se assumunt honores
qui nec missi nec vocati veniunt, fures sunt et latrones. Veniebant meis dicit dominus per Ieremiam et ego eos non mittebam. Erubescant et prelati
qui edificant Syon in sanguinibus qui non per ostium sed per absconditam et furtivam ostiolam nepotulos et indignos introducunt in ecclesia. De
talibus sic legitur de sacerdotibus Belis et eorum parvulis et uxoribus. Immunde et replende upupe que nidificant in stercore. Quorum um-
bilicus indiget precisione. Sic scriptum est. In die ortus tui non est precisus umbilicus tuus. Umbilicus per quem parvulus matri iungitur
carnalis affectus in prelatis malis per quem parvulis propriis uniuntur, qui precidi debet in promotione prelati, maior in die ortus. Hic est
consecratio eius. Ve ergo secundum Bernardum sponse Christi talibus tradite paranimphis. Et de 2° sic. Scriptum est et dictum Moysi ut secundum exemplar
quod in monte monstratum est consummat edificationem tabernaculi. Quia secundum modum ecclesie triumphantis pro modulo suo procedit opus ecclesie
militantis. Sed in triumphante nulla legitur exemptio quin omnes ordines secundum dignitates et gradus et officia prius constituti obediunt. Unum sci-
endum quod propter monasteriorum quietem et episcoporum tyrannidem tales exemptiones sacrosancti romani pontifices indulserunt. Sed res in contrarium
versa est quia in occasionem dampnatissime libertatis et effrenate licentie plures ecclesie suas exemptiones illicite quesierunt. Propterea hic.
adversus episcopos quidam immunes fiunt abbates et in omne dispendium proprium resoluti curam agentes in dispendiis detestantur
suorum oppressum correctores. Sed quod est hec forma iustitie. Prohibe ne discipulus magistro consentiat ne filii patri obediat ne milites
deserviunt principi ne servi domino sint subiecti. Post Urie mortem et adulterium Bersabee missus est propheta ad David proponens ei
paradigma de paupere qui unicam habebat oviculam quam abstulerat ei dives qui oves habebat innumeras. Inducens mortem. Sic dicatur
in divite et paupere in scripturis. Certe romanus pontifex oves habet innumeras ecclesias sive unicas. Petrus enim misit se in mare: alii discipuli
navigio venerunt quia ceteri vocati sunt in partem sollicitudinis ipse autem in plenitudinem potestatis. Sed ipse nunc est videat causam et modum
quo exemptio talis fiat. Non enim os pono in celum nec debeo nec volo vilis semicinctus tangere Christum meum. Scio tamen quod per exemp-
tionum privilegia multociens obturata sunt pastorum ora nec lupis in gregem dominicum passim grassantibus potuit pastores oc-
currere cum videant eos enormia vel diabolica perpetrare. Certum autem indulgeat privilegia romana ecclesia que de facili non conceduntur
sunt iura si oportet. Scio quia multum non expedit impetrantibus quod alienum est [illegible] usurpare. Hic etiam dormire que tributa sunt
egenum aliorum immo que sunt stipendia ministrorum retinentur a quibusdam per exemptiones illicite parvitas in preliis aliorum. Et si quidem
indulgentia specialis quidam propter eorum paupertatem legantur privilegiati potuit tolerari ad tempus quod causa necessitatis fuit introducta
Nunc autem multiplicatis possessionibus in immensum multa sunt privilegia que potius ambitionis impetrantur quam religionis instinctu censentur.
Et de 3° sic. Non recte nominatur per ante edificatoria nec edificat ecclesiam per naualem sed quamque ars propria suum exigit artificem
specialem. Sic igitur salvare animas opus maiorum doctrinam requirit quam tradit salvator animarum. Hec est vetus et novum testamentum
spirituale. Sed eum docent secundum ... fides cor-
rupte contingit animarum predicator quia sopita lege divina potius iura et civilia nimis sunt accepta. Sed quod docent secundum ...
vitandas si audiam transgressiones per legistarum angustias fingunt appellationes et per subtilitates et plenitudines nimis cavillationes
lites sunt immortales pastor fatigatur et torquetur et interim pendente lite perseverat in sua perversitate peccator. Donec tractu temporis
incurabilis fiat languor. Unde Bernardus de consideratione libro primo. Cotidie perstrepunt in palacio leges sed Iustiniani non domini. Illos
enim domini immaculata convertens animas. Hec autem non tam leges quam lites sunt et cavillationes subvertentes iudicium. Tu ergo pastor et
episcopus animarum qua mente observas sustines coram te semper perstrepere illa garrule istas. Unde dicit Gregorius. Quia sic dicit Ysidorus in 3° libro
de summo bono. Propterea est ut inter mergentes caritas maneat. Postponenda est rei consideratio ut presenset dilectio. Antiquitus
forensem eloquentiam criminatur facundia inculpabat eos quia consiliis metrinibus tanto omissis que agunt veluti canes
altercantes se lacerant iurgia quam tanto ad iniurias suas commutat. Iob 1 cap. 6. Ceterum indicta sunt contemptibiles illos
qui sunt in ecclesia constitute ad iudicandum. Et de 4° sic. Petro dictum est ut converte gladium in vaginam. Omnes enim qui gladium
acceperint gladio peribunt secundum scripturam. Immo sed Ambrosius. Orationes et lacrime arma sunt episcoporum. Et sed quomodo distinguitur Bernardus ad Eugenium.
Tu male gladium tuum negat non satis mihi videtur attendere verbum domini dicentis. Converte gladium tuum in vaginam. Tuus ergo
et ipse forsitan tuo nutu et si non tua manu evaginandus. Gladios duos in ecclesia legimus. Unum spirituale quem exercet pastor
concedit alium materialem cum usum miles concedit. Temporali magis sed insiste pastor ut voluerit ad salutem. Materiali miles ad iustitie
executionem. Legimus romanos omnes gentes sola armorum exercitatione vicisse. Unde Vegetius Renatus dicit: nulla alia re populum
romanum videmus orbem subegisse terrarum nisi armorum exercitatione disciplina castrorum usu quam milicie. Sed secundum apostolum arma nostra non
sunt carnalia sed potentia deo ad destructionem munitionum et consilia destruentes et omnem altitudinem extollentem se adversus scientiam dei.
Et ideo magis in carne ambulantes non secundum carnem militantur. Et per hanc miliciam Christi fidem dilatantur apostoli in orbe terrarum. Ut
viderentur hec iam et pastores ecclesie passim bellis vacare materialibus postposito gladio spirituali. Et ut dicit Crisostomus in libro de dignitate
sacerdotali. Fingas exercitum tam de equitibus quam de peditibus et hiis qui navibus dominantur. Fingas collectos tegat aut mare
tyrrenum navis. Operiantur vero camporum spacia et montium vertices resultet ergo solis fragor armorum radiis quam eius repercuciat
scutorum splendorem atque galearum hastarum vero fragor et equorum hinnitus ferantur ad celum et nichil aut in mari aut in terra
preter ferrum et es videatur. Congregantur autem hostes feri et immanes et tempore congressionis adveniat. Volent ecce hostes ad equis
sinus quidam artibus per aera invisibilium nubes sagittarum grandine densissimas contexit tenebras torrentes sanguinis

efflat gemitum, continuum audiat et stridulum ululatum, multitudo cadauerum terram inebriet sanguine plenam, sic sagitte equorum
et hominum capita galeata, capita telis infixa, sicut a sagitta strictum quod in pupillis inueniat oculorum. Quid in hoc tali prelio sit
securum? Si certas dyabolicas astucias uideremus et artes quas contra nos temptator operatur, tunc nos non fluentem sanguinem nec corpora
exanime sed animarum discrimina et illius pugne quam despeximus magnitudinem in comparatione ipsius putaremus esse ludum puerilem.
In hiis pastores deuenit probare suam uirtutem quod subditi quotidie uoluntur et uolnera gemunt, non inuenit dyabolus animas
carnales et pro uolneribus negligentes. Crimus eo crudelior quibus in nocendo pirator quibus adore nobiscum furore congreditur
qui nec interpolatione temporis impedit. Illa nox adueniens et cedit labor et ubi tempus et sopor uacatio et hinc reficiunt
milites ut in transfusa intentione possint paululum respirare et destitutas uires aliquantulum reparare. Contra dyabolum uero
non licet unquam arma deponere nec sinimus sopor securum capere si uolumus uolnera euitare. In conflictu enim continuo alterum
necesse est aut dormire aut perire aut uigilare iugiter et arma retinere. Ille enim semper dimicandi paratus cum omni acie sua
nec insidiatur ignauie. Maius hinc studium ad inferendam nobis perditionem quam nos habeamus ad recuperandam salutem. Hec autem ipsum quod
hostis non uidetur a nobis sed repente irruere potest maxima periculorum causa facit. Hiis qui non semper uigilat et audit conflictum
illius sermonem. Quid nobis de armorum genere, de missilibus iaciendis, de lapidibus fundis et testibus, de munitione castrorum,
quo sint probandi tirones, qualiter comparandi, quando eligendi, quomodo legio construatur, quot cohortibus impleatur. Quid inter
tubicines et cornicines et classicum differat, signorum militarium quanta sunt genera, quemadmodum castra debeant ordinari,
quot generibus pugna publica committatur. Quid nobis conferunt bellorum regule generales, sed sunt quasi scandalisant populum
et clerum et multos. Et sic nauis sine remige, populus sine duce, cohors sine milite, expertes armorum in experti belli, quoque suspendunt
uel gladium ciuibus imminentem uel redemptionis sue miseram seruitutem, et tunc ad eorum qui capti ducuntur dominicos redemptionis
pro libris obtinet. Ut leui filii dormiunt, ut pauperibus sacerdotibus uictum et uitam preter subtrahat. De fine illorum qui adiscunt ~ ut edificentur

Quid prodest homini si mundum uniuersum lucretur, anime autem sue dispendium patiatur. Ideo debemus
discere ut nosipsos ualeamus edificare, quod est ad ascella os turturis retorquere. Et in leuitico Aaron et filiis
eius precipitur ut ante fores tabernaculi carnes comedant et coquant, ut scilicet ardenti desiderio meditentur et cauerent
ne salutis sint operum. Quod quadruplex faciamus: Primo que legimus in scripturis ad utilitatem nostram uertamus. Secundo quod uidemus in
creaturis in nobis spiritualiter intelligamus. Tertio nosmetipsos intus cognoscamus. Quarto ex cognitione nostra in dei noticiam ascendamus.
Et de primo sic: Fili hominis, ait dominus Ezechieli, comede uolumen istud et loquere ad filios Israel. Et aperui os meum et
cibauit me uolumine illo, et dixit ad me: Fili hominis, uenter tuus comedet et uiscera tua implebuntur uolumine isto quod
ego do tibi. Uolumen comedere est scripturas et maiorem sacras legendo, meditando, ruminando et incorporare bona operatione.
Comede inquam uolumen istud, non siliquas porcorum que reddunt uentrem inflatum non intus saciatum, non panem mucidum
gabaonitarum siccum et sterilem, non poma siluestria quibus ornatur hereticorum dorsa hispida et sterilem spinam, sed uolumen sacre
scripture quo debes interiora tua complere. Multi enim legunt et uacui recedunt, et si mente intelligant uerbi dei recipiat
tamen in cordis uisceribus uel bonis operibus non custodiunt, quia si uerbum audiunt ad usum proprie edificationis non assumunt. Cum id. Aggregasti
fermastis multum et intulistis parum. Unde et intelliguntur in lege per immunditiam aquilarum. Est enim aquila auis immunda sicut
lege, oculis perspicax et unguibus rapax, quia perspicacem habent intellectum et in seipsos reflexum et deordinatum affectum. Non sic
discipuli Christi qui sabbato uellicabant spicas, quia in sabbatismo pectoris et serenitate cordis debes ad edificationem tuam
magistri noticias legere et confricare scripturas. Uellicamus autem uel manibus spicas legentes et ligamus ut scripturas non solum in ore
sed in opere habeamus. Non sic ille qui tota sua uita congregauit ut alios predicando pascant et ipsi de uerbo non readuocant, sicut
scriptum est: Uir cui deus dedit diuicias non tribuit potestatem ut comedat ex eis. Et de secundo sic: Uade ad formicam o piger.
et disce sapientiam. Homo enim cum in honore esset comparatus est, mittitur ad bestias ut sapiens uacet. Interroga inquit Iob iumenta et docebunt
te quia ex omni eo quod uidemus possimus ad declinandum malum et faciendum bonum capere. Hec mores enim uel uicia quod non possunt
reputari puri oculis sine subiectis incorporauit in creaturis. Et hic est modus quo edificatur multum modus. Unde Gregorius Nazanzenus:
Nos in est ad memet singula queque reuocare precipue si quies mi sit et silentium si uacet a motibus aptare quod uidebam.
Oculis. Dic enim tunc temporis hunc quo sub oculorum uisio mi fiebat mentis cum dicerem quam inquam apud memetipsum loquens mare
sit uita nostra omnis quod res humane. Multum enim in hiis est uelut salse amaritudinis cum quadam multam instabilitatem et metum
fluctuantes circa hunc spiritus temptacionis iste que superueniunt ac diuerse impulsiones uentorum. Quod mi uidetur beatus Dauid considerans ex
clamasse ad deum: Saluum me fac deus quoniam intrauerunt aque usque ad animam meam, et libera me de profundo aquarum et ueni in
altitudinem maris et tempestas dimersit me. Horum autem qui temptaciones incurrunt uidebantur mihi alii tamquam leues ille ostiorum teste
hinc atque illuc distrahi fluctibus et raptari. Et nec parum quidem ingruentibus molestiis posse resistere ullam uirtutem habentes
meliorum inspirac uel sobrii consilii grauitate quo muniti et roborati obuiare possint superuenientibus malis. Alii autem pauce
quidem non tam sua constancia obuiari et resistere quam siminoribus quibusque et ualidioribus adherendo. Alii uidebantur mihi esse petre quedam
solas illi petre super quam edificati sumus, hii sunt qui sapientie instituti et eminentique arcius illi uirtutes qui humilem et
terrenam ducunt uitam incorrupti et inmobiles permanent et illi irrident uel inspiciunt eos qui impulsu fluctuum uoluuntur.
Hinc autem spirituales secundum deum congregauit theoriam ex intuitu maris, premittit enim sic: Deambulabam semotus in littore

Soleo enim tali quadam recreatione laborum molestiam relevare. quoniam ut arcus districto semper nervo cordaque distenta utilius erit emissionibus sagittarum nisi parum quid a distensione laxetur. Deambulabam igitur in littore vigente iam in vesperam die et pedes quidem leniter ferebant incessum. Ferebat vero vultum ad conspectum maris. Erat sane delectabilis ferebat intuitum. quamvis soleat esse gratissimum si quando in tranquillo silentio planiciem mirari equoris dorsa. vel cum leni motu placidis impulsa lapsibus alludit unda littoribus. Sed quod erat tunc ut vobis scripturus dicam vento magno flante mare insurgebat et intumebat et fluctus ut solet fieri in talibus. Alii quidem longe insurgentes et paulatim in acervum superbo vertice tumescentes. tunc demum fracto impetu languidiores iam resolvebantur ad littus. Alii vero proximis allisi scopulis furorem suum spumas in altum repressos rore iactabant. Et nunc quidem conchas vel cocleas exponebant ciecte littoribus. Nunc vero cedentibus undis resorbentibus revehebant. Verum tum carinis tenaciter inherentes immobiles permanebant. ut ipsum conditionibus parietes pertinaciter solum quasi fluctibus urgebant.

Sed in quo modum quem docet hic scriptus. si quis cantica canticorum mistica signata ignoret. nichil erit in canticis quod hominem non edificet vel invitando ut faciat vel declinando ne fiat. Aliud enim canticum vide et carnis aspectantes cognosce. Modus enim gentilis et Phariseus sic scripturas veteris testamenti legem et figuris ornata non penetrare modum est iudaicum. Proponit enim iudeus quidem carnalitudo carnalium sacrificiorum in quibus saltem teneat veritatis ymaginem quamquam facies eorum nondum sustinet veritatem. Vir moyses cum populum alloquitur in faciem suam velum superducit. quia faciem claritatis eius iste intueri nequit. Hic in capacitatis inedibus. nil esse videtur in canticis nisi quod apparet optima cum sub speciebus carnis designetur velut incorporati mores et carnis hominum. Vir legislator volens virtutum et viciorum quibus homines mundi vel immundi sunt differencias ponere quasdam elegit creaturas quas per naturam sue congruentia hominis sed illos scandalis in levitico apposuit et viciorum signa munda dixit immundorum vero ymagines immunda nominat. Primo ponens quadrupedia. deinde natatilia. Tercio volatilia. In quibus omnibus varias hominum conditiones designat. Per quadrupedia enim que vastiorum corpulencie sunt et opposicione membrorum suorum motu amplius fatigantur. quosdam locupletes exprimit qui aut negociatione aut agricultura seu quibuslibet huiusmodi vite exerciciis in bonorum temporalium possessione dilatantur. Per aves vero illos intellige qui in honoribus et dignitatibus constituti ad alta subvolant et quasi aliorum mortalium mensuram excedunt. In utroque autem hoc genere quasi sunt quidam qui placeant quidam qui displiceant. Neque enim aut possessiones multe si iuste ac liberaliter dispensentur possessorem suum deprimant aut dignitates temporales si divine legi subdantur. Ideo munda et immunda leguntur. Sed et huiusmodi sunt que mentem a terrenis elevant et meditacionis magis amplectant. Et de tertio sic. Concelebratur idem iusto delficio de quo dicitur quod de celo descendit. Gnothi seauton. hoc est cognosce teipsum ut consideres quid sis in natura. quid in persona qualis in moribus et disciplina. scias intra te habitare non extra te effluere. Sic revoca cogitaciones fluxas et vagas ad cordis intimum. Hoc scriptum est dispersiones Israel congregabit. Et ideo Ibi Beniamin adolescentulus in mentis excessu. Et permittit. In ecclesiis benedicite domino deo de fontibus Israel. Eciam quotacio intra sermonem sic synagoga aggregacio insensibilia et bruta aggregari possunt quotari non possunt sed tamen racionalia. Dicit igitur Richardus in libro de principis. Vide quantum sit inter aggregacionem et quotacionem et inter ecclesiam et synagogam. Sed igitur prosperis despicias tua cum exteriores delectacioes affici et cogitaciones in eis negligit occupari. tunc magis solitudinem compelle intrare ut possis saltem ex eis internam synagogam facere. Quotiens enim evagaciones in unum colligimus et omnes motus cordis in uno cumulat saltem sic despicio fugimus quid aliud quam de illa intus familia synagogam facimus. Sed cum iam illa desideriorum cogitacionum dispersio fugimus quid aliud quam de illa intus familia synagogam facimus quia frequencia illius interne dulcedinis degustacione allecta ad intimum conus sponte occurrere et in intimis supra stare. Hec eciam per se dicebat Augustinus. Ea que in mente abdita sunt meditando colligere. Quod enim evagatur ab uno in multa deflueremus. Sed vero revertimur ad mentis nostre intimitatem reducimur ad unitatem. Et sic probat Augustinus in fine x confessionum. Eciam ab operibus unitatis comminus est ut revertatur in se querendo ad veritatem. Et sic probat Augustinus in fine x confessionum. Sed iam in se exponendo probabat et probando apponitur invisibilem dulcedinem patere. Primum Augustinus Alibi deum suum. Sic enim reversus in se exponendo probabat. Et aliquando intromittis me in affectum multum inusitatum introrsus ad nescio quam dulcedinem que si perficiatur in me nescio quid erit quod vita ista non erit. Sed recido in hec erumpnosis ponderibus et resorbeor solitis et teneor et multum fleo sed multum teneor. Tantum consuetudinis sarcina digna est. Hic esse valeo nec volo. Illic volo nec valeo. Et de quarto sic. Dicit igitur Augustinus decimo confessionum. Ubi inveni te ut discerem te nisi in te supra me et nusquam locus et recedimus accedimus et nusquam locus. Veritas ubique presides omnibus consulentibus te simul quamquam videt omnibus eciam diversa consulentibus. Liquide vides sed non liquide omnes audiunt. Et intus eras et ego foris et ibi te querebam. Ideo probat Richardus quod frustra intendit cordis oculum ad videndum deum qui non ydoneus est ad videndum seipsum. Prius addiscat homo cognoscere invisibilia sua quam presumat posse apprehendere invisibilia divina. Alioquin si non potes cognoscere te qua fronte presumis apprehendere ea que sunt supra te. Precipuum et principale speculum ad videndum deum animus racionalis absque dubio invenit seipsum. Si enim invisibilia dei per ea que facta sunt intellecta conspiciuntur. ubi quesumus quam in eius ymagine cognicionis vestigia expressius impressa reperiuntur. Hominem secundum animam ad dei similitudinem factum et legimus et credimus. Et ideo quamdiu per fidem et non per speciem ambulamus quamdiu adhuc per speculum et in enigmate videmus ad eius ut ita dicam ymaginariam visionem aptius speculum quam spiritum racionale invenire non possumus. Tergat ergo speculum mundet spiritum suum quisquis sitit

vide deum suum sicut utrique speculum non desinit verum philosophorum pannus tenere tergere et indesinenter inspicere. Tene ne deorsum conversus terrae per amorem inficiat, terge ne tamen cogitationum pulvere sordescat. Inspice ne ad vana studia intentionis sue oculum reflectat. Absterso autem speculo et diu diligenter inspecto incipit ei quedam divini luminis claritas interlucere et immensa quedam insolita visionis radius oculis eius apparere. Sic lucem oculos eius irradiabat qui dicebat: Signatum est super nos lumen vultus tui, dedisti letitiam in corde meo. Ex hoc igitur lumine viso quod admirantur in se mirum in modum accenditur animus et animatur ad videndum lumen quod est super se sed infra prebetur. Tunc per sapientiam invenit deum in via in creatura. Et primo per speculum cogitationis humane est lumen quod est super se. Tunc in creatura deus plus ab intellectu adicitur in eo quo aliquo certa cognoscitur. Declaratio dicti quomodo est in creatura deum invenire. Sicut in creatura deus plus ab intellectu adicitur lumen videtur in quo alia videntur. Cum tamen lux quod est medium videndi non videatur. Tunc spiritus cognoscitur quomodo est in creatura deum invenire.

Invisibilia dei per ea que facta sunt intellecta conspiciuntur quoniam in omni creatura deus cognoscitur. Et quod invisibile est deus videtur. Nam non aditum quo videatur. Iste est ergo primus in via spiritualis animae: deum in creaturis invenire et eum inventum adire. Sicut quidam animales vident foris creaturarum speciem nec cognoscunt, illiteratus librum videt figuras aspicit et literam non cognoscit. Sic quidam animales vident foris creaturarum speciem nec cognoscunt intus. Spirituales per id quod vident foris deveniunt in notitiam creatoris. Sic in cadaver scriptura comedat unus literatus foris intus [illegible]. Spirituales per id quod vident foris deveniunt in notitiam creatorum. Cum ergo in deo tria sint et aliquid fictionis sicut et nos per ea que foris eminus intus ad veritatis cognitionem pervenire studeamus. Cum ergo in deo tria sunt et sic causa ut dicit Hugo cum suam in hoc celo tum unum sunt potentia que patri appropriatur sapientia que filio bonitas que spiritui sancto. Potentia dei ut dicit Hugo immensitas declaratur per magnitudinem. Bonitas per pulchritudinem. Manifestat creature immensitas, sapientiam speciositas, bonitatem utilitas. Immensitas declaratur per magnitudinem et multitudinem. Magnitudo in mole et spatio. Moles in massa et pondere. Spatium in longo lato profundo et alto. Vide ergo moles montium spatia camporum massas corporum pondera rerum et in spatiis metire altitudinem celi profunditatem abyssi longitudinem orbis latitudinem maris et considera quanta potentia sit que tanta disposuit. Multitudo etiam invenitur et declaratur per singula. Similiter et minora. Considera ergo stellas celi arenam maris pulverem terre guttas pluvie et invenies multa creaturarum genera multas species et individua similia sub uno genere et specie. Dissimilia autem quamvis inter se. Et considera quanta sit potentia que hec immensa constituit. Invenies ergo magnitudinem et multitudinem immensitates creature et inde procedis ulterius ad considerandum divine potentie. Speciositas creature ostendit tibi decorem divine sapientie. Decor autem creature consistit in situ et motu et specie et qualitate. Situs autem in compositionis creature ordine et dispositione. Ad compositionem autem requiritur ut concordia componenda coeant et fiant et indissolubiliter connexa permaneant. Nam aqua et ignis inter se contraria una faciunt mirabilem armoniam. Vides autem in creaturarum compositione concordiam cum ea que sunt inter se contraria una faciunt mirabilem armoniam. Sic omnia corporis membra mira concordia sibi inter se contraria sunt et tamen nascentibus ut subsistere possint vitale nutrimentum tribuunt. Sic omnia corporis membra mira concordia sunt et tamen nascentibus ut subsistere possint. Vitale nutrimentum tribuunt. Nam juncturas ossium nervorum vincula ligant et medullas intus tibiarum fistule servant. Venarum unita sunt cum firmitate. Nam juncturas ossium nervorum vincula ligant et medullas intus tibiarum fistule servant. Venarum autem canalia vitalem sanguinem per totum corpus derivant. Teneritudinem carnis tegimen cutis involvit ut rigor ossium corporis intus sustineat et pellis extra defendat. Dispositio etiam commendat pulchritudinem. Quod etiam est facile cognoscere in omni genere creature. Et de locis pulchritudine quidem si considerentur loca et tempora et creaturarum spectatae ad eo ut nullam inveniamus in rerum ordine turbationem. Et de locis pulchritudinem. In celis stelle sunt ut illuminent inferiora, in aere nubes et venti ut agitationibus suis pluvias diffundant in terram. In aquis pisces, in terra homines. Intra terram abscondita sunt metalla. Aque inter que navigabiles sunt genera mercature. In aquis pisces, in terra homines. Intra terram abscondita sunt metalla que ut perpetue abscondita videntur quibus nutritur cupiditas. De temporibus similiter patet: per opportune distincta sunt. Per noctem sunt quibus refocillatur infirmitas. Abscondita vero quibus nutritur cupiditas. Alterum sibi alterum ne labor immoderatus debilitatem frangat vel quies gratiam generet et equo per quietem labor et equo. Succedunt etiam tempora temporibus sicut animalia aliis que licet mutabiliter fluant tamen nequaquam instabat et identitas rerum generat. Succedunt etiam tempora temporibus sicut animalia aliis. Sic ut nec alius ab officio suo deficiat nec alius quod prius erat. Et de rerum proprietate sic immutabili lege mutabiliter suam continuat ut nec alius ab officio suo deficiat. Immutabili lege mutabiliter sua continuat ut nec alius prius non generet repugnantiam qualitatum. Cursus est lex unicuique singula sunt ita cognitione distributa ut mutuam prorsus non generent repugnantiam qualitatum. Cursus est sic in universitate singula sunt ita cognitione distributa. Ratio quod sursum aspicit gemina qualitas anime scilicet ira et concupiscentia quod ad terrena sursum deorsum dimissa. Uniformis est ratio quod sursum aspicit. Gemina qualitas anime scilicet ira et concupiscentia que ad terrena deorsum dimissa. Brachia in latum extenduntur et tibie deorsum figuntur quia extenditur atque per latitudinem boni operis et figitur deorsum descendit brachia in latum extenduntur et tibie deorsum figuntur. Et utrobique quinque digiti quia in utroque tam actione quam affectione quinque sensus spirituales sunt. Et utrobique quinque digiti quia in utrisque tam actione quam affectione quinque sensus spirituales sunt necessarii bone affectionis. Et utrobique quinque digiti. Motus etiam declarat pulchritudinem sive sit localis considerando unde aqua indeficienter fluit, unde venti infatigabiles. Motus etiam declarat pulchritudinem sive sit localis considerando unde aqua indeficienter fluit vel venti infatigabiles. Quis eum per estiva ascendere facit, quis eum ab oriente in occasum ducit. Motus per hyemalia signa descendere precipit, quis eum per estiva ascendere facit, quis eum ab oriente in occidentem tulit. Sive naturalis considerando quis intimum nutrimentum nascentibus tribuit, quis ea de occultis deinde ducit et item revehit. Sive animalis qui in fine rerum et terre finibus germinare faciat quis manifestare sinit et illuc unde veniunt iterum redire facit. Sive alius qui in sensibus et terre finibus germinare faciat quis manifeste fiunt et illuc unde veniunt iterum redire facit. Considerando quis creet singulorum sensibus quis sensibus ministrat appetitus ut animalia sciant quid et quantum appetitibus consistit. Considerando quis creet singulorum sensus quis sensibus ministrat appetitus ut animalia sciant quid et quantum appetitibus consistit. Considerando scilicet que est illa sapientia que omnes cogitationes cordium appetere decreverit. Sive rationalis qui est in factis et consiliis considerando scilicet que est illa sapientia que omnes cogitationes cordium appetere decreverit. Sive rationalis qui est in factis et consiliis. Et omnem appetitum voluntatum ita intorquet ad suum arbitrium ut nil possit inveniri in eis quod non ipsa ad decorem et omnem appetitum voluntatum ita intorquet ad suum arbitrium operum suorum aut precipiendo aut permittendo sicut velit. Species etiam declarat pulchritudinem, tam species figurarum quam colorum. Operum suorum aut precipiendo aut permittendo sicut velit. Species etiam declarat pulchritudinem tam species figurarum quam colorum. Sunt enim mirabiles figure secundum magnitudinem. Hic enim mirantur gigantem inter homines, cetum inter pisces, grypem inter volucres, elephantem inter quadrupedes, draconem inter serpentes. Alii quia mirabiles sunt propter parvitatem, grypem inter volucres, elephantem inter quadrupedes, draconem inter serpentes. Alii quia mirabiles sunt propter parvitatem. Hic enim mirantur dentes tinee et apri alas cinifis ut grossus caput ut furo tinea simplices et ligni. Quique enim mirantur dentes tinee et apri alas cinifis ut grossus caput ut furo tinea simplices et ligni. Hic enim in eis sunt omnia lineamenta nature sue distincta. Et locuste, tinea, elephantes et culices rostra furo et sunt. Hic enim in eis sunt omnia lineamenta nature sue distincta ut intuearis sapientiam illam que in nullo deficit in rebus minimis que formavit in magnis. Alia mirabilia secundum varietatem ut intueris sapientiam illam que in nullo deficit in rebus minimis que formavit in magnis. Alia mirabilia secundum raritatem. Hec enim rara sunt nimia sunt vel quia in genere suo pauca creata sunt vel quia in occultis nature finibus abscondita sunt. Hec enim rara sunt nimia sunt vel quia in genere suo pauca creata sunt vel quia in occultis nature finibus abscondita sunt vel ne cupiditatem inflament si sunt preciosa sed ut ad hec autem seorsum collocata sunt ne noceant hominibus si sunt noxia, vel ne cupiditatem inflament si sunt preciosa sed ut ad

meditacionem excitet quod sunt tanta. Primo si homo pro hiis temporalibus adipiscendis tantum laborem sustinet, multo forcius pro adipiscendis eternis laborare debet. Quinto mirabiles sunt propter pulcritudinem, ut quod ipsa disposicione operis specialiter adhibita videatur dilecta creatoris. Sexto propter monstruositatem et ridiculositatem, ut quanto rariora sunt, tanto magis animum humanum in admiracione suspendunt. Sic est illud quod Corcodrillus solam superiorem molam movet dum comedit; quod salamandra in igne vivit. Septimo propter nature regularitatem, quia unumquodque custodit nature sue originem. Homo enim generat hominem, non canem vel leporem; canis canem, non hominem, et sic sue originis fruatur similitudine, complexionem cum serratis dentibus qui per gressum distinguitur, et intima que producit coaptatis hinc et illuc iterentur, et in omnibus que sunt unius generis invenitur unitas similitudinis, ut quot sunt dentes in uno tot sunt in alio, similis figura, similis color, ut omnis natura que cuiquam nature dictatis initium proceptum fecerat, sic tenens nature sue custodiat. Hoc est mirabile quod in uno corpore tot membra, tot forme membrorum, tot loca, tot officia. Color eciam facit ad pulcritudinem. Quid enim pulcrius luce que omnia illuminando colorat, et si colorem non habeat? Unde sol rutilat ut aurum, luna pallet sicut electrum, celum velut zaphirus demulcet aspectum. Stelle lucide, gemme virides, terra florida, rose rubee, lilia candida, viole purpuree, in quibus hoc ipsum magis mirabile quod hec speciosiora in inferiora sunt producta de terra pulvere. Nec solum color nativus rerum est mirabilis et visui delectabilis, sed eciam artificialis. Qualitas enim auget rerum pulcritudinem, in qua quilibet sensus sua delectacione recenset per sua varietate. Visus enim pascitur pulcritudine colorum, suavitas cantus auditum, odor olfactum, sapor gustum, aptitudo corporis tactum. Et quot sunt oblectamenta oculorum in diversitate colorum, tot aurium in diversitate sonorum et sic aliorum sensuum, ex quibus omnibus ad comprehendendam sapienciam creatoris ascendimus. Utilitas eciam creature declarat creatoris bonitatem. Creature utilitas geminatur, scilicet necessaria sine quibus vivi non potest; comoda que magis sunt ad voluptatem quam ad prosperitatem necessitatis, ut in victu liquor vini et esus carnium, in vestitu byssus et sericum; congrua que licet non prosint usui tamen conveniunt et congruunt utenti, ut colores et lapides preciosi; grata, herbe, bestie et volucres que non sunt ad usum habilia sed magis delectabilia ad visum. Ex quibus omnibus declaratur bonitatis affluencia. Si enim deus sola necessaria tribuisset, bonitatis sue divicias non ostendisset. Qualiter in creatura deus primo ab intellectu attingitur et sic in eo quedam certa cognoscuntur, sequitur.

Quoniam igitur deus est alpha et o, principium et finis, non tamen in creatura deus finaliter cognoscitur, sed per consequens prius ab intellectu attingitur quam in creatura cognoscitur. Ad quod probandum indicia ponuntur quedam multiplicia, que manifestant attingi deum conceptum in creatura. Et primo sit in metaphisice vestigiis. Dum enim vides aurum in tenebris non nisi luce adveniente hoc facis requisitum quod videas. Vides aurum et nichil aliud requisitum, utrum luce videas per quam aurum visibile redditur actu. Videbis video sed non prius advertebam me videre quod nunc adverto. Sed de duobus entibus defectivis luce et auro, quod est verius ens, si quesiero forte videbis lucem esse verius ens auro, quia per eam aurum vides. Sed quomodo de hiis duobus entibus defectivis indicasti nisi quia ad ens quod defectivum non est intra te recursisti, et quomodo ad ipsum recurras si non noveras? Sed ad istud intra te recursisti et per illud indicasti, ergo prius id novisti, sed prius id te nosse non advertisti. Non enim potuisti indicare verius esse verum illo quod utrumque deficiat in essendo nisi per ens quod est sine defectu essendi, aliquo ens sed quod nunquam non fuit et nunquam non esse potuit et non esse intelligi non potest, nec potuit nec poterit. Hoc est illud ens ad quod recurris analogum, quia cum hoc sit in sola intencione, tamen hoc differt quod lux vel aurum non sunt de entibus certe indicabilibus, anima per illud ens deficiens et verum. Hoc eciam patet per exemplum in mathematicis. Nam si duo circuli describantur in pulvere, si contingit de hiis te indicare, quod te ad diffinicionem circuli recurrere et indicabis illum circulum formatum esse modo veriori qui est similior diffinicioni circuli. Si tamen a te queratur quid videas, videbis nichil nisi duos circulos quos prius non bene esse formatos. Sed ubi hoc vides? Dicis in racione circuli, quia rectum index est sui et obliqui. Constat ergo quod racionem circuli prius videbas per quam indicabas, sed te videre non advertebas. Hoc eciam patet per exemplum in logicis. Philosophus in primo priorum ponit modos prime figure perfectos aliis figuris et omnium figurarum modos. Maiorem enim facit sensum non solum quod in mathematice sunt quod in quibus est sua maior demonstrantur per hunc modum, vel solum quia hoc solo modo possit concludi omnes differencias, illa que est primum demonstracionis quam illa que est quasi demonstracio vel que est demonstracio sola ponere differencias, sed quia similior racioni syllogismi quam alie vel alii modi. Racio autem virtutis et necessitatis syllogistice hec est: Quecumque uni et eidem sunt eadem, inter se sunt eadem, quam maiorem salvant in primo et prius in aliis. Quomodo ergo scire posses illum syllogismum esse perfectum et similiorem racioni nisi sciret racionem eius? Racionem autem defectiva nosse non poteras nisi prius nosses racionem sine defectu, ad quam intra te recurris ut indices de entibus defectivis. Illud ergo prius nosti, ad ipsum enim aliter non recurrisses, sed non advertebas nisi quia in particularibus et defectivis syllogismis advertisti, in quibus revidebas oculis et te aliquid contulisti. Hoc eciam patet per exemplum in libro secundo Augustini contra Achademicos in fine. Dicebat enim quidam achademici non posse veritatem a sapiente cognosci sed solum verisimile. Venit ergo Augustinus sicut puer ad eos ostendens cum prenominatus illa res proposuisset et quereret si est similis patri suo; si sic dicerent, ineptissime videntur. Si inepte videtur, quia hic non est veritas quod comparata videt sed verisimile nisi prius noverit veritatem. Ex hiis eciam omnibus patet quod quamquam defectiva iudicentur per illud quod sine defectu est, prius cognitum sit, sed prius non advertebatur. Quod confirmatur per verbum Ysaac in libro de anima. Corporalis id patet. Hoc in lumine tuo videbimus lumen. Dicit enim sicut de sole contingit unde sol possit videri nisi tamen solem defecit sed in illo manet quod de illo oriens illum ostendit. Ita manens in deo lux que oritur ab eo mentem irradiat ut principium ipsarum racionum lucis sine qua non videt videat et in ipsa certa videat. Hoc ergo ad ipsum lucis fontem intellectus oriens ipsum per ipsam lucem inveniat et [illegible]. Hec ex istis videtur ad nos ponere quod ab intellectu humano in via plene cognoscatur divina essencia vel quod intellectus humanus informetur ipsa nisi sub plene aliqua ponit de Augustinus [illegible] de trinitate capitulo xij. Quemadmodum [illegible] per sensus corporis discernit corpora, sic erit corpus aliqua plenitudo in anima mea ita eciam luce incorporea nonnullus sit.

i aqua silitudine illa uoca(tur) cu inferiore in q(uan)tu est in inferiore na(tur)a. Aug(ustinus). Illa enim lux inaccessibilis increata nobis est invisibilis
q(uia) nimia videt(ur) tu in sua refulgentia vel circufulgentia. Et ad h(oc) inducit(ur) distinctio qua(m) fa(cit) Damasc(enus). Lux e(st) s(ub)s(tanti)alis p(er)fectio
lucidi. lume(n) vo qualitas a luce p(ro)cedens ad res detegendas et colores manifestandos. Splendor vo id(est) ut lume(n). s(ed) in
h(oc) diff(er)t q(uia) lume(n) est diffusio que in est corp(ori) a na(tur)a p(ro)pria. splendor ab intu(i)ta. Radius vo id(est) tu utr(um)q(ue) s(ed) addit distinctione(m) p(ri)m(o)
et multiplicac(i)o(n)e(m) lumi(ni)s p(ro)cedente a luce s(ecundu)m p(ro)cessu(m) rectiline(um). Lux p(ro)ut (con)sidera(tur) in sua essentia p(er)fecto est in pat(r)e bono(rum)
spirituu(m). et est p(ri)ma intellect(ua)le q(uo)d p(ri)mo intelligit(ur) et quo intellect(u)s alia intelligu(n)t(ur). p(ro)ut d(icit) Gregori(us) Grand est q(uo)d non videa(n)t
qui videntem omnia vide(n)t. P(ro)ut vo (con)sidera(tur) in sua influentia in via sic lucet in sua ymagine na(tur)al(ite)r impressa s(ecundu)m id ps(almus): D(omi)ne
Signatu(m) est sup(er) nos lume(n) vult(us) tui d(omi)ne. vel fulget g(ra)t(ia) sup(er)infuse. et est p(ri)m(u)m intelligi(bi)le est ut dictu(m) est. P(ro)ut vo
amplius multiplica(tur) h(ec) influentia descendit ad vestigium c(re)ature in qua distincte intelligit(ur) dei sapie(n)tia po(tenti)a bonitas.
et h(oc) s(ecundu)m p(ro)cessu(m) rectilineu(m) q(uia) a summo sp(iritu)u usq(ue) ad in(fi)m(u)m et infima c(re)atura(m) t(ra)nsiens p(er) mediu(m) sua relinquu(n)t et
multiplicat influentia(m) ut(i) ca(pitu)lo q(ua)rto de divinis no(m)i(ni)b(us). ❡ Declarac(i)o dicti quo lu(me)n vide(tur) i(n) quo alia vide(n)t(ur). cu(m) tu lux
q(ue) est mediu(m) videndi no(n) videat(ur)

Sed forte dice(re)s q(uo)m(od)o du(m) cog(nos)cendi no(n) fa(cit) cognosce(re) nisi tinct(ur)a ad obi(ectu)m.
ut lux in aere si no(n) tinctat(ur) ad corp(us) solidu(m) no(n) manifestat ip(su)m. sic p(ate)t q(uod) ignis i(n) sua sp(her)a no(n) est visi(bi)le.
ut lux in aere si no(n) terminat(ur) ad corp(us) solidu(m). alioqui no(n) vide(re)nt(ur) stelle. Ita lux increata cu(m) sit mediu(m) q(uo) recta
q(uia) visu(m) p(ro)ximus u(e)l tinctus radiu(m) visuale. alioq(ui) no(n) vide(re)nt(ur) stelle. Ita lux increata cu(m) sit mediu(m) q(uo) re(s)
cog(no)scit(ur) ip(su)m tu no(n) cognoscit(ur). Videtur. Sic in visu n(atur)ali sunt tria. Organu(m) videns. obi(ectu)m visu(m) et mediu(m) videndi
vt lux q(ue) s(u)pfusa visu(m) et visibili facit visione(m) i(n) actu. Ita in visio(n)e sp(irit)uali s(ive) intellectua tria su(n)t (con)curre(n)tia. s(cilicet) q(ui) videt
intellectus intelli(bi)le q(uo)d intelligit(ur) et lume(n) quo fit intelli(gi)bile in actu intelli(gi)bili. S(ed) in h(oc) diff(er)t q(uia) in visio(n)e s(ensi)bili et n(atur)ali
lux q(ue) est mediu(m) videndi no(n) d(icitu)r p(ro)p(ri)e videri. Vn(de) cu(m) ex eade(m) vicinitate (com)p(re)hendat oc(u)l(u)s colore(m) obi(ectu)m et forma(m)
et illo colore oriente q(ue) est plenitudo colorum et luce colorata si remaneret sola lux ablato colorato corpore et
colorum plenitudine diceret se visus nichil vide(re). q(uia) sic p(ro)ba(tur) i(n) fine p(ri)mo p(er)spective. No(n) (com)p(re)hendit visus n(atur)alis nisi sint
i(n) dyaphano ad densitate(m). q(uia) q(uo)d est densu(m) est coloratu(m) et ex colore venit forma ad visu(m) ex qua (com)p(re)hendit(ur) visus
colorem rei vise. Q(uo)d aut(em) est in sue dyaphaneitatis caret colore et i(de)o no(n) (com)p(re)hendit(ur) a visu. Alia r(ati)o est q(uia) lux
que no(n) figit(ur) p(er)transit dyaphanu(m) et nichil remittat visui. Vn(de) n(ull)a forma venit ad visu(m) ex q(ua) q(ui)s possint op(er)ari
i(n) visu et i(de)o vis(us) videns luce(m) tu(m) licet p(er) ea(m) videat. d(icit) tu(m) se nichil vide(re). S(ed) in visu sp(irit)uali alit(er) est q(uia) p(ri)mo videt(ur)
lume(n) illud p(er) q(uo)d alia vide(n)t(ur). na(tur)a(liter) dico q(uia) lume(n) illud attingit n(ost)r(u)m dyaphanu(m) densitate(m) h(ab)uit et i(de)o quoda(m)
t(er)minat(ur). Cu(m) sua plenitudine infor(m)at a(n)i(m)a(m) sic p(ate)t p(er) Aug(ustinum) i(n) x(ii) de trini(tate) c(apitulo) xi. q(ue)madmodu(m) ut o(stensum) h(oc) est ad declarac(i)o(n)e(m) sup(er)
addendu(m) q(uod) n(ul)l(u)m cognoscit(ur) nisi v(er)u(m) ut(i) p(atet) de trini(tate) c(apitulo) xvi. V(er)u(m) aut(em) est adequacio signi et signati. h(oc) est verbi et rei
q(ue) signat(ur) sicut(i) (con)trarie. Et v(er)u(m) est verbu(m) q(uo)d intus p(ro)fert q(uo)d q(uo)d extra sonat. V(er)itas ergo est adequacio
rei et verbi interioris. S(ed) v(er)u(m) h(oc) esse et v(er)u(m) est rac(i)o rei q(uam) res. et verbu(m) etiam q(uam) intus. S(ed) res vel eius rac(i)o
no(n) p(ot)est equari verbo et(er)no s(ed) (con)formitate p(ot)est h(ab)ere ad ip(su)m. Ex h(oc) ergo se(quitu)r q(uod) v(er)itas rei v(er)itas s(cilicet) c(re)ata n(ich)il aliud e(st)
q(uam) (con)formitas rationis sue i(n) verbo et(er)no. Ex quo relinquit(ur) q(uod) v(er)itas c(re)ata no(n) nisi in lumi(n)e p(ri)me v(er)itatis (con)spicit(ur). Cu(m) enim
(con)spici possit (con)formitas alicui(us) ad al(iu)d nisi (con)specto eciam illo cui est (con)formis. aut rectitudo rei quo cog(no)scit(ur) qua
rectitudo est tu no(n) sit p(er) se rectitudo nisi i(n) r(ati)o(n)e sua q(ue) s(ecundu)m se recta est et s(ecundu)m qua(m) ip(s)a res est rectificata. Cu(m)
regula no(n) est aliud q(uam) rac(i)o rei et(er)na in mente divina. aut qualit(er) cognosce(re)t q(uod) res est ut esse d(ebe)t nisi videat(ur) r(ati)o
s(ecundu)m qua(m) sic esse d(ebe)t. Cu(m) si dicat(ur) h(ab)ere ra(ti)o(n)em esse c(re)atam s(ecundu)m qua(m) res sic d(ebe)t esse. iteru(m) q(ue)rit(ur) vbi h(oc) rac(i)o videt(ur) esse
recta. r(ati)o h(uius) et talis qualis esse d(ebe)t nisi i(n) sua iteru(m) r(ati)one. et erit recursus usq(ue) du(m) videat(ur) res esse ut d(ebe)t i(n) sua
r(ati)one p(ri)ma q(ue) s(ecundu)m se recta est et i(de)o res est ut d(ebe)t q(uia) h(uic) (con)formis est. Dico ergo c(re)ata v(er)itas in c(re)ata p(ate)t in q(uan)tum
(con)spicit(ur) i(n) p(ro)p(ri)o est lux sue r(ati)onis et(er)ne sic testat(ur) Aug(ustinus). Nec p(ot)est aliqua res in sua tu(m) c(re)ata v(er)itate (con)spici v(er)a
sic corp(us) no(n) p(ot)est (con)spici in suo colore tu(m) nisi sup(er)fuso p(ri)mo lumi(n)e. V(er)itas g(ra)t(ia) eciam c(re)ata ondit q(uo)d est s(ed) no(n) in suo
lumi(n)e s(ed) in lumi(n)e v(er)itatis summe sic color ondit corp(us) s(ed) no(n) nisi i(n) luce sup(er)fusa. Nec h(oc) est luc(is) insufficientia q(uia) p(er)
colore(m) ondit corp(us) cu(m) ip(s)e color no(n) sit lux luce(n)s adiuncta luci sup(er)fuse. s(ed) est h(oc) lucis p(otesta)s. q(uia) lux no(n) colore(m)
p(ot)est se lucente(m) obfuscat s(ed) no(n) p(ot)est se lucente(m) illustrat. Sic(ut) est po(tenti)a luc(is) summe v(er)itatis que sic illustrat v(er)itate(m)
c(re)ata(m) q(uia) eciam ip(s)a illustrata ondit re(m) v(er)a(m). No(n) est g(ra)t(ia) lux v(er)itatis summe ad v(er)itates alias sic(ut) sol est
ad o(mn)ia celi lumi(n)a q(ue) fulgore suo obfuscat. s(ed) pocius sic(ut) sol ad colores quos illustrat. Sola g(ra)t(ia) lux summe
v(er)itatis p(ri)mo et p(er) se ondit id q(uo)d est. sic(ut) lux sola solis ondit corp(or)a. S(ed) p(er) h(anc) luce(m) eciam v(er)itas rei ondit id
q(uo)d est. sic(ut) color ondit corp(us) p(er) luce(m) solis. Vn(de) est ergo sic testat(ur) Aug(ustinus) q(uod) n(ull)a (con)spicit(ur) v(er)itas nisi i(n) luce su(mm)e
v(er)itatis. S(ed) q(ue)madmodu(m) visum ocul(i) corporis no(n) videt colorata corp(or)a nisi sup(er)fuso lumi(n)e. tu(m) s(ed) ... interim
alia lumi(n)a. ip(s)am aut(em) luce(m) solis no(n) p(ossu)nt intueri in se s(ed) soli sup(er)fusa(m) coloratis corp(or)ib(us). Sic visum ocli me(n)tis
ip(s)as res v(er)itas no(n) (con)spiciunt nisi i(n) lumi(n)e summe v(er)itatis. Ip(s)a(m) aut(em) v(er)itate(m) p(ri)ma(m) in se no(n) p(ossu)nt (con)spice(re) s(ed) solu(m)
in (con)iunctione et sup(er)fusione q(ua) v(er)itate(m) ip(s)is reb(us) v(er)is. H(oc) modo puto q(uod) c(on)tingit multi summa(m) v(er)itate(m)
videt et multi corp(or)e no(n) p(er)cipiu(n)t se vide(re) eam aliq(ui)s. Q(ue)madmodu(m) si ab p(ri)mo vidit corp(or)a colorata i(n) lumi(n)e solis
ut unq(uam) deflecteret visu(m) ad sole(m). ut didicisse ab aliquo sole(m) aut alio lumi(n)e esse q(uo)d illustrat corpora visa.

nesciunt omnis se facie ut videt corpora in lumine solis ignorantes quod se videt aliquid nisi corpus coloratum sunt. Mundicordes et perfecte pur-
gati per ipsam lucem veritatis in se conspiciunt quod immundi facere nequeunt. Nemo est enim qui non vere cognoscit qui non aut scienter
aut ignoranter etiam ipsam summam veritatem aliquo nomine. Ultimus finis ultra ad quem ordinantur cetera et omnia alia est vita eterna

Differencia quedam videtur esse finium quia sicut in sciencis et artificiis fit subalternacio ut sub militari continentur factiva
frenorum sic omnis sciencia et noticia ordinatur ad finem ultimum et hic finis vita eterna dicitur pro quo obtinendo multiplicantur
laborant. Omnem perfectus vir semper animi cordis oculos contemplatur. Secundum finis in tranquillitate cordis aliqualiter possibilis

Primum punctum. Omnes artes et discipline unum finem habent ad quem artifices respiciunt pro quo dispendia equanimiter sufferunt
unde agricola nunc solem nunc glaciem tolerat et terram infatigabiliter arat ut finaliter fruges colligat. Sic negociator
se pelago committit nulla pericula perhorrescit propter lucrum quod finaliter querit. Sed in omni arte et disciplina precedit quedam
mentis intencio sive destinacio per quam deveniunt ad finem. Sic enim agricola finem habet proventum segetum ut secure vivat
intencionem autem et destinacionem cordis agrorum expurgacionem [?] ut sic ad finem optatum veniat. Sic et finis noster est regnum dei sed
destinacio et intencio nostra est puritas animi sine qua ad illum finem impossibile est pervenire. Nam sicut via ad finem viatoribus ten-
dentibus labor est itineris non perfectus et in hac destinacione velut ad certam lineam semper dirigimus. Unde apostolus habetis fructum
in sanctificacionem finem autem vitam eternam vocans sanctificacionem cordis puritatem per quam devenimus in finem. Meditacio ergo in sepulcri [?]
paupertas et castitas non sunt nostra perfeccio sive noster finis sed instrumenta perfeccionis. Propter hoc enim instrumenta corporis artes constituti
non ut ea ociosa possideant sed ut fructum habeant [?] eo quod habet instrumenta habet, sed ut per eorum ministerium finem quem querunt
obtineant. Finis enim melior est hiis que sunt ad finem. Hic autem finis est vita eterna que non habet finem. Ymmo propter quam debemus
contempnere quecumque habent finem. Ymmo si finis bonus est secundum virtutem vivere sicut probat [?] de civitate dei finis vite humane est eterna
vivere [?] vera religione [?] finis vere hominis vita vero eterna nomine bone finis. Et Augustinus de civitate in fine
Quis est alius noster finis nisi pervenire ad regnum cuius nullus est finis. Secundum punctum sit. Nam tamen propter hunc finem [?] sed etiam
propter cordis puritatem que ad dictum finem nos dirigit laborare debemus ut per eam a passionibus noxiis cor nostrum illesum
servare possimus et conservare. Quicquid ergo propter hanc nostre mentis puritatem et tranquillitatem turbare quamvis necessarium nobis
videatur et utile tamen illud debemus declinare [?] errores et cordis dispersiones potius evadere et finem despectum lineam dis-
crecionis recte attingere. Propter hoc enim homo ad laborem nascitur ut sic bonus agricola spinas ab agro mentis eradicare conetur
ab agro oculi spinas curiositatis ab agro voluntatis spinas iniquitatis ab agro carnis spinas voluptatis ab agro to-
cius corporis spinas pusillanimitatis. Contra quod apostolus 2 ad Thimotheum 2o laborantem agricolam oportet primum percipere de fructibus suis. Propter hoc
ergo universa agimus et toleramus parentes et patriam divicias et delicias et honores nostri contempnimus ut puritatem cordis perpetuam
teneamus. Tertium punctum. Si pre oculis nostris non fuerit statutus noster finis cunctos labores nostros contingit inutiles. Nam
ut supra dictum est debemus puritatem mentis habere semper pre oculis sicut instrumentum per quod habetur ultimus finis. Hic est enim linea directiva
a qua si parum deflexerit cogitacio nostra statim ad eam revocamus in qua cogitaciones et opera examinare possimus. Unde
est enim mente quo retrahat [?] non habeat [?] per singulas horas et momenta per incertam varietate mutari
et quod hiis que cotidie accidunt in illum statum quod per prima acceperit continuo transformari. Unde [?] perfectus iste est conatus
ista est cordis destinacio ut deo et omnibus rebus se inhereant et quicquid ab hoc divertit eos iudicant ab eis in summum et
noxium quamvis sit magnum. Unde Marthe in ewangelio Luce dicitur [?] sollicita est et turbaris erga plurima cum unum esset necessarium
summum bonum ponendo non in vita activa quamvis sit laudabilis et plurimum fructuosa sed in sola contemplacione que vere simplex
est et una. Non sicut quod partem optimam elegit Maria non activam vituperando sed contemplativam preferendo que
non auferetur ab ea quia in futuro non est merces active sed magis actio cessatura. Et quemadmodum ioculatores et bellica
tela tractantes artes sue peritiam demonstrare volentes signum faciunt quod telis iaciendo ferire contendunt alioquin meritum [?]
artis non recipiunt et quanto plus a signo deviant se magis errare demonstrant. Ita et in proposito signum finis nostri con-
templacionem et rectam direccionis lineam teneamus. Quartum punctum. Accepta puritate anime non est quod eius tranquillitatem impediat
non hostis non filius non uxor non vicinus. Hic est non divicias non videt non carnem non malignum [?] quia et divicias contempnit
mundum subiecit et carnem affligit et proximum diligit et sic pax ex omni parte conciliatur, et deum ad se contracta in
suis affectionibus est formata secure quiescit et dulciter dormit non timens pavorem [?]. Hoc est carmis [?]
spiritualis non vana sompnia que sunt nocturna gloria non lecti duricies per impaciam et sic deum intrinsecus rapit quadam
inopinatam dulcedinem concipit de qua Augustinus 10 fine Confessionum ut supra habitum fuit dicit Aliquando intromittis me
in affectum multum inusitatum et aliud nescio quam dulcedinem que si perficiatur in me nescio quid erit quod vita ista
non erit. Et idem eiusdem in fine nono. Si cui sileat tumultus carnis sileant fantasie terre et aquarum et aeris sileat
et poli et ipsa sibi anima sileat et transeat se non se cogitando, sileant sompnia et ymaginarie revelaciones omnis lingua
et omne signum et quicquid transeundo fit et loquatur ipse solus non per creaturas carnis sed per se ipsum ut audiamus verbum dei
non per linguam carnis neque per vocem angeli nec per sonitum nubis nec per enigma similitudinis sed ipsum quem in eis amamus
ipsum sine hiis audiamus sicut nunc extendimus nos et rapida cogitacione attingimus eternam sapienciam super omnia manentem

bi corruet sed et subsistant alie visiones longe impares gradus et una sic rapiat et absorbeat et retrudat in intiora
gaudia spectatorem suum ut talis sit sempiterna vita quale fuit hoc momentum intelligentie cui suspiramus. Nonne hoc est
intra in gaudium domini tui. Vivi quidem de doctrine uel sciencie fine loquentes opus contendimus et prolongamus forsitan ulterius de
bitum opi suscepto fine et tamen imponentes ad presens indulgenciam silencio tribuitur cum gratia spiritus sancti aspirauit
ad sciencie uel sapiencie predictum effectum. ¶ Prologus secundi tractatus in quo agitur de doctore sequitur.

Otia longa nolbis requirit compositum et intricatus iam plurimum mensium circulis ymo negato otio multis
accedentibus negociis interserentibus libet inchoatum continuare tractatum. Et licet labore retentus adeo remissus
studio dilatus fuerim temporis intervallo inter scilicet ad medium venoretur prout indulgencia lectionum et
disputacionum quibus alligor et obediencie lege constringor continuacio pacietur. quinymo prout spiritus sancti gratia
fauerit sic quo quoque perfinguit aut agimus; tamen fabula censetur manus. Et qui intencio mea est compassionem
eiiciens et inserere mores et in talibus concerni prodendum est de certo. stilo magis humili quam subtili. Struendas in tu
et impugnendam certo calumpniam et cum me suscitat lingua maledica. si sciant vincetur vicia tangam metes
offendam. Et multum ad demitu calamum precendo quam sciens et prudens in flammam manum contendo. hoc est enim improrum
corrupcio. cum vita sua quam nolunt agnosci viderint publicatam uel scriptam libertate depingi statim tendunt et incipiunt
gemino dente scriptorem. tamen suorum actuum proditorem velut arguentes solam lunis claritate qui intorum dum suos dif
fudit radios arguit fedidate. Sunt qui quidem tunalit et magis invident disputatorem et personam lacerant dispu
tantis. Hos equanimiter sustinebit sapiens dum magis appetit in pluribus fructum quam in paucis timeat obtrectacionis
obprobrium sicut scriptum est. Nam parietes erunt ut audient. Non enim philosophi sumus aliis audire gloria non scripturis utentes
ut meretrimonis ad augmentum pecunie uel in fomentum auaritie. Non scolastica tam ut carpamus folia uel verba sciencie
et difficilius per tractatum spirituale et si non instruit audientes animum concitat saltem quantum ingenium. Dat intellectus arctet oc

certo catholicum pro dicendum me profiteor appetente radice sapiencie fructum vite despicienter etiam. Pensandum est insuper quod conpo
et difficilium pertractacio spiritualis et si non instruit audientes animum concitat saltem quantumlibet ingenium. Dat intellectus arcet ocium
et curiositatem ad multa gyrovagum figit et alligat intellectum. Et ut ea que continentur in scripti serie facilius deriuantur specialis tituli
supponuntur. ¶ Tractatus igitur iste qui de condicione doctoris est in septem partes diuiditur. Prima pars continet de doctrina dei. Se
cunda de doctrina boni angeli. Tercia de doctrina angeli mali. Quarta de doctrina hominis pertinente ad lectores. Quinta de doctrina
hominis pertinente ad pastores. Sexta de doctrina hominis pertinente ad predicatores secundum donum theorice. Septima de doctrina
hominis pertinente ad predicatores secundum complementum practice. ¶ Prima pars que est de doctrina dei quatuor continet capitula. Quorum primum est
quomodo deus docet angelos simplicissima visione certissima cognicione immediatissima revelacione. Secundum qualiter deus docet beatos
... quo deus docet hominem
in patria ut intelligat que de deo crediderunt que primus conceperunt que per scelera enarraverunt. Tercium quo deus docet hominem
in via ubi considerantur doctoris artificium doctrine beneficium docendi commercium. ¶ Doctoris artificium quia facilius utilius dulcius docet.
¶ Doctrine beneficium quia docet ignorancia petentes iustitiam penitentes paciam prefitentes sapienciam contemplantes. ¶ Docendi
commercium in lectione meditacione oracione contemplacione. Quintum est de genere doctrinis illuminacionum pertinentibus ad animas quas docet
in via hoc est mentis abstracte abstractio in unum collecte collectio in deum affecte affectio quietacio etc. ¶ Capitulum primum
¶ Quomodo deus docet angelos simplicissima visione certissima cognicione immediatissima revelacione etc. sequitur.

Expedito ergo de fine videamus de efficiente hoc est de doctore. Doctor enim est causa intellectualis que reperitur in deo
in angelo et in homine. Docet ergo deus. Exodus iiii. Ego ero in ore tuo docebo te quid loquaris. Et deutronomii xxxii.
Circumduxit eum docuit et custodivit quasi pupillam oculi sui. Docet etiam angelus. Danielis ix. Egressus sum ut docerem
te. Et eiusdem x. loquitur michael. Veni ut docerem te que ventura sunt populo tuo in nouissimis diebus. Docet
etiam homo. Matthei ultimo. Euntes docete omnes gentes. Ro. ii. Qui alium doces teipsum non doces. Docet autem deus angelos
sicut dicit Gregorius in super omelia super primam partem Ezechielis. deus ut non audeant homines in infirma etate predicare. Ipse anno
xxx. etatis sue interrogare homines dignatus est in terris qui per diuinitatem angelos semper docet in celo. Prima enim ipse est
dei sapiencia de ipso angeli viuendo bibunt sicut in etiam beatitudine saciantur. Docet autem eos simplicissima visione certis
sima cognicione immediatissima revelacione. Primum patet de simplicissima visione. Non est angelica cognicio collativa ut sci
licet intellectus ita distrahat per singula sicut nos simplici intuitu sine discursu omnibus prius cognoscimus cum sit prior
natura nobis innatus sic se habet ad cognoscibilia omnia que cognoscit intellectus angelicus. Et cum cognitio prior in nobis
sit altissimum nostre sciencie patet quod in summo nature sue attingens quodammodo infimum nature angelice. Unde dionisius vii. de di. no.
Diuina sapiencia fines priorum coniungit principiis secundorum. Et in eodem. Angeli neque a visibilibus aut sensibilibus congregant diuinam
cognicionem neque ab aliquo communi ad ista pertracta agitur. Et maioris in comento. Angeli non tenent circa compositum
varietatem. Et augustinus contra primo. Natura intellectualis sine ullo lapsu a quo facta est intendendo tibi cohibet omnem vicis
situdinem volubilem temporum. Et per hoc solvitur illa famosa questio qua queritur utrum tempus sit mensura angelorum. Dico autem quod
cum in angelis sit tamen essencia virtus et operacio. Cum eorum essencia liceat esse post non esse mensura eorum est eternitas
continua ad eternitatem. Virtutis autem cum sit media inter essenciam et operacionem sicut in essencia radicatur et per operaciones dilatatur

Compata ad eciā no hȝ aliā mēsurā; Compata ad opacōm mēdiat sm qz de opōmb; senti ut ȝ; opacōs aut p
cedit a vtute amistratiā et tūc tpe mēsurat et qz st tpales nō tpe tenētur. Si vo a vtute gtemplatiua aut
gotheb actō est qz est qualis anglice sbe sic lucē in sole et intelle in anglo vl cotemplatori sic mēsurat eūo Si vo
egredit a vtute gtemplatiua et actualit et p postq put gtemplaco intendit et remittit in anglis vl put est
circa rei desinere esse sic distinguo qz pte tpis qz si tpus dr mēsura motz sm pus et postq put ia mēsura sup
motu motz sup magnie et gtm fūdat sic nō mēsurat tpe qz nō est ibi gtm ȝ sba simpl et eiq opaco simpl
Si em a pori et psori in magitudie pus et postes i motu et a pori et psori i motu pus et postq in tpe necē est
qz careat motu et tpe quod caret magitudie Si vo sit ibi abstrāē rem gtinui et maneat pus et postq aut successio
tunc mēsurat tpe illa actio et est ibi nuc post nuc sic in vnitate et puctis Nā vnitas actu mīata sz vnitatez
sunt nūo intermedio Sic puctz puctu sz linea intermedia Sic in pposito nūc aliud nūc sine tpe sz sine tpe intermedio
gtinuante qz fūdet sup gtm Et ȝ est ymagiacō quā in hȝ pont q pat nos tonge ad melioꝝ iudicium Addimq
etiā ad pñs de simplicissia visioē qz sic dt Aug q i ultio de tnte qz omez sciaz nr̄a vno sic fortasse videbimq co
spectu quod si dabit nobis nō negatr anglis Septm pz de ctissia cogniciōe Sic em pbat i vo de cite c xxxi dicēs
boni nunqz fallunt in sua cogtōe demones aut sepe videt At boni angli catore et in ipo cātuād nō cātaaz p
cātuād sic dr i li vo sup gen Et i vo de gsolacōe bulo invisibilia p visiblia cognoscunt accātua uidi Ȝ; quod opq
est sealis teneat iaz soliū cātua celi illa est psto hnt p quod porq ista inueat. videt vbū et in vbo fcā p verbū
nc opus hȝ qz hnt q facta sut factoris notiaz mediāte neqz em ut nt ipa nouit ad ipa descendit q illa ibi vidz
vbi longe meliq sut qz in seipis Et xi de cite c xxviii Vnā hȝ alit in vbo dei cognoscunt ab anglis vbi hnt caus
rones qz suas sm quas facti st incommutabilit pmanentes alit in seipis illa clariore hac obscuriore cogtone
velut artis atqz opuȝ Octauū pz de imediatissia reuelacōe p id quod in cōdm calog Angli scti nō p vba sonātia
sed dicunt. ȝ p ipam pnciaz inmutablis vritatis Et sic pbat Aug i li xii gfessionū Ita est imediata cātua aglica
doctori suo qz eius colloquio nulla variat mutablitē ȝ requiescit in sola dei gtplacōe a qua nc auertit nc quatit ad se
nc aute anglicaz nōq nc in ipa tpus inuenit nc vllo a dei pncia auertit. et io nō mutat Vnd i xiii gfessionū
laudet te supcelestes ppli angloꝝ tuoꝝ qui nō hnt opus suspice firmamētū hoc et legēdo cognosce vbū tuū
videt faciē tuā sp et ibi legunt sz silbis tpm quid velit etiā volutas tua legunt eligunt et diligunt sp legunt
et nunqz ptit Eligendo em et diligēdo legunt ipaz incommutablitē cōsilij tui nō claudit codex coꝝ nc plicat
liber coꝝ qm tu ipe hȝ es illis et es inetnū qz sup hȝ firmatm ordinasti eos quod firmasti sup infirmitē inferiōe ppꝝ
vbi suspicelt et cognoscent misez tua tpalit enūciāte te qui fecisti tpa De pmo doctori xpo xxo dictū est
moysi qz ascenderet i monte et ibi hȝet quo eductq est a dno Et sap vii Omi artifex docuit me sapiaz Est u
i illa spus intelligencie Est em intellia simpl mentis asptus Vn intellia vocat angli De 2o ca xxi Ngr
sciuimq qz verax es et viā dei in vitate doces Vn in vitate qz videt in vbo incommutablez vitate sic dr i vii
li sup gen Et io sic dnt vitas linearꝝ qm intellia gspiciat et qm in pulue scribit et instra in vite iumutabi
li sup gen. Et io sic dnt vitas linearꝝ qm intellia gspiciat et qm in pulue scribit et instra in vite iumutabili
et in aīa insti Ita enī est cogto cātuarꝝ in dei sapia tmqz in arte factte qz in ipo ope Vn ipi meliq et veiq
nouit in deo seipos qz in seipis et qz nosipi sumq noti nobismetipis ut i xi de cite De 3o Joel 6 Filij
omis dociles dei Et id Johel 2 Letamini in dno qz dedit nobis doctore insticie Licet em oia sciant angli que
ptinet coꝝ btitudini tn multa sut que ipi nesciunt ȝ in speclo etnitatis illa addiscunt Vnd dyo de anglica iarā
c vio dicit quo a bta vgine et a xpi huanitate eciā sunt anglis supiores multa receperunt q antea nō receperūt
Nesciunt em de na sua angli boni sz mali interiora mētis occulta nc ea nouit nisi ille solq qui scrutat renes
et corda Cognoscere tn put p signa i nobis forinsecq opaiā et motq sic qualitates affecconū interiorꝝ de
clarāda put dt Aug ad Nebridiū Arbitror omez motu aie ad facie in corpe ȝn linquis go q nō put pcede
docent qz revelacōe put specluȝ dignat eos onde Docet eciā btos in patia ut intelligat q de do credideriut

Docet eciā btos in patia ut intelligant que de ~~q ppmiis gtigerunt q picula euaserunt~~ [illegible]
deo crediderunt que ppmiis gtigerunt que picla euaserunt De pmo pz p id ps Sic audiuimq sic vidimq
i ciuitate dni virtutū Et nuc go videmq nunc p fide videbimq in patia p spem Vn xx de cite c xxi et xv de
tnte c xxxi et i li de kathezisandis rudibz manifeste pbat qz qcuqz de deo in via p fidem credunt pfecte in
patia cognoscet ymo sic xxv li c xv de tnte pbat multo clariq eū videbimq qz nuc eiq ymagiez que nos
sumq Etiam ut dt Je xxxi nō docebit ult vir pximū suū et vir fratm suū dicēs cognosce dnm omes em
cognoscet me a minimo usqz ad maxim ait dns hoc est em vita etiā vt cognoscat dnm patrem et filiū
et spm sctm Ad hunc doctore sponsa suspirans ait Can viii Ibi me docebis. vbi nq maloꝝ metus nq
hostiū impetq nq dolq ampla domus locus refertus inuesq scienq lucidq et optelsus nec tenebre.

luce indeficiente radiante. Ibi doctrina querat qui docere desiderat et librum legat que semel vidisse erit totum didi-
cisse. Post depositionem enim corporis statim videtur doctor ille ab animabus sanctis unde Ciprianus ad fortunatum de exhortatione
martirum sic ait. Quanta est securitas qualis leticia aperire oculos ut perspicias et augustinas glo. claude i. monito oculos
quibus homines videbantur et mundus et aperire eos statim ut videatur deus et xpistus. Tunc hic attendendum est quod a sanctis non sic
videatur deus ante resurrectionem sicut videbitur post resurrectionem. Unde Aug. super gen. ad litteram dubitandum est raptam a carnis
sensibus mentem et post mortem carne deposita transcensis etiam similitudinibus corporalium non sic videre posse incommutabilem substantiam
sicut angeli videt sive alia latentiori causa sive ideo quod inest eis naturalis quidam appetitus corpora administrandi quo appetitu
retardatur quodammodo ne tota intentione pergat in celum quamdiu non subest corpus cuius administratione appetitus ille conquiescat.
De 2o sicut intelligant que prius ignorauerunt. Secundum Anselmum in libro de similitudinibus dicentem. Tunc iusti cuncta scient quecumque deus
fecit scienda. tam ea que preterita quam ea que post mortem sunt. Ibi a singulis omnes ibi ab omnibus singuli cognoscentur. nec quemquam
omnino latebit qua patria qua gente qua stirpe quis editus fuerit vel quid etiam in vita sua fecerit. Et hic beatus gregorius. post-
quam corporee structure depositionem mali cognoscent bonos et boni malos et boni bonos. Hic ergo boni malos etiam
mali cognoscent bonos. Nam et diues ab abraham cognoscitur cum dictum est. Recepisti bona in vita tua. et electus
lazarus a reprobo diuite cognitus est quem mitti precatur ex nomine dicens. Mitte lazarum ut intingat extremum digiti sui in aquam
ut refrigeret linguam meam. In qua videlicet cognitione utriusque partis cumulus retributionis excrescit. ut boni amplius gaudeant qui
secum eos letari conspiciunt quos amauerunt et mali dum cum eis torquentur quos in hoc seculo despecto deo dilexerunt
eos non solum sua sed eorum etiam pena consumat. Fit autem in electis quiddam mirabilius quia non solum eos cognoscunt quos in hoc
mundo nouerunt sed velut visos ac cognitos recognoscunt quos numquam viderunt. Nam cum antiquos patres in illa eterna hereditate
viderint eis incogniti per visionem non erunt quos in opere semper nouerunt. Quia enim illic omnes communi claritate deum
conspiciunt et quid est quod ibi nesciunt ubi scientem omnia sciunt. I Ioh. ii. unctio docebit vos de omnibus i. xpistus qui
inspirat unctionem. Ibi docentur mortui quid agunt viui. Unde ggg exponens i. mor. in Iob Siue nobiles fuerint filii sive
ignobiles non intelliget. sic ait. Sicut hii qui adhuc viuentes sunt mortuorum animas quo in loco habeantur nesciunt. ita mortui
vitam in carne viuentium post eos qualiter disponatur ignorant. quia et vita spiritus longe est a vita carnis. Et sic corporea
et incorporea diuisa sunt genere. ita etiam distincta sunt cognitione. Quod de animabus tamen sanctis nullo modo credendum est quia que intus dei
omnipotentis claritatem vident sit foris aliquid quod ignorent. Sed carnales quamque quia amorem precipue filiis impendunt
hic eos beatus iob nescire post mortem modo asserit quos hic vehementer amauit. et siue nobiles sive ignobiles sint filii ne-
sciat quorum eos cura fatigabat. Licet enim mortui nesciunt quid agat viui per naturale conditionem. sciunt tamen vel per presentium
relationem vel per angelorum reuelationem vel per diuinam contemplationem. Patet August. in libro de cura pro mortuis agenda. Et fatendum
est nescire mortuos quid hic agatur a viuis. sed postea factum est. Patet audire ab eis qui hinc ad eos moriendo pergunt
non omnia quidem sed que sinuntur indicare. que sinuntur etiam ista meminisse et que illos quibus hec indicant oportet audire.
Patet etiam ab angelis qui rebus que hic aguntur presto sunt audire mortui aliquid quod unumquemque illorum audire debere iudicat
ille cui subiecta sunt. Nisi enim essent angeli qui possent interesse viuorum et mortuorum locis non dominus ihesus diceret. Contigit
mori inopem et illum ferri in sinum abrahe. Patet etiam spiritus mortuorum aliqua que hic aguntur que necessaria sunt eis nosse non solum
preterita vel presentia verum etiam futura spiritu dei reuelante cognoscere. sicut non omnes homines sed prophete dum hic viuerent cognoscebant
nec ipsi omnia sed que illis esse reuelanda dei prouidentia iudicabat. Xpistus autem est qui docet qui cathedram habet in celo
caput enim membra sua docet. sicut dicit Aug. in libro de disciplina christiana. Ad cuius doctoris scolam suspirabat. Ysa. ii. Ve-
nite ascendamus in montem domini et ad domum dei iacob et docebit nos vias suas. Hoc est enim sabbatum in quo xpistus do-
cebat populum. Luc. vi. Cepit ihesus in synagoga docere et multi admirabantur in doctrina eius. De 3o sicut intelligant que
prius ignorauerunt. Secundum Anselmum in libro de similitudinibus dicentem. ut in dei laudibus eternaliter concordent. Sed de quanta miseria sit
erutus recepto coram fieret. Et Iulianus pomerius de vita aug. sic ait. Quanto attinet ad statum eternalem mentoris vniuscuiusque
quisque preteritorum malorum erit. quanto autem ad experientiam sensuum praesentis erit inmemor. Nam et peritissimi medici sicut arte sciunt
omnes fere morbos corporis nouerunt sicut autem corpore senserunt plures vero nesciunt quos ipse passus non est. Unde Aug. in fine
libri de ciuitate dei. Si se miseros nescituri sunt quomodo sicut dicit psalmus. misericordias domini in eternum cantabunt. Luc. quarto. Egressus ihesus
in virtute spiritus in galileam. docebat in synagogis eorum et magnificabatur ab omnibus quia laudabitur a sanctis qui liberati sunt
a temptationibus post laqueus contritus est et nos liberati sumus. Iob 24. Deus qui dedit carmina in nocte qui docet nos
super iumenta terre et super volucres celi erudit nos. Mentes enim sanctorum terrestria cuncta despiciunt et sub se habere quecumque
superbit quemque preterit contemplatur. et quia in quodam vertice conditi constitute tanto sibi omnia subesse conspiciunt quanto semet-
ipsas vero auctori omnium subdunt. Et inde cuncta transcendunt. Unde ceteron auctorum vera se qualitate substernunt. sicut
gregorius 26 mor. Et psalmus Ubi est sanctis in via quid erit de sanctis in patria qui carmina canunt per noctem quam enascerunt
sic in libro luce aspiciunt et in luce tenebras deprehendunt. Docet homines in via ubi apparet doctoris artificium
doctrine beneficium. docendi officium etc.

Docet etiam deus homines in via. Circa cuius doctrinam
considerandum doctoris artificium doctrine beneficium et docendi officium. Doctoris artificium, quia docet facilem utiliter

vltra differunt. De primo doctrina scilicet que docet secularis quam doctrina sapientie secularis. multo magis eius qui docet sic prelatos. sicut
non sic scribe et pharisei. Non enim indiget in doctrina conpendio et tempore non librorum aut verborum multitudine sed propria voluntate solliciti
esse qualiter aut quid videatis. Spiritus enim sanctus docebit vos in ipsa hora quid vos oporteat dicere. De 2° ysa. 48 Ego
dominus deus tuus docens te vtilia non scurrilia non anilia non nopia vel vicia. De 3° Joh. 18. Ego palam locutus sum mundo
ego semper docui in synagoga et in templo quo omnes iudei conueniunt. Et Mar. ij. Omnis turba veniebat ad eum et docebat
eos. Omnes enim docet magister qui intus loquitur sicut dicit thomas in glossa. et Joh. de cetero et in dictis. Ita ipse illuminat omnem hominem venientem
in hunc mundum quoniam ipse est lux qui omnes homines illuminat. De 4° Mar. viij. Docebat discipulos suos quoniam oportet filium hominis multa pati.
Inequaliter enim docebat turbam et discipulos. vnde in p conformi. vultus vbique presidens omnibus consulentibus te simul quamvis vides omnibus
eciam diuersa consulentibus liquide tu vides sed non liquide omnes audiunt. Et in eodem. ouid quo vultus eodem vbique apparens illa
iuncta est et illi loquitur ymmo vero omnibus loquitur sed illi intelligunt qui eius vocem acceptam foris intus conferunt cum veritate. vnde
in li° contra faustum ouid quo diuerse fistule ab eodem spiritu diuersis de inspirant. Considerantur doctrine huius quia sapiens vniuersaliter de bonitate
et sapientiam docet et iusticiam et vtile quibus nichil est vtilius in vita hominibus. Docet enim temperantia peccatores iustos penitentes
paciencia proficientes sapientiam contemplantes. De primo Thob. 1° Thobias filium suum ab infancia timere deum docuit et abstinere
ab omni peccato. Et leuit. xv. Docebitis filios israel ut caueant immundicias et non moriantur in sordibus suis. De 2° Ozee x Tempus
requirendi dominum cum venerit qui docebit vos iusticiam. De 3° 2 Reg. xxij. Docens manus meas ad prelium conponens quasi arcum
ereum brachia mea et timitum. Et in quadam dulcedine quia vir sapiens non frangit in tribulacione sed coreretur in gratiarum actione. De
4° psalmista. Dirige me in veritate tua doce me. Et ysa. 28. Quem docebit scienciam et quem intelligere faciet auditum ablactatos a
lacte auulsos ab vberibus. Sed contrario docens carne mundi non temperanciam sed impuritatem aliam non iusticiam sed cupiditatem. spiritus non pacienciam
sed pusillanimitatem. intellectum non sapientiam sed curiositatem. De primo apoc. 2° Balaam docebat balac mittere scandalum coram filiis israel
edere et fornicari in vacacione gule et libidinis. De 2° Mich. 3 Principes eius in muneribus iudicabant et sacerdotes eius in mercede
docebant. De 3° Mat. v. Qui soluerit vnum de mandatis istis minimis et docuerit sic homines minimus vocabitur in regno celorum. De 4°
2 ad thim. 4. Erit tempus cum sanam doctrinam non sustinebunt homines sed ad sua desideria coaceruabunt sibi magistros prurientes auribus et
a veritate quidem auditum auertent ad fabulas autem conuertentur. Consideratur docendi congruitas. Ut enim vis a deo spiritualiter scilicet
vera sapientia a deo edoceri. necesse est te in lectione meditatione oratione contemplatione pro data gratia exerceri. Hec enim familiaria sunt doctrine
de quo nunc agimus et spiritualibus discipulis familiaria sed ignota carnalibus. Vt enim ait hugo in 3° doctrine sue. li. prima lectio
intellectum dat. Secunda meditatio consilium prestat. Tercia oratio petit. Quarta contemplatio inuenit. Et de doctrina que est in lectione
deutr. 31. Scribite vos canticum istud et docete filios israel vt memoriter teneant. In eodem. scripsit moyses canticum et docuit
filios israel. Et 2 paral. xvij. Docebat populum in iuda habentes librum legis domini. De 2° 1 Esdre 7° Esdras parauit cor suum
vt inuestigaret legem domini et faceret et doceret israel. Quid enim est meditatio nisi quedam studiosa mentis ad inuestigandum diligens
intencio. De 3° 1 Reg. xij. Absit hoc peccatum a me ut cessem orare pro vobis et docebo vos viam rectam et bonam. Nam in oratione
deuota recipitur. vnde populus inferior eruditur. vnde in oratione quisquis ad dominum psalmista dicebat. Benedictus es domine doce me iustificaciones
tuas. De 4° Neemie viij. Abijt populus ut comederet et faceret leticiam magnam quia intellexerunt verba que docuerat eos. Et in psalmo
Faciem tuam illumina super seruum tuum doce me iustificaciones tuas. Ex quibus duabus auctoritatibus habetur quod sicut dicit hugo interior compositor hominis
sed quia doctrina per contemplacionem adepta magna est exultacio et illuminacio in anima. de hiis in tractatu de forma docendi.

De iiij^or^ diuersis illuminacionum pertinentibus ad animas quas docet in via. scilicet scilicet mentis abstractio abstracte in vnum collectio Collecte

in deum affectio Affecte quietacio. sed

Ad hec quatuor illuminacionem requiruntur vtique. Mentem enim illuminandam oportet ab
alijs abstrahi abstractam in se vniri et colligi. vnitam in deum affici et affectam quietari et conquiescere finaliter.
De primo patet. Mens racionalis que in orizonte duorum mundorum sensibilis et intelligibilis inferioris et superioris collocatur.
quia animat corpus ut est forma secundum esse. deo vero ut est forma secundum essenciam et habens super se lucem eternam supereminentem cui
quam tangit quia a vertice tum erigitur ad regionem lucis. cum vero inclinat se ad corpus et inferiora intrat in regionem tenebrarum
et vertice inclinato ad terram more pecudis inclinatur et quasi sopitur. psalmista. Illumina oculos meos ne vnquam obdormiam in
morte. propter quod eam oportet abstrahi ab omni feculencia. hec est a delectatione peccatorum alligatione corporis. occupacione negociorum
ymaginacione fantasmatum simulacrorum que eius mentem grauat et obtenebrant et ita replet quod animam iam insipitam tempore alia
inspiracionem prohibent. propter quod dicit aristoteles melancolicos esse magis ydoneos ad huiusmodi illuminaciones valent quia illa complexio
magis abstrahit a mentis impedimentis a delectacionibus carnis et tumultibus mundanis. Anima enim corpori vnita et multe
alligacione cum eius corporis passionibus consopitur et obito carnis pariete non potest radium illuminacionum percipere. et secundum modum
abstractionis apparet modus choruscacionis et scintillacionis ut dicit augustinus in li° de videndo deo. Totum inquit quod intelligo
volo vt qui me audit intelligat et sencio me non ita loqui ut hec efficaciam maiorem quia ille intellectus quasi rapida choruscacione perfundit animam. illa autem locucio tarda et longa est longeque dissimilis et cum ista voluitur se iam illa
in secreta sua recondit. Et infra. Nec amor tantus est ut carnis destructa caligine penetret intimum secreti

vide vtrumque fulget ista que dixerunt. De 5° pz dyo. Omne pre moto manifestatiois lumen processio in nos optime ac large proce-
ditur ut vnifica. Virtus restitutiua nos replet et conuertit ad congregantis patris vnitatem et deificam simplicitatem. Nota prius est af-
fectus patrie pietatis ex quo procedit in nos illuminacio nos implentes et vnientes et ad ipsum reducentes. Est enim lumen illud
vtique vnifica dispersos colliges et vniens et conuertens nos qui prius dissiliebamus firmiter auferens multiplicitatem diuisam preunitate procedens.
Sic enim radius solis nos reducat ad solem et ille illuminacio nos vnitos in nobis reducat ad creatorem. Dixit ergo semper in vnum
collige et ad se intuere quia lumen illuminacio. Baruch 5°. Conuertere Iacob et apprehende eam ambula per viam ad splendorem
eius contra lumen eius. De 3° pz. Mens abstracta ab exterioribus et vnita in se intuetur sic et cum sit ymago dei videt deum in se.
Propriumque speculum ad videndum deum mens est rationalis cum sit ymago dei expressa. Est enim sicut speculo et mundato et dum
diligenter inspecto incipit ei quoddam diuine lucis claritatis interlucere et quidam insolite visionis radius oculis eius apparere.
Psalmo: Signatum est super nos lumen vultus tui domine. Et ex huiusmodi lucis visione qua admiratur in se animatur ad videndum lumen quod
est super se ut deum et erumpit in quandam flammam desiderij deum videndi et ex summa intensione qua afficitur in deum. Summe
vnitur deo per amorem qui est vnio amantis et amati. Et sic ad flammam intensam scintilla super semina ita ad illam delectacionem
et affectionem sequitur illuminacio et intellectus qui aufert velamen ignorantie ab eo sicut flamma rubiginem. Unde est quod ad scien-
tiam eruditionem melius proficit deuocione quam inuestigacione. Sexto pz quod anima sit abstracta et vnita et in deum affecta fa-
miliariter loquitur ei et docetur ab eo sicut moyses in monte et caligine docebatur a deo. Propter hoc illuminacio nica in deliciis in...
Nota ista caligo est diuina qua mens ornatur ab omnibus actibus apprehensiuis quantum est ex parte sua et est in actuali ignorantia
omnium creatorum ut est actum creatiue vnita. Non sibi ipsi sed est in summo desiderio in deum conuersa secundum supremum depositiue virtutis
sue vnita deo et tunc concipitur a radio diuine illuminacionis et accipit veram et incredibilem cognitionem diuinorum vnde illa caligine et ei
se reuelat sicut nouit decens et dignum et huiusmodi radijs illustracionis mistica theologia amorosa et est cum deo fruicio secretissima
et hoc dyonysius sapientia ubi est delectabilis summa et cognicio perfecta prout est in via. Ysaie 60. Surge illuminare Ierusalem quia venit lumen tuum
et gloria domini super te orta est. Hoc ad illuminatos quia dicte sunt in actu suo sicut quod lumen illud videtur in quo alia videntur.

Capitulum 2ᵐ

Post ea que probata sunt de doctrina dei sequitur pars secunda que est de doctrina boni angeli continens 4or capitula. Qualiter angelus
bonus docet alium angelum in quo consideratur doctrine origo ordo modus et finis. Qualiter angelus docet homines per reuelacionem
interiorem in quo consideratur reuelationis ministerium tempus forma et modus. De subiectis et modo angelice reuelationis et suis multiplici-
bus et modo multiplici. Qualiter angelus bonus docet alium angelum in quo consideratur doctrine origo ordo modus et finis.

Docet ergo angelus bonus alium angelum. Ad cuius doctrine consideracionem videamus doctrine huiusmodi originem ordinem modum et finem.
Origo fundatur super diuinam reuelacionem. Ordo super dispositionem eorum actionum. Modus super inspiracionem intellectualem. Finis vel causa
super reductionem et conuersionem. De primo sciendum. Diuina vtique omnibus se effundens omnia replet et omnia latet ex illa quibus illucet
et superillucet quia incomprehensibilis est. Sed summis angelis in ea magis contentiue lucem cognitionis copiosius influit et per ipsos
lumen inferioribus seriatim distribuit prout capacitas eorum recipit. Sicut radius solis naturam puriorem et diuiniorem magis il-
luminat et illa mediante seriatim crassiores penetrat et ex tabilitate naturarum mensura distribucionem sui luminis manifestat. Sic
et videmus in caloe ignis qui propinquiora et magis calefacit. Sic deus qui est illuminacionis principium lucis sue fulgore primo declarat
in primis angelis copiosius quam in alijs et per eos inmediatores alijs participat. Diffusiuum diuini radij sicut pz dyonysius 4° capitulo de
angelica ierarchia. Est ergo omnibus illuminacio principium eius quod est illuminare deus quidem natura et vere et proprie ut lux substantialis et ipsius esse et
videre causa. Natura dicitur quia non ab alio. Et vere quia in se ipso et proprie quia ipse enim est causa videri essendi et causa ipsius lucis et causa
visionis actualis suscepte per lumen. Aliud exemplum ponit Boecius in libro de vnitate et vno. Quemadmodum si tres vel plures
fenestre vitree vna post aliam contra radium solis recte disponantur in ordine. Secunda minus suscipit lucis quam prima et tertia quam 2a
et usque ad vltimam fit defectus lucis non propter lumen in se sed propter elongacionem fenestre vitree vltime a lumine. Sic etiam in
vnitate propter descensum eius a primo monade et originali ad inferiora fit degradacio sue simplicitatis et minoracio sue virtutis
ad similitudinem aque que in ortu suo tenuis et clara nascitur sed paulatim decursu defluens in paludibus spissatur et obs-
curatur. De 2° sciendum pz in 3° capitulo de angelica ierarchia. Omnis operacio angelorum est ordinata. Vnde superiores doctrinam
influunt inferioribus. Inferiores autem ordines mensurabiliter restituunt superioribus. Vnde in persona christi vbi dicitur: Quis est iste rex glorie.
Interrogatiue quod superiores angeli in ascensione diuina docuerit inferiores aqua mediantibus. Item quod superiores inmediate a deo
doceantur. Dicitur Ysaie 63. Quis est iste qui venit de edom tinctis vestibus de bosra. Ex quo intelligitur summi angeli
non sic conscendo et ammirando vel dicere quod non perciperent premendo dei generacionis reuelacionem ipsum intueri. Ideo post
mutuam collocucionem a deo inmediate eos docente audiunt responsum. Ego qui loquor iusticiam sicut pz in 7 capitulo dyonysius
de angelica ierarchia. Et sicut illi qui eorum electi sunt qui christum inmediate audierunt et magis quam illi qui mediantibus epistolis a
discipulis aut alijs doctoribus didicerunt. Ita in angelis clarius illuminantur qui in deum inmediate extenduntur quam qui
mediantibus ipsis a deo illuminantur et per superiores illuminantur inferiores et ad hoc patet exemplum quod multa sunt in Biblia. Ita
Zacharias primo premittit duo relaxacionem captiuitatis babilonice quod primo vnum de superioribus angelis reuelatur quod audiens

verba bona et consolatoria de restitucione captiuitatis / audiuit magister a deo. et ille inferior diuinum consilium retulit et iterum ille zacharie denunciavit quod ciuitas illa iherusalem reedificaretur et ab hominibus habitaretur. Vide ergo distinctum ordinem a deo ad angelum supremum ab illo ad inferiorem angelum ab illo inferiori ad prophetam a propheta ad ultimum. Preterea sic colligitur quod ix et x capitulo ezechielis cum diuina iusticia relapsare voluit penam iudeorum primo cherubim est reuelatum deinde viro vestito lineis et per virum vestitum lineis qui designat angelum docentur sex viri habentes in manibus vasa interitus qui quidem significant alios inferiores angelos docentur magister facere de puniendis iudicium et de salute signo thau in frontibus signatorum super quem magister scriptura Thau videtur non occidebatur. Et illud danielis viii capitulo legitur quod quidam angelus tanquam superior iniungit gabrieli tamquam inferiori ut faceret danielem intelligere visionem quam deus docuit illum superiorem superior autem inferiorem inferior autem danielem et daniel plebem sicut dicitur in ipso capitulo iii de angelica ierarchia cum suis.

Nec solum superiores docent inferiores in suis ordinibus immo in eodem ordine sese docent cum suis ordinibus supra. Ierarchia enim que facit principatus dicitur et angelorum congregacionem in tres ierarchias diuidit. Quelibet autem ierarchia in tres ordines quilibet ordo in tres partes continendo primas medias et ultimas virtutes immo quelibet mens angelica habet in sua singulari persona speciales primas et medias et infimas ordinaciones. Et quod dicitur ysaie vi duo seraphim clamasse ad alterum planum sicut dyonisius x capitulo habetur quod ille qui clamat per eum cui clamabat edocebat. Nec solum hoc est in angelis sed in intellectibus humanis secundum conformitatem cum angelis. Intelligitur ergo hec triplicitas trina in intellectu humano ad similitudinem eterne triplicitatis que est in angelis considerans sicut enim quilibet intellectus racionalis primo ut adiutus gracia fiat amorosus cum seraphim luceat scientia cum cherubim et spiritualis operis diiudicet omnia cum thronis. Sicut et secundo ut ducatur cum dominacionibus et fortis sit cum virtutibus et ordinatus cum potestatibus. Sicut et iii ut principet cum principatibus et nunciet inferioribus cum angelis et principando nunciet et nunciando principet cum archangelis. Ordines autem istos ierarchicos possum aliter in modo assignare sed prolixitatem propter fastidiosos auditores et quia non videtur quod toto ad propositum pertinet. [De 3o sic.] Dyonisius in dyuinis non indiget angelus lingua et auditu corporali nec sermone corporalem non profert sed sine sermone plato dicit in modo consilia et intellectus tradunt unde gregorius super iob. Item ad corinthios primo Si linguis hominum loquar et angelorum. Sicut autem linguas angelorum vocat nutus vel signa quibus maiores angeli minoribus significant ea que de dei voluntate primi senciunt. Unde dicitur quod angeli habent potestates sermonis intelligibilis quo indicant affectus suos et nutus de rebus quas cognoscunt non creant in eis a principio. Nec est idem in angelo loqui quod intelligere vel cogitare sed cogitatum vel intellectum quadam luminositate irradiare aliquem et audire angelum loquentem. Item aliud est quod eius cogitacionem vel intentum videre. Et quod unum exprimitur non sic ab aliis videtur vel intelligitur nisi ab ipso angelo loquente voluntarie eis exprimat. Unde dicitur quod locucio angelica est cogitacio ducta per voluntatem ostendendi alteri. Et hec est locucio angelorum secundum naturam suam in qua conueniunt boni et mali angeli.

Alia vero est eorum locucio per graciam secundum virtutem speculi summi motoris supremi in qua conueniunt angeli boni et anime sanctorum. Unumquodque enim ibi manifestat intellectum vel voluntatem alterius secundum reputacionem speculi et voluntatem ipsius supremi motoris. Unde licet omnes respiciant in speculo non tamen omnes equaliter a speculo recipiunt sed quidam plus quidam minus secundum dignitatem recipiencium et secundum voluntatem ipsius speculi quod ostendit cui vult quantum vult. Non enim omnes angeli vident omnia in speculo sed sicut plena revelacio reservatur plenitudini glorie que consummabitur corporibus positis in medio futuro. Ad intellectum autem predictorum de mutua locucione aliorum qui sunt lumina intellectualia ut dicit tota dominicus valet exemplum de luminibus corporalibus. Ubi sicut tamen lumina vel plura videntur esse radii omnium coniuncti in aere sed probantur esse distincti in essencia per hoc quod si subtrahatur unum illorum luminum subtrahuntur omnes radii ab illo procedentes. Similiter si secundum lumen subtrahatur et similiter de tercio. Quod si essent ibi vera coniunctio illos possent radii unius luminis separari ab aliis sine mutacione eorum. Unde patet eos esse distinctos sed continuos. Si ergo quodlibet illorum luminum haberet voluntatem liberi arbitrii possent radios suos contingere vel influere aliis quando et quibus vellet et ostendere quando et quibus vellet. Hec ergo celestia illa lumina cum sint voluntate liberi arbitrii predita secundum voluntatem suam illuminaciones suas sui sermones intellectus intimant quibus volunt et celant quibus volunt. Ex hoc patet quod unusquisque angelus potest intencionem suam aliis manifestare ita ut non innotescat aliis. Et unde proueniunt hec occultacio? Dico quod a libero arbitrio prouenit occultacio in substanciis spiritualibus. Prout dicit augustinus super genesim quod sicut corporales substancie corporalia habent aliqua velamenta quibus se alienis aspectibus occultant sic in spiritualibus suo modo intelligendum est esse et hoc maxime accedente diuina voluntate. [De 4to sic.] Hic dicit dyonisius 3o capitulo de angelica ierarchia.

Ierarchia est ordo diuinus sciencia et accio deiforme quantum possibile est similans et ad inditas ei diuinitus illuminaciones proporcionaliter in dei similitudinem ascendentes. Hic est perfeccio et intencio angelorum reducere se inferiorem in deum ut magis et magis purgati et illuminati et perfecti per amorem assimilentur ei prout possibile est eorum receptibilitati. Necessarium est enim intellectualem creaturam purgari nam impura non recipit illuminacionem et tenebrosa non potest habere opera perfeccionis quia qui in tenebris ambulat nescit quo vadat aut verius quo corruat. Nota est ergo si impura est creatura intellectualis ut hoc quod ab impuritate mundetur. Et vero impuritate ab inicio non concipit sicut angeli. Hoc est ei preseruari ne incidat in puritate conseruari. Illuminari autem est per virtutes activas et speculatiuas cognicione muniri. Perfici autem est per operaciones virtutum consummari. Tota ergo superiores inferiores purgando illuminando perficiendo in deum reducunt voluntates suas eis innuunt. 2o omnes deum aspiciunt in quo loquuntur. Manet autem in eis operacio infatigabiles et attenti se ad eterne sapiencie spectacula contenti prout quelibet cuiuslibet capacitati et hec per fortitudinem amoris diuini a quo nulla prout oracione deflecti vel eciam retardari. Et sic suas intelligencias in deum et suos nutus in amore contendunt et perferunt et ad dei imitacionem se reformant. Cuius speciem se aspiciunt et diuinis lumen lucis recipiunt et sese recalefacientes sese recalefaciunt et reignitunt non per accionis reitacionem sed ad originale primum reuersionem ut subito calitatis plenam recipiat cuiusdam spiritus recalefacientes et reignientes habent esse patet quod unusquisque capitulo angelice ierarchie. Et ad euidenciam predictorum nota quod locucio angeli appellatur nutus quidam intellectus quo inclinat aliam substanciam vel applicat se ad eam ut manifestet ei suam voluntatem. Nutus enim intellectualis

primo est in intellectu angeli secundum quod eam cognoscit. Secundo est in eius affectu secundum quod eam afficitur. Tercio cum illa species que sic concepta est et cum qua sic afficitur inclinat angelum ut eam alii manifestet et tunc secundum angeli voluntatem manifestandi eam, et illa species prout est sub voluntate manifestandi dicitur verbum. Dicitur eciam nutus. Hec dicitur verbum propter similitudinem verbi nostri interioris. Nutus propter similitudinem verbi exterioris et vocalis. Ut sic vox nostra est vehiculum verbi interioris ad alium, ita ibi nutus vehit ad alium ipsum verbum et sic species ipsa prout est sub actu manifestandi quasi conceptum suo modo vehit separatum prout dicitur nutus sub voluntate manifestandi. Unde idem est nutus et verbum secundum essentiam sed differt secundum racionem alterius et alterius. Sic ergo intelligo locucionem angeli prout ipsam speciem: primo est in racione concepti, 2° in racione affectus, 3° in racione verbi et nutus. Differt autem locucio angeli a locucione nostra in hoc quod locucio angeli boni per manifestacionem quod vult et cui vult illud cum loquitur ad attencionem sic inquirendi dicitur et sciendi. Non sic est in locucione humana sed in voluntate audientis est quod se convertat vel non convertat ad audiendum.

Qualiter angelus docet homines per revelacionem interiorem in quo consideratur revelacionis misterium tempus subiectum et modus.

Docet eciam angelus homines per interiorem revelacionem. Consideratur ergo in hac doctrina circa bonum angelum revelacionis misterium, tempus congruum, subiectum et modus. De primo sic: [illegible] de angelica revelacione. Lex per angelos nobis data est, Gal. 3°. Hec et in illa tota ante legem et post legem precepta magis angeli ad divina reducebant vel agendi inducentes et ad recta virtutis via decernere et via operata traducentes vel ordines sacros vel misteriorum superindancium occultas visiones vel divinas quasdam [illegible] supernaturaliter manifestantes. Et licet ergo dicatur deum locutum Moysi vel prophetis tamen hoc fiebat per angelos ministratores secundum auctoritatem divinam. Racio enim verbi attribuitur agenti quod instruitur utroque sic agente. Angelus eos sursum ducebat ad deum contemplandum et in exterioribus racionibus voluntatem eius agnoscendum et hoc faciendum et hoc revelabat ipsis bonis viris ut Abraham ante legem, Josue et Gedeon sub lege, Cornelio post legem. Revelabat eciam ordinem cultus et ordinem vite agende que erat in mundo archetipo descripta id est in divina mente, et eciam archana misteria que sunt supra omnem investigacionem racionalis creature. Licet dico quod eos illuminavit [illegible] quia hoc est dei solius. Verum revelat conceptus suo ministerio sic eos docendo. Unde super id [illegible] Da michi intellectum ut discam mandata tua [illegible]. Ita enim angelus dat intellectum homini sicut [illegible] dicitur dare [illegible]. Solus deus dat intellectum et si aliud ministerio angeli operatur. Sicut sol illuminat [illegible] aerem [illegible] intellectum lumine domini qui fenestram facit, tamen eam sua luce non penetret vel illustret. Sic ergo illuminat angelus animam preparando intellectum. Sicut enim malignus spiritus quibusdam nebulis errorum obstruit omnes meatus intelligencie, sic e contrario adilluminante gracia. Sic enim malignus spiritus [illegible] bonus angelus illas nebulas errorum removendo aperit intelligencie meatus ad recipiendum lumen veritatis quo radio lucis divine [illegible]. Racio autem sit revelacio aliqua nisi fiat angelico ministerio. Hec enim cum sit revelacio si est quo [illegible] sanguis cogitaciones bone. Racio autem sit revelacio aliqua nisi fiat angelico ministerio. Hoc enim cum sit revelacio si est perfectus ut quadam absolutus vel quasi sit a corrupcione carnis et ordinacione affeccionis apparet ei in quadam [illegible] lux divina sine ministerio angelico ut in Paulo qui vidit deum in raptu. Sic angeli de terra [illegible] sine velamine corpulencie speciei vel figure divina sine ministerio angelico, ut in Paulo qui vidit deum in raptu [illegible]. In lumine tuo videbimus lumen, in quo et ipsum enim lumen immediate a deo receptum in ipso lumine audit deum lumine primo [illegible]. In lumine tuo videbimus lumen, in quo et omnibus eciam cognoscitur omnia mala et in malis [illegible] ad quam perfeccionem requiritur ut primo purgat anima secundum perfeccionem in virtutibus politicis, deinde secundum perfeccionem in speculativis. Tercio secundum sapienciam que est summa speculatio et est cognicio deitatis. Et inter omnes [illegible] secundum hanc virtutem ille maiore est perfectus in genere hominum qui non per figuras et enigmata deum videt sic dicitur [illegible] de Moyse. Primo non tamen est hoc sed supra homines: quia efficitur in conformitate et assimilacione societatis angelice. Iste est ergo perfectus cui non fit revelacio per ministerium angelicum. Si vero non sit perfectus reducitur ad cognicionem dei per ministerium angeli. Sic radius solis primo se comparat ad vicina et per illa transit ad alia ut dicitur [illegible]. Sic divina lux primo descendit in primam ierarchiam et primam in secundam et a 2ª in 3ª, a 3ª ierarchia in animas racionales que participant mente[m] spiritus angelice et summe ierarchie divina essencia[m] [illegible] purgacionis illuminacionis et perfeccionis.

De 2° sic. Tempus congruum revelacionum tempus est oppressionis mentis aut sompni. Et de oppressione mentis que fit devocione, admiracione et exultacione patet hoc [illegible] in libro de contemplacione. Frustra enim hoc ad illos theoricos oppressionis introitus nisi divinis revelacionibus adveniret ad quos cum pervenit tunc familiaris mecum sic deus aperit. Hoc patet primo in devocione oppressa. Genesis xviii apparuit dominus Abrahe sedenti in convalle Mambre in ostio tabernaculi sui in fervore diei. Cumque levasset oculos apparuerunt ei tres viri. Per tabernaculum mens tua egressa dicitur quando mentis oppressione cum corpus nostrum [illegible] vel cum mens nostra descenditur vel cum super nos levamur. Calor autem diei fiebat quem dominus Abrahe apparebat et in ostio sedebat quasi ocio et contemplacioni vacabat et fervens in eo desiderium veritatis estuabat. Sic eciam contingit mentis oppressio mentis que ergo devocione consurgit nimietatis fervoris et novitas revelacionis quia dum celestis desiderii mens incendio urit radius divine veritatis ei per angelicum ministerium revelatur et ascendit per desertum sicut virgula fumi ex aromatibus mirre et thuris. Per hunc fumum intellige devote mentis desiderium procedens ex caritate. Sic fumus ab igne qui super se ascendit et deorsum se quasi desertum facit. Et sic ignis liquorem vasis excitat dum ipsum modo in una parte, nunc in alia modo deorsum, nunc sursum attollit. Et cum vas ergo modico liquore per ebullicionem ab imo usque ad supremum replevit cum violencia quadam interiora vasis evacuans agitatum liquorem exit et foras effundit, et ab imo usque ad summum procedit. Sic mens amoris igne succensa fervens et estuans et ignorancie rebellans cursus urit et multum iactatur donec ab infimis repulsa et aliquantulum contemnata tendit ad summa, ubi facta in extasi mentis lumine recipitur revelacionis. Sic in statu devocionis sentit actum revelacionis. Hoc idem accidit in admiracione ubi perficitur

6°

nova luce. Unde in Canticis: Que est ista que progreditur quasi aurora consurgens. Aurora lux nova tenebris mixta, quia dum in oppressione mentis est ab adiuvante luce subita cum tenebris mixta, quia mens videt quod vix credere valet, ut sic sunt lumine revelacionis et tenebre ambiguitatis et sic aurora paulatim elevatur, elevando dilatatur, dilatando clarificatur donec per incrementa sua in defectu terminatur. Terminatur autem primo in die. Hoc est, sicut nox non sit sed ut nox non sit aurora, primo lux clara, terminatur et in meridie, ubi ita deficit ut nec aurora nec eciam lux sit. Sic in isto mentis oppressione

qui per admirationem proficit sicut accidit/ quod cum aliquid novum nobis ostenditur admiramur et admirantes diligentius attendimus et attendentes
plenius cognoscimus. Crescit ergo per admirationem attentio et per attentionem cognitio/ et dum per hanc cognitionem plenius illuminatur in quandam
stupendam aspectu et affectu a seipsa penitus deficiens transformatur. Deficiens dico sed non ita ut non sit illa sed ut iam non sit
humana/ a claritate in claritatem tamquam a domini spiritu luce illa speculando in eandem imaginem glorie transformata/ Tertius amor assurgens
deficit in die propter huius claritatem/ et in nocte mentis deficit dum a statu suo mens tota liquescit In figura huius regina austri. dum
[in] calide regionis succensa regio desiderio videndi Salomonis/ ad eum accessit interrogavit accepit obstupuit/ videns sapientiam regis
ut ultra spiritum haberet/ sic est mens sancta sensibus et appetitibus carnis non subdita/ investigande veritatis amore succensa/ querit et audit
que mente omnia suspirat et desiderat. dum a per revelationem cognoscit quod per propria industria scire non sufficit/ Et non ordine assurgit et audit
postea videt et intelligit. tandem obstupuit et deficit/ Tribus enim gradibus sublevatur anima humana. dum a meditatione assurgit in con-
templationem a contemplatione in admirationem per admirationem in mentis alienationem/ Et attende quod regina hic in hac revelatione dicitur non habere spiritum
cum in revelatione potius legatur quod ipse fuit in spiritu/ Sed quomodo fuit regina vincens sine spiritu aut Iohannes adhuc in carne fuit in spiritu. ad
quod spiritus in spiritu vel spiritus sine spiritu. Sed hoc est spiritum in spiritu esse. semetipsum intus se totum colligere et illa que circa carnem vel in carne
geruntur penitus ignorare. Sed spiritum esse sine spiritu est seipsum extra se/ et supra se totum effundere/ et que sub eo vel in eo fuerunt/ interim ignorare/
et in divinitatis archanum totum intrare/ Tunc spiritus seipsum non habet quando incipit a seipso deficere et in habili transfiguratione ab humano in divinum
transire ut iam non sit ipse quando ita deo adheret/ quia qui adheret deo unus spiritus est cum eo/ Hoc est in monte domini ascendere et claritatem
transfigurationis eius videre/ Sic idem accidit in contemplatione ... VIII capitulo VIII. Que est ista que ascendit de deserto deliciis affluens
innixa super dilectum suum. Cum de deserto mens ascendit. quando super se in alienatione transit et in imo deserens et usque ad celum per excessus/
spiritualium gaudiorum plenitudine affluens et infusa ubertate celitus in ethere suavitatis letitia tota se divinis immergit/ Hec ergo de
deserto ascendere/ super seipsam ire et humane possibilitatis metas transcendere/ et tunc spiritualibus deliciis affluens/ innixa nimirum super di-
lectum/ ut Ricardus de Sancto Victore. Cogites puellam teneram et delicatam utpote in multa deliciarum affluentia educatam et multo
vino madidam quasi in cellam vinariam introductam et torrente voluptatis potatam. Cogitemus quod pre nimia teneritudine vix possit
incedere et pre nimia ebrietate non noverit viam discernere. Sic super dilectum se inclinat qui et eam sustentat et ei viam aperit qua vadat
sustentatur quasi in nullo alio delectatur. sustentata prodit quod in seipsa deficiens tantum sit revelationis quod aspiciat. Numeri ...
scriptum autem est revelationum/ Numeri XII Si quis fuerit propheta domini inter vos in visione apparebo ei. vel per somnium loquar ad illum. Dicendum
ergo conservat ... libri ut de quo libro primo de naturali philosophia ad visionem. Considera regis pharaonis dicere. Sic anima futura cognoscit providere
et que a se agenda sunt aut aliter accessura prefigurare/ Separata enim a corpore melioribus operibus et virtutibus cumulata. speculum
quoddam per seipsam facta et a nullo corporalium perturbata contemplatur pure et per oculos facit futurum/ Unde et prudentia per somnium est
Dicit per Algazelem in primo philosophia sue in capitulo de causa vere visionis: quod dormiendo est retractio spiritus ab exterioribus ad interiora. Spiritus autem
est subtile corpus compositum ex vaporibus humorum cuius sedes est cor et ipse vehiculum virtutum vitalium et aliarum per quas virtutes
sensibiles et motive transeunt ad sua instrumenta/ Unde si ad obstruitur cursus suus per nervos quibus ministrat sensus destruitur sensus et sequitur
stupor et membris caducitas/ Iste autem spiritus mediantibus arteriis diffunditur ad exteriora corporis. Cum ergo in somno quasi totus ad interiora
reducitur et quiescunt sensus remanet anima libera ab occupatione sua circa sensus et cum invenit se liberam sine impedimento nata est co-
iungi substantiis spiritualibus et sic reputatur fore que est in uno speculo in alio speculo sibi opposito claro ita sit in proposito nisi quod
speculum sensuale non potest claudi/ Speculum autem spirituale quod est angelus revelat prout est beneplacitum eius voluntatis/ Ratio per plures
et sortes que dicunt somnia esse in animabus et visiones per angelos/ Unde plures dicunt esse in aere quasdam substantias separatas que inclinant
animas et quotiens hoc fiat sua dicuntur somnia vel insomnia vel visiones vel fantasmata vel oracula. Verum est quod anima tunc est habilior
et purior ut ei fiat ab angelis revelatio ministerio/ et a deo originaliter lumine enim divinum quod est simplicissimum et vilissimum et
virtute efficacissimum/ non est proportionatum ut recipiatur nisi in maiori simplicitate et specificetur per angelos ad lumen angelicum
quod est magis contractum et menti angelice proportionatum. Cum secundum philosophos hec revelatio potest fieri in vigilia duabus de causis/ Una
est cum anima est ita fortis quod non impeditur a sensibus sed propter suam fortitudinem dilatatur ad speculandum simul superiora et inferiora Sicut
cum aliquis adeo fortis est ut simul possit scribere et loqui et loquentem intelligere/ Alia causa est cum siccitas et calor ita dicuntur co-
pleximi quod hoc fit caducus propter dominium melancolie et alienatur ab hiis que solet afferre sensibus et tunc apertis oculis fit stupidus
et turbidus absens ab eo quod videt et audit/ Hoc autem contingit quod spiritus debilis est ad occurrendum ad exteriora. et talibus aliquando
fuit revelationibus ... quando dicunt ut sunt demoniaci et caduci et aliqui domini. Thales autem motum/ ponit aliam
causam revelationis in somno dicens quod lumen radiale stellarum qualitates est influxa elementis et in ipsis sunt virtutes
superiorum motorum que deducuntur ab uno in alium successive sub secundum ordinem ierarchicum disparaturque in angelis influentia per
celestem et hec fortius influxa operatur virtutes secundum convenientiam quam invenit in diversitate materie/ ut quoque tenetur ad vitam
corpoream quoque ad vitam animalem sic dicunt quod forme celitus create ad nos movent fortissime corpora nostra et imprimunt

suas virtutes licet non sentiat propter exteriorum tumultum. Vnde quando fit alienatio a sensibus et maxime in sompno percipiuntur motus eius et tamen futurorum
quedam. Anima autem ymaginativa ad quam perveniunt motus huius forme recipit motum huiusmodi sicut subiectum est. Vnde quando formas similitudinum quibus
applicetur talis forma. Sic concupiscentes quando formas quibus applicetur amor libidinosus et ad preparationem talium ymaginationum inclinat
formam celestem in iacentis sompniantis et movens eum et format vires corporis et anime sub ministratione. Deinde sicut fit in materia quam movet
ad alterationem et generationem et in talibus instrumentis multiplicantur ei multa similitudinum. Sic in materia multiplicantur ei multa agencia sub ipsa et
tunc fit sompnium multorum auctorum et factorum in quibus denotantur talis forme applicatio. Et est communis in forma artis que est species operis
et tamen probatur in materia artificiati multis virtutibus instrumentis et movens animam artificis movet virtute ad ymaginandum similitudinem omnem generatum
ad generandum in artificium producitur. Sed nos theologice loquentes huiusmodi ad plus tollere modus non recipit. Vnde iste modus ponat
revelationem naturalem. Nos autem possumus dicere que genita naturalis autem revelatio dicitur a genita. Primo quia naturalis procedit ex complexione corporum celestium
ista autem ex dignatione divina et ministerio angelorum. Secundo quia naturalis non se extendit nisi ad causas determinatas in natura. Sed revelatio se extendit
ad omnia. Tertio quia illa fit fallibiliter, ista infallibiliter propter quod prophetia in qua est revelatio principalis dicitur divina inspiratio rerum eventus
immobili veritate denuncians. Divina non a natura tamen translata. Rerum eventus quantum ad omnia futura contingentia non tamen quantum ad ea que
immobili veritate denuncians divina non mobili vanitate. Concedo tamen quod propter naturam anima est habilis ad receptionem
huiusmodi causas determinatas in natura et immobili veritate denuncians non mobili vanitate. Concedo tamen quod propter naturam anima est habilis ad receptionem
impressionum corporum supercelestium in quibus preparat ad aliquos futuros eventus quos sua subtilitate previdet propter quod ex impressionibus super
celestium relinquuntur in ea alique similitudines. De hoc in quarto dyalogorum Gregorii. De secundo et modo angelice revelationis et secundo
multiplici et modo multiplici.

Dicto de duobus ad revelationem angelicam pertinentibus scilicet angelico ministerio et statu
cognitivo. Secundo de duobus consequentibus scilicet subiecto et modo. Fiunt enim revelationes aliquibus malis existentibus in culpa aliquibus
in gratia. De primis manifestum est in Balaam. Certum quod non quod
corpore occasionaliter laborantibus in pena. Alii vero existentibus in gratia. De primis manifestum est in Balaam. Certum quod non quod
quedam sunt dona Dei que sunt in malis tamen et non faciunt eos bonos ut timor servilis. Quedam vero que sunt in bonis tamen et non
faciunt eos malos ut caritas. Quedam vero sunt que in bonis et malis sunt communia ut prognostica futurorum et huiusmodi. Sed dicit quod in malis sunt
a spiritu et non tamen spiritus. In bonis sunt a spiritu et tamen spiritus. Unde ad Corinthios: Unicuique datur manifestatio spiritus ad utilitatem. Alii quidem sermo
sapientie, alii prophetia etc. In quo notatur duplex differentia eorum que sunt in bonis et malis. Nam in malis ponitur spiritus sancti manifestatio
in electis autem quia datur tamen spiritus. Ponitur ipsum in sermone. Preterea in malis sunt huiusmodi ad utilitatem ecclesie. In bonis ad utilitatem persone.
Et dicit hoc est quod dicitur manifestatio spiritus ad utilitatem. Propterea enim dabatur malis spiritus prophetie ut corporis testio eius confirmet ecclesie, sicut
Augustinus libro primo de mirabilibus sacre scripture quod Balaam permissus est venire ad Balach ut adveniens per prophetiam gentile qui
futurus erat gentium salvator in lege Dei scriberet. De secundis hoc est de corpore occasionaliter videntur aliter dicere physici et aliter sicut
theologos. Ponunt enim physici prognosticos istos futurorum qui sunt in corpore occasionaliter ut frenetici et melancolici et huiusmodi esse ab
acuti et calidi supposito primo ex complexione. Theologi vero ponunt hoc in eis ex revelatione. Via autem physica ista est sicut dicit physicus
libro de sompno et vigilia quod illi quorum natura loquax est et multiplicia fantasmata decernens ut melancolia que multum per se loquitur
huius videt multiplices visiones quia virtus ymaginativa eorum sic preparat similitudines convenientes motibus factis in celo corporibus et multa
conveniunt fantasmata que cogitant ad futura. Sic contendentes libenter rapiuntur ita isti in se contendunt et rapiunt similitudines motuum
et passionum dualium. Vnde sicut qui multa iacit quandoque iacit contingit signum quandoque dispariter. Dicitur isti tot et tanta videt quod non
possit esse quin aliquid eveniat eorum que viderint et ita sompnia eorum sunt causa futurorum. Via autem Doctorum et maxime Augustini ista est sicut
dicit libro primo super Genesim ad literam, hec prognostica futurorum que fiunt melancolicis et freneticis et huiusmodi hominibus apparent visionibus sompniorum
Anima autem in vigilante dum vacabat sensibus in apprehensione eorum fabricat sub similitudines in spiritu mira celeritate plures rebus
corporalibus quas videbat. In dormiente autem illa anima que quiescit ab occupatione exteriori ex sensu et similia vacat interiori
occupationi. Sic ignis corpore opertus cinere nec ardet nec contingitur sed evaporat fumus tenuis qui sub contactus fuit suf-
focatus in flamma. Sic anima in dormiente nec penitus intercipitur actu vitali nec penitus elucet per sensus sed ad instar fumi videtur
operari. Illa enim eius potentia otiosa est intus. Vegetativa enim vacat circa actus nutrimenti, sensus circa similitudines receptas aut
circa consiles fabricatas nunquam enim cessat fabricare similitudines in spiritu suo. Sed quia confuse sunt similitudines ille in spiritu et in memoria sunt
sic confusum est sompnium organum quod corde non sunt equaliter protense in rationalis operans super similitudines receptas cum sit
subtilior. Inde subtilitate illas ymagines speculatur confuse et perpendit ex eis futura. Hoc est quod acuti quandoque sicut
dicebat via physica. Sed quia in illo statu dum rationalis illas intuetur ymagines quandoque modo visionum acciunt. Tres
radicati in corpore quorum primus est in corpore et duo in anima. In corpore scilicet quia ligati sunt sensus utpote in dormiente vel turbati
ut in melancolico vel interclusi aditus sensuum sicut patet in freneticis combustis et in acuta patientibus. In anima vero duobus modis
ut qui sanum corpore rapiuntur in alienationem ita ut per sensus corporis videantur corpora et in spiritu quedam similia que non distinguuntur
a corporibus vel per aversionem mentis penitus a sensibus tamen ita quod nichil apprehendunt per sensus corporales sed sistit anima in similitudinibus
corporalibus. Huiusmodi ergo ita se habentibus accipitur tunc anima a malo spiritu et fit homo demoniacus vel arrepticius vel fleus prophetas
Sed vero a bono spiritu assumuntur efficitur homo loquens mistica. Sed non intelligit a quibus prophetas sed intelligit aut adeptus
perdite quod predicta omnia propter alios. Vnde Augustinus primo libro super Genesim ad literam. Sopita aut perturbato aut ex interclusione itinere
sentiendi a cerebro quo diriguntur sentiendi motus anima que motu proprio cessare ab hoc opere non potest, quia per corpus non sinitur
corporalia sentire vel ad corporalia intentionem dirigere spiritu corporalium similitudines agit et si eas agit fantasie
tamen sunt. Sed autem obiectas intuetur. Ostensiones sunt. Cum vero in ea videnda spiritu assumitur. Demum hoc denotat
et sic scriptum est effundam de spiritu meo etc. Utrumque bono spiritu assumi spiritum hominis ad huiusmodi videndas ymagines
et aliquid sentiunt non puto tamen vivo in corpore tamen est ut in eas expressius intendat spiritus non ex

ad sciendum est si tunc sicut cum inspirant a dormiente spiritus sicut dormienti sic ad aliud quam corpore ut a carnis sensibus abalienaret
patienti. De triplici modo inspirationis per quem angeli et de tertio primus. unde Zach. primo dicit angelus qui loquebatur in me. Non enim sic doctrina tra-
dit per medium sicut homo homini mediante aere prorumpit ad auditum. sed quanto autem inveniunt puriorem tanto magis reddunt eam clariorem
et abiliorem ad percipiendam veritatis lucem. Nec tamen angelus est in anima licet loquatur in ea sed solus deus qui a deo intimior quam ipsa
sit sibi. Et sic magnes ferrum attrahit ita angelus quadam virtute occulta imprimendo animae intencionem suam nullo medio interposito presente
ipsi imposita. Modus autem doctrine sive dono respicit deformitatem et impressionem motuum. Primum consistit penes purgationem illuminationem
et perfectionem. Unde Dionysius 3 capitulo de angelica ierarchia. Oportet purgatos in purificationibus perfecta velle et ab omni libere dissimili commixtione illu-
minatos autem adimpleri divino lumine ad speculativum statum et virtute in oculo mentis. Inferiores ordines reductos perfectos autem ipsos per
tuos ordinatos principales sicut in perfectionibus sacris perfectione sicut dicitur. Sensualis enim inclinatio in primis facit spiritum intus conruptionem quam generat
quo inordinato amore ad non amandum aut sic non amandum aut non amare ad amandum vel sic amandum. Amor enim unit amantem
cum amato et in delictis est in anima quam amore inordinato quam unitur viliori sicut sic ante quam corrupta angelo gerunt imputatione per
hac inspiratione cum viliori et cum dissimili ... est quod purgari nisi inordinate diligere sed separari ab affectione singulari. Et per
purgationem scilicet illuminatio. Sicut autem oculus corporalis non illuminatur ad videnda corporalia nisi recipiat radium solis mediante vel imme-
diate illuminatos oportet impleri divino lumine ad intuitionem eternorum bonorum plene esse lumine et perfecta purgatione nec tribuit ad hac
illuminationem et deinde per illuminationem ad perfectionem que perfectio est quam amore bonum ordinate et non cessare bonum secundum bona operari
et omnes operationes dirigendo ad purum dei gloriam quod est velle eterne vitae perfectum. Secundo scilicet motus quam impressio adducte et corruptio
principalis effectus. Secundo angeli nobis purgant operando ne sit in nobis amor inordinatus qui facit et distortio affectum et tempus
affectum. Sic enim intendunt et et videns et lucet et perfectum quam sunt nobis exeunt. Unde est et dicit sicut enim speculum
et illuminata et illuminans. Et sicut speculum lumine quod suscipit in oculum inspirantis ipsum per reflexionem vel per se ut per lumine ne
illuminatos cum totum suum lumine alii tradendo licet forte in suscipiente minus sit quam in tradente propter minorem susceptionem capacitatem
Ita per est illuminatio et doctrina ab angelis superioribus in inferiores et ab inferioribus in animas rationales. Circa autem impressionem
ista est cum intellectualis natura. Dicit sicut Dionysius de angelis et de hominibus Damas. istorum indiget docet cum Ad enim determinatur in notatis et se-
sualis in corporibus gustatorum ab homine per lumine intellectus agentis et per primas species ipse notas quasi sunt ad lumen sicut ipsum
ad aspectum. Deus quia autem intellectualis lumen infundit et notas species in dicto est. Impressio quam scientia scientia ...
tecum malis impressit sensuales voces omni affectum .... modo docet hominem ut potest homo doceri. ...
... quod non solum ... ... est hominum sicut mihi ... ... in pater non sicut in pater et alio homine quodam non sicut
illud vel angelos sicut ... ... per se esse sicut in alio homine quodam non sicut
notas ... tradendo sed sicut illud quod implicite et potest .... in principiis educendo in actu per quod signa ipsa
... Angelus autem qui medius est ordine nature inter deum et hominem ... illuminat per doctrinam. Sic enim lumen
intellectuale perfectum quam ... Non potest autem infundere lumen intellectuale ... ...
... et confortat ad videndum ... ...
docet quam ... non ... sicut ... sub signis sensibilibus ...
... facit sed ymaginatione ... ... et audiendo. Et non sano
modo dum utraque angelus imprimit vel vite anima in semper mira celeritate formet ymagines sicut ....
Circa anima quod se ad hac revelationem disponere ... ...

Doctrine angelorum et eorum revelationis principale mente est ut anima se praebeat docilem. Ad docenda ab angelis primo
ingrediat ... ... in ... ...
sic. In triplici enim consistat ... doctrina deum quam angeli. De primo Dan. secundo Danieli per noctem misterium revelatum est. visionem

Quod est soporium nisi locutio ... ... nobis per noctem revelatur ... ... dormiunt et interiora
... nobis secreta revelari volumus ab exterioribus implicatione ... in nocte dormiamus. Sic enim ... angelorum
audiuntur et eorum locutio audiuntur ... ...
... implicatur exteriora unde exterius auditum ... ... obsurdescit. Unde sponsa dicebat Ego dormio
et cor meum vigilat quam ... exteriora ... non sentimus interiora ... ... Iob per soporem in visione nocturna
quando irruit sopor super homines et dormiunt in lectulo. Tunc aperit aures virorum et erudiens eos instruit disciplina. Ut
avertat hominem ab his que fecit. Item in visione nocturna. Nox enim est vita ... et ... ... in ista vita quam sub
... ymaginibus nocturnis videmus dei secreta. Dan. Irruit sopor super homines quam quanto magis ... ... exteriora
desinunt tanto magis ... cubilia ... ... aures quam ... sunt angelice revelationes per
... revelatur ... ... per ... amore ... ... et ... ... et
multiplicatur sed in revelatione angelica nos reducit ad unitatem cum sit ... ... sicut Dionysius ... ... apparitionibus
... in nos veniens sicut ... ... nos replet et ... ad ... ... unitatem et ... simplicitatem
quam auferunt nos a multitudine ... ... et ... nos ad deum diligendum ... et ... ...

reducat ad solem sic ille revelationis radius reducat ad veritatem cui soli debemus inherere per conformitatem. Discat ergo seipsum in unum colligere et ad seipsum intrare qui vult angelum revelantem audire. De secundo ad Galathas primo: Placuit ei qui me segregavit ex utero matris mee et vocavit per gratiam suam ut revelaret filium suum in me. Ille ab utero matris segregatur qui per gratiam a carnali consuetudine sensualitatis divertitur. Psalmista: Emitte lucem tuam et veritatem tuam; ipsa me deduxerunt et adduxerunt in montem sanctum tuum et in tabernacula tua. Sic enim Ihesus assumpsit Petrum Iacobum et Iohannem et duxit eos seorsum in excelsum montem. Ascendit Christus cum tribus discipulis et tu super te per studium operis meditationis et orationis promoveberis ad perfectionem [illegible]. Multa enim corripiendo [illegible] multa inveniendo investigando multa contorquendo orando in quibus omnibus indiges angelico solatio. Istis tribus comitibus nobis adiunctis virtus proficiat et in altum se extollat. Inde est quod multos videmus studiosos in lectione desidiosos in opere tepidos in oratione qui tamen presumunt montem veritatis ascendere, sed non possunt quia de sociis Christi non sunt. Nec videtur Christi transfigurati claritatem ut revelationes angelicas putatis. Sed non quod angelus sathane transfigurat se in angelum lucis. Utique enim sic transfigurat et Christus et discipulis. Sed Christus veritatem sue lucis confirmat sub duobus testibus, quia Moyses et Helyas apparuerunt cum eo in monte ut in ore duorum testium non dubitetur de facta nobis per angelos revelatione. Quia revelationem suspectam habeo maxime de ceteris que probari non possunt scripturarum attestatione. Ad probandam ergo revelationis veritatem legis et prophetarum manifestum requiro auctoritatem. Alioquin ab altitudine diei que est revelationis timebo si scripture sacre collata non consentiat nec concordet revelatio [illegible] ad Corinthios: Ne magnitudo revelationum extollat me datus est mihi stimulus carnis mee angelus sathane qui me colaphizet. De tertio psalmista: Revela oculos meos et considerabo mirabilia de lege tua. Revela mihi id est aufer velamen oculorum spiritualium. Non enim possum in via videre radium divine lucis nisi quibusdam similitudinibus circumvelatum propter corpulentam naturam et velamen culpe, sed quanto amplius illuminatur tanto velamen illud tollitur. Unde et Moyses ponebat velamen super faciem suam ut non intenderent filii Israel in faciem eius. Sic manus cum candela ponitur ne infirmus oculus patiatur. Loquebatur autem Moyses ad deum auferebat velamen quia cum quis toto ad deum conversus fuerit [illegible] revelationem. Ait propheta: Revelasti ea parvulis. Et in ad Corinthios: Cum conversus fuerit ad deum et sic aufertur velamen. Et sic propheta: Revela oculos meos et considerabo mirabilia de lege tua. Sic est quod in transfiguratione domini discipuli ceciderunt in facies suas. Ibi enim auditor cadit ubi ratio humana deficit. Et forte in tribus discipulis cadentibus significatur sensus corporei et interiores memorie et rationis humane defectus. Sic enim intrapuit(?) quando mens humana supra se rapitur et impletur revelationibus. De quarto Luce secundo: Nunc dimittis servum tuum domine etc. Unde ad revelationem gerendam etc. Talis ordo pace. Sic anima cum ingreditur ab exterioribus ad seipsam purificata eius affectionibus quasi repressis fumis et vaporibus insurgentibus oculum elevat super seipsam spiritualem contemplans visionem; rapta super se admiratur revelata divina dispositione; admirata sentit celeste gaudium prelibatorum. De primo: Nunc dimittis etc. De secundo: Quia viderunt etc. De tertio: Quod parasti etc. Lumen ad etc. De quarto: Et gloriam plebis tue Israel.

De delectatione que fit in illis revelationibus dicit Augustinus libro de libero arbitrio: Quemadmodum illi qui in solis luce eligunt quod libenter aspiciant et eo aspectu letificantur, in quibus si forte fuerint vegetioribus sanis et fortissimis oculis preditis nichil libentius quam ipsum solem contuentur qui etiam cetera quibus infirmiores oculi delectantur illustrat. Sic forte acies mentis et vegetata cum multa vera et incommutabilia certa ratione conspexerit dirigit se in summam veritatem qua cuncta monstrantur, cui quasi utique inherens tamquam obliviscatur cetera et in illa omnibus simul fruitur. Quicquid enim iocundum est in ceteris veris ipsa utique veritate iocundum est. Hec est libertas nostra cum isti subdimur veritati et ipse est deus noster.

Tertia pars de doctrina angeli mali et continet septem capitula. Quod angelus malus docet angelum malum scilicet demonem. Quod autem malus docet hominem, ubi agitur de doctoris impietate, de doctrine vanitate, de doctrine qualitate, de docendi [illegible], de fructu per opera [illegible]. Quod aliquis malus docet alium malum.

Docet enim demon vel angelus malus. Docet autem demonem et docet hominem. Ubi primo de doctrina eius respectu demonis. Sicut patet primum quod demones in hoc aere caliginoso manent in quo inquietatem magnam continent et inter se dispensationes tenent et sunt superioribus subiecti. [illegible] Augustinus de civitate dei: [illegible] in aereo celo et in terris demonum et hominum misera est vita. Et Damascenus: Ex hiis angelicis virtutibus que preerat terrestri ordini [illegible] demonum [illegible] ordinis et cum terre custodia commissa a deo erat liberi sui arbitrii electione visus est. [illegible] enim [illegible] dum ances(?) celi dicit [illegible]. Competit enim eis aer caliginosus ut tenebrositatem quam habent intus videat locus tenebrosus. [illegible] enim momento quo deus primo lucem a tenebris dividebat [illegible] divisit ab omnibus angelis sicut lucem a tenebris. [illegible] demonum et malorum a locorum divisio localis intelligitur. Illis in [illegible] tenebris cadentibus [illegible] Hugonem de sancto Victore. Bonorum et malorum [illegible] in [illegible] secundo [illegible] aerem caliginosum deiectus est lucifer cum ad lucem [illegible] ut lux esset non tenebre. [illegible] libro de [illegible]: Aptum est demones esse spiritus nocendi cupiditate [illegible] ad peccatorum et [illegible] in [illegible] superbia tumidos et invidia lividos [illegible] callidos. Et Remigius super epistolam: cupidissimos penitus a [illegible] alienos. [illegible] quod ita plenus est iste aer caliginosus demonibus et spiritibus malignis ad [illegible] et [illegible] doctores [illegible]. [illegible] per Cassianum [illegible] in collationibus patrum: Demonum densitate tanta sicut solis radius minutissimis pulvisculis constipatus est aer iste qui est inter celum et terram in quo non quieti ociose [illegible] ut eos satis utiliter aspectibus humanis providentia divina subtraxerit. [illegible] enim [illegible] corporum vel horrore vultuum in quo se pro voluntate sua cum libitum fuit

vt enim d[illegible]

dissonat intolerabili fremitu homines consternarent aut de quo(rum) nequiores corpora obsessa redderent. hac etiam inquietudine monet
Apostolus cum nos diversa vicia suggerendo contra bonos angelos eos a bono pro posse impediendo contra demones alios de
corum victoria impie gaudendo | ut patet per Apostolum ad Ephesios ultimo | non est nobis colluctatio adversus carnem et sanguinem sed adversus principes
et potestates adversus mundi rectores tenebrarum harum | Item patet per Danielem ubi Gabriel conqueritur de principe regni Persarum qui restitit
ei viginti et uno diebus et Michael venit in adiutorium et remansit ibi iuxta regem Persarum. Ille enim princeps regni Persarum quidam
malus angelus secundum Cassianum erat qui fovebat gentem Persarum et nitebatur impedire liberationem Iudeorum pro qua Daniel oravit
cuius effectum tot diebus ille malus angelus impediebat et per impedimentum nisi Michael archangelus in adiutorium advenisset. Et
sic nunc scias quod veneram ad te et nunc revertar ut prelier adversus regem Persarum etc. | Item patet ibidem ubi introducitur quod prin-
ceps Grecorum cum egrederer ingressus apparuit princeps Grecorum veniens. Iste inter alia demon qui fovebat gentem Grecorum sibi subditam et
erat adversarius gentis Persarum quam videns dominus conflictum magnum ibi fuisse intelligitur per istos quattuor Gabrielem et Michaelem contra Persarum et
Grecorum dominum Cassianum. Regni Grecorum principem angelum nuncupavit qui favens genti sibi subdite contra populum Persarum quam natio Persarum
videbatur adversus. Ex quo liquido comprehenditur quod discordias gentium et conflictus ac simultates quas inter se illis instigantibus
gerunt etiam contra se adverse potestates exerceant et illorum vel victoria gaudeant vel dimicacione torqueantur. Et ob hoc non possunt inter se
esse concordes dum unusquisque pro hiis quibus preest contra alterius gentis presulem inquieta semper emulacione contendit. Cum predicto libro moral.
dicit Gregorius quod angelus ille Persarum fuit bonus angelus. Sed ut dicit Augustinus libro primo contra Iulianum Hilarius inter se turba doctissimum atque opti-
mi katholice fidei defensores salva fide compage non consonant et aliquis alio dicit unus et melius ad dicit et verius | Non autem quod
principales dicuntur principatus potestates vel hee propter conatus conflictus quos habent et quos exercent et propter alia ut sic | Item patet per Cassianum primo
sic quod inter se disciplinam tenent. Est enim in eis quedam ordinis ratio et discipline quedam. Et de ordine sic intellige: Ordo inchoa-
tus quem inter se disciplinam tenet. Est enim in eis ... ordinis distinctio modo est in angelis bonis sed inchoata fuit in ipsis in statu
a dotibus naturalibus et perficitur in gratie perfecta ordinum distinctio modo est in angelis bonis sed inchoata fuit in ipsis in statu
nature non consummata quoniam ad perfectionem gratie. Et quod in angelis malis remansit natura et loco gratie successit culpa | ideo est in
eis ordo qui fundatur super excellentiam donorum vel dotum naturalium qualiter unus est altior et maior illius retinet sibi nomina ordi-
nis ordo qui fundatur super excellentiam honoris vel dotorum ... ordinum vel secundum quod digniores fuerunt in natura tunc et
loco autem culpe secundum dicunt in eis ordo remansisse et hic quod vel usurpat sibi nomina ordinum vel secundum quod digniores fuerunt in natura tunc erat
in culpa et quod ardentius appetivit et magis ingrati fuerunt et magis reputant honores | De hoc Cassianus sic habens dicens ordinum
quas instar celestium statuit quod virtutum adverse potestates habere dicuntur vel quod illius ordinis interiorum gradu in quo unaqueque creata
fuerat inter eam retentare vel certe de celestibus devolutas ad similitudinem illarum virtutum que ibi non perstiterunt et neque sive inito
in qua unaqueque in malis erant hos inter se gradus et ordinum vocabula in perversa vendicasse credendum est | De concordie
disciplinam intellige quod in rebus indisciplinatis nichil potest esse semper disciplina. Nunc in spiritibus malis fuerat concordia. Tunc quoniam
ad hoc est inter eos disciplina quod nobis ingerunt passiones quibus nos subvertant et quod hac discordia gaudent quod neque pro se et
semel vacare vanis gloriis et fornicationi gule et superbie lascivie et tristicie etc. Unde Cassianus Ideo esse inter malos
perpetuam contentionem nec posse perfecte stare concordiam etiam in illis viciis quibus quaedam oblectantur et certa diffinitio est. Non
nullis tamen ubi vel nocentis quo vel cum quidam lucri invitat consortium unde est eos temporale commodum consilium. Et insuper ...
est uniuscuiusque spiritus ita singillatim impugnatio. Inter tempore utrum aut victa abscessit alius eo spiritu cedat atque acrius
est unicuique spiritui ita sigillati impugnatio mentis tempore ut cum aut victa abscessit aliis eo spiritu cedat atque acrius
impugnandum aut certe si victor extiterit alteri in illis tradat similiter illudendam | Istam ergo disciplinam seu doctrinam intelligo in istis
impugnandum aut certe si victor extiterit alteri in illis tradat similiter illudendam. Cum dubitas spiritus exercet ab homine
voluntatis quos sibi insinuant vel imprimunt ad agendum vel nos temptando. Hinc patet Cum viribus spiritus exercet ab homine
assumit alios septem nequiores se | Item patet. Est enim in demonibus temporum placitum perfectum enim et pervenit usque ad indicium perfecte
enim vicinis et hominibus et sibi invicem | De viciis patet. Noverunt enim spiritus secundum nomina passionum quas ingerunt hominibus ut spiritus
formicacionis et ire etc. Unde Cassianus Nosse debemus non omnes demones universis hominibus ingerere passiones sed unicuique vicio
certos spiritus incubare et alios immundiciis ac libidinum sordibus delectari alios blasphemiis alios passim tristicia ire et indig-
illud vicium quo ipse gaudet cordibus hominum inserere. De hominibus patet quod quidam unum pervertit perfecti alius alterius pro vis quosque
dictum est de Daniel | De placitis ipsorum ad invicem patet per quandam visionem quam recitat Cassianus de quodam qui vidit
demones congregatos coram suo principe reddentes rationem de suis operibus operibus aliis autem prebebat principi sui alii
sequebatur. Cum magnum erat prenoror et aspectu cuncti terribilior et post alios venit et in sublimi loco sedit
et cum examinasset eorum opera eos qui non obtinuerant contra nos volunt inertes cum et ruina a presentia sua faciebat
expelli. Eos qui obtinuerant laudibus extollebat quasi fortissimos bellatores. Et cum accessisset quidam nequissimus spiritus
dicens se per ... annos laborasse cum quodam monacho quod eadem nocte per formicacionem deceperat cum quadam puella et eam
persuasisse ut eam retineret in ... cum magno gaudio omnium commendatus est a principe tenebrarum et magis promis
conatus. Hinc cum sciamus quod non sine pio labore confligunt nobiscum unde Apostolus hanc pugnam vocat colluctationem. Ubi enim lucta
ibi sudor et labor; quia si subiciuntur nobis manet eis confusio sed vincant gaudium improbum. Retorquet enim in
eos illa confusio que nos manebat si ab ipsis fuissemus elisi. Post convertetur dolor eius in caput eius unde et ... trahat ...

[I]llumina oculos meos ne unquam obdormiam in morte, ne quando dicat inimicus meus: praevalui adversus eum. Qui tribulant me exultabunt si motus fuero. Et Ieremias: Confundantur illi et non confundar ego etc. et duplici contritione contere eos, quia victi duplicem confusionem patiuntur: primo quia honores acquirunt boni quos illi perdiderunt, secundo quia sunt spirituales a carnalibus victi. Sic dicit Christus: Persequar inimicos meos et comprehendam eos et non convertar donec deficiant. Quomodo angelus malus docet homines. Ubi agitur de doctorum impietate sed contra.

Docet etiam angelus malus homines contra eius consolationem; nota doctorum impietate, doctrinae vanitate et docendi stultitiae. Impietas in doctores qui crudeliter a [illegible] docet et non infert. Unde hoc est quod dyabolus puerulum et parvulum eligit, electum instanter erudit, eruditum affligit et afflictum in fine deludit. Contra doctores secundum Quintilianum in de institutione artis oratoriae et Boetium de disciplina scolarium. Pueros assumant circa septennium ad discendum, habiles et electos, per tempus oportunitate doceant [illegible]. Et Seneca in libro de clementia ad Neronem: Non contrarificat magister discipulum propter simplicem ignorantiae defectum. Et Gregorius Nazanzenus in Apologetico: Cum competenter eruditus fuit, dignus est non confusione vel irrisione sed laude et magisterio. [illegible] videlicet in dyabolo. Ergo ut dictum est, dyabolus eligit puerulum et parvulum. Eligit. Ut enim dicit Augustinus: omni homini super terram unicuique assistunt duo angeli, unus iustitiae et alius iniquitatis. Si bonae cogitationes in corde tuo fuerint et actio iustitiae pullulaverit, haud dubium quin loquatur nobis angelus domini; si malae, angelus dyaboli. Et Ieronimus super id Matthei: Angeli eorum etc. Magna est dignitas animarum ut unaquaeque habeat ab ortu nativitatis in custodiam sui angelum delegatum. Et dicit Gregorius quod unusquisque habet unum bonum angelum in custodiam et alium in exercitium utrumque; hoc ponitur 2 libro sententiarum. Et Crisostomus super Matthaeum libro primo exponens illud Matthaei: Christo reliquit eum temptator et accesserunt angeli etc. Duo sunt angeli permanentes in hominibus, bonus et malus, et plerumque secundum dispositionem dei aliquantulum recedit angelus bonus, ymmo non recedit sed abscondit se, invisibilem se reddens ante dyabolum, quia nisi voluerit non videbitur ab eo. Subtrahit ergo se ut det ei licentiam temptandi, astans spectat temptationis eventum. Cum ergo aliqua mala vel concupiscentia super cor tuum ascendit, dyabolus in corde tuo loquens te temptat et compellit. Cum si permanseris et eum in corde tuo confregeris, cum te superare non potuit discedit. Cum ergo recedente concupiscentia incipit exultare cor tuum quia evasisti impetum illum malum, et quidam spiritus in te tacite et letatur et gratias agit deo, cognoscens quod recessit a te dyabolus, et post temptationis victoriam accessit angelus et ministrat tibi, et ille in te loquitur et gaudium operatur. Unde autem quod dyabolus eligit parvulum, quia eum sic se in insidiis machinatur ut eum reperiat in corpore et disponat ad pravitatem in mente. Unde est quod quamlibet animam rationalem quam deus unit corpori sive in utero [illegible], de natura sua. Secundo ut angelus pro hoc contra angelum bonum ad custodiam deputatum, primo quia bonitate divina quae [illegible] est de natura sua. [illegible] anima pueri creata in se meatur [illegible]. Tertio ne corpus pueri possideatur a demone vel reperiatur ab eo. [illegible] anima pueri creata in se [illegible] sine tempore debito et habet habilitatem ad bonum facit angelus bonus. Visibilis est et potest se habilitare ut faciat bonum vel malum tempore debito et habet habilitatem ad bonum. [illegible] quod anima creata potest contingit corpori, quanto unitur eidem cum corruptione infusa recipit influentiam ut se habilitet ad malum, et ideo per oppositum recipit influentiam ab angelo bono ut habilitetur ad bonum. Secundo quod sicut anima vegetabilis unita corpori operatur vitam, sensibilis vero motum et sensum, rationalis quae nobilior est non est otiosa etiam statim unita et in illa operatione adiuvatur ab angelo. Sic magister reliquit in studiis. Secundo electum erudit. Fingit enim insidiator [illegible] sensibus [illegible] repugnet. Unde dicit libro de zelo et livore: Elaborandum ut sentiant multi iaculis ex omni parte qua ferire possunt repugnent. Ita circuit ille nos singulos et tamquam hostis clausos nos obsidens muros explorat et temptat an sit pars aliqua membrorum minus stabilis et fida cuius aditu ad interiora penetratur. Offert oculis formas ut visu castitatem destruat, aures per canora musica temptat ut sonum dulcioris auditu. Sanctum vigorem solvat et molliat, linguam convicio provocat, manum iniuriis lacessentibus ad petulantiam caedis instigat. Fraudem ut cavet ut vana surripiat ad debellandum servos dei [illegible] et [illegible] infestus in pace subdolus in persecutione violentus. Et in libro [illegible] quomodo dicit quo quibusdam nebulis implet meatus intellectus per quos radios solet lucem [illegible] mentis. Et Hylarius super [illegible] plena sit omnibus testimoniis et omnes per quos [illegible] adeptus quis per doctrinam sit se sub testibus [illegible]. Nunquam autem [illegible] putatur repletus est angelus [illegible] occupatio rei familiaris cessat a doctrina sua. Non enim recessit eos aliquo tempus puericia vel lassitudo carnalis vel solicitudo quotidianae vitae sic sit frequenter in nobis.

Tertio dyabolus affligit. Affligit enim deus contritos afflictione, magnum est tormentum. Affligit etiam non tantum [illegible] dimittet. Unde enim gloria mea [illegible] est conscientiae testimonium. Unde contritionem [illegible] ab apostolo traditus est sathanae [illegible] contritionem in mente sed secundum Senecam in carne. Unde notorius fornicator ab apostolo traditus est sathanae [illegible] quemadmodum intelligant. Quidam autem [illegible] energumeni et obsessi sunt a demonibus [illegible] ut ea quae gerunt vel loquuntur nequaquam intelligant. Quidam secundum Cassianum per corporis debilitatem quae in illis membris in quibus vigor vero notum et postea recordantur [illegible] contingit secundum Cassianum [illegible] importabile pondus imponens obscuritate tetrima sensus intellectuales obnubilat [illegible] spiritus insidens et eis importabile pondus imponens obscuritate tetrima sensus intellectuales ab anima [illegible] vel morbus. Unde voco energumenos quos demon agit et intercipit, quod aliquis fiat febris vel ebrietas vel [illegible] vel morbus. Unde dicitur energia quod vis partita et nos reparat intus ut non possint operationes virtutum naturalium per liberum arbitrium opere. Unde obsessos autem dico quorum corpora dyabolus non intrat sed exterius maneat laboriosa impellente dyabolo exterius tamen in hominem intus [illegible]. Et in vita beati Bartholomei legitur et ad modum castri obsidens impedit ne videat vel audiat vel [illegible] faciat. Sanabat quod sanare quo reparat cultores suos [illegible] corporis et sanando de vacabat sacrificiis. Sanabat quod sanare videbantur et proprii esse quod cessabat a reparatione. Affligit etiam secundum promissorum pietatem divinae qui unum perfecti, ut quod in eis purgandum est purgetur. Traditur sathanae corporaliter [illegible] Sic abbas Moyses vir [illegible]

disputans cum abbate Macharium quadam occasione presentibus multis Simonem Machari paulo durius reprehendit et confestim tam diro
demoni traditus est ut stercora ori suo ingereret et continuo oratione Macharii curatus est. Hic ipse in libro Regum traditus
est leoni ad devorandum propter inobedientiam quam malicia non contraxerat sed ab alio ipse credentibus fuit. Hic et de abbate Pau-
lo legimus quod tantum abhorrebat non solum familiaritatem mulierum sed vestimenta et obtutus earum ut cum proposuisset ad visitandum quendam seniorem
et occurrisset ei mulier, infecto pietatis negocio quasi per leonem mira celeritate rediit ad cellam. Proferat autem in tantum puritate
quod omnes refugiebat turpitudinis occasiones etiam quod figuras corporis feminei aspernabatur. Unde ita vocatus est palus ut nullum
eius membrum sive lingua sive pes sive manus ullum haberet officium ut sustinere potuit ut ei ministrarent viles corporis sed tamen feminei.
Nam in cenobio sacrarum virginum corpus eius delatum est que ministraverunt ei cibum et potum et alias necessitates omnes per quadriennium in
usque ad diem vite sue. Tamen tunc quod oleo quo corpus eius tangebat ungebat infirmum et curabat. Habebat autem gratiam curationum ad
testimonium sue puritatis et manifestationem virtutis et tamen debilitatem membrorum ex dispensatione divine bonitatis. Tercio in fine deludunt.
Ipsi enim sed graviter sunt crudeles in pena qui fuerunt incentores in culpa. Et Beda super Apoc libro 2 sic ait, duplex est
ut ait Ieronimus officium angelorum aliorum scilicet qui prima iussa tribuunt aliorum qui singulis creaturis presunt. Unde scriptum est Qui facit angelos
suos spiritus et ministros suos flammam ignis. Ego autem puto sine preiudicio quod ille malus angelus cum hominem decepit ante mortem illudet ei
et torqueat post mortem. Quis enim arguat et deludat eos quos deceperunt. Hylarius super Beati immaculati. Dyabolus victorum morum inten-
tores debemus metuere precto tempus omnem amplitudinem mundi huius obeuntem cum dulce est nos pervenire ut peccatorum morum testimonio gloriatur.
Est enim contra ipsa calliditas ad peccandum instigare et peccantes arguere. Unde dicitur accusator fratrum. Idem dicit Augustinus in 3° confessionum quod ...
est enim ... Ieronimus super Ezech libro 2°. ... traditi in manu pessimorum quasi ... eos
in visione ... actibus demoniorum. Ieronimus super Ezech libro 2° ...
torqueant. Neque enim boni sed mali angeli tormentis prepositi sunt. Nota quomodo demones assistunt anime egredienti a corpore ... in libro
dialogorum ponente exemplum de lepros. Et in libro Petri Damiani ... sicut ... in tractatu de morte. ¶ De doctrine veritate.

Octavo consideratur quod dicitur ut videatur veritatem in eorum doctrina. Ad quod primo videndum est de sapientia quam perdiderunt et non habent, et
de scientia quam docent. Quantum ad primum nota quod perdiderunt puritatem sapientie retinuerunt autem subtilitatem intellectus acquisierunt diuturnitate
experimentorum... Quantum ad primum patet per Damascenum dicitur quod a Deo demones clarissimi et lucidissimi erant. Unde Bernardus
superbus ille lucifer luce privatus non igne habens alti cum ... potuit facere non voluit. ...
non ferventes non meruerunt quod seraphin sonat. ...
scientia et ideo non est mirum si perdita est eorum sapientia quia non est vera sapientia ubi non est pietas. Sicut probat Ieronimus ... de civitate dei ...
enim parte fuerunt boni et mali angeli sicut probat in libro de ... neutri tamen de sua ... casu fuerunt ...
... de civitate ... et in ... libro super Genesim. Angeli boni ad Deum conversi sunt et veritatis ... cognoverunt et in veritate incommutabili
... cognoscunt. Quam sapientiam mali perdiderunt. Unde est quod scimus eos frequenter decipi cum tamen in veritate boni nequeant falli.
Unde et ... dicitur quod in demonibus est furor irrationabilis amens concupiscentia fantasia proterva. Fantasia appellat ... in qua
rerum similitudines apparent. Tunc dicitur proterva quia ipsa obviat et resistit veritati intellectus quod est ... Non autem dicitur fantasia in eis quod ...
est vis ... collata ... post peccatum ... quod dicit Gregorius moralium 33. Appetitus celsitudinis ... in vigore mentis et qui
... superbie sue remedium invenit ... Secundum patet per Augustinum libro 9 de civitate dei. Demones inquit quod vocabulo grece est a
scientia nominati dicuntur. Est enim scientia sine caritate et ideo ... inflati sunt ut honores divinos ... Et in 2° ...
sunt per maliciam obstinati ... non sunt penitus privati. Et ... seraphim duabus alis velat caput et duabus
pedes dei ... aliter valeat spiritus contemplari medium autem ... ad videndum sed ... utique
ad inveniendum. Ille ergo qui ita plenus erat sapientia Ezech 28 ... deformata. Tercium patet per Augustinum libro 9 de civitate dei.
Demones non sicut angeli sancti eternas temporum causas et quasi cardinales in dei sapientia contemplantur sed quorundam signorum nobis occultorum
maiori experientia quam nos et multo plura futura prospiciunt. Experientiam vero diuturnitate temporum. De qua Ysidorus de summo bono
libro ... Triplici acumine scientie vigent demones scilicet subtilitate nature experientia temporum revelatione superiorum spirituum. ...
quod multa per experientiam adiscunt. Unde Ieronimus super ... Ephes. ubi dicitur quod innotuit per ecclesiam angelis ministerium sapientie dei dicitur. Angelice
dignitates ... ministerium ad purum non intellexerunt donec passio Christi completa est et apostolorum predicatio per gentes dilatata. Unde
... in singulis angeli usque ad iudicium in scientia ... et dilectione quod magis et magis diligunt et cognoscunt. Quartum
patet per Origenem super ... libro ... dicitur sicut ... et pandebam ... gloria ... et ad celum
non venterus. ... non tenues grossibus sed spiritualibus ... spiritus volans et ea que dicuntur voce curta
audiens et que operibus fiunt videns ea vero que in corde tractantur nesciens. Hi enim cogitationes hominum dyabolus scit nec bonum fateri
permitteret sed omnia bona mox ut cogitatione concepta essent destrueret. Et in libro de ecclesiasticis dogmatibus. Internas anime cogitationes
dyabolus non videt certi summus sed motibus eas corporis ab illo et affectionum indiciis colligi experimento didicimus. Secreta autem solus
ille novit ad quem dicitur Tu solus nosti corda filiorum hominum. Quintum patet quod sicut dicitur de natura sua non possunt interiora videre contrariis
tamen possunt per signa in nobis formatarum contraria et motus sive qualitates affectionum interiorum declarantia, prout dicit Augustinus ad Ne-
bridium. Arbitror omnem motum anime aliquid facere in corpore. Et de hoc ponitur quomodo exemplum in libro de collationibus patrum. Cum
suggessisset demones castam cogitationem si viderit monachum ad fenestram oculos aut ad solem curiosius erexisse vel deho-

solitam inquisisse cognoscunt desiderium gule fuisse susceptum. Et infra: Illo namque modo utcumque nimium delectari eam ratione cognoscunt
ad cuius instigacionem more quodam motu corporis vel nutu quasi quiescentem quod ab eo fuisse prestitum vident. Aliud comparatione de latronibus
qui nocte spargunt arenas minutissimas ut opes reconditas quas videre non possunt tinnitu deprehendant et ita ex illa soni
perceptione veniunt in metalli conquisiti noticiam; sic ut thesaurum nostri cordis explorent demones velut arenas quasdam suggestiones
nobis noxias inspergentes ac secundum illarum qualitatem affectum corporum viderint emersisse velut quodam de itineris clamoribus
procedente tinnitu quid sit reconditum in abditis interioris hominis recognoscunt. Aliud exemplum potest [illegible] libro 2° super [illegible]. Non debemus
opinari dyabolum cordis occulta rimari sed ex habitu corporis et gestibus estimare quid versemus intrinsecus. Unde Gregorius: Hostis in insidiis positus
si pulchram mulierem nobis oculo videt respicere intelligit cor amoris iaculo vulneratum et levem cogitacionum nostrarum scintillam fomitibus
suis inflammat. Unum autem exemplum ad hoc ponit Augustinus in libro contra Achademicos primo de quodam Albicerio qui revelabat occulta cogitacionum
et cum respiceret litteras tunc dixit socio versum Virgilii de quo cogitabat et cum quo [illegible] predicunt etiam cogitata virtute dyabolica
qui precellunt nos acumine et subtilitate sensuum, ratione vero certa non.

¶ Sequitur de doctrine qualitate demonum

Doctrina malorum angelorum quam docent satis est vana cum non sit edificatoria. Docent enim vel ea que sunt curiosa ut quando
predicunt futura contingencia vel ea que sunt perniciosa ut quando suggerunt vicia vel que sunt superstitiosa ut sunt maleficia
vel ea que sunt presumptuosa ut quando faciunt et erudiunt credere incredibilia. Et circa futura contingencia sciendum quod demones cognoscunt futura
quodammodo. Futurorum quedam sunt manifesta quedam occulta. Manifesta vero sunt illa que habent causas determinatas et infallibiles sicut ea que
attenduntur circa motum corporum supercelestium in quibus est causa determinata ut eclipsis solis et lune et huiusmodi. Talia futura cognoscunt demones.
Aliud vero genus est futurorum manifestorum ut sunt ea que habent causas determinatas tamen fallibiles ut ea que sunt secundum naturam inferiorem. Que ideo
determinata ad unum, ideo fallibiles quia possunt impediri casu accidente, ut quod terra bona habet causam determinatam quia intencio nature movet determinate ad unum ut
seminata et culta afferat pingues fructus; causa licet determinata in natura et tamen potest impediri. Hec etiam possunt cognoscere demones qui
noverunt naturas rerum. Alia sunt futura occulta ut ea que habent causas indeterminatas et fallibiles sicut illa que sunt a nostra voluntate dependencia.
Indeterminatas causas dico quia voluntas que est causa eorum est ad opposita. Fallibiles dico quia potest esse volenti perficere multa impedimenta
occurrere. Talia non norunt demones nec alia futura nisi solus deus. Et cum talia futura predicunt ab eis hoc est per revelacionem divinam
vel angelicam si vera sunt vel per coniecturas presumptionis si falsa sunt. Et ergo futura contingencia predicere ipsi non possunt quod cum predicunt talium
cadat in genus divinacionis et ipsi demones adquirunt sibi appetitum [illegible] eius quod est esse deum, ideo maxime predicunt pro
cultoribus talia ut exhibeant eis cultum divinum et credantur dii. Unde patet quod talia requirere ab eis genus est infidelitatis. Ysa. 41:
Annunciate que futura sunt in futurum et sciemus quia dii estis vos. Circa vero futura et ipsi demones falluntur et illi qui adherent eis.
Et utrique duobus modis. Demones autem primo sic quando deus vel angeli impediunt id quod ipsi estimant eventurum.
Unde Augustinus in libro de divinacione demonum: Falluntur demones quia cum suas disposiciones pronunciant quod improviso ad desuper iubetur
quod corporum consilia cuncta perturbat. Secundo falluntur cum totam causam non accipiunt. Unde Augustinus ibidem: Falluntur etiam quia causis naturalibus futurorum
sicut medici naute et agricole longe quod presciunt per aeris corporis sensum sollertiore et exercitatiore presciunt. Falluntur autem
qui adherent eis primo quia aliter evenit quam putaverunt demones qui revelaverunt eis. Falluntur etiam quia mentiuntur eis et in hoc
letantur. Unde Augustinus in eodem libro: Falluntur demones studio fallendi et invida voluntate qua hominum errore letantur. Secundo ne
a cultoribus suis pondus auctoritatis amittant id agunt ut in perplexis suis presagiis coniectoribus culpa attribuatur qui decepti
fuerint vel mentiti. Inde est quod demones consulti in libro Trismegisti ad Asclepium de subversione templorum suorum que per-
dicebat et de eversione templi Serapis que in Alexandria facta est. Ad quod solvit Augustinus in libro de divinacione demonum quod
memoria sensuum et celeritate motus et experiencia temporis et revelacione spirituum superiorum possunt contingencia scire et predicere.
Pronunciant etiam quedam illa que facturi sunt quia accipiunt sepe potestatem morbos immittere et aerem viciando morbidum reddere
et cultoribus suis et amatoribus [illegible] maleficia persuadere de quorum moribus certi sunt quod acquiescent suggestioni eorum. Per-
suadent autem eis invisibili subtilitate nature sue penetrando corpora hominum non sencientium et proponendo quasdam ymaginarias vi-
siones cogitacionibus eorum sive dormientium sive vigilantium que etiam trahunt in se et consentiunt. Unde Augustinus ibidem: Neque enim quia predi-
[illegible] medicus quod non predicit eius artis ignarus ideo tamen divinus est. Quid autem mirum si quemadmodum ille in corporis humani vel
perturbata vel modificata temperie seu bonas seu malas futuras predicit valitudines sic demones in aeris affectione
atque ordinacione nobis ignota futuras predicunt tempestates. Aliquando et hominum disposiciones non solum voce prolatas verum
etiam cogitacione conceptas cum signa quedam ex anima exprimuntur in corpore tota facilitate perdiscunt atque hinc etiam multa futura
pronunciant, aliis videlicet mira qui ista disposita non noverunt. Sic enim apparet concitatior animi motus in vultu ut ab hominibus
ab forinsecus agnoscatur quod intrinsecus agitur; ita non debet esse incredibile si etiam lenioris cogitacionis dant signa per corpus
que obtuso sensu hominum cognosci non possunt. Circa vicia autem sciendum est quod in demonibus tot sunt nocendi studia quot sunt
in nobis vicia. Unde plenum sunt viciorum incentivis quibus nos inflammant impetus. Hic enim ponit ante cordis faciem ad quod
non ut facilius inclinari mentem. Unde Iob: Abscondita est in terra pedica eius et decipula eius super semitam. Non enim
est immissor deus sed incentor viciorum sicut dicit Ysidorus 3° libro de summo bono capitulo 5. Neque enim alibi decipiendi fomenta sunt
nisi ubi prius prave cogitaciones et delectaciones apparuerint quas si presenserit ille consilium abscondit. Et infra: Expectat
(?) temptat quia per consencientem humorem facile inclinari homines ad vicia conspicit ut secundum humorum compositionem

adhibeat temptacionem unde Balaam pseudopropheta Israel ex parte perniciosos prouidit loquentes quia sciuit eos facile lapsuros. Item secundum Cassianum quia sicut sunt diuersa viciorum sic sunt diuerse demonum turbe. Alii enim quos inmundos appellat seductores et ioculatores sunt. Isti obsident certa loca et pretereuntes decipiunt et fatigant sine lesione magis delectati in corporum fatigacione et illusione quam corporali lesione. Alii in nocturnis incubacionibus prouocant. Alii ita truculenti sunt ut eis non sufficiat vexacio obsessorum sed et transeuntes ut ille de quo in euangelio dicitur quod propter metum transire nemo audebat. Isti gaudent bellis et effusione sanguinis. Alii corda eorum quos ceperint furoris timore inficiunt. Alii blasphemias hominibus inspirant sicut ille in i libro Regum qui ait Ero spiritus mendax in ore omnium prophetarum eius. De quibus apostolus: Attendentes spiritibus erroris et doctrinis demoniorum in ypocrisi loquentes mendacium. Unde sicut dicit Cassianus auditus est demon apertissime confiteri se per Arrium et Eunomium impietatem sacrilegi dogmatis edidisse. Item Augustinus dicit in [illegible] quod dicuntur [illegible] per os hominis suadentes malum aliis. Sunt et demones surdi et muti. Sunt et incentores libidinis. Sunt et nocturni diurni et meridiani. Sunt et qui per nomina ferarum designantur. Sunt et pilosi sirene lamie ulule struciones onocentauri aspides basilisci leones dracones scorpii. Que nomina non sunt eis casu indita sed per excellenciam malicie sue aliquam [illegible] quibus nos ad malum instigant. Aliquos enim leones appellat propter vehemenciam furoris et rabiem sue ferocitatis. Alios basiliscos propter mortiferum venenum quod prius quam senciatur interimit et ita de aliis. Pilosi autem sicut dicit glossa super Ysaiam [illegible] hominum sunt qui praue fidei homines ducunt in paludes et in [illegible] discedunt. Sirene ut dicit glossa super Ysaiam demonum portentum dicitur quod dulci cantilena decipit nauigantes nisi claudat aures. Dicit Ysidorus in ethymologiis quod pilosi dicuntur incubi quia sepe mulieribus [illegible] et has [illegible] quos Galli dusios vocant. Quem autem vulgo incubonem vocant romani faunum ficarium dicunt. Lamie fabulose dicuntur corripere infantes et eos laniare. Hii omnes [illegible] de quibus [illegible] non est ad propositum. [illegible] docet tamen per se quod per [illegible] et quot sunt genera temptacionum tot sunt diuersi [illegible] Item malefica sunt. Videtur quod locum habet et usum frequentem in coniugibus et prestat [illegible] ubi agitur de supersticione [illegible] magicorum [illegible] de frigidis et maleficiatis et 33 q. 1 [illegible] per sortiarias. Quod [illegible] est [illegible] male [illegible] demones coniugio impedimentum [illegible] Ad quod [illegible] in maleficiis eorum [illegible] magis [illegible] aliquam [illegible] Quia demones vigent acumine [illegible] et cognicione rerum naturalium. [illegible] est [illegible] et sic latent [illegible] est opera [illegible] Quia demones [illegible] ut lapides vel herbe que habent occultam virtutem vel [illegible] que videntur ut sunt [illegible] empirica [illegible] ad [illegible] effectum [illegible] est [illegible] aqua vel [illegible] vel occulta ut demones et homines [illegible] in modo ad [illegible] fiunt [illegible] signata [illegible] suadet homini [illegible] ut videat [illegible] et [illegible] ad [illegible] docet [illegible] aqua facere vel herba vel lapide [illegible] vel [illegible] et [illegible] ad [illegible] impedit [illegible] cognoscat [illegible] ita quod non potest [illegible] ad debita recepta [illegible] [illegible] vel [illegible] vel lapidi vel [illegible] [illegible] deputata [illegible] est [illegible] facere [illegible] subtilitate [illegible] et [illegible] vel lapidi vel [illegible] [illegible] impedimentum [illegible] tres annos [illegible] Item omnia maleficia reprobat 26 q. 5 et [illegible] [illegible] aruspicis auspicis auguriis [illegible] sortilegiis [illegible] ligaturis [illegible] astrologis [illegible] quibus demones [illegible] et varios homines qui [illegible] doctrina non [illegible] Item [illegible] superstitionis [illegible] ad [illegible] et a [illegible] auditum [illegible] [illegible] quedam pestifera [illegible] demonum et hominum [illegible] pacta infidelis et dolose [illegible] repudianda et fugienda a katholicis sicut dicit Augustinus in libro 2 de doctrina christiana. Item dicitur aruspicina que fuit [illegible] ubi in agendis negociis obseruant horas et dies unde aruspices [illegible] exta pecudum inspiciunt et ex eis futura predicunt. Auspicia [illegible] [illegible] quod auguria [illegible] volatus auium [illegible] intendunt que auspicia [illegible] auspiciorum duo sunt genera unum quod pertinet ad oculos [illegible] quod auguria [illegible] aliud quod ad aures [illegible] auspicium [illegible] volat. Aliud augurium [illegible] garritus [illegible] volatus. Aliud quod ad aures [illegible] Unde [illegible] et fruges [illegible] Unde [illegible] ut dicit [illegible] de [illegible] De [illegible] [illegible] quod ars [illegible] est [illegible] superstitiosa [illegible] in eo quod ponit [illegible] et facultates [illegible] et [illegible] [illegible] ars [illegible] superstitiosa in eo quod [illegible] [illegible] et [illegible] de [illegible] et passionibus [illegible] superstitiosa in eo quod caret [illegible] [illegible] Item [illegible] fuit in sanguine in quo [illegible] et [illegible] Item [illegible] que mortuos [illegible] quorum [illegible] videntur mortui resuscitati [illegible] et ad interrogata [illegible] Item [illegible] sanguis aque [illegible] et [illegible] demones facilius prouocant. Sortilegi sunt [illegible] [illegible] religionis per quasdam quas [illegible] apostolorum [illegible] sortes [illegible] profitentur aut [illegible] inspeccione futura promittunt. De philateriis dicit [illegible] in [illegible] vincula et [illegible] [illegible] ligatura [illegible] medicorum disciplina [illegible] sunt [illegible] ligature [illegible] in [illegible] rebus suspendenda et li[illegible] [illegible] sunt [illegible] in elementis quatuor terra aqua aere et igne unde [illegible] ingue [illegible] [illegible] pyromantia aeromantia [illegible] Item sunt [illegible] astrologi qui dicuntur genethliaci qui [illegible] dies

Demon

no

empirica

natalicios et genetliacos homines propter signa describunt et considerantes quis quali signo natus fuit eventum vite eius predicunt hii dicuntur
vulgo mathematici et antiquitus magi cuius artis scientia usque ad christum fuit permissa ut christo edito nemo deinde natiuitatem alicuius
de celo interpretetur ut dicit decretum Et dicitur Ieronimus quod requirere stellarum cursus et eventus rerum hinc futurorum rimari hoc est
quod baptizato iordane hoc est suscepto baptismo non decet operari Horoscopiste dicuntur qui horas natiuitatis spectant sub dispari et di-
uerso fato Salisatores dicuntur qui dum eis membrum aliquod salierit aliquid deinde prosperum vel triste significare predicunt signum Aut sicut dicit
Augustinus de doctrina christiana si iuxta ambulantibus amicis lapis aut puer medius interuenit et multa alia que docent ibidem.
In omnibus autem magicis scientiis que sunt prohibite predicto modo peccatum est operari ut sunt cultus demonum cultus stellarum et luminarium cultus elementorum
cultus ydolorum cultus ymaginum cultus figurarum caracterum et stigmatum cultus verborum et nominum cultus temporum et horarum cultus iniciorum
et rerum initialium cultus inuencionum et rerum inuentarum de quibus alias dictum est Hec enim doctrine sunt demonum ad vicia instigantium
Circa mirabilia dictum est quod sicut dicit Augustinus in xi° super genesim faciunt angeli boni et mali opera quedam quorum sicut moyses et magi pharaonis
unde sicut locutus est serpens ad euam sicut asina ad balaam nisi quod opera illorum sunt diuersa hoc autem angelicum Tamen in hiis potentiores
sunt boni angeli malis nec possunt mali nisi quod permittitur eis Ergo considerandum quod angeli mali operantur mirabilia in elementis et
elementatis secundum rationes seminales tamen a bonis angelis differunt Et de operacione corporum celestium dicit gregorius 2° moralium Sathan semel accepta
a deo potestate ad usum sue nequitie etiam celestia elementa concutere preualet Nam mouet deus si spiritus de summis prorectus turbare in ventos aerem
potuit cum in ea constet quod et deputatus in metallo ad usum aqua et ignis sunt De celestibus autem quantum ad rationes seminales dicitur potest quod
sicut artifices sciunt ymagines et figuras potest diuersas facere sicut hoc fore autem naturales virtute aliena ut diuina potest educere si permittitur
propria autem virtute non potest potest tamen naturam cooperando et adiuuando quedam colligendo adiuncta sibi quasdam occasiones quibus adhibitis natura
operabitur citius et facilius quam faceret sine illis adiumentis Quibus enim quidem est seminalibus rationibus quibus deus indidit potens pro diuini
sile quos sic demones autem cognoscunt illa semina et tamquam veloces ministri disponunt et aptant ad ea quibus que sciunt facere 2° tamen
deo cooperante natura educuntur forma completa et hoc tangit Augustinus et magister in libro sententiarum Nullo tamen dicuntur producere formam completam
vel maiorem in rebus nobilibus unde Augustinus in viii° de ciuitate dei c. viii non solum animas sed ut corpus uero tamen eodem demonum arte
vel potestate in membra vel etiam lineamenta bestialia verti posse quidam In rebus nobilibus dico propter ranas et aliqua alia vilia
que permittuntur facere sed Augustinus in incorporea potest facti De hoc Augustinus in libro de trinitate c. ix Aliud est enim ex intimo ac summo condere
corpora condere ac ministrare creaturam quod qui facit solus creator est deus Aliud autem pro distributis ab illo viribus et facultatibus adhibere
operationem forinsecus admouere ut tunc vel tunc sic vel sic procreat quod creatur Ista vero originaliter ac primordialiter in quadam textura
elementorum cuncta iam creata sunt sed acceptis oportunitatibus prodeunt Nam sicut matres grauide sunt fetibus sic ipse mundus grauidus est
causis nascentium que in illo non creantur nisi ab illa summa essentia ubi nec oritur nec moritur aliquid nec incipit nec desinit esse
Adhibere autem forinsecus accidentes causas que tamen etsi non sunt naturales tamen secundum naturam adhibentur ut ea que secreto nature sinu abdita
continentur erumpant quodammodo et foris creentur explicando mensuras et numeros et pondera sua que in occulto acceperunt et ab illo
qui omnia in mensura et pondere et numero disposuit non solum mali angeli sed etiam mali homines possunt Et infra eodem capitulo multi homines
nouerunt ex quibus herbis et carnibus aut quarumcumque rerum quibusdam succis et humoribus vel ita positis vel ita obrutis vel ita contritis
vel ita commixtis que alia nasci soleat quorum sic quis tamen demens audeat dicere creatorem Quid ergo mirum si quemadmodum possunt
nosse quilibet nequissimi homines unde illi vel illa vermes muscheque nascuntur Ita mali angeli pro subtilitate sui sensus in occultioribus
elementorum seminibus norunt unde rane serpentes que nascantur et hec per certas et notas temperationum oportunitates occultis mo-
tibus adhibendo faciunt creari non creant sed illa homines que solent ab hominibus fieri non mirantur Differunt autem operantur boni et mali
quia licet faciant in uno tamen in uno mali malorum ita est quod ipsa sunt ad deceptionem et inanem gloriam sed bonorum ad utilitatem et dei
gloriam unde super illud quarto si filius dei es mitte deorsum te dicit Crisostomus Quo quis potuit in hoc teste quod esset filius dei Nudus
volare per aerem non est proprium opus dei quia nec hoc utile alicui nec ad animam nec ad corpus Si ergo illi necesse est ut probat ad
salutem volauit autem ad prouocandum proprie auctoritatis sola hoc facit et est potius adulo quam quod dicitur Christo dicitur quod miracula ma-
lorum sunt etiam vilia ut etiam ranas et serpentes que de facili operantur in esse in natura sicut patet quando de foliis arborum in ve-
rane fuerunt educti Distinctio 3° quia ibi operantur dicit hic dicit Distinctio quarto quia boni sed Augustinus faciunt miracula per publicam iustitiam
mali per signa publice iustitie et per familiares et priuatos contractus boni faciunt bona fide que iustificat et que vilis et
publica est et ideo dicitur catholica mali autem quidam faciunt fide informe et vident haec opera propter signa que faciunt
quidam et cetera quod aut qui dicuntur magi propter familiaritatem quam habent ad demones hanc faciunt Istis ergo modis demones
docent suos cultores De docendi falsitate sequitur

Dictum est autem vitia impietate et doctrine vanitate
sequitur de docendi falsitate Cuius falsitas resultat in falla virtutis sensitiue ymaginatiue intellectiue et affectiue
Et de sensitiua patet Unde dicitur in libro 83 questionum quod malignus spiritus sensibus in transpositis infestat animam sensitiuam lucescit mentis
obnubilat serpit hoc malum per omnes aditus sensuales dat se figuris accommodat coloribus adheret sonis odoribus se
subicit infundit saporibus Quod autem iste quo ludificat sensus potest esse vel ab extrinseco vel ab intrinseco Ab intrinseco
cum ymaginationem formaliter intendit fantasmatibus et quasi vehementia intencionis illius plasmando mouet tamquam res

et videt' esse silitudo rei ipa res Sic in frenetico ppt' assensu firmo ptatu ad cerebrum videt' ei q multa videat. quo sit s' pura.
Sic pt dupliciter quiete intencoz ad ymagine recepta ul' fumos aliquot imutte et spiu aiale imutate 2c appnt ei fatas-
mata ut vehement imutacia fantasia z quibus aia vehe' intendit ita videt' esse q. et ludificat' sensus corporales et
h' mo9 pt elici ex aug' xii° sup gen' ad litt' dicte Cu nimia intencoe cogitao' ul' aliqua vi morbi ul' cumpsione
cuiusdam aliqu spus ille rerum corporalium exprimunt' ymagines tam ipsis sensibus corpa putent' manente tu et sensu corporis in-
tencoe sic videt' q in spu sentiunt ymagines corpm quadmodum corpa ipa p corpus ita sunt ut cuiat' ab h pus oculis et
absens aliq spu tanq' oculis ita corporis simul sic affectos et cu eis locutos qui vere aderat. et cu aliis qui no aderant
tanq' adessent Alius mo9 est que tangit Algazel. Cu aia in apphendendo formas debilis est tu velocior est fantha=
sia ad comutacoz conamplificando id q videt aia sic hoiem mutat in arbore ul' i homo q lt aliquantula cparacoz ad id q
videt et sp' cmutado ppt' debile apphensoz sensibilem et apphensoz debiliorem et fantasia forte et cmutacoz frequete
oblivisit' q videt prius ul' q videt et loco eius ponit fictu aliqd. de illa esse qua vidt. h' at facilis est ludificaco
demonis Ab extra fit duobus modis p° qn turbat' sensus vt cu humor igneus ascendit ad oculos vident' oia quasi rubea. cu me-
lancolicus humor vident' oia turbida et ita de aliis Vel etia ex pte obiecti vt cu aliqua pondere palearum et sulphure candele
dur' apparere serpentes p paleas h at noruit demones et i hmoi hnt potestatem. Hic cstat aliq mo9 ab extra et est cu res
visibilis no pervenit ad sensum neqz vere sensatio attingit rei visibilem 2c ludificant' sensus

De ymaginatiua parte

Duobus modis
illudit' p° mo° naturali ex vaporibus resolutis ex cibo et potu inficientibus organum ymaginacois in quo sunt ptfudate silitudines
rerum que ita aliq abstrahit' et alienat hoiem a se q nil se esse credit h' nisi illas silitudines q movent ut res sic eger de
colera sompniat de ptractibus ad ignem et fumo q resolvit' fumus et ascendit. sentit se pacies corrosione et exaustionem Alius
mo9 est ex opone demonum. sm q applicant se fantasie offerentes ei fantasmata q recepit et credit se sup ea. et credit
se esse ea quorum silitudines offert ei Et est exemplum de quodam arreptico q dyabolus demetaverat adeo vt credet se ee lupum
et diebus arreptionis sue ponebat eum dyabolus in locum absconditum q mortuum et tpe abscensionis sue dyabolus i lupum male
intrabat et hoies impetebat et ipe credebat se facere illas invasiones et impetitoes et aliq credebant de illo q tpe
illo no videbat. Donec sanctus vir quidam predicat' q no erat ille h lupus sed dyabolus hec faciebat i lupo vni ondit eis hoiem
iacentem q mortuum et dormientem. quo ostenso ondit eis ex alia pte lupum 2c curatus est ille h et vidt se no esse lu-
pum et aliq silr' lupus enim ita pfudatus erat i organo ymaginaco sue q nil cogitabat de se ille homo 2c erat i illo quod d h°
xvm de ciuite dei i xvm q videbat' s' onus portare cu iumentis et ita videbat' et aliis d oculis dyabolus enim portabat onus
q ille putabat se portare et ab aliis putabat' ea q ille portaret sed utriqz paciebat in organo ymaginacoz Vnde aug'
fantasticum at id veluti i corpatum i aliqua alius effigie appareat sensibus alienis tlis q s' esse h videat' sic tlis s' videri
possit in sompnis et portare onera que onera si vera sunt corpa portant' a demonibus ut illudat' hoibus ptim vera hoim corpa
ptim iumentorum ficta cernentibus Voluit tamen quidam dicere q lz offerat ymaginatiue no tamen imprimunt sed facit quidam in corpore ad
que sequit' impsso vel transformaco impssionis i ymaginativa sed offerunt' forme q et deferunt' p quosdam spus ad ymaginativa
qui spus sunt quodammodo quales ymaginative Conale est enim ex quadam individua cconnitancia eius ad corpus vt cum corpus
sit patit' ps ymaginativa tales recat impssiones prout dt phs ex aia corrumpit' sic mutat' quodam modo corrupto sic
mutato. Et sic offerendo sui impmendo h fiat et simul q et boni angli ingerunt aie sancte silitudines et angli mali
silr' quas scriptura vocat imissiones prout dt david sup' eam i illo Sermoe Collecti sunt sic monilia sic cum dni aliquando
raptum et veluti i velocitate choruscantis lucis intellucet menti spiritus cparendenti sine ad temperamentum nimii splendoris sine ad
doctrine vsu quo nescio vnde adducit' ymaginaciones quidam rerum inferiorum silitudines infusis divinitus sensibus cunt' accomodate
quibus quodammodo adumbratus purissimus ille ac splendidissimus veritatis radius et ipi aie tolerabilior fiat et quibus comunicare
illud voluit capablior. existimo tamen ipas formas i nobis scorum anglorum suggestionibus sic econtra contrarias et malas
ingeri imissiones p anglos malos no dubium est Et fortassis hinc id est speculum et enigma ut dicit p q videbit
apls ex istius modi puris pulcris qz ymaginibus anglorum q inoribus fabricatum

De intellectiua parte

Nec ea q in intellectu
nro sunt cunt dyabolus vt sup' patuit nec aliquas cogitacoes nobis imittit sed cuiuscumqz offerat ab extrinseco, i aia est q
fugiat ul' psequat' oblatum libero arbitrio volutatis cu tamen aia no est circa vtilia occupata ul' cu est ociosa tunc offert
ei turpes ymagines quas de facili capit mens nisi cuitat se ad ea q ptinet ad salutem Vnde i l° de collationibus patrum
dr' Impossibile est mente cogitacoibus no adiri nec tamen totum ul' ictu sui ul' illis spiritibus tribuendum est qui eas nobis
intuit' ingerere alioqui ut in hoie libertum manet arbitrium ut i nobis staret nre correccionis industria. sed est nostri
magna ex pte vt cogitacionum qualitas emendet' et ul' sancte ac spuales in cordibus nris ul' terrene carnales qz
cstat. io nigl adhibet' lectio et nigl scripturarum meditatio vt exinde nobis spuales memorie pbeat' occasio
Vnde at sanctus Cassianus q tripx est i nobis cogitacionum principium Et xo de a° p Cu steteris an reges et psides nolite
cogitare 2c vt qui cpugim' cogitado de pteritis ul' attendimus de futuris ul' illuminam' de spualibus misteriis.

Eo nobis ac sunt p'ma in nat' recordamur corp que vidim' vl audim' p's Cogitam dies antiquos Ep dy'lo ac 3' reg' Esdrar
et ero sp'us medicus rc. Vn eo dy'lo duo' hec p'm optulit cu nos intut' subitu tam vicior oblectaco q's occulti insidiis
De affectia p3c Dur angeli inccendat cogitacoim no affectoim vl voluntati Est ac tp's modis incedendi cogitacoes
et inflammandi eas ad malu s' p'p ssbla optiora p fatasmata intiora p illustracoes sup spes abstractas Duo p'mi modi put
conueniut demonibus tam ex ordinacoe q's eo p'missione diua Tcius modus no queit nisi bonis anglis Indignu eni esset
vt angelus malus pssidet aie q'm ad illa ptem q immediate 3 subia deo. ut q et deu. nichil mediu nisi gra p qua ad
hec deo vl subia huius gra que ppparet aiam ad gre susceptoem et h' est angelus incendens cogitacoem ad bonu Voluntatem ac
incendere solus dei est Ipa eni voluntas imedite deo quiugitur Accendi tu pt ab anglo i in fuore dispom s no incendit
nisi ado Incende eni est ipam gram ei infunde' vl ipam in ea face. qd est solius dei Angli eni sut sic luna q'pda stel-
larum que illuiare put s no inflammare vl incende' Ds ac sic lucem solis fontale qd fut cu lume distributom caloris
i debito susceptibli Sic ac in corpalibus d' incende' igne qui igni pabulu ministrat applicado ligna sic in spualibus igo
qupia qbustibilia cogitacoes noxie vl illud vnde oriut' cogitacoes et sequut' affectoes quas opitac pt licet eas face
i nobis no possit. io d' incetor no i'missor qr n'c in cogitacoes n'c in affectoes mias sic agens p'ncipaliter pt s opitac potest
Immisso eni d' bone cogitacois facto tam cogtois q's bonitatis s incende est ppparare intellm p dispom ab qcupisco
veniete vt opat possit ad actu sic ignis q'm est de se potens ad ligna igniendu p appoitom flabelli vl sufflacom mapt.
ignit ea Et p h' pz q ecc no illabit' aie put d' in l'o de eccasticis dogmatibus Demones p enrgia no cumq sbalt'
illabi aie s applicatoe et oppssione viuri Illabi eni iportat iiumd esse ipi rei et intime opari i illa Nichil aut
tle est rer' aie nisi solus deus cui est illabi ps in lio d'o de collonibus p'ru mai'te colligit' n' esse incorpeu' nisi
solu deu et ideo ipi tm' posse penetrbiles oms spuales et intellcuales esse subas eo q solus 3 totus et vbiq 3 in oibus e
ita ut et cogitacoes hom et intnos motus atq abdita ments vniusq pspiciat atq plustret Et aug' in qfess Tu de-
eras intior intimo meo et supior sumo meo Dissup' d' applicatie et oppssione viuri h' est q dy'lus insidet illis mebris
in quibus vigor aie qtinet' et ea oppmit ne aia q' eis suas elicat opacoes q oppmit suo pondere corpa et obfuscat
sua obscuritate q pced' usq ad aias put d' i l'o 83 q'on. q turbidi motus illuc tebrat' ssq rc ut s. De fatl p ep'a
sbibla specificatione

Orendi fatate ppoita nuc istarum decepcoim ppouas epa sm decepcoes viuu dictum. sbibla specificatione
in aia et p'o qem sstine Sic eni quorundam ssq decipit q no oum ssq fallit qr n'c cultoes ppos ista latet nesp
vinos pfectos decipe valet sic legit' de symone mago qui vngetu qddam apposuit quo du faustinianus pater
Clemetis rogatus ab eod symone fatie sua pervnxisset in ipius symone tnsfiguratus est ac symo rogauit Appione
et Ambrione vt cuiusda herbe succo pius facies suas vngent ne aspctu faustiniani fallent' Omnibus ac pter illos
tm videbat faustinianus esse symo magus Petro tu aplo no appebat imutatus qui ei etia ppria figura restituit
Sibi et puella qdda que p magica venefica videbat' in equa mutata. Macharo epo no appebat mutata qui eam
vnges oleo bndicto a fantastica mutacoe liberauit Sibi de igne qui videbat' a monchis coquina succendere que bts
bndictus no videbat s oudit quo i monchorum oculis ignis erat E3o pz qem ymaginatie d' eni helinadus i pmo libro
Cronicorum De fatastica mutacoe hom in bestias recencior est meoria nostro fere tpm q mi' oblectata possit nesti
Refert eni Guill's alr Vnilarmus malmestenen monch's in hystoria sua q tpe petri damiani erat due ancille in
strata publica qua romam itur qualis augus appellat stabularias i tusentes hospicis p mede suscipientes na stabulum
ppe d' hospicium venale et publicu Hee vno quouis tuguo vno imbute maleficio hospite s' qui solus supueiebat
i equu vl suem vl asinu mutabat et ncatoribus vendentes pcium bibebat Quada die inventu queda hystorimon
gestibus victu qrigente hospicio susceptu asinu fecerunt multu inde lucrates p asinu s' qui miraclo gestuu deti
nebat tusentes Na quoq modo pcepisset aug monebat asinus No eni amiserat intellcm s loquela. multu inde
questu qflauerat vetule Audies h' vicinus dines asinu emit magno pcio dictu q est ei ab illis vetulis vt
custodiret eu. ne in aqua intret Deruatus q est asinus diu ab aqua tandem incacorem nactus custodia in lacum ppi'm
se piecit et ibi diu se volutas asinina figura pdid't ppriam q recepit Cuiq custos eius sciscitaret ab eod obviio s
asinu vidisset ille se esse dixit famulus ad dnm retulit Dns ad aplicum leone virum scto illi scisstm Conuicte anus
idem fatent' Dubitante ppa qfirmat petrus damianus vir eruditissimus pducto eo o de symoe mago qui faustiniam
videri facit in figura symonis Et qem indicat pfatus Vnilerinus ad pbandum q mi' qd p nigromaciam fit i pt in aqua
falle' intuente Disputat eni pius qdda genus pilinis esse locupletissimi cum quecq qtigit in aurum qutit no q
ita p vo sit s qr ita esse videt' qd ad aquas dilint' Ad idem refert' q sm aug'm queda mulicule pg sathan
qusi. demonum illusionibus et fatasmatibus seducte. cedut se et pfitent' nocturnis horis cu dyana dea paganorum
vl cu herodiade vl cu iuna mulierum multitudine equitare. earum q missibus obtpare Ipe naq qui tnsfigurat se
i anglum lucis cu mente cuiusq mulicule cepit et hanc sibi p infidelitatem subiugauit ilico tnsformat se in
diuersarum psonarum spes ac similitudines et mente qua captiua tenet. insopmis deludens modo leta. modo tristia

modo monstrus psonat ondeus / p demia queq; deduat cu solq spus sz patit / infidelis no in aio s in corpe hec euenire opinat. Ideo nimis stulta est et obest qui sic oia que in spu fiunt / etia accide in corpe arbitrat. Cu ergo Ezechiel et Iohes ewa et alij apli et pphe in spu no in corpe viderunt visiones. In istis duabus illusionibus scilicet spualia et ymaginatiua no est magnu piculu / qz sic dicit Aug in .xij. li. sup gen ad litt. Cu in istis corpalibus decepta fallitur / nichil obest qz ludificat oculi si no errat in virtute fidei et intellectus sanitate q docet deu subditos eius. Ac si ludificet aiam spuali visione ymaginibus corpm vt putet corpus esse qd no est / nichil obest aie si pniciose suasioni consenciat / Vn aqua fit quo de consencientibus sopnialiu cu e contrahe videntur. vel cum ipoitu sui vel cum licitos mores qd no contuir nisi cu ea q vigilantes eciam cogitamus no cu placito consensionis sz sic tria ppt ad loqui. qd no possemus nisi ea ess cogitare / Sic admonent in sopniis et comprimunt ut eis eius nar moneat. et qd nar colligit p genitales vias emittit qd quidem sine pcco a vigilante si no possit. Tunc vo tm sine pcco fit qz cu pcco a vigilante fit / qd ut dicit sine dubio cogitatu est / Vnde ppt aie affectionem bona que desiderio meliore mundata multas interficit cupiditates q ad nale motu ptinet carnis / que casti vigilantes cohibet dormientes aut id no pnt qz no habet in ptate qz admoneat expsso ymaginis corporalis q distingui no possit a corpe ppt ista ergo aie affectionem bona et in sopnis qtu ei nitata claret. Tercio pz quomodo intellecti intellectuali visione vbi inspecta est opaco virtutis intellectiue / sic in beato Ambrosio cum dicitur qui in spu interfuisse legit beati Martini sepulture. Et ad intellectu hnus et corpe q pdca sunt / no qz modus quo videt aia qz corpus vnus est in spuali visione. cu aia alienata a sensibus carnis tota vsat in spu et in regione similitudinu / sz no pt qz illis similitudinibus cognosce contingeri nisi adiuuet desup. Et id sicut in sopniis videtur aqua q vide nos videm . dutaq; opatem et corp strata sub similitudinibus intelligit. ita est in ipoito sic pz p xij sup gen ad litt. / Vn tunc sic in strata reuelat ei et sub similitudinibus congruis reputat. Sic ergo demones illos qz fatasias deludunt cu arripiunt a sensibus reuelat loca q ea q fiunt in locis et opatali et ad sensum redeuntes dicunt se fuisse corpalit in talibus locis et cia signa referunt cu tn tn viderunt spualr. et no corpalit. Sic decipiunt mulieres q dicunt se ire cu Dyana / Alius modus est in intellectuali visione cu tota aia rapit sup se videt in dei luce. alij aias rapi i celu et anglos desentes aias / sic beatus Benedictus vidit mundu collectu sub solis radio et aiam beati Germani Capuani epi ferri in celu / Tercius modus est in visione ptim corpali ptim spuali / Aie eni vniuite corpibus cu appinquant ad morte sm qz incipiunt a corpe dissolui incipiunt oculis mentis in illud lumen interiori inuite / Vbi multa discut et futura prouidet q pdicant. Et ita pz quo simus in corpe et tn qd corpus vide / Vn grg in 2o dyal Anime p cogitacionis mentis motu qd nos ducim et nos simus et nobiscu no simus. Quarto pz quomodo affectione demones eni infirmant diuos suos ad vicia vt reuelat aliis q occulte sut a suis cultoribus ppetrata / Vn Valerius maximus in li. po et Tulius de diuinacione et fato. Ait ergo valerius sic. Duo familiares Archades iter vnu facientes megaram venerut quo alt se ad hospite contulit in thabulam alt diuttit. Is qui in hospicio erat / vidit comitem sui orante vt sibi cauponis insidiis circumuento sub curret posse eni eius accessu celeri iminenti se periculo subtrahi. Quo viso psiluit et cuciata thabula illa in qua is diuertit petere conatus est. Deinde ipoitu sic humanissimu tmp suppaciu dapnauit et lectu et sopnu repetit. Tunc idem ei saucia oblatus obsecrauit. vt qui vite sue auxiliu fre neglexisset neci tm vlcioni no negaret. Corpus eni suu a caupone trucidatu. tuc plaustro ad porta fri stercore coopertu / Itaq; costrictus familiaris ptibus compulsus pmus ad porta cucurrit et plaustrum qd in quiete denunctatu erat apprehendit. cauponem qz ad supplicium pduxit / Inueniunt alia quedam matre pdce satis congrua / Ut eni Gaufridus Altisiodorensis in li. suo sic. Quidam decanus sacerdotu cu socio ducis Burgundie regi Siciliae Rogiro desponsata aliquandiu regnum illud inhitando. ibi expressime compit qd narrabat / Iuuenis quidam strenuus et natandi peritus cu crepusculum noctis lucente luna in mari balneans. mulierem post se natantem p crines apprehendit. tm vnus ex sociis qui cu vellet mergere cam qz alloquens. nullu vbu potuit optinere / optauit cam pallio in domu duxit et tamen in vxorem solempniter accepit. Increpatus aliquando a quodam socio qz fantasma acceperat / expauescens arripuit gladium et minatus est in conspectu eius mulierem filiu quem ex ea susceperat se interfecturum nisi illa loquatur et dicet vnde esset / Ad hoc illa. Ve inquit tibi misero / vtilem perdis vxorem dum me cogis affari / tecum forem et tibi bonum foret si iniunctum silencium michi tenere permisisses. Nunc at me deinceps no videbis. et mox euanuit. Puer tamen creuit et marinum balneum frequentare cepit. tandem vna dierum fantastica illa mulier coram multis eum rapuit in ipsis fluctibus occurente quem forte si verus puer fuisset mare ad litus compellere debuisset. / Ad idem pz quomodo ab Helinando li. 2o Cronicorum In Coloniensi diocesi famosum et immane palacium reno flumini supeminet qd nomine nuncupatur. vbi pluribus olim congregatis principibus ex improuiso aduenit nauicula qua collo alligata cignus argentea trahebat cathena. quinde miles nouus et incognitus omnibus exsiluit et cignus naue reduxit. Miles postea nobilem vxorem duxit et liberos procreauit / tandem in eodem palacio residens cignum respiceret in eadem nauicula aduentante cu cathena in naui se recepit et ultra no comparuit / progenies eius usque ad hodie pseuerat / In ligonensi quoque prouincia quidam nobilis in siluarum abditis reppit mulierem speciosam preciosis vestibus amictam. quam adamauit et duxit / Illa plures balneis delectabatur in quibus visa est aliquando a quadam puella in serpentis specie se voluctare. Accusata vero et deprehensa in balneo nusquam deinceps comparuit / disparuit et adhuc durat eius progenies / In vita sancti Bernardi legitur qz in ciuitate Nauetthensi demon incubus

mulie quadam abusus est vii annis / cubante ac ea in suo viro simul / que bto bndicto coram omni populo crudeliter ardentibus ceteris
ab ea fugarunt. In eadem puincia s. i. minori britania cbrime legitur tempore arturi regis et precepto eius. hec vi certamen audisse
Quarta ps de doctrina hois ptinete ad lectores et cotinet quinque capla. Ca. i. m quo ostendit quod doctor sunt pfecta doctrina. Ca.
ad doctorem hoiem ptinet bona vita. Ca. ad doctorem hoiem ptinet certa sciencia. Ca. ad doctorem hoiem ptinet debita
doctrina. Ca. ad doctorem hoiem ptinet prompta facundia. Capitulum primum. Cap. in quo ostendit quod xps fuit doctrina.
Dicto de doctrina dei et angeli tam boni quam mali. Dicendum est de doctrina hois. Docet ergo ho xps ho iustus
ho malus. ho xps aduocans bonum magistrum ondit in se ignorantes erudit et hoiem ut erudiatur ad hoiem se comparem
mittit. Primum patet. Est enim magister iste mansuetus ut discipulos attrahat Joh. xi magister adest et vocat te modestus
ut attrictos retineat Mt. viii magister sequar te quocumque ieris. Expeditus ut breuiter multa doceat Mt. xxii magister
quod est mandatum magnum in lege. Ait illi diliges dominum et cetera. Expediuit enim vno verbo quod plenitudo legis dilectio est.
Est et peritus ut sine errore doceat Joh. xiii Vos vocatis me magister et domine et bene dicitis sum etenim. Exemplum enim dedi vobis et cetera.
Hic ignorantes erudit. Docebat enim xps non propria auctoritate ut dicitur in iustis tamen ut catulus putauit quadam ptate co
tollens. Erat enim magnes quedam occulta vi attrahens sicut xps cum summo ptate plenus erat eos quos vocabat
docebat. Vnde xps verus deus et verus ho quos exterius vocabat interius illuminabat. Fulgor enim et maiestas diuinitatis
occulte que in facie xpi relucebat primo aspectu ad se videntes poterat trahere et trahebat. Vt in mattheo patuit qui tolo-
neum dimisit. Ipse enim nos docuit qui secundum apostolum factus est nobis a deo sapientia in eius doctrina iustitia in eius morte ... cum
iustificat nos condonans delicta / sanctificatio in eius vita redemptio in eius mortis sustinentia. Hee sunt iiii virtutes cardinales
quas docuit et nobis reliquit. Vnde bernardus in super ... virtutibus que dei virtute xpus ignorantes
Vbi vera quero vera prudentia nisi in xpi doctrina. ubi vera iustitia nisi de xpi misericordia. ubi vera temperantia nisi in xpi vita. ubi
vera fortitudo nisi in xpi passione. Soli ergo qui eius doctrina imbuti sunt prudentes dicendi sunt. Soli iusti qui de eius misericordia
veniam peccatorum consecuti sunt. Soli temperantes qui eius vitam imitari student. Soli fortes qui eius pacientie documenta fortiter in ad-
uersis tenent. Incassum proinde quis laborat in acquisitione virtutum si aliunde eas sperandas putat quam a domino virtutum cuius
doctrina seminarium prudentie cuius misericordia opus iustitie cuius vita speculum temperantie cuius mors insigne est fortitudinis. Hec
doctrina ... assignata super ubi agebat de doctrina diuina. Tercio hoiem ad hoiem tamquam erudiendum mittit. Sic enim tercio conue-
nit sunt aliter assignata super ubi agebat de doctrina diuina. Tercio hoiem ad hoiem tamquam erudiendum mittit. Sic enim tercio conue-
lus mittitur ad petrum. paulus ad ananiam. eunuchus audit philippum. moyses iethro. Vbi enim deus hoiem docere ab hoie
ut honoret condicionis humane dignitatis put dicit augustinus in plogo libri de doctrina xpiana. Per angelum poterat omnia
fieri. Sed abiecta esset humana condicio si per hoies verbum suum deus nolle videretur. Hoc ut foueat inter hoies mutua caritas put
dicit augustinus in eodem plogo. Caritas que sibi hoies inuicem nodo vnitatis astringit non haberet aditum refundendorum et quasi
miscendorum animorum si hoies per hoies nichil discerent. Tercio ut sit ordo celestis et subcelestis conformitas. Nam in celesti angelus
docet angelum purgando eum illuminando perficiendo. Vnde et in subcelesti ho hoiem. Exodi xxv. Inspice et fac secundum exemplar
quod tibi in monte monstratum est. Quarto ut se magis apiat veritas put dicit augustinus in libro de kathezizandis rudibus quam
quanto caritas est officiosior tanto mens ad cognoscendam veritatem abilior. Vnde multe sunt reuelationes etiam in docendo
dum erudiunt ignorantes. Et quo est quod perfecta caritas nutrit scientiam veritatis. Vnde sicut de fornace ignis prodeunt quedam scintille
ita de fornace caritatis et veritatis ipsius pate intimat mentis quedam reuelationes subito put dicit augustinus in libro de kathe. Et
rudibus. Hic infructuosum te debes putare quod ea que dicis non explicas ita ut cupis qui ut forte cupis nec clare valeas.
Nichil enim in hac vita nisi in enigmate et per speculum videtur. nec ipse amor tantus est ut carnis destructa caligine
penetret in eternum serenum vnde vtcumque fulget etiam ista que transeunt ut sunt theophanie que reuelantur intelligentie put
dicit ysaac in libro de anima. Sicut ymaginatio desubtus fantasie surgunt ita intelligentia desuper theophanie descendunt.
Docet etiam vir iustus. Et per diuersitate doctorum requiritur. / Ca. ad doctorem hoiem ptinet bona vita et cetera.
differentie conditionum. Est autem doctor triplex in hominibus iustis scolasticus ecclesiasticus subditus et prelatus quos ap
pellare possumus lectores pastores et priores. Et primo de lectoribus dicendum. Competit autem eis vita bona certa scientia
debita doctrina prompta facundia. De quibus Eccus xv Impleuit eum spiritu dei sapientia et intellectu et scientia in omni opere ad exco-
gitandum fabre quecumque fieri potest ex auro et argento. Spiritus dei refertur ad bonam vitam que est per gratiam. sapientia ad scientiam. intellectus
ad doctrinam scientia in omni opere ad omne quod potest fieri autem ex auro argento et ere sonoritas est facundie. qua debemus diuisionem
per varietate materie. Est ergo primo necessaria doctori bona vita qua instruit deus ex gratia de qua possumus assumere verbum Eccus
et exponere de bono doctore Eccus xv Impleuit eum deus spiritu sapientie et intellectus stola glorie vestiuit eum. Vbi notatur eius
initium et eius premium. Bona ergo vita et continuata notatur in sapientia Eccus xxvii. Ho sanctus in sapientia permanet sicut sol. Dicitur ergo
ista sanctitas sapie declarari in spiritu et anima et carne. Hic est secundum apostolum in toto hoie ut spiritus sit sine superbia sine inuidia
sine auaricia. Hec enim que sunt se habent in doctoribus. Nam primo ex scientia sua superbiunt in se. Deinde inuident aliis nisi se quos
volunt sibi pares esse aut aliis quos vident meliores se. Est enim inuidia filia superbie et ex hiis duobus procedit
auaricia qua volunt lucrare. De primo puerbiorum Iuxta superbos semper iurgia sunt. Qui autem agunt omnia cum consilio reguntur sapientia.
Iurgia sunt inter eos. sustinendo suas opiniones. Sed illi qui in humilitate et secundum consilium dei sunt quos ... isti sunt vere sapientes
Magnus enim error est suum errorem defendere put dicit augustinus de kathezizandis rudibus. Deus exprimi nos voluit vel
cum mentis plantitate corrigamur nec in defensionem nostri erroris maiorem pariemur errorem. Isti ergo sapientes non habent

q̄ sunt inflata facie que intercludit oculis visionem. Aug. i li° confessionum facies mea nimis inflata non sinebat me videre. Unde Mt xi Abscondisti hec a sapientibus et prudentibus i. ab eis qui se reputant sapientes et revelasti ea parvulis. Et i° li° confessionum Non
aliter errorem meum rapiebar foras et pondere superbie mee in yma decidebam. Non enim dabas auditui meo gaudium et le-
ticiam aut exultabant ossa que humiliata non erant. De 2° Sapientie vi° Ponam in lucem sapientiam illius et non pretibo veritatem neque
cum invidia tabescente iter habebo quoniam talis homo non erit particeps sapientie. Invidia mesto tabescente quia sapientia ut licet intelligere
ne alius veritatem detegere. De 3° Sapientie vii° Et divicie appetuntur in vita quid sapientia locupletius. quia ut dicit Aug.
in li° contra achademicos vir lectus docet totum contempnendum oportere quicquid mortalibus oculis cernitur quicquid ullus sensus attingit. Hac
quidem non querit ex avaricia que non tantum est in pecunia secundum Ambr. ymo in scientia. Aug. de doctrina christiana in prologo Omnis res
que dando non deficit dum habetur et non datur nondum habetur quo habenda est. Sit ergo species sive superbia cum humilitate sive invidia vel tabe-
sive avaricia vel cupiditate. De primo pro. i. Initium sapientie timor domini Gregorius in omelia gregum omne 2ª super psalmos. Quando
cordia doctorum superbia tenet mentis testimonium dum presidet. De 2° Sapientie vi Concupiscentia sapientie deducet ad regnum et sequitur Dilig-
ite lucem sapientie omnes qui prestatis populis. si ut lucide et sine invidia alios doceatis. De 3° Sapientie vi Sapientia dignos se circuit
querens et in viis suis ondet se hylariter. Et ecclesiastici xxiiii Ego sapientia effudi flumina ego quasi tramites aque immense. quia
sicut aqua de fonte procedit et non exhauritur sed magis fluit sic scientia dum aliis distribuitur non minuitur sed plurificatur. Sit
etiam ira lux est aliis quam in doctore sive iracundia sive lascivia sive negligentia. Hec enim aliter inter sicut et ut hic tribus modis
satis in ala declarat. De primo pro. xiiii° Qui patiens est multa gubernatur sapientia qui autem impatiens est exaltat stultiam
suam. Impedit enim ira animum ne possit cernere verum. Unde dicit Aug. i° confessionum ondit quod melius docet magister pueros suos
qui adiscunt liberaliter quam terrentibus ut tamen sic pueris arguit et docet sive impatientia corporis supportat intellectus
sic docet facere doctores. De 2° prover. p° Sapientiam atque doctrinam stulti despiciunt. Stulti sunt lascivi qui nolunt videre
sapientie sed levitati et lascivie et ideo quando alios docet verba eorum efficatia non habent quia ut dicit Gregorius omelia 3 super psalmos penitentie
sapientie cuius predicatio accipitur si levis in moribus esse videatur. De 3° prover. vi secundum aliam translationem. Vade ad apem
Eccl. non facile eius predicatio ... si in moribus negligat doctor cum discolos sed corripiat et corrigat discolos modo apum
o piger et quo eius disce sapientiam ... que parte minus reponit alias
quod secundum Ambr. in exameron habet specula quibus si lacessite fuerint pungunt inter mella et ardore vindicte ponunt animas
in volnere quia quod zelo debet monita correctionis miscere ut malis parcere. Unde Aug. ii° confessionum conqueritur de hoc quod non fuit
correctus. xvi° anno etatis mee cum interposito ocio ex necessitate domestica feriatus
sub parentibus et inter erroribus fuis correptus conquerit. Excesserunt caput meum vepres libidinum et nulla erradicans manus. Sit ergo
ab omni scola tuo putibus esse cepi. Concesserunt ... libidinis ... ergo
ex pretractus puritas sive gula verecundia sive luxuria sive infamia hec enim que sequitur Gula enim nutrit luxuriam
et utrumque infamie. De primo Ecclesiastes 2° Cogitam abstrahere a vino carnem meam ut animum transferrem ad sapientiam. Secundum
Dicit puguis secundum venter non gignit. Hieronymus 2° li° contra Jovinianum Galienus illorum quorum vita et ars sagina est. Dicat
ut vivere posse dum ut sanos esse animas ex corpora ita nimio sanguine et adipibus quasi luto involutas nichil tenue in-
celeste sed semper de carnibus et ructu et ventris ingluvie cogitare. Et Boecius in li° de disciplina scolarium Vinum modice
sumptum intellectum videtur acuere in fine non modice vero potatum totum perturbat intellectum ebetat memoriam evertuat errorem
infundit oblivionem immittit ignorantiam producit. Ubi enim ebrietas ibi furor dicatur ubi furor ibi nulla sapientia sed desipientia
propagatur. De 2° Iacobi p° Que desursum est sapientia primum quidem pudica est Non enim habitat ille purissimus liquor sapientie
in spurcissimo vase. Sapientie p° In malivolam animam non introibit sapientia nec habitabit in corpore subdito peccatis. In corpore
dicit quia qui fornicatur in corpus suum peccat Aug. omnem pecuniam super carnem ... discipline studijs abominetur et spiritui
... sapientia carnis que
inmaculata undique ab impuris scientia lectio premunitur. Alius enim li° non percipit ea que sunt dei. Hec est sapientia carnis que
inimica est deo. De qua Boecius in li° de disciplina scolarium quo inimica est studio Unde ... filius lucretij quem preconi-
sus consumpsit vivendo luxuriose et cepit furta committere et a tribus augustus sepe receptus fuit aprehensus patris
pecunia redimi non potuit et petito osculo a patre voce quertula nasum eius precidit ... meis erroribus
castigatus quasi ... magistri mei docuerunt non obedivi socios quoque meos contempsi. De 3° Col. iiii° Sapientia ambulate
ad eos qui foris sunt ut non scandalizentur de infamia et mala conversatione doctorum qui audiunt verba vel vident vitam
eorum. Unde ait Boecius de disciplina scolarium Nulla res magis perniciosa discipulo quam vita magistri contumeliosa. Infusa enim
sapientissime confundi videmus quod fetido vase quando vas fedum aquam corrumpit. Quod ad doctorem hoc pertinet curiositas

Doctori etiam necessaria est scientia quia ut dicit Ambrosius in li° ... nomen vocis docere potest. Non sit autem habens scientia
inflativa. Prima ad cor. viii Scientia inflat Ieron. super epistolam ad Ephesios Nouelli rugata fronte et demisso super-
cilio verbis quasi trutinatis auctoritatem sibi magistrorum vendicant non quod ipsi dignum aliquid arrogantia invenerint sed quod simpliciter
quicquid sunt in comparatione videantur nescire. Non superstitiosa ... celi ... signa autem temporum
non potestis scire. Non curiosa. Melior est enim ut dicit Aug. ignorantia fidelis quam temeraria scientia. Et ... iacula
minuta iaculantur sub illa leone corripis. acuta sunt ista que dicis nichil acutius ... Curiositas enim
ut dicit Aug. i li° confessionum imitatur sapientiam sed ignorantia simplicitatem ignavia quietem luxuria sacietatem prodigalitas
liberalitatem. Et i ad cor. 2° Non se existimat scire ... quo oportet eum scire. Non erronea et vana Sap. xiii

Vani sunt omnes homines in quibus non subest scientia dei. Sic enim dicitur 3° Confirma plantam plantam sicut verus ut tibi dormientibus plures sunt
cibus vigilantium si tu non resistis. Hanc autem sciencie vas quatuor indicant in mutabiles viri Ecclesiastici 2° homini bono in conspectu
suo dedit deus scienciam sapienciam et intellectum. Sapienciam qua deus cognoscitur. Unde qua bene in mundo gustatur. Intellectum quo in scientia
scripture penetratur. Vel sapienciam qua res sapiunt secundum saporem proprium in Unde qua estimatur secundum valorem suum. Intellectum qua
cognoscitur secundum totum esse suum. Iste est fructus temporis qui difficile rapitur. Et dat deus homini bono ut regulam qua se et
alios regulet. Ut lucernam qua se et alios illuminet. Ut cibum quo se et alios saciet. Ut gladium quo se et alios defendat
Ut agrum et vineam ut in ea laborando se et alios fructificet. Ut pecuniam ut eam ad usuram accommodet. Ut uxorem ex
qua filios spirituales deo generet. Ysaias 28 Quem docebit scienciam et quem intelligere faciet auditum ablactatos a lacte id est separa-
tos a dulcedine culpe. Sexto subtilitas ingenii. Unde enim multa discitur quae per magistros docentur. Unde propter non didici sapien-
tiam et novi scienciam sanctorum. Unde beatus Ambrosius in libro de officiis de se ipso sic loquens dicitur prius est quod doceat et ab illo
accipiunt quod aliis tradat. Quod nec ipsum quidem mihi accidit. Ego enim raptus a tribunalibus atque administracionis infulis ad
sacerdotium cepi vos docere quod ipse non didici. Ita factum est ut prius docere inciperem quam discere. Discendum igitur mihi simul et
docendum est, qui non vacat ante discere. Sic autem dicit Boecius. Ut ad ingenii excellenciam inveniendi velit attende-
re tria genera statuum intelligat. Quidam enim sunt vehementer obtusi ingenii, quidam mediocres, quidam excellenter acuti. Et
secundum sententiam dictorum eius vehementer obtusi non possunt docere philosophiam sed magis mechanicam. Mediocres autem politicam. Sed excellentes
auctorum tres sunt gradus. In inferiori gradu bene se habent ad yconomiam. In medio autem ad politicam medietatem. In supremo
autem ad philosophiam et omnem subtilitatem. Unde si docemus hic discipulos quod adhuc differimus docemus quam illos doctores eligent
qui magis convenientem discrecione discipulorum intelligencijs et appetitibus vel facultatibus conformaret. Septimo diuturnitas studij.
In antiquis enim secundum beatum Iob est sapiencia et in multo tempore prudencia. Unde dicitur antiquus et multo tempore. Non propter vetustatem.
In antiquis enim secundum beatum Iob est sapiencia. Non debes audire filii doctrinam nec ignores sermones sancte. Sic enim dicitur
etatis. Si quod diu audierunt a magistris per hoc non cesses audire. Filii doctrinam ne ignores sermones sancte. Sic enim dicitur
tuti homines ad diversarum artium magisteria postquam arte conserti sunt diuturna temporis experiencia. Unde Gregorius Nazanzenus in
Apologetico. Unde nunc quidem nobilem aut pessimum est his apud quos diversa philosophie studia vigent ut ex ordine discipulorum
quis in officium magistrorum assumatur. Sic nunc naute quidem probabilis si res postulat ad inspectionem per rectione discipuli. Ut ex primo
loco servatorum probavit collegit disciplinam ad ipsa navium gubernacula provocari. Vel fortissimo militi cura tamen cohortis
committi. Vel bene agentem tamen ad totam exercitus disciplinam magistrum. Idem nondum pene ante quam infancie pilos
deponat vel adhuc puerile balbuciunt et ante quam sacrorum volumen nomina saltem cognoscat. Ante quam nomine vel veteris scripture
deponat vel adhuc puerile balbuciunt et ante quam ova abluat et aue viam deponat sic nisi forte duos vel tres
vel auctores discat vel stilum cognoscat ut non dum ova abluat et aue viam deponat sic nisi forte duos vel tres
sermones ex antiquis tractatoribus didicerunt et hoc fortasse ex auditu magis quam ex lectione iam admiracioni esse volunt
et laudi posse iam populis cogitant. Octavo sedulitas exercicij. Doctor enim qui exercitatus non fuit scientiam suam per doctrinam
complete manifestare non potest. In hoc enim Apostolus se exercebat et de hoc ad Romanos 15° laudabat dicens Repleti estis
omni scientia ut possitis alterutrum monere. Et Tullius in Tusculanis libro primo. Exercitacio, que non solum arte in
hac se exercebat. Exercitacio, que nomen arte in
omni scientia ut possitis alterutrum monere. Et Tullius in Tusculanis libro primo. Exercitacio aptos. Tria convenientia sermones
hac se exerceat. Gaufridus in poetria. Ars regulas usus perceptas imitacio reddit artifices aptos. Tria convenientia sermones
Est autem ista scientia in suo perfectissimo statu in via qui videt eam dei gloriam. Jeremie 9. Non glorietur sapiens in sapientia sua non fortis
in fortitudine sua non dives in divitijs suis. Sed in hoc glorietur qui gloriatur scire et nosse me. Et 1 ad Corinthios 2° Nichil iudicavi
me scire inter vos nisi Ihesum Christum et hunc crucifixum. Scire autem Christum crucifixum est scire eius gloriam quam sic oportuit Christum
pati et ita intrare in gloriam suam. Luce ultimo. Quarto vidit eam per perpetrati notitiam. Jeremie 2° Vide vias tuas in convalle
scito quid feceris. Quinto eam sub ministracione 1 Thessalonicensium 4 Sciat unusquisque vestrum suum vas possidere in sanctificatione et honore
non in passione desideriorum sicut gentes que ignorant deum. Quomodo corpus meum debes regere per sciam meam. Hieronimus abstinencie et ieiu-
nio in passione desideriorum sicut gentes que ignorant deum quomodo corpus meum debes regere per scientiam meam. Ab abstinencie et ieiu-
gulo continentie in sanctificatione virtutum et honore quemadmodum victoriam temptacionum non in ardore libidinis sicut gentes que ambulant
in pravis desiderijs. Ut enim dicit Gregorius. Ubi magis donum est scientie ibi transgressor maiori subiacet culpe. Sexto eam mortis
precaria. Unde dicit Commonens mortis scito id est habe semper pre oculis mortem que omnibus est communis. Seneca epistola 26 Cogita semper
aut aclos dicit esse quam invenem. Dicamus nuper et quem dedat fortuna etiam pege. Crastinum si adiecerit deus leti recipiamus. Ille
beatissimus est et securus sui possessor qui crastinum sine sollicitudine expectat. Unde doctus in carcere constitutus disputabat et
cum permitteretur ei de carcere ut fugeret noluit sed remansit ut diversorum conclusionum metu hominibus doceret mortem et eius
contemptum. Ergo in diversis officijs sunt lectores. Patet de eorum scientia quantum ad defectum perfectum et actum perfectum in hoc capitulo. Quantum ad
constitutum ergo in diversis officijs sunt lectores. Patet de eorum scientia quantum ad defectum perfectum et actum perfectum in hoc capitulo. Quantum ad
Ad hanc ¶ Doctorem licet pertinet debita scientia

Doctrina eciam doctori est necessaria. Romanos 12 Qui docet in doctrina. Ad hanc
doctrinam quatuor conferunt et quatuor eam impediunt. Unde ergo in hanc doctrinam ex parte docentis pietas ex parte doctrine utilitas
ex parte modi opportunitas ex parte finis utilitas. De primo dicitur in Sapiencia doctrine secundum nomen eius est et non multis est
manifesta. Secundum nomen suum dicitur propter saporem suum. Dicitur enim a sapore sapientia propter saporem pietatis qui in intencione et
affeccione relinquitur. Et non multis est manifesta. Ex contra eam incidunt multa sophismata et multa obliquitates que pertinet
probat Augustinus in 3° libro de Academicis primo et in eodem duo vitia sunt et impedimenta inveniende veritatis. Timeo nimis ne te aut
te contempnas inventum esse desperes aut etiam ne invenisse te credas. Ista pietas facit doctorem in docendo affici et
pronus doctrine eius magis infigi. Unde enim auditor cum doctor afficitur in docendo, tunc enim auditor afficitur in
audiendo. Ut dicit Augustinus in primo libro de cathechizandis rudibus. Jeremie 3° Dabo vobis pastores qui iuxta cor meum

prec.
16

pascent vos sciencia et doctrina. De 2° i ad corinthios 2e veritate. Dico in Christo Ihesu et non mencior doctor gencium in fide et veritate. Hoc est
sicut et variat. Unde legalis pontifex habebat in racionali iudicii doctrinam et veritatem scriptam, que erant in pectore eius. Sicut
enim magis debent doctores variare ut doctrinam veram transfundant quam ut pecuniam, frustra accipiunt. Prov. 8 capite dicitur: Accipite disciplinam
meam et non pecuniam, doctrinam magis quam thesaurum eligite. De 3° magis appetibili infra ubi agitur de modo discendi. Tu istam
oportunitatem appello ego quam docet quos dicit Prov. 23: In auribus insipiencium ne loquaris, quia despiciet doctrinam eloquii tui. Et
quod dicit Eccli. 22: Flagella et doctrina in omni tempore sapiencia. Et quo dicit Deut. 32: Concrescat in pluviam doctrina mea, fluat
ut ros eloquium meum. 2 ad Thimotheum 4: Argue, obsecra, increpa in omni paciencia et doctrina. Argue negligentes. Eccli. 19: Corripe
amicum, sepe enim fit commissio. Obsecra, i. cum mansuetudine te habe ad voluntarie discentes. Increpa verbis asperis in malo per-
severantes. Vel sic: Argue delinquentes, obsecra corrigibiles, increpa rebelles. Vel: Argue corporis et verbis, obsecra promissis et
precibus, increpa minis et terroribus. In omni paciencia ut probes quod dulci affectu et doctrina ut instruas quod vanum intellectum. De 4° Ro. 15:
Quecumque scripta sunt ad nostram doctrinam scripta sunt, ut per pacienciam et consolacionem scripturarum spem habeamus. Summus enim finis doctrine est ad quem
omnis sciencia ordinatur, que vera sapiencia est, ut paciamur voluntarie propter Christum et consolemur instruendo et edificando proximum. Sunt autem quatuor
que doctrinam impediunt, scilicet causa que docenda sunt, opinionum novitas, sincerorum falsitas, sermonum superfluitas, verborum urbanitas. De primo Ephes.
4: Ut non simus parvuli fluctuantes et non circumferamur omni vento doctrine. 1 ad Thim. 6 monet apostolus Thimotheum ut evitet prophanas vocum
novitates, quia ut dicit Quintilianus, utendum est plano sermone ut nummo cui publica forma est. Consuetudine enim tamquam utimur. Per
nova verba non solum prelatis fingimus. Et si hic timet in verbis, multo magis in opinionibus novis. Hebr. 13: Doctrinis variis et
peregrinis nolite abduci. Varie enim opiniones turbant totum orbem et generant audientibus scandalum. Unde Cyprianus in epistola ad Cor-
nelium: Non facile emendanda sunt et iterate aut temere publicanda que discordi stilo audientibus scandalum moveant et recta
eos opinione confundat. De 2° 1 ad Thim. 4°: In novissimis temporibus discedent quidam a fide attendentes spiritibus erroris et doctrinis
demoniorum. Cuius modi sunt doctrine supersticiose, de quibus Augustinus 2° de doctrina christiana: Omnes artes magice vel nomine super-
sticionis ex quadam pestifera societate hominum et demonum quasi pacta infidelis et dolose amicicie constituta penitus sunt repudianda
et fugienda christiano. De 3° Math. 15: Sine causa colunt me docentes doctrinas et mandata hominum. Pharisei enim super doctrinam Christi superad-
dentes precepta multa addiderunt, ita quod sic virtute legis enervaverunt. Unum erat mandatum dei sicut fons unus divisus in duos rivulos scilicet manda-
tum caritatis in duos motus dileccionis dei et proximi, et ita ad decem processit mandata. Super illa decem addiderunt plura cerimonialium
veteris testamenti cum illa tradiciones phariseorum. Propter hoc Hugo in didascalicon suo: De qualibet arte agimus, maxime in docendo
non omnia que dici possunt, ne minus
utilia dicantur illa que dici debent. Sic enim de vite palmites amputantur qui infructuosi videntur, ut fructuosi spaciosius
amplior relinquatur. Pastorum enim fecunditas sterilis multum aufert. Sic longe esset utilius, unde apostolus pauca docet, copiam
multa in brevi conclusio profere. Unde apostolus 1 Cor. 14: Volo in ecclesia quinque verba loqui ut alios instruam quam decem milia verborum
in lingua. De 4° Tim. 2°: loque que decent sanam doctrinam loqui, ut scilicet sapiencia non abscondatur in decore verborum. Unde Ambrosius
super Lucam libro 8°: Aufer lenocinia fucum quoque verborum que solent enervare sensus. Et Ieronimus ad Marcellam de spiritibus:
In disputacione non tam verba nostra sunt quam sensus. Quia si eloquenciam querimus, Demostenes eligendus est aut Tulius. Et hec
sermo est doctrina doctoris gravium, sicut
et lanam doctrine. Hic enim porcus in lingua cognoscitur ubi prius sit sanus vel leprosus. Sic et doctrina doctoris gravium. Hec
quam sub lingua tuus sermo est ornatus et quodam fuco verborum obumbratur. Unde Augustinus ad Pammachium: Epistola in principio
eciam si hec eloquii venustate dissimulare eam debes et fuge ut non ociosis philosophorum scolis paucis quam discipulis sed
universo loquaris humano generi. Quod ad doctorem hominem pertinet prompta facundia. Sequitur capitulum

Doctori eciam necessaria est prompta facundia sive eloquencia. Circa quam nota quatuor eloquencie instrumenta, quatuor ornamenta,
quatuor documenta, quatuor incrementa. Instrumenta sunt que ponit Tulius partes dicendi vel membra: Invencio, disposicio, elocucio,
pronunciacio. Primum enim invenire est quid dicat, deinde inventa disponere, deinde verbis alligare et ad extremum alios
pronunciando docere. Hoc est considerare quid dicas, quo ordine, quibus verbis et ad quid. Hec autem et consimilia que magis pertinent ad
rethoricam omittamus usque ad illa ante. Sunt autem quatuor ornamenta eloquencie. Quia si eloquencia competet ad necessitatem, ad
utilitatem, humanitatem et dignitatem. Ad necessitatem, ut ex proximis afficiam et pro se habeamus defensionis nostre scutum. Unde
Tulius 1 libro de oratore, ubi agit de commendacione eloquencie: Quid tam necessarium quam tenere semper arma quibus vel tectus
esse possis vel provocare integros vel te ulcisci lacessitus. Hec autem ad affectum spiritualem intelligere possumus. Eruditionis 1 ad Corinthios 2:
loquimur non in doctis humane sapiencie verbis sed in doctrina spiritus, spiritualia spiritualibus comparantes. Est eciam ad utilitatem. Unde Tulius ubi supra:
Quid tam munificum quam opem ferre simplicibus, excitare afflictos, dare salutem, liberare periculis? Ysa. 63: Ego sum qui loquor
iusticiam et propugnator sum ad salvandum. Est eciam ad audiendum humanitate. Unde Tulius ubi supra: Quid esse potest in ocio aut
iocundius aut magis proprium humanitatis quam sermo facetus et nulla in re rudis? Hoc enim uno prestamus vel maxime feris, quod
colloquimur inter nos et quod exprimere in dicendo sensum possimus. Sic Act. 18: Apollo instructus via domini, fervens spiritu loquebatur
et docebat ea diligenter que sunt Ihesu. Est eciam ad declarandum magnam dignitatem sive potestatem. Unde ibi Tulius ubi supra:
Neque vero mihi quicquam prestabilius videtur quam posse dicendo tenere hominum mentes, allicere voluntates, impellere quo velit, unde eciam
velit deducere. Hec una res in omni libero populo maxime in pacatis tranquillisque civitatibus precipue semper floruit semperque
dominata est. Quid enim est tam admirabile quam ex infinita multitudine hominum existere unum qui id quod omnibus natura sit datum

vel soluere uel cum paucis facere possit aut tam iocundum cognitu atque auditu quam sapientibus sententiis grauibusque verbis exornata oratio et polita. aut tam potens tam quam magnificum quam populi motus iudicum religiones senatus grauitatem vnius oratione conuerti. Vnde dominus loquebatur sic predicatoribus suis et dicit vnde Nemo poterit resistere sapientie et spiritui qui loquebatur. Sunt autem documenta ad eloquentiam maxime necessaria quia ut dicit Terencius in formione Nichil est quod male narrando possit depravari. Et econtra dicit Tullius in libro de paradoxis Nichil est tam incredibile quod non in dicendo fiat probabile nichil tam horridum aut incultum quod non oratione splendescat. Sunt autem quatuor documenta vt eloquentia habeat maturitatem suauitatem mediocritatem et capacitatem. Primum quod predicator doctor sermonem competentem verbi quo mediante docet. Secundum quod predicator doctus dictum quod opponere ad eos qui debent doceri maturitas ornatur et in pronunciatione et in motu et in gestu conuenienti. vnde valerius maximus libro eloquentie ornamenta in pronunciatione apta et conuenienti corporis motu consistunt. Quibus cum se instruxerit tribus modis homines aggreditur. in animos eorum penetrando alios demulcendo alios incitando. Ysidorus in libro de vita contemplativa. predicator tam simpliciter et apertus etiam si minus latinus tum disciplinatus et grauis debet esse sermo doctoris ut ab intelligentia sua nullos quamuis imperitos excludat sed mouens audiencium pectora cum quadam delectatione descendat. i. ad cor. primo. Qui eratis prius loquebar ut paruulis etc. Quod autem fratres sui vir carnalem quam erat paruuli Suauitas ornatus eius aliquid prefuit ad renouandum desiderium uel ad tollendum fastidium vnde Tullius in secunda rethorica Magnam varietas delectat auditorem et Quintilianus in grandibus cenis. Et sepe nobis accidit ut cum optimis saciati simus varietas tamen nobis quod vilioribus grata sit. Et secundo machabeorum vltimo. Sicut vinum semper bibere aut semper aquam contrarium est: alternis autem vti delectabile est ita legentibus si semper exactus sit sermo non erit gratus. Augustinus in libro de katechizandis rudibus. Eligamus tamen aliqua de sanctis libris que aperiendo et reuelando sermo noster dulcescat et si quis auditor nimis tardus est vel ab omni tali suauitate et absurdus aduersus animo credit sufferendus est magis cum illo ad deum quam illa de deo multa dicenda sunt. Sepe etiam fit ut qui primo libenter audiebat vel audiendo uel stando fatigatus non iam laudans sed oscitans labia deducat et se abire velle etiam inuitus ostendat. Quod ubi senserimus recreandus est eius animus quadam honesta hylaritate condito. et rei que agitur apto aut aliquid valde mirandum et stupendum uel eciam dolendum atque plangendum. et magis de ipso ut propria cura compunctus euigilet. quod tamen non offendat eius verecundia asperitate aliqua sed potius familiaritate conciliet. Ne aut morbo fastidii eius subuenire volumus augeat ipsa medicina. Breue sit quod dicitur maxime quod quo ordine inserentur. Mediocritas est sic tenenda et prouidendum prohibendus quod finis prolixus. Hugo de Sancto Victore. Loquendi suauitate tangit Tullius in libro de perfectione oratoris dicit esse quandam quasi quoddam oratoris limam sed eloquendi breue probabile illustre suaue. Item Oracius in poetria Aut prodesse volunt aut delectare poete Aut simul et iocunda et ydonea dicere vite. Tercium documentum est sermo doctoris non nimis deflatus est iosephus fratres suos et blande ac leniter est locutus. Mediocritas ornatur qui mediocris est sermo doctoris non nimis tardus nec nimis citus prout dicit Seneca. Inopia verborum et copiositas minus intentum auditorem facit. tunc intercepte taedio traditatis. vnde plinius in epistola ad vrsum Sicut facies igne assidua concussione custoditur. demissa et grauiore reparat sic dicentis calor et ardentis intentio continuatione seruatur. intercapedine autem et qui remissione languescit. i. ad corinthios primo. Volo quinque verba sensu meo loqui ut alios instruam. quam decem milia verborum in lingua. Propter quinque verba quinque sinus prouerbiorum quasi debet si omnis doctrina spiritualis sermo verbum instructionis quo ad inscios exhortacionis quo ad pigros consolacionis quo ad desolatos comminacionis quo ad duros exhortacionis quo ad bonos. Vel expono consolor minor exhortor doceo quod vel quinque verba sunt quid credendum quantum ad articulos quid faciendum quantum ad mandata quid fugiendum quantum ad mortalia quid appetendum quantum ad eterna gaudia quid timendum quantum ad futura supplicia. Vel Credam faciam fugiam sperabo timebo. Et bene dicitur decem milia propter multiplicitatem verborum. Mediocritatem sermonis modum competentem. Vbi enim verba plura ibi frequenter egestas. Proverbiorum primo et xxi. et multiloquio non deerit peccatum. Mathei vi. Nolite multum loqui. Capacitas audit ut secundum conditionem auditorum se habeant verba doctorum vnde Gregorius super Ezechielem omelia prima. Non enim tam periculosa sunt que de deo dicuntur sed esset quod vera sunt et non optime proferuntur. i. ad corinthios iii. Non potui vobis loqui quasi spiritualibus sed quasi carnalibus tamquam paruulis in christo lac dedi vobis potum non escam. vnde i. ad thessalonicenses ii. facti sumus in medio vestrum sicut nutrix fouens paruulos suos. Sic enim alimentum ministratur secundum virtutem suscipientis sicut lac simplex doctrina ministratur paruulis qui non habent dentes discretionis ad discernendum escam. Propterea rogationibus Petrus Rauennensis. Doctor non quid ipsum deceat sed quid subditos audire deceat attendit diligenter et paruulis dependere debite nutricis obsequia et blandimenta magis congrua quam pura verba deprime non quadrant sed liquat sermones mutare voces animare varios affectus mente lingua corpore intellectualibus paruulorum motibus occupati bellum studet magis acta quam apta dicere faceres apud infirmas intelligencias maturissimi non ipsorum salute operantes Erubescunt humilia et plana docere ne sola hec scisse videantur. Erubescunt verba litterarum mollia mamma lactare paruulos. (Sunt etiam multi contraria sermonis) videlicet quando nimis est sermo doctoris inordinatus aut nimis ordinatus aut minus ornatus aut nimis ornatus. Inordinatus est qui non procedunt doctores quod prius cogitant facultatibus ymo sicut dicit Hugo in disciplinali suo Nulli arti quod suum est tribuere volunt sed in singulis omnes legunt. Hic Hugo. assistit. Sic videmus quotidie et dolemus In grammatica de sylogismorum vitio disputant. In dyalectica casuales inflexiones inquirunt. liberales facultates amissa libertate prostituta in tanta seruitute eneruant. vt comatuli adolescentuli cum nuper debent magisterium vsurpantes in cathedra seniorum imberbes respondent et ad ad prima peruenerint porphyrii pagina statim incipiunt de verbis occultis non logice sed phisice uel methaphisice disputare. Cum apostolus i. ad thimotheum primo deuiantes a veritate non intelligentes quod loquantur neque de quibus affirmant. Alii abiectis libris auctoritatum verborum et sophismatibus tamen nituntur aranearum tendiculis inuolutis

Clamat phia vestes suas scindi diuidi et disrumpi. medicina vacat empiric et tam periculose quam proprie rapuit ad cathedram qui experiencia et tempore indigent. Si vero veniamus ad iudicia que nunc canonica sunt tractata. antiquiores patrum canones abiiciuntur respuuntur corrumpuntur. et que in conciliis sanctorum patrum salubriter instituta sunt ut forma consilii ut sue imponunt negociis sed ob tinet inter ciuilia prouocatio. licet autem mater ecclesia legum ciuilium recipiat famulatum tamen neque sufficiencia neque militie pru ciae utitur legibus principum romanorum. Collapsa sunt eciam in confusionem sacrarum studia litterarum dum discipuli solis nouitatibus ap plaudunt et magistri glorie pocius inuigilant quam doctrine nouas recentes que summulas commentarios passim in theologia conscribunt. quibus auditores suos demulceant detineant decipiant et tamquam faciant deluatae funiculas et aliarum facultatum conpones inuistere biblia et scriptorum originalia non curantes ignota et peregrina cum nimis simus apponunt fercula cum in imperiis filii regis thanui enim et altilia sunt occisa. alienarum arborum radices stilos et amaras olee pietatis inserunt. Sed inquit potuit oleaster insitus olee ramus naturam insitus facere fructus bonos. Inde est quod de incarnacione verbi verbosa doctrina plo ri[..] individua trinitas secatur in timeis. ita quod non immerito timeamus ad multipliciter doctorum sequi multipliciter errorem. Iam co fusis omnibus dyalectici de theologia. theologi de phia legunt et disputant disputatores erant oratores via antiquorum proprium fusis. Ordinatus nimis est qui minus est distinctus. quod vicium frequens est in modernis lectoribus qui sermones et libros ita in minima diuidunt et distinguunt quod confundunt memoriam et intellectum contingunt. Job xxvi Utquid sicut ea vana loquimur vana sunt quod solidiorem non habent et sicut eciam quod plus habent curiositatis quam utilitatis. Unde Seneca in suis epistolis Sicut(?) quod congre et prout non in fructu sed in partes diuida. Diuidi enim illa non conuenit utile est Vana comprehendere quemadmodum magna ita nimia difficile est. Idem enim vicium habet nimia quod nulla diuisio simile confuso est quicquid statim usque in puluerem. Ornatus nimius est qui magis insistit falerijs verborum quam frondibus verorum(?) i. ad cor ad Non sumus sicut plurimi adulterantes verbum dei sed ex sinceritate sicut ex deo coram deo in christo loquimur. Sic enim turpes mulieres fucis adulterinis ut appeat pulcriores querunt quibus se ornant quod pulcritudo naturalis non curant. Seneca xl epistola Multum licet i.amitatis(?) et vani plus sonat quam valet. Item i.º Ipsa docet et simplicitas bonitate. Contractus nimis est cuius sermo nimius est velox et preceps. et hic sermo multis causis est vituperabilis. primo quia est incompositus. Unde Seneca xl epistola plus prudencia se et vita de esse composita. nichil autem ordinatum est quod precipitatur et properat. Secundo quia non est impressiuus. Seneca v. 6 Tarde homines discipulus precepta dum non traditur quod fugit. Tercio quia non est eruditus. Seneca v. 6 Oro quod sanandis medicus adhibenda descendendo in ipsos dum remedia non possunt nisi innorentur. Remedia sunt que ea docent compescenda que irritant discernenda que fallunt inhibenda luxuria corripienda auaricia. Quid autem corporum raptum prout sic. Quo medicus egrotum transitu curat. Quarto quia non est perfectus. Item v. 6 Quemadmodum per pruine crementum non est visa est grandinis persistit sed dilatato corpore pondere sepit ac longius quam volunt effertur. Sic ista dicit velocitas ut in sua potestate est ut satis decora phie quod ponere dum verba non fundere et pedetentim procedere. Hic tamen mirantur homines in eos qui sunt grauitate spe dicitur quin quod talis plura sentit quam exprimere possit. Job viii.º Numquid sic locutus est homo sicut hic homo loquitur. Unde Seneca v. 6 Audisse te suspicis sermonem phm sole magno cursu verba quelle que non effudit primo premit et vrget plura enim veniunt quam quibus vna vox sufficiat. Et infra Vix oratori permiserim talem dicendi velocitatem irreuocabilem et sine lege vadentem. Cicero quoque noster a quo romana eloquencia extitit grandiarius fuit. Rursus Hos eciam cum sic primus intrinsecus assuemus. hoc ergo in viro sapiente recipio non exigo ut oracio eius sine impedimento sermo magis se extrudat proferet quam estimabit. Et infra Quemadmodum sapienti viro incessus modestior conuenit ita oracio pressa non audax. Summa ergo summarum hec est tarde loquentem esse iubeo. Unde quod hec magis pertinet ad docendi modum et ad precepta rethorice pertinebit omnia ipsis inueniebit alia natura. [Secunda] Quinta pars huius secundi tractatus

Quinta pars huius secundi tractatus agit de doctrina que pertinet ad pastores et habet quadruplicem. De pastore institutione. de pastore successione. De persone condicione. De officii execucione. Institucio pastoris manifestatur in hoc quod inclusus sit doctrina inquit fuit. Prima in nouo testamento gracia claruit. Prima declarata gracia doctrina profecit. Prima auctoritas a christo in petrum descendit.

De pastore institucione capitulum primum sequitur.

Doctrina lectorum ex parte considerata subiugatur pastoralis doctrina. Et primo videamus de pastore secundum institucionem successionem persone condicionem et officii execucionem. De institucione manifestum est. Nullo enim tempore inclusus sine doctrina fuit. sed in nouo testamento gracia claruit ex qua declarata doctrina profecit cuius auctoritas a christo in petrum descendit. Primum manifestum est. Prima die dixit deus fiat lux et facta est lux. quod ad angelicam naturam pertinet que multo splendore sapiencie rutilans creata est. Secundo die recepit tempora quo condita sunt solet luna et sydera in quibus designatur sapiencie luculencia. Sexto die conditus est homo primus qui sapiencia pertinet ad innocenciam et sancta per experienciam postmodum est repletus. Inde disseminatum est genus humanum et successerunt ordine doctorum usque patriarchas qui docuerunt filios israel usque ad aaron qui primus in lege scripta sacerdotale nomen accepit qui primus ministrum sacerdotum fuit licet prius melchisedech et post hunc Abraham ysaac et Jacob obtulerunt sacrificia sed non fecerunt hoc ministerio sacerdotali sicut Aaron pontificali stola indutus et per moysen sicut in leuitico patet instructus sed magis spontanea.

voluntate ubi et moyses qservans aaron gent ppi typus qui dns est pontifex et princeps sacerdotum Aaron ait tunc typus
eporum filii aut eius inferiorum sacerdotum Aaron enim sup tunicam accepit poderem stolam scilicet et coronam auream supphumerale
et rationale. Filii aut eius sup tunicas lineas accincti tantum et thiarati. Ita constabat sacerdos dei. Sonitus et tintinnabulorum
in veste aaron et eorum sacerdotibus data sunt indicant dei corpus doctrina sicut scriptum est Eccli 45 Et dedit illis in preceptis suis
ptatem in testamentis iudiciorum docere iacob testimonia et in lege sua lucem dare isrl. Sicut in p3 luc 2o Nato xpo angelus
dni iuxta pastores astitit et eos dei claritas circumfulsit. Stella et magos adduxit luce pfigurando quia ppls gentium
qui habitabat in tenebris vidit quia postmodum radiosius eorum circumfulgent nidi a tenebris errorem pgrauit quod Iob attestante
lumen illius super omnes tumbos terre. Canonicus p3 de pfectu doctrine intrinsecus nobis quod illa plenitudine gre. Rebm nesciat quod
quod gra doctrina dns administrat Iob 38 Quis dedit vehementissimo imbri cursum et viam sonantis tonitrui ut plueret sup
terram et produceret herbas virentes. Cantu p3 In novo enim testato post xpum sacerdotalis ordo a petro sumpsit initium
cum dns sup ceteros dedit pontificatum cum dedit claves regni celorum. Et primus ligandi atque solvendi ptatem accepit
et primus ad fidem populum virtute sue predicationis adduxit. Unde apli per mundi climata diuisi sunt qui ceteras docuerunt
et per quibus epi successerunt. Hic est petrus qui vocatus est cephas qui Ioh ult. audivit a dno pasce oves meas.
De pastore successione ubi agitur de pastore succedentium sapia ut inflt eo De pauli spali supeminentia. De

De pastore successione

Doctorum priorum institutorum secuta est successio coruscans in quo primo mirandum dic
Sapie pulcritudine doctrine succedenti ordine plenitudine cum administracione plenitudine pauli inter alios
spalem fuerit lete Attende pulcritudinem eius qui omnia pulcre disposuit sicut tempus regimen et hominibus apposuit. Sic enim
diuise stelle successiue oriuntur ad illuminandam noctem donec lucifer radiet ita successiue sumuntur doctrina. Donec xpus
appellat qui verus lucifer erat. In mor li. 1. Noctium spacium dum decedencium succedencium quasi stellarum cursibus illustratur
magnus celi decore pagitur hanc enim pulcritudinem tenuit veteris et noui testamenti concordia In exordio enim veteris testamenti
post Abrahe ysaac et iacob et eorum pmaneciare sequuntur gesta moysi et aaron et eorum qui egressi sunt de egipto
et defecerunt in deserto. Deinde eorum qui cum Iosue ingressi sunt terram pmissionis Sic etiam in exordio noui testamenti in fra
primitorum agitur de zacharia Iohe bapta et hoie xpo et primo aplis et de hiis qui acceperunt donum sps sti cum illis
Deinde agitur de paulo et barnaba et de illis qui relicta synagoga intraverunt ad populum gentile qui erant tanquam loca
florum et vaste solitudinis ubi et conuenerunt quando ad corpus omnes apli et multi cum eis post iohem ebdimaticum completos
in scripis que dederant passionem xpi Deinde agitur de Iohe et de hiis quibus data est pax in ecclesia sicut eciam apostoli
qui fuit quasi alter Ioseph et alter Iosue cognitor secretorum dei et diuisit hereditatem septem ecclesiis sicut Iosue vii tribubus
in sinculo distribucionis Attende doctrine succedentis ordinem Sic enim prouecta est ad dominandum sicut enim sorta est
xpo moriente et postea rediens misit aplos et discipulos ad predicandum ecclesiam per orbem terrarum relictis fortibus misit debiles re
lictis sapientibus misit insipientes relictis diuitibus misit pauperes Tales enim ut dicit mor lio po et 31 et 33o ad predi
candum xpm venire debuerunt qui de laude ppria nil habebant ut tanto solius veritatis cognosceretur esse quod agerent quanto et apte
xpm venire debuerunt. Deinde ecclesiam deinde martires
eius qui ad hec agenda per se ydonei non fuissent. Ideo post xpm successerunt apli. Deinde ecclesia deinde martires
et doctores secundum vicissitudinem temporum apparentes Unde apud quosdam post in eciam per quod aplos et cetera Et in Iob 9o Qui facit
arcturum et oriones et hyadas et interiora austri. Arcturus quidem in celi apice constitutus vii stellarum radiis fulget
qui sic vestit et nunquam mergitur ecclesia est que dona septiformis gre sps tolmet et claritate summe veritatis illuminata
et irradiata quasi ab apice summo lucet quem pseculos patitur quia si non deficiat in tribulacione. Oriones oriuntur in hyeme
et suo ortu tempestates concitat et maria terras quasi pturbat. Isti martires sunt qui dum nati sunt ad predicandum ecclesiam ppter
molestias quas passi sunt ad celi faciem venerunt quasi in hyeme. Hii clamauerunt mare et terra quasi amouerunt ydolatriam
et prouocauerunt gentiles ad iracundiam cum viderent clare eorum constanciam. Hyades in primo veris oriuntur quod sol ca
lore suum vires aperit tunc se ostendunt hii sunt doctores qui successerunt post martires eo tempore quo repressa erat yems
infidelitatis et calorem incepit in cordibus fidelium sol intelligencie veritatis. Iste stelle in ortu suo pluuias fundunt quasi sup
arentem terram cordium quadriorum per doctrinam ymbres fuderunt. Et premittitur autem hec autem res. Sic ostendit celos solus et
graditur sup fluctus maris. Celos ostendit cum aplos per mundum dilatauit. Et sup fluctus maris dns graditur quasi cum
procelle persecucionum erigebantur martirorum pcutraciones frangebant et sic via fidei parabatur et postmodum fecit arcturum
et oriones et hyadas et interiora austri. Auster enim est feruor sps sti quo dum repletus quisque fuerit ad amo
rem patrie spiritualis ignescit. Ergo secundum gregorium in mor. Interiora austri sunt illi occulti ordines angelorum et celestis
patrie sinus secretissimi quos implet calor sps sti. Ibi aie et angeli quasi occultantur in abditis Sibi per diem quasi in
meridie sol ardencior et clarior et eleuacior quasi morbis iam pressa caligine qui illuc pueniunt manifestius
videt: suauius ardet et ad altiora se eleuat eo quod veritas semetipsa eos subtilius illustrat ubi lumen intime co
templacionis videtur sine interuentu umbra mutabilitatis calor sentitur sine ulla absentate corporis ubi simplices
eorum quasi astra intrant in abditis. Unde non possunt videri a nobis quia nimis eos occultit sentias dni luminis

Attende splendorem plenitudinem quatuor corruscantium quatuor doctoribus precipuis scilicet Jeronimo Gregorio Augustino et Ambrosio qui irrigant universe faciei orbis. Hii sunt quatuor flumina paradisi ducentia originem a Christo tanquam ab origine fontali. Hii describuntur Ezechielis primo sub
aliam figuram quadrupliciter existentis dico quos vidit Ezechiel habere faciem hominis vituli aquile leonis. Christum enim presentabat qui
in incarnatione sua vacat (?) factus est homo, in passione sua pro nobis immolatus est ut vitulus, in resurrectione sua virtute divinitatis re-
surrexit ut leo qui apertis oculis dormire perhibetur quia cum quo humanitate quasi dormiens moreretur quo divinitate sua immortalis esset
quasi vigilans suscitabat, ascendendo autem in ascensione sua factus est ut aquila. Ergo qui nascendo hominem moriendo vitulum
resurgendo leonem ascendendo aquilam Christum designavit figuras recte quatuor alias invenit. Quis enim electus homo est per rationis
discretionem, vitulus per carnis mortificationem, leo per tribulationem tolerationem, aquila per sublimium contemplationem. Hii sunt qui per quatuor mundi
distinctiones vituli per carnis mortificationem [...] Ezechielis primo manus hominis sub pennis eorum in quatuor partibus. Quatuor partes
partes quatuor docuerunt virtutes et quatuor retinuerunt affectus. Ut enim Ezechielis primo manus hominis sub pennis corporum in quatuor partibus. Quatuor partes
quatuor mundi regiones oriens occidens septentrio et meridies, per hec quatuor climata predicando pervolantes. Unde Aggeus est egressa
quatuor mundi regiones. Oriens occidens septentrio et meridies. Per hec quatuor intelligitur cardinales virtutes et quia sequitur Due penne singulorum iungebantur et due tegebant corpora
per quatuor enim partes quatuor intelligitur cardinales virtutes. Et quia sequitur Due penne singulorum iungebantur et due tegebant corpora
corpora quorum affectus designantur per quas attentius penetrantur animal levatur. Sic scriptum est due penne singulorum iungebantur
corpora quorum affectus designantur per quas attentius penetrantur animal levantur. Amor enim et spes ad superna nos elevant et coniunguntur ad invicem. Dum electi amant celestia quasi spe-
rant et sperant que amant. Et due corpora teguntur quia timor et dolor ab oculis dei mala perpetrata abscondunt. Hiis quatuor
elevantur ut dictum est quatuor principales successive doctores. Jeronimus qui docuit hystoriam, Ambrosius qui allegoriam, Gregorius qui
tropologiam, Augustinus qui anagogiam. Omnia naturalia reserat leges hystoria sacre scripture. Omnia logica philosophorum docens
tropologiam. Augustinus qui anagogiam. Omnia moralia philosophorum docens tropologia. Non enim virtutes per consuetudinem dantur sed per gratiam infunduntur. Omnia
allegoriam omnia moralia philosophorum docens anagogia. Ponuntur enim hystorie singularium ut ymaginationem inutilia prestet et ab inutilibus
metaphisica docens anagogia. Ponitur enim hystorie singularium ut ymaginatio inutilia prestet et ab inutilibus
rerum corporalium ymaginabilium re ipsa impediat spoliet et tum sub sensibilibus quotaliter latitat veritas prime bonitatis
cum deficit sensus hystorialis, allegoria sensus deficit rationi ut eam comparat et ascendendo ab illis singularibus ad verbum incarnatum
que est de summo et maior in opere incarnationis quod maiorem contitum purgat et quod ad videndum illuminat. Hoc est sensus tropologicus
quod est de summo et maior in opere incarnationis a fantasmatibus expeditur et in illis se aptans spiritualis efficiatur intellectualis affectu
ut spiritualia videns intellectualiter a fantasmatibus expeditur et in illis se aptans spiritualis efficiatur. Ergo per sacram rerum corporalium hystoriam
et ut spiritualia videns intellectualiter quod credit et sapit quod intelligit. Jeronimus ergo per sacram rerum corporalium hystoriam
ductus est anagogiam per quam anima intelligit quod credit et sapit quod intelligit. Jeronimus ergo per sacram rerum corporalium hystoriam
naturalia et mathematica spiritui docet. Ambrosius docens allegoriam colliones fictiles reducens ad Christum deducens figuras palle-

metaphora

naturalia et mathematica spiritui docet. Ambrosius docens allegoriam colliones fictiles reducens ad Christum deducens figuras palle-
gorica commutat. Gregorius autem considerationes moralium philosophorum in turpitudinis adaptationes conformat. Augustinus autem vanas et fictas
cogitationes ab intentionis oculis consufflat et veritate intellectus inspirat. Philosophia enim considerans usque ad celum stellatum ascendit
et stellarum naturas figuras armonias et motum considerans demonum fallacia fascinata ymagines confabricant quibus numen esse
stellis quas primum mundi esse credebat assignat et quo eis descendere numine quo stellis credit et cuius cultum impendit.

fallacia

Jeronimus docet non astrum corporale sed verbum eorum cogitandum non figuram celi sed figuram sedis dei esse attendendam.
Hoc autem considerationi dederunt et non est condescensus virtutis astrorum [...] et non est cum credere debeat ydolum artificiale irrationale omni
et non est condescensus virtutum astrorum vegetativa sensitiva et rationalis vita tum condescendit verbum caro factum. Hec docet Ambrosius
vita caret sed corpus naturale animatum vegetativa sensitiva et rationalis vita tum condescendit verbum caro factum. Hec docet Ambrosius
vigere rationabiliter et inde suum recipere pastum quod est de utero prime mentis verbum caro factum. Gregorius vero non stellas colles
docet tales hominem sed rationes etiam que stellas splendores super faciem rationalium mentium. Augustinus autem non ponit primum nec
solidam celum nec vitam aquam vivificantem mundum sed eum qui solus est primum et causa omnium causatorum. Et quia quadam quadriga
eorum solida celum nec vitam aquam vivificantem mundum sed eum qui solus est primum et causa omnium causatorum. Et quia quadam quadriga
conveniunt hinc quam ad suum supercelestem primum a sensu procedendo ad ymaginationem ab ymaginatione ad rationem a ratione ad intellectum
ab intellectu finaliter tendendo. Sic patet est imprima ecclesia. Hii sunt quatuor doctores ad suum originale primum reducunt animam
et sic elevantur sunt quatuor flumina paradisi. Sic quatuor hii doctores vera quadriga Aminadab et quatuor rote quibus vectes in-
serti sunt ad portandum archam domini. Quos felicis memorie Stephanus episcopus Tornacensis brevi versu depinxit sub hiis
representatibus [?] hic pius hic verus hic sobrius iste severus. Attende pauli sollicitudinem preter illa que extrinsecus sunt instantia
mea sollicitudo quotidiana omnium ecclesiarum. Angelus duxisse commisse sunt diverse partes orbis ut custodirent eas. Sed paulus
sollicitudinem habebat non ad particulares sed ad omnes ecclesias. Crisostomus vero omelia de laudibus pauli. Nullus angelorum ita
sollicitudinem habebat non ad particulares sed ad omnes ecclesias. Crisostomus vero omelia de laudibus pauli. Nullus angelorum ita
commissum sibi populum gubernavit ut paulus universum orbem. Et super totum concurrat paulus orbem terrarum immo nos enim vere peccati
ab illo autem sic est custoditus quemadmodum fuerat a deo institutus. De pauli speciali preeminentia sequitur capitulum

Doctorum gentium laudibus insistentes et eius sollicitudinem specialiter attendentes mirandum ipsius dignitatem quo aliorum
comparatione preeminentiam, quo eius actione, veritatem quo promum eruditione, caritatem quo Christi sui dilectione. Attende dignitatem
videtur enim michi in pauli anima spiritualis paradisus et locus amenissimus omnium virtutum florida venustate mirabiliter adornatus
unde tam multa confecta sunt electuaria languentium spirituum efficacissima medicina et cum singula electorum singularium gaudeant
prerogativa virtutum paulus cumulatus habebat omni bona gratuita quibus electorum donum per vices effulgebat
singularem prerogativam. Laudatur abel propter sacrificium quod obtulit, laudetur paulus amplius qui se per dies singulos
immolavit. Ego inquit iam immolor. Ubi sanguinem suum hostes applaudunt, sed et si immolor inquit super sacrificium et ob
sequium fidei vestre gaudeo et congratulor omnibus vobis propter quod et vos gaudete. Abel a caym fratre occiditur, paulus ab
eis occisus est propter quorum salute plurimum morte dignissima tolerabat. Laudatur noe vir iustus et inundante diluvio
suum custodiens octonarium, sed laudetur amplius paulus vir perfectissimus qui serviente flagitiorum diluvio universum

a naufragio liberavit orbem terrarum. Laudetur siquidem, alia collegit in archa et feritate corporum vertit in mansuetudinem, mutando ursos, leones et accipitres. Eius archa suscepit ex quibus columbas et turtures fecit. Archa vero Noe corvum includens corvum emisit. Sed quia naturam non mutavit, cum forte cadaver illo repperit. Laudetur Abraham, qui per obedientiam reliquit patriam propter fidei cultum veniens predictum asserunt. Sed laudetur amplius Paulus, qui non tantum patriam et parentes deseruit, ymmo mundum. Est summo ardore etiam ipsum celum. Deum tantum tenet indissolubili Christum suum. Unde inquit: quia neque presencia neque futura neque altitudo neque profundum neque creatura alia nos a caritate Christi poterit separare. Ille filium suum, Paulus obtulit sed semetipsum milies ymmolavit.

Laudetur Ysaac propter eius paciencie tolerantiam, pertulit cum puteos quos ipse et eius servi foderunt cum impletos videret et obrutos, tedere magis esse censebat et demigrando locum alium incolere quam in prius rebellare. Sed laudetur amplius Paulus, qui non male impletis puteum sed lapidatum corporis proprium videns quibus potat portare studebat in celum. Putabat fluvios verborum eluere quam magis in aquas plenitudinis redundantes ingens fluentes scaturigines ebullire reperit verbi et stagnare. Laudetur Iacob propter perseverantiam et longanimitatem, quibus per uxoribus deservit, pecora custodivit, frigora toleravit, carmata superavit, sed laudetur amplius Paulus, admirativa tamen, anime estum diei et incendium noctis gelicidium temptacionum suspendium verberum et verborum yperconi fluctuum et maris naufragium quotidianum, famem et ieiunia pro Christi sponsa fecerat per totam continuas vitam et tolerantis ille pro omnibus inparatus opposuit se ferine iste paratis allicitati demonum se opposuit sponte. Laudetur Ioseph propter singularem excellenciam pudicitie, qui tamen uxorem tamen et filios servitutem comptus est copule coniugalis, de cuius laudibus Ambrosius in libro de officiis ait: De Ioseph quid loquar qui utique habebat cupiditatem libertatis et suscepit servitutis necessitatem, quam subditus in servitute quam constans in virtute quam benignus in carcere, sapiens in interpretacione, in potestate moderatus, in ubertate providus, in fame iustus, ordine laudis rebus adiungens et oportunitate temporis equitatem plebis officio sui ministerio dispensans. Sed laudetur amplius Paulus, qui comparare castitati Ioseph salva pace ipsius diconum, vir in iudicium presentium cum iam mortificatis in carne sed dicere audeat: mortuus in spiritu contepuebat omne quod sub aspectu occurrat oculorum. Sed tanta eius traditione, cuius discipuli Tecla obiicitur Paulo non intelligentes verbum eius, volo inquit omnes homines esse sicut me ipsum in virgines sicut ego sum virgo. Quinimo si recipiantur acta Pauli et Tecle, magis hec attestantur castitati eius prorogature cum Tecle castitatem predicare debeat et bestie quas sibi sua subiecat eminentissima castitate et superatis tormentorum diversis generibus proximis generis ypocomii et inde se . . . abiens multos predicando convertens, tandem quievit in pace. Laudetur Iob, quod adversitate qua sustinuit, equanimitate que in ipso emicuit, quod adiuste qua de dyabolo triumphavit. Sed laudetur amplius Paulus, qui toto tempore vite sue per quieto in agone perductas persecutionibus tamen tempus valedixit tamen aurum in fornace volvens excoctum puritate ondit est et astucias Sathane non ignoravit, cuius etiam sanctitate confitebantur demonia ad solam platam vocis eius demones effugantur. Et si Iob curam carne debilibus impendebat, Paulus eam in aia mortuus exhibebat. Ille domum aperuit peregrinis, iste animam patuit universis. Ille boves et oves plurimas tamen in pauperes erogavit liberalis. Paulus nichil amplius corpore suo possidens quod superimpenderet supererogabat etiam malis suis. Cumque Iob patiebatur in carne, ceterum quod Paulus patiebatur in mente omnibus miseris protulerunt. Genitus et dolorosius affligebatur incomodo diconum vel tormento periculi mei inquies quod tamen peritus

Laudetur Moyses, qui perire voluit cum sibi subdito ysraele ne deleretur de libro vite. Sed laudetur amplius Paulus, qui secundum carnis non cum pereuntibus perire voluit, sed ut alii salvarentur, maluit ipse deerere de gloria eternitate vel secundum unios de prepositos latinos vel ad tempus vel si esse possit parte laborabat. Ille solum pro iudeis, iste pro fluentes passim sudoris sanguinei cumulos pro toto mundo liberavit electis. Omittamus Iosue, Samuele, prophetas et alios ea comperantibus quibus non possumus sustinere doctorem gencium excellentiam debere semper comparari. Laudetur David quod Dei dilectione. Sed laudetur amplius tamen amore ad Deum debemus in summo vertice culmine collocare. Laudetur Helias, qui celum clausit, famem induxit, igne de celo verbo deposuit et proprio zelavit. Laudetur amplius Paulus, non quod fecit ista corporalia, sed quod volens anathema esse pro fratribus et sua differre gloriam, comprimere nesciebat illius amoris impetum quo in Christum fuebat ardentem, sed amorem suum ad Christum declarans neque inquit presencia neque futura neque altitudo neque profundum neque alia creatura poterit me separare a caritate divina: quia non sufficit ardorem quem habebat ad Deum comprimere per creaturam quam erant non minus dicens et plura signis creaturam que inde excogitans relinquens per quam fauoris immensitas panderetur. Laudetur Baptista Iohannes, qui locustas et mel silvestre sumpsit in cibum, quod secessit in heremum, quod regis arguit adulterium. Sed laudetur amplius Paulus, qui vel vilissimi sufficiens habuit cibi pro studio quod secessit in heremum quod regis arguit adulterium, sed semotus ab omnibus, victitaret in heremo, alioquin in urbe fructuosissimo predicatori qui sic mente servatus vivit in mundo quod semotus ab omnibus victitaret in heremo, aliorum mente concudet deo qui Chorinthium adulterum sententia lata perdidit qui tamen perierat eius notam adulterii condempnavit.

Sed iam a terris ad celestia transeamus, et salva sanctorum angelorum reverentia ne defuerat amor que habuit ad singulares propagationem apostoli si placeat angelis comparemus. Laudatur angeli non quia sunt incorporei, sic enim preciparent demones in laudibus, sed quod sunt iussum exponentes, Deum suum sunt infatigabiliter contemplantes, in uno suam obedientiam consequentes in alis sua gloria obtinentes. Sed laudetur Paulus amplius angelis, qui sic ministerium suum fideliter efficaciter utilibet pluriter consequebatur in terris ut in ipso videretur impletum quod de angelis est dictum, qui facit angelos suos spiritus et ministros suos flammam ignis. Et sed adhuc ut hoc vesaretur in terra tamen elevabatur usque ad celum tercium ad ipsum inspectando contemplanda dilataretur amplius in eius proxima lingua curramus, sed in eius laudibus proveniendis inveniret sufficientius et esset in equalis

qr magnitudo laudandi copiam sermonis supat et utilitate attenuat laudatoris. Attende pauli ptatem iam sup elementorum
corporum actiones q sup spirituum passiones q sup homines q sup demones. Illa enim aia aurea erat et adamantina. Auro
splendidior preciosior et adamante solidior nulla distrina metuebat non elementi non elementatis op timore redebat sed in sublimi
lacunibus actione q[illegible] gubernans q quasi angelus in fragili corpe pmanebat qui tamen penitus doreso [illegible] pnolas
vniusque qui iam celum possides et cum angelis fruens labores spernebat et distrina nemo et oia gna tormentorum
Ve plus desiderabat paulus pati ppt saluatoris honorem q alii quieste pa laborem magis eligens penuriam p xpo q co-
ronam sine xpo libencius amplectens p xpo supplicia q alii currunt ad prima plus se complacens in cathena q reges
se complaceat in corona Ita dolores sibi p xpo pmiorum loco ducebat ppt qd et eos gratiam appellabat Et qd mirum
si tamen non cedebat corporis cum omnes actiones elementorum superet inflamatum intusque incendium caritatis. Sed forte paulus
videbitur timuisse qr legitur cesarem appellasse. Hinc enim misit ad pncia tribunum qui vellet de periculo liberari
Sed quo verbum hoc sic factum asserens formidinem tamen eius dependerim sicut esse p xpo dissolui. Sed dicendum est aplum hoc fecisse
Sed quo verbum hoc fuit factum [illegible] potuit eum absolui p suam si non appellasset ad cesarem audiam
ut predicaret pluribus in ciuitate famosissima verbum vite. potuit eum absolui. Ita enim discipulis eius constancie formam dabat ita inquit ut
iam inter plagas et iniurias sit eius fortitudo extabat. Ita enim discipulis eius constancie forma dabat. Ita inquit ut
plures e fratribus confidentes vinculis meis habundantius auderent sine timore verbum dei loqui. Sic enim gloriosi animi faciunt
pericula fortiorem voluptatem apparencia meliorem. Sic ducis alacritas equanimiter sustinentis. Sic enim vilitas cum volumus
diuinitatis subitos se resuscitat et reuocat in clamore. Habebat etiam ptatem sup spirituales affectos omnes enim mensuras
et regulas apud paulum inuenies que affectos approbat spirituales. Timebat enim de pximorum dampnacione gaudebat
de conuersione dolebat de obduracione sperabat de vocacione metuebat eis gehennam cupiebat eis vitam eternam dole-
bat et ingemiscebat captiuitatis corporis redempcionem gaudebat in spe future captiuitatis resurrectionis. Sed ne quis calumpnietur
i paulo qui carnales affectos non qr paulus indigeat nostra defensione sermonis addimus aliquid probandi propositum
i paulo qui carnales affectos. non qr paulus indigeat [illegible] Obiciatur paulo timoris affectus. Ita p minime
declaratiões et ut mos formiens affectus sic oportunitas exigit atque tempus. Obiciatur paulo timoris affectus. Ita primum
est in sporta depositus. datum est ei consilium p implenda predicacione ut resisteret. Suasit ei nemini theatrum ingrederetur
et cessit furoribus multa similia que magis declarant eius pruciam. Omnia enim p suam utilitate et edificacione fecit quibus
et cessit furoribus multa similia que magis declarant eius pronia. Omnia enim [illegible] diligens alio-
rum flexibilem et placabilem probuit quos conspicuus accenderat illatos timens sed pace et concordia et consensum diligens. Alio-
qui ubi est illud pauli. Quis nos separabit a caritate xpi. Cum enim moriebatur cotidie morte non timuit viriose
qui ubi est illud pauli. Quis nos separabit a caritate xpi. Cum enim moriebatur cotidie morte non timuit [illegible] naturaliter insitum et naturaliter insitum. Sed tunc
sunt duplex vicose. Ita timere penas non tamen viciose. cum sit nobis originaliter ingenitum et naturaliter insitum Sed tunc
vicosum est cum op timore facit q indignum ymo et martires cum mortis angustias cernerent timuerunt. et timore
vicosum est cum op timore facit q indignum. ymo et martires cum mortis angustias cernerent timuerunt et timore
pallore et trepidacionum passionibus ostenderunt et tamen cruciatibus non cederent de morte victoriam retulerunt. Ut probaret
timor in eis quasi fragilitatem sed tamen viris virtus imparis deforme et pessimam voluntatem. Hinc et petrus timuit
timor in eis [illegible] sed [illegible] virtus inparis [illegible] Cum ergo paulus [illegible] ipsa
que senectutem virtutibus maturum et annis alter cingeret et duceret quo ipse non vellet. Cum ergo paulus [illegible] ipsa
non abiceret tunc calumpniandum vel mirandum si timebat. Sed admirandum potius virtute fortitudinis in eo plenius resul-
non abiceret tunc calumpniandum vel mirandum si timebat. Totum enim consistit qd erat in eo virium et deus dedit virib[us]
gentem qui corpe q timuit se monstrauit victorem esse. Totum enim consistit qd erat in eo virium et deus dedit viribus
gentem qui corpe q timuit se monstrauit victorem esse [illegible] virtutis. Quis enim angelum incorporeum
incunctum. Si enim abiecisset qd erat hominis in corpe ipsos illatos ondisset de a virtutis. Quis enim angelum incorporeum
admiretur si passionum corporearum timoribus non subdatur. Dicitur ergo paulus qd ei erat p naturam et qd habebat p graciam
Obiciatur paulo seuicie et crudelitatis affectus p qua [illegible] erant coram ab eo legitur maledictus. Sed videte qr dices vide
Obiciatur paulo seuicie et crudelitatis affectus p qua [illegible] Sed [illegible] non enim p sonales iniurias
resistit verbis meis sermone non consistit seuicie sed doloris eo q verbis resistit veritatis non enim p sonales iniurias
iniurias qui maledictos benedicebat p secucos pacienter sustinebat blasphemias audiens obsecrabat. Ita enim petro
iniurias qui maledictos benedicebat p secutos pacientes sustinebat blasphemias audiens obsecrabat. Ita enim petro
morte imputatur ananie et zaphire Ita paulum arguunt p [illegible] veritate q corripuit in virtute. Sic fornicatorem
chorintium sathane tradidit ad quem pietatis visceribus non crudeliter voluntatis declarauit sic in ipsa epistola ad corinthios se [illegible]
Nec erat crudelitas affectus qr sacerdos deum pcuciendum a deo dicit pariens dealbatus prophetauit enim [illegible] qd futurum
erat et sacerdote qualiter ad se subditos [illegible] debet modestia adorabat. Obiciatur paulo superbie et singularitatis
affectus p que ab eius consorcio [illegible] legitur segregatus. Sed inde illi qui officium suscipiunt predicacionis vite priuilegium [illegible]
letissime debent ornari. Non enim nauigandi suscipit arte vel dimicaturus in acie militari sic in belli fronte constituit
qui sufficit vel nauigare vel bellare non nouit. Sic ergo in angustia temporis periculosiori si minus institutum minus q perfectum
a fronte belli ne tunc duplex fieret periculos. paulus amouit iohannem cognomento marcum. ne fortasse trepidare faceret alios
alios Quis hoc paulo deputet in pctum vel in tuorum vel superbie fastu. Obiciatur etiam paulo iracundie et dissensionis
affectus qui aliqua sibi lucas erat inter discipulos commocio et dissensionis motus. Hec dicit ad paulum, tu nosti esse in aplos
vocatus. Sed attendamus vide quin non est crimen arguenda cum precedit iracundia iusto ordine iusto titulo iusta causa.
aliogui non esset dictum. amonitore Irascimini et nolite peccare Et ysimo si natura frustra mecum efficiat multo magis
nature conditor nobis eam inseruit vini [illegible] culpam possit. Insererunt at de ire affectionum [illegible] sic [illegible] intuitu.

qua possit et debeat qaere per nitatem et veritatem et tpis opportunitate servata cum summa pietate. Quod non dubitamus apostolum oportunius tpibus effecisse. habebat etiam ptatem sup homines. alioquin quomodo convertisset tot barbaras nationes. Ut hic pauper girovagus et mendicus qui artem exercebat in pellibus ppp aliorum romanos persas parthos et medos et indos et scithas ethiopes et sauromatas et etiam saracenos. et omne genus hominum convertit ad xpm. ut non cum tam messe superius q. volasse. Sic enim ignis in diversas cadens materias. diversum unicuique appomtur incrementa sortitur. sic ignea lingua pauli. quibus erat adhibita. faciebat virtute spus coaequari et paucitatis et voluptatis humorem scito velut in tinctis solum hostes fidei persecutores vitalis. Adhibebat in igneis medicum inter iuvenes combustibilis eru pente flamma validius augebat. ignis ventis persecutionis et flatus in igne irruens ignem augebat per ventorum violentiam. spergebat et aliorum domicilia concremabat. Conjugationibus enim persecutionibus non permittebat in una civitate paulus quiescere sed de regione in regionem de populo in populum altius diffluens conmabat eis illa saneta salutaria unguenta et remedia medicinalia lingue sue videns enim medicum nunc igne spus comburentem nunc verbi gladio dissecantem nunc fomentum molli remedio nunc lavantem austeri poculo nunc se coaptantem infirmis nunc in se traicientem omnia fastidia passionis. Quis infirmatur inquit et ego non infirmor. quis scandalizatur et ego non uror. Paucos enim in vide videor qui sic sua defleant vicia. sic deflebat paulus aliena. Sic arma dum porta qui in fortes sua declarant efficaciam et qui putabat pro impedimenta. timore ipius efficiebat argumenta. Quis enim non stupeat videns et pauperem et inermem tantis subiecisse militarem legis instructa armis. fretis bellorum copiis potentissimas astucias. fortissimos victorias cum resistere non valente. Et ideo nihil aliud mirum nostitate pauli. sed virtute magis vero crucifixi. Arma inquit nostra non carnalia sed potentia dei ad destructionem munitionum. Et ideo sic igne succenso purgantur agris consumit ariditas et inutilitas veprium et spinarum. et sic in ortu solarium radiorum pulsis tenebris delitescunt et latitant fures nocturni effossores et domorum. Sic lingua pauli per illos pervenientem velut in mari tonitruo perstrepente. velut igne vehementius irruente velut sole clarius oriente consumebat infidelitas dispargebat falsitas elucescebat veritas. instar mollis cere vehementis ignis incendio liquefacta. Sic est ergo paulus ptas in homines declarata per modum amis volunitus ignis inflammatus et medici curantis et militis triumphantis. Habebat etiam ptatem sup demones. Quod declarabat eius semicinctium eius insignia. eius monita salutaria eius in corde impressa memoria. Sic enim in paulo timebat et timent demonia. Ita vestes eius posite sup egros propellebat morbos curabat demoniacos. Et sicut fures pavent ad aspectum patibuli multo magis demones recognoscentes in paulo insignia crucifixi. Audi de paulo crucifixo xpo inquit confixus sum cruci. Et iterum. Ego stigmata domini ihesu xpi in corpore meo porto. et in modum crucifixus est et ego mundo. Ipse est egregius ille signifer cathena pro torque accinctus pro purpura semicinctus militis indutus per crucem signo crucis in fronte munitus. Cum sceptrum potestatis et virtutis tenebat. Ipsum verbum salutis populo preferebat. Unde demones optinebat. Unde Crisostomus ait. lingua pauli sonante cedebat omnia. fugiebat demonum cultus celebratas festivitates et mores patrum. populorum furores et tyrannorum mine et insidie domesticorum et pseudo apostolorum conatus maligne. Sic aut legimus inter pauli miracula multum fremidabat a demonibus eius memoria. Hoc quidam laqueum ad torquendum vitam instigante dyabolo parans cum secretum cellule in qua hoc ageret repperisset. firme tractans promisse cum misisset. laqueum cepit inserere. Dyabolo parante cum secretum cellule in qua hoc ageret repperisset. nomen tamen pauli apostoli se invocabat dicens. Adiuva me sancte paule. Et ecce umbra squalida et funesta que nomen tuum pauli apostoli se invocabat dicens. magis voltum quam dyabolum simulabat apparuit hortans ac dicens. Eya celerius comple quod cepisti. At ille cum pareret hominis opus ut vitam suam concorqueret se beatum paulum invocabat adiutorem. Denique completo iam laqueo cum vehementius urgeret ab umbra ut collum immitteret subito affuit alia umbra que cum homine sibi erat hoc dicens ei. fuge miserrime en paulum apostolum tunc vementem invocasti enim ab hore ecce adest. Tunc evanescentibus umbris hic ad se rediens vensus est festinanter. Attende pauli virtutem qua probatur potius signis verbis scriptis et exemplis. Signis enim scelitus factis huius principis meruit virtutis per enim mare qui flagellat omnem filium quem recipit. flagellat paulum ut eum reciperet coercuit ut illuminaret prostravit ut erigeret afflixit ut sanaret debilitavit ut virtute spus solidaret. Subito dicit lucas circumfulsit eum lux de celo. lux eum circumfulsit actibus qui tenebat ignorantie tenebris mentis. Dicit quod fortassis infusa luce non iam obscuritate vel tenebris tenebatur sed nimietate lucis cecabat. Nichil videbat oculis corporis. cum celestibus choris interat in concessu mentis. Et cadens inquit in terra vocem audivit quam dum in via peccatorum staret non audire meruit. Sed quia fides est ex auditu et auditus per verbum dei ideo circumfulsit luce vocem audivit dicentem. Saule saule quid me persequeris. Ubi se xpus pati persecutionem ondit in membris afflictis. Unde et xpus petro ad martirium properanti apparuisse legitur et dixisse. Vado romam iterum crucifigi. De tunc calcitrabat paulus contra stimulum. sed ne pungeret acrius. invenit obstaculum ihesum videlicet nazarenum et stetit ad vocem salvatoris. Sic paulus constitutus persecutoris elatio. feruitas detrudescit. effrenata rabies in gratiam mansuescit. succiditur oleaster ut oliva fructifera plantetur in domo domini. mutatur lupus in ovem. ramus in vitem. corvus in columbam. sicutque in apostolum blasphemus in sanctum saulus in paulum. illuminatus in paradisum postea rapitur. sublevatur in celum tertium. secreta celestia revelantur. fons ortorum aquarum redundantium ingenti impetu fecundat ut areole irrigentur. Et de virtute verborum eius enarrare valeat cuiusque illuminata prius etiam viribus morum et fidei luce fulgentibus rutilat et chorruscat.

Non erat illa sciencia inflativa sed sic humiliter devotiva. Nam licet omnes homines excelleret intellectu altissime, tamen se prophetare et cognoscere dicebat ex parte, ut se arbitrabatur comprehendisse. Si ad superiora eius indagine veniat, excutit intellectus, stupet animus, quasi mistica magis per silencium honorat. Solet ad ecclesias instruit et personas castigat; ecce Paulus corpus suum et in servitutem redigit ne cum predicaverit aliis reprobus fiat. Virtutum videns opera que sequamur. Non est enim tantum speculativa doctorum sciencia sed activa. Nam vestis leprosi est ubi duplicitas invenitur. Non est enim regimen et subiectis apta concordia cum in doctore dissident manus et lingua. Attende Pauli caritatem et invenies eam quadruplici condicione inflammatam. Nam propter Christum temporalia cuncta despexit, [illegible] quod esset ad proprium salutem [illegible] ipse neglexit propter hominum [illegible] ipsa salute. Nam propter Christum temporalia cuncta despexit [illegible] amore se in Christum excepit. Nam ea que ipsa diligit in persona Pauli [illegible] dilexit et seipsum [illegible] totus duo [illegible] amore. Si enim ad amorem temporalium illexisset, numquam appetitum votis sic omnia contempnebat, sic solet iacere herba putrefacta contempni. Nichil neglexit quod esset saluti in proprio quam peccatis vestris et de corpore [illegible] inflammatur, [illegible] compassus est. Laborabat manibus suis ut instrueret egenis et qui in [illegible] corpus et animam superimpendebat tempore oportuno. Laborabat ut eos collocaret in celestibus ut pro priorum gloria suam nichil [illegible] plebibus gloria principis optabat ipse anathema esse pro fratribus, ut eos collocaret in celestibus ... gaudet ad tempus vel minueret vel differret aut [illegible] si per [illegible] fieret ut sic illa civitas fratrum suorum redundancia copiose gaudet. Quod plena tamen personis domus et virtutibus [illegible] tamen sic ignis in alta resiliens se ascendere nitebatur et sic [illegible] igne [illegible] plena [illegible] non igneum sed magis ignis esse videtur. Sic Paulus caritatis igne succensus non tamen caritate inflammatus sed ut ita [illegible] non igneum sed magis ignis esse videtur. Sic Paulus [illegible] totus esse caritas videbatur. In hiis omnibus [illegible] Paulo glorificet Christum qui cum patre et spiritu sancto vivit et regnat deus et cetera.

Sequitur de pastorum condicione. Et primo de summis pontificibus. De pastoribus regularibus. De pastoribus secularibus et quibus [illegible] de summis pontificibus si tamen [illegible] primum [illegible] dignitatem [illegible] mandat [illegible] obliget. Tractatur de summis pontificibus. Capitulum primum quod manifestat summorum pontificum dignitatem et declarat regimen ecclesie summi pontificis auctoritate.

Sunt autem doctores ecclesie quos pastores dicimus. Doctorum condicionem regiminisque post eorum institucionem et successionem. Quidam in superiori gradu ut summi pontifices, quidam in mediocri ut prelati seculares, quidam in inferiori ut prelati regulares iherarchie constituti. In summis autem pontificibus veneratur eorum dignitate singularem potestatem plenam ... ut fontale et [illegible] exemplare et dolens [illegible] opprimit si nomen a detectoribus veritate fundamentale dominus vel fontale et [illegible] exemplare. Dignitas singularis in hoc consistit quod in omni genere [illegible] primum quod sit principium illius generis reperitur [illegible] aquo denominatur. [illegible] in geometria tonus in musica. Hic dominus pater [illegible] debet totius originalit[er] fluit sicut est unitas in arismetrica punctus in geometria tonus in musica. Hic dominus pater [illegible] et sufficit auctoritas in ecclesia triumphante cuius gloria visionis finis est [illegible]. De quo Philippus ostende nobis patrem et sufficit nobis. Cum enim Christus tradiderit regnum deo et patri tunc erit finis. Sic in militante ecclesia [illegible] pater primum est primum singulare a quo derivatur influencie spirituales et consummatum dona in corpore ecclesie, ut sic deus pater [illegible] excellencie [illegible] influit in Christum hominem et a Christo descendit in [illegible], sic a papa descendit in ecclesiam. Et sic inter duo extrema reperitur medium, scilicet in ecclesia triumphante et papam in ecclesia militante mediatorem hominum deum et hominem Ihesum Christum. Unde Dionysius [illegible] sic inter [illegible] in ecclesia triumphante et papam in ecclesia militante, mediatorem hominum deum et hominem Ihesum Christum. Unde dicitur [illegible] de ecclesia tam [illegible] de sacerdotibus perfectis [illegible] quod in ordine episcopali consumatur et adimpletur omnis ornatus ecclesiastice iherarchie. Sic universi [illegible] angelica et humana in duo Ihesu consumatur. Et sic ecclesia non est acephala ut sit sicut [illegible] sic universi [illegible] in capitulo [illegible] sed unum habet tamen principium singulare de quo beatus Bernardus ad Eugenium libro secundo: Quis es? Sacerdos magnus, summus pontifex, tu princeps episcoporum, tu heres apostolorum, tu primatu Abel, gubernatu Noe, patriarchatu Abraham, ordine Melchisedech, dignitate Aaron, auctoritate Moyses, iudicatu Samuel, potestate Petrus, unccione Christus. Potestas vero eius est quod nulla tanta potestas ei comparatur; nulla est in ecclesia militante que eius imperio non subiaceat; nulla est que non per eius regulam contingat vel eciam dirigatur. Quod facilius patebit quod potestas eius comprobabit emanacionem collacionem et operacionem. Et de emanacione sic. Verbum dei et hominis mediator passione paradisum nobis aperuit, cuius aditus et introitus sanguis ipsius clavis fuit. Ipse eciam pro eo ut oves redemit cuius vicarius est pontifex summus, cum Christus in Petro sanguinis precium et oves commisit. Hee ergo claves sunt tradite et oves credite, quia non sanguinis summi [illegible] utpote de medio [illegible] fontibus fluxere ingentem hanc [illegible] profluencia et emanacionem. Alioquin quam utilis in sanguine eius si defecerit per avefaccionem qui non descenderet in corrupcionem. Absit hoc a fide mea vel ut tota efficacia et virtute Christi sanguinis vel attenuata in Christo vel corrupta, vel quod tota durante sic potestatem summi pontificis diminuta sit quamvis se extendunt in ecclesia et per deleant [illegible] Christi sanguinis efficacia, tamen eatenus se extendit potestas apostolica. Unde Bernardus in primo ad Eugenium: In criminibus non in possessionibus potestas vestra, propter illa siquidem et non propter has accepistis claves regni celorum prevaricatores utique exclusuri, non possessores. Ut sciatis ait quia filius hominis potestatem habet in terra dimittendi peccata. De collacione et collacionis confirmacione sic summo pontifici commisit dominus totius ecclesie principatum. Unde dominus ante passionem dixit Petro: Tu es Petrus et super hanc petram edificabo ecclesiam meam. Licet enim universis apostolis quibus dixit: Quorum remiseritis peccata remittuntur eis et cetera, tamen specialiter Petro dixit: Quodcumque ligaveris super terram et cetera. In signum huius quod tamen Petrus possit ligare ceteros a ceteris tamen ligari non potest. Nec post passionem filius [illegible] de omnibus: Symon ecce Sathanas expetivit vos ut cribraret sicut triticum singulariter pro Petro subiunxit: Ego rogavi pro te Petre ut non deficiat fides tua. Inde est quod ecclesie plebes que commisse ab aliis apostolis inquinate sunt erroribus variis

Sola vero romana ecclesia cuius fides in nulla temptacione deficit utpote super petram stabilem solidata nullis erroribus nullis
heresibus potuit vel poterit inquinari licet enim procella vacillet in mari licet fluctibus elidatur navicula puppis tamen
permanebit immobilis pro qua pastorem solum dominus tercio assumpsit a petro Symon Iohannis diligis me plus hiis Et ille tercio
respondisset domine tu scis quia amo te statim dominus ei tercio precepit pasce oves meas pasce agnos Ipse est enim petrus qui
solus vocatus est in plenitudinem potestatis cum omnes alii in partem sollicitudinis sunt vocati unde cum alii discipuli per undam venisset
ad dominum navigio solus petrus succingens se misit se in mare Ceteris apostolis singule ecclesie singule ecclesie sunt commisse
petro vero maris universitas est commissa Iacobus enim qui columpna videbatur esse ecclesie sola ierosolitana est contentus
et singuli singulis petro vero ecclesia universalis Ergo veritatem est quod orbem occupat qui aqua voluit intueri quod ad curam summi pon-
tificis non pertineat Et de correctione sit Crimina sunt que sunt inherent apostolice sedi et summo pontifici quod non possunt per alios
corporaliter vel tractent nisi generali mandato nisi mandent in speciali ut translacio episcopi vel electi confirmati exempcio episcoporum
restitucio ab ordine depositorum indicialis diffinicio et privilegiorum suorum interpretacio et multa consilia que plane
determinant iura canonica de quibus non est modo dicendum per singula Sed hiis exceptis que forum iudiciale determinant patet
apparet eius potestas universalis et correctio potestatis in eis que pertinet ad correctionem fori penitentialis ut in relaxacionibus et indul-
gentiis Ipse est enim sponsus ecclesie et ideo potest obligare bona sponse thesaurum sue ecclesie et de ipso fidelibus vel in parte
vel in toto prout dignum duxerit relaxare non repugnante contra voluntate meo cum sit relaxacio sed secundum divina precepta con-
tricio/ cum actus actiorum sunt in pariete disposicio Veritas fundamentalis in parte patuit quod fides petri usque nunc
perseveravit et imperpetuum stabit donec terminato seculo in eternitate visionis transibit Christus enim dominus nobiscum erit usque in
consumacionem seculi Hic apponitur in spe sacramenti In illa enim forma qua assumpsit de virgine est Christus in altari videlicet
tamen sub forma panis et vini Multos autem conflictus fides petri sustinuit et secundum de omnibus triumphavit Transeo gen-
tiles hereticos et scismaticos qui contra fide katholica contenderunt et purgata molestiis sed magis persecucio
reddiderunt Et ut ait Honorius super cantica canticorum Quociens dimicatum est et dimicabitur contra sponsum tociens Horop
ante Christi adventum et tociens post adventum Primum bellum fuit in aula inter creatorem et creaturam et inter plures potestates prin-
cipes et prelatos qui imperium tirannus invasit et similis altissimo esse voluit et per parte non modica angelica na-
ture conscripsit et de aula cecidit et incarcerata flagicii sui debita penam solvit Secundum bellum fuit sub gigantibus inter filios
dei et filios hominum id est inter posteros abel et progeniem caym quod ceptum est ab Abel et caym et finitum est diluvio
In hoc bello signifer abel cecidit sed tamen victor coronam promeruit Tercium bellum fuit sub edificatoribus turre inter libos
et fuos quod cepit a Sem et a Cham et finitum in divisione linguarum Quartum fuit sub patriarchis inter iudeos et
incircumcisos quod cepit ab Abraham et pharaone et tunc finit in submersione cum toto exercitu pharaonis in mari rubro In hoc
bello persecutus est ysmahel ysaac Laban Iacob fratres sui ioseph egipcii filios israel Quintum bellum fuit sub
prophetis inter iudeos et incircumcisos Data lege inter dei cultores et gentiles quod ceptum est a Iosue et amalech et
finitum fuit sub pacifico regno salomonis Sextum fuit sub regibus et prophetis inter electos et israelitas vel inter babilonios
et iudeos quod cepit a Roboam et Ieroboam et finitum est sub Augusto tempore pacis In hoc bello omnes duces primitive
ecclesie sub prophetie tendebant et tamen palmam victorie receperunt Sub gratia vero primum bellum fuit inter sponsum et adulter-
um inter Christum et dyabolum quod ceptum est ab Herode et puerorum et finitum est in destructione ydolatrie et vocacione gentium
In hoc bello sponsus cum adultero duellum iniit qui cum in die belli in passione crucis cuspide transfixit mox quos du-
ces sui exercitus misit qui civitates iniuste a tiranno possessas cum populo reciperent quia apostolos per orbem misit qui villas
castella civitates a dyabolo per ydolatriam obsessas ad fidem veri regis Christi revocarent Secundum bellum fuit sub persecutoribus
inter romanos et paganos quod cepit a petro et Nerone vel sub Symone mago et finem habuit sub Constantino
In hoc bello signifer regine Stephanus cecidit omnes quoque duces eius sunt apostoli occubuerunt necnon omnis exercitus martirio
succubuit et coronam vite promeruit Tercium bellum fuit sub confessoribus inter hereticos et katholicos quod cepit ab Ario
alexandrino episcopo et finitum est in constantinopolitano concilio In hoc bello Athanasius Ieronimus Augustinus et alii quamplurimi
plures clari fuerunt qui milites Christi preliare armis instruxerunt Quartum bellum inter gentes sub religiosis inter
veros et falsos fratres quod est cepit a Iuda et petro sed maiore invaluit quando claustralis religio instrui cepit
finietur autem sub antichristo vel pocius in fine mundi Quintum bellum erit sub antichristo quod incipiet a predicacione helye et enoch
et finietur in morte antichristi In hoc bello occumbent duces regine helyas et enoch et omnis exercitus eius et ipse
caput malorum Sextum bellum est inter regem glorie et regem superbie inter homines et angelos In hoc bello rex Christus
cum omni exercitu angelorum adveniens hanc babilonicam civitatem diaboli comburet ipsum hoste cum omnibus suis in
stagnum ignis et sulfuris precipitabit et sponsam gloria et honore parto bello coronabit in thalamo glorie collo-
cabit et se ipsum ei talem qualis est presencialiter manifestabit Sed aut gualia licet non ex toto ad propositum per-
tineat perstrinxerim tamen ut fidem romane ecclesie contra et anima comprobemus et ut habeas amplius quod mirer
et fidem romane ecclesie venerer Certum est quod anno octaviani augusti xlii Herode autem rege iudee

natus est ihesus christus dei filius ex maria semper virgine in Bethleem Iude / ab exordio mundi secundum Bedam spacio v milibus annorum

et centum nonaginta nove et succedentibus sibi ad invicem imperatoribus et Augustis ad imperatorem Philippum et Phi-

lippum filium eius cum honore principatus gessit [illegible] / Philippus autem honore imperii

et ... cepit anno ab incarnatione domini CC xlvi quem beatus Poncius ... ad ... quem post modum voluerunt pasche

vigilias interesse et ... Fabianus papa non permisit nisi prius facta confessione peccatorum suorum quod inter penitentes

... fecit quem postmodum cum filio Philippo ... imperii ... fecit / Decius ... fecit / et succedentibus impera-

toribus ad Constantinum magnum qui anno domini ccc vii regnare cepit. Honorio imperatore xxxix... persecutoribus

fuit ... anno imperii eius viii ... signum ... sibi ostensum ... de ... baptizatus a beato Silvestro

papa pacem ecclesie reddidit et Romam ... caput esse decrevit ... honore xxx ... Constantinus cum fratribus suis

Constancio et Constante ... perfidie arriane persecutorem renovat ecclesie. Iulianus autem xxxvi ... apostata

ydolatria ... est ecclesie inimicus. Successit Iovinianus xxxiv qui imperat viii mensibus et Valentinianus xxxv ...

... cum Valentiniano Valens frater eius assumptus est in regnum ... ab Eudoxio Arria-

no episcopo baptizatus persecutus est nomen christianum ... mortuo Valentiniano succedente filio eius Graciano cum Valente

... data est ... ut ... militaret aut ... Gracianus cum mortuus fuisset imperavit ... annis ... ecclesie

... cuius temporibus Ambrosius fuit et Italia fidem suscepit / Honorio ... / Theodosius senior imperavit et templa

gentilium per orbem destruxit / imperavit etiam cum Archadio et Honorio / quo tempore Gothi Ytaliam et Wandali cum

Alamannis aggressi sunt Galliam / Honorius autem cum Theodosio minore fratris filio postmodum imperavit / quorum temporibus Gothi

Romam Wandali Yspaniam ... Galliam ceperunt et multa errorum dogmata surrexerunt / ... et persecutores

... in ... de quibus ... triumphavit katholica religio / Non enim hec tempora Romanus ...

intendo / Sanctitatis exemplar / decet pontificem singulare ... diffusionem ad clerum et plebem summum pontificem

in loco positum sit eminenciorem ut eum omnes videntes ... ordine et ipsi ab omnibus videantur / quorum eos videntes

ad bonum ... / Nunc enim summum pontifices negligunt qui verberes ... gladios igniti eloquii et in

fines orbis terre verba eorum quasi tela flammancia ... in se ipsis vite tenebat ordinem in aliis ... et ad deum

devotionis dulcedinem exhibebat / ... diligencia plebis vigebat in obediencia cleri in ... regulares in debita disciplina

... non ... eorum facta personalia ... occasionem aliis ...

... ut ... summum iudicem ... a quo stupenda ... qualitate ... / ...

... patet ... oblique ... bestia que montem tetigit ... a duo lapidatur / ... cap. ubi manifestat ...

Doctrina legis dedit Moyses Aaron fratri suo / Doctrinam summo pontifici Eugenio tertio ... dente obligatum corde

... altum ... beatus Bernardus summo pontifici Eugenio ... altum ... ut ...

... libris de consideracione conscripsit ... et ... verba ... ... stupeat ... / ...

... solebat magis ad eum ... que per ... vestre ... in ... summum pontificem

est ... / Timebat ergo ne forte ... tempus summi pontificis dignitas singularis aliquid patet per ... indica

... obfuscaret per ... privilegia ... et ... privilegium ... vel ...

... exemplaris ... patet per quorundam curialium ... infamia / ... de ... indicens

... de aliis ... culpa ... querela / ... est non parabola quod ... debet ... / Timetur enim ne

dignitas singularis vigens in foro penali deformetur in foro ... vel ... cum ... quorundam curialium

litigantium ad curiam attrahuntur attracti spoliantur et ... ad ... pendentibus adhuc negociis re-

mittuntur et qui ... replete loculis ... ad curiam ... / Sic adamas ... / ... marinum quod

syren vocatur ... demulcet ... / Sic scorpio ... blanditur in facie cauda pungit / ... locorum

ordinarii ... episcopis et inferioribus ... cause ... litigatum

a ... apostolorum limina per devocionem ... magis ... / ... miser ... de ...

... in ... videte ... in latrones quosdam advocatos et ... infideles / ... per ...

et per ... et impias quos dominus bonis suis fuit spoliatus ... et ... / ... ad rubigo

metalli quorundam curialium ... afflavit ... fuerint presentati / Sic

... et ... manibus detinetur / ut ... deturnit et abortivum facit ... committat

/ Attractus ergo per ... et illectus per fraudulenciam attritus per multiplicem angustiam cum tota ... fuit / infecto nego-

cio lapso tempore pluriorum spacio penitus absolutus ... involutus ad propria sine ... repedabit et adhuc pendente

sua acquisita pecunia suppletus quod defuerat receptus quod ... ad curiam per ... ...

tum est ambicionis efficacia vel ... ut obiectas difficultates ... periculosa locorum et ... repugna-

... copiam penuriam pabulorum angustias mansionum viarum ... vel ... ...

frigorum ... aggeres ... asperos ... flumina gelu lubricos colles ascensu pendentes et ibicibus

saxosos

priores valles lapsum assiduitate deiectas per ambitionis magnitudinem. Vel quia non senciunt vel si senciunt imperante cupiditatis
tyrannide pretendunt. Quomodo autem, ut dicit B[ernardus], ille qui in celis angelos iudicabit qui personam domini gerunt neglectis aliorum in-
dictis et contra apostolum scandalis secularibus negociis implicant et involvunt. Unde idem B[ernardus]: habent hec infima et terrena iudices suos
reges et principes terre. Quid fines alienos invaditis, quid falcem vestram in alienam messem extenditis? Non quia indigni
vos, sed quia indignum vobis talibus insistere potioribus occupatis. Si enim in vobis hic iudicabitur mundus, indignum esset secundum apostolum
ut de minimis iudicetis. Sed forte ideo subest ut talia coram sedibus pertractentur, licet apostolus distributores terrarum aut iudices se
ipse talium non legatur. Sunt cause pauperum miserabilium personarum. Utinam tamen propter advocatorum strepitum. Utinam celeriori propter
concursum pluriorum temporis. Utinam gravius propter contractum census tam multiplicem. Utinam saltem quando ad frivolam appellantem.
Utinam finis cum ad renascentes quomodo et ydre capita apud senatores urbis et orbis hanc timentur. Et non est
magne iocunditatis mira voces aut latratus audire cotidie qui docuerunt linguas suas loqui mendacia, verborum
culas velut aranearum telas quas intestinorum suorum eviscerationibus pertexere in publicum litigare aut litigantes audire
fere usque ad nocturnum crepusculum. Nisi forte divinum audientes vel adamantinum vel insensibilem esse factum. Quid illas
iurgii maledictorum plurime denique appellationes quas ut non dicam innocentium fatigatos tamen in lesos qui labore vincere
et occasione corporis et dampnorum expensis qui causam suam prosequi nequeunt. Cum in prelatis qui male mitos prelle debita
pena non puniuntur appellationem frivolam. Nec appellantes debeat minime prodesse nec appellato nocere propter ius fas morem ordinem
locum et tempus modum causam et personam leviter quidem et nequiter iam appellant ut appellatio que solet esse miserorum
refugium iam sit effugium que sunt antidotum sit venenum. Et si hoc malum est, deterius est quod prelati non audent in appellationibus
emissis ad curiam per qualitercumque tamen probatis non illata iniuria dissolvere, non sacrilegia vel furta punire, non infames coer-
cere vel ab officiis vel a beneficiis amovere. Deterius est quod appellati non prodeunt ad curiam ut sua ostendat innocentia
tum quia sumptus deficiunt, tum quia non habent unde talia prosequantur, tum quia male appellantes ut litigatores attestant. Vel ut
antiquas amicitias renovent vel ut ad exigentiam in curia consistent. Vel quia finita lite vel erogandis pro expensis
omne deficiunt. Quia omnes appellantes sunt innocui et omnes appellati sunt rei. Tum tamen per appellationes frivolas ac bone
valeat impediri iniuria iam rata et solempnizata suspendi nec possunt ab innocentibus et pauperibus impediri. Cuius fla-
gicii dupplex videtur antidotum adhibendum, ut remittantur appellationes ad eos qui cicius et brevius possunt expedire negocium
et egregie puniantur qui appellaverint incassum. Incassum dicimus propter eas appellationes quas calliditas adinvenit,
non propter eas quas necessitas fiendas coegit in quibus et rei appellant ne iniqua perdant et innocentes appellant de-
sistunt ne tamen labore vie, quod peccuniarum expensis, quod corporis infirmitate, quod adversarii calliditate, quod advocatorum contradictione,
quod iudicis iniquitate sepe succumbunt. Potestas vero ecclesie obfuscatur per exemptionem similem, quod maius quam tunc cum ponuntur
persone a suis ordinariis aut auferuntur decime personis ecclesiasticis aut impetrato provisione non obstante ... fides
non defecit privilegiis aut quia sentitas non adhibetur et similiter a personis ecclesiasticis. Hoc enim dictum est in primo textu
[...] subtrahuntur abbates episcopis, episcopi archiepiscopis ex plenitudine potestatis et si sic tamen fiat illa subcelestis interrumpitur
ierarchia ad celestis speciem conformata que a summo spiritu usque ad infimum ordinate procedens nullo medio vel interstitio
est corrupta. Sic in David electo domini sua virtus qui locupletatus in plurimis unam pauperis oviculam depredatur.
Sic impius rex Achab Naboth interficit et eius vineam possidens ortum olerum facit. Super hoc scandalizantur minimi
et indignantur episcopi mediis finibus ut sic tamen dicunt tamen teneantur nec tam obedientes superiori suo quod noluit
inferiores obedire suo prelato. Non est ita dispensatio sic tamen sed magis dissipatio nisi necessitas urgeat aut utilitas
publica. Sic ecclesie decime per privilegia clericis auferuntur que solute sunt hactenus ecclesie non pro eorum obtentu sed tutori
tione. Sed iustitia divine legis ut in levitarum sortem cedat decime. Cui iustitie dei mandato resistit qui instituit ecclesie
nititur iure decimationis auferre. Os meum in celum non ponam et absit ut de potestate vel facto summi pontificis disputem.
Certo quod scriptum est: non putare debes si ... inbeamus quoniam bone levitate sed pro qualitate et necessitate temporis ut
rei publice possit utilitas sic sumas. Non inficior eam pro causa pro tempore moderanda sed non crederim quod facile
plenitudine mentis aut huiusmodi favoris gratia passim esse mutanda. Vel forte frequentibus bullis adulterinis occurrunt
talia sic. Sed notandum confectorum enim prestigiosa malicia sit in quorundam priorum cautela et prudentia se armavit
ut falsitas iam prevaleat et prevalebit ulterius nisi modo exactor violatis districtius intendat. Certum quod securitatem
aut similitudinem audiens in parte exorta quis dubitet quin necessitas tempore patrum teneatur filii prudentes sed non secundum apostolum
Thamnisde. Unde in libro Numerorum datur levite ipsi Aaron decima decimarum. Et in tertia affliccio sub qua hodie
gemit ecclesia singultibus et suspiriis crebris agitatur et gravius quia tam liberi deberent esse filii ad exactores ut dicitur
indebitas tamen alieni penitus compellitur. Unum a singulis facilius toleratur quod ab omnibus sustinetur. Tamen gemitus
omnem dolorem non minuit singulorum nec levitarum immunitas sit assertum, potius sed contra gaudere permittitur. Tamen
tam vinosos vel fisci imperatorum vel impetrantium absorbeat nec libertas ... unde affligitur ... Ad idem
pertinet temporibus et condicionibus quod personis male ... quod liberalitate ... beneficia credentibus venientibus episcopis et prelatis. Pre-
Certo quod plenitudinem potestatis iam dicte divinum velle censetur sacrilegium. Nec est quo quo disputatio ubi

sustinet non licet personae tuae. Non nova est ubi tu pulsas ego vapulo dixit [illegible] Cessavit episcopus omni parte litterarum pestiferi et monstruosi
ad romanam curiam ut obtineat vel retineat beneficium vel prebendas in quibus meminisse fuisse vel sigilli magis
oportuit quo dominus de templo vendentes et ementes columbas eiecit. Ut sicut lucrum eorum capit proficientibus relinquens
eius successori summo pontifici ad dominum velut ecclesiam. Impetrant beneficia vacatura et timet ne non veniant possessores
vel de typico vel de morte eorum maturanda. Videns pro modico precio substitui vita ...item ... timentes ne fiat
a pestifero vel ab eorum familiaribus cum pugna fuit impetratum beneficium aliquod vacaturum. Vitas secularis vel fuda:
metalis vacatur per confectionem ... sed verbum dei detinetur in iniustitia ut fenomen fidei detineta. In omnes
terras sonus apostolorum exivit et tu nondum plenitudo gentium scripta intrarunt. Iam de sagena ecclesie genus exivit et utraque
terra sonum apostolorum recepit. Nondum generaliter omnium fidei catholice oblatione cessavit. Nondum scismatici eius primatie devote
devote et prompte redibent. Nondum simplices velut arbores debiles ventorum turbinibus agitatas verbum in fide radicatos gratia solidatur
abierunt. Nondum simplices velut arbores ... quantum ad fidem quasi non audientes aut recedentes vel remissi solide fundamentis ut
conversi ... Omittamus iudeos quorum iniquitates nondum implete sunt ut convertantur ad fidem catholicam. Sed
prius nobis patent. Ominus videat utrumque ... pontifex qui debitor est fidelibus et infidelibus ut veniat ad sagenam
eius ad gentes. Providebat utrumque signum pontificis qui debitor est fidelibus et infidelibus ut veniat ad sagenam
et signo claudicaverint in semitis suis prudentum esse ut reducti fuerint et uniformiter ad pacem ecclesie unitatis
et fide catholice vivant. Utrum greci et scismatici coniungendi sunt ne pereant collisi ne [illegible] pereant soli
et fide catholice vivant. Dicit ... predicatorum officio nescio si iam fiet. Pax sit predicate quod debet. Alioquin sunt
dandi simplices ne recedat. Ut sit predicatorum officio nescio si iam fiet ... Angli a beato Gregorio ad convertendam gentem Anglorum ...
mittentes Petrum ad Cornelium Philippum ad eunuchum. Angli a beato Gregorio ad convertendam gentem Anglorum sicut mitteret
... Ne nobis qui [illegible] auditate devenit per ... minuitur sit quotidie co-
laterata per predecessores nostros ecclesie. Ut ne nobis ... Alia est in eis que ... missi sunt
... est in patrimonio fidei nostre ... caritas. Alia est in eis que ...
inflammata cupiditas. Unde sit apud eos ... optamus doctrine paupertas et quod timent ab eis ... impositio
vel affirmata paupertas. Certe si caritas sic vivit retinet ardorem ... temporalibus et corporalibus omnibus dispendiis
querere et honore. Nam cum ... plebis gentium ... principis et decor regis. Pastor missi sunt legati frequenter
ad populum convertendum dogmata fidei seminandum ... sed ... dederunt ad ... acceperunt fructum in officiis nostro
ad populum convertendum ... bone memorie dominus meus et inclitus a puero. Walterus
eorum plenum ... Anno ... aurum liberent. Ut sit bone memorie dominus meus et ... a puero. Walterus
eorum plenum quod ferrent ... contra Albigenses partibus Tholosanis ... familiam manu
... episcopus Carnotensis legationem agens contra Albigenses ... legationem ... egit qua parta ferrum
ab omni munere abstinere ... stipendiis in partibus Albigensium militans legationem ... et ... nasi
militans et fratres salutis ... cibis obtulit. Et eorum quosdam ad indigentiam et ... nasi
militans et fratres salutis tabernas ... obtulit et ... a legatione sua recepat in qua diu mi-
... placebat quod ... a legatione sua recepat in qua diu mi-
et ... varia providerunt. Et vides quod dominus non placebat quod ... rumor eorum
latitat affirmant. Non ... gravantes ecclesias ... et in locis ubi ... rumor eorum
... fulminantes suas assentes minas
... sacerdotes ... et ... inopes ... fulminantes sunt ... ad eorum arbi-
trium ... possunt ... si indigeat eiecturus ... in illis partibus invenit potat ad eorum arbi-
... non ... pingues
tamen voluntates ... vel ... collum ... non clunes pingues
... plena et plana. Requiritur color ... possit fra-
et equales ... plena et plana. Requiritur color ... possit fra-
... Doctrine paupertas apparet ... telud frena
mercari vel obsequium ... tota pulchra et non sit macula in eo. Doctrine paupertas apparet ... frena
et ... mellifluo et ... predicator ... cor eorum audiens ... non
et tua ... de sermonibus sanctitatis. ... iugum et
... super eos eloquium ymo quod completur in eis quod dictum est per [illegible] de sermonibus sanctitatis. ... iugum et
... plerumque ... in pontificum libertate non gaudet. Si ut quis a domino premittitur ne opas consuetas
... plerumque ... libertate ... Duos ut ... et religione
... amittat ... fuerint ... sanguine et ... Duos ut ... et religione
... et ... timor et timor apprehendat eos. ... testatur et ...
... et nomine ... turpiter apparet. Statuis quibus
... presentem ... religiosorum vere ... turpiter apparet. Statuis quibus
... in [illegible] ... infamia ... et membris subiectis ... appa-
lugnas ... infamia. Ita ... et membris subiectis moveas appa-
rent in superioribus et platis ... in ... vult ... sic ...
rent in superioribus et platis. Sicut ... et infamie clericorum. Quanta decet honestas eos que
... de deformitate vite et ... et infamie clericorum. Quanta decet honestas eos que
... videntes ... multitudo depingit ... cordium et
vide totam ... assimat ... mores auditos aut visos ... multitudo depingit ... cordium et
... Quantum dolore urgent ... interius
sigillat. Qualia latera quam plana despicit caput suum. Quantum dolore urgent ... interius
... Quales subditos filios ... capellanos ... familias decet ne ... gloriam
turpis intestinum. Quales subditos filios amicos notarios capellanos ... familias decet ne ... gloriam
... Tales utique esse oportet ut ... sapiat ... se ipsos
devenisset ... si ... Tales utique esse oportet ut ... sapiat ... se ipsos
custodiat in castitate negotia compediat in pietate et populum audiat in veritate. ... quanto ut ...
sapiunt per devotionem ut se custodiunt per compedem ... negotia compediunt ... dilationem ... populum erudiunt pro
ignorantie ... Non est in eis devotio qui simplices assimat et ... in ambitione multa ... sunt sancte

corrupta personis miserabilibus rerum privatarum negociis illatis condescendit. Venerabiles olim sancte sedis antistites quam solum istud quod
obstabat saluti omnium reputabat inderens non requirentes datum sed fructum impendebat curas compendebat sibi suppe
impedebat et animas. Vigebat in eis tanta conscientia sanctitatis ut quamvis miracula facerent. Demones eicerent ab obsessis.
Illud mihi venit in mentem cum demoniacum in presentia sancte memorie Leonis summi pontificis astitisset et suus episcopus nequam
spiritum abire preciperet. Ille autem quibusdam verbis imprecacionis superbie resultaret tandem per nomen et tribulationem adiuratus venire ulterius
non potuit cumque caput miseri hominis huc illuc contunderet pavimento capillos in altum quodam horrore subrigeret os quasi
ad evomendum quibusdam conatibus aperiret. Postmodum se abiciens episcopus nequaquam per hos agebat ut interius oris fenestram
quod moliris per posteriora te exire precipio nam tibi contactum oris non permitto per sordidos corporis meatus inde habitator egrediens
et feda post te ut digne eas vestigia delinquens. Huius verba complendum et quamvis nequissimus spiritus fluxum ventris eiectus est.
Dolemus tamen in quibusdam clericorum curialium perditum castitatem effractum et sigillum continentie violatum sed in hoc morsus sit
querela. Iuxta iam apud aliquos curiales carnis sordet corruptela. Iam ut aiunt inter palatos quosdam incontinentes
esse probro non ducitur. Vicio qui vicium iam putatur. Ubi fetor a fetidis non sentitur et assuetus mos tuus monstra balaa non miratur.
Apud honestos autem non ita qui lateri summi pontificis adherentes sunt. Vidi et venerabiles cardinales in medios vere in
consilio providi in iubendo discreti in disponendo industri in adversitate securi in prosperitate devoti in zelo sobrii in misericordia
non remissi in ocio non ociosi in hospicio non dissoluti in convivio non effusi parati ad sermonem mansueti ad paciam
subiti ad disciplinam rigidi ad censuram quorum honestas curia tota illuminat sic autem turpitudinibus aliorum infamia devenu-
stat. Reprimo calamum honestate istorum gratia ne turpiores atterat inepcie pudore suffusus taceo venatorum
aucupium alearum sinas vel scutorum titores vestium compositorum corporis falcarum ambitum histrionum greges et qui
aucupium alearum figuras vel striatorum. Quid de ne-
potum nativis loncatorum comitatum et lotarum. ... ministratorum resolucionem et mollitiem simulatorum. Quid de ne-
gociorum compediturae duratiui videas aliquos quibus hucusque quorundam tunc platorum inverecundos ad petendum in-
portunos ut accipiant. inquietos donec acquirant ingratos cum acceperint et oblitos lincis utentes oculis ad videndum
quid accipiant sed cum acceperint accepti beneficii inmemores non consistunt efferunt qui in rimandis naturis rerum diffunduntur
hoc lincibus natura instituit quod cum post terga respiciunt statim illud quod precessit obliviscuntur et quod oculis videre desierint quamvis
meus amittit et cum hec belua tanto visu quod omne genus ferarum precedit et lapides eciam parietes penetrare valeat
hoc lincibus ... quod semel amittit ad memoriam penitus non reducit. Quid de ingratitu-
dine vero hoc laborat quod conclusum illud est a quo oculos semel auertit ad memoriam penitus non reducit. Quid de ignavian-
tium vero hoc laborat quod utrumque illud est a quo oculos semel auertit ad memoriam. De pectore Aaron de paradisi fonte in
vel oculorum quotidiana veritate dicam qui de spiritu moysi debuerunt accepisse de pectore Aaron de paradisi fonte in
stetit dubia iudicare populum erudire corda referre tunica cortigere intelligibus condescendere reprobos collere qui sermo edi
ficetur qui vita instruat quorum presencia gratia quod memoria benedicta. Non sunt isti quos caro genuit et sanguis quos
eligit in genere dolus aut felicitas humane gratie carnalis benivolencie temporalis affluencie diffusio precio precum vel favore
ut per tyroniem eligendos docet probavi degenerat quanto sancti quanto tragica vita fama debet esse probati qui sunt ad
tantum officium eligendi per quos universo notum est indicatum Hoc in uno bono convenienti sunt climate sed assumendi sunt qui
digni sunt qualiter videantur ut non rogatos aut per se rogari faciendos aut sed circa curiam frequentantes aut se ne-
quiter haberentes aut quesitam de iniusta largientes et hoc genus aucupantes aut suas fimbrias dilatantes
aut nomen suum per alios ... seminantes aut precium pollicentes aut omnium nisi quod intendunt assequi fuerint
pretendentes aut imperfectionis maculas pretendentes sed perfecti virtutibus et renitentes per virtutibus compellantur intrare isti sunt
prevalente summi pontificis gaudium militantis ecclesie cum decoratur talibus indumentis. Consequitur secundum aliquid
capitula de cathalogo summorum pontificum a petro usque ad anacletum cum quibus bonum componere scriptorum suorum quamvis sit obumbrata sunt
De pastoribus regularibus. Ubi primo datur eis medicina preservativa secundo datur eis medicina curativa de pastoribus regularibus

Doctrina pauli et petri perscrutari simul Nunc ad doctrinam pastorum regularium descendamus Et licet sermo noster
circa seculares sit ultimum tamen quia frequenter assumuntur ad regimen populi pauca liceat hic de ipsis inserere quasi
ne incidat in onus importabile medicinam aptemus preservativam aut si forsitan inciderit habeant curativam
preservativam habere poterunt si considerent regularis votum emissum et libidinosum temperent appetitum et formidet pa-
ricium ne declinet periculum. De voto emisso considerando monet apostolus dicens videte vocacionem vestram fratres paupertatis sed
castitatem et obedienciam vere religionis servam quibus corpore convicti estis que tenenda fideliter promisistis quis divinas
delicias corporeis declinare debetis que in dignitatibus insidiantur incautis. Videte ut animi oculos mentis vestre
velut altum dentem non in ... vocacionem professionem accute figens ad emissi conversionem Pene enim composita non persolvunt
que fiunt inchoata quemlibet Hec enim navis que contra flumen impetu ascendere intitur nisi remigatum viribus
adiuvetur non solum ad locum in quo fuerat sed in posteriora et inferiora relabitur. Sic vite mee status labitur in peiorem
statum nisi totis viribus conservanter votum vel bonum quod fuerat inchoatum. Sic carbo modico rubore gratioso desinat
vergit ad nigredinem nisi flabellis validioribus conatus aut venti beneficio se resuscitet in fervorem. quod teste salo-
mone qui in opere suo est dissolutus et mollis frater est sua opera dissipantis. Sic tepor declinat ad frigus Hec evo-
mit de ore deus quem reperit tepidum. Ut enim ait gregorius in pastorali Aut calidus conversus aut frigidus quamvis ne
tepidus evomatur. Ut vero aut nectum conversus ~~in virtutibus tardescat~~ adhuc de se conversionis spem preberat aut
iam conversus in virtutibus tardescat ne evomatur tepidus quasi a calore quem proposuit torpore ad nocivum frigus redit

Sic enim aqua tepida nauseam provocat et vomitum. sic tepor et torpor iniectus indebite turbat propositum inchoatum. Sic
arbuscula aerea convulsione de terra tollitur nisi radicitus terram amplectens solidius radicet. Et dum venti percutiunt
ambitate cito cedunt ut ad aquam fluctus faciliter perveniunt. | **De temperando appetitu libidinoso.** scribit apostolus ad hebr. Nemo sibi
sumit honorem sed qui vocatur a deo tamquam aaron. Ille enim qui solus erigit de pulvere pauperem, nos erudit non appetere pla-
turam. Sufficiat regulari quod ardet in ambitu claustrali, non luceat in appetitu et ambitu seculari. ardeat igne caritatis
non luceat luce vanitatis. edificet semper non reedificet Iericho ne sustineat Iosue maledictum. legat in claustro quod
retinuerit aio ut alliget septo ut ordinat quod ut si quo magis probat verbo paulus cum scribebat in vinculis vir pximos
promi properent doctu salutis. librum se ordinat ut servitute claustri pro xpo sustineat et regnabit si pro xpo serviat.
Intimatus enim libidinis appetitus quedam fructum effigiat dum regulares ad placorem aspirat. si nichil osculo inde proditorio
clam vendit ut osculo fallaciter eum alliciat et pximodo osculatum detineat. Sic enim angelus sathane in lucis angelum se
commutat. Audiat quod nichil Quemcumque osculatus fuero ipse est tenete eum. Sed suspirat appetitus quod episcopatum desiderat bonum
opus desiderat. Sed advertat tempore quatenus quia oportet episcopum esse irreprehensibilem. Tunc etiam erat laudabile episcopatum appetere quod per
nimium contingebat vocatos sua tenores facere et reliquis pugnatoris perdit vite fuisse. Caueat ergo religiosus prelationem appetens
ne sub spe fructum faciendi cogitatio eum decipiat. quia aliud est quod intentio clamitus in occulto supprimit aliud est quod
superficies cogitationis oculis ostendit. unde fit ut occultata superbia per adeptam dignitatem foris prodeat et prius oblivioni det
quod optimis approbat. Caueat etiam ne sicut eger medicus accedit ad egrum. sic regimen suscipiat irretitus passionibus viciorum aut
viciis passionum ne dicatur ei Medice cura teipsum. | presumptuose siquidem secundum gregorium percussum medicum peteret qui in facie
vulnus portat. Caueat etiam ne sub onere spe pastoralis animi quod honore quod cogitatus se prelatum aliis statim ad pios quidem et
retundescit carnalitas affectionis. dum cogitatur sublimitas officii et honoris. Caueat etiam ne dum acquirere nititur mitat quod
non habet perdat quod habet. Nam in mari quieto novit etiam imperitus navim dirigere. quam turbato mari vix potest et arte peri-
tissimus gubernare. Sic ergo et de quiescentes componit distincte qui navem regendam suscepit iacturam cum mare sedetur tempestati
Quid est dignitas prelatus nisi maris et mentis tempestas ubi instar undarum colliguntur ad invicem cogitationes et per
diversos subditos exigentes velut ad scopula franguntur naves et perduntur merces. | **De formidando precipicio** quibus
admoneri ut audiat a deo Multi vocati pauci vero electi. Hinc sancti multo timuerunt qui dignitates habitas reliquerunt
eorum dimittendi postulas tenuerunt vel ut qui habuit sunt tamquam non habentes vel qui non habuit sunt precipicium formidantes. Dicitur
imprimis Petrus damianus qui vir religiosus et carthusiensis episcopus et ordinibus sui principis. duorum episcopatuum vinculis regendi
et aliorum visitandi mole depressus aperta sententia componens. liber ad solitudinem tamquam fugitivus liminio repedavit. pondus
libenter ecclesie nacta deposuit quod voluntarie non suscepit. recaclum non ingressus libenter scopos instar camele for-
midantes ut optimus recaclo violenter. Dicitur beatus valerius qui kathedre valedixerat. Augustinum in ypponensi ecclesia suum con-
stituit successorem. Dicitur sanctus Guidocen episcopus qui dum obitum imminere cognovisset ad portum religionis tamquam confugit
monachum induit et sicut testatur gregorius in registro sub ipso migrationis obitu spiritus sancti gratia latissime relucebat in celestium
cui antequam moreretur Andreas apostolus apparuit et qua hora migravit esse quod corpore mutavit. Dicitur beatus Albinus
mart qui lemovicensis ecclesie postposuit kathedram et meruit factus monachus coronam martirii triumphale. Tacco de dilecto no-
stro mart ordinis Reginaldo narniensi episcopo qui dimissa kathedra cum tanta solicitudine ne pximodo feliciter clausit in pro-
fessione ordinis. Reginaldo ... qui dimissa kathedra ... inferius verbum petri damiani maiale. Quotquot inquam legerit recta intentione
ne morerentur amplius in operibus gratia ... et pro societate gaudere. Testis Basilius et gregorius eius. Ambrosius
pontificatum dimisisse. certa spes est eos de etiam cum xpo societate gaudere. Testis basilius et gregorius eius. Ambrosius
de ecclesie piste mariis velisse, cum presumpsit flatus imminere ventorum sub lapide se collocat quo velut anchore debe
submissa quassationi tempestatis civitatis patitur quod se tantis depsum ponderi supposito dummodo non iactetur a flu-
ctibus quod turbato sit fretto. religionis pondus et observantia discipline libenter patitur regularis dum non involuatur
negotiis et officiis temporalibus et interius | **De periculo declinando** monet apostolus ad phil. Ea que retro sunt obliviscentes
et ad anteriora manum extendentes ad bravium superne vocationis se porrigens et periculosa dimittens. propter quod ad gal ait
amor quod tanto tuseritis ab eo qui vos vocat ad gratiam suam. Pro enim accedit ad periculum in prelatis quia non solum per-
sonis sed pro subditorum criminibus subiacet penis eternis. Pro propinquo obedientie praepositis vestris ipsi enim vigilant reddituri
rationem pro animabus vestris. Sed ait ei qui unum et minimum scandalizaverit expedit ut mola asinaria suspensa in collo demergatur
in mare. Illum qui non solum unum aut duos sed centum multitudine perdidit qualia putatis penarum genera sustinebit. Nonne
heli pro filiorum criminibus illud triste indicium est perpessus. Nonne moyses vir ille mitissimus et dei familiaris promissionis
terram non attigit propter crimina contumacis plebis. Sed forte aliquis ignorantiam allegabit quia peccata populi nescierit. Hic testes
Crisostomus audiatur summa de libro quem scribit de dignitate sacerdotali supra dicit enim Neque imperitia causari poterunt neque ad
ignorantiam confugere neque ... opponere de aliorum coactu. Sed neque puto aliquid laicorum qui reclinere pro peccatis suis probe-
obnoxius licet adiunctis esse suffragio quod sacerdote videtur accusatur pro aliorum delictis quod sunt qui fuerit constitutus ut aliorum
ignorantiam emendaret et diabolum denuntiaret insidias ignorantia se defendere non valebit neque dicere non audivi
tubam neque presumi pugnam esse venturam. Hoc accedit ad periculum grauitas pene quia grauius puniuntur prelatorum culpe

Institutus propheta quamquam gentibus ceteris imperat quod post accepta beneficia peccantes tormenta maiora meruerint. Offerri iubet lex sacrificium pro sacerdotis ignorancia quantum pro tocius populi culpa, quod sic propheta sentitur. Ymmo sic Crisostomus dicit: Tanto indiget maiori sacerdote auxilio quanto sibi commissi populi multitudo. Non video quod indigeant ampliori sacrificio sacerdotes quam populus comparari nisi grauiores debent corpus culpe consciencie. Grauiores autem eas facit non quantitas uel grauitas operis sed dignitas facientis. Filie sacerdotum quod inerat quem cum officio sacerdotali tum propter liberorum parentum multo seuerius quam alie mulieres in eodem crimine fornicationis subiacent ulcioni. Quod honoris consideratione peccabit quod dum nimis subditum presidente uos seueris puniet. Et nisi non soli sacerdotes dampni in suo pariuntur peccato sed infirmorum animas inficiunt qui illorum corrumpuntur exemplo. Accedit tercio ad pericula difficultas regendi populum. Sic enim omnium hominum corpora quod eisdem constituuntur elementis, tamen propterea quod diuersum temperamentum est in omnibus complexionalis, ideo nunc alia et alia medicamentis et alimentis indiget alius et alius. Ita aliter et aliter exhibet se debet prelatus secundum mores varios subditorum. Alios enim corrigit consolatio, alios increpatio, et horum alius corrigit cum tota alius increpari, alius secrete amoneri. Sicut enim vix aliquod multis compactum aliud vel ipse ut propter diuersitas magnis et paruis domitis et indomitis unius gregis homini ad gubernandum quod difficile et pene impossibile esset illud aliter sic regi ut proprietates et mores exigunt quibus aliis in illo corpore vno sic compacti cum non eisdem sensibus agentur, non eodem cibo et potu nutriuntur, sed iuxta vestis ipsius modo quibus vnum ad mansuetudinem prouocetur, aliud ad furorem suscitaretur, et quanta industria et labore custodire illius alius imponere oportet, ut corpus illud ita regeret ut ipsum quod tanta diuersitate compositum in pacis vnitate et tranquillitate consistat. Accedit quarto ad pericula sic vlior perfectio non habeatur a pastore maiorum. Sicut enim lex illa Moysi maculas in sacerdotibus eciam corporales non patitur, sed neque quod tollis viam habeat hostia uel sacerdos diligentissime perscrutatur, perfectio apparet quod figurat quod vlior perfectio et puritas esse debeat in noue legis sacerdotibus et ministris. Non equalis in populo quedam perfectio sufficit sed eminencior quedam excellencia. Nam sicut non etas vna omnibus nec vultuum lineamenta omnium sunt eadem, nec tocius bonitatis vna est equalitas, nec stellarum vnus est splendor, sic neque subditorum atque regentium vna perfectio. Unde est quod Saul ab humero ad sursum eminebat super populum Hebreorum. Paralipomenon ... ymmo sic dicit Crisostomus in libro de dignitate sacerdotali: Multa est differentia inter racionalia et bestias quod homines officio non utuntur. Tanta debet esse inter rectores et ceteros quos reguntur. Alioquin prelati pastores et oues subditi minime dicentur. Hec ergo vlior perfectio per quam dum sacerdotes quasi operis tocius est subiectum populum alliciunt ad virtutes. De pastoribus vigilantibus. Ubi

Doctrinis regularis medicinam perscrutatam habeant eciam necesse est si incidunt. Datur eis medicina curatiua curationis. Non enim ista dupliciter ut prelatos passim deserere deant nisi sic sit necessitas magna compellat. Et si quem necesse vocari contigit impositum necessitatis patienter sustineat, ereptam spiritus libertatem humiliter defleat, pro fragilitate fuerint. Doceat ad conscientie securitatem frequenter redeat. Nec tamen suscepti officii non sustinet pariter quidam deiecti animo et honores dequiescens qui pacem eligunt et quietem, non valentes a pusillanimitate spiritus modici temporis sustinere tempestatem, nescientes quod reparato habent intellectum. Tribulatur igitur ut reponatur in horreo. Quadratur lapis ut sine sonitu mallei in edificio colletur. Monet turbinis ventus ut Helyas rapiatur in celum. Curat autem ad testimonium constare ipse si ingressi sunt inuenerunt minus fuisse tantum quantum procedat malum ad egressum. Hic enim resignacio locum habet. Ut enim ait Gregorius: Qui in ouile ouium non per ostium sed aliunde ascendit ad eterne salutis brauium in vacuum se fatigat nisi honorem in quo deliquit penitus delinquat. Ergo homines gratia repleti caritate vita conde... proximis comparem si susceptum necessitate prelationis officium uel respuunt uel deponunt. Timeo ne dono abutantur. Grauato et accepto ne dissiles fiant populo ne sub specie virtutis marcescat ocio uel delicto, ne cum delicto subiaceat commisso dampnabiliter et pretio dona secundum plurimis conferuntur ut priuata postponentes negotia talentum commissum compendat et aliarum salute inde lucrentur. Non propter se plenissime dantur hec dona ut agant vitam solitariam sed ut vocet alios ad cenam. Nonne in Petro fuit caritatis indicium quod suscepit officium et solicitudinem ouium pascendarum? Nonne ipse vnigenitus dei patris exiuit a patre et venit in mundum ut prodesset multis. Sic Christus ut ait apostolus: Christus pro omnibus mortuus est. Superest ut qui viuunt iam non sibi viuant sed ei qui pro ipsis mortuus est et resurrexit. Ergo sibi soli vacare cum possit prodesse proximis satis ostenditur quod non sit Christo conformis. Maneantes eos secessu contemplationis appetunt et tota die stantes ociosi quia in vinea domini non operantur optata mercede fraudantur. Testis Valerius Maximus quod cum viro cuidam approbate virtutis vestis imperialis cum dyademate fuisset oblata, ille vestem respiciens ait: O pannum nobilem potius quam felicem, quod si quis attenderet quantis solicitudinibus et periculis et miseriis sit refertus, non in luto iacentem tolleret. Hinc ... dancz si prospexissem horam quod vellem dies suos transire in amica paupertate. Quam multo melius est modicum iusto super diuicias multas peccatorum. Sed forte remanebat ad solos laborum meritis inertia miserabili resoluta. Sed quod nobis de hiis qui fortes sunt ut delicto commissum addamus loquitur beatus papa Gregorius. Dicit enim: Nonnulli qui magnis muneribus ditati dum solius contemplationis studiis inardescunt parere utilitati proximorum in predicatione refugiunt, secretum quietis diligunt, secessum speculationis appetunt. De quo si districte iudicentur ex tantis procul dubio rei sunt quantis venientes ad publicum prodesse potuerunt. Propter hec secundum legem deuteronomii precipitur ut vxorem fratris defuncti sine filiis superstes frater accipiat et ad nomen fratris filium gignat, quod si frater accipere renuit mulier in facie eius conspuat et vnum ei pedem discalciet et domum eius discalciati domum appellet. Frater namque defunctus ipse est Christus, humanitate interne singularitate vestitus qui sine filiis obiit quod adhuc electorum suorum numerum non impleuit. Nunc glorificatur quos in cele-

contemnit humilis uxorem superstes fuit. Et accipe ut vir eius fiat qui noluit esse regem. aliorum mulier in faciem eius conspuet
quia dignum est ut talibus ministris dominus imperaret. Et ita vocabitur domus eius domus discalciati. Ille enim calciamentum quod de
pede subtrahit alterum remanente qui cum affectum ad se ipsum habeat ut bene vivat, vel qui pede uno muniatur dum de propria
saluti quam non curat. Sed affectum ad ipsum negligit, uno pede discalciatus incedit. Nam per pedes intelliguntur affec
tiones. Hic attende lector quod non arguit simplices et domini nescientes sed desides et inertes. Ita dicunt nobis
contempnere sibi dignitates qui cum vellent eum facere regem fugit in montem. Dubium est etiam gedeon. Quare mihi co
et filius filii tui. Non dominabor vestri neque filius meus sed dominabitur in vobis dominus. Quo deflent humilitatem ipse libertate
cibus eius dulcis et solitus ei abhorret. Meus dimidit vitis onerat et frequenter efficitur bestialis. Nonne in
claustro vult aquam in vinum, quod letificat cor hominum inebrians potius et peccare quod religiosorum mentes inebriat
et sui oblitos a mundi divitiis deliciis hominibus alienat et a mundanis reputatur insani. Qui fervore inmisti humilis
plenum sit et manna celesti. Et quod nemo cum eis ab insanis dictum est habuisse demonium. Dominus angelorum audiat prelati
Quis dabit mihi pennas sicut columbe et volabo et requiescam. Ecce elongavi fugiens et mansi in solitudine.
Quis dabit mihi pennas sicut columbe et volabo et requiescam. Ecce elongavi fugiens et mansi in solitudine. Expectabam eum qui me salvum fecit a pusillanimitate spiritus et tempestate. Hec est illa dulcedo quam nemo scit nisi qui accipit
quam opportunius est vere humili in deserto quam compertus quoties vere regularis in claustro. Lege primum vite beati gregorii
et apologeticum gregorii nazanzeni et invenies quam humiliter debeas at si placet dyalogum basilii et
crisostomi superaddes. Nonne meus dimidit in tua suscepta dum negotiari cogitur cum dimissa. Unde in libro Et ecce filii
ne in mille sicut acta tua. In tanta enim multa necesse est sit diversa quot et quantorum regendas suscepit animas et cor
rigere tenetur compessus. Nonne potest nudus cum dyplo nudo confligere cum comunitas vincebat in arctissima pauperte mi
litis vim possit cum dyplo retinere. Nudus enim ablata fortitudo dimittit. Natator quomodo ut flumine transeat viator
quomodo transnatanti ut expeditus erat. Sic hac vita torrente mortis in proprio natatur simus et pergimus cum eo
comitis astrictis ut expeditus erat. Sic hac vita torrente mortis in proprio natatur sumus et pungimur cum eo
cum quo sit dubius est aggressus et periculosus casus et quod subiicimus. Quanto frequentius quo tendimus oblivisci.
ut quo sibi dubius est aggressus et periculosus casus et quod subiicimus. Quanto frequentius quo tendimus oblivisci
tionibus implicamur ut dum mens occupata semper non respicit nescit in quibus delinquat. Unde Abacuch in alal
tionibus implicamur ut dum mens occupata semper non respicit nescit in quibus delinquat. Unde Habacuch orat in alal
vel vocale velut dum bestiis agri mente mutata iungitur. Hec ad presentes non prelatos reprehendimus sed ab appe
titu illius cordis insulatate minime ne imperfecti regiminis culmen arripiat. Et si quis eum in plenius stantes in
illius cordis infirmitate minime ne imperfecti regiminis culmen arripiat. Et si quis cum in plenius stantes in
tubat in precipitandi pede non ponat. Octavo frequenter doceat prelatus humilitatem ad quam ut subditos informet co
turbat in precipitium pede non ponat. Octavo frequenter doceat prelatus humilitatem ad quam ut subditos informet
in se primitus repudiet non superbiat ex honore suscepti regiminis non superbiat ex favore plebis non se nimis
humiliet ut rigorem enervet iudicii non se nimis humiliet ut amorem et officium enervet pietatis. Sed est enim
humiliet ut rigorem enervet iudicii. non se nimis sup vel infra. Non ergo superbiat ex honore suscepti regiminis. Non enim
prelatorum humilitas modesta ne sit nimis sup vel infra. Non ergo superbiat ex honore suscepti regiminis. Non enim
hominibus dicatur sed vitiis quorum terror et tremor proponitur bestiis quia bestiales homines qui deum non timent. Horum rene
hominibus dicatur sed vitiis quorum terror et tremor proponitur bestiis quia bestiales homines qui deum non timent. Horum reve
rentur et humiliter metuunt frequenter ex corporis timore pravi desistunt. Et non ex quia pro bestiales sunt homines aut pro
verentur et humiliter metuunt frequenter ex corporis timore pravi desistunt. Et ideo quia pro bestiales sunt homines aut per
fecit remanet tamen in utrisque prelati et subditi equalitas ex conditione nature. Quia non dent superiores ex regimine
sit remanet tamen in utrisque prelati et subditi equalitas ex conditione nature. Quia non dent superiores ex regimine
superbire. Unde scriptum est: Ducem te constituerunt noli extolli sed esto in illis quasi unus ex illis ut prelatus bonus in ullo
superbire. Unde scriptum est: Ducem te constituerunt noli extolli sed esto in illis quasi unus ex illis ut prelatus bonus in ullo
se perfectum sed cum priorum culpa id corrigit prelatus sui potius agnoscat. Non superbiat etiam ex favore plebis
se perfectum sed cum priorum culpa id corrigit prelatus sui potius agnoscat. Non superbiat etiam ex favore plebis
Nam laudata plebs quod reprobasse debuerat sepe commendat et inscius quodam plausibili favore extollat
et ille laudatum voce subdito verbis adulatoriis fascinatus dum se intus discutere nescit ut debuit quale se
foris predicari audit talem se intus esse credit. Non advertens quod scriptum est: Popule meus qui te beatum dicunt ipsi
te decipiunt. Et omne sublime videre et omne pervere contendens apostate angelo filius efficitur. Dum non hominibus esse filius
te decipiunt. Et omne sublime videns et omne pervere contendens apostate angelo filius efficitur. Dum non hominibus esse filius
dedignatur. Sic Saul cecidit qui parvulus prius fuit. Nec se nimis humiliet ut rigorem enervet iudicii ut sic humilitas
dedignatur. Sic Saul cecidit qui parvulus prius fuit. Nec se nimis humiliet ut rigorem enervet iudicii ut sic humilitas
sinet in corde quod disciplina requiret in opere quod dum immoderantius custodit virtus humilitatis solvitur vincula regiminis
sinet in corde quod disciplina requiret in opere quod dum immoderantius custodit virtus humilitatis solvitur vincula regiminis
Unde necesse est quod ut sinet humilitas quam subditi videant ad imitationem et ex iustitie auctoritas qua mali terre
Unde necesse est quod ut sinet humilitas quam subditi videant ad imitationem et ex iustitie auctoritas qua mali terre
beat flagitiis perpetrantium. Unde Paulus utroque modo se sic agit ut fratri sumus parvuli in medio vestrum. Idem vitiis de
beat flagitiis perpetrantium. Unde Paulus utroque modo se sic agit ut fratri sumus parvuli in medio vestrum. Idem vitiis de
In virga veniam ad vos culpam corrigendam agnoscitur afferit se magistrum. Non se nimis humiliet ut amorem et
officium enervet pietatis quia ulla gravius est culpa si dum custodit humilitas non custodit aut ad reprobos districta
Sic mansuetudo misericordiam parvulos coquunt sic fixa pietate sequaces heli filios non corrigunt dum delinquunt
quod fractum est non alligat quod abiectum est non reducit. Nec ligamine fractura stringitur. Sed per districta culpa
ne prodeat tollerat. Sentit ac scissura quomodo non ligatur ieiunate fractura. Locus est non sit disciplina a superioribus
ne prodeat tollerat. Sentit ac scissura quomodo non ligatur ieiunate fractura. Locus ut non sit disciplina a superioribus
operari ut locus remaneat pietati ut prelatus sic disciplina exhibeat primum et visceribus pietatis matre ne districto
sit nimis rigida vel pietas sit remissa sed vinum adhibeat per quod vulnera mordeant et oleum per quod foveant
ut per vinum mordeant et mundent putrida per oleum foveant sauciata. Hec sunt in archa dominum virga et manna virga
rectitudinis manna dulcedinis. Virga et baculus pastoralis virga qua ferat baculus qui sustentat. Sic scriptum est:
Virga tua et baculus tuus ipsa me consolata sunt. Nono frequenter redeat ad consuete pace serenitate. Sunt enim conpiecere
quietem et pacem sunt hinc ordine extraordinaria negotia primitus interrupt intercepta ad se descendant. Desperdens

in se consistat consistere per frequentiam istud in habitu virtutis gravitat. Non sunt ex toto rumpenda negocia sed interrumpenda ut hoc quod aliorum
causis exponitur aliquando se vacet. Quid enim prodest homini si seipsum perdidit et universum mundum lucretur. Spiritus vadens et non re
diens corvus emissus sed columba revertens. Maledictus qui prestat sua facit deteriorem. Ulli enim bonus qui sibi fuit nequam. Sed qui
moratur actu prepediet sapientiam. Non est potestas laudabilis qua super alios potes et super te non potes. Si tu nunc desideras
non est dicta sapientia cum te tibi magis debeas et magis alios quam te diligas per tua consilia. Non est laudanda caritas que dicta
quod alios reficit et te exclusos dicit sufficit sed magis deficiat. Interruptis ergo negociis in te descende et in domum tuam preveniens et ibi
quiescendo lude. Sic fere quiescunt post evagacionem diurnam in latibulis aves post volatum diurnum in nidis naves post
iactacionem fluctuum in portubus cumpulsi. Sic ergo post actionem tuam in contemplacione que exultat spiritu in gloria et letatur in cubilibus suis.
Descendens ergo in se consistat non super per elacionem non infra per nimiam deieccionem non ultra per longevitatis promissionem non extra per
superflua distensionem. Hee sunt quatuor dimensiones infames. longitudo latitudo sublimitas et profundum a medio declinantes et
medium quiete anime perturbantes et virtutes exenuantes. Nam per bulbum altitudo licet ruinam et profundum absorpcionem et longitudo
extenuatum et dilatatio sufficientiam. Nam ante ruinam exaltatur spiritus vir elacionis minus sapiens propheta indicat. Pusillanimes ex eo se
nimis deicunt desperacionis foveam non evadunt. Qui enim longevitatem sibi promittunt obliti fragilitatis sue et cordis in quadam
sola presumptiva tamen tendunt. Distenti autem atque in multa superflua dum tendunt contemnuntur. Domus contemptus rumpatur. Iusti
autem altoria sunt non possunt ymo si iusti sunt caput non levabunt. Forte pusillanimitas infra non deicit. Prudentie metu longi
tas non abducat. Temperancia et modestia dum nagis vacat superfluorum latitudinem delinquunt. In se consistens qui sunt in proposito
vel officio quid in ea qualis ex culpa considerans licet frequenter agat exterius dominus gravitat in habitu. Sic enim ad se facile in
gressum inveniet et egressum non revertetur a se. Sic infirmiq ocius et assuetus suis tenebris revertitur a sole lucente. Nec in ex
cellencia lune dicit cum petro. Bonum est nobis hic esse. Si ille qui postponit negociis et quodammodo deficiens in seipso recipit
deum. Fiunt tempus vias perditum. Deficit caro mea et cor meum. Deus cordis mei et pars mea deus meus. Quodammodo enim non te
perdis cum te ipsum oblivisceris ad tempus contemplatoria qui non sentis et dum magis et magis in deum currens a temetipso magis et
magis amaveris. Quod est celestis conversacionis non humane affectionis. Sed quod solicitat caritas necessitas et revocat fraterna caritas
et stimulat proximorum utilitas. Sic interrumpatur nunc est illa suavitas et pregustata quodammodo felicitas. Licet sic cogat egressum
tollat tamen expressi mentis et successum propter quod disponatur frequentia ad regressum viam si parvet per quam frequenter revertet.
que nisi frequentata fuerit ex vetustate vel negligencia spinis ac sentibus que inmicque in via fuit inhonestit propter quod ait
ad caritatem in persona viri sancti Novi viam que ducit ad civitatem et omnia itinera eius frequenter amblam. Puto quod hec
sunt quatuor revisiones de quibus in canticis habes Revertere revertere sunamitis revertere revertere ut intueamur te. Hec capitula.

De pastoribus prelatis et qui de omnibus ubi ostenditur quomodo ad placiorum veniat per contemptum elacionem. Quomodo vivat per honeste
statum conversacionem. Quomodo doceat per salubrem admonicionem. Quomodo ad seipsum redeat per humilem considerationem. Quomodo autem veniat ad
placiorum ostenditur quatuor talis. Ut veniat in timore vivat in labore doceat in fervore redeat in merore. Ut veniens
ad placiorum primum eligatur elatus humiliter humiliatus cogatur coactus confirmetur. Quomodo ad placiorum veniat per contemptum elacionem.

Dominis de gradu pastorum superiorum et mediocrium. Nunc restat ut stilum ad gradum inferiorum et scolarum ubi quatuor sunt
considerandum et qui in cura vel officio placiorum est. Qualiter ad placiorum veniat per contemptum elacionem. Quomodo in ea
vivat per honestam conversacionem. Quomodo doceat per salubrem admonicionem. Quomodo ad seipsum redeat per humilem consideracionem.
Veniat cum timore vivat in labore doceat in fervore redeat in merore. Audi timorem. Baruch in o. Qui emittit
lumen et vadit et vocat id est obaudit illi in timore. Tremunt enim et timet quos vocat deus. Exultat et gau
det quos vocari peravit dyabolus. Nec mirum si metuunt cum se magis humiles inveniant. Quis enim non timeat quod in sufficientiam
suam agnoscat. Genesis 3o vocatur deus deus adam et dixit ei ubi es. Qui ait vocem tuam domine audivi et timui eo quod nudus
essem quia innocenciam perdidit originalem. Audi laborem. Exodo in o dicit deus vocat nos ibimus viam trium dierum ut soliue
quod competit eis ut in se repentet primam operacionem que tres sunt partes quia tres dies sunt illuminantes contricionem confessionem
satisfacionem. Sic enim exemplar placiorum plebs informatur exodo prime quia deum populo plebas ad montem vocabunt ubi ym
molabunt victimas iustitie. Audi fervorem. Proverbiorum 9o Sapientia misit ancillas suas ut vocaret ad turrim et menia
civitatis. Ancillas hic est pastores per solicitudine diversorum salubrem discurrentes vocantes ad menia civitatis ut edificent
muri velut tunc phantes ex humilibus que ex lapidibus polientur. Sic enim fructificat per fervente sermo quod genesis 4 ps
vocatur pharao lingua egipciaca mundi salvatorem. Audi merorem. Ysaias 22o vocat dominus in die illa ad fletum et ad
planctum et ad cingulum sacci. Moveat enim cura pastorem cum in se redit ne forte ex contingentibus aliquid consenserit
vel ne forte supbiet in regimine. 2o confirmat in humilitate. Sic Iohannes 11 Martha vocat mariam sororem suam sub silencio dicens
Magister adest et vocat te. Ex de illorum vocacione qui non repellunt elacionis superbiam presumpta votaverit nova sua
in tribus suis estimantes se esse maiorum ponderis et precii quia sunt in dignitate officio. Non advertentes illud proverbiorum 15
melius est vocari ad olera cum caritate quam ad vitulum saginatum cum odio. Qui non assumunt mortificacionis exterius
qui 1 ad thess 4 Non vocatur nos deus in inmundiciam sed in sanctificacionem. Et proverbiorum 1o Vocavi et renuistis extendi manum
meam non erat qui aspiceret id est qui mortificaciones quasi in seipso susciperet reputaret. Ieremie 3 Vocavi illos et non viderunt
qui mortificacionis mee non inviderunt voluntatibus ... qui premunt doctrine corpus cruci maxime cum dicatur prima petri 2o
virtutes eius annuncietis qui de tenebris vos vocavit in admirabile lumen suum. Proverbiorum 26 Angelum regibus vocaveris

que deus pereat illos Argentum reprobum hic tuum secum et copule et ipsi adulterarum et modicorum concurrunt primitus non acuta p
spiritualibus sed obtusa per temporalibus qui sequuntur putrescit delectationis gaudium. Ysa. xvi vocauit fortes mihi mea. Et luc. xiiii
dico vobis quod nemo virorum illorum qui vocati sunt gustabit cenam meam. Delicata est enim celestis delectatio non comprimitur
eam que sunt mundana. Sic enim inebriantur mundana quod non sapiunt eis diuina. ii Reg. xi vocatur vrias dauid ut comederet
et biberet coram se et inebriauit eum. Ideo non consequuntur prelati vocationis fructum quod Job xxxiii vocat ductos impios qui non accipiunt

Doctor ergo etiam id est pastor ad placorum veniens primitus. ¶ Persona premissa. ¶ Et ad prelaturam veniens primitus eligatur
eligatur electus humiliet humiliatus cogatur coactus consuescat. Eligatur per gratiam humiliet propter gratiam cogatur per
caritatem consuescat propter simoniam. Electionem gratuitam audi. Elegi dauid seruum meum oleo sancto meo vnxi eum. Dauid inquit
seruum meum. In quo vides pure sanctificatum mansuetudinem incomparabilem usque ad atrocissimam inimicum humilitatem usque ad stu-
porem hominum et obprobrium auditum pietatem ita ut mori vellet ne sequeretur plebis occisio in vr. Ecce non est mirum si per
singula. Audi humiliatum. Quis ego sum inquit dauid aut que domus patris mei ut fiam gener regis. Hic est ut assumatur
dignitate tanti regiminis et ecclesiam quam dominus acquisiuit et genuit proprio sanguine debeat gubernare. Audi coactum. Compel-
litur inuite ad nuptias non ut fiat sponsus sed amicus sponsi quia sponsus verus unus est pastores autem sunt sponsi consortes.
Ideo lex dicit. Vt Ita casta et humilis unus temporibus eligatur episcopus ut locorum quocumque peruenerit omnia vite sue integritate
purificet non precio sed precibus ordinetur antistes. Tam ab ambitu debet esse sepositus ut querat cogendus rogatus recedat
inuitatus effugiat sola illi suffragetur necessitas excusandi. Profecto enim indignus est sacerdotis officio nisi fuerit ordinatus
inuitus. Audi confirmationem. Luc. 26 Ego pro te rogaui petre ut non deficiat fides tua et tu aliquando conuersus confirma fratres tuos. Tunc
est quod solent fieri per electos episcopos suffraganeos apud metropolitanos ab eligentibus electa et postulatos vel recommenda-
tiones et commendationes tam electionibus quam personis gratuite confirmatos si vero canonice sunt electi si morum grauitas et precia litterarum
et honestas vite commendabilem ipsum reddunt si iustum eum gratum deo et hominibus credat acceptum. Nichil metropolitanus
vel episcopus pro gratia confirmationis aut consecrationis presumat accipere. Nichil etiam consecrandus aut in regimine alio statuendus dare.
Vir consulitur etiam non iniuste de symoniacis cum proditorum comparantur supplicijs dignos estimes. Iudas enim dominum
proditorem credens ut puto vendidit sed mox precium sanguinis digna luiturus abiecit. Vos autem symoniaci de diuinitate sancti
spiritus nichil ambigentes et quantum ille venalitatis astitit et perpetrati sacrilegij comoda possidetis et qui fuerat
pena dignum confessio in vestris cumulus exaggeratione temporalia percepit emolumenta spiritum sanctum alios datis qui non sunt vere
prophetes putatis et tu spiritum sanctum non habes. Iudeos plebs qui legem nesciunt et michi si quis vult scimari legem ferunt.
Sic apes mella per laborem suum conficiunt et eadem ad homines elaborata transmittunt ipse autem mox priuatus famis inopia
contabescunt. Vestra mala non solum vobis mala sunt sed etiam ipsa bona vobis mala fiunt sicut dum vobis hominum scripta ver-
tica benedictio in maledictionem carismata in heresim sacra in sacrilegium honores in contumeliam processio vestra est in ruinam.
Affluit enim diuiciis constipatus cum mestebes obsequentium cuneis assunt salutatorum et lanceatorum tunc. Ipse est ut
videatur omnis angelorum exercitus contra vos vellent insurgere et in dampnacionis vestre sinum concordi iudicio conuenire.
Illud hoc offensum cum offensio nec hic remittitur neque in futuro. Vos omnis grauitas adultos vincit homicidas raptores
sacrilegos predones excedit. Orta est vobis nox in meridie tempestas in serenitate. Fit vobis celum ferreum et terra
enea. Dum nichil celitus infudit vobis de rore gratie sed et coram hominibus peccata vestra tumet que nesciunt latere. Vos
specialiter hic debet verbum Ite maledicti in ignem eternum. Tunc profecto discetis quanti constet turpitudo honor amara correptio
cum vero nunc erit ut thartarus infinite patens absorbeat et gehenne crudelis olla concludat tunc ossa vestra medul-
lis pinguibus irrigata stridens et crepitans flamma depascet tunc ebrios inter deum velut eructas de clibano
porta vobis per oculos per aures et nares vaporibus eructare non desinet. Sic cum symone mago dicere vero consortium
mecum habitis quod per christo domino reliquistis nisi quod vos multum dampnabiliores intelligo symone mago qui munus
voluit emere sed non emit quia sanctos commercij non inuenit sed culpa vestra perducta est ad effectum. Venditum est munus a vobis

Doctrina quam habita quo debet pastor eligi per gratiam. Sequitur quo. ¶ Prodest et argentum. ¶ De prelati humiliatione. Sic
debet humiliari propter conscientiam. Quantum enim humiliatus fuerit erit in gloria. Job xxii. Et quid post Christum Antonius glorificetur
quis humiliatus in gloria. Tunc ergo vadit electus humiliatus qui metu concipit quod dilectione dei et quod solicitudine appetit
quod edificationem proximi et in dubio constitutus inter se recurrit ad examinationem suam et pietatem suam aspiciens et quod ita
competit videns obedit deo ad susceptionem officij. Vnde humiliatorum quod metu Iheremias per capita humiliati exaltabit
caput eius et in medio magnatorum consedere eum faciet. Iere. i a domino mittebatur et tamen ne mitti debet humiliter reluc-
tabatur. Timebat enim ne tacite contemplationis lucra loquendo perderet ne per contemplationem deo inherens se ab eo vel modicum
sequestraret. In hac autem humilitate dei reuerentia consideret quod Exodi iiii magna dei potentia ab humilibus honoratur.
Vide humiliationem et edificationis appetitum. Ysaias ad officium se sponte obtulit cum dominum mittere volentem audiuit
ut impleri possit illud Dauidicum. Humiliatus sum usque quaque domine viuifica me secundum verbum tuum. Vnde iste humiliter ap-
paruit quod alter comparuit. Sic enim solitudo actiue vite ea edificationis appetitur ut per corpus proximi multa edificentur
sed quod peccatorum suorum consideratione meror in corpore cordibus habitat quam etiam meror in corde viri humiliabit eum

et sermone bono letificabitur. Vide humiliacionem quo versu ad suam conparacionem. Ecclesiastici VI humiliacio tua in medio tui. Ysaias qui mitti
se voluit postquam per altaris calculum purgatum vidit se, qui antea tacuit, quia noluit se promitti ad officium nisi esset purgatus, nolebat
officium suscipere. Sed reversus ad suae conscientiae intimitatem, cum per fervorem caritatis et experiencia gracie suae, compertum est purgatum,
assumpsit vel se ad assumendum obtulit officii dignitatem. Ecclesiastici II. In humilitate tua paciencia habe, quia in igne probatur aurum
et argentum, homines vero receptibiles in camino humiliacionis. Vide humilem officii susceptorem: vocatur Moyses ut educat filios
Israel de Egipto in desertum et inde ad terram promissionis, timet humiliter, se excusat et tandem obedit humiliter imperio
preceptoris. Superbia enim esset si tantum negocium assumeret sine timore, superbia nichilominus esset si Deo resisteret pertinaci mente.
Jacobi IIII. Deus superbis resistit, humilibus autem dat graciam, quam si per diuinam obedienciam tollit humana pertinacia. Unde Gregorius: Quod autem
humilitas si ceteris virtutibus cingitur, tunc ante oculos Dei vera est, cum ad respuendum hoc quod utiliter subire precipitur pertinax
non est. Non est enim vere humilis qui superni nutus arbitrium ut debeat preesse intelligat et tamen preesse contempnit, sed diuinis
disposicionibus subditus atque a vicio obstinacionis alienus, cum sibi regiminis culmen imperatur, si iam donis preventus est quibus et
aliis prosit, et ex corde debet fugere et invitus obedire. Ergo scilicet viri recipere placiones officium timuerit, quo non timet
qui sine nutu et deliberacione precipitanter illud recepit, qui non succubat sub oneribus prioris incubat cum alienis post
humiliatum est in laboribus cor eorum et non fuit qui adiuuaret. De coaccione prelati. Capitulum sequitur.

Igitur post electionem et humiliacionem videamus coaccionem. Non autem loquimur de violenta de qua legitur 29 [illegible] infligit
quibus maculam talem sustinere cogetur, ut de carnali et violenta. Secundum Machabeorum VI. Cum liberi patria celebrarentur coge-
bantur ederi coronati libero circuire. Nec de sanguinolenta, prout consanguinei per curat consanguineos in ecclesia promoveri.
Galatas 2. Si tu cum iudeus sis gentiliter vivis et non iudaice, quomodo cogis gentes iudaizare. Et Galatas VI. Quicumque volunt
placere in carne, hii cogunt vos circumcidi. Non superba et tumulenta. I Petri V. Pascite qui in vobis est gregem Domini, providentes
non coacte sed spontanee secundum Deum, neque turpis lucri gracia, neque ut dominantes in clero, sed forma facti gregis ex animo. Cum
ergo in humilitate spiritus seipsum conparando ydoneum reperit, cogatur ad suscipiendum officium a amore diuino vehemencia.
Ecclesiastici 31. Si coactus fuis in edendo multum, surge e medio et vome et refrigerabit te. Multa manducat qui opera
Christi recitans in se, inde multum fervore amoris concipit, sed evomit et refrigeratur cum ardore interno conceptum cogitacionis
per operacionem ostendens quoddam refrigerium fructus inde percipit aut proximi supportacionem. Ipse hoc enim Marci V. Coegit
Ihesus discipulos suos ascendere in navim ut precederent eum. In navim ascendit qui ecclesiam regit. Unde dicitur: Solhes ultro
ad hunc navigio venerunt qui singulas ecclesias reperuit. Petrus autem se misit in mare, cum datum est toto mundo regere.
Docuit autem precedere Christum qui ante adventum eius secundum faciunt fructum ut recipiant compelles primum Luce XIV. Conpulsus
est fidelis servus et prudens et secundum Gregorium super omnia bona sua constituet eum. Aut electionis gracia. Multa enim gracia electores
ad electum conducit, qui capitibus suis eum imposuit, et quia caritas in aliis refrigerata sit vel aliquantulum inclinata
electum suum ceteris anteponunt. Luce 24. Coegerunt eum dicentes: Mane nobiscum Domine quoniam advesperascit et inclinata est
iam dies. Aut superioris obediencia. Genesis 19. Cum esset mane angeli cogebant Loth dicentes: Surge tolle uxorem tuam et
filias tuas. Mane primum nascentis ecclesie qui cogebantur prelati ut ecclesias assumerent et fructum facerent. Sed nunc
quia preveniunt dignitates et ecclesias cum multa sollicitudine sine gracia et timoris coaccione. Job 39. Frustra laboravit nullo timore
cogente. Aut si votum non assecuntur, turbat ecclesiam, provocat ad appellacionem ut impleatur quodammodo in eis illud dictum
apostoli: Contradicentibus iudeis coactus sum appellare Cesarem etc. De prelati confirmacione. Capitulum sequitur.

Post electionem, humiliacionem et coaccionem videamus confirmacionem. Ipsa est enim in electo secundum Psalmum: Redde mihi leticiam salutaris tui et spiritu principali confirma me. Tunc autem confirmacionem meretur electus cum
fuit in eligentibus ydoneitas et pietas quod indicatur quoniam per decretum, quoniam Hebreorum VI. Omnis controversie finis ad confirmacionem
est iuramentum. Hoc enim est testamentum quod in morte testatoris et in creacione novi superioris editum. Tunc si fuit secundum
formam iusticie remanebit ratum. Quia Galatas III. Nemo spernit aut superordinat testamentum hominis confirmatum. Tunc in
primordio ecclesie primitive fideles quoniam eligebant et confirmabant electos sine appellacione, et populus confirmabatur in fide et crescebat in caritate et habundabat populus in numerositate. Actuum XVI. Ecclesie confirmabantur fide et habundabant numero cotidie.
Cum fuit in electione unitas spiritus. Proverbiorum XV. Dissipantur cogitaciones ubi non est consilium, ubi vero plures sunt consiliarii confirmatur.
Ubi enim non est consilium spiritus sancti neque est processus boni negocii, sed ubi boni viri vocantur. De quorum consilio procedit
electio, symonia et omnis pravitas que est contra consilium spiritus sancti confirmatur. Et electio de facili confirmatur cum fuit
in vita electi sanctitas tam intus in mentis purificacione quam extra aut per innocenciam suscepisti et confirmasti
me in conspectu tuo in eternum, quia cotidie in operis perfectione. Judith IX. Confirma me Domine Deus Israel et respice in hac
hora ad opera manuum mearum. Cum fuit in fama electi claritas et subditorum hylaritas quia Ecclesiastici X. Edificacio
civitatis confirmabit nomen. Civitas civium unitas, quorum gaudium de electo propter edificacionem ullam ostendit confirmacionem
spiritualem et divinam acceptacionem. Tunc gracia confirmatus ad pugnandum ungitur, quia Saul confirmato regno super Israel
pugnabat per circuitum adversus omnes inimicos eius. Sed quia locuti sumus de coaccione, qui loqui debemus de in-
trusione, nisi quia aliud est quod homines faciunt, aliud quod debebunt. Invenerunt enim ecclesiam in bursa passim mali prelati,
non ut sua vel proximorum operentur salutem, sed ut inanem sustineant nobilitatem vel certe quod deterius est ut sua compleant
voluptatem et in quadam securitate viventes Dei timore postposito mortis quam incerta incidunt, iusti medio

tribilis yehene supplicas sua eventilat vanitate et p mediata suffragia p misere fimtuts obsequia p qsangui tes
et affinitates inventas p pces armatas p pecunias datas aut pmissas violates scuarii edificates syon in
sanguinibz illorz pedibz et manibz no electi no qmuliati no vocati no a deo qfirmati nimis inveniunt intrant in
prom ansipi qr due pegre nuc pfctus sua no repetet que sic videt et dissipari qmitt in plenluio reuisurz rc
¶ Nuc platus vivat p honesta qusacoin vt sit pfcus qutu ad ea q ptinet ad se que sut sub se que iuxta se q
sup se. Quo dz esse ordinatz in se p quatuor. qo pte mentis p repssioni tuoris et mpssioni timoris et qo pte
carnis p abstinecia et qtinecia. De repssione tuoris. De impssione tioris in gnali. De impssione tioris in spali. De
D Otuis in supiorib; qualit pastor eccie ... abstinecia. De qtinecia. ¶ De repssione tuoris plati Capl'm
venat ad platoni p qtinuta electoni Nunc videas qualit in ea vivat p honesta qusacoz Sit ordinatz
pit vt nil omittat de qtingetibz pfcus in eis q ptinet ad se que st sub se que iuxta se que sup se Inse
ex pte mentis tuor repssus tior limssz et qo pte carnis sobrius victz pudicz actz vt sic tollat tota intutiua
et quatiua viciu et qcessus. Repmat go supbie tumor ne sit in aio ne declaret intus signo ne audiat i
vbo ne senciat in facto Solet intumesce plati in aio vl ppt alios quos vident s subditos et qz supiores
io se reputat meliores vl forte lraciores vl qz gnosiores Nescientes vl no advertentes esse scptu qz interdu
gnalr lo honi i malu sunt dz qnto celebor est titulz aut nobilitatis aut progenie altus in platis tanto glo
riosior erit titulz sanctitatis si quos gnositate tusendut tusendat eciam sanctitate dz quid est intior supbia u fletz
brevissimo tpe dissipandz Ite ypon Omis pastores tuos pascet ventz Est em supbia latens radix intu ta sed
qctius vicioz vimos qtinans et ppagans Ni em tiradiz quedd obsessz civitatez intapit cu plati mente
irrupit et quto supiorem quecz cepit eo in placare durior erit Na qcecatz p fastu supbie clauso cordis oclo
pnat indicii equitate Na cuncta que ab aliis bn gerut eis displicet et illa q eciam pue gessit ei placet
qz sic aliena opa despicit se mirat qd facit et quecz egerit egisse se sin rdit et cu se tusende ceteros
estimat sibi fauces intutz et nescio qd portentu vl chymera in se de se effigias laudes suas tacitz clamat
Solent intumesce plati signo cu in eis apparet quid supciliosu vl in vestitu vl in gressu vl in facie vl in
gestu cu omi supbia et abusione sublimes et insuos oclos distorquet in fastu. quada pomposa et supci
liosa facie respicunt vniusa Dne meus pphia no est exaltatu cor meu neqz elati st ocli mei Job yyv Quid te
elevat cor tuu et qz magna cogitas attonitos habes oclos Et pul ppp Enlacio tua opressi st oculi et pal
pebre eius in altu subiecte Solet intumesce plati vbo qz cu ex habundancia cordis os loquat latens supbia
frequenter p obstentacoz locucois effrenat Et sic lingua manifestu hoz facit ita supbia se p locucoz apit put
gr mor li 3i Cuctis supbia apud se cogitacoe tumentibz inest clamor in locucoe amaritudo in silencio dis
solucio in hylaritate furor in tristicia inhonestas in acoe honestas i ymaginacoe erectio in incessu rancor in
rusione Ilioz mens sp est ad irrogandas qtumelias valida ad tolerandas infirma ad obediend pigra ad la
cessend vo alios iportuna ad ea q face dz et pualet ad ea vo q face no dz et pualet ignavia ad ea at q
face no dz nl pualet pata lz in eo q sponte no appetit ullis qhortacoibz flectit Ad hc at qd latent de
sidat quit nt cogat qz dw metuit ex desidio suo vilesce optat vim in ipa volute tolare Dequa s yp m
in 3o li de sumo bono Nisi pressit occulta elacio cordis no sequit apta iactatia laudis Illoz at platoz
vita detestablis reputat quoz hta in veste pompatili quoz gressz erecta cervice quoz facies trua
truces oculi mine terribiles No collega petri s symonis no yppi dscli s neronis quoz os lor magnilo
qua sic illud cornu qd in daniele lor ingencia Solent intumesce plati mali facto du paupes spoliat
inostia qtinuat a clero qvacones vsurpat iusticiaz qponut venale Beslica qtent negociacoi thauze
ire et mortis sibi accumulat cu thauro pecune ppin habun indice que indice no formidat qpendeto
s pro in no in nti te egencium s in vsus qnordinatos et abusus supsluos qpensare Nescientes qz vocati
no sut ad multiplicand nm familie vl equoz no ad dand publibz dignitates s ad danda strag salute
plebis sue No est in hc gaudiu angloz in quo est paupm domoz subusio a quibz procacoes qcrigut ipor
tunas Gnositatis em eminencia inostias clientele gente multiplicat s no magnificat leticiaz Omibz est
gaudiu deo et anglis eius si qutat pctor a via sua mala p plati officiu qz si p eius industriz qpalio
eminetie pompa in evectoribz et famulis augeat Hec g nobilibz qm gra gnositatis suc pfusius vt
dicut tenent qpendere cu ista necitas yppu patitz no cotingat Expensas em quas de medianis rebus
enormit p sua gnositate face forsita ale tenent Dz in rebus ecclasticis spalis prudencia cohibe Cedo
ante dignitatis adeptioni satis comedabiles qtiterut s sup candelabrz ecclie qstituti luce in tenebras
humilitate in fastu famez in infamia qutierut sic queda geme splendidiores sut in tenebris qz in luce quibz adhuc
melius fuisset latere sub modio et sub umbra opinionis honeste qz cu infamia candelabrz ascendisse Habes g qua
duplex supbia a platoribz officio multo relegatu De illa q est in aio 2r palom ppp Dyoisti pruss abom videto
engit cor tui in supbia Et Job pi Vir vanz in supbia engit et tanqz pullu onagri se libez natu putat

De illa que est in signo ysa. xvi. Audivimus superbiam moab superbus est valde superbia eius et arrogantia eius et indignacio plus quam fortitudo eius. De illa que est in verbis psalmista. Os eorum locutum est superbiam. Proverbiorum primo. In ore stulti virga superbie. De illa que est in opere ecclesiastici. x. Radix omnis superbie superbus est pro ea sua. Vel de Senacherib. Et quia non invenit superbus soliditatem virtutis. Ecclesiastici x. Sedes ducum superborum destruxit deus.

Dominus de repressione timoris videatur de humilitate. Et sede fecit mites pedes. ¶ De immissione timoris in generali. Capitulum

De immissione timoris tam in generali quam in speciali. Triplex est timor qui prelatis et maiori competit et eos per pertinentem regiminis officium tradere non permittit. Quod ecclesiastici primo. Timor domini expellit peccatum. Nam qui sine timore est iustificari non poterit. Hunc autem timorem incutit in eis Mentis impuritas. corporalis virtutis imbecillitas. officii et honoris difficultas. humanum favoris aut laudis propulsus fragilitas. Mentis impuritas appetitus honoris intelligitur per quem mens accendentis ad regimen in se vitiatur. Nam si ad prelaturam cum huiusmodi passionis desiderio quis accesserit latens scintilla cupiditatis ignem maiorem inflammabit. Hoc enim impediret ne prelatus agat libere sed timeat ubi non est timendum. psalmista. Trepidaverunt timore ubi non erat timor. Timet enim ne deponatur et ut honorem dignitatis obtineat et retineat hominibus fuerit obsequiosus. Utile est ergo prius animum ab honoris appetitu mundari quam si prius quam venit ad officium bestia ista teterrima et deterrima in latebris cordis consederit virus tunc ad regimen veniens poterit evomere. Nam sicut amatores pulcherrimis corporalis quanto magis appropinquant eis quos diligunt patiuntur vehementiora tormenta mentis et per corporalem elongationem compelluntur illum furorem. ita qui cupiditate movetur regiminis importabile malum tolerant cum suo desiderio appropinquat. Cruciantur et ne possit. Cum vero se longius abstrahunt et illud sibi desperaverint restinguunt cum cogitatione desiderium. relinquunt autem fervorem. propter et purgatum. Proverbiorum primo. Sapiens timet et declinat a malo stultus autem transilit et confidit. Corporalis etiam virtutis imbecillitas timenda est. Hec autem cum ubique magna corporis et ea requiratur in officio competendo. Sed quidam vitant regere etiam qui tamen regere debuerant pro senectute. Propter quod Crisostomus libro de dignitate sacerdotali. Nec ille nunc ergo eligendus est qui omne vite sue tempus in more gerendo causa etiam convertit. Nec requisite officii venit quam usque ad ultimam senectute. Quid enim iuvat si post longam etatem adhuc minus ydoneus invenitur. Nec recepit officii venit quam usque ad ultimam senectutem. Quid enim iuvat si post longam etatem adhuc minus ydoneus invenitur. Nec resurgens in longum tempus perdens sentit tendat ad sacerdotium susceptorum quibus multi fidentes torpent sicut omnio ligno per semetipsum sola ut in longum tempus perdens senium ... timebat ascendere in montem. psalmista. Deserunt deo in iuventute etc. Genesis xix. Loth videns senectute et propter imbecillitatem timebat ascendere in montem. psalmista. Ne deiicias me in tempore senectutis. Officii etiam et honoris timenda est difficultas. Ad paulus insufficientem se putavit ad magnitudinem tanti officii pro timore. Officii etiam et honoris timenda est difficultas ad paulus insufficientem se putavit ad magnitudinem tanti officii pre timore. Officii etiam et honoris timenda est difficultas. ad Corinthios xi. Timeo autem ne sicut serpens evam decepit ita corrumpantur sensus vestri a simplicitate que est in christo. Et iterum In timore et pater. Timeo magis ne forte se sperans evam decepit ita corrumpantur sensus vestri a simplicitate que est in christo. Et iterum. In timore et tremore multo fui apud vos. Timebat etiam ne per dicere alius ipse reprobus efficeretur. Et ideo iam raptus in celum et ineffabilium verborum precepta fecit qui pericula tanta sustinuit que pertinere quam a christo acceperat ne subditos offenderet vel voluit qui precepta verborum precepit suis qui pericula tanta sustinuit quem pertinet quam a christo acceperat ne subito offenderet ... Sed fructum attendebat sicut tunc formidine premebatur cum sui magnitudine fuerit devocione tristendum qui quod erat per se non quesivit. Quia modata propter non solum nulla devocione officii speculabatur. Quid ergo nobis faciendum est qui frequenter in vita sicut quoniam qui mandata christi non solum nulla devocione officii speculabatur. Quid ergo nobis faciendum est qui frequenter quia ... Ione primo. Timuerunt naute timore magno et immolaverunt hostias deo et voverunt vota. Sed et frequenter periclitando contempni quasi ideo. Ione primo. Timuerunt naute timore magno et immolaverunt hostias domino et voverunt vota. Si ecce frequenter periclitando contemnimus. ... Sed timor non me urgeret. Cum ... navem ... tam magis periculum subruina vel ad hoc officium ... nec ... industrie aut ... In portu autem ubi naufragantibus non ... tanti magis periculum sic ruina vel ad hoc officium tunc non ... industrie aut ... In portu autem ubi naufragia ... in ... deducit. Quid mirum casus in infernum profundum et in mortem que non solum corpus ab anima dividit sed utrumque perit in sempiternam damnacionem detrudit. Quid mirum si metuit maiore cum in multis parte regitur qui in medium adducitur nisi valde fortis sapiens et diligens fuerit. Unde et Job si metuit maiore cum in multis parte regitur qui in medium adducitur nisi valde fortis sapiens et diligens fuerit. Et secundo Paralipomenon xx. Iosaphat timore perterritus ad rogandum deum totum se contulit. Quia timebat fluctus super se domini timuit. Et secundo Paralipomenon xx. Iosaphat timore perterritus ad rogandum deum totum se contulit. quia timebat fluctus super se domini timuit. Et secundo Paralipomenon xix. Iosaphat timore perterritus ad rogandum deum totum se contulit.

Quid adhuc communi ... militaris amministracio dignitatis et pelleparius aut opifex alicuius artificii mechanici pro timore periculi fugeret et officium declinaret. Humanum favoris ... in medium ut committentur eius operi. Quis illum arguet si timore periculi fugeret et officium declinaret. Humani favoris lapsus in medium ut committeretur eius operi. ... non fallere voracitas ... etiam fragilitas timeatur. Cum plurimi remigancium naves per ... vane glorie scopulum eliduntur. Non fallax voracitas detineri etiam fragilitas timeatur. cum plurimi remigantium naves per ... vane glorie scopulum eliduntur. ... in isto scopulo que obsidet plurimarum bestiarum tanta multitudo furor pusillanimitas invidia contenciones vituperationes in eadem est isto scopulo que obsidet plurimarum bestiarum tanta multitudo furor pusillanimitas invidia contenciones vituperaciones in eadem. Nunc est eius prelati semel quisquam capti fuerit in tanta servitute. Nunc est eius prelati flacos etc. que in illo scopulo nutriuntur a quibus si semel quispiam captus fuerit in tanta servitute nunc est eius perablasti. Hostis autem redemptoris est qui per recta opera que facit eius vite ut appetitu laudis favore tam mulierum quam virorum sequatur. Hostis autem redemptoris est qui per recta opera que facit eius vite ut appetitu laudis favore tam mulierum quam virorum sequatur. Si placere fuerint sponse appetit oculis per quem sponsum donata munera et appetit oculis per quem sponsum donata munera appropiis amari concupiscit quod adultere cogitacionis reus est. si placere fuerit sponse appetit oculis per quem sponsus donata munera adulterare cogitacionis reus est. Ecclesiastici primo. Cum umbra tua videat. Job xxxvii. Timebunt deum viri non audebunt contemplari omnes qui sibi videntur esse sapientes. Ecclesiastici primo. Cum umbra tua videt. Job xxxvii. Timebunt eum viri non audebunt contemplari omnes qui sibi videntur esse sapientes. Cum ergo propius amor mentis placet qui non timet faciem domini. Quid enim est vana gloria nisi umbra transitoria huius certa. Cum ergo proprius amor mentis placet qui non timet faciem domini. Quid enim est vana gloria nisi umbra transitoria huius certa. Quod prelatos subditos non audent nimis occupari vel ad inordinatam asperitatem vel ad inordinatam mollitiem cor rapit. Quod prelatos subditos non audent nimis occupari vel ad inordinatam asperitatem vel ad inordinatam mollitiem cor rapit. quod prelatos subditos non audent nimis occupare vel ad inordinatam asperitatem vel ad inordinatam mollitiem cor rapit. ... aliquando mala que increpare debuerit adulacionibus corrumpere ne amor subditorum erga ipsum incipiat minui et torpere. Immo aliqua mala que increpare debuerit adulacionibus corrumpere ne amor subditorum erga ipsum incipiat minui et torpere. Quod immo aliqua mala que increpare debuerit adulacionibus corrumpere ne amor subditorum erga ipsum incipiat minui et torpere. Quod pulvillos sub cubito vel cervical sub capite ponit ut peccator ibi securus requiescat et demulcet et laudat et quod pulvillos sub cubito vel cervical sub capite ponit ut peccator ibi securus requiescat et demulcet et laudat et quod pulvillos sub cubito vel cervical sub capite ponit ut peccator ibi securus requiescat et demulcet et laudat. Et quod nulla asperitas correctionis pulsat et agitat et hoc facit ipsi subditis vico suo resolutus molliter iaceat et obdormiat quod nulla asperitas correctionis pulsat et agitat et hoc facit ipsi subditis vico suo resolutus molliter iaceat et obdormiat quod nulla asperitas correctionis pulsat et agitat. Et hoc facit ipsi subditis vico suo resolutus molliter iaceat et obdormiat. Quod nulla asperitas correctionis pulsat et agitat et hoc facit ipsi subditis vico suo resolutus molliter iaceat et obdormiat quod illa asperitas correctionis pulsat et agitat et hoc facit ipsi subditis. vico suo resolutus molliter iaceat et obdormiat. quod nulla asperitas correctionis pulsat et agitat. et hoc facit ipsi subditis vico suo resolutus molliter iaceat et obdormiat quod nulla asperitas correctionis pulsat et agitat et hoc facit ipsi subditis vico suo resolutus molliter iaceat et obdormiat quod illa asperitas correctionis pulsat et agitat et hoc facit ipsi subditis vico suo resolutus molliter iaceat et obdormiat quod nulla asperitas correctionis pulsat et agitat. et hoc facit ipsi subditis vico suo resolutus molliter iaceat et obdormiat. Quos in se mel vale. comprimit asperitate rigide invectionis a quibus ipse se noceri timet in studio glorie temporalis sed illos quos in se mel vale comprimit asperitate rigide invectionis a quibus ipse se noceri timet in studio glorie temporalis. ¶ De immissione timoris in speciali. Capitulum

Dominus de timore in generali subdamus aliquantulum in speciali etc. ... quatuor causa proponamus pro ... ingamus quam regis filiam et eius regis qui ducet ... et hanc esse de quatuor causa proponamus ... propter hoc fingamus quam regis filiam et eius regis qui ducet ... et hanc esse de quatuor causa ... sponsatam et hanc pulchritudine omnium mortalium sponsam competentem virtutum omnium dote contentante. Eius autem sponsum non sponsatam et hanc pulchritudine omnium mortalium sponsam competentem virtutum omnium dote contentante. Eius autem sponsus non solum propter ista que diximus esse ad virginem sedulum sed est affici amore passibili tanto quod ardore ut quod primo omnium solum propter ista que diximus esse ad virginem sedulum sed est affici amore passibili tanto quod ardore ut quod primo omnium amatorum qui unquam fuerunt vincat amores. Et tamen in hac cum ille tanto ardet affectu audiat quod illa dilectum sibi amicabiliter amatorum qui umquam fuerunt vincat amores. Et tamen in hac cum ille tanto ardet affectu audiat quod illa dilectum sibi amicabiliter ad vilium et despectissimorum ignobilem quendam deformis corpore et omni ... pro ... acceptus in conjugem mediante ad vilium et despectissimorum ignobilem quendam deformis corpore et omni ... acceptus in coniugem mediatam.

ne tibi videntur ordisse doloris ptem et hucusque sit h' ymago pdicta. Sic enim est in proposito. Ca timoris in plato Ro^m pmo Si malu
feceris time no enim sine ca gladiu portat. Propos. si qui gladiu hic qo vtrimque pte acutu et destructionis ac confusionis i equo p sponsa
sua vindicat. Cum tale confingas gestatu tam de equitibus quam de peditibus et eis qui navibus dimicant esse collectu. tegat^r mare
trirembibus tra militibus aer armorum fulgoribus. tremiscunt oia tam armorum fragoribus quam equorum hinnitibus quam hominum clamoribus. Ret
videat^r i mari et in tra et aere nisi fragor et fri fulgor. Fiat congressus crudelissimorum hostium. induat^r pastor et puer i rue
mutuitas acutis telis et ordinat^r eorum insidiarum loca. insidiarum industria. pugnatorum agmina diuisa et bella distincta. orna^{ta}
etia multitudo i navibus collocata. multitudo tremenda preceptores militu duces navium prompta vallium difficultates motium Ho
stes arte magica cu equis suis volantes per aera. videat plurimorum distincta. nuppliu multos sagittarum grandinem. tenebras
obscuritas noctis densissimas quam multitudo sagittarum efficiat. pulueres qui tenebras oculos obtenebrant. torrentes sanguinis ge^{ti}
tormentum statim vlulatus. rotas trium tinctas sanguine equos cu sessoribus prepitos. equorum et hominum capita galeata plena
sagittis. capita i ferra telis. frangere a sagitta fractu quod in pupillis remanet oculorum. Explicet etiam ei de ea navalis belli
quasdam tremiui i medius ardentes ignis. quasdam euntes mersas i undarum fragore. nautarum tumultu. militum clamores
spumas mixtas vel unde vel sanguine. alios in tabulis mortuos. alios mersos. alios eiectos in litora. alios natantes
fluctibus et impedientes inter navium. quorum si qui capiatur seruitute intolerabilem. omni morte grauiorem sustinebunt. Et intrat illa
puros qui tui fistulas et ludicra nouit ut ascendat equum super tanta futurum certum. non credo quod faceret. si compararet^r potius
quod timore. Ille enim bellum plati cu demonum astucijs dimicaturi. ymo multo difficilius si possemus ipum corporalibus oculis i
tueri. Non enim ibi est fragor aut equi lorice scuta vel gladii. sed aspectus militie terribilis qui dissoluere posset animos intuentium
nisi subveniret gratia dei. Non enim sic passi pugne ut nos contra corpe. aut etiam nisi corpore sine timore. videmus illas acies et pu
gnas qua contra nos diabolus agit. videmus non currentes sanguinis rivos sed animarum distincta et volunt spolia. tanta differentia
ab eis que praediximus. quantum distat puerorum ludus. Sic enim putes qui mare voluerit ac tanto penalius quantum inter animas
distat et corpus. Non est etiam hoc subtilior diabolo qui cum plaga sua facit hostem insensibilem ipam insensibile reddit animam dolore
adeo ut qui non constat^r in prima plaga. de facili recipiat et secundam et plures. vingit augeat culpam. nec preuisor ingeminat
volua defiat diu i uenat qui non de preparet. Est ac sagacior omni leone et eo efficacior. nocumento inferendo. prosequit^r etia
nos odio inevitabili ad eo ut acerbissima quarumlibet bestiarum pugna. ferocitati ipius comparata mansuetudo debeat dici. No
est ut pollaco in eius bello. qui se pugnat et agit. cum in tremens plus novo advenimus rede labor tibi tempus pugna
aliquis interrupat. sed contra diabolum nunquam arma deponere nec somnum respicere tibi capere negligenciis vel incaute dormire
nisi voluntati volunt prouane. Alterum enim necesse est. aut dormire et nudari aut vigilare et arma bellica retinere.
Ille enim se dimicandi paratus cu omni arte sua. iure insidiatur ignavie. maiusque habet studium ad inferendum nobis perditionem
quam nos ad retinendam salutem. vbi tanto magis nobis consistit periculum quanto minus potest a nobis pervideri. Agguat ac periculum
qui et si congressat^r in acie magis tum timent in duce propter quod Gen. 32 dixit iacob domine erue me de manu esau quia valde
eum timeo. ne forte veniens percutiat matres cu filiis. Item tale Si quis aridam stipulam modice scintilla ignis i ponat
et multo venti spiramine adiuvat. i stipula cum quadam facilitate consumitur quem si fuit modicum humida non inflamatur.
Sic facilius cito pastorum convalescunt vicia subditorum. quam eorum bona que assumant^{ur} i bonum Sic plus modicum mellis induat a
maritudine modicum i certum absinthij sed mellis duplum i iciat^r absinthio non potest eius obtinere dulcedo Sic huius
gleba fluminis rippe subducta. pondus totius fluminis derivat in preceps. Obsiste vero et ante lapsum fluminis vix magnis
molibus et immensis machinis quos. Ecce p^o filii ascendes ad servitutem dei sta i iusticia et timore. Et canticorum 3° vnusquisque
ensis super femur suum propter timores nocturnos. Item ut gladios teneant qui lectulum salomonis ambiunt ne forte putet
quod diu promoveantur deputentur ad actum cum magis i tendunt ad plura ne cum tuba sonuit. Sic pmum quiescunt gladios. cum se ad
qui diu promoventur deputentur ad actum cum magis intendunt ad plura. ut cum tuba sonuit. Sic primum quiescunt gladios cum se ad
manum debeant esse. tamen doctrina verbi quam doctrina boni operis. cum verbis cooperantibus accedere nunquam debeant. Id enim pmulti^r
omnes tenentes gladios ut talis sit platorum vita que incutiat timorem et alliciat ad amorem. Sit ac ensis super femur.
vt rigide castigent^r corpus et in servitute redigat^r et hoc propter timores nocturnos. per spus s. malignos aut propter subditos
qui dies ee gerunt in nocte. qui in operibus et vita platorum i pungentes. de ipus acquirunt mortem. Quarto tale Ad officiu
sacerdotale spirituale sit quod ut angelus ut leo ut aqua cantua sed spus sciens i stituit in quo homines in carne viventes fungunt^r
officio angelorum. ergo pontifice et plati vita agere celestem quam vnam inter angelos habeat mansionem peregrinem^r ergo multi
tudinem celestium enim qui putes adsunt cum sacerdos operet altaris misterio. Helyas adducit i medium et circumstantes
tunc flenciu sed ad perfecte oronem repente flama de celo descendit omnemque devorans holocaustorum carnem. Sed in
proposito stat sacerdos non ignem adducens sed spiritum s. precibus incubens non ut ignis holocaustorum carnes devoret sed ut in
ipso sacramento misterio et deifice carnis sacrificio cunctorum mentes ad amorem dilectionis inflamet quod non est sine timore
et reverencia faciendum. quod quo officio pertinet ad pontifice vel platum sicut palam est. Sic tiro dum vobiscum et cum diligens
cura facere presunt enim tribula et horribilia que gerebant^r in veteri testamento. tintinabula malogranata lapides i pectore
ordinati. rationale et superhumerale mitra tiara vestimentum talare lamina aurea. sancta sanctorum intus etiam silentium
et solicitudo reverenda. sed hec modica videbunt^r si sacros gratie consumant^r quod se ad galathas p^o p orbis hanc Sic e^o duo

ubi est timor meus. Habes ergo quadruplicem comparationem timoris in speciali: puelle in coniugio, dimicantium in prelio, stipule in medio
vel mellis in absinthio vel glebe subducte in papiro. Quantum est excellentie et venustatis que requiritur in vobis sacrificio. Se-
Decimus tercio sobrietate et abstinentia que consequitur prelaturam. I ad Thim. 3° Oportet episcopum (De abstinentia prelatorum et sobrietate)
irreprehensibilem esse unius uxoris virum sobrium prudentem. Talis erat Onias, de quo 2 Mach. 4° Constitutus autem
propter Oniam Antiochus flexus ad misericordiam lacrimas fudit recordatus defuncti sobrietatem. Non enim prelatis interdicuntur cibos
preciosos quos forte natura vel consuetudo roborata vel egritudo requirit, propter quod apostolus vinum Thimoteo concedit. Sed sicut in subditis
abstinentia requiritur, ita in prelatis sobrietas commendatur, quoniam in utrisque gulositas reprobatur. Et de abstinentia in subditis hec
sunt: quia per eam corpus servituti subicitur, spiritus expeditur, vita producitur, dyabolus superatur. Nisi enim abstinentia corpus servituti subderetur
vel apostolus non diceret Omnis qui in agone contendit ab omnibus se abstinet. Est enim agon continuus inter carnem et spiritum, sed
subicitur caro per abstinentie exercitium. Spiritus etiam expeditur dum contemplandas actiones spirituales liberior exhibetur. 2 Pet. 1° Ministrate
in scientia abstinentiam, in abstinentia patientiam. Dum enim a voluptatibus carnis abstinet, spiritum ad agendum et patiendum et ad proficiendum
in utroque liberiorem exhibet. Vita etiam producitur per abstinentiam quia e contrario per oppositum propter crapulam multi obierunt et qui abstinens
est adiciet vitam. Multi enim qui nimia gulositate incrassescunt et per medicinales vomitum temporibus egerunt quod tempore ingesserunt.
Galienus enim fidelissimus Ypocratis interpres teste Ysidoro refert athletas quorum vita et ars sagina est diu vivere aut sanos
esse non posse, animas quoque eorum nimio sanguine et adipibus quasi luto involutas nichil tenue aut celeste sapere. Sed et de ructu et
ingluvie cogitare testimonio Ypocratis crassa et obsessa corpora venarum hinc crebra singultus deprompsit et alios attenuantes morbos.
Alioquin paralisis podagra et alii morbi pestilentes erumpent. Unde Galienus de dieta vite medicinalis amorum legitur abstinentiam
indixisse ut facile aliquem inveniat qui sequitur abstineat aut parum diete modestiorem obtinet. Illa quosdam morbo
articulari aut podagra laborantes prescriptione honorum et simpliciore mensa membrorum officio restitutos refert Pompeius Trogus.
[illegible] ille tyrannus Sicilie Dyonisius dum gule et edacitati vacaret lumen oculorum perdidit. Nichil enim magis perdit oculos
quam ingluvies ventris ut ait Portumanus. Ebrietas oculos tenet sed oculos necat. Unde Lucius Sulla Lepidus consul et alii plerique
leguntur tulisse leges cibarias quas alibi Katho censorius sumptuarias vocat in quibus huiusmodi mos et sumptus ne depingitur.
[illegible] sed nunc voluptatis sumptuariis legibus se pauci alligaverunt.
Ita quoque epularum sunt pro usu naturalis non est debitum nature. Quarto dyabolus per abstinentiam superatur per quem adversus animam desideria
tu ducebat, scilicet alimenta et quibus tegimur, habentes contenti sumus. Quarto dyabolus per abstinentiam superatur. Et sic abstinentia propter ea que dicta
sunt requiritur. 1 Pet. 2° Obsecro vos abstinere a carnalibus desideriis que militant adversus animam. Et sic abstinentia propter ea que dicta
sunt requiritur in subditis, ita sobrietas in prelatis et hoc propter dignitatem officii, propter quod 2 ad Thim. 4 Opus fac evangeliste, ministerium
tuum imple, sobrius esto. Cum enim teneatur pro gregibus vigilare ut lupis irruentibus possint occurrere, tenetur sobrius esse. 1 Pet. ultimo
Sobrii estote et vigilate quia adversarius vester dyabolus tamquam leo rugiens circuit querens quem devoret. Propter subtilitatem iudicii, propter quod
Act. 16. Paulus inquit: Non insanio optime Feste, sed veritatis et sobrietatis verba eloquor. Si enim ebrietas enervat mentem, e contrario
est quod sobrietas reddit in subtilibus eminentem, quod pertinet ad prelatum ut sciat subtiliter examinare saltem principale iudicium. Sap.
9° Scit sapientia omnia et intelligit et deducet me in operibus meis sobrie, ut nec nimis infra per brutalitatem nec nimis supra per temeritatem.
Ro. 12 Non plus sapere quam oportet sed sapere ad sobrietatem. Propter utilitatem proximi 1 ad Thim. 2° Salvabitur per filiorum generationem si
permanserit in fide et dilectione et sanctificatione cum sobrietate. In fide propter certitudinem intellectus et dilectione propter ...affectus et
sanctificatione propter ... affectus cum sobrietate quoniam ad abstinentiam gustus. Propter expectationem premii Tit. 2° Sobrie et pie vivamus
in hoc seculo expectantes beatam spem et adventum glorie magni dei. Hic est manifestatio glorie qui veniet ad iudicium sicut in adventu
...
appetebit gloriosus qui in primo adventu apparuit ignominiosus. Et sic in subditis abstinentia requiritur et in prelatis sobrietas co-
mendatur ita in utrisque gulositas reprobatur. Hec enim homo vertit in bestiam. Ubi enim regnat gulositas et eius consors ebrietas
non copulatur intellectus obtunditur, consilia devians iudicia subvertuntur. Ideo prudens illa mulier filium suum in missione instruens et
Noli regibus o Lamuel dare vinum ne forte obliviscantur iudicorum dei et subvertant populi equitatem. Cum enim ebrietate et
potu hic assistit nimius, dedisset hoc et more altius Nabuchodonosor transit in desperatam bestialem. Alioquin numquam filie Loth
patrem suum obtinuissent ut petissent a patre concubitum nisi prius dedissent ei bibere vinum. Hinc precepta fatentur, convenientes dum sumunt
Eleazar (?) ... obtinuisset ut petisset a patre concubitum nisi prius dedisset ei bibere vinum.
Ita Aaron et filiis eius precepit dominus dum intraturi tabernaculum a vino et ab omni quod inebriare potest abstinerent.
Rechabite qui in precepto mandatum Ionadab filii Rechab abstinuerunt ab omni potu qui posset esse ebrietatis occasio, cum ob hoc
captivitate essent liberi permanserunt. Hec non quidam pastores quondam dicantur elegio potatores non rodices amantes
sed calices sicut in bibendo transfundere et inebriari suas spiritualiter cum deum et eius membra fidelia desseminantes per ta-
Adversum me loquebantur qui sedebant in porta et in me psallebant qui bibebant vinum et hoc est corporum totum solacium ipsa
post comede carnes et bibe vinum. Ecce destruit corporalem et temporalem substantiam. Crescit enim enorme ventris et corporis incrementum
et sic in salute corporis et possessionibus amplius detrimentum. Pinguis aliquantulum propensio sic qui potest optatis et videt omnes
epicurus de grege porcum. Dum ventrem reficit possessionem non parcit et de salute corporis non curat. Sic gulosus diminuat
dies suos ... aqua tocuditate corporis aut hylaritate mentis transigit omnes. Ita in tanta mole corporis anima quasi tenebris
obsessa carcerali lumine spirituale respirare non potest, membra vero sine destituta officiis ex longa desidia et torpore
tremitas passiones experiantur. Et ideo Ysa. 5° Ve qui potentes estis ad bibendum vinum et viri fortes ad miscendam
ebrietatem, propter quod Dan. primo Dabantur pueris leguminis ad vescendum et aqua ad bibendum. Quinto induat ignominiam

Si enim ea que nobis sunt vicinora non prosternimus, invaniter ad ea que sunt remotiora nobis impugnanda tendimus. Qui enim in parvis consti-
tutus se conspicit, confligere cum maioribus erubescit. Magna enim non est ignominia pugnare contra inimicos validos cum habeat intime-
nia urbis mee capitales et subdolos inimicos. propter quod in deserto positi patres nostri Exo. xvii. irrigati sunt contra moysen dicentes
Da nobis aquam ut bibamus. Nec vero promissiones attingunt corporis culpis exigentibus. Illa enim palma spiritualis certaminis apprehendit
qui non in semetipso prius per afflictionem ventris concupiscentias carnis incentiva devicerit, et ideo pastores qui certaminis ordinem nesciunt
domare gulam negligunt et dum prodeunt ad bella spiritualia licet multa operantur laude digna resolvuntur ad suum prandium. pro defectu
fortitudine spirituale durante carnis illecebra prodeunt ultra paulatine ad eius incentiva. Exo. 32. Sedit populus manducare et bi-
bere et surrexerunt ludere. Dum enim corpus in refectionibus delectacione resolvitur, cor ad inane gaudium et victorie gratia relaxatur.

Moreas et quarto continentia prelatorum primo videtis quo eorum competit. Secundo in quibus consistit. / De prelatorum continentia secundum

[D]...tio peti gravitate qui in eis deesset competit ut eis continentia propter honestate officii. Sic enim macula vilis que in membro
nobilissimo tunc maiorem dederet sic vilissimum peccatum libidinis in prelato nobilius apparet. Cum ergo ex officio racione tenetur spirituali
dulcedini non decet se fedare carnali. Gal. v. fructus spiritus est gaudium pax pacientia ... continentia et castitas propter nichil voti
hac ergo duo a prelato in statu promoto requiritur quia continencie votum emisit. Dist. 2. Mach. xiiii. Rasyas multis temporibus continencie propositum
tenuit in iudaismo corpus et animam tradere contentus pro perseverancia. propter auctor dum precepti precipitur enim Levitis Exo. 39 ut in pectore tole
iudicii vittis ligantibus imprimatur et ... preclarissimorum nomina describantur quia cor prelati debet a carnali cogitacione resurgere ... regi...
prium continere vestigia et eorum puritate sequi quibus competit illud Ysa. 42. Mundamini qui fertis vasa domini. Et paulus i ad Cor. vii. Bo...
est virginibus ... Sic et ergo ... non continet nubat. Licet autem continencia non imponeretur sacerdotibus veteris testamenti tamen impo-
sacerdotibus novi testamenti qui perfectiores sunt multi quam impleant ... gratia spirituali. Bap. vii. ... qui non possum aliter esse continens nisi
deus det propter dignitatem sacri. i Reg. 21. Si mundi sunt pueri maxime a mulieribus manducent. Et dixit David ... de mulieribus agitur continui-
mus ab heri et nudius tertius et fuerunt vasa puerorum sancta. Si ergo panes propositionis requirebat continentia in ministris suis quanto magis
ista requiritur in eis qui consecrant corpus christi et tractant tam preciosum misterium. Omnis enim ponderatio auri et argenti non est dig-
na continentis. Eccli. 26. Primo sic quod ... angeli dicto thobie Cum acceperis uxorem ingressus cubiculum per tres dies continens esto
ab ea thobias erat in continencia quanto magis ille qui deo desponsavit ecclesiam qui dispensat purissima sacramenta. Ideo Eccli. ...
ante tuę placeas deo et continue et congrega cor tuum in sanctitate. Secundo nota quod continencia dicta consistit in mundicia affectus aspectus tactus
et actus. Et de affectu mundo precipitur ... Qui diligit cordis mundiciam propter gratiam labiorum habebit amicum regem. Cordis munditiam quia sepe
contingit ut et si deus produceret in opere motum modicus et tamen iam perfecta est culpa quoad reatum cogitacionis et affectionis. Omnia enim nuda et aperta
sunt oculis dei. Illius enim eterna quae deus est, quanto incommutabiliter fulget, tanto penetrabiliter videt ut dicitur mor. li. 24. Nomine enim
occulta quia cuncta penetrat et penetrata non obliviscitur quia incommutabiliter ... et tu nos videri non ... velut in sole
oculos clausos tenens et ipsum nobis non ipsi nos abscondimus. Hec est carnalis affectio propria abscondit a prelatis beatam visionem. Matth. v.
Beati mundo corde quoniam ipsi deum videbunt. Et ad Hebr. xii. Pacem sequimini cum omnibus et sanctimoniam sine qua nemo videbit deum.
De mundo aspectu dicitur Abacuk primo Mundi sunt oculi tui ne videant malum et respicere ad iniquitatem non poteris. dicitur deus non respice quia
non habetur per supplantacionem appetitus oculi enim sunt prelati qui ab aspectu illicito debent esse mundi. Neemie xii. Mundati sunt sacerdotes
et levite mundaverunt portas. porte mentis sunt oculi corporis quibus anima foras exit. et ea que ... sunt per visum concupiscit. Per
has enim portas mens cotidiana respicit respiciens concupiscit concupiscens in cordis mansione reponit et obligata desideriis
incipit velle quod noluit quia mors per fenestras in domos nostras ingreditur et ascendit et ideo ut firmus continencie ... frenum
oculorum mundiciam ne resolvantur ad videndum lasciviam, et fiat quidam depredantes animam et raptores ad culpam. propter quod Job 31 pepigi etc.
Tren. 3. Oculus meus depredatus est animam meam. De mundo tactu Gen. xx. dicitur Abymelech excusans se quod non tetigit uxorem Abrahe
in simplicitate cordis et mundicia manuum mearum feci hoc. et sequitur custodivi te et non dimisi ut tangeres eam. Sed quod tactu florum
fructus destruitur ita quod contrectatione illicita flos virginitatis amittitur. Tactus enim facit marcescere florem et contrectatio illicita
facit pudiciciam virginalem. Ier. ... ad matrem et filiam dabitur ... quibus bavulus manum sustentabit lassam, et propriis digitis aut
temptabit aut ceptabit propter quod levitus xxii dicitur ... in ... quod contactu morticini non debet vesci sanctificatis sed cum laverit carnem
sua aqua et occubuerit sol tunc mundatus vescetur sanctificatis. Quid est enim caro nisi morticinum quoddam ... enim putredo et filius
eius vermis. Caro enim et putredo et vermis et quod morticinum sit carnis nostre sancta testatur sepultura. Hoc est ergo quando tactu volup-
tuose tangere carnem vermibus scatentem et scaturientem quam scire non tangitur nisi in quo sol occubuit et ex-lotus fuit ipse
est in quo defervuit carnis concupiscentia et confirmatus est ex gratia. De mundo actu Ysa. 52. Mundamini qui fertis vasa domini. Gen.
xxxv. Jacob convocata domo sua ait Mundamini et mutate vestimenta vestra. quia prelatis competit finalis mundicia in opere et mu-
tari a stelionatu contacione. Tercio nota gravitate reatus cum in eis continentia deficiat. Aggravatur enim peccatum luxurie in prelatis ex
sanctitate correpcionis necessitate impetracionis sanctitate consecracionis et indivisibilitate desponsacionis. Ex sanctitate correpcionis quia
cum ad prelatos pertineat delinquentes corripere sordes tergere non valet manus que lutum tenet. Pe. 2. Qui dicis non mechandum
mecharis. Ex necessitate impetracionis quia ut dicit Greg. Cum indignus ad intercedendum mittitur irati animus ad deteriora provocatur. Oze.
v. Audite hec sacerdotes quia vobiscum iudicium est. Et Hebr. v. Omnis pontifex ex hominibus assumptus pro hominibus constituitur ut offerat
dona et sacrificia pro peccatis. Ex sanctitate consecracionis. Officium enim agitur a sacerdote quod nulla alia creatura potest dispensare
et ideo maiore debet esse immunis a libidine. Eccli. 47. Sicut ... reperit nathan quia adeps separatus a carne. Ex indivisibilitate
desponsacionis. Factus est enim unius uxoris vir ... non debet carnem suam dividere sed precipitur manducaturus carnes agni Exo. xii

renes perungere propter quod nobilis se quandoque mutomio ut fornicatus non habeat locum amplius in prelato. De his autem in tractatu de luxuria
compediuntur propter quod habuit pruritum. ¶ Quomodo prelatus debet esse ordinatus quo ad ea que sunt sub se quoniam ad ea que super que constituitur
ratione quorum habeat usum iustitie. De prelati iustitia. De prelati clementia. De prelati fidelitate circumspecta. De prelati sapientia. ¶ Quod

Deinde viso qualiter prelatus vivere debeat quantum ad ea que pertinent ad se tantum. ¶ Prelatus debet vivere quoniam ad ea que sunt sub se secundum
quod pertinent mentis quam quod pertinent carnis in quorum superfluitatibus timore tumore abstinentia et gymnetia. Nunc videamus de his que sunt
sub se et quo ad ea debeat se habere. Constituitur enim super vitia corrigenda, super solatia impedienda, super temporalia regenda,
super iudicia dirigenda. De primo Ieremie primo: Constitui te super gentes et regna ut evellas et destruas vitia et errores et ut
edifices et plantes bona opera et virtutes. De secundo Canticorum v: Oculi eius sicut columbe super rivulos aquarum. Hec est prelati dulcis
super indigentias et miserias subditorum. Numeri xii: Erat Moyses mitissimus super omnes homines qui morabantur in terra. De tertio Genesis
xli: Tu eris super domum meam, dixit Pharao Ioseph quem posuit super terram suam custodiam. De quarto Ezechielis x: Simulabit quasi
amaritudo inventum super sulcos agri. Sulci agri sunt prelati quibus deus infundit scientiam que celestem plenam et similat
amaritudo indicium tunc sunt pungere iungere et absinthia dare secundum qualitatem delicti et propter perditam culpe dulcedinem, puteus
iungere pene acritudinem. ¶ Primo ergo prelatus constituitur super vitia corrigenda, ideo debet esse iustus; quia super solatia impedienda
ideo debet esse mansuetus; quia super temporalia regenda ideo debet esse fidelis et circumspectus; quia super iudicia dirigenda ideo debet esse sapiens
et discretus. Constat prelati iustitia si exhibeat veritatem in seipso, severitatem in vitio, pietatem in proximo, opportunitatem in negotio.
Veritatem in seipso prelatus exhibeat ut vitiis non subiaceat, aut si subiacuit seipsum corrigat. Corrigendo enim non prestat
non prendo prius formam aliis in seipso prebeat et ostendat. Non enim debent esse prelati qui subiacent vitiis. Qui enim adhuc
repugnantium vitiorum certamina passim delectationis tolerant, aliorum curam suscipere non presumant, ut dicitur Moralium li. 23. Et qui
bella vicerunt et iam apud se quandam intima tranquillitate quiescentes securi sunt, ad suscipiendam curam aliorum digni sunt.
Non dico tamen perfecte vincit temptationes si qui sunt in castris fortes qualis Iob. Bene indicatus fuo sto.
Non dico tamen perfecte vitia temptationes si qui sunt in castris fortes qualis Iob. Corrigat autem primo seipsum si habeat
quod iustus inveniatur. Non enim debent pollui per que debent in aliis macule tolli. Corrigat autem primo seipsum si habeat
in se peccatum. Bene enim districte prius mala sua persequatur iustum est ut contra aliena mala inflametur, et quod punit in seipso
tollat in alio, quia nisi primo prelati se arguerint et punierint nescient quid in aliis punire debent. Proverbiorum: Iustus prius
accusator est sui. Iob: Tenebit iustus viam suam et mundis
accusator est sui. Corrigendo enim non prestat si districta se prius vlcione feriat. Iob: Tenebit iustus viam suam et mundis
manibus addet fortitudinem, quia qui non tenet tribulacio si potest mortificare. Non prendo prius formam aliis in seipso prebeat et
ostendat. Unde in regula beati Benedicti dicitur de abbate quod omnia bona et sancta factis amplius quam verbis ostendat. Act. 3: Sic decet
nos implere omnem iustitiam. Prelati enim debent omnem iustitiam implere quia necesse habent omnem iustitiam docere, alioquin contra se iudicant.
Magis loquitur difficilia peripicies remissa vox sua
maior est lingua quam manus quia lingua divini loquitur et manus remissa. Et si quandoque auctoritas loquendi perdit si vox ope non iuvat
cilicia faciens. Efficacior enim est vox operis quam sermonis. Et sic quandoque apparat: sunt enim sic sal insipidum et lucerna super candelabrum fumigans et medicus
licet in malis prelatis quantum apparat sunt enim sic sal insipidum et lucerna super candelabrum fumigans et medicus
mederi volens si in facie volnus portans et plangens lectus pie fateatur publicans ymo sol tenebrosus presto pastor mutus
speculator cecus pugnator macer presumptor. Exhibeat etiam severitatem in vitio ubi primo ostendat zelum, consequatur iudicium,
preceptum videat fructum, caveat dampnum. Zelum enim deus ostendit contra Ioh. 21: vendentes columbas eiecit et domum suam
preceptum vidit sic Levite Exodi 32 vindicavit in ydolatrias et Phinees, et Levi et regis per
peremit sic Phinees. 2º in Machabeorum: Israelitas occidit sic Levite Exodo 32 vindicavit in ydolatrias et Phinees
in prophetas Baal. Et primo Machabeorum 2º: Iudeum presumente corrupit Mathatias. Et post iustitia et mitium correpcio
sedis eius. Et in ad Thessalonicenses v: Corripite inquietos. Verba enim aspere increpantis aliquando evellunt spinas mortifere cogitationis
maiore quam durior zelo et dilectione non quam fastu et indignatione. Propter quod Moralium 26 libro: Cogitandum est ut commissos non
unquam in correptione fuerint acsi de tranquillitate mel habeant si ita in dilectione tranquille sint acsi nunquam filios eos
attendat. Hinc enim necesse est ut appareat contra delinquentes ardore zeli succendi ne cogantur post de torpore
negligentie igne gehenne cremari. Tertio consequatur divinum preceptum. Math. xviii: Si peccaverit in te frater tuus corripe eum
inter te et ipsum solum. Si enim est culpa tua et secreta correptio facienda, si manifeste, si manifesta, et tunc per tantos coram
omnibus argue ut ceteri timorem habeant, quia secundum Ysidorum manifesta peccata non sunt occulta purgatione purganda. Palam
enim sunt arguendi qui palam nocent ut dum aperta obiurgatione sanantur hii qui eos imitando deliquerunt
corrigantur. Propter propter iniquitatem corripuisti hominem. Videat etiam fructum. Proverbiorum 29: Virga et correptio tribuit sapientiam. Et iterum
si corripueris sapientem intelliget disciplinam. Unde et virga quia sic virga Aaron. Numeri xvii: flores frondes et fructus
facit, sic correptio sancta despicit honesta verba et iusta opera inducit. Augustinus ad Vincentium: Non omnis qui parcit amicus est
nec omnis qui verberat inimicus. Melius est cum severitate diligere quam cum lenitate decipere. Utilius esurienti panis tollitur
si de cibo securus iustitiam negligebat quam esurienti panis frangitur ut iniustitie seductus acquiescat. Et qui freneticum
ligat et qui litargicum excitat ambobus molestus amborum ambos amat. Ecclesiastici vii: Melius est a sapiente corripi quam
stultorum adulatione decipi. Caveat dampnum. i Regum iiº: Honorat Heli indignum agere filios suos et non corripuit.

cos 3° Reg p° Adonias elevabat dicens Ego regnabo nec corripuit eum pater suus aliquando sed usque occiditur. Illum enim punisset dns
ca pcti sui hunc salomon occidi fecit occasione regni. Ex defectu enim correctionis laudant transgressiones in prelatis et dissolucões
in monasteriis qr sicut bernardus Impunitas est insolencie mater incurie soboles radix impudencie transgressionum nutrix Et
cum dinata flores in sinis crudibus pmittitur virga solidatur in arbore et pravitas invalescit Et ideo cum opus non impletur postea
difficile corrigitur. Tertio exhibeat pietatem in proprio Sepe enim prelatus iracundie stimulis victus contra delinquentes zelo
iustitie plus quam necesse est inflamatur et iustitie limites in ulcione transiens agit crudeliter quod se iuste agere suspicatur ut dicit
omelia super ezechielem et tunc impetus carnis furoris pallio velatur spiritus et furoris qui faciat spiritualiter quod facit carnaliter.
Habeat ergo prelatus in fimitate sua in actu humilitatem in signo pietatem in verbo mediocritatem in facto Cum ergo aliorum corripit
quis peccata consideret in corde suo mala sua quia vel talis est vel talis alias fuit vel si non fuit esse potuit qualis ille quem
corripit Aut si conservatus per graciam aut reductus est aperto potius compluris graciam sicut primo Considerat etiam alia proximi sui bona
que si multa sunt terreat superbia. Si vero nulla sunt obtinere potuit ex gracia et forte in habundancia maiori quam sunt bona
prelati Ecclesiastici xi Cum interrogamus corripe iuste id est interrogato discusso sui ipsius in secreto cordis iudicio. Unde humi-
litatem in signo Ambrosius super lucam Profuit amica correptio plus quam accusatio turbulenta. Illa pudorem incutit. Hec
indignacionem movet. Zelus enim in pectore fornace fervet si vim irascibilem vult defacile emicant scintille iracundie quibus
turbatur puritas oculi spiritualis. Ideo sancti viri magis volunt facere correptos donec ira cessante deferbuit corum motus
ita quod nec signa non appareant exterius per turbulentas compassiones. Anima dicit ypolita eum superveniet mansuetudo et corri-
piemur. Unde pietatem in verbo Ecclesiastici xix Corripe proximum antequam comminerisis. Licet quidam statim habeant sagittas ignitas
et arcum extentum obiurgationis ita quod non videntur persequi culpam sed personam sicut lamech rero istum facto qui dicit occidisse
hominem cum debuat occidisse feram. Gen 4° Iustum est hic moralia libro 19 Rectoribus utraque summope sunt iugiter tenenda ut nec in disciplina
vigore benignitatem mansuetudinis nec rursum in mansuetudine districtionem deferant discipline quos ut a compassione pietatis ob-
durescat cum quartus corrigit nec disciplina vigorem molliat cum infirmorum animos complant. Regat ergo disciplina vigor
mansuetudinem et mansuetudo ornet vigorem et alterum commendetur ex altero ut nec vigor sit rigidus nec mansuetudo
dissoluta. Unde mediocritatem in facto 2 ad thymotheum 2° Servum dni non oportet litigare sed mansuetum esse ad omnes cum modestia
sua corripientem eos qui resistunt veritati. Modestia medium tenet inter remissionem et indiscretum furorem. Alii enim sicut
supra dictum est sub specie iustitie ira modum ulciscendi transgrediuntur qui contra vicium sub tranquillitate mentis corrupto tantum
et non sunt correptos sed magis oppressio qui plus extenditur ira quam transgressio Alia in corteporalibus facundie dicitur ira plus esse
non posse. Subsequi non puniendo ne opprimat antequam corrigat et tunc minimus attenditur ita quod in nimiam crudelitatem
effrenatur qui prelati non sunt intenti ira amore ipsi sed variis sensibus desideriis ducuntur. Et ideo quam culpa invenitur quia in se
ipsis sanitatem habent non afferunt in tranquillitate cordis de qualitate criminis et emendacionis sed subito ad ulciscendum petimus
pessimum et libram equitatis transcendit. Sic et modum observat ira remissionem propter vite ipsorum dissolucionem. Sancti viri
videntes quod semper pene amica est in pacia pietatis et quod ipsa dictat pietas corrigunt subiciunt se magis intus pacie
quam exterius potestas et quanto magis se putet ulcisci exterius tanto magis sustinet pacient intus quod deo principatum exterius
hominibus exhibent humilitatem intus ad deum observant et ne transeat ad illicita volunt frequenter exequi licita. Sed intus
tolerant ex amore et pacia qui zelum eorum et inflamant exterius et informant sua que zelum suppetunt et spiritum temperat
et ordinat caritatem et hoc est disciplina dni de qua 1 petri Disciplina tua correxit me in finem. quia tandem qui ita se habet
a peccatore diligitur et peccator sic quiescitur proverbiorum 28 Qui corripit hominem inveniet graciam postea apud eum. Quarto exhibeat
oportunitatem in negocio. quod fit quatuor modis. Tunc enim potius iuste corripere si sepius nomen per subditorum dni conformare
dicentia que corrigi nequeunt tolerare Et quedam pro condicione presencium temporum Et quedam pusillanimitate deposita vindicare.
Sicut prelatus illa se mensura modificet ut nunquam ad illicita se relaxet sed modum tenens amari studet et timeri
caveat ne nimia leticia reddat eum a subditis despectum vel nimia severitas odiosum quod dum subiti videt pra-
tos inceptire per nimiam leticiam deserunt disciplinam et tunc amplius contra subditos discipulos invalescit qui eos quod distringe-
dent esse custodes leticie sine cognoscit ex per negligentiam maiorum deserunt in detirecta morum Et ideo Judith vinis
Servi dei debent corripi ad emendacionem et non ad perdicionem propter hoc dicit moralia xx 42 prelatus videns timeri debet et vitari
amari Tolerent etiam pro tempore mala que non possunt corrigere. Sunt enim quidam qui sunt monitis acriores et detectores
et ideo non semper incrapantur a prelatis qui tacendo non possunt dicere sed magis talibus subditis ut salve ex prelatorum tractantur
oportunitate et pacia processu temporis revocantur ad se et corrigunt vicia. 2 ad thess 3° Si quis non obedit verbo
nostro hunc notate et sic Nolite quasi inimicum extimare sed corripite ut fratrem. hunc notate scilicet vel per epistolam vivam sive ante
qui non est ut inimicus obiurgandus sed ut frater fervendus et ducatur corripiendus. Unde moralia libro xiii Quedam mansuete
debemus corrigere quedam vero que corrigi nequeunt equanimiter tolerare et cum delinquentes corrigere non possumus pacie-
ter tolerare debemus quamvis si fructum conversionis eorum non valemus corripere tamen primum loquamur vel doceamus. quia proverbiorum 20°
Non amat pestilens eum qui se corripit. Unde quidam mali presbiteri vel medici semper volunt vivere vel servare nolentes

et sic in omni infirmitate opere nescientes quod oporteat aliquantulum dolere. Similes illis qui veteres patellas vel enea reficiunt   aena
qui unum foramen volentes obstruere uno ictu mallei vel illud augent vel multa faciunt vel totum confringunt. Nescientes quod va-
sa fictilia vel vitrea non sint malleabilia sed frangibilia. Eccl. 21. Cor fatui quasi vas confractum. Mali medici qui per medicina
comprimant venenum. Ita nesciunt obstetrices, assicum dum rigide tractant ventres pregnancium. Compescunt quedam eciam per correctione
peccancium. Unde verendos quod pallendo dent tempore levius ne si correpti fuerint acrius fingant et recurrant in desperacionis
vicium. Ysa. 38. Corripies me et vivificabis me. Corripies me parcendo et vivificabis me consolando. Sic enim deus vinum
miscet in oleum spem et metum miscuit et inter effusum. 2 Mach. 6. Nunquam deus misericordiam suam amovet corripiens vero in adversis
populum suum non delinquit. Vindicat eciam quedam pusillanimitate deposita. quia Eccl. 4. Bonum est correctio manifestare penitentiam
et effugiet voluntarium peccatum. Sed quidam prelati subditorum suorum culpas non corrigunt quo diffusis causis. Quorundam enim pigricia
impedit quorum agri plena sunt spinis. Prov. 24. Per agrum hominis pigri transivi et totum repleverant urtice operuerant spine sup-
erficiem eius et maceria lapidum destructa erat quia caritatis fervor eos non conglutinat. Eccl. 10. Cum enim est pigrus non statim subvenire
fractis eius et maceria lapidum destructa cadat quia caritatis fervor cos non conglutinat. ... Eccl. 10. In pigriciis humiliabitur
periculo sed oppetat donec totum edificium cadat. Ibidem. 1 Reg. 13. Retuse erant acies vomerum et ligonum usque ad stimulum
corrigendum. Homines enim dormiunt homines. Superseminat inimicus zizania. Dormiunt vigiles in urbe obsessa id est urbs rapiatur
Dormiunt janitores ut fur infernalis domum ingrediens occidat et furetur. Lupi infernales ab omni
parte in eos irruunt. Dormiunt ... Medici tempore pestilencie a sompnis non excitantur. Nam et procellis agitata et in periculis constituta
libera eorum clamoribus non excitantur. ... Prov. 23. Eris sicut dormiens in medio mari et quasi sopitus gubernator amisso clavo. Sopitur et super ...
et nauta delicatur et sic gubernator in medio mari amisso clavo sopitur. Prov. 23. ...
ad Hebr. Amor sit quod congit salvari de eis qui preceperat ... tantus nimis et tanta pigricia. Quidam eciam non corrigunt
quia reprehensibiles vivunt. Bernardus. Nemo fideliter reprehendit in quo se esse irreprehensibilem non considerat. Propter hoc apostolus ... apostolus
qui reprehensibiles vivunt. ... Tito primo. Reliqui te Crethe ut que desunt corrigas et constituas per
civitates presbiteros vel episcopos sicut ego tibi disposui si quis sine crimine est. Quidam vero non corrigunt quia per indiscreta similitudinem
civitates presbiteros vel episcopos ... Quidam vero non corrigunt quia per modestia. Similiter
corrigendi aut transmiserunt. Thim. 2. Argue cum omni imperio quia ... Gregorius loquens prelatis. Cum in vitiis discipline
i moniti contendere ... vos dura verba compellit si et ipsi vos modum excessisse sentitis non a vobis peticionem ut a vobis
subditis veniam postuletis. Sed apud eos quos oportet esse subditos. Dum nimium servatur humilitas regendi frangatur auctoritas.
Sed at magis corripi potest a subditis quam subditi ab eis. Sicut Balaam correptus est ab asina. 1 Pet. 2. Correptorem habuit
Balaam sue vesanie subiugale mutum ... Quidam eciam non corrigunt quia temporalia quibus proponunt se subditorum saluti
preponunt sicut Caym de quo Gen. 4. Numquid custos fratris mei sum ego. Non sunt custodes sive omnium vel agrorum pe-
Corripiunt per eis reges et duces per subditorum peccatis incurrent. sicut puniet pastores. Quidam non corripiunt quia scandalum metuunt
cum veritas non sit dimittenda propter scandalum et plus debeamus timere deum quam homines. Et alii propter scandali occasionem ...
ad salutem. Prov. 24. Qui correptus est corrigit viam suam. Quidam eciam non corrigunt quia tantum timent malicia per sue non obdurata
quia eam amovere non potest et ab una scintilla augetur ignis et a modica rima submergitur navis et a modica stilla
... Eccl. 7. Considera opera dei quod nemo potest corrigere quem ille despexerit. Ita et
per consuetudinem cavat lapis et impletur ... non est ... correptus non estat
si correpta minuitur non est mirandum quia Eccl. ... vir prudens et disciplinatus non murmurabit correptus. Non estat
plato imputandum ... si non quo impio sed similiter quod sancte scripture iaculis pugnatur corripiendo peccatum quia
plato imputandum ... Omnis scriptura divinitus inspirata utilis est ad docendum ad arguendum ad corripiendum et erudiendum ...
2 Thim. 3. Omnis scriptura divinitus inspirata. De clemencia prelati per conformitatem ad christum. De clemencia prelati per comparacionem ad suum oppositum. De clemencia prelati per nature
De clemencia prelati per conformitatem ad christum. De clemencia prelati per comparacionem ad suum oppositum. De clemencia prelati per nature
instinctum. De clemencia prelati per comparacionem ad multiplicem eius fructum. De clemencia prelati per conformitatem ad christum

Deinde de iusticia prelatorum. Nunc videamus de clemencia eorum. Que est enim prelatis necessaria propter conformitatem ad christum
propter vitandum eius oppositum propter nature instinctum propter multiplicem eius fructum. Conformitas tangitur Ezech. 33 ...
robor tui ... valuero et clemens ero in quo nunc placuit. Quia nunc ... esse clemenciam ... absque ...
omnibus ignoscere quam nulli crudelitas est. Nullum enim magis decet clemencia quam principem et prelatum et magis refulget
in nobiliori natura et quanto rarior tanto mirabilior. Rarior autem est ubi potestas iuncta est. Ideo majorem commendat in eo.
Unde Seneca in primo libro de clemencia ad Neronem. Sit deus placabilis et equus delicta potencium non statim fulminibus persequitur
quanto equius est hominem hominibus prepositum miti animo exercere imperium. Unde de christo dicitur. Que te vicit clemencia ut ferres nostra crimina.
Est autem clemencia in christo donata non vendita parata non dilata vera non ficta perfecta non tamen dimidiata. Donata propter
eius beneplacitum non vendita propter eius meritum. Ezech. 33. Dimittor deus miserans et clemens et sic ... apud te propiciacio
est. Sed autem essencia mitis eius. In hoc ... eius clemencia quam male meritos suos redemit gratis et passione propria. Informans
prelatum ut clemens sustineat sibi male meritum. Sic Cesar Augustus cum esset in gallicis et delatum esset ei quod quidam
Lucius Cinna volebat eum occidere constituit se ab eo vindicare et cum inter se disputaret non per iusticiam ut ille puniret
qui Cesarem tot civilibus bellis tot navalibus tot pedestribus servatum post pacem terre marique redditam volebat eum
non occidere sed immolare. Rursus disputabat per ... quia non possum vivere nisi perdam sicut tot homicidia ... Non est tanti
vita mea ut ego ne peream tot pereant. Interpellavit eum tandem Livia uxor sua dicens ... fac quod medici solent qui
ubi usitata remedia non proderunt temptant contraria. Severitate adhuc nichil profecisti. Nunc tempta quomodo tibi cedat
clemencia ignosce Lucio Cinne. Deprehensus est iam nocere tibi non potest prodesse fame tue potest. Gavisus quod advocatum

inveniat virorum gratias egit et Cinnam unum ad se accersitum cum cathedram poni iussisset et quid in eo metuat augustus quod at
ille venenat in augustum omni et ait Chalcum ipso romo agit si tibi ad imperandum nichil preter me obstat / si sponsam tuam solus
ipse imperio cedo sed nobiles romani non ferent et tandem vitam meam iterum tibi do prius hosti nunc insidiatori et parricide. Ex
hodierno die inter nos amicicia incipiat contendamus utrum ego meliori fide tibi vitam dederim an tu debeas. Est ergo in prepo(sito)
clementia parata non dilata sine turbata. Sicut patet per prepositos plinius et clemens est deus et non avertit faciem suam a nobis si reversi
fuerimus ad eum. Licet prelati quidam vel differunt veniam vel ignoscendo turbato vultu ostendunt. Sed quemadmodum mundi status serenior
est et pulcrior ad videndum cum dies est serenus et purus quam cum aer et omnia quatiuntur crebris fragoribus et superioribus ignibus
Ita debet prelatus se ostendere non turbidum sed serenum. Ymo ut dicit Seneca sit clemens principem decet ut quecumque venit mansuetiora
omnia faciat. Nunquam ergo ex turbido provenit liquidum et sincerum. Alias enim esset querulosa clementia cum eius gratis donant ...
subditorum naufragium peiorum ... egrotancium morbus tranquillo animo vultu sereno / in quem auxilium natum est prelatus
ex quo partem suam capiat quilibet indigens et medicum. Est ergo in prepo(sito) clementia pia non ficta. Nam puniendo parcit et parcendo
punit. Ieremie 30. Tu deus propicius clemens et misericors. Et Seneca Non dereliquisti eos cum fecissent vitulum ubi dominus omnium magis
et misertus. Est enim clementia secundum Senecam inclinacio animi ad lenitatem in pena exigenda. Non est ei contraria severitas quia virtus
non est virtuti contraria. Sed crudelitas que nichil est aliud quam atrocitas animi in exigendis penis. Sic enim puniet non indignatus non
turbata mente intuentur quia imbecilles sunt oculi qui ad alienam lippitudinem suffunduntur. Sapiens enim penam quam exige-
re debet non condonat sed subito tribuit quod iustum est eum per veniam consequi / unde per condicionem culparum acriter tum verbis admonet /
pena non afficit etatem eius emendabilem intuetur / unde agricolas bonos imitari debent qui non tantum excolunt rectas
arbores et proceras sed et illis quas aliqua depravavit causa applicant ... quibus dirigantur et alias circumcidunt
ne multitudo ramorum prepeditati noceat stature / alias infirmas vicio loci nutriunt vel transplantant quibusdam aliene
umbra laborantibus aperiunt celum liberum. Sic prelati se puniant se permittant sicut decet hic respondit ut pena flectantur
in rectum. Non est eciam vera clementia temporalis et ficta que ex bonitate nati et grata debet procedere. Non qualis est quedam ficta et
ad tempus assumpta. Nemo ait Seneca potest personam diu ferre fictam / ficta in naturam suam cito recidunt quibus veritas subest et que
nascuntur ex solido tempore ipso in maius melius quam procedunt. Propter quod ait Seneca 3o. Nero et que vocabat / virgam auream per signo
clementie ostendebat. In vocacione iusticia in virga iusticia que duo conveniunt clementia sic enim ait se licet ad innocentes aliter
ad nocentes sicut medicine usus alius apud egros alius apud sanos. Iuste enim distinctio fient inter bonos et malos
sed confuso et viciorum multiplicitas in adhibenda est moderacio. Et si modum vel temperamentum debitum invenire sit difficile
sed ... Est ergo in prepo(sito) clemens perfecta non diminuata. Nam penitente
credo quod in partem minorem debeam librari equari melius. Est ergo in prepo(sito) ... non ... ut offendit imperpendo ut magis dilit-
clementie suscipit totaliter indulget ut ... adeo quod non ... ut ... ut magis dilit
clement suscipit totaliter indulget ve gesto adeo quod non dapnavit vel ... ut ... in imperando ut magis dilit
clement suscepit totaliter indulget ... ad quos ille clementer accedite ad me
imputando ... Non potuit videre fratres ioseph nimio timore perterriti. Ad quos ille clementer accedite ad me
imputando ... Non potuerunt videre fratres ioseph nimio timore perterriti. Potuit eos ioseph morti tradere sed nonat quod
... parce. Et sicut quo attenuat eorum culpam ut manifestet clementiam. Potuit eos ioseph morti tradere sed monet quod
... Et sic quo attenuat ... culpa ut manifestet clementia / potuit eos ioseph morti tradere sed ...
nulla ... est in subditos sevire et cum ... in facili est ea omissa tota laude consequitur clementia et commodatum
est agendum cum humilibus cum in morte eos afflixisse. Sic non est laus modica bestia magno vero aggressis singulari apponere
Satis enim aufert hominem vitam qui reddit homini vitam quam sue vite debitor efficitur ei salte a quo vel restituitur et in
gloriam prelati clementie satis vitii cum vivit subditus ad rectoris gloriam et eius prosperitatis semper potentibus inclinat / vnde
cum triumphabat resuveres et atque refricabat ad triumphum victos plus fame corporis ... et nomen ex aliquo
confirmabat triumphus cum sic mortuus oblatus esset a vincendo oculis qui videre subitum augebat triumphum per gloriam
et assiduum. Iulius enim ... victo per gloriam sive ... ut acquireret hoc est ex sua victoria triumphacione / non ergo cogitabat ...
sepe quietum fore qui eum vendidault ... et fere ... vituperio pati possent / sed quod in eo gaudet et natura debent
sepe quietum fore qui ... libertate ... duo liceat ... cum quam sevis imperant moderate dominum laus est magna sicut
Nam ... in servum quamdam libertate ... ut ... dubitat eum posse sed ubi potestatem suam cohibet et tollet multos alienos
regi gloria non est ex severa ... non dubitat eum posse sed ubi potestatem suam cohibet et tollet multos aliene
ire cepit / sic vero non subicit sed ... ipse ... laude meretur / Imitetur ergo prelatus ... tollens ... et
odii signum et male ... familiares et ... et amicum / De clementia prelatorum per comparationem ad suum oppositum

D(ecens) clementia per conformitatem ad oppositum decentiam eius docere platonis ex oppositione ad suum oppositum. Mirum enim
est quod ita putatem et acies mentis obtundat sic crudelitas et inordinata iracundia plato que cives
nec distinguens ab hostibus obscurato iudicii lumine omnibus vult uno modo in male cogitatis nullum patitur intus
venire deliberacionem. Dum tamen furoris expleat voluptatem hanc superare debet clemens. Propter quod ex proprietate ... quam convenit
forma enim est ista rabies sanguine et vulneribus gaudere et hominem in natura mitissimum in animal silvestre transire. Clemens enim
interat ex aliorum lisimacum leonem laceratum obiectit an ipse eum laceratum dentibus suis / nisi quod in leonis
tanto mitior quanto natalior. Crudelis est enim gloria delectari cathenis et carceribus turbare subditos fundere sanguinem
aspectu suo terrere et fugare. Crudelis esset alia vita si ursi et leones regnarent si serpentes et alia toxicata
super nos potestatem regiminis accepissent. Propter quod Seneca primo. Nequaquam volumus potestate abuti magnitudine sed clementer
et lenitate gubernare subditos. Absurdum est potestatem cum alia bruta et fera sint hominibus meliora. Abstinent enim
a suis ledendis / quod homines non faciunt eciam ab inimicis / ymo sicut gloriose cupidis cum cepit perdere multitudinem.

magnum senatum perdidit acton. Ita multi qui in quiete sue solitudinis constituti non potuerunt eciam in rebus familiaribus iram temperare sed desaeviebat cum ascenderunt ad potestatis regimen non aliud quam feras animalia cui ab omni parte admonet stimuli pacifice vivere nequeunt et subditos perturbant et quasi leonum actione feris bestiis amplius imitantur. Nove lucius silla satis generat hominum proprium cui sine occidendi fecit inopia hostium. Sic vedius pollio qui murenas sanguine saginabat servos et eos qui in aliquo ipsum offenderunt in vivarium vel quasi plenum serpencium proici faciebat. Tales illos qui hospites immolabat et equis devoratiuos prebebat qui novos invenerat cruciatus qui tetros igne et antiquos vetustissimus induxit civitatibus. Unde vigilanter prelatus inspiciat ne quasi elacione superbiat ne ira debite potestatis immoderancius corrigat ne ius discipline in crudelitatem et rigorem mutet superbie et inde putat subditos. Unde potius eos restringet. Si enim subditorum culpas corrigat non inde propter potenciam intumescat. Ergo securitatem non invenit. Non enim quietem invenit in statu neque parem cum proximo neque pietatem cum deo. Item enim crudelitate repat proximos. velut ad arma confugit et velut omnes metuens amicorum fidei se non credit sed cum ad custodiam redit et mala que fecit aut que facturus est metuet et implet stimulis obit vita perpetua morte timet et etiam ipsius sepius optat ipsam. Non habet parem ad proximum qui a illo tutus est qui nulli confidit. sic tutum. Ergo clemencia enim habet pax et securitas. Unde Seneca. Errat qui estimat tutum esse ibi regem ubi nichil a rege tutum sed securitas securitate mutua paciscenda est. salvum regem clemencia in aperto prestabit unum est inexpugnabile munimentum amor civium. Unde eciam pietatem a duo constringit qui duo difficiles invenit. Diligit enim sile pium sibi unde a duo neque dimissa revocantur multa quasi consilio suo volunt clemens esse. Cum enim ipsa deus sit fontalis uiua pietas sicut de fonte profluxit amplius. fons divine clemencie non potest arescere ad nos ita a nobis clemencie fluant rivuli ad subditos. Unde Augustinus. Fluat rivus et fons siccabitur quasi luce 6. Dimittite et dimittetur vobis. Unde et dives epulo quasi clemencie largiens se non exhibuit. fontem clementie sapientie siccatum invenit. gutta aque petiit nec accepit. Ideo impleat prelatus verbum prius ultra eius sapientiam et lingua eius. Item crudelitas diu prelatum accepit. Antequam enim reges crudeles sic in romana curia habuit. Probatur quia regnum privati vel in posteris hereditati. patet quod 2 paralipomenon 30 datus est bonus exemplum per hystoriam vel legitur neque fecit vel regno privati vel in posteris hereditati. patet quod 2 paralipomenon 30. Unde sic enim ait Seneca. Tyrannorum spectabilis et sic placens propter clemenciam et lenitas rebus clementibus fuerunt tibi omni tempore. Sic enim ait Seneca. Tyrannorum spectabilis et brevis potestas est. Tyrannum sunt qui serviunt in potestate. Reges qui quasi causa et utilitate et reipublice utilitate. Habet utrumque arma sed rex utitur eis in munimentum pacis tyrannus autem in signum timoris. Rex benignus et placidus fideles habet ministros et sibi fidos sed tyrannus sanguinarius et acerbus satellites habet impios et profanos quibus utitur in tormentis. quasi homines obiciat bestiis. Patet quod omnis potentatus huius vita cum agro continet bonorum regimina cum princeps suo beneficio tutus est. nichil alienis presidiis eget. arma causa ornatus habet. Ipse est prelatus cum curre sunt utiles cum unum magis curat quam aliud per multorum ostellas. In regimine suo potestas non intuetur sed qualem sua faciat qui multa puniet tunc in animo nichil est efferum vel hostile qui potius suam salubriter continet et placide accessum facilis sermone affabilis vultu amabilis. Crucibus autem lenis correctus tolerat. ita quod eadem clemencia discipline vincula non dissolvat quod tolerat. Cito vero crudelitas in eis ad pietatem redit per violentiam dissilat ita quod ea dissiliendo esse non permittat. Crudelitas sufficit anime sue vero iniurie qui autem crudelis est proximos abiciat impius facit opus instabile. clemencia perhabit vitam. comparatio malorum morte. Unde impius facit opus instabile quod habet de malis vicius in dextra virtutis pietate primo enim concedit mensuram assueta. deinde lenitas. deinde nova quivit supplicia et cruciatus excogitat quibus delectetur in hominum pena et inde cum morbus indurverit devenit ad ultimam insaniam. ita ut crudelitas ei voluptas in voluptatem et quidam delectatio sit ei turbare vel occidere homines. patet quod Seneca habet inter cetera pessima habet crudelitas prosequendo neque ad meliora per regressum. Scela enim sceleribus tuenda sunt. Quod autem eo infelicius cum iam esse malum necesse est. Ista ceteris miseris cuius nephas est qui cedibus et rapinis potius concitant qui suspecta et cuncta reddidit tam extranea quam domestica. ¶ De clemencia prelatorum per nature instructum. sequitur capitulum.

Docemur tamen clemenciam prelatorum per nature instinctum. Et primo ea quod dicitur in 3 regum tractatus de clemencia principum. supperetur copia plurima de clemencia prelatorum tam de natura vegetabilium quam volatilium quam gressibilium quam reptilium. Vegetabilium sic. Ergo dulci aqua gaudent vegetabilia quia dulcis aque est ascendere. Unde in mobilibus reperitur flumina dulcis aque. quod est in prelatis signum clemencie. Quod enim dulce est sibi ascendit ad partes superiores. Quod vero salsum et grossum est ascendit in partes inferiores. Unde et in aqua salsa male proficit planta et sub ditus male sub tyrannide violenta. rarissime vero pullulat planta in arenis cum in eis habundet salsedo et siccitas terrestris quasi non proficit sub prelatis ubi habundat crudelitas et ariditas cupiditatis aut si qua fuit ibi producta planta. emisit cito conplexionis cum arena sit frigida sicca pura. Omnes enim partes vegetabilium quasi sui mitore protectoe et tolerancia sunt quedam clemencie documenta. Volatilium sic porphirione in leviticus dicitur propter tardum pullos suos a serpente occisos lugere dicitur et emisso proprii lateris sanguine suscitare. Sic conversus clemens in ceteros columbas ondut quas diligit et deducit et contra aves infestas defendit. Et ut dicit Ambrosius in exameron mirabilis est hiis avibus clemencia. nam parentes per longevam senectutem plumarum tegmine et alarum remigio nudatos contegunt. Cornices minores pennis propriis eas fovent et collato cibo pascunt. Sic gallina dum in pullorum

piculo sepa abicit clementia ondit matris Rex aut apu p'su clementie no sit aculeu pugitiu ᵱ longu ess retroq' m'
volatiliu aut natatiliu nt q' delphines fonet in ppis visib3 fetu suu et cu piclm videt demo delapsos i vis
cera pteguit et transito piculo post resorbet Inressibilium sic fferaz et aliu quosdaz ppm est pimorde et tegere pro
tectos no ualere sub se Sic et elephates et leones tutent illa que ad teraz ipulerit Et ignobilis bestia revoluedo
gratulat et pfodiendo qvolut cu pturatia Nonne ergo p clementia gaudet qui crebris vberib3 optet Fit em frequt
formidolosa et qtuax nisi blandicijs tactis mulceat' vl pilis suavit leniat' abicuit munera eria ad fimos nata
sua frequt onca nisi regat' clementia Talm sic platus alt' pr d3 si pr ad pima offensa no opprehedit filiu
si multis adhibet eis remediu n' nisi qsupt remedijs pgit ad suppliciu qpigendu Et si filiu a se abicit in abici
endo gemit n' nimis n' nuque punit Un Trisone equitate roma' qui filiu suu flagellis occidit ppls stilis i fo
qfodit qp vix tepris auctus Augusti de manib3 tam filioꝝ q' prm eripuit Doctor ergo dis'lu si lectionem ignorat
no qtinuo sicut sed monitionibus et verbis eu emedare temptat Ho venatores ctro minat' canib3 aut corptu
dunt latea cu occurit ad venerem Ho uastitu' medici morbos si medent' membris et eo medicaz adhibet meliorem
quo viderit egere amplius pturace Ido pud pro In hilaritate vultus regis vita et clementia eius q' ymbs serotinus
Ita em lenia qtumax est et seua q' ags in q'rui metit' et facilius sequitur q' ducat' Ita sic equi nobiles et generosi
melius facili freno regunt' sic remissa impauti melius paret ¶ De clemen' platoꝝ ppt' multiplicez eius fructu sex'

Docea q' q' clementia platoꝝ ppt' multiplicez eius fructum platu em ois affiunt pnati em et simplices late
pnt et corpꝝ vicia tenebras latet si platoꝝ dicta ul facta p ora ppli volitat Un curandum est eius summope
q' fama qfruent n' late datu est eis sic n' lux solis vasti nos pnt nisi subditos pmat eos affligere nequit
nisi multos gravat et alios videntur in se podu' plati crudeles mentat et irritat Un necia est eis clementia
p corpꝝ fama suada Act 24 Ne diutius ptrahd oro te breviter audias nos p tua clementia dyp' Multa felicitate Pre
em de factis meditat platoꝝ q' no sic carne tributatq aut infimitate homi teneat Un sic qdu reges i plate
sut omis eis adulant aut ppt' amore aut ppt' metu et statu efficiunt' hostes eorum cu circa eos statu viderint
imitatu ita sit circa platos cu viderint tyrranidez circa ipos Cum em positi sint in culmine honoris coram om
qspiciunt' oculis et si i modico qcessunt grandes iudicabunt' qcessunt no rone facti si dignitate facientis Et io
cu ignis vaucidie ul crudelitatis aliquod stipule lenioris delicti in plato tepit statim ardor erupit et reliqua
opa eius qgeveniez etia si radio solis splendidior qspicebat tamqua quoda fumo deterime detractionis obscurat
Et q' affectabos platu clementem omis diligunt omis em clementes platos lte volunt Ap' pud pro Quidet
vitas custodiunt rege et roborat' clementia throni eius Sic em totu corpus deservit aie que cu lateat et
uestiat' vbi sit tm omia corporis membra gerunt aie negotia et ad eius monet' impiu et regunt' ora prme
duum et qfundent' ora nisi illa psect qsiliu Sic omis subditi sut corpus unus plati cuius spiu regunt' et ad
mence p quadam clementiaz vinciunt' ut sic indigeat alt' alto vt separi nequeat sin' utriusq' pnicie vllo'
Nam sic platus viribus indiget subditoꝝ sic subditi capite ne remaneat corpus acephalu Omis v' rege
diligunt p quo se mutuo piculis qponunt Un subditi p rege in plus frequentissime moriunt' ne rectoris
sui pronia minuat' aut sigua vitant' rege incolumi mens omib3 una amisso rupe fide Ret mire si de
mente pastore diligunt cu ipe sit vinculum p q' s' cohet respublica ymo spus vitalis que subditi trahendo
vivunt Pestifera em vis est valde ad nocendu et velut ad nocenu cu psiliunt tite qpitu et tamq' ad clarum
et beficiu solem pbent statim et gaudet pnt Sic inferiores in pntia clementis plati statim diligentes
sub ipo pficiunt q' volentes pficere no impedunt Ruth 2o pgam in agrum et colligam spicas vbicumq' clementis
in me pris familias repero gratiam Un et boos pmittebat q' ruth colliget ludunt et dissilabat de
industria volens ei pro pacient' pcendo em s' pceblet sanguin suo z affini mulieri pcendo em subitt'
parcut s' plati Est em platus mens et caput subditoꝝ illi vo sut corpus suu Un Sen ad Nerone Tibi
parcut cu vidis alti parce No sut em plati dni si tutores ut corpꝝ sic subditi si ipi pnt subditoꝝ parcit
at hc mos vbi pnt bono modo dissimulare dissilaut ut s' visu fuit vbi qcuspare qcusant et attenuat
pnt et Sen in lio de m'or virtutib3 Si magnus fuis mnq' iudicabis tibi qtuelia fit de minto dicens no
nocuit iud si amq' nocendi linut et cu illu in ptate tua vidis vindicta putabis vindicte potuisse Ra
to em honestu et magis virtute genus ignoscere Vbi vo no pnt qcusare modificat et medent' insulio
sic medici laguentib3 membris qp cpub3 quiq' ne putrefiat membrum qtingit' stringe et curat' volug et ea
qui bono modo pt si' curatus vt sit membrum honestius Et adute hic medico turpe est lre funera multa
sic turpe plato multa supplicia punendo aut pnt oz alit' platus tpalis alit' spualis p sequint' suas in
iurias alit' alienas q' longe est qportabilior in suis q' in alienis Sn suis em esse dz q' de suo et no
de alieno libalis hc em clementie vt manifeste lesus tamq' heat in ptate no psiliat statim ad vidicta

cum similis ipse agitatur nunc duas enim res solet prestare vindicta vel solacium iniuriato vel securitatem in posterum de iniuriante
Sed prelatus superior non indiget inferioris solatio nec iniuriantem timet. si cum eum inferiorem se videt satis vindicatus est. In ali-
enis autem iniuriis vindicandis hec intendere superior debet ut aut eum quem punit emendet aut ut pena eius ceteros meliores
reddat aut sublatis malis ceteri securiores vivant. si minori pena subditi facilius emendantur redduntur ceteri meliores
quam vehemencia punitur debet imbuere clemencia presidentes. Gravior enim multo pena videtur que a viro clementi constituitur. Vivunt ceteri securius
quam sepe committitur que sepe vindicatur. propterea fuit aliquando rome a senatu ut distinguerentur servi a liberis cultu et habitu
Deinde apparuit quantum periculum imminet si servorum multitudo paucitatem dominorum agnosceret. ideo desitum est. Item consilium timendum
in proposito si vel nulli ignosceret vel pene non modificaret. unde magis timori superiores debent esse quam nocumento. sicut fulmina
omnium metu cadunt et paucorum periculo. Item patet hoc 3 Reg 20 Audivimus quod reges Israel clementes sint. ponamus itaque saccos
in lumbis nostris et funiculos in capitibus nostris et egrediamur ad regem Israel. forsitan salvabit animas nostras. Duc enim sibi clemencia
prelatorum presumunt qui cum nos sub eis humiliamus vestigentes carne per penitenciam dirigentes mentes in deum per misericordiam. Quarto
propter effectum. subditos in gloriam introducit. portat enim subditos in celum orando pro eis affligendo se disciplinis multiplicibus
solicitudinibus pro ipsis. assumunt enim mala subditorum per clemenciam tempore passionis. Bonus super humeros suos in bellis oves clemens pastor
introducit ad eternam viridarii pascua inmarcessibilia summo pastori reddens ea. Ideo Ieremie 3 Non deliquisti eos quia ego misericors
et clemens tu es etc. Sed si aliquem non introducat eorum deinceps astabat. sic Josue 11 de ethеis dicitur Domini sententia fuerat ut pu-
gnarent contra Israel et caderent et non mererentur ullam clemenciam. Hii sunt rebelles et repugnantes contra pastoralem disciplinam. Hec ergo
fructum clemencie in pastore compone ad formam et subditorum gratiam et sui ipsius constantiam et etiam gloriam. De fidelitate prelati quo ad

Devinis de iusticia prelatorum et clemencia. nunc videamus de dispensacione et fidelitate. sed de fidelitate dispensanda temporalia
prudentia quam debet habere qui constituitur super regenda temporalia. hec autem consistit in 4or. vt defunctis propter temporalia collata prelatus
persolvat orationis suffragium. ut retineat contemplationis officium. Subditis indicat dispensacionis ministerium. Egenis impendat misericordie
auxilium. Orationis suffragium prelatus debet animabus de quorum vivunt temporalibus. Eccl 7 [illegible] In die [illegible] illius [illegible] sunt [illegible]
[illegible] qui dotaverunt ecclesias et eas ditaverunt qui de eis intendebant facere de mammona iniquitatis ut cum defecerint recipiant eos
eorum in purgatorio. remunerantur eorum prelati ut ab eis qui clementes sunt recipiantur in tabernacula eterna claustrales
eorum sunt successione temporalium. ut pro eos habitatem percipiet eternorum data sunt eis ut haberent que sufficerent et orationibus eorum pro te-
gerent et iuvarent. Eccl 6 Amicus fortis fidelis protectio. Qui autem invenit illum invenit thesaurum. thesaurum dederunt ut thesauro
se redimerent quia redempcionem suam proprias divicias estimabant. Ve ergo illis qui thesaurum in oratione dederunt carnis. Hec ac
nocte vacantes deliciis. quorum superbie fastus ampla familia nobiles apparatus equorum falere frena deaurata selle de-
picte accipitres et alce pelles rubeate dependentes a collo ornati thalami balneorum mollicies gloria vestium preforati
sotulares rostrati talari gemme digitos constringentes. magis reputant eos monstra esse hominum quam milites deputatos
ad suffragium animarum. Contemplationis etiam officium prelatus retineat ut in vertice regiminis constitutus officium gerat oculi. hic
in corpore defendens totum corpus sue solicitudinis ab errore. ut oculus qui previdendis gressibus preminet pulveris curam non ob-
turet ysa 22 figam illum paxillum in loco fideli et erit in solium glorie domui patris sui. Sic enim languente capite
membra languent et hostes frustra sequuntur. Conditus qui errat dux vie prioribus. sic ad bonum subditi non sublevatur qui
in inferioribus prelatus immergitur nec lumine veritatis comprehendit. dum pulvere temporalium occupatus oculus prelati cecatur. Sed est gloria
sublimis hec pulchritudine et puritate in oculis suis. Decet ne pastorem more pecorum sensibus incubare corporis. hereri infimis
instigac tironis et non potius erectum stare ut celum mente suspicere. que sursum sunt querere et sapere. non que sunt super terram
Tercio dispensationis ministerium indicat subditis. Matt 24 Quis putas fidelis est servus et prudens quem constituit dominus super familiam suam
ut det illis cibum in tempore. prelatus enim interiorum curam in exteriorum occupacione non minuat et exteriorum providenciam in interioribus
constitutus solicitudine non delinquat. Ne aut exterioribus deditus ab intimis corruat aut solis interioribus occupatus quod foris
debet proximis non impendat. Et ideo necesse est eis et interiora sua non negligere et in exterioribus providere. Sed prim melius facit
per se propriam scilicet vel per fidelem vicarium in quo confidat quem diligat sicut scriptum est Eccl 33 Si est tibi fidelis servus sit tibi
quasi anima tua. Unde et moyses erat pro populo in hiis que ad deum pertinent secundum consilium Jethro in inferioribus elegit sibi auxilium
oportunum. Et certe nec etiam in spiritualibus omnibus moysi sufficisset industria propria nisi dominus de spiritu moysi propter adiutorium
ferendum eidem dedisset senioribus septuaginta. Unde ad conquerebatur ad dominum Num 11 quod non poterat solus sustinere negocium nec
inquietudinem populi vel tumultum. Misericordie auxilium egenis impendat. Ieremie primo Statuit super horrea Selemiam
sacerdotem et Sadoch scribam quia fideles comprobati sunt. Cum enim fames desevit in pauperes in quibus dominus regnum
suum venale proponit aperire debent publice mendicantibus prelatorum horrea et pietatis viscera. ne audiat simul reprobari
maledictus qui abscondit frumenta in populis. licet horrea tua repleta sint in nativitate non ut relevat afflictorum miseriam
sed ut annonam vendat carius et commodat ad usuram. unde dominus per Amos conqueritur: Deficere facitis egenos terre
dicentes quando transibit opulentia et nemini dabimus frumentum ut possideamus in argento egenos et quisquilias frumenti vendamus
Nec erubescunt miseri quod nomen eorum fetet in populis. sic granum putrescit in horreis quod avaricia eorum preciose dampnant
quod contrarium exactores et usurarios publicum illum clamat quod tales officium pastorale diffamat. Ubi impeditur
aliquid nisi magnatibus terre donet ut peccatores redimat vel vice mutue retribucionis accipiunt. Sed quid ludes
deo. sic senatores et iudices pastores avari et inhumani sustinere coguntur omnem tribulacionem fructibus et inmagine

quadam iudaice finitur. Et peior est fidelitas degenerans in infidelitatem. Ita prelati ordinibus animas non redimunt, quia spiritualia pro nihilo ponunt.
Templorum vestiunt quia sua interiora contempnunt. Dispensatorem impediunt quia malos ballivos preponunt. Afflictionem pauperum non
compatiuntur sed de lacrimis eorum thesaurizat et in futurum reponunt. Animas non redimunt fraudulenti mediatores non militaturi sed
predia recipiunt infideles ypsa 21. Cum medullis est infideliter agit. Frivole sunt arcam prelati qui videntur non esse quibus deus de
beat eos punire pro eo quod ydolatria et infidelitas est huius avaritie. Iste agit infideliter quia recipiunt stipendia nec persolvit
omnibus debita suffragia, sed sunt dilapidatores et depilatores pleno ventre ieiunio pungunt et obtusa oratione non que
fecerat splendeat aut placeat aut ascendat. Et sic dicit beatus Bernardus: Audiet ante tribunal Christi pro eorum querela contra quibus accusatio dura
quorum vixere stipendiis nec diluere peccata. Quid tibi delicie sapiunt, quid ille divitie tecum oblectant oculos quibus mercatur tor
mentum conscientiam tuam divine temetipsum obligas cum universa usque ad quadrantem novissimum exigetur. Hec est mirum si ille qui fi
delis non intimuit necessarium proprium infideliter agit et contra proprium. Intimuit enim fortassis aut ut sciat unde sue satisfaciat volup
tati vel cupiditati vel vanitati et ideo crudeliter et curiose extorquet, voluptuose expendit et ea vanitatis custodit. Et vide
quomodo postponat spiritualia [illegible] exigunt mores negligunt totum corpus vel quasi totum tractatum est in visitationibus capitulis col
lationibus de rerum temporalium conservatione vel multiplicatione, rara aut nulla de subditorum reformatione vel morum correptione. Ysaie primo:
Principes tui infideles socii furum omnes diligunt munera sequuntur retributiones. Fures sunt qui intrat in ecclesiam beneficia ut
mactet et perdat et totum dissipent. Socii furum episcopi et prelati qui eos intromittunt furtive. Sic magni fures parvulos
et ipsi pro principes ut pari modo principes sunt in pena qui participaverit in culpa. Templorum vestiunt quia sua interiora contemp
nunt. [illegible] ad templorum [illegible] decoraverunt metas infidelium ut non fulgeat illuminatio claritatis glorie Christi. Decorati sunt oculi quia
usurpaverit officium pedum in terra et pedes officium capitis cum debeat esse contrarium. [illegible] Valde fuisse tua decorasse pro eo facies
est retispa visa cum vacat prelati circa terrena. Ideo facti sunt retispo et non ante pro eo interiora eorum effusa sunt quia tota
dilectio contemplationis intime conversa est ad terrena. Et tamen per omnem vitam suam precat intima sua de celestibus cogitans in pastorali 1. Sepe
nonnulli prelati velut obliti quod fratribus animarum causa prelati sunt toto corde curis secularibus inserviunt. Has cum adsunt peragere
gaudent, ad has etiam cum desunt diebus ac noctibus cogitationis turbide estibus anhelant. Cumque ab hiis cessante forsitan
opportunitate quieti sunt ipsa deterius sua quiete fatigant. Voluptatem namque censent si actionibus deprimuntur, laborem de
putant si in terrenis negotiis non laborant. Sic quod fit dum se urgeri tumultibus gaudent interna que docere alios
debuerant ignorent. Et Bernardus dicit: maneat te predicta apostoli ut non fulgeat illuminatio claritatis glorie Christi, quia prelatus eo quod contemplationem
negligit, lectionem theologie non diligit et ideo mira sectans [illegible] legis dicitur [illegible] in actis attendit ad
iustitiam non attendens quod dicitur Osee: Quia scientiam tu sprevisti repulisti, repellam te ne sacerdotio fungaris mihi. Ideo non est mirum si
opera tenebrarum faciunt qui in tenebris ignorantie caligant. In hiis enim tenebris ubi non fulget lux claritatis sponsa Christi
corrumpitur, venena nascuntur et inde vilipenditur hodie reverentia sacerdotum, quia secundum Augustinum non diligitur quod est nobis ignotum.
Ideo quia non agnoscit summo ea puritas [illegible] vicium reputatur. Cantica quedam non ex devotione sed ex lascivia cappis sericis
induunt, globis aureis aut argenteis in festis regulis [illegible] et interiora negligunt quia sic decorati sunt ad contemplacionem
ita manus eorum contracte sunt ad comprehendendum [illegible]. Dispensatorem etiam impediunt quia malos ballivos preponunt
non advertentes quod Moyses ascensurus ad dominum vicarium populi constituit Aaron fratrem suum et tu [illegible] que recedens fidelem
reliquit elapso modico tempore rediens infidelem invenit. Luce xii: Si dixerit servus malus in corde suo moram facit dominus meus
venire et ceperit percutere pueros et ancillas et edere et bibere et inebriari, veniet dominus servi illius in die qua non sperat et in
hora qua nescit et dividet eum partemque eius cum infidelibus ponet. Tales sunt officiales prelatorum qui scandalisant populum
et velut exactores fiscalium tributorum qui [illegible] purgabus cum medicina nimium [illegible] vitale spiritum [illegible]
victum ferunt miserorum. Afflictionem enim pauperum non compatiuntur sed de lacrimis eorum thesaurizat et in futurum reponunt. Licet
scribatur i ad Timotheum v: Si quis suorum et maxime domesticorum curam non habet fidem negavit et est infideli deterior. Homines nam
clementes sese diligunt pro conformitate nature, pro pulchritudine morum, pro diffusione gratie, pro participatione glorie. Sed in hoc verum
sunt verecundia quod plus se inde fovent [illegible] vel pagani. [illegible] ecclesia [illegible] fulget enim [illegible] in parietibus et eget
in pauperibus. Suos lapides auro induit et suos filios nudos deserit. Ymmo multis infidelibus deteriores sunt quia [illegible]
quas [illegible] sufficiant [illegible]. Sic dicit beatus Bernardus de sumptibus egenorum
serviunt oculis divitum; inveniunt curiosi quo delectentur et non inveniunt miseri unde sustententur. Oratoriorum immense alti
tudines, immoderate longitudines, supervacue latitudines, sumptuose depolitiones, curiose depictiones in se orantium tor
quent aspectum, impediunt et affectum. Mira deformis formositas et formosa deformitas in sculpturis in qua
hodie magis vacant prelati quam vident in scripturis. Nec ut in [illegible] quod hic pauca [illegible] qui modo mortuus
et regionem incolens ymmo iam sepulchro traditus [illegible] non debeo [illegible] quod sentiunt loquuntur et quod vident
testantur et in libertate spiritus quod de cordis habundantia procedit ad hos [illegible] aut status odio livore alligatus. De
nec obdurare potuit sed non oculos claudere ne non viderint quod viderunt. Et si ego tacerem palam submurmuraret
latera pauperum quorum necessitatibus detrahitur quod plicatur in maticis vel extenditur in perticis vel effunditur in edificiis
vel superfluit in mutatoriis vel unde honorantur colla uxorum [illegible]. Facies ipsa non indiguent speculo sed
de sua turpitudine confundantur et [illegible]. Capilli superflui non indiguent forpicibus si [illegible] pilorum

parvente

super competentia tondeatur. Non enim revelas occulta deceptorum vel partem fodiunt ut maior fiat abhominatio sed quod plenius sit loquimur corporis questia teste et fama fimone confluente deformibus signis et verbis. De platorum sapientia sequitur capitulum

Decimum et quarto de sapientia platorum quorum est sapientia et districte rectificare iudicium. Et obmisso foro pure quod ad clericos pertinet contentiosum iudicium sapientia sic informet ut in persona iudicis inveniatur ydoneitas in iudicio presidens integritas in advocatis agentibus in iudicio veritas et ad iudicandos pertinet exquisita pietas. Est enim iudicis ydoneitas prout dicitur Deuteronomii primo: Date ex vobis viros sapientes et gnaros. Ecce quod requiritur discretio veritatis. Quorum conversatio sit probata. Ecce rectitudo bonitatis. Ut ponam eos principes. Ecce quod requiritur auctoritas potestatis. Ergo persona iudicis non designat sed usurpat sibi aut effeminati propter defectum auctoritatis, furiosi propter defectum veritatis, scandalosi et mali et homines propter defectum bonitatis. Servi sunt propter avaritiam, effeminati propter desidiam, furiosi propter severitatem, scandalosi propter infamiam. Sic enim putatur in iudice sapientia. De avaritia Sapientie octavo: Si divitie appetuntur in vita quid sapientia locupletius que omnia operatur. Et Deuteronomii xvi: Non accipies personam nec munera quia munera excecant oculos sapientum et mutant verba iustorum. Iuste quod iustum est exequaris. Hec sunt munera que reddunt liberos certum et mutum et faciunt iudicem firmum. I Regum xii: Dicite michi si de manu cuiusquam accepi munus; licet sed ego sub illius redigar potestate ex qua manus suas iudeus custodiebat ab omni munere. Ergo si lis merituli te iudice dirige libram iudicii nec flectat amor nec munera palpet. Quinque enim a norma recti distorquent animum iudicis et tetra involvunt caligine mentem. Que non mortalia cogis auri sacra fames primo et que recte iudicat et premium remunerationis expectat fraude iam perpetrat ex iustitia quam gratis impertiri debuit acceptione pecunie vendit. Hec quam in. Eam recte vendit ergo advocatus si voluerit iusti patrocinium assessor rectum consilium ullo modo iudex ordinarius de quo agitur sive iudicium. Nec stolidorum primum autem. Sed vendit sic quo reliqui non prevenit neuter in vendendo delinquit. Unde fiat iudices qui licet super contributione vel execucione iustitie non indulgent nisi qui sub magna et certa promissione pecunie litem huiusmodi vendunt et pro libitu suo precium immoderatum concedunt ex iustitia quam gratis contribuere tenentur venalem exponunt. Certe gravior est apud deum iustitia quam prebenda. Cum igitur in utroque possit symonia committi tunc dampnabilior est in venalitate iustitie quam decime vel prebende. Et ideo quod iustum est iuste persequeris. Ita apud antiquos teste Cicerone publicum dicebatur: Cum induit personam iudicis quisquis amicum exuit. Equitas enim tum iudex obsequitur. Frustra odium vel amoris dispositio nescit. Ex hoc enim debet esse inter iustitiam ut in eius manu nullius auctoritate persone titubet aut vacillet libra iustitie. De desidia Proverbiorum x: Qui congregat in messe filius sapiens est qui autem stertit estate filius confusionis. Iudicio dei super caput iusti. Stertit estate qui habentes ordinariam dignitatem nolunt manum porrigere ad laborem sicut lupos qui volebant queste et in monte testatur sede et non cum aliis iustitiam cum filius hominis non venit iustitiam sed iustitiam corrumpere et corrigere. Proverbiorum xxix: Rex qui iudicat in veritate pauperes thronus eius in eternum firmabitur. Pauperes sunt qui parentes habent de divitiis spoliatis et sic virga atque correctio tribuit sapientiam. Puer autem qui dimittitur voluntati sue confundit matrem suam. In eccclesiastico: De severitate Proverbiorum xiiii: Qui patiens est multa gubernatur sapientia qui autem impatiens est exaltat stultitiam suam. Iudices enim crudeles dampnant frequenter innocentes. Sed sapientes iudices sunt patientes. Unde furiosi videntur et stulti de quibus Ecclesiastici xxi: Ecclesia sapientis tamquam inundatio habundabit et consilium illius sicut fons vite permanet. Cor fatui quasi vas confractum omnem sapientiam non tenebit. Confringunt homines per impatientiam ostendentes suam iracundiam. De infamia Col. iiii: In sapientia ambulate ad eos qui foris sunt quia tanta debet esse maturitas iudicum ut nec vita ipsorum nec fama importet scandalum vel incurrat maculam per infamiam. Infamia enim facit in ordinario iudice ne possit iudicare de merito vite tunc tenet infamis iudex sua ut repelli potest ordinarius propter hoc a iudicando donec toleratur in officio possit tamen delegatus repelli per exceptionem. Hec est fama de qua dicitur quod in ordinario requiritur. Unde Condicio, sexus, etas, discretio, fama. Ita reverentia et auctoritate presidentium vita temperatur in subditis. Unde consuevi dicere sicut iudices prelatorum quos vita purior et eminentior prudentia per cetera illustravit. Sapientie vi: Diligite lumen sapientie omnes qui preestis populis. Scipionem Africanum tanta morum gravitas et austere maturitas pudicitie commendavit ut solo sue castitatis exemplo publicam potuit continentie firmaret in populis. Iste sicut Titus Livius refert: Cum a pireneis montibus usque ad columpnas Herculis et usque oceanum devicto Hannibale et aliis Romanorum hostibus penitus subiugassent pueros captivos et puellas egregie pulchritudinis restituit barbaris. Nec passus est eos in suum venire conspectum ne oculus eius aliquid de integritate pudicitie delibaret. Legitur Francorum tanta gravitate vita operibus et facie prefulsisse ut non solum actus sed affectus illicitos in hominibus cohiberet. De Iob dicitur Iob xxix: Qui procedebam ad portam civitatis in platea cathedram parabant mihi. Iuvenes me videbant et abscondebantur senes assurgentes assistebant principes cessabant loqui et digitum superponebant ori suo. In iudice etiam debet sapientia dirigere processum integre quam sit in modis quibus agitur de crimine per accusationem inquisitionem denuntiationem facti publici attestationem. De inquisitione Luc. xvi de villico qui diffamatus est apud dominum suum quasi dissipasset bona illius. Et Genesis xviii: Clamor sodomorum multiplicatus est descendam et videbo utrum clamorem qui venit ad me opere compleverunt. De denuntiatione legitur xxvi: Qua que audit vocem invitus. Lingua iudicare debet ei qui potest prodesse et non obesse. Ecce ... Si peccaverit in te frater tuus 15 / et seq. Si eos non audierit dic ecclesie. De accusatione Deuteronomii 26: Si causa fuerit inter aliquos

et interpellauerit iudicem. que iniustu esse proposuit illi iniuste palma dabit. que prim adequabit impietatis. De facti
publica attestatione ap. 1 thy v. precantem coram omnibus argue. Si enim factum est euidens et cunctis manifestum tunc procedi potest in
iudicio sine accusatoris actione. Et hunc processum format sapiencia prelatorum ut diligens adhibeat cautela ne forte plene
compendium ad grave dispendium veniat. vnde accusatorum legitima debet procedere inquisitio denunciatorum caritativa monicio inqui-
sicionis clamosa insinuacio. facti publici attestacionem delinquentis est transgressio. Est aut accusacio atque de crimine delatio
ubi requiritur sapiencia locorum incurrent calumpniam. vnde quod sapientie sapientiam non vincit malicia. nam accusatores fre-
quenter aut calumpniant aut preuaricant aut tergiuersant. Calumpniat falsa crimina intendendo preuaricantur vera crimina abs-
condendo tergiuersantur in vniuersum ab accusacione desistendo et quarta tercia vtendo. Et ideo debet accusator se inscribere et ad penam
talionis obligare i. tale penam qualem accusando inferre intendit sustinere quia calumpniatores ad vindictam poscit similitudo
supplicii. Est et denunciacio ut sequatur pena vel correctio. que si fiat de pecto commisso est clara si de committendo e.
cauta. vbi vera est sapiencia ut attendatur denunciantis persona. Multi enim timorosi non corripiunt sua crimina. plurimi est qui
malo zelo denunciant aliena. vnde quod Salomon petiuit a deo sapientiam. 3 Reg. 3. Et daniel sapiens repperit senes
presbiteros falso denunciasse et detulisse in publicum Susannam Dan. xiii. Est et inquisicio. vt fiat ab auctoritate remoto
vbi sapiencia magis requiritur siue contra singularem personam siue tam in capite quam in membris requiratur. vbi de statu ecclesie agitur
Ecclesiastici 8. Ego sapiencia habito in consilio et eruditis intersum cogitacionibus. In consilio dicit quia prelati in iudiciis clericorum suorum
debent vti consilio et procedere sine strepitu et de plano in inquisitionibus ecclesiasticis fiat enim inquisicio in loco vbi persona
de qua inquiritur consistit et crimina de quibus inquirendum est eis significentur et ei suas consuetudines proponere iudicia
testium dicere et sub constitucione quem dicit qui incidit. iudico sine preiudicio quod si prelatus est huius administracionem suspendi debet ab auctoritate
remoto. facti enim questio in arbitrio sit iudicantis. sed pene prescripcio reseruatur arbitrio legis. Sed si persona prelata fuit
administracionem non habuit tunc est pena arbitraria ut moderetur discrecio iudicantis secundum qualitatem commissi et persone merita
non tamen in criminibus enormibus que etsi post peractam penitentiam impediunt operacionem ordinis suscepti aut recepcionem beneficii sicut est
in homicidio et symonia. que est in ordine et beneficio. vbi sit iudicium processio sicut sit in accusacionibus iudicio. Et bene dicit eruditis
intersum cogitacionibus vt sapienter et mature procedat ad inquisicionem non ad infamiam ortam pro paucorum denunciacione. Sicut
est enim primitus inquirendum si fama laborat contra eum vel si ab inuidis habuit ortum. valde enim difficile est probare ortum
infamie maxime qui fama procedit ab incerto auctore. tum etiam in hoc casu si cesset inquisicio testibus non debet purgacio iudicari
Est et facti publici attestacio quando res est de manifestacione et non indiget accusacione. vbi non sunt querendi testes
ad probacionem sicut nec accusator ad denunciacionem. vbi in sapiencia requiritur vt qui manifeste peccauit manifeste corripiatur ut amplius
in crimine teneatur. Crimina Ecclesiastes vii. Melius est a sapiente corripi quam stultorum adulacione decipi. In notoriis enim
nec accusator requiritur nec ordo iudiciarius obseruatur. sed in talibus sicut et in leuibus ordo est ordinem non seruare nec tela
per solemnitates iuris et apices protelare. In hec enim quadruplici processu intenditur ut delinquentis correctio perficiatur.
In iudiciis etiam debet sapiencia considerare aduocatorum puritatem. Tunc autem est in aduocato puritas quando concurrunt ista genere personarum
congrua. tamen iusta modis debitis affectus pius persona congrua non infamis sed habens bonitatem affectus quam carent
infames heretici et excommunicati qui non possunt esse procuratores vel causarum patroni. Habeant et condicionem status vnde quod
commouentur monachi quia piscis sine aqua caret vita sic et de monacho qui non est in claustro nec suo vacat offi-
cio fortassis potest esse aduocatus in causa sui monasterii. Habeant etiam ydoneitatem quorum vnde quod prohibent aduocare in sacris
ordinibus constituti et in minoribus nisi dum coram iudice seculari si sunt beneficiati. Sed quidam quod dyaconi et clerici promoti
in sacris solos sacerdotes ab aduocacione prohibitos intelligunt vnde decretale Gregorii noni quam allegant
cum sacerdotes sit velle omnibus prodesse non nisi pro seipso et ecclesia sua vel necessitate imminente pro personis coniunctis vel
inhabilibus hoc est licitum postulare. Habeant etiam officium congruum vt non sit iudex et aduocatus. vnde Ecclesiastes secundo.
Sapientis oculi in capite eius vt consideret iudex diligenter si sit persona aduocati congrua tamen ad euidenciam affectus
status et gradus. tamen officii iusta vt non foueat causam in qua est iniusticia nec det fraudulenta consilia. Job v. Qui
apprehendit sapientes in astucia eorum et consilia prauorum dissipat. Modis debitis sicut ut sit iustus ordo modestus sermo
vt non producat testes falsos nec subordinatos nec falsa instrumenta nec alleget leges falsas. Falsas autem sapientes sunt
ut faciant mala bene autem facere nescierunt. Jere. 3. Pius affectus vt pauperes et miserabiles personas pie tueatur
et tamen effectu. Ecclesiastici iiii. In lingua sapiens dinoscitur et sensus et scientia et doctrina in sermone sensati. illius scilicet qui liberat
pauperes et oppressos ysa. p. Subuenite oppresso. ymmo si lex obseruabat Exodi 23 eciam iumentum asinum simul multo
magis tenetur aduocatus releuare pauperem oppressum per iniuriam et pupillum. Conuid ergo ad istos aduocatos necessaria
est in iudice sapiencia ut iudicet populum suum et purget curiam eius. Ecclesiastici x. Iudex sapiens iudicabit populum suum
et principatus sensati stabilis erit. Attendat autem iudex prout oportet ad iudicandos pietatem. Si enim aliis penas
infligi oportebat infligantur in necessitate pensata etiam vtilitate et maturitate et difficultate. In necessitate quia pena
est delictorum debita cohercio. Propter timorem pene retrahunt multi a delicto. vnde et prouerbiorum primo. Inicium sapiencie timor
domini. Sicut enim quedam sunt salubri admonicione corripienda sic quedam sunt flagellis corporalibus et penis

spualib3 pmenda et queda vt sup dictu est que no put corrigi sut p tpe differenda s3 vbi qcrut supiors iniusto et cuius quieto et saluat pax et vnitas ecclie. dent mali subiti pene. Tuc enim lx locu qd dr amos sup 18. ad corp pi Cum manducat indigne / B' mos amos no tibi sane index es si apud te accusat si vero doctu est testibus q' conuicti colleste compe qquiritur degrada / Pensata ets vtilite. Sic enim p sanitate corpis pena infert membris Cu go duo penarum gna inferantur quedam psonis qda in rebus si odio psonarum no est utilitas ut pene psonarum qmutentur in penas reru. No enim deliquit res s3 rerum possessores. Sap p Sapia sanati st quicq3 placuerit t do a pro / s3 queda sue ordine recipient penas in penas mutatas reb p psonis pmentes qui debentes curare orlm et in bursa ponetes t emplastre infuntes et instabiles ac ondentes / s3 Ecci 2a ho stus in sapia p maneat sic sol. Na stultus sic luna mutatur / Cu maturitate vt si pene delinquetibus iponatur et peta puos teneat auctores Nec pena sit ultra pterenda q delictu fuit in qtradente reptu Pensatis ets qdicoibus p etatis qdicoe necitatis nobilitatis dignitatis qualitatis tpis loci et euentu vt impleatur in iudice qd dr Job 28 Quis posuit in visceribus hois sapiam aut quis dedit gallo intelligentiam. Sic enim in gallo varietas catuu aut sonorum indicat de nocte distinctionem horarum Sic varietas delictorum pmat varietate penarum que tn matur magis sic molliende q exaspande / q tu dicat lex ciuilis q aut facta puniut ut furta et cedes aut dicta ut cuitia t in fide aduocatos aut scripta vt falsa et famosi libelli alios infamantes aut qsilia ut qscie latronum et quiracos et qs morcones Qt tn qor vii modis qsideranda sit Causa in vberibus q impeta sit a ingro ul pute illata q emendacois aio sed tn qr vii modis / psona et eius s qui fecit et eius qui passus no iniuria gra videtur adhiberi. puniuntur cu inferunt ab alieno p unam / psona et eius s qui fecit et eius qui passus est Alit no puniuntur qs eisdem facinoribus fm q libi et alit qui in dnm ul putes qmisit alit qui i qcuen alit qui puer alit adolens te fm dium etatis Et loco qr qd est simplex furtu in quo loco dr sacrilegiu in ecclia et gng puit Tpe alit fur diurnus alit nocturnus fm lege qadi et leges ciuiles Qualitate vt factu manifestu gng puit Tpe alit fur diurnus alit nocturnus [illegible] qui totu gregem surripuit ut abigeus q ille qui vna suem put demo- gng no manifesto Qualitate vt gng qui totu grege surripuit ut abigeus q ille qui vna suem put demo stenes dyp Qutitas fures distinuit 7 ab abigeo Euentu vt gng sang q furiosi Cu difficulte vir onguinte qoressi platorum qui de facili et sine ca et ordine iuris qdemnant et suspendunt cu qdemnacio que est etie mortis Sapienter sine ca et manifesta ca si no debeat nisi p grauibus et lenibus causis No est enim hec sapia prima spualium qua sapientes qquirunt Eccli 29 et Jacobi 3o No est sapia desursu descendes s3 terrena alis dyabolica quam sapientes qquirunt Eccli 29 et Jacobi 3o No est sapia desursu descendes s3 terrena alis dyabolica desursu no venit qr qs facili qdempnacione vtilitas no prodit qr remediu vertitur in venenu Itaq3 inde qqmunicacio qtempnitur qr ut qs ecta ca sufficiente ut zelo iustitie ut fruato iuris ordine fertur et tn nullo alio istorum deficiente iniusta sit lata Et a iudice qui hz iurisdictionem canonicam nece est ut fuerit ut nisi qtineat errorem intolerabilem vt puta Qqmuco te qr tradis in den / vel qr no fornicaris et hec vel si lata fuit pg leniuncz appellanc Est ets ht sapia terrena vt acquirantur tpalia cu pus essent multa tpenda remedia q adhibentur sic duncia Est ets alis cu more bestie frendes et furens membra ipsi corpis qr dentibus diuidit abiectis ppo hois s humilitatis et pietatis Est ets dyabolica qr qui tl gladio puniuntur sathane traduntur deuorandus Tamo plats dz esse ordinatus qtm ad ea q sut mp se fm qor dras hoiu po quo se dz hre ad qsiliarios et qmesales 2o quo ad iustitios et officiales 3o quo ad qsanguineos carnales 4to quo ad religiosos et claustrales Tamo plats dz vime quantu ad ea que respiciunt ipm in se et ea / qtm ad ea q sut impoti se

Deinq quo plats dz vime quantu ad ea que respiciunt ipm in se et ea qtm ad ea q sut impoti se q sub se sunt doceas cu quantu ad ea q sut mp se cuiusmodi st qsiliarij ul qmesales iustitie et offi ciales qsanguinei carnales religiosi et claustrales / Et pmo de qsiliarijs et comuniis qmesalibus et amici Ita si pontifices et plati vocant viros ydoneos in ptez sue solicitudinis neutri sit aliquis arguendi. du tn repiatur in eis rectitudo iustitie cautela prudentie forma doctrine Quales st qui pgoroni et an come stroni in lectione in disputacione in causarum decisione ingiter se qtreent qui in qmibus emgentibus siue lite sine obtrectacione mente sua aciunt et qd videtur eis sanius de vena subtilioe pducunt no se [illegible] arguunt no sibi inpperant ut suas sinas cu ptinacia ul temeritate defendunt s3 si dd que pcoita sunt imon venclaint eius siue sine inuidia acquiescunt Multa enim dice put et face quibus paupim veritas subleuetur foueat religio. flat equitas. eccia dilatetur Isti sut qrime regis assueri qui dedit regime prnicipis vniuersis et mps magnificencia pro lem. dona largitus est pncipibus et amicis / Hest 2o Dz ve qbusdd op tus Sut enim adulatores blandissimi detractores pessimi silatores astutissimi uices vanissimi qdu latores enim qrpunt amphiboseth filius saul et claudus 2 reg 19 Tu at dne mi rex sic angelus dei es. Tu at posuisti me fmu tuu int comuas mense tue Quid go hec iuste querele aut quid possu ult voci ferare ad rege Myphibosetis ob verunde ul ob qfusionis int plat qr verunde qfundit dnm sun du psuadet et adulado prud qslud p petiu Na platos rarissime inueni qui collibrales no feat q eu lactat et palpat et adulacionis oleo caput ipugnat Isti sut qui cu viderunt dnu su alaz in tep tacionibus vacillantem cu possent eam vbo qsolacionis a peto euelle et erige in vbite mollit smoibus

sup oleu sponsi in eo virtus extingunt Et s gg^m Du laudat pctor in desiderijs suis du de malefco laude offertur auget
ipe inopiae debuerat ymo pulillos ut ceruicalia sub cubitus ponit et perseuerantes in culpa falsi laudibus mollit
Crapula Continentia Bilit Et sectatur abstinentia Immensis est inquit ingurgitat importuna capiti nimia carnis af
flictio morbos parit Sic debes corda tende ne rupatur Non est virtus tua lapidis nec caro tua enea ignoras adolescente
ut lubrico innectus temerarium est se ut metas affligere necitatis Etas puerorum redimit lubricu voluptatis Sicut te
pestina est penuria que anticipat diem mortis Sic eos occidit lingua vipe ut reguli qui mentis iniquitas vel tursibus enim
labor ipminui continentia in glam abstinentia in conaz quod bene est in ppetuu quod mutabile est in etnu prnmet enim
sed fine quod mat ut quod saluat Sic ncto tusdat omne quod torquet aut quod in puti delectat Sic assuerus Aman que intpretatur
iniquitas sm Ieronimum vota adquiuu voluerit de medio deme pmaz cu infigi velz obnoxiq mardocheu Notabile
ac est q miphiboseth descendit in occursu regis illotis pedibus et intonsa barba qui plerumque tales platos decipiunt per
contraria sectatus signa sic composuit in regna et pncipu regla subitus exemplis de polipodis et cameleontis na Et
ut du plati laudent a palponibus et oleo venditoribus illiq opi retendurent de quo lego epla Bern legit Nicolaus cu iaz
in iudea vagaretur et gentes ne finitimis quidem satis notas bello vastaret in obsidione augusta vrbis Arimati du
muros et inbecillissima menium quereret sagitta ictus diu perstitit ire et incepta agere perseuerauit Deinde cu repsso
sanguine sibi volnus dolor cresceret crus eius suspensu equo paulatim obtorpuisset coactus absistere Omnis inquit iurat
me esse filiu Iovis sed volnus hoc hominem me esse clamat Sed nos facias pro sua honore poterat adulato instruat dicami
me esse filiu Iovis si volnus hoc hominem me esse clamat Sed nos facias pro sua honore potere adulatoribus mutuat dicamus
vos quidem dicitis me esse prudentem ego ac vides quam multa inutilia concupiscam nocitura optem Ne hoc quidem intelligo
quod animalibus sacietas monstrat quis cibo debeat esse quis potui modus potioni quantu capiaz adhuc nescio Iam do
cebo quemadmodum intelligas te non esse sapientem Sapiens ille plenus est gaudio hilaris et placidus inconcussus cu diis
ex pari viuit Nunc ipse te consule si nunquam mestus es nulla spes animu tuu futuri expectatione sollicitat si per dies noctes
que par et equalis animi tenor erecti et placentis sibi est peruenisti ad humani boni summa Sed si appetis voluptates undique
et omnis sectaris tunc tibi tantum de sapientia deficere quantum et de gaudio Detractor est pater qui denigrat aliorum famam occultis
verbis de quibus prouerbiorum 23 Noli esse in conuiuijs potatorum nec in comessationibus eorum qui carnes ad vescendum conferunt quia
vacantes potibus et dantes simbola consumentur Vitium ac est curialium quod remisso compressu altius gerunt commandere se se
mordentes admonere et plurimum mordentes Bibant lambe sanguine sicut canes ad quod consumendum est lingua optima
instrumentum quia lingua eorum gladius est acutus qui in detractionis impetu tres interficit vno ictu detractorem et platum et eum
de quo sermo profertur In medium Daniel 7 Bestia similis vrse tres habebat ordines dentium in ore suo Sunt eciam simu
latores astutissimi qui prouerbiorum 9 Aque furtiue dulciores sunt et panis absconditus suauior Et ignorauit quod ibi sunt
gigantes et in profundis inferni conuiue eius Sunt aquas furtiuas qui spirando vel dissilando moriuntur se alienas
personas Cum enim lateat intus fuerit ab initio probitur de contus palliata cultus zelo Et cum mihi habeat intus in se paucos
furfureo inflatum profert cum simul laguncio deceptum Sed ignorat platus in conuiuio suo magnitudine gigantum eo quod
crescere et exaltare intelliguntur super intra et mensuram et in profundis inferni conuiue eius quia iam sunt forte perditi cum suo capite
quod est diabolus Sic veniunt in vestimentis ouium et intus lupi ad obsequendum et intus ad nocendum tam vulpium quam
leonum Sedam enim seruiunt non habentes duorum suorum astutissimi venatores Nulla ac pestis est efficacior ad nocendum
quam familiaris et domesticus inimicus Ignis in gremio serpens in sinu et sopus Sunt eciam mures nequissimi qui cum per mul
tas tribulaciones intrent in regnum celorum isti per multas tribulaciones perueniunt infernum quem sicut dicitur In sunt in copulis suis ma
rule conmanentes sub timore semetipsos pascentes Nubes sine aqua que a ventis circumferuntur et sicut eorum pro illa
tenebrarum conseruata est in eternum Tot enim sustinent tales curiales ut patet spem modum et ordinem vincentes quibus eorum
vacantes epulis cibis inordinatis et potibus immoderatis et vigilijs vno momento vendendi ad se interimat se
ratum Ut curias esse possunt a timore domini quem consumunt tam inguerit quod latent Vel a cruce propter quam in curiatu Ta
les ergo conmansa platus habeat ut capud eius tam persona eius quam officium non vilescat Ecclesiastici 9 Viri iusti sint tibi conuiue et
in timore dei sit tibi gloriacio et in sensu sit tibi cogitatus dei et omnis narratio tua in preceptis altissimi Viri iusti
non adulatores qui eneruant iusticiam in plato hoc est rectitudinem voluntatis Et in timore dei sit tibi gloriacio contra de
tractores qui non timent de proximo maledicere Et in sensu sit tibi cogitatus dei contra simulatores qui se sub sensu se
gerunt acsi credat aut cogitet se a deo non videri Et omnis narratio tua in preceptis altissimi ut omnia fiant ad honorem
dei tam verba quam facta contra vanos narratores qui se immolant vanitati Quomodo se debet habere platus ad ministros et officiales

Deinceps scio de ministris et officialibus Sic ac scribitur prouerbiorum 14 principibus et platis minister intelligens est ac
ceptus Et si intelligentia est oculus mentis minister ille ydoneus est qui a prelato assequitur beniuolentiam duo
suo custodit dilectionem hoc est exhibendo fidelem et diligentem custodiam vel graciam et ideo recipiat gloriam De beni
volencia 2 corinthiorum 6 In omnibus exhibeamus nosmetipsos sicut dei ministros in multa paciencia Et premittit immediate
Nemini dantes vllam offensionem ut non vituperetur ministerium vestrum De dilectione et fidelitate prima ad corinthios 4 Sic nos

constituet hō ut ministros xpi et dispensatores ministeriorum dei hic iam quitur inter dispensatores ut fidelis quis inveniatur Dispensatores
et non dissipatores sicut villicus iniquitatis luc. xvi et 2 ad thim. 4 Marcum assume est enim mihi utilis in ministerium Iste enim marcus est
unus de lxxii qui cum petro et paulo multo tempore mansit alii apud petrum mansit alii apud paulum qui dicitur est Coss act
xiii et xv Sed paulus in vinculis positus eum non negligebat id est marcum quem fidelem ministrum sciebat vocabat De gratia
in puta 2 thim. 4 ministerium tuum imple sobrius esto Et in pe. Vide quo omnes virtutes eius ministri eius quasi fratres vobis eius
Et apostolus in officio sum ego minister ecclesie secundum dispensationem dei De gloria in futuro Ioh. xii Ubi ego sum illic et minister meus erit
De quo ministris prelatorum qui opprimunt pauperibus calumpniarum dicit thaniusat cum infamia perveniunt Ubi est in puti
formatur mala conscientiam et in futuro expectat dampnationis suam De calumpnia luc. 19 Cum vidisset ministri ihm clamabat
crucifige crucifige eum Hic enim imponebat xpo flagitium quem ducere satagebat ad supplicium sic ministrales isti pauperum
calumpniose tractant causam eius etiam maliciose protelant et tandem inique dampnant apud quos locum inveniunt tam ...
munerum quam acceptio ... quod ait v Esto consenciens adversario tuo cito dum es in via ne forte tradat te adversarius iudici
et iudex tradat te ministro et in carcerem mittaris Amen dico tibi non exies inde donec reddas novissimum quadrantem Hic est
Si habes causam cum adversario qui te citavit cito paciscare cum eo ne vadas ad officialem iudicem et ab eo ad ministrum eius
sigillatorem et in carcerem mittaris id est arcearis per ... aut ligeris per excommunicationem nec absolveris donec quadrantem pervenerit ad
unguem reddideris De thaniusat infamie vel pene ysa 23 Pro eo quod ministraverunt illis in ... ydolorum suorum et facti sunt
domui israel in offendiculum iniquitatis Ideo levavi manum meam super eos dicit dominus et portabunt iniquitatem suam Frequenter
enim culpa et infamia ministrorum redundat in prelatum quod de beneplacito maiorum procurat errata minorum quod ... pro
Sicut iudex populi sic et ministri eius Hec in vero detrimentum cedit ministris iniquis ministralibus quod divicias quas congregant dominis suis
... et ipsius seculariciam peti ... retinet et acquirunt sicut colatorium quod per lactis effluencia plena remanet in
... et ipsius seculariciam peti ... retinet et acquirunt ... Sic vos non vobis vellera fertis oves Sic vos non vobis fertis aratra boves Sic vos non vobis mellifi
catis apes Sic vos non vobis accumulatis opes De hiis prov. 29 Cum impii sumpserint principatum gemet populus et in fra
... princeps qui libenter audit verba mendacii habet omnes ministros impios De prava conscientia 2 cor. x ministri dei ... sub
figurat velut ministri iustitie quorum finis erit secundum opera ipsorum Sic enim per bonum opus sequitur in fine operis quidam fructus
conscientie leticia sic ex malis operibus sequitur in fine operis habetur amara conscientia Unde frequenter desperant quod vendunt honore
dominum suum sicut iudas corpus xpi De dampnatione sua ... in ... qui accessit ad ministrandum monet ...
... sicut iudas corpus xpi ... conformes angelis ... impleat
sunt a pietate alieni qui non sunt de filiis israel nec de levitis quod ... sunt conformes angelis ... domus enim episcoporum debent
prelati in suis officialibus quod scribitur 1 ad thim. 3 probentur primum et sic ministrent nullum crimen habentes Domus enim episcoporum debent
esse probatorum clericorum et domus clericorum laycorum ne dicatur illud propter malos ministrales quos paciuntur pontifices ad gal. 2
... Vos ergo ministrales convenio qui comeditis
... xpo. peti minister est Absit ... in pontificem consecratus et unctus ... tota retundat satura Iuvenalis Ventre nil
aliena quibus nil ... facti est in vos ... De proprio noven pudet tota retundat satura Iuvenalis Ventre nil
... primo fige loco quo tu discumbere in sub ... solidum
nom frugalius ... tu ipsum defecisse puta ... sufficit alius ... imputat hic est ille qualis
ventorum capitis officiorum fructus ... magne tibi imputat hic rep. et ... tu imputat hic est ille qualis
... voluptati ullius amori omnibus usu bibere avidius
qui ... domus tua panis bonus quod fuit alienus pauces unius voluptati ... loquens vere ... Tercio sic dicitur hic prelati ad con
audior ... reddidit ... spumas vinum loquens vere
sanguineos carnales ubi quadruplex periculum ~~ministros et offi~~

Dirige ... de consanguineis carnalibus in quibus prelati delinquunt qui edificant syon in sanguinibus licet dicatur ... in prelatis
... xvi ... consanguineis cum caro propria ... sint ... ... cima
... corpus caro non est ... carnalibus conferunt beneficia ecclesiastica ... Abimelech spurio ... cima
... caro nostra ... considerate quod os vestrum et caro vestra sum ...
... ... forte carnaliter et non ... alios ... Considerate quod os vestrum et caro vestra sum ...
prelati ... ... forme sue glorie tytulum ... Iungent persone domestice periculum scandalizant populum
... de titulo glorie ... ysa xvii In die illa attenuabitur gloria iacob et pingues carnes eius marcescent quod cognati
de titulo glorie ... ysa xvii ... Nathan propheta quod adeps separatus
carnales impugnati beneficiis non subsistet titulus erat glorie qui surgebat Nathan propheta quod adeps separatus
a carne ... Nunc vero confuso cum tales promovent in quibus viget impotencia propter etatem et infirmitatem ... 2a
... principatus est caro aut infirma quod cum pueri sint non possunt sustinere ... negocia vel facere sua officia ymo propter
... principatus est caro aut infirma ... In quibus viget ignorancia
officium ponit vicarium ... voluptuosis fortibus etiam fundat in voluptuosis fragilibus In quibus viget ignorancia
propter caritatem quod Ioh. 3 Quod natum est ex carne caro est quod natum est ex spiritu spiritus est preferunt vero fetum ad modum carnis
propter caritatem quod Ioh. 3 ... Sic prelati canonisat nepotulum ignorantem donec vita carnalis ... imprimat
caro enim est ... formatur Sic prelati canonisat ... ignorantem donec vita carnalis ... imprimat
ut qualis pater talis filius ... Sed viri spirituales querunt et ... faciunt viros sapientes et sibi conformes et ita
... ... secundum spiritum que sunt spiritus sentiunt Nec enim sunt de
ro viii Qui enim secundum carnem sunt que carnis sunt sapiunt qui vero secundum spiritum que sunt spiritus sentiunt Nec enim sunt de
spiritu sancto qui indignos promovent vel carnis affectione vel precio Refert petrus damiani tempore victoris pape depositum
... quemdam episcopum symoniacum qui satis expedite nominabat patrem et filium sed nullo potuit nominare spiritum sanctum
Balliis quedam episcopum ... In quibus viget cupiditas propter voluptatem ... Cal. v
et satis mito. Ut qui exclusus erat ab aula ... erat a lingua In quibus viget cupiditas propter voluptatem ...
Opera carnis sunt fornicatio inmundicia ebrietas comessationes et hiis similia Hec enim laudant hodie in membris ecclesie
... nec minus quod non ... quidam prelati in die ortus sui ... umbilicus licet dicatur Ezech. xvi Dies alienge

ministrasset carne non ingrederetur sanctuarium meum. Licet hodie dampnabiliter usurpet. Legimus enim in mo(na)sterio quod olim fuerat domus
quod beatus gregorius intra urbis romane menia condidit cum ibi esset quedam cripta beati gregorii iuxta fontem frigidissimum ubi ipse
bibebat et lapideum cubile ubi tempore estiuo quiescebat accessit ad criptam quidam (?) pergnans (?) vel ut estuans biberet
ut ab eo loco pateretur (?) sed necdum usque ad aquas pertingens mox ut lectulo appropinquat moriens corruit. Quid ergo
erunt tunc dei iudicium qui velut canes in undissimi ingrediuntur sanctuarium et nec student ad sanctum (?) sed deus ita puniet actorum
beato gregorio alium. Dicitur de benedicto papa nepote alterius benedicti et iuxta post eum presidente papa Iohanne impetito. De quo
scilicet benedicto nepote recitat Petrus damianus quod visus est post mortem iuxta molendinum in specie monstri quod habebat aures
et caudam asini et reliquum corpus ursini. Et dicitur cuidam eum aspicienti. Anima bestialiter vivens bestie speciem post vitam
presentem merui. Ego inquit sum benedictus solo nomine iuxta papa. 2° usque ad diem iudicii per dumeta et loca fetida et sulfu-
rea et incendiis conflagrata protrahor. Dein post iudicium simul in corpore et anima dampnabor. Licet in multo quod a primordio usque
ad finem vite sue gustatus fuit in cenio luxurie visus est ab auribus, inquit, et in caudam asini transiit. Consequens enim est
ad luxuriosum. Et de luxuriosis dicitur in Ezechiele carnes asinorum carnes eorum. Et quia per cetera membra ursi tenebat speciem
vitam in omnibus docetur duxisse carnalem. Ita ut sicut dictum est et sic apparens tradidit. Ursa non pavit. Flaustu (?) carnis effusus
mox ut effusus est ebria lingendo et lambendo componit. 2° ad sui similitudinem linguam formare perdit. Anima ergo luxu-
riose et carnaliter vivens in asini similitudine et ursi figuram comparuit. In quibus viget nequicia per ingestam. Item xviii. Quid
nequius quam quod concogitatur caro et sanguis. Tales sunt dilapidatores ecclesie qui pauperibus ecclesie non tribuunt et iura destruunt
dignitatis ecclesie. De quibus duo exempla pono unum de benedicto cuius nepos predictus benedictus fuit quem episcopus capuanus
vidit post mortem equo nigro quasi candido (?) insidentem. Quem illum ceptum ubi corpore cui dixit. Heu, inquit, nonne tu es papa
benedictus quem defunctum liquido novimus. Ipse, inquit, infelix ego sum. At ille. Quid tibi est pater. Gravibus tormentis afficior
spe tamen si adiutorium prebeatur de misericordia recuperacione non privor. Sed perge quaeso ad fratrem meum Iohannem qui nunc apostolicam
occupat sedem et quod meis functus legatione denuntia ut illa potissima summa que in tali terra reconditur in pauperes
pro mea salute distribuat sicque me redimendum esse quid quod tu dicturus es misericordiam dominica cognoscat. Nam cetera que per
me sunt indigentibus tradita nichil mihi penitus profuerunt quia de rapinis et iniusticiis acquisita sunt. Hec ergo audiens episcopus
romam impiger adiit Iohannem ipse defuncti fratris verba narravit. Capuanus mox sedem pontificis abiciens monachatum
induit eo quod non salutem sed quo aliena calamitate perdidit. Aliud exemplum pono quod scriptum est ut primum a petro damiano.
Sic ergo in babilonie partibus possessionem apostolica sedes habebat unde certus balsami redditus per annos singulos capiebat quod
indeficiente fomite sufficeret lampadi que iuxta ante altare beati petri apostolorum principis rutilabat appensa. Qua pos-
sessionem accepta pecunia papa distraxit. Carmone quod aromatis que recipere solebat amisit. Alium post eum idem papa
prefecto sacro sancto altari quasi devotus assisteret et oraret ecce quidam terribilis et gaudens senex in cuius etiam facie barbe
rasura videbatur elato brachio colaphum sed vehementer incussit et ait. Tu extinxisti lucernam meam ante me et ego
extinguo lucernam tuam ante deum. Mox quod disparuit. Ille vero protinus corruit et paulo post clausit extremum. Sic nimirum
meretur corripi qui illi se prebet adversum cui celi terre quam principis pastor optinuit principatum. De exemplo exponit iudith
xvi dabit dominus ignem et vermes in carnes eorum ipsi carnales enim pueros quos promovent indebite sustinent ignem
et vermes. Sicut est ardore gentium et corrosionem conscientie. Et ait scrupulos conscientie in eos ipsi carnales. Ipsi correctione quam sed per se
pluit super eos sicut pulverem carnes quia sicut pulvis excecat oculum qui tamen minime videt ita per fuccastenia carnis
excecantur prelati circa consanguineos et nepotes unde omnino eciam plus videt de oculo quam de calcaneo ipsi affectionem. Leuit.
xvii sanguinem universe carnis non comedetis quia anima carnis in sanguine est. Tota enim affectio prelatorum carnalium in
nepotibus suis est. Unde quia deus abstulit eis naturales filios diabolus instituit eis carnis nepotulos. Ipsi successores. Ecclesiastici
xiiii^o sicut folium fructificans in arbore viridi alia generantur et alia deiciuntur. Sic generatio carnis et sanguinis alia
finitur et alia nascitur. In quo magna confusio prelatis quod dum nepotulos suos promovent retinent etiam superna multo
tempore post mortem ipsi putantes successionem sed dominus principatum ecclesie dedit petro quam noluit dare Iohanni qui erat cognatus
eius secundum carnem. Ipsi dominica offensionem. Deut. 32. Inebriabo sagittas meas sanguine et gladius meus devora-
bit carnes quia contra sanguinarios et carnales deus in iudicio suas intentabit actiones. De periculo persone do-
mestice. Ecclesiastici xxx. Ne dederis eis tuum ut peniteat facias carnem tuam quia cum nepotulus indignus conferunt beneficia
ecclesiastica fit eis ultor peccatorum certo et causa. Et est primum periculum quod fragile materiam ponunt in fundamento edificii.
Iob 33. Tabescet caro eius et ossa que tecta fuerant nudabuntur. Tabescunt enim sicut carnales sunt, id est ossa,
id est viri spirituales et fortes qui prius erant tecti latentes in contemplacione deficientibus membris fragilibus apponuntur
in actione et labore. Et 39 defecit omnis caro simul et homo in cinerem redigetur. Defecit enim ecclesia ardua sicut caro
et carnis fragilis natura. Secundum periculum quod ponunt eos qui portari nesciunt in primo cornu ubi pondus est plus.
Ideo Ier. xvii. Maledictus qui ponit carnem brachium suum. Ponunt enim nepotibus prelatos quos in carne

sed secundum Reg. ult. Totum pondus prelii versum est in Saul vnde libenter bellant contra principes. Hoc est brachium carnem 2 Paral.
32. Tamen prelium est signum suspendij hic cum elevantur qui suspenduntur. Dan. 4 Videbam et ecce arbor in medio terre et altitudo [arbor]
eius nimia. Et sequitur Folia eius pulcherrima et fructus eius nimius et esca vniuersorum in ea. subter eam habitabant animalia et bestie
et in ramis eius conversabantur volucres celi et ex ea vescebatur omnis caro. Tales sunt prelati qui dum carnales prouehunt et
spirituales sublimare quasi in ramis habitabant volucres et sub arbore alia sua et bestie. Alia que ventri seruiunt sunt animales
vacantes gurgitibus. Bestie que seuiunt vngue et dente sunt spirituales vacantes iracundie volucres celi sunt spirituales
vacantes sapientie. Distat ergo prelati indisciplinatos et carnales prouehere bonos attollere et honorare. Hoc est genus monstri
quod videmus vrsos et leones et homines bestiales in ramis et summis et volatilia pennata contra naturam conditionis et instituta
creatorum esse in ymis Prelati vidi impium exaltatum et eleuatum sicut cedros libani. Cur bestialia corda in sublime
attollitis et velut in aere suspenditis. Si enim eos diligitis cur non parcitis. Ita et eos in aere suspenditis et ruinam eis
paratis dum ad precipicium disponitis. Ezech. 44. Sufficiat vos omnia scelera vestra domus Israel eo quod inducitis filios alienos
incircumcisos corde et incircumcisos carne vt sint in sanctuario meo. Tertium prelium spirituales naufragij vnde sicut pharao paruu-
los faciebat in flumine proijci sic in flumine deliciarum et diuitiarum proiciunt eos quanto sunt nati et delicias seminant
in eis et peccata que fructificant in supplicia Gal. 6. Qui seminat in carne de carne et metet corruptionem. Job 33.
Consumpta est caro eius a suppliciis. Ecclesiastes 11. Amoue maliciam a carne tua. De scandalo proximi. ca. 71. Clades mea
super babilonem dicit habitatio syon et sanguis meus super habitatores caldee. Hoc est enim confusio carnis quod caro et sanguis
ita prouenit vnde populus scandalizatur. Et ideo Ro. primo dicitur. Bonum est non manducare carnem et non bibere vinum in quo
frater tuus offenditur aut scandalizatur aut infirmatur. Licet autem sint honesti parentes et teneamur eos diligere tamen
parentes possumus debemus scandalum euitare. Et dicit apostolus. Nemo vnquam carnem suam odio habuit sed nutrit et fouet
eam. Vrsa et leena diligunt fetus suos et eos alienos si eis impederint beneficium intuitu. Sed et lamie nudauerunt mammas
eam. Vrsa et leena diligunt fetus suos et [illegible] hoc autem efferate adeo inhumana erit vt quod docuit negligat abi
nudauerunt mammas lactauerunt catulos suos. Hoc autem efferate adeo inhumana erit vt quod docuit negligat abi
nat quem nutriuit. Iohannes ewangelista licet esset consanguineus domini tamen pre ceteris a domino est dilectus. Alium filium zebedei et
alium Jacobum minorem et Joseph iustum et Symonem et iudam in linea consanguinitatis a proposito consortio non dimisit. Preterea
In omni facultate fortius est quod ex natura prodit quam quod accedit extrinsecus. vnde fortior esse debet erga nos nepotum affectio
quod nature magis obsequitur quam illa que sit ex fortuna. Ita et secundum Aristotelem omne quod naturale est tale magis est tale eo quod
non naturale. Et in iure ciuili pactum stipulatorum tollitur pactum enim est vinculum nature stipulatio vero ciuilis obligatio
non naturalis. Et in iure dico eos inueniuntur. Si quis
Jus vero ciuile ius naturale corrumpere non potest. tamen ius ciuile a naturali quoque tollatur et in iure dico eos inueniuntur. Si quis
suorum et maxime domesticorum curam non habet fidem negauit. Tertio adulatione seductoria quidam allegant legem nature
incitantes sanguinis beneficium intuitu. Et sicut Prouerbiorum 3 dicitur. Stultus est vas mercenarie sinceritatis et frustra iactat vere
amicitie. orlos peccatorum. Hoc dicitur abolendis dilectionis affectum sed temeritatis effectum et opus quamquam bonum et licitum propter
scandalum dimittendum 1 ad Cor. 8. Si esca scandalizat fratrem meum non manducabo carnes in eternum. Si enim cogitas
scandalum dimittendum 1 ad Cor. 8 Si esca scandalizat fratrem meum non manducabo carnes in eternum
honesta est et prudens. In prudente diligas naturam et in consanguineo honestatem et in illis scandalum vitemus in propria
puritate nostre conscientie refrenemus et gratia sua sanguinis quem fudit per eterna fidem Christo vt qui suo parata sunt sanguine
que non peruenit ex successione nature vel parentum acquisitione non in carnis dependens dispensatione sed in spiritus libertate
sacerdotes quod alia est caro hominum secundum apostolum 1 ad Cor. 15 alia iumentorum. Vnde ad beneficia ecclesiastica consanguineis nostris
damus 2 ad Cor. 10. Arbitrantur quidam nos tamquam secundum carnem ambulemus. Scandalizantur ergo recolentes statum ecclesie
primorum iuniorum spiritualium virorum penuriam et nepotum cohercium habundanciam tamen in bonis temporalibus quam in beneficiis
ecclesie et presentem. Horum memoria si renouetur ad mentem occurrit Eccli. 45. De moyse cuius memoria est in benedictione
in fide et lenitate ipsius sanctum fecit illum et elegit eum de omni carne. qui dixit domino Numeri 27. Prouideat dominus deus
spirituum omnis carnis hominem qui sit super multitudinem hanc. Exodi 33. Moyses amicus dei cum facie ad faciem locutus est dominus
potuit successores principatus filios suos facere et potuit eis perpetuam relinquere dignitatem sed quoniam de alia tribu
eligit Josue vt succederet principatu in populos non sanguinis sed vite merito consensu. Vnde melchisedech sacerdos dei
summi sine genealogia sine patre sine matre introducitur. vt in Christi sacerdocio qui sine patre fuit in terris sine matre
in celis carnalis affectio destruatur. Ita luc. ult. Spiritus carnem et ossa non habet quia vir spiritualis carnis et sanguinis
officium non oportet. ymmo qui Christi sunt carnem suam crucifixerunt. Gal. ult. quod spirituales patres et cognatos ad prelatos
adduxerunt quos carnales nunc tamen a religione quam a prima retinet et autem qui ex sanguinibus et ex voluntate carnis
non ex deo nati sunt. Prelatorum est dolemus iniuriam qui dotauerunt ecclesiam ditando et vt multiplicarentur in temporibus
pluriorum inuaret orationibus vt possit illud dicere. Caro mea requiescet in spe. Vnde et quidam corporum in vltima voluntate
perfectorum statuerunt canonicorum numerum quem videmus diminui per incuriam prelatorum qui dant plura beneficia vni et pla

nepotibus procurat [illegible] Et cum teria ge in carne Abrahe fecit stare testamentum Christi in carne sua evacuat testamentum et vetus
[illegible] pronorum suum ponit dominum mortuum fuorum tuorum bestiis terre dant enim superbis et cupidis temporalia que relinquunt
morientes in Christi testamentum ad [illegible] electos Unorum etiam spiritualium magna est penuria quia [illegible] a prelatis [illegible]
medias sustineo et gemo [illegible] A voce gemitus mei adhesit os meum carni mee Vocavit enim ad fletum et planctum
sed ecce in prelatorum nepotulis gaudium et letitia comedere carnes et bibere vinum Et ideo [illegible] desolata est vinea tua
[illegible] est pax vinee sicut [illegible] quo qui secundum carnem natus fuerat persequebatur eum qui secundum spiritum Gal. 4 Ita et nunc [illegible]
sicut ysmahel persequebatur ysaac [illegible] sic carnales persequuntur hodie spirituales et nisi breviati essent dies non
fieret salva omnis caro sed propter electos breviabuntur dies Mt 24 [illegible] si diu viverent quidam prelati penitus destruerent electi
[illegible] nullos nisi consanguineos eligerent quibus [illegible] salutis [illegible] De hiis dantur temporalia in istis nepotulis qui sunt
filii carnis et sanguinis Jacobi 5 Divitie vestre putrefacte sunt vestimenta vestra a tineis comesta sunt aurum et argentum
vestrum eruginavit et erugo eorum in testimonium vobis erit et manducabit carnes vestras sicut ignis Ille enim ignis cupiditatis
maxime viget in eis qui [illegible] facit nisi quod intuitu inducit temporalis Sicut enim sunt piscibus qui [illegible] pane
[illegible] in aqua et ipsi [illegible] ad illas [illegible] in quibus [illegible] aquile vel congregati
ad olfactum cadaveris Cohibent etiam sibi itaque [illegible] in capitulis propter eos bonum aliquid ordinari Job 21 Habent tympanum
cum cithara [illegible] enim [illegible] bonos vehementer prevalent quia in malo se [illegible] tenent malos autem prelatos et non bo-
nos volumus hic intelligi non bonos in quibus [illegible] Ps. xvi [illegible] et sanguis non

Dolendum est de prelatorum malorum oppressionibus quibus [illegible] Quomodo se habent prelati ad religiosos et claustrales
oppresserunt ad claustrales et eorum conventus [illegible] pacem eorum impediunt propter immoderatas procurationes [illegible]
in [illegible] conveniebat ad [illegible] sunt regulares [illegible] propter [illegible] conveniebant [illegible] sic castre
sit contra castra quod dicitur [illegible] ita conventus [illegible] frequenter impedit quietem [illegible] principes convenerunt in unum adversus dominum
et adversus [illegible] Procurationes enim [illegible] visitationis [illegible] facultatum quantitate vel qualitate que est in casibus
[illegible] si modus excedat superior in exigendo [illegible] obsistere denegando [illegible] ad procurationes fiat propter [illegible] et
[illegible] eorum visitationibus pauca bona videamus emergere sed bursas emungere [illegible] constituta [illegible] sit [illegible] ut
sic subditos audeat aggravare propter quod [illegible] Non congregabo conventicula eorum de sanguinibus [illegible] frequenter malum quod
erat ante sopitum [illegible] ad visitandos conventus [illegible] frequentissime suscitatur [illegible] conveniunt ut
edificaverunt civitatem et ceciderunt muri [illegible] familia [illegible] mensis [illegible] honoratam et [illegible]
eis ad manducandum [illegible] ad corpus [illegible] domum in [illegible] diminuit et nichil [illegible] et in deteriori statu remanet
domus [illegible] convenite et [illegible] civitatem et [illegible] milites et scutiferi [illegible] vicinis locis Ezech. 39
Dic omni volucri et universis avibus et cunctis bestiis terre Convenite et properate et concurrite undique ad victimam meam
quam ego immolo vobis Non fuerat [illegible] resistere impedientibus illis qui fuerint [illegible]
Timent enim regulares [illegible] ablatum inquietatam [illegible] in [illegible] non est [illegible]
[illegible] conventibus eis in conventibus videmus et audimus [illegible] esse propter hoc enim ad conventus venire debent ut
bonos erigant et male [illegible] Eccl. 10 [illegible] malorum et destruxit eos usque [illegible]
Sedes ducum superborum destruxit et sedere fecit mites pro eis [illegible] invenerunt novas [illegible]
[illegible] Conveniunt quidam prelati contra religiosos ad quasque angarias et parangarias et quasque [illegible]
actiones [illegible] Convenerunt omnes reges in unum ad aquas Moab ut pugnarent contra [illegible] claustrales
in conventibus suis conveniunt ut pugnent [illegible] et aliis [illegible] Macc. 3 Congregatus est conventus ut essent
parati in prelio et ut orarent et peterent [illegible] et [illegible] hoc [illegible] nichil [illegible] Christi ab [illegible]
nisi consueta et [illegible] non permittunt eis immunitatem in rebus sed imponunt [illegible] et [illegible] et [illegible]
et inconsulto romano pontifice impetrant contra eos [illegible] pensionum vel [illegible] privilegia ut videantur [illegible] non
[illegible] edificatores [illegible] Macc. 3 Ecce nationes convenerunt adversus nos ut nos disperdant [illegible] faciunt
[illegible] receptos [illegible] enim recipi [illegible] consanguineos in omni [illegible] repelluntur pauperes meliores
[illegible] acciperentur [illegible] enim Jacobi 2 [illegible] introierit in conventum vestrum vir anulum aureum habens et veste can-
dida introierit autem et pauper in sordido habitu et intendatis in eum qui indutus est veste preclara et dicatis ei Tu
sede hic bene pauperi autem Tu sta illic aut sede sub scabello pedum meorum [illegible] apud vosmetipsos
et facti estis iudices cogitationum iniquarum [illegible] debet esse ut in bonis personis edificaverunt
religionem ad Christi honorem ut in eis impleatur [illegible] me a conventu malignantium et a multitudine operantium
iniquitatem [illegible] impediunt correptiones [illegible] quibus nova [illegible]
[illegible] clamabat [illegible] claustrales [illegible] regulas suas frangi et pedibus conculcari [illegible] qui
regularem in se preferunt habitum [illegible] In presenti [illegible] mortale [illegible] matrem [illegible]

p obedienciam inobedient viuunt nec platis suis reuerentibus vnde ut compicibus volunt acquiescere ut corrigentibus. Unde ut propri
antibus obediret. Quia requirere sue velamentum et excusacionis ponunt causas. aut etiam epi sui qui contra statum qua professi sunt
disciplina armat eos et munit ne obedientiam et reuerenciam abbati suo exhibeant. quia eos intra primam sue quiescionis aut auspicia
corde. sed et extra reliquis omnibus tam celestis republice inuiti milites prinsunt. Illas enim quidam religiosi credunt
defensiones ne quis post factam professionem ne post appellacionem violenter cicat aut iniuste vexetur. quamuis tam omnes contra epos p
canonicas suas pertimet. In quibus verbis tocius dissolucionis fomes et dissensionis incendium continetur. Quociens enim aliquis
religiosorum offendit unde disciplinis regularibus debet subiacere statim correpcionem correctionem qui debitam ad appellacionis
diffugium conuolat dicens se iniuste vexari. se esse violenter eici. cum si culpa talis sit pro qua eiciendus sit ne contagione pestifa
ceteros perdat interim postulabit iudicium ordinarium et conflabit conspiratores. pro tunc requiret et que secreta in capitulo corrigi
debuerant in consistorio publice proponuntur. Contendet alius ad consilios iudiciorum strepitus. et impunitatis delicti incentiuum pa
riet delinquenti. Contra scilicet ista mira cauendum. que si obseruata fuerint dissoluetur religio. turbabitur ordo et confusio omnibus
que subesse debuerunt. preesse incipiet. ut cauda in caput. et caput conuertatur in caudam. Et sic dicit. Prouerbiorum 19 Conuenti forenses
agent et statuent propulsos et sic admirere accusabunt quod est contra ultimum 1 Machabeorum primo. ne liceat sacerdotibus nimium facere
ad. aut ad duc. aut sui symone in regione conuocare conuentum. Liceat ergo prelato culpas regularium corrigere et officiales suos
qui vidit necessarium ponere mutare instituere. amouere. Quo prelatus de se talis ad ea que sunt supra se. que sunt super oculis dum sapientie
gladius quatuor posita. animus ergo respondeo ergo. Ut oculus dum sapientie vigilet pro diligencia quo ad ea que sunt. Arcendo malas
bestias: amouendo herbas noxias sanando oues saucias et reducendo deuias. Sicut patet. Quo ad ea que supra se
D ecimus de vita prelati quo talis se debeat in se. quo ad ea que subsunt. quo ad ea que infra se. Dicto scilicet quo ad
ea que supra se. Unde quod super eum est oculus dum sapientie. gladius quatuor posita. animus ergo respondeo ergo. Oculus sapientie
monet ut vigilet pro diligencia. Oculus enim vigil et insopitus omnes motus considerat actus. Iere primo virgam vigilantem ego video. Ergo
prelatus vigilet et nichil negligat quod sit ad salutem necessarium. Luce 2o pastores erant in regione eadem vigilantes et custo
dientes vigilias noctis super gregem suum. Et scilicet episcopus grece latine speculator dicitur. Decet episcopum imitari eum qui in specula positus
peccata diligenter attendere et postquam attenderit sermone si potuit et actu corrigere. et si non potuit secundum ewangelium scelerum operatores
declinare. quia si te non audierit dic ecclesie. si ecclesiam non audierit. sit tibi sicut ethnicus et publicanus. Mathei xviii. Vigilet ergo prelatus
ut arceat malas bestias i. demonum insidias contra abusus. Bestie quando vigilat ut oues dirripiat et dispergat. pastores
vero dormitant. Iere v. Optimates simul confregerunt iugum rupuerunt vincula. ideo percussit eos leo de silua. lupus ad vesperam
vastauit eos. pardus vigilans super ciuitates eorum. Confringit iugum caritatis ecclesie. rumpit vincula obediencie. leo de silua consurgit
lupus ad vesperam sevit. pardus vigilans incedit. leo est forcior. lupus callidior. pardus lascivior. quia per sevicia astucia
lascivia preualet dyabolus pro paruitate pertinaci. Dormitauerunt enim pastores tui rex assur. Petri v. fratres sobrii estote et vigilate quia ad
versarius vester dyabolus tamquam leo rugiens circuit querens quem deuoret. Sathan enim terra circuit qui quietus in celo culmine stare contempsit
ymo terram circuit qui carnalia corda scrutatur ut bona tollat mala mentibus inserat inserta cumulat cumulata perficiat
prefectos in iniquitatibus ad penam socios acquirat. Ut amoueat herbas noxias i. carnis delicias Ecclesiastici 38. Cor eius auertet
per fornicatores seu ad vitam et qui gloriatur in iaculo stimulo boues agitat et conuersatur in operibus eorum et narracio eius in filiis thaurorum. Cor suum dabit ad v
sandos sulcos et vigilia eius in sagina vaccarum. Sic omnis faber et architectus qui nocte tamquam diem transigit. Et prelatus
tenet aratrum qui carnem ducit. Cum gloriatur in iaculo in dignitate quam accepit si malos corripiunt. stimulo boues agitat
id est fortes et pigros ad penitenciam concitat. Et conuersatur in operibus eorum per diligentem consideracionem operum subditorum. Et narracio eius
in filiis thaurorum id est proponit eis exempla sanctorum. Vigilat ad versandos sulcos. ad eradicandos motus prauos et delicias carnis
sagiuntis vaccas spiritualibus bonis. Sic vigilat artifices mechanici ad perfectionem operis. Unde scilicet vigilia sua perficit opus. Sic
faber ferrarius sedens super incudem et considerans opus ferri. Et scilicet vigilia sua mundabit fornacem. quia expurgat delicias que in
flammat fomitem. Ut firmet oues saucias i. corroboret infirmas conscientias Apocalipsis 3o Esto vigilans et confirma cetera que
peritura erant. Confirma in bono non in peccato. Unde prosper pastores dicam volumus ut tu esse contendimus. Officium vero virtutis la
borem appetimus dignitatem. Tu dolore spiritum fortis a grege dilacerando non abicimus et quod eos remanserit ipse consumi
qui pro facultates diuites potentes non solum non arguimus sed etiam veneramur ne nobis aut munera solita offensi non dirigant
aut officia desiderata subducant. Reducat deuias oues i. animas erroneas in fide aut dubias 1 ad Corinthios 16 Vigilate
state in fide viriliter agite. Et scilicet propter quod dominus iam tunc vi vigilet ne pecus auertet. Nocte enim media vastator angelus
percussit egyptiorum primogenita. Fideles aut primogenita est inter virtutes. Sic enim debet habitans que nos filios efficiat spirituales
hanc dyabolus primo intendit auferre ut reddatur ceteris corpus eius. Unde bonum prelatum habet qui peruigilat quia racionem pro animabus reddituri.
Ita si rector nauis non vigilaret in periculis timendum esset de naufragio. Prouerbiorum 23. Eris sicut dormiens in medio mari et
sicut sopitus gubernator amisso clauo. Essent etiam castrenses in periculis si speculatores non vigilarent in eorum turribus. Unde
Mathei 24 Vigilate quia nescitis diem neque horam. Et si sciret paterfamilias qua hora fur veniret vigilaret utique et non sineret
perfodi domum suam. Sic reges custodes conuenit i. nocte prudencia vacat vigilando. Sic epi curam innumeris obseruacionis quia
si fuerint diligentes in subditorum vigilia coronabuntur in gloria semper. Luce 12 Beati serui illi quos cum venerit dominus inuenerit vigilantes.

Dicamus secundo de gladio humane potencie. Propter gladium humane potencie militet per constanciam quattuor modis etc.
Iste monet quod prelatus militet per constanciam contra tyrannum vel quemvis superiorem inquietantem ecclesiam. Unde sicut Iohannes crisostomus contra mi-
lites xpisti insurgunt qui vestem eius acceperunt. Sic hodie ecclesias spoliant et personas ecclesiasticas nominatas cum suis possessionibus inqui-
etant. Contra quos persona ecclesiastica sumit arma spiritualia non carnalia. ii ad corinthios x. Arma milicie nostre non carnalia sed spiritualia etc.
Licet plerorumque mos ut eis infertur vim vel iniuria ad inducenda bella statim prosiliunt armatorum cuneos instruunt et quod
libris vulgaribus prohibent dum sacerdotes attemptant cum tamen multum prave legem magis videant esse quam quod redditibus lesionum
et ubi est id. Si tulit tibi tunicam. da ei et pallium. Iste forte doceat prelatus in alto quod non compleat in opere quod est contra primum
qui solvit unum de mandatis minimis et docuit sic homines minimus vocabitur in regno celorum. Qui autem fecerit et docuerit magnus vocabitur
in regno celorum. Ita xpistus dominus cum secundum apostolum in carne ambulantes non secundum carnem militamus cuncta mundi furentis obstacula
non per districti examinis ulcionem sed per monita superavit innocuisse pacie maiestate. Ita docet mundi rabiem pociusque cessavit fre-
que arma corripere vel ledentem lesionibus inde. Propterea tamen cum inter regnum et sacerdotium propria cuiusque distinguantur officia. ut rex
utatur armis secularibus et accingatur sacerdos gladio spirituali. Hic autem sit quadruplex exhortacione ii thimothei 2o. Sic bonus miles
xpisti labora. quem secundum verbis cohortacionibus regimur ducem et patriam ab muit. Unde in luce milites xpisti. Iohannes milites stolares
cohortatus est verbis de eis. Neminem concuciatis neque calumpniam faciatis et contenti estote stipendiis vestris. Ad cohortacionis
istas pertinet mine de pena gehenne prout recitat petrus damianus de comite illo qui dampnatus est quia tenebat possessionem
ecclesie. Hec in hec verba. In theutunicis partibus Comes quidam dives ac potens. sed quod in illo hominum ordine prodigium est reputare
bone opinionis et innocentis vite prout humanum erat de eius estimacione iudicium. Iam decennium fere defunctus est. Post cuius
obitum quidam religiosus per spiritum ad inferna descendit. prefatum quoque comitem in supremo gradu cuiusdam scale positum vidit. Dicebat
namque quod scala illa inter stridentes et crepitantes voraces incendii flammas videbatur erecta atque ad suscipiendos omnes
qui ex eadem comitatu in genealogia descendunt constituta. Erat autem tetrum chaos et immane baratrum infinite patens atque
profunda diversum unde scala porrecta surgebat. Hoc quoque ordine succedentium sibimet series texebatur. ut cum quis eorum
novus accederet. primum interim scale gradum teneret. Is autem qui illic reptus erat alii quibus omnes ad profundum et gradus in ima
descendunt. Cumque alii atque alii ex eadem genere homines post carnis obitum ad prefatam scalam per tempora in valla confluerent et alii
pertinus concederent ineffabiles necessitate inducti ad inferiora migrabant. Plane dum vir qui hec contemplabatur causam tam horren-
de dampnacionis inquireret et presertim cur ille comes sui temporis periret qui tam honeste tamen decenter vixisset audivit
quod propter quandam predii possessionem Metensis ecclesie quam beato Stephano proavus eius abstulerat cum vi iste iam decimus in hereditate
successit. omnes isti uno eodem supplicio deputati sunt. et sic eos ad penam non dispar avaricie culpa coniunxit ita
ut ille ad perferendas atrocis penas incendii quem supplicium complanavit. Hec eciam iure iniusti possessores adiutant et
subtilius caveant ne dum se de redditibus ecclesie saciant ebrietates per medias medullis suis flammas depascant. Oracione sic.
Exo. xvii. Militat Moyses contra Amalech. elevabat in oracione manus et vincebat. fidei inimicos. Zach. x. Circumdabo
domum meam ex hiis qui militant in euntes et revertentes et non transibit super eos ultra exactor. Cesarius in gallicanis finibus
fertur auditum. Namque inter abbatem et quendam secularem potentem orta est non levis de possessione contencio. Dum decertando cum irrigus
tandem conventum est ut ageret armis et seculari parat militum copias campum peracturus. in gradibus cuneos ordinat acies
struit et ad agendum fortiter omnium mentes inflamat. silvescunt omnia gladiis rubent clipei vociferancium clamor ac
tollitur. bella stringuntur et ad congrediendum hostilis acies se parat. Abbas autem non in armis ponens spem suam sed in divine
pietatis auctore constituens cunctos qui per se divinitate confirmavit suum exhibuit comitatum. solos autem monachos suos equis
imposuit. capita cucullis operiri precepit sic quod cum illis velut galeatus et loricatus fidei munimento et pro vexillo ad
locum certaminis venit. Cum quod vir ille non ferrea ut sperabat arma conspiceret sed typum celeste atque angelicam aciem comitum ad
versus se tantus cum suis omnibus dum timoris horror invasit ut desilientes de equis pertinus arma proicerent. Tunc se
humiliter studuit indulgenciam flagitaret. Sic iste titulos victorie triumphalis obtinuit qui non in frementibus equis
non in micantibus gladiis spem posuit sed ex divine tamen potentie virtute presumpsit. Sic enim dicitur in 3o libro Vegecii renati de
arte militari. Cum pauciores et inferiores se noverit hic milites ex uno latere aut monte aut civitate aut mare
aut flumine vel hic subsidium quod ad soliditatem civitatis per confidenciam mentis ascendat oracio et tamen celeste
monet assidua supplicacio cor per amaritudinem quod mare affligit contritione vel quod flumales lacrimas elicit devocio
magno contra hostes ex una parte fruitur subsidio. i Machabeorum 2o. Iudas machabeus fortis viribus a iuventute sua sit
vobis princeps milicie et ipse aget bellum populi. Machabeus ingeniosus interpretatur. Hic autem est subtile ingenium tempore
obsessionis aut belli nuncium oracionis mittere ad dominum suum a quo prius obtinet castrum. Orent pro omnes et plurimum
sacerdotes et vehemencius super omnes propter quod de lege bellorum dicitur xii Vegecius. Cum sibi debuit tecta cum militibus civitates vero
facturum se cum paucissimis ac fidelissimis ac pociusque imperatorum. Exprobracione. Ita hic remedio utitur ecclesia in eos
qui duri sunt et rebelles. non in eos qui mansueti sunt et humiles sicut in medicina faciles egritudines curantur per
emplastra vel quedam liquabilia. graves autem per sectiones et cauteria. ii regum. paralipomenon. 18. posuit David milites in
Damasco ut syria serviret et Damascus potus sanguinis syria sublimis ut gravis ecclesie firmat nobiles

et potentes ferunt communicatos gratiam que vita est anime, qui eius sanguinem ebiberent. Et quia tales communicatos contempnunt, audiant
Petrum Damianum dicentem: Inter mores degeneres moribus sed maiorum titulis insignitos, confundunt sua imperiali sub specie complaudit
prohibita persistit communicatis adhesit et totum ecclesiastice censure vigorem nugarum puerilium fabulas deputat. Cum
ecce hec ad divine indignationis iudicium contingit, ut panes de imperialibus mensis impleat, ante tamen ora pereunti inti-
gentes. Et dum propter sacerdotalibus se non stimulat, qui vigilare sibi ad salutem noluit, in cubiculo dormientem repente
de celestibus irruens fulgur consumpsit, compertus moriendo divini furoris sinum, qui voluntatem suo domino timeret adhibere contempserat
medicinam. Sed iste dicti propagator qui claudit ecclesie suspenderit divina cantica cogitur et si medicinam qui panes propositionis
in mensa domini convenerit manducare. Claudit enim te timorem dei in et afficit sic populos sic sacerdos. Hec est ultimum ecclesie
remedium, quod cum summa deliberatione procedere debet in medium, qui carne supra de clericorum plenos putans laicorum perdit ar-
mata consilii in publicis et privatis colloquiis, inflat eiectionem sacerdotum, dicentem tempora querelas pressurarum, dicunt se
solvere quod non rapuerunt. Sed pro alias iniuste privari sacris causis quibus pati sic beato Gregorio sunt parere. Contra Rex propter precepit
ipsum militibus suis ut protegerent eos, quod est pro te tamen anathemate. De quo contingit etiam si fiat iniuste. Iob XXX: Multi-
plicas iram tuam et pene militant in me. Quod est mira compassio quod quos divinitus iunxerunt, tantis preliis deponi per-
mittunt. Unde videtur multis prudentibus quod malefactor voluerit presumendo et confidit, apparet se publicis presens cum ipsis communicantibus
communicaret diebus dominicis et festivis et loca ad que accederet quorundam mortaret in eis cessaret semper a divinis ... quod
Leonem papam nil obiciet qui dixisse legitur contra militarem. Quibus possumus primitus respondere quod privilegia paucorum non faciunt
legem. Quemadmodum nec Petrus ob hoc apostolicum tenet principatum quia negavit. Nec David meruit prophetie oracula quia viri ali-
eni thorum incestavit. Non hoc iudicare vetat lex presbiteris qui forte non invenerunt innocentes. Non lego quod hec fecerit vel docuerit
Gregorius qui tot a Longobardis rapinas et violentias est perpessus. Non Ambrosius Arrianis bellum intulit. Non pro hec non
... qui ... a Longobardis rapinas et violencias est perpessus ... triumphantes dura supplicia pertulerat
de diabolo triumphant pro pacientia et constantia apostoli. Sed etiam considerent et invicte triumphantes dura supplicia pertulerat
ergo pro fide qua vobis vivit etiam nunquam ficta corrupi arma gerebit ut katholicus voluerit. Timeo pro tremens et tu
situs ecclesie facultatibus locantur acies sacerdotum iusticie vel impio sit in gladio debachantur. Cum ecclesiastici negoti
leges divinat fori vel sacerdotalis edicta concilii ne quod agitur in temporalibus iudicium et principium scelatum, in ecclesie vitatur
obprobrium et dispendium congressione bellorum. II Thim. II°: Nemo militans deo implicat se secularibus negotiis ut ei placeat
cui se probavit. Non est bonus miles qui pro capienda iusticia militie surrigit, sed potius qui reclamans ingerit et
tostaunt bello non redit. Nunc sustines pro pacientia nunc iborum vibrans spicula pro invicta mente constantia et semper se
vincere fuit, deponens morti propter iustitiam, ut libet opprimentis dicit qui hec est militia et vita hominis super terram. Sed cap-
tivitate fuit deponens morti propter iustitiam ut libet opprimentis ... de quatuor impedimentis

Propter munus gratie paret se ad suscipienda consecrationis efficacia, ubi de quatuor impedimentis. Unde in II Cor. VI: Hortamur
vos ne in vacuum gratiam dei recipiatis. Licet enim in aliquibus videamus. Cum vitat actus contemptos et consecraciones. Quod
apostolus ne in vacuum dei gratiam recipiatis. Licet enim in aliquibus videamus cum vitat actus contemptus et consecratores. Quod
Modo III° munus gratie quod prelati merentur dei ad suscipienda consecrationis efficacia. Vide in II Cor. VI: Hortatur
vocat vitiosos ad officii quorundam. Cum vacat pro se ipsos circa aucupium et venationes, quod edificat muros et terrena ma-
ior. Videt enim consecratorem qui abhorret officium et nomine episcopi, sed episcopatus emolumenta percipiunt et episcopales redditus
ad usus commodiores usurpare contendunt et personaliter vocantur electi, non attendentes ad apostoli: Ne quis deserat gratie.
Dei spiritualis consecrationis ipse cum omne iniplent honorem, sed avertens onere et labore propria appetit voluptatem. Scriptum est quod
indignum se ipso facit qui ipsi iustitie erubescit, et qui se primum confessus est coram hominibus. Hunc ipse coram patre confitebitur
in celestibus. Sic pro munere gratie munus acceptat pecunie, dum rapinis inhiat, pauperes opprimit, affectat potius gloriam
moventur nisi quia consecratio gratiam forte non adipiscatur. Quia grypheos aliter accipit milvus et vultur, quia rapaces aves
sunt in lege domini reprobantur et a sacrificio prohibentur. Vereor ne quosdam eorum reprobant dicens quod sterile iustitiam erubescunt
et ingenium eius contumaciter abegerunt et elongabit ab eis benedictio quia benedictionem gratie noluerunt. Vocat etiam quosdam episcopi
barbatos et ignaros ad officium quorumcumque, dantes offensionem ut vituperetur ministerium nostrum. Domini presumptione sacrilega
dehonestat episcopalis eminentie sacrum. Unde I Pet. IIII: Unusquisque prout accepit gratiam, in alterutrum illam administrantes sicut
boni dispensatores multiformis gratie dei. Gratiam enim quam quidam accipiunt in consecratione electorum debent diffundere ad alios
in officii commune. Sicut enim corpus est unum et membra habet multa, et omnia membra corporis cum sint multa, unum corpus sunt.
Ita et Christus. Anima enim una est et omnia membra vivificat, sed non una et eandem vim membris omnibus ministrat, et quod alius
concedit alius negat. Oculus enim ab ea recipit ut cernit, tamen alius vivat sed specialiter ut videat, auris ut audiat. Sic
gratia spiritus sancti universis in Christo renatis vitam fidei concedit, quia iustus ex fide vivit, sed tamen aliquos ad ecclesiasticae dignitatis
ministerium provehit, velut quibusdam superioribus membris specialia dona concedit, et utrum sunt oculi distorti vel pro lusci nares
sive aures non distinguit sed utrique distribuit officium congruum, ut quocumque modo videat, non curat cuiusmodi sint membra sive
honesta sive feda, sed magis loca in quibus sunt naturaliter constituta. Sic spiritus sanctus ad conferendum spiritualis gratie sacramentum
non tam meritum vite quam iuncti gradus attendit officium, unde non tam consideramus ad gratiam dispensandam sive membra

ecclie sunt honesta seu inhonesta quia loca ubi sunt posita. Et sepe contingit ut membra que sunt excellenciora officia sunt deformia
cum tamen alia sunt decora quia que inhonesta sunt nostra habundanciorem honestatem habent. Et in hoc maior confusio quia cum aliqui grav
sacre unccionis unctionem acceperint celebrant ordines ecclias altaria consecrant benedicunt abbates et victu et vestitu insaciabiles
indicantes sacram nomine redempcionis contulerunt in questum cum tamen eos quorum ordinacio dubia est sacri canones non admittant. Non
enim illos episcopos reputant quorum consecracio ignorantur. Vacant enim quidam prelati non gratuito muneri vel ope operacionis sed aucu
pio vel venacioni. Isti sunt qui in avibus celi ludunt. Non attendentes quod tiliou et accipit non bene convenit afflicto. Sicut ranus et con
trariu voluptatis ait apostolus ii ad Thim. 2o Fili mi conforteris in gratia que est in Christo Ihesu. Hoc est per gratiam in pectore evangelij
non vanitatis et aucupij. Videmus quosdam quorum mentes animi delectacio totas occupando consumit qui contra genere ut certa
tiraj cuius rerum poete referunt migit ab avibus devorari. Satis enim ab avibus devorantur qui animi vanitate torquentur non
curam animi sed omnium susceperunt quibus timendum est ne eos gregem domini computent in sinistra cum eodem qui aves omnibus
postulerunt volucres celi sunt et pisces maris non ad voluptatem concesse sunt homini sed ad sustentandum. Sed cum tamen hec volucres dep
datione et rapaces volucres celi nullo censeantur quorum corporis celo clauduntur et in silva pandunt. Sunt etiam qui recreata
gratuitate pastoris vitam suam circa venatum totam impendunt et canibus usque ad canos intendunt. Non advertentes quod Nicolaus
papa suspensionis et excommunicacionis in Lamfredum episcopum dedicato sunt decernit quia venatica concepit. Unde aut in mo viros illustri
potuit invenire qui venatica concupiunt gracia voluptatis sicut Acn pedem cuiuslibet aut Erithmanthi inhanti placare +
et nemora victor Alcides auctor romanam gentis virorum cot fudit maleque apro calidone vastatore prostravit. Sed
quid de hiis nobis qui foris sunt. Tunc comparacio gentilium et domini predicatorum qui tenentur venari non feris canibus sed homines
ut ad fidem revocentur et mores de carnium latebris et dumetis. Vacant etiam scacis et aleis. Et ut recordentur quod canonica
decernunt auctoritas ut aleatores episcopi deponantur. Et licet statum scriptura non posuit puto suo prejudicio primo secundum Petrum Damiani
decernunt auctoritas ut aleatores episcopi deponantur. Cum dictus Petrus Florentie
episcopum in epistola ad Hyldebrandum apostolice sedis electum utriusque ludi genera alee nomine comprehendit. Cum dictus Petrus Florentie
cominitatis episcopum qui in scacis luserat tercia psalteria precepit ut persolvet et xii pauperum pedes sub totidem numismatum ero
gatione corporum quia rectacione lavaret. Ut qui hoc culpa manibus et finmo committitur lavando pauperum pedes manus suas a
gratione corporum quia recitacione lavaret. Ut qui sunt duo que per fluendos rivos ostendat reformaret
cotagio reatus ablueret et impinnes aliarum ora vestigijs pace sed cum duo que per fluendos rivos ostendat reformaret
Vacant etiam edificiis murorum non edificacionibus animarum ut dicat ii ad Cor. xiii. habundancius omnibus laboravi. Sed non
eis competit quod precedit. Gratia eius in me vacua non fuit. Unde id quod imitatur ser pro verbo predicatio. Non at ego sed gratia dei
mecum. Sed apparet eorum industria circa lignorum petra vel domorum edificia que gratia constantie quod vincula construuntur quod indaginem fere
claudunt. Si etiam dissolvuntur si non eorum femoralibus castitatis balteus apponat vel si claustrorum ostia relinquant. Item ubi
litas quod fimo et cetera aggeritur sagmatur impinguatur. Si in cultura domitur messores ut evellit spinam et tribulum quod turpat
ut verbum domini seminatur. Numquid deo cura est de bobus et asinis ut cetera boves et asinos. Prelati tanta sollicitudine paciantur.
Propter pondus ecclie tenetur prelatus ultimum virtutum eminenciam quo ad quatuor.

Propter pondus ecclie tenetur prelatus ultimum virtutum eminenciam. Sicut enim mutuo in fabulis. Sicut piar
Orcas secundo de pondere ecclie quod prelatum movet ad ultimam virtutum eminenciam. Sicut enim mutuo in fabulis sic piaz
portat etiam per parte solicitudines et comissa. Et io ut hec periculum timeretur vocat natus est prelatus quod dicit ipse
portat pondus diei et estus dies temporalis prosperitas estus temptacionis adversitas. Unde ab alcius dies timeat et in fer
portat pondus diei et estus dies temporalis prosperitas estus temptacionis adversitas. Unde ab altissimo dies timeat et in fer
nos temptacionis que ad tempus sit plebem custodiat. Isti sunt gigantes qui portant orbem quadruplici pressi pondere
ut ii ad Cor. x. per id quod est momentaneum et acquirit pondus eternum glorie. Ergo quantum ad deum populum reconciliant per
orationis dulcedinem. Sic Aaron hoc suo quela properans deprecans pro populis. Fruitus sue statum perfectus oracionum et per moesti
deprecacionem allegans restitit ire. Sapie 18. Et stans inter mortuos et viventes pro populo deprecatus est et placatus dominus.
Num. 16. Hoc est pondus sanctuarij secundum quod Num. 3o. Recepit pecuniam Aaron in redempcionem quorundam primogenitorum. Pondus
autem sicli est qui per obulos habet ut in duobus preceptis dilectionis dei et proximi duplicata fuerit doctrina decalogi.
Sic Moyses devicit Amalech elevatis manibus in celum. Manus autem eius ponderose erant. Deus autem ponderator est spiritum
Prov. 16. Tunc enim spiritus deus ponderat cum orancium affectus considerat et eos reputat maioris ponderis quos maioris
comperit esse fervoris. Quia quod est pondus in corporibus hoc est amor in spiritibus. Unde tunc populus deficit cum Moyses manum
remittit et prelatus orare desistens quia fatigatus sub pondere contrahebatur ipsa 26. Unde etiam secundum pondere usque
ad lassitudinem contrahebantur et gravita sunt sibi non potuit firmare portando et aia corporum in captivitate. Ibi erat
antiqui prelati et deus obediebat eorum voci. Dicit autem unde quod recitat Petrus Damianus. Cum Novariensis episcopus
in Theutonia cum dato episcopo conviator incederet et imminente hora refectionis episcopus Theutonie quid apponeret non haberet
estuare cepit et caritate animi dilatare et in arto positus quid apponeret cogitare cum repente grues sibi locum in
vite congruente conspiciunt super ubere turmatim volitare ceperunt. Tunc episcopus in fervore fidei constitutus dixit inquit
propere una de gruibus istis ad nos deveni ut finis tuis de beneficiis munere tue satisfaciat caritati. Mira res
audiencium dulce colentes. Unde verbum ex ore deprimitur mox non prius corporis gruis terra teneret ante ora eorum de
mergitur. Item fides que per dilectionem operatur adimplet. Tunc ad se invitabilem se prebeat per compassionis pulchrez

leuit xix° Statera iusta et equa sint pondera. Non habet equa pondera qui subditis importabilia imponit Mt 23 et digito
suo ea mouere non vult. Hec enim sunt pondera que nec patres nostri nec subditi portare potuerunt. Non nisi in scriptis gustacionis pulcritudinem
reputet. alii ad portandum se subtrahent et deponent. Hoc enim est pondus quod dampnat in publicis. habere in saeculo duplicia
pondera maius et minus. minus in prelato et maius in subditis. quod dampnatur Deuteronomii xxv contra decreto legis. Ipse enim qui omnia con-
stituit in uno pondere et mensura. prelatorum requirit opera ponderata. ne pondus dolosum appareat et vita regiminis contradicat
sicut de quodam episcopo recitat idem Petrus. Iohannes ... episcopus pauperculae cuiusdam viduae porcum quem velut spem sui victus
alebat precepit auferri. suis ferculis preparatum non segniter preparavit. illa gemitus affudit et fletum. ut sue sibi vite redderet
nutrimentum. sed renuens episcopus. dum lacrimas viduae facit delicias gule sue mox percussus in gutture vulnus incurrit quod
nullis medicorum studiis donec vixit evasit. Qui tandem episcopales infulas monastica professione mutavit et longis
post temporibus vixit tamen usque ad obitum tanta lesi gutturis laborat molestia ut nisi cum magna difficultate traiicere ali-
menta non posset. adeo ut ad reiciendum se mensam succedentium sibi fratrum in refectorio disiungeret. et ipso tantum ubi capere per
stomachus recipere potuisset. Scribit etiam idem de Dusmo episcopo qui quarta feria que initium xlme dicitur. fecit sibi convivium preparari
opulentis opibus instrui et balneum preparari et vocatis militibus et obsequentium turbis diem duxit letum cum adhuc lucescentem
cineres in capitibus fidelium estimabat ingurgitatus mero et ventre multiplicitate ferculorum distendit et ecce vultum
eius tunc vegeti et incolumis paralisis repente corripuit et eius faciem inhonestum visum et ora distorsit qui per plures annos
post modum vixit sed hoc in se ... insigne portavit. Iste quia gustacionis sue non observavit pulcritudinem sed dum ...
pondus abiecit. duram sustinuit ... nobis timeamus quod si deus in presenti sic punit in futuro tamen quanto pondere ...
Job 31. Semper quasi tumentes fluctus super me timui deum et pondus eius ferre non potui. Gregorius ... ponderis ... quo ferat
... quasi tumentes fluctus ... sic in periculo maris ...
... que repleat si modo ferre vix valet illa que purgat ... sic abiicere debes temporalia ... ut vivas eternaliter. Sic
stante ... pondus navis abiciemus ut vivas temporaliter ...
enim navis enatat liberata que mergebat onerata. Quantum ad subditos ut defectus eorum sustineat per ... fortiter
vir Moyses Numeri xi Cur imposuisti pondus universi populi super me. Numquid ego concepi hanc multitudinem vel genui ut dicas
michi porta eos in sinu tuo sicut portare solet nutrix infantulum et defer eos in terram pro qua iurasti patribus eorum. ... intel-
ligere spiritualiter apostolus i. Thess. 2° ait Facti sumus parvuli in medio vestri tamquam si nutrix foveat filios suos. ... eius ...
tuetur etiam quod parvulus mamillam mordet ... est notare quod Moyses de filiis suis conquerit Deuteronomii p° et super eadem ...
a deo datur ubi dicitur Non valeo solus sustinere vestra negocia pondus et iurgia. et tamen instructus a deo sic adiecit. Date
ex vobis viros sapientes et gnaros quorum conversacio sit probata in tribubus vestris. Non enim Moyses laborem se subtraxit
sed adiutorium quesivit. quia continuato ... pro diversis officiis pondere quod sustinet fit levius in labore. Sustineat ergo prelatus
... temptationis quam infert sibi subditus. Non indignetur ad verbum aut casum sed equanimiter
sustineat et non conspet animi affectum. Legitur enim in collationibus patrum de quodam heremite sene qui ... annis in
heremo commoratus pollebat abstinentia singulari adeo ut nec venerabilis paschalis dies ab eo potuit participacionem communi
... ne quantulacumque
... in qua fratribus cunctis pro ... in ecclesia solus ... non potuit ne quantulacumque
... fratribus obtinere mereri. in qua fratribus cunctis per ... retentus in ecclesia solus ... non potuit ne quantulacumque
propterea leguminis suum videretur proposito in aliquo relaxasse qui angelum sathane velut angelum lucis recepit et
... de angeli sponsione non dubitans se promittentis non posse dis-
eius monitis obediens. se in puteum altissimum precipitavit. De angeli sponsione non dubitans ... quod ad propositum magis est
... et in mortis articulo vix potuit revocari ... per ... prelatorum ... quod ad propositum magis est
... subiace et in mortis articulo ... in heremo iuvenis ac-
ut aliorum defectus sustineat. quod in eodem libro scriptum est. audiat. Cum ad quendam senem prelatum in heremo iuvenis ac-
cessisset et se inquietudinem spiritus formare dicebat et ut seniorum solacium et orationis remedium haberet ubi eum corripuit
amarissime non ... que titillacionem potuit appetitus libidinis. Ille ergo iam seniorum auctoritate commoto et
amarissime ... nocte que titillare potuit appetitus libidinis ... audivit
de perficienda concupiscentia cogitanti occurrit abbas Apollo. contemplans ex vultu ... et ... audivit
ab illo se velle ire ad seculum et quod monachus esse non posset sed in abbate sui ... uxore ducture. Et cum ille eum co-
solaretur. asserens se ... idem ... nec tam laboris contemplatione quod ... dei ... peste liberari proposuit ab
eo vinci dies indicias. et ad cellam predicti senis appropinquans expansis manibus oratione fusa cum lacrimis ait. Deus
qui solus es arbiter occultorum virium humanarum gubernator ... in sene isto ut saltem doceatur
in senectute infirmitati condescendere vel compati iuniorum ... vidit ethiopem nigrum ignita contra senem iacula
... qua inuenis
iacientem quibus cum esset sauciatus velut amens et ebrius huc atque illuc cursitat et eadem via progreditur qua iuvenis
ille discesserat. Quod videns abbas Apollo intelligens libidinis telum quod ethiops iecerat in eius corde fixum. Cui
inquit cum ... puerilis ... tue gravitatis oblitum. Nec cum ille ... confusus
... ad cellam et intellige te vel ignoratum hactenus a zabulo
... illum ... libidine late non ... ad cellam et intellige te vel ignoratum hactenus a zabulo
vel despectum. Nec te sibi corpus esse meum ... quibus ille affligit quotidie ad eorum profectum qui vivunt in te ... iaculo
per tanta annorum serie quibus in hac solitudine vixisti non dicam respuere sed nec uno die ferre potuisti. Deus et te deus
passus est sauciari. ut saltem in senectute disceres compati infirmitatibus et fragilitatibus iuniorum qui iuvenem
non tamen non fovisti sed quem in te fuit desperatione ... devorandum sathane tradidisti. Dyabolica illusione temptato

que nequaquam tam vehementer appetisset qui te nunc usque impetere designatus est in virtute animi eius inspiret cui morderis cum suis iaculis igitur anticipare et prius conatus est. Cum intelliges fortiorem cui tu tanta violencia conflictum intulit vehementer. Disce ergo laborantibus compati animumque quassatam non comprimere non conterere lignum fumigans sed eruere eos qui ducuntur ad mortem. Tertium ad adversarios eos cohibeat per iusticie rectitudinem. I Reg 31. Totum pondus prelii versum est in Saul. Philistiim pugnantes contra Saul. Sic nobiles prelati et ceteri impugnantes. Interficiuntur cum pastore cadentes. Quia magis nomine bibe. quod contra hostes Christi confligere tractes vel statuerit et una cedat atque conflagrata cremat Pallas maritime gravi Illic Atrides illic tendebat Ulixes Et pugnat fluido Pyrrhus tota mero Dormiens aufferunt arma et claro non deferunt. Totum bellorum pondus in prelatum convertitur aut si steterint aliquid sibi divide defraudat potiorem arme ut prelatus per experientia distat vel Eccli xiii quod pondus super se tollit qui honestiori se socius est. Dicitur quievit dominus cum conturbabit ca- cabus ad olla si cum se collisserint confringent. Vox persone ecclesiastice multo ab a militibus occiditur. Ideo malum hoc. Per prelatorum rectitudinem et iusticiam arceat etiam iniusticias sua prius coerceat et si illa non sufficit cum supplicat gladius secularis sive rei auctoritas ex synodo Urbani ex decreto Gregorii etiam Nicolai episcopi Galliarum ex Gelasio et Martini pape et ex Gelasio Carthaginensi tercio et ex multis sanctorum patrum institutionibus emanat. Consurgat ergo qui dormivit et vigilet super Egyptum quod descendibus imputatur quod Allophilis id est Philisteis archa domini capitur. Saul cum filiis occiditur et a laycis etiam dei sive quod vilescit quod nomen domini in vanum accipitur quod Malchus ferit in dominum gravat quod gladium Petri rubigo consumit quod Christi sacra vilescit. Assur in Ierusalem et Balthasar in domini vasa sacrilegas manus extendit. Persone gemunt arma prodo perit. Unde Petrus qui vocitat de suo Christo qui in pluptarupe neapolitane regionis iuxta via publica solitarius habitabat qui mi- qui nocturno tempore psalleret et fenestram cellule horam expletator aperuit. Tunc vidit multos nigros homines cum ethio pes iter carpere et longo tractu onustos feno sagmarios conmiare. Cumque eos inquireret qui essent cuius vero rei gratia. Ideo pos iter carpe et longo tractu onustos feno sagmarios. Cumque illos inquireret pabula non pecoribus alendis sed fomenta pocius incendiorum pabula evertaret. Ihaligum inquit sunt Capue principe scilicet Pandulfi qui iam decessit et Iohannem magistrum militum igitur honoribus conburendus prestolamur etiam in proximo Capue principe Pandulfi qui iam decessit. Ideo vir dei prefatum Iohannem impiger adiit. Que viderat que ex neapolitane civitatis qui adhuc vivit didicit. Ideo vir dei prefatum Iohannem impiger adiit que viderat audierat fideliter cuncta narravit. Per idem tempus imperator Otto adversus Sarracenos preliaturus Calabriam festinabat audierat fideliter cuncta narravit. Hic ergo audiens Iohannes ait: Modo necesse est nos imperatorem occurrere et cum eo sibi de huiusmodi statu prudenti consideratione tractare. Porro post imperatoris abscessum spondeo quod et seculum desera et monastici ordinis habitum sumam. Ut ait probabit utrumque. Porro post imperatoris abscessum spondeo. Quod vero ad memoriam Capuanus princeps qui venerat Pandulfus iam mortuus reperit. Ipse verum esse quod ille narrabat invenit. Protinus ad menia Capuana dirigitur qui venerat Pandulfum iam mortuum repperit. Ipse verum esse quod ille narrabat mirum protinus ad menia. Quo mortuo mox nescimus. Iohannes autem illas partes imperator attigerat paucis diebus post supervixit. Quo mortuo non aliud fuit nisi igne vel gehenna eructuat in flammas erupit ut liquido probaret quod fenum quod a demonibus parabat. Nec aliud fuit nisi igne ita ut scribit idem Petrus. Quocumque in illis partibus regibus dominus tunc incendium qui prius ac regibus hominibus debebatur. Ita ut scribit idem Petrus. Sulphuree resine congeries ex ipso Vesuvio protinus fluunt ut montis ignis erumpere de predicto monte videtur. Tanta quod sulphuree resine congeries ex ipso Vesuvio protinus fluit ut torrentem faciat atque defluente impetu descendat vel si corporalibus oculis videri potest quod in Apocalypsi de regibus dicitur quod post illorum est in stagno ardenti igne et sulphure quod est mors secunda. Capitulum prelatus circa doctrine sancte studium debet esse per meditacionem.

Intentus.

Magno fervore delibuti domumque ingressi ad regimen et ceteri qualis debet esse vita prelati. Nunc ratio qualiter doctrine debeat. Scilicet ostendat. Ubi primo ostendat quod circa doctrine sancte studium esse debeat per meditacionem intentus. Secundo quod sermo probitatis vel multis et utilis. Tercio quod sermo et facundia patris esse debeat et gentilium et hereticorum. Quarto quod magis mayor se ostendit sanctus Paulus. Quinto quod si doctrina non fuit in prelato plena et in decorum insultus. Quinto quod si doctrina non fuit in prelato plena detrimenta pariet populis. Sexto quod huiusmodi doctrine duplex est modus. Capitulum prelatus circa doctrine sancte studium esse debet per meditacionem intentus. Unde cum vel huiusmodi verba et negocia secularia cor prelatorum deficiunt et eciorum occupacionum impulsibus tumul- tibus corruit sed per studium meditacionis resurgit. Meditacio quoniam per mandata custodit. Psalmus: Quomodo dilexi legem tuam domine tota die meditacio mea est. Tollat enim meditacione carnem mortificat mentem purificat proximum edificat et Christum honorificat. Carnem enim meditacio mortificat. Ecclesiastes xii: frequens meditacio carnis est afflictio. Et est enim vigilia honestatis quod recoma desiccat et tabefacit. Capitulum xxxvi: Vigilia honestatis tabefaciet carnes. Genesis xxiiii: Egressus est Ysaac ad meditandum inclinato iam die debilitato scilicet carnalis concupiscentie fervore. Secundo mentem purificat. Meditatus sum inquit psalmista nocte cum corde meo et exercitabar et scopebam spiritum meum. Et enim meditacio sollicitat timorem. Ysaie 33: Oculi tui videbunt terram de longe. Cor tuum meditabitur timorem. Dum enim nos meditatur remo- vet timore. Ysa 23. Oculi tui videbunt terram de longe cor tuum meditabitur timorem. Tercio inducit ardorem quia tanto magis ardor quodammodo in tuo succenditur et tot apparatum timeo supplicacit. Proficiat ardorem. Tercio inducit ardorem quia tanto magis ardor quodammodo intus succenditur et genitum turba expungitur. Quanto magis in statu proximi meditatur. Unde metaphorice commendat. Et in psalmo: Vim de- siderabit huius ardoris. In meditacione mea exardescet ignis. Et Ysaie: Omnes gemitus meditacionis et supplicacionis. Ysaie xxxviii ait: Sicut pullus hirundinis clamabo meditabor ut columba. Quarto inducit quendam fervorem amoris. Et psalmista vo- mane. In matutinis inquit meditabor in te. Quinto proximum meditacio prelati edificat. Deuteronomium vi: Erunt verba que ego precipio tibi in corde tuo narrabis ea filiis tuis et meditaberis sedens in domo tua. Ysaie xxviii: Precipit Moysi Christo dicens

ffaties in or tulos aureos quos pones p in or arche angulos facies q vectes de lignis sethim et opies auro et inducet p tulos q s in arche latib ut portet in eis qui sp erut i tulis nc unq deponent ab eis. Archa ecia
q or tuli aurei i q or arche angulis doctrina q gtinet i q or evangeliorum libris q dilatauit eccia p q or ptes orbis.
Vectes de lignis sethim inserti in tulis plati fortes et iputribiles eccia portabes pplin doctores auro opti splendore
vite fulgetes et smone sapie insonates qui sp esse debent in tulis nec unq extrahi ab eis q qui doctrine pple vacat
sacre meditatois studio iugit intendat. Ppt hc em sp erut vectes in tulis ut cu nece esset archa portari s tuc int
mittent vectes poss officiu retardari q cu plati sup aliqui questione spali interrogat tuc p nd meditet s st in
sptiuri pmeditati et sp ad rndendu parati. Ppt hc Gregorius Cu spuale aliquid a subdit pastor inquirit irrigmosu
valde est si tuc querat discere cu questione dz enodare dz tulis vectes inheant ut sp in cordibus suis eloquia sacre medi
tates testament archa sn mora eleuet s qd nece est ptinus docet. Nomen ecia honorificat in quo sm cordis ibium
collocat et busitia que eidem dns opposuerit traduxerit et retractat. 2e ed dc p sapiam illuiat. Audi cordis collocacio
meditacio mea cordis mei in 4o tuo sp. Audi inspectoim Memor fui dierum meorum antiquorum meditatus sum in omib
opib tuis et in factis manuum tuarum meditabar. Audi sapie illuia dz Eccl xiiii Beatus vir qui in sapia morabitur
et i iustia meditabitur inspectoem dei. Et pu xv Mens iusti meditabitur sapiam os impiorum redundat malis
Qui sacre meditacionis studio vacat de vitalis pabulo quod. Quod smo pdicatoris plato est necessarius.
Quociens dulcius rumiant plati subditos suauius pastat de quorum ore vbu dei tanto dulcius auditur quanto corp
actio smonem contra no videtur q de ppa vita sumunt qd p lingua pprio offerunt. Vnde Gregorius omelia xo sup Ezechiele
Cum vita sua intus pensat et qd suo foris amouendo alios edificat q in corde lingue tamin tingit in eo
q manu vbi pprimus sentit optimus. Ppt hc in officio platois necessa est vbu pdicacionis Deutr vi Erunt vba hec
i corde tuo et narrabis ea filiis tuis. Hc em est vbu vitale afferens fructu s tu habeat modu debitu et sit inshe
gtentus. Audi fructu pu 2o Suscipe vba mea ut multiplicentur tibi anni vite tue. Audi debitu modu pu 16 ffauus
mellis vba composita. Audi vbu insic gtentu Eccl 18 Sensati in vbis et ipi sapienter egerunt et ipi intel
lexerunt vitate et iusticia. Et ysa 45 Egredietur de ore meo vbu iustie. Est at fructus vbi quadruplex Curat em
infirmitate 4o Reg 2o Sanate sunt aque iuxta vbu helisei. Aque iste pplin multi quos sanat vbu ab infirmitate
pcti q misit vbu suu et sanat eos et eripuit eos de interitionibus eorum. Sic em corpus subiacet infirmitatibus sic
aia pluribus affectonibus z plib. Vnde corrumpitur celerius et sanat difficilius. Sic at medici qui corpa curat medi
cinis plurius afferentium z pl nata diuersa pcurat et alii q solo beneficio aeris naturalis ul q beneficio sompni consequitur
tam in varietates et adiutoria diuersa procurat. et alii q solo beneficio aeris naturalis ul q beneficio sopni consequitur
eger sanitate sn labore medici. Ita sm diuersitate infirmitatu spualiu querenda est smonum diuersitas et v
bor. Vt in lc dicit. Qm in remediis aiarum solu vbu est medicina pro aliis tibi no aliud sz ul cauterum
ul sopnus ul aeris moderata temperies no alia medicina ha p vbu et iacentes aias suscitamus et tumentes
torpentes et superflua resecamus et que videntur deesse supplemus Math 8 Tantu dic vbo et sanabitur puer meus.
Confirmat sanitate Deutr viiio
i spus infirmati. Neqz em herba neqz malagma sanat eos sz smo tuus dne. Confirmat sanitate Deutr viiio
Non in solo pane viuit homo sz in omni vbo qd pcedit de ore dei. Vnde pane no seruat corpus in sanitate
sua sic sn vbo pdicacionis aia. Si em cca athletas videns q vtuntur cibis grauibus ut consuemt in suis viribus
p ordinem mortis negligentie destituat in eis vires corpis quid debent facere nisi pane vbi ppone qui
sustentat corpus ecclie custodie. Ppt hc Act 20 Vbu dei crescebat et ecclia confortabat. Edificat caritate
1 Joh 2o Qui em seruat vbu eius vere in eo caritas dei pfecta est. Ppt hc in fuore spus pdicat et caritas
in audientibus roboratur. Eccl 48 Surrexit helias ppha q ignis et vbu eius q facula ardebat. Hc est
ignis pcti consumens aias no affligens ardens suauiter desolans felicat. Est em carbo desolatorius ut
dicat que vbu ignitu iflamat. Calebat cor meum int me et in meditacione mea exardescet ignis
hc igne assumpta omi labe pcti et rubigine vicior iam emundata et seruata conscia sic subita quadam et
insolita latitudo mentis et infusio luis qd illuiat intellectu sic calor inflamat affectu dz stante pecte
corpis ruinoso radius iste claritatis no se infudit p apta ostia sz p angusta foramina q vides p speculu
et i enigmate quantacumqz sm modu me pferuntur pietate. Delectat ad suauitate Eccl 18 Nonne ardore
refrigerabit ros sic vbu melius q datum. Ros em tpis reducit temperiem et ypocrisiale tollit ardorem
sic vbu in aias leticia inducit et consultacionis temperans omem tormenta affecconis. Ier xv Factum est mi
vbu dni in gaudium et letitia cordis mei. Hac em indiget aia viatoris consolacione quamdiu degit in hac corporis
peregrinacione. Cantabiles m erant iustificationes tue in loco peregrinacionis mee. Hec em caliciis recreamur. Hoc vino
mebam ut tenebrarum oblimscerer. Ier 23 ffactus sum q vir ebrius et hoc madidus a vino a facie dni i a
facie scorum vborum eius. Habeat z vbu doctrine plati modu debitu no excessum. Vnde dicit apostolus 1 ad cor. 14 ymmo
volo in ecclia quinqz vba loqui. q pensare dz quid loquatur. quo loquatur. qd loquatur. qualit z qm logr

Si enim unum horum defuit / locucio teste gregorio omnino in sup effectu apta non erit. Considerat ergo quid loquatur per verbum predicacionis sp
sale gratie condiat / luc. 4o mirabantur de verbis gratie que procedebant de ore eius / verba gratie non verba superbie vel stulticie. Job
32 verba illius non sonant disciplinam. Et ecclesiastici 32 age gracias tuas non in delictis neque in verbo superbo / Consideret etiam cui loquitur
quia sepe verbum increpacionis in una persona recipit / alter non admittit. Ita et verbum crucis pereuntibus stulticia est his autem qui salui
fiunt id est nobis virtus dei est. Unum et verbum dum quibusdam utiliter subtrahitur et utiliter quibusdam profertur prov. 27 Gloria dei celare verbum et
gloria regis est investigare sermonem. Hic enim per contricione recipientium verbum dei quia ecclesiastici 19 Sagitta infixa in femore canis
verbum in corde stulti. Consideret etiam cui loquatur qui sepe increpacionem differt que postea modo benigne suscipitur. prov. 25 a
mala aurea in lectis argenteis qui profert verbum in tempore suo. Sic enim fructus ante tempus colligitur et perditur / sic verbo prelato non
in tempore suo efficaciam non sentitur. Unde apostolus deluci suo instruens de verbo predicacionis 2 ad thimotheum 4 ait insta opportune predica verbum / sub
iungit. Insta oportune importune. Dicturus importune premisit oportune quia verbum apud audientem sua utilitate se destituit
in opportunitate / si tamen importunitas oportunitatem nescit. Consideret et qualiter loquatur quia verba frequenter quem vinum ad sanitatem revocant alium
sed vulnerant propter hoc ecclesiastici 28 Aurum tuum et argentum tuum confla et verbis tuis facito stateram et frenos ori tuo rectos et
attende ne forte labaris in lingua et cadas in conspectu inimicorum insidiancium tibi. Cingenda enim sunt verba et conpensanda
et pro tempore moderanda quia appenduntur in statera verba enim sapientium statera ponderabuntur ut ordinate omnia proferantur prov.
et veritate sunt leniter arguendi ne si asperius increpentur vel in desperacionem cadant vel forte frangantur. Impudentes autem dure
apte et graviter increpari quia leniter si arguentur ad maiores culpas ex ipsa lenitate provocantur. Culpas enim suas non
cognoscunt nisi per increpaciones et ideo si increpaciones leves fuerint reputant culpas leviores / Consideret etiam quantum loquatur
prov. 10 In multiloquio / ubi verba plurima ibi frequenter egestas sic enim in arbore parum est fructus ubi est foliorum ubertas. Ecclesiastici
enim qui multa fere non potest quia longum verbum pessimum in eis fastidium generat unde pauca verba sunt in sermone magis ...
audiat et retineat et corporis cordis dolore pariter compungat. Cum enim multa retinere non potest ideo omnia simul amittit et impletur
illud ... in fortitudine sunt aures corporis et audire non potest et factum est illis verbum domini in opprobrium quia Job 16 verba dilatantur
velut fuere debitum. Sit etiam instrumentum conpressum vel contentum ut amittet vicia et virtutes penam et gloriam cum brevitate sermonis
de vicus etc. Jeremie 1 Ecce dedi verba mea in ore tuo constitui te ut evellas avariciam tepidum et destruas lascivam carnalium
et dispergas superbiam prelatorum et dissipes invidiam emulorum / Hii enim sunt iniquiores reges gentium pugnantes contra quosdam regnum
de plantatis gentibus Act. 26 Non insanio inquit paulus optime feste
los sodomorum hic est quasi sensibus corporis subditorum. De plantatis gentibus ... Non insanio ... quidem passione populi que sepe ... inde producit partes
sed veritatis et sobrietatis verba eloquor / loquebatur enim de passione populi que sepe misceba est pro tempore inde producit partes
aciem informantes. hic est verbum quod dominus affert ... virtute multa verbum quasi ignis ardens et quasi malleus conterens pe
tras / De penis 1 Reg. 3o Ego facio verbum in israel quod qui audierit tinnient aures eius. Quis enim non stupeat cum de
die iudicii et penis reproborum cogitat / De quo petrus ait Celi qui nunc sunt et terra eodem verbo repositi sunt igni reservati
in igne iudicii et perdicionis impiorum hominum. Hic erit verbum asperum Ite maledicti in ignem eternum qui paratus est dyabolo et
angelis eius sed crudelissimis draconibus qui atque illigabuntur spiritibus penis insaciabilibus / super quo recordor cuiusdam peregrini
anglici qui requisitus de causa sue peregrinacionis ita michi proferebat ad linguam reddendam ad quondam meo conviatoribus trabalis magnitudinis
serpens duobus attollens squamosa colla capitibus sinuosis flexibus obrepebat / qui nos coambulantes aggressit et
scintillas oculis ligwis assultans ora concavans in nos impetum fecit / sed socius meus libera securi unum caput abscidit
et mox firmamentum ... manibus cecidit protinus serpens in furore implacabiliter efferatus in sublime se erigit quod
solum remanebat caput contulit / actorem ... tolueris morditus apprehendit / quem mox ut invasit spumosis cum
spiris impliciunt et involuit totum ... sinus vindicans in subterranee specus latebras asportavit / Sed dum
terribiles ille quod solum potuit me flagitat in me clamosas ingeminat voces ut vel ipse ... adiutor accurrere
vel socium qui in meis erat manibus porrigere festinarem / Ego autem infelix et degener ... flammis obnoxius
et ipse mito a serpentibus devorandus ... et cum manibus ... agendi cum ... non pedibus fugam
pavi ... et ... quam ut ... mortis illius auctorem deflere compellor / Cuius
mimie gemende calamitatis hystoria ita totum cor meum tremefecit et concutit ut inmensitas cordis mei formidine
nec stilo tradere valeam sermone proferre. Credidi enim ... et bestia dum protrahit in speluncam non mediator
intuemur non ereptor accedit ... saeve cor pietas non emollit / proximum cum rabide voracitati hic etiam superaddit
ut illate crudelie ... vulneris ... Quero que mea ... tunc esse poterit cum per ... fortis esset ...
nescio inferi / cum evadendi nulla spes superesset / sed potius cum cruentis dentibus in estum tradita ferina protinus
ingluvie saciaret. Cuius formidolosi casus speciem in mea sepe mente depingo / modo quam dracone illud totiens ...
auctorem quo rapiat ut devoret animas conpdatorum ... illum se ... repetens que ... cantabat ne quando
rapiat ut leo animam meam dum non est qui redimat neque qui salvum faciat / De premiis / Zacharias audivit ab angelo
verba bona verba consolatoria. Hebr. ... sufferant verbum solacii. Sic enim solacium fuit misero cum se de car-
ceris ergastulo audivit liberari. sic electi gaudens gaudet animus cum de premiis verba sibi audivit quam successiva sunt eis

Per platis sermone et facundia dicit esse paratum contra ... indoctorum ... et malorum episcoporum insultus

1. Non a ... spiritu ... vides ... et revolucionis ... et finium ... spiritum ... ignis ... temporum

Est aut[em] sermonis efficacia p[re]lato n[ecessa]ria cu[m] debeat esse p[ro]mpt[us] cont[ra] paganor[um] iudeor[um] heretico[rum] malor[um] x[rist]ianor[um]
insultu[s]. Non eni[m] ei vna t[antu]m incubit sp[eci]es p[re]liandi. Et i[de]o d[ebet] erudit[us] esse in omni c[on]flictu triplicandi. Ciuitas eni[m]
cu[m] fuit ex omni p[ar]te cincta muris tuta est ab obsidentib[us] inimicis. Si v[er]o pateant spaciu[m] vni[us] posterule, nichil ei
p[ro]derit in reliquis p[ar]tib[us] munitu[m] esse. Ita cu[m] circa ciuitatem ex omni p[ar]te munierit solicitudo pastoris, omnes inimicor[um]
insidias deridebit. Si v[er]o spaciu[m] pateat non munitu[m], ciuitas cu[m] suis h[ab]itatorib[us] p[er]iculo subiacebit. Primo ergo interest
si pastor paganis obsistat aut p[er]fidis et capiat a iudeis vel manicheis, vel no[n] resistat pseudo x[rist]ianis, que o[mn]ia s[ecundu]m
n[ost]ram est p[er] gladiu[m] sp[iritu]s q[uod] est v[er]bu[m] dei. Hic eni[m] c[on]funduntur hostes. Vn[de] ps[almist]a: Saluasti nos de affligentib[us] nos et odi-
entes nos c[on]fudisti. Confundantur ergo p[ri]mo gentiles abnegantes diuine essencie vnitatem p[ro]pter trinitatem, filii de p[at]re natiuitatem
et gl[ori]e equalitatem, et in h[i]is c[on]fundamus eos paucis vtentes auctoritatib[us] et exemplis. Diuine essencie vnitatem negat gentilis
qui turba[m] deor[um] sculptilium et c[on]flatilium ponit. S[ed] c[on]fundantur qui adorant sculptilia et qui gloriantur in simulacris suis. Sed
audi tu q[ui]d dicit d[omi]n[u]s: D[eu]s tuus vnus est. Et Ysa[ias]: Ego inq[ui]t d[omi]n[u]s p[ri]mus et nouissimus, p[ost] me no[n] est d[eu]s, ante me no[n] est genitus
et p[ost] me non erit. Primo si plures dicere deos, aut no[n] essent int[er] eos d[omi]ni et tunc no[n] essent nisi vnus; sunt essent int[er] eos d[omi]ni, ergo
aliquid haberet vnus q[uo]d no[n] alius, venit ergo esse d[eu]s, cu[m] deu[m] esse om[ni]potentem et o[mn]is boni plenitudine[m] h[ab]ere in se credat. Est
Qui eni[m] dubitat deu[m] esse s[ecundu]m ph[ilosoph]um indiget pena, sic qui dubitat niuem esse albam indiget sensu. Nemo eni[m] no[n]
c[re]dat esse ignem cu[m] ab eo incessant[er] sentit ardorem. Nemo dubitat esse fontem cu[m] fluuiu[m] videt. Sic in[de] p[er] creatura[s] pure
ideo sapie[ntie] p[ri]mo in magnitudine creature et speciei p[ro]p[ter] creator eor[um] videri. Ysa[ias] xl: Leuate oculos vestros in excelsum et videte
quis creauit h[ec]. Certe si faber ydolo q[uo]d fabricat cor apponeret vel inspiceret, illud ydolu[m] suu[m] artificem et cognosceret et
adoraret. Personar[um] eciam trinitatem negat iud[eus] q[ui] septuag[int]a no[n] accipit. Stas quemadmodu[m] lapidem quo lapidem ingenium co-
...lapidib[us] lapides p[er]cutiat[ur], p[er]cussa qua crassitet, qua crassitate[m] comminat, comminuta in pulverem con-
...vt a porco? lapidib[us]... non ex qua comburat igni s[ed] ex horreo recondat[ur]. Co-
tat[ur], contrita in pulverem c[on]pluat[ur], c[on]plut[us] serat[ur], s[ed] satus faciat fructu[m] no[n] ex q[uo] c[on]bureat[ur] igni s[ed] ex horreo recondat[ur]. Con-
fundat[ur] ergo et c[on]uertant[ur] retrorsu[m] om[ne]s qui oderunt Syon. Mens que int[ra] te est generat v[er]bu[m], nec est v[er]bu[m] sine
sp[irit]u v[er]bi et memorie, que tu[m] et si sunt actib[us] diu[er]sa, sunt tu[m] vna s[ubstanti]a vel na[tur]a. Vides q[uod] oculo conuenienti quandam sp[iritu]ale
trinitatis vel ymago sit in mente vestra, memoria, mente, intelligencia et voluntas. Est enim in mente h[ominis] memoria,
intellectus et voluntas. Hec at[tamen] sunt vna mens, s[ed] n[on] memoria est intellectus vel voluntas. In sole corpore solis radius vides
sensus calorem et aquosum splendorem. Hic ta[men] sunt vna essencie, nullu[m] tu[m] illor[um] est aliud. Sic in illa ineffabili gl[ori]a deitatis
filius est a p[at]re et sp[iritu]s s[an]c[tu]s ab vtroq[ue], et tu[m] p[ate]r et filius et sp[iritu]s s[an]c[tu]s sunt eiusdem s[ubstanti]e eiusdem p[otestat]is et gl[ori]e, no[n] tu[m] sunt
tres dii s[ed] in tribus p[er]sonis s[unt] vna s[ubstanti]a et vnus p[otestat]e, et in vna s[ubstanti]a tres p[er]sone. Fons eciam ex se generat riuum qui
c[on]uiat in stagnum; vna est aqua, no[n] tu[m] fons riuus aut stagnum, ex vtroq[ue] procedens, p[at]re appellat[ur]. Vt d[icitu]r Gen[esis] 18:
Abraham tres vidit et vnum adorauit. Filii de p[at]re natiuitatem negat eciam gentilis. Ysa[ias]: Confundent[ur] et eru-
bescent om[ne]s qui pugnant aduersus te. Confundenturat ex ipsis. D[icit] eni[m] Hermes co[m]pl[e]xe in li[bro] qui appellat[ur] logo-
stileos i[d est] v[er]bu[m] p[er]fectu[m]. Multo dilecto dicit deus tu[m] vnigenitu[m] suu[m] et tu[m] filius benedicti dei atq[ue] bone voluntatis
cuius nome[n] no[n] p[otes]t humano ore nominari. Non ergo dicat paganus: Deus s[ib]i delectatus est filio, indiguit coniuge. Et ho[mo] non
gignu[n]t no[n] h[abe]t filiu[m]. Coniugem dei quer[it], abiciat[ur] a corde tuo ignorancia p[ro]uitas et audi quid dicit Sibilla: Aliu[m]
inq[ui]t d[eu]s dedit hominib[us] fidelib[us] colendu[m], ip[su]m tuu[m] agnosce d[omi]n[u]m dei filiu[m] esse. Hunc et filiu[m] dei alibi appellat
c[on]siliu[m] vel c[on]siliariu[m] s[ecundu]m symbolon q[uod] vocabit[ur] nome[n] eius s[ecundu]m Ysa[iam]: C[on]siliarius d[eu]s fortis. Ymago dei inq[ui]t fuit
s[ed] c[on]silio n[on] nunq[uam] p[ate]r potuit esse s[ine] filio. Est ergo in s[um]ma trinitate p[ate]r qui filiu[m] genuit, filius qui genitus est,
a p[at]re sp[iritu]s s[an]c[tu]s qui ab vtroq[ue] procedit. Nec in illa genitura vel p[ro]cessione diuinam defectionis vel diminucionis pas-
sa est in p[at]re diuina s[ubstanti]a. Sic eni[m] lume[n] a lumine sumit[ur] s[ine] diminucione luminis a quo sumit[ur], sic equalis a p[at]re filius
et vtroq[ue] coequalis ab vtroq[ue] procedit sp[iritu]s s[an]c[tu]s. Modu[m] at[tamen] h[uius] generacionis aut processionis h[uman]a r[ati]o no[n] attingit. Qua
generacionem eius quis enarrabit? Tu[m] aliqua[nte]r et tenuiter possu[m]us h[um]iles fide intelligere quor[um] suppone. Dei filius
in s[acra] scriptura s[ed] sapi[enci]a, virtus, v[er]bu[m], lume[n] appellat[ur], sicut d[icit] Athanasius cont[ra] Arriu[m] disputans. Ipsius est quo cuncta
c[on]gitant[ur], sapi[enci]a qua cogitata disponunt[ur], virtus qua disposita p[er]ficiunt[ur], v[er]bu[m] quo p[er]fecta indicant[ur], lume[n] quo
innata claresc[ere]. Et hec om[ni]a nomi[n]a sp[eci]es no[n] diuise sed vna est virtus d[icitu]r q[uod] sub vnius sermonis enunciacione magno
virtutis innotescere no[n] potuit, i[de]o multiplici distinguint[ur] appellacione p[ro]pter virtutis multiplicitatem. Prima ergo c[on]siliu[m] est no[n]
separat[ur]. Prima virtus a forti no[n] scindit[ur]. Prima sapi[enci]a a sapiente no[n] sec[er]nit[ur]. Prima s[ed] a s[an]c[t]o no[n] dimellit[ur].
Prima v[er]bu[m] a p[ri]mo ore no[n] aufert[ur]. Prima splendor a suo lumine nulla s[epar]acione distinguat[ur]. Mat[thei] 10 est precium.
Et i[de]o ne augmentu[m] suscepisse vel detrimentu[m] filiu[m] generando sensisse q[uod] h[oc] in deo na[tura] resistit et ipe in eis n[on] valit inest
sic filius dei Ioh[annis] primo: Ego in p[at]re et p[ate]r in me est. Esse aut[em] in p[at]re filiu[m] no[n] est copia conbacens vel redundans
est q[uod] illud inesse no[n] recipiebat. Arrius i[de]o calupniabat[ur] ex effluens. Nec eciam detrimenti iactura est cu[m] eo sapiat
gignit d[eu]s c[on]siliu[m] intellectus generat. Sic et sermone p[ro]fert. S[ed] lume[n] splendore emittit, q[uia] lume[n] in splendore
et splendor in lumine est. Itaq[ue] nec de se alto esse p[ate]r ergo p[ate]r no[n] effluit de se tanq[uam] ex copia redundancie s[ed] ex
se et in se p[ate]r sapiens sapiencia[m] genuit, et i[de]o ex sue infinitatis magnitudine nunq[uam] dimino recessit. Vale n[on] a se diuisit
potenciam sue s[ubstanti]e cu[m] lume[n] generando splendorem s[ubstanci]am suam no[n] diuidat. Gl[ori]e et equalitatem eciam negat

sed corpora glorificata in celo collocari et civitatis gloriam supernorum. Arguunt autem de ponderibus electorum sequentes platonis magisterium. Unde cum terra sit corpus infimum super quam aqua et super aquam aer et super aera celum. terrena corpora ut dicunt in celo non collocabuntur quia momentis propriis ut ordinem suum teneat singula elementa librantur. Et sic dicunt ipsi contra christi resurrectionem omnes qui operantur levium plectentes et exponentes subtilia sophistica sunt argumenta. Quia in aere videmus esse terrena corpora. Cum ergo donat animalibus corporibus plumarum et pennarum levitatem quibus terrena corpora sua portent in aere dabit et virtute corporibus hominum immortalibus factis per quam in summo celo valeat habitare. Terrena enim corpora et terrena sunt et plurima natant in aqua et terre superferuntur. Deus formavit per artificium ymo cum natura terrenorum corporum modo deprimat alia deorsum. quanto natura est super omnem locum corporeum. Non est mirum si per levia nunc terre gravissima natura corpora eius levet in celum. Sed dicat aliquis sectator machometi. promisit deus machometo suo prophete et credentibus legi sue paradisum. id est locum deliciarum perfluentibus aquis irriguum in quo sedes habebunt perpetuas. proteget eos arborum umbra nec frigore affligentur nec calore. omnium ciborum vescentur generibus. sericis induentur vestibus. iungentur virginibus quas nec humanus nec demoniacus violavit attactus et cetera que in lege eius plenius continentur. Sed sicut scriptum est. Yeremias x. Confusus est omnis artifex in sculptili quia falsum est quod confinxit ille artifex machometus qui mendacia confinxit et per legem tenebrosam gentilibus suis. preceperit de quo infra sicut deus dedit. Non est hec civitatis corporum gloria quia si comederent haberent corpora alia que per quem corruptibilia et cetera. De confusione iudeorum quia similiter vivunt: quia dicunt messiam venturum esse credunt quia perierunt de lege et prophetis senciunt quia dapnabiliter legem suam custodiunt. sequitur capitulum.

Porro multo magis qui molestabat et confundebat iudeos dicit iste. Contra hunc iudeum non oportet magnopere laborare. Adulis multomagis qui molestabat et confundebat iudeos dicit ipse. Confundebat ergo quia similiter vivunt quia non intellexerunt confundunt eos codices sui pugnet lex contra impium et prophete. Confundebat ergo quia similiter vivunt quia messiam venturum esse credunt quia perierunt de lege et prophetis senciunt quia dapnabiliter legem suam custodiunt. Unde confundi possunt quia tanta vilitate servitutis ferunt. Ezechielis 24 portabunt confusionem suam et omnem prevaricationem suam qua prevaricati sunt in me. Et dominus. Cum enim proprium dei filium in nobis prophetando gentes negaverunt advenisse et adhuc negent quare et in eius gratiam fuerit vere domus prophetarum fuerint iniquitate magis putet evadere captivitatem. Et ideo videamus que sunt servitutis eorum causa ut videatur proprius medicina. Certum est quod per annos septuaginta propter quod fuerunt in babilone quia faciebant que erant prohibita in lege sicut Yeremias ait. Cum te vias viarum et quietem in plateis eius quas invenimus per dictum. Sed hic iam mille ducentis octoginta annis iudicium et quietem fidem propriam eius et perierunt sustinuerunt et redierunt. Sed dicam mille ducentis octoginta annis iudei et sine fide propria eius perierunt. Secundum dicunt doctores iudeorum quod edificatio vilissimam sustinuerunt servitutem non potest afferre pristinam domum. Nam enim propheta hec dicit. Sed dicunt doctores iudeorum quod edificato templo dei in manum eorum principe tradidit petri cum ligatis manibus et pedibus unum oculum evulserit et in illa die non habent prelatum in homicidio et in ydolatria et complures decipiendi. Et cum trecentis annis ante eiusdem urbis sicut ipsi asserunt non videtur esse causa servitutis fide quia sunt. Non videtur esse causa servitutis fide quia sunt serui in istis prophetia non sunt. non quia boni non essent sed quia tempus prophetie non fuit. Non videtur esse causa servitutis fide que sunt sicut ipsi asserunt. Homines magne vite quod miracula faciebant causa prime captivitatis fuerunt eorum in illo tempore prophetia vacante sicut ipsi asserunt. Homines magne vite quod miracula faciebant sicut de Iosue filio Zacharie et de Anna filio Doza et de Nicodemo filio Enimonis et de Achiba filio commplificat quorum capellectiones qui videre voluit videat. Quod inde petrus alphonsus dicit in prima sit babilonica captivitate. Tunc quorum capellectiones qui videre voluit videat quod inde petrus alphonsus dicit. In secunda vero quam generati usque adhuc causa sit in natiuitate seminaverunt agros et vineas coluerunt cum vita corporali vixerunt. In secunda vero quam generati usque adhuc causa sit in natiuitate seminaverunt agros et vineas coluerunt et in naves sine remige per pelagus missi. Unde moyses predicat. Venumdati et venditi et pro vino argenteo proprio sunt dati et in naves sine remige per pelagus missi. Unde moyses predicat venditi et venditi et pro vino argenteo proprio sunt dati et in naves. Et in hac secunda servitute prohibiti sunt filios circumcidere legem. Dei mutare tuos in servos et ancillas et non erit qui emat. Et in hac secunda servitute prohibiti sunt filios circumcidere legem tenere vel docere ymo per edictum promulgatum est. ut si quis iudeorum puellam virginem duceret. prius eam ad primum principem ducere vel doce ymo per edictum promulgatum est ut si quis iudeorum puellam virginem duceret prius eam ad primum principem duceret ut cum ea dormiret et cetera ad iudeum rediens iubet. Cum ergo iam tanto tempore fuerint in vilitate et scriptum sit quod duceret ut cum ea dormiret et cetera ad iudeum rediens iubet. Puto quod ideo omnes in servitute remanent quia opera patrum non occidunt patres per filios nec filii portabunt iniquitatem patris. puto quod ideo omnes in servitute remanent quia opera patrum suorum compleverunt intuitu sicut valet. Et si prima opera per affectum commiserunt de captivitate converterent. Unde non dicat suorum compleverunt intuitu sicut valet. Et si prima opera per affectum commiserunt et non sunt et nos iniquitatem eorum portamus. Nam in babilonis transmigratione septuaginta amplius patres nostri peccaverunt et non sunt. et nos iniquitatem eorum portamus. Nam in babilonis transmigratione septuaginta annis demorati sunt et qui deliquerunt puniti sunt et in solitudine xl annis morati sunt propter xl dies in peccato annis demorati sunt et qui deliquerunt puniti sunt et in solitudine xl annis morati sunt sue exploratores et consumpti patribus filii qui non peccaverunt ingressi sunt terram promissionis. Sed quod iudei filium dei occiderunt et omnem sui progeniem peti sui sententiam et principem effecerunt ideo quanta pena luunt sicut ipsi dixerunt. Sanguis eius super nos et super filios nostros. Et licet indigni sunt vita per quorum ministerium crucifixus est ille qui est vita. sanguis eius super nos et super filios nostros. Et licet indigni sunt vita per quorum ministerium crucifixus est ille qui est vita quia magis sunt hic petrus quam vitulum adorare. Istud quod multiplicata est servitus eorum prima ut sint universis gentibus in proverbium et fabulam. Unde scriptum est. Eritis perditi in proverbium et fabulam omnibus populis ad quos introducet te dominus et cetera. Unde si deus iudeos qui peccaverunt penitus delevisset eorum infamia et obprobrium iam cessasset. Sed quia providit dominus quosdam de eorum semine esse salvandos quod per ipsa de inveniatur granum in botro et dicatur. Ne dissipes illud quia benedictio dei est. sic faciam propter servos meos. Et ideo quod salvatus non sit. et fide uraque eos ne dissipes illud quia benedictio dei est sic faciam propter servos meos. Ideo quod salvati non sunt et fide illos servant deo libros loquentes quos non intelligunt. Sicut nunc prius duo botros in veste portabat. unus posterior qui botrum videbat aliquis anterior quam non videbat. Christus quod propterea pro eis rogat deus ne occidas eos sed disperge illos in virtute tua et depone eos protector meus domine. Hec ergo confusio. De qua ysaias 67. Servi mei letabuntur et vos confundemini. Servi mei laudabunt pre exultatione cordis et vos clamabitis et dimittetis nomen vestrum in iuramentum electis meis. Ait deus

no

Putabunt iusti mei in nomine vestro sic iusti hodie a patribus dicitur irato cum aliquid noluit facere quod rogauerit Iudeus sum
ego si faciam. Et at xpi xpm sustineat in dispendium. Amos dicit quod super iiij or et super quarto non quieteret eum eo quod vendi
dit argento iustum Et hec dicitur super sceleribus israel cum non israel sed iuda xpm vendidit, nichil impedit quod scriptura pro alto
aliud ponit Et forte cum iuda vnus sit forte magis pro filiorum beniamin et leui tunc in veliti dicitur affuisse Et esto quod non
corporaliter affuisset quia cunctis corde populi mente consensit iusto pena sustinet quia voluntas pro facto reputanda est. Non enim
Salomon ydola fabricauit, sed quia vxoribus et concubinis fabricantibus assensum prebuit eum fabricasse scriptura dicit. Nec dicitur intelligi
iustus iste Ioseph quem fratres vendiderunt xxx argenteis, sed quidam iudeorum principes .x. de melioribus israelitici populi scilicet
Ananiam filium tradiens Symeon gamalielis Ysmahel Eliezer et Achiba et ceteros in terra inuenit eo quod
iustum vendiderunt et ob mortem afferunt pro eo quod Ioseph vendiderant fratres sui, quia non videtur racionale ut penam deus
exigeret de peccato quod perpetratum fuerat ad annos quingentos et mille et maior cum in temporibus quibus Ioseph venditus fuit
nulla lex data esset qua principes ille morti reos illos conuincere possit. Ergo de illo iusto dicitur intelligi de quo ysaias
A finibus terre laudes audiuimus gloriam iusti. Illius enim iusti tantas laudes audiuimus aut legimus sonuisse ut peruenerit
vsque ad fines terre. Preterea si de Ioseph intelligi voluisset quod dicitur super quatuor non quieteret eum i. super quartam non etc. sed primum dyonisius
Nec enim non videtur fuisse peccatum primum iudeorum xpi quod peccationis filii israel passi sunt postea diuersum … sed pacta pena
liberati sunt a culpa vnde concludo quod tantum sit iudeorum crimen quod indulgentia nulla sequatur, sed in toto israel populum diuina sua de
bachatur et persona illius iusti in quem peccatum est non manifeste exprimatur et reatus ille in sermone hebreo tibi vobis
destinabatur conuellit qui dominum negat imponit. Vendicio autem iudei non equatur venditioni dei, pre quod iusto hec vendidere
xpm filium dei, et xpi hec pares sunt in culpa deum negauerunt. Vnde quod dicitur in auctoritate predicta super quatuor i. super quarto non quieteret
eum sed primum morem hebraicum sermonis. Vnde in principio Amos sicut in difficilia et quarto … peccatis … sic hebreis dicit quod quatuor pro quarto
posuit, quia ab septem enumerat cum tunc de quatuor emendat. Forte ergo primum peccatum fuit vbi populus cum in heremo vitulum
conflatile adorauerit in quo facto deum satis negauerunt et secundum quod fuit cum quia ab omnibus legitur perpetratum. Secundum pluries
in quo negauerunt deum et omnes pertinet quod Ieroboam vitulos fabricauit et ab omnibus adorari constituit. Tercium quod
dei prophetas vniuersos eadem voluntate occiderunt et eorum dicta contempserunt. Quartum fuit quando quod xpm dei filium et hominem
sanctissimum occiderunt xpi quod tam longe fruitur obprobrium habuerunt ut despicere potuit conuertere donec ad cor suum
reuertentes in scriptis consentientibus voluerunt compiare, sed mundata culpa mente sequitur eos pietas
videntes peccatum patrum suorum … Et cum intrauerit gentium plenitudo tunc vniuersus israel saluus erit etc.
mox diuina sicut ysaias asserit et apostolus hec exponit … non aduertentes quod ysaias xpo legitur non modo confundetur
Confusio cum iudeos quod inutiliter venturum esse messyam credunt
iacob sed cum viderit filios suos sanctificantes nomen meum. Neque enim aduentum xpi de … gentium conuersio non accidit
israeli sed postquam in carne xpistus apparuit et predicantibus apostolis gentium multitudo in filium dei credidit tunc israel confusus
et obcecatus obstupuit et videre potuit manifeste verum messyam in carne venisse cum illuminatus est populus gentium
suscipiens xpm et confusus constabunt populus iudeorum Michee vijo Adducet me deus in lucem videbo iusticiam eius
et aspiciet me inimica mea et operietur confusione. Sed at doctores alium sensum scripserunt de comparatione … etatis
vt Iulianus pomonus contra iudeos. Tunc ad propositum volumus vnde quod xpistus eo tempore venit quo ipsum venturum prophetatum
fuit. Sic ergo declarat tranquillitas mundo reddita. Nouitas miraculorum exhibita. Dignitas iudeorum perdita. Veritas
misteriorum reuelata. De tranquillitate bellorum patet. Micheas in diebus eius iusticia et habundancia pacis. Et ysaias 2o Erit
in nouissimis diebus preparatus mons domus domini Et sequitur Conflabunt gladios suos in vomeres. Non leuabit gens contra
gentem gladium ut operabunt vltra ad prelium Et Michea quarto Erit in nouissimo dierum mons domus domini preparatus non
sumet gens aduersus gentes gladium. Et in natiuitate xpi impletum legimus cum angeli cantauerunt gloria deo et pace
hominibus. Vnde in antiquis hystoriis romanorum legimus vsque ad xxxviij annum cesaris Augusti cuius xlijo anno xpistus
natus est in iudea fuisse discordia in toto orbe terre et singulas naciones contra vicinas gentes cepisse
studio preliandi ita ut cederent et cederentur. Sed octo annis qui sub presidente Syrie Cyrino pena est in orbe terrarum
facta descriptio tunc omnia prelia cessauerunt et in pace agros et vineas coluerunt. Sed cum messyas iudeorum veniet
non erit in diebus illius pax et tranquillitas. Surget enim gens contra gentem et regnum aduersus regnum et pro messia
recipiet antixpm. Et quod duo prophete Micheas et ysaias dicunt In nouissimis temporibus intelligi volunt non fine mundi
sed tempus in quo futurus erat israelitici regni defectus. Dies enim nouissimos appellantes quibus in illo populo regno et prophetis
deficientibus nouissimum appellari sunt quando herodes alienigena super iudeos et eius filii regnauerunt. Vnde et Iacob
Genesis xlix Vocauit filios suos dicens Congregamini ut annunciem vobis que futura sunt diebus nouissimis vbi et de Iuda
prophetauit de cuius semine xpistus fuit. Ergo tres isti dies nouissimos appellantes sic concordant afflati spiritu sancto qui
quasi ore vnico sunt loquentes Vel forte dies nouissimum ponunt pro eadem sexta etate que omnium hominum est nouissima
De nouitate miraculorum patet. Fac mecum signum in bono vt videant qui me oderunt et confundantur. Magister celeb[re]
volgat Romulus qui conditor vrbis asseritur cuius pretium licet seruiuit Rome … in hac vocem

que de fructuoso opere consistens erupit tantum est magnum et immobile sicut quod virgo peperit domus ista non corruet. Et ex gen-
tilis hominis lingua sic rei probavit eventus. egressa est prophecia. Ita nocte qua salvator noster ad redempcionem nostram ex vtero
virginali processit. vt dicitur palacium corruit vtrumque cum sub virgine parere et edificium ruere videbatur. Hominum ignorantibus deum
ipse magis nova stella apparuit sicut Balaam prophetavit et secundum hystoricorum testimonium Rome fons olei de terra fluxit
in tiberim probatica eciam piscina que vlterius erat ad adventum angeli movens et sanitates conferre tunc cepit. De dignitate
iudeorum perdita tam regni quam sacerdotii patet multo confusi vt dicatur 1° Regum. quomodo vastati sumus et confusi vehementer quia dereliquimus
dominum et ideo nec regnum habent nec sacerdotium. prout Jacob Genesis 49 prophetavit dicens. Non auferetur sceptrum de iuda et dux de
femore eius donec veniat qui mittendus est. sceptrum id est virga regni de iuda et dux de femore eius id est de filiis filiorum
eius in sella. donec veniat christus cuius est regnum. Sic enim iudei exposuerunt. et certum est quod postquam venit christus neque rex neque
dux de iuda fuit vlterius. Vnde patet quod hoc tempus christi adventus determinatum fuit et quod ipse qui in illo venit determinato tempore fuit.
De quo manifestissime Daniel ix capitulo sic dicitur. ymo angelus Danielem erudiens. Septuaginta ebdomade abbreviate sunt super
populum tuum et super vrbem sanctam tuam vt consumetur prevaricacio et finem accipiet peccatum et deleatur iniquitas et adducatur iusticia
sempiterna et impleatur visio et prophecia et vngatur sanctus sanctorum. Ebdomade iste sunt annorum ideo dicuntur abbreviate. Septies
et septuaginta anni. quos faciunt iste ebdomades sunt quadringenti et nonaginta anni constituti ab anno illius prophecie vsque
ad destructionem ierusalem et templi que a Tyto romanorum principe fuit facta. cuius destructionis tempore vtique christus veniat qui iusticia
seculorum et sanctus sanctorum erat per quem peccatum omne et iniquitas est deleta et prophecia omnis impleta. Cetera vero que sequuntur in textu
cum ad hoc quadringentorum nonaginta annorum divisionem et declaracionem sunt posita. Subditur ergo. Scito et animadverte. ab exitu
sermonis vt iterum edificetur ierusalem vsque ad christum ducem ebdomades septem. vbi innuitur quod a die illius prophecie vsque ad
Cyrum regem persarum quem ysaias appellat christum fuerunt 49 anni cuius Cyri precepto cepit ierusalem reedificari in omni re-
edificacione et postquam consumatum est opus vsque ad adventum tyti super ierusalem fuerunt quadringenti 34 anni et hoc est quod
sequitur. et ebdomades sexaginta due erunt id est quadringenti xxxiiij^{or} anni. Et sequitur. Et rursum edificabitur plathea et
muri in angustia temporum et post ebdomadas sexaginta duas occidetur christus et civitatem et sanctuarium dissipabit populus
cum duce venturo. hoc est postquam occidetur christus civitatem et sanctuarium dissipabit populus romanus et dux eorum titus. Et sequitur
et finis eorum vastitas et post finem belli statuta desolacio. Confirmabit autem pactum multis ebdomada vna et in dimidio
ebdomade deficiet hostia et sacrificium. Certa quod sequitur. Illa ebdomada vna designat annos obsidionis quibus
obsessa est ierusalem civitas a romanis et infra septem annos adeo coacti fuerunt intus et afflicti quod non habuerunt vnde
sacrificium facere potuerunt et hoc est quod dicitur quod in medio ebdomade id est infra ebdomadam deficiet sacrificium. Et quod additur quod
in templo erit abhominacio desolacionis vsque ad consumacionem significatur quod illa captivitas non habebit finem nec reparabitur.
per prophetas. Ergo septem ebdomades a Cyro vsque ad titum et obsidionis ierusalem a tyto et romanis ebdomada vna faciunt
per prophetas... Ergo septem ebdomades a Cyro vsque ad titum et obsidionem ierusalem a tyto et romanis ebdomada vna faciunt
ebdomades septuaginta. Et hoc est expositio petri alphonsi in libro suo contra iudeos. Sed si quis amplius videre voluerit legat
tulianum de septuaginta ebdomadibus abbreviatis. aut si eum habere non poterit legat Bedam in fine nominatum qui super danielem
et hoc videbit. Cum ergo iudei non habeant vnccionem sive regum sive sacerdotum vite post christum. noverint venisse prophetas et
verum messiam. De veritate misteriorum que revelata est in adventu christi confundantur iudei. sicut scriptum est Ezechielis 16. Suscitabo
ego pactum meum dicit dominus vt recorderis et confundaris et non sit tibi vltra aperire os pre confusione tua pactum dominus testatur
quod confundaretur ipse promisit. quod confirmatur quod in adventu eius veritas declaratur. Promisit enim Deuteronomii xviij per moysen quod
prophetam de gente vestra sicut me suscitabit dominus deus vester sicut me audietis. quod de
morte invenitur sic locutus est israeli. prophetam de gente vestra sicut me suscitabit deus. ipsum sicut me audietis. quod de
Iosue non intelligitur qui similis moysi non fuit quia prophecia in israel sicut in fine Deuteronomii dicitur vltra similis moysi non surrexit
cum non tantam gloriam suam sed pater glorie sue moyses dedit. Sed christus fuit similis moysi quia fuit lator nove legis sicut moy-
ses veteris testamenti. fuit eciam propheta. Sic enim propheta vocatur qui futura annunciat futura. de quo maxime ysaia liij scribitur quod sicut
virgultum et radix de terra sicienti sine specie et despectissimus et novissimus virorum moriturus. quod quidam iudeorum exponunt
de Jeremia. quidam vero de Iosya cum Jeremias fuit flagellatus et Iosyas pro peccatis populi interfectus. Sed neutri hoc
prophecia convenit. Iosya nec Jeremias occisus fuit tunc peccata nostra tulit. Et Iosyas licet interfectus fuit tamen peccata populi
non exponimus. sed de christo. qui ascendit sicut virgultum et sicut radix de terra sicienti hoc est de terra arida sine semine
virili qui infirmitates nostras tulit et peccata ipse portavit. Longum esset scripture misteria quas de christo possumus
exponere. licet dicant quidam iudei non esse impletum quod dicitur in ysaia quod tamen in adventu compleri debuit. dicitur scriptura
ysaia xi. habitabit lupus cum agno et pardus cum edo accubabit. vitulus et leo et ovis simul morabuntur. et puer parvulus
minabit eos. vitulus et vrsus pascentur simul et leo quasi bos comedet paleas. Non enim hoc lupus pace cum agno
et ita de ceteris que secuntur. Sed nos per bestias illas que rapina et carne vivunt. impios homines intelligimus per
reliquas vero pecudes mansuetos et simplices quos christus habet pace liberare et precepit per habitacionem vt fiat vnus
pastor et vnum ovile. Dicunt etiam illud in fine ysaie non impletum. Erit lux lune sicut lux solis et lux solis
solis septemplicater sicut lux septem dierum in die qua alligavit dominus vulnus populi sui. quod etiam ad literam non potest

intelligi de primo adventu Christi, quia si sol esset maior in luce quam nunc dicitur et totum mundum combureret et oculos nimio splendore
obtunderet, et luna si splendori solis par esset nemo quiesceret sed semper dies esset. Quod ergo si septemplicatur. Sed certum est quod de
splendore et gloria fidei certitudinis in Christo propheta loquitur. Unde subditur: Erit tibi dominus in lucem sempiternam et deus tuus in
gloriam tuam, quia cum dominus gloria lucis sue nos illuminabit lux fidei que vicissitudini solis aut mutabilitati lune plus est
nota non erit. Dicunt etiam illud ysaie non esse completum: Tunc videbis et afflues et mirabitur cor tuum. Omnes de saba
venient etc. que sequuntur. Sed certum est quod hec consummata fuit tempore templi secundi ab Aggeo de precepto Cyri. Unde dicitur in Esdra:
Implebo domum istam gloria; meum est argentum meum est aurum dicit dominus. Et sequitur in Aggeo: Magna erit gloria domus istius
novissime plus quam prime. Certum est enim quod preciosa insignia que fuerunt in prima non fuerunt in novissima, quia in secunda non fuit
archa domini nec rationale nec ibi venit ignis de celo qui combureret holocausta nec fuit ab unctis tunc tempus aut prophetia.
Unde dicunt iudei quia domus secunda decem annis plus mansit quam prima prophetiam istam impleri. Dicimus ergo quod in hoc fuit magna
gloria domus novissime plus quam prime, quia venit Christus adhuc eadem stante, cuius adventu gloriosior fuit quam omnia que dicta sunt ante,
et quia circa finem eius Christus advenit, per quod in ipsa domo deitas habitavit; gloria enim novissime plus quam prime magna fuit.
Confundamus tamen iudeos qui pueriliter de lege et prophetis senciunt. Certe quod non contra dicas verbo vivitis velud et in medio
eruditionis tue confunde. Christus enim eruit ita veritatem intellectus sacre et ita pietatem affectus sacre quia cum temporalia re-
spiciunt litteralia, superaddunt mendacia, defendunt cum pertinacia. Querunt enim temporalia que credunt eis promissa. Ideo et ipsi ab-
alienati sunt in confusione et facti sunt abhominabiles sicut ea que dilexerunt. Sic enim adherent temporalibus quod ab eis separari non possunt,
quod bene signant quinque panes ordeacei. Ordei enim medulla tenacissima palea tegitur, et ille populus licet multis tribulationibus
atteratur nunquam tamen a carnali desiderio mundabatur, et licet ducerentur in solitudinem annis xl tamen non sunt intellectu revelato de
porta carnalia spiritualia. Christus enim fecit dominus discumbere populum super fenum quos panibus pavit ordeaceis, quia carnalibus
iudeis collocatis in spe carnali regnum temporale promissum est et velud temporalis. Omnis enim caro fenum et omnis gloria eius quasi flos
feni. Quoquo etiam terra promissionis acceperunt iudei et reges habere ceperunt per multas prophetias prophetatus est Christus usque ad
captivitatis babilonice tempus, et in captivitate fuerunt prophete qui prophetabant de vero liberatore, et postquam templum tunc erectus
lxx annis restitutum est tot passi sunt a regibus gentium calamitates ut intelligerent non venisse liberatorem quem
per liberationem carnalem expectabant sicut ipsi temporalia diligebant, et ideo vides eos cotidie confusiones maculas sustinere et
nobis scandalum generare, quia baptisati sunt fecerunt Christi commodum temporale, quos ad tempus portat ecclesia sicut usque ad ventilationem
paleam et triticum simul habet area. Sic ergo in area palea cum frumento, sed igni combusta palea non simul reponetur in horreo.
Erubescant ergo illos et conturbentur in seculum seculi et confundantur et pereant. Respiciunt in sola littera. Quod enim legunt
oculos dei manus et pedes et huiusmodi credunt deum in specie corporea figurari. Ecce in capitulo tua sit super os tuum ne capi
aris in verbo indisciplinato et confundaris. Verbum indisciplinatum ponere deum corporeum aut corporale occupare locum. Unde
secundum illud Esdre: Exercitus celi supplicat tibi, posuit deum tuum esse in occidente, quia cum omnes stelle in occidente descendant
tunc exercitus celi deum supplicat. Et quia stellarum supplicatio in occidente sit, ideo asserunt quod deus in occidente sit. Sed
addunt quod multa dicuntur ad litteram que secundum litteram compositionem non possunt sed sensus secundum figuratum vel spirituale, ut dicit Theodoricus secundum
veritatem hebraicam: locusta operit oculum orbis terre. Et de filiis Chore in Numeris: terra aperiens os suum devoravit eos.
Et in libro Judicum dicitur: Baal et Zebub populus de umbilico terre ascendit. Et ysaias: de ala terre laudes audivimus. Et
David: flumina plaudent, montes exultabunt. Et Abacuc: lapis clamabit, lignum [illegible]. Certum est quod terra non habet oculum
nec os ad devorandum nec umbilicum nec ala nec flumina manus nec montes exultacionem nec lapis clamorem. Unde et multe
absurditates sequuntur litteralem compositionem. Nec deus simile corporale dimensionem. Unde dominus per ysaiam: Cui assimilastis me
dicit dominus sanctus. Et iterum: Cui similem fecistis deum aut quam ymaginem ponetis ei. Et dominus ad moysen: Non vidistis
quando dominus locutus est vobis de medio ignis. Et cum prohibuisset
aliquam similitudinem vel imaginem eorum que super terram sunt vel animalium sub celo volatilium aut reptilium etc. Et cum prohibuisset
eis ne deum assimilarent corruptibilibus subiungit de corporibus simplicibus ne eis assimilaret. Admonet ne forte ele-
vatis oculis ad celum videris solem et lunam et omnia astra celi et errore decepta adores ea et colas. Et ideo lege
in tabulis lapideis iudei lapidei receperunt ad figuram dominicam cordis corporalis et multis sacrificiis visibilibus
onerati sunt, ut simul iugo premerentur et observacionibus aliorum sacrificiis aliorum et multorum talium que signa erant rerum
spiritualium. Ita in littera radiabat spiritus spiritualis quem videre non possunt cecutientibus oculis in lumine palpitantes. Unde sic regnum
diligunt et diligere tenent sic carnale habent et ablate intellectu libros habent quos non intelligunt, quos nobis per
ferentes viam ostendunt. Et sic nunc sunt hostes in cordibus suis. Pompeio enim duce romano velud iudei tributarii
sunt facti romanorum et postea a Cassio templum est spoliatum et deinde post paucos annos Herodes alienigena
regnavit super eos. Quo regnante natus est Christus et impleta est plenitudo temporis. Et Herode regnante in iudea
apud romanos qui iam mutato reipublice statu imperante cesare augusto et per eum orbe pacato verbum caro factum
est in Bethleem iude et postmodum iudei Christum occiderunt, et a romanis vastati regnum eorum funditus perdiderunt
et ubique terrarum ferunt sacris nostris testimonia scripturarum, ut quod prophetias non fingimus quas in Christo impletas cernimus
et vides quod ideo factum est ut ecclesia in omnibus gentibus ad quas isti dispersi sunt etiam ab inimicis testimonium habet.

qui ubicumque libros suos fecit testimonium de xpo perhibuit. Superaddunt etiam mendacia. Dicunt enim deum quotidie flere scilicet
in die et ab eius oculis lacrimas duas procedentes in magnum mare cadere et inde fulgorem affuisse qui tempore noctis
de stellis videtur cadere. cum tamen sit quod lacrime sunt ex habundantia humoris descendentes a capite et de hoc quod notatur
est a domina ecclesia. Fumositas ex vapor de terra consurgit et que sicca est locus nubium transit pervenies ad locum ubi non
est multus calor in domum autem et loca caloris licet exiguo paulatim consumatur et consumata evanescit et hoc puto illud esse ful
gorem qui discurrit per aerem. Dicunt autem quod flet propter captivitatem iudeorum etc. in die rugit ut leo et celum pedibus pulsat
modo sicut in torculari calcatum quod est stimulum ita et confusione dignum quod non est imperatoribus insistendum. Jeremie xxv° Et
tu porta confusionem tuam qui vicisti sorores tuas peccatis tuis sceleratius agens ab eis quod nec ydolatre nec gentiles tales
dicunt abusiones. Dicunt filii singulis diebus deum irasci semel quia dicitur David (inquit) irascitur per singulos dies. Et hoc
sit prima hora diei eo quod in illa hora reges iniquitatis insurgentes dyademata sua imponunt et solem adorant non
advertentes miseri quod ira est cum aliquo verbo audito quod displicet colera rubea et fel fluit et super epar diffunditur
et sanguis misceatur inde homo calescit et in facie pallescit quod tamen rei elementali convenit. Dicunt etiam abusionem
maiorem quod cum deus fecerat mundum magnum foramen spacium in septentrionali parte
quod tum deus fecit totum constituit perfecte penitus id non valens cum deus dicere de illud spacium eius imperfectum opponet dominus
imperfectum reliquit ut si ad se vellet eius equale audere vel deum dicere de illud spacium eius imperfectum opponet dominus
si deus es ut ego locum claude si potes quem aptum ego reliqui. O fabulas manifesta. Septentrionalis enim poli axem
super nos nec unquam occultari perspicimus et ipsum totum integrum et perfectum videmus. Taceo propter eorum ineptias de pyxide
qua dicunt deum gestare in cesaree et de nodo corrige quod tum scriptum est in prima parte eorum doctrine que appellatur Bu
quam dicunt deum gestare in cesaree et de nodo corrige quod tum scriptum est in prima parte corporis doctrine que appellatur Bu
diuos. Taceo de clamoribus eorum de morte regis Og de quo fingunt inablia et stupenda de filiis Jacob preter
diuos. Taceo de Iosue filio Levi doctore quem portantibus ad sepulcrum de morse albanite cum angelis per lacum legis. De Iosue filio Levi doctore quem portaverunt
in paradisum angelis mortis qui ibidem permanet usque in diem presentem vivus et incolumis sicut hoc omnia leguntur in libro pret
Alphonsi. Defendunt etiam pertinaciam que tanta est in eis ut impleatur id Ozee x. Confusio capiet effraym et co
fundetur israel in voluntate sua. hoc est in voluntatis sue pertinacia propter quod precepit fiat mensa eorum coram ipsis in muscipulam
et in retributionem et in scandalum obscurentur oculi eorum ne videant et dorsum eorum semper incurva propter quod Augustinus in libro de
bono perseverantie. Facile est ut infidelitas iudeorum accusetur de libera voluntate venientes qui fecit apud se tam
magnus esse noluit. Sapiencie 2°. Excecavit eos malicia eorum et nescierunt sacra dei. Confundantur etiam quod legem
inseparabiliter custodiunt ut iam vix agnoscatur quid debeat teneri quid respui ut vere dicatur Babilonia interpretatur enim
Babilon confusio vel translatio Babilonia confusio vel translatio. Unde sicut in edificatione turris Babilonie confuse sunt lingue
edificantium sic in eorum lege tenenda confusa est doctrina et scientia iudeorum. Genesis xi. Confundamus linguas eorum et non audiat
unusquisque vocem proximi sui. Ista ergo confusio est in quatuor. Primo quod in paucissimis legem tenent. Jeremie 16 Recordabere
viarum tuarum et confunderis. Vias per quas synagoga ambulabat tenmore legis quas tenuit non autem multas antiquas
in eis omnia invenit. Illa nec agni victima prout olim celebrabatur mane et vespere celebratur. Nec neomenias nec
sabbata nec victimas pacificorum nec sacrificia nec holocausta nec libamina nec mense propositiones nec panes propositionis
nec lucernas candelabri separatas vespere accendebat nec tymiamata que imposita thuribulis in templo propter cremabat nec
ordinationes ministrorum sacerdotum diversis vestitorum diversis ciborum nec vicissitudines ministerie per ebdomadas singulas instituerunt
nec redimunt primogenitum hominis aut iumentorum aliud. Quid loquar de primitiis arborum fructibus que cedebat in usu
sacerdotibus quinto anno omnes fructus eorum sanctificabat domino. Quid loquar de primiciis fructuum qui erant sacerdotum quid de
duabus decimis una levitis dabat alia velut in loco sancto comedenda portabat. Levite etiam decimas decime quam
acciperebant eisdem sacerdotibus persolvebat. Septimus autem sabbatum erat quinquagesimus autem iubileus. Nos etiam omnes lepre et
percussure lepre vestium et domorum colores varios et species distinguebat. Quid de fluxu sanguinis et menstruis
et seminifluis expiacionis sacrificiis de contactu mortuorum de cineribus vitule ruffe que videtur penitus defecisse
ergo confundantur quia rationes expositionum suarum non valet. Item xpo chores hominum mediatum sui et confusio illorum
cum illis sui intermissione. Et in eodem est qui probet aciam per confusione et impudencia persone probet eos. Mendaces enim
sunt eorum expositiones. Dicunt quod super istis non debent arguere quia populus sunt a patria carent sacerdotibus legitimis et scuarro
templi. Deliquerunt enim in conspectu dei et eiecit eos de terra propria nec prout impleri precepta nec super hac impugnabiliter debent
argui donec redient ad terram sue habitationis et tunc sacrificabunt domino et placebit domino sacrificium iuda et ierusalem sicut
dies seculi et anni antiqui Malachie ultimo. Quod tamen est quod antecedentibus et subsequentibus quod illa auctoritas locutus de sacrificiis
templi quod Esdre temporibus edificatum fuit. De opilio autem eorum tamen est tempore eiecti sunt de terra sua ne facerent legitima
sua. Si enim tunc etiam in propria terra eorum sacrificia domino placuissent eiecti de terra sua non essent sed in ea quod ipse in suscitat
facere potuisset et posset. Unde Ysaie primo. Quid michi multitudinem victimarum vestrarum dicit dominus holocausta arietum et sanguinem
vitulorum et hircorum nolui etc. Item. Ut quid michi thus de saba offertis holocausta vestra non sunt accepta et
victime vestre non michi placuerunt. Et Amos. Odivi et proieci festivitates vestras quod si attuleritis michi holocausta munera
vestra et victimas non suscipiam. Et Malachie. Non est michi voluntas in vobis dicit dominus et munus non recipiam de manu vestra.

Et p̄o sacrificiu et oblacoz noluisti. Osee. Cessare faciam omne gaudium eius solemnitatem eius neomeniam et sabbatum. Et licet hec omnia
et singula intelligat iudei impleta fuisse in captiuitate babilonica. tamen cum deus eos eduxit et ad templum et ad patriam
reduxit victimas eorum acceptabiles habuit et culpis indulsit. sed tamen postea redierunt in pristinam scelera demum ultra sunt et
consequenter captiuitas maior et grauior fuit quam prima. tanto maior fuit indignacio dei super ipsos in secunda quam in prima. Tunc confidunt
quia etiam in illis in quibus legem tenent deo displicent. Ezechiel xx. portabunt confusionem suam et scelera sua que fecerunt. postquam enim christus
venit qui legis velamen sustulit et sensum spiritualem qui in eo latebat aperuit. sacramenta legalia seruari non debuerunt secundum literam
occidentem sed secundum spiritum viuificantem quia qui legem dedit melius eam quam propheta intelligebat. Ideo iudei quamquam corporaliter legem custodiunt
deo displicent. sicut et veteres ritus quos ante susceptam legem per manum moysi tenebat post legem susceptam tenere prohibiti sunt
unde postea sicut prius faciebat duas sorores in vxores non duxit. Nec valet quod opponunt. Quod deus mechil debeat corrigi nisi
quod ante rectum non extitit vel quod recte factum est nullatenus debuisse mutari. magis enim bene facta mutentur quam semper immutabilis
esse videtur. Et hoc nichil est cum et naturalia opera que ita vere per tempus oportunitate mutentur nec tamen ea vero sunt mutabilis ista mutatur
Unde Augustinus in epistola ad Marcellinum. hyemi succedit estas. dicit vero pueritie adolescentia. adolescentie iuuentus. iuuentuti senectus
senectuti mors. hec omnia mutantur. non mutatur diuine prudentie ratio qua fit ut mutentur. Quid agricola aliud estate iussit quam ins
seruat hyeme. non mutatur ratio agriculture. Qui mane surgit qui nocte quieuit. idem consilium non mutatur. Aliud magister adolescenti
quam puero solebat imponit et precepto mutato doctrina non mutatur. Mutata enim tempore racio quod antea recte factum fuerat ita
quam racio cogit mutari vt non sit rectum nisi sit per tempus diuersitate mutatum. Aptum ergo fuit primis temporibus sacrificium quod preceperat deus
non ergo non est ita sed aptum est quod magis tempori congruit quia postquam veritas claruit vmbra cessauit. Sic non eo mutabilis
... vero non est ita. sed aptum est quod magis tempori congruit ... ita non est mutabilis si aliud et aliud diuerso tempore officium precipit. Nec mutabilis
est deus cum aliud vespere aut mane facit ita non est mutabilis si aliud et aliud diuerso tempore officium precepit. Nec mutabilis
eos et mutabuntur. tu autem idem ipse es et cetera. Conueniat sit tempore noua. noua non sunt apud deum qui condidit tempora et sine tempore habet omnia
quando suis temporibus pro eorum varietate distribuit. vnde ipse per prophetam predixit. Ecce magis dies veniunt dicit dominus et consummabo super domum
iacob testamentum. Non secundum testamentum quod disposui patribus eorum cum eduxi eos de terra egipti. Certo quia filiorum spem. romanis habuit ysaia
populo timebunt et confundentur ab ethiopia spe sua et ab egipto gloria sua. Ethiopia caligo vel tenebre confusionem infidelitatis
corporum designat qua credunt mortuos suos resurgere et resuscitatos iterum terram incolere. inducentes testimonia plura. Deutero 33
Ego occidam et ego viuere faciam. Et ysaia. viuent interfecti mortui tui resurgent. Expergiscimini et laudate qui habitatis in
puluere. Et daniel. Multi qui dormiunt in puluere euigilabunt. Et hec autem eos licet probent resurrectionem non tamen illam quam
credunt super terram habitacionem. Unde inducunt verbum Ezechielis. Educam vos de sepulcris vestris populus meus et inducam vos in terram israel. et
requiescere vos faciam super humum vestram. Et requies hec fuit anime requiescere in corpore. quod quia de terra sumptum est. censetur
nomine terre vnde scriptum est. Formauit deus hominem de limo terre. Faciet ergo deus eos requiescere super humum suam quia anima redibit
ad corpus in quo glorificabitur et totus appetitus anime terminabitur. Nam quod mortui resurgant ut terras inhabitent scripture
non docet quia testante Job. Sicut consumitur nubes et pertransit sic qui descendit ad inferos non ascendet nec reuertetur vltra in
domum suam nec cognoscet eum amplius locus eius. Tamen hoc autem filius patet eorum error. Credunt enim quod aduenienti christo resur
get corpus mortuum et omnia habuerant genus officia exercebunt et pristinos ritus seruabunt. terras more antiquo colent et
inhabitent. Aaron et filij eius more solito sacrificia offerent et a moyse sacerdotalibus vestibus induentur. Ergo sicut erunt
plures summi pontifices simul officium exercentes. cum omnes sunt equales ergo nemo erit summus pontifex. Hec etiam esset contra legem
quod simul ministrent et essent summi pontifices ergo erunt legem nouam quod est contra eorum fidem. Si vero non simul fungentur officio
sed solus aaron. pare conferet eis ista resurrectio quia non cedet eis ad gloriam sed ad vitam erumnosam et est contra legem moysi
... infra resurrectionem ... Preterea si multi summi pontifices. multa templa
requirit. papiet nec ad maiorem ordinem sublimatus ad minorem reducatur vnquam. Preterea vincetur ille quod hominem facere credunt. aut erit eorum rex et tunc ei subiacet moyses et erit
cum tamen lex istud prohibeat. Preterea vincetur ille quod ... aut erit eorum rex et tunc ei subiacet moyses et erit
maior eo contra id Non surrexit vltra propheta in israel sicut moyses. Fuit enim propheta et rex. Erit moyses vel alius erit rex eius
et eius dignitati derogetur. Credunt etiam quod omnia habuerunt officia exercebunt et generandi naturam habebunt et mulieres quotidie
concepturas quotidie parituras. Quod si verum esset que eos terra capere posset. Sic enim loca coartarent angustia nec haberent
que colere possent arua. Preterea quid de muliere que tres viros habuit. Si ad primum redibit destruitur lex que dicit quod post sex
maritum non debet redire ad primum. Si vero redibit ad alium destruitur etiam lex que dicit quod primo viro viuente nec eam repudiante
cuique non potest nubere. Preterea significatione vacabunt. Immortales non erunt. Si vero dicatur mortales esse et alij mortui
resurgent ergo ad penam et non ad gloriam. Cum enim nunc iusti mortui eterne vite glorie fruentur vbi fame et siti et
huiusmodi passionibus atterantur. Et dicunt quod resuscitandi naturam et visum habebunt comedendi et bibendi et generandi et post
mille annos erunt in perpetua beatitudine tus sendi. Et rebit idem magnus quod prius quia tante multitudini non sufficeret
terre ambitus circuitum ad colendos agros multo magis per omne quod comedunt bibunt et gignunt delectantur et tristantur. ergo de
reque anima nomine iterum penis subdentur. De confusione hereticorum quia inter se diuisi sunt. Unitatem ecclesie diuidunt et
reque anima nomine iterum penis subdentur. De confusione hereticorum quia inter se diuisi sunt. Unitatem ecclesie diuidunt et

Confundat etiam plures hereticos et hereses contra fidem katholicam insurgentes. In quorum persona loquebatur Job amicis. 19
En decies confudistis me et non erubescitis. Hij enim confundi dicuntur quia inter se diuisi sunt. habuit enim facies diu
sas. licet caudas habuit ad inuicem colligatas. Jeremias. Secundum numerum ciuitatum tuarum posuisti aras confusionis
quia quot capita tot sensus sunt in eis. Unde a diuisione dicuntur heresis. Hoc vnitatem ecclesie diuidunt. Contra hec ne glorietur
in concilia pretiis tui. Non est enim tibi gloria sed confusio. Unitas in ecclesia. vestigium est illius vnitatis que est in trinitate

pfta qua qm dmde intit facit gruelia tutati et spalit psone pns cui assignat titulus veritatis / veritate etiam paris
qua xpus docuit no secuti s magis katholicos psecuti / Tertio veritate scripture corrumpunt dicit v Grego sicut e confusio
na spumas vuo ssu no sapiunt s eas ad errores pue intelligentie ducunt et quosdam blasphemias suas latent et furtive
in libris nris inserunt et doctrinam veram adulterando corrumpunt aut adiciendo que impia sunt aut subtrahendo que pia sunt
et eos vera fides inserunt / ppt dicit Augustinus 2o contra Julianum dura sunt que dicitis nova et fidei dura stuporum nova temeritatis
fidei gentium / Quarto quia etiam morti obligati sunt ipsa eis adveniunt in confusionem fabricatores errorum quia ut dicit Augustinus in libro
de fide ad petrum firmissime tene et nullatenus dubites non solum omnes paganos s et omnes iudeos et omnes hereticos et scismaticos
qui extra ecclesiam katholicam pnt sunt finiunt vitam in igne eternum ituros Et si hereticus sit pro xpi nomine sanguinem fudit nullatenus
eos posse salvari Et ut amplius confundantur pro quadruplicem dictum effectum quadruplicem eorum errorum corpus possumus intueri
ex quibus dicunt confundi / Prima est in eis puritas intelligentie Excedunt enim metam sue potentie et ideo corruunt in nullapluam
ex quibus dicunt confundi / prima est in eis puritas intelligentie ... Confundat confusione qui confidunt in sculp
fatasmatum vanitatem quia non invenit pes eorum ubi figat stabilitatem ipsa ez. Confundantur confusione qui confidunt in sculp
tili. Sic enim ut se sculpunt sua fantasmata sic iudicant esse in rerum natura et secundum eorum adinventiones sunt eorum varie potiones
Secunda est subtilitas materie / Sic enim excecat oculus invalidus ppt excellentiam lucis sic pacitur heretici a luce veritatis Unde
qui est visu turbido non videt subtilissimum pilum et sic nil videt quia non potest comprehendere pilum tunc videt quod visu acuto est
Tutiuet aquila radium solis cum tamen smaragdus excecat ut dicunt oculum bufonis Et est confusio de qua Judith xvi De
inducunt ferri virga in confusionem / Et sunt secreta spiritualium misteria quia ppt eorum subtilitatem abscondita sunt ab eis quod cape ea
non possunt et deus voluit ea manifestare errat et confunduntur in suo errore / Unde Augustinus libro v contra Julianum vos estis ruina
non posuit et deus voluit ea manifestare ... nos pudoris nititur quos laudare non pudet
morum fidei quam super quam mores edificandi sunt / molimini fundata subvertere nos pudoris nititis quos laudare non pudet
contra quos pugnat et pudor / Et porro debetis audire etiam quod vigor debet ut nos caveat / tunc tales longe sunt a credendo quod
sunt invisibilia vel studio vel operatione appropinquant ad ea. Non est mirum si illa non videt qui secundum ducem tenui sunt Unde
disputat de spiritualibus sicut ceci de coloribus Unde super canticum Quando lupo incassum crucifixit oculos clausos et cecos sic alius
disputat de spiritualibus sicut ceci de coloribus ... / Tertia est pusillanimitas negligentie
hoc non percipit ea que sunt dei Sunt ergo sicut cecus qui dormit in sole vel disputans de colore / Tertia est pusillanimitas negligentie
filius confusionis Messis est pus stultus in quo
xpus homo qui congregat in messe filius sapiens est qui autem stertit in estate filius confusionis ... quid aliud restat
semina et metimus unde in futuro vivamus Cum ergo ipse nec viribus non possumus scire fidei misteria penetrare quid aliud restat
nisi sibi orationibus aggregare et eos pulsare precibus ut eorum bufonis ignorantes et modicum quod agenda sunt videant et
ad implenda que videant qualescumque ... doctrina moderantem meam Sic enim sol non videtur nisi in lumine solis
sic articulorum et misteriorum profunditas non cognoscitur nisi per infusionem gratie et refulgentia veritatis pro doctrine in lumine tuo
videbimus lumen Cum ergo non profunduntur sicut lume sunt sicut vespertiliones lumen solare refugere que de nocte vigilat et de
die dormiunt et ideo venit tempore de xii solis radiis sicut ait Martinianus ut est de xii articulis testio in pluribus patet
Quarta est presumptio superbie pro Confundantur superbi quia iniuste iniquitatem fecerunt in me. Est enim superbia quedam inflatio
oculorum interiorum hominis qua repellitur puritas veritatis ut patet dicit Augustinus vii libro de confessione Timor meus dominus separabat
a te et nimis inflata facies claudebat oculos meos Tertia enim subtilitate error est. Quia enim tales cognoscunt deum
non sicut deum glorificant aut gratias agunt sed in suis cogitationibus evanescunt et obscuratum est insipiens cor eorum Dicens
non sicut deum glorificant aut gratias agunt ... Arrogantia et superbia cordis tui decepit te etc.
et hereticus est et arrogans et superbus sicut tangit glossa super Jeremie 49 Arrogantia et superbia cordis tui decepit te etc.
... sicut miles qui vult de equo deiciatur etc.

De confusione malorum prelatorum sub quadruplici methafora ... sicut miles qui vult de equo deicitur etc.

Confundat ergo prelatus hostes ecclesie ne nos decipiant vel paganorum vel fidei iudei vel fallaces hereticorum vel
in mali pacem / tanto nocentiores quanto interiores inimici qui sunt in medio filiorum sicut spine in medio liliorum non in
medio concivium quorum vita confusionem propria est quia gloria in confusione eorum qui terrena sapiunt Confundet enim
sicut miles qui vult de equo deiciatur quia turpiter in morte de suis deiciuntur officiis in quibus superbe agebant sicut
milites militantes in equis Jeremie x Confundantur ascensores equorum Et sicut quanto equus est altior tanto casus gravior
sic quanto maior est superbia tanto periculosior et gravior erit ruina ut vere dicatur quod ante ruinam cor exaltatur

2o Sicut fur qui in furto deprehenditur Jeremie 2o Quomodo confunditur fur qui deprehenditur sic confusa est domus israel Ipsi et principes
eorum fures sunt qui fidem xpi profitentur et fides verbis operibus non imitantur Et deprehenduntur in fine vita quod ante
fuerat sicut simulabant opera virtuosa Tunc enim grex avium plumas repetet a cornice que spoliata vestibus alienis
remanebit in propria nuditate Ezechielis 16 Eris nuda et confusione plena Et confusio nostra in omni facie confusio et
in omnibus capitibus eorum calvicium Confusio faciei est verecundia quam merent katholici ppt eorum opera filata debet
in capitibus calvicium quia nil puritatis aut sublimis et subtilis affectionis invenietur in eorum mentibus quo tegatur eorum

3o obprobrium / Sicut dives qui ab eo cum pane negaverat mendicare compellitur ypa pro Confundentur ab ydolis quibus sacri
ficaverunt cum fuerit velut quercus defluentibus foliis est aia que separat in morte a temporalibus bonis que instar
foliorum confluunt et refluunt et de possessore ad possessorem transeunt / ydola vero quibus hereses sacrificant avaritia est
cuius servitute vel cultui cupidi sicut ydolatre serviunt Et tunc magis confusio cum a pauperibus optabunt remedium
quos spreverunt in seculo / Sicut dives extra quod petivit a lazaro / Sicut spoliatus qui revertitur vestibus preciosis vilibus
induitur pro Induantur qui detrahunt mihi pudore et operiantur sicut diploide confusione sua Cum enim ipso detrahunt
sanctum in quo tenentur eiusdem veste duplicis confusionis debent quia et corpore et anima sic ardebunt Et est quadruplex
confusio que debetur malis katholicis / prima prelatis Secunda ypocritis Tertia cupidis Quarta que omnibus dampnatis.

confundant ergo gratia non confusione que adducit peccatum sed ea que adducit gloriam Ecclesiastici 4 30 ut efflorescat super eos diu sanctificatio qui invitos eius inducet confusione sed peccatorum. Quod in sermone multum se operuit paulus apostolus scilicet Capitulum quintum.

Nunc audiamus qualiter quod in sermonis facundia se maxime paulus operuit. licet quidam eum reprehendat de impericia propter quod scribit ad Chorinthios si imperitus sermone sed non scientia. Videamus ergo primo quod paulus imperitus non fuit. Secundo quod non propter hoc excusat se praelati super defectu doctrine et si paulus imperitus fuit. Tertio quo sermone prefulsit. Dico quod super hoc praelatos esse debere admonuit. Quod paulus imperitus non fuit. Unde enim superabat iudeos qui erant damasci qui nondum prodigia faciebat. unde synagoga de effusione sanguinis ipsius ingiter cogitabat. Ariopagitam dyonisium in civitate que erat ydolis mancipata qualiter est ad doctrinam pauli plenius in ea conversatus, quid quod prius fuerat in eclipsi ut qui qualiter non fiat per miraculum convertere ad verbum. Quod ergo se dicit imperitum sermone submittit sed non scientia. Puto quod se nil scire meditabat nisi ihesum christum et hunc crucifixum. Ideo non utebat tumore demostenis vel plonis altitudine vel lenitate poetica. Conservans enim paulum imperitum fuisse non tamen hoc praelatos in tempus excusabit super defectu doctrine. Ille enim virtutibus implebatur miraculis effulgebat iussus etiam si taceret a demonibus timebatur. Verum vero gemituum et orationum instanciam non tamen hanc efficaciae quantum pauli prerogativa. Suscitabat enim mortuos pueros et multum choruscabat miraculis ut a gentibus putaretur deus. Mauens in hoc corpore rapiebatur ad tertium celum. Verba se pariter et in tuum. Cuius eius complicet zelum fidei mansuetudine gemmata distincta semina certa audientes quae capere non poterit natura mortalium. Cuius eius complicet zelum fidei mansuetudine gemmata distincta semina certa audientes quae capere non poterat natura mortalium. ...

Multa paulus diu patietur ipsius dispendia si non fuit in praelato doctrina. Sic enim corpus christi misticum per defectum doctrine redditur tenebrosum. Unde Luce [11] Si oculus tuus nequam fuerit et corpus tuum tenebrosum erit. Vide ergo ne lumen quod in te est tenebre sint. Oculus qui corpori providet praelatus qui eminet quantum dignitatem vigere in lumine et corpori ecclesie doctrinam salutiferam prudenter ne impleat in ipsis quod dicitur Cantica primo. Posuerunt me custodem in vineis vineam meam non custodivi. Consuetudo est hominis

quibus vinea. ponere puerum custodem in alto ligno mediante via confixo et in eo faciunt specula quadrata de arundinibus quaternas vineas. ponere puerum custodem in alto ligno media via confixo. et in eo faciunt specula quadrata de arundinibus qua- quatuor [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Nunc videndum est quod pastoralis doctrine diversus est modus. De quo etsi conscripti fuerint sufficienter Gregorius Nazazenus et beatus Ambrosius
et postea beatus Gregorius papa romanus, tamen breviter exemplis paucis ostendimus, primo in generali, secundo in speciali. In generali primo proponimus
exemplum in vegetabilibus. Herbe enim que alia quedam nutriunt alia perimunt, unde Tertullianus (?) scriptores solent esse cuius veneni pro
qualitate sui corporis duxerit effugere. Ut enim ait Basilius in exameron libro primo: Temperata sunt abscisa corpori cordi spiramina, prius quam
illis eveniunt ut digerat que suspicit et frigiditas ad intima corporis intestina perveniat. Coturnicibus etiam in esu licet elleborum
ista tamen sunt venena, sicut dicunt, hominibus. Sic nec eadem exhortatio omnibus congruit, nec omnes par qualitas morum astringit. Exemplum etiam
in sensibilibus: quod panis qui vitam fortium roborat, parvulorum necat. Unde Augustinus in libro de moribus ecclesie dicit: Quod panis qui fortes vegetat, ac-
cipitres necat. Oleum etiam quod nostris corporibus est commodum, aliis minutorum et maxime quorum sex pedes sunt est nocivum. Amomum quod gustus
haustum offendit olfactum, estate refrigerat tactum et volucribus que absque accidunt est medicamentum. Unde ait in ablis (?) est nam ele-
bori que alio cibus est alio medicamentum alio venenum. Est exemplum cognitum quod lenis sibilus equos mitigat, catulos instigat.
Est exemplum in Roma (?) quod ponit Augustinus in libro de moribus manicheorum de quadam muliere formosa athiniensi que venenum bibens non obiit.
Paulatim enim bibendo sine ullo vel levi incommodo valitudinis sue fecerat ut biberet et cum esset aliis dampnata legitimam illa
quantitatem veneni quam bibere solebat dampnati et mortis admiratione consuetudine vicerat et accepit ut ceteri, sed venenum ceteros
consumpsit, illi superavit. Sic ergo illis licet per moderatam consuetudinem fecerit ut idem venenum suo corpori conveniret, ita per moderatam
exhortationem prelatus efficiat ut doctrina sit ei conveniens et accepta qui prius eadem abhorrebat. Est etiam exemplum in artificialibus. Corde
enim cithare reddunt dulcem modulationem quod licet uno et eodem omnes feriantur plectro, non tamen omnes secundum eundem impetum et impul-
sionem. Sic licet edificet prelatus ex eadem caritate doctrina, non tamen eadem exhortatione tangantur auditorum corda. Corde enim corde
cithare nisi mentes auditorum diverse, quid plectrum nisi lingua prelati, quid diversa impulsionis nisi diversitas exhortationum.
Sic etiam spiritus sanctus unus et idem diversa dona distribuit et aliud in alio et aliud in alio facit. Sicut enim propria est corpori (?)
Sic etiam spiritus sanctus unus ... et sic non est una species medicine adhibenda cunctis. Ita nec eadem ex-
pleno cunctis sic propria est singulis animabus affectio et sic non est una species medicine adhibenda cunctis, ita nec eadem ex-
hortatio convenit universis. De diversis doctrine pastoralis modo per precepta in speciali. Sequitur capitulum

In speciali vero exhortatio pastoralis sic debet procedere ut exhortetur subditos pro passionum varietate, quod melius videbimus cum exempla
officii in pastore prosequemur. Sed tamen ad propositum primo sic in singulis virtutes premoneat ut contrarium vitium penitus non excitat
et tamen cognita singulorum vulneribus medicinam apponat. Et licet subditi diversis laborent viciis, tamen exhortatio sic procedat
mediocriter et equaliter in medio multitudinis, ut dum laudatur largitas et culpatur cupiditas, non efferatur effusio vel
prodigalitas. Sic laudetur in cotidianis coniugium ut continentes non revocet ad lubricum vel luxuriam. Sic virginitas commendetur
ut coniugium non culpetur. Sic predicetur superbis humilitas ut timidis non augeatur timiditas. Sic lenes accedant ad zelum
ut tamen iracundis non addatur incendium. Et hinc est ut dicit Gregorius in pastorali: Sic predicanda sunt bona ne ex latere iuvantur
mala. Sic laudanda sunt bona summa ne despiciantur ultima. Ideo sic exhortationem modificet ut ei possit qui contrariis pas-
sionibus laborat, ut cum ad laborat ex inepta letitia que pravitate licet ex naturali complexione subito videtur mutari
ad ineptam et immoderatam tristitiam ex aqua contraria. Sicut enim medicus corporis in tempore duo quam contraria repetit, unde et corpus
debile est et cum illud contrarias infirmitates afficiunt que fortia medicamenta requirunt, laborat ergo medicus ut ita morbum
subtrahat ut debilitas non crescat ne vita cum languore deficiat. Sic ergo duabus passionibus contrariis subveniens medicina
contrariis cum non simplex duobus vitiis ut super utrique subveniens potest exhortatio medicari. Ideo sic lenioni relinquat
ut fortia subtrahat. Sepe enim cum corpus ex diversis et contrariis morbis afficiatur, in minor morbus negligitur ut qui maior
est periculum caveatur et artificiosa solertia patitur unum medicus crescere quatenus possit aliud a vicina morte revocare, quod non est
morbum exaggerare sed infirmi vitam fovere et ad tempus quod minus est differre. Sic gulosus dum se premi videt ad luxuriam abs-
tinet et incurrit abstinendo vanam gloriam. Sed dum unum vitium contingitur aliud nutritur. Sed illa pestis que perimit est acrius
prosequenda et ideo magis tolenda est abstinentia que producit vanam gloriam quam ingluvies que inducit luxuriam. Unde apostolus
Romanos: Vis non timere potestatem, bonum fac et habebis laudem ex illa. Non enim bonum agitur ut potestas non timeatur nec etiam ut laus
acquiratur. Sed quia videbat eum cui loquebatur non esse tantum mitem ut effugeret pravitatem et contempneret laudem sic ait
Georgius (?): aliud obtulit et aliud tulit. Tertio suis auditoribus nimis profunda non dicat. Nam dum plus quam sustinere vel capere
possit extenditur corda mentis rumpitur. Dispensetur moderate tantum dei mensura ne profluat ex se. Dicatur lac par-
vulis escam grandiusculis. Velet Moyses faciem choruscantem quando loquitur populo, revelet faciem quando loquitur deo. Ponit
etiam in Exodo: Cum cisterna fodit nec operit, prius in ruinam iumentorum pretium reddit quod reus efficitur ille ex cuius verborum altitudine
simplex quis periclitatur. Unde scribitur in Job: Quis dedit gallo intelligentiam. Gallus sanctus quisque predicator in profundioribus noctis horis altos
edere cantus solet, cum vero mane appropinquat minutas et tenues voces format, quia qui recte predicat obscuris cordibus
nichil aperte de occultis misteriis indicat ut tunc subtiliora quoque de celestibus audiant cum luci veritatis appropinquant.

De pastorum conditione dicturi vidimus quomodo quis ad prelationem veniat. Qualiter prelatus ad se redeat etc.
qualiter in prelatione vivat, qualiter doceat. Nunc ultimo docemus qualiter ad se redeat. Primo ostendentes morbum,
secundo subinferentes remedium. Morbus est ascendere super se inaniter per elationem. Remedium vero est descendere intra se
humiliter per timorem. Et contra morbum quadruplicem docemus ascendendi gradum. Primo enim diabolus eum impetit, secundo impetitus
extollit bona que gessit, tertio extollendo in altum se erigit, quarto erigendo se cadit. Impetit enim diabolus, no-
vit enim quod ex conditione loci quem tenet omnibus superior ad ventum elationis est dispositus. Unde sicut ardua prelatus vero

Ier. 46. Quis est iste qui quasi fluvius ascendit et quasi fluminum intumescunt gurgites eius. Fluvius a remotis putatur esse res solida
sed cum eius tactu distinguitur vanitatis invenitur. Sic est in rei experientia: ascendit et intumescit et tandem dissolvitur et vacuatur.
Sic vento prelatus impellitur malus, cum se elevat et tantum in veritate indicat qualis a remotis videtur vel ab hominibus ho-
noratur, intumescit et extollitur et nichil solidum invenitur, quia dum extenditur dissipatur et penitus inanitur. Secundo impetuose eva-
cuat bona que gessit. Ier. 50. Quasi leo ascendet de superbia Iordanis ad pulchritudinem robustam. Fortitudo robusta
magnitudo et multitudo bonorum operum meritorum pastorum prepositorum. Sed leo delet vestigia propria cauda sua, sic et diabolus ei redu-
cit ad memoriam opera bona ut tamen deleat et abstergat peccata preterita que ipsa fuerunt eius vestigia. Nam ut dicitur Moralium libro 32
reprobis sepe accidit ut si quid unum quodlibet boni vel minimum faciant, a malis suis oculos penitus reprobi mentis avertant et id
minimum boni quod fecerint tota intentione aspiciunt obliti malorum omnium que commiserunt. Sed habent hoc electi proprium ut bo-
na que agunt videant et tamen cum peragunt ab eorum memoria oculos avertant. Tertio eminendo in altum se erigit. Ysa. v°. Germen
eorum quasi pulvis ascendet. Pulvis aridus et sine humore: superbus pastor sine gratie rore quem ventus elevat dum ex suis operibus
se exaltat non advertens quod frequenter extollit eum predicationis magnitudo virtutis. Vita enim quia cum vires tenuit quandam
ei delectationem animus blanditur et dum metum et sollicitudinem sue circumspectionis abicit in sui confidentia secure requiescit. Sed
electi dum de sua infirmitate trepidant hii vero fortes sunt humiles fiunt. Quarto erigendo se cadit. Ps. Ascendunt usque ad
celos et descendunt usque ad abyssos. Quamvis alas apud semetipsum erigit, inde in quo cum inditus cadit. Sic enim
ascendunt locuste dum saliunt sed saltus non perficit dum salientes ad terram decidunt. Exo. 10. Ascenderunt locuste super
universam terram Egypti. Prov. Regem locusta non habet et universa per turmas egreditur, quia superbus parem habere nollet et sine dis-
cretionis ordine graditur. Mutuo sese locuste comedunt quoniam inter superbos semper iurgia sunt. Estate apparent, hyeme latent,
quia manifestos eos efficit multum pruriens et furens ambitio, quos recondit ad tempus et reprimit quotiens quod non videt
oportunitatem suo negotio, et unde videntur humiles in conspectu hominum inde superbi deprehenduntur multum apud deum. Ipsi morbo
subinferatur remedium scilicet quadruplex descensus modus. Ezech. 32. Quo pulchrior es descende et dormi cum incircumcisis,
ut quanto quis bonis gratuitis habetur ditior tanto fiat humilior. Alioquin tradentur in captivitate virtutes talium et pul-
critudo eorum in manus inimici. Descendit igitur in seipsum cum divino timore salubriter inspiratur. Inspiratus subtiliter intima perscru-
tatur. Perscrutatus humiliatur. Humiliatus consumatur. Descendat igitur divino timore salubriter inspiratus. I Reg. 13. Descendebat
omnis Israel ad Philistiim ut acueret unusquisque vomerem suum et ligonem suum et securim et sarculum. Philistiim potione cadentes
demones et reprobi homines inebriati calice pene per multas acritudines, ex quorum consideratione timor generatur, cum retusa
mens ad bonum operandum acuitur, in terra proprii corporis exercetur mortificatione quasi vomere, cordium occulta indagantur sicut unica x
ligone, securis acuitur ut per zelum incidat, et sarculum ubi quo pigros excitat et instigat. 3 Reg. 18. Iunge currum et
descende ne occupet te pluvia. Pluvia potest intelligi mortalitas pluvialis ignis et sulfuris qua replet flamma infernalis. Iungit
currum et descendit qui affectiones ex superbia dissolutas in unum humiliter per timorem cogit. Crescit timor vigente constantia
et pungente retributionis examine sua et quanto magis iudicium districtum cernitur tanto vehementius formidatur. Secundo inspiratus
timore subtiliter intima perscrutatur. Iosue 2. Descenderunt exploratores de monte et venerunt ad Iosue. Hii sunt exploratores
qui secreta sua rimantes de malis suis amplius timent quam de bonis imperfectis exultant. Plus attendunt quod de agendis
debitores existant quam quod operantes quandam iam debiti partem solverint. Non est enim absolutus a debito qui debiti partem
solvit sed qui omnia reddidit, nec ad bravium victorie pervenit qui in magna certaminis parte vicerit si imp metas veniens
...; descendit igitur ut timet occulta dedecora [illegible] invenit dignum in prima doctorum consilio
in hoc quod reliquum est deficit. Descendit publicanus iustificatus in domum suam. Luc. 18. Sunt enim multi qui post peccatum primi hominis de corruptibili stirpe
se editos et non ipsa virtute sed superna gratia aspirante ad meliora vota vel opera commutatos, et quamquam de mali esse
cognoscunt de mortali propagine senciunt meritum, quamquam vero boni in se conspiciunt in moribus gratia cognoscunt domini.
Quarto Iudith 10° dixerunt exploratores: Confirmasti animam tuam eo quod tale repperisti consilium ut descenderes ad dominum meum. Et ideo
perscrutatus humiliatur. Ys. 47. Descende sede in pulvere virgo filia Babilonis. Virgo anima que non habet fecunditatem operum
filia Babilonis in confusione propter peccatis demissum. Sedet in pulvere cum humiliatur ex remorsu conscientie. Vnde de pulvere
nascuntur mordaces pulices, hii sunt motus conscientie arguentes. Humilitas enim est origo virtutum. Tunc enim virtus in
nobis pullulat quando in radice humilitatis perdurat, a qua si abscinditur arescit quia vivificante se in intimis humo-
rem caritatis perdit. Augustinus. Tanto amplius ad alta consurgit quanto amplius infra descendit. Gramina at solidi-
tatem caritatis perdit. Quarto humiliatus
iacet in imo, cum tamen palea non sui humilitate nobilitate sed vento et vanitate locum habeat in supremo. Quarto humiliatus
consumatur. Sap. 10. Sapientia venditum iustum non dereliquit. Descendit quod cum illo in foveam ut dereliquit eum donec
afferret illi sceptrum glorie. Ioseph iste iustus in carcere positus prelatum significat qui multis est necessitatibus obligatus. Huius semper
non deserit quamdiu se humiliter gerit et ad considerandos defectus proprios ad seipsum redit. Vnde quotiens Ezechiel propheta ad
contemplanda celestia ducitur filius hominis vocatur, acsi eum dicat: Ne de hiis que vides in elatione cor sublevetur
prius perpende quid es, ut cum summa penetras esse te hominem recognoscas ut dum super teipsum rapis ad teipsum infirmi-
tatis tue freno revoceris. Bernardus ad Eugenium: Salubris copula ut cogitans te summum pontificem attendas pariter te vilissimum
cinerem non fuisse sed esse. Tunc enim est humilitas consumata ad verum Ioseph veritatis corona quam humiles spiritu suscipient. Gloria
eterna nobis concedat ipse Ihesus qui in eternum vivit et regnat. Amen. Prologus secunde partis tractatus secundi capituli de
textu

Omnis gratia postulat post doctrinam dei et angeli tam boni quam mali post doctrinam tam lectoris quam pastoris agatur de doctrina predicatoris. Sed forte miratur aliquis cur audeo scribere vel docere quod scire nescio vel proficere. Demonstrat michi videndi modum beatus Lucas ponens in medium illum errantem Zachariam. Cui enim vox amissa non complicuit stilus et scriptura signavit. Ut si nomen Iohannis prius reddidit vocem quem [illegible] faciat aliquem nomen Christi plebes reddet eloquentes. Ceterum de actu rerum lacunis elucubrare mihi satago vel in pudore est si prebeat incomptum et incompositum sermonem [illegible] aut eloquii venustate supponere qui veritate rerum verborum falere [illegible] simplicitatem autem illecebris incestriam student. Ergo [illegible] simone impeditus lectoris officio [illegible] a late negotiorum [illegible] impatiens intermittens in singulis [illegible] ad singula quedam grossa et velut indigesta [illegible] simpliciter proficere temptabo. Que non tam digna videantur [illegible] ad [illegible] preceptorem quam ad [illegible] et incipientium liberentur auditum. [illegible] benivolum imploro lectorem et liberalem desidero correctorem et pium pro meis reatibus oratorem. Et ut quod dicitur appareat plenius titulos suppono. De predicatoris utilitate, predicatorum. De corporis [illegible] De corporis maturitate. De predicationis ydoneitate. De [illegible] modificanda pro statuum et officiorum diversitate. De [illegible] dilatande facultate. Et primo de utilitate [illegible] quo per verbum [illegible] deus honoratur [illegible] affirmatur [illegible] affectus inflammatur et effectus ad opera suscitatur. De utilitate [illegible] deus honoratur quadrupliciter. Si primum in corde attendatur eius gloria. Si [illegible] in ore petatur eius gratia. Si efficaciter in opere multiplicetur eius [illegible] [illegible] in plebe audiatur. Et cum reverentia.

Omnia [illegible] agentes de fine doctrine agentes etiam de doctore et pastore pluribus [illegible] [illegible] in materie non nunc est sed [illegible] pressius de predicatione disserere et ad ea veniendum est de quibus ibidem opportunitas [illegible] dictum est. Est [illegible] utilitas [illegible] in [illegible] honoratur deus quam clamore predicatoris. Unde Iohannes baptista [illegible] hominem. Voce [illegible] et Christus estimabatur non usurpavit fallaciter quod non erat sed confessus est humiliter quod erat. Christum honorabat. Vocem se clamantis esse dicebat. Iohannes [illegible] Iohannes testimonium perhibet de Christo et clamat dicens. Hic est quem dixi de cuius plenitudine nos omnes accepimus. Non sum ego Christus. Ego vox clamantis in deserto. Iohannes scola virtutum magisterium vite sanctitatis forma morum norma virginitatis speculum pudicitie titulus castitatis [illegible] penitentie via peccatorum venia fidei disciplina maior homine par angelis legis summa [illegible] sanctio apostolorum vox silentium prophetarum lucerna mundi officium promissoris, preco [illegible] testis totius medius trinitatis ut ait Petrus Ravennas. Ipse deus docet predicatorem ut quereret in omnibus dei honorem. Sed ut sit quatuor modis quibus in [illegible] fieri solet honor. Hic est si primum attendatur in corde eius gloria. [illegible] in ore petatur eius gratia. [illegible] efficiatur in ope restituatur aut multiplicetur eius [illegible] humiliter in plebe audiatur et cum reverentia. Ergo primum attendatur gloriam salvatoris [illegible] pueri qui clamabant [illegible] Benedictus qui venit in nomine domini osanna in excelsis. Unde Augustinus [illegible] de Kathedra iudicum dominum in [illegible] timebit [illegible] sermonis [illegible] auditorum. De [illegible] est opus bonum [illegible] [illegible] nos [illegible] molestiarum [illegible] opere si non in eo [illegible] gloriam requiramus [illegible] a [illegible] agentis [illegible] ad locum suum [illegible] in [illegible] requiescit. Hic est quod [illegible] tollens mandibulam asini iacentem in terra interfecit in ea mille viros et postea sitivit valde et cum clamaret ad dominum aperuit dominus dentem molarem in maxilla asini et egresse sunt ex eo aque. Sampson [illegible] predicator [illegible] maxilla asini iacens in terra [illegible] a [illegible] contemplationis elevatur et Philistiim [illegible] quam dum pro [illegible] et [illegible] gloriam dei predicatur demones repelluntur. Si post victoriam Sampson sitivit [illegible] deo [illegible] gloriam [illegible] molari dente suscepit potum. Hic est ut [illegible] [illegible] gloria [illegible] surgit. Sed clamat Sampson ad dominum et [illegible] appetitum. Iohannes [illegible] stabat [illegible] et clamabat [illegible] destillet aqua sapientie [illegible] gloria [illegible] et refrigeret appetitum [illegible] vocat ad me et bibat. Stabat et stat [illegible] qui quod ore predicat [illegible] per opus venit ad [illegible] sitit et bibit qui delectatur in [illegible] gloriam quam ardent [illegible] eligamus qui vita docet qui cum dicunt [illegible] et faciendo [illegible] docet quod [illegible] fugiendum dicunt [illegible] elige adiutorem quem magis miraris cum videris quam cum audieris. Secundo in oratione in ore petatur eius gratia. [illegible] intelligere [illegible] implere. Ad quam obtinendam clamat [illegible] et ab auditoribus [illegible] Clamavit Moyses et Aaron ad dominum et dixit [illegible] audi clamorem [illegible] et aperi eis thesaurum tuum fontem aque vive. Thesaurus absconditus est et est spiritalis intellectus. Unde [illegible] liber in [illegible] volutus [illegible] misericordia [illegible] ad intelligenda misteria. Unde libri [illegible] sciens litteras non aperit [illegible] et clausum librum non aperit nisi leo de tribu Iuda. Apocalypsis [illegible] quid [illegible] auditorum [illegible] difficultatibus. Et Daniel [illegible] Daniel ut clauderet sermones. [illegible] scriptura si numquam esset aperta non te pasceret si numquam obscura non te [illegible] obscuritas [illegible] ad impetrationem veri magistri [illegible] et [illegible] ad [illegible] ingenium. Non enim [illegible] ingenium nisi [illegible] [illegible] collegit [illegible] rubiginem [illegible] obtundit [illegible] per honestam occupationem [illegible] dentes obstupescunt [illegible] acerba comederit [illegible] ingenium per [illegible] thesaurus tuus fontem aque vive [illegible] thesauri occulti posuit deus in verbis lapidibus preciosis et herbis. Et in verbis amplius [illegible] verbum vocari voluit quo verbo [illegible] et verbo [illegible] fontem aque vive [illegible] ad stillam modicam [illegible] per verbum [illegible] mortuum in spiritu suscitamur. Et sic ad [illegible] turpium verborum [illegible] ad libidinem. Ita ad [illegible] per verbum predicationis [illegible] audientium ad devotionem. Unde videbis aliquos ad sermones accedere frigidos et ridentes quos inde videbis post pauca recedere ferventes et plorantes fonte [illegible] aque vive [illegible] non [illegible] qui in sola [illegible] collegit [illegible] velut in lacuna [illegible] affectu

vincit

Et indeficientibus aquis vena est scriptura qua sugit spiritus vitalis que de libano id est de vita fluit omni statu procedit cum fortitudine
et impetu. Ysaie. Gen. xli. Cum in tota terra egypti fames crevisset clamat populus ad pharaonem alimenta petens non siliquas
porcorum que inflant et non saciant non pane musidum gabaonitarum scilicet scripturas solares sicut hii qui pomis silvestribus sunt
perida scilicet scriptura sicut heretici sunt onerati et non cum Ezechiele volumen sacre scripture manducant. Tanto efficitur in ope predicationis multi
plicetur dei sub[stantia] Xpristi enim dei peculium salus est autem Xpristus hec multiplicanda in predicatione clamatur et ipse qui solus
salutem tribuit honoratur. Apoc. vii. Clamant angeli voce magna dicentes Salus deo meo sedenti super thronum et agno Xpristus hec
Michee vi. Vox domini ad civitatem clamat et salus erit timentibus nomen suum. Civitas civium Babilonis civitas que de
lectatur in fluminibus suis id est in transitoriis bonis non in solidis cibis id est sacris verbis. Hic multi significantur invalida cibaria ut car
bones et olle confracte testas comedunt et villa respuunt. Et qui verbum dei fastidiunt et quasi in sermone dormiunt quod
tamen in meditatione peccati nunquam faciunt dormiunt ad mensam spiritualem sed non ad temporalem. Et tales sicut asinus in via fimi in
veniens subsistit odorat et retardatur a via sic fimo peccatorum delectati retardantur a celesti patria. Ad tales ut evigilet
predicando clamatur et ipsi caput levant et in idipsum statim delabuntur. Sic porcus aut sus in fabaria cum clamatur ad eum
semel subrigit caput erigit sed statim ad comedendas fabas redit. Et si porcus verberatur clamat et alii porci ad eius
clamorem accurrunt et verberantem invadere volunt. Ita predicator cum aliquem peccatorem arguit quod ista malorum concordia sed civitas
tamen arguentem insurgit quia peccatorem defendere et predicatorem infamare vult. Sed Michee vi. Vox domini ad civitatem et opatur
predicator ad corporis salutem si tamen dei conceperint timorem. Ideo signanter est dictum Salus erit timentibus nomen suum quia ante quidem tentatur
homines ad deum si timent si considerent quod pro momentanea delectatione qua fruuntur pro modico tempore quo vivitur sunt penas
eternas incurrunt ubi tam diu cruciabuntur in inferno quamdiu dei filius est in paradiso. Ideo Ysaie xl. Vox dicentis Clama Et dixi
Quid clamabo. Omnis caro fenum et omnis gloria eius quasi flos feni. Exsiccatum est fenum et cecidit flos feni. Legitur de quodam
sancto viro qui multum fuit scolaris quod hec ipsum convertit cum cogitabat utrum aliquis dampnatorum post mille annos possent a
suppliciis liberari. Sed ad hoc videret cogitationis sua quod non sed processit interrogans a mille ad duo milia et ad centum milia et ad mil
le milia et ad tot milia quot sunt gutte in mari. Sed inveniens quod non perterritus in spiritu timoris attendens brevitatem amenitatis
temporalis et florum et diuturnitatem suppliciorum et dolorum quod corporis istius modice devotionis vitam mutat et religiosam vitam
temporalis et florum... ad modicum verbum dominus tangit corda multorum et ad modicam lucernam incipimus in tenebris via. Certo simili
dixerit hic ad modicum verbum dominus tangit corda multorum et ad modica lucerna incipimus in tenebris via. Certo simili
in plebe audiatur verbum et cum reverentia. Sic enim Daniel iii. dicitur quod preco clamabat valenter Vobis dicitur populis tribubus et
linguis in hora qua audieritis sonitum buccine etc. adorate statuam auream et ita faciebant. Multo magis cum reverentia
debent audiri a populo et dici a predicatore divina promissa. Ione iii. Clamavit Ionas in Ninive Adhuc xl dies et Ninive
subvertetur et crediderunt viri Ninivite et predicaverunt ieiunium et vestiti sunt saccis et rex surrexit de solio abiecit vestitum
indutus est sacco et sedit in cinere et indictum est ieiunium etiam iumentis. Videntes predicatores cum Iona Ninivem dies ire pre
nuntiant ut possint homines timere sed illud est aut ronce cercium alium aut demonum propria signa mortis vide et non
timere sentire tempestatis indicia et tempestatem proxima non venire si porcus ... non credunt non reverentur illa que
intrassata corda induravit ambitio et implet. Ideo Ier. vi. Verbum domini factum est in obprobrium eis et non suscipient illud
Ipsi enim quicquid in eis est evacuat mercede predicatoris. Deut. xxiiii. Non negabis mercedem indigentis et pauperis. Et
sequitur. ne clamet contra te ad dominum et reputetur tibi in peccatum. Iacobi v. Merces operariorum qui messuerunt regiones vestras
que fraudata est a vobis clamat et clamor ipsorum in aures domini sabaoth introivit. Immo quicquid in eis est evacuat
peccatum sanguinis populi cuius verbis annuntiatur in verbis predicationis Iob xvi. Terra ne operies sanguinem meum neque inveniat
in te locum latendi clamor meus. Et in Gen. iiii. Vox sanguinis fratris mei Abel contra te clamat de terra. Tales
enim sunt illi qui frangunt campanam ne homines veniant ad missam et ipsi timorem qui noluit suo pileo spoliari et ideo
sapientia clamat et prudentia dat vocem suam Prov. viii. Et in eadem O viri ad vos clamito et vox mea ad filios hominum intelligite parvuli a-
stuciam. Clamat autem sapientia Prov. ... Accipe fuge time. Accipe bursam fuge vicium. Time supplicium. Sic autem semel quereretur a quodam
quo tantum didicisset respondit inter alios tres magistros specialiter habui qui me docuerunt timor pudor amor. Intuebar magistrum
meum in vigiliis et virtutibus negligentes discipulos verberantem et timorem didici. Intuebar socios meos in moribus me proficiendo dixi et ne
fierem eis abiector pudorem didici. Tandem gustum est in doctrina in desiderium et dulcedinem et amorem didici. Sic quod quarto modo
ad homines et implet. Ideo Ysaie vi. Seraphim clamabat alter ad alterum Sanctus sanctus sanctus dominus deus sabaoth plena est omnis terra gloria eius

De utilitate predicationis quod parat intellectus illuminatur ad intelligenda scripture misteria ad diluenda mentis humane vicia ad fugienda gehenne supplicia ad obtinenda patrie gaudia etc.

Est etiam utilitas in clamore predicationis eo quod intellectus illuminatur ad cognoscendum. Unde Mar.
xv. videns centurio quod ihesus sic clamans expirasset ait Vere hic filius dei erat. Ad vocem clamoris ihesu cognovit et con
fitetur centurio salvatorem. Et nos ad cognoscendum dominum illuminamur per predicationem. Fecit enim deus homines ad ymaginem suam ut quandoque
ipse per corpus suum post omnibus creaturis. Sic homo per intellectum quo creatorem suum cognoscit et colere possit aliis omnibus creaturis
ut dicit Aug. in libro de rudibus cathe. Sed autem illuminatio quadruplex est Illuminatio ad diluenda mentis humane vicia. Ad intelligenda
scripture misteria. Ad fugienda gehenne supplicia Ad obtinenda patrie gaudia. Clamor autem iste utilis est ad intelligenda scripture
misteria Ysaie hic ii. Esdre iiii. Omnis populus clamavit Magna est veritas et prevalet. Magna est cuius efficatia veritatis quam in pectore
infundit ad quam quis in omni negocio cum consilio in omni periculo cum auxilio in omni adversitate cum solacio quia ad fidelem animum
ingens recurrat Prov. vii. Dic sapientie soror mea et prudentiam voca amicam tuam. Amplectere quia sororem quia pellicem non polluere
non requires datum sed fructum sicut plurimi adulterantes verbum dei non quod sinceritate sicut ex deo coram deo in Christo loquitur et iterum
Et notandum quod superioritas prevalet quam non possum cum penitus apprehendere vel proferre. Ezech. xl. Torrens invenit quem Ysaie
non potuit transvadare. Vir enim quem vidit Ezechiel qui habebat funiculum in manu mensurat aquam dans utrumque et erit

et p(er)tinet app(ro)p(ri)anda nomi(n)e / alij plus alij mi(nus) sup(er)at. Et attende q(uo)d divinu(m) eloq(ui)u(m) i(n) p(ri)mo p(er) aqua(m) usq(ue) ad talos traducit(ur) q(uia) p(rim)o aq(ua)s
sac(re) sc(ri)pture pedes affectuu(m) purificat. S(ecund)o usq(ue) ad genua. S(ecundu)m ad b(ona) op(er)andu(m) eciam (con)fortat. T(er)cio usq(ue) ad renes. nitiores in
telligere et (con)tiores. S(ecundu)m temptaciones carnis et p(ro)pria mentis desid(er)ia sup(er)ant(ur). Q(uar)to ad q(uo)d intui g(ra)dus / mortalis h(om)o nequit attinge(re) ut
divine sc(ienti)e p(ro)funditate(m) valeat t(ra)nsvadare / sic ut solo in vita plene vide(re). Hinc cognoscitur apte i(n) cor(de) p(ri)m(o). Et eciam Eccl(esiastes) vij Dixi
sapiens efficiar et ipsa longius recessit a me. / Ad diluenda m(al)or(um) h(um)ane vicia / Ysa(ias) lviij Clama ne cesses q(uasi) tuba exalta vo-
cem tua(m) et annu(n)cia p(o)p(u)lo meo scelera eor(um) s(ed) ut cognoscat(ur) q(uo)d sac(ra) sc(ri)ptura sp(eci)aliter est instar ... mentis n(ost)re (con)siderare possu(mus) et ... q(uo)mo-
cognita diluat(ur). Nota p(ro)p(he)t(e) 2o ... q(uo)d ... sterilitas ... libanu(m) ... cadet / q(uia) ... cador ... sup(er)bia
... Virtute ... q(uo)d excellit ... plantat ... steriles
... q(uia) qui no(n) audit no(n) attendit ... Ozee ... Da eis d(omi)ne ... cui(us) vulva
sit q(uia) doctrina sua s(an)c(t)itate(m) ... no(n) aufert / q(uia) qui no(n) ardet no(n) accendit ... vbera ... arencia q(uia) ... gracie
... labiis et vbera arencia ut filios sp(irit)uales no(n) gignat et ... no(n) nutriat ... vbera sunt arencia q(uia) ... gracie
caret eor(um) doctrina. Nota q(uod) d(icit) ... tuba exalta voce q(uasi) d(icat) elevare p(er) op(er)u(m) ... mulieres tortuose dum sedet apparet pulcre
s(ed) cu(m) surgit apparet deformes. Sic est in p(re)dicatorib(us) du(m) loq(ui)t(ur) ... turpitudo ... du(m) videntur ea q(ue) ipsi op(er)ant(ur) ...
p(o)p(u)lo meo scelera eor(um) et argue eos / licet indigneat(ur) q(uia) in suis ... arguant(ur). Ita scabiosi odiunt pectine(m) et noctue
luce(m) et frenetici medicu(m) et p(ec)cator(e)s p(re)dicatore(m) arguente(m). Ier(emias) 3 ... ad quos clamabat p(ro)ph(et)e ...
gentes ... de viciis ... malis et no(n) audierunt. ... de quoda(m) ... ymagine ... orabat
p(ro) sanitate eius ... dicebat ... Ego sum ... et ... ut
p(ro) sanitate eius ... ymaginem adoraret ... possum adorare te et magis diligere te ... du(m) ... intravit
ymagine(m) adoraret ... possu(m) adorare te et ... cottidie vendunt
... in membris suis et spoliat ... vita ... qua ipsi ... du(m) p(ro) uno denario eos cottidie vendunt
... et ipsa ... Ad fugienda gehenne supplicia / Apoc. 18
Angelu(m) a ... illuminata est. clamat forti voce dice(n)s Cecidit cecidit Babilon magna et facta est habitacio demonior(um) et
custodia om(n)is sp(iritu)s i(n)mundi. Et s(e)q(ui)t(ur) Exite de illa p(o)p(u)lus meus et ne p(ar)ticipes sitis delictor(um) eius et no(n) accipiatis de plagis eius
Babilon (con)fusio ... cu(m) ... que apparebunt ... Naum 3o Revelabo pudenda tua in facie tua
et ostendam in gentibus nuditatem tua(m) et regibus ignominia(m) tua(m) ... videbunt om(ne)s turpitudine(m) tuam ... Ier(emias) 2o ...
... cecidit cecidit ... duplicem pena(m) corp(or)is et a(n)i(m)e ... Et s(e)q(ui)t(ur) Exite et no(n) accipietis
de plagis eius ... Angustia frigoris ... fames ... tenebre palpabiles ... fetor
intolerabilis ... demonu(m) ... vite ... dissensiones
blasphemie clamores timor et pudor dolor et desp(er)acio de quib(us) ... Iob 24 Transibunt ab aquis
nivium ad calore(m) nimiu(m) ... frigidi ad bonu(m) et ardentes ad malu(m) ... Ysa(ias) 65 Servi mei comedent et
vos esurietis servi mei bibent et vos sitietis. Crapulati et inebriati ... familia ... et audi
... i Reg(um) 2o impii in tenebris conticescent Ysa(ias) 34 de cadaverib(us) eor(um) fetor ascendet ...
noluerunt et fetorem libidinis dilexerunt ... pena ... densis ... stultor(um) ...
Ier(emias) 19 Sic conteram p(o)p(u)lu(m) istu(m) et civitate(m) sic (con)terit(ur) vas figuli / Mat(thei) 22 Ligatis manibus et pedibus ... Pauperes ...
... et ... vinculis mandator(um) dei ... vinculis p(ec)cator(um) suor(um). ... Deut(eronomium) 32 Dentes
bestiar(um) immittam in eos ... 39 Bestiar(um) dentes ... et serpentes ... vindicans in exitium ... Ezech(iel) ...
In medio incircumcisor(um) dormies cu(m) hiis qui interfecti sunt gladio. Virus eni(m) malicie in alios evomuerunt et dignum est ut
sicut ... in pena qui sic fuerunt ... in culpa ... ordinibus angelor(um) ...
Ysa(ias) ult(imo) Vermis eor(um) no(n) morietur. Apoc 9 In diebus illis querent homines mortem et no(n) invenient ... patrem
... oleu(m) in vasis suis ... et o(mn)ia sp(irit)ualia ... videbunt(ur) eis ... una hora videbit(ur) eis
q(uasi) spaciu(m) forte mille annor(um). ... videbit filios ... dentibus suis
fremet et tabescet ... de ... impio ... filij ... sunt in obprobriu(m). Apoc 16 Mandicaverunt linguas suas
p(re) dolore et blasphemaverunt deum celi. Ysa(ias) 65 Servi mei laudabunt p(re) exultacione cordis et vos p(re) ... ululabitis
... clamore paup(er)um ... et cla-
mabunt blasphemando ... p(ro)p(ter) acerbitate(m) pene blasphemabunt ... videbitis ...
timore horribili Naum 3o Revelabo pudenda tua ... timore ... et peccata sua confiteri noluerunt ...
... dolor in utero habentis et no(n) effugient ... Mortuo homine ... spes. Dolebunt enim
... desp(er)abunt. Et in vita sua no(n) in deo s(ed) in mundo et divicijs suis spem
sua(m) posuerunt que tu(n)c cessare videbunt ... Clamate ad d(omi)n(u)m ... dies ... horribilia
ad cogitandum ... ad tolerandu(m) ... et p(er) penas ... evade-
re possim(us) ne eternaliter pereamus / Ad obtinenda patrie gaudia ... Clama ... affluet ...
mee bonis et consolabitur d(omi)n(u)s Syon ... Civitates dei ... in quibus ... bonis gre ... af-
fluet bonis glorie ... Ambr(osius) Sp(iritu)s s(an)c(tu)s ... in illis celestibus ...
... pleno septe(m) sp(irit)ualiu(m) virtutu(m) fluentis ... septem rivis ... fonte ...
Sp(irit)u(m) enim sapie(ntie) gustabimus et videbimus ... Sp(irit)u intellectus ... maiestate cognoscemus. Sp(irit)u consilij
om(n)is admirabilia consilia et p(ro)funda iudicia ... Sp(irit)u fortitudinis ... Sp(irit)u scie(ntie)

xpi claritatem et sanctorum attingemus et int' electos dei iuste et honeste cum eis feminis corporis celestis ad civitatem pervenient sicut
spiritus timoris ad reverenciam dei. Et bene affluent i. habunde fluent Hic enim cum unum bonum habet et aliud non habet si comparat' / cum
una festivitas colitur alia comparatur Illic vero sunt omnia bona habundantissime pericia Ibi omni solemnitatum spiritus est coaeternata leticia
quia pulcres assistunt qui sunt solemnitatum causa. In sapiencia cui vniti sunt omnia sciunt in compte omnia pnt. Affluet bonis n' spacia
tantur quia de eterna beati ne plus est in re quam possit mens humana concipere plus mente capitur quam sermonibus explicatur Et quia addit tunc tos
afflue bonis has civitates corporis et anime intelligere quia in utroque deiformes per gloriam erunt Sic enim repleti duplo de vestient'
qui in corpore et anima puniunt' Ita electi in terra sua duplicia possidebunt ysa 61 quia pro ult. Omnes domestici eius vestiti sunt
duplicibus gloria corporis et anime quasi lanea et linea veste Et hoc in illo sermone Letare ierusalem de hiis gaudiis plura dicemus tamen
ad pres xiiij or bona xij in anima glorificata xij in corpore plibamus xij enim fontibus paradisi ortus celestis irrigatur Expo pro
et pro margaritis preciosis Apoc xxi. Come honore refulget quasi de septem per pomis mistice explicatur hic at sunt in anima cognicio
sine errore dulcedo sine rancore exultacio sine merore consolacio sine desolacione pax sine perturbacione securitas sine timore
societas sine discordia honor sine verecundia loci amenitas sine molestia speciositas vultus sine turpitudine Tot enim floribus
vernat quot virtutibus choruscat laus dei sine magnitudine sacietas sine amaritudine Ex parte vero corporum subtilia erunt sine
grossitudine agilia sine ponderositate et tarditate impassibilia sine corrupcione splendida sine obscuritate Superaddentur
hiis iiii or dotibus hec quoque pulcritudo sine deformitate fortitudo sine debilitate sanitas sine infirmitate iuventus sine senectute
vita sine morte adducuntur tres ex parte sensuum aspectus glorificate claritatis xpi auditus consonancie et iocunditatis tactus
in caterva omnis asperitatis et pericia omnis suavitatis Potest autem olfactus et gustus potens est dicens sine rebus malibus remanere
Aut forte odor vestimentorum i. corporum glorificatorum super omnes odores aromatum De gustu dictum est quod non erit ibi ad indigenciam
... forte ... in via multos videmus et legimus ad tempus refici sine
sed perfecta fame ad voluptatem Ita in oracione et devocione eciam in via multos videmus et legimus ad tempus refici sine
sed perfecta fame ad voluptatem Nam in oracione et devocione cor suum ad hec gaudia erigit quia secundum beatum Gregorium
pericia corporalis tibi ffacile ac labores transitorios contempnit qui cor suum ad hec gaudia erigit. De utilitate ... quod per eas affectus inflamatur cum liores precipuit timore
quod est in opere facile est inspecta remuneracione. De utilitate ... et quo ex hiis quatuor fit inflamacio sub methafora
de pena pudorem de offensa dolorem de culpa amorem de venia et quo ex hiis quatuor fit inflamacio sub methafora
de pena pudorem de offensa dolorem de culpa amorem de venia ... ut ac priores qui in seipsis ardebant
Et eciam utilitatem in claiore ponis quia sic affectus inflamatur in diligendo ... ac priores qui in seipsis ardebant
et corpus clamores scintillas igniferas emittebat unde alios inflamabat dum eciam ipsa pericula non vitabat
Vnde Actuum xiiii o paulus et barnabas conscissis tunicis exilierunt in turbas clamantes Viri
ut horem ... si diuine attendebat Act xiiii o paulus et barnabas conscissis tunicis exilierunt in turbas clamantes Viri
quid hec facitis nos mortales sumus similes vobis ... Ezech primo Et de ipsis scintille quasi aspectus eris candentis cum
ardent desiderio et sonat verbo Es enim candens predicator est accensa hic de candela ere scintille procedunt quia de corpore exhortator
ardent desiderio et sonat verbo Es enim candens ... et scintillas facit quia viro
tonibus verba inflamativa ad aures audiencium producit Et quia subtiles sunt scintille vocat candens et scintillas facit quia viro
levit' loqui sufficiunt unde incitat vehementer igne suo et ex hiis alios succendunt Tunc at inflamatur hoc cum ex clamore
personis concipiunt timorem de pena pudorem de offensa dolorem de culpa amorem de venia Audi de timore Apoc x Clamat
angelus voce magna quemadmodum ut leo rugit et locuta sunt tonitrua Leo ad cuius rugitum tremunt animalia vox predicatoris de
pena futura Vnde ergo leo rugiet quis non timebit ymo quis non ardebit Nam leo prostratis animalibus parat et de ceteris ... apertis
remittit ysa c xxv Clama ne cesses ... super hec superbia tu ... Omnes viri inda vociferati sunt et illis clamantibus
perimunt duos Zerobabel et omnes ysrael Verba enim sapiencium quasi stimuli et quasi clavi in altum defixi quia sunt alii emolliat cordis
... Dunca ... penetrare debent et eciam ... dulcedo ... in mana et pruina quia sic descendebat Candor
... in rectitudine et asperitate conminacionis hec est illa tuba terribilis qua clamabat in bellis Iere quia
in dulcedine consolacionis rigor in rectitudine et asperitate conminacionis ... Nolite stare quia malum ego adduco ab aquilone Tunc enim
Canite tuba in terra clamate fortiter et dicite Congregamini Nolite stare quia malum ego adduco ab aquilone Tunc enim
hostes se preparant ad prelium cum tuba terribilem edit sonum. Audi de pudore Ihesus clamabat sic Lazare veni foras Tunc se
resilit qui verecundatur Que verecundia sic laudanda est ex offensa dei quia in animo ut cum confessione publicam non recat Est
enim verecundia inordinata si fuit tanta ut cum lazaro lateat in sepulcro latebis fovens luce confessionis sacrialis abhorrens
Aut si fuit modica ut in hiis qui magis erubescunt sordida veste quam sordida mente / magis in oracione facere barbarismum
cum vrax pe ... quam in sermone presente medaciam ... Vnde bona est verecundia quia peccatorem ex offensa dei quasi confundat
ad resurgendum animat et ad fortiter dimicandum inflamat Iosue iiii o Steterunt prones per castrorum medium et clamare ceperunt
Cum videritis archam domini dei nostri et sacerdotes stirpis leviticae portantes eam vos quoque consurgite et sequimini precedentes Vt
salte sequimini corpus quod quos preside non potestis sacerdotes magis stirpis levitice qui seipsos ymolaverunt carnis mortifice
Et de hoc ad verecundiam mea unum quem subiungo de quodam dominico loricato de quo sic ait petrus damianus hic dominicus
a tribus dict' annis lorica ferrea vestitur ad carnem duobus at circulis ferreis in corpore cingitur duobus item per brachiorum armos
artatur de quo multis opusculis meis plura digessimus nunc quod vir ipse ante paucos dies mihi retulit perferimus dicit itaque coligit
me nosse quod superfluit ipso me uno die psalteria decantasse corporalibus disciplinis quod cum audiui terrefactus compavi et
me nosse quod superfluit ipso me uno die psalteria ... et ... a me sit potuisse ignoro Ergo
conscientia remordente congemui Vemis ... demenostiete ... est et tamen utrum hec a me sit potuisse ignoro Ergo
conscientia remordente congemui ... Quarta ergo feria me vestibus exui et armata sco
rumpens expiar et an hec implere potuerim indubitanter agnoscam ... non destiti Dominica die altos deruese comoe
pis utraque manu tota nocte ducendo pervigile psallere ac me verberare non destiti Dominica die ... deputat
xv psalteria de xiiii o ad perm Ubi quorum ipsius erunctum Porro quod nobis durum videtur et asperum quod ille parvule deputat
et desperatum unum docta quod fiat quando cum se stopare ictibus nimis abhorret attere et ut se plagas inferret
... indicaret tantus dum dominica crebris insistentes oracionibus exhortacionibus acquievit et per modulacionem tociusque psalterii
et insuper xv psalmorum hoc modo disciplinarum mire ... manibus non cessavit et cum mane ad frater venissem timens

ne de indiscretione redargueret quod ageret per ordinem retulisset Ille vero Noli pusillanimis esse nec per hac tua quam nunc est infirmitate dif-
fide potens est enim deus qui inimicis ad alciora te provehere et tibi lacteole tue conversationis infirmiciam ad iuvenilis roboris in-
menta firmare Nos enim primo pedetentim repimus sensim que ad quos nos divina pietas perducere voluit licet imbecilles ac
fragiles adhuc simus Sic quod factum est ut non eum de inmoderato fervore sicut ille timebat argueret sed ne desperacioni suc-
cumberet tibi qui in me erget cum resonet O verendia peccatorum primo et verendia de quibus nunc loquitur predicatorum quod enim
nobis impetite lingue consueverunt officio iste efficacius luculentissime vite docebat quod Audi de dolore Jeremie primo factum
est verbum domini ad Jeremiam de sermonibus siccitatis luxit Judea et porte eius corruerunt et obscurate sunt in terra et clamor Ierusalem
ascendit Sermones siccitatis interpretacionis quod defectum contritionis sunt et pinguedinis quo clamor Ierusalem ascendit cum scilicet peccator ostendit sed luget
Judea cum dolor compungit et porte eius corruunt peccata per superbia obstruant per infamiam in terra per avariciam Vel ad eandem
personam referre puto que luget in predicatore qui considerat culpe tam proprie quam aliene quod sit per superbia infamiam avariciam
Joelis 3o Clamate hoc in gentibus sanctificate bellum suscitate robustos ascendant omnes viri bellatores Sanctificatur bellum per
carnis mortificacionem que nos sanctificat Suscitantur robusti quorum mortuum in peccato vivere et suscitari incipiunt per cordis contritionem
et dolorem Non enim debent peccatores peccata adulando palpare sed dolorem inducendo parietem fodere et foramen ampliare ut dicitur
Ezechielis viii scilicet est contritionem peccati et detestacionem eius aperire ac tunc verbum efficaciter retinetur et effectum mancipatur cum per
dolorem cordi assuitur et cor inde afficitur Alioquin cito intrat et exit nec preservat nec sanat quia cibus quem per nauseam af-
fectus emittit vel medicina quam non retinetur sanitatem non operatur nec in nutrimentum convertitur Audi de amore Zacharie primo Clama
dicit dominus exercituum Zelatus sum Ierusalem zelo magno Zelus vehementissimus amor viri in mulierem Videtur ac propter bonum suum quia confessus
nos diligit ut dicitur de deo non non quia sui indigeret ut dicit post libro super Genesim ad literam Cuius amor tanto maior quanto a superiori
diligitur inferior ut dicit in libro de catholicis moribus Et qui scilicet zelo statim ignoscit cum peccator ad eum redit et indulgenciam petit
Ysaie Ad vocem clamoris tui statim ut audierit te respondebit et primo Ysaie 65 Antequam clamet ego exaudiam Adhuc illis cla-
mantibus ego audiam Danielis primo Clamaverunt omnes cetus voce magna et benedixerunt deum qui salvat sperantes in se Exaudit
enim dominus non tantum os sed cor et opera viri et moysi tacenti dicit dominus Exodi xiv Quid clamas ad me Et Susanna tacens
exaudita est a deo Danielis primo Erat enim cor eius habens fiduciam in deo Et hec hic quatuor que peccator concipit in peccatione inflammantur
quia sicut ad ignem quatuor sunt necessaria ita in proposito dum timor ligna congerit pudor in igne coniectat dolor insufflat et
amor inflammat Audi de clamore per timorem Jeremie iii Clama sermones istos contra aquilonem et dices Revertere adversatrix
Israel et non avertam faciem meam a vobis ait dominus Timor enim penitentie replicatur a peccato et revertitur ad deum et in reversione
precidit arma et fit contrariis carnalium desideriorum victus Gregorius Nazarenus ait de sancto Epiphanio ubi est timor dei ibi est
observacio mandatorum et purgacio carnis que sicut velut crassior quedam et obscurior nubes obtenebras alie considerare eam
divini splendoris radios non sinit Audi pudorem congregantem Exodi 14 Clamor in mari rubro auditus est vorticis aque
rubre cor quod divina offensa verecundatum audiens clamorem precornis et vocem salvatoris quia qua non desperat sed congregans
omnia peccata sua se iudicat iudicio quo quis quanto plus scripsit diligit tanto magis parvit Et sicut ad vocem ducis exercitus
recolliguntur in bello ita ad preceptum salutis recolliguntur qui huius est in scripto viri quamquam amisit quamquam fecit locum non
habet desperacio Danielis iiiito Clamavit sanctus et vigil succidite arborem et precidite ramos eius et excutite folia eius et disper-
gite fructum eius fugiant bestie que subter eam sunt et volucres de ramis eius verumtamen germen radicis eius in terra sinite Vi-
gil et sanctus descendens de celo qui clamasse dicitur peccator sanctus est prenuncians quod hic in peccatum labatur viri premunit
predicendo non imperando Succidite inquit arborem quod fit quando labitur per temptacionem Rami ac preciduntur succisa arbore
quia amissa gratia subtrahuntur paulatim opera bone Arbor enim succiditur et rami preciduntur quando virtus in occulto et virtutis
opus deficit in aperto Succisa arbore et precisis ramis folia excuciuntur et fructus dispergitur quia deficiente virtute proposito
et virtutum exercicio prius gratia bene loquendi tollitur et tandem gratia recte intelligendi subtrahitur Cuius fructus dispergitur
cum eius doctrina contempnitur Volucres et bestie que subter eam sunt de ramis eius fugiunt quia carnales ei subiecti non obediunt
et spirituales eius consorcium et familiaritatem nolunt Verumtamen dominus tales ad penitenciam expectat germen radicis eius in terra sinit
spes scilicet conversionis viri arbor in pristina plenius reformetur Tunc enim arbor radicitus evellitur quando per peccata perpetrata mala
desperatur Audi dolorem insufflantem anhelantem et respirantem et qui intimus desideriis suum evaporantem et ex-
alantem Ysaie vi Commota sunt superliminaria cardinum a voce seraphyn clamantis et domus impleta est fumo Vere sera-
phico clamatur quando peccator laudando deum in peccatione afficitur Hoc enim est officium bonorum in patria quod addiscere debemus
in via Augustinus de catholicis moribus Effuge propter illa tormenta ubi nec tortores deficiunt nec torti moriuntur quibus sine fine mors est
non posse in cruciatibus mori et exardescite amore et desiderio sempiterne vite sanctorum ubi nec operosa erit accio nec requies de-
sidiosa laus dei erit sine fastidio sine defectu nullum in animo tedium nec labor in corpore nulla indigencia nec tua nec sub
venire desiderantes nec proximi cum subvenire festines Ad fervorem huius clamoris superliminaria moventur quia et intellectus peccatum
suum cognoscat et affectus deum diligit Hoc contritionem et domus fumo impletur Psalmus Tange montes et fumigabunt
lignum enim quod primo latuit in aqua primo resudat vaporem deinde emittit fumum deinde flammam trepidante deum
lucem sentiat Sic peccator incitatus in peccato ad verbum precornis emittit lacrimas post lacrimas suspiria deinde planctus
ploraciones ultimo sentit sanitatem lucis et pacis Audi amorem inflammatem et ardentem Jeremie 2o Vade clama in

auribus meis dicens: Sed dum recordatus sum tui misertus adolescentiam tuam. Sic enim pro indulgentia magna facit atque in amore proximi ardet.
Hic dilectus loquitur, et anima ardens liquefacta resolvitur. Sic lucas ultimo. Apostoli erant ardentes dum ipse loquebatur eis in via et aperiret
scripturas maxime de misterio passionis et redemptionis ubi fuit dilectio ultimata et consumata. Haec sunt lingue ignee in apostolis
et vitte coccinee labia sponsi in canticis. Immo guttur suavissimum eius quod totum est desiderabile canticorum. Licet enim labia dilecti
distillant mirram quod durum videtur, sermo predicantis non veni mittere pacem sed gladium et qui non odit patrem et matrem adhuc autem
et animam suam non est me dignus. Tamen suave est quod latet sub verborum acerbitate. Dum promittit nunc in hoc tempore omni qui relinquit centu
plum receptionis, sopnum placidissimum quietis post corporis dissolutionem, regnum eternae beatitudinis post resurrectionem. Unde quidam sunt licet sed non
sine spiritu colloquentibus quasi fructus de primitiis centuplo non centuplum reddet sed milleplum affirmabat. Sic est vox suavis egre
diens de gutture. Sed suavior id est apocalypsis xiiii°. Beati mortui qui in domino moriuntur amodo iam dicit spiritus ut requiescant a laboribus
suis. Sed suavissima in Matthaeo xxv. Venite benedicti etc. Canticorum ii°. Sonet vox tua in auribus meis vox enim tua dulcis. Dulcis vox
amoris sed amara vox timoris quae tamen aliquando animum impedit torpentem sicut acetum aut acre edulium gustum excitat fastidientem.
De utilitate predicationis quod peccatum affectus ad opera resuscitatur. Clamant enim predicatores ut fugientes revertantur, reversi congregentur,
congressi victores efficiantur et victores coronentur. Capitulum.
Sed etiam utilitas in clamore predicatoris ut affectus
ad opera suscitetur. Propter hoc enim predicatores laborant et clamant ut opera subsequantur tam in seipsis quam in aliis. Psalmus. Laboravi
clamans raucae factae sunt fauces meae. Laboravi operando, clamavi predicando. Hoc est verba in opera convertendo ut sunt
vites frondosae. Osee x°. Cum fructus frondibus adequatur et nullum verbum infructuosum relinquitur ut sunt qui sunt pigmentarii
qui aliis effundunt bonum odorem et sibi retinent fetorem. Sed bene lexivia per cineres quos fluens lavat et non lavatur. Ita bona
doctrina per malum doctorem animas audientium lavat a sorde peccatorum et ipse cum illis habeant folia sine fructu. Ait propter hoc a domino male
dicitur. Non curat demon si predicetur, ita tamen quod opus non sequatur. Unde recitatur de quodam demoniaco per quem ore demon predicabat
dicitur. Non curat demon si predicet, quem hostis eius vitatur. Ait: hoc facio propter malum audientium
et scripturas exponebat et cum admiraretur cur veritatem predicaret, qui hostis eius vitatur. Ait: hoc facio propter malum audientium
qui veritatem audientes et non facientes deteriores redduntur. Solent autem duces in bellis qui pugnam sustinent pedites inter equites
et pedites in parte dorsi stare et ut dimicent fortiter acclamare. Unde Exodo xxxii. Cum audisset Iosue ululatum pugne audit
i castris vidit Moyses non est clamor adhortantium ad pugnam neque vociferatio compellentium ad fugam sed vocem cantantium
ego audio. Non enim sunt ambigua vel cavillosa predicationis verba. Immo sicut Augustinus in libro de cathechisandis rudibus. Cum videmus auditores
in sermonibus tenere fastidio ut oportet renovare auditorum animos, dico ad honesta hilaritate conditum et aptum rei quae agitur
vel ad valde mirandum et stupendum vel etiam dolendum atque plangendum et magis de ipso ut ipsa cura compunctus evigilet. Tamen
ut in eodem dicit Augustinus, sicut quod ordine inserentur ne morbum fastidii cui subvenire volumus augeat medicina acceleranda
sunt certa et promittenda et exhibendus finis propinquior. Hoc ergo quod predicatores sicut duces rempublicam ecclesie conservantes
et augentes clamant ut fugientes revertantur, reversi congregantur, congressi victores efficiantur, victores coronentur. Fugientes
revertantur. iiii Regum iiii. Clamabat Helias dominum deum revertatur anima pueri huius in viscera eius. Puer sunt tenere spiritu qui puerili
vivunt et lac temporalis dulcedinis bibunt diligunt qui vel devotionis sentiunt. Matthaeo xi. Similis est generatio pueris sedentibus
in foro qui clamantes coequalibus dicunt cecinimus vobis et non saltastis. Hii reducuntur ad verbum predicationis sicut cecidentes ad viam
restitutionis. Dicit enim onde Chrisostomus vias miseris ne errent. Multo fortius denique revocare ab errore sunt possessores. Angelicum est
enim predicare quam famelicum malum pane nutrire. Unde Augustinus verbi Dei est iussit forte stulti sumus ut alacres auditores cum pane
corporis quo ventre esurientes impleamus quam cum verbo Dei quo mente illud edentes instruamus. Sed certa omnino vita vero
vite hominis aqua ignis ferrum sal lac panis simila et mel botrus vine oleum et vestimentum. Ut enim specialiter vivas vitam
est aqua doctrina refrigerans contra vitia, ignis doctrina inflammans ad operanda, ferrum sermo durus increpationis, sal sermo
conservans contra putredinem corruptionis, lac doctrina parvulorum, panis doctrina adultorum, simulagineus sermo subtilitatis et
vanitatis, mel dulcedo intellectus spiritualis, botrus vine doctrina inebrians ad amorem Dei et proximi, oleum sermo lenis,
vestimentum virtutis et operationis. Hoc omnia sunt sectis in bona sunt qui verbo Dei obediunt, sic peccatoribus in mala quod verbum Dei con
tempnunt. De predicta conversione huius scribitur. Cum clamasset Ieremias quod filius Israel dixit Esdras nos in domum
peregrinis invicem nos mulieres alienas et sequitur. Quod clamat multitudo. Sed dispositi facies ut convertemur ad dominum. Canticorum vi.
Revertere revertere Sunamitis, revertere revertere ut intueamur te. Anime misere et in peccatis a diabolo captivate dicitur. Quod revertere
aquadrupes via pusi. Via aquile in celo cum in prosperitatibus huius seculi elevatur et letatur. Via colubri super petram
cum veneno rabidus et plenus amaritudine in tribulationibus et adversitatibus huius seculi diu tristatur et reptando deprimitur.
Via navis in medio maris ad affectum timoris pertinet. Nichil enim in rebus humanis huius tribulis nichil periculosius quam
via navis in medio maris ad affectum. Ligno fragili credere vitam suam et exponere
inter flatus aeris et fluctus maris inter auras mutabiles et undas mobiles. Ligno fragili credere vitam suam et exp
duobus digitis a morte distare. Sic fluctuat quos metus agitat, quos vana spes turbat ut nullum inveniat
spei anchoram firmatam, nullum portus aut scopulosum penitus litus appareat. Via viri in adolescentia affectus est de
spei anchora firmatam nullum portus aut scopulosum penitus litus appareat. Hec sunt quatuor affectus inordinate: gaudium et tristicia, timor et desiderium, per quas in
peccatorum post concupiscentias suas euntes. Hec sunt quatuor affectiones ordinate. Quod revertere. Ut etiam per peccata defleas et confessionem
via iter erronea quae ad non approbatur. Et non per predicatores clamat quatenus revertere. Ut etiam ut peccata defleas et confessionem
facias satisfactionem impleas te in conversione perfectionis cohibeas. Et quod toties reversio acclamatur amaritudo doloris in peccatis
tantis per ipsos peniteat. Nota Hester iiii°. In platea medie civitatis voce magna clamabat Mardocheus ostendens
amaritudinem sui animi pro periculo et morte iudeorum. Congressi reversi congregantur. ii Paralipomenon xiii°. Iudas vidit instare bellum
ex adverso et post tergum et clamavit ad dominum ac sacerdotes tubis canere ceperunt omnesque viri inda vociferati sunt. Et se-

quo hostes territi sunt. Tuba enim primo excitantur pigri et nolentes ut vigilent, milites ut pugnent, hostes ut timeant, fugiant et fu-
giant sive lateant. Licet enim quilibet sonum acutum ad penetrandum, dulcem ad consolandum, gravem ad terrendum. Aut dicuntur tubarum voces di-
verse congrediendi cum diabolo species scilicet divina precepta prohibitiones consilia exhortationes comminationes supererogationes promissiones quibus con-
gredimur contra diabolum et eius temptationes. Unde Vegecius Renatus primo libro de arte militari: Et nulla re alia videmus populum romanum
orbem subegisse terrarum nisi armorum exercitatione disciplina castrorum usuque militie. Quid enim adversus Gallorum multitudinem paucitas romana
valuisset? quid adversus Germanorum proceritatem brevitas romana? Quid adversus multitudinem et fortitudinem Hyspanorum, Affrorum dolos, Grecorum
sapientiam? Sed contra hec omnia romanum quotidiano armorum roboravit exercitio et quicquid eveniret in acie omnia prenoscebat in campestri
exercitatione et in certamine bellorum exercitata paucitas promptior est quam rudis et indocta multitudo exposita semper ad cedem. Hoc
idem fit et docetur in sermone per quam de toto mundo triumphaverunt apostoli et triumphat applicatus viri. Non est sapientia non fortitudo contra
verbum domini. In cuius declaratione prenoscuntur omnes leges bellorum et insidiarum quibus nos petit diabolus in impetu. Clamabant autem sacerdotes
tenentes tubas in manibus quia clamans est in auditione vocis primo nisi retineant manum operationis. Et sicut in exercitatione armorum
et militie antiquitus eligebantur qui futuri erant milites incipientes pubescere quia et celerius et perfectius instruuntur que discuntur in iuventute.
Ita nunc iuvenes debemus ad audiendum verbum dei inducere. Deinde docebantur in saltu et ipsa autem corporis etate pigrescet
et tunc processu temporis in omnibus instituto pugnare adversus quoslibet hostes in acie formido non erit sed voluntas. Ita in proposito
edocti per sermonem facilis et secunda est contra adversarium dimicatio. Unde Job 3o: Qui parati sunt suscitare leviathan. 1 Macc. 5 vidit
Iudas quod cepit bellum et clamor belli ascendit ad celum sicut tuba clamor magnus de civitate et dixit exercitui suo: Pugnate
hodie pro fratribus vestris. Non quia ait cepit bellum etc. pugnate etc. In primo enim pugne providendum est pugnaturo ut habeat solem vento
et pulverem. Nam sol ante faciem eripit visum, ventus contrarius deflectit tela et adiuvat tela hostium, pulvis a fronte congestus
oculos implet et claudit. Hec sunt per occupationem vitanda et si potest sibi adversariorum impleat faciem. Relinquere per tergum solem quod excel-
lencie et glorie temporalis, ventum humani favoris et pulverem sive terrene cupiditatis in dextera. Alias congredi volens non potens
erit. Congressi victores efficiuntur. Iudicum 7: Et Gedeon: Quod me videritis facere facite. Et sicut ceperint bucinis clangere
et complodere inter se lagenas cumque personuissent et hydrias confregissent, tenuerunt sinistris manibus lampades et dextris
sonantes tubas clamaveruntque: Gladius domini et Gedeonis, stantes singuli in loco suo per circuitum castrorum hostilium. Nota historiam:
hydrias portant et lampades et bucinas corneas in manibus et venerunt ad illam innumerabilem hostium multitudinem in qua erant cameli
sicut arena maris. Et cum venissent ad bellum bucinis corneis insonuerunt et comminuerunt hydrias de manibus et victi sunt. Tunc vero
acceptis lampadibus prorumpunt in adversarios et sic bucinis comparatur hec victoria militum Christi quos sic armavit Luce 12:
Sint lumbi vestri precincti et lucerne ardentes in manibus vestris. In tubis ergo clamor primo, in lampadibus claritas bone actio-
nis. In lagenis fragilitas corporis, in fractione mortificatio carnis. In clamore domini additur: Gladius domini et Gedeonis, sonus
gratiarum actionis et laudis cum per victoriam clamant attribuendo deo gloriam. 1 Esdre 3o: Omnis populus vociferabat clamore magno
in laudando dominum. Sic ergo vincuntur demones qui alienigenas in fugam coegerunt etiam si fuit multitudo eorum sicut locuste quibus
neque in celo neque in terra locus est. Sed clamant fratres in hiis tubis sed hostes qui mortuum non suscitant. Non evigilant
ad has tubas nec ad vocem tonitrui dei. Ezech.: Canite tuba, preparantur omnes et non est qui vadat ad prelium. Sed hic pre-
mittitur: Quod me videritis facere hoc facite. Quia debet prior facere et docere et exemplo suo alios informare. Primus de aqua fontis
sui bibere quam alios propinare. Ungere oleo suo non effundendo alibi tamquam romane. Nec sicut plures quibusdam vinariis qui
vinum liquidum vendunt et feces bibunt. Aut panificibus qui panem vendunt triticeum et edunt furfureum. Aut sutoribus
vel aluctariis seu cerdonibus qui utuntur ad opus suum vilia artificia vel supellectilia et vendunt ea que sunt bona. Nota
autem est quod in paucis ut potestatis consistat, qui et sic tamen lambebant aquam ubi probati sunt, obtenta est victoria.
Nam si ad historias recurramus gestorum et recolamus que Perses Darius, Mitridates qui innumerabiles armaverunt populos ut
legimus in Trogo Pompeio et eius abbreviatore Iustino, apparebit nimium copiosos exercitus magis propria multitudine quam hostium virtute
depressos. Pluribus enim casibus quibus subiacet amplior multitudo in itineribus pro molestia sed est tardior in locis asperis
in fluminibus transeundis in annonis alimentis et victualium ... impediuntur. Unde Perses ducens in Greciam nonies
centum milia equitum solus in piscatoria navi a paucis devictus evasit. Non enim in multitudine exercitus victoria
domini est sed in paucis electis qui exercitatione durati ad prelium famem et sitim et mortem pati sunt assueti. Unde Vegecius
libro 1o de rebus militaribus: Veteres quoque que remedia difficultatum exprimentes didicerant non tam numerosos quam eruditos
armis exercitus habere voluerunt. Electi autem debent esse et paucis contenti et vilibus si volunt triumphare non sequendo
delicias civium sed sustinentia rusticorum. Unde non in civitatibus sed in villulis et agris non sine laude et causa manent
milites Christi. Hic inserantur verba Vegecii libro primo: Aut ergo sic utrum de agris an de urbibus utilior tiro sit requiramus.
De qua parte numquam credo dubitari potuisse aptiorem armis rusticam plebem que sub divo et in labore nutritur, solis pa-
tiens, umbre negligens, balnearum nescia, deliciarum ignara, simplicis animi, parvo contenta, duratis ad omnem laborum
tolerantiam membris, cui gestare ferrum, fossam ducere, onus ferre consuetudo de rure est. Interdum tamen necessitas exigit etiam ur-
banos ad arma compelli qui ubi nomen dedere militie primum laborare, portare pondus discere et pulverem ... ferre ad
parvo victu utantur et rustico, interdum sub divo interdum sub papilionibus commorentur. Tunc demum ad usum erudiantur
armorum et si longior expeditio emergit in angariis plurimum detinendi sunt procul a civitatis illecebris ut
eo modo corporibus eorum robur accedat et animis. Nec inficiandum est post urbem conditam Romanos semper profectos
sed ad bellandum, sed tunc nullis deliciis frangebantur. Sudorem cursu et campestri opere collectum nandi usum

i uectis abluebat in tiberi. Idem bellator idem agricola. gnaviter tum commutabat armorum opus usque adeo uim est ut avanti genito
exercitatu dictaturam constat oblatam quod agrum suum supplendi robur virtutis nescio quo enim morte minus timet qui minus delitiarum
novit in vita. Clamor victores concutiunt quod clamor ille fit apud XXV. qui virgines commendas vocat ac media noctis clamor
factus est ecce sponsus venit exite obviam ei. Hec ergo omnia considerans fortis dimicatus vir rex macedonum philippus alexandri pater
cum faceret proelium thebanorum contra forenses misisset bellum in punctu ob milites summe conatus lanceas iussit ut quodam certi
de victoria in bello prerupit conatus et toto hostes vicerunt. Considerans sequuntur primum auget audaciam an . et sustinere fiat
conflictum plus sicut exitio abiectos et vilitas fruitur. expavit vim virtutis Iudic. ix. Clamabat gaal. Quod est Abimelech
ut fiat ei Baal revelatus per revelans iniustia spiritualis atque revelata sunt tormenta penarum Abimelech spurius fuit
pro meus rex imperat. Dicitur illegitimus habebat patrem quod nobilitate conditionis sue superbus cuius nimis est dura et intolerabilis
fructus cum non possit ei satisfieri et nolit misereri. Non enim vestium nitor aut auri et argenti generumque copie hostes ad
reverentiam mouent aut ad gratiam inclinant sed solo timore subiugatur armorum propter quod ait cato. In aliis rebus si quid erratum est
potest corrigi. plurima delicta emendationem non recipiunt cum statim pena sequatur errorem. Nam confestim perimit qui ignaue
imperite quod pugnauerit aut in fuga versus victoribus ultra pares esse non audebit. Unde est quod apud antiquos magistri armorum
teste vegetio duplicibus remunerabant annonis et milites qui parum profecerant in armis pro frumento accipiebant ordeum
nec ante eis in tritico reddebatur annona quam cunctis probantibus audisset se omnia que erant in arte militari complesse. Et
ut milites fortius dimicarent quod donatiuum quod consequebantur dimidia pars sequestrabatur apud signa et ibidem militibus
servabatur ne per vanitatem aut luxuriam absumeretur et tum propterea sustentabatur annona. Nam et hec per bono opere gratia quod
primum in via et salua sit nobis nostra premia. Non enim coronabitur nisi qui legitime certauerit. et Beatus qui suffert temptationem
quia cum probatus fuerit accipiet coronam vite. ¶ Eius titulus de predicatore caritate propter quam comparatur sagitte infigenti inter artifi
cialia quia caritas cor penetrat Comparatur cani custodienti inter gressibilia quia caritas proximum seruat Comparatur aui
volanti inter volatilia quia caritas in deum volat Comparatur igni ardenti inter elementa quia caritas seipsum inflammat. Primo
De predicatore caritate propter quam comparatur sagitte infigenti inter artificialia quia caritas cor penetrat. Capitulum
Est predicatoris utiliter considerans predicatoris caritate. Sine enim caritate non licet secundum gregorium predicationis officium
suscipere non debet quia qui non ardet non incendit et de corde frigido verbum feruidum prodire nescit. I cor. xiii. Si
linguis hominum loquar et angelorum caritatem autem non habeam factus sum velut es sonans Campana dum alios convocat
se ipsam consumit. Et tu qui alium doces te decipis. qui predicas non furandum furaris. qui dicis non mechandum mecharis.
et in quo alium iudicas te ipsum condempnas. eadem enim agis que iudicas. Et tu non debes attendere auditor predicatoris indignitatem sed
magis doctrine puritatem Signum enim campane sonantis auscultat qui convocari debet ut ad ecclesiam pergat sed cum qui corda tenet
non multum attendit et magis attendit litteras et sigillum quam nuncium et tractatum puritatem quam facti vilitatem. per canale lapi
deum fluit aqua ad ortos irrigandos ipso canali arido et sine fructu remanente. Unde qui sine caritate predicat velut
lignum putridum lucet sed non ardet loquitur velut demonium in phanatico velut spiritus in mortuis in ydolo emittens voces
asininas sibilulas incontinuas sive loquar lingua hominum predicando terrena siue lingua angelorum predicando celestia et secreta
mistica. Propter hanc caritatem comparatur predicator sagitte infigenti inter artificialia cani custodienti inter gressibilia aui volanti
inter volatilia igni ardenti inter elementa. Nam caritas cor penetrat proximum seruat in deum volat seipsum inflammat. De sa
gittis in psalmo Sagitte tue acute voluerunt enim corda auditorum et separant ab amore terrenorum quia sagitta in bono vulnerans
lingua eorum unde et de sponsa alia dicitur uulnerata caritate ego sum. Hee autem sagitte tue vulnerant cum sunt pennate vo
lantes directe acute. de arcu potenter emisse pennate sunt duabus pennis cum scilicet per dilectionem dei et proximi non pro
gloria inani aut questu temporali predicatur. Ieremie Suscitabo super eos medos qui argentum non velint nec aurum querant sed sagittis
paruulos interficiant Medi mensuratores quia predicator mensurat pene secundum mensuram culpe mensuram premii secundum mensuram meriti. Infirmitatum
in mediis ultionem in premiis. Unde Ecclesiastes xii. Verba sapientium quasi stimuli et quasi claui in altum defixi quia nerves palpat pro adulatores
dum malos increpat pigros incitat duros pungunt et stimulant propter personarum acceptionem quos vita commendabilis
acuit ut vulnerent corda auditorum et eliciant peccatorum sanguinem. Sed I Regum xiii. philistei cauerant ne esset faber
ferrarius in israel usque ad aculeum. Boni philistei duplex ruina demones qui per superbiam ceciderunt et per inuidiam alios
deiciunt qui precauent ne sit in ecclesia qui hec arma pugnatia fabricent. Sunt ergo claui in altum defixi quia auditorum corda
vulnerant per amorem dei etiam premittunt et ea per caritatem copulatos deo connectunt quibus claues cortine tabernaculi
Exodi xxvi. Sic fideles anime suspenduntur dilatantur figuntur Suspenduntur autem per studiorum desiderium. dilatantur per caritatis
medium. figuntur dum constanter et perseueranter attendunt suum premium. Volant etiam directe per rectitudinem intentionis et virtutis
quia sine virtute non persona ferunt psalmus Sagitte paruulorum facte sunt plage eorum. feriendo pectus Deuteronomii xxxii
Inebriabo sagittas meas sanguine quia sanguine peccati fundunt et gladius meus deuorabit carnes id est carnalitates peccatorum
Sed quedam sunt sagitte toxicate quarum venenum usque ad vitalia infundunt. Cum sermo per seruos et per indignatione predicatores
fructus inebriantur et eas notabiliter tingunt tunc parum proficiunt Ideo non fugiet behemoth vir sagittarius Iob xli.
primo psalmo Unde transfigent dolosa sagitta iecur eius Sunt ergo acute tue maxime cum eas acuit memoria dominice passionis
Dum enim sermo de passione domini cordibus inseritur quasi calibe cetero eius sagitte verborum predicatoris acuuntur et acre dum

ps sagittas ardentibus effecit. de ardentibus enim ignitis eloquiis sagittas predicatorum facit. Sunt etiam de arcu potenter emisse
cum simul innititur verbo et opere. Qui enim dicunt et non faciunt, sagitte eorum intrant in corda ipsorum et fiunt quasi arcus dolosus
qui sagittas retorquet in mittentem. Non sic de quo 2 Reg. 1. Sagitta ionathe nunquam abiit retrorsum et gladius eius non
est reversus inanis. Unde super illud Iob 29. Arcus meus in manu mea instaurabitur. Greg. Hic sit nunquam qui illud quod de sacro
eloquio cognoscit bene vivendo completur. Sic enim arcus Gen. 9 ponitur in nubibus celi. Eccli 43 Vide arcum et bene-
dic deum qui fecit illum. valde enim speciosus est in splendore suo. Habeo ergo sagittas pennatas vel barbulatas per
gemina dilectionis. duratas per intencionem. acutas per passionem. potenter emissas per operationem. quibus sagittis comparantur pre-
dicatores propter eorum predicationem. hic autem notandum quod sicut Vegetius in libro de disciplina militari dicit. Boni sagittarii multum valent in
usu preliorum et scipio afferens cum adversus numancinos qui romanum exercitum vicerunt esset acie certaturus aliter se superiorem fore
non credidit nisi in omnibus centuriis electos sagittarios miscuisset. Ideo 2 Reg. 1. precepit dauid ut docerent filios iuda
arcum i. artem sagittandi. De qua arte sicut ait vegetius tironibus ligneis sagittis et lusoriis comprehenda est. sed iuventus
ad palos et doctores ad hanc rem artifices eligendi et maior adhibenda sollercia ut arcum teneat et fortiter
impleat ut sinistra fixa sit ut cum docte manus ducatur ut ad illud quod feriendum est oculus pariter cum animo consentiat et
sive in equo sive in terra rectum sagittare doceat. Quam artem addiscere opus est diligenter et quotidiano usu exerce-
re. Timeat ergo prelati negligentes quibus incumbit pre ceteris officio qui debent stare in muris et vigilare sicut sagittarii
quasi fugam. Ysa. 62. Super muros tuos ierusalem constitui custodes et ipsi ut vigilant sicut speculatores in corvus ut protegant
tarii ysa 62. super muros tuos ierusalem constitui custodes. Teste enim ieronimo timores et absque sermone cursus quantum prodesset populo
sic sagittarii sagittis ysa ...
tamen nocet silencio. Comparantur predicatores propter civitatem tamen custodiendi ut quam possibile quod civitas proprium fuerat et
Comparantur eciam propter zeli caritatis predicatores canum. Nam // accipitur de proprietatibus canis et in bono et in malo
ergo quadam dilectione canes dicuntur sine hominibus non posse vivere. Vel quia zelus predicatorum sepe degenerat in furorem.
ergo quadam dilectione canes dicuntur sine hominibus non posse vivere ... ordinata esse caritate. Ideo sicut canis reputatur quasi proximum quasi dei. Rex sui ut sit ad instar
...
canis animal abiectum et se reputet quasi contemptibilem et contemptum pro humilitate. quod dicitur Azahel 4 Reg. 8. Ideo enim
canis ut faciam rem istam magnam. Paucitas contentum pro paupertate. Unde Iudic. 7. per eos qui lambebant
sicut solent canes lambere. obtenta est victoria non per eos qui flexo poplite bibebant quia sicut canes inhiant
aqua sic solet canes lambere. obtenta est victoria non per eos qui flexo poplite bibebant qui sic canes inhiant
aquam sicut solent canes lambere et quod necessitati non quod superfluitati est. Predicatori. Sumi ipsius privatum per pure asperitatem
sufficit modicum aque canis. et quod necessitati non quod superfluitati est. Predicatori sumi ipsius privatum pro pure asperitatem
Eccle. 9. Melior est canis vivus leone mortuo. leo mortuus qui vivit in deliciis voluptatis. Canis vivus qui
sa morbidis vivificat et resuscitat per opera pure et austeritatis. Gen. 48. Catulus leonis iuda quis suscitabit eum.
Rex proximi odoratu feras apprehendit quasi demonum insidias deprehendit per subtile discretionem. Exo. 23. Carnem que a
bestiis fuit pregustata non comedetis sed proicietis. Carnem bestie pregustat cum carnale demones opponuntur et temptat
que canibus proiciatur. Sic predicatorum sagacitati comparantur. Nam sicut olfactus magne viget in canibus qui solo odore vesti-
gia eorum inpressos discernit et odoratu durante potest absentem. Quin latratu feras et lupos abigit et ita gregem
custodit per ordinem. Iob 30. Nunc autem derident me iuniores tempore quorum non dignabar patres ponere cum canibus gregis
mei. Sic sunt prelati quidam modicum qui latratum oris non habent nec gregem ordine defendunt ut cum stetis predicatoribus
in medio accipiunt qui nigent latuerit lingue totum et tactum pulchritudine erat. Per predicationem volentibus quantum ante luc. 16. Ca-
nes lingebant ulcera eius scilicet lazari. Sanat enim canis lingua vulnera dum lingit. Ideo verbo predicatoris cognitum. Immo fre-
netici prodesse dicitur catulus dum capiti supponitur. quasi peccatum quasi desperatissimum sanat predicatio que ergo intima passione nasci-
tur. Rex dei dominum cognoscit cognitum diligit dilectionem propria morte ostendit. Sic pro eo se morti opponit. Cogitat per dilectum
diligit per affectum ostendit per effectum. De cognicione ait ysidorus Catelli edunt de micis que cadunt de mensa dominorum suorum. Quia
predicatores illuminati habent intellectum predicant ea que accipiunt ab eorporationibus scilicet scripturarum. Plinius dicit soli canes dominum
suum noverunt et ignotum si repente veniat intelligunt. Soli nomina sua voce quasi domestica cognoscunt itinera quamvis
longa meminerunt ut dicit pater hominum memoria maior et impetus eorum et senecta mitigantur ab homine consedente hunc in
Soli enim predicatores Christum deum predicant. cognoscendum assentit et adnectunt sermonem accede mostrante. Viget in eis memoria
scripturarum et dei beneficiorum. quorum intencio et finis est ut quesitat homines a peccatis suis et per extrema humilitate rendant
ad Christum. De dilectione patet propter hoc enim predicant ut ergo dilectione dei qua habent Christo servat et eas fidelium populos accipiat
per lingua canum tuorum ergo inimici ab ipso. Quia si fuerit alii inimici Christi. post mortem predicat verbum Christi et fides eius enim
canis latrat post hominem non hoc fecit quod odiat hominem ut dicitur in crosio. sed quia sic estimat se placere domino suo. De opere patet
testante plinio pugnasse magis adversus latrones canem pro domino accepisse. confectum quasi plagis a corpore non recessisse
volucres feras abigentem. ab alio in epyro agnitum in conventu percussore domini laniatu et latratu coactum
fateri scelus. Garamanthe rege canes ducenti ab exilio reduxerunt. preliantes contra resistentes. Cimbri etiam pugnant
cum dimicant canes ducunt ad bellum qui sunt eis fidissima auxilia ut stipendiorum indiga (Refert idem hystoriographus)
de quodam cane qui post mortem domini sui retrahi non poterat in carcere ut recedebat a corpore domini sui. sed in gemitibus
ululans et cum panis frustum eius a quodam oblatum tulit ad os defuncti et cum cadaver in tyberim proiceretur
natavit post illud. sustentare conatus. Sic predicatores pro amore caritatis pro verbo veritatis se morti opponunt sequentes Christum

dni Thob m° psecut est thobias et canis secut est eu Et eusebii xi pcurrit canis qui sic fuat in via et qi nutu bla
dimeto sue caude gaudebat sic ptinet ad ptoes auicos qui ppm cu gaudio imitabat vertu Sz vegerius dtz
canibz indz p lusoriaz deutr 23 No offerz mercede pstibuli nec ptiu canis in domo dni dei Seruos enim inudos
quit dns qui simut ei i tu nibo officio. De voracibz et crapulatz p gula 2° Reg xiiii° Qui mortui fuerint i ciuite
comedent eos canes Sic tuc fit cu publice quit epulas et cibos lauciores De bolisinu pacietibz i insatiabilez
appetitu s cupidz et auarz ps ffame paciunt ut canes et circuibut ciuitatez i ciuitatez vniuersitatez. De latire nescientibz
pigrisque et mutz ys 16 Speculatores eius ceci oms nescierut loqui canes muti no valentes latre De impacientibz
et iracudz Ecci 19 Sagitta fixa est in femore canis sic vbu in ore stulti Pu 26 Sic qui apphendit auribz
cane sic qui transit impaciens et commiscetur rixe altius De scipos mordentibz et corrodentibz pdetractoez et inuidiaz
phil m° videte canes videte malos operarios videte concisionem. De ejectis de domo dni p supbia Apoc xxii
foris canes venefici et impudici et ydolis seruientes et ois qui amat et facit mendaciu hij sut supbi qui
cu lucifero a domo dei eiecti st sic canes de domo ps No hitabit i medio domus mee qui facit supbiam Qi
alios inhabitat puritate vitatz no hut ado apostatat/ soliditate vitatz nec hut nec amat Compant ptoes
xpi caritate aui volanti int volatilia Et p° in gnali de hac aue z alis eius sm multas pprietates alaz Ess
Ompat etia ptor api aui du p caritate / in spali et spali p gor· Corbbm ape gallu et aqlaz
volat in deu i·ioz xiiii Adhuc excellentiorem via vobis ondo scitam caritate De hac aue Job
v°. ho ad labore nascit et auis ad volatu Et Ezech v° lleuaui oclos meos et vidi et ecce volu n volas
volat enim ptor qi duabz alis erudit s in duobz testatz q° utraqz ala vetustate septe penulis que sut
precepta vt dz in Amat volez ut faciat vobis hoies et vos facite illis Phibicos Thob 4° Quod
tibi no vis fi alij ne fecis Consilia Mt 19 Vade et vende oia que habes et da paupibz et sequere me
pmissos Deutr Audi isra precepta dni et ea in corde tuo qr in lio scribe et dabo tibi tra fluente lac et
mel Comnicios Mt 3 Iam securis ad radice arboris posita est Instinctos Mt v Qui viderit mulierz ad quid
eaz iaz mechatus est ea in corde suo Admonitios vel exhortatos Mt vii Contendite intre p angustaz porta
Dot at in hac aue sc plume quot dive sunt / hat auis volat cu sursu cor hois a trenis elevat / habz
at alas auis vt pullos ptegat et foveat. vt se in ae suspendat et volas abscondat et fugiat / ptectio
p mnaz suspenso p sapiaz fuga opotet pmistica et p pniaz / hec sut ale ptore qui volac sz alis mnia al
et gtplome bone actionis Alis munfacone ptegit alios in aduersitate ps ptegar sub velamt alaz tuaz
Cogregat pullos ut viuat in unitate Mt xxiii Quotiens volui cogregare filios tuos quadmodo gallia
cogregat pullos suos sub alis et noluisti Supportat defectus alioz ex pietate Exo 19 Vos ipi vidistis
quo portaui vos sup alas aqlaz Alis bone actionis volat qui mdi fugit voluptez et ustz gre idut
quo portaui vos sup alas aqlaz Alis bone actionis volat qui mdi fugit voluptez et ustz gre idut
nouitate et sic de vtute in vtute pficiscos sua tenet humilitez / hec sut ale ad volandi patule ale re
nouate ale submisse De pnis Apoc xii° Date sut mulieri ale due et volauit in desertu eo implet in
eis qi desent petm p graz et libin arbitm De stdis Job 39 Nuqd p sapiaz tua plumescit accipit expa
dens alas suas ad austro Omnia abiecta vetustate vicioz induedent nouitate vtutu Na singlis anis
oms pene renouat accipiter Sz ut dt gg° Agrestibz mos est ut flante austro alas expandat qtz eoz
membra ad laxanda penaz veterii venti tpe gcalescat Cu vo dest ventz alis con radiu solis expansis
atqz pcussis repente b auru faciut z° aptis poris plume veteris cecidut et nove succresut Pena vetus
cessacionis gruat et pluma nove mutacois sublevat vt ad volatu tato levlore quo nouiorez reddat
Intalestes cu vis caritatz poros apit et plumas vtutu fundit De ttus Ezech p° Cu fieret vox sup firmatu
qd erat sup caput alij stabat et submittebat alas suas Omia eu ptoes aut supna intelligut a i vita
pficiut alas demittut q et humiliores fiut Alis etia gtplatis se in ae suspendut p meditacon velut
alis tremulis qr in meditacoe ignis caritatz exardescit sz in ps° tu tumescit Ezech xi Elevavt cherubim
alas suas et rote cu eis et gla dei isrl erat sup ea Elevacio alaz motu fiat meditatiu efficaces at inor
que erat in rotis quatuor st spes meditacois. volui s ad oriente nre natiut l et occidente nre mortz
ad meridie beneficioz dei / ad aqlone ceptitudinu diyli Alis tremulis p oronem Ezech p° audiebam sonu
alaz qr sonus aque multaz qr sonu sublimus dei Ds enim mentes storz implet desiderijs ut orent et q
audit impletas / qr ut dt bts ggg Ds cat in storz cordibz amore et ex amatibz cordibz suscipit orom
Et Ezech x° S° q sonitus alaz cherubim audiebatur usqz ad atriu exteriq qr vox omnipotis dei Et no q h alia
habebat colla manus alas su penas et oculos ora plena oclis in circuitu qr dnica scriptura docentes i ptoes
debet esse circuspectos desstrete loqui opari et ptemplari celestia et oia ad ecitate refere q p oculos mte
Alis patulis p deuocon qr affectus in deu expansus in deuocoe queritat Exo 25 Cherubim extendebat
alas ptegentes ppiciatoriu Ale in ppiciatoriu extendut qr p deuocoem aiq in deu affectiu dilatat hec
est locus quietis aue 3° Reg viii Intulerunt sacerdotes archa federz dni dei sui in locum suu subt alas

cherubim Si aut hac auem specificare volum(us) Coruus est propter affectus solitudinem apis propter fructus dulcedinem gallus propter tactus distinctionem
aquila propter volatus altitudinem De coruo Job 38 Quis preparat coruo escam suam quando pulli eius clamant ad deum vagantes eo quod non habeant
cibos Coruus ut dicitur editis pullis escam plene prebere dissimulat prius quam plumescendo nigrescant et eos tedia affici patitur quousque
illos per pennarum nigredinem sua similitudo videat qui huc et illuc vagantur in nido et apto ore petunt esce subsidium sed ubi nig-
rescere ceperint tanto eis ardentius alimenta tribuit quanto diucius distulit Coruus predicator qui peccatores infideles quasi in nigredine considerans
clamat ad deum tunc nascuntur discipuli sed quia propria peccata non adhuc in nigredine non ostendunt hij velut ad escas accipiendas
os aperiunt doctorem de spiritualibus sublimibus querunt sed non nutriat eos hec sublimia quia necdum nigri sunt deflendo peccata preterita sed
cum nigrescere reperit per lamentum penitencie prebet alimenta profundius subtilissime Distulit enim predicator intima misteria eorum ...
non nutriat quos adhuc ab hiis scelos alienos non aspiciat De ape Eccli xi Breuis in volatilibus apis initium dulcoris
habet fructus eius Cuma predicator hic humilitate in affectu et vtilitate in profundis effectu Solertes sunt apes et in mellis officio
assignatas et certas incolunt mansiones non vendicantes alienas et ex variis floribus miro artificio fauum condunt
expatiantur et regem habent prelia mouent simul fugiunt tumultu exasperant de carnibus boum nascuntur omnibus quibus est labor
tibus opera vsus fructus volatus gustus quibus etiam est absque integritas virginalis et partus neque enim vllo concubitu commis-
centur vel libidine resoluuntur Vnde Cassianus de incarnacione verbi Apes sunt minima creatura prudentissima ac solertissima muni-
ingenij et non solum ... sed et prudentia laudant ex quibusdam herbarum floribus procreantur Cuius eis formator corporum
quis inspirator animorum sonum ipsum quo inter se quasi locuntur quis dedit ... pecudum ingeniorum elegantias quis pennarum Quis
dedit ingenium iram pugnam motum plausum concordiam dissensionem bella pacem ordinaciones disposiciones officia principatus
omnia denique que sunt illis quasi in humano genere gratia quasi quo imbuente et instituente susceperunt Neque enim preceptorem nouerunt
omnia ... Que omnia predicatoribus
nos semen sunt depasta tamquam flores in aluearia congerunt ex quibus inestimabili opificio apes operantur Que omnia predicatoribus
iusticie adaptari possunt Fructus enim dulcis est dulcedo profundis de cuius dulcedine Sapientie xvi Parato pane de celo prestitisti
eis habentem omne delectamentum et omnem saporis suauitatem manna scilicet de quo Exodi xvi Manna comederunt filii Israel quadraginta annis
in deserto Manna nos quadraginta similiter ... vel penitencie in hoc exilio indigentes verbi celestis viatico quo reficiamur ne in via
vel deficiamus vel accidiemur ... in terra ac promissionis deficiente manna vsi sunt fructibus illius terre quia in patria finem solidos
eos quia vbi omnes erunt docibiles dei Job vi non erit manna preterea Et non quod videntes filii Israel manna pre admiracione dixerunt
Manhu quod signat quid est hoc Nam admirabilia sunt verba sapientie celestis et propter sua subtilitate sunt interroganda a discipulis Erat
at manna minutum sic predicatio propter subtilitatem sed multam continet virtutem sicut lapides preciosi parui sunt quantitate sed magni virtute Album
propter sui puritatem quasi pruina super rore matutino dum reficerent temptacionis ardorem Et gustus eius quasi simile ad melle dociuna
eius scilicet est quasi panis furfureus sed spiritualis quasi simulagineus ... dulcedine
mellis vbi sanum est palatum cordis ... comedi volumen et factum est in ore meo quasi mel dulce ... dulcia faucibus
meis eloquia tua ... desiderio vniuscuiusque voluntati prout libet et ad quod quilibet volebat conuertebatur Ad solem liquefiebat ad
ignem indurabatur quia qui radios veri solis in se recepit ad verbum dei liquefit Cant v Anima mea liquefacta est
vt dilectus locutus est sed qui in peccatis persistere voluit verbum durum esse asserunt Job vi Durus est hic sermo et indurati
ad ignem peccati frangebatur ac mola confessionis ... meditacione et superiori reuolucione Exodi ac ad aliam diem reseruabatur
putrescebat et vermibus scatebat Remordet enim eos vermis consciencie qui sciunt et nolunt facere Item non putrescebat cum reserua-
batur ad diem sabbati quia non perit spe vel opera que addiscunt aut faciunt ex spe futuri premii ... At manna
carnales et verbum dei qui sectantur corporis voluptates De gallo Job 38 Quis posuit in visceribus hominis sapientiam aut
quis dedit gallo intelligenciam Galli predicatores qui in tenebris vite presentis lucem gratie quasi cantando nunciant pro ... Galli sunt
quibus dedit gallo intelligenciam Hiis dominus dat intelligenciam vt sciant quibus et quo debeant predicare quos intelligere reuelante
lumbos quasi stringunt mortis lascinos Hiis dominus dat intelligenciam Gallus accipit ut prius nocturnis horis distinguat et tunc demum vocem concitacionis emittat quia predicatores sui
intelligenciam Gallus accipit ut prius nocturnis horis discernat et tunc demum vocem concitacionis emittat quia predicatores
in auditoribus suis qualitatem vite considerant et tunc ad erudiendum congruam vocem profundius formant Est enim quasi horis
noctis distinguere quid quibus quo predicent scire Non enim eadem predicatio cunctis conuenit sicut nec eidem sunt mores omnium
vt eadem complexio diuersorum sed per qualitatem auditorum formantur verba doctorum Et de cithara dulcis sonus redditur sed vno
plectro sed non vno impulsu corde omnes equaliter feriuntur Vnde predicator vt omnes in caritate edificet ex vna doctrina non
tamen vno exhortacionis modo auditorum corda tangere debet de quo sicut dominus dedit misera prebuit et inopie pauperum patuit
Galli ac profundioribus horis noctis valenciores et profundiores cantus emittit mane vero appropinquante minores et
leniores edit quia peccatoribus qui sunt in profundis ammirandus est tiror inducens remediis sed eis qui sunt in luce gratie predi-
candus de dulcedine glorie et minimus quasi subtilis et de misteriis spiritualibus et quos dormientes longius galli clamor
concitauit vigilantes delectat suauior vt delectent in premiis qui prius timebant ex suppliciis Gallus ac prius
alis se verberat et postmodum clamat prius alas concutit et seipsum feriens vigilanciorem reddit quia sancti predicatores prius
se predicent in bono opere se excitent ne insemetipsis torpentes opere quos concitent voce Galli ac gallinacij se
impugnant per gallinis non pugnant ... impugnant predicatores malos sicut qui delicias ... de
fendunt ... non fecundant ... disportant te faciet deus sicut gallus gallinaceus asportatur quia clericos ad inse-
ros pertinent De aquila Job 39 Numquid ad preceptum tuum eleuabitur aquila etc et in arduis ponet nidum suum etc

Coruus

Apis

Gallus

Aquila

Dum enim visus acies aquile superat. ita ut solis radios sine ulla oculorum reverberacione videat. Sic est sublimis predicatorum contemplacio
quos elevat divina revelacio. Ibi ponit in arduis nidum suum. dum spretis terrenorum desideriis fervet in celum per mentis excessum
Phil 3° Nostra conversacio in celis est. In arduis ille nidum qui in supernis figit amplius. Ibi enim est spiritus ubi amat non ubi tunc
ubi animat. Nam et paulus fortasse in carne tenebatur cum se conversari propheta in celestibus testaretur. In petris manet aquila
et in preruptis silicibus commoratur atque in inaccessis rupibus manet. In petris in solidis patrum sinibus commoratur. et in preruptis
silicibus. Prerupti silices angelorum legiones. Prerupti enim sunt quia post corpora cecidit post remansit. Horum ergo angelorum bonorum
gaudia dum contemplatur in preruptis silicibus commoratur. Integri sunt per naturam qualitatem. sed prerupti per naturam quantitatem. Hec vero ait
dum inaccesse rupes et silices scilicet propter soliditatem virtutis. rupes autem inaccesse propter immensitatem claritatis. Valde enim
inaccessa est cordibus peccatorum claritas angelorum. Sed quia contemplatio quam iam inficit per meditacionem angelicos choros non sufficiat
videre angelorum claritatem nisi ascendat usque ad dei visionem et contemplacionem cuius sola visio. una est mentis humane refectio
subditur Inde contemplatur escam id est quod illos choros angelicos tendit oculum mentis ad contemplandam gloriam superne maiestatis qua
visa sit sacietas maxima ipsa ut per eo quod laborat anima eius videbit et saturabitur. Sed quia pondere carnis corporalis impedimur
ne deum sicut est in via videre valeamus subditur Oculi eius de longe prospiciunt. Licet enim intencionis aciem fortiter tendunt
sed nerdum penitus aspiciunt quia claritatis divine magnitudinem penetrare non possunt. A luce enim incorporali nos caligo corporis
obscurat ut quamquam homo in vita per contemplacionem proficiat deum verbum per speciem sed per speculum et in enigmate videat. Unde Ysa. Illuc
in excelsis habitabit munimenta saxorum sublimitas eius panis ei datus est aque eius fideles sunt. regem in decore suo videbunt
in excelsis habitabit qui cor suum in celestibus locat. munimenta saxorum sublimitas
[illegible] oculi eius cernent terram de longe. In excelsis habitat qui cor suum in celestibus locat munimenta saxorum sublimitas
est predicatorum. sive cum separati ab infimis forum prius precepta et exempla considerant. sive cum mente iuncti celestibus choris
et castris. demones insidiantes et in arce cordis stantes quasi subter positos expugnant. panis ei datur quia in sapientibus re
fiat. Aque eius fideles sunt quia doctrina predicatorum quod hic promittit in spe exhibebit in requie. Sapiencia autem [illegible]
est infidelis quia post mortem cessabit. Regem in decore videt quia super semetipsos rapti in fulgore divinitatis oculos figunt
tenent. Sed quia quamdiu in hac vita sunt illam celestem patriam sicut est videre nequeunt ideo subditur Oculi eius cernent terram de longe
Cum enim longius aciem tendunt subiecto visu caligant. Sed quia cum predicatores videt auditores non posse capere sublimia
divinitatis descendunt ad humana misteria. Ideo subditur De preda aquila pulli eius lambunt sanguinem. Nam et si aquila
elevata in excelsis divinitatis pascatur tamen auditor quasi pullus aquile misticus christi sanguine satiatur. Cum enim de
[illegible] et quia predicator compatitur peccatoribus eis subveniunt per
passionem auditores docet sanguinem ad lambendum pullus prebet. Et quia predicator compatitur peccatoribus eis subveniunt per
passione auditores docet sanguinem ad lambendum pullis prebet Et quia predicator compatitur peccatoribus ubi fuit cadaver statim adest. Habes ergo
sermone qui mortuum in peccato non habet spiritum vivificantem. Ideo subditur Ubi fuit cadaver. statim adest. Habes ergo
de xx volatilibus quorum volatus si volueris videre in sermonibus de beato [illegible] quos edidimus ad papam Alexandrum
de xx volatilibus quorum volatus si volueris videre in sermonibus de beato [illegible] quos edidimus ad papam Alexandrum
sicut homo nascitur ad laborandum et avis ad volandum. Comparatur predicator propter caritatem igni ardenti unde electis ubi agitur
de quadruplici igne secundum proprietates suas. Ho° de igne spiritus sancti operantis in anima secundum triplicem statum 3° de igne et
de quadruplici igne secundum proprietates suas. Ho° de igne spiritus sancti operantis in anima secundum triplicem statum 3° de igne put
Comparatur eciam igni predicator dum per caritatem inflamat secundum Ca. 1. apparuerunt septem dona spiritus sancti. Ideo

Comparatur eciam igni predicator dum per caritatem inflamat. Cant. 8 vers. Aque multe non potuerunt extinguere caritatem. Est autem ignis quadruplex. scilicet caritas in creatore Deuter. 4. Deus noster ignis consumens est. non nam quia
tinguere caritatem. Est autem ignis quadruplex. scilicet caritas in creatore Deuter. 4. Deus noster ignis consumens est. non nam quia co
dedit sed culpa quam homo fecit. Ignis enim est forma cuius motus celerior. Deus enim preparat liberum arbitrium ad bonum et prestat
dedit sed culpa quam homo fecit Ignis enim est forma cuius motus celerior. Deus enim preparat liberum arbitrium ad bonum et prestat
ipsum Sapiencie xvi In aqua super virtutem ignis exardescebat quia deus per graciam tunc vel super naturam hominem ad bonum vocat
Cuius virtus nobilior. purissimum enim elementum est quod sua eciam puritate purgat metalla. Sic deus in se purus omnes purgat
peccata. Deuter. ix Dominus deus tuus ipse transibit ante te ignis devorans atque consumens. Cuius actus efficacior maxime
enim actus est purus. Prov. xxx Ignis numquam dicit. sufficit quia semper agit quamdiu materiam patitur. invenit Et deus ab anima iusta nisi per
culpam non recedit. Cuius situs superior quia corda que tangit. sursum attollit. Exo. 24. Erat species glorie domini quasi ignis
ardens in vertice montis. Secundus est ignis excelsior qui est deiformitas in angelis comprehendenti excelsiorem voco
quia non illabitur anime. De isto ps. Qui facit angelos suos spiritus et ministros suos ignem urentem. Vel ut ait apostolus Hebr. 1.
flammam ignis. Ignis autem purgat et illuminat perficit et custodit. purgat maculas. illuminat tenebras. perficit dum
ad operacionem incitat. custodit quia secundum Dionysium naturam conservat. Sic spiritualiter angelus animam purgat dum operatur ut tollatur
iniquitas. illuminat. dum per eum intellectum revelat. virtus perficit. dum per eius inflamacionem excelsiorem. affectum ministratur
caritas. custodit et conservat dum corpori nocere non potest contra potestates. De primo Job 23. Ipse vero scit viam meam et probat
me quasi aurum quod per ignem transit. Immittit enim deus tribulaciones per angelos ut electi purgentur sicut aurum formare
De 2° Exo 3° Moysi apparuit dominus in igne cum videret rubum ardere et non comburi. Cum enim apparuit sicut Gregorius ait. angelus
fuit. tamen dominus apparuisse legitur. quia omnis autem te sit fiebat unde et revelaciones huiusmodi angelico ministerio facte leguntur
Et in ps. Deduxisti eos in nube diei. tota nocte in illuminacione ignis id est angeli in igne viam revelantis. De 3°
Deuter. 33 In manu domini ignea lex. Lex enim ministrata est per angelos in manu mediatoris secundum apostolum. Levit.
ix Egressus est ignis a domino et devoravit holocaustum et adipes qui erant super altare. quia angeli impetrant
nobis a domino caritatem et eciam ex pinguedine caritatis nostre offerunt procedente devocione. Ut 3 Reg. xviii°
descendit ignis de celo et devoravit holocaustum Helie. De 4to Zach 2° Ego ero murus ait dominus

ignis in circuitu. Vallavit enim deus ecclesiam per angelicam custodiam. Cum angeli custodiunt hominem ne a diabolo vexetur in corpore, ne subiciatur
eidem in mente. Unde in libro Pastor dicitur quod cuilibet homini dati sunt duo angeli, unus bonus alter malus, unus ad exercitium alter ad custodiam.
Tercia est ignis incendens caritatis in predicatore. Ezech. primo: Similitudo animalium et aspectus eorum quasi carbonum ignis ardentium et quasi
aspectus lampadarum. Hec erat visio discurrens in medio animalium, splendor ignis et de igne fulgur egrediens. Qui carbone tangit
incenditur, quia qui sancto predicatori adheret quod visu, verbo et exemplo accipit ut ad amorem virtutis accendatur, et quod ardore
illius et luce luceat et ardeat qui prius in peccatis suis frigidus et velud mortuus erat. Lampas enim lucet, ignis ardet.
In se caritate ardent sicut carbones, in aliis veritate lucent sicut lampades. Splendor autem ignis et de igne fulgur egrediens
inter hec animalia penetrans discurrit, quia spiritus sanctus qui caritas est et ignis peccatorum corda succendit. Luc. 12: Ignem veni mittere
in terram et quid volo nisi ut accendatur; quia cor caritate succensum a tepiditate purgatur. Fulgur autem de hoc igne egrediens
mentes conlustrat et inflamat ut in deum ardentes et lucentes erant. Dan. 7: Thronus eius flamma ignis, rote eius ignis
accensus. Greg. omelia 5 super Ezech.: Hii qui amore dei in predicatione discurrunt rote eius ignis ardens sunt, quia cum pro eius desiderio
per varia loca discurrunt, unde ipsi ardent et alios accendunt. Hic autem iste ignis quadruplicem habet naturam. Purgationis in tribulatione
[illegible] probasti cor meum et visitasti nocte, igne me examinasti. Eccli. 2: In
persecutione [illegible] parietes erunt ut audiret [illegible]. Sic in igne probatur aurum et argentum. Hec natura renovationis in nove [illegible]
igne probatur argentum et aurum [illegible]. [illegible] igne zeli mei devorabitur terra et reddam populis meis labium electum. Hec et natura repletionis; ignis pascitur
[illegible] Zoph. primo. In igne [illegible] surrexit Helias propheta quasi ignis et verbum eius quasi
[illegible] quasi fuerit in actione sursum resilit in [illegible] quem mutat sacerdos mane subiciens
facula ardebat. Hec et natura penetrationis. Levit. 6: Ignis in altari meo semper ardebit quem nutriet sacerdos mane subiciens
ligna per singulos dies. Hec autem fit in oratione per quam cor succenditur in devotione. Et maior nutritur hec caritas. [illegible]
beneficia dei nobis exhibita. Tunc enim fumigat mons Synai eo quod descenderit deus super eum in igne. Multum est ignis inferior
cupiditas in pectore. Job: Ignis devorabit tabernacula eorum qui libenter munera accipiunt. Hic autem iste ignis naturam
[illegible] Job 31: Ignis est usque ad consumationem devorans et omnia eradicans genimina. Hec et natura putrefactionis
[illegible] Jacobi 5: Agite nunc divites, divicie vestre putrefacte sunt et erugo vestra in testimonium
[illegible] et manducabit carnes vestras sicut ignis. Hec et natura pascationis [illegible] et silaone [illegible] Apoc.: Bestia faciet ignem descendere
de celo in terram. Hec et natura [illegible] in ambiciosorum maiestate. Gen. 19: Cum occubuisset sol, facta est caligo tenebrosa
et apparuit clibanus fumans et lampas ignis transiens inter divisiones illas. De igne superiori dupplici in illo [illegible] est [illegible]
et apparuit [illegible] Helias propheta quasi ignis etc. et ideo [illegible]
pente de celo [illegible]. De igne vero inferiori et superiori in illo [illegible] quadruplicem statum scilicet purgationis et culpe, conversionis et gratie, progressionis etc.
Hic agitur de igne spiritus sancti operantis in anima secundum quadruplicem statum. Sic et duplicem caritatem, [illegible] et [illegible]
Comparatur ergo pretor igni ut dictum est propter caritatem, sed non duplicem ignem sic et duplicem. Operatur enim ignis spiritus sancti
Caritas increata est ignis spiritus sancti secundum quam hic ignis operationes quasdam habent [illegible]
in anima sub proprietatibus in statu quadruplici: purgationis et culpe, conversionis et gratie, progressionis et iustitie, perfectionis et [illegible]
collectionis. In statu purgationis [illegible] ad elementares quatuor qualitates: exsiccat humida, unit arida, mitigat et lenit calida,
calefacit frigida, humidos per carnalem delectationem, aridos per indevotionem, calidos per ambitionem, frigidos per obstinationem. Primum patet:
consumit ignis superfluos humores et spiritus suis carnales convertit delectationes. Valet enim calor ignis agit in humida [illegible]
et ea dissolvit, deinde dissoluta consumit. Et sic caritate que [illegible] est calor inducat [illegible] paulatim consumit carnalitas
et eam dissolvit. Malach. 3: Ipse quasi ignis conflans et quasi herba fullonum. Et sic
[illegible] inducatur caritas et post caritatem puritas [illegible] ipse est enim quasi ignis conflans dum tollit mortales delectationes, et herba fullonum dum tollit
purgabit filios Levi. Ipse est enim quasi ignis conflans dum tollit mortales delectationes, et herba fullonum dum tollit
[illegible] purget filios Levi faciendo per purgationem filios spirituales. Secundum patet: Ignis rem aridam unit,
[illegible] ad ardorem ignis ligna
[illegible] in suum amorem convertit. Iudic. 15: Irruit spiritus domini in Sampson et sic solent ad ardorem ignis ligna
[illegible] consumi; ita et vincula quibus ligatus erat dissipata sunt et soluta, quia anima devotionis ariditate confecta tota est
ad sancti spiritus [illegible] inflamata. Tercium patet: anima ambiciosa igne gehenali est calefacta. Unde et primi angeli fuit ambiciose
calidus. Eccli. 23: Anima calida quasi ignis ardens non extinguitur donec aliquid glutiat, quod de anima ambiciosa impletur.
Sed sic ignis ignem expellit, unde et qui lesionem adustionis in manu sua senciunt melius [illegible] manum iuxta ignem,
ponunt eo quod ignis fortior attrahit minorem vel minor calor absorbet minorem. Sic consideratio celestis patrie absorbet
omnem appetitum humane et temporalis glorie. Tren. primo: De excelso misit ignem in ossibus meis et erudivit me. Quartum patet:
omnes appetitus [illegible] et dura emollit et spiritus suis obstinationem tollit. Eccli. 31: Ignis probat ferrum durum. [illegible]
Ignis frigida calefacit et dura emollit et spiritus suis obstinationem tollit. Eccli. 31: Ignis probat ferrum durum [illegible]
mollitum sic [illegible] igne mediante et corda dura et frigida deo uniuntur et ad amorem spiritu sancto veniente [illegible]
[illegible] ab aquilone et [illegible] agente vas [illegible]
in alia convertitur, dum per spiritum sanctum agentem in amoris vinculo deo et anima uniuntur. Job 28: Lapis solutus calore in
es vertitur. Operatur ergo in statu conversionis et gratie. Levit. 23: Offeretis sacrificium in igne domino septem diebus. [illegible]
ad gratiam septem [illegible] a duo illuminationibus. Sic enim videmus in ligno viridi quod dum in aqua iacuit, quo ignis de illo
septem elicit. Primo aqua lacrimarum [illegible] et attritionis. Ideo Sapie. 16: In aqua ignis ardebat, quia in pectore quasi
[illegible] ligno viridi et humido quedam attritionis fletus [illegible] evaporat et quasi ignis in aqua prevalet. Sic ibidem dicitur:
In aqua que omnia extinguit plus ignis valebat. Tunc efficaces sunt lacrime per gratiam spiritus sancti. Et sic dicitur [illegible]
Baptizat in spiritu sancto et igni. Secundo elicit fumum [illegible] post ascendit fumus in ira eius et ignis a facie eius exarsit.

Ex consideratione enim rerum divinarum scientiarum et amoris ignite dei pietatis surgit fumus contemplationis. Tertio elicit scintillas gemituum
et suspiriorum ferventium affectionum. hec sunt intrinseca suspiria que declarant fervorem intimum qui nisi penitus comprimatur non perfecte
retineri. Ezech. primo. hec erat visio discurrens in medio animalium splendor ignis et de igne fulgur egrediens et animalia
ibant et revertebantur in similitudine fulguris choruscantis. Nota tria in fulgure choruscante scilicet pluviam distillantem
ignem scintillantem et sonum penetrantem. hec sunt distillacio lacrimarum fervor desideriorum sonus gemituum. Quarto elicit
flammam bone locucionis. flamma enim est fumus ardens. locucio est bona ex corde contrito procedens. Crisostomus super Col.
loquimini quia ignis exardescit. flamma autem est ignis in substancia aerea. Nam aer propter sui subtilitatem et vicinitatem
quam habet cum igne de facili in naturam flamme convertitur et quanto substancia aerea purior est flamma lucidior et maioris lucis splendor
invenitur quia de puritate cordis spiritualis puritas locucionis egreditur et per linguam tota vite nostre puritas maculatur.
Jacobi 3o. lingua nostra ignis est universitas iniquitatis lingua constituitur in membris nostris que maculat totum corpus
et inflammat rotam nativitatis nostre inflammata a gehenna. Omnis enim natura bestiarum volucrum et serpentum domita sunt a natura
humana linguam autem hominum nemo domare potest. Nota. lingua dicitur universitas iniquitatis quia per eam vicia firmantur aut cumulantur
ut furta latrocinia stupra aut patrantur ut periuria falsa testimonia aut defenduntur. per hanc rota nativitatis nostre
inflammatur cum vicium nostrum perturbacionibus iurgiis et ineptis sermonibus accumulatur. inflammatur a gehenna scilicet
a diabolo qui gehenna dicitur propter quod semper plena est. Quemadmodum sicut gehenna ardet et cremat ubicumque enim sunt diaboli vel in aere
vel sub terra fert flammarum suarum tormenta. lingua autem peiore bestiarum ferocitate volucrum levitate serpentum viru-
lencia precellit. legimus autem in plinio mansuefactam aspidem in egipto a presimulacis domitam quotidie de mensa
sua egressam et a mensa eius annona prope solutum. legitur etiam in marcello tigridem mansuetam fratrem ab Judea diva-
stasio principi missam. sed nos mansuetare non possumus linguam nostram. Habes ergo in flamma diffusionem bone locucionis
unde Act. 2o. apparuerunt apostolis dispertite lingue tamquam ignis et Apoc. Oculi eius tamquam flamma ignis. Quinto elicit car-
bonem imitacionis conversacionis. lignum habet suum naturalem colorem sed accensum habet ruborem extinctum habet nigredinem. Vel
color naturalis deformitas originalis et actualis culpe unum contractum aliud actum. Rubor autem formositas amoris
et gratie. nigredo vero est lamentum penitencie. Eze. primo. Similitudo animalium quasi carbonum ignis ardencium. Inimicus in carbone
[illegible]
dimittendo veterem offensam aut consuetudinem prius per affectum diligebatur a te amicus et odio habebatur inimicus / modo
per affectum operis diligitur inimicus. Pro. 25. Si esurierit inimicus tuus ciba illum si sitierit potum da illi. hoc enim faciens
carbones ignis congeres super caput eius. Et adverte quod in carbone liquor spiritualis consumitur et solis partibus terrestribus
remanentibus propter nimiam sui siccitatem de facili accenditur quia quanto amplius in nobis consumuntur carnalia concupia
tanto magis fervet in nobis ignis caritatis et gratie. et caritas induimur tornica veste
quam contraximus ab origine. Sexto elicit lucem que locum vicinum illuminat. dum turbo propinquas tenebras purgat si non remota illuminat
hoc autem fit per diffusionem exemplaris actionis. Unde est quod Ezech. 1. in aspectu hominis qui prophete apparuit a lumbis superius
intrinsecus per circuitum ignis ardet a lumbis vero inferius non ignis intrinsecus sed in circuitu resplendebat. Penitentis enim actio
prius est adeo et paucis nota postmodum vero circumquaque exemplariter diffusa. Vita enim hypocrite que lux prius diffunditur
sed postmodum obtenebratur quia persona ficta non diu portatur. Sed econtra vita viri iusti prius quasi nichil videtur postmodum
declaratur. Job 18o. Nonne lux impii extinguetur nec splendebit flamma ignis eius. Septimo elicit cinerem per recor-
dacionem proprie condicionis. lignum enim actione ignis resolvitur usque ad cinerem. et penitens per gratiam spiritus sancti recogitat
se esse cinerem. Gen. 18o. loquar ad dominum meum cum sim pulvis et cinis. hec autem singularis consideracio in nobis
hec origine nostra et in humilitate custodit mala conscia. Ezech. 28. producam ignem de medio tui qui comedet
te et dabo te in cinerem super terram. Est enim cinis vestimentum indificatis. Ignium custoditur bonorum desideratis. Hec
omnino finis resolutus. Job 13o. Memoria vestra comparabitur cineri. hic est ergo reponendus prope altare cordis ut corpe
resoluto in cinerem superstitiam glorie vestimentis. Levit. 6. Tollet sacerdos cineres quos vorans ignis consumpsit et
ponens iuxta altare spoliabit prioribus vestimentis. Sed adverte quod cinerem oportet esse calidum ut conservet ignem. nam frigidus
cinis extinguit ignem. aliqui sunt frigidi. erit ignis extinctus quia in fervore caritatis et boni operis recorda-
da est singularitas nostre condicionis. hec est 4o per vigenti variis cinere et stercore replevit caput et humiliat corpus
suum iemunis. Comparatur etiam in statu progressionis et inside. Ignis enim de occulto educitur per cordis compassionem Eductus
diffunditur per oris predicacionem. Diffusus intrat per cordis tribulacionem. Nutritus ad locum suum vertitur vel quia consumatur
per orationem. primum patet quia ex occultissimis lapidum venis ignis educitur quia viri iusti ex intimis proprio compatitur et
instigante fervore intimo ad exteriora officia egreditur. Ie. xx. factus est sermo domini in corde meo quasi ignis estuans
clausus quasi in ossibus meis et defeci ferre non sustinens. propter hoc beatus Dyonisius vocat ignem lucidum et occultum lucidus
quia in substancia materia percipitur occultus quia in sua essentia corporaliter non videtur. videtur enim intrinsecus in sua actione exterior
sed non in sua puritate interiori. Secundum patet quia ignis diffunditur et materiam suam sequitur. Sic vir iustus per predicacionem se diffundit
et amplius verbo convertit. Je. v. Ecce ego do verba mea in ore tuo in ignem. et amplius istud in lingua et devorabit
eos. Unde est quod dicit Commentator super primo c. Dyonisii de angelica ierarchia quod in igne primus motus corporeus est.
qui omnia alia movet et ipse ab alio non movetur. Predicator quemadmodum in omnibus agitur non ipse primum est in quo sit

licet porro ipius per quem fit id totum deo attribuitur qui dat hunc ignem ubi in ore quo mente replet quitur. ps. Ignitum eloquium tuum
vehementer. licet autem inducat se ignis diffundat tamen illa corpora que magis sunt apta igni magis inflammat. quia et si pro se fit sine
personarum acceptione quibus tamen differenter recipitur affectus per donis a deo quia corda magis sunt silla et magis nae sue gratia magis in-
mutat certa vero et plena magis inflammat. Tertium patet. Nutritur enim ignis in lignis et caritas in operibus bonis. Sed non quod
ignis vehementer accensus vento et tempestate nutritur. et caritas radicata in tribulacione crescit et dilatatur. ps. In tribulacione
dilatasti me. ii. Machabeorum primo. Cum sit Neemias perfundi sacrificia aqua et refulsit sol qui prius erat in nubilo et ignis est
accensus magnus ita ut omnes mirarentur. quia quod aqua tribulacionis surgit et crescit ignis dilectionis. ysa. iiii°. Creavit deus super
omnem locum montis syon et ubi invocatus est nube per diem et fumum et splendorem ignis flammantis in nocte. quia in die prosperitatis
deus estum cordis temperat et in nocte adversitatis cor inflammat. Nos tamen hunc ignem quasi vento superbie luto avaricie
aqua luxurie extinguimus. Hiis enim tribus ignis extinguitur. Eccli. iii. Ignem ardentem extinguit aqua. Sed sicut in corpore humano
calor ignis cibos et nutrimentum digerit et in minutissimas partes scindit et dividit et sic. Hoc alimentum nutrit. Ita
caritas radicata nutritur. hunc et leve extimans quicquid patitur. Sic enim non nimium videt dominum comparavit. ps. Igne me ex
aminasti et non est inventa in me iniquitas. Et ad ro. viii. Non sunt condigne passiones huius temporis ad futuram gloriam que re. etc.
Quarto patet quod assumpto eo in quod agit ignis in semetipsum quitur et ad locum suum redit. quia a nullo corpore retinetur. quia per
pacta officia recolligitur intus conscientia et dum de nulla temporali curat gloria in corde quiescit et per oracionem in deum ascendit. ysa. xo.
pacta officia ... Quinto. Monet enim valet sursum flamma. et ab omni parte rei accense lucealit.
Quintum lumine istud in igne et sonus eius in flamma. Movetur enim valit sursum flamma. et ab omni parte rei accense lucealit
et titulare tendit in conum. Vis in eius summitate. forum licet acuta in cuius acumine fortius sui caloris imprimit actionem. Ideo
et titulare tendit in conum. [illegible] ... et tamen titulare dum casu fecit ad proximum. Sed quia reclamator
eius orantis lucealit per rectitudine intencionis tendit in deum quod in proximum per quem in dei secreta penetrat et se penetrando inflammat. Ideo flamma forum
est motus dilectionis in deum quam in proximum. et sic est Quintum lucis istud in igne et sonus eius flamma. Sed advertendum quod res alias per
sit acuta. et in acumine fortissimum calorem. et sic est ... dissolvit fumum quod dissolutum evanescit.
calorem ignem destruitur. alia conservatur. destruitur. ut qui agit in substancia et dissolvit fumum quod dissolutum evanescit.
et rei substancia paulatim diminuitur et tandem consumitur. quod est videre in aqua calida. Alia vero conservat ut quod tantum resolvit
quidquid consumit et per hoc a superfluitatibus rem depurat et a corrupcione preservat. quia fumus vanitatis nichil tollit oracionis. Et
ii. Machabeorum primo. Non invenerunt ignem qui fuit quievit in puteo sed aqua crassa. per eo aqua crassa oro per malum commodo facta
conservat autem quod tantum resolvit quidquid consumitur. ut tanta sit devocio in mente quanta mortificacio in carne. Sic enim re
quirit oracio mortificacionem carnis ut mens extenuata ascendat devocionem mentem ut evanescat. Comparatur etiam in statu
perfectionis et excellencie et sic sub quadruplici ignis proprietate. Sunt autem sunt puritas imperturbacionis sublimitas medita-
cionis subtilitas revelacionis agilitas consultacionis et invisibilis. Primum patet. Dicitur prius flamme strepitum serenitas lucis apparet in igne
ita per edomitas et compescitas concupiscentias quedam est serenitas in mente. Exodo iii°. Apparuit deus moysi in flamma ignis
de medio rubi et videbat quod rubus arderet et non combureretur et ait Vadam et videbo visionem hanc magnam quare non comburi
tur rubus. Et quasi non miratur quando ignis separabat ardor a luce. Sed quomodo non miratur quod in mente efficitur
rat. ignis Christus enim non miratur quando cum igne separabat ardor a luce. Sed quomodo non miratur quod in mente efficitur
dum lucet serenitate ut consumitur desiderando pusillanimitate. Sed sic operatur deus sanctus in electis suis. Unde et deus apparebat in rubo
moysi et vox domini intercidentis flammam ignis. Rubus autem arbustum spinosum. caro nostra plena est aculeis concupiscentiarum
et temptacionum. Mens autem celesti desiderio fervens puritati studens et ad perfectionem tendens quasi turpes delectaciones
et carnis impetu sentire cogitur. et tunc indignatur et irascitur et contra se rapiunt sentit et quia ignis in superius excandescit
per concupiscencie sic ignis in superius. Sed cum ardor concupiscentie deficit et carnalis delectacio languescat furor ignis absque
per comparserit sic ignis in superius. Sed cum ardor concupiscentie deficit et carnalis delectacio languescat. Tunc moyses
redit et lucis serenitas redit. tunc mens ad pacem componitur. ignis ardet in rubo ut rubus comburitur. Tunc moyses
et deus colloquitur. tunc anima in deo delectatur. et amor qui ad multa spargitur et ad unum ducitur in uno colloratur et
tunc tranquillitas pacis obtinetur. Secundum patet. Ignis ab inferiori ad superius ascendit. et meditacio a creaturis ad creatorem
tendit. ut quodammodo in infimis calescat et in supremis excandescat. ps. Concaluit cor meum intra me et in meditacione
mea excandescet ignis. Cor intus calescit in eis qui cor suum habent intra se. non qui dicunt. Cor meum dereliquit me. et
quod eius quod videt in creaturis considerant bonitatem creatoris et meditando excandescunt dum ad creatorem ascendunt. Medi
tacio enim est sicut quidam explorator qui presentat occulta. et quod homo quod participative videt in creaturis ascendit
plenius ad dominum. Et cum amplius proficit in hac meditacione magis incandescit in dileccione et forte excandescet. Eo
ardescat. dicitur quod excandescet quia per meditacionem a creaturis ascendit ad creatorem. et a creatore quod revertimur ad mentem
et quicquid per meditacionem in celestibus videt in nobis purgamus. Libet hic recordari ubi quod dicit Valerius maximus
de Socrate. Sicut refert solitus dicitur serenitates primam stabat pedibus et immotus a summo lucis ortu ad solem alterum oriente
inconvinces immobilis et fixis in vestigiis et ore et oculis eundem in locum directis cogitabundus. Tamquam quodam secessu
mentis atque animi factum a corpore. qui tante temperancie dicitur fuisse ut omni tempore vite sue inoffensa valitudine vixit. qui
primus ab indoctis erroribus et ... corporis supellectilem adductum animum suum in intima apprehendis locuace et in
secessu pectoris repositos affectus serenitatem cogit. Iste ergo quod videbat in diuinis per meditacionem ordinabat in mentibus
Quartum patet. Ignis enim sua subtilitate penetrat et penetrando inviat. quia cum impetu amoris et desiderii fulcitur
devocionis in revelacionem veritatis et impletur in nobis illud Eccli. li. Tu ignis effulgens et tamquam ardens in igne quia
inflammatus ardescit per dilectionem et flagrantis ut tamquam per suavitatem devocionis non erit ignis effulgens per sapientie cognicionem
Unde est quod hunc ut aposteli dicebant. Nonne cor nostrum ardens erat in nobis de ihesu. et per modum cognoverunt eum.

quia secundum Dyonisium calidum dilectionis promovet ad actum cogitationis. Aliter autem procedit cognicio humana aliter divina. Illa per ratiocinationem
ista per inspiracionem. Nam cum omnis homines natura scire desiderent divina autem est cognicio intellectiva que secundum philosophum fit per potentie
cognicionem sensibilem patet quod desiderium humanum ut videtur scientie non impletur nisi per sensum per quem quasi per quoddam haustorium deferuntur
species sensibiles ab exterioribus ad animam rationalem in qua fit ulterius quod est primum scientie. Sicut modo omni alii mediis sensibus. Sed que alia solum
habent sensum ullam prudentiam habent quia prudentia virtus est collativa preteritorum et presentorum vel futurorum quod non fit sine memoria.
Quedam vero habent cum sensu memoriam sed non auditum ut apes et habent naturalem prudentiam scientie puto sed disciplinabilia non sunt. Quedam
vero habent auditum cum memoria que est sensibilium apprehensorum vis retentiva et ymaginacionem sed ullam habent virtutem ulteriorem
ut bruta et hec non sunt experimenti capacia sed sola illa que ultra ymaginacionem vim habent rationalem ut homines et hec sunt scientie
capaces. Nam res primus sentitur deinde memorie commendatur et per sensum et memoriam multiplicite experimentum habetur. Est enim
experimentum acceptio alicuius universalis a multis particularibus et memorie retentis sicut est universale quoddam de multis acceptis ut cum ad sensibilia
comperitur quod talis herba curavit febrem in Platone et quod febrem in Sorte et hoc tenet in memoria et compellit experimentum est
sed ulterius qui confert omnia similia et experimentum speciei sicut talis herba videtur sanare talem febrem in tali disposito sicut est ulterius quod est
primum scientie. Sed alia via procedit sapientia divina nam quietatis virtutibus anime in operacionibus propriis sensus intellectus acute tristis
in deum ut sic in ymaginacione desuper in cognicione humana et naturali fantasie surgit. Ita in divina revelacione in intellectu.
... supponitur deo sic fantastica anime suppo-
desuper theophanie descendunt. Est enim intellectus illa acies intelligentie que innate supponitur deo sic fantastica anime suppo-
natur ut sic spiritualitas carnis supponitur infimo anime. Et sic anima non sufficit ad vitam corporis sui sola sic nec ad sapientiam suffi-
cit sola sed sic innatur sensibus corporis ymaginacio unde propter quod prima gratia intelligentia in nos quod illuminat omnes homines venientes in hunc mundum
sic intellectus et intellectiva innatur superius sicut dicit Ysaac in libro de anima et spiritu. Sed sol radios igneos exsufflans et refulgens
sic intellectus et intellectiva innatur superioribus sicut dicit Ysaac in libro de anima et spiritu. Sed sol radios igneos exsufflans et refulgens
gens radiis obcecat oculos quia sol iusticie caritate inspirat ignea et sapientia radiante. Unde Ambrosius in oratione sua
O lux mentium deus expelle a me stulticie noctem et dona michi superne diem omnem veritatis et iusticie sol de fertissimis nature
cuius finibus omnem intellectum superantibus et appare in ethere mentis mee. Sicut enim lux solis illuminat superius emisperium ita
lux supersubstantialis superintellectualis nostre intelligentie perspicuum. Et sic lux una est in radice tamen in varietate radiorum
varia indicatur et varie procedit. Dum super diversa se expandit ita una et eadem in se existens lux divina ad diversas intel-
ligentias illuminandas sub varietate multiformium radiorum veritatis et caritatis se expandit. Hunc illuminat ad cog-
noscenda hunc inflammat ad operanda. Sed nota quod sicut radios igneos exsufflans et refulgens radiis obcecat oculos
quia sol in aliis refulgentia radiorum suorum disgregat spiritum visibilem et solvit armoniam que est inter oculum
et virtutem anime que operatur per visibilem spiritum et calore radiorum corrumpit pupillam et calore dissoluere organum et
refulgentia lucis dissipante spiritum solvit armoniam et obcecat carnis oculum. Sic cor inflammatum dei caritate
et illuminatum veritate quasi cecum redditur in eis que sunt astucie et scientie mundane. Nam et putrida que de nocte lucent
et squame piscium et cetera noctiluca non apparent in solis lumine ymo nec stelle celi que possunt appellari oculi celi.
Vel dic sol refulgens radiis igneis obcecat oculos quia solis claritas ostendit nobis rerum visibilium diversitates et excitat
oculos ad eas investigandas. Sed excitantur oculi nostri dum a nobis nequit comprehendi. Datur oculus ad illas re-
spiciendas ad eas penetrare. Quo hic oculus obcecatur ymo ut utrumque comprehendat excitatur. Sic in divinis
tinge sed non datur ad eas penetrare ... quedam sunt ad que cognoscenda illuminatur intellectus quedam vero ipsi penitus impenetrabilia. Vigeria vide quid per sensus spiritus
quedam sunt ad que cognoscenda illuminatur intellectus quedam vero ipsi penitus impenetrabilia. Vigeria vide quid per sensus
carnis in modo et intellige quid per sensus mentis in deo. Tamen visibilium oculis corporalibus vides ... que ...
patent non vides ea que intus latent et si revelent aliquem quedam que latuerunt latent tamen multa que penetrari visu non
possunt quia vel immensitate sua sensum excedunt vel subtilitate sua sensus effugiunt vel obscuritate sensum non admittunt. Sic
intellectus nostri quantumcumque illuminatus sit dum ad cognicionem divinorum ascendit per igneum vel acutum amorem penetrando veritatem
sed non penitus intrinsecus ad incomprehensibilem maiestatem et ambiens desiderio quod videndum plenius quod non comp-
rehendit ingenio. Unde et angeli dicuntur circa thronum esse et in medio throni in medio quia veritatem in veritate vident quia
in medio fontis vel de pleno fonte bibant sed in circuitu quia non comprehendunt nec ad totum quod est intrant semper in-
tendentes et se sitientes. Unde et Dyonisius de illis ignitissimis spiritibus qui a brigue seraphim appellantur dicit quod corpus inocco
est circa divina. Certum patet. Distringens ignis flammam tenet nunquam alacritatis. Alacritas autem signum est consolacionis
viri enim perfectus proposito sibi quocumque supplicio perseverat in gaudio quia Daniel 3o angelus domini descendit cum Azaria
et sociis eius in fornacem et excussit flammam ignis de fornace et fecit medium fornacis quasi ventum roris flantem
et non tetigit eos omnino ignis neque contristavit neque quicquam molestie intulit. Mira res mali ex busticis que adeo re-
ceperunt erga deum amplius tepescunt unde in eius amore ardentius ignescere debuerunt. Sed econtrario in viris perfectis
vis amoris amplius inflammatur. Unde in eis extinguenda potius videbatur ... amor deficit ex busticis. Hic vero
crescit ex supplicio. Nam in Laurencio amor incandescit per ignis incendium in Nerone deficit per acceptam potestatem
impium. Sed valde mirabilis quod ignis arripit et quos reperit iuxta fornacem de caldeis succendit. Qui tamen in medio
ipsorum puerorum vaporavit quia pura temporalis pene flamma in electis ad plenum concoquit quod in reprobis illud gehenne
crudelis incendium incendium concoque non sufficit. Ignis enim pueros non contristavit neque quicquam ipsis molestie
intulit. Color ... audacia in colore sic metus et tristicia in discoloratione. Ignis autem per se colorat per
accidens discolorat. Cum enim agit calor ignis in flammam fit ... in tristicitate tristicias in aquosam aquosi ...

in aereu(m) aereu(m) v(er)tit in igneu(m). Vn(de) q(uo)d excussione p(ar)tiu(m) ignearu(m) s(upe)rficia colorat(ur) vt in rosa videt(ur). q(uia) du(m) caritas in cor(de) agit
soluto timore et pusillanimitate s(an)guinea, sic ignis ab igne gignit(ur). sic caritas auget(ur) et mors xpi tincta sanguine colorat(ur)
q(uia) xpi vi ro p(otes)t ab igne ... in sinu suo vt vestimenta ei(us) no(n) comburant(ur). Ignis aut(em) parvus discolorat du(m) enim calor
poros ap(er)it sp(iritu)s evanescit et humores exalant. vt quoru(m) p(rese)ncia fiebat coloratio, eoru(m) absencia fiat discoloratio vt
contingit in rosa rubea q(ue) albescit ex fumo sulfuris aut pallescit. Cu(m) enim subintrat cupiditas evanescit caritas. deficit
humor nutritivus s(cilicet) devotionis succedit albedo vel pallor simulacionis. hic agit(ur) de igne p(ro)ut app(ro)p(ri)at(ur) septe(m) donis sp(iritu)s s(an)c(t)i

Ratione p(ro)prietatu(m) ignis quas habet in bono determinavimus sic(ut) in tractatu de lingua de xi speciebus ignis in malo
dup(l)ic(ite)r sum(us) aliquantulu(m) iam a p(ro)posito digressi. Redeuntes g(ener)al(ite)r ut cepimus p(ro)p(ri)etatem comparemus igni. Na(m) sic(ut) dicit
sedo ministratu(m) est in igne sp(iritu)s s(an)c(tu)s ita p(er) p(re)dicatoris officiu(m) ministrant(ur) dona dei ho(m)i(ni)b(us) vn(de) apparuit igni vn(de) dona sp(iritu)s
s(an)c(t)i. Ignis enim memorat q(uod) p(er) donu(m) timoris similiat(ur) Iob 30. Comparatus su(m) luto et assimilatus su(m) faville et cineri. Illubi
pedib(us) conculcat(ur) cinis humore p(ri)vat(ur) favilla modico vento dissipat(ur). Ex dono s(cilicet) timoris cogitat homo suis ...
ob(ser)vancia abicim(us) delectabilia. sentim(us) de nobis humilia cogitantes de morte p(ro)p(ri)a. Cinis enim contemnit(ur) et vento dissipa(tur).
Conservat aut(em) igne(m) tectu(m) favilla q(uia) cinis q(uia) humilitas custos et augmentu(m) caritatis vn(de) s(ecundu)m ecclesiasticu(m) ... modica scintilla
auget(ur) ignis. Ignis aut(em) omne(m) ma(teriam) inflamat vn(de) ph(ilosoph)us dicit ponere robustiore(m) finale(m) resolucione(m) ... q(uod) p(ro)ut sunt om(n)ia p(otes)t
igne(m) om(n)ia quecu(m)q(ue) ma(teri)a erit igni. Et dicitur in q(ui)b(us)da(m) natura(li)b(us) de hoc et Plato in Thimeo de illo ignis. Hic est donu(m) pietatis
q(uia) valet ad om(n)ia 2 pet(ri) 3 Celi qui nunc sunt et terra reposita sunt igni reservati in die iudicii. Tunc enim elementa ignis calore
solvent(ur). q(uia) qui considerat iudiciu(m) in quo de opib(us) pietatis disputabit(ur) ad pietate(m) inflamat(ur). Et sic celu(m) et terra i(n)
melius mutabunt(ur) q(uia) renovabunt(ur). ita abiecta vetustate cupiditatis renovat(ur) me(n)s et sp(irit)uales ... diversa
... fit quodd(am) ignis diluviu(m) et incendiu(m) mentis et solvunt(ur) om(n)is duricia obstinati sp(iritu)s Ier 23
pietatis et ad igne(m) immissu(m) divinit(us) ... Nonne verba mea sunt quasi ignis dicit d(omi)n(u)s et quasi malleus conterens petram. Ignis obscura illuminat p(er) donu(m) sc(ienc)ie et discrecionis p(ro)
[N]one verba mea sunt q(uasi) ignis ... Nox est vita p(ec)c(at)oris p(ro)pter caliginem ignorancie in qua indigemus luce sc(ienci)e.
Deduxisti eos tota nocte in illuminacione ignis. Ignis aut(em) maiore(m) illuminat p(ro)pter raritate(m) sue materie. No(n) enim materia elementaris
sic(ut) filii Israel in deserto ignis lumine. Ignis aut(em) maiore(m) ... quanto m(agis) ad qualia tunc corpulentat(is) accessus tanto maiori s(ecundu)m sp(irit)ualis tunc
rarior esse p(otes)t q(uod) p(ro)ut est in igne q(uia) quanto m(agis) ... s(ecundu)m plures ph(ilosoph)os et maxime Alexandru(m) et Avicenna(m). Ignis in sp(h)era sperica no(n) lucet
illuminat ... adducta q(uod) s(ecundu)m plures ph(ilosoph)os ... sp(iritu)s s(an)c(t)i domicilium. Vt(ique) sp(iritu)m s(an)c(tu)m habeat ... no(n) p(otes)t. Est aut(em) illumina(ti)o quedam
q(uam) cor humanu(m) q(uod) est ... sp(iritu)s s(an)c(t)i ... in medio p(ra)ve et p(er)v(er)se nacionis honeste. hoc est p(ro)videntia cu(m) bonis et separacio a malis
p(er) donu(m) sc(ienci)e vt sciamus ... homogeneoru(m) et segregatio ethrogeneoru(m) ... dissociat aut(em) dissi(mi)lia. Illa enim
vnde ignis congregativus est homogeneoru(m) et segregativus ethrogeneoru(m) ... Aqua enim in illa ma(teri)a nisi sit clausa in vase q(uo)d
... p(otes)t q(uod) igni ... q(uod) valet locu(m) suu(m) dimittat et alii adhereat. ... et penetrat ... subtile ...
sua loca ... ignis ... locu(m) ... alienis materiis ... et ... et penetrat ... subtile ...
et ... est vehemencia accionis sue. Na(m) alia elementa qualitates no(n) h(abe)nt p(er) quas attingant ... corp(or)a et ... ant
... lapis quidam est albus qui ... sulphureu(m) que sic(ut) ignis et inflammat
... sibi homogenea. Et q(uo)d mirabile videt(ur) ... ad locu(m) qui est ei ... naturalis que ponentes ... in lampadibus deludunt simplices
... ad ip(su)m ignis sic ad locu(m) qui est ei ... Ex his omnibus h(ab)et(ur) discrecio sc(ienci)e ... cu(m) bonis et separandi a malis s(ecundu)m
q(uod) ... accidant ... lampades. Ex his omnibus ... lumine ... limpide flamme potuit illuminare no(n)
... ignis ... ignis quidam ... Ignis ... illa ... est stulti(ci)a ... valet ... efficacia nisi ... gra(cia). Ignis
... illa ... q(uia) ubi ... est stulti(ci)a ... valet ... no(n) timet ... aqua dissolvit(ur). q(uia) cor igne sp(iritu)s s(an)c(t)i cor-
... consolidat p(er) donu(m) fortitudinis. Vas igne solidatu(m) aqua no(n) timet ... aqua dissolvit(ur). q(uia) cor igne sp(iritu)s s(an)c(t)i cor-
roboratu(m) et ... aqua ... voluptatis no(n) resolvit(ur) ... emollit(ur) ... p(er) igne(m)
et aqua(m) et eduxisti nos in refrigeriu(m). ... enim aurum fornax ... et plumbum
igne liquescit et ... Ignis aut(em) ... vapore(m) q(uod) ... ad claritate(m) et luce(m) ... 24 ... in igne
... vapor et fum(us) ignis ... Inde est q(uod) ignis agens in substancia calefacit et liquidiores p(ar)tes ... et grossiores
... maior ... fit vn(de) condensat(ur). sic(ut) in ovo assato manifeste videt(ur). p(e)cc(at)ores enim vagos et fluidos ignis sp(iritu)s
s(an)c(t)i constringit solidos in ... fortes et stabiles reddit. Ignis abdita penetrat p(er) donu(m) enim consilii abiectis
t(em)p(or)aliu(m) bonoru(m) ... penetrare possu(m)us abdita regni celestis Apoc 3 Suadeo tibi emere aurum ignitum ut locuples
fias. Ibi enim sunt vere divicie no(n) quales sunt t(em)p(or)ales q(ue) sunt ... deceptorie obligatorie. Si ille sunt faciliores ad
acquirendu(m) securiores ad possidendu(m) dulciores ad fruendu(m). Iste enim est ignis in quo lex moysi data est exo(do) 19
Et lex nova ap(osto)lis data est Act 2 ... in igne et tonitruo i(d est) in igne tonitrui. Na(m) Act 2 dicit(ur) factus est subito sonus
et apparuerunt ap(osto)lis dispertite lingue tanq(uam) ignis. Et Exo 19 dicit(ur) q(uod) cepit audiri tonitrua et micare fulgura et nu-
bes densissima operire monte(m) et clangor bucine vehemencius p(er)strepebat et timuit p(o)p(u)l(u)s stans ad radice(m) montis
et mons fumabat eo q(uod) descendisset d(omi)n(u)s sup(er) eu(m) in igne. D(omi)n(u)s lege(m) dat in igne et fumo descendit q(uia) p(er) donu(m)
consilii paup(er)tatis lege(m) et regula(m) in corde suggerit. vnde illuminant(ur) humiles ... inde sup(er)bi et carnales
vt simplices et no(n) videntes videant et videntes ceci fiant q(uia) n(on) c(re)dit et io(hannes) ... carnales et ... (con)fuere
ebetati. Tunc pauperes d(eu)s nutrit et custodit remanent ad radicem montis et pavent illi t(em)p(or)alib(us) ... ad sup(er)
celum cu(m) moyse levit(er) ascendunt et gaudent. Hic aut(em) est na(tura) ignis in fulgure s(ecundu)m ph(ilosoph)os q(uod) p(er)cussu(m) ex eo animal ve-
nenatu(m) amittit venenu(m) cuius signu(m) est q(uod) s(er)pens fulmine p(er)cussus nisi paucos dies vivere l(icet) putrescit
eo q(uod) venenu(m) in eo p(ro)hibet vermes nasci vel q(uo)d eo ... Si aspicientis ... fulguris igne(m) facies intumescit

et oclos cecos reddit. quia ignis spiritualis per donum consilii venenum peccati tollit et vim conscientie remordentis et emendantis mundat in paupere. Sed urudet et inflat oclos indignacionis in caritate. Et sequitur inquit audivi tonitrui mirum fulgur et co quod descendisset dominus in igne. Sic ait ignis invenitur in natura lucis flamme et carbonis. sic igne in tonitruo vel fulgure triplicis est nature penetrativus dissipantis urentis velut sicut Seneca dicitur penetrat. Et hic subtilitate dissipat impetuositate sed urit acuitate. Subtilitate penetrat cum per foramine per quod ingreditur licet modicum sit tamen ingreditur et alias regreditur vel ubi vacuum invenit aut quia vacuum corpus scinditur. Impetuositate dissipat quia quod subito rapit et quod perurit adurit ita ut in fulminato aliqui appareat fustacionis note. puto quod ita appareat in igne spirituali quod dono consilii aliquando quo quadam facilitate ut in pueris leviter inventa occasione quia quoddam per foramine subintrat spiritus consilii. Aliquando quasi in furore et impetuositate. Sic enim subito perurit quod totum videatur rupere. Aliquando vero in morte denigrat. Ignis etiam immunda purificat per donum intellectus purgat animam ad hoc ut liceat cognitorum sui et dei. Sic enim Helyas in igneis equis raptus est. hic enim sunt vehicula spiritus sancti quibus anima rapitur sursum. Dum quod cognitione sui rapitur ad cognitionem dei. Et forte huic attestatur quod ignis lignum denigrat et lapidem resolvendo albificat. Nam ad cognitionem sui sequitur nigredo et lamentum primo ad cognitionem dei sequitur illuminatio intelligentie. Et licet hic sit mirabile quod in ligno et lapide idem ignis contrarios agit effectus in rebus non natura contrariis. tamen mirabilius videtur quod etiam in eadem materia per actionem ignis videntur esse contraria in carbonibus quod igne relicti sic tanta videtur esse infirmitas ut ictu levissimo frangatur. presssu facillimo conteritur et tanta firmitas ut nullo humore corrumpantur. nulla etate vincuntur. Qui enim delicta sua intelligit cum infirmus compatiendo infirmatur. qui vero dei bonitatem cognoscit in passionibus solidatur. Et amplius mirabile videtur quod lapis qui per ignis actionem purificatur et resolvitur in tales albedinem ita occulte servat ignem retentum et sopitum ut nec tangendo sentiatur sed cum aqua perfunditur tunc accenditur et sentitur. Calx enim aqua perfunditur ut vim ignis egerat et ondat et cum aqua frigida sit inde fervescit unde fervida cuncta frigescunt. tamen si oleum quod est in fomentum ignis adhibeatur nulla eius infusione est calor minus concitatur. quia intellectus spiritus sancti splendore illuminatus se incaloscibet ut se ut non se revelet nisi in unitate vel in tribulatione nec nutritur adulacionis oleo vel pinguedine. Contra dicit vere Ierusalem dicit dominus quia flamma nisi in unitate vel in tribulatione nec nutritur adulacionis oleo vel pinguedine. Ignis cuius fornax in Ierusalem. Ysa. 31. Illi sunt qui purificati sunt dono spiritus sancti. Ignis crudos decoquit et sapidos reddit. Ignis omnia purissima post hoc eos sunt qui purificati sunt dono spiritus sancti. Ignis crudos decoquit et sapidos reddit in quo donum sapientie quod mirabiliter saporem affectum immutat et refert. Hic est quod levitici 3. ubi dicitur de adipibus quod adolebuntur super altare in holocaustum lignis igne supposito in oblationem suavissimi odoris domino. Adeps enim sive pinguedo quod nutrit ignem supernatat et ascendit. Alter continendum sub corporis obtundit quod iocunditate devocionis que do nutrit ignem. supernatat et ascendit tamen contendit sub corpus quod iocunditate devocionis que nutritur per donum sapientie spiritus sancti nutritur mens humana sursum fertur affectus dilatatur sub corpus cum sicut rex temporalium ministratur per donum sapientie spiritus sancti nutritur mens humana sursum fertur. Affectus dilatatur quod inest in oblationem incensi suavissimum odorem domino. Et tunc in odore huius pinguedinis cum suavitate que fit cum erecta in oblationem incensi suavissimum odorem domino ascendit in dulcedine contemplationis. Nam labor corporis attenuat et sensus expugnat adeo quod frequenter via spirituum pinguedine oppilata in dulcedine contemplationis. Nam labor corporis attenuat et sensus expugnat adeo quod frequenter via spiritus pinguedine oppilata includitur et mors sequitur. quia deficiente actione corporalium spiritus anima ab inferioribus avertitur et ad deum convertitur. et quod illa dulcedine quam in deo reperit huic mundo moritur. quia gustato spiritu sapientie cito desipit omnis caro. Et opinantur pinguedo enim pupulae tempore vernali clausis poris augmentatur et quanto magis augmentatur tanto magis pinguedo diminuitur. Unde in crassis hominibus pinguedo est parva. Non enim devocio spiritualis compatitur secum maculam peccati mortalis. Sequitur titulus 3. de maturitate predicatoris. Et primo de illa que est auctoritatis. Secunda de maturitate morum que est in conversacione actione et expressione. distinctione de maturitate predicatoris. Et primo de illa que est auctoritatis. secunda de maturitate morum que est in conversatione actione gestione discretione. Est predicacionis utilitate et predicatoris caritate. tercio subiciam contrarium maturitati. hic autem duplex est auctoritatis et

Est predicationis utilitate et predicatoris caritate tertio subiciam contrarium maturitati. Hic autem duplex est auctoritatis et morum. De illa que est auctoritatis thema scripture testimonia. Deutr. 15. Non operaberis in primogenitis bovis tui. Apostolus opponit de labore predicationis. Eccl. 10. Ve tibi terra cuius rex puer est et cuius principes mane comedunt. Cum gradi sit quod non ante maturitatem temporis officium predicationis assumunt. Et Eccl. 32. Adolescens loquere in causa tua vix cum necesse fuerit. Et permittitur in eodem loquere maior natu. decet enim te. Unde Iob 32. Iunior sum tempore vos autem antiquiores. Ideo dimisso capite veritus sum vobis indicare sententiam meam. Sperabam enim quod etas prolixior loqueretur et annorum multitudo doceret sapientiam. Predicatorum causa antiquorum Gen. 41. Ioseph triginta annorum erat quando stetit in conspectu pharaonis. Unde et Gen. 42. descendentes fratres Ioseph ut emerent frumentum quo in tempore famis distribuerent. Beniamin puerum non dimisit secum. Et Iosue 14 dixit Caleph. se 40 annorum fuisse quando missus est per terre explorationem. Et Ezech. primo. 30 annorum erat Ezechiel cum est ei missum divinitus revelatum. Et Luc. 3. Ihesus erat incipiens quasi annorum 30. Christus tunc autem majore divulgati sunt sermones sui et predicationis iudicia miracula. Unde Greg. super Ezech. omelia 2. Nequaquam debent homines in etate infirma predicare quia sermo doctrine non suppetit nisi in perfecta etate. Christus adultus enim ipsum sumus contineo nos nisi nosmetipsos debemus ne dum terrena bona cuiusque ordinis amittamus. Ad quem ergo non sit ordinanda nisi que sunt firma. Prius enim qualescumque mens dei atque ad proximorum utilitatem postea demum ut laude ele nata corruat nec per vituperacionem perculsa contabescat. Unde et mor. libro 19 ordinis. Greg. quod nomine quasi non debent ad opera commoveri quia etiam bona depereunt que hominibus ante tempus innotescunt. quia arbusta et plantata prius quam radice fixa convalescant. si manus contractus tangit arefacit. Sed si in alto radice figitur et humore solidatur. si manus impellit non ledit. si ventus irruit non evellit. Sic parietes dum construuntur. si in labore destruuntur si impelluntur. Si vero per spacium temporis coniunctis ab humore resistit arietibus et ventis et impugnationibus machine. Et hic Num. 8. A 50 annis et supra ingrediebantur levite ut ministrent tabernaculo federis et firme cessabat cum impleverat quinquagesimum annum etatis

picula emergencia Gregorius Nazanzenus in apologetico Difficile negocium est in instruere vbi etiis et instituendo varia est de
talibus disputantes et velut multarum cordarum quandam citharam invenire et proferre aptum ad omnes predicacionis verbum et ita velut
plectro singulos admonere vt nusquam sonus offendat auditum. Circa primum namque modo mensura ductum periculum pendet ex sermone ex
verbo ex auditu vt facile evenerit in vno saltem aliquo si non in omnibus labi. Aut enim ingenii illuminatus est sermo aut ad compellendum
vacuus deficit sermo suffragijs aut verbum plana crassior non recipit auditus. Et ex vno quolibet casu horum fit in omnibus periculum vitiis
et quidem in alijs quibuscumque studiis et doctrinis facile vel perfectius sermo vel recipit. Sin tamen vero minus solis ipsa auditorum
corruptio dictionis periculum generat. Inde est quod Hebreorum sermones tradunt quod consuetudo erat apud eos antiquitus vt non omni
etati omnis scriptura vel legenda vel dicenda committeretur. Hystorias enim discebat a puero scripturas vero que sub velamento litere
tegebantur aliquid sacratum nulli ante xxxᵐ annum vel discere vel scire committebat. Quod etiam consuetum sit apud nos qui non sit gradus
ascendendi ab inferiori ad superius id est a velamento litere ad intellectum spiritus quia nulla diversa sit inter doctorem et docentem nec inter
tribunum et totam villam discrecionis cum tamen quendam tragicum vel ordinem quendam vero vt tunc receptavit hodie. Et ita fit apud nos confu-
sa vt dicit Gregorius Nazanzenus plerumque ex nobis antequam primos infancie deponant pilos dum adhuc puerile balbuciunt
viro diuturno ingressi cavlas antequam sacros volumina agnoscant nova antequam ora abluant et anime vicia deponant fit vbi
forte duos vel tres sermones ex antiquis tractatoribus didicerint et hec forte magis ex auditu quam ex lectione ammirationi
forte duos vel tres sermones... non advertentes id Job 8 hesternum sumus et ignoramus. Licet moneat dicens apostolus
voluit esse et laudi et preesse integre preesse non advertentes id Job 8 hesternum sumus et ignoramus
quod Jeremias et Daniel spiritum prophecie preceperunt quia in tenera ad curiam tenenda non fuit. Et secundum Gregorium omelia 2 super Ezechiel
Aliud est quod nos de doctrine vsu et disciplina discimus aliud quod de miraculo sumus. Et beatus Ignacius in epistola ad ma-
gnesianos sic ait Daniel sapiens in xii anno etatis spiritu sancto repletus est et illos seniores canicies vana gestantes
voluptuosos et aliene pulchritudinis appetitores esse manifestavit. Samuel etiam cum esset puer pusillus nonagenarium
Heli per increpacionem redarguit quod filios suos honorificaret super deum. Bis et Jeremias audito deo dicit quod iuvenis sum ego
Salomon quidem et Josias in iuventute mirifica et sapientes in operibus suis apparuerunt. Salomon quidem xii anno etatis sue
regnare incipiens ardua et inseparabilem mulierum questionem tribili intellectu dissolvit. Josias vero annorum existens octo annis
et munimenta subuertit. Lucos succidit et templa deiecit que non deo sed demonibus fuerant consecrata. Verum caplum
de maturitate morum predicatoris et primo de maturitate discrecionis que etiam 4ᵒʳ consistit circa predicacionis motivum tempus congruum
locum et sermonem.

Et etiam predicatori inicium maturitatis morum que consistit in quatuor primo in discrecione lectionis actione. Motivum est in
consideracione discrecionis que etiam quatuor consistit circa predicacionis motivum tempus congruum locum et sermonem. Motivum est in
predicacione purum vero honor dei non appetitus lucri temporalis aut favor populi aut operacio voluptatis aut fastus ambicionis
vel id est corporis. Nos predicamus Christum crucifixum iudeis quidem scandalum gentibus autem stulticiam. Ipsis autem vocatis iudeis et
grecis Christum dei virtutem et sapientiam. Licet enim iudei scandalisentur et gentibus Christi predicacio et passio stulticia videatur
tamen vocatis ad vitam eternam magna videtur Christi gloria quod tanta virtus in passione fuit infirmata et tanta sapientia contemptui
quia sicut dicit Bernardus Totum nobis de Christo valuit totum salutiferum totum quod nativus fuit nec minus profuit infirmitas quam ma-
iestas. Inde est quod Exodo xvi de manna predicacionis ebullierunt vermes vanitatis dum ad aliud referuntur quam ad honorem
dei et sabbatum eterne quietis. Et deuteronomii 28 Sementem multam iacies in terram et modicum congregabis quia locuste cor-
rodent omnia. Locusta autem ponderosum vnum ad terram cito decidit. Trina est cupiditas totum in ventre carnalis est vo-
luptas. Dat saltum in altum mundana est vanitas. Non sit ergo predicatio vana et superba vel fastuosa non questuosa non
voluptuosa non contenciosa. Nam locuste mutuo se comedunt et arborum gemma et herbarum virorem radicitus rodunt.
Sicut enim adulterine cogitacionis est reus puer aut nuncius qui appetit placere sponse per munera que eidem defert
a sponso ita est in proposito de eo qui verbum predicacionis reficiatur ad comodum proprium vel ad mundane laudis. Item bonus predicator
debet sic appetere vt placeat hominibus vt verbum audiatur libencius non vt se amari desiderat sed vt auditores in affectu
caritatis trahat et veritatis et dileccionem suam quia quandam viam faciat per quam auditorum corda ad amorem dei inducant.
Vnde Gregorius in pastorali c xix Difficile est vt quemlibet recta denuncians predicator qui non diligitur libenter audiatur. Debet ergo
studere se diligi quatenus possit audiri et tamen amorem suum pro semetipso non querere ne inveniatur ei cui servire per officium
cernitur occulta cogitacione tirannide resultare. Quod bene Paulus insinuat cum sua nobis studii occulta manifestat dicens
Sicut et ego per omnia omnibus placeo. Nunc tamen rursum dicit Si adhuc hominibus placerem Christi servus non essem. Placet ergo Paulus
et non placet quia in eo quod placere appetit non se sed per se hominibus veritate placere querit. Inde est quod sermo predicacionis
sicut dicit Gregorius Nazanzenus in predicto apologetico optimus ordo est vt tamquam
a Christo inchoetur et in Christo terminetur. Discrecio eciam respicit tempus. Non enim
verbis vel operibus et a deo nobis origo sumatur et in deum consumacio referatur. Discrecio eciam respicit tempus. Non enim
omne tempus congruum est predicacioni. Ymo tempus est tacendi et tempus loquendi et predicacionis verbum quod deus ordinavit
ab eterno temporibus congruis insinuat vnde Romanorum xvi ei autem qui potens est vos confirmare iuxta evangelium meum et predicacionem
Jhesu Christi secundum revelacionem misterii temporibus eternis taciti quod nunc patefactum est per scripturas prophetarum id est per scripturas quas prophete
revelaverunt apostolis. Luce vltimo Interpretabatur eis scripturas in omnibus que erant de eo. Actuum vero quidem enim theos venie de-
buerat qui de laude ipsa nil sciebant vt tamen solius veritatis cognoscitur esse quod agerent quando apte tacet.

qui ad hoc agendum ydonea per se non fuisset Unde greg. mor. li. vi et in omelia Marie magdalene Et ypa cetre ste pu-
litate perhibentur ignara ut vix metus in precordiis suis redemptor ondet quod ad vitam populos tendentes non homo sed ra-
suadet Quidam enim confusiorem caritatis tacent pastores quia non est qui audiat Unde per prophetam Civitates austri clause sunt et non
est qui aperiat Quidam vero dissilantur ad tempus ut prioribus temporibus serventur cogitacionum effectus Quid enim prodest eodem tempore
insistente rumpere quo alienata mente non solum aliena verba perpere sed nec semetipsum valet tolerare Unde greg.
mor. li. xxx furentem qui increpacione corripit quasi et qui non sentiat plagas ebrio imponit Et Ysidorus in li. iii
de summo bono c. 43 Cum docendi officium accipit interdum ad tempus sua promi taceat que stare corrige nequaquam
confirmat Ita si corrige et dissilat unum est quasi assumerent causam alienum liceat Et mor. li. 28 plerumque virtus cum
indiscrete tenetur amittitur cum discrete intermittitur plus tenetur Eo studio namque arcus distenditur ut in suo tempore cum
utilitate tendatur Cum si omnium relaxacionis non accipit ferendi virtute ipso usu tensionis perdit Aliquando sic in conpa-
racione virtus cum per discretionem permittitur refrenatur ut tanto post vicia valenter feriat quanto a passione interim pru-
denter cessat Hoc est quod apostolus ii ad thi. 4o Cum discipulum suum admonet de instancia predicacionis Predica verbum insta
oportune importune Dicturus importune premisit oportune quia apud auditoris mentem sua vilitate se destruit
si habere importunitatis oportunitatem nescit Discrecio eciam respicit locum ut fiat in ecclesiis et conventiculis populorum non
in latibulis hereticorum aut epulis convivarum aut tellulis [illegible] Ier. xvii Sta in porta domus domini et
predica ibi verbum et propheta Ut annunciem omnes laudes tuas in portis filie syon Porta est locus [illegible] contra illos
qui teste Ieronimo in prologo biblie Abducto supercilio grandia verba trutinantes inter mulierculas de sacris litteris
[illegible] Licet Iero. dicat in epistola ad Nepocianum de vita clericorum et monachorum Hospiciolum tuum aut raro aut
numquam mulierum pedes terant Omnes puellas aut virgines christi aut equaliter ignora aut equaliter dilige Vide
ne sub eodem tecto manseris nec in preterita castitate confidas Nec sampsone fortior nec david sanctior
nec salomone potes esse sapiencior Memento semper quod paradisi colonum de possessione sua mulier eiecit Et idem in ep.
ad Oceanum de vita clericorum prima temptamenta clericorum sunt mulierum frequentes accessus Quid tibi cum feminis
qui ad altare cum deo fabularis Numquam in choro apostolorum femine affuerunt Fama domini via [illegible] scorpionis
percussio Venenum genus est femina cum promat stipulas incendit igne Et ad virum [illegible] femine visitandi
non dent dyaboli Siccas mentes libido domat et alligat quibus igne in sinu suo [illegible] eius non robu-
rent Sicut si qui ambulaverint super carbones ignis pedes suos non combureret Et licet dicas te ambu-
lare simpliciter tibi et te habere testio in ab [illegible] qui fortes sunt ut provideas bona non solum coram deo sed eciam coram
hominibus et filios tenebrarum qui prudenciores sunt filiis lucis quibus das locum reprehendendi et detrahendi
Cave omnes suspiciones et quicquid probabiliter fingi potest ne fingatur ante devita Si cognata tua est memento
quod Thamar ab Amon cognato corrupta est Si diligis eam mente dilige non frequencia corporali Nec
solus accedas virgines ne [illegible] lugentibus te lavantibus lateant Christus hoc ideo predicabat in synagogis
docens quia predicandum est publice et in ecclesiis et ubi nulla nota est suspicionis Discrecio eciam respiciat statum
docendi quia predicandum est publice et in ecclesiis et ubi nulla nota est suspicionis Discrecio eciam respiciat statum
Unde in primis nascentis ecclesie predicabat apostolus plana et capabilia in plebe quia si paulus qui raptus fuit usque
ad tercium celum archana verba predicasset que non licet homini loqui non potuisset intelligi et dampnum fuisset sicut
canibus et margaritas conculcasset porcis Unde coram parvulis tegenda est profunda sapiencia ne infirmitas auditorum
ad yma dilabatur unde tot pastores ad summa attollatur Hoc enim condicionem plebis formabis a summo pastore
ut lucronis predicetur de castitate captivis de remissione Luc. x Spiritus domini super me evangelizare
pauperibus misit me predicare captivis redempcionem vere Unde Greg. Nazanzenus in Apologetico Pro
certum de aliis quod est quasi multis animalibus compositum quod non regitur uno modo sed per varietate competitum Et Greg.
in pastorali c. 23 Omne quod non eadem exhortacio omnibus congruit quia nec omnes eadem morum qualitate astringit Aliter
enim est predicandum prelatis aliter subditis aliter contemplativis aliter activis [illegible] per dei graciam [illegible] appellat
quia quibusdam lacte opus est quibusdam solido cibo De maturitate locucionis predicatorum sextum capitulum
Exquiritur eciam in predicatore maturitas locucionis Non enim aliquis passionis indicium debet in verbo predicatoris
apparere quia quicquid latet intus apparet quodque in sermone Sit ergo matura locucio noticia primum
ad fidem et illuminacionem utilia primum ad morum edificacionem Seria locucio quantum ad veracionem materie sue con-
forma quantum ad impressionem unde apostolus nam dicebat apostolus 1 cor. xv Notum facio vobis evangelium quod predicavi
vobis quod et accepistis in quo et statis per quod et salvemini qua racione predicavi si tenetis nisi frustra credidistis
Fides enim licet sit ex auditu interiori per infusionem tamen requirit quidem predicacionem Quo modo apostolus ad Ro. x
Fides enim licet sit ex auditu [illegible] Unde in [illegible] predicante Cave enim credunt persuadent racione ymo que non bene intelliguntur racionibus asserunt
Nec tamen ut dicit pape de civitate dei ubi aliquid non possit esse nisi credendum est quia racio reddi non potest Ipsum
enim credere est quaedam videre Ita ut dicit in li. de mendacio Ad ea que intelligenda sunt non pervenit
nisi prius credenda credantur Unde greg. super Ezech. omelia Unde ondet quod ex operibus ad fidem non venit

sed ad opa p fidem ptingit^a sic in cornelio pbat^r p fidem enim non venit ad bona opus sed p bona opa est in fide sed
libatq vmu enim sine alto metal p dest nec opa sine fide nec fides sine opib3 Caute tu de his que sunt fidei loquedz
est ppt incredulos et maiore deuocone sic videt^r aug9 in li^o de kathez^r rudib3 time et in coll^o libro q^r q^r ce sicut t
loquedz est sub pluritudinibz ing puertis Ergo sequeds xpi pmulus quos docemq debeq qformari vn et paulq sicut
est pmulq inter distos suos tanq nutrix fouens filios suos vn sicut est mitati nimita massa pmulo filio ipsue
q^r qnuora maude Et sic in pmitia etia pmo xamos tnpnit ad fide maila ita in fide nos edificent sepme
quas implere videmq qotidie q^r et legimq aute pdicta bile in his nihil valet opa ut pote sic tu vi
des te esse nunc qd aute non fues ita crede te esse futur^r cu sm corpq esse desieris vbi enim erat moles corpis tui
antequ esses natq vel in vtero qceptq ctu est q de occultis secris natue duo inuisibil^r opante pcessit in luce o tl
q etatis incrementis in ista magnitudine forma q succreuit Nunq go difficile est duo qui et aggeres nubiu
q occulto in momento qtexit et qtegit celu in ictu tpris redde istam quntitez corpis tui sic erat qui ea facere po
terat tu non erat Crede go fortat et incocusse oia que videntur q^r pemodo humanis oculis subtrahi . salua
et integra sit omnipote duo qui ea cu voluit sine vlla mora et difficultate repabit ea dutaxat q iusticia
eq reparanda esse iudicat vt in his corpib3 reddant hoies factorum suorum rom in quibz ea fecerunt et in his
mereant aut dampnentur celestis incorupcionis p mutis pietatis aut corrupcioris corpis condicom p mutis iniquitatis non q
morte soluat^r sed q mag sempiternis doloib3 pbeat ffuge go p imobilem fide et mores bonos fuge 1^a tormeta
vbi nec tortores deficiunt nec torti moriuntur quibz sine fine mors est non posse in tormentis mori et qardesce amore
et desiderio sempiterne vite sco vbi nec operosa erit accio nec requies desidiosa laus dei erit sine fastidio sine
defectu nullus in aio tediu nullus labor in corpe nulla indigencia nec tua cui subuenire desideres nec pxmi cui
subuenire festines vn dicit aug9 in li^o de cathez^r rudib3 Et ita de aliis pt sunt exemplificari ppt vtilia
ad morum edificacoem q^a xxiiij q^a Johes erat pdicans et dicens pnia^m ag^e pmaz agite appinquabit enim regnum celorum
vn Crisost sup math^r Sol appinquans ad pcessu antequa appareat mittit radios suos et facit albescere oriente vt p
cedens aurora aduentu diei demostret Sic duo natq mdo antequa appareret spue sue fulgore transmisso illuat
iohem vt precedens aduentu saluatoris audiret Pdicabat at vtilia q^r pmaz q tor emudat ffq illucat . adac
sfitat et ad susceptoem xpi facit humana pcordia Appinquabit enim mat . puniat quippe mala pcns vite
q appinquabit sala qua pcedia et facilitas redendi vnde teneduq Dicit eciam xpm vmq aut sapia diruabit gutt^r
meum Rectitudo enim est in scdeuds vitas in opandi ppt^a dicit ambr^r in li^o de offic Alliga smone tuu ne luxuriat
ne lasciuiat et in multiloquio b pecta colligat sit restrictior ut opis sinis colliteat Cito lutu colligit ampnis
qo vultus ppt sena qlitu ad recitacoem docet tulq in li^o de oratoe nt insuedos quosda lepores et facetias
Et aug9 in li^o de cathez^r rudibz Intscienda queda qporcundia licz bina et edificatoria vn fabule legitur in
scpturis ad elicitandu sm edificacoem ut Judic^r ix legiq de rampno et lignis pluraz ficu vite et oliua in for
elacom Sicut q^a Reg 2 rom^o legiq q Joas rex isrl dixit ad amasiaz rege inda Carduq libani misit ad
cedre q est in libano dicens Da filia tua filio meo vxore transierunt q bestie saltq q sunt i libano et qculca^r
carduu Et sm literam fabule non tn fabulose dicta sed ad repchensioz elacionis amasie qui de viribz suis
psumens puocabat rege isrl ad plm volens se potencior excquare Sic in pdicacone vtendq est aliqnbz qcois
ad recitacoem qui incipiunt hoies dormitare vt p vba sena et iocuda qcitent^r ad vtilia et vtilia audiebant
vn Omis bilit pulsu qui miscuit vtile dulci vt sic dicat^r hoib3 affectis tedio Ille qui ibi est et dormit non
reuelabit secretu meu et qslm meu Aug9 quosq y sic dictu esse cadit oclos apit vbum audit fastidiu fugit
vel timor vt qui non ligt audire renebat vel pfice renita Judic^r xv Cuctis audientib3 pdica qu formido
losq est et timidq reuitat ppt^r matie qforma ad impssiom dicit 2° pdicatib3 aplis audiebat vnusquisq
lingua sua in qua natq erat Sic enim mlta sunt modi loquendi quos huit pdiores sm q locut^r de diuersis
ut oia vba queniunt oim matie nec eq modq pnunciandi q alia qut passioni alia incarnacoem Cu go
essent apli in vnu qgregati in itlm factus est subito de celo sonus q^r fuit flatq vehementis et visee sunt illis
lingue diuise q^r ignis Ceperunt linguis loqui ita ut omis qui ad illos veniunt sua lingua quisq cognosceret
Ad illa enim ciuitate qo omi tra queniebat iudei quorq dispsi erant et diuersas linguas gentiu didicerant
qdiderat go sm mos inquendi sunt smones mutande sunt voces et qsimde affectiones Sic Jonas pbat
clamore magno subuisiom ninive et crediderunt et egerunt pniaz ad pdicacom Ione ait Jon et Ione 3° de his
Aug9 satis in li^o q^to de doctrina xpiana et Quintilianq in li^o instituconum oratoriarum dicit Ad res vba ad vba
voce ad voce vultq ad vultu gestus ad gestu modulacio totq corpis referat^r Sz queda pdicatores modu
non pdicat iusta sed adulatoria non vtilia sed subtilia non sena sed iocul atoria non qforma sed deformia et ipsa
non iusta sed adulatoria 3° Reg xxij Sermones pphetarum vno ore bona regi pdicat Constat at q adu
lacoibz suis eu decipiebant Nescio enim qua depuacone natue delectant aures diuitu et magnorum.

(2m

vitæ me

que acceptat mendacia et meretricalis lingue blanditias quia apte testimonium veritatis. Unde in ... satirico dicitur: adulator
facile distillat in aures exiguum ... venenum. Cunctos abigit qui vana loquitur. Non utilia sed subtilia
ut Christo consumendus qui operantur linum plectentes et texentes subtilia. Proferunt enim decantatissimas ordines et subtilissimas ro-
nes contra illud apostoli 1 Cor 2: Sermo meus et predicatio mea non in persuasibilibus humane sapientie verbis sed in ostensione spiritus et virtutis
ut fides vestra non sit in sapientia hominum sed in virtute dei. Filios quidem ... non ornatu verborum ... aut subtilitatem philosophorum.
Non incendendo ossa regis ydumee usque ad cinerem ... presentando secta diuturnis quod est curiositas. Non minuta iacula
iaculari vel subula armari ad capiendum leonem fortissimum sicut est ... Non sera sed oculata. Unde apostolus in epistola ad
Laodicenses: Non destituat vos quorundam vaniloqua insinuatio ut vos avertant a veritate evangelii quod a me predicatur. Bernardus ...
... ego illi lacrimas movebo. Et Ambrosius 1 libro de officiis: Restringatur lingua habene vinculis. Frenos habeat suos
quibus revocari possit ad mensuram, sermones proferat gravitatis libra inspicere ut sit gravitas in sensu, in sermone pondus et
in verbis modus. Unde apostolus ... admonet ut vaniloquia devitet. Non conforma sed ... dicit ... conforma in
sermone cuius omnis ... quia illi ... enim spiritus sanctus cordi instigat occulte sicut predictum est lucide et apte
... in aure auditis predicate super tecta. Unde Gregorius in pastorali c. 15: providendum est ut non solum prava nullo modo sed ne recta
nimie et inordinate proferantur quia sepe dictorum virtus perditur cum apud corda audientium loquacitatis incaute importunitate
levigatur et auctorem suum hec eadem loquacitas inquinat que sermone auditoribus ad usum profectus ignorat. Unde per Moysen
dicitur: Vir qui fluxum seminis patitur inmundus erit. In mente quippe audientium semen sequentis cogitationis est auditus qualitas
locutionis quia dum per aurem sermo concipitur cogitatio in mente generatur. Unde et ab huius mundi sapientibus predicator egregius
seminiverbius est vocatus. Qui enim fluxum seminis sustinet inmundus asseritur quia multiloquio subditus eo se inquinat
quod si ordinate proferret prolem recte cogitationis edere in audientium corde potuisset. Dum quia incautus per loquacitatem
defluit non ad usum generis sed ad inmundiciam semen fundit. De maturitate actionis predicatoris.

Requiritur etiam in predicatore maturitas actionis. Tunc enim predicatio hoc pondere gravitatis ... in bonam convertitur actionem
ne coniungatur ... Ro 2: Qui predicas non furandum furaris, qui dicis non mechandum mecharis. Qui ergo alium doces
teipsum non doces. Unde Ysidorus libro de summo bono c. 36: Qui non vivit sicut docet veritatem quam predicat contemptibilem facit.
Iste assimilatur arcui doloso qui sagittam emittit per arcum sed in iacientem reflectitur. Assimilatur etiam cymbalo sonanti
quod aliis sonum facit et seipsum consumit. Aut cereo quod aliis tribuit lucem sed in se consumitur cera deficiente et inducit obs-
curitatem. Qui enim bene docet et male vivit mendacio veritatem, luce tenebras, bonum malo coniungit. Ista ergo actio unica
est. Sic enim agendo quod dicit imitatur Christum. Evadit reatum ... verbum tradit quem imitatur Christum qui cepit facere
et docere. Act 1. Sic enim Christus clarificatur cum eius sigillum in predicatore videtur. Hoc est quod ... 2 Cor 4:
Non nosmetipsos predicamus sed dominum Ihesum Christum, nos autem servos vestros per Ihesum. Non enim requiritur modo in predicatore signa sed
operum virtus. Lingue enim non fidelibus sed infidelibus date sunt in signum. Sed modo propagata fide non indigemus signis mi-
raculorum. Antiquitus enim apostoli nova faciebant qui nova predicabant quod necesse erat quia florebat undique ...
... et voluptatibus et ideo ut corda audientium ad fidem invisibilium traherent visibilia miracula choruscabant ut per id quod
miro foris agebatur illud quod intus erat mirabilius esse sentiretur. Act 8: Philippus descendens in civitatem Samarie
predicabat illis Christum. Intendebant autem turbe hiis que a Philippo dicebantur videntes signa que faciebat. Evadit etiam reatum.
Unde 1 Cor 9: Castigo corpus meum et in servitutem redigo ne forte cum aliis predicaverim ipse reprobus efficiar. Tenetur enim predicator
facere quod dicit de illis scilicet que pertinent ad salutis statum non de illis que pertinent ad perfectionis gradum, alioquin predicare non possent
et seculares predicare religiosis et perfectis. Unde Gregorius in moralibus super illud Iob 39: Numquid prebebis equo fortitudinem aut circumdabis
collo eius hinnitum. Collo equi hinnitus circumdatur cum predicator suis vocibus tenetur. Predicator enim per equum designatur, de quo ibidem sequitur:
Numquid suscitabis eum quasi locustas. Gloria narium eius terror. Terram ungula fodit, exultat audacter, in occursum pergit armatis,
contempnit pavorem nec cedit gladio. Locuste in aere se extollere conantur sed primo se cruribus impellentes sublevant et pri-
mo ... Sic predicatores primo se exercent per bona opera et deinde volant per contemplationem sed ... a contemplacione
modo aliis volant ... in terra decidunt. ... mane a terra se sublevat et in meridie ... talo
in activa redeunt ... a saltu locuste in terra decidunt ... tempore adversitatis apparet et docet et hoc est: Numquid
alacrius locuste volant quia tempore prosperitatis predicatores torpent et latent, tempore adversitatis apparent et docent ... Iude
suscitabis etc. Et sequitur: Gloria narium eius terror quia visionem ... quam iustus ... iusti ... formidat. Terram
ungula fodit quia de cordibus auditorum ... opus ... Exultat audacter ... timori subicitur. Terram ungula fodit quia de cordibus
enim iustus ... predicator timori subicitur ... In occursum pergit armatis quia opponit se malis etiam licet non
cogitaciones erat. Exultat audacter quia gaudet in tormentis. In occursum pergit armatis quia opponit se malis etiam licet non
querat. Contempnit pavorem nec cedit gladio. Cum enim adversitates veniant et ymaginatias non metuit ... pa-
nonem despiciat et quia putes ... vincat non cedit. Contra enim obviantes superat quia amore vite eterne ad mortem se pat...
... Super ipsum sonabit pharetra quia contra predicatores fiunt malorum consilia et machinationes. Dolos contra predicatores mali preparant
et velut per longinquo mittendo ... occultat etc. Sequitur: machinacionibus quia in pharetra sagittas portant. Iste autem
sonitus est minarum strepitus occultus. Sequitur: Vibrabit hasta et clipeus quia predicatores parcunt verba suscipiunt et ... prodeunt
contra infideles sagittas promens reddunt. Vel ... equum dei prava consilia perstrepunt et pharetra sonat quia apta
pena concipitur hasta vibrabunt quia in disputacione resistitur. Clipeus autem fertur. Sequitur: Fervens sorbet terram nec repu-
tat tube sonare clangorem. Fervens sorbet terram quia in suppliciis positus zelo dei inflammatus peccatores in corpus
Christi mistice convertit. Equus iste clangorem tube non metuit quia predicator despectis predicationibus ... nullos minarum sonitus

ptimescit Et ubi audierit bucina dicit vah quod est interiectio exultacionis quia non timet in omni periculo quia victor letatur triumpho
hec est vah dicere predicatori de victoria passione gaudere Procul odoratur bellum quia ante certamen preparat animos exhortacionis ducum et
vlulatum exercitus procul repente odoratur hec est longe ante considerat quibus auctoribus errorum tamen electos possunt perpere quod
eis subdita possit crudeliter occidere Confirmat verbum 1 thim 2o Dei testio in confirmat temporibus suis in quo positus sum ego predicator
et apostolus veritatem dico non mencior Virtus est adequacio signi et signati hec est verbi et operis ergo verius non est predicator qui
quod dicit non facit tunc vox magniloqua et manus remissa ymo vox historica qui alios ad bellum suscitat et fugere
se preparat Vita enim operis sigillum est sermonis et vexillum ducis marci ult. apostoli predicaverunt ubique domino cooperante et sermonem
confirmante sequentibus signis hec est operum mirabilium Quoniam enim habet super caput sermonem verbum post infudenda sunt ut effunde audientibus
de plenitudine non de penuria largietur primo conpuncto deinde devoto 3o precedat labor quo preciosus opus tanto operatur
de plenitudine non sola dicit predicator infundi sed impleri ut emittat de pleniore
studium deuoto conplens oratio deuotio plenitudo dilectionis Nec solum dicit predicator infundi sed impleri ut emittat de plenitudine
non oscitet de vacuitate Et sic dicit Gregorius mor. libro vii Cum prelatus non agit bona que loquitur et sermo subtrahit ne loqui audeat
non oscitet de vacuitate et sic dicit Gregorius moralium libro vii cum prelatus non agit bona quod loquitur et sermo subtrahit ne loqui au
deat quod non operatur Et doctor qui docere audet quod negligit agere cito deserit bona loqui que operari contempsit docere
subditos incipit pena que agit ut iusto dei iudicio in bono lingua non liceat cui hic bona vita reniciat Tribuit eciam
1 thess 2o Neque fuimus in sermone adulacionis aliquando ut in oracione cum ancille nec querentes ab hominibus gloriam nocte et die
operantes ne quem vestrum gravaremus predicavimus in vobis evangelium dei Iste ergo dabat exemplum fugiendi otia vicium et io vocat sanctus apostolus
operantes ne quem vestrum gravaremus predicavimus in vobis evangelium dei ... et sine querela vobis qui credidistis fuimus Bona enim opera
et ingrum gestum unde sequitur vos testes estis et deus quam sancte et iuste et sine querela vobis qui credidistis fuimus Bona enim opera
bonos reddunt libros sic corrupta corruptos quia sic dicit gregorius super ezech. pro tanto auditoribus dulcis est sermo predicatoris
actio quia sibi probatur non est quia de ipsa vita sumunt ut per lingua promo afferunt Ipud enim de deo sicut loquitur sucunt
qui hunc dediderunt in cordibus suis visceribus amaro vadit Nam sermo dei dulcedine non habet quem vita reproba inter gestum
remordet Unde vere est ut qui verbum dei loquitur prius sese studeat qualiter vivat ut postmodum ex vita colligat quid et qualiter
dicat Et in pastorali primo Gregorius qui pastoris vocem et mores scilicet per opera melius quam per verba gradiuntur ut hic sacerdos
levitico accipiebat in esu pectusculum et armum quia non solum que recta sunt debet prior cogitare sed armo operis alios ad
sublimia provocare De maturitate conversacionis

Exigitur eciam maturitas conversacionis intus coram deo ... coram proximo 1 pet 2o Conversacionem inter gentes
optimam coram proximo Coram deo phil 3 Nostra conversacio in celis est coram proximo 1 pet 2o conversacionem inter gentes
habentes bonam et deuteronomio 1o date ex vobis viros sapientes quorum conversacio sit probata ut ponam vobis eos principes
Coram deo est conversacio predicatoris laudabilis si fuit devotus in affectu 2 paralipomenon xx Iosaphat convertit se totum ad rogandum
dominum et predicavit ieiunium omni iuda. Quoniam enim in devocione claruit ipse ex ponit ole cratoris vestem sanctam induitur hec est
superhumerali intrabat ad dominum et perstrepentibus tintinabulis orabat ad populum hac enim maturitate devocionis
manifestatur in eo dupliciter fulgor celestis patrie amor iusticie rigor caritatis decor castitatis candor iude et exodi
28 quia vestis superhumeralis erat ex auro iacincto purpura cocco bis tincto et bisso retorta Aurum est fulgor sapiencie
quo dicit predicatoris intellectus radiare Iacinctus qui est aerei coloris amor est patrie celestis ut non perdat per femore
ipsa sed per honore dei et amore regni purpura est rigor iusticie ut ex habitu regie dignitatis et potestatis quod designatur
in purpura stat per iusticiam omnes pravos motus cohibere Coccus bis tinctus decor est caritatis in duplici motu dilectionis
dei et proximi fulgentis quia qui deum et proximum diligit quasi ex duplici tinctura fulgescit Bissus est candor castitatis sicut
sub enim albedine hec et multis tonsionibus albedinem induit quia psalmus continencie candor non habet nisi caro per
abstinenciam multipliciter affligatur unde et bissus retorta a torquendo sic dicitur De hac maturitate dicit beatus in epistola Queris unde
bonum nobis eligendum est et semper ante oculos habendum ut tamquam illo spectante vivamus et omnia tamquam illo vidente faciamus
Aliis liceat aut que velit et timeat tunc autem eciam secreto suo sanctus fiat hec tibi mitte assistenti meditacione
coniuges eciam cogitacionibus cohibebis omnibus te maturo deo enim tu custode sed tibi proveniens in exemplum hunc ad intel
ligo exemplum vero deum et horum sectorum conscium et testium metum convertere Est eciam necessaria maturitas coram populo est
enim super alios constitutus ut in quem respicit populus Post ergo ad constitutus sum rex ab eo super syon montem sanctum eius
predicans preceptum eius Unde quod in aliis displicet minus in eo placere potest ergo sobrius in victu pudicus visu et tactu
benivolus in affatu compositus in gestu Sobrius in victu unde act 3 probat primus qui senex tenebat abstinenciam
et exodi 2o predicavi ieiunium iuxta flumen adana ut affligeremur coram deo nostro Adama tua vel desiderabilis
flumen autem a fluendo dictum est predicator enim dicit precieiunium ut sit exemplum abstinencie Abiret flumen temporalis glorie Respice
tiesterioritate avaricie desiderio et voluptatem crupicie Parum enim proficit predicator qui pleno ventre disputat de ieiunio
vel frugaliter pene enim sepe epulas comitatur voluptas quia in corporis refectionis delectacione resolvitur cor per
inane gaudium relaxatur sicut moris ... dicit unde exodi 32 Sedit populus manducare et bibere et surrexerunt ludere Sic pudicus
actu unde Gregorius dicit super hester primo de illis qui predicat carnalem regem hec est carnalem libidinem cito paulus predicat
populus hic iuster est virginitas filius virginis filius et virginitas conplens dicit Ioseph Admiror vos qui ... quem paulus
predicat Et primo dicit spiritus sanctus segregate mihi Barnabam et paulum in opus ad quod assumpsi eos Et sequitur predicabant
verbum dei in sinagogis iudeorum Barnabas filius consolaciones paulus electionis mancipium in predicationem quia virginitas

spiritualis meretur dei filiacionem et magis floret quanto magis accedit mundus ad finem et conclusionem que est spiritualis a deo perfecta quia in
carne fit macula. Unde clericos et priores arguens Ieronimus qui sunt familiares mulieribus in epistola ad Nepocianum aut periculose tibi
ministrat cuius vultum frequenter attendis. Si propter officium clericatus aut vidua ab te aut virgo visitatur numquam domum solus introeas
talesque habeas socios quorum contubernio non infameris. Si lector si acolitus si psaltes te sequitur non ornentur veste sed moribus
nec calamistro crispent comas sed pudiciciam habitu polliceantur. Solus cum sola secreto et absque arbitro vel teste non sedeas.
Et in libro de singularitate clericorum dicit quod minime preceps est qui ruere contendit ubi alium conspexit cecidisse et decessisse. Tremens
est tamen non vincitur timor alio percunte. Benivola affatu Psalmo 84. Opus domini super me coquens conposuit me. Consolans contritos
indulgere
corde et predicans captivis indulgenciam et clausis apercionem ut petrus amicum plura dixi et dic verbis ad me. Sic enim dicit Ieronimus. Euntem
ambulantem est inter ventos pergentem quia non sunt aspere increpandi qui denuo conceperint bonum propositum sed obstinati sunt
de his verbis quia me trendi In omnibus tamen suetur benivolencia. Unde Ambrosius in libro de officiis. Discrepancia sunt ira, severitas sunt
amaritudinem, sermonis sunt asperitate, hortatus sunt offensione. Et sic in omni actu vite id cavere debemus ne vel nimius
animi motus concludat sed teneat consilium locum. Ita in sermone cum etiam formulam tenere queritur ne aut ira conpellat aut odium
aut cupiditatem inire aut ignavie aqua conprimas indicia. Sit sermo eius de scripturis maxime sicut caput eius vocis et sic
modus sermo enim tediosus iram concitat. Sed ut se debet lectio nobis accipienda est et prout possumus persequendus neque nimium
prolixus neque cito interruptus ne aut fastidium derelinquat vel desiderium perdat vel incuriam. Oratio pura simplex et lucida
et manifesta plena gravitatis et ponderis. Et in plenum suavitatis et gratie sermonem esse non indecorum. Compositus gestu
Psalmo 42. Quam pulcri super montes pedes annunciantis bonum predicantis salutem pulcritudo pedum pulcritudo affectuum interiorum
unde oritur pulcritudo gestuum exteriorum prout dicit Ambrosius in libro de officiis. Est in ipso motu gestu incessu tenenda verecundia. Habitus
enim mentis cernitur in statu corporis. Vox enim quedam est eius motus corporis. Gestus ac multum ordinat verecundiam ut sit hoc verecundiam
in loquendo ne sit loquendi progrediatur modus ne sermo resonet quid indecorum. Et sic verecundia comendat primus maxime.
Unde Moyses et Iermias predicatum populo quod poterant per graciam conpescebat tamen per verecundiam in tacendo. Si enim tale taces
propter ignoranciam per superbiam culparis si quidem propter verecundiam comendaris. In aspiciendo ut moveantur oculi pro qualitate temporis
persone et rerum de quibus agitur. Oculi enim maxime sunt cordis nuncii quibus deserviunt palpebre et supercilia que nec debent
esse in motu nec nimis mobilia nec ulla de inequalitate dissidencia. In orando unde et multum meruit hic primus publicanus
apud deum qui pro verecundia non audebat oculos in celum levare. In eundo nec sensim ambulando nec cursim. Unde primus
histrionicum studium turpe nisi tamen cum periculi vel necessitatis ha festinantes anhelos videmus et turpiter ora torquentes inspirare
et respirare. Si ille est incessus probabilis ubi species auctoritatis et ponderis gravitatis vestigium est inutile tranquillitatis. Et
bene de hiis Tullius in libro de oratore sic ait Quid ego de accione ipsa plura dicam quam motu corporis quam vultu quam gestu
que vocis conformacione ac varietate est moderanda que sola per se ipsa quanta sit histrionum levis ars et scena de
clarat. In qua cum omnes in oris et vocis motus moderacione laborant quis ignoret quam paucy sint fuerint quos equo
animo spectare possimus. Tullius de profundis ydonei te quem consistit in quatuor scilicet quod prior apud se veritatem habeat habita
patent patenter placeat placens moveat. Immediate quod veritatem apud se habeat secundum quatuor modos. Ut sit
S
n Unde quarto titulo videndum est de prioris ydoneitate que consistit in dei ratione. Dictum quod in etiam sermone
ad populum veritatem dictam apud se habeat ne sepius decipiat per ignoranciam aut subditos per falsam opponens aut
prius intellectum adde sermonibus non pueris in etiam concessum est loqui. Deuteronomio 32 Interroga patrem tuum et annunciabit
tibi maiores tuos et dicent tibi. Sic qui argentum sui eloquii distribuere instruit secundum unicuique capacitatem quia dominus unicuique
bibebat iuxta suam etatem. Non enim omnibus una conpetit medicina. Nec supius medicus uno collirio curat oculos nec omnes
noxios humores evacuat una pocione laxativa. Habita pateat. Quid enim prodest clavis aurea si non aperiat
quid sermo si non edissenter aut verius mores sunt. In ii 29 Quoque duos dirupit hic loquar. Unde Augustinus de doctrina
per spiritum. Ille sermo est optimus quo fit ut qui audit primum audiat et quod audit intelligat. Et in eodem Quid prodest locucionis
integritas quam non sequitur intellectus audientis cum loquendi omnino nulla sit causa si quod loquimur non intelligant quibus loquimur
Qui ergo docet vitabit omnia verba que non docent et si per eis alia que intelligantur verba integra potest dicere id magis eligit
si autem non potest sive quia non sunt sive quia in presencia non occurrunt utetur etiam minus integris dum tamen res ipsa doceatur atque discatur
integre. Et hoc quidem non solum in collocucionibus sive fiant cum aliquo sive cum pluribus unde et multo magis in populis quando
per primum sermo ut intelligatur insistendum est quia in collocucionibus est cuique interrogandi potestas ubi autem omnes tacet ut
audiatur unus et in eum intenta ora conducuntur ibi ut requirat quisque quod non intellexerit nec moris est nec decoris
ac per hoc maxime debet tacentis subvenire cura dicentis. Patens placeat non per adulacionem aut verborum venustate
sed magis per veritatem et utilitatem Psalmo 2 primo populus meus qui te beatum dicunt ipsi te deceperunt. Unde Augustinus in 4 de doctrina sermone
malit rebus placere quam verbis nec estimet dicit melius nisi quod dicitur verius nec doctor verbis serviat sed verba doctori. Ieronimus
non in sapiencia verbi ne evacuetur crux Christi. Sed ac cuius corpus pulcrum est et deformis animus magis dolendus est quam si
deforme haberet corpus ita qui eloquenter etiam falsa sit dicturus magis miserandus sit quam si talia deformiter diceret. Unde
in primo in primo de oratore. Si res non subest oratio aut nulla sit necesse est aut omnium irrisione ludatur. Quid est enim
tam furiosum quam verborum vel optimorum et ornatissimorum sonitus inanis nulla subiecta sua nec sciencia. Si tamen oratio ornetur

opere sua et referat ultimo ad christum et salutem omnium non ad quendam ipsius plausibilem sonum. Unde Augustinus ut supra Non tamen verborum grandia
genera dictorum ornatibus competentur est quod violentum est affectibus. Nam capit illa etiam omnia pene ornamenta sed ea si non habuerit non
requirit. Fertur quippe impetu suo et eloquentie pulcritudinem si occurrit vi rerum capitur cura decoris assumit. Satis enim ei
est propter quod agitur ut verba congruentia non oris eligantur industria sed pectoris sequantur ardore. Nam si aurato gemmato ferro vir
fortis armetur intentissimus pugne agit quod agit illis armis quod agit non quia preciosa sed quia arma sunt. Placeas moveat quantum
vim habet sub potestate constitutus. Habeo sub me milites et dico huic vade et vadit et alio veni et venit. Sicut enim delectandus
est auditor ut teneatur ad audiendum ita movendus est ad id quod audierit peragendum. Unde secundum Augustinum et Tullium ita dixit quidam
vir eloquens ut doceat ut delectet ut flectat. Docere est necessitatis, delectare suavitatis, flectere victorie. Cum docere debet quod
dum non intelligit non potest estimet se dixisse quod debet ei quem docere debet. Quia etsi non dixerit quod non intelligitur. Cum vero delectare debet
dum non intelligit ... Cum vero flectere ad agendum
teneat auditorem et alliciat ut delectabili veritate pascatur ut in verbis non amet verbum sed verum. Cum vero flectere ad agendum
debet flectit in flectendo affectum audientis ut si amat quod pollicearis timeat quod minaris, odit quod arguis, amplectatur quod
commendas, doleat quod dolendum exaggeras. Cum ad letandum predicas gaudeat et ita de diversis affectibus. Cum quandoque
debet predicatores in auditoribus ut sic flectantur facilis et quia homines sic debere agere non devent quod nesciunt. Ideo docere est necesse
ut quia agendum sit ut sciant si ut quod agendum esse sciunt agant. Delectare vero suavitatis est, quia si suaviter loquaris plus
non quia agendum sit ut sciant sed ut quod agendum esse sciunt agant. Delectare vero suavitatis est quia si suaviter loquaris plus
quibusdam resistis. Sed ut dictum est non intendat ut delectat eloquium sed veritas que manifestatur per ipsum sed quia parum est ...
virum et collaudare eloquium nisi sermo dicentis moveat assensum ad agendum. Ideo flectamus auditorem. Dum quia sermo predicatoris
et si debeat docere ut instruat et delectare ut teneat sed flectere ut vincat. Tu hic attende quod sic sepe sumenda
sunt amara tamen salubria ita sepe vitanda sunt dulcia quamvis noxia. Sed suavia et salubria diligenda ut si res aut sermo appetantur
cum suavitate prosit cum salubritate. In speciali quo virtutem apud se habeat predicator secundum quatuor modos: si infusa quo dei beneficio etc.
ceteris ... sermone in eternam virtutem debet apud se habeat. Infusam quo dei beneficio, acquisitam quo discipline studio,

Roboratam industrie vel naturalis ingenio, Confirmatam boni operis exercicio. Infusam gratie divine beneficio, unde secundum dicit
auditor sermonem dei qui visionem omnipotentis dei intuitus. Deus enim dominus suavis est. Et ideo ipse dicit quamque virtutis nos dixit sat.
Apocalypsis 2°: Qui habet aures audiendi audiat quid spiritus dicat ecclesiis. Non ergo glorietur secundum de opere virtutis sicut neque quia
verbum dei quibus prefert se electum putet. Nam in Balaam repobo deus loquebatur cum verbum proferebat quod per lapidem
canale in quo nichil generatur aqua distillat per quam areola fecundatur. Acquisitam quo discipline studio. Augustinus 2° de hodes
sustentabat ubi christus nasceretur. Dixerunt in Bethleem Iude sic enim scriptum est per prophetam. Cum enim scripturas quo disciplina
tenuerunt ad prophetas recurrerunt. Licet enim multi noverint quod non audierint tamen qui scripturas ... est sermo
visi que iam addiscere privilegia enim paucorum quem non fecerunt legere Paulus enim et Centurio et Eunuchus et Moyses
hoies audiunt sed Anthonius monachus et multi alii et apostoli magistrorum scolas non intuerunt adeo edocti sunt. Multa enim
sunt qui debet per additionem honorum predicare. Unde Gregorius ... ubi dei verba et doctrine rerum quem complicare ...
hodie ut video omnes ingeniis et omnes predicant quod ego satis miror si omnes quos video in eterna ad faciendum sermonem ...
precedens bene et recte novimus dare confirmis sibi ipsi tantam mensuram et disponere sermones suos in medio ac virtute
sequentium morum ... ac venerabilis complanare ... que de natura de anima que de mente
que de intellectualibus nature sive bonis sive malis et quod est majorum et quod constringit et cotinet ac componit ...
de prudentia et de singulis que vel contra rerum videntur sed et de primo mundi statu ac novissima reformatione de prefigurationibus
temporibus et veritate de utroque testamento de adventu christi primo ac secundo de incarnatione eius et passione et resurrectione ac
ascensione in celos de fine omnium de iudicio de eterna vel tristicia vel honore ... et quod primum est de beata ac
primum omnium tenente trinitate qualiter sentiendum sit in quo et periculi summa consistit. Hinc qui ad illuminandos ceteros presunt
ve magnum periculum timoris ignorancie et tamen velle scire ... Augustinus in fine libri primi super genesim ad litteram. Aliud enim stultos
scias ... in libris viderint que bene sciunt theologi esse vana credunt et diversibus quo scripturis illudunt.
Si enim secundum Tullium in tantis necesse est eruditum esse oratorem quanto magis in sacris litteris et multis aliis predicantem.
Unde in libro de oratore non quilibet mobilitas lingue non celeritas verborum non denique ea que non possumus nobis fingere facies
voltus sonus in oratore aut acumine dyalecticorum summa philosophorum verba prudentium poetarum memoria iurisconsultorum vox tra-
gedorum gestus etc. legendi etiam poete cognoscende hystorie omnium ... doctores atque scriptores eligendi et perlustrandi
et exercitacione ... laudandi interpretandi corrigendi vituperandi disputandum quod de omni re in contrarias partes et quicquid
erit in qualibet re quod probabile videri possit eligendum atque dicendum perdiscendum cognoscende leges percipiendum ius
antiquitas senatoria consuetudo disciplina rei publicae vita sociorum federa cognoscenda sunt libandum est ... urbanitatis
facetiarum quidam lepos quo tamquam sale aspergatur omnis oratio. Roboratam industrie naturalis ingenio quia frequenter cogitandum
est et legendum in occulto quod publicandum est populo. Unde christus Que in tenebris dixi in lumine dicetur. In tenebris enim ...
est et legendum in occulto quod publicandum est populo. ... colligatur summa utilis visa et audita et
... viget memoria que quia multa tenere non potest innata est ut que multis colligatur summa utilis visa et audita et
lecta. Non tamen vadat in memoriam quod in ingenium et cibus non tamen in ventrem quod in virtutis corporalis augmentum. Unde
Macrobius in primo libro Saturnalium Apes quodammodo debemus imitari que vagantur et flores carpunt deinde quecumque

attulit disponit et sermones dividit et sicut varium in unum saporem mixtura quadam et proprietate spiritus sui mutat. Nos ergo
quoque diversa lectione conquisita committamus stilo ut in ordinem eodem digerente coalescant. Itaque et in aliquo melius distincta serventur
et ipsa distinctio non sine fermento quodam quo condiuntur unum sit. Ita in unum saporem visu varia libamenta confundit ut etiam si quid
apparuit unde sumptum sit aliud tamen esse quam unde sumptum nascetur appareat. Quod in corpore nostro sine ulla opera natura videmus
facere. Nam alimenta que sumpsimus quamdiu in sua qualitate perseverant et solida innatant stomacho onera sunt. At cum ex eo
quod erant mutata sunt, tunc demum in vires et sanguinem transeunt. Idem in hiis quibus aluntur ingenia prestemus et quecumque
hausimus non patiamur integra esse ne aliena sint sed in quandam digestionem concoquantur. Alioquin in memoriam ire possunt
non in ingenium et ex omnibus colligatur unde unum fiat sicut unus numerus fit ex singulis. Unus chorus ex vocibus multis unum
spiramentum ex odoramentis fiat multis. Conservata bone operis confirmatio. Alioquin ne predicet. Ideo 2a Reg. 32 est in
medio. Sed quod dicit non facit ulli dubium quin peccet in deum. Cum enim sapiat et eloquatur. Sed si nequiter vivit erudit
multos discendi studiosos quamvis anime sue sit inutilis. Mat. 23 super cathedram moysi sedebunt scribe et pharisei que dicunt
facite, secundum vero opera eorum nolite facere, dicunt enim et non faciunt. Augustinus de doctrina christiana audiunt utiliter que non agunt
utiliter. Sua enim querere student sed sua docere non audent. Illa cathedra non eorum sed moysi cogebat eos etiam non bona
facientes bona dicere. Agebant ergo sua in vita sua, docere autem sua cathedra illos non permittebat aliena.
Cavendo requiritur ut vitas scita pateat. Et sit quartus modus. Observatione quo ad deum. Timoris affectione quo
ad seipsum. Scripture concordatione quo ad verum ut sit autenticum. Fideli interpretatione quo ad proximum. Observatione
etiam. 93 Multa dixit et deficimus in verbis consummatio sermonum ipse est. Sic ergo regina hester oravit pro salute
populi sui locutura ad regem. Da sermonem compositum in ore meo in conspectu leonis. Tanto magis orare debet ut tale nimis
accipiat qui pro etiam salute hominum in verbo et doctrina laborat ut dicitur in fine de doctrina christiana. Et ibidem sive apud
populum vel apud quoslibet iam dictum, sive quod ad populum dicitur vel ab eis qui voluerint vel potuerint legendum est dictum.
Oret deum ut sermonem det in ore eius. Orent autem ut ipsi bene proferant et illi ad quos proferunt sumant et de proprio dicturus
petitur. Gratias agant a quo ipsi accepisse non dubitant. Ut qui gloriatur in illo glorietur in cuius manu et nos et sermones
nostri. Omnes etiam dent ad orationem quotiens Thobias: ipse benedictus a deo israel qui regnat in secula seculorum. Augustinus De
disposuisset dicere accessisset ad orationem. Et ideo ut semen fructificet et vitas declaretur praemonendum est in primo sermonum.
Frustra enim laborat lingua predicatoris aut intellectus auditoris nisi obtineat gratia salvatoris. Timoris affectione quo ad
seipsum. Gen. ultimo fratres ioseph timentes in terram adorantes dixerunt servi tui sumus. Quibus ille respondit nolite timere. Ti-
mendum est enim timore reverentie non diffidentie ut nos reputemus indignos ad operationem tanti ministerii cum simus peccatores.
Multorum consilii viri oratores scilicet solent in principio timore affici. Tullius de oratore. Cum optime dicunt et sit facillime
multos perturbat timor. Cum tamen pene impediri deberes
et ornatissime facere potest nisi tamen timide ad dicendum accedit et mediocriter ordine perturbatur ac tamen pene impediri debes
videntur et in meipso sepissime experior ut expallescam in principio dicendi et tota mente atque artubus omnibus contremiscam
Ipse autem subiungit duas causas in oratoribus quare quamquam boni oratoribus non sit eveniant in dicendo sicut ipsi putaverit et quare sic eo
dicitur de nobis iudicatur. Tribus ergo illi timeant propter non adipiscendam gloriam aut non sustinendam contumeliam, nos magis timemus
propter conscientiam. Scripture concordatione verba enim scripture sunt proponenda sicut iacet in littera et de sacro canone assumendum thema.
Sic deus refellebat diabolum de scriptura luc. 4to. Dicitur est non temptabis dominum deum tuum. Augustinus de doctrina christiana.
Cum sapienter debet dicere etiam quod non eloquitur potest verba scripturarum et tenere maiore numero est. Quanto enim pauperiores se
cernit in suis tanto eum oportet esse divitem in istis ut quod dixerit suis verbis probet in illis. Et qui propriis verbis minor erat
magnorum testimonio quodammodo crescat probando enim delectat qui minus delectare potest dicendo. Non tamen propria verba ponenda sunt sed ca-
vendum fastidium. Fideli interpretatione 1 Reg. 3 ut faciat te deus
removendi fastidii. Sequitur docendus est ut qui intellectus inveniunt sicut verba tenent. Fideli interpretatione est fideliter Samuel
et sic addat si absconderis a me sermonem ex omnibus verbis que dicta sunt tibi verum et verba domini interpretatus est fideliter Samuel
Heli. Ad hanc autem fidelem interpretationem pertinet aperire clausa et solvere nodos intelligendum quomodo et ex hiis aliarum exigentiam
si tamen earum solutio pertinet occurrit ut dicit Augustinus ne moneat quod auferre non possumus. Sed quamquam deum quo quomodo succedit et solvere
Sed tamen earum solutio potest occurrit ut dicit Augustinus. Ne moveat quod auferre non possumus sed quamquam dum quo quomodo succedit et so
luco solutionis prolongatur sermo adeo ut vix nisi memoria vigeat predicator ad propositum redire possit unde sicut deus dilu
gentissime ponere valde tamen bonum est ut dicit Augustinus ut quoque contraria possunt si occurrerit refutentur ne si occurrit ubi
non erit qui videat aut putat quamdiu si tacentis occurrat et minus sanatus abscedat. Vitas patens placeat quorum de
Tertio vitas patens placeat. Ad quod plerumque in ore gerunt cordis affectus vocis sonus corporis motus
dicendi modus. Cordis affectus est quando predicator abiecta cordis tristitia profert verbum cum alacritate et serena leticia.
Ecclesiastes 9o Comede panem tuum in leticia et bibe vinum tuum cum gaudio quia deo placent opera tua. Excute siquidem
tristitiam in mente minus exornat sermo in dicente et minus est gratus in audiente. Aut enim locutionis inopia aut animi
tedio aut quia magis delectantur in otio et silentio contemplationis et lectionis quam in exercitio predicationis quedam voce proferat
cum tamen secundum Augustinum de cathechizandis rudibus postponenda sit delectatio lectionis propter lucrum edificationis. Oritur etiam tristitia
quia non proferimus quod volumus sed tamen aliquis bene sapit audienti quod male sapit loquenti. Unde Augustinus de cathechizandis rudibus
Et mihi prope semper sermo meus displicet. Melioris enim avidus sum quo fruor sepe interius antequam eum explicare verbis
sonantibus cepero quod ubi minus quam mihi notus est evoluo: contristor lingua mea cordi meo non potuisse sufficere.
Totum enim quod intelligo volo ut qui me audit intelligat et sentio me non ita loqui ut hoc efficiam maiore.

quam ille intellexit qui rapida choruscacione perstrinxit animum. Illa autem locucio tarda et longa est, longe quam dissimilis. Et dum ista volvitur
sciat in secreti sinus ille recondidit, tamen quedam vestigia quedam miro modo impressit memorie, permansit. Illa tum sillabarum mo-
rulis atque ex eisdem vestigiis sonantia signa paginis. Que lingua dicitur vel latina vel greca vel hebraica vel alia quam cogitentur
hec signa sive eciam ore proferuntur, tum illa vestigia nec latina nec greca vel hebrea nec cuiusque alterius gentis sunt. Ipsa si ita efficiatur
in alio ut voltus in corpore cernitur. Et Phinees in bonitate anime sue placuit deo Israel, ideo statuit ei testamentum patris. Vocis sonus
invenustus minus proximo suo placeat in bonum ad edificacionem, quod fit per sermonis pronunciacionem cum arte et sicut docet Tullius.
Venustas enim ... delectacio sequitur naturaliter accidit ut Euclides aut pronunciacio-
nem sic eciam non ex toto sequitur, ita nec ex toto respuit. Vocis dulcedo ut sit suavis et mollis efficitur, et potius in dulci voce eciam.
Et secundum Tullium maxime necessaria est oratori quantum ad similitudinem vocis ut sit suavis et mollis ... ceterum leni voce inchoetur, acri clamore comple-
atur ... sedata et depressa voce que ledit ... aliquantulum tacendo quiescat et quantum clamorem denique omitte
at. Unde longioribus intervallis oportet uti. Retrahat enim vox spiritum et arte tacendo quiescat, et quanto splendor vocis que confirmatur in pronunciacionis suavitate
et acutas exclamaciones evitare, quia sic volvuntur arte et consistunt splendor vocis que confirmatur in pronunciacionis suavitate
Ergo ut vox suavis fiat, vox sedata in principio proferatur. Intervalla eciam voce conficiat et suavis commocionis ... reddit
et auditori spacium cogitandi relinquit. Unde Tullius: Conservat vocem continui laboris remissio et auditorem quibus varietas
magis delectat ... sermone animum eius retinet et exsuscitat clamore. Acuta exclamacio fauces et voce volvitur ...
ledit auditorem. Habet enim quandam illiberalem et muliebrem potius vociferacionem quam ad virilem dignitatem in dicendo accommodatam in
... Ambrosius in libro de officiis: De voce quidem loquar, quam simplicem et puram
... vox ... est ... Sit sane distincta pronunciacio ... et plena succi virilis ut
esse satis arbitror. Canora autem esse necesse est non industrie ... ne rusticum sonet et in eo ... suavis
agrestem et subrusticum fugiat sonum, non ut ... affectet scenicum sed misticum sonet. Et in eo ... neque adulacione se neque adu-
lacione ut eciam ... affectu audiencium graciam, quia si vel simulacionibus vel si ... placet sed deo qui probat corda nostra. Contra illos qui dicunt ... Jo.
laudis ... I Thess. 2: Loquimur non quasi hominibus placentes sed deo qui probat ... possimus ... torquere et flectere ... commodius. Unde
loqui nobis placere videtur ... Mollitudo vocis est que possumus ... et ... amplificacionem. ... praecepta magis
in prima rethorica distinguuntur vocis molliciem in sermone contencionem in amplificacione ... non est ... tenendum
conveniat oratori ... constitucione ... substituta plus ... auditor ... verba Tullii ... Dicit ergo
ita quantum ad honestatem ... non est ... et ... est oracio acris et ad confirmandum et ad confutandum accommodata.
Sermo est oracio remissa quotidiane locucionis finitima. Contencio est oracio ... aut ad iram traducit animum auditoris. Sermo dividitur in partes ... que
modus amplificacio est oracio que aut iracundiam inducit aut ad misericordiam trahit animum auditoris ... potest dignitas est oracio
demonstracio dignitatis narracionem iocacionem. Demonstracio est oracio que docet remissa voce quo modo quid sit. Iocacio est oracio que ex
... dignitate ... Narracio est rerum gestarum aut proinde gestarum expositio. Iocacio est oracio que ex
... aequa gravitate et vocis remissione ... compare. Et ideo Tullius in libro de oratore: Est est ... oratoris oracio gravis et
... prudentem et liberalem ... ut ... oratoris ... complecti que ... et
ornata et hominum sensibus ac mentibus accommodata ... quis ... de re quaque ... que sit dicenda ... prudenter et copiose et or-
orator erit mea sentencia ... nomine ... de re ... Corporis motus delectat auditorem qui fit secundum debitam honestatem
nate et memorie ... cum quadam ... et dignitate ... Multo magis modus honestus placet plebi ...
... Herodiadis saltans in medio placuit Herodi ... et crescebat coram deo et hominibus I Reg. 2
... Samuel puer accinctus ephod lineo et ... proficiebat et crescebat coram deo et hominibus ... motus corporis in oratore ... gestus et
Et de David dicitur I Reg. 18 quod placebat regi et omnis ... diligebat eum. Est autem motus corporis ... ut in ... sit pudor et armonia in gestu ne turpitudo
vultus ... reddit ... ut in ... sit ... status interioris hominis ... ex
... vetustas ... subditur ... Et ... gestus et motus ab interioribus ... oritur ... status interioris hominis ...
... et ... scriptura ... sic ... ex visu cognoscitur vir et ab occursu faciei sensatus. Visus ... et ingressus
... hominis annunciat de homine ... Ad quod ipsa sit ... disciplina ... custodiri ... in gestu
hominis ... ut ne ... mollicie dissolvatur et ... rigida
in ea petulans fuit ... modificetur ... in gestu suo ut ne ... respublica in quo singulis membris sit sua officia
dulcedinem et dulcem rigorem ... totum corpus ... est ... respublica in quo singulis membris sit sua officia
distributa. Unde prima custodia discipline in gestu est, ut dicit Hugo de instruccione noviciorum, ut unumquodque membrum in quo a
deo creatum est officio se contineat, neque alterius membri ministerium sua administracione confundat, id est ut oculi videant, aures au-
diant, nares olfaciant, os loquatur, manus operentur, pedes ambulent, ne membrorum officia ... inconcinnitate miscea(n)tur.
Secunda custodia est ut unumquodque membrum quod facit eo modo quo faciendum est faciat, ne plus nec minus nec aliter faciat quam
... vel ... videre sive despectione oculorum loqui sive
... ita ut non excedant limites honestatis ... sive contorsione labiorum sive iactacione capitis sive elevacione superciliorum
contorsione manuum et intertextione digitorum sive contorsione labiorum sive ... sive ... pedum
... sive modulacione gressuum sive ventilacione brachiorum sive gesticulacione scapularum ...
sive alterutra subieccione pedum sive contensione vel agitacione tibiarum sive alterutra accubitacione laterum ... sive ...
membrorum. Et ut tandem dicatur gestus in omni accione ... sive mollicie ... sive dissolucione ... sive tarditate
... sive inquietudine ... sive ... sive turbulencia. Mollis enim gestus ... dissolutus
negligenciam, tardus pigriciam, citus inconstanciam, ... superbiam, turbidus iracundiam ... varia

corpis aut ai vita deponit. tn qd insipiu est et ingenitu et si no vinat arte leuit. Quibusda em loquentib in corpe tu
ppli sudor erupit. quibusda locuturis genua tremut dentes alijs collidut. lingua titubat labia greunt si pemus
ut disciplia ut vsus corrutit si na sua vim gerent que se rep impio no subicit. Qd em nale est ut vetari nec
vocari si corrigi pt. Vn ioculatores qui hom imitant affcus tn verudia reputac volut vultu decuit vba s
mittut oclos in tra figut et deprimit et tn rubore s effigiac no put hmoi nalia sui iuris iussa venut
iussa recedut si tn an oclos aque hnt ut tq illo sptante vinas et tq illo vidente oia faciat. pp ms ad
aure meora nra indecetia coponat. Ipe em est regla p qua pua corrigit et distorta. Dicendi mod. place fiat
primo ut qd sit dupl vl sm varias inflexiones vl sm figuratias locucoes qs appellat rethorici colores de variis
inflexionib dt ibi tulius Erit is eloquens qui potat pua submisse modica tpate magna grandit dicere. Parua
appellat ubi agit de pecuniis magna vo ubi de hom capite et salute modica vo ubi nl horu est si tm ad de
lectacoes auditoru vn modica i tpata a modo dicta. Na nyss p puis modica diuq Erit pp hec oib oia co
pedunt. et no omi aie omne genus placet. Sicut ut me oi omib modis dd. Et licz oia magna sint q ad pdore ptinet
eo q ad vita etna oia referunt. tn sm Aug de doctria xpiana no sp dz ea grandit dice si submisse tu ad docet
tpate cu aliquid laudat vl vituperat. Cu vo ad agendu est et ad eos loqui qui hc agere debet ut volut tunc
ea q magna sunt dda sut grandit et ad flectendos aios congruent. Omes hos modos apud paulu invenies.
Submissu hal 4o. Dicite m qui sub lege vultis esse lege no legistis Scriptu est Abraham duos filios habuit etc.
Tpatu Ro 12o Obsecro vos p mia dei ut exhibeatis corpa vra etc. Grande 2 cor 6. Ecce nunc tps acceptabile etc.
In omib exhibeamus nos tq dei ministros in multa pacia. in tribulaciob etc. Hy eciam modi variandi sut ut pp auditore
fastidiu. de vno tusitat ad aliu mod. Sic em pt diuciq et mia fastidiose pr. et mod submissu solus qz solus
grandis pt diucius tolari. Vn Aug. Commotio ai quato magis concitata est ut nob auditor assenciat tato mi
in ea diu teneri pt. cu fiut quato satis est concitata. et io cauendu est ne du voluq alcius erige qd erectu est. et
inde decidat quo fuat concitacoe pductu. Interpositis vo que sut dda submisse. bn redit ad ea q opus est
grandit dici. ut dicentis impetus sic maris estus alternet. ex quo fit ut grande genus ddi si diucius ddi no
debeat esse solu si aliorum interposicoe variet. In grandi at gnre fere sp tpata debet esse pua. et in ptate
loquens est ut dicat nonulla submisse et que possent grandit dici ut ea q dicunt grandit ex illorum fiat q pio
grandiora. et corpe tq umbris reddant lucidiora. Grande gens eciam tpata requirit dicenti qz suscipit ad delectan
dos aios no monendos ut si dicat crebris aut clamet vehemencius io est grande ddi genus et si arma sut
ornamtis et submissi gnus et tpati. Grande at genus pondere suo et voces pmit et lacrimas exprimit. In sub
misso at gnre vba suffit. in tpato splendent. in grandeno qrit vehemencia. Repit eciam in sta sptura colores
rethorici p q put tm vba qz sine coornacoi que dimittit ad pius qz magis competit oratori. Pulcra em nulla
no indiget ornatu. cu satis ea ornet ipa pulcritudo. Vna est em vera phia et pro pstia quam docuit sapia
incarnata ut dr in lio Aug con Achademicos. Magis eciam vacandu est ad pfundas vias suas qz ornatas qz
malle debeq lectores amicos prudentes qz formosos. et maior est delectacio veritati lucem mit qz vox sonat
ec. ut dr in lio de cathe rud. Et in eplis Didimi ad Alex. Eloqueme nre no ornant ut placeat. q ornatorum
cultu. poci onus deputat qz honor. Nestuit em in augenda pulcre plus affectac qz p nate sunt etc.
Ut vitas placens moneat qd sit in or mod et pimo de modo qui fit p simas pubiales. 2o de modo
qui fit p apologos artificiales. 3o de modo q fit p pfeccionales. 4to de 1o qui fit p informacoes exemplares.
Varto placens moneat sic sm Aug. flectat put dr 2 mach 3o filios ad mias fudit lacrimas
Dz em pdor pinde ita affeccionib auditorum ut eos moneat vl ad amore vl ad spem vl ad tristiciam
vl ad gaudiu. Si em hystriones qui reputant hoies et facta hom ex sua ficcone inflectut mentes hoim
multo magis pdor cu gra si in ipo reputet vitas forma. Vn tulius in lio de oratore. Nec ulla mat tam
facilis est ad exardescendu q possit igne concipe nisi adhibeat ignis Sic ulla mens est tm ad comphendend
vim oratoris parata que possit incendi nisi inflamatus et ardens orator ad eam accessit. hc est go gnale
vim oratoris parata que possit incendi nisi inflamatus et ardens orator ad eam accessit hc est go gnale
in ista pdonis psuasione ut ondas et hcas in te affecciones illas impssas et ve quas alienis mentib
affectas impme. Vn ibi tulius vbis s Neqz apud iudices dolore aut miam aut invidia aut odiu ddo
concitac volui. qz ipe i commovendis iudicib hijs ipis ssib ad quos ipos adduce velle qz commoverer Neqz
em facile est pficere ut irascat ei cui tu velis inducere si tu ipe leuite id ferre videare. neqz ad miam adducet nisi
tu ei signa doloris tui vbis snis voce vultu clamacoe denique ondens. De quib in eta pte ubi agit de ptib
rethorice t de invencoe. qm ad modos quib flectut ai auditorum Modi at flectendi aios efficaces sit q 2os[illegible]
p simas pubiales. p apologos artificiales. p ppetates nales et p informacoes exemplares. P similes pubia
les loquebat dns discipulis in parabolis Vn sm Aug in sub similitudinib loquendu est de sacris misteriis. Ad hc
modu referunt locucoes ille gnales que vulgant dnt de quib habet in libro de pubijs rusticorum et in lio
Ex apologos pdicat qui petri alphonsi et in pubiorum salomis. De modo q fit p apologos arte
quedam fingunt ex quib moralia elicunt sicut de vite et rapno ubi inserunt fabule ezopi 3o.

et tacitus loquentibus in scriptura legitur. Ad hoc maxime valet apologus in Esopo scripti. Exponit enim Esopi fabule elegantes et fic-
te quas inserimus quas Romulus quidam de greco in latinum dicitur transtulisse et ad filium suum Tiberium dirigit ita scribens
de civitate Attica Esopus quidam homo grecus et ingeniosus famulos suos docet quid observare debeant homines. Et ut vitam
hominum ostendat et mores inducit aves et arbores bestias quoque loquentes probanda cuiusque fabula. Ideo ego Romulus
transtuli de greco in latinum. Si autem legas Tiberine fili et pleno animo advertas invenies apposita ioca que tibi [illegible] risu
et acuant satis ingenium. Unde contra gulosos qui ad unum prandium rem suam perdunt hoc exemplum componit. Nocturnus quidam fur
cum cani panem mitteret, canis ait: pro gratia datur. Tu ideo das ut me ledas. Licet modo michi panem porrigas nunquam
postea daturus es michi cum fame victus fuero. Non putes vitam tuam volo sed futurum provideo. Nolo gratia ut fauces meas
pane claudas sed [illegible]. Ipse contra te latrabo, domum atque familiam suscitabo, furem quoque illis intimabo. Item contra insidio-
sos. In nido lucinie cum accipiter sederet ut speculare[tur] aviculas, probabiles illic pullos invenit. Lucinia cito supervenit
et rogavit eum parcere pullis suis. Faciam inquit quod vis si bene michi cantaveris. Lucinia dum aves [illegible] quamvis invita incipit can-
tare. At illa cantus [illegible] illius incidit pleno metu coacta paves et dolore plena cantat. Accipiter qui predam invenerat:
Non bene cantasti inquit. Prendit quoque unum de pullis et devorare cepit. Ex adverso autem auceps quidam venit et calamo
lento levans accipitrem visco contractum in terram stravit. Sic qui aliis insidiatur timere debet ne capiatur. Item ad com-
mendationem libertatis fingit. Canis et lupus in silva dum convenirent, ait lupus cani: Unde frater sic nitidus et pinguis es?
Canis respondit: Quia domini custos sum contra latrones, offertur michi panis, dat dominus ossa, amat me tota familia, quisque
michi cibum porrigit, aqua non deest, sub tecto cubo et ociosam vitam gero. Cui lupus: Frater vellem quod ita michi contingeret ut
ociosus saturarer cibo et melior viverem sub tecto. Canis ait lupo: Si vis ut sit tibi bene, veni mecum, noli timere. Cumque
simul ambularent, vidit lupus collum canis cathena tritum et ait: Unde hoc est frater? quid inquid attrivit collum tuum? Et canis: Quia
sum magis acrior, in die ligor, nocte solvor et intra domos vagor et ubi volo ibi illic dormio. Cui lupus: Non est
opus michi istis fratribus que laudasti. Vivere volo liber, ad quecumque venit michi liber ubi volo pergo in eo quod placet;
nulla cathena me teneat, nulla impedit causa. Vie michi patent in campo, de grege pecus gusto, canes ingenio deludo.
Vive ut consuevisti, ego ut consuevi ita vivo. Item contra illos qui domos potentum facile intrant. Leo iam defectus
languore fingebat et per hanc fallaciam cum cetere bestie ad visitandum eum intrarent, mox eas comedebat. Vulpes
autem ante speluncam veniens stetit et salutat eum. Interrogata a leone: Quare non intrasti? Respondit: Quia intrantium ve-
stigia video, exeuntium non video. Item contra pigros. Formica hyeme frumentum quod [illegible] siccabat quod estate
collegerat. Cicada autem rogabat eam esuriens ut daret illi aliquid de cibo ut viveret. Cui formica: Quid
faciebas inquit in estate? At illa: Non michi vacabat, per sepes oberrabam cantando. Formica gaudens et frumentum
includens ait: Si estate cantasti hyeme salta. Hec fabula pigros docet ut certo tempore laboret ne dum nichil habuerit
non accipiat dum pereat. Item contra cupidos fingit. Canis flumen transiens partem carnis ore tenebat, cuius umbram
cum vidisset in aqua patefecit os suum ut illam caperet. Statim eam quam prius tenebat flumen tulit et illa quam esse
sub aqua putabat obtinere non potuit. Sic quisquis alienum querit dum plus vult suum perdit. Item contra illos qui incaute
sociantur potentibus fingit. Vacca et capra et ovis fuerunt socie cum leone. Cum autem in saltibus venarent et cervum
cepissent, factis partibus leo sic ait: Ego primam tollo quia leo. Secunda pars mea est eo quod fortior vobis sum. Tertiam vero michi
defendo quia plus vobis cucurri. Quartam autem qui tetigerit inimicum me habebit. Sic quoque totam predam illam sola improbitas abs-
tulit. Item contra illos qui malos iuvant fabulam componit de [illegible]. Ossa dum lupus devoraret, unum ex illis trans-
versum hesit in faucibus. Lupus magno pretio qui hoc extraheret invitat. Rogabat gruem longo collo ut medi-
cinam prestaret lupo. Quod egit ut caput mitteret et malum ex faucibus extraheret. Sanato lupo grus reddi sibi promissa
premia petiit, et lupus ait: O ingrata meis virtutibus. Ingrata est illa grus que caput incolume extulit non vexatum
dente meo et mercedem sibi postulat. Item contra illos qui amicis infideles transeunt ad alienos. Quadrupedes cum
quibusdam avibus bellum gerebant; nulla pars alii cedebat sed fortiter ac diu pugnabat. At vespertilio dubius eventus
timens quia superior erit et magna aves quadrupedum contulit se ad eos. Quibus vincentibus subito quoque
venientes aquila volucribus se miscuit et cadentibus quadrupedibus avium victoria stetit. [illegible] ad pristinam pacem
aves et quadrupedes. Vespertilio quia amicos suos dampnatus eo quod suos reliquisset plumis suis expoliatus est et
lucem fugiens noctibus ut nudus volaret. Sic qui se duabus partibus obnoxium committit hic et illic inutilis vivit
et sibi potius vanus erit. Item contra invidiam et avariciam fingit quod simea vulpem rogavit ut de magnitudine
caude sibi daret unde nates suas turpissimas tegeret. Quid enim michi utile ut sit pondus cauda tibi longissima
caude quam per terram trahis. Cui vulpes ait: Longior fiet et maior ut per terram illam traham sive per spinas et petras
et lutum ne tu meo tegmine pulchrior videaris. Locuples michi et avara te michi fabula mea interpretatur que non
das quod tibi superat. Item contra adulatores et fautores eorum. Duo homines, unus fallax alter verax, cum ambularent
venerunt in provinciam simiorum. Quos ut vidit unus eorum qui se priorem aliis constituerat, iussit homines illos

teneri et quid de ipso dixissent interrogari. Iussit quod omnes simios sibi silere ante se et dexter leua quod astare sibi quod sede
compari sicut viderit imperatorem aliquem stare iubentur. Ergo homines illi in medium adducti dixit quod maior ille simius Quis
sum ego ffallax ait Tu es imperator. Tunc ille Et isti quos ante me vides stare Cui ille Hii sunt comites tui primi-
carij milites et cetera officia. Ille ergo in mendacem laudatus est et munere missus quia adulatus est et omnes illos fefellit.
Ille autem verax homo hec apud se aiebat Si iste qui mendax est sic acceptus et muneratus ego quid si verum dixero Interrogatus
ergo ab illo simio Dic tu quid sum ego et hii quos ante me vides. Ille qui veritatem amat respondit Tu simius es
et hii omnes simij sunt simplices. Continuo iubetur lacerari dentibus et vnguibus quia quod verum dixit. Hic non sic solet a malis
hominibus vt fallacia et malicia amentur et honestas vel veritas lacerentur. Contra calumpniosos fingit quod agnus et lupus
sicientes ad riuulum eundem venerunt. Sursum bibebat lupus longe quod inferior agnus. Lupus ut agnum vidit sic ait
Turbasti mihi aquam bibenti. Agnus paciens dixit Quomodo aquam turbaui tibi cum a te ad me decurrit. Cui lupus Et
maledicis mihi. Inquit cui ille Non maledixi. Lupus vero Pater meus tuus multa mala mihi ostendit. Insuper autem altercatoris
lupus improba voce dixit Et adhuc mihi loqueris latro. Statim quod in eum dentes feroces duxerit et innocenti vitam
eripuit. Item contra illos qui aliene saluti insidias parant fingit Mus ut flumen transiret auxilium a rana petens
erat. Illa grossissimum filum sibi petens murem ad pedem eius ligauit et natare cepit. In medio vero fluminis rana se im-
mersit. At ille validus dum tenet vires miluus contra volans murem cum vnguibus rapuit simul et ranam pendentem
sustulit. Item ne quis hosti prestet arma. Securis cum fracta esset homo postulabat ab arboribus ut illi manubrium
darent de ligno quod firmum esset. Quo facto homo manubrium suppsit et aptata securi ramos ac robora magna et
omnia que voluit incidit. Tunc fraxino quercus ait Digne et bene patimur qui roganti hosti arma ut securi manubrium
dedimus. Ideo quisque ante cogitet ne hosti arma prestet. Item contra illos qui virtute facere nichil valent et verbis
tamen alios terrent. Asinus eundem leonem occurrit et sic ait Ascendamus in cacumen montis et ostendam tibi quod et multi
me timent. Leo ridens ait Eamus. Cumque venirent ad locum stans asellus in edito loco voce dimissa clamare
cepit. Quem videntes vulpes et lepores terre ceperunt. Cui leo ait Potuit et me terrere vox tua si non scirem te
quis esses. Item contra illos qui inderent ad officia meliora reddenda indignum se ingerunt hac quod fingit
Asinus quotidie videbat catulum blandiri domino et de mensa eius saturari et familiam illi largiri plura. Sic quod
dixisse asinus fertur Si animal immundissimum sic diligit dominus ita et familia quanto diligeret me si in obsequio me illi
dixisse asinus fertur. Si animal inmundissimum sic diligit dominus ... alor ... dat melior
fecero plus enim melior sum canne qui in multis rebus sum vtilis. Aqua fontibus alor ... melior
sic catulo meliori vita frui possum et maiorem honorem habere. Cum hec asinus secum cogitasset vidit dominum intrare occurrit
velociter clamans prosilit et suppstetit leuans pedes priores imposuit ambos humeris domini lingua eum lingens
liniuit et maculas veste fatigat dominum pondere suo. Clamore autem domini concitatur omnis familia fustes et lapides
arripuit asinum faciunt debilem membris costis quod fractis sic abierunt ad presepia lassum atque semivivum. Item contra eos
qui vanis tonitruis nimis terrent sic fingit. Quondam mons parturiebat et gemitus magnos dabat. Omnes nacio
vt audiuit timuit. Arctis quod parturiebat nullus sum incor erat. Mons ille tandem peperit murem. Huius fama volat
et quod malum putabat in nichilum omnibus venit quos timor invaserat. Item contra illos qui nimis pusillanimes
et quod malum putabant in nichilum omnibus venit. Cum strepitus magnus ad lepores veniret subitum consilium inierunt ut se pre
status sui fere non putant se proponit. Cum strepitus magnus ad lepores veniret subitum consilium inierunt ut se pre-
cipitaret propter assiduos metus. At cum ad oram fluminis venerunt rane multe que ibi erant comparuerunt et in flumine
seiactauerunt. Lepores cum hec viderunt vnus corpus inquit Sunt et alii timentes. Sequamini vitam ut ceteri. Formidinis quod
accidit ut toto tempore malum timuissent ergo malum tolerare non potest aliorum mala inspiciat. Item contra pigros qui la-
borare nolunt fingit. Indignatas manus et pedes ventri cibum dare noluisse eo quod sine vllo replet labore
Illos quod sedentes ociosos contra eum ventre indignates noluerunt laborare et ei fructum negauerunt. Venter vero esu-
riens clamabat ac manus et pedes per paucos dies ventri cibum dare noluerunt. Ieiuno autem ventre omnia membra
lapsauerunt. Postea vero cibum dare volentes recusat venter quia iam clauserat vias. Sic quod membra et venter simul lassa
interierunt. Item contra illos qui laudari verbis subdolis gaudent et postea penitent hac fabulam fingit. Cum
de fenestra corbus occasione caseum rapuit altam arborem supersedit. Vulpes ut hunc vidit de contra sic ait
O corue quis similis tibi et pennarum tuarum quam magnus est nitor. Qualis decor esset si voce clara habuisset nulla
pulcrior auis fuisset. At ille dum placere voluit et voce sua validus ostendere sursum clamat et ore patefacto
caseum oblitus decidat quem celant dolosa vulpes auidus rapuit. Tunc stupens coruus ingemuit ac deceptus
penituit. Fingit etiam ista fabula homines in dignitate mansuetos esse commonete. Hic modo annis defessus
et viribus leo cum grauatus iaceret spiritum extremum trahens aper ad eum venit iratus spumas fulmineis dentibus
et ictum veterem vindicat. Thaurus etiam cornibus hostile corpus leonis confodit. Asinus quod fera ut se vidit
calcibus illi frontem aperuit. Et ille cum gemitu suspirans sic dixisse fertur Cum esset virtus mea fuit honor
fuit timor ut omnes visione mea fugerent et a primo ipsa terret plures. Quos ad beniuolos non lesi quibus
et auxiliator fui inimici maliguant et quia sum sine viribus nunc est honor perfugus. Item ad cohortandum

ne quis minores ledat fingit quod dormiente leone in silua mures agrestes lusitabant et vnus eorum transiens super leonem
casu transijt Expergefactus leo celeri manu miserum murem comprehendit qui veniam rogabat quod non sponte fecerit
leo vero de mure cogitat vindictam quid esset de tali si eum occideret timens quod illi non gloria laudis esset cognouit ergo et
dimisit Post paucos dies ipse in foueam cecidit qui ut se captum agnouit magno dolore rugire cepit Mus autem
vt cognouit ad eum currit Non est inquit tibi quod timeas parem gratiam reddam tibi non inmemor beneficij Tunc omnes artus
illius ligaturas lustrare cepit et loca rodenda cognoscens mure sectione dentibus et artus illius ingenia laxare cepit
sic quod leonem captum liberum restituit Item ne quis de alienis bonis magnum se iactet fingit Cornicula pennas pa
uonis que ceciderant sustulit et inde se ornat suos quod contempnere cepit et gregi se pauonum inmiscuit At illi ignoto
et impudenti pennas iniuriose eripiunt calcibus eam ac morsibus fatigant miser quod semiuiua ab eis relicta ad proprium
genus redire timuit vbi cum esset ornata multos iniuriose terruit tunc vnus ex eis ait illa si vestes tuas quas natura dedit
amasses et tibi sufficerent nec ab illis iniurias passus nec a nobis pulsa fuisses Item contra eos qui laudant vel vitu
perant Ceruus de fonte bibens sua cornua magna ut vidit nimium laudare cepit crura tenuia
lia et vituperat vtilia Ceruus de fonte bibens sua cornua magna ut vidit nimium laudare cepit crura tenuia
vituperat quod eum faceret venatorum voces ac repente canes latrare audiens fuga per campum euasit ac vbi eum silua
suscepit magnitudo illa cornuum venantibus eum retinuit Tunc mortem suam videns ait Que mihi erant vtilia vituperaui
et dampnosa laudaui Item contra eos qui se contenciose laudant Formica et musca contendebant acriter que melior
esset Musca ait Vnde te mecum comparare potes laudibus vbi immolantur capita prima gusto in capite regis sedeo
et omnibus matronis oscula dulcia figo de quibus rebus michil tu Formica ait Contra te hec dixisti tu in superba pestis
et omnibus matronis oscula dulcia figo de quibus rebus nichil tu Formica ait Contra te hec dixisti tu importuna adis et tu ora
laudas importunitatem tuam Nusquam optata venis Reges et matronas quos notas tu importuna adis et tu ora
esse dicas eum accedis fugaris vndique quia iniuriosa abigeris estate vales bruma in hyeme non appares Ergo vero
deliciosa hyeme secura viuo quod secuta gaudia tu at ventosa flabello pelleris sordida Item contra pauperem
superbum In prato quodam rana vidit pascentem bouem putabat se fieri tale posse si rugositatem impleret pellem et inflans
se natos suos interrogat Cum ipsa contra bos dixerunt non Iterum se inflauit potius et dixit sum talis nunc Videbit
se natos suos interrogat cum ipsa contra bos dixerunt non noli te inflare ne crepas Item vt quod
michil plus Tercio cum se inflaret rupta pelle mortua est Inde vulgo dicitur noli te inflare ne crepas Item vt quod
se felices estimat nulli iniuriam faciat dubium quod meminerunt in fortuna rotam Equus quidam ornatus freno ex auro
et argento sella quod decora occurrit asino in angusto de longe venienti et onusto et quia illi tristanti tardius dederat
viam eo quod itinere lassus erat dixit equus Nisi me satis continuero te calcibus rumperem qui obuianti mihi non cessisti
Nec multo post equus credo
aut fecisti ut turbarem Tunc ergo et superbia illius tacuit et ingemuit miser asellus Nec multo post equus credo
ruptus ac macer effectus iussu domini sui ad villam ductus est ut agros portaret stercus deceptus quod rustice ornatus
per semitam ibat onustus Tunc deum infelicem in prato pascens ille cognouit asellus tamen quod freno incepauit Quid
et tu inquit vbi nobiscum rustice officium Item
contra qui presumunt ornamenta illa preciosa ut clerus aut audaciam Nunc et tu inquit vbi nobiscum rustice officium Item
vel presumunt ornamenta illa preciosa ut clerus ferro audaciam quorum et tu inquit vtere nobiscum rustice officium Item
contra illos qui quod facere non possunt vbicumque se velle et posse ostendunt Fame coacta vulpes vuam sursum pendentem
conspexit et alto gradu se contriuens quociens hec voluit attingere sursum non potuit Tandem irata Nolo te acerba
et immaturam inquit et quia eam tangere nolens abijt hec de fabulis Esopi compendiose volui quas etsi forte plerumque
liceat in sermonibus publicis recitare quod eciam nonnulli prudentum faciunt propter audiencium tedia releuanda qui talibus
delectantur et propter intelligenda subiecta que aliquid edificacionis habere videntur nunquam tamen nisi caute et parce id esse
faciendum vt qui vbicumque sacris ad luctum prouocare debet quod deuocionem prouocare debent ipsi per sermones nugas et risum
magis atque lascivias dissoluantur Sicut eciam ne ad narrandas fabulas quia quod licent predicatores male informentur
Ceterum vtrum Esopus sit ille quem Eusebius ab Ephesijs anno primo Ciri peremptum esse testatur an forsitan alius
incertum habeo De modo predicandi qui sit per proprietates naturales et per figuras comparaciones
Redicatur eciam per proprietates naturales vnde Salomon disputauit a cedro usque ad ysopum quod considerande sunt proprietates rerum naturalium que reperiuntur in
libris philosophorum et medicorum qui desiderant specialem tractatum predicatoribus et per informaciones comparaciones Et hec duplex
per exempla cognoscendi per exempla vite viuendi Cognoscendi eum eis que pertinent tam ad fidem quam ad
mores ad fidem vt in eis que pertinent ad diuinitatem et ad humanitatem Christi De hiis que ad diuinitatem ex
pedita est supra vbi agitur de sermonis efficacia plato vtitur De hiis vero que ad humanitatem quantum ad incarnacionem
passionem resurreccionem ascensionem aduentum ad iudicium penam et gloriam pauca dicam De exemplis incarnacionis
Augustinus in libro de mirabilibus sacre scripture multa animancia absque patrum coitu gigni comprobantur qualiter apes
sine patribus fetum maturum corporis tumore crescunt et eciam illius modi volatilia fetus suos talibus concipiunt et multe
aues absque maribus oua gignere pariunt et tamen acceptum in multis piscium generibus esse predicant In sola quoque catue
sin pre vnus nascitur cum sit deus hac causa silere dicere per prophetiam non dedignatur Ideo ergo in multis rebus con
sueto more deus operatur quid non contra conditum est si quod ipse voluit et in virginali vtero sicut ipse disposuit

Epa marg: Exempla incarnacionis

filius sui viri coitu nasceretur. Basilius quemadmodum omnium vultures asserunt sine coitu generari Item sicut radius per vitrum aut intra

quoniam fenestram transit relinquit integram Multo fortius dei filius virgine incorrupta. producta est mulier de viro sine uli

semine et sine corruptione carnis viri de virgine / quod adeo masculae plantae impugnatur etiam femina planta sine semine vel coitu

Ruffinus super simbolum Quid mirum si virgo concepit cum orientis avem quam fenicem vocant intus sine coniuge nasci vel re-

nasci constet ut semper et una sit et semper sibi ipsi nascendo vel renascendo succedat Apes etiam nescire coniugia nec fetus nexibus

omnibus palam est Dicunt auctores in lusitania iuxta flumen tagum equas corpore vento [illegible] si verum est / cur non et virgo

voluntate dei de spiritu sancto [illegible] si verum non est quod magis credo / si dicitur quod vento concipere putatur dicit Justinus libro xx quod equarum fetibus

et equorum velocitate / quod tam veloces equi in lusitania et gallecia sunt ut [illegible] vento concepti credantur filium virgo concepit

cum summo velocissime cucurrit ymo qui utero velocissime impleuit quod ad conceptum virginis et verbum angeli mox verbum in utero

Exemplum passionis — mox intra uterum verbum caro. De exemplis passionis Voltur dum volat si iacens cadaver conspicit ad esum se cadaverum

deponit et plerumque se morte capitur dum ad mortuum alis de summis venit Gregorius moralium libro xv Sic dei filius ab alto dum te- (ix)

sic ad nos mortuos in carne venit et inmortalis morte inuenit Nam non potuit fetus pellicani nisi eius sanguine resuscitari

Securis lignum et non securis solum cedunt ligno unitum Christus deus et homo unus christus sed impassibilis in se qui passus est in carne

Et ut dicitur in libro contra felicianum quomodo singulis ipsa dum non amisit inmensitate divinitatis nec respuit infirmitatis carnis

quomodo ipsis aliena dum idem et inseparabilis christus et ipso carnis occidit et ipso deitatis apud inferos non tenetur Item

Damascenus Sicut sol nobis ipsas actiones tradens manet incorruptus quod operis quanto solis factor et dominus Et quemadmodum Cum christus

ipsa voluntate passus sit Oblatus est enim quia voluit / quis ergo peccatum interfectoribus eius imputabit / Respondet similitudinem quomodo

habebat homo navem unam et volebat comburere illam ut et clavos seorsum haberet et de lignis carbones faceret sed inimicus eius

nocte eam combussit nescius voluntatis illius Mane veniens dominus navis invenit sicut voluit. constat tamen illum esse reum qui

odio hoc fecit Item cogitabat quidam destruere domum suam lapideam ut de lapidibus faceret novam inimicus odio eam destruxit

ut lapis super lapidem remansit / tamen reus fuit qui quod dominus facere disponebat odio fecit Sic in proposito [illegible] sicut

At hamus esca contectus non solum escam cum hamo removet piscis sed capiatur sed ipse depressus fit aliis esca providetur

Ita dyabolus qui habebat mortis imperium rapuit in morte corpus ihesu non senciens hamum in eo divinitatis inclusum et ubi de-

voravit disruptis inferni claustris velut de profundo eiectus ut esca ceteris fiat Job secundum aliam literam Aut adduces draconem

in hamo aut pones capistrum in naribus eius Dicit enim ydrus qui parvulus serpens dicitur involvit se luto ne videatur quem

sorbet cocodrillus et penetratis visceribus eius ab ydro facto quod forcius in ventre ydrus egreditur cocodrillus moritur

Exemplum resurrectionis — De exemplis resurrectionis Virga aaron / [illegible] subito refloruit sic caro christi resurrexit mortua remansisset Pellicanus

ut dicitur mortuus resuscitatur Descendit pater regis in carcerem ut liberet vinctos / et christus in mortem et infernum ut liberaret

suos Ante alias arbores florent amigdali licet cum ipsa floreant herbe ortenses et christus resurrexit primicie dormientium

et cum eo resurrexerunt multa corpora mortuorum Non decet filium regis solum coronari sed socios eius coronari et aliquos ad festum

eius convocari Sicut helias et enoch adhuc in carne viventes sancti viri sunt et tamen occidentur et cito post resuscitabuntur

non decet ut sanctorum corporum caro resurgere differretur aut in [illegible] Et de resurrectione nostra patet plura Contra Petrus

Ravennensis Credo homo in morte te resurgere posse qui antequam viveres nil fuisti Aut quare dubitas quod resurgas cum totum quod

in rebus est / quotidie sic resurgat Sol occidit et resurgit / Dies sepelitur et redit Menses anni tempora fructus semina [illegible]

cunt ipsa moriuntur cum redeunt sua morte vivescunt Quociens dormis et vigilas tociens moreris et resurgis Et quia ista

non sufficiunt nisi assit fides Idem ibidem Petrus dicit Sol lippientibus oculis non lucem tribuit sed tenebras vinum vivis febricitantibus

non reparat sed enecat / sine medico vite poculum fit letale Sic [illegible] sine fide preciosum est fidei sacramentum Capiatur ergo

fides quod auditu auditus quod verbo innotescit exemplis Ruffinus in expositione simboli Tu quod seminas non vivificatur nisi prius

moriatur etc. Quid ergo in seminibus que in terra iacens per annos singulos sic vides hoc in tua carne quod dei lege seminatur in terra

futurum esse non credis Cur tam angustus divine potentie estimator es ut dissolutum unicuique carnis pulverem in sua ratione

colligi et reparari posse non censeas cum videas quod mortale ingenium diversas in profundis terre venas metallorum rimatur

et artificis oculus aurum videt in quo imperitus terram putat et cum esse [illegible] venam et argenti et alia eris longe

disparem fieri et plumbi diversas in terra species late mortale deprehendat ingenium divina virtus invenire posse ac discernere non pu-

tabitur unicuique carnis proprium censum etiam si videatur dispersum Item si quis diversa semina in unum permisceat et hoc in

discrete seminet unumquodque semen quocumque loco fuit datum competenti tempore secundum naturam sue speciem germine producet et culmi

sue forme sui corporis reparat Ita unicuique carnis substantia quamvis varie dispersa sit ratio tamen que inest unicuique est immortalis

Caro enim eo tempore quo seminatur in terra corporibus primum verbum de voluntate cum arripit collectum e terra et attractum substantie sue reddit

censum et reparat in illa specie quam mors alibi dissoluerat Et ita fit ut unicuique anime non confusum aut commune sed suum quod ha-

buerat reparetur ut applicata possit pro agonibus presentis vite cum anima sua caro vel pudica coronari vel inpudica puniri

[illegible] spem si precise fuit [illegible] vivescit [illegible] comburitur et resuscitatur Gregorius moralium libro xiiii Consideremus quibus

cuiuslibet arboris semine quod in terra iacitur ut arbor inde producatur et comprehendamus si possumus ubi in illa brevitate seminis

tam inmensa latuit arbor que ex illo processit ubi lignum ubi cortex ubi viriditas foliorum ubi ubertas fructuum

Numquid in semine tunc aliquid videbatur cum in terra iaceret et tamen occulto rerum opifice cuncta mirabiliter operante in mollitie

seminis latuit asperitas corticis et in teneritudine illius abscondebatur fortitudo roboris et in siccitate ubertas fructificationis

Quod go mixps ſt tenuiſſim pulueꝫ ul a unis oclis in oculꝰ redactu, cu tñ in hoīem reformat: qm qd tenuiſſis ſensibꝫ incunſa ar-
buſti reintegrat. Baſiliꝰ ponit qdm de vitro ſenſu faciente. Gregorius Nazazenꝰ de viuo argento pului admixto qd pulueꝫ
videt et p̄ ſimodꝫ in ſpecie nam redit. Sic qd ſucceſſio tine filicꝰ aut tre vitꝫ lucidiſſim et p̄uiu efficit et qd pulue
corpꝰ glificatu lucidiſſim reformat. De qōis aſcenſiōis. Corꝰ abiecta corpulentia et ſubtilitate adopta aſcendit qd
i xpo fuit et i nobis erit qr cu caput p̄ ſtitu fornue ingredit et tu ſit membra caput ſequit. Helias ecꝰ in celu aereu
aſcendit. Quod go mixp ſt corpꝰ illud qd incopabilr leuiꝰ et nobiliꝰ fuit. Sic ac criſtallꝰ qd aqua ſolidat: ita paſ
ſibilitas humane nāe in xpo i paſſibilis fca p̄ glām ſolidabat et qr ꝯpungebat. Vn feſtu id. ſteno pharia ſpualis
appellat qd ſupro tabernaclorꝫ dr qr eſus ſue peregrinacois tiniabat et ſoliditas glīe ſequebat. Et ſic accipiter
volat ad capiedas aues ſilueſtres et cor inde comedit et redit ad iudicem. Sic xpus ad petores deſcendit corda ſibi
dari petit et cu p̄da redit ad celu. Sꝫ in die toti deplumatꝫ iſte accipit fuit vna ſola pluma i lateris guſus ei ad
heſit quotidie veteres plumas ponit et nouas iduit qr p̄ſtipiaꝫ p̄dicaōl et guſtoꝫ electorꝫ accipit iſte plumeſtit dou
i fine adueutibꝫ d omibꝫ plumis auis pulchra induita varietate p̄da ſuaꝫ offerrit deo et p̄ri. hic em accipit. fuit
noue menſibꝫ i mutatorio vteri virginalis ſup virgā vertiſſimā virgine de radice yeſſe. Et bñ mutatꝫ alacert p̄daꝫ
capit et in celu volauit. Et ſic aquila altiꝰ cetis auibꝫ volat et pullos diliges ad volādꝫ puocat et ad radiu
ſolis p̄bat. Sꝫ auertentes oculos a ſole deicit alios nutrit. Sic xpus in aſcenſiōe altiꝰ qoaltatꝫ ſuos puocat vt ſe
ſolis p̄bat. Sꝫ auertentes oculos a ſole deicit alios nutrit. Sic xpus in aſcenſiōe altiꝰ ... qui ꝯra oculi ad tra reflectut. Sꝫ cu aq-
quat: eos approbat qui celeſtia contemplant. eos reprobat qui temporalia ſectant qr qꝫ oculi ad tra reflectut. Sꝫ cu aq
la ſeneſcit grauant ale obducit oculi caligine quit fonte aque volat i altu incendit alas et caligine oclorꝫ
ſolaribꝫ radiꝰ et ardore deſcendes tuc in fonte p̄ ter ſe imergit et cotinuo renouata leuine oclorꝫ et alaꝫ velo
citate recipit. Et nos in altu volates ſolem iuſticie ꝯtemplem et ad ima ura humilit deſcendetes i noie tnitatꝫ
fonte lacimarꝫ renouem. Nō aut volāe potiꝰ cu xpo ſi ale ure vento ſupbie elidunt, humore gule madident
viſco luxurie ꝯſtrigant. pondere auaricie aggrauent. Sꝫ ſciētes qr equꝰ male paſtꝰ. licet ſit macilentꝰ. tn meliꝰ aſcendit
et velociꝰ currit qr equꝰ pinguis furfure pleniꝰ. De qōis aduētꝰ ad iudiciu. pot qda ꝯgroꝫ oudens quo tuqullꝰ
apparebit bonis et iratꝰ malis. qr licꝫ vnū et eūdꝫ xpm i ſuāite omis viſurū ſit. benignꝰ tn apparebit iuſtꝰ qd au
apparebit bonis et iratꝫ malis qr licꝫ vnu ... alii innocētie d' conſtiꝫ et aliꝰ culpe
acta iuſtiq et terribilis reprobis qd culpe conſcia. Sic cu duo ad iudicē pgut aliꝰ innocētie d' conſtiꝫ et aliꝰ culpe
vni videt iuſtꝫ iudex benignꝰ alii iratꝫ. utꝫ mor li 32. Et ſic fulgur exit ab oriente et paret uſꝫ i occidentem
ſic erit aduentꝰ filii hoīs. Quod exponens Richardꝰ i li de ptāte ligandi dr qr fulgur cito apparet et cito diſparet
ſic iudiciu cito fiet. Fulgur em ab oriente cito attingit uſꝫ ad occidente. ſic ſil et ſemel oia dicta cogitata fcā
prodent ad manifeſtacoꝫ. Itā ſic cu celeritate fiet reſur° ita et iudiciu et oim illuiaco. Sꝫ nos qui modo alienas
conſtias nō videꝫ. ut ꝑprias niſi palpando aduerte debeꝫ qr ſi de nocte obſcura domu obſcura intrarꝫ multa la
tencia palpado deprehendꝫ, ſꝫ ſi ſubito lucna apparuit ul candela ſub vno ſimplia aſpcu multa videꝫ et aperte
q palpado apprehendebaꝫ p multa tpa ſucceſſiue. Et multa ecia q palpado nō potuiꝰ deprehende qr ut diſtiue po
tuiſſemꝰ nec albu et nigꝫ pulcꝫ et deforme. Splendor qd quidꝫ diui lucꝰ de pſſectorꝫ cordibꝫ radiabit q vni
cuiꝫ vniuſa que i corde ſuo bono ul malo latebat manifeſta viſione demōſtrabit. Illius em illa erit incorpea q
efficacior eſt qr corpea. Vn idꝫ Ricus. Videꝫ quo ad p̄mu radiu ouigentꝫ ſolis oia omꝫ oculis radiat videant
quo ſtatim oia pateant que p̄us latebat. Vix adhuc incocu caciua lucꝫ radiu ſuſcipiut et iaꝫ qd luce rorbe
racione qua in valles refudit oia que ibi ſut oia que ibi fuit omibꝫ patefiut. Sic vtiqꝫ ſumi viri et pfecti
ꝑpetua ſtabilitate fundati ſtipendiori ſublimitate magificati et ve montes eciā radiu diue ſapie imete
ſuſcipiut et qd ſuſcepta ut ſic dicaꝫ reuberacoue qua cuiqꝫ diffundut. oia que p iudiciꝫ roue manifeſtari
oꝫ ſub tpis momēto in luce adducit p̄s. Illumiaōis tn inabilit a motibꝫ eciꝰ. De qōis quātu ad penā et glāꝫ
Anſhelmꝰ de ſilitudinibꝫ. Sic ſꝫ ignitu quaqꝫ ſu p̄te tormet igne. ſic in ſe boni voluptate mali vō ſenciet
amaritate. hac vō voluptatem nemineꝫ in hac mortalitate prudente eſſe puto ul fuiſſe qui ea ut eſt ſenſerit vel
guſtauit ut illiꝰ ſapore ul ſilitudine aliis declare poſſit. Et in eodꝫ. Sic em qd ſplendor ſolis ipm ſole ſentiꝰ
anteqꝫ illu ꝑſpicue videaꝰ, ſic qd mentꝫ nre ſpeculacoe deu ſentimꝰ qm verꝫ quod qd ipa vitatꝫ luce ꝑſpiaꝰ
ſic qr illu intelligendo et amando p fidem et ſpem ad p̄us ſentimꝰ. In futo aut nō p ſpem iaꝫ ſenciemꝰ qr vi
debiꝰ eu ſicuti eſt. Nec tn eu omꝫ equalit videbut, ut omꝫ amore omꝫ equalit calebut. Sic em diuſo mo
lignu et ferꝫ ignis ardore calent. ſic celeſtes ſpus ul btorꝫ aie inequalit dei amore feruet. Nuc em eu videꝰ
i enigmate et qr in pictura ea q dicaꝫ. Velut pictu ſolem aut mare videmꝰ. Sole quippe ac mare cu depicta
videmꝰ nō ſicut eſt in ipa re ea habemꝰ. tu vō ſolem clare lucente ꝑſpicimꝰ aut mare turbulentu ul tuqullu
cuiꝰ. tom ſicuti eſt. vacat intuerin. ꝯſmꝰ tanta quāta in ſe eſt intueri nequamꝰ. Sic ſcti dei in ſua glā deu
videbut. ſꝫ magnitudine eiꝰ diuitatꝫ ſiue imaieſtate ꝑ eꝰ illiꝰ compreheude nequibut. Nō em imeſtꝫ eſſet
ſi intellcus eu compreheude potuiſſꝫ. De hmoi qōis ꝑſunctorie ꝑtrāſimꝰ et ad librꝫ Anſhelmi de ſilitudinibꝫ
et paſtorꝫ ſue hme et alios remittimꝰ. Sut ecia qda agende de quibꝫ expedit in vitis ſcorꝫ et i vitas
patrum et in li° dyalagorꝫ et petri damiani et mltorꝫ alioꝫ que ſtor dꝫ hre ad manu p que frequēcꝰ

Exa aſcenſi°

Accipit^r

Aquila

Exa aduētꝫ ad iudiciu

No

monet simplices per concordancias et concordes corporum maxime cum oportet ipsos ut breviter tangatur vita sancti vel sancte
de quo fit sermo. Et ad hunc modum refertur historia de sibilla fidelis narracio consultum ac monet bona dicta et bona facta gentilium. Et que leguntur apud valerium maximum et macrobium de saturnalibus et agellium noctium atticarum etc. Quintus titulus
de sermone modificanda per statum et officiorum diversitate et est quadruplex. primo de ammonicionibus respicientibus statum qui est
in quatuor que sunt sexus etas officium dignitas status cum suis oppositis. De ammonicionibus respicientibus eventum et sunt iiii^or
infirmitas paupertas similitas pusillanimitas cum suis oppositis. De ammonicionibus respicientibus intellectum et sunt iiii^or subtilitas
simplicitas peritus nimia subtilitas cum suis oppositis. De ammonicionibus respicientibus affectum secundum peccati progressum
et sunt cor cogitacio locucio actio assuetudinis obduracio cum suis oppositis et ad ista pertinentibus. De ammonicionibus
respicientibus affectum secundum divisionem septem morbum peccatorum et de pertinentibus ad ipsa cum suis oppositis. De ammonicionibus respicientibus statum

Habito de sermonis utilitate de predicatoris auctoritate et eiusdem maturitate et sermonis ydoneitate. hic quinto dicendum est
de sermone modificanda per statum et officiorum diversitate. Diversos modos ammonicionis ad predicatorem pertinentes docet
beatus gregorius in pastorali plurimos de quibus prosequamur aliquos. Sunt enim quedam ammoniciones ipse que respiciunt statum
quedam vero eventum quedam intellectum quedam affectum. Ad statum referuntur sexus etas officium et dignitas. Status quod
requirit diversos modos ammonicionis. Et quantum ad sexum viris predicandum est ut faciant graviora mulieribus leviora. Quantum
ad etatem iuvenibus prodest ammonicio severa senibus blanda quia severiorem ne increpantes sed ut patrem obsecra. Quantum
ad officium sic ammonendi sunt coniuges obligati ut ita sibi placeat in coniugio quod est ad officium quod non displiceat creatori
et secundum apostolum qui habent uxores sint tamquam non habentes uxorem quia habens non est qui sic per carnalem consolacione
utitur ut tamen a recta intencione non flectatur. Et uxorem quasi non habens est qui transitoria cuncta esse respicit et sic curam
carnis tolerat compuncte ut tamen spiritus eius non recedat a spe vite eterne. Attendant coniuges ut se invicem tolerent
se invicem oracionibus salvent alter supportet alterum vel attendat quod tolerat ab altero sed quid alter tolerat pro eius correctione
sit. Attendant quod coniugium est tamquam plenius cum iura transcenditur et si quod non operantur quam propagacionis causa tunc sufficit
in usum voluptatis. hoc tamen dicit apostolus secundum indulgenciam non secundum imperium quia infirmis adhibent medicamentum. Dicit apostolus for-
nicacionem unusquisque habeat suam et unaquaque suum et vir reddat invicem debitum. Quod indulget culpa est sed quanto magis
venialem quia non agitur illicitum si non tenetur sub moderamine quod est licitum. Unde loth genesis 19 ardente sodomam
venialem quia non agit illicitum si non tenet sub moderamine quod est licitum. Unde loth genesis 19 ardente sodomam
fugit sed veniens in segor non statim ad montana ascendit quia per coniugium carnis incendia declinatur sed supernam
fugit sed veniens in segor non statim ad montana ascendit quia loth et salvatur in ea quia vita
nos incendia non tenetur sed est civitas modica ad quam fugere possit ut loth et salvatur in ea quia vita
coniugalis vel a mundo longe divisa est vel in virtutibus multum excellens vel tamen a salute aliena. Qui vero coniugati non
sunt. Deus tanto magis vacare divinis precepto quanto magis absoluti sunt ab opere carnis et ab onere sollicitudinis carnis
sunt. Deus tanto magis vacare divinis propter quanto magis absoluti sunt ab opere carnis et ab onere sollicitudinis carnis
si tamen temptacionum procellas cum difficultate salutis tolerant coniugii portum petant nisi tamen continencie votum emiserint.
Quantum ad dignitatem status ut in subditis et prelatis quia ammonendi sunt prelati ut propter superiorem locum quem tenent se non
extollant vel iniusta preparant vel subditos ad iracundiam incitent. Sed subditis contra bene vivendi precavat quia secundum gregorium
Tot mortibus digni sunt quot ad subditos suos exempla perdicionis transmittunt. Sic sunt diligentes circa subditos ut
non negligant semetipsos illaqueati sunt verbis oris sui quia secundum gregorium apud districtum iudicem prelatus cogitur tantum
in opere complere quanta cum constat aliis voce precepisse. Et scriptum est: fili mi si spoponderis pro amico tuo defixisti apud extraneum manum tuam... ne dederis
oculis tuis sompnum nec dormitent palpebre tue. Palpebre dormitant cum prelatus quod pigritia deprimente non corrigit ea
que in subditis arguenda et corrigenda novit. plene vero dormitant cum nec corrigenda peccata novit vel corrigit
sed dormitando ad plenam dormicionem venitur quia prelatus quodeo quod novit peccatum corrigendum et non corrigit mutis suis
sed dormitando ad plenam dormicionem venit quia prelatus quod eo quod novit peccatum corrigendum et non corrigit initiis suis
corrigentibus adhuc devenit ut non cognoscat malum quod subditi operantur. habeat ergo oculos intus et extra sicut animalia
ezechielis omnia ut se intus videat ne deo displiceat et quod extra prelatus in quo corrigenda in aliis deprehendat.
Subditis vero providendum est ut humiliter faciant quod iubetur ut deum in precipiente contemplentur et tanto circa salutem suam
se habeant diligencius quanto minus circa curam aliorum implicantur ne murmurent de prelatis ne iudicent corporum eorum
ne fiant inde audaciores et irreverenciores. Unde primum Regum 24 Saul ingressus est speluncam ad purgandum ventrem
quia prelati mali malicia intus concepta deducitur ad actum exteriorem quod David non percutit quia bonus subditus lingue
gladio non interficiat eciam et si eum dignum reprehensione inveniunt cum David oram clamidis Saul latenter amputat
et tamen sic super hoc postea modo increpat quia cum in minimis loquuntur subditi contra eos qui ad suas conscientias redeunt re-
putant se reos quia quidem sunt in placacione tolerandi sunt vel est nimium contra eos sed contra deum. De ammonicionibus respicientibus eventum

Sunt eciam ammoniciones respicientes eventum ut infirmitas paupertas similitas pusillanimitas. Infirmis predi-
candum est ut se filios dei sentiant per flagella que tolerant quia quem deus diligit corripit et flagellat
omnem filium quem recipit. Sic necesse est eos laborare in via donec quiescant in patria sua. Sic lapides sic qua-
drantur ut sine sonitu mallei in templo celestis ierusalem in suis ordinibus disponantur ut flagellacio supplicium
referet quod postea modo in edificio concordia caritatis liget. Si ut filii carnis multa sustineant pro terrena hereditate
amplianda quam tamen cito sunt amissuri quanto deus tolerant pro eterna hereditate celesti et maxime cum sic

plati

Infirm

tolerando possint etiam supplicia declinari. Sic ergo infirmitas corporis renovat statum virtutis et medicina sue flagellis et correctionis
declinat fastigium elationis. Unde asina Balaam cui insidebat ipsum impetivit quia angelum vidit quem Balaam non vidit quia eo
flagellata deum intueatur et a proposito malo retrahatur. Si eam pensetur passio Christi qui sine peccato vixit tamen non sine flagello
exivit. Spiritualiter potest omnes infirmitates tolerare. Unde Gregorius: Cur asperitatem tolerat? ut a deo homo toleret flagella pro malis, si tanta
deus ab hominibus pertulit mala pro bonis. E contrario predicandus est sanis ut qui sanitate corporis consequuntur sanitatem mentis ne
postmodum puniantur si salute interim abutuntur, et si nunc deo placere per penitentiam nolunt, tunc volunt sero non possunt. Proverbiorum primo:
vocavi et renuistis, et sic invocabunt me et ego non exaudiam. Gregorius: Salus corporis que ad bene operandum accepta despi-
citur quia sic muneris amissa sentitur et infructuose queritur ad ultimum que cognito toto tempore utiliter non habetur. Unde Salomon:
Ne des alienis honorem tuum et annos tuos crudeli. Hoc est ad ymaginem dei et similitudinem conditus non debet se subdere demonibus
et tempus vite ad voluptatem corporis expendere, qui sunt alieni et crudeles quia sunt a deo alienati et nobis inferre mortem parati.
Pauperibus danda sunt verba consolationis quibus coquuntur et purgantur in camino paupertatis ut sic obtineant divitias eternitatis.
Si tamen pauper superbus fuerit, tunc ferienda est et increpanda maior superbia pauperis que non invenit nomen occasionis quam tum
sicut pauperis censum, hoc tum divitis fastum. E contrario danda sunt divitibus verba que imprimant eis timorem et deprimant elationem,
divitias temporales quas habent diu tenere non valent. Si tamen dives
Unde dicitur: Ve vobis divitibus qui habetis hic consolationem vestram. Si vero fuerint superbi, tamen quoque blande est cohortandus quia inveterata
fuit, tumidus mulcendus est et nutriendus dulcibus verbis, et medicorum blanditiis sepe curantur infirmorum insania
et dura vulnera sepe mitigantur et mollescunt per fomenta lenia. Dulcis locutio est cithare dulcedo. Aliter tum proponuntur eis res plures.
Unde David citharizabat et Saul sanus habebat.
que sunt proposito congeneres ut ipsi a se ipsis iudicentur et de gladio proprio feriant. Sic Nathan David arguere venit et
de causa pauperis contra divitem iudicium querebat ut sententiam prius diceret et postmodum reatum suum cognosceret et contradicere non posset.
Unde audacem regem per confessionem ligavit et postea per incre-
cum ipse iudicium dictasset. Considerabat enim peccatorem et tamen regem. Unde Gregorius de Nathan ad egrum medicus venerat,
cones? ferruit. Sic vulnus tumidum ungitur et postmodum subito pungitur. Unde Gregorius: de Nathan ad egrum medicus venerat
secandum vulnus videbat sed de patientia egri dubitabat. Abscondit igitur ferrum medicinale sub veste quod eductum subito fixit
in vulnere ut secantem gladium sentiret eger antequam cerneret, ne si ante cerneret recusaret. Servis dicendum est ut humilitatem
sue conditionis respiciant, dominos non despiciant, ne deum offendant sue ordinationi contradicant. Dominis vero sub iugo
sibi subiectos non despiciant. E contrario dominis dicendum est ut se equales fore cognoscant conditione nature
sibi subditos, quos suos omni honore arbitrentur, et quod in veritate fidei et caritatis et sacramentorum deum vivere ut se
primitus instituit, et quod habent unum dominum super se quem et quo in veritate fidei. Tristes amonendi sunt de eterno gaudio ne desperent quia cum consolatione dispon-
sibi mens inveniunt sibi corrumpunt. Tristes amonendi sunt de eterno gaudio ne desperent. De
ad maturitatem habent. E contrario letis predicandum est de suppliciis et represanda presumptio. Habent enim lupum aggrediendum. De
amonicionibus respiciens intuitu
Vult etiam amonicionis respicientes intellectum ut sunt ruditas simplicitas per amonicionibus respiciendum intuitu
usitatis nimia humilitas. Rudes et hebetes amonendi sunt ut ea que nesciunt et sancte tenent sancte appetant et ad
veram sapientiam tendant et exempla non arguta illis proponenda sunt ut se gubernent. E contrario vero monendi sunt sapientes
ne superbiant sed sapientes stulti fiant et stultam sapientiam deserant. Et sic proponenda sunt argumenta rationis sicut Christus aliis.
Simplices amonendi sunt ut interdum falsa proferant sed aliqui vera taceant. Unde dominus: Multa habeo vobis dicere sed non potestis
illa portare modo. Sit cum simplicitate prudentia ut et sint sapientes in bono, simplices autem in malo. Ut simplicitas
columbina acuatur prudentia serpentina. E contrario amonendi sunt duplices ut amoneant vborum cavillaciones et errores
detestaciones quia quidem pretendunt velamina ut occulent apta peccata. Oportet eos labor laborum et sic ericius se totos
devolvunt. Quidem enim rapitur ericius caput et pedes et corpus videntur sed cum apprehensus fuerit se in speram colligit pe-
des intra subtrahit caput abscondit et inter manum tenentis totum amittitur quod ante totum sic videbatur. Sic et quibus
deus videtur ergo peti et nequitia operis sed ita se abscondunt defensionibus suis ut totum remaneat peccatum involutum.
Ubi habent fovea ericius et dupli-
ciores conscientie et illudant hominibus tergiversatione pure defensionis sic scribitur. Ubi habet fovea ericius et duplices
cess tanto gloriantur se prudentiores quanto sunt astutiores de quibus Zophar dicit: Dominus super omnes civitates munitas
et super omnem angulum excelsum consumitur quia correctionis iacula non recipiunt et se duplicitate defendunt. An-
guli excelsi sunt quia sicut angulus duos intra se replicat parietes ita simplicitatem veritatis pervertunt per suas duplicitates.
Pusillanimes qui verba scripturarum recte non intelligunt dicuntur. Aut qui recte intelligunt sed non humiliter loquuntur. Qui non
recte intelligunt amonendi sunt ne vinum quoddam tantum in venenum et medicinam in plagam et lucem in tenebras du-
cant. De superbia inflati volunt se videri sapientes ut veritatem tollant et inducant suas opiniones et novitates
de quibus propheta: Devenerunt prognatos galaad ad dilatandum terminum suum. Et quia metes fidelium testimonio veritati
subtraunt qui de veritate aliquid acceperunt, perversa pravitate puniunt et sancte sibi nomine contendunt. Ideo de tollenda
iam gloria moneatur quia si abscedat radix elationis arescent rami pure assertionis. E contrario qui quod recte intelligunt
humiliter non loquuntur amonendi sunt ut prius quales sint contemplentur, imperitus est medicus qui mederi aliis appetit
et vulnus quod nescit. Unde amonendi sunt ut prius apponant sibi medicinam et corpus concordent verba et facta
et si que proferunt esse se non habent quia de alienis et non de propriis timent. Proverbiorum V: Bibe aquam de cisterna tua. Hec.

ad cor suum redeat ut plus ipse bibat et tunc predicando aliis fundat. Unde Salomon: deriventur fontes tui foras, hoc est per infusionem
tuam aliis effundas. Nimium humiles sunt qui preesse sciunt et pro nimia humilitate nolunt. Qui tenendi sunt sicut qui verbum predicationis
dum prestantibus subtrahunt, animabus morientibus vite remedia abscondunt, frumentum populos attendit et ipsi tempore necessitatis frumentum
abscondunt. Unde in Proverbiis: Qui abscondit frumenta maledicetur in populis. Gregorius: Quisquis maledicitur qui in solius cul-
pa silencii pro multorum quos corrigere potuit pena dampnatur. Maledicti sunt qui prohibent gladium suum a sanguine, qui cum
sint medici et cognoscant vulnera, incisionem sermonis verborum negligunt adhibere curare. Talentum celatum qui erogare nolunt
cum sua dampnacionis annumerant. Unde clamat Ysaias: Ve michi quia tacui. Et David: Iusticiam tuam non abscondi in corde meo, veritatem
tuam et salutare tuum dixi. Exodi 32: Ponat vir gladium super femur suum ut carnis delectationes in se reseret et
tunc proferat predicationis verbum. Et sequitur: Ite et redite de porta usque ad portam per medium castrorum, hoc est de vicio ad vicium
per quam mors ingreditur ad animam, sive timore sive favore in peccato districtant sive acceptione personarum. E contrario quidam nunc preesse sciunt
nec etate sunt et tamen volunt. Huiusmodi sunt ne perdant perdere quod acquirere possunt oportuno tempore. Nam si avicule antequam
alas habeant volare appetunt, inde deorsum corruunt unde sursum ascendere potuerunt. Corruit edificium si nondum
solidatis parietibus imponatur pondus tignorum. Non vivunt puerpera que eiciuntur ex utero matris informia. Sedete vos
in civitate quousque induamini virtute ex alto. De hoc supra require. De admonicionibus respicientibus affectum etc.

Sunt eciam admoniciones respicientes affectum, et hec duplex vel secundum peccati progressum vel secundum diversitates peccatorum. Secundum
peccati progressum quantum ad cogitacionem, locucionem, actionem, consuetudinis obduracionem. Sunt enim quidam qui mox solent
ut non perdat in opere motus mentis, et tamen iam perfecta culpa est ex reatu cogitacionis. Unde qui peccata cogitacionis deflent

peccatum cogitacionis

huiusmodi sunt utrum delectacione tantum an etiam permanent consensu considerent. Et in delectacione consideret utrum fuit subita vel de
liberata, et de consensu utrum fuit in actionem optinerent si facultas suppeteret vel tantum circa delectacionem iniciatum. Nam ut dicit Gregorius
in pastorali c. lii: peccatum tribus modis perpetratur: suggestione, delectatione, consensu. Hostis prava suggerit, caro se delectationi
subicit, spiritus victus delectationi consentit. Primum in serpente, secundum in Eva, tercium in Adam factum fuit. Consensus autem in opus
mortale apud deum non iudicatur culpa cogitacionis sed operis iniquiorum, quia ut dicit Gregorius: Et si rerum tarditas foras

consensus

peccatum distulit, iam hoc consensionis opere vos implevit. Tamen in hoc casu non sunt terrendi homines ne frangantur, quia
sed eo citius peccatum cordis abluunt quo hoc opere ad opera non prorumpit. Excogitata nequicia citius solvitur quia effectu operis
districtius non ligatur. Unde sollicite considerandum est quomodo iniquum peccatum perpetratum est ut secundum mensuram culpe sequatur mensura
lamentacionis et pene. E contrario qui superaddiderunt opus optineant secundum debitum perpetrati operis solvant in opere satis
factionis. Psalmus: Potum dabis nobis in lacrimis in mensura. Huiusmodi sic monendi ut ante oculos peccata reducant et in quo modo
agat ut corda dei videri non debeant, et singula queque commissa considerent ut successive de singulis doleat
secundum id: Divisiones aquarum deduxerunt oculi mei, quia singula peccata singulis lacrimis diluimus. Quia sic vide non possumus
Considerandum sunt in spe venie. Anima enim nos iudices peccatorum constituit. Tunc signum est quod deus per se ipsum nos
punire non appetit. Unde Paulus: Si nos diiudicaremus non utique iudicaremur. Io. in confessione preveniamus faciem eius. Sed
cavendum est ne sic fiducia habeatur ut presumptuose torpeant. Sicut Genesis 34: Egressa est Dyna ut videret mulieres

fiducia nimia

regionis illius, quia mens sua negligens et aliena minimum curans extra se vagatur et opprimitur. Dum a dyabolo corrumpitur
et retinendo eam in culpa ipsam agglutinat, tristem quia blandiciis delinit, quia dyabolus fiduciam salutarem et flagrantem secunda
suggerent ut qui nunc gaudet in delictis tunc plenius obviant supplicio. Modo enim aliorum facta commemorans non
nichil esse quod perpetratum est, modo multa dei proponit, modo tempus subsequens ad penitendum promittit. Huiusmodi
sunt eciam loquaces qui contra multiloquio parant. Mens enim defluit sicut aqua, illud repetit unde descendit. Unde

loquaces

sursum est colligit. Quot ergo verba superflua loquitur, quia tot rivis extra se ducitur et infra dispergitur. Et quia murum
silencii non habet, civitas inimici iaculis patet. Quam dyabolus sine labore superat, quia contra seipsam ipsa per multiloquium
pugnat, et de ociosis ad noxia verba delabitur ut prius aliena loqui libeat, post modum detractionibus mordeat,
deinde ad apertas contumelias lingua erumpat. Inde seminantur rixe et faces odiorum, quia qui dimittit aquam fluxum
lingue non refrenans caput est iurgiorum. Vitentur ergo verba ociosa de quibus in die iudicii est racio reddenda. Est
autem verbum ociosum quod caret racione iuste necessitatis aut intencione pie utilitatis. E contrario nimie taciti caveant
ne cogitaciones in mente ferveant quanto amplius silencium servant, que tanto largius quoque fluunt quanto securiores
sibi videntur quia foris reprehendi non possunt, et inde superbiunt quia frangentes silencium quasi infirmos despiciunt.
plus timeat ex cogitacionibus dei iudicium quam ex sermonibus reprehensionem proximorum. Unde videat non solum quales
deum sic foris ostende sed quales intus conspicabiles, ut omni custodia custodiat cor suum, quo nichil est fugacius,
quod toties fugit quoties per pravas cogitaciones defluit. Psalmus: Cor meum dereliquit me. Sed redit cum cogitacio restringitur.
Secundum id: Invenit servus tuus cor suum ut oraret te. Et sic vulnera clausa plus cruciant, quia putredo que fluit intus que
erat dolor ad salutem aperitur. Ita tales si quid sustinent a proximis tanto acrius cruciantur quanto minus loquuntur. Vocis
eciam medicamine utrorumque saluti occurritur, dum ab eo qui infert actio prava compescitur et ab eo cui infertur doloris
fervor aperto vulnere temperatur. Cum enim mala proximorum vident et tacent, vulneri medicamine subtrahunt quod

turre debuerit. Vn no est lingua insolubilit obliganda s; districte frenanda nec patet ipsa ori suo porta parente s; ostium caute
ne labiis quod apit et claudit quia loquimur et tacemus tempibus oportunis Sapiens enim usque ad tempus tacebit q est tempus loque
di et tempus tacendi. Admonendi etc sunt qui minima perpetrant et qui g'ma. et qui bona non inchoant et q non continuant inchoata
Illi enim qui minima perpetrant sepe timeant ne mor et si non trahant quia pondere gutte replent flumina scintille trahunt incendium
et hec agit sentina latens crescens quod procella patens saviens Petrus damianus in sermone de vicio lingue Quid mihi
bing qui pena levis tu si in illorum ut penarum innumerabilis multitudo rogeretur. nate est ut portantes terrium velut
sub grandi lapide pressa frangatur. quo brevium sparsis tenuis et rara gutta distillat [illegible] si vas sibi esse spacio lon
giore permittit. ita plenum ac si profluens unda distrait inveniunt pue s; innumere [illegible] superbi pharaonis egypti
superave virtute Breve tempus est hora s; dum hora hore continua successione coniungit totumque vite nostre cursum implet
[illegible] que [illegible] membrorum per stabiem [illegible] s; et multitudo sic et grande [illegible] necat et q modica [illegible] paulatim
coniuncta sunt que [illegible] membrorum per stabiem [illegible] culpa dum q nulla credit eo peius quo et securius in usu tenet Illi vero a primis
decidit Considerent etiam hec q minor culpa dum q nulla credit [illegible] fiat eis via ad foveam [illegible] culpe quia qui
se custodiunt et magna peccata fugiunt timeant ne elacio [illegible] fiat eis via ad [illegible] et cadendo discunt non fuisse
elati nimium boni custodiam [illegible] culpis maioribus obruunt et cadendo discunt non fuisse
[illegible] Illi vero bona non inchoant [illegible] ut
[illegible] ut mala immensa cor [illegible] quod minima bona [illegible] Illi vero bona non inchoant indiget ut
[illegible] steterint ut mala immensa cor [illegible] quod minima bona [illegible] elevare se non queunt qui nesciunt q
audiunt eis q vana sunt illa q diligunt et tunc [illegible] q utilia sunt q [illegible] Ut elevare se non queunt qui nesciunt q
tenebit et qui dolorem [illegible] non sentit salutem non querit tunc discunt vel bona querere qui [illegible] se fla in
[illegible] et qui dolorem [illegible] non sentit salutem non querit [illegible] supplicium quod modo libet mors [illegible] subiecit
vacuum [illegible] Audiunt eis q modica est delectacio [illegible] s; eternum supplicium quod modo libet [illegible] edificare et plantare
et quod dolet [illegible] in supplicium [illegible] Vn [illegible] [illegible] evellere et destruere deinde edificare et plantare
[illegible] ligna [illegible] ut in edificium [illegible] ponat s; tamen non repente in fabrica ponitur nisi prius eius
[illegible] virtutis [illegible] et quanto magis [illegible] altius in edificio levatur Illi vero inchoata bona non continuant [illegible]
viciosa vulneribus [illegible] et quanto magis [illegible] fuerit [illegible] decrescit [illegible] enim [illegible] est sicut navis in aqua
[illegible] q si quod [illegible] fuerit non crescit etiam quod fuerit [illegible] decrescit [illegible] Illi autem mollis et dissolutus est
[illegible] non permittit s; ad [illegible] relabitur nisi ad summa conetur Illi autem mollis et dissolutus est
que in uno loco stare non permittit s; ad [illegible] relabitur [illegible] destruit melius fuisset eis et tolerabilius
in ope suo frater est sua opera dissipantis q qui bona recepta non perficit destruit melius fuisset eis [illegible] tolerabilius
via recta non accipere q post accepta post tergum respicere hic est in ope desistere et tepidos evomi quo [illegible] ore .
Calidus enim est qui inchoat et consumat Tepidus vero qui inchoat et non consumat frigidus q nec inchoat nec consumat
Admonendi sunt etiam obdurati Timidi autem obdurati [illegible] adeo q non [illegible] a culpa [illegible] pertinacia quibus vero
q non [illegible] pena illata Obdurati [illegible] per pertinaciam [illegible] est q plus de se q debeat sentiunt [illegible] alienis
consiliis non acquiescunt nisi enim se meliores ceteris estimarent [illegible] consilia sue deliberacioni non postponerent
et q pertinacia nascitur [illegible] superbia monendi sunt ut elacionem suam agnoscant [illegible] vincere studeant ne dum
aliorum rectis suasionibus foras despiciunt teneantur a superbia intus captivi Considerent q dei filius ut [illegible]
[illegible] nobis fugiende voluntatis non venit ut propriam voluntatem faceret s; eius qui misit eum patris [illegible] est [illegible]
[illegible] quos se negligunt et levitate cogitacionis a suo [illegible] deficiunt [illegible] quod sunt attendentes non considerant
stantibus quos se negligunt et levitate cogitacionis latea mobilis aura [illegible] [illegible] vero [illegible] levitate [illegible]
omni vento dortive nec cor in tot mutabilitatibus [illegible] et prius [illegible] levitas [illegible] a corde tollatur q tunc fabricata [illegible]
[illegible] talium [illegible] est ut [illegible] roborentur et prius [illegible] levitas [illegible] cogitacionum [illegible]
speratur ut locus solidus [illegible] in quo fundamentum ponatur [illegible] prius mentis levitas teneatur [illegible] inventiones
stancia non vitetur Obdurati etc moneantur qui per flagella non corriguntur et tanto fiat eis acriores [illegible]
[illegible] sunt [illegible] reducantur quo [illegible] ad timorem reducantur quo [illegible] ad
[illegible] sunt [illegible] Curavimus babilonem et non est sanata Curavit babilonem et non
[illegible] Vn in [illegible] flagellatum corripitur [illegible] de [illegible] correccionis nec flagellis correpcionis reducitur ad statum salutis
sanatur q [illegible] in confusione [illegible] omnes isti qui [illegible] et plumbum in medio fornacis [illegible] quod
Vn ipsa [illegible] est [illegible] domus [illegible] in [illegible] omnes isti qui [illegible] et plumbum in medio fornacis [illegible] quod
persis [illegible] ceteris metallis plus reddit [illegible] in [illegible] quod argentum videtur [illegible] quo per
[illegible] inpeting [illegible] malicia In plumbo quod [illegible] pondere [illegible] q in [illegible] ponit [illegible]
[illegible] ut [illegible] nocendi malicia nec [illegible] et [illegible] multo labore sudatum est et non
[illegible] quo ea minima rubigo eius neque per ignem q ignis [illegible] non purgat [illegible] rubigines [illegible]
[illegible] q sepe corriguntur per dulcia qui non corriguntur per aspera et
cum [illegible] flagella non corripiuntur dulcia [illegible] q sepe corriguntur per dulcia qui non corriguntur per aspera et
ad salutem [illegible] aqua tepida [illegible] quos fortis pocio curare non potuit et tumores et [illegible] q non sunt
curata [illegible] curata sunt olei apposicione et dura adamas [illegible] non recipit q levi [illegible] sanguine mol
lescit [illegible] sunt qui corriguntur a culpa q timent supplicia [illegible] est ne magni ponderis reputent bona temporalia
cum mali etiam [illegible] ut timeant mala presentis pene cum videant bonos [illegible] s; timeant penam eternam
non timore servili s; timore qui est cum [illegible] Vnde ille est de quo [illegible] caritas foras mittit timorem

Et iste est de quo apostolus Non accepistis spiritum servitutis iterum in timore sed spiritum adopcionis filiorum etc. Qui enim si penam non metuet cul
pam perpetraret nescit mens quam libertatis quam ligat servitus timoris. Qui enim ideo bona facit quia timet penam vellet utique non esse
ut auderet committere culpam unde ipse sibi testis est quod coram deo perdidit innocenciam. De amonicionibus respiciendis diversas species morbi p[eccatorum] p.
Dicit etiam amoniciones respiciendas diversas species morbi peccatorum septem. Gulosis dicendum est quod caveat ne eos gula
ad luxuriam corruat. Cauta mentis levitas quia oris loquacitas gulam sequatur aspirat. Et immoderatam
loquacitatem oris ondit tractatus divitis qui lingue specialiter petebat refrigerium quia loquacitas scurrilis fuerat gule petitum
levitatem operis que sequitur gulam attende sedit populus manducare et bibere et surrexerunt ludere. Luxuriam que sequitur gulam
dicit princeps coquorum destruxit muros ierusalem quia dum venter ingluvie tenditur virtutes anime per luxuriam destruuntur et dum
sacietate venter contenditur aculei libidinis excitantur. Contrario dicendum est abstinentibus quod abstinenciam sepe comitatur aut scilicet
impaciencia unde petrus ministrate in abstinencia pacienciam. Sepe vero superbia unde apostolus qui non manducat manducantem non iu
dicet. Et phariseus luce 18 Ieiuno bis in septimana. Unde amonendi sunt de paciencia. Nulla enim victoria est si caro per abstinenciam vincatur
et spiritus a carne per impacienciam vincatur. Aliquando vero vana gloria sequitur abstinenciam eo quod in abstinencia superat impacienciam et perit
bonum pereugens vicium. Ideo videat abstinens quod hanc virtutem custodiat sine remissione sine elacione ut contra apud deum
hanc esse magnum meritum ne a superbia valeat dissipari. Sed enim virtus non per se sed pro aliis collaudatur ysa. Nunquid tale est ieiunium
quod elegi sed frange esurienti panem etc. Subtrahunt ergo ventri quod conferunt pauperi. Alioquin non ieiunat deo sed sibi. Contra dicit
nunquid ieiunium ieiunastis michi et cum comedistis et bibistis nunquid non vobis comedistis et vobismetipsis bibistis. Luxuriosis vero dicendum
ut timeant mare saltem post naufragium ut bona ne quam non servaverunt integra saltem resarciant scissa. Quia multi se custo
dientes meliores secundum duxit adveniam. Sed vero neque post dampna resipiscentes meliores quos sic duxit ad infirmum. Considerent
quanta pietate deus eis sinum pietatis aperit qui non cessat vocare post culpam. Unde ysa. Erunt oculi tui videntes preceptorem
tuum et aures audient verbum post tergum monentis. Vidit adam dominum loquentem sibi vertit dominus tergum recedendo ab eius
mandatis per contemptum sed deus ad revocandum hominem legem dedit angelos exhortatores misit in carne apparuit. Ergo post tergum
stans nos amonuit quod etsi tulit anime peccatum facit cum post culpam ad se redire suadet. Aviosos renovat commissa non p.
respiciat renitenti gremium parabit. Contrario dicendum est castis ut quanto stant alcius timeant magis casum quia quanto stant in
loco eminenciore magis impetuntur ab hoste qui ardencius erigitur cum despicitur et maiore dolet quod ab integritate
carnis fragilis superatur. Considerent premium virginum quod dictum sit canticum nolebam. Gregorius singularis agni canticum
cantare est cum eo in perpetuum per cunctis fidelibus de carnis incorrupcione gaudere. Quod electi ceteri audire possunt dicere non
queunt quia per caritatem in illorum celsitudine leti sunt. Quamvis ad eorum premia non assurgant. Ex preeminencia status non se
extollat super coniuges quod quosque precellunt eos per bonas actiones. Sed in ysa. Erubesce sydon ait mare. Sepe enim
virgines cum minus aspiciunt in se quod defleant confidentes de innocencia remittuntur sed copula carnis corrupti quanto
in se vident amplius quod defleant amoris incendio inflammantur et fit deo gracior vita post culpam amore ardens
quam innocencia securitate torpens et plus terram diligimus que post spinas exercitata fructus uberes protulit quam que nullas spinas
habuit sed tamen exculta sterilem segetem gignit. Sub examine enim iusti iudicis mutat multa ordinum qualitas actionum.
Valet enim carbunculus preferetur iacincto. Tamen iacinctus ceruleus prefertur pallenti carbunculo. Sic multi in deteriori statu sunt
meliores et in meliori sunt deteriores. Avaris ergo dicendum est in mt 25 quod in ignem eternum mittentur qui non fecerunt
opera misericordie. Et si tanta pena puniuntur qui sua indiscrete tenuerunt quanta punientur qui aliena rapiunt. Dum auget
opes auget peccatum negligit et more animi captus cum escam tricenatorum respiciat ancipit conspicit laqueum peccati quo
strangulatur non agnoscit et per presencia lucra futura dampna non attendit. Non attendens quod heredibus ad quam
festinatur in puncto in nominis sui sublimitate carebit quod qui per avariciam sua multiplicat sinistre proximum et cum co
peccat sed quid prodest homini si totum mundum lucretur anime vero sue detrimentum paciatur. Prius enim vita est transitoria dum
non stat in ea mors instat repentina. Divicie relinquuntur et dicarezima deferuntur. Contrario misericordibus dicendum est ne
superbiat quod sua erogat ymmo aliena dispensat sed timeat ne commissa indigne distribuat. Et ut dicit gregorius ne
ulla quibus quedam ne per multa quibus pauca ne pauca prebeat quibus impendere multa debuerit ne precipitacione
hoc quod tribuunt inutiliter spargant ne tarditate petentes noxie crucient ne recipiende hic gracie intentio subrepat
ne dati luminis laudis transitorie appetitus extinguat ne oblatum munus quedam tristicia obsideat ne in bene
oblato munere plus quam oportet hylarescat ne sibi quicquam cum totum impleverint tribuat et plus omnia prius quam peregerint perdat.
Similiter etiam divites cum fame crucient pauperes indutum hystriones id est opus misericordie cadunt obliquitates. Non enim
peccatori dandum est quia peccator sed quia homo ut in eo tamen persequimur culpam diligamus naturam. Caveant ergo ne sic peccata elemosinis
se redimere credant si tamen a peccatis non resipiscant. Anima enim plus est quam esca et corpus plus quam vestimentum et ideo qui
anime vel corporis iniquitate polluuntur licet temporalia pauperibus largiantur et quod minus est iusticie obtulit et quod magis
est culpe commisit. Sunt tamen qui nec aliena appetunt nec sua distribuunt qui sic se innocentes putant quia bo
que de terra gravi deus pro omnibus facit nasci quod privata sibi usurpant. Unde tot pene quoque perimunt quot morientium

paupm apud se subsidia abscondit Iusticie em est indigenti ministrare que reddis et qd suum est ut tu sit sit s'meaz
q' sui iusticiam et debitu qui dispsit dedit pauperibus iustia eius manet in seculum seculi Alioquin tales sunt sicut ficulnea male
dicta que no fructificat sed terram occupat et qd prodesse multis potuit inutilis fiat et securis ad radicem arboris po
sita que no fructificat sed terram occupat et qd prodesse multis potuit inutilis fiat ... que pietatis viditate arridere no tales conventur
vt arbor q fructu no facit excidatur Arbor arida in igne mittitur que pietatis ... Et ite deo ... decimas
No go dicat homo ... aliena no ... et si opa mea no faciunt ... pensa decimas Et ite deo ...
fuerunt q dauit ... hostia mea reddit nec deo ... ut pium redemptione ... offerunt ut diues epulo a
liena rapuisse legitur sed ppris infructuose abutebatur Sed tu qui tenuit sua et rapuit aliena qbus de largitate
auaricia nascatur et petorum seges que ... virtute seminatur qui rapuit qd erogetur qui prius debuit ... sua et
deinde no ambire aliena ... radix culpe vt sciant ... possidendi ... dispone et tunc ... spina
auaricie Et si em debeas ... petis ... facere no tm p ... facienda ... qd tu no est ... dulcedinem sed pestifere
radicis amaritudine qui offert sacrificium ... pauperis qui qui victimat filium ... Tales quia tenuit
pensat et qui incede ... sed quia rapuit ... et culpas no ... et in ... pensat
pensat et qui ... sed ... medendum est ... suas duas ... passionum iracundie sustinentes siue im
mittunt quas ... iracundie medendum est ... sustinentes qs furor agitat in precepis ignorant
pacientes siue discordes siue iurgia seminantes Iracundiam no sustinentes qs furor agitat in precepis ignorant
quid vati faciunt et cu alys ... impellente eos ira in ... vesaniam subditorum tranquillitate confundit
et iram sua reputantes zelum iusticie qui recti ... fallunt zelo et ... audacia quo ... tegitur sub virtutis pallio
et ab eis ... furor qd est verus furor ... est vt ... emulacionis adiungat mansuetudine ... reciperent
et ab eis ... furor qd est verus furor ... no est qui in mansuetudine ... emulacionis aut in ...
spm sctm in igne reciperat in columba ... spu sco plenus no est qui impacientes ab alys illata tolerant, et iracundi
lacionis ardore perdit virtute mansuetudinis ... ira ab impacia q ... furore ut attendit salutari
qui tolerant alys no dissilant ... declinandi ... tranquillus ... liberam correctione recipiunt vn Abigail no
docuit sed cu ad se redeunt quanto se videt tranquillos ... nequit declinari qui alios nimis impetuit caute
arguit Nabal ebrium sed digesto vino sobrium ... declinari ... hasta ... in inguine et occidit
sub feriendi sic Abner Asael insequente et declinare nolente aversa hasta ... non ... est persequentem
Iracundiam em p furoris ... incedente tolerare et ... iacula verborum no ... gladio ... qui qd tu
nolle ferire Et abner ira desistere nolente subsistit aversa hasta no recta neque gladio ... qui predo
tranquillitatis est talibus ... est ut verborum impetu velut gladio ... sed cu tranquillitate subtiliter qui predo
sub pungendi Et Azael ita ... mortem qui ... a furoris sui impetu sub leni ... replent qui sunt sibi
moriunt Econtrario timeat nimis mansueti ne p nimiam resolucionem emolliat discretionis rigore ... eos re
cepisse spm sctm in columba et igne ... em paulus amonet de mansuetudine Thymoteum q de discretione tytum
qui tytus est spus mansuetudinis ... thymoteus ... adhibebat ... alter ... Magnus quippe ...
cepte exercitus colonus ... palmites ut crescere debeat rigat Alios cu plus iusto crescere conspicit resecat ne aut
no crescendo fructus no ferant aut immoderate crescendo qd protulerunt amittat Sed et impacientes ... dicit
vt spm ... qui ... impulsu ... quida qui alienati ... q postea ... recognoscunt ...
niso impetu destruunt quecumque ante bene fecerunt Et qui doctrina viri p paciam noscitur et cautus paciens esse ...
ut caritate sit ut doctus esse vir impaciens ... Et p impaciam ... ad superbia efferuntur qui ... sustinere
desperatoris ... detegendo se in ... glat ... in altari dei fossa ... est ... vt in ea finetur sup
posita holocausta qui mens electorum paciam custodit ne mota vero impaciencie perdat bona q fecit Melior est
em paciens viro forti et p paciam ... possideri paciens em superat ... et sibi subiciat ... Et e contra
p impaciam ... et amittitur possidere qd ... et p impaciam agitati ... ut foras ... spes
perforatur Econtrario dicit est pacientibus ne doleat ... paciam ... ne vnde apparent ... modo ul
pp ... in ... a ... et sic ... culpa quanto est sub virtutis spe palliata diligat ... caritate quod
tolerat ... multos viros ... est cora ... multos tolerare sed ... est ... Di
lige. ... solu sacrificium accipit qd ... in altari boni opis flamma caritatis incendit vn Augustinus
dns ypocritas qui habent trabem in oculis ppris et videt festucam in oculis alienis ...
sepius molem malicie et tunc eos arguere de impaciencie lenitate Et quia pacientes tolerant mala vel cum
impetu audiunt ... tu ... erogant Et paulopost ... illata ... ad ... reducunt paulatim ...
dolet et mansuete ... et arguit ... incipit et vnde vicerunt ... vincunt ab eodem post motum
vicerunt sustinendo vincunt recogitando et ... inflammando vicerunt ... publice vincunt ...
insidiis in occulto qui ... merore tales conturbat ut ... de ... de pacia ... no ... dysse
no reddidisse ... dolet et ... p ... exemplo ... dissilant ... a

languore si moriuntur lenta febricula supveniente et tanto magis congaudebat diabolus quanto magis dolebat quod prius fuerat superatus Sunt
etiam amatores fraternae unitatis servantes unitatem spiritus in vinculo pacis sunt et soliciti ut per omnia uniantur per concordiam et ad unam pertingant
gloriam Concordet cum eis quos vita precellunt sua sustentent quia si concordia quoque faciunt prodest Si enim glutones quia
sunt ceteris abstinentiores eos contempnunt et ab eis se dividunt laudant deum in tympano ubi pelles sicce resonant
pressae sed non laudant in choro ubi voces societate non concordant Si precellunt sua et se ab aliorum unitate separant
communi esurientium sunt sal et pacem non habent Sed si gregem dat sal sine pace non est virtutis donum sed dampnationis languentis Contempti
qui aves volando fugiunt vel animalia bruta pascuntur ut hoc vocalis psalte quod habes ad concordiam informetur.
Exinde qui pacati sunt sic pacem putent teneant ut perpetuam non amittant quod fit cum arguuntur prius quod pacem metuunt — ne
temporalem quia timent foras iurgia suscitari contra deum suum qui super multos diu sustinebat prius odio odiens illos
et inimici facti sunt quod diligebat quod facti sunt persequentes et incipiebant quod fecerunt pacem enim temporalis vestigium est eterne
pacis sed stultum est in pulvere vestigia impressa diligere et illum a quo impressa sunt non amare Correptionem iniusti
committere non debent quia temporalem pacem turbari timent quam tamen non turbat sed videntur turbare propter verborum incertum
Sunt etiam seminantes discordias amatores ne sequatur apostasia diaboli qui prius auspex ad deum intus tendit et foras
postea iurgia suscitat seminat sic scriptum est vir apostata omni tempore iurgia seminat Ymo si filii dei vocabuntur
pacifici qui seminant discordias filii diaboli sunt et caritatis inimici et dum unam nequitiam perpetrant ab humanis cordibus
cunctas virtutes simul eradicant dum caritatem que mater omnium virtutum est seminantes discordiam necant Exinde ca-
veant pacifici ne reprobis sunt uniti et ne per cohabitationem uniantur mali quia sicut multum nocet cum unitas deest
bonis ita multum nocet si unitas non deest malis quia bonos tanto deterius deprimunt quanto magis uniuntur mali
uniti sunt Unde paulus inter phariseos et saduceos ponitur divisionem allegans se phariseum et provenit mortuorum uniuntur
Unde de pluribus auctoritate quod membra communi eius consciencia Item invidis ostendenda est corporis caritas qui meliora de
proximi deteriores sunt quod alieno profectu deficiunt alieno gaudio contabescunt Si enim aliena bona quae nec
habent ut habere possunt diligerent diligendo sua facerent omnia quae electorum sunt haberent et modicum laborarent Nam uniuntur
in corpore omnia membra et quia tenent officia sed mutuo famulantia Filii diaboli sunt invidi quia zelo perdidit et hoc
tanto invidet per invidiam Cayn meruit dampnationem Consumatus hoc est putredo ossium sicut sanitas cordis vita carnium
quia sicut mentis innocentia que fortes infirma sunt quoque roborantur ita per invidiam ante dei oculos pereunt que humanis oculis
fortia videntur Exinde doctus est benivolus ut sic bonis aliorum delectentur quia corporis bona ducentur diligendo laudes
imitando multiplicent valde enim pereamus si aliorum bene gesta non diligimus sed parum aut nichil meremur si que
diligimus pro posse non imitamur Alioquin erimus sicut histrionum spectatores quibus placent ludicrae artes Accidiosis
ostendendum est quod hoc vicio mentis operante contemplacio cum dormitat anima prae tedio Caveat igitur eiusmodi ne sompnio
tela elisis concidat neque de claustro quod repulsus sub pretextu pietatis coloris abscedat Caveat ne bona agenda per
dilationem amittat ne si non agat cum possit non valeat cum voluerit Pigredo enim inmittit soporem et anima dis-
soluta esuriet quia negligendo perdimus bone actionis utilitatem et stimulo voluptatum fames Et propter frigus piger
arare noluit sed non dabitur ei cum in estate mendicabit Solet enim qui nolunt bene agere quedam difficilia proponere quedam
incaute formidare Sed qui modo in bono opere non consudat cum sol iudicii fervencior apparuerit frustra regni aditum
pulsabit postulabit et non accipiet quia estate mendicabit Exinde qui sunt precipites tempus bonorum actuum preve-
niunt pervertunt quia quid cum agant non inspiciunt et post actum quod sic agi debuit non agnoscunt quorum gressus pal-
pebre non precedunt quia bonum opus consilia non preveniunt gressus tendunt oculos claudunt iter conficiunt non multum
prevident ideo corruunt quia ubi debeant pedem operis figere per palpebras consilii non advertunt Superbis dicendum est quod
nichil est elatione deterius a qua initium sumpsit omnis reatus ideo perdicionis nostre sua est superbia diaboli et argumen-
tum nostre redemptionis inventum est in humilitate Christi Cum ergo se per humilitatem deiciunt ad dei similitudinem descendunt
Cum vero per superbiam se erigunt in imitacionem diaboli cadunt Consideranda sunt etiam laudis quedam fomenta ut superbi cor-
ripiantur dum quedam que sunt in eis bona aut possent inesse laudantur Sic equi indomiti prius tanguntur
manu blanda et post subiciuntur per flagella nec datur pocio amara nisi melle circumlita Sic superbi dum
recipiunt sermones quos diligunt correctionis recipiunt quas oderunt et tunc maiorem habent locum cum undique indiguerint res-
pectum ad profectum aliis Sic moyses alliciebat ietro qui populo dei profuerit ut eos duceret per desertum Certum est enim
quod ille qui regebat divino consilio et omnis fovebat presidio non indigebat auxilio alieno Titulus septimus
Septimus titulus huius sexte partis de dilatatione materie facultate quod fit septem modis et primo de modo diffinitivo
ubi diffinitur secundum septem modos De modo diviso ubi non septem dividuntur Ciceronis artificium Originale primum madu
theoreticum De modo collectivo secundum septem species ratiocinationis Sylogisticum inductivum exemplare enthimematicum
et cum sylogisticum docetur quomodo sylogistice habeatur De modo oppositivo quod fit septem modis et de superdictis subiungitur
Sequitur septimus et ultimus titulus huius partis sexte de dilatatione materie facultate fit autem hec dilatacio
septem modis diffinitivo divisivo ratiocinativo oppositivo Modus diffinitivus est cum posito nomine rei
ficamus illud rationem sive hic fiat diffinitio per essentialia sive qualicumque descriptione per auxilia

Vnde si dicis Sicut ho quē tu cernis eius duē diffinis hoīz aīal ronale mortale qo alī conuenit cu brutis qo rone quodā
cū angelis. qo mortalitate utrisqz subiectū est et inferior passione fragilitatis nascit ho inermis cū aīalia cetā
ad repellendos impetus armata sint qz ualibz telis cornibz dentibz plumis ungwibz Et ho natus de muliere
de mā uili et fragili plurimibz subicit miserijs Et deus hoīz que etiā al et imortale fingebat nō in corpe sz
munimentū posuit in mente quē voluit et ingenio armari et rone vestiri habes diffinicoz p essencialia vide
et descripcoīm aut qualecuqz notificacoz p accīīa ut si dicis ho est aīal. stans erectū latis ungwibz nāl risibile
Vel siquid in eo signū est et indiciū humilitatis Rectitudo status dignitatis unguiū latitudo fortitudīs et utilitatis
tū ungues dīti dati sint in opomis adiutoriū et in ornatū Risibilitas nālis est indiciū pietatis Hic eciā si
dixit Iustus ut palma florebit descrībens iustū eū qui reddit unicuiqz deo sibi et proximo qd suū est Deo reddit
obediam in preceptis reuerencia in sacris et gliā in flagellis proximo supportacoz in fragilitate subuencoz in
necitate erudicoīm in pxitate Carni sue refeccoīm in penuria refrenacoz in lasciuia ... in prūa die
vero sue reformacoz ymaginis dei p memoria dei huiusmodi p intelligencia ... p amore dei ... quoqz
ad diffinitus trahitur qo causis rei diffiniende et id quadrupliciter scdm iiiior causarum genā. ut si velis diffinire pctm
scdm causaz eius malez Considera materiā in qua et dic scdm Aug de libo arbitrio Pctm est affectio mala vo'ta
est enim pctm mortale pmo in affectione Considera eciā maz qo qua et dic scdm Aug in eodem lio pctm est actus
est enim pctm mortale ... Considera ...
incidens qo defectū boni Iudicas dr nō ... casualiter ul qo incidenti pctm surgat sz ... nō uicio fit Considera
maz eciā qua et dic scdm ... in simis pctm est dictū ul factū ul concupitū contra legem dei ... qua
hī esse pctm hī Si vero causā efficientē quā suo modo pctm hī consideras dic scdm Ambr pctm est preuaricacio
legis diuine et celestiū inobediencia mandatorum hī est causa efficiens deficiens ul defectus pctas enim cū deficiat re-
cedendo a lege diuina ul mandatis ... i malis declinandis preceptū in bonis agendis Si vero consideras
causaz formalē vide formā eius spalem qua hī et dic cū Anselmo pctm est carencia debite iusticie qo ppa
voluntate precedens Iusticia enim hī rectitudo voluntatis dr que in dei virtute est et p pctm mortale priuat et forma
sua hī qua deformat vide eciā formā exemplarē et dic cū Aug de va religione pctm est appetere q xps
contempsit ul fugere que xps sustinuit Nos enim inordinate et qo libidine appetimus diuicias delicias et honores
cū xps sustinuit paupertatē asperitatē vilitatez Si vero causā finalē consideras vide finē ad quē tendit et dic
cū Aug pctm est ... voluntatis indebite ad comutabile bonū ul finē a quo deficit et dic cū eodem pctm
est spreto incomutabili bono adherere comutabili bono Et sic modis istis iiiior de omi re diffinicones aut
qualescuqz notificacoēs poteris inuenire et tuā materiaz dilatare
Secundus modus est diuisiuus pmo // Cum thema de sacre scripture promissis tenore Cum proposito que sit ibi nondum diuiditur et distinguitur Tunc
enim thema vero membra posita subdiuidit Cauto distincta et subdiuisa prosequitur Caueas autem in diuisionibus ne sint membra
plura Nam diuisio quanto sit p membra pauciora tanto melior quanto p plura deterior Caueas eciā ne membra sint inordinata
ul sibi p dias coequas aut qz non ... Nulla enim dr scdm Boecium Alia alia sit ronalia alia duos pedes hñcia
sz simat dic scdm aliud genus opponis opposite aut scdm ... aut scdm ... et priuacoz aut scdm relacoz aut
scdm contrarietatem Caueas eciā ne diuisio sit imoderata Nimia enim tantū diuidit et subdiuidit qz totū contingit
alteqz confundit Idem enim hī vicium nimia qd nulla diuisio Et quicqd in pulueē sectū est scdm Senecā simile est co-
fuso Caueas eciā ne sit nimis faleratis verborum ornata Vnde diuisiones quidā inducunt magis subtiles qz utiles
altas qz aptas curiosas qz affectuosas. plenas verbis vacuas sensibz Sic enim dr Ieronimus ad Damasū de frugi
et luxurioso filio In ecclesiasticis rebus nō querantur verba sz sensus i panibus sit vita sustentanda nō siliquis
Idem ad Pamachium de optimo genere interpretandi Venacoīn ... sit nō verbosa rusticitas sz sca simplicitas
Post diuisionum vicium vide earum artificium Dis diuisio ul est vocis in significatos ut sic dicitur Canis alius latra-
bilis aut terrestris alius aquatilis aut celestis Sic dicitur Ignis alius superior alius inferior alius interior alius exterior
Vel est diuisio totius in ptes integrales ut sic diuidit domum in tectū et parietem et fundamentū ita dicitur domus spualis
p fundamento hre fidem p pariete spem in deum se erigentē p tecti culmine caritatē Vel est diuisio generis in species
ut si fuit thema virtus in infirmitate pficitur virtutes diuidit in theologicas quibus imediate mouemur in deum ut sunt
fides spes et caritas. et in cardinales quibus mediate mouemur ad deum ut sunt prudencia iusticia temperancia fortitudo
Vel est diuisio scdm vias accīales ut sol in actiua aurum in scā actiuis in actiua Thom pmi homines alij peccatores
alij iusti alij beati Thom scds Gra alia in angelis alia in hominibus alia in deo Thom tercij Peccatorum aliud superbie
aliud auaricie aliud carnalis concupie. Post diuisionis vicium et eius artificium videamus eius originale pncipium ffit enim p-
rius diuisio. ut nō esset confusio et adiuuetur memoria Nam facilius retinetur et memorie comendatur distincta. Sz
aut diuisio super rerum causas fundatur et qo diffinicionibus elicitur Cum enim pctm consideras scdm matē ... qua diuidis
pctm in illud qd est cordis oris opis vel aliud comissiū aliud omissiū Cum vero materiaz qo qua diuidis pctm

qd est ex infirmitate vel impotentia ignorantia et ita malicia. Secundum vero formam et speciem dividitur peccatum in mortale et veniale ubi
diversi reatum attenduntur differentie. Sic et illa divisio septimembris superbia invidia ira accidia avaricia gula luxuria. Sumi-
tur secundum formam deformitatis. Secundum vero rationem finalis cause dicitur peccatum ex superbia carnis vel oculorum vel superbia vite. Ut enim peccat
convertitur ad bonum corporis vel mundi vel mentis. Sed enim bona apparentia finis peccati dicitur. Secundum vero conditiones efficientis cause dicitur
peccatum vel ex timore male humiliante vel ex amore male inflammante. Timor enim et amor sunt peccati cause efficientes dispositive.
Sic ergo secundum has causas divisio attenditur et in diversis nominibus invenitur. Ad efficientem autem pertinet huiusmodi divisio. Annunciat deus aliis misterio
deus amaritudinem pene peccatoribus angelis rectitudinem iusticie penitentibus iustis dulcedinem glorie contemplantibus. De primo Jeremie 69
Annunciet nobis dominus deus tuus viam per quam pergamus et verbum quod faciamus. De 2o ysa. 45 Ego dominus loquens iusticiam annuncians recta.
De 3o Jeremie 33 Clama ad me et exaudiam te et annunciabo tibi grandia et firma que nescis. Clama per desiderium et annuncia-
bo tibi in perlibatione gaudiorum celestium. Grandia que sunt super sensum humanum firma non timent impetus vel insidias hostium.
Que nescis quia non capiuntur secundum hunc statum quo ad totum. Annunciat autem sunt divite nostre letaque sunt gratia Christi gratia
gloria eius resurrectionis. De primo Ecclesiastici 10 [illegible] penas annunciabit sunt. De 2o ysa. 12 Cantate domino quia magnifice fecit
annunciate hoc in universa terra. Luc. 2o Annuncio vel evangelizo vobis gaudium magnum. De 3o act. ult. Annunciatur angelis
mulieribus dicens Surrexit non est hic. Cant. 5 Filie ierusalem in angeli nutriti in deliciis paradisi sunt puelle in thalamis sunt sinceres
sinceria sponsi nunciate dilecto quia amore langueo. Verba magdalene ad angelos. Et gen. 45 Nunciaverunt iacob Joseph
filius tuus vivit et ipse dominatur in universa terra egipti in modo per hoc invetrato Christum qui carnem nostram assumpsit a mortuus
resurrexisse. Annunciat vir iustus in confessione peccata sua ne doleat proximum periculum non timeat. Deus magnificat ut gaudeat.
De primo in ps. iniquitatem meam annunciabo et cogitabo pro peccato meo. De 2o ysa. 48 Clama ne cesses et annuncia populo meo
scelera eorum. Et premittitur de timore. Quasi tuba exalta vocem tuam. De 3o 1 pet. 2o Vos estis genus electum regale sacerdotium etc.
ut virtutes annuncietis eius qui vos vocavit in admirabile lumen suum. Ad causam materialem pertinet divisio huiusmodi. Coronantur
ruinentes in signum lascivie stulti in signum ignorancie pugiles in signum victorie reges in signum glorie. Est ergo quadruplex
corona. Culpe pene gratie glorie. De prima Sapie. 2o Coronemus nos rosis etc. De 2a ysa. 22 Coronans coronabit te tribulatione.
De 3a prover. 4 Dabit tibi augmenta gratiarum et corona inclita proteget. De 4a Jacobi primo Beatus vir qui suffert temptationem
quoniam cum probatus fuerit accipiet coronam vite. Sed quia incidimus in divisionem cause formalis io de hoc ipso dividitur secundum materiam
ut dicatur quedam est corona activorum et contemplativorum et prout distinguitur in quibus consistit. Secundum causam formalem sic distinguitur
ut si thema fuerit accedite ad eum et illuminamini. Dicitur quod ad deum debes accedere tamquam ad lumen cecus ut illuminetur. Ad medicum
infirmus ut sanetur. Ad rectorem naufragus ut liberetur. Ad pastorem famelicus ut cibetur. Et huiusmodi illuminetur cognitione.
Sanetur affectione. liberetur in temptatione. Cibetur in consolatione. De primo act. 10 accesserunt ad eum duo ceci. De 2o act. 8
accessit ad eum centurio rogans domine puer meus in domo iacet paraliticus. De 3o act. 8 accesserunt ad ihesum discipuli dicentes
domine salva nos perimus. De 4o act. 9 accesserunt ad ihesum turbe ut pascerentur. Item secundum formam aliter sic accedite ad eum.
Timorose non sublimiter. Eccli. 2o Fili accedens ad servitutem dei sta in timore. Solicite non segniter. Eccli. 5 Ante quam aperiat
et qui seminat accede ad sapientiam. Benigne non dupliciter. Eccli. 1 accessisti maligne ad deum. Devote non fallaciter. Act. 16
accesserunt ad ihesum pharisei et saducei temptantes eum. Ad causam finalem pertinet huiusmodi divisio. Constantia ad dessperiendum
ad aggrediendum ad sustinendum ad perseverandum. De primo Judith 15 Da michi constantiam in animo ut contempnam illud. De 2o
Judith ult. Horruerunt perse constantiam eius et medi audaciam eius. De 3o 1 machabeorum 7 constantes effecti sunt pro
patriis legibus pati et mori. De 4o 2 paralipomenon 20 Constantes estote videbitis auxilium domini in vobis. Sunt etiam
alie divisiones secundum modum theologicum magistrorum sicut cum divisio fit penes status gradus habitus actus. Status sunt
incipientes proficientes perfecti. Activum contemplativum prelati. Item coniugalis continentia vidualis virginalis. Item pugnantes
morientes regnantes. Item viatores comprehensores et huiusmodi. Gradus sunt in progressione ut cum dicitur dilectionem
a nobis deus postulat postulatam probat probatam remunerat. Et illud 2 pet. primo Ministrate virtutem in fide in virtute
scientiam in scientia patientiam etc. Habitus sunt virtutes et vicia. Ad huiusmodi reducuntur tales divisiones. Nature gratie glorie. Vel culpe
pene temptationis. Actus sunt cordis oris operis cum effectus rei intenditur ut cum dicitur oratio vocalis est. Item effectus
directiva affectionis inflammativa torporis expulsiva. Gaudium mentalis expressiva. Item peccatum deum contempnit
se ipsum corrumpit proximum ledit. Vel sic avaricia hoc et hoc facit et ita de aliis. Habes ergo tres modos dividendi
divisionis verum divisionum artificium divisionis precedit et quedam modi theologicum et magistrorum in sermonibus quod
Tertius est modus collectivus sive rationativus qui fit in quatuor modis secundum quatuor species collationibus predictis
rotunda sillogistica inductiva exemplaris entimematica. Per sillogismos dilatatur materia sermonis sic
Omne quod perdit animam corpus famam pecuniam fugiendum est. Ebrietas est huiusmodi ergo fugienda est. Item viro bono sepe tamen
committitur ebrio non committitur ergo ebrius vir bonus non est. Item turpe est plus ingerere quam capiat hoc. Sed ebrius
plus ingerit quam capiat hoc ergo turpe est ebrium esse. Item turpe est quod verecundiam removet ebrietas est huiusmodi
ergo turpe est esse ebrium et huiusmodi. Ad hunc autem modum valent argumenta supra secundum modos concludendi in syllogismis

qui sunt minor. Exponentes sumus bonum vos quotiens unximus dicit posse bonum de . Tertium duas invenimus quod plures considerare
ponet at sumus debemus aut probabiles aut autenticas probabiles ut exemplum est ut ebrietatem auctoritas ut Seneca
nichil aliud est ebrietas quam voluntaria insania. Item ubi animum nimia vis vini possedit quicquid mali latebat emergit.
Non facit ebrietas vicia sed protrahit. tunc libidinosus ut cubiculum optat sed cupiditatibus suis quantum petierit sine dilatione
permittit. Tunc impudicus morbum profitetur aut publicat. tunc petulans non lingua non manu continet. crescit insolenti
superbia crudelitas saevo malignitas livido. Secundum vero instrumentum est quotiens unximus dicit posse bonum de. Nam ebrietas
tu processu dicat multiplex dicit Ebrietas per accessum errorum irrationabilis dolorum intractabilis Amorum incorrigibilis De primo
tu processu dicit multiplex. Ebrietas per excessum ... De 2o Tren. ult. Adte venit calix inebriaberis atque in
ysa 28 Nescierunt a vino et per ebrietatem erraverunt De 2o Tren ult Adte veniet calix inebriaberis atque nudaberis
daberis Treno 3 Inebriavit me absinthio De 3o Cant. v Comedite amici mei et bibite et inebriamini karissimi Adhuc
modum reducitur ut distinguam ebrietatem que facit ebrium et que ebriosum. Hic enim distinguere possem ebrium duobus
modum reducitur ut distinguamus ebrietatem que facit ebrium et que ebriosum hic enim distinguere possemus ebrium duobus
modis dici. Alio tamen quis vino gravius et compos sui est. Alio se solet ebrius fieri. distinguitur et tunc inter ebrietatem
quandam est ebrietas accidens ex ignorantia virtutis vini et infirmitate potantis. hec pena est et non culpa quia
involuntaria nec ex culpa qualiter fuit in Noe unde Alcuinus Noe inebriatus est quod forte nesciebat vino posse i
ebriari Est alia ebrietas actualis ex precedenti potatione et libidinosa. hec pena est et provenit ex culpa. Est alia
ebrietas libidinosa que est ex precedenti potu et hec est culpa. Tertium instrumentum est duas invenimus ordientes circa quantula
cuique dicitur ordientes circa quam non ideo ut cum dixisset ebrietatem nichil aliud esse quam voluntariam insaniam hec est vini
sim atque modum, sunt quod est in actu ebrietas ligata penitus ratione. tamen in hac est dicta quod ebrietas est brevior sed insania
plurior unde atque solutum ipsa quam insania. Tertium est similitudines considerare Virgilius dicit musto dolia rumpuntur
et omne quod est in imo et fundo latet vis caloris attollit superius ita vino estuante quicquid in fundo cordis iacet
quod reconditum effertur et ponit in publicum. Et sic onerati vino non retinent sed reiciunt cibum sumptum ita effundit
ipsi nec retinet secretum commissum sibi sed effundit quod suum est et quod est alienum. Item sic fatuo nichil est tectum ita
et ebrio Ebrius enim quod semper ignorat dubia et parum explanata profert verba vagos habet oculos gressus
currente vertigine capitis. Componit mirabiles tota domus ei videtur quod mobilis reddi similitudinem Et sic ad aspectum
solis oculi infirmi obtunduntur ita ad ebrietatem vel nimiam vini sumptionem animi efferuntur et relicta naturali
mansuetudine feroces efficiuntur Et sic pistis cum avidis faucibus properat ut glutiat escam repente hamum
intra fauces recipit Ita ebriosus vult se vinum inimicum suscipit sed quod ipsum ad opera nephanda impellit Et
ita ut dicit Basilius in regula sua hoc vocale ad quod brutum capitur et dum bibit bibitur. Post syllogisticum modum
sic inductio quando fit cum ex multis particularibus unum vere colligitur unde gratia exempli apostoli martires confessores virgines
per multas tribulationes intraverunt in regnum celorum ergo per tribulationes nos oportet intrare in illud non per ebrietates. Item cogita
quas clades ebrietas fecit hec acrimas gentes et bellicosas hostibus tradidit hec multorum annis defensa menia
bello patefecit hec contumacissimos et iugum recusantes in alienum arbitrium redegit hec invictos acie vincens domuit
Post inductum sequitur enthimema quod una propositio retinetur in mente quod maxime per latentia enigmata postulatur
indicium ab auditoribus et relinquendo conclusionem optime hoc modo Nonne stultus esset qui abiecta dignitate
humana vellet volutari in luto sicut porcus aut redire ad vomitum sicut canis et induere mores brutales
sed ebrius est huiusmodi. Item stultus esset unus qui velaret sibi proprios oculos et funiculum proprio collo iniceret quo
trahetur ad suspendium sed ebrius est huiusmodi. hoc modo usus est Nathan ad David et dicitur ad inducendum in
parabola de agnicula Et iste modus enthimematicus vocatur vel enigmaticus quod latent per hunc modum petere confiteri
et a se ipso indicatur et alium optime relinquitur conclusio quam proprio videt et intelligit. sed ex veludica vel ex alia causa
dimittitur. Post enthimema sequitur exemplaris modus qui dicit ab inductione cum illa fit in pluribus iste autem in uno
ut quando sigillatim opera proponuntur et ex quolibet inferimus unde gratia Loth quem non vicit Sodoma vina vi
cerunt ergo ebrietas fugienda est Alexandrum Macedonem tot itinera tot prelia tot hyemes per que vita
locorum et temporum difficultate tot maria tot flumina tutum dimiserunt vicit bibendi intemperancia. Item nonne
Alexander Clitum carissimum sibi et fidelissimum inter epulas transfodit et ne tanto facinore mori voluit. hic autem modus
pulcerrimus per causa in omni materia. Ad hanc dilatationem materie in sermonibus multum valet hec loca dialectica
in principio et maxime rethoricas. de quibus ad presens supersedemus donec rethoricam tractabimus Decimus modus oppositis
variatus est modus oppositus hic autem fit quoniam modus primus est cum nos concordantias proponimus Secundum cum
proprietates opponimus Tertium cum opponendo dimisso sed querimus Quartum cum ex oppositorum confirmatione et
similium varietate proprietates rerum inserimus Circa primum scilicet concordanciarum inductionem hoc attende quod

inducuntur quasi vocales Ut si thema fuerit Domus mea domus orationis vocabitur. dicas de hac domo scribitur in ecclesiastico parabola hanc domum vel plebem inducuntur quasi reales et non vocales ut cum dicas fides sine operibus mortua est inferas de hoc in Genesi dixit rachel da mihi liberos alioquin moriar per rachel quae interpretatur videns principium fides intelligitur per liberos opera in caritate facta Inducuntur etiam quasi concordantiae hystoriales vel figurales ut cum dicitur venit ihesus ut sequerentur eius vestigia gentiles sicut pastores quod tamen signatum est Thobia eunte in rages dies quinquagesima post actum paschalem data est lex moysi et spiritus sanctus datus est die quinquagesima post passionem domini ubi multum notandum est pro toto sacre scripture misterio Quintum est cum auctoritates propositas exponimus hoc duplex de facimus vel distinguendo vel exemplificando vel interpretando vel causas assignando distinguendo ut si dicas petite et accipietis querite et invenietis pulsate et aperietur vobis. distinguimus ex parte sperandorum petite ore querite corde pulsate opere Vel ex parte petibilium petite indulgenciam querite graciam pulsate ad gloriam Vel ex parte petencium sicut petite incipientes querite proficientes pulsate contemplantes Vel ex parte statuum sicut petite in fide querite in spe pulsate in caritate Vel ex parte modorum petite in oratione querite in lectione pulsate in devotione etc.

Exemplificando ut si thema fuerit Accingere gladio tuo super femur tuum potentissime exponendo superlatum sicut accingitur potens in gigantibus potentes in convictos potentissime virgines et illud Canticorum inebriamini karissimi Canticorum sicut ipso mentes in corpore carnis continens a corpore carentium. hoc in respectu corporis et cetera Interpretando ut cum proponitur volo dimittere eos ieiunos interpretationes respirant et cetera quae magis nobis congruit simul et de una translatione ad aliam transimus sunt enim in sacra scriptura translationes octo prima est septuaginta interpretum Secundam tertiam quartam fecerunt Aquila simachus theodotion quinta est vulgata editio cuius auctor ignoratur Sexta et septima origenis cuius codices eusebius et pamphilus vulgaverunt Octava est Ieronimi quae ceteris aufertur. Causas assignando turbaris erga plurima vel propter occasionem occupationem vel propter peccatorum detestationem vel propter memoriam passionis vel propter vocis subtractionem Sicut quod clamabat dives sicut magis in lingua cruciari quam refrigerium petebat. causa fuit quia lingua quandoque ad seipsum impugnat morum honestate per verba libidinosa et scurrilia quandoque ad proximum impugnat caritatem per verba litigiosa et provocatoria quandoque ad deum impugnat summam maiestatem per verba blasphema et iactatoria summam veritatem per verba mendacia summam unitatem per verba adulatoria et detractoria Sicut ad hunc modum pertinet quod de causa transimus ad effectum ut cum de virginibus loquimur effectus eius tangimus Sextum est cum exponendo diversos sensus coniungimus. ut cum exponimus ad primo hystorice secundo allegorice tertio moraliter et hoc dupliciter. vel tropologice vel anagogice Nam hystoria docet quid sit res per allegoriam instruitur fides per tropologiam informantur mores per anagogiam sursum elevantur contemplationes Nam et unum civitas est materialis et etiam spiritualis et etiam militans et etiam triumphans ponit hystoria fundamentum allegoria fabricat et superedificat sensus vero moralis sive sit tropologicus sive anagogicus consummato edificio pulcherrimum colorem inducit de quibus infra dicitur et alii modi exponendi scripturam sacram quos Abbas Ioachim in libro suo quem appellat concordiam ponit et sicut ... sicut dictum est in parte quarta in primo Septimum est cum diversas rerum proprietates inserimus ut virginitas lepra est infectiva in contactu corruptiva in progressu offensiva in aspectu separativa a communi convictu Sic peccatum est in contactu infectivum in progressu corruptivum in conspectu dei offensivum a bonorum consorcio exclusivum Ad hunc modum reducuntur omnes comparationes et methafore et rerum proprietates etc.

Peractis insufficienter duobus sexis partibus sive tractatus cuius est titulus de compositione doctoris Restat pars septima quae licet in membris difficilior et diffusior quam alia de doctrina tamen hominis pertinente ad predicatores secundum complementum practice Sed quia de dominicalibus et sanctorum festivitatibus ad plenum incepimus preparavimus aliorum quasi scribentes cuius impio et precepto nos cepimus tamen de hiis quae pertinent ad diversa statuum et officiorum genera prout deus dedit subiungamus et titulos subnectamus. Hic deficit illa pars in qua ponuntur sermones de diversis statibus ...

Incipit libellus de modo addiscendi editus a fratre gilberto de ordine fratrum minorum ad Iohannem priorem Guidonis filium Comitis Flandrie Incipit epistola in qua declarat cur aggressus est hoc scribendi officium etc.

In Christo sibi carissimo in studio litterarum olim parisius militanti magistro michaeli de insula frater Gilbertus de Tornaco de ordine fratrum minorum salutem et amorem debitum secundum caritatis affectum Rescripsi monet intuentibus si attendit omnis ad capram et ... sibi lanam postulet assimmenda Sub hoc vulgari proverbio requiritis hoc et precia modicam et ante non magnum et religione ligatum et negociis occupatum flagitatis enim instantissime ut de modo addiscendi scribam aliquid quo se modo vir disciplinatus valeat et debeat informare Verum non invito letor in domino. dum ad illas epulas aspirare vos inhiant aspicio quas illi fastidiunt qui languescente stomacho lacessita pabulo ducuntur et obprobrio toti mundo Sed vos qui precia litterarum affluitis qui studium parisiensis reposistis quod inter undas plenissimas influencium et redundancium fluminum tam aridi et paupculi hominis aquam despicabilem petitis aut sitis Sed quia non licet ut credo sitam infatuari

ex caritate pietatis edificativa, circa quod divina gratia donare dignabitur aliquid vobis ad opus vestri discipuli mei in-
structionis rudimenta construam, et opulentis ferculis vestris veluti quasdam herbas agrestes apponam. Habetis enim et habere potestis
ad manum Boetium de disciplina scolarium, Quintilianum de institutione oratoria, Plutarchum de institutione Traiani, Ci-
ceronem ad filium, Varronem ad auditores Athenienses, Petrum filium Alardi quem Abelart vocant, ad Hugonem Richardum,
filium Iohannis Policratici et plures alios quorum dulcedo melliflua vestre potius aviditati possit extinguere. Verum quia
disciplinam copiosius informare(?). Sed quoniam inter quotidianas delicias viliores tibi sapiunt, ut dum cibus grossior velut
pro fastidio sumitur, ad subtiliores epulas aviditas revocetur, vobis mitto coloquintidas agri, quas ut farinula condiat He-
lisei. Possem apologiam multiplicare tempore maxime cum ab annis fere viginti nequiverim talibus insistere. Sed postquam di-
vina favente gratia Parisius valedixi cathedre magistrali et theologice lectioni, contuli me ad interioris hominis sabbatismum, quasi
naufragus ad portum reversus, philosophorum ineptiis et neniis poetarum, quibus magis in talibus est decens(?). Sed quoniam nimia
vestra devictus supplicatione, vestri quoque discipuli pueri nobilis et bone indolis devictus dilectione, reiecto fame mee
dispendio quo incurro(?) ab emulis necnon corde quod versantur in manibus, studio quod petitis attemptabo considerationis(?),
fiduciam constituens penes ipsum apud quem nichil remanet imperfectum. Et licet discipuli vestri bonitas et ingenuitas mereatur
ut ad utilitatem ipsius plenius roboretur, tamen caritatis requirit officium ut per materie competentiam per sermonis decursum multa
statuantur que licet ei ad plenius non proficiant, tamen ipsius gratia cui scribitur ad aliorum proficiant utilitatem. Et sic magistri domini
statuunt que licet ei ad plenius non proficiant... que in domo sunt ea diligentia intuentur. Ita ad aliorum evidentiam tituli preliminares in locis propriis apponantur.

Tractatus igitur iste duas habet partes. In prima agitur de modo addiscendi, in secunda de modo docendi. Et de modo ad dis-
cendi primo de hiis que pertinent ad inchoationem doctrine, secundo de hiis que ad progressionem, tertio de hiis que ad consu-
mationem et perfectionem. Et de hiis que ad inchoationem primo in generali, secundo in speciali. In generali continentur octo capitula.
In primo capitulo ponitur in quo causa declaratur cur aggressus est scribendi officium. In secundo invitat eum cui scribitur ad studium.
In tertio probat quod litteratum debet esse consilium nobilium. In quarto disputat in nobilibus usum armorum. In quinto proponit studii fructum et
premium. In sexto ostendit tempus addiscendi primarium. In septimo studentem invitat ad bonum consortium. In octavo per
oppositum arcet pravum consortium.

Ergo igitur puer R. nobilis Iohannis Brugensis preposite filii Comitis Flandrie,
qui de regio ducis origine sanguine, gratia tua hoc opus adorno. Ego pro viribus meis invito ad stu-
dium et exhortor: litteris stare desidera, in earum desiderio persevera, perseverans veterum opera considera, et quo eis omnibus
divitias et ambitionis appetitum supra litteras, quo stare desideres, ut animum tuum voluntatis discendi affectio possideat
et inflammet. Non hunc cibum negligenter recipias vel remisse, non fastidiente stomacho vel languente. Ideo
sapiens dicit: Sapientiam amavi et exquisivi a iuventute mea, et quesivi eam mihi sponsam assumere, et amator factus
sum forme illius. Inde legitur de beato Gregorio Nazanzeno in prohemio apologetico suo quod ipse a pueritia custodiens
illibatum signaculum castitatis, cum philosophie studiis iunior apud Athenas floreret, vidit per soporem sibi sedenti et
legenti duas satis decoras dextra leva que feminas consedisse. Et cum ipse quereret quenam essent amplectentes
eum, dixerunt: Note tibi satis et familiares sumus; altera quoque nobis sapientia, altera castitas dicitur, et misse sumus tecum
habitare, quia iocundum satis et mundum in corde nobis habitaculum preparasti. In litteris etiam desiderio persevera. Unde legitur in Ecclesiastico:
Fili, a iuventute tua excipe doctrinam et usque ad canos invenies sapientiam. Amor enim discendi semel admissus
egre omittitur atque in desiderium crescens sua se voluntate perpetuat. Et cum vita hominis limitatur et post vitam hominis
... atque in desiderium ... et permanet usque ad conspectum dei. Unde beatus Ieronimus exponit illud ad Paulinum:
nichil sapientia preservat(?) sic etiam quod et permanet usque ad conspectum dei, ubi beatus Ieronimus proponit de ad Paulinum in
mellis sapientia perseverat; sic etiam quod et permanet usque ad conspectum dei quod beatus Ieronimus proponit. Ad Paulinum in
distinguit in tribus quorum scientia nobis perseveret in celis. Tunc modo et imperfecto que est in scientia evacuabitur, quod secundum
Apostolum scientia destruetur. Cum igitur modicum dulcedinis delibavit que est in studio, ut canis a corio numquam abstinetur.
Vetera exempla considera. Legitur quod Solon temporibus suis Athenien(sis) prudentie gloria singularis, cum in ultimis
laboraret, assistentibus amicis suis et inter se conferentibus, caput erexit. Interrogatus quare hoc fecisset, respondit: ut
cum istud de quo disputatum fuit percipio moriar. Carneades philosophus laboriosus sapientie miles nonaginta
annos continuavit et consumavit in studio. Et sapiens ille vir Grecie Themistocles cum expletis centum et septem annis
se mori cerneret, dixisse fertur se dolere quod tunc egrederetur a vita cum sapere cepisset. Plato 81 scribens anno mortuus
est. Et Socrates 99 annos in docendi scribendi labore implevit. Taceo ceteros philosophos, Pithagoram, Democritum,
Zenocratem, Zenonem et Cleantem, qui iam etate longeva in sapientie studiis floruerunt. Ad poetas vero ho-
merum, Hesiodum, Symonidem, Thesiorum(?) qui grandes natu cigneum nescio quid et solito dulcius vicina morte
cecinerunt. Sophocles, qui propter nimiam senectutem et rei familiaris negligentiam a filiis accusaretur amentie,
Edipi fabulam quam nuper scripserat recitavit iudicibus, tantum sapientie et etate iam fracta specimen dedit
ut severitatem tribunalium in favorem theatralem converteret. Nimirum cum etiam Catho Censorius et vir gravis

dictissimus vir senex grandis litteris dixisse ut erubuit ut desperavit. Certe Homerus refert quod de lingua Nestoris iam vetuli et de
crepiti dulcior melle oratio fluxerit. Divitias et appetitum ambitionis litterarum et studii dilectione supra vel saltem tempora. sic
scriptum est in proverbiis: Accipite disciplinam et non pecuniam, doctrinam magis quam thesaurum eligite. Melior est enim sapientia cunctis opibus
preciosissimis et omne desiderabile non potest ei comparari. Ideo cum pater Democriti filio suo tantas divitias reliquisset quibus
exercitum regis Persarum Xerxis potuit pavisse, Democritus patrimonium suum donavit patrie et Athenis in discendo et docendo
suos dies continuans studiorum miliciam consumavit in aurea paupertate. Crathes ille Thebanus proiecto in mare
non parvo pondere auri: Abite inquit divicie pessime, ego vos submergam ne submergar a vobis. Anaxagoras
cum post longa tempora studiorum in patriam redisset possessiones quas reliquerat desertissimas invenisset: Non essem
inquit salvus nisi iste perissent. Ubi Socrates fuisse dicitur veterem studiosum fuisse, nisi se mediocriter pauperem opinetur.
Cum igitur vobis deus contulit copiose unde scolarem miliciam continuare possitis, desidiosos peto suppliciter vite in dolis
ministrum laudabile consumari studio per memori et placitum et per splendidam acquisitione suspensa. totum vos impendere
totum impendite circa sapientie spectacula cum accessoria et consequentia, testimonio Salomonis venient bona pariter, pro certa.
Sit autem maxime studium virorum nobilium exercitium litterarum viri antiquitatis. Probat quod sic dicitur esse consuetum nobilium
respublica consistebat quando et philosophi tunc regnabant et reges philozophabant. De qua re Vegecius renatus
in libro primo de rebus militaribus ait: Non magis quemquam decet vel meliora vel plura scire quam principem cuius doctrina potest
omnibus prodesse subiectis. Quod in corde confirmans exemplis probat quod Alexander macedo de castris grecorum quod gymnasium
litterale vetus sub Aristotile studium continuum magnificavit et contulit immensum. Et licet quibusdam viciis Alexander non caruit
ut in septimo libro Iustini hystoriographi legitur non tamen a philosophia hereditavit sed per philosophiam amplius temperavit.
viri et sapientes dixerunt nichil aliud esse philosophiam quam victoriam passionum concupiscibilium et abstinentiam. Legimus enim
a discipulis ypocratis expressam diligenter in tabula quadam effigiem sui doctoris que cum fuisset Philemoni
optimo illius temporis phizonomo deportata et diligenter inspecta pronunciavit sibi indicium. De eo cuius hec erat figura
virum luxuriosum et amantem coitum. Sed discipulis indignantibus et arguentibus eius artem utpote qui de viro optimo
talem reddidit rationem. Redeunt ad ypocratem referunt quod audierunt. At ille Philemonem confitetur optime iudi
casse sed amore philosophie et honestatis dixit se concupiscencias cordis sui vicisse et accepisse per studium quod fuit denega
tum nature. Probat Iulius cesar de exercitatu romanorum qui in litterario studio tantus fuit ut sic dixisse legatur
minor parva litterare cunctus in puericia nisi civilis ipse erat leges indicat romanorum. Virtute ardentis ingenii qualiter
in litteris exercitavit prodicat bissextilis subtilitas quam invenit. Probat et reges veteris testamenti David Ezechias
et Iosias qui consilio liberalis prudentie iudicaverunt populos in equitate sic scriptum est: Iudex sapiens iudicabit
populum suum et principatus sensati stabilis erit. Postulat David a deo ut sapiens et sanctum doceat et deus se in
corde viri secundum cor suum invenisse letatur. Probat et quo reges tertii et novi testamenti Constantinus Theodosius
Iustinianus Leo et alii principes famosissimi qui populum rexerunt non magis fortitudine armorum quam milicia litterarum. Unde principibus
notatum est magnum dedecoris filios habere degeneres tam prudencie quam virtutis expertes quos habere debuerunt sapiencie et iusticie
successores. Quod enim dissimulari possit utrumque in homine plebeio non potest equivalere in persona publica in homine generoso. Propterea
nobilium filii qui ad culmen honoris in populo deberent eligi cum maiori diligentia deberent a puericia erudiri ut debitam ma
liciam buxeo litterarum et assuescant in bonis operibus quod lectione sic et memoria laudabilium exercicium. Hec dampnat in nobilibus.
Quod videmus et gemimus quosdam nobilium filios et maxime clericos in rebus frivolis occupari. Versum animum
reiecto quod litterarum studio nimium indulgere animum curialium vanitati. hoc est scitum quod dampnatur integumento
poetico, exemplo hystorico, documento propheto, documento philosophico. De tegumento poetico patet quod ymaginem ticii cuius iecur poete
referunt ab avibus devorari. Est in conspectu ticii sic quod renascitur. Nec perit ut possit sepe perire iecur. Nonne sunt ab
avibus devorant qui hec a curiositate animum torquentur. Sed quid eis cum avibus qui cerciam buxeam susceperunt quorum prudencie
omnibus non ludere in avibus debuerit. Ideo etiam dampnat et arguit Saturnus scilicet ymo gentilis inquit imberbis invenis
tandem custode remoto gaudet equis canibusque et aprici gramine campi Cereus in vicium flecti monitoribus asper etc.
qui sequitur. De exemplo hystorico legimus quod Ulixes aves armatas intulit gratia ad corporis solacium quorum putes
in acie Troiana ceciderunt sed tum vir prudens filium suum Thelemachum occupari noluit huiusmodi vanitate. Coniungit
clementia sed demencia magis sustinebit doctor catholicus in discipulis quod gentilis abhorrebat in filio. Cum Marcellus
nepos Augusti solicitate desideraret in avibus capiendis quesivit ab eo Virgilius utrum mallet avem armari in avium
captione aut muscarum in muscarum exterminacione. Relata ad avunculum questione pelegit muscam que a Neapoli muscas
abigeret. Virgilius cuius peticionis morem effectus impleverit. Malle eos licentia muscarum Virgilii que a nobis vocata tollet
muscarum quam aves superiosissimas que in lege dei inmunde sunt et ab eius sacrificio repelluntur et que hec habet quod quadam
nature non gnose sed desiginis tempus talia quod fortior in eis mulieribus aut femineis quam masculinus sexus existit. De
documento prophetico legimus in libro Baruch: Ubi sunt aut qui in avibus celi ludunt et submergitur inopio brevi et graviis

extimauit sunt et ad inferos descenderunt. Erudimini ergo filii principum quiete gressu certo modo debito virtute ut qui quietis meditacionem
et diligitis vanitate reges gencium et qui dominantur corporum quia liberalis sciencie solacio vel uti nesciunt vel non possunt pro voluptatibus animi et
de sollicitudinum suarum diluuio meant. Dum breui tempus aliquantisper recipiunt et finiunt. Vos autem non sic. Non bene conuenerunt nec in vna
sede morantur capere et liberum studium virtutis et ocium vanitatis vel negocium. De domito philosopho propter curam enim perturbantur videres
eos repellere qui amoris illecti laqueis detinentur in aucupium voluptate. Cum enim sciencia cor inveniret despexit senatum quod vacant
animis cor sunt mirabiliter occupatum. Nam animi perturbacionum nos cognoscere quia distinguere regimento quo domesticare
in eis audaciam suscitare infinitas supplementes curie multum coquunt tempus operis opere et impense. Cum ei sic quod plenius
videre despexit epistolas Aquile Symachi et Theodocionis ad Ptholomeum Philometorem regem Egipti sed habuit legatos
in quibus de animi reparacione agitur morbis quibusque morbis medicinas de libris latinis perscruti secundum quod in regula regis etc.

cum dimicaturos athletas hortores ad victoriam cohortantur et brauium. // Hic proponit studii fructus et premium.
vel corone premia proponunt ut dum viderint exegione mercede reuocentur ad vires reuocentur ad clamorem. Erat
audiens ad agonem. Unde qui sciencie fructum considerat ipse ad discendum se audiens preparat et capitat. Fructus autem eius est
agnicio virtutis acquisicio statutis, possessio honestatis, possessio felicitatis. Ergo virtutis agnicio fructus est studii pro quo potest animus
a tenebris ignorancie liberari. Que sequitur pueri animi recenter infusa. Fit quod animus corrumpere caligine ignorancie in
intellectu et putredine concupiscencie in affectu et in istis medicina est sciencia liberalis. Nam et ipsa regit affectum et illuminat intellectum.
Unde Seneca in epistola: Talis est sapientis animus qualis mundi super lunam sed illic serenum est. Sic sed id quod quieuit nos stulticia
perturbant tenet primo quia illam non fortiter repellimus. Secundo quia illis que a sapientibus viris reperta sunt non satis communicatis sed leuiter
eis insistimus et modicum tempus impendere sciencie communis studio satis esse. Et quia hos verbis adulatorum nos optimos esse
communis et imitari nolumus Alexandrum. Cum in Judea vagaretur in obsidione cuiusdam urbis circuiuit muros. Unde ibi illico
memini quod sagitta ictus persistit ire et incepta agere perseuerauit. Deinde cum represso sanguine siccum vulneris dolor cre
sceret et crus suspensum equo paulatim obtorpuisset coactus absistere. Omnes inquit iurant me esse filium Iouis sed vulnus
hoc hominem me esse clamat. Idem et nos faciamus cum nos adulatores infatuant dicamus. Vos me dicitis esse potentem
cum pauca sunt quorum aptus videor virtute. Idem Alexander cuidam ciuitati agrorum et dimidium omnium rerum promittebat.
Ego inquit proposito in Asyam veni ut non id acciperem quod dedissetis sed ut id haberetis quod reliquissem. Idem Plinius in rebus
non sum inquit hoc tempus acceptura quod vobis superfuit sed id vos habebitis quod ipsa relinquero. Tota hinc gaude mentem
huic assidue hanc cole ingens intervallum inter te et ceteros fiat. Acquisicio statutis fructus est studii. Unde beatus Ieronimus
Ama inquit sciencias scripturarum et de carnis vicia non amabis quia mentem quam sapiencia replet qui in studio se exercet ad
perfectum inducit quam postquam impleuit viciorum membra perfectius resecantur et corpus peccati destruitur. Non eam timor an
gustat non libido commaculat non ira dilaniat non superbia eleuat non cenodoxie vanus fumus euentilat non
cogitatur furor non stimulus ambicionis exsisterat non auaricia contrahit non deuiat luxuria non inuidia tabescit
sed sensus corporis diuino quodam cultro purificat oculorum abscindens petulanciam aurium pruritum eradens gustus super
fluas suauitates repellens lingue procacitatem detrahens inertes odores concludens naribus tactus pruriosam
molliciem eradicans. Unde Seneca hec addiscamus ut que fuerunt verba sunt opera. Breue enim parum aut nichil proficit
ad virtutem. Hoc enim verum est in curiosa sciencia que non ad inuitat per continuum actionem. Philosophia autem contemplatiua est et actiua. Unde
idem in sextis epistolis: Antiqua sapiencia nichil aliud quam facienda et vitanda precepit et tunc longe meliores erant
viri sed nunc docemur disputare non viuere. Et idem virtus non contingit animo nisi instituto et edocto et ad summum
assidua operacione perducto. Possessio eciam honestatis est fructus studii. Nam sicut virtus omnis est honestas que proficit
ad virtutem quo non pretendet cotidie honestatem. Unde et disciplinis honestum corpus et mansuetum intus reddit sciencie
disciplina. Est enim disciplina secundum Hugonem omnium membrorum motus ordinatus et disposicio decens in omni habitu et
accione. Hoc sicut bonum est compositum reddit corporis statum et mentis habitum. Ceruicem submittit supercilia deponit vultum
componit oculum figit cachinnos cohibet linguam moderatur gulam refrenat iram sedat incessum formare. Hec et
speciem perdunt quod ea sunt maiora sunt que in interiori latitat officina. Quid enim tam diuine tranquillitati proximum quam
speciem quod ... non moueri nullo supplicio nulla persecucione terreri vnam et in prosperis et in aduersis mentis
ad illatas contumelias non moueri ... ad eiusdem similitudinem se conformare qui facit solem suum oriri super bonos
habere constanciam inimicum et amicum eodem oculo intueri ... et malos. Que omnia nobis vera sapiencia promittit. Venerunt inquit sapiens omnia bona pariter cum sapiencia. Et innumerabilis
honestas per manus illius. Talibus per nam eciam ubi ymaginandi fuit. Aliquid horum fuit. Nemo enim imitatur Marcum Catonem
vidit eundem se in omni statu prestitit in petitura in repulsa in accusacione in prouincia in concione in exercitu in morte
Socratem professum semper per omnia aspera iactatum. Nunc sub Lanore quantum nunc vxore vidit, sine ... honestatis equalite
in omni inequalitate fortune. Possessio felicitatis eterne fructus est studii secundum id Ecclesiastici. Videte inquit quod modicum
laborauerim vobisque intelligere cum non tamen sapientes habui laborem et inveni inquit in multa requie quia per adeptum

Verum

vere sapie quesitit aut in diuina luce vn ppter in fine tcij libri de vita contemplatiua ibi ait fidelium catholicorum plena
salus corruptibilitas ulla immortalitas vera ibi ait prudentie ac sapie pfecto vera rerum omnium cogitatio tota quia scia ad
pfectum fuit ptis anacuacoe pducta tunc legeruis i lio vite pfecti in scia legis diuine de quo libro quidam sapiens ait
quod eius origo sit etiam incorpolis celica cognicio vita sptua indelebilis inspectus desiderabilis doctina facilis pfu
ditate inscrutabilis vba cuius immutabilia et tamen vincunt vbum oia huius libri lre sunt incausto xpi charitatis illuminate
Cum igo ad inspectionem huius libri puenerit eruditus scia dei eualit vincet Hic ondit tempus discendi pincipium

Viator pigi nisi totus redactus fuit in puulum nunquam puulum pfectum pducet in virum. Deinceps tunc voce temat
vba prodit agit nutibus sfi9 sepoint infuat vistea vires abiat mebra dissoluit gressu tardat gestit
non ambulare sed repe resede simulat timet fugit flere mentitur quod est in illo medicatio pietris despinsse pdest
est et infirmitas virtus est Et recor btum paulum fecisse cum dicit ffacus sum puulus in medio vri tanquam si nutrix foueat filios suos
Cure cum pueris vero me necesse est repuerescere et amo indumenta puerilia plibac spectatum satis et donatum iam
rude arma cenutis antiquo me rurso includere ludo Cure vos qui sapie vacatis depcor ut paciamini puulis
viris me dependere debite nutritionis obsequia vba depime non magne pite sed amoris teneris famulibus non estis
splida sed alimonia imptiui lactis et maiora ppone docentia put puulus inter et in eo reliqui iam scie quod etatis
recepit mementa Cum igo puerilis etas pigra est ad bonum agendum et gtrario ad discendum pfectus duplex con
hoc bi remedium ppt hoc illa etas est abilis ad discendum Etas aut congrua studiorum principiis duo requirit quo
pte corporis duo sir quo pte tempis Ex pte corporis non principiat nimiam inuentute ut differtionem i nimia senectute
Ex pte tempis vitetur imoderata hyemis frigiditatem et estatis nimia caliditatem Nimia inuentus non intelligit nimia
senectus non retinet Caliditas aut frigiditas facit ictencos et obtusos vn boec de discipa scolarum etatem
legitimam et congrua dicit esse cum septenium ad pueros primis lris imbuendum ne si tpe nimis antiapet inderos
fiat mebrorum disposicio ul morbosa ppt quam eam tpus est eligendum eoa temptatum ne pueri ponat ad studium
qui constringentis hyemis obtusitas ul combruentis estatis pfunditas piculi gnet memoratio ffuit enim frequenter
hictena qui diebus canicularibus solet studio macipari Nec i nobis arguat supsticiosi vicium vanitatis si nos
pdonietate quorunque etatis Na ad hoc ducimur rone nae et gre mettha te scie et theoe Nae sicut in libro sup
sopnium scipionis dicit quod in anno septimo plene absoluitur integritas loquendi vn et septe vocales lre a na
dura inuente licz latinitas casus modo longas modo breues pnunciando quinque pro septe tene maluit Na e et
et o quatuor sunt gta figuras E breue e longum o breue o longum nos aut tui e et o figuras tenemus In septio
igitur anno pfecte et integre quis loquitur uer vt in pluribus vox esset pfecta ut dicitur si antea loqueretur Nam
in illa etate dentes satis magni sunt et lingua magis plipa vn et hoc sit et pt moderal melius instructu
vn et ante illud tpus infantes a non fando dicuntur cum sum quosdam potuc pueritia inchoetur Gre dicit tenella
est illa etas et ut cera flexibilis et sic tera ductibilis Et ppt impssiones faciles in illa etate bonum est puerorum
ad fandum ingenium dicunt et ad cognoscendum dominum quod maiore fit in lris pparare vn scptum est Thobias filium suum do
cuit ab infancia timere deum et abstinere ab omni pecto Et in puerbiis loquitur salomon de seipso Ego inquit fui filius patris
mei tenellus et vnigenitus coram matre mea et docebat me atque dicebat Suscipiat vba mea cor tuum Tenellus
inquit quia quod durum est non cedit citius frangitur quam flectitur quod vero tenerum est recipit et formatur vn Quintilianus
lio po de institucione oratoria Etas inquit hois tunc maiore formanda est cum simulandi nescia est et pripietibus
facillime cedit ffrangas enim citius quam corrigas que in prauum duruerint Ridiculosum eciam est sm Sen vide
elementarium senem vn dicit eciam ffili a iuuentute excipe doctinam Mechanice scie sicut dcs militaris tirones
eligit et in antiquam consuetudinem ydonea etate assumat qui pubescit vn vegecius renatus lio po sic dicit Non
tamen celerius sed pfectius imbuuntur que si discuntur a pueris Deinde militaris alacritas saltus scz studii et cursus
ante temptanda est quam corpus etate pigrescat Velocitas enim est que pcepto spacio strenuum efficit bellatorem
Adolescentes ergo legendi i eligendi sunt ut ait Salustius Na si ingeniis vsus belli paciens erat in castris per
laborem vsum milicie discebat Melius enim est vt exercitatus iuuenis causetur etate nondum aduenisse pugnandi
quam doleat pterisse habeat enim spacium vniusa discendi Neque enim pua aut leuis doctina videtur annorum sicuisque
vegecius Et si hoc i militibus quanto magis in scolaribus in quibus extendenda est pueritia sicut in illis adolescencia
quia quo subtiliora quo maiora quo meliora quo digniora sunt quibus dz scolaris imbui tanto dz eidem amp
tpus indulgeri Dicente sapie ul theoe sic Sm quod Ecctes dicit Omnia tpus hnt ut fiat quod si dicit hnt oia
tpus quo incipiat quo tineantur quo subsistat quo pmoneat et cum oia fiant tpalia quo rone dz eisdem sic
prudens aut qtempare Nichil est suo tpe abiciendum et nichil est nisi suo tpe eligendum vn in lio de ope mo-
chorum pbatur ab Augo quod bonum est oia geri ul agi tpe suo Et i lio vii gfessionum inueies quod oia copetunt

tpib; suis Et qr multa sut que scire est nce ad pfectom no est mirp si septenez studio deputat etate cu de sola theolo
legat Augus sic dixisse in epla ad volusiam Tanta est xpianar profunditas littrp vt in eis quoti[e] pficerem si eas
solas ab ineunte puericia usqz ad decrepita senectutez ocio summo studio meliori ingenio conarer addiscere xc maxi
erit in etate debita tpe congruo constitutq puer erudiendq accedens study Hic studente inuitat ad bo[m] gsorciu
loci eligat oportuum Na utrp domi ul in scolis cu alys aptq valeat erudiri Quintilianq relinquit q in li[o]
de institucoe oratoria istud solum sz cu mores qs quotu forment suffice posse credo si quonda filij no
bilium docerent domi quibz tu sz de bono gsorcio puideri habeat go socios sibi fideles vtiles amabiles
bilius docent domi quib; tu sz de bono consorcio puideri Habeat go socios sibi fideles vtiles amabiles
coperto study coequales fideles in vbis in consilys in comissis vn Tulius i li[o] de amicia Nichil inst mlt bo
esse pt qua societas et amicia Cu rebz at humanis ml[e] sanctiq appetit nichil utiliq qui mlt difficiliq inueni
esse pt qua societas et amicia Cu vebi at humanis ... que fructu lit vite q nuc est et fute
mlt dulciq oppetit mlt fructuosiq retinet Sz ltc de pfca dixim Amici que fructu lit vite q nuc est et fute
vtiles dixim qr sit amico ul familiari nichil est in vita iocundq si ho bestie compat no hns qui o col
letet in rebz psperis qui gtristet ecia in aduersis cu euaporet secrequid mens molestu grepit cu gaudet si quid
st solitu accidit ppt ho Salom ait Melius est esse duos qz vnu hnt em emolitu societ sue Na hut i casu
fulcimentu in quiete fomentu in psecucoe solar adiumentu vn subdit Si vnq ceciderit ab altro fulcret et si
dormierit duo mutuo fouebunt i mutuus qois boni faciendi et vicii fugiendi et si praualuerit quispia con
tra vnu duo resistent ei qr dicit p se inuice dum depani Et boeq in li[o] de disciplina scolariu Prudes discipl
uli duo resistent ei qr dicit p se inuice dum depani Et Boeq in li[o] de disca scolaru Prudes discipl
se equo gsorte gaudeat Amabiles put dt Tulius in li[o] 2[o] de offic Cum societatu nulla pstancior est nulla qz
firmior qz cu boni morib; sibi familiaritate gjuncti st Nil est em amabiliq ut copulaciq qz moz silitudo
bonore Et xsper in li[o] Epigrammatu Nãe quisqz pdim sibi spit honore Z inquz hom q tua nostris ama
Sic tu ut pios vites gcordia mores nulla qz sut paces sedera cu vicys Coperto study coequales Na et
si omis hoies qo caritate dilige tenearn uestro quo alt in altiq inflent amj vbi paritas accessit si
dioz vn Ouidius in li[o] de ponto Ingeniis est apta concordia mlt Et fuat study federa quisqz sui Rusticq
agricola miles fera bella gerentez Rectorez dubie nauita puppis amat Et Boeq in li[o] de disca scolariu
prudes discipl se equo consorte gaudeat cu pfam consurtiu detege valeat cu nubila fortuna dili sbue
niat libellis gaudeat prumtatim questiuclis certatim comendabili recordacoe gradatim castiga o felicitate
gisim et mt eos mutue dileccionis integritas pmaneat pmem tpis eos instillas i medio i vndas in flu
ve mebranis gsistat hnc per artem oppositum a primo retrahit consorcio Xc
t qm opposita mxo se posita magis patet Caueat puero a noxio comitatu a noxio famulatu a noxio
ingratu a noxio affcu A noxio comitatu qm boni maloz exemplis audiut a sua trahit ad vicia
qr sm Ecci qui tangit picez coinquinabit ab ea Sen in eplis Cu hijs versare qui te meliore facturi st
et illos admitte quos tu potes facere meliores Nec solu alij competit pueros meliores hre socios i morib
ul sca quos sequat si eciam nunq pueros quos magis et magis p virib pcede contat qr ut i 3[o] de ar aaudi
gt Ouidius Tunc bn fortis equus reserato carcere curit Cu quos pteat quos qz sequat hit Cu em etas pu
erilis sic dicit est sic fortiss Cu scto scus eris et cu pusp puterp Et io sm Rattoz proinq esto bonis
A noxio famulatu put dt et docet Boeq in li[o] de disciplina scolariu Notariu et vetuloz remoto pp est
summope captanda est ne du venit aliquid suggerat inquietu ul a mancipio deslat p mollitu qr mancipioz
raro inuenit clemencia maior qz in agone gstituta ve at seducti mancipio in quo plenaria gfidit ducunt
dilecco Tymus bilinguus pcul expellat et ipiq imminete nequicia stati deponat licz gstingat hic proinq
gsistat Tymoz quippe credulitate multos vides iactura incurre A noxio ingratu vn Ierom in epla ad
Leta de institucoe filie pclivus est enim malorum emulacio vn gra hystoria narrat Alexandri orbis dnatore
leonidis pedagogi sui no potuisse vicius carere in incessu et morib quib adhuc puulq fuerat infectus
A noxio affcu Nam amicitiaq puerile vagaq et lascivias talis affcus deuictas pedes suos omni diiscuti
si rone si pondere si mesura si alinq comodi ul incomodi gsideracoe hic ad tpus vehementiq afficit arciq
stringit blandiq allicit Sz affcus si rone motq est bestialis ad queqz illicita pruq ymo mlt licita et il
licita minime distinguq Et io qr in puerp magis affcus regnat caueat ne sit inordinatq qr ms plurima ffa
milaritas nimia parit contemptu Et plantq dt Nemini te nimis sodalez facias vn Augq i gfess li[o] 3[o]
ponit exemplum de quoda amico suo i mortalitate a se dilecto xc hnc agit spalit de iiij[or] ptinentib ad doctorz
Et p[o] de doctorum electione 2[o] de erudicoe 3[o] de correpcoe 4[to] de moderacoe Circa pm de electoe dnr
qr qui in doctorez eligit sz polle i q[or] q sut gscia scia eloquencia docendi pricia
Repetit in gnali qbusda que ptinent ad inchoacoi erudicionis qm ad psona statu tpus et loci

ul' cons̄ciu̅ Nunc p̄cedamus in sp̄ali p̄mo tangentes ea que p̄tinent ad doctores s̄c̄do que ad discipulos Quo ad doctores p̄mo ad
min' que sunt doctoris electio Electi erudicio Erudientis concertacio Corripientis moderacio Eligatur ergo doctor qui polleat
vita pura et consciencia sciencia eloquencia et docendi p̄ricia Vita pura ul' casta vt non redarguatur propter iniquitate q̄r turpe
est doctori cum culpa redarguit ip̄m vt reiecta culpa ostendat maturitatem q̄r sic d̄r in viij° li° Alex̄ⁿ Magna est p̄fess̄
et absq̄ pondere s̄mo grauis que non grauis edidit auctor Rumores q̄r fac̄ leuitas auctoris inanes Vt maturitate
ostensa seipm̄ inducat in contemplacionem vn̄ Sen̄ in epl̄is Homines amplius oculis q̄ auribus credunt longum est iter per
precepta breue et efficax per exempla vt q̄ bono opere q̄d audit sicut auctor Sen̄ Illum elige quem magis miretur
cum videris q̄ cum audieris Et Ambrosius super luc̄ Folia sine fructu suspecta sunt in doctores enim vestes sunt oculos p̄adisi
Et Boec̄ de disc̄ña scolarium Cuiusq̄ officium mḡri desiderat venusta morum honestate oportet ut polleat Sit constans in
vultu pius in affatu virtutibus insignis bonitate laudabilis De quadruplici sciencia doctoris sequitur Re

ligatur doctor qui polleat sciencia que originem h̄t a sensu naturali vt non totum pendeat ex aliorum dictis s̄ inueniat
aliquid ex se ipso put d̄r Varro ph̄us Illum eruditorem elige q̄ magis didicit q̄ in alienis nil magnificum
docebit qui a se nil didicit sic q̄r mḡri nuncupantur auditorum narratores dictum audiendi sunt vt q̄ recesserunt vni
mores Augustinus sicut ex affatu humili q̄r p̄uⁱᵘ ix° vbi humilitas ibi sap̄ia Alioqⁱ superba sciencia magis est demoniaca
q̄ humana demones enim inflata sciens Consumaciō sicut in auditu et relatu utilis qui addiscuntur vtilia et docentur
non ficta non superflua non nociua q̄r ut d̄r in poetria oracius Aut prodesse volunt aut delectare poete Aut simul et iocunda
et ydonea dicere vite Consummacio in medio et intellectu stabili q̄r ut d̄r Lactancius de f̄ta sap̄ia vbi abest sciencia id
totum possidet opinacio Id enim opinatur quis q̄d nescit propter h̄c ph̄i quidam qui disputant in celo quid agatur
in eo se impune id agere arbitrantur q̄r nullus exsistit qui errores eorum arguat Cum si estimaret descendere aliquem qui
eos metiri et delirare doceret nunquam ad de hiis rebus quas scire non possunt disputaret Nec tamen eos feliciores putanda
est eorum impudencia et audacia q̄r non redarguuntur Redarguit enim eos vera sap̄ia cui soli est omnis veritas manifesta
Et q̄r non attingit soliditas virtutis varie succedunt opiniones hominum vt vix inueniatur aliquid stabile siue firmum

ligatur eciam doctor qui polleat eloquencia vera s̄m Tullium in rethorica De quadruplici eloquencia doctoris
sciencia sine eloquencia parum prodest Sit ergo eloquencia doctoris integra non balbuciens q̄r ut d̄r Quintilianus pestifera
similem prestat eloquencia non Tunc sic d̄r Boec̄ Malo balbuciens mḡri h̄z tediosum fructum delinimenti q̄ seducentis
verbositatis dulcedine glam̄ Sit apta non verborum faleris se ingerens put d̄r Ap̄s j cor̄ Loquimur non in doctis humane
sap̄ie verbis Sit apta non incoueniens put d̄r Palladius in p° li° de agricultura Prima est p̄ma prudencie ip̄m cum
precepturus es p̄sonam estimare Quidam enim teste ap̄lo lacte indigent quidam vero solido cibo Sit grata non fastidiens
Suauitas enim doctrine delectacione quadam mulcet audientes et eos reddit attenciores Sic aut Eccl̄i Tibie
et psalterium suauem faciunt melodiam et super vtrumque lingua suauis Et q̄r in tractatu de doctrina h̄c plenius diximus
ideo de illis ad presens supersedemus De quadruplici docendi p̄ricia doctoris sequitur Re

ligatur eciam doctor in quo polleat docendi p̄ricia q̄d fit iiij°r modis Si seipsum faciat intelligi vn̄ Prosper
in li° de vita contemplatiua Tam aptus debet esse s̄mo docentis ut ab intellectu sua nullos quamuis imperitos
excludat s̄ in omnium audiencium pectora cum quadam delectacione descendat vn̄ d̄r in Neemia Legerunt in li° legis
distincte et apte ad intelligendum et intellexerunt cum legeretur Si q̄d intelligitur breuiter faciat recolligi Gaudet
enim breuitate memoria gaudet eciam breuitate modum Et ut d̄r Ieron̄ super Zemia li° 2° Nimia plixitas onerat
sensus legentis et inmoderata breuitas perdit studiosorum desiderium Est aut breuitas ut d̄r Tulius in p̄ma rethorica Dum
vltra nisi necessarium assumitur verbum hac aut breuitatem multum impedit cum hoc ctās loquendi magis non p̄cogitat nec
assuescit Vt enim ait Varro Inuenisse quem qui quot videt sequitur calles vt dicat q̄d in i li° methamorphoseos
Ouidius d̄r Inopem me copia fecit Et in li° v° de fastis Sepe stat incertus et nescit qua sit eundum Cum videt
ex omni parte viator iter Si q̄d vtilius est faciat eligi q̄r ut d̄r in q̄to de doctrina xp̄iana Bonorum ingeniorum
insignis est indoles verbum in verbis amare non verba Sit eciam dicto q̄ inter multas opiniones est melior conplacanda
et inceptis comendanda Hodie quot capita tot sunt Quis enim qui constituunt doctores et nouas fingunt
opiniones quorum doctrina pocius est corporalis q̄ doctrinalis quos ut ait Sen̄ in exhortacionibus suis non aliter intueri
decet q̄ medicos quorum tituli sunt remedia pyxides venena Si seipsum faciat diligi Cum enim doctor di
ligitur a disc̄ipulo frequentatur et eius sciencia cordibus auditorum efficacius instillatur vn̄ Boec̄ in li° de disc̄ña scolarium
Scolasticus doctorem suum intuendo diligat et eius mansionem si fieri potest cohabitando se inserat vt cum locus fuit
ad eum recurrendo reuertat Si vero se non faciat diligi contingit illud Ieron̄ li° ij° ad Gal̄ d̄r Raro contingit ut sibi
consenciat mḡr ac disc̄ipulus vt si iste doceat quantum ille possit haurire vel tantum suscipere doctus quantum doctor ingerere
Et Ieron̄ Inde frequenter audiuntur contra doctores auditorum querimonie de nimia plixitate vel breuitate de nimia
subtilitate vel vanitate de lingue velocitate vel tarditate Et ut ait Quintilianus li° 2° de institucione oratoria
Sic frustra spargitur semina nisi p̄mollitus fuerit sulcus ita sciencia conualescere nequit nisi sociata tradentis
accipientis concordia De erudicione que in quatuor consistit ut s̄ constet in disc̄ipulo tempus erudicionis primum naturalis
condicionis ingenium docendi ordinem et doctrine modum Et circa p̄mum de tempore ad h̄c facit vera conspiracio grui

Post electionem doctoris sequitur eruditio. Considerat quidem doctor in discipulo tempus eruditionis secundum naturalis conditionis ingenium
docendi ordinem, doctrine modum. Tempus eruditionis secundum ut dictum est supra est infantia vel pueritia. Quare debet
in doctore manifestari maior diligentia et ad hoc ipsum facit natura. Exempla, philosophia, scriptura. Natura: bruta in etate tenera — Natura
facilius domantur, aves domesticantur, cera mollis facilius impressiones recipit, terra nova facilius aratur quam illa que lapidibus
plena est vel spinis horrescit. Sic avicule que in nido capte sunt melius garriunt. Exempla. Sic ait Petro ad Athe-
niensem auditorem: Sapiunt vasa quicquid primum acceperunt. Sic est inquit de infantibus. Et in epistolis Oratius: Quo semel
est imbuta recens servabit odorem testa diu. Et Ovidius in epistolis: Ars fit ut a teneris crine condiscit avis. Cur-
sor etiam autem Pegasus est fatuus qui tota die ociatur et in vespere dietam aggreditur. Truncus etiam puerulus non virescit sed
virgulas tenellas ortulanus inserit. Philosophia. Unde teste Aristotele non parum differt sic vel sic assuescere a iuventute. Et
sic ait Plato: memoria senis sic se habet ad modum lapidis qui impressionem alicuius recipit cum difficultate; memoria pueri
ad modum aque que omnes impressiones recipit facile. Scriptura. Unde puerilis etas aptior est ad duo seminandum, sicut
pueri, quibus carnalibus plus placere solent semina iuvenum quam senum, utpote qui sunt pulchriores. Unde Symeon Joseph qui erat
decorus facie et venustus aspectu domino suo legitur placuisse. Sic David placuit Saul qui inspecta manu fortis quia — Nota scilicet fortiores
fuit etiam aspectu desiderabilis. Unde sunt mitiores. Unde in typo ambulans in via immaculata hic michi ministrabat. Offert
cum Deo similiter in domo sua purioris. Demores autem fursur vite sue vilis comitatis. Ille cum Abel de adipibus gregis,
iste cum Cayn de spicis corrosis. Ille vinum purissimum, iste feces turbidas et acetum. Unde sunt agiliores. Unde Salomon in
proverbiis dicit: Vidisti hominem velocem in opere suo, coram regibus vel angelis stabit. Pulchriores ergo sunt per innocentiam, fortiores per
puritatem, mundiores per continentiam, agiliores per operis instantiam et perseverantiam. Ex quibus patet quod aptiores sunt pueri
ut in illa etate ad bonum omne debeant erudiri. De consideratione ingeniorum secundum quatuor modos sequitur.
Considerat etiam eruditor erudiendorum ingenium et secundum eorum conditionem congruum proferat documentum. Nam ut ait Boecius
sunt quidam obtusi, alii mediocres, alii acuti, alii acutissimi. Obtusi magis sunt apti circa mechanica,
mediocres vero circa politicam vel civilia, acuti autem circa naturalia et medicinalia, acutissimi autem circa
methaphisicalia et alia. Item quod unum est minimum alii est parum, quod unum subtile alii grossum. Unde diligens doctor
considerat et documenta per eorum conditionem dispenset. Tunc autem facilius et optime fiunt quando ars et natura circa idem conveniunt.
Igitur unicuique ingenium est secundum propriam virtutem sicut et cibus secundum corporum capacitatem. Unde de illis qui rudibus dicunt sub
tilia dicit in prophetia. Confundantur qui operantur linum plectentes et texentes subtilia. Et Bernardus ad Cartusienses: Diffi-
cilium meditatio spiritualium fatigat, non reficit teneriorem animum, frangit intentionem, ebetat sensum. Unde est quod videmus
antiquos scriptores decepisse et ostendi quod propriam facultatem quod secundum quod dicit Ptolomeus in primo: Stultus est qui ignorat animi
quantitatem propriam. Unde antiquitus philosophi cum pueros erudiendos assumerent per phizonomiam et dispositionem corporis quam subtiliter elevata natura
quid facultatis in corporibus latet subtiliter annotabat et eos artificiis illis mancipabat. De consideratione ordinis in
Considerat etiam ordinem erudiendi quoniam aliquis est in disciplinis ut grammatica. erudiendo et omnino multiplex ordo.
prior est dyaletica et ideo prius addiscenda et a doctore tradenda quia ut dicit Quintilianus in libro primo de oratoria institutione
nisi grammatice fundamenta fideliter iecerit quicquid superstruxeris corruet. Necessaria pueris iocunda senibus dulcis secretorum comes
et que vel sola omnium studiorum genere plus habeat operis quam ostentationis. Et in grammatica secundum Boecium primo fit elementorum
reputatio et coniungendorum artificiosa coniunctio. Unde ait Alforabius in libro de ortu scientiarum: Prima omnium scientiarum est scientia de
lingua vel de impositione nominum rebus scilicet subtilis et acuti. Secunda est grammatica que est scientia ordinandi ipsa nomina verbis imposita
et componendi orationes. Tertia logica que est scientia ordinandi propositiones ad eliciendas questiones quibus pervenitur ad dictorum cognitionem
et ad indicandum de illis utrum vera vel falsa sunt. Quarta est poetica que est scientia ordinandi metra secundum proportionem dictionum
et tempora pedum ac numerum eorum. Deinde vero cetere sicut alias sunt ordinate. Ideo quod dicit in libro de divisione scientiarum quod prima est
lingue scientia, secunda logice, tertia doctrinalis, quarta vero naturalis, quinta divina, sexta civilis. Nos autem per Richardum de sancto Victore
primo eloquentia, deinde ethica, tertio theorica debemus addiscere. Sub eloquentia trivium comprehendens, sub ethica
tres morales, sub theorica mathematicas et naturales. Alius ordo est in libris ut Donatus prius legendus est postea
et Catholicum vel Priscianus. Aliquis est in narratione qui duplex est naturalis quando res refertur eo ordine quo gesta est
et artificialis quando illud quod gestum est postea prius narratur. Aliquis in expositione. Expositio tria continet: litteram, sensum et sententiam.
Littera est congrua dictionum ordinatio, quod etiam constructionem vocamus. Sensus est facilis quedam et aperta significatio quam littera prima
fronte profert. Sententia est profundior intelligentia que nec expositione nec interpretatione invenitur. In his ordo est ut primum
littera, deinde sensus, deinde sententia inquiratur. Quo facto perfecta est expositio. Ordo autem in disciplinis attenditur secundum naturam, in libris secundum
dependentiam materie, in narratione ut dictum est secundum dispositionem, in expositione secundum inquisitionem ut dicit magister Hugo. Studiosus
tamen debet ad ordinem rectum ut illud addiscamus prius quod est ad salutem maturius. De consideratione modi quantum ad quatuor.
Considerat etiam erudiendi debitum modum ad quod videnda sunt quatuor. scilicet essentialia, accidentalia, propria, distincta.
Primo considerat que sunt circa essentialia. Secundo que sunt eorum appendicia. Tertio que sunt eorum propria. Quarto quomodo distin-
guenda et distincte tradenda. Essentialia dicuntur ea sine quibus scientia non habetur, ut sunt philosophie partes scilicet speciales.
Appendicia vero que sumuntur ab artibus, tamen sine illis potest bene esse in arte perfectus. Item que talis est differentia.

qualis uel gramatice et poetarum carmina uel auctorum hystoria. primo ergo det operam doctor ut ea que sunt artium scibile auditor
In hijs enim vitas simplex aperitur et pura cuiusmodi sunt vii artes que sunt omnium scibilium fundamenta et phie eciam totius
instructa. Deinde si vacat eciam appendicia legere cuiusmodi carmina poetarum tragedie comedie satire heroica lyrica
fabule hystorie tunc legantur que ludicra scriptis admixta solent aiores mirabiliter delectare. Et quoniam ex artibus ipsa
supra sunt solent ad veritatem plurimum illuminare Et licet multi una septem artium hita alias contempnat aut non addiscunt
ipsi se fallunt cum omnes septem artes hee peculiares ad invicem sibi connecte persistant Unde est quod antiquorum omnes artes
memoria sic tenebat ut teste magistro hugone quascunque scripturas legerent uel quascunque questiones audiret ex hijs artibus
racionem et rones ad diffiniendum de quo dubitabatur folia librorum revoluendo non quererent sed statim singula corde parata
haberent hic accidit eos plura scire quam nos legere possumus Sunt autem artium propria ut tractatur quod suum est unicuique scire
non in gramatica disputes de sylogistica racione sed predat unaqueque ex propriis spaliter ut singula quoque locum teneat sor
tita decenter non usurpet magna officium alterius non gramatica officium dyalectice Non in dyalectica legat phisica Non ea que
incident tangunt omissis propriis spaliter et prius complementur Sic quidam virtone digni ut videamur scioli methaphisicas
phisicas questiones legunt in prima pagina porphirii et quoque totum librum in titulo sui libri ~~et dixit~~ hec autem sunt distincta
et distincte tradenda. Hec autem sit quando consideras quod in qualibet arte debes hec duo distinguere primo qualiter oporteat
de ipsa arte agere secundum qualiter ex arte cuiuslibet rones rebus alijs accomodare. Hic est agere de arte et agere per arte
Illa de arte agit qui reglas et precepta ad illam artem pertinentia tradit per arte et artifex agit cum rationes et precepta
applicando ad materiam non delinquit Sic prisciano agit de arte cum gramatice regulas tradit sic gramatice et secundum arte
agit qui regulariter secundum gramaticam loquitur uel scribit Cum ergo doctor agit et docet de qualibet arte compendiose loqui
et quanto breuius potest sed id de quo agit complanare Non omnia dicenda sunt que dicere possumus ne minus utiliter dicamus ea que dicere
debemus Et doctor prius id in unaquaque arte dicat quod ad artem de qua erudit spaliter pertinere constat Hec diximus
propter ineptiam que impedibat peritia De puerorum correpcione ubi tria attendenda sunt. occasio peccatorum. transgressio p-
propter ineptiam que impedibat perita

Post electionem et erudicionem videamus eruditorum correpcionem . s. ceptorum. verborum amonicio verborum afflictio.
Corripiendi quidem sunt pueri ut possint terre scits quod virtutibus informari. sic scriptum est Curua ceruicem eius
iuventute et tunde latera eius dum infans est ne forte induret et non credat tibi in tum indomitus fiat et adultus
non possit corrigi Et in prouerbiis dicitur Stulticia colligata est in corde pueri virga disciplinee fugabit eam Sic enim equus
indomitus vadit ex via. dum portat. dum ad calcaria dum ad frenum et qui infrenabilis propter omnis duricia
sic remissa disciplinatis disciplis via iusticie deserit inhoneste se gerit monita spernit et argui facit primum
monitorem Vnde plutarcus phus imperatoris Traiani magister in libro quem fecit de institucione traiani ait principatum
tanto dignior esse iudicaris quanto a crimine ambicionis videris esse remocior Itaque fortune mee tue congratulor
virtuti si tu recte gesseris quod probe meruisti Alioquin te et me periculis detrahencium linguis subiri non dubito
cum imperatorum ignauiam roma non ferret et sermo publicus refundere delicta discipulorum in preceptores soleat Sic
Senica neronis sui merito detrahencium linguis arripitur Adolescencium suorum temeritas in quintilianum refunditur
et socrates in pupillum suum fuisse clemencior criminatur. tu vero omnibus geres rectissime si non recesseris a te
Si primo te composueris ad virtutem recte vniuersa procedent politice constitucionis maiores tibi vires compulsi cui si
obtemperas plutarcum habes auctorem vivendi alioquin presentem epistolam testem invoco quod in perniciem imperij non pergis
auctore plutarco Est ergo circa correpcionem hec Attende occasionem peccatorum Transgressionem preceptorum Admonicionem verborum
Afflictionem verberum Occasio peccatorum est in pueris que sic in Genesi dicitur pronum sunt ab adolescencia in malum sensus et cordis
humani cogitacio Nam ut dicit Calcidius super platonem mollior est ara puerilis et inquieta magis propter mouales
mentis imbecillitatem nondum racione firmata Deinde propter nimium calorem et humorem in illa etate habundantes propter quod
plato ait in libro de legibus pueros nimio ignis lucrari calore et per inordinate sine modo et inplere omnes
motus nulles in pueris celebrari Quod specificat augustinus in libro confessionum ubi ostendit quod quedam opera infancium et si non
possunt in effectum non tamen concupiscunt affectum unde Imbecillitas membrorum infantilium innocens est non animus infantum
vidi ego et expertus sum zelantem puerum nondum loquebatur et intuebatur pallidus amaro aspectu collactaneum
suum Unde est quod pueri iactant membra et voces que sunt signa passionum intus et signant prout sunt intuentibus
voluntates indignantur flent et flendo vindicant se de non obtemperantibus sibi. plangunt gemunt dentibus strident
pedibus elidunt et si alij non reprehendunt infantes Non est hoc non quod reprehendenda faciunt sed quia non intelligunt
Attende eciam transgressionem preceptorum Non enim arguente. De preceptorum transgressione multum in pueris
est infans unius diei in terris super terram sed hec interim obmittamus et delicta alia replicemus Frequenter
enim peccant agentes contra precepta parentum et eciam magistrorum currunt ad ludos ad spectacula vana pascentes oculos
in rebus illicitis libencius audiunt fabulas quam discunt reglas uel scribant litteras. peccant in modo discendi dum
postponunt utilia ymmo odiunt vana delectant eos spectaculis vanitatis ut in virgilio eneas lugens plorans airmatis
et troye incendium atque ipsius umbra creuse Nec hec dicimus quasi in rebus vanis multa sint addisci plena
utilitatis Nam verba poetarum bona sunt pueris ad discendum licet in eis propinetur error ut in vase venenum

Unde Augustinus in libro confessionum ubi agit de libris in quibus continentur flagicia deorum ostendens quod mali sunt et continent compositos in pectus
qui ad comparet se de formatione quam imperitus legit hic fecisse et qui celesti magisterio se provocet ad libidinem et imitetur
Dicit ergo Non accuso verba que vasa electa atque preciosa sed vinum erroris quod in eis nobis propinabatur et nisi biberemus cedebamur
nec appellare ad aliquem iudicem sobrium licebat vasa preciosa et electa. Dicit Augustinus hinc verba noscuntur hinc acquiruntur elo-
quentia rebus persuadendis et sententiis explicandis valde necessaria Sed tamen hic plane profiteor quod utilius addiscuntur in pueritia
aliqua moralia quam flagicia poetica et satis pueriliter ingenium exercetur et lingua. Sunt enim poetica figmenta erroris in-
tegumenta. Preterea etiam qui invidet sociis melius addiscentibus Unde Augustinus ubi supra Dicit magister amabam barbarismum quam
facere quam amabam si facerem non facientibus invidere. Preterea in appetitu laudis ubi placere volunt hominibus intuitu vanitatis
proferunt mendacia preterea quam socios invicem simbolis ludis inveniri pugnis furtis inobedientis Unde Augustinus ubi supra
fallebam innumerabilibus mendaciis et pedagogum et magistros et parentes amore ludendi studio spectandi nugatoria et
imitandi ludicra inquietudine furta etiam faciebam de cellario parentum et de mensa vel gula imperitante vel ut haberem
quod darem pueris ludum suum mihi quo pro utique delectarentur tamen vendentibus in quo etiam ludo fraudulentas victorias va-
na excellentie cupiditate victus sepe occupabam quod autem tam nolebam pati atque atrociter si deprehenderem arguerem
bam quam id quod aliis faciebam et si deprehensus arguerer sevire magis quam cedere libebat. Ista ne est innocentia puerilis
Preterea etiam quod plerumque iactant se fecisse quod non fecerunt ne reputentur inter socios viliores quo fuerint castiores Alia
etiam dicunt ut videantur quod non faciunt vel dicunt si soli essent quod homines soli viris videntur ea fugienda sunt puer corr[ectione]
que ad malorum cohortationem pudet siquidem non esse impudentem Unde de pomeriis que frangunt defructibus quos
furantur et carpunt ubi non est in ea necessitas sed sola pruritas hoc est sicut vepres libidinum et illa inventurum magis etiam
duas vel patrii vel nigriorem. De verborum ammonitione multiplici et hortatoria monitoria et increpatoria crebra
attende verborum ammonitionem. Verge siquidem disciplina precedere debet comminatio sic comminationes suas prebent ammonitio
que aliis plus valet et minus nocet Quod maxime verum est in puerorum ingeniis et moribus quos postea Nasi Seneca de clementia
ad Neronem Consule autem facilius ducitur quam trahatur Puer enim valde sunt timidi et ob hoc a voluptatibus suis alie sola
comminatione pueri deterreri et arceri Unde in Bucolicis Qui legitis flores et humi nascentia fraga frigidus o pueri fu-
gite hinc latet anguis in herba Sit igitur ammonitio cohortatoria ut in hiis qui sunt susceptibiles discipline quos non
oportet violenter trahere sed verbis inducere Unde Augustinus probat in primo confessionum quod melius addiscunt pueri liberaliter quam coacti metu. Ut
dicit enim Satis elucet maiorem vim habere ad discendum puerilia liberam curiositatem quam meticulosam necessitatem. De talibus pueris
Ovidius de arte amandi Ingenium celeste suis velocius annis surgit et Statius in Thebaidos Maturius evo robur
et ingentes spondet tener impetus annos. Debet etiam esse comminatoria eo quod quidam vel ex nature corruptione vel ex mala
consuetudine reperiuntur discoli quos sicut pullos indomitos freno discipline et comminatione necesse est cohibere. Sic enim a
primis crescentibus sepe contrahunt morbos graves ita quod eis que dicta sunt contrahunt pravos mores et implentur id Ovidius in libro
epistolarum ut teneros ledunt iuga prima iuvencos frena que vix patitur de grege captus equus Sic male vix quod sub
it primos mores rude pectus Debet etiam esse increpatoria ut si praemonente arguantur si transmittent regulares correxerint cor
rigantur Iuxta quod dicit Augustinus Anima peccatoris est corrupta que hoc misere Unde in psalmo Corripiet me iustus in misericordia et increpabit me
Sic enim agitur in scrinio cum puero qui castigatur et increpatur sicut frenetico qui ligatur vel cum eo qui propter illos corripit
Sic enim agitur Debet etiam crebra. licet enim in primo non videat doctor proficere tamen non debet a monitione cessare Unde in pu-
ne submergatur Sit etiam crebra licet Sepe enim magister est usus et exercitatio ut dicit Iulius Celsus Cicero in oratione pro Cornelio Balbo
Erudi filium tuum et ne desperes quia ut dicit Iulius Celsus Cicero in oratione pro cornelio balbo
Et usus magister et ingenium et artem sepe vincit Ideo sic dicit Salustius in Iugurtino Plura sunt que licet
usus magis assiduus omnium rerum deditus et ingenium et artem sepe vincit Ideo sic dicit Ovidius in libro de arte primo tempore difficili veniunt ad aratra iuvenci
prima sunt ex consuetudine cum leviter per ...llo Sic etiam Ovidius in libro de arte primo tempore difficili veniunt ad aratra iuvenci
Compta lata pati frena docentur equi frenis assiduo consumitur anulus usu Interit assidua vomer aduncus humo
Et in secundo libro Nichil assuetudine maius De verberum inflictione quo debent infligi et recipi.
attende etiam afflictionem verberum ut puta virge ferule scutice corrigere quibus agitur ut in pueris impietas debel-
letur iuxta quod dicit Augustinus XI de civitate Dei Quid autem et in quantum volunt nullomodo formidines que cohibendis parvulorum adhi-
bentur vanitatibus Quid pedagogi quid magistri quid ferule quid virge quid enim huiusmodi penis agitur nisi ut ignorantia
debelletur et prava cupiditas infrenetur cum quibus malis in hoc seculo venimus Quid enim est quod cum labore discitur sine labore
nescimus cum labore strenui sine labore inertes sumus Nonne inde apparet hic quia natura velut pondere proprio prona
consistat et quanto ope ut inde liberetur indigeat Non ergo quod verbera pueris infligunt ex dilectione Quem enim deus
magis diligit plus verberat et affligit et flagellat deus omnem filium quem recipit Unde in proverbiis Disciplinam
domini ne abicias nec ab eo corripiens Quem enim deus diligit corripit et quasi pater in filio complacet sibi Et in psalmo
Si dereliquerint filii eius legem meam visitabo in virga iniquitates eorum et in verberibus peccata eorum Et in Ysaia Egredietur
virga de radice Iesse interpretatur ad Iesse incendium quia ex amoris incendio fit virge percussio quod ait deus Ego
quos amo arguo et castigo Secundo proficiunt in viciorum extirpatione illuminant in cognitione et eruditione et conservat

puerorum in sue iuventute debita perfectione. Audi de purgatione. Sicut ignis purgat et tollit metalli impuritatem et scoriam et ventus purgat agricolo paleas et lima rubiginem ita et verberum ictus tollunt a pueris feditatem. Unde boecius in libro de disciplina scolarium recitat de puero qui patri suo morsu acutissimo precidit nasum quia cum fuerat puer in stolis et deditus viciis correptus et correctus non fuerat sed vitam tunc per iter obprobrium et in patibulum suspendium. Audi de illuminatione. In ieremia scribitur secundum duplicationem lxx per omnes dolores et flagella erudiens. Velim quod qui ignem excitat prius fumo affligitur quam ad igneam veniat claritatem. Sic enim quod felle piscis illuminatus fuit oculus thobie quia per verberum amaritudinem illuminatur eruditione. Et secundum ysaiam. Illos docebit dominus scientiam qui sunt ablactati a lacte. Cor enim salomonis in fundiciis sapientiam deserviit quia sub virga discipline non fuit. Audi de perfectione pueri. Cum delicijs dissolvuntur in bono verberibus solidantur. Sic vasa lutea igne fiunt sic virtus per apostolum in infirmitate perficitur. Tercio recipit dei sui oris murmuratione sed cum gratiarum actione. Sicut enim asinini simul aculeis et calcaribus indigemus. Unde dicitur in ecclesiastico xxxiii. Cibaria et virga et onus asino panis et disciplina et opus servo. Non ergo debes contra stimulum calcitrare nisi te volueris ut dico sicut vulgariter dicitur bis pungere. Ipse christus flagellata est cum ipso ezechias quia ad deum cum ab hostibus liberaret gratias deo non egit et gravem infirmitatem meruit ipse. Et iheremias dicit. Ego video virgam vigilantem secundum aliam translationem. Nucis enim habet amaritudinem in cortice dulcedinem in nucleo quia amaritudo verberis et dulcedo gratiarum actionis coniungi debent in pueris verberatis. Quarto recipit dei sui cordis et operis obduratione. Dicit enim ecclesiasticus vir prudens et disciplinatus non murmurabit correctus. Nam sicut testa vacua ad ignem crepat plena non crepat. Et sicut aqua pictorem lutum dissolvit marmoreum vero pulchrorem efficit. Ita mali sub virga murmurat obduruit maledicunt et calcitrant et implet illud ecclesiastici. Precordia fatui quasi rota carri. Carrum enim vel carrus fenum portat et quasi stridendo dum portat murmurat. Hi sunt de quibus iheremias dicit percussisti eos et non doluerunt attrivisti eos et noluerunt recipere disciplinam. Obduraverunt facies suas super petram. Et in proverbiis verberaverunt me et non dolui traxerunt me et non sensi. Et tanto signum quod est periculosius quanto insensibilius. De correptionis moderatione que consistit in quatuor affectu tempore modo loco sequitur.

Post electionem eruditionem et correptionem videamus correptionis moderationem ubi attendas correptoris affectum correptionis modum corripiendi tempus et locum. Affectus debitus requiritur in doctore ut non quod ira immoderata corripiat vel furore sed quod zelus potius et amore. Ipse christus in archa testamenti iuncta sunt ista tria virga tabule legis et manna. Virga severe correptionis manna mansuete consolationis et compassionis tabule discretionis modus eius sinuatus est quia ut dicit oracius in epistolis tractari mollius etas imbecilla solet. Et quintilianus in libro 20 de oratoris institutione. Ingenia puerorum nimia emendationis severitate deficiunt. Desperant enim et dolent ac novissime oderunt et quod maxime nocet omnia timent nichil conantur. Illos enim tua sermonibus propinquis prelatorum tenuit in moribus delicta corrigendi per qualitatem delicti quod tamen cum moderatione quadam et misericordia pati quasi concedit ut in inconcussa licentia non extenditur. Nam si atrocitas facti emendationis domestice ius excedit placet enormes delicti reos iudicibus tradi notorum. Affectum autem moderatum voco illum qui medius est inter remissiorem et crudelitatem quod dicitur clementia. Unde seneca in libro de clementia ad neronem. Clementia est temperantia animi in potestate ulciscendi vel lenitas superioris adversus inferiorem. Illos autem crudeles vocamus qui puniendi causam habent modum non habent. Sic pharaon aut busiris qui in homines supra quam merebat modum. Non turbidus pueris se ostendat vultus. Nam imbecilles sunt oculi qui ad alicuius lippitudinem suffunduntur. Unde in proverbiis dicitur quod non sibi pueros arrideat neque sibi condoleat. Ipse christus eius agnum est obsignatus correctionis ut si non sibi inferat pena sed quasi venia. Quia ut oportet tamen eadem sit disciplina parcere autem et punire. Sicut gratia quod nescit parcere nescit punire. Ideo seneca dicit quod malis aliquando parcendum est. Sic in vobis languentibus medicina minimo fungimus et aliquando differentur vindicta ut tempus illud afferetur quo facilius correptio operatur. Sicut enim physica corporum ubi ipsa remedia non proderunt ad contraria se gubernat. Ergo ubi non proficitur severitate utendum est clementie lenitate. Locus eius requiritur ut si culpa est occulta secreto est correptio facienda publice vero si publica. Unde ad thimotheum primo. Peccantes coram omnibus argue ut ceteri timorem habeant. Sed de occulta dicitur matthei 18. Corripe eum inter te et ipsum solum. Et beatus ysidorus. Palam ergo arguendi sunt qui palam delinquunt ut dum unus aperte corrigitur plurimi emendentur. Sed secundum id sine consuetudine quod ita debet procedere moderata correctio quod eam relinquat moderatus timor in pueros. Unde seneca. Temperatus timor cohercet animos. Assiduus vero et acer in audaciam iacentes concitat et omnia conperiri suadet. Unde boni patres et boni doctores pueros obiurgant. Alii minuunt alii blande admonent. Alii increpant alii verberant. Nemo autem sapiens ad exigenda supplicia properat nisi qui remedia consumpsit. Unde seneca. Ipse est ut liberos dampnet qui cito. Ut inique puniat qui nimis. Et infra. Nonne pessimus pater videbatur qui assidue plagis liberos etiam ex levissimis causis compescit. Utrum autem preceptorum liberalibus studiis dignior qui excarnificabat discipulos si memoria illius non constitit aut si parum agilis in legendo oculus hesit. An qui monitionibus et verecundia emendare malit. Equum non crebris verberibus exterret domandi peritus magister. Efficiet enim formidolosum et contumacem nisi eum blandiente tactu permulseris. Idem facit venator quicumque instituit catulos vestigia sequi quique iam exercitatos urget ad excitandas vel persequendas feras nec crebro illis minatur. Contundet enim animum et quicquid est indolis eo minuet trepidamina degit. Ut licentia vagiendi errandi quod passim accedit adiectas ... licet tardiora

agentes inmedia que ad contumelias et iniurias nata sunt nimia sencia cogunt iugum detractare nullum al morosum est nullum maiori arte tractandum quam homo et nulli magis parcendum. De hiis que ptinet ad disciplinam informandam et de ordine

Restat hiis que ad doctorem ptinet siue ad didascalum pretermissa ad ea que ptinet // prosequendum in libello ad disciplinam informandam agentes primo de doctrina quo ad statum inchoacionis 2o quo ad statum progressionis 3o quo ad statum perfectionis. Et quo ad statum inchoacionis primo tangam antecedencia 2o concomitancia 3o consequencia. Antecedencia enim voco que animum discipuli ad discendum disponunt Comitancia que disposicionem perficiunt Consequencia que perfectum ostendunt et tenent que impediunt Prima sunt ut sit discipulus voluntarie subiectus ad mandandum attentus ad audiendum docilis ad intelligendum beniuolus ad retinendum Subiectus magistro docilis ingenio attentus opacio beniuolus animo. De voluntaria discipuli subieccione et quod necessaria est ad iiiior Ad tollendam superbiam Ad inducendam verecundiam et reuerenciam Ad firmandam pacienciam et ad tenendam obedienciam. Sequitur

Primo ergo subieccio est necessaria Nam paruis passibus ambulare debent scolarium rudimenta et plurima incrementa. De hac ergo subieccione dicit Boecius Qui non nouit se subici non nouerit se magistrari Miserum est enim eum fieri magistrum qui se non nouit esse discipulum Hec autem est subieccio necessaria Ad tollendam superbiam Ad inducendam verecundiam Ad firmandam pacienciam Ad tenendam obedienciam Superbia claudit oculos et tumidos efficit quibus clausis et tumefactis virtutis radios mentis oculus non agnoscit Unde Ysidorus libro 3o de summo bono Magis conscientur legendo perfectum scientie arrogantes nam quamuis sapientes in superficie videantur medullitus tamen archana virtutis non tangunt quam superbie nube perdunt Hec autem superbia secundum Boecium gaudet vestium variacione frequenti pectinis buxicis cesariem polit calamistri tortuositate componit sertorum varietate lascivit vultum fuco plenit nouacula pilos sepe perdit gemmatis monilibus pectus ornat ventrem cingulorum varietate castigat sinum aromatibus implet ultro modo stolis interest pedes perficit parum prodest rostratis cumulatis linipipiatis perforatis laqueatis stritulatis calciamentis incedit manicas consuit collo elato gutture inflato supercilio intilato oculo impudico et fastuoso progressu incedit

Ad inducendam verecundiam et reuerenciam etiam valet Magnum est enim signum reuerencie et magistri glose verecundie semper subicere Unde Ambrosius in libro de officiis Sic in senibus grauitas in iuuenibus alacritas ita in adolescentibus verecundia velut quadam dote commendatur nature Hec enim tenenda est pueris in motu in gestu in incessu in locucione et in omni actu Unde multum sunt arguendi pueri inuerecundi quorum quidam iam ad tantam inverecundiam deueniunt quod sese denudare inhonesto et turpiter turpia membra ostendere coram aliis non erubescunt mulieres osculantur et tangunt Et quod ita fatuus ut mulierem vellet osculari sic collo eius vel ori serpens adhereret Dicitur enim collum cuius est dum illud ostendit ut homines attrahat et lingua eius vipera dum blanditur ut venenum infundat propter hoc verecundiam intrabat Unde Anselmus Cantuariensis in epistola ad Domnum monachum Andream magistrum ab abbate verberantur pueri sic in capitulo monachi Unde Anselmus ... verberat aut ab alio se verberari postulat quod in capitulo suo precepto prelati tuo quod maioris mali inducens tu monachus se verberat Quod non est ita ut tu existimas Illud enim inoitum quod sibi ab sponte inducit regatur non quod sua voluntate vapulat Quod non est ita ut tu existimas Illud est monachicum est Illud sepe sibi reges et superbi diuites flent le est illud vero quod propter obedienciam in capitulo sustinet monachicum est Illud sepe sibi reges et superbi diuites flebile est illud vero quod propter obedienciam in capitulo sustinent Illi se soli deo humiliant propter peccatorum conscienciam isti vero precipiunt Illud vero non paruipendentes sed obedientes suscipiunt propter dolores carnis quos etiam sancto sentiunt etiam honorem propter obedienciam Quod si dicas non tamen fugio publicam vapulacionem propter dolores carnis quos etiam sancto senciunt etiam honorem propter obedienciam. Certus ergo esto quod maioris mali est quam propter verecundiam sancto qui ille forcior est qui hac quam sustinere gaudet propter obedienciam Certus ergo esto quod maioris mali est quam propter verecundiam licet enim in verberibus verecundentur pueri vapulacio monachi tolerata propter obedienciam quod inuiabiles accepte propter iram suam licet enim in verberibus verecundentur pueri vapulaciones monachi tolerata propter obedienciam quasi inuiabiles accepte propter iram suam Nouimus enim dominum saluatorem a presidis militibus verberatum beatos apostolos desedent tamen cum timore et reuerencia sustinere Nouimus enim dominum saluatorem a presidis militibus verberatum beatos apostolos residentes tamen cum timore et reuerencia sustinere Nouimus et martires beatos virgis et flagellis diuersis laniatos Ter virgis cesus est Paulus et Andreas quinquies 39 violentos sustinuit ictus De puerorum paciencia Sequitur

Ad firmandam pacienciam Seneca in epistolis Unde bonus quicquid ei accidit equo animo sustinebit Et Seneca Propterea magis tibi fiunt commoda equum est tibi fieri incommoda Et Cipriani in libro de paciencia Pono sudationes Quodlibet vnitur tibi fiunt commoda equum est tibi fieri incommoda. Et Ciprianus in libro de paciencia Porro sudatis hec quidem vnitur et laborantibus nec sudantibus et laborantibus prodest magis aqua quam paciencie subueniencie solacia Nec aliud magis iustos et iniustos distinguit quam qui in aduersis propter impacienciam blasphemat iniustus et conqueritur et pacienciam iniustus probatur Demumque paciencia est que nos deo seruat et commendat que iram temperat linguam frenat mentem gubernat pacem custodit disciplinam regit diuitum potentiam collidit inopiam pauperum refouet facit humiles in prosperis fortes in aduersis docet delinquentibus cito ignoscere et delinquentem multum et diu rogare fidei fundamenta munit incrementa spei prouehit actum dirigit hec apostolum deinde teste Plotino paciencie robur est tocius perfectionis Et in primo doctrina viri per pacienciam noscitur Sic enim vinea putatur destroyer qui palmites perdunt et lacrime subsequuntur et tamen copiosior vberior fructus nascitur Sic pueri qui palmites nouelli a magistro sapiente perdunt sarculo discipline et sequitur fletus et post fletum multiplicior erit fructus prout et dominus Omnem palmitem in me non ferentem fructum purgabit eum ut fructum plus afferat Sic etiam dat medicina amara ut curentur membra quod tollit caligo ignorancie et putredo corrupcionis Unde Claudianus Trucentur et artus ut liceat reliquis securis viuere membris Et Ouidius | De remediis Ut corpus redimas ferrum pacieris et ignes Ut quod animo valeas quicquam tolerare negabis Iustus ut valeas multa dolenda feras Depe bibi succos

paciencia

quibus multum amaros. Et in alexandriade: Sepior sanat gravioris potus morbos naufragium quam timens iactura sepe redemit nauta quam potuit et dapnis dapna levamit. De multiplici puerorum obedientia sequitur.

D tenenda obedientiam sic enim Abraham deo obedivit et Christus non solum verbo sed etiam exemplo in mundum veniens et in mundo manens et de mundo transiens obedientiam docuit. Unde Christus filii obedientes parentibus tam corporalibus quam spiritualibus quod sicut beatus Bernardus in sermone de via vite. Docuit obedire libenter non enim placent deo coacta servicia. Unde et Christus delectabatur in obedientia. Et paulus libenter offerebat se obedire dicens: domine quid me vis facere. Paratus enim erat facere quicquid ei deus vellet preciperet. Ad hunc gradum non ascendit qui voluntatem percipientis sua non fecit sed a quibusdam quod fiebat in celo [illegible] ora dicta [illegible] ut faciam [illegible] in confessionibus: Optimus domine tuus minister est qui non intuetur hoc audire a te quod ipse voluit sed potius hoc velle quod a te audierit. Unde lucanus: Tu quocumque iubes velis. Et Cassianus: Nulla est tam facilis res quam sit difficilis dum facias invitus. Obediat etiam simpliciter. Unde Bernardus: Multos videmus per sapientiam impudentibus multas facere questiones. Ubi hoc preceptum sit unde venit cuius consilium hoc inveniunt. Inde murmuratio inde frequens excusatio importunitas ipsorum advocatus. Non sic Abraham fecit sed simpliciter obedivit. Verus enim obediens verba monitoris se hoc ut brutum non discutiendo preceptum quam ut iumentum aut factus sum apud te et ego semper tecum. Et in psalmo: deduxisti sicut oves populum tuum in manu moysi et aaron. Obediat etiam hylariter non velut contristata aut ex necessitate. Hylarem enim datorem diligit deus. Ut dicat: paratus sum et non sum turbatus. Ne cum Symone Cyreneo portet crucem angariatus vel demonibus assiletur qui de corporibus exeunt coacti violenter. Anima sic nubilosa corpus diffusum et facies tristicie tenebris offuscata devotionem vel hylaritatem signat ab eo recessisse. Ita serenitas in vultu dulcedo in verbis multum colorant obedientiam obsequentis quam super omnia voluntatis accessus boni. Obediat etiam velociter. Quia secundum beatum Ambrosium nescit tarda molimina spiritus sancti gratia. Et Bernardus: fidelis obediens nescit moras cavet crastinum fugit. Percipientem preveniet parat oculos visui aures auditui linguam voci manus operi pedes itineri totum se colligit ut voluntatem impleat imperantis ut dicat: viam mandatorum tuorum cucurri cum dilatasti cor meum. Sic petrus et andreas Jacobus et Johannes ad primam vocem secuti sunt salvatorem. Sic zacheus festinans descendit et eum gaudens excepit. Anima ut in psalmo dicitur: vidisti hominem velocem in opere suo coram regibus stabit. Obediat etiam viriliter sicut Christus usque ad mortem ignominiosam [illegible] qui maluit amittere vitam quam obedientiam. Unde Bernardus [illegible] bello intonat suggestio resistat si malignum tuum iter impedierit tu tamen obedire viam non deseras sed dicas: paratus sum et non sum turbatus. Obediat etiam humiliter ne de fortitudine operis elevetur sed sic in celbario luce stabit. Unde scriptum est omnia. Dicitur secundum Aristotelem [illegible] obediat ... [illegible] quia ut dicit Bernardus [illegible] Incipe est [illegible] pervenire ... [illegible] perseverant. Hoc [illegible] est. De voluntaria discipuli attentione ubi quatuor requirit: Occupatio rerum inferiorum. Adhibitio aurium exterius. Collatio rerum interiorum. Revelatio virtutis superioris. Et [illegible] quadruplex impeditur. Nota [illegible] occupatur. Vera remedia differuntur. Et falsa remedia acquiruntur. Sequitur de voluntaria attentione.

Post de discipuli voluntaria subiectione videamus de eius attentione. De qua Salomon in proverbiis dicit: Audiens sapiens sapientior erit et intelligens gubernacula possidebit. Nam sapientia per auditum acquiritur per habitum possidetur per usum affectum [illegible]. Ad hanc autem attentionem IIIIor requiruntur scilicet Occupatio rerum inferiorum. Adhibitio aurium exteriorum. Collatio rerum interiorum. Revelatio virtutis superioris. De occupatione rerum inferiorum [illegible] illa sunt [illegible] artem proprie sapientie. Unde [illegible] in libro [illegible] magna opus est recedendi a communi consuetudine et animus [illegible] in se colligere ut quod magis unita plus comparata possit vehementius intendere et acutius penetrare. Sed hic per quatuor impeditur. Nam conturbatur [illegible] occupatur. Vera remedia differuntur. Falsa remedia acquiruntur. Unde Conturbatur interius cum inquietatur vicius etiam affectionibus pravis aures obstrepit quod intus peccato consentit. Corpora videmus esse [illegible] quod mihi prodest totius regionis silentium si affectus fremunt. Omnia noctis erat placida composita quiete. Falsum est. Nulla placida est quies nisi quam ratio composuit. Nam etiam dormientes contigit inquietari ... [illegible] Occupatur. Contigit enim occupationes plures et de una plures oriuntur. Illas seriem quas occupari debes. Unde occupationibus indulgere concludere sic semel intraverit in locum suum alias substituet. Propterea non debes occupationibus indulgere ... melius non incipies quam desistes. Unde vera remedia differuntur. Damnum enim nobis dilationis [illegible] ... in [illegible] toto animo incumbas et si hanc rem non morbi prodimus ... Omnia alia negligenda ut huic assideamus ... molesta composicio studio me dabo. Non enim vacandum est. ... Omnia alia negligenda ut huic assideamus ... magnum est etiam si a pueritia usque ad longissimos humani evi terminos vita producitur. Non multum refert utrum omittas ... an intermittas. Non enim ut interrupta est manet. Unde falsa remedia acquiruntur. ... Peream si est tam necessarium quam videtur silentium in studia seposito. Ecce undique me varius clamor circumsonat. Supra ipsum balneum habito. ... non cogito ... esse non advocatam. Omnia ... foris resonet dum intus nihil tumultus sit. Dum inter se non rixentur cupiditates et ... timor. ... avaricia luxuria ... non dissideant ... illud ingenium est ... ad se redierit ... quod ad vocem ... acuti ... et ad ... pavor ... Virgilius ... Et me quem dudum non ulla iniecta movebant tela ... adverso glomerati ... nunc omnes terrent aure sonus excitat omnis suspensum pariter comiti quam timentem ... magis [illegible] videmus enim frequenter in civitate amena et hylari viros mestos et in loco solitario occupatos

De adhibicione auris exterioris ut audiat a magistro sub silencio sine fastidio et sine dubio sequitur

Sequitur de exterioris auditus adhibicione. Et iiii or sunt necessaria distincte. Primo ut audiat ex ore magistri ipso quod ut ait Jeronimus
habet nescio quid latentis energie i. interioris operacionis viue vocis actus et de doctoris vel auctoris ore transfusa fortius
sonat. Unde Jeronimus Paulinum hortatur ut viuam sapienciam sive doctorem non negligat. Et in libro de viris illustribus. Cum nullum maius sequitur
provincie pessum desemetipso facit magistrum. Et Simachus in suo epistolari dicit. Aptius esse negociis intimandis in diem innutritus. Secundum est
ut audiat sub silencio prout dicit Ecclesiasticus. Audi tacens et pro reuerencia accedet tibi bona gracia. Unde et discipuli Pitagore leguntur per primum
quinquennium tacuisse. Tercium est ut audiat sine fastidio prout dicit Ambrosius in libro de incarnacione. Quid aures tuas ? vero et plus
bo claudis et fastidientes auditus. Ut enim ait Varro ad auditorem. Absinthium reiciunt propria stomachum fastidientem et
ad simplicem cenam hylarem invitat animam. Quartum est ut audiat sine hesitacione dubio. Oportet enim credere qui discit. Unde Boecius
de disciplina scolarium. Primum sequendum credendum est donec videatur. Deinde fugiendum est illud euitasse docendo si forte inveniat quod
illi sue obuiat. Unde Hugo de Sancto Victore dicit Pitagoras hanc consuetudinem in studiis suis seruasse legitur ut usque ad septem
annos secundum numerum vii liberalium artium nemo discipulorum suorum de hiis que ab ipso dicebantur racionem poscere auderet set fidem daret verbis magistri
secundum numerum vii liberalium artium ... De collacione racionis interioris quadruplex scilicet cum anima verborum
quippe cum audisset. Ut iam per semetipsum racionem eorum possit inuenire. De collacione racionis interioris quadruplex scilicet cum anima verborum
sensa percipit. Cum a sensibus carnis se subtrahit. Cum intus ea que percepta sunt discutit. Cum pure intelligit, sequitur.
Sequitur de racionis interioris collacione. Ut enim ait Augustinus in libro de ordine. Racio est motus mentis ea que discuntur dis-
tinguendi et connectendi potens. Hec autem fit quadrupliciter. Primo cum anima verborum sensa percipit. Secundo cum propter eius a sensibus
se subtrahit. Tercio cum a carne subtracta intus ea que sunt percepta discutit. Quarto cum ea que discussa sunt intelligit pure. Primo
anima racionalis verborum sensa percipit que tamen mediantibus litteris apprehendit. Qua via racio aduenit. Cum enim homo sit animal racionale
... racione utitur et racione mediante que omnibus hominibus quibus est homo aliis hominibus sociari non possent
nisi colloquerentur ad inuicem et mentes suas et cogitaciones quasi refunderent. Ideo rebus imposuerunt vocabula sonos scilicet quo sensa
et signa sensa ut qui suos non poterant adinuicem sentire animos sensu interprete uterentur ad eos sibi copulandos. Set ab
absentibus verba non poterant audiri. Et sic racione primo litteras oportuit et cogitauit inueniri. Set propter verborum multitudine numerositate illa
oportuit redigi ad aliqua certa et finita. Et inuentus ... est et sonis aut signis. Inuenta est grammatica et ...
... que quidem et de signis et signatis ... si quis diffusius videre desiderat secundum librum
... et per litteras ad verba venitur et verbis me
Augustinus de ordine legat et sic pt intelligat. Ergo litterarum signa primitus conduntur et sic augentur nobis nescientibus
... ad sensus penetrant ... per usum et consuetudinem ... nobis primaliter ... et ... sic augentur nobis ... paulatim
vel ... non aduertentibus ... corpus successiue sic crescit nobiscum per assuetudinem et magistrorum industriam sensim paulatim
... tamen in ... aut ... adeo tenuis illius et fallens ... est
... in ... sapientum ... non de
Timor indicat morsum et in ipso tumore nullum vulnus apparet ... recte perceptis et usu firmatis a sensibus se subtrahit
... quod aut ... deprehendes. Ubi ergo ... a vino quod inebriat
Cogitatum inquit ille sapiens. Abstrahe a vino carnem meam ut animum meum transferam ad sapienciam. Quod est a vino quod inebriat
et eciam alienat vel ab omni carne vel appetitu carnis et sensuum qui puritatem cordis immutat. Unde Augustinus in libro de quantitate anime
Anima ... racionem et ... suspendit se a corpore quantum potest et ea quibus est sensus voluptate libentiusque ... in sensibus
... Certe sapiencia habitat in supernis ad quam erigi noluit qui re
declinat magis tanto similior ... facit. Hec Augustinus ... homo enim cum in honore esset
manet in carne et sensibus carnis. Cum non ... bestiis comparatur ... et corpora intuentur. Homo enim cum in honore esset
non intellexit comparatus est iumentis etc. Abstractus ergo a carne et sensibus tunc discutiens verborum ... referatur
verborum sonus ad aurem ... que latet intus ... ad mentem ut cum audimus hos versus ... occasio ... se
... ad aurem ... alii metra ... sua ... curat
tangere soles ... vel ... mora noctibus obstat. Alii enim laudant metra. Alii ... sua ... curat
anima de sensu ... quasi de falere verborum ... ut dicit ... in libro de ... non ... est non ... interioris
... quod sentimus loquamur et quod lo
... attendere. Et bene ... operis impendi verbis non ... potest ... verba nostra ... ut res ... conspicitur ... contaminat
quamquam sentiam. Non delectent verba nostra ... set prosint ... eloquencia non ... tamen ...
appetit ut res pulcerrimas prosequatur sic ... ut res ... quasi se ... anima ... est carni corrupte ideo ...
... dicit ... quoniam anima carni corrupte ... Cor
difficultas est maxima in distinguenda veritate. Unde in libro de spiritu et anima ... anima carni corrupte ... Cor
imperitus nec ... suas ... sed ... et ... doctrina ... incipit distinguere. Veluti si
... tenebrosa detrudatur. Videre tamen non potest ibi nisi prius assuescat tenebris et lumine ac
quis cum subtili acie oculorum in tenebrosa detrudatur. Videre tamen non potest ibi nisi prius assuescat tenebris et lumine ac
... Ergo ad lumen veritatis prius oportet venire etc. possimus intelligere et cum ad lumen veritatis ... illo ... mediante
vel se manifestante veritatem intelligimus et ... In lumine tuo videbimus lumen. Et Pauli
... testimonio tenebras arguit ipsum lumen. Nec potest anima quicquam pure intelligere nisi prius redeat ad se et quidquid se supra se
prout dicit Augustinus in libro de ordine et de quantitate anime. Cum enim anima racionalis habeat essencie simplicitatem. Ymago dei est vel
ad ymaginem et ... habeat assimilacionem. Hec intellectum naturalis agentem qui est sic ... separata. Cum ... anima racionalis sit
... semper est ... corpori organico ... intellectualis ... et ... intellectum ...
ab ymaginacione et sensu accipiente et cum sit ... separata a materia secundum se potest intelligere ... non sic ... sensibilis

2m

3m

que tamen quedam apprehendit cum ipsa sit actus organi corporalis Et sicut videmus in accensione flamme adherentis lignis ardentibus et cre-
mabilibus aliquantulum fumosa est ubi adheret eis sed ubi evolat in puriorem aerem distantem a lignis aerem illuminat et partem
fumositatis eiusdem flamme et in actu pleno sit est lucis Sic anima intellectualis ex ea parte qua appropinquat ad virtutes corporeas
organicas que sunt ymaginacio et sensus est quasi fumosa et efficitur in potentia ad intelligendum sed in actu lucis perfecte secundum philosophum tunc
est ut separata et ideo intellectus cum ad se abstracta redit et se super se convertit et separata a corpore quasi non utitur anima hoc intellectu
plene secundum commentatorem prime philosophie nisi cum fuit in ultima perfectione De revelacione virtutis superioris ubi in modo tangitur revela-
cionis complementum Dicto statu revelacionis processum et revelacionis complementum sequitur.

Sequitur de virtutis superioris revelacione Cum enim sensus exteriores ut auditus et visus secundum interiori vel intellectum quod au-
diunt vel vident renunciaverint et anima ad se redierit et se super se converterit tunc intelligit ut dictum est tunc iudicat
tunc discernit et eidem revelata veritas innotescit. Unde illi soli sicut credo vere et recte iudicant et intelligunt qui voce foris
acceptam intus cum veritate conferunt licet foris tamen sunt vagantes extra se qui deberent redire in se Nam sicut verum est quod primo libro
confessionum dicit Augustinus Artes liberales in interiori parte memorie nostre et in loco memorie abdito eas habemus autem artes
distinctas absque litteris secundum dogmata philosophica videlicet nobis enarratas Nam rationes memorie sunt in anima non impresse per sensus exterio-
res vel per suas ymagines vel similitudines que non sunt colorate gustate contrectate non sonant non olent ut sunt sensibiles
sive ergo sit fiat sine aliter verum est quod si nos artes addiscere vel intelligere nihil est cogitando ea que sunt sita recolligere
et ad mentis puritatem intrare ibi veritas presto est omnibus consulentibus eam ibi videt ibi se revelat licet non omnes eam
liquide videant veritatem nam intus et non foris Et ideo si volumus eam cognoscere revertamur ad secretum cordis ibi choruscat
et splendet clamat et docet Et quia de hac revelacione est dictum diffusius in tractatu de doctrina dei et angelorum quedam
pauca ad propositum tangimus in presenti considerantes in modo scilicet revelacionis eorum dicte status revelacionis processum et ipsius complementum
Exemplum ergo patet ex ligno ardenti Primo enim elevatur fumus sine flamma et luce Secundo flamma cum fumo et luce Tercio lux pura
sine fumo et flamma Sic primo anima descendens retenta sensibilibus carnis obvolvitur fumo ignorantie et caliginis sed cum appre-
hendit verba doctoris aut excitatur ex eis lumine incipit choruscare quod mixtum est fumo et fulmine quia repugnat
scientia ignorantie et dimittere post multas dubitaciones et post multas rebelliones succedit scientia quasi lux pura Et isti sunt tres
status anime primo ignorantis secundo dubitantis Tercio scientis et veritatis revelate luce videntis Dicte vero status iste est nat-
Est enim posita anima racionalis in confinio duorum mundorum sensibilis et intelligibilis inferioris et superioris Est autem sensibilis vel
inferior mundus regio tenebrarum quantum ad intellectum nihil enim intellectus videt in rebus sensibilibus ut sunt sensibilia sed ab illis illuminatur ad
cognoscenda intelligibilia nec possunt sensibilia illuminare intellectum immediate et per se sed per sensum et ymaginacionem et memoriam quasi mediate
quia impressiones a rebus sensibilibus non veniunt immediate ad intellectum ut intellectus perceptibilis est formarum sensibilium sed legit in ymagina-
cione et memoria reliquias impressionum que relinquuntur in eis ex apprehensione sensuum et sensibilium specierum Deinde cum stant foris in
sensibilibus formis et intellectus legit intus sic non omnes ondit Unde intellectus dicitur quasi intus legens et ascendit usque ad mundum
intelligibilem et lucem eciam que deus est que supereminet animam et tangit eam a vertice Unde si libera esset et sana facilius
se erigeret ad regionem lucis et intueretur in eam quod non se inclinat et intuetur in tenebrarum regionem Deinde quia nunc inclinatur
in sensibilia removeat eius virtus intellectiva que sopita et vertice inclinato ad terram more pecudis inclinata est ad revelaciones
processus iste sicut dicit Ambrosius in libro de natura deorum Si quis castitate utatur cibis et potibus et immaculatum se custodierit omnes
hic fruetur consorcio et visione deorum animas ergo eliminas a rebus exterioribus et eciam a suis corporibus quodammodo ergo abstrahi
hic fruetur consorcio et visione deorum animas ergo eliminas a rebus exterioribus [illegible]
ut appropinquet prime luci vel divine que super omnes est per racionem vel aliis luci ut angelice que ad eas illuminandas mittitur
per deum graciam et sic constituta in vertice mentis quasi in summitate et sublimitate se posita conspiciet et cum sit ymago dei quod
in se scriptum est vel acquisitum vel infusum est legit et esset ut liber quod se super se levaret legeret et intelligeret nisi cor-
ruptio impediret Unde quamdiu pars spirituum corporis concrecuerit et clausa via visus aures mentis humane non habens qua concedit
per visum in suum cogeretur reflecti intellectum ubi legeret multa de absconditis in corpore sed in libro lucis et spiritus naturalis
Natura vero mentis sensus attenuat clausus vero congregat colligit et conformat Exemplum habes dicens in libro de visu et
speculis Deinde hic corpori corruptio hec impediunt revelacionem quia feculencia peccatorum alligacio animarum intra corpora
naturalis eciam complexio que impedit vires nobiles prout dicit Galienus flegmatica complexio anime nulla virtute innat-
solitudines et res corporales que minus intrant ad animam sic mentem impediunt quod mentem abstrahi non permittunt
sic inscripcio tabule prohibet aliam inscripcionem et plenitudo vasis de uno liquore prohibet alterius receptionem Et ideo
dicit Aristoteles omnes ingeniosos esse melancolicos et melancolicos esse ad huiusmodi illuminaciones et revelaciones magis ydoneos
ut illa complexio magis abstrahit a mentis impedimentis a delectacionibus carnis et tumultibus mundanis Consequenter patet
quod impedit ista revelacio ex quadruplici maiore nocumento Licet autem natura prestet auxilium ad huiusmodi revelaciones
tamen ex gracia dei et industria fiunt mentis super mentem irradiaciones Unde enim dicuntur anime que naturaliter a corporibus

compriment et intus se revertant et ad lucidissimam veritatem que deus est alas attollant propter impedimenta que diximus sed in animabus que sunt
pauce alligacionis vel adherencie ad corpora vel corporalia magis est abilis iste modus Nam propter alligacionem facilem facilis est
abstraccio et propter facilem abstraccionem fiunt in spiritu. Effici vel esse in spiritu est sursum esse a regione tenebrarum et liberum a sollici-
tudinibus et cogitacionibus vanitatibus in animas intrans apte regionis illius. Et esse in corpore est immergi in corpore et ideo paries corporis
impedit radium illuminacionis. Canticorum. En ipse stat post parietem nostrum. Ezechiel. Fili hominis fode parietem. Ergo iste paries suffodiendus est quod
fit in morte corporis aut apertura facienda ut sit anima in spiritu. Distinguitur ergo spiritualis in raptu cum anima tota elevatur supra se in mente
cogitans de se vel corpore. In aliis autem perfectis elevacionibus longe minoris luminis quasi per cancellos et aperturas irrumpunt radii
illuminacionis quasi choruscaciones in mediis tenebris. De quo lumine in psalmo. Signatum est super nos lumen vultus tui domine dedisti leticiam
in corde meo. Lumen vultus tui domine id est luminosus vultus tuus qui non est aliud quam tu sive vultus tuus illuminans nos domine per infusionem
novi splendoris revelacionis aut gracie quod dicitur esse signatum id est clausum quia quibus fiat et quando soli tibi est notum. De discipuli docilitate
ad quod consideranda sunt in ea eius continencia efficacia excellencia secundum subiecta in quibus est differencia. Continencia in genere.

[D]icto de discipuli voluntaria subieccione et eius attencione hic tercio dicendum est de eius docilitate quia ut dicit Quintilianus
sicut officium est preceptorum docere sic discipulorum dociles se prebere. Et secundum Catonem Nec pudeat que nescieris te vel-
le doceri. Scire aliquid laus est culpa est nil discere velle. Est ergo docilitas docendi abilitas ad cuius cognicionem que predicta sunt. In genere
eius continencia eius efficacia eius excellencia eius secundum subiecta in quibus est differencia. Est autem eius continencia in genere. Nam bene docilis
homo dicitur cum bene tenet formas in sensu acceptas. Cum bene tenet intenciones ex sensibilibus per estimacionem elicitas. Cum bene redit
ad sensibilia accepta redit dico per recordacionem. Cum bene redit ad intenciones ex sensibilibus elicitas redit dico scilicet per recordacionem.
Vnde homo qui secundum hec que dicta sunt memorias participat bene est docilis. Animalia autem secundum quod magis et magis deficiunt in predictis
cum secundum recordacionem intencionum viget magis docibilitas. Vnde magis docibilia sunt animalia que faciunt ea que sibi imperantur
secundum intenciones vigorosiores suorum quam alia. Eius efficacia quia homo qui est docilis et discipline perceptibilis ea que videt et
audit. Sed diligenter attendit et considerat et ex collatis memoria retentis ea que sunt apta sumit et ex illis vel de pluribus
tacta assumit prout est per viam artis vel sciencie. Que secundum quod deficiunt circa alia, magis et magis inveniuntur docilia vel disciplina-
bilia. Ex iam dictis patet quod cum ea que dicta sunt excellat in homine, homo est animal maxime docile et disciplinabile. Nullum
enim animal est disciplinabile nisi cum instinctu nature sive intellectu et sine racione. Vnde solus homo ex docilitate et disciplina
perficit ad practica tam ad speculativas vel contemplativas ad mechanicas artes ad virtutes morales. Nam in hiis omnibus requiritur
racionis usus. Ars enim cum racione factiva est eorum que fiunt. Et sciencia contemplativa vel speculativa racionem requirit et consistit
et a racione procedit. Virtus enim est medium quod determinata racione prout sapiens determinabit attingit. Et ideo nullum aliud disci-
plinatur ad aliquod istorum trium preter hominem solum. Nam docilis est maxime quod per sensus sensitivos discipline visum scilicet et auditum
visus enim deservit invencioni discipline. Et cum hominis invencio non fiat nisi racione memorias et sensata conferente non est
visus enim ... invencioni discipline ... non est ... facultate inventive ex sensibilium collacione sed auditus disciplinabilis est
animal brutum visu disciplinabile quia non habet facultatem inventive ex sensibilium collacione. Sed auditu disciplinabilis est
ex signis rerum et ideo quedam alia sunt docibilia per auditum. Continet enim quod omne quod aliquis scit aut discendo aut inveniendo novit
ex signis rerum et ideo quedam alia sunt docibilia per auditum ... per invencionem visus et per doctrinam auditus. Non est mirum si homo excedebat
hec duo sunt modi docibilitatis et sciencie acquirende per invencionem visus et per doctrinam auditus. Non est mirum si hoc excedebat
in docilitate vero aliorum. Sed dedecus est quod habens docilitatem non perducit ad actum cum sit hoc in eius facultate positum prout
Crassus in libro de oratore dicebat quod natura aut fortuna daret hominibus in hiis rebus se vinci posse equo animo pati que
ipsi homines parare possent in hiis rebus se pati non posse vinci. Dociles autem dicit Tullius in rethoricis auditores habe-
potimus si summatim breviter exponamus et si attentos esse faciemus. Nam docilis est qui attente vult audire. Ex iam dictis
patet in parte quoddam. Animalium hominem maxime docilis est post hominem pigmeus et simea. Deinde cetera secundum diversas suas ut sunt terrestria
vel gressibilia reptilia volatilia aquatilia. Optimus enim est in homine auditus prout est ad disciplinam aptior quam visus
voce audit intencionem vocis intelligit et affectum loquentis percipit. Et ideo sermo est instrumentum quo sciencia docetur. In disti-
tinccione ... animi propter hoc viva vox est efficacior ad docendum quam scriptura librorum que literas ostendit. Sed modos rerum et gestus et
affectus non exprimunt que ora loquentis ostendunt. In homine enim sunt sensus ceteris nobiliores et aliqua ex hiis est maiores
motus et affectus non exprimunt que ora loquentis ostendunt ... In homine ... nobiliores ... minores
et subtiliores. Nam sicut forma lucis est eadem in sole et aere et nube corpore terminato. Lux lumine quod magis descendit
a sole magis ac magis coartatur et ad colorem nubis determinatur. Sic disciplina variatur et descendit secundum diversas subiectorum
Nec mirum cum etiam hic videas de forma artis que est in mente artificis quam concipiunt manus et audit instrumentum et sus-
cipit serra que proporcionatur est eadem in omnibus sed magis determinata ad motus in manu quam in mente et in malleo magis
et in ferro maiore. Ita metaphorice potest inveniri docilitas in susceptibilibus discipline quod facilius unde possem
nisi hic esset speculacionis altius. De discipuli benivolencia que captatur a nostra et ab adversariorum nostrorum persona ab au-
ditoribus et a rebus. De tribus primis in isto capitulo de benivolencia que captatur a rebus in sequenti.

[D]icto de discipuli voluntaria subieccione et de eius attencione et de eius docilitate hic quarto de eius benivolencia
est considerare. Prout dicit Boecius quod debet esse benivolus ad retinendum non discolus. Hec est a scola diversus discurrendo
per vicos per plateas per tabernas per meretricum cellulas per publica spectacula per pompas per comessaciones

per publicas scenas et per aliquam vicorum. Sicut ait dicit Tullius in rethorica sua quatuor modis possumus facere benivolos auditores. Aut
a nostra, ab adversariorum nostrorum persona, et ab auditorum, et a rebus ipsis. Quelibet habent locum in rethoricis persuasionibus, tamen valet ad propositum
negotii huius. Nam a nostra persona benivolentiam comparamus si vicorum arrogantiam … in docendo … sicut illi qui absoluto
supercilio grandia verba tinniunt ut ait Jeronimus quadam verborum audacia aliis edisserunt quod ipsi non intelligunt. Et qui habet arrogantiam
… quam discipulus tali benivolus non … non accedit ad eum ad querendum quod nescit et remanet morbus anime quia non aperit medico
caligo ignorancie. Sicut ut dicit Ambrosius super … febres cum in altis sunt nequeunt mitigari, cum foras erumpunt spem afferunt
… cum morbus tegitur incandescit, si aperitur evaporat. Et Jeronimus contra Jovinianum: patet quod necesse est ut possit … cum
patuerit. Et Gregorius vii libro moralium: Cum putredinem medici vulneris non eiciunt nequaquam in loco … sanitas …
et … non intellecti nulla est curatio morbi. Et magis inclusis ignibus … Ab adversariorum persona beni-
volentiam secundum Tullium captabimus si eos in odium invidiam in contemptum adducemus. Adversarii nostri sunt demones et omnes qui nobis
suggerunt vicia per quibus … in nobis ignorantiam quos eludit … et ad personam non … odium … Si ergo
… quod est in viciis invidiam et insidias quas demones habent ad nos et insidiantur nobis et debilitatem ipsorum
quam fatentur, utraque cum dei gratia subiciuntur nobis. Ab adversariorum persona reddimus auditorem benivolum cum secundum Tullium docemus
adversariorum personam adductam in odium in invidiam in contemptum et si nolumus vacare studio que … sunt et consilia vel maiora de
facili possumus operari. Vel forsan ab adversariorum persona reddetur auditor benivolus si que discolis contigerunt et qui noluerunt addiscere
si violenti fuerunt et malivoli referamus. Sic recitat Boecius de Albino … violento qui … violentas iniret …
Et secundum verbum Boecii non est dignus … qui … insurgit … Ab auditorum persona captatur benivolencia si res eorum
ut dicit Tullius fortiter sapienter mansuete magnifice iudicatas proferimus quod est unum in proposito cum fideliter insiste videmus eorum
negotia quod non faciunt ut dicit Claudianus in libro de statu anime qui neglectis rerum causis … et verborum corpora
diligunt cum duplex ad virtutem veniatur via ut aut … auctoritati credulitati subdamur aut ad … rationem
tendamus … quod vel auctoritas iubeat vel ratio suadeat potissimum omnes … pauci … doctorum illudunt imperitos quorum maiora
turba est. Sed eciam ipsi ab eis quos falluntur recepta illusione falluntur. Sed quidam … verba doctorum respuunt quia contemptibiles
reputant suum doctorem. Contra quos Prosper in libro de vita contemplativa: Sunt qui non … doctorum secundum dignitatem …
… et magis quod dictat quam qui dictat attendunt et quod facere aut si nolunt … fastidiunt … ad doctrine
eciam quod scire cupiunt ignorare quam a persona … cum vitas … non … ingenio si … sit

rebus ipsis benivolencia captatur cum rei dignitas ostenditur quod in doctrina satis manifestatur sicut dicit Augustinus de civitate dei
libro xxi … pena … est … que adeo fugienda … ut per penas doloribus
plenas pueri cogantur discere litteras vel quelibet artificia … ad quod penis adiguntur … est illis penale ut non-
numquam penas ipsas per quas compelluntur discere ferre malunt quam discere. Unde ut dicit Basilius in Exameron in … Que labore
quesita sunt et … perpetuntur et diligentissime conservantur. Nam quorum habetur facilis adeptio eorum sine dubio fastidiosa est
possessio. A sua persona comparabat benivolenciam Tullius in secunda philippicarum dicens: Quonam meo fato patres conscripti fieri dicam
ut nemo his annis xx^ti reipublice hostis fuit qui non bellum eodem tempore mihi quoque indixerit. Et illud contra Salustium: O for-
tunatam natam me consule Romam. Ab adversariorum persona in prima contra Catilinam dicens: Quousque tandem abutere paciencia nostra
Catilina, quamdiu eciam furor iste tuus nos eludet, quem ad finem sese effrenata iactabit audacia. Nihil ne te nocturnum
presidium palacii nihil urbis vigilie, nichil timor populi nihil concursus hominum bonorum nihil hic munitissimus habendi senatus locus
nihil horum ora vultusque moverunt. Patere tua consilia non sentis, constrictam iam omnium horum scientia teneri coniuracionem tuam non vides.
Ab auditoribus captat benivolenciam in … declamacione pro Pompeio dicens: Quamquam mihi semper frequens conspectus videtur multo io-
cundissimus … A se ipso captat benivolenciam in … pro Milone dicens: Etsi vereor iudices ne turpe sit pro fortissimo viro dicere … Captatur
autem benivolencia ut discipulus benivole et libenter audiat secundum illud Ecclesiastici: Auris bona audiet cum omni concupiscencia sapienciam. Et in proverbiis
fili inclina aurem et audi verba sapientum. Dicendo que audita sunt quodam epilogo teneat quia sicut Ecclesiasticus xxi dicit: Cor fatui quasi
vas confractum omnem sapienciam non tenebit. Et … ad Athenienses auditores: … est animus quam accepta in carne
non comedat … retenta aliis repetat. Unde Boecius in libro de disciplina scolarium dicit quod competit scolastico ut habeat …
… quos doceat eius libros legat ut sciat et intellecta … Cato: ut lectos quotidie
non dimittat nec studium interrumpat quia sicut dicitur in libro sapiencie: Sapienciam et disciplinam qui abicit infelix est. Et ita patet
de preambulis que pertinent discipulis ad discendum. De cetero … opere … morte amicorum et quomodo amicis defunctis debemus
naturalem affectionem in affectione moderationem in moderatione consolationem in consolatione orationem. Sequitur.

Cum iam … depulsa virtute remorum … omnibus aspirante felicis prosperitate ventorum subito tempestas
orta est post … non ultius progredi potui non maturare negotium inchoatum sed ad consuetum silencium
me mors impulit amicorum. Quod verebar accidit quod timebam evenit. Addictus sum silencio quia super me venit …
… eius consequente sibi tridui spacio fratrem unicum in carnalem mors ut in me sua tela congereret quem amicum
unicum sumpserunt specialem. … utroque latere sic percussus non indulget fletui non credat affectui non dolor prodat
prodat ad oculos prodat ad linguam quod corde tegitur quod occultum manet. Si forte lacrimarum guttulis si verborum
… concepta … intimis mesticia cor dolentis ostendet … in … tanti … forte …
… concussacio quedam … membrorum … ad … officium et … impegi

cordi et doloris impetu durante ventorum amicorum meorum visitatione conquassata sunt ossa mea qui i[n]anitus erat ut demellerentur
viscera mea Sed qui sic decubuit cur domine non sic oppressum cum essemus cor unum ego et frater meus cum essemus anima una consensu
pietatis et affectu ego et duo mei magistri Henricus pertransiit domine gladius tuus pertingens usque ad divisionem carnis et spiritus me
porcionem deteriorem reliquit in stadio hic ultima alteri locet in celo relictus sum ego solus ut plangam dolorem meum ut
undas affectus vobis gratis amici karissimi debemus nos qui relinquimur naturalem affectionem in affectione moderatam in moderatione
consolationem in consolatione oracionem et subvencionem Affectio enim naturalis fletum et gemitum que imperat atque contorquet pietas non de
spacio fidei videte sicut flevit David Ionatham amicum suum et ego non deflebam vincordem meum flevisti domine Ihesu
mortem amici tui Lazari nostrum comprimens affectionem tua insinuans dilectionem O magister karissime pater et domine rex de consortio
peregrinacionis mee sinnistes consciencie mee lumine oculorum meorum baculus imbecillitatis revelator defectuum correctori
oportunus importunus ut scribens et occasione nacta scribendi meorum dissimulator scriptorum Vos porro vite mee relevam
miserie mee pastor fame mee O quociens victus instanti vestra supplicacione vel meditacionum scriptorum vacavi et officio lectionis
Quo abiit dilectus meus sic ereptus subtractus amissus et relictus sum ego solus O mors mordax que sic unum rapiendo ||
duos furiosa perimit Cum nec duos una semissa vipera tu nec Tu duos duos utrosque separasti dum alterum momordisti in
duos furiosa perimit Cum nec duos una semissa vipera tu nec Tu duos duos utrosque separasti dum alterum momordisti In
vasisti tabernaculum eius in quo peregrinabatur rupisti vinculum quo tenebatur in domicilium irruisti quod prebebat[ur] pr-
ivasisti tabernaculum eius in quo peregrinabatur rupisti vinculum quo tenebatur in domicilium irruisti quo prebebatur pr-
cinctos abstulisti in aliquos priores non habuisti Sed et in non parcens eciam peperisti Sed cur ut sic dicebam non peremisti
fforte domine quia infirmitas mea impedimento fuit sed iniquitas mea secundum prudenciam tuam Nam anime mee virtutibus immature
nostri erat aperiendi horreum tuum in nichil cum fatuus virginibus ianua tua claudebatur nec tamen ad alios provenit inhabiles
ut transferret in cubiculum tuum Non admensus per famulas vocasti me fili tui ut inter catellus edet de micis
que cadunt de mensa duorum suorum Sed ut pie credit anima dilecti virtutibus amicta quietis cupida studiosa sapiencie virtutis
naturam carnis corruptibilis involucro libata perennis assumptis ad liquidiores fulgores etheris purissimum iam coresi
sit vel cito per dei graciam evolabit Iam gratis affectionem sequatur moderacio Cessent lacrime supprimatur dolor qui radicatur
inter tanto frequentius ardens vehemencius quo minus est ceteris prius efflcant mortuum presenciant mortuos suos quos
sciunt non resurrecturos ad gloriam sed in anima et corpore post iudicium puniendos Non gratis inmoderate tristemur super mortuis
sicut et ceteri qui spem non habent Nam vos defuncti in Christo resurget Certe qui dolet excessum inveni unde gaudeam Certe
vnde si possis meror est amonendus Si vero nequeat penitus amoveri saltem est moderandus Nullos amicorum meorum
amittimus domine in te omnes eos tenemus indissolubili caritate Filii hominis ait dominus Ecce ego tollo a te desiderabilis oculorum
tuorum et non deplanges neque lugebis facies mortuorum luctum moderetur in nobis anima ingressus qui forte raptus est ne
malicia mutaret intellectum eius aut ne fictio deciperet animam eius aut qui a facie malicie forte iniustus collectus est ne ma-
licia ipsius futuri temporis inveniret Nam per magnum beneficium promissum est regi Iosie quod ne mala super terram videret ventura
neque ad patres suos colligetur in pace De fratre vero meo carnali mortuo parum habeo quod plangam et habeo multum in quo
gracias agam nec mediocris est ipsius status amoris ut vilis nature sors qua cumulant incrementa virtutis et cumulum quo
ultacionis exaggerat desiderium et beatus finis Iam igitur immoderatum luctus attendit consolacio Pro quibus in mortuis volu
dura sufficere debet ad solacium cum nullum proponere iubemur affectum videlicet quia lex est nature quod suum est unumquemque red
pro reddit pulvis ad terram spiritus ad deum qui dedit illum Dicat si hoc vir superest est repetitus anime debitum Ideo quia
sic dicit beatus Ambrosius in libro de morte Satiri Quid absurdius quam quod sciens omnibus prescriptum quod speciale deplores Sic est
anni super conditionem extollere legem que non recipere mors consortium veruscede est ut ait ille poeta liricus pallida mors equo
pulsat pede pauperum tabernas regumque turres vite summa brevis omnes manet una mors equa tellus pauperi clauditur
regum quam pueris Addo quod futuras evasit miserias quod celestes adeptus est vel adipiscetur divicias quod descendens nimis
mortuo meliores Providere et tempus pessimabis Hic tamen solacio angimur quia in brevi visuri simus quos absentes do
lemus Nec enim mors appellatur secundum apostolum sompnus Nos dolendi magis quam ipsi mortui sumus qui in ipso stamus
plagas concipimus vitus inquiramur Illi iam sursum erecti victores effecti locum nobis parant qui in caritate
quam migrantes habuerunt ad nos magis presenciant terrenos quanto vicinius deo appropinquant tanto maiori prorogatam
dilectionis fundunt Sed qui indefessis manibus abigit macula pulvis quam pedibus sic eciam in caritate repunt venalia
Quid superest nisi supplicacio pro defunctis ut offeramus hostias et sacrificia pietatis O bone Ihesu mea spes unica ||
finis intencionis mee meum refugium singulare ne abscondas dilectis meis beatam faciem tuam ne subtrahas dul
cedinem tuam ne differas consolacionem tuam Sed que illis adheserunt peccati macule tu vena misericordissime pietatis
abstergere ut spoliis carnis et fragilitatis conventi more tue fonte diluti deposita peccatorum caligine te veri lumine
desiderius irradiati valeat intueri Et tu pater Abraham conpaudi lazarum alterum me pauperem et mendicum compade
grae sunt ut duo fruentes aspectu iocundem in domo domini patris et feliciter metum Iam nunc ad propositum redeamus
et velut quodam postliminio freti de preambulis et antecedentibus ad consummativa procedamus De quibus secundum commutatibus
disciplinam Primo in generali secundo in speciali Primo de sensu secundo de ingenio Tercio de memoria Quarto de racione

Disciplina quatuor continentur. Sensus, ingenium, memoria, ratio, sine quibus non fit eruditio. Sensus enim apprehendit obiecta,
ingenium excogitat incognita, ratio iudicat inventa, memoria recondit iudicata et offert ad diiudicanda. Unde
sensus prius apprehendit, ingenium suscipit, et quod ingenium adinvenit ad rationem adducit, memoria vero abscondit, et quod abscon-
ditum est in lucem educit. Ratio vero tamquam prudentibus prefert et quasi in ore cordis semper aut masticat quod dentes ingenii car-
punt aut ruminat quod venter memorie reputat. Non enim se offert omne quod scitur, sed temporibus oportunis et per partes a
memoria tamquam occultum abstrahitur. Hec autem interiora non sunt aliud quam anima, sed aliud sunt horum [illegible] sicut vita corporis quod
[illegible] ut sit sensus anima sentiens, sic [illegible] aliud est vita anime quam anima vivens, et voluntas idem in essentia quod anima volens. Sensus
igitur prius occurrit. Sunt autem sensus [illegible] virtutes anime quasi instrumenta per quos anima in corpore sentit et per eos innititur ad formas corporeas
cognoscendas, quibus tamen virtus prestat interior ad res verissime iudicandas. Nam sensus exteriores quamquam sentiunt sentiendo
invitantur; interior autem sensus qui dicitur sensus verissime solus [illegible] iudicare. A sensibus exterioribus apprehenduntur plurima, unde et
nomen accepit quia prudentibus etiam ab illo interiori prefertur, ex quo et nomen accepit sua vera. De hiis ergo interius dicentur
et pro materie competentia videatur. De sensibus [illegible] ad interiorem. Sed quia disciplina fundamentum habet ex sensuum apprehensione, incrementum
ex sensuum progressione, complementum ex sensuum defecatione, impedimentum ex sensuum defectione, sequitur.

Sensus ad doctrinam namque prohibetur, utpote qui fundamentum accipit ex sensuum apprehensione, incrementum ex progressione,
complementum ex corporis defecatione, impedimentum ex corporis infectione et defectione. Fundamentum [illegible] et corporalis
primum ex sensibus obtinetur, quia per voces, signa vel nutus doctrina primitus inchoatur. Homo enim cum sit substantia rationalis naturali quodam
vinculo in corporis societate astringitur, cum quibus [illegible] ipsa est quis nec homo homini sociari posset nisi colloquentes ad invicem,
et ita [illegible] mentes suas et cogitationes refunderent, [illegible] videlicet imponendo rebus vocabula, id est quosdam significatores sonos. Ut quia
suos sentire non poterant alios sine quasi interprete utuntur ad cogitationes [illegible] invicem copulandos. Sed audiri absentium verba non po-
terant; que res nata sunt litteras invenire sub discretis signis et notis oris et lingue sonus [illegible]. Anima rationalis
considerans sonos quibus homines inter se loquuntur et quos litteras iam significavit, alios esse qui modicato hiatu [illegible] quasi
enodata et simplices faucibus sine ulla collisione defluunt, alios diverso pressu oris tenere cum aliquem sonum ex nobis [illegible]
que non adiuncti [illegible] primis erumpere non valent. Itaque litteras ordine hoc quo composite vocales, semivocales et mutas nominat,
deinde syllabas ex litteris, ex syllabis dictiones, ex dictionibus orationes compositas ordinat, ex orationibus suas elicit, que omnia
mens mediantibus sensibus apprehendit. Nam figurarum elementa [illegible] inspectio [illegible] artificiosa [illegible] et
huiusmodi cognoscuntur mente sensu visus sive et auditu. Ad hoc enim officium instrumentum [illegible] aurium et oculorum. Inde aures dicte sunt
quasi audes, id est audientes, aut forte a vocibus haurienda [illegible] et [illegible] voce que hiis auribus [illegible] quas [illegible] mollis
cartilaginis amplitudo [illegible] sinuositas circularis reddit habiles ad vocum apprehensionem. Et ut habeant aptitudinem
sic et flexibilem firmitatem oculorum, etiam ad apprehendendum mira subtilitas et nitilitas, quorum orbes geminarum plenitudines
presentes ab arce qua videndum [illegible] sunt membranis latentibus deus texit ut ymagines rerum obiectarum [illegible]
tamquam in speculo refulgente ad sensum mentis intimum penetrent. Mens ergo per oculos aut oculorum membranas [illegible]
et ea que ei sunt obiecta [illegible] quasi per fenestras lucente vitro vel lapide speculari obductas [illegible] ut reflectet
[illegible] visus est [illegible] mens [illegible] per oculos videt. Ergo [illegible] et effossis oculis magis videt quam fores cum po-
stibus [illegible] plus inferunt lucis quam si fuerint obserate. O ineptissima ratio hominis volentis oculos auribus esse similes,
ut non tam oculis quam foraminibus [illegible] quo [illegible] ad [illegible] inutilis, id est quam modicum [illegible] enim vide-
remus si [illegible] ab intimis penetralibus capitis per [illegible] cavernarum rimas attenderet, ut si quis vellet per foramine aut
[illegible] aspice non plus cerneret quam [illegible] capacitas comprehenderet. [illegible] visus [illegible] orbi circulant et
mobilitate oculi conglobantur. Orbes autem oculorum mobiles et humoris puri et liquidi plenos deus esse voluit, in quorum medio
scintille pusille quas pupillas dicimus imposuit [illegible] puris et subtilibus [illegible] et [illegible]. Et licet hii duo sensus
dicantur disciplinabiles [illegible] anime reputantur [illegible] apprehensionis, licet per [illegible] curiositas eo quod [illegible] Salomone
non saciatur oculus visu nec auris impletur auditu; tamen si horum fiat collacio [illegible] Augustinus in libro de [illegible] rudibus
plus prestat discipulis audiendo. Et licet in cogitatione [illegible] quod solet dici [illegible] irritat animos [illegible]
per aures quam que sunt oculis patentibus subiecta. Verum est in visione disciplina [illegible] auditu vehementius irritat attentionem
et intensionem et [illegible] impressionem. Et disciplina incrementum habet ex sensuum progressione, sequitur.

Suscipit etiam incrementum disciplina ex sensuum progressione. Sensus in anima unus est, sed per ea ad que cognoscenda porrigitur
multipliciter nominatur. Vocatur enim sensus corporeus, ymaginatio, ratio, intellectus, intelligentia, quibus quinque progressionibus
anima rationalis ad superiora [illegible]. Sensus percipit corpora, ymaginatio corporum similitudines, ratio corporum dimensiones
et similia, intellectus spiritus creatos ut angelos, intelligentia deum. Et prout anima se magis et magis a natura corporis elongat, in se ipsa
revertens rerum similitudines [illegible] et effectus et huiusmodi considerans verius et [illegible] cognoscit. Videt ergo
de potentia ad potentiam progrediendo procedit, ut quod sit in sensu sensibile per maiorem depurationem fit in ymaginatione ymaginabile
sub quadam similitudine, et in intellectu per maiorem depurationem fit intelligibile. Et per horum unumquodque breviter percurramus.

facile esse videtur quo ad superiora ascendit quadam spirituali progressione. Sensus igitur prima est anime qua rerum corporearum corporeas formas percipit et pre-
sentes. Qui et si corporeus non sit corporeis tamen dicitur quia corporeis utitur instrumentis et quia corpora non transcendit. unde ab instrumentorum modo dicitur quasi
partitus cum tamen non sit multiplex nisi unicus. Sicut in luce aqua recepta per plura foramina radios emittit varios et formam qualitate
et portione difformes. Ymaginatio vero vis est anime que corporearum corporeas recipit formas sed absentes. Et sic sensus percipit presentes et
veras corporum qualitates vel percipit corpora. Sic ymaginatio ipsorum corporum tamen recipit similitudines et ymaginationes et ideo tamen sunt vera
corpora nec corporum vere qualitates. Elongatio quedam et evaporatio a corporeis rebus est ymaginatio ut tamen ad incorporea perveniat.
Racio vero est vis anime que rerum corporearum incorporeas percipit formas. Abstrahit enim a corpore que fundantur in corpore non actione
sed consideratione ut sunt rerum corporearum naturae forme differentie [illegible] accidentia que incorporea sed non que corpora nisi ratione subsistentia. Intelligentia autem
est vis anime qua creata rerum incorporearum incorporeas percipit formas. Intelligentia vero pura est anime que immediate supponitur deo et sic
in ymaginatione desuper fantasie surgit ita in intelligentia desuper theophanie sive divinorum luminum apparitiones descendunt.
Quanto igitur ab inferiori ad superiora magis secundum dictos quosque gradus processerit tanto magis ad sapientiam appropinquabit. Nam cum intellectus
sit stete status et divina etiam naturales rerum corporearum status sensus et ymaginatio viget sed absque ratione non satis valet. Sed ad rationale
sive doctrinale non ascendunt sed inferius remanentes eundem ascendentium rerum que a longe ondulet. Se ducere enim rerum aliquibus
sive doctrinale non ascendunt. sed inferius remanentes [illegible] ascendentium [illegible] qui a longe ondulet. Deducere enim rerum aliquibus
pur sed usque ad rerum corporearum incorporeas formas ea comitari non potest. Supereminet hiis duobus modis aut statibus natu-
rali sed et doctrinali theorica que de divinis tractatur ad quam ratio valet innatae sed non valet pervenire. Est etiam metas [illegible]
sed et doctrinali theorica que de divinis [illegible] ad quam ratio valet [illegible] sed non valet pervenire. [illegible] etiam metas [illegible] quibus
sed et doctrinali [illegible] limitatur. Sicut ergo sol de subitaneis surgens aquarum et paludum nebulositate quadam fumositate la-
titat et ignis finibus limitatur. Sic ergo sol de subitaneis [illegible] aquarum et paludum nebulosa quadam fumositate la-
titat et [illegible] finibus limitatur. Sic ergo sol de subitaneis surgens [illegible] et paludum nebulosa quadam fumositate
[illegible] ex [illegible] limitatur.

alii ad cenas et plateas. Tale quoddam mentis nostre conspicio civitate intus constituta, quam licet sensus nostri diversis aditibus impleant tamen singula intuitum quendam mentis cadunt, discindunt atque distinctis locis intelligentie cognitionis vivacitas disponit. Severatur igitur sensibus in anima presentantur pura incorrupta. Requiritur etiam ad hanc defectionem sensuum mentis abstractio et in actiones potentie. Ad quod id unum sufficiat quod Plato in Fedrone sic recitat. Donec corpus habemus permixtum cum tali malo sit anima nostra nunquam id quod iam olim concupiscimus plene consequemur scilicet veritatem. Concupiscimus autem veri statum. Corpus enim primum in nobis innumerabiles et infinitas occupationes inferre querimus ob necessarium victum et alimentum quotidianum. Deinde si ulli morbi ingruerint impeditur sic quominus inquirere et invenire veritatem possimus. Iam cupiditatibus et cupidinibus et timoribus innumerabilibus variarum rerum appetitionum et visionum et infinita quadam dementia corpus onerat ut per illud nec sapere quicquam ullo in re possimus. Et si quando tempus aliquod vacuum ad philosophandum vel habuerimus vel fecerimus tunc etiam in ipsis cogitationibus nostris corpus interturbat turbam erroris infundens menti ut obsistante illa veritatem prospicere non possit. Itaque unum hoc in omni questione nobis et illud quod evidentissime probatur si quid unquam bona fide scire volumus recedendum esse a corpore et in ipso animo res contemplandas. Tunc enim videmur consecuturi quod concupiscimus et cuius nos amatores nos confitemur cum defuncti erimus. Nam dum vivimus desperandum est. Etenim si constat nihil sinceri in corpore animum prudenter posse scire, alterum aut nullo tempore vero usque contingere humanum naturam scire posse aut tunc demum cum consecuti sumus a vita defunctorum. Cum anima liber est et solutus a corpore. Eo autem tempore quo vivimus ita appropinquabimus applicabimurque scientie si nihil aliquid cum corpore utamur, neque in societate eius nisi quatenus necesse est animum dimittamus. Ita enim minime replebimur vitiosa turbulenta que natura corporis sed puri a contagione eius nequissimi fieri possimus. Erimus et si ita fecerimus incorrupti sinceri que discedentes ad omnia incorrupta sincera que veniemus. Requiritur etiam ad hanc defectionem sensuum luminis infusio. De quo lumine aliter sentiunt philosophi, aliter theologi. Philosophi sic ponunt enim irradiationem in anima aliquam ab intelligentiis imprimentibus lucem super intellectum agentem puram et claram secundum et entitate eius conformem. Anima autem est instrumentum intelligentie. Omnis autem intelligentia plena est formis complicabilibus sunt ut aiunt per motum celi et radiorum a stellis fluentium. Et quando intelligentia est ut agens, anima vero ut instrumentum secundum communem ordinem nature. Intelligentia est apta nata influere et anima rationalis splendores illos secundum communem congruentiam nata est suscipere. Hoc autem contingit in altissimis scientiis in revelationibus ut dicunt et prophetiis. Ceterum in aliis cognoscibilibus ponunt hanc illuminationem secundum puritatem sensuum et bonitatem organi ymaginationis et intellectus agentis actionem. Theologi vero in infusione luminis primum ponunt omnem certitudinem et statum hominis prout apponit Ysaac in libro de spiritu et anima. In psalmo: Domine in lumine tuo videbimus lumen. Primum sicut sine sole non videt oculus nisi in lumine solis, sic nec anima ac divinum lucem non potest videre intelligentia nisi in ipsa lumine. Dominus sicut sole non videt oculus nisi in lumine solis. Sic unde in propheta: In lumine tuo Domine videbimus lumen. Quare sicut de sole contingit unde sol videri possit, nec tamen solem deserit sed in illo manet quos de illo oriens illum ostendit. Ita manens in Deo lux que contingit ab eo mentem irradiat ut primum ipsam coruscationem lucis sue qua non videt videat et in ipsa cetera videat. Cum disciplina impeditur. Hoc de defectione sensuum et infectione quod fit quadrupliciter quia sensus est a carne subiectus, quia a demone infectus, quia est materie defectus, quia est in se imperfectus. Sed

recipit etiam impeditur disciplina quo sensuum defectione et infectione. Hoc autem fit quattuor modis. Primo quia sensus est a carne subiectus. Secundo quia est a demone infectus. Tertio quia est organum vel materie defectus. Quarto quia est in se imperfectus.

De subiectione sic dicit Ysidorus in primo libro de summo bono. Multum quoque sua naturali splendore possidet anima sed fuscatur commixtione carnis que retinetur inclusa. Unde scriptum est corpus quod corrumpitur aggravat animam et deprimit terrena inhabitatio sensum multa cogitantem. De infectione a demone dicit in libro 83 questionum secundum sententiam cuiusdam sapientis. Hoc agite miseri mortales ne unquam polluat hoc domicilium malignus spiritus ne sensibus immixtus interstet anime sanctitatem lucem que mentis obnubilet. Serpit hoc malum per omnes aditus sensuales. Dat se se figuris, accomodat coloribus, adheret sonis, latet in ira, in fallacia sermonis, odoribus se subicit, infunditur saporibus. At turbidi motus illuminata tenebrosis affectionibus tenebrat sensus quibusdam nebulis implet omnes meatus intelligentie per quos paradisi lumine radius mentis solet. Ut cum visus oculorum si fuit viciatus quicquid videre non potuit adesse non putat. Frustra enim coruscat oculos pura ymago rerum si oculis integritas deest. Ita etiam Deus qui insertus dicitur est frustra pollutus oculis purus est animus que videre mentis veritatem non potest. Idem etiam dico de cognoscentibus ad sapientiam pertinentibus. Ratio enim humana a visibilibus surgit ad invisibilia, aspiciendo ad ulla extendendo quo eius quadam similitudine ad illa et hanc viam duplex obscuritatis intellectus ut inditum quo quo relinquitur sensu putatur. De organi defectione scribit philosophus quod deficiat una scientia si deficiat unus sensus quod verum est in apprehendendo quo per organum non autem sic est de cognitione intra per tonus indictum. Nam sic dicit in primo libro beatus Augustinus super Genesim ad litteram: Intus in anima quoddam lumine est quo intelligit quicquid intelligit. Et adinde quo sic ars musica non perit in artifice musico quia una corda cithare rumpatur sed armonia solvitur, ita destructo uno membro corporis quod est sicut unum quoddam musicum instrumentum non perit anime virtus sed eius operatio qua operatur mente illo organo inefficacia reperit. Quod certo maxime patet in sopno ubi virtus anime non perditur licet per sensus exteriores et per organa nihil operetur. Unde Gregorius: Inferius in libro de ymagine sic ait. Quemadmodum ista ignea hoc sibi naturale est ut in paleis undique tegitur ullo quo spiraculo suscitatur nec contecta depascatur nec penitus extinguatur sed per flammam quendam fumum congregat quo si paululum commotus fuit, illico fumus convertitur in flammam. Taliter mens ocio sensuum tempore soporis obtecta nec eluceat per eos

pt ut prius intrinsecus sed instar fumi ut virtus operari in aquo quod egens in aquo non proportionales et sic quedam musica resoluta
sive nervis sed plectro cordis imitat non ei modulacio competentur oritur neque consensum quod non est apte resonabit. Licet
plerumque artificiose monet ductus plectro ad locales porciones concentum sonique aut non efficitur nisi confusus et con-
formatus quo motu cordarum quod greci bubum vocant. Ita per sompnum naturalia spirituum membra resoluta aut omnino quiescit artificis
atque sed corporis nimia plenitudine comprimitur aut certe languidius et obscurius operatur cum hoc organum suple diligentis artes
nequit recipere. De spiritum imperfectione hoc advertendum videtur quod spiritus duobus modis dicitur imperfectus primo quantum ad apprehensionem in for-
mis secundo quantum ad iudicium in apprehensis. Quantum ad apprehensionem de formis ut in spiritu qui est in brutis. Licet enim in eis
sit in apprehendendo non universalis sed particularis et ideo sic dicitur in commento super libro ethicorum non est in brutis prudencia sed prudencie
similitudo in apprehensione resonancia fit at resonancia quo per reflexionem unde reflexio procedit in debilius esse. Sic lucem reflexionem in corpus opacum
procedit in lumine magis ac magis defectum debilitatur. At prudencia que est in brutis vere prudencie que est in nobis quantum ad
formam monetarum que in nobis fit per sciencia quo formis simplicibus et universalibus separatis ab individuantibus unde quedam sylogismo
procedit accipiens particulare sub universali. Sed bruta accipiunt formas quibus diriguntur in opere que sunt notum et consulte cum materia ab individuantibus
unde corporum opacorum sic incipit a sensibus. Omnis enim non fugit lupum nisi qui videt eum. Debilitatur etiam secundo prudencia in brutis
quantum ad virtutem monetarum. Nam primum principium in brutis est anima nescium est ut quedam. Sed in nobis nescium est dua sui
actus sive racionalis et deliberativa. Et ita patet quomodo prudencia est in brutis secundum quandam resonanciam. Hoc est dico circa spiritum
actus sive racionalis et deliberativa. Et ita patet quo prudencia est in brutis secundum quandam resonanciam hoc est dico circa spiritum
imperfectum quodammodo quo ad apprehensionem in formis. Quantum vero ad iudicium in apprehensis dico defectum in spiritu inferiori sed non
in potiori. Nam spiritus exterior numquam mente decipitur sed spiritus interior ipse quoque mentitur. Licet hoc aliquando cum quadam difficultate
nostratur non tamen est fallacia in apprehensione sed in opinione. Cum enim puer timet sculptum draconem aperto ore quod ad devo-
randum desinscente patet quod hoc non facit visus quia nichil aliud puero reputat quam senibus sed puerilis spiritus interior qui non
bene scit discernere inter rem et rei similitudinem. Tale est enim cum videntes hominem alicui similem putamus eum esse cum plus est de
similitudine. Et ad modum qui dicti sunt spiritus interior est defectivus et ad disciplinam et sciencias
hic plenius in libro de veritate scribit Anselmus. Sic ad modum qui dicti sunt spiritus interior est defectivus
mis efficacius ita etiam intellectus noster ab intellectu deficit angelorum quantum ad intellectum possibilem et agentem. Obscuratur enim intel-
lectualis natura per comparacionem admixtionem et ideo intellectus possibilis in nobis est maioris obscuritatis et quantum ad agentem quia ab eo
quod magis est impurum illud quod elevat et actus minus purus et ideo intellectus agens in nobis minus est purus quam intellectus intelligencie
unde et quiditates non abstrahit adeo simplices ut adeo potens est in hoc opere sic intelligencie. Sed omnes quod continuando et
resonando deveniat in simplices quiditates et ideo dicitur obscuritate in nostro intellectu quantum ad defectum ipsius intellectus
tam possibilis quam agentis et resonancias quantum ad defectum formarum intellectualium. Est enim ut dictum est resonancia quedam redundacio
formarum et redundancia. Sicut forme intellectuales sunt in nobis per redundanciam ab intelligenciis in quibus sunt sicut in fonte
profunditate eas sic nos accipimus eas a rebus et ideo sunt quasi accepta in anima et non sunt intellectus in substancia. Nec est intellectus
agens sensibilis per abstractionem specierum in fantasmatibus sic est in nobis. De ingenio secundum minorem considerationem primo quia a natura
perficitur secundo quod usu innatur tercio quod temperato exercicio acuitur quarto quod immoderato labore retunditur. Et ubi agitur quo a
natura perficitur ingenium dicitur quo minor sunt que declaravit ingenium bonitate naturale sive anime infusio celestium virtutum impressio
corporis perfectorum complexio locorum disposicio.
ingenium etiam ad disciplinam naturam perhibetur quam sapiens in [illegible] corporis perfectorum complexio locorum disposicio.
genium invenit quam inventam memoria retinet et custodit. Est enim secundum Hugonem de sancto victore ingenium vis
quedam naturalis anime insita per se valens vel sicut placet Ysaac in libro suo de anima ingenium est vis anime dicitur sive intencio
qua se exercitat et contendit ad incognitorum invencionem. Ingenium a natura primo per se perficitur usu innatur. Temperato
exercicio acuitur immoderato labore retunditur. Ingenium quo perficitur a natura cuius bonitate naturale vel maliciam
sive ineptitudinem minor maior sunt declarata sed anime infusio celestium virtutum impressio corporis perfectorum complexio
locorum disposicio. Ad anime infusionem pertinet quod dicit Augustinus quinto libro de civitate dei quod felicitatis est ingeniosos esse nasci
et sic dicit plato prima virtus motiva est virtus primi motoris qui informat omnes animas sic calidum omnia calida hoc est
qui valet perhibet omnes formas quecumque sunt in materia omnium et forme que sunt in materia sunt omnes ymagines quodammodo
hec virtus se communicat omnibus secundum proporcionem suscipiendi ipsarum sicut lux solis in diversis materiis et sic unicus radius solis
per diversas fenestras vitreas in ordine positas unam post aliam transit et omnes illuminat sed unamquamque tanto amplius
quanto proximus et quanto lumini vicinior unaquaque ita deus per diversitate subtilioris et abilioris materie operatur. Et quia
corporum quedam sunt obscura quedam clara quedam clariora etc. Unde est quod quedam tantum esse participant quedam vitam vegetalem
quedam sensibilem quedam racionalem cum ingenio excellenti quedam cum ingenio diminuto prout magis et minus est materia defecativa
prima. Sic intellectus dei perfectus non operatur per quedam habitum diversi a luce sua sed per se ipsum sic lucens quo se ipso producit luces
que in ipso non habent diversitatem ideo nullam in eo inducunt composicionem sed que producuntur inquantum a simplici esse vero
uno recedunt in contraria tendunt et participando contraria magis fiunt ymagines per forme forme et resultaciones quam

forme varias et ingenii diversi pro corporum diversitate capaces, ita tamen quod quidam pro libertate anime dono quodam pre ceteris nobiliori pollet
ingenio. Alioquin non diceret Augustinus in libro de bono perseverancie Tyrii et Sydonii credere potuerunt si inter eos signa vidissent
sed quia ut crederent non erat eis datum, etiam unde crederent est negatum. Ex quo apparet quosdam habere in ipso ingenio divinum
naturaliter munus intelligencie quo moveantur ad fidem si congrua suis mentibus vel audiant verba vel signa conspiciant. Ad cele-
stium virtutum impressionem pertinet natura zodiaci que simpliciter est in essencia sed multiplex in virtute et ideo diversimode habet informare diverse
materie qualitates. Virtutem vero sive naturam zodiaci voco virtutem illam que relinquitur ex motu celorum a primo celo usque ad orbem
lune conveniens cum virtutibus omnium superiorum confluunt in orbe uno non quidem planete vel celi singularis sed in revolucione orbis
qui zodiacus vocatur et ex uno circulorum opere componitur qui domus uno vocatur ad quam omnia sydera referuntur. Semper enim superior
influit orbi inferiori formam sibi influxam a deo motore primo que descendendo per participacionem determinatur et multiplicatur
contrarie [?]. Et sic intelligo ego intelligencias moventes orbes plenas esse formis sed superiores habent eas magis universales, inferiores
vero magis determinatas. Dico ergo ad propositum quod cum ad zodiacum referuntur circuli obliqui et circulus rectus secundum quod est revolucio diei
una refertur ad zodiacum omnis virtus motoris et omnis virtus circulorum qui moventur et omnis virtus stellarum secundum statum in se et ad invicem
que habent in zodiaco. Et sic radius unus est in essencia cum tamen diversitate stellarum luminibus coniungitur multiplicatus est virtute et cum
ad inferiora descendit secundum diversitatem materie multiplicatus est operacionibus. Ita et in proposito. Ex hoc habet naturaliter puer unus alio melius
viget ingenio. Ad corporum particularium complexionem pertinet quod philosophus ait molles carne aptos mente. Et Cassiodorus senator
in libro de anima secundum aptitudinem vel ineptitudinem membrorum et disposicionis corporum veraciter prudencia ponit intellectum et ingeniorum
diversitates. Solet movere animum subtilissimas questiones quare tantas diversitates personas et racionales animas creat. Tunc apposito sensu minimi
infantes aut iuvenes inveniuntur concordes. Sed quis non intendat animas puerulorum imbecillitate corporis ut officia sensuum
non iniusta posse complicare membrorum. Ut si ignem in angusto vase concludas alitur ut illi mos est nequeat appetere
quia eum arctissimum obstaculum constat opprimere. Tunc enim sua facultas videtur supprimere cum vel gravium illi prevalet impedire.
Sic stultus in membris obviat aliqua crassitudo humorum materie vicio suscepta quia anima inepta in mis habitacione deprimitur
et sua vim ostendere non valet inconvenienter domicilii sede prepedita. Quos stultos cernimus habere conspicimus quos greci mori-
ones vocant. Ad quod notandum quod ex commixtione elementorum in corporibus aliorum causatur complexio et complexionis diversitas. Ex humido
enim distribuente per corpus in vasis in quibus fit humorum decoctio quatuor generantur humores sanguis colera flegma et me-
lancolia. In quibus habundat flegma spissum et viscosum pigri sunt. In quibus autem flegma subtile et sanguis calidus nature
conformis mobiles veloces et subtiles sunt. Sic apes cum inest aliquando loco sanguinis tamen humor modico frigore corrumpuntur
et pigrescunt. Melancolia autem et terrestria grossiora sunt et minus subtilia in operibus suis et ita de aliis. Ad loci disposicionem
pertinet quod dicit Jeronimus in epistola ad Galatas in commento libro primo. Et quod apostolus insensatos Galathas appellat ob id quod unaqueque
provincia suas habeat proprietates. Cretenses semper mendaces malas bestias ventres pigros veridicus Epimenides poeta dicit quos
apostolus comprobat. Vanos Mauros et feroces Dalmatas Latinus pulsat hystoricus. Timidos Frigias omnis poete lau-
davit. Athenis nasci ingenia prestanciora glaudantur [?]. Grecia leves, Italia [?] graves corde et dura cervice. Et beatus Hylarius Gal-
los indociles in ympno suo vocat. Et quod nunc oratorum fertiles sint non tam ad religiosis diligenciam quam rethorici
clamoris pertinet. Maxime cum Aquitania grecia se iactet originem. Hec Jeronimus. Et Vegecius in primo libro de arte militari sic dicit
Constat in omnibus locis et ignavos et strenuos nasci. Sed tamen gens gente prestat in bello et plagas celi ad
robur non tamen corporum sed etiam animorum plurimum facere valet. Omnes naciones que vicine sunt soli nimio calore siccatas amplius
sapere sed minus habere sanguinis dicunt et propterea constanciam et fiduciam cominus non habere pugnandi quia metuunt vulnera qui exiguum
se habere noverunt. Econtra septentrionales populi remoti a solis ardoribus inconsulciores quidem sed tamen largo sanguine redun-
dantes sunt ad bella promptissimi. Et ingenium usu innuatur ubi notatur ingeniorum differencia diversa in potestate usus industria.
Ingenium quamvis licet a natura ut dictum est proficiscatur tamen usu innuatur. Ad cuius evidenciam nota ingeniorum convenienciam ex corporum
diversam in potestate usus industriam. Convenienciam in ingeniis dicunt quod et bona et mala sunt ingenia in omnibus
hiis locis in omni tempore in omni sexu. Ideo in occidente subtilium hominum reperiuntur ingenia et in oriente reperiuntur stolidi
qui barbari. Et ut ait Jeronimus libro 2 super epistolam ad Galatas. Ex regione utique ingenia diversa nascuntur. In omni etiam tempore pueris
ostenditur cum et in iuventute et in senectute bona et mala possunt inveniri. Sed in iuventute magis sunt abilia ad sciencias
in senectute vero magis ad sapienciam. In sexu pariter reperiuntur. Nam et si secundum Aristotelem in omni genere masculi prudenciores
discreciores sensu habeantur quam femine tamen accidentaliter videmus contrarium evenire. In omni enim genere aliorum preter ursam et leopardam
femine sunt maribus debiliores. Tamen ipse sunt ad instruendum leviores aptiores molliores maioris pietatis unde flebiles
magis invide magis diligunt lites magis invective magis mendaces faciliores in deceptione atque deceptori subite.
Non est ergo mirandum quod ea que dicta sunt per diversa formet ingenia quia licet ad alia qualitates sunt naturaliter disposita tamen
equaliter pertinet quod accidentaliter cum. Ingeniorum autem diversitatem aperte videmus alios quidem ebetes alios vero naturaliter subtiles.

Valet autem maxime in omnibus ingenium naturale inseri aut ab arte vel doctrina perfici non potest quod defecit a natura. Patet tamen disciplina tales
eliminare et artes velut totius industriae mentes hebetes et velut siccas acuere et quae naturaliter bona sunt meliora reddere.
Sed sunt quidam ita vel lingua haesitantes vel ita voce absoni vel ita vultu et motu corporis agrestes ut etiam si ingenio et
arte valeant tamen oratores perfecti non fierent. Sunt autem quidam in hiis quae dicta sunt habiles ut ad haec videantur non solum nati sed
tot naturae muneribus ornati ut a deo potius videantur electi. Et tamen in omnibus ars praebet adiutorium et doctrina quia est quaedam
perductio sive non dat naturae ultra. Et sic dicit Tullius in libro de oratore primo: animi et ingenii celeres quidam motus esse debent qui et ad excogi-
tandum acuti et ad explicandum ornandumque sint uberes et ad memoriam firmi et diuturni. Et si quis est qui putat arte
accipi posse falsum est. Praeclare enim nobiscum sic [illegible] si haec attendi ac commoveri arte possunt. Sunt enim quaedam quae ab ipso homine nata
sunt: linguae solutio, vocis sonus, latera, vires, conformatio quaedam et figura totius oris et corporis. Commotio etiam ingeniorum
antiquitus probare solebant et prout apparebat eis quotiens ingenia sunt quae aptiora videbantur diversis artibus informabant. Natura
ut dicit Augustinus in libro contra Faustum [illegible] virtutum capaces et fertiles producit saepe vitia quibus indicet cui virtuti sit
potissimum accommodata si fuerint praeceptis exculta. Sic enim agricolae cum terram viderint ingentes herbas quamvis inutiles
ferre frumentis aptam esse pronuntiant et ubi filicem aspexerint licet eradicandam sciant validis vitibus habilem intelligunt
et montem quem silvestri oleastro aspexerint oleis esse utilem cultura accedente non dubitant. Sic ille animi motus quo
Moyses peregrinum fratrem a cive improbo iniuriam [illegible] non observato ordine potestatis vindicavit esse non pertulit non virtutis fructibus
inutilis erat sed adhuc incultus vitiosa quidem sed magnae fertilitatis signa fundebat. Qualiter hic canis si forte leun-
culus aliquis armis coruscis elatos videt ut ad pastum cervos palpitat et vacuum fert improba lingua palatum. Effundet
aliquis armis coruscis elatos videt ut ad pastum cervos [illegible] de vultu et dispositione corporis qui meliores forent ti-
rones solebant eligi prout dicit Vegetius libro primo: ex vultu [illegible] ex oculis ex omni conformatione membrorum eos eligat qui
impleri militiam valeant bellatorum. Namque non tantum in hominibus sed in equis etiam et in canibus virtus multis declaratur indiciis
sic doctissimorum hominum disciplina comprehendit. Etiam in apibus Mantuanus poeta dicit: Nam duo sunt genera, hic melior in-
signis et ore et rutilis clarus squamis, ille horridus alter desidia latamque trahens inglorius alvum. Sit ergo adolescens [illegible]
opi deputandus vigilantibus oculis erecta cervice lato pectore humeris musculosis valentibus digitis longioribus
brachiis ventre modico exilior cruribus suris et pedibus non superflua carne distentis sed nervorum duritia collectis.
Cum haec in tirone signa deprehenderis procerita non magnopere desideres utilius enim est fortes esse milites quam grandes
tam haec in tirone signa deprehenderis patet non magnopere. Sic etiam ut [illegible] physiognomia
prout haec omnem Tydeum minorem corpore sed fortiorem armis signat fuisse. Sic qui haec magis agitur ne
corporis et signis cognoscit [illegible] discipuli cuius ingenium informari. Sic qui haec magis agitur ne
gotium mentis quam corporis non est ex toto sic quod inveniunt frequenter ingenium bonum in deformi corpore et recompensa-
tionem ex gratia quod corporis defuit in natura prout dicit Seneca in primis epistolis declarans discipulo suo. Quinque mihi sed
natura gessit et [illegible] male collocavit aut fortasse voluit nobis hoc ipsum ostendere posse ingenium fortissimum
ac beatissimum sub qualibet cute latere. Vir iste mihi visus est qui dixit gratior est pulchro veniens a corpore virtus. Ipsa
sui decus est et corpus suum consecravit. Formosus mihi videtur Claranus et tam rectus corpore quam animo. Patet ex causa vir-
magnum compare patet ex deformi humili quam corpusculo formosum animum et magnum. Quasi sola itaque mihi videtur in hac
talis natura genuisse deformes ut appareret virtutem omni loco nasci. Si posset nudos producere ac foecissent nunc
quod amplius est facit quosdam enim edidit corporibus impeditos sed nihilominus perrumpentes obstantia. Claranum mihi in quo
redditum ut scire possemus non deformitate corporis fedari animum sed pulchritudine animi corpus ornari. Haec Seneca. Usus industriae
in ingenio utrumque docet Tullius in libro de oratore primo qui usus et ars docuit quod sapit omnes haec dixit ergo sic de
romanis superabat homines nostros magnitudo varietas multitudo quam in omni genere causarum ut ad artem doctrina quam
quisque studio consecutus esset adiungeretur usus frequens qui omnium magistrorum praecepta superaret. Ingenia vero nostrorum
hominum multum ceteris hominibus omnium gentium praestiterunt prout hic usu Themistocles probus dicebat nihil aliud esse
oratores nisi quosdam operarios lingua celeri et exercitata. In bello etiam non tantum multitudo et virtus indocta quam
ars et exercitium praestare solent victoriam ut dicit Vegetius. Nulla etiam alia re videmus populum romanum orbem subegisse
nisi armorum exercitatione disciplina castrorum usu quam militiae. Quid enim adversus Gallorum multitudinem paucitas
romana valuisset quid adversus Germanorum proceritatem romana brevitas potuisset. Adversus multitudinem et fortitudinem
Hispanorum adversus sapientiam Graecorum adversus haec omnia profuit tironem solertem eligere ius armorum docere quotidiano
exercitio roborare. Quaecumque evenire in acie et proeliis omnia in campestri meditatione providere. Scientia in deserendis vi-
dicamus. Scientia enim rei bellicae dimicandi nutrit audaciam. Nemo facere metuit quod didicisse se bene confidit. In
certamine enim bellorum exercitata paucitas ad victoriam promptior est quam rudis et indocta multitudo exposita semper
ad caedem. Idem est in usu artium. Tantum enim exercitati sunt per se per usus frequentiam pars timet tamen aliis et

disputacionum mire certamine et luctam. Sicud visu non habentes timebunt ad singula. Sicut ad solem perducti videre tremere oculos qui diu
fuerunt nutriti in umbra. Sic autem visus ad eo vero est ut ipsa frequencia vincat et superet impedimenta naturalia prout refert valerius
maximus de demostene qui laborabat duplici impedimento oris et pectoris. Non enim poterat nominare primam litteram artis cuius
volebat addiscere scilicet rethorice. Sed cum visus ipsa frequencia portandi in ore calculum vel cinerem ad loquendum et loquendo
et clamando conaretur contra flumium, duplex oris et pectoris euicit impedimentum et sic se oratorem summum reddidit et perfectum. Volo autem
Tulius in libro de oratore ut se efferat in oratore fecunditas nam facilius renouatur sicut in vitibus ea que nimium profluit quam si nichil valeat
materies noua sarmenta cultura excitantur. Idem volo esse in adolescente vnde aliquid amputetur. Non enim potest in eo fructum esse diuturnum
quod nimis est celeriter maturitatem consecutum. Dicit eciam tulius computabat se ut tres personas solus sustineret, suam, aduersarii, iudicis
et alio tempore cogitare quid diceret, alio dicere quod cogitasset. Crine duo magni plenique ingenio fieri sic faciunt. Sed melius diceret si ad
tempus sumendum ad cogitandum aliud ad dicendum putaret. Ut ingenium temperato exercicio acuitur et hoc quadrupliciter in legendo
in audiendo in disputando in scribendo. Et circa primum quantum ad lectionem considerandum quod alii legenda sunt superstitiosa breuiora pauciora vtiliora
Ingenium eciam exercitacione moderata sicut dictum est acuitur quod cum sit retusum fuerit ut ferrum multo labore exacuitur et tunc post laborem industrie
et perfectio consequitur. Modus autem et moderacio huius exercitacionis aut exercicii videtur in quatuor continere scilicet in legendo in audiendo in disputando
in scribendo. Legendo scilicet intemperancia conferendo scilicet fallacia disputando scilicet pertinacia scribendo scilicet fatigacione corporis vel angaria
allegauit. Sic ad pauciora ad retinendum breuiora ad delectandum vtiliora ad edificandum superstitiosa quoque vel pericia ad impugnandum et
se acuendum. Superstitiosa quoque legenda sunt vt enim dicit Graciannus Quidam scolares libros legunt ad voluptatem quia poetarum figmentis   8 a. di. p. 10
exornatu verborum delectantur. Quidam vero ad erudicionem eos addiscunt ut errores gentilium legendo detestentur et vtilia que in eis
inuenerint ad vsum erudicionis deuote conuertunt et hoc laudabiliter eos addiscunt. Vnde beatus gregorius quendam episcopum reprehendit non quia litteras seculares
didicerat sed quia contra episcopale officium pro ewangelica leccione grammaticam exponebat. Hinc Beda super librum regum. Turbat inquit acumen
legencium ac deficere cogit qui eos a legendis secularibus libris omni modo estimat prohibendos in quibus sic si qua inuenerint vtilia quasi
sua sumere licet. Alioquin moyses et daniel sapiencia egipciorum et caldeorum litteris non paterentur erudiri. Quorum tamen superstitiones et delicias
horrebant. Nec ipse magister gencium aliquos versus poetarum suis vel scriptis inseruisset vel dictis. Et Ieronimus super epistolam ad Titum. Pueri
qui de mensa et vino regis comedere noluerunt ne pollicerentur si sapienciam et doctrinam babiloniorum scirent esse peccatum nunquam acquiescerent   Babilon
discere quod non licebat. Discunt autem non ut sequantur sed ut iudicent atque conuincant. Quem si quispiam aduersus mathematicos velit scribere
imperitus matheseos risui patebit. Sic aduersus philosophos disputans si ignorat dogmata philosophorum. Discunt ergo ea mente doctrinam
caldeorum qua moyses omnem sapienciam egipciorum didicerat. Idem in libro de luxurioso et frugi filio. Hoc michi facere solemus quando
philosophos legimus quando libros sapiencie secularis ad manus deuenerint. Si quid in eis vtile reperimus ad nostrum dogma conuertimus. Si quid
vero superfluum de ydolis de amore de cura secularium rerum hec eradimus. Hiis caluicium indicimus et in ungium more ferro acutissimo
desecamus. Vnde in deuteronomio mulier alienigena capta in bello veste mutata ferris unguibus capite radebatur et in coniugium duce-
batur. Et apostolus i ad thessalonicenses. Omnia probate quod bonum est tenete. Et Ieronimus ad pamachium et occeanum. Vt omnium tractatorum volumina
legerem ut ingenium tarditatem erudicionis diligencia compensarem. Sed origenis errores non sequor. Qui omnia que dixit
periculum suo. Que tamen inducunt de scriptis gentilium non sunt auctoritate apud eciam propter ipsos auctores sed alii recitant et quia eo
sonant veritati et quia nullum est fortius testimonium quam quod ab inimico prolatum est. Hinc Augustinus in libro contra manicheos. Si quid veri de
deo sibillam orpheum alii vero grecorum vates vel philosophi predixisse perhibentur valet id quidem ad paganorum vanitatem reuincendam
non tamen ad istorum auctoritatem complectendam. Multum enim distat ad porphyrii aduentum inter predicacionem angelorum et confessionem demonum. Tamen
inter curiositatem secularium scriptorum et auctores prophetarum. Et Ieronimus super epistolam ad Titum. Si quis cognicionem secularium litterarum recordari
et ex hiis aliqua dicere que olim obmisimus non est mee voluptatis sed ut ita dicam grauissime necessitatis ut probemus ea que a sanctis prophetis
ante secula multa predicta sunt tam grecorum quam latinorum et aliarum gencium litteris contineri. Pauciora eciam legenda duplici de causa. Nam intel-
ligimus quod velut infinita sunt scripta si non vacat omnia legere vel ne pluribus intentus minor sit sensus ad singula percipienda
ingenium legentis. Pauciora quod vacat secundum condicionem diuersorum ingeniorum. Nam quod vni est nimis alteri est parum propter quod
dicit Varro. Omnia quidem nosse est impossibile pauca vero non laudabile. Breuiora eciam legenda sunt quia memoria ebes est et breui-
tate gaudet et capiunt magis ad continuandam legentibus inuit breuitas plurimum prodest dum non intellectum corporis vel sensum liber
longior spargit sed subtilior compendio id quod legitur tenacius memoria custodit. Vtiliora eciam legenda sunt ut dicit Varro
ad auditorem Athemensem. Quedam ab aliis scienter eradenda essent eo quod inscendi veri locum occupat. Et magister
Hugo. Si omnia non potes legere ea que sunt vtiliora legere videtur. Quippe non minus cauendum esse lectori ne in studiis vtilibus
suis operam impendat quod ne in bono et vtili proposito tepidus remaneat. Et Seneca in epistolis. Inuenisses noticia si non
quesisses superuacua. Et idem alibi. Sicut in ceteris rebus spacium res magna desiderat et plus scire velle quam satis est
ingenium eciam acuitur in conferendo / intemperancie genus est. Ut ingenium acuitur in conferendo sequitur
Ingenium enim ut ait philosophus [illegible] docile et sui doctoris laudabile est. tamen multum acuitur quod cum alio conferendo exercetur.
Vnde ysidorus in 3o libro de summo bono. Quod sit vtilis ad instruendum leccio adhibita collacione maiorem intelligenciam prebet
melius est enim conferre quam legere. Collacio docibilitatem facit. Nam propositis interrogacionibus cunctacio rerum excluditur et sepe
obiectionibus latens veritas aperitur. Quod enim obscurum est aut dubium conferendo cito perspicitur. Sed ysidorus addit cum collacione
frequens meditacio per quam viget leccio et generatur acumen ingenio. Vnde idem ysidorus vbi supra. Leccio memorie auxilio eget
et si fuerit naturaliter tardior frequenti tamen meditacione acuitur ac legendi assiduitate colligitur. De qua meditacione
infra dicetur in superscripcione. Ut ingenium acuitur in disputando. Et quia circa disputacionem debemus attendere intencionem
modum ordinem et cautelam sequitur capitulum.

Ingeniu etia acuit in disputando Et melior dota est qr collacio pertinet ad magis pfectos disputacio vo ad min9 pfectos De
collacone legit qm in btā virgine que cōfuabat et confebat vba dni in corde legit qm in aplis qui qfebant
de dno ad morte simones ambulabāt et erant tristes si apta est eis via vitatis qn ihs reuelat eis scpturas legit qm
i paulo qui sm reuelacoz ascendit in irlm vt de eb ban° hret collacom cu petro De disputacoe dt Salon qr vba sit
plurima multa qz in disputando vanitate hntia. vnde dicitur vm est vbi res no qrimus ymo vba Et ut ait Aug9 in p° li° de
doctrina xpiana Bonorz ingeniorz insignis est indoles in vbis verū amare no vba Et in li° con Achademicos ide Aug9
Cu de re constat ppt quam vba dnr' de vbis no ee cotendu et questio id ferat si inpicia sciat docendus est si malicia
deserendus si docerī no pt. monendus vt aliquid potiu agat qr tpus in supfluis opam qz cosumat si no obtempat
negligendus De capciosis at et fallacibz latrunculis bn preptu est si male credendo infertur ab ea q cessa sut
esse recedendu si vm sciu qz in vna cognicoe confligut accipiendu inde qd intelligit qd coplicari no pt relinquedu
esse recedendu Et vm fciu qz in vna cognicoe confligut accipiendus inde qd intelligit ...

longe late que peregrinatus audierat Plato quam adiciens lepori subtilitatique Socratice quam in moralibus habuit naturalium divinarumque rerum peritiam quam diligenter acceperat subiungens quoque quod formatricem illarum perficientem inventricemque dyalecticam, que aut ipsa esset aut sine qua omnino sapientia esse non posset, perfecisse dicitur composuisse perfecte disciplinam. Item Augustinus dico ego nullum esse inutilem disputandi scientiam non tamen etiam damnatum vel theoricam sed etiam zophisticam ut sentit libro 6 a zophismatibus prorsus et inepte hec contracio que non destruit zophismata et maxime obligaciones et insolubilia a pueris namque sicut in arte pugillatoria multe destruuntur contraciones ut fiant pugiles abiliores sic in obligatoria disputacione supponunt falsum ut videatur quid repugnet quod sequatur quantum contrariam facilius perveniat ad cognoscendum verum. Psalmus enim hunc disputacionis est melioris status preparacio et ingenii excitacio. Nec hec dico quasi sit dicendum inter disputaciones zophisticas et theologicas. Unde Augustinus contra Achademicos primo Adeo que tenerem pressa sunt cursum redire non solent illi quondam quos ad disputandum non inveniendi veri cupiditas sed ingenii iactancia puerorum impellit apud me autem persistit adhuc intendendi eruendi quod scitis non solum contendunt sed etiam in preceptis habeat nolo ad ea vos discuciendum redire oportet que confessa tamen. Tercium quod in disputacionibus requiritur est modus debitus qui debet procedere a serenitate intrinseca et cum honestate extrinseca. De serenitate Ambrosius super secundam epistolam ad Timotheum Inter fratres dei decet esse collacionem et non altercacionem. Et Petrus in itinerario Clementis libro secundo Cum quiete modesto et ordine veritas requiritur. Nulli sequendum inputatorum clamore nisi certus sum sensum confitari tamen perfugium morum conturbare incipiunt et movere lites ne palam fiat omnibus quod superantur. Et propter hoc ego frequenter exoro ut cum omni pacientia et quiete indagacio disputacionis habeatur ut forte si aliquis recte dictum videtur id repente et aperte liceat complanare. Solet autem multis aliud dicentibus aliud et aliud audiri. Dum minus lucide proferatur aut minus vigilanter advertitur. Et obsecro cupio pacienter audire sermonem ut nullus alter alteri surripiat nec sermone dicentis intempestivus sermo contravenientis irrumpat. Neque ego reprehendendi studium geramus sed liceat ut dixi minus plane dicta repetere ut conparacione inscissa claveat veritas. Agnicione vere namque debemus quod si quis a veritate vincatur non ipse vincitur sed ignorancia que inerat. Demon pessimus que qui effugare potuit palmam salutis accepit. De honestate extrinseca Bernardus in epistola Disputacionis effusio audiendo proposito plus habet strepitus minus similitatis. Caput enim movere brachia torquere totum quoque corpus contribere quid aliud est nisi similitudo insanie tenere pugili similem. Unde Bernardus in prima epistola Quid sit aliquid inter clamorem theatricum et stole simplicitatem in corporis gestu et manibus mota et unum multis nisu et velatus ad caput digitus et reflexos oculos visus in popularem et rursum voltus licitus quod demavult. Illa enim puncta magistram contenta. Item Bernardus Heu miserum quem fallat in imperbia et rursum voltus licitus quod demaviit. Illa enim puncta magistram contenta. Item Bernardus dicit in miseria quem fallat in impobia et risum voltus licitus quod demavult. Illa enim pncta mapstram conpent hi Bern dicit ve miserorum quem fallant in disputacione affectus laudantium et ipsi inde magis glorianti. Contra quos dicitur ubi primus. Multa dementia eius est quod clamoribus hominum letatur quod ab hominibus laudatus est. Quod non potes ipse laudes impiorum. Hylarius quo auditorio diminitur. Et iuxta laus eius dilectus. Quartum quod in disputacionibus requiritur est cautela de qua de ipsis cautelis satis sufficienter dyalectica docet tamen Quartum quod in disputacionibus requiritur est cautela debet quod de ipsis cautelis sciencia sufficientem dyalectica docet tamen dare. Quartum quod in disputacionibus requiritur est cautela Caveat secundo opponens ad sapientiam per fontes in libro elenchorum quoque in viii topicorum. Ideo de cautelis sapientie est agendum. Caveat primo ne proponat inutiles questiones. Unde Ieronimus super epistolam ad Titum. Quid enim prodest scire quot annis Matusalem vixit quoto etatis anno Salomon uxorem duxerit. De hiis nempe sunt inutiles et vane que tamen frequenter habent scire sed nec dicere tibi nec audientibus prosunt. Et Hylarius libro primo de Trinitate Capciosas et inutiles perplexe questiones fides contemnens respuit. Caveat etiam superfluas nec secundum sensum quis intelligere dicere debeas nec de proposito secundum clementiam inde declinans. Caveat etiam superfluas rerum apertarum probaciones. Unde Quintilianus de institucione oratoria libro v In rebus apertis tamen stultum sit argumentari quam si in clarissimum solem mortale lumen afferre. Inde est quod videmus et dolemus argumenta multiplicari et probaciones ubi est superfluum et nullas aut paucas probacionum complanacionum moras ubi est necesse. Ieronimus super epistolam ad Galatas Officium mei est obscura disserere manifesta perstringere in dubiis immorari. Et Symachus patrem in epistolam suam In re aperta pluribus piget esse in arduis immorandum. Memini me cum regerem Parisius in theologia tamen argumentorum plurimum habere ad unum genus proterviam et qui de consuetudine quam opponentes non potuerunt cohibere vel ad aliud provocare quod quod cogitaverant secreverunt subdebat inutilis. Ergo quoniam opponentibus morem gerebam sed voces audiens et confusionem proximus et scolaris dapniun redimeres quo argumentis problemata nova formaban confastidium tollebat et vitas pandebat. Caveat decoratissimas oraciones. Ieronimus ad Damasum de duobus quondam De scripturis divinis disputantem non decet aristotelicas argumenta conquirere nec ex flumine tulliane eloquencie ducendus rivulus est nec aures quintiliani flosculis et scolari declamacione mulcende. Sed sit locucio pedestris et quotidiane similis que rem vestiu edisserat non verborum composicione frondescat. Caveat obscuras proponere. Quintilianus libro v Cum rei ultimus illustrande gratia assumitur clarius esse debet eo quod illuminat. Caveat falsas et improbabiles assumpciones. Unde Quintilianus in libro capitulo xviii Nec est contentiosa loquaris quocumque probare non possis et affirmacionem sumit contionem quicumque non habet ex veritate. Caveat et zophisticas cavillaciones quod secundum quod dicit Ecclesiasticus Odibilis erit qui zophistice loquitur. Alias nasteranias. Et Ieronimus ad Lucianum Inter nasteranias interrogaciones stuporis et cavillacione affectam meditacium a vobis nostris astrupos non potest a fugiendi petenda sectione pudet me in re tam seria senes ludimus. Cautelas etiam dicit habere videns enim omni est secundum phisicum vitare ne ponat quod non oportet et ne non fiunt postea secundum corpus dicit quod de hiis docet phisicus io de hiis que ad videndum in studio sapientie per timet sit notemus Ieronimus videns cum diversis dicit agere diversis de nam cum curiosos agens omnis curiositate vel temeritatem dicit prudenter eludere Cum temptatore agens dicit omnes versucias et insidiarum vias obstruere Cum

vitatis investigatione agens sed cum eo in pace consistit. Cum heretico agens si vincit ei resistit. De primo Clemens in epistola ad omnes fide-
les si quis aut petitis involutus et inquinatus ingessit se et provocavit nos dicens quod illum minus recte agentem non oporteat
audire prudenter cum debes eludere. Nam nec omnino videre auditorum causam utile non videtur ne forte nos estimet rusionis de-
clinare certamen et fidei eorum ledat. Sic etiam beatus Augustinus eludebat ut in epistolis suis multas aurorum questiones. De secundo hoc
quomodo dominus cum iudei temptantes cum insidiantes quod ei querebant ab eo in qua potestate hoc facit. Dicit interrogabo et ego vos. Bap-
tismus Iohannis unde erat de celo vel ab hominibus. Crisostomus exponens Iohannis Crisostomus super Matheum libro 2o ait Obvios duos incontribiles eorum malicia
proposuit eis quoniam vidiquam catthenatam non ut audientes videat sed ut impedita non interroget interrogantem. Omnes docere temptantem
elonque non retundere et obiectiones illius astucia rationabili propositione confundere. Sic etiam ut dicit Crisostomus super Matheum libro 3o perfecte temptat
cum querentes si licet homini dimittere uxorem suam quacumque de causa. Ut si qui cornuto eum teneat sylomo et quodcumque videt capcioni
pateat. Christus autem sic rusionem temperavit ut decapulam tuseat. Male arboris nodo clavus acutus infigendus est. Unde in proverbiis
Responde stulto iuxta stulticiam suam ne sibi sapiens videatur. De 3o Ambrosius ... Collacione sed esse nec fines dei non altercacione vere cum
cognoscit virum fidei viros contendere sed in veritate se invicem pati et bonis dictis consentire. Si quid autem improbabile videtur cum pace
dissimulet. De quarto idem ibidem si in eos Ambrosius catholicorum cum heretici disputat sic de conscientia verba emittat ne impia verba
coram se deprimi pariat. Tamen in huiusmodi disputacionibus cum hereticis maiorem esse ad orationis suffragia recurrendum quod plus valuit
... orando quam syllabis disputando sed ut dicit Augustinus primo libro de bono perseverantie. Nos simus in disputacionibus prompti et in
orationibus pigri. Et ingenium acuit moderate scribendo. Et scribere debemus quadruiter corrigendo exemplaria, conscipiendo nobilia,
ingenium exercet acuit acuit moderate scribendo. Nam scribendo ... redigendo in stilum concepta, imprimendo menti memorabilia. Et
... primum in pueris ingenium suscitat. Et dum quis publicari ipsa scripta desiderat diligencius scribendo cogitat. Unde Sy-
machus pater in epistolam suo sic ait in vestitu hominum certe quod vite cultu loco ac tempori apta sumuntur. Ita ingeniorum varietas
in familiaribus scriptis neglectam quandam decet mutari in forensibus autem acuere arma facundie. Est autem scribendi officium ad
sapienciam acquirendam necnon quatuor modis. Corrigendo exemplaria, conscipiendo nobilia, redigendo in stilum tam audita quam concepta,
ipsa moralia imprimendo menti tenacius memoralia. Corrigenda ergo sunt primitus exemplaria quia ut dicit Augustinus libro 2o de doctrina
christiana eorum qui scripturas nosse desiderant codicibus emendandis primo invigilare debet solercia. Hec Augustinus. Sed multi adeo librorum
suorum pulcritudinem diligunt quod eos deturpare corrigendo metuunt. Contra quos Ieronimus in prologo super Iob. Habeant inquit qui volunt
libros vel in membranis purpureis auro argentoque descriptos vel uncialibus ut vulgo aiunt litteris onera magis exarata
quam codices. Dum mihi meis quod sibi permittant pauperes litteras scedulas et non tam pulcros codices quam emendatos. Tamen
quam codices ... ut meis quod sibi ... cuiusmodi exemplaria invenies sive propter scribencium neglectum sive propter
or xv ac scrutantis exemplarium. Unde libro super Matheum... quod adiecit vel subducit. Et Ieronimus ad Domnionem et Rogacianum: Incoscitus inquit
eos qui quod eis videtur in emendacionibus vel adiciunt vel subducunt ... quod emendatis inemendata scriptitat et sepe tria verba subtractis emen-
labitur plerumque est ascribenda culpe scriptorum dum quod emendatis inemendata scriptitat et sepe tria verba subtractis emen-
... in unum verbum cogunt vel ... propter latitudinem in duo vel tria verba dividunt. Ieronimus ad Lucinum. Sunt quidam
impiti notarii qui scribunt non quod inveniunt sed quod intelligunt et dum alienos errores emendare nituntur suos ostendunt
... Ieronimus falsa enim littera et turbat intellectum et nutrit mendacium. Falsatos vel corruptos codices magnos doctores aliquando
sed Ieronimus falsa enim littera ... Augustinum ut ipse testatur in libro retractacionum fefellit et etiam secundum beatum Gregorium in fine Iob
fefellit. Nam codex mendosus Augustinum ut ipse testatur ... fefellit et Beda qui ... vitulis ... vitulus quod est una littera
... quod in Hebreo habet ... exponit ... fefellit et Beda ... est una littera
... propter Hebreum et Grecum exponit vitulis propter mendositatem exemplaris quod accidit vicio scriptoris. Sic etiam propter auctores
... glosa falsa constat ... cum glosa habeat super litteram sicut edificium structura super fundamentum ... si littera falsa fuerit
alia glosa falsa constat. Nam cum glosa habeat super litteram sicut edificium structura super fundamentum fundari si littera falsa fuerit
... glosa super illam litteram fundata non vera debeat censeri. Ex parte etiam glosantis multis ... dupliciter
accidit vel quia intencionem vel mentem auctoris ex quo glosas accepit non intellexit et ideo male contraxit vel quia ...
glosas proprio motu vel sensu apposuit cum tamen ignoraret unum vocabulum sine vocis vel generis aut articulum vel casum Hebrei vel
Greci sermonis. Sic non enim videtur magister historiarum intellexisse verbum Iosephi quo semense diluvium inundare cepit.
Contra stili varietatem ... unum vocabulum glosator ignoravit qui levitici xi dicit Cirogillus est ... irimaceo
cum secundum Hebreum cirogillus sit cuniculus et etiam cuniculus in multis terris ... vocant cirogillum Hebrei. Sermonis magister historiarum
... in Hebreo coluber est femininum genus propter hoc quod dicitur visa est ... quod in Hebreo sit mas-
gen nescivit qui dixit Exodo ... in Hebreo ... nos Israel videte ea cum secundum articulum genus Israel non possit ibi esse
... Articulum vero ignoravit ille qui scripsit ... ignoravit qui epistolam ... exponit Christus factum id est per factum ipsius cum in malice secundum genus non
nisi accidit ... casum etiam idem ignoravit qui ... exponit ... cum ... et hoc probatur per litteram quam recitat Augustinus de ipsius ... etiam ...
possit esse ... vel ablativi ... et hoc probatur per litteram quam recitat Augustinus ...
glose ... addi ... postille magis authentice. Alii scribunt ... glosis. Sunt etiam conscipienda nobilia que greco vocantur scolia
quod nos labore vocamus conscripta. De quibus Ieronimus contra Vigilancium. Operis ac studii mei est multos legere ut ex plurimis
diversos flores carpam non tam omnia probaturus quam que bona sunt electurus. Ieronimus super ... veni in pratum scripturarum
quod sic herbas florentes. Hinc rosa rubet hinc lilia candet et alia ... hinc illuc quod trahitur ut flores pulcriores
capiat si rosas colligimus lilia relinquimus si lilia tollerimus viole nobis supersunt. Hec Ieronimus. Cum ergo tempus est breve
et negociis occupamur et ebes est memoria et libri sunt multi et superfluum in scribendo magnum expedit de multis
meliora colligere et brevitati servire. Sed advertendum quod quidam ita verba conscipiunt quod de ipsa subita re non fiunt unum

quod scitum est vertendum. Quos arguit Seneca in sexta epistola dicens: Hos ego non discipulos philosophorum sed inquilinos voco qui veniunt ut au-
diant non ut discant, sicut in theatrum voluptatis causa ad delectandas aures oratione vel voce vel fabulis ducimur. Magnam auditorum
hanc partem videbis cui philosophi scola diversorium otii sit. Non id agunt ut aliqua illo vicia deponant aut aliquam legem vite ac-
cipiant qua mores suos corrigant, sed ut oblectamento aurium perfruantur. Et aliqui cum pugillaribus veniunt non ut res excipiant
sed verba que eadem tam sine fructu alieno dicant quam sine suo audierunt. Qui in solem venit licet non ob hoc venit colora-
bitur. Qui in unguentaria taberna resederunt et paulo diutius commorati sunt odorem loci secum ferunt. Et qui ad philosophum fuerint
traxerint aliquid necesse est quod prodest etiam neglegentibus. Hec Seneca. Dicitur autem maiorem excerpere est vicium qui ut dicit Quintilianus in
libro de cathalogo poetarum: Scriptura minus carnis habet plus habet ossium, id est plus sententiarum quam verborum. Unde et Plinius ita solebat legere
ut semper annotabat in scripturis aliorum que ipse legebat quod posset excerpere, ut habetur in epistolis Plinii secundi. Hec tamen Plinius
magis ita excipiebat quod auctores eos quorum dicta excerpebat nominabat. Unde idem in prologo libri naturalis hystorie auctorum
nomina prefixi. Est enim benignum ut arbitror et plenum ingenui pudoris fateri per quos profeceris. Et infra: Obnoxii profecto
animi et infelicis ingenii est deprehendi in furto malle quam mutuum recipere reddere, cum presertim sors fiat ex usura. Hec
Plinius. Cum vero verba sunt vel sine ordine cumulata vel sibi invicem nexa, tunc est aliud excerpere periculosum. Unde Seneca in epistolis de
quibusdam loquitur: At non sunt circa flosculos occupati. Totus contextus eorum virilis est. Inequalitatem scias esse ubi que
eminent notabilia sunt. Non est admiranda una arborum ubi in eandem altitudinem tota silva surrexit. Non est ergo quod exigas
excerpta et repetita. Quod totum est apud nos quicquid apud alios excerpitur. Non habemus ista odorifera ut emptorem decipias
cum intraverit nichil inventurus preter illa que in fronte suspensa sunt. Pampis est mare pecus quicquid inseris oculum, id tibi occurret quod
eminere posset nisi inter paria legeretur. Quare depone istam spem posse te summatim degustare ingenia maximorum
virorum. Tota tibi inspicienda sunt, tota tractanda. Res geritur et per lineamenta sua ingenii opus nectitur, ex quo nichil subduci
potest sine ruina. Non est formosa cuius crus laudatur aut brachium sed illa cuius universa facies admirationem singulis partibus
abstulit. Hec Seneca. Tamen advertendum quod etsi liceat excerpere ut dictum est, tamen hoc magis convenit imperfectioribus et iuvenibus
quam perfectis in sapientia et maturis. Unde idem ubi supra: Non dubito quin multum conferant rudibus et adhuc extrinsecus auscultantibus
sententie cum singula excerpta sunt insident circumscripta et carminis modo inclusa. Ideo pueris sententias ediscendas
damus quia complecti illas puerilis animus potest qui plus adhuc non capit. Profectus viro captare flosculos turpe est
et fulciri notissimis et paucissimis vocibus et memoria stare. Sibi iam innitatur, dicat ista ex se, sed non teneat. Turpe
est enim seni aut prospicienti senectutem ex commentario sapere. Hoc Zeno dixit. Tu quid? quisque sub alio moveris? Impera et
dic quod memorie tradatur. Aliquid et de tuo profer. Omnes istos numquam auctores sed interpretes sub aliena umbra latentes nichil
estimo habere generosi. Numquam ausos aliquando facere quod diu didicerant. Memoriam in alienis exercuerunt. Aliud autem est meminisse,
sciē
aliud facere. Meminisse est rem commissam memorie custodire. Scire est sua facere queque, nec ad exemplar pendere
et totiens respicere ad magistrum. Hec numquam sunt tutele sue sed vivunt sub aliena tutela et sequuntur alios in quo nichil
inveni quos sequuntur. Sequenti sicut predecessores suos nichil umquam invenimus si contenti fuerimus inventis. Ergo sic in-
cedamus per priorum vestigia ut incedamus per veterem viam. Donec meliorem et planiorem invenimus qui ante nos ista moverunt
non domini nostri sed duces sunt. Veritas patet omnibus, nondum est occupata. Multum etiam ex illa venturis est posteris derelictum.
Quarto scribere debemus redigendo in stilum concepta et hac causa studii continuandi, ingenii suscitandi, solacii assequendi,
vult etiam redigenda in stilum et totius scripture tam audita quam excepta propria et obsequii impendendi.
Hoc ex quadruplici causa scilicet studii sine animi continuandi. Fluxus est animus et labilis et ideo debet scripture
vinculis cogitationum discursus et evagatio cohiberi. Ieronimus in prologo super primum Paralipomenon: Michi metipsi et meis iuxta Ismenium
canam si aures surde sunt ceterorum. Idem: Monet Papius ut papiris scribas in tempore vacuitatis quia cum mens evagetur
ex otio figitur dum scribendo moratur in certis et determinatis. Nam sicut evagatur animus in cogitando, ita in legendo. Et sicut lectio prodest
quam tribuat ad certitudinem, ita cogitatio quam recolligit in scripturis. Unde Seneca: Vide ne lectio auctorum multorum et omnis generis vo-
luminum habeat aliquid vagum et instabile. Certis ingeniis immorari et innutriri oportet. Nusquam est qui ubique est. Vitam in peregrina-
tione agentibus hoc evenit ut multa hospitia habeant, nullas amicitias. Idem accidat necesse est his qui nullius se ingenio
familiariter applicant sed omnia cursim properantes transmittunt. Non prodest cibus nec corpori accedit qui statim sumptus emittitur.
Nichil eque ad salutem impedit quam remediorum crebra mutatio. Non venit vulnus ad cicatricem in quo medicamenta temptantur.
Non convalescit planta que sepe transfertur. Nichil tam utile est quod in transitu prosit. Distringit librorum multitudo. Hec Seneca. Ingenii sus-
citandi. Unde et beatus Damasus ad beatum Ieronimum ita scribit: Dormientem te et iam longo tempore legentem potius quam scribentem
questiunculis ad te missis excitare decrevi. Non quod et legere non debeas. Hoc enim veluti quotidiano cibo alitur et pingue-
scit oratio, sed quod lectionis fructus sit iste si scribas. Et infra: Tuo acre pabulo omnia mella superantur. Nam nec ideo ut
ait Papinius orator homines a bestiis differimus quod loqui possumus, qua laude ille dignus est qui in ea re ceteros superat
in qua homines bestias antecellunt. Accinge ergo et que subiecta sunt edissere. Servans utrobique moderamine ut nec proposita
solutionem desiderent nec epistola brevitatem in contextu. Hec Damasus. Et sic quasi terrestri vel navali bello exercitaturi prius se probant
et sui experimentum capiunt moribus et minus periculosis exerciciis, ita ingenium suum excitare primo competit in moribus
conscribendis, sicut beatus Augustinus ostendit in libro de ... quod quedam a sanctis sunt scripta ad vires ingenii exercendas. Tercio
causa solacii assequendi. Unde ille Satiricus: Aut prodesse volunt aut delectare poete. Et ... in libro Tristium: Carmina

pervenit ad deducta senio. Et Cassiodorus in libro de orthographia. Glosum est studium quod loqui debeas competenter scribere et que
scripta sunt sine aliqua errorum ambiguitate proferre. Vox enim articulata nos sequestrat a brutis scribendi vero ratio ab imperitis. Ita
preterea hec duo ista sibi vendicat et defendunt et intrinsece quia qui et si plerumque studium delectat eius quod fastidium relevat.
tamen si continue fiat ingenium hebetat. Unde Cassiodorus. Ideo ad relevandum fastidium et obtinendi solacii quoque scribit. Et studium vi
assiduitate valet. Unde Seneca. Alit lectio ingenium et studio fatigatum non sine studio tamen reficit. Nec scribere tantum nec legere tantum debemus
altera res contristabit vires corporis et exhauriet de stilo dico. Altera solvet et diluet. Sic legere invicem hinc et inde commeandum
est et alterum altero temperandum ut quicquid lectione collectum est stilus redigat in corpus. Seneca. Et non quod tunc in scribendo aliquis ob
lectatur qui ex multis vel lectis vel auditis vel collectis unum conficit quod si a vobis recedat non tamen recedit a sua. Sed quod quot
legit intra conficit et in stilum redigit. Unde Macrobius in libro de Saturnalibus. Apes inquit quodammodo debemus imitari que vagantur
et flores ad mel faciendum ydoneos carpunt. deinde quicquid attulere disponunt et per favos dividunt. Et ut ait Virgilius
liquentia mella stipant et dulci distendunt nectare cellas. Et sucum varium in unum saporem mixtura quadam et proprietate
spiritus sui mutant. Nos quoque quicquid diversa lectione quesivimus committemus stilo ut in ordinem eodem digerente coalescat. Nam
in animo melius distincta servantur et ipsa distinctio non sine quodam fermento quo conditur universitas in unius saporis usum varia
libamenta confundit ut etsi quid apparuit unde sumptum sit aliud tamen esse quam unde sumptum noscitur appareat. Quod in corpore
nostro videmus sine ulla operatione nostra facere naturam. Alimenta que accipimus quamdiu in sua qualitate perseverant et solida innatant sto
macho onera sunt. Sed tamen cum ex eo quod erant mutata sunt tunc demum in vires et sanguinem transeunt. Idem in hiis quibus aluntur ingenia
prestemus ut quecumque hausimus non patiamur integra esse ne aliena sint. sed in quandam digeriem concoquantur. Alioquin in memoriam
ire possunt non in ingenium. Ex omnibus colligamus unde unum fiat sic unus numerus fit ex singulis. Sic fiat noster animus omnia quibus est adiutus
abscondat. ipsum tamen ostendat quod effecit. ut qui odora pigmenta conficiunt ante omnia curant ut nullius sint odoris propria que condiuntur
confusa omnium sucorum et odorum in spiramentum. Unde sic ex multorum vocibus chorus unus constat ex omnibus tamen vox una redditur
aliqua est ex illis vox acuta alia gravis. ita singulorum illic latent voces omnium apparent et fit concentus ex dissonis. Hec
sinoq et sic verba prosequitur Seneca in epistolis. Sed forte videbitur alicui quod dixi super ex verbis plurimis quod denique nominare
auctorem. Hic vero qui aliorum dicta colligentes qui unum nunquam proferre debemus. Sed non est grave. Cum enim inveniendus est quod scribit
tunc auctor nominandus est. Cum vero plane procedit et verbis preceptorum aut doctorum agentem et confitetur hic locum quod hic dicat
Unde Seneca. Talem animum meum esse volo ut multe in illo artes multa precepta multarum etatum exempla sed in unum conspirata.
De arte scribere debes redigendo in stilum concepta propria causa obsequii impendendi. Eorum continet scribentis qualitas persone maturitas
Hec at scribere debes redigendo in stilum est causa obsequii impendendi ‖ rei scripte utilitas petentium familiaritas

Varro que sunt redigenda in stilum. Ut se lingua et stilo desine studiis priorum quas linguas alas bigas
put magister in prologo libri suarum. Ut se lingua et stilo definire studiis priorum

agit caritas populi. Et in libro qui dicitur Speculum caritatis sic ait. Amicorum dilectio opus impugnare inexcusabile dignum actu
facere quod mea pusillanimitate impugnare quo preceptore vestra inexcusabile dignum accusatore quod eius misericordie. Tunc at inquo
quantum est scribendi officium qui in minori ista continet. Scribentis qualitas persone maturitas rei utilitas petentium familiaritas.
De qualitate scribentis est probacio manifesta sub hiis indiciis. Videlicet si ille qui scribit non extollatur in corde pro inventis aut
scriptis propriis. Si non detrahat ore scriptis alienis. Si admittat pacienter opus correctionis in propria dictis vel etiam in obscuris.
Ergo non extollatur in corde quia ingenitum est omni amanti amare quod genuit et letatur ideo in sua ore sui de corde
cum nascitur ipsum et amat corda propria fetus adeo ut sepe eius pravitatem in conspectu summe vitalis tortuosum et pravum et nisi
omni dignum ipsum suum comedat non erubescat et inde fallitur. Unde Ambrosius ad Sabinum. Nescio quo pacto imprudentie
caliginem que me confudit unumquemque fallunt scripta sua. et ut filii etiam deformes delectant sic etiam scriptorem indecori
sermones sui palpant. Unde et fabula refert. Cum omnes bestie Iovi putassent filios suos simia filium suum putans
omnibus eum pretulit. Non alienis detrahat scriptis. Ita ut dicit Symmachus patricius in epistola sua. Mediocribus scriptis auctorum
benignitas sit fautrix. aliorum at invidia nescit cognoscere. Et Sydonius in libro epistolarum suarum super studiis nulla lau
ture sed nec postuma quidem quia temeraria nostra iactantur aliena scripta infructuose sunt semiplene turpiter fla
periculose vero dicuntur si bonorum faciat mecum modica gratia patitur si notabilium maiora offensa. mediocrum scribendi
invidia continuacio labor. finis est odium. Si quid simpliciter ebanum insani si quid aperti vocamur perplexum. Et Ieronimus
in prologo libri Hebraicarum questionum. Semper in propatulo fortitudo emulos habet. feriuntque summos fulgura montes. Et me quod paul.
ab urbibus foro litibus turbis remotum. Et ut Quintilianus ait latentem invenit invidia. Nec mirum me quod si adversus
me puerum homunculum immunde sues grunniant et pedibus margaritas conculcent cum adversus doctissimos viros et qui
gloriam invidia superare debuerant livor exarserit. Et infra. Sed flocci pendo ymagines umbras quasi larvarum quarum
natura dicitur terrere parvulos et in angulis garrire tenebrosos. Non admittat egre correctionem aut limam in propria dictis
plenius scribis in epistolis. Librorum meorum tibi annotata que putamus corrigenda. Ita enim magis editorum cetera tibi placere sci
quedam cognoverimus displicuisse. Persone maturitas reddit obsequium scribendi gratum cum tempus appetit oportunum
put dicit Ieronimus in epistola ad Eustochium monachum. Nec ad scribendum cito prosilias et levi ducaris insania. Illum dicit quia
sicut est quando necessitas cogit. Put Augustinus dicit in libro retractationum. Ut de opere monachorum scribere libro 1° necesse
compulit cum apud Carthaginem monasteria esse cepissent. Alii se suis manibus transigebant obtemperantes apostolo.

Alii vero ita ex oblationibus religiosorum vivere volebant ut nichil operantes unde victum vel haberent vel supplerent sed potius implere preceptum ewangelii existimarent quod testatur ubi dominus ait Respicite volatilia celi et lilia agri. Unde contendebant etiam quibus turbabatur ecclesia aliis hoc aliis illud defendentibus. Huic attendebat unde cum quidam essent corpore qui operandum non esse dicebant. Rei utilitas commendat obsequium si quod scribitur fuit oportunum quod tunc maxime fit si ad honorem dei et edificationem proximi quod scribimus fuit. Finis enim omnis scripture maxime debet esse ad caritatis dulcedinem informare. Unde ut in primo libro de doctrina christiana dicit Augustinus Tota scriptura si quis eam intelligat geminam caritatem edificat. Nam etiam qui scolares conscripserunt prodesse posteris voluerunt. Unde et Tullius in primo libro Tusculanarum sic ait philosophia iacuit usque ad hanc etatem nec ullum habuit lumen litterarum latinarum que illustranda et excitanda est a nobis ut si occupati profuimus aliquid civibus nostris prosimus etiam si possumus ociosi in quo magis nobis est elaborandum quod multi iam libri esse latini dicuntur scripti inconsiderate ab illis quidem optimis viris sed non satis eruditis. Fieri autem potest ut recte quis sentiat et id quod sentit polite eloqui non possit. Sed mandare quemquam litteris cogitationes suas qui eas nec disponere nec illustrare possit nec delectatione aliqua allicere lectorem hominis est intemperanter abutentis et otio et litteris. Itaque libros suos ipsi legunt cum suis nec quisquam attingit preter eos qui eandem licentiam scribendi sibi permitti volunt. Et Ennodius Superflua scribere res est iactantie, necessaria reticere contemptus. Petentis familiaritas commendat scribentis officium. Magis enim decet ut scribat aliquis ab aliquo rogatus quam motu proprie voluntatis ductus. Hoc enim ascribitur amicitie obedientie caritati, illud vero iactantie superbie levitati. Et utinam quidam potius vel compacti scriberent ut se-
ptem ori imposito pro plectro tenuerunt quam ut satirice loquar bestiarum ructantes crapulam auctoritatum [illegible] dare presumunt. Hii sunt qui factionibus assueti loquacitatem sapientiam estimantes ponunt maculam in electis, lacessunt scripturas, lacerant. Hii sunt quorum folia novitatibus plena sunt et ineptiis ut illud Plauti non inmerito possit eis aptari hos puto corvinus quorum folia novitatibus plena sunt et ineptiis ut illud Plauti [illegible]. Et cum suas magnificentur fimbrias in compendiis proferunt sibillam nemo leget et id vigilans dat sibi mente somnium. Et cum suas magnificent fimbrias in compendiis [illegible] que verba licet sonent optimus eorum sapiunt tu magis Aristippum et Pindarum antistrophos motes nasatur ridiculus nimis. Quorum verba licet sonet optimus eorum sapiunt [illegible] corporum sermonibus nimio nitidi crassi temporalibus suffarcinati pauperes nudos medicos pegasos [illegible] qui eorum sermonibus et studiis immo et si verbis taceant habitu locutum et gestis [illegible] adversarios eorum his duobus contra eorum et eorum et studiis immo et si verbis taceant habitu locuntur et gestis. Talis loquitur et gestis [illegible] more sullo frementes et oculorum superbitates vestiuntur loquuntur dissipus? dimicat antiquorum qui cum tacere non didicerunt more sullo frementes et oculorum [illegible] loquuntur duplos dimicat antiquos qui cum tacere non didicerunt. Hec autem ad propositum redeuntes dicimus ad officium prime scribendi contingere exemplaria corpore notabilia redigere in stilo. Sed iam ad propositum redeuntes diximus ad officium prime scribendi. Et est ultimo prosequimur diffusius. Sed cum agemus de memoria [illegible] duce ampliate contexta ista inspirare memorabilia hoc est ultimo prosequimur diffusius. Sed cum agemus de memoria [illegible] duce ampliate de hoc infra dicemus hic ad presens nosse sufficiat quod memoria litteris adiuvatur. Hic ostenditur quod ingenium immoderato labore de hoc infra dicemus hic ad presens nosse sufficiat quod memoria litteris adiuvatur. Causa naturali Accidentali Corporali Animali Sequitur

retunditur et hoc in quatuor modis. Causa naturali Accidentali Corporali Animali. Ita etiam immoderato labore retunditur ingenium etiam sicut a natura prius perficitur usu iuvatur temperato exercitio acuitur. Ita etiam immoderato labore retunditur ingenium. Nam labore corpora franguntur calor et spiritus resolvuntur sopor inducitur subtracto studio exercitiorum instrumento et comis? ingenium. Nam labore corpora franguntur calor et spiritus resolvuntur sopor inducitur. Et causa naturali accidentali corporali impedito medico ingenium acuitur. Quatuor autem modis ingenium quod nimio labore retunditur. Causa naturali accidentali corporali impedito ingenium acuitur. Causa corporali animali. Causa naturali in senibus et pueris. Ab accidentali in quantitate passionum molestationibus impeditis. A corporali animali. A causa naturali in senibus et pueris. Ab accidentali in quantitate passionum molestationibus impeditis. Ab animali in nimium cogitabundis. A naturali ergo causa deficiunt pueri et senes in nimium actionibus impeditis occupatis. Ab animali in nimium cogitabundis. A naturali ergo causa deficiunt pueri et senes in ingenio ad discernendum etc. que sermo et cenas sapiunt ut non

Unde Berzellai octogenarius ad David dixit: Nunquid viget sensus meus ad discernendum etc. que sermo et cenas sapiunt ut non mittatur? excusat quod se puerorum perficitur. Certum est enim primam etatem esse calidam et humidam per effectum etatis ad senilem mittatur. Excusat quod se puerorum perficitur. Certum est enim primam etatem esse calidam et humidam per effectum etatis ad senilem frigidam et siccam et in utraque viget minus ingenium. Cum enim in senibus humidum continue evaporet notum est etiam ut frigidum et siccum et in utraque viget minus ingenium. Cum enim in senibus humidum continue evaporet notum est etiam ut calor convalet et ideo propter hanc evaporationem attribuitur eis constantia quod frigidum et siccum diu retinet et forte apprehenso calor convalet et ideo propter hanc evaporationem attribuitur eis constantia quod frigidum et siccum diu retinet et forte apprehenso propter defectum caloris communicentes optimus? virtus et sapientia propter multam experientiam et multorum memoriam que ex frigido et sicco confortatur. Sed tamen multum deficit ingenium inquantum ad organa comparatur. Unde Ambrosius in libro de anima dicit quod omnis per contrarium confortatur. Sed tamen multum deficit ingenium inquantum ad organa comparatur. Unde David senex Abisag corporis debilitatur vires in fine etatis iuvenilis quod fit circa annos xl. tunc sapientia confortatur. Unde David senex Abisag Sunamitis officio recreatur. Et ut ait Ieronimus ad Nepotianum David annorum natus lxx bellicosus quondam vir senectute frigescens non poterat calefieri. Queritur et puella que cum rege dormiret et senile corpus calefaceret. Omnis enim pene frigescens non poterat calefieri. Queritur et puella que cum rege dormiret et senile corpus calefaceret. Omnis enim pene virtutes corporis mutantur in senibus et crescente sola sapientia decrescunt cetere, hic Ieronimus. Sapientia est illa Sunamitis que senes calefaciat et iuvenes non urit. Sic tamen quod Plato octogesimo primo anno scribens mortuus est et Socrates que senes calefaciat et iuvenes non urit. Sic tamen quod Plato octogesimo primo anno scribens mortuus est et multi philosophi etate longevi in studio sapientie floruerunt. Nonaginta novem annos in docendi et scribendi labore compleverunt et multi philosophi etate longevi in studio sapientie floruerunt. Et multi poete grandes natu vicina morte nescio quid cygneum et solito dulcius cecinerunt etc. ut dicitur in [illegible] plus fuerunt et multi poete grandes natu vicina morte nescio quid cygneum et solito dulcius cecinerunt. Sic confirmatum scolastica laboris exercitium mutat ingenium in qua nota pau-
sus epistolam hanc et humor datur iusso brevius confirmatum scolastica laboris exercitium mutat ingenium in qua nota pau-
latim deficit artis industria ut disciplina fuerunt. Unde Ieronimus: Bonorum corpore qui adolescentiam suam honestis artibus instruxit et in lege domini meditatus fuit die ac nocte etate fit doctior usu rigidior tempus processu sapientior et veterum studiorum dulcissimos fructus metit. Unde et sapiens ille vir Grecie Themistocles cum expletis centum et septem annis se mori cerneret dixisse fertur se dolere quod egrederetur e vita cum sapere cepisset. Cuncta tamen que per corpus exercentur frigido corpore mutata fiunt. Et ut dicit idem Ieronimus nec hoc dico quod iuvenibus et adhuc solidioris etatis hominibus dumtaxat qui labore et ardentissimo studio vite quam continencia et orationis ad dominum frequentia statim consecuti sunt frigeat sapientia que in plerisque senibus etate marcescit sed quod adolescens multa corporis sustinet bella et inter incentiva

vaporum et nimias titillaciones qui ignis et lignis viridibus suffocet ut fumus non possit complicare fulgorem. Sic actualis obtunditur
ingenium. Cuiusmodi sunt egritudines spirituales et maxime impedit per capitis passiones. Nam in vertigine et scotomia visus est
et ingenii corruptela. Tunc videlicet omnia videntur in gyro quia fumo penetrante ad partem anteriorem cerebri spiritus visibilis a ven-
tositate defluente volvuntur in gyro et sic res non poterit esse [illegible] que non apprehendit nisi per corporum instrumenti spiritum sic rotatum.
Sic etiam fit in litargia que facit homines obliviosos et [illegible] etiam intelligentem et in pinguibus venter tenuem gignit secundum quod
nimia replecio ciborum et potuum et maxime repletorum aliquorum acetum et fructuum comestio inducit huiusmodi debilitantem
ingenium. Hii sunt [illegible] sompnum [illegible] pigri [illegible] oculos cum oscitacione et oris apercione quod non meminerunt claudere
[illegible] est huiusmodi egritudo. Propter has autem passiones maior et minor ingenii ineptitudo nascitur secundum quod ex di-
versis causis et in diversis locis passio ista causatur. Stupor etiam mentis ingenium impedit eo quod sensus et motus iste diminuit
que passio insensibilitas et inmobilitas appellatur. Per quorum opposita ingenium vegetatur. [illegible] enim aquosas
vel per caput dispersas ventriculi cerebri inficiunt et tunc sue humectant et remolliunt et capita nervorum sensibilium et
motivorum opilantur. Sed de hiis ad plus medico relinquatur. Si causa corporali cum minus corporis [illegible] ut ad studium forcio-
res et habiliores simus et diu nimium ieiunando vel vigilando radicale consumitur humidum naturale necesse est ut diminuatur vigor in-
genii secundum [illegible] vigilia honestatis [illegible] curas et cogitacionis illius aufert sompnum. Sic ergo spacia studii et sompni
moderentur ut nec tempore studio deputato sompno indulgeat nec tempore sompno debito lectioni vel studio insistat. Unde Petrus
[illegible] est magis magnopere ne quis sumens ex hiis spaciis que ad studendum licet sompno addat
et vigilandi tempus minuat. Illud tamen est observandum ne forte si non debito [illegible] sompnum mentem aggravet
corpus indigestum et crudos [illegible] spiritus secundum interiorem confusum reddet et turbidum. Rectum ergo est ut spacio competenti
[illegible] ista foveatur quod mens corporis in reliquis possit [illegible] debentur. Hec ille.
Item Cassianus libro v de institutis monachorum [illegible] observacione que custodie ne sompnum quem nocti subtraxit resumere
per diem vigiliarum lassitudine et vanitate compulsi non tam requiem subtraxisse quam quietis tempus ad refectionem nocturnam
videamur commutasse. Totum enim huic carni [illegible] cogeret reddere [illegible] non [illegible] partes subtrahere sed totum [illegible]
denegare et non superflua sed necessaria voluit amputare. Hec Cassianus. Hoc etiam laborat vicio qui [illegible]
et oculos onerans animum suum librorum distractus multitudine [illegible] non invenit. Unde ad Athenienses auditor Varro
multum interest utrum ipsam rem an libros inspicias. Libri nempe non nisi paupercula sunt sacrorum monimenta quibus [illegible]
prius conuenerit ut ab hiis sumat animus negocium [illegible] Et Bernardus in epistola ad Henricum [illegible] crede aliquid amplius invenies
in silvis quam in libris. Ligna lapides quam docebunt te que non possis a magistris audire. [illegible] ingenium
per immoderacionem applicacionis animi ad studendum unde cellula memorialis destruitur [illegible] destituitur sompnus aufertur.
Unde Hugo [illegible] Difficilium meditacio scripturarum fatigat non reficit teneriorem animum frangit intencionem hebetat. Secundum Jude-
um quod ex nimia cogitacione quidam cito resolvuntur in sompnum quidam vero per [illegible] tempus immoderatas incurrunt vigilias. De-
inde [illegible] Cum enim aliquis apud se de re subtili incipit cogitare incipit ut frequenter dormitare quia vigor anime
reingreditur intra se et sensus quibus [illegible] spiritus ab exterioribus organis et relictis exterioribus a spiritu et calore [illegible]
organa frigiditate sompni vinculum inducere. Et hoc cogitandum est de subtilibus moderate. Et cum labor cogitacionis immode-
rate portat cerebrum [illegible] vigilie consequuntur frequenter nimis cogitandum unde in libro de sompno et vigilia dicitur [illegible]
epilensia est quia opilantur [illegible] vie spirituum ne possent deferre spiritus sensibiles et motivi per sua organa ad sensum et
motum. Sed [illegible] vigilie quas [illegible] per laborem calore resolvitur naturalem et fit multa spirituum deperdicio
et remisso calore sequitur indigestio. Fit superfluitatis aggregacio. Fit totius corporis consumpcio et anime mutacio. Taceo frenesim
et ebrietatem que silencio preteriens passionibus huiusmodi [illegible] de amore qui dicitur hereos inducens ut certum eo
[illegible] morbus iste cum [illegible] nimia et afflictione cogitacionum ex solicitudine melancolica ducens ad
insaniam eo quod cogitacio continua [illegible] forma quam estimat esse pulcram. Errat ergo estimativa quia
per immoderacionem sensibiles ducitur ad apprehendendum [illegible] non sensata que estimat esse et non sunt [illegible] in persona
et in illo sensato quod in veritate non est in estimative [illegible] sic esse estimans [illegible] Imperat ergo estimativa
ymaginacioni ut desiderium [illegible] in tali forma et persona [illegible] apprehensivas estimativa melior est et in
alias sensibiles virtutes. [illegible] ymaginacio vero movet concupiscibilem que per concupiscere inclinatur ardore et ad mediam
gravitate cerebri ubi estimativa esse dicitur calor [illegible] et spiritus attrahitur infrigidatur et operatur [illegible]
tracta anima ad insaniam [illegible] solitudo cogitacionis nimie [illegible]
videbis [illegible] nimium anima in cogitacione [illegible]
[illegible] in corpore [illegible] corpus animam sequitur in sua actione corpus vero anima in sua passione corpus destituitur
anime vel ingenium vel hebetatur vel aufertur et secundum Galenum virtus anime complexionem sequitur. Unde ut ait Constantinus [illegible]
fervet et anima lenitur in passione melancolica necesse est mediatur et sic ex nimio labore corporis [illegible]

in laboriosam ethica ita q labore aie in melancolia ergo no plus cogites q oz neqz plus sapias q necesse est Ideo comp
hendunt sapientes in sapia sua et si montem tetigit iumto lapidabitur bestia Mel inuenisti qd tibi sufficit comede Na
si dixerit sapiens efficiar sapia longius recedet a te Post ssum et ingenium hic agit de memoria et hic qm ad
eius quiditatem que quiditas continet memorie diffinicionem diuisionem oencialem operacionem organi disposicionem
Post ssum et ingenium memoriam esse uetuz dixorum ad discendum de qua videndum est qmad eius quiditatem glite
ptatem formaliter De quiditate at ipius tangendum est qntum ad eius diffonem diuisionem ocencialem operacionem et
organi dispositionem De diffone at ipius sm nomen et sm rem et vtrisqz dispositionem Memoria ergo tulius in fine rethorice
sue sic diffinit Memoria est p quam aius repetit ea que fuunt intelligencia p quam ea perspicit q sunt prudencia p qm futurum
aliquid videtur antequam factum sit hic at ptes prudencie idem appellat Damascenus at sic Memoria est fantasia dere
licta ab aliquo sensu sm actum apparente vel cogitacio sensus et intelligencie In idem consonat Remigius Sm rem at
videtur esse memoria q ingens queda aula continens innumerabiles thesauros diuersarum rerum corporalium et ymagines p
sensus inuectas vbi reposita sunt oia et distincte seruata put quisqz suo aditu ingesta sunt sic lux colores et corporum
forme p oculos p aures at oia gna sonorum p aditum oris omes sapores p aditum narium omes odores Dura
mollia frigida calida lenia aspera p tactum hec oia recipit memoria et vnumquodqz p sua ymaginem reputat ad q
renti nunc hoc nunc illud et quedam ita iposita sunt ut statim appareant et se offerant cogitanti et quedam diu alia
queruntur pruunt in medium et vix abigunt que vero in tam profundo reposita sunt ut vix etiam cum magno mentis labore
q ab antris obstrusis eruantur Alia vero inturbata serie sic posita apparent Ibi celum terra mare et quecumqz sensui
puit pssto sunt meditanti pter ea que sepeliuit obliuio Exposito at dictorum hic est q aia p sensus comprehendit sensibilia
et sentit et sit opinio Intelligibilia vero p intellectum et sit intelligencia Cum sit typos vel figuras eorum q opinatus est quos
et que intellexit custodit memoria dicitur Sensibilia aut memoratur p seipsa intelligibilia vero parcius Et ut dicit
Remigius Cognoscibilium in memoria q p accepta sit fantasia intelligibilium at cognicio no fit nisi q disciplina
q nali ingenio et no q sensu imediate Intelligibilium at si quid didicerit memoriam tunc ocencie corporis memoriaz
no habemus et hec est diffonis expositio Diuiditur at memoria sm Augustinum in sensibilem et intelligibilem Sensibilis
at sm tulium in prima rethorica in nalem et artificialem Intelligibilis est diuiditur in eam q no est ymaginis pes
et eam q est pes ymaginis dei in nobis et omes tante sunt Sz est alia intelata que sm eorum odiuiditur istis Repetentes
ergo dicunt ista q memoria diuina omnibus iposuit forma ita q quanto fuerint eius aliqua memorie conformiores tanto meliores
et puiores Est ergo nobilissima memoria diuina Post hanc illa creata intelligibilis que est pes ymaginis sine in angelis
sine in hominibus Sz in angelis nobilior In hominibus nobilior intelligibilis q sensibilis et nalis q artificiosa Et
omes hee due nobiliores q in brutis Ascendit ergo a brutali ad sensibilem humanam sic artificialem ab artificiali ad nale
a nali ad eam q no est pes ymaginis et ab hac ad angelicam ab angelica ad diuina Est at diuina memoria ut elicitur
q verbis Augustini xi libro conformium vis oia noscens ab eterno sine varietate noticie sue sic oia faciens in puo sine distinctione
actionis sue Memoria at creata q est pes ymaginis est in angelis vis intellectualis no coeterna eterno sed coniuncta
pceps non mutabilis sed contemplacione et beatitudine omem comprehendens mutabilitatem temporis et sine vllo lapsu quoquo sua
est inhereudo deo comprehendit omem volubilem vicissitudine temporum ut scribitur in xi conformium Memoria vero intellectualis in hominibus
put est pes ymaginis est vis intelligibilis abstrahens ab omni differentia temporis sm porcionem superiorem eius quasi in deo
tenens apud se pura noticie pme veritatis in habitu aliquo renato ut i libro Augustini de trinitate Memoria vero intelligibilis
q no est pes ymaginis est vis conseruativa specierum intellectualium sm differentias temporis diuersas de rebus prius acceptis Memoria vero
sensibilis est virtus sita in posteriori cellula cerebri ordinata ad conseruacionem impressionum preueniencium q intencionibus
sensibilis indigens organo et tempore nec est in omnibus aliis sic in illis
sensibilibus quas virtus estimativa accepit q singulis sensibus indigens organo et tempore ... recepte in preterito
in quibus est virtus sensibilis distinguens tempus et differentias temporis cum ipsa sint accepta iterata in puit rei accepte in preterito
no continua sic intrinseca hec at quoque est ad artificialem et nalem Sz artificialem vel artificiosam vocat eam tulius q exercet
ingenio et confortatur doctrina et precepto Nalem vero vocat eam q in mente aie insita est et sit ad cogitacione
nata Memoria vero brutalis est virtus qua aia bruti intuetur sensibilia que sunt infra se vel imposita se no aut se
vel que supra se p apprehensionem eius ad se no reflectitur nec supra se videt p mentis eleuacionem vnde Claudianus
in libro de statu aie dicit memorabili et irronali que sunt meminisse vnde no absurde vero dicitur in memoria esse hoc
pecudes q iumentum Na et nidos ciconie et hirundines post annum reuisunt et equi stabula repetunt et canes dominos
recognoscunt Sz qm aie beluarum etsi ymagines locorum nalium retinent ipsius tum habere sic singulorum no habent in re
cordacione rerum corporalium quas p corpus sensus hauserunt nescio remanent et recordari no habentes no dicantur super
se aliquid sic seipsas vide no puit Essencialis at operacio memorie memorari siue recordari tum modo est differencialis
ad videndum tum sm Comentum super libro Aristotelis de memoria et reminiscencia pt puit dicta q actus eius erit q
facit venit in puit intentionem in preterito comprehensa Res enim aut apprehenditur in puit et de hinc est sensus

Aut respicit futurum et de hiis est estimacio. Aut preteritum et hoc subiacet memorie. Unde memorari est eius quod prius sciebatur in
preterito. Et hoc est quod omnibus aliis habilibus ymaginacionem sed investigacionem per memoriam aut rememoracionem est in solis hominibus quod
hoc est voluntarie inquirere de hiis quorum intencione et facere eam putari post absenciam. Dicit tamen rememoracio a continuacione cum continuacio
sit eius quod semper fuit in anima postquam fuit comprehensum. Memoracio vero eius quod oblitum fuit et ideo rememoracio est continuacio abs-
cisa. Continuacio autem eius est rememoracio quasi continua. Et ideo hec una est in substancia, due vero secundum modos. Et hoc est actus virtutis rememora-
tive vel memorie que tamen apprehendit res preteritas, res determinate quantitatis et qualitatis sensibilibus sensu et ymaginacione.
Sunt igitur hec que considerandum ymago et intencio illius ymaginis et facere illam intencionem esse illius ymaginis quam prius sciebatur.
Facere autem ymaginem esse putari est alterius virtutis quam sit virtus que comprehendit intencionem et vocatur duobus modis scilicet secundum
eius sunt continua secundum continuans scilicet distincta memorativa. Judicare autem quod ista intencio est ymaginati illius est ipsius intellectus in
homine quod fit cum cogitacione et investigacione per rememoracionem sed in animalibus est per naturam et non habet nomen nisi quod Avicenna
vocat eam estimacionem. Per hanc enim virtutem fugit naturaliter ovis lupum sicut dicit noster licet eum numquam noverit vel viderit. Sunt ergo
hic tres actiones trium virtutum quarum una apprehendit rei ymaginacionem, altera intencionem ymaginis, tercia componit has duas ad
invicem. In formis enim ymaginabilibus est aliquid quod se habet sicut lineacio vel figura et aliud quod sicut intencio illius figure
et receptor harum duarum primum est duarum virtutum diversarum et componens earum est tercia virtus. Ex quo patet hic tres esse virtutes. Una
que facit putari ymaginem et una que facit putari intencionem illius ymaginis et una que componit illam intencionem cum sua
ymagine et per hoc tamen completur investigacio per rememoracionem quod inquirens eam facit putari sicut prius. Ex quo patet de causa hu-
ius accionis rememoracionis et memorie. Est autem virtus hec organica prout dicit Damascenus. Organum memorativi est posterior ventriculus
cerebri et spiritus animalis qui est in eo. Et Remigius: sensuum inicia et radices anteriores cerebri ventres duos esse, dinosti-
bilis medium et memorialis posterior est. Et Algazel in methaphysica: Estimativa et memorialis in posteriori parte cerebri,
formalis vero et ymaginativa est in anteriori parte cerebri, cogitativa est in medio cerebri. Ex quo patet quod apprehendit de
subiecto ymaginativa est id quod pictor pingit in pariete et quod comprehendit memorativa est intencio illius picture.
Sentiens ergo primo sentit, deinde ymaginatur ymaginans, deinde distinguit distinguens, deinde recipit conservans.
Ideo necesse est ut ymaginans sit in parte anteriori cerebri, deinde cogitativa in medio, deinde memorativa et conservans in posteriori
sicut inferius patebit. Unde est quod Averroys ponit quinque ordines et quinque loca organorum apprehensivorum esse in capite. Primus
est exterior organorum que vocat corporales, dicitur corticis, quod recipit formam rei in anteriori parte et complementum illius loci est
in organo sensus communis in prima parte capitis medullosa et humida. Secundus locus est sensus communis quam primus est locorum spiritualium et
formalis ad sensus proprios comparatus et eius complementum est loci primi. Tercius est virtutis ymaginative et est magis spiritualis
et hec sunt complementum ad primum et accipit hec ymaginacio per fantasiam. Quartus in organo est virtutis distinctive que est
cogitativa virtus brutorum vel cogitativa ut ita dicam que distinguit intenciones a figuris rerum. Quintus est in organo virtutis
memorative et ille locus magis est spiritualis inter omnes quod recipit medulla eius quod tres vires scilicet sensus communis ymaginativa
et distinctiva distinxerunt et per id distincte et discrete reddit ad res. Et ideo virtutis memorie actus est quod componendo in-
tenciones distinctas cum ymaginibus rerum ad res reddit. Ex quo patet de quiditate memorie. Circa istud capitulum de qualitate
memorie agitur de diversi eius participacione, de preparanda comparacione, de impeditorum oracione et de eius medicinali subvencione.

Memorie qualitates considerantes notare debemus determinate de differenti eius participacione, de preparanda inter se compara-
cione, de impeditorum oracione, de medicinali subvencione. Differens participacio memorie variatur secundum species,
individua et accidencia individuorum. Plus enim deficit memoria in piscibus sive natatilibus quam in gressibilibus et volati-
libus et in utrisque magis quam in homine, prout dicit Augustinus in 10 libro de trinitate quod bruta licet habeant memoriam non tamen qualis
est humana. Quod verum est de intelligibili, non tamen verum est de sensibili. Unde quod sapiens cantor de omnibus que sunt nobis cum bestiis et
animalibus communia plus habent illis numquam vero nobis. Canis enim ... vel visu aquilis vel odore ... vel colore pavonibus
vel fortitudine leonum vel velocitate capreolo vel volatu musce possumus equari. Hec enim superant nos in bonis corporeis que
superantur a nobis in bonis animi. Sed quo inferior est et parvi precii memoria et cetera corporis membra. Si enim cogites
corpus tuum sed intellectum et racione solis fratribus vigere, videbis corpora vilissimorum animalium tuum corpus precellere. Ex quo patet
corpora hominum esse vilissima et infirma nisi regantur racionali memoria. Sunt hoc autem male sunt memorie infantes et
senes et nimis velocis ingenii et nimis tardi. In infantibus enim nimia durat humiditas fluens in formis sigil-
latarum de facili recipiens sed non retinens nisi tamen accidit ut fiat hec est continuacio intueamur ut per hoc faciliore reminiscendi
usum habeat. Unde sed forma sigillata autem infantis numquam inveniat occupatam vel eius sigillacio et impressio relinquat de-
lectacionem vel abhominacionem magnam. Hiis enim et similibus causis pueri motus in anima infantis amplius profundatur et
diucius retinentur. Senes autem in quibus habundat frigiditas et parvus actus lentus humidi et quietum quod fluunt indeterminatum sigillari non
permittit ymaginem sed sit in eis sicut in ymis edificiis in quibus non fit sigillacio propter putrefactionem. Cum enim putre-
facta sunt humida optima sed intus sunt arida. Unde multum velocis et acuti ingenii non sunt bone memorie propter humidum faciliter
recipiens et calidum multum movens. Calidum enim commovet ymaginaciones et perturbat eas et humidum quamvis calore motum non
bene retinet eas. Et attende quod dico memorie non dico reminiscencie. Licet enim alterum ponatur pro altero, tamen aliud est
memoria aliud reminiscencia. Est enim reminiscencia motus interceptus et diversificatus. Interceptus quidem quia non continue

p cuius forma reflectitur in rem. eo quod illa tendit in oblivionem vel in toto vel in parte Dupliciter autem quod ad multa est formis plenus
et acumen et situm et locorum et eorum que accidunt rei quesite per reminiscenciam Memoria autem dignior est ut habeat motum gratum
et uniformem Id enim ipse reminiscitur cum in se habeat oblivionem sed prius eius recordatur per memoriam Unde reminiscencia est inve-
stigacio per memoriam secundum philosophum sic sylogismus aquodam prius procedens Hanc autem reminiscentiam maxime habent melancolici et qui
habent melancoliam fumosam et fluentem sicut dicit philosophus in libro de problematibus habent enim tales qui habent melancoliam accidentalem que
causatur ex sanguine et colera simul adustis Tales enim homines movent fantasmata quod in sicco posteriori cerebri fortissime
imprimuntur et calor melancolie fumose movet ea cuius motus mobilitas confert reminiscentie ut investigetur et aliquid co
tingit quod sic percutientibus lapidem accidit quod non habent amplius a se ipsis ut qui volunt sistere lapis Ita contingit in reminiscentiam
quod cogit ad hoc frequenter disposicio corporis naturalis vel accidentalis ut infirmitatis vel etatis Quod est videre per simile in ira et in eis
ubi magno impetu consurgit passio quedam involuntaria Tales etiam propter fumum melancolie evaporantis quando loqui
incipiunt dum locuntur non quiescunt propter multum motum fantasmatum que intra senciunt Multum tardi etiam sunt male memorie
quod non de facili recipiunt et ideo ymagines propter quas memoria viget eis deficiunt Veloces enim ingenium magis sunt
humidi quod indigeat memoria Tardi autem magis habent de humiditate quod ad receptionem ymaginum sufficiat Ergo in nimis
humidis non manet fantasia in multum siccis quod fantasmate non sigillat forma impressa Comparacio autem inter se
principaliter memoria sic distinguitur secundum Avicennam et verificatur ea que supra dicitur secundum Avicennam Memoria est in aliis
alibus sed recordacio que est revocacio ingenii ad quendam quod oblitum est non invenitur nisi in solo homine Cogitare
enim sibi affuisse quod postea deletum est non est nisi virtutis racionalis vel si est alicuius virtutis alterius potest racionis potest esse
estimacionis sed que decoratur racionabilitate Differencia ergo memorie et reminiscentie est quod memoria est retencio specierum sine interceptione
sensibilium sine repeticione earundem Reminiscencia vero est inquisicio formarum a memoria deletarum per oblivionem per consimilia Sic
obliti alicuius persone quam vidimus recurrimus ad locum et tempus et actum per que recordamur persone quam vidimus tali loco tali
tempore talia faciente Non etiam differunt inter recordari et addiscere quod quidam posuerunt quod addiscere nil aliud sit quam reminisci
Convenit enim in hoc quod utrobique est motus a cognitis ad incognita ad hoc ut sciantur Sed in hoc est differencia quod recordacio
est inquisicio incognitorum ut cognoscantur de futuro que quidem sunt cognita de preterito Addiscencia vero sive disciplina
est extensio anime ad cognoscenda incognita que non fuerunt cognita prius Ad horum autem maiorem evidentiam non quod propter ad
quidam homines faciliter addiscunt quam memorantur et ulterius quidam sunt faciles memorie et quidam faciles recordacionis
quidam faciles memorie quidam econtra Ad que intelligendum sciendum secundum Avicennam quod illi qui sunt sicce complexionis fortes sunt in
memorando remissi debiles in recordando vel in memoria movendo Siccitas autem maxime conveniens est disposicio ad susceptionem
impressionum et retencionum Habilis autem est ad motum et ideo sicca complexio convenit memorie non recordacioni Tum vero
calide sunt complexionis faciliter recordantur Qui autem sunt qui magis recipiunt intus intus autem operantur motum sensibilium
ad alias intenciones Et qui fuit perceptibilior intuitu erit tanto recordans Caliditas etenim complexionis est
convenientissima disposicio ad motum Illi vero qui sunt humide complexionis sunt faciles discipline Humiditas enim est disposicio
convenientissima ad facilitatem suscepcionis impressionis et hoc discipline facili et est contraria disposicio forti memorie
Memorie enim materia est materia a qua difficile deleatur quod impressum est in ea et ad hoc opus est sicca materia
ex complexione Non ergo quod bene memorantes sunt contrarie disposicionis bene addiscentibus Illi enim bene memorantes sunt quorum
anime non habent facilem motum neque dispergunt cogitaciones corporis Illa enim anima que habet multos motus et multas cogitaciones
non bene memoratur Hoc autem est disposicio contraria bone recordacionis Bona enim recordacio exigit multiplices motus
et agiles cogitaciones Item bene memores sunt sicce complexionis que est disposicio difficilis ad suscipiendum impressiones
et ideo est contraria ei disposicio facilis discipline Bona ergo memoria est vel ex siccitate complexionis vel ex eo quod tantum
unum vel pauca non tamen multa Unde est quod sic supra dictum est accidit pueris quod cum nimis sint humidi quod bene retinent
Anime enim eorum non sunt occupate circa multa sed sunt fixe circa unum Iuvenum vero propter calorem et propter motus suos
agiles debilis est memoria cum nimis sit complexio sicca Senibus autem ut sepe dictum est accidit per humorem qui per
valet in eis non memorantur ea que videt Occasio impedimentorum memorie licet patet ex dictis in parte hic enim occasio
memoria ex parte organi ex parte elementaris humoris ex parte virtutis interioris ex parte impedimenti exterioris Ex parte
organi sicut patet secundum Remigium Anterioribus ventriculis cerebri lesis sensus perduntur et demonstrabile manet illesum
Medio vero ventre paciente sola racio turbatur et sensus manet integrum Si vero anterior et medius venter compassi
fuerint racio simul cum sensibus aufertur Posteriori vero paciente memoria corrumpitur sensibus atque mente manentibus
illesis Si autem vero quod non est nobis sermo nisi de motione ad placitum Si autem cum anterioribus et mediis posterior fue-
rit compassus et sensibilitas et racio et memoria simul corrumpuntur unum et sic in toto perimitur et debilitatur anima patet hoc
per multas passiones alias atque sintomata sed maxime ex frenesi frenetico rum quidam sensus continuant integros
mente sua lesa Tale itaque describit G. freneticum quod lanario quodam cum eo laborante conunges accipiens
quod vasa vitrea ad fenestram accedens interrogare cepit assistentes unumquodque vasorum ex nomine nominando
si vellet illud inferius sibi iactari Assistentibus autem se velle dicentibus post eiecit unumquodque vasorum Deinde

interrogat si etiam vellet lavari dixit ludum ac deridentibus esse et se velle ridentibus accitus a summo deorsum desiit lavari sic vero sibi habebat integros viderat cum quod vasa sic et lavari sic. sed insinuabat ratione. Alii vero sicut etiam sane assumentes fantasia putant videre quod non videt sed alia secundum rationem formatur. Isti autem credentes solos ventres sunt lepores illesos manente medio. Ad passionibus enim unicuique membro contingentibus unicuique actus impeditur et ille ac opere detinetur ad quod patiens membrum operari natum est ut pede patiente ad ambulandum impeditur. Sed namque pedis opus est. Ex parte elementorum humorum est etiam ut sepe dictum est. vel enim est nimia humiditas naturalis ut in pueris vel accidentalis et indigesta propter reumata ut in senibus et decrepitis vel nimia siccitas que impressiones non recipit. vel nimia caliditas quando multa fit in organo agitatio propter calorem motus agilitatem inducente. vel nimia frigiditas constringente humiditate accionem virtutis extinguente ut patet in litargica passione. Ex parte virtutis interioris cum virtus interior est attenta parum circa inspeccionem formarum. Ad hoc impeditur ex parte defectus ymaginative quia cum ... rei est acceptio ymaginationis et memorie. sed ymaginatio rem sub compositione accipit ab praeteritis defectus ymaginative quia cum ... rei est acceptio ymaginationis et memorie sed ymaginatio rem sub compositione accipit ab absoluta ut ymaginem sensibilis picta sub sola forma et accidentibus. Memoria vero ipsam sub collocatione ad intencionem rei quam representat ut comparans ymaginem ad sensibile et ad intenciones insensibiles ipsam consequentes. Operacio vero eius circa intenciones distinguit ... quas consignat que cum elabuntur ad ipsas memor et ad pristinum retencionis statum reducit. Ipsa vero ad estimacionem apprehendentes et ad virtutes reliquas deveniunt ad formam intencionis perquisite. Ex parte nocumentorum exteriorum ipsa multipliciter impeditur aut destruitur aut permutatur secundum quod nocumentorum diversa inveniuntur. licet enim in omnibus aliis ut sepe dictum est sit memoria magis ... est virtus sensibilis tempus et tempore diversas percipiens et distinguens. Et in quibusdam tamen est operacio perfecta in aliis invenitur imperfecta secundum varia nocumenta. Inter que vinum est maxime nocivum. ebrietas aut nimium vinum propter quod dicit Galienus in libro de morbo et accidenti vini potus superfluus causa est epilepsie et apoplexie etc. Et Constantinus in viatico dicit vinum bibatis qualitate et quantitate que eos valeant inebriare. Consideret ergo quilibet secundum corporis qualitates et membra voluntarie motiva sentiat memoria et ... rationem suam que si videat cito videat immutari et debilitari provideat ut ipse ducetur vino et non vinum se etc. si quod ... ebrietas fumo nascitur et indigesto qui cum cerebrum ascendit ipsum operit sicut nebula est opponendo solis et intellectum est sicut splendide intencionis unde omnia debilitantur membra et emolliuntur. Sic nervi et sensus et memoria et intellectus turbantur. Causa vero horum quod dicit Constantinus quia cum superflua vini repletio suffocet calorem naturalem grossa fumositas cerebrum petit et aggregatur et condensatur et in aqua ... calida sicut in balneo et aqua bulliente in olla coperta unde pellicula cerebri et omnes nervi remolliuntur et relaxantur et multa incomoda generantur. Est enim impedimentum in ... cerebri et omnes nervi remolliuntur et relaxantur et multa incomoda generantur fantasmata plurima et ... hauriunt cotidie ... ad quas appetitus animi ... memorie instabilitatem ... et fantasmata plurima et ... hauriunt continuo inspeccionem ad quas appetitus anime dispersus memorie instabilitatem ... Sicut enim dicit Augustinus in libro de vera religione fantasmata non sunt aliud quam de specie corporis corporeo sensu attracta figmenta que memorie ... ut accepta sunt vel partiri vel multiplicare vel contrahere vel distendere vel ordinare vel perturbare vel quolibet modo figurare cogitando facillimum est. sed tamen unicuique cavere et vitare difficile est. Subveniendo medicinalis ipsi memorie detiatur ... Ostendit ergo quod cerebri a Constantino in libro de memoria ubi primo agit de cerebri anathomia et deinde de memorie medicina. Ostendit ergo quod cerebri sunt due partes prora et puppis. Et prora in duas partes dividitur. quarum unaqueque maior est tota puppi et quemadmodum duo ventriculi ... et spiritus animales ut faciat sensus audiendi videndi odorandi gustandi et tactum fantasia. deinde transit ad locum qui est in medio cerebri qui quintus est et transit spiritus animalis inde subtilis et indigestus et clarus plus quam spiritus qui fuit in prora cerebri ut faciat rationem et intellectum et habet in capite medium et ... vocatur anathomici ascendens et descendens ventriculi qui est inter proram et puppim per cerebri subtile silicet nervo et vocatur ea anathomici ascendens et descendens et ascensu eius aperitur foramen et descensu eius clauditur. et cum aperitur transit spiritus animalis et prora cerebri ad puppim et hoc non fit nisi quando est necesse recordari memorie tradita aut tenere que voluit oblivisci. Et ideo ut subdit in viatico perfecto memorie et facilitas recordacionis ... specialem cerebri puppis stabilitatem et eius ... perfectionem. Contra horum obliviosi ... Dico ergo sed plurimi et dure intelligentie ... est faciat cum in puppi humores nascuntur flegmatici et ... consumuntur. Dico ergo sed plurimi quod ventriculus puppis posterior est omnibus ventriculis cerebri quia non venit spiritus animalis nisi subtilis clarus et indigestus et nisi aperiatur illa via ut transeat spiritus ad puppim quod opus est recordacionem et retencionem claritate et subtilitate. et nisi aperiatur illa via ut transeat spiritus ad puppim cerebri non remansit ... rei ... rudet interrogacionem. Et apertio illius vie variatur secundum pigritiam et festinationem hominum quod sunt velocem sensum sunt prudentes et velociter intelligentes. qui vero tardum cogitabundi sunt et tardi ad intelligendum. Unde Galienus dicit mentem et intellectum et discrecionem non faciat nisi temperantia spiritus animalis qui est in puppi cerebri. Et secundum quod diversa sunt nocumenta sunt varia incitamenta. de quibus in eodem libello determinat Constantinus que pertransitus quia de hiis se intromittere medicos. De potestate memorie quantum ad eius capacitatem spiritualitatem dignitatem et utilitatem sequitur

Memorie potestatem considerantes invenimus ipsius capacitatem. capacitatis spiritualitatem. spiritualitatis dignitatem et in hiis omnibus eius utilitatem. Capacitas eius admirabilis. Cum enim venimus in memorie nostre latum pretorium reperimus ibi thesauros innumerabilium ymaginum corporeis sensibus invectarum. Ibi repositum est quicquid sensus attingit quod nostis ob livio sepelivit et nostro qui secreti et ineffabiles sinus eius ad quod omnia intrant et quibus suis aditibus.

ner intrat res sed rerum ymagines. Unde Aug(ustinus) con(tra) Iulianum li° v°. Mirabile est autem quod rerum qualitates corporalium in res incorpo-
rales transeunt et unde fit quod formas corporum quas videmus sumimus quodammodo et in memoria recondimus et quicquid peregrinus nobiscum
ferimus nec ille recesserunt a corporibus nostris et tamen ad nos mirabili modo affectus nostris sensibus transierunt. Mirabile est quod
in memoria omnia sine confusione fuerunt distincta preterita et futura quodammodo sunt ibi quia quedam futura cum sint quodammodo penetrale quod
continens infinita. Unde Aug(ustinus) x confessionum: Magna vis est memorie magna nimis deus meus penetrale amplum et infinitum. Compre-
hendit enim memoria triplex sunt res per similitudinem per presentiam per notiones. Unde idem Aug(ustinus): Ecce in memorie mee campis et antris et cavernis
innumerabilibus atque innumerabiliter plenis innumerabilium rerum generibus sive per ymagines sicut omnium corporum sive per presentiam sicut
artium sive nescio per quas notiones vel notaciones sicut affectionum animi quas cum est in memoria. Per hec omnia discurro et volito hac
illac penetro etiam quantum possum et finis nusquam est tanta vis est memorie tanta in homine vivente mortaliter. Et ut et
ad invicem victore beatus Aug(ustinus) dicit possit memoria mea nescimus. Spiritualitas autem capacitatis ysta in hoc est quod
memorie quantitas non molis sed virtutis est, non est enim magna dimensione sed est magna virtute. Lege Claudianum de statu
anime et Aug(ustinum) de quantitate anime et quod dico potius invenire videtur manifestissimum. Res enim corporea non continet tot et
tanta. Vidisti enim frequenter ymaginem vultus tui nec tamen speculi mensuram excessit ymaginis magnitudo, nam in minori
speculo minor et in maiori maior ymago tua fulgebat, numquam tamen speculum excedebat ymago. At civitatis Tornacensis tota
apparet tibi in memoria tua quanta apparebat oculis tuis cum videbas eam et qualibet sua. Ergo cum dicte civitatis ymago
sit in ipsa memorie tue et ymago eius tam magnitudinem eam impressit non possit excedere memoriam tuam, necesse est fateri
maiorem predicta civitate. Ergo totum mundum et quicquid in eo est possis inspicere memoria tua, apparet tibi eius ymago in eadem
magnitudine in qua est in veritate, sed res corporea esse non potest in qua tota mundi ymago possit depingi sub magnitudine sue
dimensionis. Est ergo memoria hominis maior mundo non mole corporea sed spirituali natura. Spiritualitatis et dignitas memorie inesse dicitur
quia in ea non tamen deus sed ipsa dei similitudo quodammodo reperitur. Unde Aug(ustinus) x li° confessionum: In memoria mea te invenio domine cum
reminiscor tui et delector in te. Hee sunt delicie mee quas donasti misericordia respiciens paupertatem meam. Sed ubi manes in
memoria mea, quale illic cubile fabricasti tibi, tu dedisti hanc dignitatem memorie mee ut maneas in ea, sed in qua eius
parte maneas hoc considero. Transcendi partes eius quas habent et bestie cum recordarer quia ibi te non inveniebam inter ymagines rerum
corporalium et veni ad partes eius ubi commendavi affectiones animi mei nec illic te inveni et intravi ad ipsius animi mei sedem que
illic est in memoria mea quia sui meminit animus nec ibi tu eras quia sicut non es ymago corporalis nec affectio animi viventis
qualis est cum letamur meminimus obliviscimur et huiusmodi ita nec tu animus es quia tu dominus deus animi tu es et mutantur hec omnia tu autem
incommutabilis super omnia et dignatus es habitare in memoria mea ex quo te didici. Et quid quero quo loco habitas quasi loca
ibi sint. Habitas certe in ea quam tui memini ex quo te didici et in ea te invenio cum te recordor. Ubi ergo inveni te ut dis-
cerem te, neque enim iam eras in memoria mea priusquam te discerem. Ubi ergo inveni te ut discerem te nisi in te supra me. Hec
Aug(ustinus). Igitur anima purgata et spectabilis effecta a sensibus et fantasmatibus rerum sensibilium ascendat ad se et relevetur super et
dignitatem comperietur memorie sue. Et sic in speculo purissimo relucebit in ea similitudo divine sapientie et ymago trinitatis summe.
Nam tanto magis ad cognitionem dei accedo quanto magis ei per similitudinem appropinquo. Unde et mens rationalis eo quod sola ad dei
potest assurgere investigationem in eo quod eius reputat similitudinem sola ad divinam proficit cognitionem. Et ergo hac similitudine quanto magis
mens ad se cognoscendam et discernendam ascendit tanto magis et efficacius ad dei cognitionem ascendere potest et quanto
magis seipsam intueri negligit tanto magis a dei speculatione descendit. Mens ergo sive memoria hanc participat dignitatem
ut merito dicatur speculum in quo eius ut ita dicam speculetur ymaginem quem nobis potest facie ad faciem. Utilitas autem
memorie satis est manifesta. Quia in ea sunt acta sensuum sine affectatione et imitatione organorum preterita sicut futura et
omnia inconfusa in ea similitudines rerum conceptarum vel ex eis formatarum. Ibi notiones rerum impresse que non sunt per sensus accepte.
Et ut utar verbis Tullii in li° p° de oratore: Quid dicam de thesauro rerum omnium memoria que nisi custos inventis
cogitatis quod rebus et verbis adhibeatur intelligimus omnia et si preclarissima fuerunt in oratore peritura. Est ergo una
utilitas memorie in conservando alia vero in reminiscendo. Unde homines mali et ingrati dicuntur qui beneficiorum ingrati non re-
miniscuntur similes lincibus. Dicunt enim qui in rimandis rerum naturis desudaverunt hec lincibus natum instinctum quod cum
post terga respiciunt preteritorum illius quod prospexit obliviscuntur, quo sic et mens perdit quod oculus videre desierit. Et cum
belua tanto visu que genus ferarum omnium precellit et lapideos parietes visu penetrare valeat hoc vitio laborat
quod quodcumque illud est a quo semel oculos avertit ad memoriam postmodum non reducit. Et quod deterius est quidam dissimiles
Cesari qui nichil oblivisci solebat preter iniurias obliviscuntur beneficia sibi collata sed non incommoda sibi irrogata similes came-
lo de quo Basilius in exameron li° viii: Camelus quoque hic tenacem memoriam malorum et ad iracundiam gerit et perse-
verans est. Denique si fuit percussus diu dissimulato dolore cum repperit oportunum tempus illatam pro tunc reportat iniuriam.
Sed hanc illam de minimis beluis imitatur. Audite ergo iracundi homines qui recordationem vindicte laboris accepte
pro virtute maxima affectatis cum belue similes habemini quia contra mentem vile tempus scintillam cineris sopitam retinetis
in cordibus quousque nacti occasionem stimulos doloris velut igniculum prius fomite nutritum suscitetis in flammam

Tercia vero utilitas est quod per memoriam beneficiorum assurgimus in deum diligendum. Licet enim quosdam ingratos et immemores dei in hoc
de beneficiis inveniam sed divinorum munerum estimatores. Et quando professi sapienciam queruntur quod non magnitudine corporum equamus elephan-
tes velocitate cervos levitate aves impetu tauros quod solida sit cutis beluis decencior damis densior ursis
mollior fibris quod sagacitate nos narium canes quod acie luminum aquile spacio etatis corvi multa alia animalia facilitate
vel agilitate cum quedam nec coire quedam in id nostra pona ut velocitatem corporum et vires ... dissimiles ac dissidentibus
bonis hoc non esse compositum iniuria vocant et negligentes in deos quod non valitudo bona eciam viciis inexpugna-
bilis data sit quod non futurum scia mox vitempant qui eousque impudencie prouehuntur ut irasci debent quod infra deos
simus quod non in equo illis stetimus. Multo sanius est ad contemplacionem tot tantorum beneficiorum reverti et agere gracias
quod in hoc pulcherrimo domicilio voluit sedem sortiri quod terrenis preferri nos. Quis cum animalia comparat nobis que
potestas penes nos est? Quicquid nobis negatum est dari non potuit. Quinta vero utilitas est quod quedam memoria ipsi sunt
pro codicibus sicut de beato Anthonio scilicet anachorita sive de ordine fratrum minorum legimus. Nam quanto memoria paucio-
ribus indiget tanto melior et deiformior est et sic completa et perfecta est intelligencia quorum uno aspectu oculi
vident omnia quod esse non potest nisi dilatato mentis sinu mens superior constat modo. Sic de beato Benedicto legimus
et tunc in divino lumine rapitur et superius corporibus et interioribus ampliatur. Et ideo sic dicit beatus Gregorius in dyalogo: Animi
/et tunc in divino lumine rapitur et sepius ... Et ideo sic dicit beatus Gregorius ... animo
minorum sed mundus ante se collectum videt qui sublevatus in mentis lumine extra mundum fuit. Unde in illa luce que exterioribus
beati Benedicti fulsit oculis lux interior in mente fuit que videntis animum quia ad superiora rapuit ei quam angusta
essent omnia inferiora monstravit. Ita dico de memoria quod non potest esse perfecta nisi illuminetur luce incorporea ut enim
dicit Augustinus in xii° libro de trinitate luce veritatis incorporee in memoria figitur quod prius defixum non reperiebat. Tunc
enim maxime memoria est deiformis cum mira celeritate comprehendit sine volubilitate cogitacionibus quod
nescio utrum in via esse possit sed in patria forte erit quia ut dicit in xv de trinitate fortassis non erunt volubiles cogitaciones
ab aliis in alia euntes et redeuntes sed omnem scientiam nostram uno simul videbimus conspectu ibi nulla oblivio erit. Unde
memoria angeli oblivionem non recipit. Unde rerum visiones postquam cognovit angelus non amittit. De formabilitate
memorie ad quod iiii^{or} sunt necessaria: tempus triplex, locus triplex, actus triplex, modus triplex. Sequitur etc.
Sermone formabilitatem considerantes dicimus quod iiii^{or} valent ad memoriam que si bona est potest esse melior
et in bonitate conservari. Si vero mala potest per artem illius adiuvari et preceptorum observacione formari. Sunt ergo
iiii^{or} necessaria: tempus, actus, locus et modus. Tempus ut dicit Marcianus quod nocte magis quam interdiu et in
die matutino observari memoria maior est. Cui et late plenitudini innuit ut foras a sensibus vocatur intencio. Equidem
memoria rerum atque verborum servandum sit adiscenda verba nisi spacium meditandi tempus indulserit satis est cum res ipsas
animo tenuisti prefatum sed nil eius munere nulli prouenit. Ut Marcianus. Nec quolibet noctis tempore viget memoria
quia post cibum repleti vaporibus et fumi turbant sensum in organiza principue visus et auditus quia sunt necessaria ad dis-
cendum. Unde sicut pisces ebetes sunt visus videtur enim in aqua sic illo tempore ebetatur memoria et industria sunt fatigata
Post sompnum vero magis quam celebrata est vis digestionis ut luctantur potencie anime in actionibus suis. Habes ergo
de tempore tali precepta sed ut sit tempus quietum sit est nocturnum sit eciam digestione facta congruum. Tunc enim vigores
sunt sensus aliquando cito succedit fallacia sicut in aqua remus apparet fractus. Locus ad memoriam confert triplici-
ter. Si fuit obscurus si cognitus si signis et ymaginibus insignitus. De primo volentes enim reminisci trahunt se ad
locum solitarium et obscurum publicum fugientes et lucidum quia in publico loco et lucido spargitur ymagines
sensibilium et confunditur motus corporis. In obscuro vero adunantur et ordinate moventur. Unde Tullius in 2ª rethorica
ubi tradit memorie precepta dicit quod queramus loca obscura propter lucis splendorem. Unde et eos qui volunt recordari
alicuius rei videmus quod claudunt oculos vel terram ut frequenter inceperunt intueri. De secundo patet quod alii sunt observari
memoria quod locis in quibus vidimus vel audivimus ea que cognovimus vel cognoscitur ibi esse facta vel dicta. Unde equi-
memoria quod locis ... frequenter ad locum venimus ubi ipsorum cum equabus facte sunt admissure. Lege primum librum hystorie
Solet hinnire cum ad locum venerint ubi ipsorum cum equabus facte sunt admissure. Lege primum librum hystorie
de quibus et hoc invenies in equo Darii et acquisicione regni. De 3° patet per Tullium in rethorica. Nunc cum modus
compositi et hic invenies in equo Darii et acquisicione regni ... Quemadmodum igitur qui
locos invenire et quo pacto reperire et in locis ymagines constituere oporteat ordinemus. Quemadmodum igitur qui
litteras sciunt possunt id quod dictum est scribere et recitare quod scripserunt. Ita qui modica didicerint possunt ea que
audierunt in locis collocare et ex hiis memoria pronunciare. Nam loci cere aut carte simillimi sunt ymagines
litterarum dispositio et collocacio ymaginum scripture pronunciacio lectioni. Dicit ergo si volumus nos multa meminisse multos
nos locos nobis comparare ut in multis locis multas ymagines collocare possimus. Et Marcianus dicit quod
scribitur cera continet et littera sic quod memorie mandatur in locis tamquam in cerea pagina quod signatur ymaginibus
vero qui litterarum rerum recordacionem continet. Et Tullius in libro de oratore locis pro cera simulacris pro litteris uti docet. Ut sicut
in archa in qua distincte ponimus diversa indiscriminata et distincte ea proferimus, ita fiat in repositorio memorie
de diversis suis ibidem repositis subtiliter signis et ymaginibus. Sic enim Symonides arte memorie

legitur invenisse et loca malia ad loca spiritualia transtulisse Dicitur enim cum cenaret in Thessalia Simonides et recitasset carmen
quod scripserat de laude Castoris et Pollucis et peteret ab hospite suo promissum ei premium, dedit ei hospes dimidium rogans quod ad
residuum peteret a Tyndaridis quos laudaret Et cum Castor et Pollux ut fertur a poeta Simonide vocassent subito ad ostium
surrexit Simonides processit neminem invenit Interim domus corruit convivas obruit et obtinuit Et cum vellet eos humare
nec possent internosci Simonides sic invenit considerans locum in quo quilibet in cena vel convivio sedit Consequenter arte memorie invenit
ordinans quedam ad effigienda et locis propriis collocanda Sed magis debemus esse in hoc grati Simonidi quam Themistocli
ad quem quidam doctus homo atque imprimis eruditus accessisse dicitur et quod artem memorie pollicebatur esse traditurum Cum ille quesisset
quidnam ars illa efficere posset dixisse illum doctorem ut omnia meminisset et Themistoclem respondisse gratius sibi illud esse facturum
si se oblivisci vellet quam si meminisse doceret Actus autem sive usus memorie confert triplex legendo scribendo meditando legendo
submisse scribendo remisse meditando intimisse Nisi enim usus fuerit cum assidua diligentia quantumcumque arte invenitur lan-
guescit memoria Unde Tullius in rethoricis In omni disciplina infirma est artis preceptio sine summa assiduitate exercitationis nec in
memoriis valet doctrina nisi industria studio labore diligentia comprobetur et ut locos habeas ad precepta accomodatos plurimos
ymaginibus collocandis quotidie exercere convenit Et Ambrosius in libro primo de officiis Usus cito inflectit naturam Item in eodem Quis sine
exercitatione doctrina aut sine usu professus quam disciplinam bellicam valet assequi quotidie oportet armis et bellicis in procinctu positus pluditur
prelium et velut coram posito procedit hoste atque previa vires quam iaculandi vel suos explorat lacertos vel adversariorum declinat
ictus et vigilanti cernit obtutu Qui navim in mari regere gubernaculis studet vel remis ducere prius in flumino pluditur Qui
canendi suavitatem et vocis affectant prestantiam prius sensim canendo vocem excitant Et qui viribus corporis legitimo quam luctandi
certamine coronam petunt quotidiano usu palestre durantes membra intendentes patientiam laborantes assuescunt Hec ipsa natura
nos in parvulis docet quod prius sonos meditantur loquendi ut loqui discant Secundum Ambrosium Usus igitur est necessarius et hoc in legendo
submisse et quasi sub silencio Unde Marcianus Nec voce magna legenda sunt sed murmure potius meditanda Usus etiam confert
in scribendo non tamen quotidie sed moderate Nam ut dicit Dyonisius Sunt continue scribere vires corporis frangit ingenium destruit memoriam
confundit Sed aliquid scribere breviter et moderate et usu quotidiano et memoriam adiuvat Unde Augustinus ostendit quod memoria iuvatur libris
Et in secundo libro ad Vincentium Victorem dicit quod quidam scribere negligunt quia de memoria presumunt Et Marcianus Magna exercitatione
hec res labore quam comparatur in qua id observandum competenter ut scribamus ipsi quam facile volumus retinere Deinde vero si longiora
fuerint que sunt ediscenda divisa per partes facilius inherescunt Tunc apponere notas rebus singulis oportebit hiis
que volumus retinere Sed attende quasdam artes que dicuntur notorie a notis que respiciuntur ibidem Vel notorie a notitia quam
inferunt memorie secundum quorundam superstitionem et errorem harum due sunt species maior et minor ambe prohibite ambe dap-
nate Quas cum ego diligentius perscrutarer inveni orationes devotas suffragationes que sicut credo apponebantur
ut alia tectius crederentur Inveni et multa nomina nec greca nec hebrea nec latina quorum non apparet nec scio si adhuc inventa
est intelligentia Aliud est quod ibidem determinato tempore observantur horarum quasi sequatur efficacia pro virtute astrorum Aliud est
quod sunt ibidem innabiles note et protractus quasi ex earum inspectione diversi conveniunt in memoria scientie sive artes Sed quid ad
propositum aut ad oppositum sive sic sive sic sint facta protractio linearum Nec solum artem hanc reprobat theologus immo ge-
tilis philosophus Unde Tullius in rethoricis Cum magis nolumus ab industria quemquam removere ut ne quid ipse faciat tum nos illi omnia
parata quesitaque tradamus preterea scilicet alius alia magis commovetur Quare sibi suo quemque commodo convenit ymagines
comparare Usus etiam in meditando maxime confert memorie Nam meditatio figit cum intentione certa rerum aliqua Est enim medi-
tatio secundum Hugonem frequens cogitatio modum et causam et rationem uniuscuiusque rei investigans Modum quid sit causam quare sit
rationem quomodo sit Vel secundum Richardum Meditatio est studiosa mentis intentio circa aliquid investigandum diligenter insistens Est autem
meditationis triplex species Una in creaturis alia in scripturis tertia in moribus Prima surgit ex admiratione Secunda ex electione
Tertia ex discussione In primo admiratio questionem generat questio investigationem investigatio inventionem Similiter in secunda medita-
tione que fit in electione sic procedit quod lectio ad cognoscendam veritatem magis instruit meditatio incitat ratio sublevat
opera componit contemplatio in ipsa exultat Verbi gratia In scripturis meditatio est quomodo scire oporteat exemplum scriptum
est Declina a malo et fac bonum Ecce lectio Accedit meditatio lectionem investigans quare dixit prius declina a malo
postea et fac bonum Et ratio invenit sublevat quia prius mala germina eradicantur postea bona plantantur et inde opus sequitur
quia sic reus est qui non malum declinat ita et ille qui bonum non facit quod facere debet Postea contemplatio vero gaudet
que veritatem prima cognoscit in rebus ubi veritas a tali mentis apparet De meditatione vero supra dictum est et adhuc infra
dicetur De hoc ad presens sufficiat Modus etiam memorie confert Est autem modus memorie triplex Collectivus divisivus et
exemplorum suppositivus Collectivus in conservando divisivus in enumerando exemplorum suppositivus in recordando Unde Hugo de Sancto
Victore de modo collectionis sic ait Sic ingenium dividendo investigat et invenit ita memoria colligendo custodit
Oportet ergo ut que discendo divisimus commendando memorie colligamus Colligere enim est de quibus prolixius vel scriptum
vel disputatum est ad brevem quandam et compendiosam summam redigere que a maioribus epilogus id est brevis recapitulatio super
dictorum appellatur Habet namque omnis tractatus aliquod principium cui tota rei veritas et vis sive innititur et ad ipsum cuncta

alia referunt hec quere et considerare colligere est unus fons et multi rivuli quod abstractus flumen sequeris tene fontem et
habebis omnia hec ideo dico quia memoria hominis ebes est et brevitate gaudet et si in multa dividitur fit minor in singulis debes
ergo in omni doctrina breve aliquid et certum colligere quod in archa memorie recondatur unde postmodum cum res exigit reliqua dirivetur
hoc etiam sepe replicare et de ventre memorie ad palatum revocare necesse est ne longa intermissione absolvat Modus autem
divisionis est ut sicut dicit Marcianus si longiora fuerint que sunt ediscenda divisa per partes facilius inheserint unde Euche-
riades quod maiorem memoriam adiuvat divisio et compositio Nam memoria veheretur ordo sicut accepimus de Symonide qui
(Tunc hec attende quod non semper eo ordine quo accepta sunt debemus repetere sed oportuno loco disponere Ordo divisio incipit
a sinistris et ad sinistram progreditur Omne enim sinistrum magis est notum et magis fortia comprehensio Modus autem compositionis suppositus
est quem prodit per similitudines Unde Tullius precipit ut qui reminisci voluit multis similitudinibus figuret illud quod voluit retinere
ut si volumus recordari eius quod adversarius nobis in iudicio ymaginem aliquam in obscuro magnis cornibus in medio
cum nos venerit Cornua enim ducunt memoriam in reminiscentiam adversarii et memoria lactis reducitur per albedinem ita
de aliis ut de arte memorie Et Tullius distruit duplices similitudines rerum et verborum rerum quod totum factum sub ymagine proponitur
vel similitudine vel exemplo ad memoriam reducitur ut dictum est de cornibus Et sic natura resuscitatur quadam novitate
et insigni quodam negocio commovetur ita ars eam imitari Nam ymagines vero construere oportet rerum in memoria retinere
Unde sicut dicit Tullius sicut id accidet si quod maiores notitias simul nos constituemus si non multas nec vagas sed quod agentes
ponemus ymagines si egregiam pulcritudinem aut unicam pulcritudinem eis attribuemus si aliquam rem ornabimus ut si coronis
et veste purpurea quod nobis notior sit similitudo aut si qua rem deformabimus turpem aut si cruenta aut ceno ob
litam aut rubrica delibutam inducamus quo magis insignita forma sit aut si ridiculas res aliquas ymaginibus attri-
buamus Nam quas res veles meminerimus facile eas fictas et
litteras Nam ea res quoque faciet ut facilius meminisse possimus Nam quas res veras meminimus facile eas fictas et
diligenter notatas meminisse non difficile est De ymaginibus autem verborum que infinita sunt sicut infinita verba non oportet
hic disserere nec multum approbo libellum quem ad aliquibus legitur et dicitur liber de notis scriptum prestitum ad aliud moneatur
et aliis similitudinibus alia et alia Illa autem est bona memoria ut non tantum sua sed etiam celeri comprehensione res
et verba comprehendatur tunc magis insistendum est rebus quam verbis Unde Eucheriades In omni memoria hec observanda est
ut non tantum eam quam ut cito percipiamus cum pro maiori exercitatio est que quotidie oportet post precentibus deinde
ut non tantum omnium comitemus unum et cito percipiamus cum pro maiori et facilius et fidelius retinemus quod mestitio intenditur vocatur
orationibus nominisse operibus et nocturnis meditationibus quod tunc facilius et fidelius retinemus et statim capiamus quietem et post ad verbum ediscendum
Et post ista cogitationem vel lectionem vel amplius cogitemus et statim capiamus quietem et post ad verbum ediscendum
si tempus permisit si non res ipsas solas tenebimus deinde verba eis accomodabimus ut consuescamus nobis ignoscere nam
et ad motum et cum dictis ad librum respicere vitiosum est si natura memoria durior fuit aut non suffragabitur tempus quod
faciam non te ad omnia verba assignabis Nam oblivio omnis ubi aut deformem hesitationem aut etiam silentium inducet hec
non quod dixi capiamus quietem Unde Bernardus in epistola ad fratres de monte dei dicit Statim in sopitum sit
aliquid defer tecum in memoria vel cogitatione in quo placide dormias quod nonnumquam etiam sompniare iuvet quod etiam
evigilantem te excipiat et in statum hesterne intentionis restituat sic tibi nox sicut dies illuminabitur et nox tua illumi-
natio in deliciis tuis placide obdormies in pace quiesces facile evigilabis et surges facilis et agilis eris
ad redeundum unde non totus discessisti Sobrium enim cibum sobrium quoque potum sequitur sobrius somnus et sompnus
Carnalis vero ille et brutus et sicut dicitur letens abhominandus est servo dei de quo non post congruam quietem facile est
sed et corpus et mentis evocare et quem suos domus prissimilias ad opus nequiam servum suscitare et remittere re-
fici et corpus et mentis evocare et quo suos domus ad opus necessaria suum suscitare et remittere. Sequitur capitulum
hic agitur de homine interio quantum ad primum effectum materiam formam et finem.
Rationem diximus esse tertiam post sensum ingenium et memoriam hec enim ita memorie cohereat quod altera in nobis
sine altera officium suum implere non valet Nam memoria sequentia praeterita et quedam et mentis quedam primi
quod in anima tenemus quinque Homo vero de his omnibus iudicamus nec etiam in nobis memoria recordari potest sine ratione
nec ratio sine memoria potest aliquid discernere sine iudicare Consideremus ergo hominis mirum quoddam iudicium virum Primum
ad invicem considera principium effectum et causam unde prefiarit materiam sine sensum cum inserit formam sive complementum
qua induit sine etiam quo proficitur Primum ad causam efficientem considera unam esse rem perfectam que prestat omni rerum
statum Et est rerum omnium interior quia cum omnia ratione facta sunt effectus omnis sua causa est posterior Nam per mundus factus est ratio fuit
ut fieret mundus prior ergo ratio quam mundus sed ante mundum nichil nisi deus ratio igitur eterna et idem quod deus eternus Nam nec
ratio sine deo fuit nec sine ratione deus esse potuit Et ut dicit Augustinus in epistola ad Euodium Conversio autem autem unicuique
homini ad deum et dei ad hominem patris ad filium filii ad patrem patrem sibi quoddam et mutue consistendi prestant quod alterum
sine altero esse non potest deficit in verbis et quodcumque dicitur ne placeat utrum aut germen hominis deum dicam an dei germen
hominem quia nec fructus sine radice esse potest nec radix sine fructu aliud dulcitudo sit ducta ut quoddam intelligentie de deo
pingitur Vivit enim et in germine tritici ratio fecunditas quo sterile non sinit esse sed unum sit germen tritici non esse

ex qua re ista pducet. vo no hret Cu g racio q deus est aut ordat deu coni aut conect esse deu, vnu quoddo altiu ordeus
no ordit nisi p filiu pr, ut filius ordit nisi p prem. Ab hac go coite etia vo pfastit et huane sine intellectuali menti insit.
Na conali spu vis gemina est concessa ab eo qui est racio etia, racio s qua discernat et affectio qua diligat, racio ad veritate
affectio ad virtute. Ex coie oriunt consilia recta, ex affectione desideria sca, ex illa ois vitas et spuales sensus, ex hac omis
virtus et ordinati affectus. Hec at est qui vo luce sume sapie illustrat et affectio regule sume iusticie coaptat et p
studiu sapie frequent inducit. Cui ad opacion iusticie et lya iacob supponit. Su rachel in cubili esse sperat. Nam ut
gr i lo de xij patriarchis In cubiclo rachel tocies querit quocies in lectione sacra spualis intelligencia indagat
Si ergo ad sublimia penetranda no sufficimus, siu cupita diligent quesita rachel nodu invenimus et tunc geme
et plange nos necessitate maxima cogit p rachele lyam ducim. Sic go coi a coie pfecta vo et mens conali insita p
cognicoe intuit et ut sciam acquirat in multis et variis comparat. Est em vo sm Augm aspectus aie quo p seipm
no p corpus verum intuet. Racionacio vo est racionis inquisicio. Hec est aspectus eius motio p ea que aspicienda sunt racioci-
nat, racio inveniat. Aspectus hic in aqua rem colectu cu eam vidz, scia cu no videt, hoc est ignorancia. Et licz
multa discamus legendo, multa audiendo, multa ex insito nobis racionis iudicio, nunq tn racionis pfeccionem que in ra
discrecione consistit possimus obtinere sine experiencie magistro. Sic em singlis virtutibus pythagoras studiu freques
impendere. Qd dum faciunt necesse est nos sepius cadere et ex sepe resurgere et p frequente lapsu addiscere qua vigilancia
qua cautela oporteat virtutu bona acquirere vel custodire. Sic in coie dum lux veritatis vel felicitatis fumus in eadem
facula suas vices alternat, mentem conale ad veritatis et sapie luce illuminant. Proficiat go racio tandem qui exercitata
ante et vegetata in cognicoe veri cati pducit ad plena cognicionem sui et inde sublevat ad contemplacionem dei.
Extunc eam cordis oculu erigit ad videndu deu qui nodu est ydoneus ad videndu et cognoscendu seipm. Et qd
satis mirabile videt, ubi moritur et occubit racio ibi pficitur. Qr cu mens hois sup seipm rapit, omis huane
racionis angustias supgreditur. Ad illud em qd sup se elevata et in extasi rapta de divini luce conspicat
ois huana ro succubit. Hac huane racionis pfeccionem Dyonisius aut defectu in raptu sensisse p experiencia credo
aplm. No em estimat huana ro ad illius divini luminis claritatem argumentando posse penetrare, no racionacione
posse comprehendere. Si em aliqua racionacoe comprehendi posset, lucem illud inaccessibile no esset, ut aplus raptu se
diceret. Hic agit de exercicio racionis discurrendo per creaturarum condicionem. etc.

Racionis g exercicium videas. Exercetur at racio de cognicione ad cognicionem varie discurrendo, si caute pcaveat est ppt
curiositatem que pcedit in obviam que de rerum cognicione nil aliud querit nisi leticia aut iactancia. Na
in via veritatis fantasmata mira occurrunt et qi fures insidiantes nos transire no sinunt, si racioni plagas errorum
infligunt et volutatos in loca latebrosa et obscura pvolunt. Aug go fame et siti curiositatis ostitantem et
inanibus fantasmatibus estuantem tanq pictis epulis resici saturari ex volentem pastumq solida veritate qua
sapia vel scia certa hri no pt nisi sit rerum que sunt eodem modo se hntes et eterne aut p mediu infallibile. Exercet
racio diversis hominu circa diversis studiis. Alii lingua informant elementa figurant, verborum inflexiones, compones
diversos audiunt, consernunt, repetunt, modant et confirmant. Alii sciencie studio disputacionibus vacant et quibusdam
verborum invencionibus socios implicant et destandant. Alii verborum falsos intores sermonis demirunt. Alii circa spera-
cia et diversarum mensurarum complicant formas. Alii sonorum diversas pferunt melodias. Alii motus, alii mores potens
contemplantur. Alii cursus et posiciones siderum et cursos celi quibusdam instru declarare conantur. In hiis omnibus
diversa est forma discendi. Et pt racio quoq utilit quoq inutilit exercere, que tn incauti indulgent etati.
Alioqui laqueus est iuxta quem sub ymagine veritatis latet occultus. Occultus est em qui fons veritatis spem ordt
et intus venenu falsitatis effundit. Sic imprudentes multi pcurant et inutili labore naturas rerum inquirunt, auctorem
vo suum et naturarum omnium artificem nesciunt et tum querere negligunt ex quo deo vitas valeat invenire, quos videmus
ex semetipsos abducere ut dum ad alia cognoscenda que ad rem no ptinet curiosius evagantur, ad se nunc redeunt.
Sic em solent aves capi quibus in tenebris noctis lumen ordit lumine qd intuentur et sperant hinc laqueus quo
capiantur. Quid em pdest homini si rerum omnium naturas subtiliter investiget, efficacit comprehendat, ipse aut unde
venit aut quo iturus sit, animo no consideret, no caveat, no attendat. Exerce g racio et discurre salubrit p
creaturarum condicionem, concite huilit in tua consideracione. Erige subtiliter in creaturis tu contemplacionem exercere, pervenit in
sapie delectacionem. Discurre g p creaturarum condicionem, attendes earum esse primum, deinde in eis bonificium, debitum et
impensum ministerium. Tunc deprecacionis obsequium. Esse ordit primum in vanitate, qr sic ois creatura est de nichilo ita
in nichilum eam tendere cernimus p quotidianam immutacionem. Deinde vo bonificiu in creaturis ordet quo ex eis nunc
divinum vestigium ymago et similitudo sm creaturarum gradus reperit. Debitum ministeriu creatura impendit, dum

a celo lux et temporum vicissitudines ab aere vitalis status quam volatilium ab aqua potum diversitas / a terra diversa vegetabilia
ministrantur / humane vero dampnacionis surgit obprobrium cum per creaturas que facte sunt nobis ad usum / invitamur ad libidines
argumentum confunditur humilitatem in tua consideratione quia si ignoras te o pulcherrima mulierum actum est de te egredere et pasce edos tuos
et similem assume brutorum conditionem vero in requie tua et invenies sapienciam te docentem claustrales spirituales et invenies
dominum non in multitudine nec vel hominum frequentia loqui solitum sed in campis in solitudinibus in montibus in sompnis et per noctis
silencium. Et licet propter salutem multis se modo manifestavit / tum quod dicebat in tenebris quod in auribus audiebant dixit
predicari in lumine et super tecta precepit / legem accepit moyses in solitudine / loquitur tum deus in modo quo per duos homines
ad secretum vocat / ipsam ammonens ut se in se recolligat et se ipsam attendat. Ita ad archam columba redit. Corvus ergo
dicens vel aquis intercipitur vel cadaveribus infestatur ubi dyna girovaga violatur. Erige subtilitatem in creaturis tu contemplans
nullum est enim utilius spacium aut dignius rerum quam in eo quod melius et certius permanet operari. Hoc est sola sapiencia que permanet
menti qua nichil est dignius ad querendum dulcius ad inveniendum utilius ad habendum. Ab ipsa enim et ad ipsam condita est humana
racio ut ad ipsam sit mentis conversio sicut ymago in illud cuius est ymago. Sic enim corpus naturali suo statu erigitur in celum
quod dignissimum est omni corpori / sic vero spiritualis erigatur in spiritum meditatio non superbe sapiendo sed pie diligendo. Et licet sub
tiliter tum sobrie cognoscendo / et tanto validioribus quo rariorum studiis quanto altior est ad quam intenditur sublimitas maiestatis
(Illud spacium amat silencium. Bona consciencia non turbata virtutum radices non verborum flores verba dulcia ardencia
et devota et pacifica humilia humilibus consciencia non cavillatoria non disputatoria non garrula non nugigerula
non verbosa non contenciosa non curiosa non ampullosa. Hoc est racio que a deo cum appropiat mentem illuminat et sapiens a
sapiencia fit et ymago ymagini conformatur. Sic enim est condita racio humana ut in ea tanquam in speculo quodam suo dei
sapiencia reluceret / et que in se videri non poterat / in sua ymagine visibilis appareat. Sed per peccatum primi parentis pulvis
superiectus est per racione humane et ignorancie caligo offusa lumine intercepit sapiencie. Inde est quod postquam domus
dei legitur edificata columnam impleverit aeris nebula que tunc dissolvitur quando veritas manifestatur ignorancia pellitur
mens illuminatur et in dei contemplacionem assurgit. Ex hoc precipue sumunt sapiencie delicias. Hoc est racionis operacio in qua multum
reficitur gaudio cum affectus reficit devocio et intellectum contemplacio. Unde dico reficit / quasi quadam prelibatoria et dis
pensatoria dulcedine / sed non perfecte saciat ut spe ad speciem contemplacionis sicut erit in eternitate quia magna multitudo
dulcedinis quam abscondisti timentibus te / hanc tum gustamus ad prius sed rara hora et parva mora. Sed cur hanc de
lectacionem continuare non possumus cum illud in quo mens appetitus rapitur et cum nondum fastidio operatur et magis conti
etc. Sed certe sapiencia proporcionatur homini et quia comprehensorum sunt premia nostri cognoscunt viatori. Et inde quando ad
illud quod numquam sufficimus ipsum nunc continuare possumus. Ad illam vero contemplacionem quo qua tanta dulcedo sequitur
illud quod nunc sufficimus ipsum nunc continuare possumus et ad ea a maiore simplici removetur
nunc possumus quo nobis sicut nunc vespertilionis oculus ad lumen solis et inde quod a maiore simplici removetur
quod est compositum maiore quare hoc cito labitur ad yma quo simplicia contemplacione. Inde est ut puto quod nostra natura simplex
vel ad simplicem reducta sicut est angelica continue contemplatur contra delectatur quia eius operacio non motum vel lassi
tudinem admiscetur. Sed vero natura composita sicut est humana coniungitur operacio motum vel qui est in potencia operante sicut est
in operibus sensuum aut que est in procedentibus potenciis / sicut operacioni racionis et intellectus adiungitur motus ymaginative
et memorie et aliarum virium sensitivarum. Et quia corporalis motus dissolvit et per consequens debilitat organa non continue sentimus
aut racione movemur aut intelligimus aut contemplamur aut delectamur. Et sic racionis iudicium hoc est naturale iudicatorium

actionis iudicium attendentes comparandis in racione iudicatorium naturale / ad quod ipsa veritate distinguendo distinguit

ad quod ipsa veritate scribendo distinguendo recurrit recurrendo leges eternas ibidem consulit consulendo continuando quo
est est neque fallitur neque fallit et inde per cognicionem ad operacionem descendit. Naturale ergo iudicatorium institutum est racioni ad
quod hec recurrere cum quo variis sensibus fantasmata se offerunt fantasie. Hoc est lumen per quod intellectus naturaliter certa cognoscit
sabilia discernit in quo sciencia prima describuntur unde dignitatibus facultatum auditis facultas acquiescit. Nichil enim
sapientissimus medicus in nobis sit medius moderacione sed patitur quia et hoc regis iudicium diligit / Hic est medius integer
incorruptus in mente residens equitatis sentencia recta et indeclinabilis tenens in quantum racionibus eternis innititur
et leges eternas regulas intuetur. Ergo racio recurrendo ad iudicium naturale legem eternam consulit per quam immutabilia de
mutabilibus distinguit. Mens enim nostra est mutabilis. Hoc autem lex eterna que supra mentem est nostram in qua est omnium
certarum veritatum immutabilitas non hec error de qua augustinus in libro de vera religione. Eternam legem mutare nullus potest est cogno
scere iudicare. Quia racio non est potestas sed per eam contingit iudicare. Nam iudicans superior est superior iudicato cuius iudicio quam
vide desperat augustinus de vera religione libro xiii° confessionum legat et in xi de civitate dei capitulo 2 et xi et 26 precipue ostenditur quo 76
76 eterna veritas ardue consulitur vero 26 capitulo confessionum libri decimi quod bruta lucem illam incorpoream contingere nequeunt qua
mens nostra quodam modo radiatur ut de hiis omnibus recte iudicare possit. Nam magis in ea capimus itaque id possumus

Verum est in sensibus irrationalium aliquid et si scientia nullo modo, certe quaedam scientiae similitudo. Cetera autem rerum corporalium non quia sentiunt sed quia sentiuntur
sensibilia nuncupata sunt. quorum in arbustis hoc simile est sensibus quod aluntur et gignuntur. Verum tamen et haec omnia corporalia latentes in
natura causas habent, sed formas suas quibus mundi huius visibilis structura formosa est sentiendas sensibus praebent ut pro eo quod nosse
non possunt quasi innotescere velle videantur. Sed nos ea sensu corporis ita capimus ut de his non sensu corporis iudicemus. Habemus enim alium
interioris hominis sensum isto longe praestantiorem quo iusta et iniusta sentimus, iusta per intelligibilem speciem, iniusta per eius pri-
vationem. Ad huius sensus officium non acies pupillae, non foramen auriculae, non spiramenta narium, non gustus faucium, non ullus
corporeus tactus accedit. Ibi me et esse et hoc nosse certus sum, et hoc amo atque amare me similiter certus sum. [...]
xi libro de trinitate c. vi et xv libro iii v c. iii et iiii li. c. vi. Consulendo autem legem aeternam quae [...] est vero neque fallitur neque
fallit. patet per Augustinum in libro de vera religione. Ille mentitur qui vult videri quod non est. Qui autem non volens aliud putatur quam est
non mentitur sed fallit tamen. Nam ita distinguitur mentiens a fallente quod inest omni mentienti voluntas fallendi
etiam si non ei credatur. fallens autem esse non potest si non fallat. Haec Augustinus. Cum ergo veritas aeterna immutabilis de qua ratio
humana non iudicat sed per quam iudicat, quodammodo in ea figitur oculus rationis si bene purgatus fuerit, neque fallitur neque
fallit. Una est qua illustrantur animae sanctae rationales et intellectuales. ut sicut ab una facie multae in diversis spe-
culis apparent imagines ita sicut super psalmos dicitur: diminutae sunt veritates a filiis hominum. multae enim in hominibus veritates.
Idem sicut in xii libro de trinitate dicit: non illa parte animae quae nobis est pecoribusque communis sed sublimioris rationis est iudi-
care sub istis corporalibus secundum rationes incorporales et sempiternas quae nisi supra mentem humanam essent incommutabiles
non essent, et nisi his subiungeretur aliquid nostrum non possemus secundum eas de corporalibus iudicare. Iubens ergo legibus
aeternis ratio tunc perfecte sapit cum per ea quae cognoscuntur et aspicit sciat operandi quantitatem. Intellectus enim bonus omnibus facientibus
eum. Et ratio [...] nusquam se melius deprehendit modum humanae imperfectionis quam in speculo divinae visionis. Sapiens ergo et per
illuminantem et adiuvantem gratiam in contemplatione summi boni speculatur regulas incommutabilis veritatis. inspiciens ad eas
pertingens movetur intellectum amoris et quomodo format sibi modos conversationis caelestis et formam sanctitatis et construit
Moyses tabernaculum sicut est ei in monte monstratum. Et sic ratio recta secundum philosophum principium est virtutum quae consuetudinales
aut morales dicuntur. quod ratio sic vero adiuta per gratiam sive intellectus practicus in variis virtutum operibus operatur. Intellectus
enim circumque applicatus fuerit sive in bonum sive in malum valet viget. sed relictis sibi rebus stabilibus et mutationis se
non negat et infectus vitio tam rationis quam voluntatis perversas recipit cogitationes et noxias actiones prosequitur quibus
a deo se separat. Illuminatus vero per gratiam nihil apud se indignum recipit et voluntatis affectum continens in virtutis effectum
semper deo coniungit. Secundum rationis vitium. Infecta est enim vero humana ministro ymaginationis, deo cogitationis, iudicio discretionis, consilio delec-
tationis. vitium attendentes eam quadruplici morbo videmus infectam. scilicet ministro ymaginationis, deo cogitationis,
iudicio discretionis et consilio deliberationis. Ministerium ymaginationis inficit rationem cum eidem rerum visibilium
reputat speciem. Distinguit autem ymaginatio sicut ancilla inter dominam et servum, rationem scilicet et sensum. et quicquid continetur
haurit et per sensum carnis intellectus reputat ancilla rationis. Nam ratio foras exire non potest, sensus autem carnis ad ea
intrare non potest, et ideo ymaginatio rationi assistit et sensu deficiente eidem ministrare non desinit, et sicut sensualitas
obsequitur affectioni sic ymaginatio rationi. Sed ymaginatio quaedam est bestialis quaedam vero rationalis. Bestialis
quando per ea quae videmus aut sentimus vagabunda mente discurrimus sine gravitate sine utilitate sicut et bestiae. Rationalis
vero quando ex his quae per sensum corporeum novimus aliud ymaginaliter fingimus. aurum enim et domum vidimus et tamen
auream domum quam numquam vidimus ymaginari possumus. Sed rationalis ymaginatio duplex est, quaedam per rationem disposita quaedam
intelligentiae proxima. Prima utimur quando secundum visibilium rerum speciem cogitamus visibile aliquid ad mentem disponimus
quod tamen non attingit sensus corporalis, licet tamen illud corporeum esse cogitemus. Sic enim ignem infernalem et poenas corpora-
les etiam quas videre non possumus rationis ymaginatione et veritate tenemus. Secunda utimur quando per visibilium rerum speciem
ad invisibilium cognitionem ascendere nitimur ut cum terram lacte et melle manantem et muros caelestis Ierusalem ex la-
pidibus pretiosis et huiusmodi legimus et secundum litteram non accipimus sed ex proprietate rerum visibilium ad spiritualium intelligentiam
assurgimus. Prima ergo pertinet ad considerationem futurorum malorum, secunda ad considerationem futurorum bonorum. Prima ymaginatio
obstrepit et rationem impedit. Secunda rationem quoque impedit quoque expedit. Impedit per falsam fictionem, expedit per
meditationem. quia quando sancti viri se sentiunt turpibus cogitationibus pulsari et ad delectationem illicitam incitari, in ipso
temptationis aditu futura tormenta ante mentis oculos ponunt et per ymaginationem rationi dispositam meditando
quicquid illicitum suggerit compungunt. Secunda ymaginatio rationem erigit et in desiderium caelorum ascendit sive translatione
sive comparatione sicut docet Richardus de sancto victore in libro de xii patriarchis. Tertium est vitium cogitationis. Cum enim
ymaginatio bestialis sit garrula, cum tanta importunitate perstrepit in auribus rationis ut frequenter ratio [...]
eidem assensum cogatur quoque ad lubrica quoque ad reatum illicitae cogitationis. Hinc est quod aliud deo psallimus vel oramus
dicimus vel recte iudicando nos disponimus, tantas patimur cogitationum phantasias ut a cordis oculis nequeamus
repellere ipsas. Et per susceptas ymaginationes [illegible] rationis et vitio corruptae voluntatis recipiunt perversas cogitationes

a veritate prima et devocionibus eciam devocionem ardentes. Licet enim cogitaciones sint in intellectu, quedam tamen inveniuntur vane et ociose que non repente perimunt sed paulatim corrumpunt devocionem, tamen non occupant circa precipua et devocionem inficiunt in sua porcione distincta, sive sint cogitaciones de veris sive imaginariis fabulis procedentes, sive quedam placita cogitacionum vel recordaciones ultro et multitudine scaturientes de memoria. Et tales cogitaciones magis videntur esse passiones voluntatis quam acciones, quia nulla est ibi intencio cogitantis, sed quod abulit sponte de memoria formandis se offert intellectui non curanti, et quasi agitur videre porro agi in sompno dormientis quam in acie cogitantis. Et huiusmodi cogitaciones qui non vult a se repellere spiritum statim tunc, quia scriptum est quod Spiritus sanctus se aufert a cogitacionibus que sunt sine intellectu, fit ex culpa negligentis ut spiritus discipline se auferat a cogitacionibus indisciplinatis, que communiter per vim quandam occultam devocionis non tamen fiunt ex toto, dum trahitur in eas intellectus et racio cum nullus sit in eis intelligentis assensus. Cum vero de rebus seriis cogitatur, ut dicit Bernardus in epistola ad fratres de Monte Dei, voluntas libero arbitrio evocat de memoria quodcumque opus habet et intellectum formande memorie adhibet, formatumque illud est intellectus adhibet aciei cogitantis, et peragitur negocium cogitacionis. Cum vero de hiis que de Deo vel ad Deum sunt cogitatur et voluntas eo proficit ut amor fiat, continue per viam amoris infundit se Spiritus sanctus spiritus vite et omnia vivificat adiuvans seu in oracione seu in meditacione seu in tractatu infirmitatem cogitantis, et continue memoria efficitur sapiencia, cui suaviter sapiunt ei bona Domini, et quod ex eis cogitandum est formandum in affectu adhibet intellectui. Intellectus vero cogitantis efficitur contemplacio amantis, et formans illud in quasdam spirituales vel divine suavitatis experiencias afferat ex eis aciem cogitantis, illo verbo efficitur gaudium fruentis, et tunc de Deo bene cogitatur secundum quantum modum. Quia modus hic cogitandi de Deo non est in arbitrio cogitantis sed in gracia donantis, ideo preparandum est cor ut voluntas expediatur ab alienis affectionibus, racio vel intellectus a sollicitudinibus, memoria ab ociosis vel negociosis et quasi a-nitis occupacionibus, ut voluntas cohibeat puram affectionem, memoria magis fidelem, intellectus experiencie suavitatem, sic omnia cooperantur in bonum et convertunt in gaudium cogitantis. Tercium est complementum discrecionis. Duobus enim modis in iudicii discrecione peccamus, quod maxime patet in moralibus. Erramus enim non in discernenda qualitate, non in comparanda quantitate. Cum dicimus bonum malum vel malum bonum, in rerum qualitate erratur. Et cum dicitur quod maius est esse minus et quod minus est esse maius, in quantitate peccatur. Qualitatis opus profecto eos fefellerat quos propheta arguebat cum diceret: Ve qui dicitis bonum malum et malum bonum, ponentes tenebras lucem et lucem tenebras, ponentes amarum dulce et dulce amarum. Secundum quantitatis comparacionem error ille reprehenditur quem per prophetam redarguitur, ad dicitur: Mendaces filii hominum in stateris ut decipiant ipsi de vanitate in idipsum. Ad hoc enim aliquid in stateram appenditur ut eius quantitas non ignoretur. Quamdiu ergo sunt tenebre super faciem abyssi, erratur in discrecione iudicii. Deus ille qui dixit lucem de tenebris splendescere emittat lucem suam et veritatem suam, devocionem irradiet lumine veritatis. Hec devocionis infirmitas discrecionis obscuritas. Sed cum lumen veritatis in mentem desuper venit, sicut luna illuminata a sole obscuritatem amittit, adest discrecio devocionis tollens caliginem et affectus moderans in virtute. Nam virtutes in vicia vertuntur nisi per discrecionem moderentur. Alioquin timor cadit in desperacionem, dolor in amaritudinem, spes in presumpcionem, amor in adulacionem, leticia in dissolucionem, ira in furorem. Quartum est complementum deliberacionis. Sicut iudicii devocionis est discutere quid verum quid falsum, quid bonum quid malum, ita complementum deliberacionis est deliberare quid expediat utrumque. In hoc erratur frequentissime, quia quod quibusdam est augmentum devocionis fit aliis causa precipicii et ruine. Sic multos videmus cadere de gradu sublimiori qui stetissent forsitan in inferiori, et multos eciam in religione salvari quibus non expediret remansisse in conversacione seculari. Facilius enim est iudicare quid liceat et quid non liceat quam eligere quid expediat vel non expediat. Illud est discrecionis, istud deliberacionis; illud iudicii, istud consilii. Sic iudicantur tenebris racio que in tenebris sedet et lumen celi non videt, quia lumine celi sine presencia veritatis non valet. Oritur enim sol et occidit et ad locum suum revertitur, quia intelligencia veritatis modo datur, modo subtrahitur, et post subtraccionem iterum reparatur. Quamdiu enim in terra vivimus, diei et noctis vicissitudines sustinemus; in celo dies sine nocte, in inferno nox sine die, in terra nec nox sine die nec dies sine nocte. Et hec sufficiant de concomitantibus disciplinam. Hic agitur de antecedentibus et consequentibus ad disciplinam, quorum primum est humilitas.

n Nunc ad consequencia disciplinam que perficiunt disciplinam, in intellectu que in ordine requiruntur, de quibus hic agitur, accedamus. Hec autem faciunt in ordine: humilitas in intellectu, studiositas in affectu, tranquillitas in affectu, paupertas in censu. Humilitas in intellectu requiritur primo ut nullam scripturam vilem teneas, quia de genere bonorum est omnis sciencia et Deus scienciarum Dominus est, nec aliqua scriptura forte invenitur que non aliquid contineat speciale quod utile est. Si multa legeris nichil perdis, aliquid forte lucraris. Si non potes omnia legere, sicut dictum est supra, que sunt utiliora lege, ut eciam laborem in vanis et superfluis des impendere. Secundo ad hanc humilitatem pertinet ut a nemine discere erubescas. Nam in proverbio dicitur: Quod tu non nosti fortasse novit asellus. Sicut enim nullus est in via qui noverit omnia, ita nullus est qui non aliquid speciale acceperit a natura. Hic illud plerumque magnis affertur laudibus: Malo aliena verecunde discere quam mea impudenter ingerere. Maior est enim verecundia ignorancie quam honorem causa doctrine adire. Sapiencior omnibus eris si ab omnibus discere volueris. Diciores enim sunt qui ab omnibus accipiunt. Tercio ad hanc humilitatem pertinet ut cum scienciam adeptus fueris ceteros non contempnas. Nam ut dicit magister Hugo, hic tumoris vicium inde quibusdam accidit quod suam scienciam nimis diligenter inspiciunt et inde intumescentes putant alios scire non

posse quod ipsi noverunt. Bonus enim lector humilis debet esse et mansuetus a curis inanibus et voluptatum illecebris prorsus alienus diligens
et sedulus ut ab omnibus libenter discat nunquam de scientia sua presumat pravi dogmatis auctores quasi venena fugiat diu rem per
tractare antequam iudicet discat non videri doctus sed esse querat dicta sapientum intellecta diligat et ea semper coram oculis quasi speculum
vultus sui tenere studeat Et si qua forte obscuriora intellectum eius non admiserint non statim in vituperium prorumpat aut bonum
nil esse credat nisi quod ipse intelligere potuit. Hec est humilitas discipline legentis Hugo in Didascalicon. Augustinus in libro Confessionum quod qui libet
enim est prima clavis sapientie. Modo ad hanc humilitatem pertinet ut non nimis cito ad maiora conscendas. Qui enim iacens in ymo
cur vis videri in summo aptissime incedit qui ordinatissime incedit Si facis saltum tunc precipitium Noli nimis festinare quod
valeas apprehendere et quod habeas in ipse etiam facultate. Plus sunt onera manibus sublevanda quam humeris imponenda. De hiis satis
debiat beatus Bernardus in libro de humilitate gradibus. Secundo studiositas in affectu que consistit in quatuor. In labore in amore in cura in vigilia
equitur etiam studiositas in affectu Sit igitur studium in opere et non sentiatur tractatum meditando in mente studium querendi
pertinet ad industriam operis obediens vero ad diligentiam meditationis Opus peragunt labor et amor diligentiam vero cura et vigilantia
In hiis ergo quatuor consistit studiositas In labore est ut agas In amore ut perficias In cura ut provideas In vigilantia ut attendas
Iste sunt quatuor qui portant lecticam philologie quasi mente cum sapientia providet voluit coniuncte. Iuvenes a fronte philos sive et zophos
id est amor et labor lecticam ferunt quasi foris opus peragunt puelle vero sive puericia agrimia quod interpretatur cura et vigilantia ferunt
a posteriori quasi intus parant consilium sicut in Stacion de hiis quatuor requiritur in Marciano de nuptiis Mercurii et Philologie de coniunctione
sive sapientie et eloquentie. Unde ibidem dicitur quod alumne sunt dilectissime per cetus quorum alterum laborem quo impavida omnes difficultates contemptor
emicat unde idem qui laborabat eadem vocabatur non solum in lectice oneribus verum etiam pertulit unde celum cum duabus impiger pervenerit
Quippe conspicatur sibi quodam pueri renidenti qui videbatur voluptatis veneris filius erat et tamen amor a sapientibus ferebatur a fronte
lecticam subtrahere morabatur. Nam posterius puericia et agrimia dilectam virginum subtrahere mancipia. Sic enim athanasia precipe
perat ut utrique sponsus cum philologia celum possit ascendere. Tertio tranquillitas in affectu ad quam quatuor requiruntur custodia scilicet
equitur tranquillitas in affectu pace enim videre notitia veritatis hominum dignitas caritatis et experientia suavitatis
possis in aere turbido sed longe melius in sereno etherem et tranquillo Ad hanc autem tranquillitatem quatuor coniunguntur
In carne ut sit custodia scilicet In ratione notitia veritatis In voluntate dignitas caritatis In memoria vel mente experientia suavitatis
Cum sic carnem non inquinat fetor rationem non obnubilat error voluntatem non oblectat vanus amor memoriam
seu mentem non amoveat aut conturbat rancor. Tunc enim est in anima tranquillitas. Nam caro affligitur intellectus illuminatur
fratres subiciuntur deus diligitur et tota hora mitior et ceterior dulcis sopor. Non enim habet anima quo declinet vel ad spurcitias
carnis vel ad fallacias demonis vel ad contemptum dei vel ad odium proximi. Et forte secundum hoc quatuor que sopor aufert dormientis
hostis hominis uxor vicinus. Est ergo notitia custodia scilicet in carne Debemus enim sententia spiritualiter a parte inferiori fetorem
libidinis evaporat que mentem impugnat et impugnatam inspurcitat nisi quibus corpori sensibus et aditum cordis diligenter custodiat
Cum enim concupiscentia non vincitur de ipsa concupiscentia suaves delectationes lubrice cogitationes pariuntur et generes corruptos consentire post
modum sentiunt. Et quando imaginationibus huiusmodi illusionibus repletur efficitur lumen oculorum inabile et inefficax ad spiritualem
cogitationem. Lumen meum ipsum oculorum non est mecum et lumbi mei impleti illusionibus et non est sanitas in carne mea
Affligatur igitur corpus non conteratur castigetur cura carnis non in concupiscentiis sed quadam disciplina spirituali ut neque in motu neque
in cogitatu neque in quocumque appareat aliquid quod deberet fieri dei. Habeat ergo sensus custodes non duces sed serventes
custodes ac sobrios et efficaces mulieres in domo sua sive carnem non litigiosas sed in omnibus institutam et cogitationum
familiam ordinatam. Habeatur caro inter sic in suis in inter commendatam diligentiam cum multum volens sit inutilia negaturus
volenti vero utilia ingerenda. Donec enim aque inferiores in mare influentes in mari deficiat que influunt ex Iordane
in mare mortuum carnis sic in mentem influunt turbulentia et generant sternum. Est etiam notitia notitia veritatis in ratione
Cum enim ab inferioribus non inquietatur aliqua serenitate recepta sursum tollitur intellectus et velut in loco manenti sereno collu
stratur cordis oculus quodam intermicante fulgoris intuitu radio cuius ductum sequitur et regionem lucidam et novam ingre
ditur et discussis tenebris miratur quod prospiciat et mirando amplius incandescit. Et sicut virgula fumi vaporat ignis
incendio et sursum tollitur et amplius dilatatur ita veritatis notitia aliquando appropinquans et omnes tenue concupiscentie nebula
exhalans spiritualiter intelligit et veritatem rerum plurium in illa tranquillitate cognoscit. Unde et philosophi montes excelsos
leguntur plures ascendisse ut illustrari possent limpidius veritate. Est etiam notitia dignitas caritatis in voluntate. Cum
mens in proximum dilectione vegetata ad ipsius divinitatis felices gestit amplexus et nimio succensa desiderio carnis
velamen excedit et intrans in illud sanctuarium ubi spiritus ante faciem suam Christus Ihesus ab illo ineffabili lumine ab illa
inusitata dulcedine penitus absorbetur facto quasi silentio ab omnibus corporalibus ab omnibus sensibilibus ab omnibus mutabilibus
in id quod est et sic semper est et incorporeum est in illud verum prospicacem figat intuitum vacans et videns quoniam deus ipse est deus
et inter caritatis ipsius suaves amplexus sabbatizans sine dubio sabbatum sabbatorum. Quarto est notitia experientia suavitatis
in memoria et mente Cum enim mens ab inferioribus promota a superioribus adiuta pergit in id quod rectum est in iudicio
rationis et assensu voluntatis et mentis affectu et operis effectu tempore festinat in libertate spiritus et veritate

cum deo ut efficiatur unus spiritus cum eo. Iam perfectus in caritate incipit sentire de dei dulcedine collectus ad se contemptus quod se rapit-
super se desiit in silencio congaudet cum gaudio et sic in memoria habundancie suavitatis dei exultat et iubilat et per modo vite eo
pulsatur vincitur et finitur. Et adiute modo tranquillitatis egreditur ideo ab exteriori tumultu et sese recolligit in secretarium sue
mentis et cum strepitu vanitatis et fantasmatum clauso ostio gazas suas interiores conspicit nichil quod remordeat vel ob-
latret vel inordinatum inquietum reperit inquietum sed omnia iocunda pacifica et tranquilla cogitacionum sermonum et operum verba adeo
quod quedam familia pacatissima presimulias domus ambit. Hic oritur subito mira securitas ex securitate iocunditas ex
iocunditate caritas exardescit et in dei laudibus erumpit cuius id esse muneris recognoscit. Secundo ab hoc sermonis cubiculo
in quo celebratur sabbatum ad aliud se confert dormitorium videt enim pia cum arabia omnium fratrum suorum glutino caritatis
uniri, nullius invidie stimulis agitari, nullius indignacionum estibus inflammari, non iaculis suspicionum atteri, non edaci
tristicie morsibus consumi, sic ut ad quoddam tranquillissimum mentis sue sinum omnes rapiat, ubi dulci quodam affectu omnes
amplectatur et foveat ac sic unum cor et unam animam faciat. Ad huius modi dulcedinis suavissimum gustum omnes cupiditatum
silent tumultus et strepitus viciorum conquiescit et fit ibi intus ab omnibus noxiis absoluta vacacio et in superne dilectoris
dulcedine grata et iocunda pausacio. Ex hac ergo duplici dulcedine tam pure consciencie quam fraterne concordie gustu trino
progrediens ultra etiam mens facta mobilis ut dictum est gestiens in duos amplexus per quosdam theoricos ex-
cessus et contactus desursum gustat et meminit quam dulcis est ihesus in ipsum per excessum resolutus et prout possibile conformatus
Sed de paupertate in censu et ostenditur quo paupertas est grossa, huius ex institucione auctorem, ex auctore servitutem etc.
Sequitur paupertas in censu prout sapiens quidam bernardus Carnotensis ut dicitur in policratico Iohannis salesbergensis
cum interrogaretur de forma et modo addiscendi: Mens humilis, studium querendi, vita quieta, scrutinium
tacitum, paupertas, terra aliena: hec reserare solent multis obscura legendi. Paupertatem appello ad propositum detestacionem
superfluum et maiorem circa cibum et potum. Pinguis enim venter tenuem sensum gignit. Est autem paupertas grossa qualitas
huius ex institucione auctorem ex auctore servitutem ex servitute libertatem ex libertate iocunditatem. Auctorem dico quia ista
est a christo observata a cetu apostolico. pauper enim christus pauperes discipulos elegit quos in paupertate viam vitae docuit.
Servitutem appello prout dicit Seneca epistola ad Lucilium: obstitit divitie, paupertas expedita est, secura est. Cum classicum
cecinit, scit non peti; non circumstat illa turba servorum; contenta est desideriis instantibus satisfacere. Si vis vacare animo
aut pauper sis aut pauperi similis. Non potest studium salutare fieri sine frugalitatis cura; frugalitas autem paupertas voluntaria est.
Libertatem voco non alligari divitiis tamquam vinculis. Unde Seneca: Cum me expedita effugere non potes, vincere potes vi-
te. Ad hanc confer si vis esse salvus, si securus, si beatus, si liber. Et alibi: philosophiam adiuvare in consilium suadebit tibi
ne ad calculos sedeas. Iocunditatem dico quia paupertas si leta venit ditissima res est. Et quia satis tractatum est
de ista materia ideo de consequentibus ad contemplacionem transeamus. Sed de impedimentis distinctionem que sunt iiii^or: iactancia puerilis, inconstancia etc.
Iste de antecedentibus consequentibus et concomitantibus disciplina. Nunc ad contemplacionem et eius impedimenta breviter procedimus.
Que autem sunt iiii^or: iactancia puerilis, inconstancia iuvenilis, diffidencia muliebris et pertinacia senilis.
Iactancia puerilis est in eis qui ante tempus sapientes videri volunt et ideo in quodam elacionis tumore prorumpunt,
eructantes quod sciunt, sufflantes quod non sunt, eo longius a sapiencia recedunt quo non esse sapientes sed putari volunt.
Et de hac iactancia in libro de scala sapiencie videlicet alios tante levitatis et iactacionis ut hiis sunt non di-
xisse melius. Et ex hac iactancia si locuntur modo quodam spreto verba inusitata et ardua quedam assumunt, si
scribunt nec ab aliis intelliguntur nec ipsi se intelligunt, qualis erat Iovinianus contra quem beatus Ieronimus scribit sic:
Scriptorum tanta est barbaries et tantis viciis spurcissimus sermo confusus ut nec quid loquatur nec quibus
argumentis velit probare quod loquitur potuerim intelligere. Totus tumet totus iacet, attollit se per singula et quasi
debilitatus coluber in ipso conatu frangitur. Non est contentus nostro id est humano more loqui, altius quiddam aggreditur.
Parturiunt montes, nascetur ridiculus mus. Ideo ipse non sanum esse hominis, non sanus viret horestes ut id plautus
ei possit aptari: hec pretor sibi illa leget nemo nisi divinandus est. Et id virgiliani: dat sine mente sonum. Sic
aut vento plena vesicula detumescit si acu modica perforetur. Sic vna vitatis sua ventum loquacitatis ex-
cludit de follibus impleta gutturis et inflat. Et beatus bernardus in libro de gradibus humilitatis: postquam mens vanitas crescere
et vesica grossescere cepit necesse est ut ampliori foramine laxato sinu ventositas eructuetur, alioquin rumpetur.
Sic monachus inepta redundante leticia dum risu vel signis eam aperire non sufficit in hec ubi verba prorumpit. En vent-
res qui musti absque spiraculo quod laguncellas novas disrumpit aut loquatur ergo non rumpetur. Assumit et sibi auditores
quibus suas iactitet vanitates, quibus omne quod sentit effundat, quibus qualis et quantus sit innotescat. Inventa
autem occasione loquendi si de litteris sermo occurrit vetera proferuntur et nova, volant sine verba, resonat ampullosa
prevenit interrogantem non querenti respondet ipse querit ipse solvit et verba collocutoris inceptum prescindit

Inconstancia in oculos habebat ille inconstancie filius aut verius ipsa inconstancia de quo boecius in libro de disciplina scolarium sic ait Gabricus messinus historiographus prope durinum elegiacus amicus roine vos dissendere aristotilices lamentabat uo- ciferationibus plerisque pro quibusdam tabularum compilationibus quas instituimus omnibus semper in hunc fastidium contristat et cum multa prosequatur boecius de eius inconstancia quod de sciencia ad scienciam se transferebat de artificio ad artificium tandem inquit dicamus decoto facta misterum est me esse hominem unicam linguam possem conoere et asimitate induce spe permutata sic boecius Ista enim constancia nociva in discendo ut sibi constancia non sit continuacio ut sunt continuacione habitus ut sibi habitu generatur in alio scientia Sic se fastiditum scribit Jeronimus qui modo tulius modo plato sumebatur in manibus diffidencia muliebrem qua scilicet muliebris sexus laborat habebat Jeronimus cum volebat incipere danielem unde ait in prologo eiusdem libri sic Ego adolescentulus post quintilianum et tullii lectionem ac flores eius rethoricos cum me in linguam hanc pistrinum reclusisse et multo sudore multo que tempore vix cepissem anhelancia stridencia que verba resonare et quasi per cryptam ambulans rarum desuper lumen aspicerem impegi novissime in danielem et tanto tedio affectus sum ut desperacione subita omnem laborem veterem voluerim contempnere. Verum adhortante me quodam hebreo et illud in sua lingua crebrius ingerente labor improbus omnia vincit qui michi videbar sciolus inter hebreos cepi rursum discipulus esse caldeicus. Huiusmodi desperacio sicut patet in primo scripti libri contra achademicos viam de causis ponitur quare ad sapienciam non venitur. Cum enim spes aliquid assequendi viget in mente quasi quedam scintilla est que nutritur in fomite. Ipsa enim est in corde hominis recondita ipsum intrinsecus facit calefacere et discusso frigore desperacionis et hieme uinquam arescit arbor sapiencie sed quemadmodum lignum illesum servat virorem suum dum equale habet temperanciam caloris et humoris sic mens arescere non potest quia et calor sancti spiritus nutrit qui desuper intellectum irradiat et studium lectionis quod desubtus irrigat inchoatum perducit ad finem. Quare utile est quod in consultu profectus habeat utiliter sed cum ad opus aliquid incipit quod ante finem deserit velut inmaturum et non aptus esui fructus ante tempus cadit. Preterea senile dampnat hugo de sancto victore in libro de claustro anime et in libro de collacionibus patrum probatur quod vix sancti perpetui et protinus esse non possunt. Non est enim perturbacio stabilienda una sua sed illa tenenda est que superveniente samon investigatione melior fuit iudicata. Tunc enim est vocare prius sinapem quare res ulterius subire iactura. Sic enim cera calore solis dissolvitur ita roine accedente permutacio in sanctis hominibus emollitur unde ibidem dicitur Cuiusque videlicet suis diffusionibus perchant inherere inconsolabiles sunt probantes et distinctiones conceptas. Carissimo imperfecte est quoque suo iudicio confidente dyaboli illusione non decipi ipse enim sathanas transfigurat se in angelum lucis ut obscura et terra caligine spiritum per vos sancti lumine fraudulenter infundat. Ut patet de hiis que nocivia sunt inchoantibus disciplinam. Secundum de doctrina quantum ad statum progressionis et perfectionis ad quod tria requiruntur primo abicere vicia secundo relinquere puerilia tertio operari se in etc.

Nunc videndum est de hiis que pertinent ad perfectionem studii ad quod tria requiruntur primum est abicere vicia secundum est relinquere puerilia tertium est operari se in activa sciencia contemplativa operari se in spiritualis intellectus. Ergo qui proficere libet in sciencia abiciat vicia quia in malivolam animam non introibit sapiencia. Immunda enim anima potest insistere facundie potest vacare iactancie sed non potest in se habere usum sapiencie licet in aliis fructum doctrine de quibus hoc ordine videamus potest immunda anima insistere facundie quia potest habere periciam disputandi sermonis ornatum sed venas abditas scripturarum et spiritualium archana spiritum intrare non potest. Unde in libro de collacionibus patrum Cum in Christo omnes thesauri sapiencie et sciencie absconditi esse dicantur quomodo qui Christum inveniret contempsit inventum sacrilego ore blasphemat aut catholicam fidem immundis operibus polluit veram scienciam assecutus esse credendus est. Spiritus enim dei effugiet fictum ut habitabit in corpore subdito peccatis. Non aliter ad scienciam spirituales nisi hoc ordine pervenitur quem unus prophetarum eleganter expressit Seminate vobis ad iusticiam metite spem vite illuminate vobis lumine sciencie. Et in psalmo Beati immaculati in via qui ambulant in lege domini Beati qui scrutantur testimonia eius etc. De hiis ergo qui quandam ymaginem sciencie videntur acquirere et tamen insistunt operibus prave vite dicitur in prima. Sicut alia lectione Sicut circulus aureus in naribus suis ita mulier male morata speciosa. Quid enim prodest quispiam ornamentum eloquiorum celestium et illam preciosissima scripturarum speciem consequi si eam lutulentis spiritibus vel operibus inherendo quasi in dirissima terra subigendo confringat aut sceleratis libidinum suarum polluat volutabris. Eventum enim ab illa eruditione scolari que carnali viciorum sorde polluitur spiritualis et vera sciencia removetur ut eam in nonnullis elinguibus ac pene illiteratis legamus aliquando mirabiliter viguisse quod in apostolis et aliis sanctis comprobatum est qui non iam philosophorum delectabantur facundia sed veris fructibus spiritualis sciencie replebantur. Sicut in actibus dicitur quod videntes petri et iohannis constanciam comperto quod homines essent sine litteris et ydiote admirabantur. Et ideo si tibi cura est ad eius inmarcessibilem gloriam pervenire cunctis primum conatibus elabora ut a domino puritatem castitatis obtineas. Nullus enim in quo adhuc carnalium passionum et maxime fornicacionis dominatur affectus spiritualem scienciam poterit possidere. In corde enim bono requiescit sapiencia et qui timet dominum inveniet scienciam cum iusticia. Potest enim vacare iactancie sed ubi sunt verba plurima ibi frequenter egestas. Res enim quaeruntur non verba. Deus autem esse verba rebus videncia unde dicitur Scio

que bonum dicam per se absolutum quod malum vel mala facere vis ulla necessitas possit. Sunt in te presumpcio sive presumptiones vel confidencie
et id egeris ut omnia facta dicta que tua michi se cognoscant et videant, ut et una forma pertrusa sint. Non est hic aliquis in verbo
omnis acta discordat. Hec autem iactancia summopere detestanda, que in presenti tollit mercedem suam et in futuro inducit penam. Unde in col-
lacione de scientia religiosorum dicit: Nec in collacione seniorum presumas audeas nisi quod inter utrumque te aut ignorancia nociva aut
iactacio necte cogitacionis impulit. Ut quidam vane glorie amore distenti per ostensione doctrine ea que optime noverunt interrogare
se simulant. Impossibile enim est eum qui proposito acquirende laudis humane studio insistit donum vere scientie promereri. Nam qui hac pas-
sione devinctus est necesse est ut aliis et maiore superbie vicio obligetur. De pena in futuro dicit ibidem: Festinandum tibi est si
ad veram scripturarum scientiam vis pervenire, ut humilitatem cordis immobilem primitus consequaris que te non ad illam que inflat sed
ad eam que illuminat scientiam caritatis consummacione perducat. Impossibile namque est immundam mentem donum scientie spiritualis adipisci. Et
ideo omni cautione devita ne tibi per studium lectionis non scientie lumen vel perpetua illa que per illuminacionem doctrine promittitur
gloria sed instrumenta perdicionis de arrogantie vanitate nascantur. Deinde est tibi omnimodis annitendum ut expulsa omni solicitudine
et cogitacione terrena assiduum te ac potius iugem sacre prebeas lectioni donec continua meditacio imbuat mentem
tuam. Hec enim iugitas meditacionis duplicem nobis confert fructum. Primo quod dum in legendis ac parandis lectionibus occupatur
mentis intencio necesse est ut nullis noxiarum cogitacionum laqueis captivetur. Deinde quod ea que crebra repeticione percur-
sa dum memorie tradere laboramus intelligere tunc temporis obligata mente non quivimus, postea ab omni actuum ac visionum ille-
cebris absoluti presertim quod nocturna meditacione tacite revolventes clarius intuemur, ita ut occultissimorum sensuum quos
ne tenui quidem opinacione vigilantes percepimus quiescentibus nobis vel soporis stupore dimersis intellectus reveletur. Non
per lucida anima nisi hic usu sapientie. Et ideo sic dicit in collacione de scientia religiosorum: Si nobis cura est ad spiritualis scientie
lumen non iam iactancie vicio sed emendacionis gratia pervenire, illius primum beatitudinis cupiditate inflamemur: Beati mundo corde
quoniam ipsi deum videbunt. Et ideo si scientie spiritualis sacrum in corde vestro vultis tabernaculum preparare, ab omni vos viciorum con-
tagione purgate et curis seculi presentis exuite. Impossibile namque est animam que mundanis vel tenuiter distencionibus occupatur
donum scientie promereri vel generatricem spiritualium sensuum aut tenacem sacrarum fieri lectionum. Non potest eciam immunda anima in aliis fructum
generare doctrine. Qui enim non est capax ad percipiendum quo erit ydoneus ad tradendum. Cum si aliis de spiritualibus [illegible]
presumpserit inefficacem et inutilem doctrina erit, ad aures tantum audiencium sermo pervenit, cor autem penetrare non poterit. In eternam
opum et infructuositate sue per dotes vanitatis que non permittit de thesauro bone conscientie sed de presumpcione vane glorie
Nemo enim in vas fetidum et corruptum mel optimum vel preciosum infundit unguentum. Facilius enim testa infecta preciosi
liquore contaminat quod ut eo liquore preciosa testa aliquid concipiat, quia multo cicius munda corrumpuntur quam corrupta mundentur.
Dicta vero spiritualis vite et mellee dulcedinis cor autem mundi corrupti vasis per eidem dulcia faucibus meis eloquia tua
doc super mel ori meo. Unde in collacione de scientia religiosorum dicit: Cavendum est tibi ne verborum ad docendum inanitatis exemplo
qui pericias disputandi ac sermonis affluencia consecuntur, quia putant quod voluerint ornate quia copiose disserere archana scientiarum
distinctione non nomine. Aliud namque est facultatem oris et nitorem habere sermonis et aliud venas et medullas celestium in
trace dictorum ac profunda et abscondita sacramenta purissimo cordis oculo contemplari, quod nullatenus humana doctrina nec
erudicio secularis sed sola puritas mentis per illuminacionem sancti spiritus obtinebit. Hec de abdicacione puerilium quem consistit in moribus et

Post abieccionem viciorum sequitur abdicacio puerilium. Hec autem sunt in moribus scilicet puerilia studia cogitata verba opera.
De puerilibus studiis patet in hiis qui tumultuoso strepitu et clamore nautico de nugis assidue disputant
intulit autem vberantes. Hii sunt qui circa literam et sillabam et circa huiusmodi elementares doctrine puericias sunt adhuc
ingenium operantes sicut probas est dicere pueri centum annorum facti et elementarii senes. Verendum enim est quod cum in
monte ascendisse debuerint scientie eminencioris, ipsi cum asino remanserunt in ceno intelligencie crassioris propterea talia
lucerna et presumus. Hii sunt dii eorum ubi vero ne in tempore necessitatis articulo sibi impertiendo dicant ubi sunt dii vestri
in quibus habebatis fiduciam? Surgant et opitulentur vobis et in necessitate vos protegant. Dampnat enim apostolus eas quest-
iones huiusmodi proprie si non edificant ad salutem. Vos ergo qui hactenus huiusmodi vanitatibus militastis et tempus opportunum super
vacionis plus debito consumpsistis consulo quod deo militetis saltem ad modicum et feces vestre senectutis ymmoletis, al-
qui iuventutis et adolescencie florem in rebus nugatoriis consumpsistis. Monstruosum enim est hominem virum aut senem
sugendo redire ad mamillam. De puerilibus cogitatis dicit apostolus: Cum essem parvulus loquebar ut parvulus cogitabam
ut parvulus; cum autem factus sum vir evacuavi ea que erant parvuli. Hinc est quod mens infecta poeticis carminibus illas
fabularum nugas hystorias quoque bellorum quibus a parvulo primis studiorum imbuta est erudimentis tempore quo ad dogmata
perfecta progreditur poemata meditatur et quasi bellancium ymago ante oculos versatur et talium fantasmatum ymaginacione
deluditur, adeo ut eciam oracionis tempore psalmodie vel spiritualis lectionis vix eruere valeat mens a talibus fantasiis

Sz cte in his est remediu efficax si eand diligencia et instancia qua in talibus addiscendis habuis ad pcturas spualium me-
ditacoz et lecconi adhibe curaueris Nece est enim mente tua tandiu illis carminibus occupari quousque eo aqua que intr semetipam
recolat pari studio et assiduitate conquirat ac per illis infructuosis atque terrenis spualia ad dina priuat que tam profunde
alte qz concepit atque in illis fuit enutrita ut eos pelli pores sensim potuit uel penitus aboleri Vacare enim aliquot cogi-
tacoibus huana mens no pt et ideo quousque in spualibus studiis no fuit occupata nece est eam illis q pridem didicit impli-
cari Quousque enim no habuit quo recurrat et indefessos operat actus nece est ut ad illa quibus ab infancia imbuta est col-
labatur ea qz sp renoluat que longo usu ac meditacoe concepit De puerilibus verbis euacuandis dr in ecclia xx Sicut
ascensus arenosus in pedibus veterani sic mulier linguata homini quieto i quete amanti hic est dicere arena q instabilis
est et flumida senem retardat ab ascensu sic aia garrula et instabilis retardatur a pfctu ideo os iusti meditabitur
sapiam et lingua eius loquetur iudiciu quia sine premeditacoe et deliberacoe in eis qui volunt pficere in sapia spuali
no est pferendu verbu Vn Bern in quodam sermone O humilitas virtus xpi q confundis supbia nam certe parum ad
scio ut paruus in ste videor et iam pale no possu impudent me ingerens et ostentans promptulus ad loquendum
velox ad docendum tardus ad audiendum xpus cu tpe tanto silebat cu scipm abscondebat inanem glam tiebat
utique si nobis no sibi hic Bern Eccli xxxii Adolescens loquere in tua ca vix cu nece fuit si bis interrogatus fueris habeat
caput rsum in multis esto qz inscius audi tacens simul et querens Et Ambr sup Bti immaculati Etates maturitas pfit qz
quis in adolescencia posito senilem grauitate induit et iuueniles annos veterana quadam continencia regit atque dispot
De puerilibus opibus et factis hec comu q sic peius est bestialem esse quam bestia qr bestia esse a natura est bestiale
ex vicio sic peius est puerile esse quam puerum Vn Sen Dices michi meoria quantu gaudiu senseris cu pretexta posita
togam sumpsisti et in forum deductus es maius expecta cu puerilem aium deposueris et te in viros phie transtuleris
Adhuc enim no pueritia sed qd est grauius puerilitas regnat Et hoc quidem peius est quia hemus auctes senu sed vicia
puerorum nec puerorum tm sed infancium illa leuia hic falsa formidat nos utraque hic Sen Ysido in prou dr utque pueruli
diligitis infanciam et stulti ea q sibi noxia sunt cupient et imprudentes oderunt sciam pueruli dr no annis sed
moribus Vn Sen ad lucilium Numera annos tuos et pudebit ea velle que puer volueras hec meticulus coquinis
heu michi uni mali coputentur aiam Infantes sunus et senes videmur Imprudentes michi oderunt sciam qr debes
esse aialia ante et retro oculata et ad modum formice prudencia de qua dr in prou vade ad formicam o piger
et considera vias eius et disce sapiam Et sic dt Sen in primo lo declamacoum Torpent michi ingenia desidiose
iuuentutis sed a bono uc vnius honeste rei labore vigilat sed cantandi porius saltandi qz obscena studia effeminatos te-
nent Deinde capillum frangere et ad muliebres blandicias voces extenuare mollicie corpis cu feminis certare
et inmundissimis se inmundicus expolire moru adolescencium specimen est molles eneruesque qz nati in vicio manent ex
pugnatores aliene pudicicie negligentes sue Sed actiue ste contencio vbi gor nomitur dicto ordo adeptis gradui
Ost abieccom viciorum et abdicacoum puerilium Tuo restat actiue ste contencio vide ergo in or ste diuisioz
ordine adepcoum et cobinacoz Diuisio aut est hec Cu multa sunt genera sciarum multis modis sic et varie tres
sic earum pruti vite vtilium tm ulla est que no hit proprium ordinem et tonues p quas insti possent eas apphende
Est ergo duplex scia diua et humana humane sunt quas homines de rebus humanis ediderunt Diue sunt qz katholice
fidei cultoribus editas aucte tas vlis ecclie ad fidei corroboracom recepit et legit hec ac scia diuiditur in pctica
et theorica Pctica consistit in emendacoe moru et purgacoe viciorum Theorica vo in contemplacoe diuinorum
cuius modi sunt ste religiosorum Ordo aut iste est ut quisque ad theoricam voluit puenire prius practicam
ipm assequi est nece Sz sicut ioratitus a labe pcti no ascendit ad agnicoz dei ita deuenire no pt ad the-
oricam nisi p pcticam cu illa sit de contemplacoe celestium illa vo de purgacoe viciorum Tamen pctica pt
possideri sine theorica Gradus enim ita sunt ordinati vt humana humilitas possit ad sublime conscendere sed
ad posterius no deuenitur nisi seruato priori ordine Adepto vo huius ste fit sm viam duplicem sz cognitoe viciorum
et remediorum secundo discrecoe virtutum et informacoe moru vt ita formetur ut no quasi coacta uel violenta fruat
sed quasi bono delectata viam arduam cu delectacoe conscendat Qui enim vicia sua nec intelligit nec intendit
extirpare ad informacoz virtutis qui est gradus scdus practice uel ad misteria spualia que subiciuntur theologie
no valebit attingere no enim pgreditur ad excellenciora qui no emerent planiora nec ea q sunt cotidie apphendat
qui ea que sunt intus no intelligit Difficilius est enim eradicare nobis innatas corpis et aie passiones quam spua-
les plantare virtutes et ergo tam difficile magis est necium laborare Vn in expulsione viciorum in or pponitur
euellere destruere dispdere dissipare In pficiendis vo virtutibus duo edificare et plantare Ergo prius adipiscenda
pctica sed actiua scia et spalit ethica et uiciorum actum virtute pfectis post varia laborum stipendia velut in
premio sequetur theorica sequetur intelligencia spualis et orit no a meditacoe legis sed de fructu operis psalmus

A mandatis tuis intellexi. Psallam inquit et intelligam in via immaculata. Psallens enim intelligit que canit qui in via
immaculata gressum puri cordis intendit. Hec est autem actualis scientie sive vite primum preceptum et principium ut monitis ori-
bus seniorum et ut omnium seniorum instituta et suasiones intento corde et muto ore suscipias et diligenter in pectore tuo
condens ad perficienda citius potius quam ad docenda festines. Ex hoc enim vere glorie preciosa presumptio; ex illo autem fructus
spiritualis scientie pullulabit. Esto ergo per omnia citus ad audiendum, tardus ad loquendum, et conformeris domino qui cepit facere
et docere, ut ante actum non properes ad docendum, ne in illorum modo deputeris qui dicunt et non faciunt, et onera que suo digito
movere nolunt super hominum humeros alligant et imponunt. Continuatio est ut sic ad recte professionis regulam retinenda
est perseverancia, sic leviter et sine causa non varientur studia. Solet enim qui necdum in illa quam arripuerunt professione
fundati, cum audierint quosdam in diversis studiis ac virtutibus predicari, ita eorum laude succendi ut imitari protinus eorum
gestiant disciplinam, in quo irritos necessario impedit conatus humana fragilitas. Impossibile namque est unum eundemque simul in
universis fulgere virtutum operibus, quas si quis voluerit pariter affectare, in id incidere eum necesse est ut dum omnes sequitur nullam
integram consequatur, magisque ex hac immutatione atque varietate dispendium capiat quam profectum. Multis enim viis ad
deum tenditur, et ideo unusquisque illam quam semel arripuit irrevocabili cursus sui intencione conficiat ut sit in qualibet
professione perfectus. Sic in studiis et studentibus est videre quod male fundati varia presumunt perficere nitentes ut supra dictum est
de scientia ad scientiam festinare, exemplo egrorum qui ex aviditate immoderata desiderant quod eis inutile est et nocivum. Ni-
timur in vetitum semper cupimusque negata; sic interdictis imminet eger aquis. Sequitur de spirituali intelligencia.

Est abiectionis viciorum et abdicationis puerilium et scientie active exercicium, scilicet de spirituali intelligencia quod diximus esse
quartum. Et quia tam professionis et perfectionis sepe insistenda sunt precepta discenda et ea vivendi ut utraque
magis roboretur et emineat ex utraque, que etiam tam scolarium quam regularium cognoscunt discipline, ideo nobis non sufficere-
ficat (?) aut indignetur malivolus aut ingratus, ac si inceptum de hiis aliquantulum prolibemus ut ad spirituales intelligencias
consequamur. Verba sapientie reverenter sunt audienda, subtiliter intelligenda, utiliter effundenda, multipliciter exponenda.
Sunt ergo reverenter audienda. Audiens enim sapiens sapiencior erit, et docet invisibiliter quodammodo quod auditum est faciens ut ita
dicam non auditum. Unde si ea que optime nosti postea audieris in collatione presencium, non ex hoc quod tibi iam nota sunt ea sus-
cipias fastidiose vel etiam aspernanter, sed verba veritatis et salutis indesinenter aure suscipias et cordi tuo inserens
reverenter. Sic enim dicitur in collatione de sancta religiosorum [illegible] adhibeantur sacrarum rerum crebra narratio; numquam tibi aure
sitim verbi scientie sustinenti satietas generabit horrorem, sed ea quotidie velut nova et desiderata suscipiens quanto frequen-
cius hauserit tanto avidius vel audiet vel loquetur, et firmacionem potius perfectionis scientie ex eorum repeticione quam ullum ex
frequenti collatione capiet fastidium. Evidens namque est tepide vel superbe mentis indicium si verborum salutarium medicamina
quamvis studio nimie assiduitatis ingesta fastidiose negligenterque suscipiat. Anima enim que in saturitate est favum
illudit; anime autem egenti etiam amara dulcia videntur. Si itaque hec diligenter accepta et in recessu mentis condita
atque indicta fuerint taciturnitate signata, postea ut vina quedam suave olencia cum sensuum canicie et paciencie fue-
rint vetustate decocta, cum magna sua fragrancia de vase tui pectoris proferentur, et tamquam perhennis fons de experi-
encie venis et irriguis virtutum meatibus redundabunt fluenta et continua velut de quadam abysso tui cordis
effundet. Eveniet namque illud in te quod in proverbiis ad illum dicitur qui hec opere consumaverit: Bibe aquas de vasis tuis
et de puteorum tuorum fonte, in tuas ac plateas perfundant (?) aque tue. Et ideo Augustinus in 2o libro ad Vincencium dicit ut
sicut [illegible]. Sunt secundo subtiliter intelligenda. Unumquodque enim est in recipiente per modum recepti; unde aliter
intellectum (?) sunt verba scripture rudes aliter perfecti. Sic enim dicit Ambrosius in exameron: Cum aqua in diversas se mutat
species, in arenas flava, in cautes spumea, in nemora virencior, in florulenta discolor, in lilia fulgencior, in rosis
rutilancior, in gramine liquidior, in palude turpior, in fonte perspicacior, in mari obscurior, assumpto locorum quibus influit colore,
rigorem quoque pari racione commutat, ut in vaporata ferveat, in umbrosa frigescat, sole repercussa estuet, nivibus ir-
rigata glaciali humore canescat. Sic pro capacitate sensuum auditorum scripture sensus accipitur, et cum proficiente proficiat,
ut terrena carnalibus et divina spiritualibus videatur. Et hiis quibus antea videbantur verba divina quasi quibusdam nebulis involuta, se-
renioris intelligencie subtiliter discussa per eos (?) sit apta. Et ut verba sacra secundum mensuram status unicuique ad omne genus hominum
differenter proveniunt (?) ostendit hoc unum: Non fornicaberis, assumimus in exemplum. Ad si carnalis quisque audierit, secundum simplicem sonum
littere salubriter custodit. Spiritualis autem illud audiens qui iam lutulentum carnis reliquit affectum intelligit quod recedendum est a ceri-
moniis ydolorum et ab omni supersticione gentilium, tamquam in observacione dierum et temporum quam signorum, sicut ad illud dicitur quod constuprata
est et in colle sublimi fornicabatur. Si vero ab hac duplici fornicatione quis hec dicta prohibicionis audierit a legis supersti-
tionibus se custodit, licet Iudaycum supersticiones spirituales sunt fornicationes. Est et alia fornicatio que perpetratur per ipsius dogmatis
adulterio. Has ergo omnes qui potuit declinare subtilius in fornicationem ne labatur in cogitacionum noxiarum evagacionem

Sunt eciam utiliter effundenda. Non sunt enim spargende ante porcos spiritualium et rectitudine margarite. Hec inde habundancia profunditatis scripturarum ingeritas ut non quod sapiencia in salomon introducat incertas. Noli inquit applicare impium ad pascua iusti neque seducas saturitate ventris. Non enim competunt stulto divicie, ut opus est sapiencia ubi non est sensus. Vinum conveniat talibus impleantur. Vnde psalmista: In corde meo abscondi eloquia tua ut non peccem tibi. Divinus enim qui eloquia divina humane laudis amore dispensat peccunias suas ad usuram erogat recepturus pro hac laude non solum merita stipendia sed eciam aliorum supplicia cum divus ventus non recipiat in sperato quod suum est cum usura. Duabus etenim causis et inefficax et inutilis redditur doctrine diffusio spiritualis. Aut enim ille qui docet incomposita comedendo vano verborum sono instruere intendit auditorem, aut vicissim refertis auditor obdurato corde doctrinam non recipit spiritualem. Sicut scriptum est: Excecatum est cor populi huius et auribus graviter audierunt et oculos suos ne videant occluserunt. Lege libros beati Dyonisii et invenies sic deum inde sapiencie secreta distribuisse. Sunt ergo verba scripture sacre multipliciter exponenda. Sicut enim super dominum est Scriptura divina dividitur in practicam et theoricam. Theorica in hystoriam interpretacionem et intelligenciam spiritualem. Sic scriptura que divinis amicta eius vestita sunt duplicibus. Spiritualis autem intelligencia tria sunt genera: Allegoria, Tropologia et Anagogia. Unde in prologo super latitudine cordis tertius liber esse descripta. Hystoria preteritarum ac visibilium rerum complectitur agnicionem. Allegoria sub eis que in vite gesta sunt aliquid sacramenti pretendit. Tropologia moralis est que ad emendacionem vite et instruccionem actualem cognicionem. Anagogia vero de spiritualibus misteriis ad sublimia quedam et secretiora quedam occulta conscendit. Nam una et eadem Ierusalem potest intelligi quadrifarie: Civitas Iudeorum secundum hystoriam, Ecclesia populi secundum allegoriam, Anima fidelis secundum tropologiam, Civitas vero celestis secundum anagogiam. Et secundum hunc quadrimpertitum sensum et eius species varie sunt intelligencie scripturarum et exposiciones. Patet igitur de hiis que pertinent ad disciplinam inchoacionis et de hiis que pertinent ad perfectionem ipsius et progressionem. Hic ultimo restat de statu ipsius ad statum perfectionis hoc est prout ipsa competit regularibus et viris perfectis ubi agitur de in quatuor in quali ea que consistat quia scilicet lectio meditacio oracio contemplacio.

Abito de doctrina ipsius ad statum inchoacionis et progressionis. Hic ultimo restat de ea quantum ad statum perfectionis hoc est prout ipsa competit regularibus et viris perfectis ad cuius adepcionem quatuor sunt necessaria scilicet lectio meditacio oracio contemplacio. Hiis enim quatuor modis anime spirituales docentur a deo. Hec est doctrina claustralium qua de terra in celum levantur et corpora secreta rimantur. Est enim lectio sedula scripturarum cum animi intencione inspeccio. Meditacio vero studiosa mentis accio occulte veritatis noticiam investigans ductu proprie racionis. Oracio est devota cordis in deum intencio pro malis removendis vel pro bonis adipiscendis. Contemplacio est mentis in deum suspense quedam supra se elevacio eternae gaudia degustans. Unde lectio inquit meditacio invenit oracio postulat contemplacio.

Lectio enim quasi solidum cibum apponit meditacio masticat et frangit oracio saporem acquirit contemplacio est ipsa dulcedo que iocundat et reficit. Unde lectio est in cortice meditacio in adipe oracio in desiderii postulacione contemplacio in adepte dulcedinis delectacione. Hii autem gradus sibi invicem coherent et sese indigent. Lectio enim quasi fundamentum prius occurrit et data materia mittit nos ad meditacionem. Meditacio apprehendit si diligencius inquirit et quasi effodiens quod si cum per se obtinere non valeat mittit nos ad oracionem. Oracio se totis viribus ad deum erigens reperit thesaurum desiderabilem contemplacionis suavitate. Hic autem adveniens precedencium trium labore remunerat. Dum celestis rore dulcedinis animam sicientem inebriat. Lectio enim est secundum exterius exercicium. Meditacio secundum interiorem intellectum. Oracio secundum desiderium. Contemplacio super omnem sensum. Precedentes autem gradus sine sequentibus aut parum aut nichil proficiunt. Sequentes sine precedentibus aut raro aut numquam haberi possunt. Quid enim prodest lectionem continua tempus occupare sanctorum gesta et scripta transcurrere nisi masticando et ruminando succum eliciamus et transglutiendo usque ad cordis intima transmittamus et quorum facta legimus eorum opera imitemur. Sed quomodo ista cogitabimus aut cavere poterimus ne falsa vel vana meditando limites assignatos patribus transcendamus nisi prius circa hec vel ex lectione vel ex auditu instructi fuerimus. Item quid prodest per meditacionem videre que sunt agenda nisi assit oracio et dei gracia ad ea obtinenda. Ergo ut sit fructuosa meditacio sequatur oracionis devocio cuius effectus est contemplacionis dulcedo. Unde ergo quod lectio sine meditacione est arida. Meditacio sine lectione est erronea. Oracio sine meditacione est tepida. Meditacio sine oracione est infructuosa. Ecce quomodo vir spiritualis in primo gradu constitutus in secundo circumspectus in tercio devotus in quarto supra se elevatus per ascensiones quas in corde suo disposuit usque ad videndum deum deorum in syon ascendit et in monte dei gloriam contemplatur cum petro et iohanne et castis amplexibus fruitur rachele. Sed quia mentis acies invalida veri luminis illustracionem nequit diucius sustinere ad aliquem trium graduum per quos ascenderat descendat paulatinus et ordinate et alternatim nunc in uno nunc in alio secundum motum liberi arbitrii pro racione loci et temporis demoretur. Tanto vitatis conspiciende vicinior quanto a primo gradu remocior invenitur. Sed ab hiis quatuor gradibus quatuor plerumque nos retrahunt scilicet inevitabilis necessitas, honeste accionis utilitas, humana infirmitas, mundi vanitas. De quibus non est dicendum per singula sed orandum ut hec impedimenta que nos a deo retrahunt cognoscendo deus mitiget in presenti et a nobis auferat penitus in futuro. De quatuor igitur primis gradibus pauca dicuntur tamen hic agitur in speciali de primo ex predictis quatuor scilicet quomodo deus docet animas spirituales exercicio lectionis et hoc quatuor modis.

Docet ergo deus animas spirituales in exercicio lectionis et hoc quatuor modis scilicet quia est in intencione legentis utilitas in affectione pietas in legendo assiduitas et in legendi modo taciturnitas. Primum patet. Cum enim ad

Ierlm

spiritualem lectionem erudiendis accedit. fructum eius agnoscat, quia magis utilitas eum trahat quam fructus. Ad hanc lectionis est scientia infor-
mare mentem et adipisci virtutem. Non delectetur in verborum superficie vel in colore et dictamine sed in virtutis pulchritudine et provocetur
virtutis emulacione. Non rapiatur inani desiderio ut omnia scripturarum latebras occupet, sed ut magis eum edificet. Dando enim pro
lectio debet esse magis ad exercitium quam occupacio, non debet animum stringere sed desideria sancta pascere. Unde Augustinus in libro de spiritu et littera post
fatigacione utili et salubri interioris hominis magis operatur membrum quam frangat. Unde in illis qui scripturas immoderate le-
gebat et in nimis importunis occupacionibus involuti iam ad utilibus quam eciam a necessariis quoque resiliebat, dum tenebrosa pene-
trare non potuit. Visum est sepe quod fructus verbi caruerunt, nescientes quod lectio ad edificacionem non debet esse fastidio sed oblectamento.
Unde psalmista secundum aliam translacionem ubi nos habemus litteraturam dicit: Quoniam non cognovi negociaciones, introibo in potencias domini; domine memorabor
iusticie tue solius. Deus docuisti me a iuventute mea. Negociatur enim qui scripturas legit ad afflictionem quas legere debuit ad uti-
litatem, unde et affligitur in eis circa qualitatem propter obscuritatem et circa quantitatem propter earum pluralitatem. Infinita enim corpora libro-
rum sequi at infinita et legere nec est finis ulla parte nullius tamen. Sed cum lectionem ad utilitatem tuam quietis qui in quiete
mentis sabbato requiescis, hic autem fiat exemplo sicut et doctrina: exemplo sed facta sanctorum legeris, doctrina sed eorum
dicta que ad salutem pertinent in corde tuo posuis, sicut scriptum est: In corde meo abscondi eloquia tua ut non peccem tibi.
Sicut patet per Augustinum in sermone de natali domini et defectu solis: Loquuntur mihi astrologi siderum fulgore, adoret paganus
siderum conditorem; predicent illi solis defectionem, nos Christi passionem. Et infra: Tanto multo facilius invenient siderum condi-
torem simplicis pietas quam siderum ordinem superba curiositas. Sicut enim oleum additum igni facit ipsum fervere et post
fervorem lucere, sic facit lectio adhibita cordi pio: excitat fervorem et postmodum fervor serenatur in luce. Unde Augustinus
in omelia prima super canonicam Iohannis: Cum hic est in se unde audiat, necesse est ut gaudeat ad quod audit. Sic enim erit lectio ista
tamquam oleum in flamma: si est ibi quod nutriatur, nutritur et crescit et permanet. Item quibusdam sic esse debet tamquam flamma ad fo-
mitem, ut si non ardebat accedente sermone accendatur. In quibusdam enim nutritur quod est, in quibusdam accenditur quod
desit, ut omnes in una caritate gaudeamus. Isti ergo sunt parvuli de quibus dicebat Ihesus: Sinite parvulos venire ad me. Christus
parvuli sunt qui in simplicitate et pietate scripturas legunt, contra vaniloquos et superbos de quibus prima ad Thimotheum 3°: Quidam aber-
rantes conversi sunt in vaniloquium volentes esse legis doctores, non intelligentes neque que loquuntur neque de quibus affirmant.
Inde est quod multi legunt et pauci intelligunt. Sicut duo per silvam transeunt: alter laborat eundo per devia, alter procedit per
recte vie compendia. Ambo pari motu procedunt sed non eque perveniunt, quia per rectam viam non pergunt. Sic qui scripturas legunt
sine pietate latebrosos anfractus viciorum incurrens ambulat et laborat sine recto tramite. Sicut inquit apostolus: discentes
et nunquam ad scientiam veritatis pervenientes, hoc est semper legentes et non intelligentes. Sed qui doctrinam que secundum pietatem est,
ut dicit apostolus, pie legunt, timorem qui initium est sapiencie conceperunt, quo subtilius mentibus eorum secreta scripture cognita fiunt
et intelligunt et componunt. Unde Gregorius Nazanzenus sermone 3° qui intitulatur de sancta epiphania: Si anima timoris dei prima
elementa susceperit et per hunc purgacionem et ut ita dicam subtilior fiat, tunc potest ad superiora transcendere. Ubi enim timor
dei est, ibi et observacio mandatorum, ibi et purgacio carnis que se volvit crassior quedam et obscurior nubes obiciens
anime conspectui ac divini splendoris radios non sinit. Ubi autem carnis fuit purgacio, ibi quoque erit et illuminacio. Ubi autem fuit
illuminacio, iam desideriorum vota complentur et per illos primos aditus quos aperuit dei timor in ipsam iam sapiencie aulam
atque ad interiora eius atria pervenitur. Est ergo pietas clavis et via, prout dicit Augustinus in libro de libero arbitrio 3°. Sic tu asserit
fides nichil de sua dilatoris fluminis indignum quam senciendo; ad illum enim tendimus itinere pietatis. Et in libro de lapsu mundi
ostenditur ista via esse tuta veniendi ad sapienciam, sic et timor inquit ascendunt ad pietatem ut non resistat voluntati dei,
sive in sermonibus eius ubi non capiunt sensum eius, sive in ordine ipso et gubernacione creature cum pleraque aliter accidunt
quam privata hominis voluntas composuit. Ab ista quippe pietate incipit sancte gradus. Tercium patet per Isidorum 3° libro de summo bono:
Nemo potest sensum scripture cognoscere nisi legendi familiaritate, sicut scriptum est: Ama illam et exaltabit te, et glorificaberis
ab ea cum eam fueris amplexatus. Quanto quisque magis in sacris eloquiis assiduus fuerit, tanto ex eis uberiorem intelligen-
ciam capit, sicut terra que quanto amplius excolitur tanto uberius fructificat. Unde probat Gregorius in ... moralium quod per legendi assiduitatem
devenimus in scripture familiaritatem et perquirimus in eius intimam cognitionem, sic dicit: Sicut ignotorum hominum facies cernimus et corda
nescimus, sed si familiaritatis eis locucione coniungimur, usu colloquii eorum eciam cogitaciones indagamus, ita cum in sacro e-
loquio sola historia aspicitur, nichil aliud quam facies videtur; sed si huic assiduo usu coniungimur, eius nimirum mentem quasi
ex collocucionibus familiaritate penetramus. Dum enim alia ex aliis colligimus, facile in eius verbis agnoscimus aliud
esse quod intimat, aliud quod sonat. Tanto autem quisque notitie illius communis redditur quanto in sola eius superficie ligatur.
Ecclesiastes primo: Dedi cor meum ut scirem prudenciam atque doctrinam. Cor suum dare est in assiduitate legendi ipsum ap-
ponere. Bernardus: Non multum refert utrum omittas penitus an intermittas. Non enim interrupta manet sed corporis more qui
intenta despiciunt usque ad inicia sua recurrit quod a continuacione distrahit. Respirandum est occupacionibus his complicandis
sed submonenda sunt tempus quoddam, nullum parum est ydoneum studio salutari. Nec est contrarium ei quod supra dictum est

possiq em assidue lege sine intrupcione p tpis intrupcioni et tu lre in legendo moderacoi Alitu pz p v bu Aug̃ⁱ
in vi lᵒ ofessionu vbi agit de vita sti Ambr̃ aut qo Cũ ppaucu tpus erat aut corpq reficiebat neccis̃ suste
taculis aut leccone amu̅ sʒ cu legebat oculi ducebant p paginas et cor intellcm rimabat vox aut et
lingua quiescebat Sepe cu adessem q̃ no em vetabat quisqz ingredi aut ei venientes nũciari mox erat Job
33 Audi me et tace et docebo te sapiam Ez sic dt Ben vbi. p̃us sz epla. 42 Nunqz vo succedunt occupacões
noue seng illas q vna plures qcent deinde ipi nobis dilacom dam q cu h pegero toto aio incubaz et s
hac rem molesta toposuo studio me dabo no tu vacamus plandz est oia alia negligenda ut huic assideaq
cui nullu tpus satis magnu est eciã si a pũicia usqz ad longissimos huani eui t̃mios vita pducat Nec intel
ligo tu de tranqllitate qcioni qntu intiori vn̄ sen eᵈ epla peaz si est taz inũm q videt plenum in studia
sepanto vndiqz me vanq clamor circusonat sup balneu hito Ego no magis istu curo q fluctu aut otu aq
q̃mis audia turbã genti hec vna fuisse tum tussilaui vrba sua q fragore illi cadentis fare no potuit Sed
quid pdest totiq regionis silenciu si affectus fremunt aiq obstrepit hic placandus est ullq hoim aiu qq co
centq intrũp it cogitacões bonas solidas et ctas Illoe illud ingenui est nec sese adhuc reduxit introrsus
qd ad vocẽ qo accidentis erigit Hĩt intro aliquid soliciitudis aliquid corepti pauoris qd illu curiosu facit Vt vigi
lis ait Et me que dudu nvlla iniecta mouebat tela neqz aduerso glomerati q agmine gĩui Nunc oms
terrent aure sonq qcitat omis suspensi et pit comiti qz oneri qq timẽte Vn qcludit idz Scias tunc te scito esse
topositu cu ad te clamor nullq ptinebit cu te nulla vox tibi qcutiet no si blandiet no si minabit non si i
ani sonu vana circustrepit hic agit de stᵈo quo deus docet animas spuales in qcitacio meditacõis sz
Docet eciã deus aias spuales in qcitacio meditacõis Ipa est em que mente abstrahit Abstractaz in
vno defigit defixã in tocõtemplacõn adducat et tunc dulc revelacoz occurente qcipit Pmu pz per
Aug̃ⁱⁿ i lᵒ de quãtite aie dicez q aia est magis quito declinat in corpis ssq tãto pecori similior efficit et brutalior
et io cu p meditacõz abstrahat a corpe nobilior efficit et subtilior Ipt qd in ps dd iusti meditabit sapiaq
vacãc em ssibq et ssibilibq impedit meditacõz sic et accio tocõtemplacõz Vn Gregq Nazazenus in apologetico
ait Nichil tm̃ ad vaz vita pstancuq videbat q velut clausis carnalibq et qc carne intq q̃ effectu q̃
piaz in semetipsum tonti i. suos ssq atqz aios conspicari alienũ q effectu anormalu curis sibi soli loqui
Ido ut altior tuncti visibilibq stens mente sua repleat diuis ssibq et celestibq formis absqz vlla admixtioe
tiena vs sperlm inmaculatu effectus ymaginis dei qo ipius lume sup luen accipiens auspicia queda ul inicia
futuri in semetipso stᵈo ferens atqz in tris adhuc posit tosorcio quodã pfruens angloz desperta atqz dere
licta fragilitate tiena ad supna et celestia spus sctĩ subuexione tulisti Qd signat illa doctina xpo ag̃ xpi
Abiit ihs foras qͣ ciuitate ibi qmansit et docebat eos Extra ciuitate abit qui p meditacõz a carne et ssibq
que sᵗ porte ciuitatis se abstrahit Sic em pbat Gregq nissenq i lᵒ de ymagie Sensibilia p ssus corporeos
ingrediunt aiaz sicut qcudra p portas ingrediunt ciuitate Scdm pz p diffoni meditacõis que tlis est ut dz
i pũᵒ lib de archa mistica Meditacõ est studiosa mentis intencõ circa aliquid investigadu diligent insistes vel
sic Meditacõ est pruidq mentis obtutq in vitatis inquisicõe vehement occupatq et quito vehemenciq vmi intuco ad
illud aspirat tãto ciciq appinquat Vn p h differt meditacõ a cogitacõe q cogitacõ vago incessu sic huc
illuc q ducit Meditacõ vo destinata p motõne se in vltiora tendit Cogitacõ em est i pruidq aiu respectus
ad euagacoiz pruus Vn in lᵒ Richardi de qtinuacõe mali Meditacõis est pscrutari occulta Cotõplacõis
est admirari pspicua Est em meditacõ occulte vitatis studiosa investigacõ Cõtemplacõ vo pspicue vitatis iocu
da admiracõ h est doctina libera de qua hec dic vnᵒ Interpres docete libe q tles abstracti sũt a corli ssum
simitute Unde est qᵒ Exo. 28 Doctinã et vitate hebat pontifex in racionali indicij gestans ipm in pectore q
p meditacõz defigit aiq in cognoscenda vitate Tciu pz p illud qd dt Richardq in fine libri de pricipiis Me
ditacõ in tocõtemplacõz consurgit Tociens mor ioseph sup collu beniamin ruit quocies meditacõ in qtplonz
desinit Tunc beniamin fratrem suu sup se ruente qcipit qn q studio meditacõis aiq in cõtplonz surgit Tunc
beniamin et ioseph oscula iungũt qn diuina revelacõ et huana rõtinacõ in vna vitatis attestacõe tosenciũt Et
q h sca spualis hat p meditacõz admixta cõtplonz Dz sic in lᵒ de qtinuacõe mali p meditacõz mens agit
ut quiqz vtile sit debeat no ignoret sʒ et tocõtemplacõ illud efficẽ solet vt admoenta vitiis incõre tenacius
ut quiqz vtile sit debeat no ignoret sʒ et tocõtemplacõ illud efficẽ solet vt adinventa vitiis incore tenacius
inhereat et desiduũ actius inflamet p meditacõz ad bonu instruit p cõtplonz in bono solidat Sic em quqz tus
it cogitacõ in meditacõz sic quqz meditacõ in cõtemplacõz sic pbat in pũᵒ lib de archa mistica ffit em sepe
vt in cogitacõm mãxp euagacõne tle quid occurit qd mens scire vehement appetit cuius inquisicõm du ipedq
studiu cogitãdo cogitacõe qtendimq modu Et q mes in vnu se cogit iaz cogitacõ in meditacõz transit
Sic du vitate diu quesita et inventa cu auiditate suscipimus et innitim cu qsultacõe medita ⁹ meditãdo
qcedimq et tnsit in tocõtemplacõz cuius qtplonis est ppm iocuditatis sue spectaclo cu admiracõe inherere et sic
sapiaz deus i mittit in actu meditacõis q pũ xm ffilius sapiens doctina pris Qrtu pz p qom omnsz
Richardi in fine libri de archa mistica Si vas aque solis radio supponas videbis aquã splendore lumis
supnus qo se refunde sine coloe Sic mlti diuine revelacõis radios suscipmt sʒ no inde in dileccõe pficiũt

Aqua que ad inferiora labitur humana cogitacio est que magno racionis moderamine cohibetur. Aqua in vase collecta cogitacio
meditacioni intenta et intencionem destringa. aque collecte cordis meditacio. Aque quod solis radius se infudit quia divina
revelacio meditacionem aperit. Aqua autem radium in se superni luminis accipit et superius fulgorem emittit et illuc levat
radium luminis prebente ad se quo ipsa non potest ascendere per se. tamen etsi aqua dicitur a radio quem de se emittit similitudinem ei simili-
tudinem imprimit ut si tremula sit aqua radius tremulus erit si quieta quietus si pura purus. Sic in proposito cum reve-
lacio eterni luminis cor humanum illuminat intellectum super semetipsam ymo super humanum modum levat et illuc intelligencie
radius divini luminis infusione et admiracionis reverberacione de ymis ad summa resilit ubi nulla ingenii perspicacia nulla
artis industria ascendere sufficit. Et quanto mentem hominis divine caritatis splendor profundius penetrat eo alcius superioris
sui magnitudine percussa et per extasim sublevata in divina archana sublimius resultat. Et quanto perfectius ad compo-
ad intima pace et tranquillitate tanto firmius et tenacius inheret in hac sublevacione summe luci per amplexum. Et quanto
purior ad integritatem et diffusior ad caritatem tanto capacior invenitur ad sapienciam et veritatem quia in eam iam venit
ille spiritus veritatis qui docet omnem veritatem Iohannis 16 et 14 capitulo paraclitus autem spiritus sanctus quem mittet pater in nomine meo
ille vos docebit omnem veritatem et suggeret vobis omnia quecumque dixero vobis. Hic agitur de 3o quo deus docet animas spiritu-
Docet enim duas alas spirituales in operacione oracionis. Nam per oracionem elevatur // ales in operacione oracionis etc.
in deum intellectus et affectus. Supplet humane racionis defectus quem imitat ille divine lucis radius. Colligitur
interioris hominis status. De primo patet per diffinicionem oracionis quia una est secundum Damascenum ascensus intellectus in deum. Alia secundum
Augustinum in sermone de oracione et ieiunio. Oracio est pius affectus mentis in deum directus. Sed sive stat intellectus sive affectus
in deum elevacio. Si in oracione spirituali habetur cognicio. Unde Bernardus in quadam epistola. Oracio est hominis deo adherentis affectio
et familiaris quedam et pia allocucio et illuminate mentis ad fruendum deo quamdiu licet statio. Ibi enim adhibetur quod ut
dicit Isidorus de summo bono libro 3o c. 8. Qui vult cum deo semper esse frequenter debet orare et frequenter legere. Nam cum oramus
ipsi cum deo loquimur; cum vero legimus deus nobiscum loquitur. Unde et apostoli quem a proposito volebat dicere dicebat quod hic
xij dominum doce nos orare. Et Actuum 1. Ascendunt ad oracionem sursum in cenaculum quia per oracionem et mentis elevacionem sic
dicit Augustinus in sermone de ieiunio et oracione rerum invisibilium obtinebis celsitudinem. Ubi cum oracio comitatur sine devocione
pervolat intellectus et sequitur vel nullus affectus. ubi vero comitatur cum devocione se supereminet caritas sicut secundum apostolum ad
Ephesios 3o. et ordo seraphim ordinem cherubim secundum Dyonisium. Penetrat intellectus sed magis ascendit affectus quia cum
intellectus se dirigat ad intelligendum affectus se porrigit ultra et extendit ad diligendum. Et puto quod forcius stet intellectus
ubi intrat affectus et hoc dixerim de viatoribus. Secus de comprehensoribus quia sicut in summo caritatis quantum diligunt
tantum cognoscunt et econverso. Puto quod equaliter elevantur intellectus et affectus eorum in deum. Non sic in nobis in quibus
sol intelligencie velut eclipsim vel occasum meruit. Nam sic influencia solis maiorem effectum imprimit in illud quod
directe respicit sic puto quod divina bonitas affectum nostrum cuius obiectum est magis attrahit et allicit proximum enim est
amantis potest se semper in altiora porrigere. Unde affectus ex nimio amore fertur in extasim et rapitur supra se. Unde
quanto fervencior et devocior erit oracio tanto purior et dulcior erit cognicio. Unde stultum est et insipiens qui
sine oracione devota ymo sine magisterio spiritus sancti habet misteriorum archana rimari. Unde solucionem sompnii regis non
potuerunt aperire sapientes chaldei. Animus enim per profunditatem misteriorum et divinarum scripturarum penetrare de sua subti-
litate confidat cum dicat apostolus 1 Cor 14 fratres si venero ad vos linguis loquens quid vobis prodero nisi loquar
vobis aut in revelacione aut in sciencia aut in prophecia aut in doctrina. Hoc modo per intelligentes quia prophecia scripture
propria interpretacione non fit quia nunquam habetur eius interpretacio vel cognicio sine eius magisterio qui eas inspiravit. De 2o
patet quod eorum naturam inito devote oracionis acquirimus que nulla nostri perspicacitate nullo nostro studio penetrare valemus
Danielis 2o Danieli cui nomen Balthasar. Putasne potes mihi indicare sompnium quod vidi etc. quod sapientes non
potuerunt indicare regi quod Daniel revelavit. Balthasar capillus capitis dicitur. In capite sublimitas, in capillo
subtilitas intelligitur. quia devota oracio ad rerum sublimium subtilitatem penetrandam acuitur. per hanc ergo devocionem
que dicitur capillus capitis attingitur quod attingi non potest a sensibus humanis. Et regi non potuerunt indicare sapientes
Babilonis visionem suam quia mens quum id quod super intelligenciam suam est inquirit et inquirendo persistit persis-
tendo deficit et deficiendo diffidit. Sed mens cum de dei adiutorio confidit confisa devocioni insistit insisten-
ad oracionem se convertit orando petit petendo accipit. Unde solus Daniel vir desideriorum cui nomen Balthasar solus
regi indicavit visionem eius. Sapientes Babilonis non potuerunt edicere visionem vel solucionem. Ideo ait ysa. dicebat iste
domus mea domus oracionis vocabitur. De tercio patet sicut experti recognoscunt qui divinis revelacionibus letificari meru-
erunt sub tempore orandi maiore solent illuminari et ex illa illuminacione misteriorum occulta penetrare quia ex nimia com-
puncione mens lavatur lota mundatur et quanto serenior tanto magis a luce penetratur. Unde Numeri 24 dicit Balaam
de semetipso. Dixit auditor sermonum dei qui visionem omnipotentis intuitus est qui cadit et sic aperiuntur
oculi eius quia lumine revelacionis gracie sepe accipit qui se in oracione prosternit. Unde qui orat frequenter se inclinat ad
pavimentum osculando inclinat. Et hec inclinacio humiliacionem per pectus designat in misterio. Secundum autem et corporum

beng q du co consideracione nre indignitatis humiliam potius ad sublimiorem intellectum illuminamur intus vn in ps exitus ma
tutini et vespe delectabis exitus matutini sunt ad ortum solis irradiacon humane mentis processus mane solemus ab
interioribus ad exteriora procedere vespe aut ab exterioribus ad interiora redire valde at iocundum est et qui sub hesterno tempore deam
bulare ad matutinam lucem radiantis divinitatis et lecti torpore dimisso erumpere in libertatis auras in campum discursum
perfractis augustias humane domus ubi cum ad nos deficiente radio qui prius intimicabat ventum / constituit nos
et humiliat reditus vespertinus sic scriptum est Ad merpim aia mea conturbata est Et sic aia devota dum se consideravit et
considerando infirma sua retrahitur et retractando humiliat dum sic humiliat sepe illuminatur et intus docetur Mr iij vidit
ihs turbam multam et misertus est super eam et cepit eos docere multa Anima turba fantasmatum et peccatorum occurrit inde h
bat / si qui docetur auditu inde illuminatur ut non sit illuminacio penitus sine obscuritate turbacionis nec turbacio sine claritate
illuminacionis et hoc est quod dicitur actum radii intimicatis de quo gregorius nazazenus de primus epiphanius sic ait Effugit
prius quam teneri queat et prius quam apprehendi possit elabitur tum se cordi offerens et hoc si purgatum quantum humanos oculos
cor ictus choruscantis perstringentis et cito pertransientis illuminat Et dico ut ego arbitror per hoc quod oculi contubulinque eius lume
perspicua sit ad intuendum invitat et provocat quod enim penitus sentiri non potest nec appetendi aut inquirendi tribuit spem
quod aut ut ex parte sentiri potest admiratum est et quod in admiracione est desiderari copiosius potest Cum aut desideraverit
desiderantes purificat cum at purificat sibi deos facit cum vero eos sibi fecit / tunc eos velut proprios iam et
domesticos facit etiam in colloquiis et sermone participes De quo dicit Richardus super danielem lio 2o Colligas
quo sepe totum interioris hominis statum devocio depfendat et tamen putes destituat quam futurum provideat vn dan 2o
dicebat daniel regi Arborem quam vidisti sublimem tu es In quo gracia destituitur divinitus accepta / deinde destituere
eius culpa et postremo ruina quam vera devocio complectitur et amorem gracie et fetorem culpe et timorem ruine Et
cum ad orationem continue et cum lacrimarum devocione purgamur et purgati illuminamur frequenter iniustum esse intelligimus
quod prius rectum esse putabamus et quod violenti animi impetus fieri ante suggessit illuminata racio fieri non permittit
Et quid dico de statu interioris hominis cum aia sublimata per devotam orationem usque ad contemplacionem tanta in illo
statu videat quanta sermo vocalis non explicat vn cassianus in lio de collacionibus patrum Oracio divina et si videatur
omnem plenitudinem continue utpote divina auctoritate suffulta producit tamen domesticos suos ad illud excelsiorem statum
ad illam igneam et per paucis cognitam et expertam ymo ut proprius dixerim ineffabilem orationem quod dum commetorii
perducit que omnes intuendos humanum sensum illo non dicam sono vocis nec lingue motu nec verborum ulla prolacione
distinguitur si quam mens infusione illius celestis luminis illustrata non humanis atque angustis designat eloquiis
si conglobatis sensibus velut de fonte quodam copiosissimo effundit uberrimum atque ineffabiliter eructat ad deum tanta
si conglobatis sensibus velut de fonte quodam copiosissimo effundit ubertim atque ineffabiliter eructat ad deum tanta
principis in illo brevissimo temporis puncto quanta nec loqui facile nec percurrere mens in se reversa prevalebat que statum
dominus prefiguravit tunc scilicet in agonia prolixius oravit guttas sanguinis emittendo hec est doctrina de qua prius per
cor sapientis complet doctrina hic agitur de tercio quod deus docet animas spirituales in perfecto contemplacione quod fit iiij or modis

Docet etiam deus animas spirituales in perfecto contemplacionis hoc aut aliud est oculorum aspectus aliud visio Na
secundum Aug in lio de quantitate aie dicit sic ratio et rotunacio In tenebris enim aspicimus ubi obtutum
dirigimus et tamen in tenebris non videmus ita aliud est oracio et aliud contemplacio docet at nos in contemplacione et hoc
quadruplex Mentis dilatacione Mentis sublevacione Mentis alienacione Mentis unione Mentis dilatacio est
cum acies mentis lacius expanditur et vehemencius acuitur et ad omnem eruditionem capacior efficitur vn in Gen leva oculos
tuos et vide a loco in quo nunc es ad aquilonem et meridiem et occidentem omnem terram quam conspicis tibi dabo
Mira enim agilitate in pulcritudine animus modo se ad altiora attollit modo in inferiora demergit modo sinistrorsum
modo dextrorsum divertit modo se in medium suspendit et oculos palpitantes immobiliter in radium figit / si luminis immensi-
tas tenebras superducit ymo dum oculi tenebra lumine fugit oculus qui tremit Ex unione siquidem aie cum corpore
fit quedam obtusio in vi intellectiva sicut ex obiectione corporis opaci rei luminose generatur umbra Et ex illa semper da
luce veritatis ad quam tanta est aia scintillat modicum lucem nec inter tenebras illas in quo lumine cognoscit aia con
templativa quod lumine illud tenebras abicit quanto amplius invalescit vn et dyonisius amonet Thimoteum ut et
se erigat ad radium Et adulte quod sit inprople pene cunctis aie seipsam super seipsam totam effundere et ascendendo
super seipsam ire hoc enim est eam cum dilecto in cubiculum ingredi sola cum eo solo morari dulcedine eius perfrui et ab eodem
doceri quod utique fiet si exteriorum oblitus in eius dileccione summe fueris intime delectatus et ex hijs que in intimis
consideras animum tuum in eius affectum inflammas ex qua consideracione in graciarum accionem assurgis et eum in intimo
tuum inducis hoc est ex affectu intimo modo per gracia tibi data modo per impetrata venia graciam reddis Certe si
eandem affeccionis violenciam et delectacionis exuberanciam non sentis quam in dei desiderio inardescis et in eius amore
quiescis quam alias sensisti in ea re quam plus unquam dilexisti Certum est quod intimum affeccionis tue sinum nondum eidem
expandisti quod te minus aculeus amoris penetrat quam alienis affeccionibus penetrare solebat Et tamen in intimis tuis
tantam erga deum violenciam senseris quanto aliis expertus fuis non est satis quod eundem volumus possimus ex aqua re

creata consolacionem aut iocunditate sapere Non audeam dicere dilectum meum ardentissimi amoris intimum sinum tenere quia quisquam
consolacionem alienam queris vel recipis non eum singulariter diligis verbum quod ad intimum penetrat. nec in occipitio collocatur. Et si
sic eum penetras ad intima tua potius eum sequi ad sublimia sua. Et imbueris eius doctrina. Ex quo colligitur quod sublimitas
diuinarum reuelacionum maximum est diuine dileccionis indicium sicut scriptum est Iam non dicam vos seruos sed amicos meos quia omnia que
cumque audiui a patre meo nota feci vobis. Hec est illa doctrina de qua dicitur Exodi 31 quod impleuit dominus Beseleel spiritu sapiencie
et intelligencie et omni doctrina ad excogitandum quod erat necessarium in archa. Necesse hec dico quia mentis dilatacionem tantum per hec possum
facere quia non est eius humane industrie metas transcendere. Mentis sublevacio se in altum erigit et amplius per quod incedebat
facere quia non est eius. humane industrie pugilitatem cum moyse in montem ascendit. vbi et dominus descendit et ei tradidit promissionem
mentis dilatacio super humane industrie possibilitatem cum moyse in montem ascendit. vbi et dominus descendit et ei tria promissiones
vnde ascendit per mentis alienacionem et facultate naturali. Descendit deus per bonitatis sue dignacionem vnde per intima illuminacione
eleuatur et super omne quod in eius actu est et facultate sine qua ea non possit habere. Vnde propheta Quis dabit mihi pennas
sicut columbe et volabo et requiescam. Super enim naturam est pennas habere et per libertatis arbitrio in altum volare Tunc enim pennata
nata animalia esse incipimus quando per graciam condicionis humane metas contemplacionis transcendimus volatu Adhuc modo pertinet doctrina
prophetie. sicut tunc fiat sine mentis alienacione Super naturam enim humanam est videre de preteritis quod iam non est videre de futuris quod nondum est
prophetie si tunc fiat sine mentis alienacione Super naturam enim humanam est videre de alienis cordis secretis quod sibi subiectum non est videre de diuinis
videre de presentibus quod est sed tunc sensibus absens est. videre de alienis cordis secretis quod sensui subiectum non est videre de diuinis
quod super ipsum est sine alienacione mentis dixi. quia sicut mentis dilatacio non attinget mentis sublevacionem sed ibi sistit vbi
illa incipit ita mentis sublevacio ibi sistit vbi incipit alienacio prophete sed in hac mentis sublevacione didicerunt
quod alijs predixerunt Nam ex intencione affectus in deum vniebantur ei per amorem Et sicut ad flammam incensam sequitur lux
serena. ita ad illum amorem irradiabatur et illuminabatur eorum intelligencia. et ab eorum intellectibus auferebatur velamen
et ignorancia. quo sublato videbant res clare ab intellectu prophetico per se vt erudiret principes eius sicut semetipsum et
senes eius prudenciam doceret Ephesios iiii. Dedit quosdam apostolos quosdam autem prophetas alios euangelistas alios pastores et
doctores et sic vt non circumferamur omni vento doctrine Mentis alienacio est quando preclarum memoria mentis excedit et in
doctores et sic vt non circumferamur omni vento doctrine Mentis alienacio est quando preclarum memoria mentis excedit et in
paginam quendam statum super humanam industriam diuine operacionis transfiguracione transit tum modo a deuocione incipiens et per
paginam quendam statum super humanam industriam diuine operacionis transfiguracione transit. vel frequentius plus addiscit intus quam possit corporis
admiracionem in quandam mentis exultacionem perfectam et consumacionem accepit. vel frequentius plus addiscit intus quam possit corporis
me optimus vir Augustinus in libro de katechizandis rudibus ait cum quare non possum totum exprimere quod sencio quia nec ipse aut ille
intellectus quasi rapida choruscacione perfundit animum illa autem locucio tarda et longa est. longe quoque dissimilis et dum ista
voluitur. se iam ille in secreta sua condidit. tunc quia vestigia quedam miro modo impressit memorie perdurant illa cum sillabarum
voluitur. se iam ille in secreta sua condidit. tunc quia vestigia quedam miro modo impressit memorie perdurant illa cum sillabarum
morulis. atque ex eisdem vestigijs sonancia signa paginis que lingua dicitur vel latina vel greca vel hebrea nec cuiusque alterius
gentis sunt propria sed ita efficiantur in animo vt vultus in corpore. De hac doctrina capitulo viii. Erat docens eos sicut potestatem
habens quia nichil in hoc modo attribuendum est humano nitui sed totum numini diuino. Hic enim sponsa ex toto vnitur dilecto
hic enim deducitur eius in nube diei et tota nocte in illuminacione ignis. Hic enim accepit refrigerium in nube contra totum
peste(?) caruis et reuelacionis luce contra ignoranciam mentis sicut scriptum est Expandes nubem in proteccionem eorum et
ignem vt luceret eis per noctem. Mentis vnio est quando cum moyse ascendit in caliginem et nebulam et addiscit mi-
gnem vt luceret eis per noctem. Mentis vnio est quando cum moyse ascendit in caliginem et nebulam et addiscit mi-
sticam theologiam. vt enim traditur ex Dyonisio capitulo vii de diuinis nominibus Mens nostra habet virtutem ad intelligendum quam dicere
possumus theoricum intellectum per quam mens aspicit intelligibilia. habet enim vnionem qua intelligimus secundum affectionis apicem
rem sicut predicam summam intelligencie virtutem hanc ergo apicem dileccionis dei fortissime perficit per quam mens deo iungitur. et per
rem sicut predicam summam intelligencie virtutem hanc ergo apicem dileccionis dei fortissime perficit per quam mens deo iungitur. et per
hac super naturam mentis diuina cognoscat non secundum sobrietatem intelligencie nostre sed statuendo nos super nos ipsos et vni-
tos deo tota virtute. Melior siquidem status est nos esse dei per hac grande vnicionem quam esse nostrum vel nostros per solam
natiue condicionis. Hic enim cum deo secrete loquitur sine verbis et sillabis. Hic audiuntur secretis misticis. hec est mistica theologia
natiue condicionis. Hic enim cum deo secrete loquitur sine verbis et sillabis. vbi mens contuitas omnes transcendens et eciam se ipsam
cum deo sanctissima locucio non per speculum vel ymagines contuicionis. vbi mens contuitas omnes transcendens et eciam se ipsam
occatur ab actibus omnium virium apprehensiuarum cunctisque contuitus in desiderio videndi et tenendi deum Et puto sine preiudicio
occatur ab actibus omnium virium apprehensiuarum cunctisque contuitus in desiderio videndi et tenendi deum Et puto sine preiudicio
quod vbi terminatur alienacio ibi incipit ista vnicio. Non quia alienacio secundum non habeat amorem feruorem et lucem sed quia
nouum ascendit ad ista perfeccionem vnionem secundum amorem exhortacionis siue excessiuum Per hunc modum paulus est adoctus
vt efficeretur per hunc modum doctor ecclesiasticus in ad Thimotheum 2o veritate dico in christo Ihesu et non mencior. Doctor gencium in
fide et veritate habetur capitulo vltimo in quo subduntur iiii or species contemplacionis quia mentis dilatacio tribus gradibus consistit
fide et veritate habetur capitulo vltimo in quo subduntur iiii or species contemplacionis quia mentis dilatacio tribus gradibus solet in

Actiua igitur contemplacionis repetentibus nobis a principio. primum occurrit mentis dilatacio que tribus gradibus solet in
nobis crescere scilicet Arte exercitacione et attencione. quibus tribus passibus solet mens contemplantis incipiens
et spiritualiter addiscens quasi per plenum sue possibilitatis et facultatis incedere Sic enim in disciplinis videmus quod primo ars
aut propria vel nostra inuestigacione vel aliorum tradicione discitur Deinde frequenti vsu et exercitacione roboratur Demum
studiosa attencione et intencione firmatur et formatur Ex vehemencia enim attencionis et dilatatur capacitas
mentis et acuitur viuacitas penetracionis Post mentis dilatacionem sequitur mentis sublevacio quod fit secundum
triplicem viam. Dum mens subleuatur super sensum vel super industriam vel super naturam. Hec est quando percipit mens

ex diuina reuelacione quod excedit modum nostre intelligentie industrie et nature hoc est quando menti sublevate tale quid diuinitus
aperitur ad quod non sufficit sciencia qua hec nec industria qua hec pt nec modus qui in natura positus est. Post mentis sublevacionem
sequitur mentis alienacio que similiter excrescit triplici modo. Primo ex magna deuocione quando latens intus igneus desiderij
celestis estus in flammas amoris erumpit et animam a statu pristino resoluens in cere similitudinem liquefacit et attenuat
vt fumum sursum emittit. Secundo ex magna admiracione quando diuino lumine irradiata et in summe pulcritudinis admiracione
suspensa tam vehementi stupore concutitur vt a statu suo funditus excuciatur. et ex illa pulcritudine quam videt et ad-
miratur resilit et deicit et seipsam despiciens ex pulcritudine quam videt statim extollit super se et sublevata per desiderium
supra se rapitur ad contemplacionem celestium et hoc in modum fulguris chorruscantis et vicissitudinibus alternantis. Tercio ex
magna exultacione intima suauitate potatur. potata inebriatur. inebriata sui obliuiscitur et oblita sui in quendam
supermundanum affectum raptim transformatur. Post mentis alienacionem sequitur mentis vnio quia postquam raptim transformatur
in alienacione per exultacionem quid restat nisi inseparabilis vnio per mentis vnionem. de qua dyonisius in primo libro de mistica
theologia. Tu autem o amice thymothee circa misticas visiones forti contricione et sensus derelinque et intellectuales opera-
ciones et omnia sensibilia et intelligibilia. et omnia non existencia et existencia et sicut est possibile in nocte consurge ad eius
vnionem qui est super omnem substanciam et cognicionem Etenim excessu tui et omnium irretentibili et absoluto munde ad super-
substancialem diuinarum tenebrarum radium cuncta auferens et a cunctis absolutus sursum agens. Distinguit ergo beatus dyonisius
triplicem gradum. derelinque inquit sensus et sensibilia quo ad corporalia et intellectum et intelligibilia quo ad potencias anime et earum operaciones
et hoc est munde quia sicut ista sensibilia generant maculam in affectu ita ymaginabilia intelligibilia et humana generant ma-
culam in intellectu ne ad pure veritatis intellectum veniat. Secundus gradus est relinque existencia et non existencia. Existencia
que a verbo prodierunt in esse per creacionem. Non existencia que a solo verbo superessenciali consistunt et in ipso contemplabilia
sunt. hoc per excessum mentis transcendenda sunt. vt ad supersubstancialem et superintellectualem vnionem veniatur. hoc est sapiencia expe-
rimentalis amorosa et cum tres gradus habeamus usque ad excessum mentis in remouendo in quorum actibus ante omnia generatur alie-
nacio. Sequuntur tres in quibus vltimus consistit vnio. Primus est superferuidus amor in deum tendens. Secundus est actualis
omnium ignorancia. feruore illius amoris non sustinens quia sicut radius ferueus absorbet aquam ita superferuida illa
dileccio absorbet omnem sciam circa creaturas. Tercius est radius irradians et se vniens. hoc est illa caligo in trans-
cursu mentis super omnia actualis omnium ignorancia superferuido amore videndi deum absorbente omnes actus virium
apprehensiuarum et inaccessibilitas diuini luminis et in illa caligine mens vnitur deo et per omnium ablacionem ab eo lau-
datur sine sermone platiuo et in hoc eum cognoscit quod eum cognoscibilem non esse intelligit propter inaccessibilitatem
ex parte diuini luminis et ignoranciam ex parte videntis. Caligat eius actus et propter excessum et propter defectum. sicut homo
visu suo corporalem eleuans super omnia visibilia corpora. ab actuali visione omnium cessans et in sole visum suum sine
medio intigante superexcellencia claritatis que est in sole per inuisibilitatem ex parte superexcellentis splendoris luminis
et priuacionem actualis visionis videt quod non contingit videre solem qui est super visionem hoc est ei videre sicut quod
possit ibi esse videre. Et quia de hac materia satis determinant tam Richardus in libro de archa mistica quam dyonisius
in libro de mistica theologia. ideo ad presens supersedemus et terciam partem presentem in tractatum scilicet de modo vel forma
doctrine terminamus et per doctrine competencia paulatim progredientes a grossioribus et rudioribus ad subtiliora
procedentes ad quartam partem et vltimam accedamus.

Quarta pars principalis huius tractatus agit de causa mali hoc est de diuisione scienciarum vbi primo ponit diuisiones per prologum
deinde narracionem generaliter tangendo partis originem intencionem diffinicionem et diuisionem. Et attenditur
illa diuisio secundum quadriuium quadruplex. Primum quadriuium communiter inspiratiue consistens in hiis
Gramatica poetica dyalectica rethorica. Secundum quadriuium est intellectiue consistens in hiis Arismetica
Musica Geometria astronomia et est quadriuium intellectiue. Tercium quadriuium est actiue consistens in hiis
phisica Ethica Magica Mechanica et est quadriuium experiencie. Quartum est quadriuium affectiue consistens
in doctrina Agiographica prophetica Ewangelica Apostolica et est quadriuium sapiencie. laus tibi domine 1474

Non ignorabilis consideracionis sapientie quod divina prudencia fuit et sit disposita quod in publica studia convenirent et confluerent fideles christiani ut sic indiscrete et errores ac varie secte suspectos convincerent. Licet sufficiat quod quilibet studeat in partibus suis sub quiete generali magistrorum tamen propter doctorum auctoritatem et approbacionem lectorum tamen propter celeriorem instruccionem plurium tamen propter ad comparacionem addiscendi et mutuis digestionibus et discussionibus dubiorum tamen propter librorum varietatem studio et remocionem multorum que acquisicionem impediunt scientie sicut sunt voluptates studencium propria patria familiaritas parentum et amicorum et tamen etiam propter mutuum et forciorem augmentum sapientie in gestu multorum disserencium et docencium ut virgilius apollo apes per estatem sicut laborantes plus de melle comportant quam si quelibet divisim et segregatim laborasset, ymo divisim nulla proficeret et ullam prosperitatem facit sole potuisset. Similiter est de formicis et aliis politice congregatis quorum quelibet melius et leviter vivit quam si solitarie vivendo victum quereret.

Ponunt etiam doctorales intitulaciones et ingradus in studiis generalibus disposuit propter plura quorum ut publice et solempniter in studio generali approbati et intitulati tamen ab ecclesia missi licencius docere possint et habeant facultatem. Secundo ut per publicam approbacionem in multorum scientificorum que est in studio generali sive doctorizati sunt audiencium credibilior et eorum doctrina habeatur firmior et securior. Tercio ut essent ubique in ecclesia per quos homines in suis dubiis circa credenda et agenda possint autentice expediri et ad quos licencius possunt recurrere. Quarto ut ex fama et titulo tali scismatici et heretici timeant et formident invadere ne amplius convincantur propter quod et plura sequuntur propter fidem conservandam et defensionem ecclesia instituit studia generalia et ex causis sic volunt ingressi et doctorati propter quod apostolus ad ephesios quarto etiam ad corinthios cum multa status ecclesie vere doctores consulit deus quosdam posuit deus in ecclesia primum apostolos secundo prophetas deinde magistros tercio etc. Non intendit quod despiciant illud magisterium sed solum eius inordinatum appetitum seu desiderium.

Nota insignia bone memorie homini sunt habentes cutes molles tenues ut in mulieribus albos ut in mulieribus nigros. Item cutes molles carne non nimis
pinguez ut in mulieribus albaz ut lentigosatam. Item cutes stariculum occupitis bene commetez et ad rotunditatem tendetez. Item habentes zaphena
grossam hec est vena subtalo. Item cutes partis ut quidam pilosi si non fuscum. Alia vero sunt pro hac ex dispositione quattuor complexionum.
Melancolicus est frigidus et siccus habens in se luteum colorem tenuiter niger, dentes non multum albos, pauca devotus timidus de luxuria non curans
ut in eo opere potens quia siccus est amans loca secreta tumultus et clamores propter fugiens et in obscuris speculans loca ad specolandum lucida ab
horrens maxime multum tristis existens bene letus In autumpno dolorem patiens in vere sanguinem pedibus non fortis nauseatus non adultus multum dor-
miens si non fortis sic leprosus magis sompnia timenda habens et quidam usque ad dolorem capitis, uxores ducens non bene plificat pueros morbosos
generat. Amara et acetosa et salsa libenter vorans cum sabbatus influit. Colericus est calidus et siccus niger, tenues nigros habens et
quidam subspissos pilosus hirsutus corpus macer caput magnum vel quidam facie rotundam collum breve et nimis parvum caput oculos sanguineos
manus ossatas et non carnosas Nam in toto corpore non est carnosus ossa habens grossa digitos vel quidam longos maxime putidus in oculis
et naso fallax iracundus iracundus modicum verecundus sobrius avidior et minor existens semper rixas querens non potens dormire nec quiete iacere
dentes albos ut quidam pectus pilosum per parte largus inconstans volens prius videre multas in civitate persone hec facetudo aut latrugum
patiendo Iusticia opus aut cito surgit aut cito moritur et si in se habent lentigines nigras adusta colera est omni persona. Nam secundo
inflatur utitur operatur. Cum mars influit. 2m signa. Flegmaticus est frigidus et humidus habens corpus carnosum et album in facie pallidus
pectus latum abundans sitim non potens bene spirare vel respirare flegmate plenus stomachus frigidus quietem diligit et nocivum, spacium fugit
bona utile in pratis viridibus delectatur. Lac comedit sobrius consistit existens bene dormit fortis eius sompnus sit ad minus octo horarum, ebrius
flet propter pectis nauseam maxime ex se solus hec propter superflua humiditatem pauca constans glan volens compatitur senibus vel etati simile
luxuriosus non multum appetit propter frigiditatem in qua potens est propter humiditatem propter opportunum colericum in fluxum dudum iacet in februario et vere persone
hec nauseas cum luna influit. Sanguineus calidus et humidus dispositionis elegantis corpus mediocre subtile facies rubicunda oculi vega
les oculi in se devencia habens pauca largus audax semper letari volens loca obscura vitans clara appetit lasciviam petens et vindiam.
cui iupiter influit. Secundum contra dictis corporis homines naturalem memoriam habent duplicem Nam quedam cito suscipit et male recordatur sicut
flegmaticus et hoc venit ex eo quia cerebrum eius non est bene proportionatum in qualitate quia pervadatur eius humiditas magis. Humidum dicit immobilitat et
mortificat spiritus vitales et per consequens memoriam ebetat. Frigidum autem naturalem memoriam extinguit Nam frigidus ad consilium aut in primo gradu humidum at
in secundo intellectum de superfluis. Cum in utroque iare qualitatum pervadatur opprimit cerebrum et ibidem spiritus vitales deficit et per consequens virtute memorativa
ebetat et hoc patet in ebriis qui cum fuerint pleni humido vapores ascendentes ad partes impediuntur sicut quod ut romanam partem hoc non memoriam
ebetat et hoc patet in ebriis qui cum fuerint pleni humido vapores ascendentes ... sicut patet in hominibus
Requiritur etiam ad bonam memoriam quod sit calor temperatus quia nimius calor consumit ... ad capitis et spiritus vitales ad memoriam sicut patet in hominibus
patientibus dolorem capitis Requiritur quod quod non sit nimia siccitas quia talis contrariat cerebrum sicut patet in ... colericis et ...
humiditatem siccitatem ex defectu spirituum vitalium dum incipiunt romanam caput eius ... cellule solum faciunt sompnum eius
Quedam vero non cito suscipiunt si suscepta diu memorantur sicut melancolici et maxime dum sunt nati. Bonum est ergo melancolico ... studere
quia diu consistit calor in eo confortatur et temperat eius frigiditatem hec est flegmaticorum. Bonum est et ergo hec venit quod flegmaticus diu retinet ... ad bonam
memoriam naturalem quod sit proportio ... et quod caliditas et humiditas plus pervenientur ut in sanguineis quia melior memoria naturalis conveniet
memoriam naturalem quod sit proportio corporis qualitatum et quod ... medietatis ... tempore mediocris ...
causatur sicut patet in hominibus medie etatis iuvenibus et adolescentibus qui ut quidam capaciores sunt et meliores memorie propter ...
sistencie et proportionis qualitatum ut ... melius cogitatur memoria naturalis ut dicatur melius regitur ... ex quo hominum ... distinguitur
Hec insignia sunt virtute tangenda. Unde insignium melancolie sunt a ... ab actione lesa ... putata ab ... in corpore et a quarta
hora insignia sunt ... tangenda ... visio ... cum sepe videns in nocte demones et alia
... ab actione lesa sunt signa ... et terra ... in sompno visio ... Oris acedo sic melancolicus est acer in ore ...
mala consilia operatur in sompnis sicut ... in vespere vel videt ... videns in sompno ... urina est alba et rara si non ... multum ...
ut quidam in melancolico fit venarum inflatio ab ... in corpore Nam eius urina est alba et rara ... pulsus velox et anhelitus velox quia sunt calidi
siccitas et frigiditas. Colerici autem signa sunt visio in sompno rerum ethnarum et bellorum pulsus velox et anhelitus velox quia sunt calidi
In corde oris amaritudo et pustule in corpore quidam rubee sunt sudor pauca. Flegmatici signa sunt laxitas torpor pigritia membrorum
et visio in sompno rerum albarum utputa nivis vel in aqua natare anhelitus parvus et rarus appetitus cibi grossi frigidi nam ... in corpore
Sanguinei insignia sunt in sompno videre res rubeas habere urinam rubeam et spissam oris ... frequens dulcedo in ore pustulas
planas habere sanguinem in corpore et similia eius complexioni. Item ad bonam memoriam requiritur contra meditationem quia frequens meditatio
salvat memoriam quia memoria se habet ad modum cuiusdam metalli quod quanto plus ducitur ad actum tanto fit perspicuum. Item requiritur et maxime flegmatico
servat memoriam quia memoria se ... ad ortum solis ... non consumptos
tempestiva depositio et matutina vigilatio sed cum solis ortu et hoc ideo quia si flegmaticus magis dormiret ad ortum solis ... non consumptos
vapores propter debilem calorem ... et per consequens cellulam memorie gravabat. Bonum ergo est ut ... horis dormiat sanguineus octo melancolicus septem
colericus sex. Et ... ne sit magis vigilatio vel sompnus. Item requiritur ne frigiditas ... ledat memoriam et precipue nocturna propter mala
capitis ... Nec in ... calori magis flegmaticis et colericis flegmaticis quia habent humidum cerebrum et humiditas frequens
fuco in capite offendit memoriam. Colericis vero propter ... Requiritur etiam ut debite posterior pars capitis custodiatur ab offensione et
collum a colaphis Nam cum caput offenditur ... Bonum est ... mittere in collo propter memoriam
Item requiritur locio manuum et pedum frequens ... ablue sepe manus ... sit ... confert ... Audi
... fiat palmas et lima memoriam dat. Item fugiatur potus post comestionem una media hora dum sit ... tibi ... quies superflua
magis flegmaticis et melancolicis nocet et multum naturalem colorem ebetat quo ebetato superfluitates humorum humidorum confundunt cellulam memorie.
Item compulsio superfluitatis per aures nares et cetera et per ... capitis cum ... et si possis sit ... multum et ... confert memorie et hoc
fiat post sompnum. Gaudium temperatum et honesta delectatio non solum memorie confert ... et cetera virtutes ... fovet et auget. Item vero
spiritus tristis ... ossa et per consequens ebetat memoriam. Item dormire in sotularibus non solum memoriam sed totum corpus perturbat. Item hoc volens
memoriam conservare fugiat ... acuta colera ut sunt sepe porri aleum et similia. Fugiat etiam lac caseum carnes porcinas
... non maturatos ut pira poma ... ut pepones boletos et cucumeres ... grossa humores grossos ... commovent ...
frigidos et humidos ut pepones et similia nam talia multum ebetant memoriam. Item hoc ... capiat ... in quo coquatur
mellissam maioranam salviam folia lauri et lavet pedes ad noctem si non ... magis ... in quarta die nam multum confert memorie
Item colericis melancolicis et flegmaticis ... in primo siccus in secundo gradu cum ... et bibatur mane confert memorie
... sanguinem ... nigram coleram ebetat et propter suam caliditatem et siccitatem humores malos consumit et per consequens bonam memoriam auget
Item bene valet lavare collum coquendo flores sabuci cum ... flores sabuci sit calidus in tercio gradu siccus in ... ergo consumit
malos humores et consumit ... hoc ... flegmaticis ... sunt flegmatici et melancolici ... policariam ... buglossa
vel bethonicam alio ... centauream et alia calida si potest fieri sicca in primo gradu ut
est sancta ... ypericon vel fuga demonum vel herba sancti Johannis vel coquatur ... et similia et bibat et confert memoriam et

totaque naturam confortat. Item coriandrum calidum in potu gravi sumptum post comestionem flegma et generat medicina sed sunt terrati. Item masticum mastice et zinsibus
muscata et carnofolli et comesta mane confert medicine flegmatis et caput et stomachum flegmaticum et melancolica purgat. Cholericus capiat
fumum terre, zinsiber, succum cuculis agrestis et alia herba sumi gravi coquendo in vino et bibat / et bonum est utrumque sive scilicet purgantes
sanguinem et colera, succus morelli, lignum aloes, fumus terre et similia. Melancolicus et colericus capiat aloe absinthium fiolas citrinos coquat et bibat.
Si volens habere bonam medicinam eligat comedere cibos bonos humores generantes ut sunt pulli carnes multonine pisces currentes in locis petrosis
fugiat autem pisces currentes in locis paludosis et alios grossos cibos ut est lens melancolica caules acedi caro porcina panis non
fermentatus et similia. Et optimus corpori omnis est si quis habet multa medicinam ut ultra extremum discat / et super fictilem se non remittat medicina ubi
medicamus. Quoniam quod naturalis medicina et artificialis proportionatur. Nam medicina naturalis est sicut vera arcus honestus artificialis vero ut medicina
Et quemadmodum medicina qualibet naturalis sunt non est sanitas nisi natura fuit adiuta sicut per medicina precedente ipsum / nisi mutat hec medicina arti-
ficiosa parum proderit effectum nisi naturalis quotidiano medicine sunt relevata vicecti tempora ultione natura deficiet si medicina non essi rele-
vata. Hec naturalis medicina quolibet perspicaciter ad usum medicamenta succurrite et destructe propter quod prudentia generat proderit effectum nisi si
mutavit medicine artificiose si roboret. h

Non congruo pluribus beate virginis fuit sanctum et in genere / quod post partum [illegible] singularis virginum [illegible] ne assistate [illegible] / quod de sanctitate ac
pulcritudine beate virginis loquuntur et singulariter exponunt. Et ut liceat contemplantibus videre [illegible] summatisse [illegible]
illa persona de cuius laudibus, sanctitate et excellentia in ipsa fuerunt / quitum ad hoc quod subscripta sunt ante suam nativitatem
sacra scriptura ex parte dei testimonium perhibuit / remanet evidens est quod numquam fuit peccatrix aut inimica deo sive culpa[illegible] miseria
magis ac dilecta deo et per amica. Et de beata virgine hec scripta sunt / et de ipsa dixerunt ergo numquam fuit in originali peccato
sive quocumque alio culpabili vicio. Moyses sic deduxit / quod de beata virgine ante suam nativitatem hec omnia scripta sunt scilicet
quod ipsa constituta est caput [illegible] quod oritur lucida sicut stella quod egreditur recta sicut virga quod in ipsa sole vocata
deus posuit tabernaculum suum et quod regina debet astare ad dextris [illegible] quod rex celorum concupiscet decorem eius / quod hoc
tabernaculum sanctificavit altissimus et hec virgine fuerunt glose / quod ista domus dei situata quod a deo fuit possessa in
initio viarum suarum / quod ante abyssos concepta / quod ludebat coram deo omni tempore quod delectaret per singulos dies / quod omnibus
diebus vite sue vir suus reddet ei bonum et non malum / quod hec domum edificavit sapientia dei quod hec virginale filii et
filie sue laudaverunt et beatissima predicaverunt quod nec inquinatum in illa incurrit / quod erat futura quasi oliva speciosa in campis
et sicut cinnamomum et balsamum aromatizans et thus quod mirra electa suavitatem odoris / et principalis erat futura
omnis gratia vite et veritatis ac omnis spes vite et virtutis / quod sicut lilium inter spinas ita hec amica dei inter filias /
Et quod erat futura sponsa et amica dei formosa speciosa suavis decora pulcra electa perfecta immaculata
pulcerrima carissima et beatissima ac finaliter quod erat tota pulcra nulla in ea sistente macula. Hec sunt conducens
quas futuras esse in virgine sacra scriptura ex parte dei nobis testata est / ante ipsius nativitatem clare manifeste
ac dure repugnant non solum originali peccato sed conditionibus ac deformitatibus que provenit ex ipso [illegible]
non sunt [illegible] misterio ab initio mundi nobis deus revelavit futura esse in virgine matre sua [illegible]
[illegible] summo [illegible] ad [illegible] [illegible] et [illegible] accepcione [illegible] erat [illegible]
incorruptum esse debuerat preparata maria mater est electa et super omnes creaturas [illegible] / omnibus gratiis fecundata
omni sanctitate et virtute in utero matris repleta ut de [illegible] matre [illegible] filius. Et sicut in celo filius
sicut patrem immortalem et eternum sic et in terra habet matrem omni corrupcione carentem [illegible] in celo qualis est pater
talis est filius et in terra qualis est mater talis est filius secundum carnem filius in celo [illegible] est [illegible] et in terra [illegible] mater immaculata
Et [illegible] est femina totius mundi mater et domina que virgo permanens peperit filium stella protulit [illegible]
Ausus [illegible] ad [illegible] dei in principio creata fuit / quos [illegible] ipso deo fructus / et eius gloria sine corrupcione
et mutabilitate aliquam potuit. Hoc tamen gaudet bonum / statim [illegible] perdit / atque [illegible] mundi miserias
infelix et [illegible] ruit / in eternas miserias decursu vite labentis articulo / multo infelicius ruitura [illegible]
[illegible] ultra stella / et dampnacionis [illegible] super omnes filios hominum [illegible] est in [illegible] roborata. Nec enim
[illegible] sapientia dei [illegible] in massa [illegible] viam [illegible] / per quam ut [illegible] in mundum veniens tam luctuose
[illegible] subveniret / donec ad istud de qua loquimur virgine ventum est / [illegible] ut in mundum venit [illegible]
[illegible] tanti omnis boni virtute atque constancia perfecte resplenduit ut eam ipsa sapientia dei / [illegible] mundi
carnem per quam in hoc veniens non [illegible] [illegible] / sed et totius mundi peccata delet / atque [illegible] sine opere
[illegible] tu sine elidet. Nemo dampna [illegible] celestis hominis illius [illegible] / [illegible] in ista [illegible]
estimare queat / qua laude digna sit que tantorum bonorum sola per [illegible] mediatrix effici meruit [illegible]
Nec fuit ista virgo subito et casu inventa sed sed divina [illegible] prefixo tempore dei consilio predestinata et in divinis
ymaginacionibus et [illegible] preparata et prefigurata fuit et [illegible]

[illegible] q̄ ac̄g tp̄alis comodi et maxi͡e gl'e [illegible] q̄ sen [illegible] flat at [illegible] ap̄ios ul

Hereticus est qui falsam opinionem de fide invenit ul inventam sequitur [illegible] q. 1 h est fides

2o qui in fide dubius est h'c est qui in dubietate fidei [illegible] ut de heret. c. [illegible]

3o qui male sentit de ecclesie sacramentis ut de heret. ad abolendam

4to qui male sentit de veritate sacre scripture [illegible] xxiiij q. iii heresis

Quinto qui adversus romanam ecclesiam agit et eius dignitate a deo tradita auferre conatur [illegible] dist.

6to qui se scindit ab unitate ecclesie xxiiij q. i. [illegible]

[illegible] at [illegible] ad h'c [illegible] diu lxxx [illegible] error in rome. et [illegible]

[illegible] in volu[illegible] [illegible] super epistolam ad Gal.

Non qui digne [illegible] xpo ul [illegible] q̄ sctos [illegible] quatum [illegible] in virtutibus imitari

et [illegible] a longe [illegible] in odoribus unguentorum suorum [illegible] et non imitari [illegible] est [illegible] mediat adul[illegible]

[illegible] sup [illegible] [illegible] vobis arguet me de pctis [illegible] deu [illegible] dei famulos [illegible] honorat [illegible] cum

scorum veneracio est [illegible] imitacio xpo [illegible] placet imitator devotus [illegible] laudatoris [illegible]

Et [illegible] laudacio [illegible] et [illegible] imitacio est opus et [illegible] veri laudatores [illegible] [illegible] ea sectem[illegible] que

[illegible] sectata sunt [illegible] in epistola [illegible] me o paulus [illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible] amate quam colite

et colite quem amatis [illegible] colitis et amatis si imitari velitis ex toto corde quam laudatis

[illegible] aromaticus [illegible] devotus [illegible] compaciens et [illegible] verax [illegible] non [illegible]

[illegible] discretus [illegible] [illegible] benignus iustus pacificus simplex paciens et honestus [illegible]

[illegible] [illegible] zelans studiosus [illegible] [illegible] ut frigidus esset aut calidus [illegible]

[illegible] calidi sunt spiritualibus fruentes desideriis frigidi [illegible] peccatorum suorum [illegible] has duas affecciones sanctus et [illegible]

optabiles et acceptabiles deo [illegible] vero [illegible] affecciones [illegible] non [illegible] inveniuntur

[illegible] frigidi [illegible] in ipsis [illegible] calidus [illegible] dei [illegible] non sunt

frigidi qui [illegible] tunc [illegible] non [illegible] amor [illegible] timor [illegible]

[illegible] et evomere ex ore meo [illegible] ecclesiastici [illegible] [illegible] evomunt[illegible]

[illegible] est [illegible] spiritualis [illegible] dei [illegible] evomitu [illegible] [illegible] evomito [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] et evomere [illegible] si non [illegible] dominum in morte [illegible]

[illegible] [illegible] ut [illegible] [illegible] est magna [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] vice [illegible] et apostolatum petri [illegible] in terris [illegible] indigne [illegible] optat corripi et a [illegible]

[illegible] natali episcopo salomitano [illegible] scribit [illegible] fraternitas tua [illegible] de [illegible] esse reprehensam [illegible] ego [illegible]

et si non vita [illegible] loco [illegible] ab omnibus corripi ab omnibus emendari paratus sum et solum [illegible] [illegible] lingua ante

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] tergo [illegible] [illegible] [illegible] medicum [illegible] [illegible] medico submittere

non recusat ab venenum mortis [illegible] scribis [illegible] ego fortasse in [illegible] dei nimis vultor et [illegible] mei [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] adhibeo [illegible] [illegible] placet in ullo [illegible] [illegible] in [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] tante [illegible] [illegible] doctor [illegible] et [illegible] ab omnibus corripi et emendari optat

et in [illegible] medicum subire non abnuit [illegible] [illegible] statum [illegible] et [illegible] medicum

et correctorem recusabit [illegible] [illegible] humilitatis et pietatis demonstret exemplum.

Basilius [illegible] [illegible] difficilimum est [illegible] cognoscere [illegible] [illegible]

[illegible] non valet [illegible] [illegible] [illegible] delicta [illegible] tardior est ad [illegible] suorum [illegible]

Ambrosius in [illegible] de [illegible] [illegible] de [illegible] [illegible] dicit

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] et [illegible]

[illegible] sublimitati [illegible] subiceat ad [illegible] [illegible] [illegible] est [illegible] filiorum [illegible] sublimior

[illegible] [illegible] filios [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] est [illegible] [illegible] [illegible] suspensos

erigit ad [illegible] celorum [illegible] est civitas illa sublimis [illegible] montis [illegible] et omnibus [illegible]

[illegible] et [illegible] est [illegible] [illegible] xpo filius [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et cum spiritu sancto laudant angeli

[illegible] [illegible]   Augustinus in [illegible] de [illegible] [illegible] dicit

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] peccatorum [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] est peccator [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] peccatorum suorum non [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] est

[illegible] cor peccatoris [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] peccatoris [illegible] [illegible] [illegible]

et velut glacies [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] calor [illegible] non est

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] flagella remota [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] affectu [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

est apud deum et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] obligamus [illegible] operibus

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] tempestas [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] alligamus [illegible] dei [illegible] absolvimus

ad mortem peccatorum suorum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] facere regem [illegible] [illegible] regem [illegible] elegit

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] repellere

et [illegible] ille [illegible] [illegible] in regno [illegible] [illegible] [illegible] regno non [illegible] repellere [illegible] [illegible]

[illegible] in [illegible] in [illegible] [illegible] est [illegible] facere regem [illegible] [illegible] tradidit [illegible] eius regno

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] esse [illegible]

[illegible] non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non [illegible] potestate

et [illegible] non [illegible] esse [illegible] non possum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] si voluisset [illegible] non [illegible] [illegible] de potestate [illegible] in deo meo [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]   [illegible] dei [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] dei [illegible] peccatoris

Qui [illegible] adversus absolutos in omni negocio [illegible] agitur [illegible] [illegible] [illegible] non potest [illegible] ulla lex [illegible] 3 q. 9 [illegible] glo.